Marton Ignác
szürszabómester

1843. körül győri
polgár

Jerfy 254. l.

javadalma fejében a következő össze-

számla terhére:

e . . . . 50 P

. . . . 90 "

szesen: 140 P, azaz: Egyszáznegy-

ár hó 29.

A miniszter rendeletéből:
dr.Mariay Ödön s.k.

miniszteri tanácsos.

Marton Ignác

szűr szabó mester

1843. körül győri

polgár

Jelzet 254. l.

KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZETEI
Főüzlet:
ESZTERGOM
SZT. LŐRINC-UTCA 5.
Telefonszám 15.
KÖNYVKIADÓVÁLLALAT
KÖNYVKÖTÉSZET
KÖNYVKERESKEDÉS
Postatkp. csekkszám: 19.283.
Fiók-nyomda:
DOROG
MÁRIA-UTCA 10.
Telefon.

T.c.

Müem

Mult
tisztelettel kérem, hog
tott és Dercsényi dokto
fényképeket sziveskedje

Három kiállítás Tihanyban

Szobrok fából, bronzból, márványból, múltba tekintő, színes jelképes kerámiák és a természet csodálatos pillanatai művészi fényképeken. Különböző anyag, forma, elgondolás, látásmód megörökítése a szépkeresés, örömszerzés hitében, és hűséges igazolása az erdélyi költő, *Reményik Sándor* sorainak, amelyeket talán éppen ez a Balatonból kiemelkedő kis sziget, ez a kedves táj, az „Örök Tihany" ihletett megírásra: *A lélek él és munkál csendesen, / Kis szigeten, vagy roppant tengeren... / A lélek él: betűben, színben, fában, / Hullámos hangban és merev márványban...* De csak akkor – teszem hozzá –, ha a szobrász, a keramikus, a fotóművész nemcsak keze ügyességére, erejére, jó látására, elgondolására bízza munkája sikerét, hanem ha valamit belevés, farag, önt a saját lelkéből... Érzi munkája jelentőségét,

Németh János kerámiaszobra

Búza Barna szobrászművész

Alexay Zoltán természetfotója

szerepét a mindennapokban s talán a jövőben, a múlt visszaidézésében. *Búza Barna*, a kilencvenkettedik évében is csodálatos erővel, hittel alkotó művész történelmi alakjai, köztéri szobrai, portréi, érmei, megrázó Keresztútjai vagy a mindenki által csodált – különálló figurákból elrendezett – Betlehemje is erről tanúskodik. A Betlehem szinte beleolvad a meghitt környezetbe.

Németh János keramikus munkáival a távoli múltba vezet vissza, s a visszavezető utat a mitológia és a Biblia jelképei mutatják. Mint a kiállítását megnyitó *Szakolczay Lajos* esztéta mondta: „Németh János, ez az istenáldotta tehetség sokfelől töltekezett: a népművészetből éppúgy, mint a műveinek szimbólumrendszerét igencsak gazdagító mitológiából. A »cserép« nála nem egyszerű kerámia, hanem – és itt jön a színek általi sugallat – római cserép, de még inkább szobor. Egyszerre mutatja Toscana (és Peru?) utánozhatatlan hagyományvilágát, barbár szépségét és a zalai dombságban rejlő hullámzást... Műveiben a göcseji fazekasság invenciója és a törzsi művészet egyszerűségében is barbár szépsége találkozik..." Kiállítása jól illik Tihany regékben bővelkedő, színes világához.

Alexay Zoltán Pillanat-képek fotókiállítása kitűnően kapcsolódik a két kiváló, de a képzőművészetet más-más oldalról megközelítő, gazdagító szobrászművész bemutatott műveihez. A kéz, a tudás alkotta szobrok mögött a hófehér falakon elénk bukkan a természet a maga eredeti szépségével a Szigetközben és a Pannonhalmi-dombságban készült felvételekről. Virágzó fák és a virágon megpihenő tarka lepkék, virágport kereső méhek, az évszakok pompája, színei, nyugalom és csend... A természet teremtette harmónia.

Dr. Alexay Zoltán biológus, mint mondja, talán szakmai indittatásból kezdett 1968-ban rendszeresen fotózni. Évekig a Szigetközben készítette felvételeit, melyekből eddig 37 önálló kiállítása volt. Az elmúlt két évtizedben négy könyve is megjelent a Szigetközről. Az utóbbi időben főképpen az Alföldön, Dél-Somogyban és továbbra is a Pannonhalmi-dombságban örökíti meg a táj madárvilágát, növényeit, de vadak és ízeltlábúak is kerülnek lencséje elé. Tájképeit, néprajzi felvételeit is gyakran láthatjuk folyóiratokban, szakmai könyvekben. Kiállítását *Korzenszky Richárd* OSB, a tihanyi apátság perjele nyitotta meg. A művekhez méltó énekekkel kapcsolódott (gregorián, régi népi dal) *Faragó Laura* énekművész és *Petrőczi Katalin* kórusvezető.

A kiállítások június 5-ig látogathatók.

•

Amikor a hírt kaptam Tihanyból, hogy az a megtiszteltetés ért, hogy a művész kiállítását én nyithatom meg, egy régi történet jutott az eszembe. Hat évtizeddel ezelőtt az egyetemi diákszövetség kiállításra, vásárra készült. Voltak pályázatok, a képzőművészeti főiskolások „család" témából készíthették „műveiket". Búza Barna kb. 40 cm magas szobrát agyagból készítette. A kiállítás után a pályamunkákat visszaadtuk. A visszavételi elismervényt már aláírta, de a szobrát még nem kezdte csomagolni. Aztán egy hirtelen mozdulattal letette elém: „Tudja mit? Nem viszem el, magának adom – maga volt a lelke ennek a kiállításnak –, aztán egyszer talán még értéke is lesz ennek az agyagnak" – mondta. Jött a háború, bombázás, költözködés. Az „agyag" mindent átélt, egyenes tartással áll ma is az üveges vitrinben, könyveim között. A kiállításról hazaérve mellé támasztottam a mostani kiállítás szép meghívóját.

Schelken Pálma

A Jakováli Hasszán dzsámi

A Zsolnay-kút

Hétvégi program: utazzunk Pécsre!

Beköszöntött a jó idő, itt az alkalom valamelyik szabad hétvégén egy hasznos, kellemes kiruccanásra. Mint jó dél-dunántúli lokálpatriótához illik, azt javaslom, vegyék fontolóra a régió gazdasági, kereskedelmi, kulturális központja, Pécs meglátogatását. Utazásra változatlanul a vonatot ajánlanám, ugyanis az InterCity kellemes, gyors. Az ember megváltja rá a jegyet (helyjegy kell, de a 375-65-93-as telefonon előre megrendelhető és szinte várakozás nélkül átvehető), a többi a masiniszta gondja. Autóval 200 kilométer, de hát a 6-os út bizony nem sztráda...

Pécsett mindig történik valami, amiért érdemes felkeresni. A kétezer éve egymásra települő kultúrák építészeti emlékei, vagy a mediterránumot idéző kávézók, cukrászdák teraszai mind-mind élményt kínálnak a mintegy 150 ezer lakosú városban.

Az ókeresztény temető

A Mecsek déli lábának kellemes éghajlata már a kora kőkor emberét is vonzotta, és folyamatosan lakóhelyül szolgált. Sophianae a 3. század végén már közigazgatási központ, ebből a korból világörökségi védettségű az ókeresztény temető, ami azt is jelenti, hogy a honfoglaló magyarok itt már keresztény népességet találtak. Nem véletlen, hogy Quinque Ecclesiae (öt templom) néven említik az oklevelek a Szent István által 1009-ben püspöki székhellyé emelt települést, amelyet a 18. században betelepített németség a saját nyelvére fordítva Fünfkirchennek nevezett el.

De előtte volt még néhány esemény, amelyek emlékei ma is megtekinthetők. Például a Dómmúzeumban a 12. században épült püspöki székesegyház pazar kőszobrászati munkái, a 14. században épített, a maga idején a bécsinél is hosszabb várfala, amely ma is övezi a történelmi városmagot. Volt azután a 143 éves török uralom, amelynek építészeti emlékei a mai városnak is aktív, szerves részét képezik. Első helyen kell említeni a város központjában, a Széchenyi téren álló Gázi Kászim pasa dzsámiját, a Mekka felé tájolt, ma katolikus, de eredetileg mohamedán templomot. Ugyancsak dzsámi volt az Ágoston téri templom is. A régi városfalon kívül álló Jakováli Hasszán pasa dzsámijának jellegzetessége, hogy hazánkban ez az egyetlen, amely a minaretjével együtt maradt fenn. Ma múzeumként működik.

Hosszasan lehetne még sorolni a különlegesen szép és említésre méltó épületeket, amelyek általában vagy egy szerzetesrend, vagy egy oktatási, művelődési célú közintézmény otthonául szolgáltak. S akkor még nem szóltunk az ipartörténeti emlékekről, Magyarország első pezsgőgyáráról, a Közép-Európa legszebb terének is mondott Szent István téren álló Littke Pezsgőgyárról.

Zseniális iparosok

A 19. században ipari méretű lett a mecseki kőszénvagyon kitermelése, és működni kezdett az Európa-szerte ismert Zsolnay Kerámiagyár. Rendkívül gazdag termékkínálatában fontos szerep jutott az épületkerámiának. A fényképezőgéppel járkáló turista aligha tud ellenállni, ha megpillantja azokat az épületeket, amelyeket Zsolnay-cserepek fednek. Ilyen például a Postapalota, a Pécs-baranyai Takarékpénztár tetőzete és homlokzata, vagy az új Megyeháza. A zseniális iparost dicséri a Zsolnay-kút, a Francia emlékmű, vagy a Zsolnay Mauzóleum. A város „őshonos polgárainak" – a szőlőtőke-birtokossággra utaló nevű „tükéknek" – állít emléket a szintén Zsolnay gyári remekmű, a Tüke-kút.

A szabadtéren láthatók mellett a Zsolnay-kerámia belsőépítészeti felhasználása is rendkívül gazdag. Ez is mutatja, hogy a város megbecsüli a múltját. A művészeti értékeket őrző, bemutató helyek sorában kiemelkedik a Zsolnay Múzeum. Még azokat is elkápráztatják, és a Zsolnay-kerámiák, -dísztárgyak örök barátjává teszik az itt kiállított darabok, akik korábban nem vonzódtak az efféle dolgokhoz.

Közismert, hogy Budapest után Pécs rendelkezik hazánk legváltozatosabb múzeumi kiállításaival. A „szokásos" renddel ellentétben – miszerint egy város, egy múzeum – Pécsen múzeumi utca van, ahol egymás mellett sorakozik több képző- és iparművészeti bemutató. Szinte hihetetlen, de a negyvenet közelíti a múzeumok és bemutatók száma, közöttük a Csontváry Múzeum, a Vasarely Múzeum, a Schaár Erzsébet „Utca". Természetesen van néprajzi kiállítás, régészeti kiállítás, Városörténeti Múzeum, Bányászati Múzeum, Cigány Múzeum.

A bőség zavara

Elnézést kérek, ha a látnivalók töredékének a felsorolásával máris a bőség zavarát idéztem elő. Csupán arra kívántam felhívni a figyelmet, hogy érdemes az ünnepi programok tervezésénél Pécsre gondolni. Ha valaki úgy gondolja, hogy akár szállásfoglalás, akár egyéb dologban segítségre, további információra van szüksége, hívja a tourinform irodát a 72/213-315-ös telefonon (fax: 72/212-632), vagy személyesen keresse fel a Széchenyi tér 9. sz. alatt.

Fejes István

A nagyszentmiklósi aranykincs

1799-ben a bánáti Nagyszentmiklóson egy szőlősgazda árokásás közben aranyból készült korsókat, tálkákat, poharakat talált. Az edények kereskedők közvetítésével Pestre, *Boráros János* városbíróhoz jutottak. (A Boráros téren egy emlékoszlop tetején áll az egyik bikafejes csésze kőből faragott, kicsinyített mása.) A kincs kalandos útja Bécsbe vezetett, ahol a bécsi Kunsthistorisches Museum őrzi. Az aranykincset eddig csak egyszer, 1884-ben állították ki Magyarországon. Most, a Magyar Nemzeti Múzeum alapításának 200. évében három hónapig a budapesti Nemzeti Múzeumban is megcsodálhatjuk. (A bécsi múzeum magyar vonatkozású kincseinek bemutatását két évvel ezelőtt, az 1795-ben, illetve 1889-ben Szilágysomlyón talált gepida kincslelet kiállítása nyitotta meg.)

A nagyszentmiklósi kincs előkerülése óta tudósok és amatőrök százai próbálnak válaszolni a kérdésre: hol és mikor készült a páratlan szépségű étkészlet, ki készítette az edényeket, kinek a birtokában voltak, ki és mikor rejtette el őket? A tudományosan megalapozott elemzések három időpontot és népet jelöltek meg: a kincs avar művészek munkája a 8. századból, bolgárok készítették a 9. században, esetleg honfoglaló magyaroknak a 10. századból való alkotása. Az utóbbi évek kutatásai alapján az avar származás a legvalószínűbb, ezért a kiállítók bemutatják azokat a tárgyakat is, amelyek formailag vagy díszítésüket tekintve a kincs és az avar kultúra szoros kapcsolatának bizonyítékai. Az avar szállásterület emlékeit őrző múzeumok közül 16 hazai és 8 külföldi múzeumból érkezett leletek nemcsak bizonyítékul szolgálnak, hanem segítik elképzelni azt a környezetet, amelynek a kincs szerves része lehetett. A kiállításhoz kis és nagy katalógus, valamint egy tanulmánykötet is készült, így érdeklődésünk és pénztárcánk szerint válogathatunk a különböző mélységű tájékoztató anyagok között.

A kiállítással kapcsolatos sajtótájékoztatón megkérdeztük, milyen érvek szólnak a bolgár és a magyar eredet mellett? *Dr. Fodor István* címzetes főigazgató elmondta, hogy Krum kán a 9. század elején a Tisza-Maros szöget is birtokához csatolta, utóda Omurtag pedig 827-ben meghódította a Száva-vidéket is, így a kincs elrejtésének lehetősége megvolt. (Szófiában állandó kiállításon látható a kincs másolata.) A magyar származtatás: a kincset a lázadó Ajtony is elrejthette, ugyanis az őt leverő Csanádnak, aki Istvántól megkapta Ajtony hatalmas birtokait, Nagyszentmiklós mellett volt a székhelye. Ezt az érvelést látszik alátámasztani az, hogy az edényeken keresztény elemek is láthatók. *Dr. Kovács Tibor*, a múzeum főigazgatója elmondta, hogy a kincs először látható avar környezetben, és sok újdonsággal is találkozhatunk. A kiállítás június 30-ig látogatható.

(K. Gy.)

Bresson-kiállítás

Nemrégiben hírt adtunk arról, hogy *Robert Capa* fotói láthatók a Nemzeti Galériában. Egyidőben ezzel – a budavári Kortárs Művészeti Múzeumban – a fotóművészet egy élő klasszikusának, *Henri Cartier-Bresson*-nak az alkotásaiból nyílt kiállítás. Capa-képeket már láthattunk Budapesten, Cartier-Bresson-fotók azonban először láthatók nálunk. A kiállításra a 94. évében járó fotóművész is eljött, de nem lépett a megnyitó közönsége elé, mert nem szereti, ha fotózzák. A kiállítás május 26-ig tekinthető meg.

Virányos: Márton Ildikó festményei

A Virányosi Közösségi Ház Mini Galériájában június 1-jén, szombaton 16 órakor nyílik meg *Márton Ildikó* festőművész tárlata, melyen fellép *Izbéki Petronella* előadóművész.

– Budapesten születtem, de már huszonöt éve Telki község megbecsült polgára vagyok – vall önmagáról Márton Ildikó. – Már a kezdet kezdetén megfogott a táj szépsége, harmóniája, az itt élő emberek közvetlensége, melyek mind-mind elősegítették pályám kialakulását, fejlődését. Már diákkoromban megszerettem a rajzot, és kézügyességem is meghatározó volt. Eredendően műhímzést tanultam, melyet mesteri fokon alkalmaztam. Tanulmányaim során a hímzés mellett rajzkészségemet is fejlesztettem, valamint művészettörténetet tanultam. A hímzési mintákat magam terveztem, ezekkel készítettem el a mennyasszonyi fátylakat, terítőket, ruhaféléket. Évekig dolgoztam műhímzőként, majd miután családommal Telkibe költöztünk, a bennem lévő energia, a szépség igénye és az alkotás iránti vágy irányított a festészet felé.

– *Kik voltak a mesterei?*

– Kezdetben *Nagy László*, majd *Bujáki László* grafikusművész tanítványa lettem. Első kiállításom megrendezését is Bujáki mesternek köszönhetem.

– *Hol voltak eddig kiállításai?*

– Telkiben, Zsámbékon, Tatabányán, Biatorbágyon, Budakeszin, Pátyon, Budapesten az OTP Bank Center Galériájában, az MTI-ben, Kőbányán és legutóbb Esztergomban. A közelmúltban olajképeim megjárták Olaszországot, ahol egy szervezett vendégkiállításon mutatkoztam be.

A kiállítás június 16-ig látogatható. *(A Virányosi Közösségi Ház megtalálható a Moszkva térről induló 156-os autóbusz Dániel úti végállomásánál.)*

Kahlich Endre

Az Önkormányzat ingyenesen hívható zöldszáma: 06-80/200-907

KÖLTÖZZ ZÖLDBE!

III. kerületben a csillaghegyi strand szomszédságában

Sorházi lakások

Átadás: 2002. május
Alapterület: 129, 132, 143 m²
Extrák: reprezentatív gépekkel felszerelt konyhabútor, kizárólagos használatú kert, klíma- és riasztó védőcsövezés.
Ár: 283 eFt/m²-től
Helyszíni értékesítés hétvégén is a bemutatóházban!

Társasházi lakások

Átadás: 2002. május
Alapterület: 57, 99 m²
Extrák: zárt, parkosított környezet, egyedi cirkofűtés, optimális alaprajz, földszinti lakásokban riasztó védőcsövezés
Ár: 282–290 eFt/m²
Teremgarázs: 2,1 MFt-tól
Hitel, támogatás igénybe vehető!

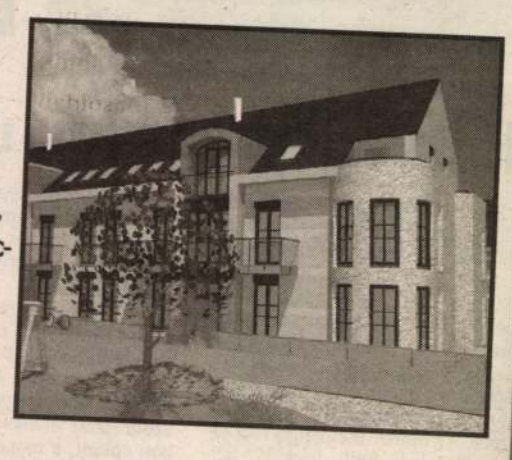

1062 Budapest, Bajza u. 48.
Telefon: 312-2424, 312-1441, 06-20-970-3017
www.interestate-rt.hu
Nyitvatartás: H-P 8³⁰-17⁰⁰, szerdán 20⁰⁰-ig

INTERESTATE RT.

Társasházak figyelem!

HÁZGONDNOKSÁG HÁGO KFT

A HÁGO Kft. vállalja társasházak kezelését teljes körű ügyintézéssel, garanciával; alapító okiratok módosítását, készítését jogi háttérrel, elkészítjük pályázatát, a nyertes pályázati munkákat lebonyolítjuk.

Részletek:
Soltész András, 488-6324,
06/30-992-5822

HIBAELHÁRÍTÁS, GYORSSZOLGÁLAT
Kőművesmunka, sittszállítás, kaputelefon- és villanyszerelés, tetőfedés, vízszerelés, duguláselhárítás, háztakarítás stb.

Hibabejelentés: 487-0423

Gépész-, épületgépész- és villamosmérnököt keresünk projektvezető (tervező-irányítástechnikai) munkakörre.

Fizetés megegyezés szerint.

A jelentkezést önéletrajzzal a
GREX Rt.,
1625 Budapest, Pf.: 100
címre kérjük.

Felvilágosítás:
Torma László
Tel.: 405-4401, 405-5894

2002-ben ISMÉT...
Régiért – újat konyhabútor cserelehetőség
Új megrendelés esetén régi bútorát EGYSÉGÁRON BESZÁMÍTJUK és DÍJTALANUL ELSZÁLLÍTJUK.
- Ingyenes felmérés, tervezés, szállítás Budapest 150 km-es körzetében
- Egyéb bútorterveit is megvalósítjuk
- AGF tolóajtórendszer-térelválasztó és szekrénybe építhető kivitel
- Hatalmas alapanyag-, szín- és formaválaszték

...A MÉRETRE KÉSZÜLŐ BÚTOROK BOLTJA...
ÉBEN BÚTORSZALON
1123 Budapest, Alkotás u. 27.
T./Fax: 202-70-57
Nyitva: H–P: 10–18, Szo.: 9–13

Másik Pont Iroda-technika
- Lasertoner
- Tintapatron
- Adathordozó
- Festékkazetta
- Leporelló
- Másolópapír

Üzlet: 1126 Budapest, Böszörményi út 5/B
Tel./fax: 214-9752

PRÓBÁLTA MÁR?
HYPOXITRAINER
A leghatásosabb terápia a zsírégetésre és a narancsbőr kezelésére.
Keressen föl bennünket!
HÓVIRÁG KLUB
Hóvirág u. 42.
Tel.: 249-0227, 06/30/222-2999

Bútorrestaurátor

Fehér László

Több nagydíjjal kitüntetett RESTAURÁTOR vállalja antik bútorai felújítását korhű anyagokkal, szakszerű technológiával.

Bp. XX., Nagy Sándor J. u. 44.
Tel./fax: 283-72-23, 06-30-9418-639
E-mail: restaurator@restaurator
www.restaurator.hu

Mindent, ami a gyerekszobába kell!

- Új típusú emeletes ágyak bevezető áron!
- Hosszabbítható ágyak több színben
- Biomatracok

MÁJUS 24–25-ÉN GYERMEKNAPI KEDVEZMÉNYEK!

Dinoland Bútorboltok
Bp. V., Magyar u. 7. Tel.: 266-1889
Bp. II., Lövőház u. 33. Tel.: 212-4747

Villanyszerelő szakmunkást keresünk komfort berendezések szervizelésére, készenléti hibaelhárításra.

Fizetés megegyezés szerint.

A jelentkezést önéletrajzzal a
GREX Rt.,
1625 Budapest, Pf.: 100
címre kérjük.

Felvilágosítás:
Torma László
Tel.: 405-4401, 405-5894

Hamarosan újra szabadtéren!!!
2002. április 27. és szeptember 29. között reggel 6 órától este 19 óráig újra nagyszerű sportolási lehetőségekkel várja a felnőtteket, gyerekeket, családokat a zöldövezeti
KÜLKERESKEDELMI SPORTPARK
(Budapest XII., Budakeszi út 73/c)

- *TENISZ – SALAK- ÉS ASZFALTPÁLYÁK*
- *ÚSZÁS – TÖBB MEDENCE, SZAUNA*
- *ERDEI FUTÁS • FALMÁSZÁS*
- *KISPÁLYÁS LABDARÚGÁS*
- *KOSÁRLABDA • ASZTALITENISZ*
- *TESTÉPÍTÉS – KONDICIONÁLÓTEREM*

A nyári szünetben napközis táborok, úszó- és tenisztanfolyamok!

TÖLTSÉK SZABADIDEJÜKET MINÉL SOKOLDALÚBBAN NÁLUNK!

Információ, klubtagsági bérletek, tömegsport- és cégrendezvények előjegyzése 8-11 óra között:

SPORTTRAN
Ingatlanhasznosító Kft.
1051 Budapest, Nádor u. 13.
Telefon: 332-7962
472-5000/5448

ZÁRKIRÁLY® BT.
ZÁR, LAKAT, VASALAT
1027 Bp., Margit krt. 54.
T./F.: 201-3928
KIS- ÉS NAGYKER.

2. ZÁRKIRÁLY®
1117 Bp., Fehérvári út 24.
(A Skálától 1 percre, az Aranypók mellett.)
T./F.: 466-5654

A mechanikus védelem teljes kínálata:
Zárbetétek (MUL-T-LOCK, KESO...), zárak, szélfek, lakatok (8 ország kínálatából), **ELZETT termékek, réz, króm és mattkróm kilincsgarnitúrák, zártartozékok, vasalatok, réz, rozsdamentes és szálcsiszolt küszöbsínek** (egyedi méretben is), **postaládák, pénzkazetták, kormányzárak, kéziszerszámok, szegek, csavarok, dübelek, HEVEDERZÁRAK.**

+ SZOLGÁLTATÁSAINK:
- **KULCSMÁSOLÁS: lakás-, autó-, speciális és mágneskulcs**
- **ZÁRBETÉTEK ÁTKÓDOLÁSA**
- **EGYFORMA ZÁRLATÚ ÉS FŐKULCSOS RENDSZEREK**
- **HEVEDERZÁRAK SZERELÉSE: Mo. teljes kínálata egyedi méretben is (MABISZ által elfogadott termékek)**
- **FÉNYMÁSOLÁS**

RÉZ- ÉS KRÓMÁRUK POSTALÁDÁK SZÉFEK -20%

SZOMBATONKÉNT –10% !

HE-BA Biztonsági Szolgáltató Kft.
1124 Budapest, Jagelló út 24. ☎ 309-5090, 309-5091

HE-BA Biztonsági Szolgáltató Kft. vállalja objektumok élőerős őrzését, rendezvények biztosítását, valamint riasztórendszerek telepítését, melyek felügyeletét igény esetén a XII. kerületi Önkormányzattal közösen üzemeltetett kivonuló járőrszolgálat látja el. Érdeklődni lehet: 1124 Budapest, Jagelló út 24. ☎ 309-5090, 309-5091

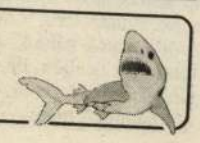

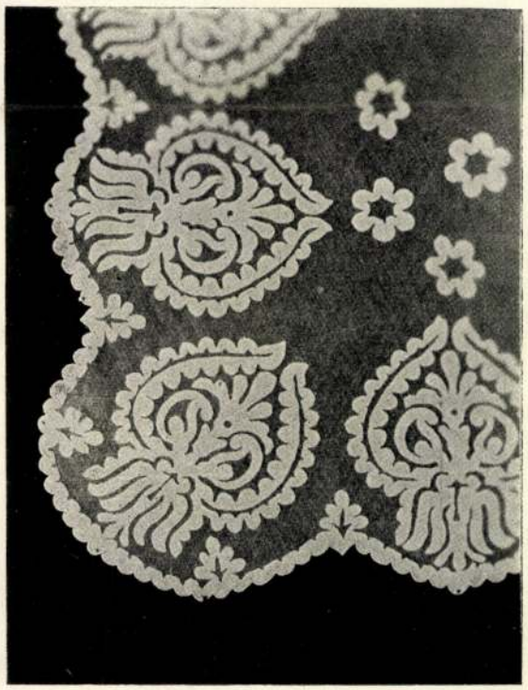

Fent balra: A 10. számhoz mellékelt mintaíven közölt vagdalásos virág képe. Jobbra és lent: Vagdalásos terítők. Márton Ilona munkái. — Oben links: Abbildung der auf dem Musterblatt zu Nr. 10 veröffentlichten „Scherenschnitt"-Blume. Rechts und unten: Scherenschnitt-Decken, von Ilona Márton. — Above to the left: Enlarged picture of the „scissor-cut" flower published on the pattern-sheet to Number — 10. To the right and below: „Scissor-cut" table covers, from Ilona Márton.

Muskátli
1940.

Kapuvári tüllhímzéses menyecskekendő. — Kopftuch mit Tüllstickerei einer jungen Frau aus Kapuvár. — Headkerchief with tulle-embroidery of a young married woman in Kapuvár.

Beszélgetés Deák Ferenccel

Marton László műtermében

Nem lehet kikerülni a tekintetét. A kissé megbillent kalap alatt úgy emelkedik ki a dús szemöldök, mint lövészárok partjára vetett földcsomó. Mögüle célba vesz a szem, figyel, áthatol rajtam, akár a lövedék. Talán fáj is. Deák Ferenc kérdez, magyaráz, vizsgáztat.

Deák Ferenc megnyugtat.

A szobor a hetvenhét esztendős Marton László legújabb alkotása.

A mester, kinek Királykisasszony-szobra Budapest jelképe, helyettem is válaszol.

Türelemről, nyugalomról, bizalomról, reményről, méltóságról mesél. Közben tömzsi ujjai között reszel a smirgli, alatta hol puhul, hol élesedik egy-egy ránc, redő.

Hosszan elidőz az ujjaknál. Az ujjakra legalább annyira figyel, mint a tekintetre. A mozgásról, a cselekvésről, a munkáról, az alkotásról beszél. Nem patetikusan, úgy, akár egy kőműves. Kőműves, aki templomokat épít. Templomszobrokat.

Táncsics, Kossuth, Szondy, Dózsa, Kölcsey, Kempelen Farkas, József Attila, Liszt Ferenc, Bartók Béla, Kodály Zoltán, Sinkovits Imre és most már Deák Ferenc – akár a Golgotára vezető út stációinak őrei tekintenek körbe az égre nyíló ablak alatt, amelyen akkor is bizalommal szállt ki a sóhaj, ha a mester éppen morgott, elégedetlenkedett, dühöngött.

Aztán a keserűséget mindig szeretetté formázta.

Ötven éve költözött a Tigris utcai műterembe. Ötven éve idecsalogatja álmait, amelyekkel nappal is beszélget. Hajnalonta gyakran fölriad. Viszi, húzza az anyag, a félig kész szobor. Mélyet lélegzik, mint aki tudja, hogy oxigénre szüksége van az alkotásnak is. „Na, gyere ide" – nyúl ismét a formázóval aráncokhoz. Ilyenkor időtlen az idő. Olyan pillanat ez, amelyben az ismeret és a képzelet, a fájdalom és a kegyelem talál egymásra. Ítélet nincs. A művészet nem ítél, „csak" ábrázol.

Most éppen a bölcsességet.

Megrendelés nincs, önmaga kedvére formázza FOTÓ: KOVÁCS BENCE

„Csak" ábrázol. Most éppen a bölcsességet. Nem az iskolás leckét, hanem a tapasztalataival okosan élő embert.

Nem az iskolás leckét, a történelmi jelzőt, a megközelíthetetlen szellemet, hanem a tapasztalataival okosan élő embert. Az embert, aki önmagának már semmit nem kér, de aki mindenét odaadná másokért, másoknak. Az embert, aki a veszteségek után ellenfeleit is tudja tisztelni. Az embert, akinek az árnyéka is melegít.

Összehasonlítom a mester és a szobor alakját. Önportré? – töprengek, és már arcukat is rokonnak látom. És amikor megszólal a szobrász, hangja talán a szoboré. A gondolata mindenképp. Kiegyezésről beszél. A hetvenhét évet megélt ember tapasztalatáról, amelynek lényege egyetlen mondatba sűríthető: amíg önmagaddal nem egyezel ki, másokkal sem jutsz egyezségre.

Az intelem ott marad a levegőben, akár egy kissé ünnepire sikeredett tószt. Az emelkedettséget kaján mosoly töri meg. A mester úgy pislant ki a szeme sarkából, mintha gúnyolódna önmagán. Érzem, valóban komolyan gondolja, hogy nem tartozik senkinek. A szobrot is csupán önmaga kedvére formázza. Megrendelés, szerződés nem számít. Nincs is.

Ahogy az ember, a szobor is előbb-utóbb megtalálja helyét a világban.

Most Deák Ferenccel kell beszélgetni – tekint végig a polcokon sorakozó portrékon. Hogy hová kerül, kinek kell, ki fizet érte, ki avatja föl, ki csodálja meg – nem számít.

Az idő számít, mert Deák Ferenc-i időkre van szükségünk – mondja.

Marton László így ünnepli születésnapját, amelyről gyermeki csibészséggel csak annyit mond: kéthetes lettem, előttem az élet.

Sz. J. L.

büszkeséggel és önérzettel töltötték el lakóit. Azért, hogy ez az érzés egy nagyobb közösség, a születőben levő polgári nemzet közös tulajdonává váljon, a közvéleményt formáló értelmiség, mindenekelőtt az írók tették a legtöbbet, a tudatos városfejlesztést azonban közéleti szereplők alapozták meg racionális megfontolások alapján. (A romantika századában persze a két motívum szoros kölcsönhatásban állt egymással.)

nek. Az 1838-as nagy árvíz után írt börtönleveleiben vázolta fel jövőképét. Pestben még csak gazdasági – elsősorban kereskedelmi – központot látott; igaz, ebben a tekintetben viszont túl is tett későbbi vitapartnerén: nemcsak nemzeti, hanem egyenesen regionális centrumot. „Pest a nemzeti kereskedésnek ütere, szíve, ha Pest süllyed, a nemzet materialis jóléte süllyed. Pestnek jövendője továbbá még a nemzeti kereskedés körén túl is

„szerepzavartól". „Én
lakosságát a hazába
nyomatékosnak, s Buc
szívének tartom, de u
nem fogom. ... E szót
semmi casta [kaszt],
magának nem arrogálh
... olly erős, miszerint
ollyas gondolat jönne
tudna" – hangzott a fen
A Budapest fejlődés

Rejtvényünk: Ki látott engem?

A Népszabadság Budapest ma rejtvényjátékot kezd. Azokat hívjuk játszótársul, akik úgy járják a város utcáit, hogy nemcsak néznek, hanem látnak is. Elgyönyörködnek a házak egy-egy jellegzetes díszítőelemében, felfedezik valamely sajátos vonásukat, azonosítják arra alkalmas jegyeiket, tudják, mi az, ami az utcaképben, épített örökségben érték. Mostantól ötven hétig közreadunk mellékletünknek e mindenkori záróoldalán egy-egy ilyen részletet, a maitól, az elsőtől eltérően szerdánként. Azt kérjük, aki azonosítani tudja a felvétel helyét, épületét, rejtvényünk megfejtéseként küldje be mindazt, amit a képen szereplő tárgyról, részletről tud – legfeljebb húsz sor terjedelemben. A helyes megfejtők között Budapest történetét feldolgozó köteteket sorsolunk ki. Az itt látható első heti feladványunk megfejtését jövő szerdáig, november 20-ig várjuk a következő címre: Népszabadság, Budapest melléklet, „Ki látott engem?" Budapest 1960. A nyertesek nevét, kivételesen a következő heti feladvány nyerteseinek nevével együtt, november 27-én közöljük.

FOTÓ: SZABÓ BERNADETT

Me

Az első megjelenésének t
badság Budapest Üzenet
pályázatot hirdetett.

A zsűri – Ferencz Gyö
Ferenc – döntése alapján
lyamunka hiányában nem

A második díjat, a
Virágh Szabolcs nyerte el

Harmadik lett – megos
előfizetést nyert – Fodor

Évek megfeszített mun
gyümölcsét. Pedagóguso
érezhetik, mégiscsak vol
eredménye ma már kézze
gyarázhatná azt a nyilvár
érzi kötelességének besz
hulladékát, imigyen csök
boló hatását.

Egy felelősségteljes p
októberi fagyos szürkesé
kálkodik. Az persze erős
ná, mindezt mezítláb, ko
ni, de hát ez van; a MÉH

A MITSUBISHI KARÁCSONY ÖF

A képen látható modellek illusztrációk.

15 ÉV
MITSUBISHI MOTORS
MAGYARORSZÁG

Pajero Pick Up Jubilee: 3 999 000 Ft + áfa

A 15 éves Jubileumi akciónk 2002. d

Duna Interservice

www.mitsubishi.co.hu • E-mail: ertek@dunainterservice.hu • 1012 Bp., Al

MDK

K. Márton Ilona

Radisics E.: A Népszövetség palotájának magyar terme. Magyar Iparművészet 1936. 193.l.

MDK

Márton Ilona

Oklevéllel tüntették ki, háziipari munkáiért a Mezőgazd.kiáll.-on.

Cikk: Egy mintaszerü kiáll.

Magyar Iparmüvészet 1934. 153.1.

MDK

Márton Ilona, ip.müv.

a háziipari anyag második csoportjában szerepelnek java munkái.

Az iparm.Társulatnak az Iparm.Muz.-ban rendezett 50 éves jub.kiállitásának résztvevői.
Magyar Iparmüvészet.1935. 266.1.

MDK

Márton Ilona

textilmunkával résztvett az alábbi kiállításon

Karácsonyi vásár akadályokkal. Magyar Iparművészet 1937. 247.l.

Márton Flóra

neve az 1938-ban
berlini kiállítás
rendezői közül
kimaradt.

Magyar Ipam

1938. 203. l.

Lepold—Homor 97. l. — Van
1927., 208. l. (Pisanello isk.)
PA, 236—238. l. (Képe 239. l.
Décsei: Könyvismertetés. MM
173. l. — Benesch Belved, 7
Galassi.) — Őszi kiállítás,
70. szám. (Képe hátul.) — Ge
99. l. (Képe 91. l.) — Berti T
(Képe 958. l. A Torchiara-ka
nak mestere.) — Esztergom.
1933., 61. l. — Delogu, 184. l.
kastély freskóinak mestere.)
(szóbelileg): Giovannino de'G
pold—Lippay 55. l. (Képe XV.

PITTONI, GIAMBATTISTA (ve
1687—1767)

Bemutatás a templomban

Vászon, olaj, 95×90 cm.

Borromei Szent Károly áldoztat (11

Vászon, olaj, 30×25 cm.

Maszlaghy: Az esztergomi é
Új Magyar Sion, VII., 1876., 1
bertsch.) — Maszlaghy II.,
(Maulbertsch.) — Gerevich
(Maulbertsch.) — Jajczay János
hódolata az eucharisztia előtt.
79. kép. (Maulbertsch.) — Pe
belileg): Pittoni köre. — Lep
56. l.

Marton Ilona

l.

4 1

MAGYAR IPARMŰVESZET

1940. 57. l.

Márton Imre

ötvös

Ernst-Verlag, fenti

imre repr.

Magyar Iparmuvészet

1934

145. l.

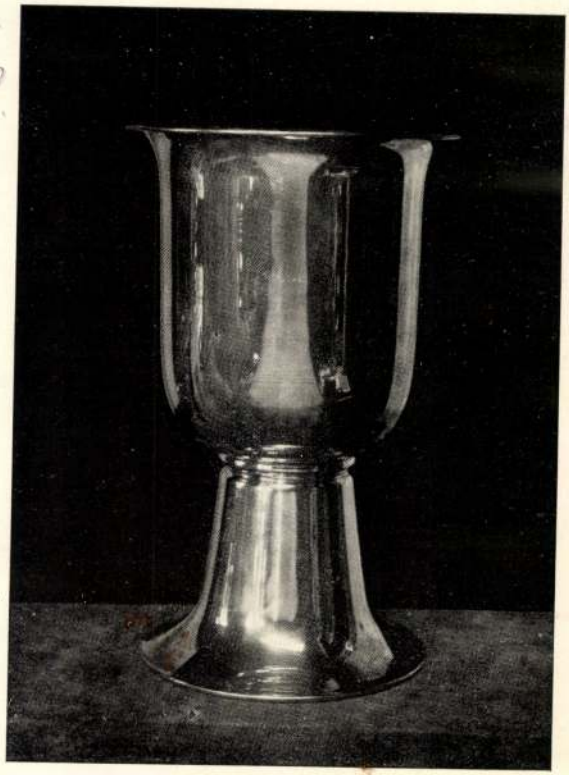

Márton Imre

Ernst serleg.

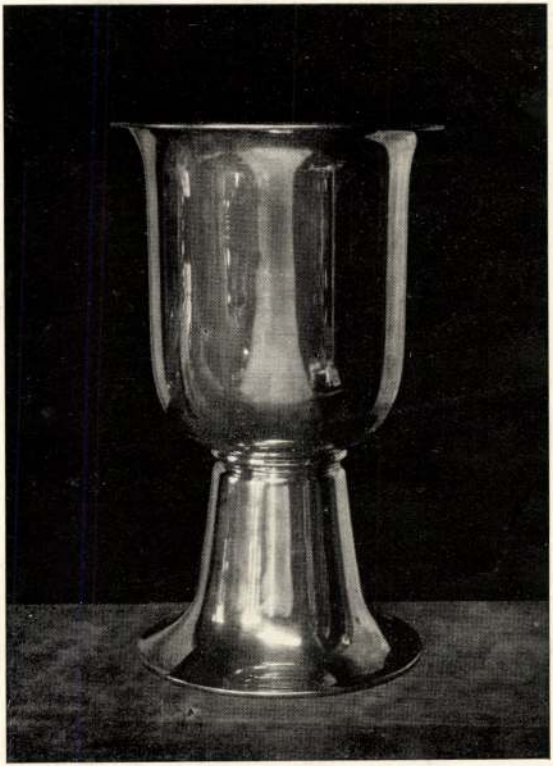

Magyar Iparmiséret

1934. 145. l.

Márton Imre

Ezüst serleg, tenti
mûve

Repr.

MAGYAR IPARMÜVESZET
1934. 145. l.

Az O. M. Iparművészeti Társulat szolnoki kiállítása 149
Felhívás 151
Az O. M. Iparművészeti Társulat debreceni kiállítása 203
Az O. M. Iparművészeti Társulat karácsonyi iparművészeti kiállítása és vására 204

PÁLYÁZATOK

Az O. M. Iparművészeti Társulat tervpályázata 40
Az O. M. Iparművészeti Társulat tervpályázatának eredménye 72
Budapesti Nemzetközi Vásár kiállítási standtervpályázatának eredménye 77
Az O. T. I. plakátpályázata 151
A Szent Gellért gyógyfürdő és szálló plakátpályázata 203

TÁRSULATUNK KÖZLEMÉNYEI

Tisztelgés a kultusz és kereskedelmi minisztereknél 43
Értesítés a tárgysorsjáték felújításáról 44
Társulati közlemények 78
Meghívó a XLVII. rendes közgyűlésre 79
Tárgysorsjáték 80
Keleti Ilonka jubileuma 80
Jegyzőkönyvek.
Közgyűlések :
1931 december 20-án 41
1932 május 29-én 117

Márton Imre tervei. Ékszerdoboz vert rézből gondolva. — Entwürfe v. Márton Imre Juvelenkasten v. getriebenen Messing.

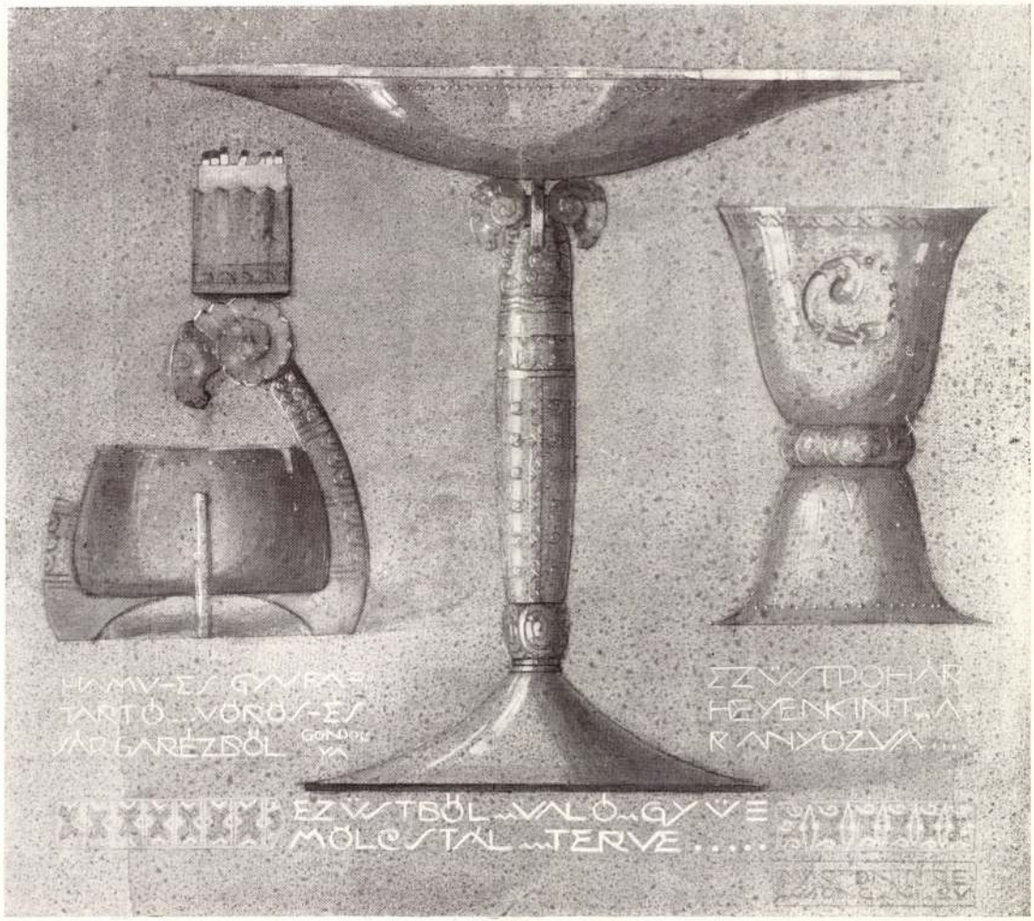

Dessins de Márton Imre Coffret à bijoux en cuivre repoussé — Design for jewelcase in hammered copper by Márton Imre.

ban. Ám dolgozzék ember, munkálkodjék a gép, vagy együtt a kettő, — ujat alkotni, frisset teremteni a céljuk.

A hatásra való erős törekvést, a festői benyomások keltését és az anyag szépségének a fokozását ujonnan keletkezett és felfedezett patinák és szinezések segélyével érik el, amiknek titkait féltékenyen őrzik az egyes műhelyek. De az anyag megmunkálásában és technikai kivitelében is vannak oly mesterfogások, amikkel meg lehet sokszorozni a hatást. Az egyéniségre való törekvés nemcsak a tervezésben nyilatkozik meg, hanem a kivitelben is olyan jellegzetessé kezd válni, hogy sokszor igen örvendetesen és első pillanatra már rá lehet mondani, hogy honnan került ki, melyik műhelyben készitették a munkát. Az egyéniség hangsulyozásával együtt jár aztán a művészi törekvés is és jól eső érzéssel tapasztalhatjuk, hogy bárhová nézzünk is, majd mindenütt látjuk, hogy a szép fogalma elengedhetetlen föltétel lett mindenütt, — a legigénytelenebb hamutartónál épen ugy, mint a kályha előtt fekvő piszkáló-vasnál stb. stb.

Az egyszerre feltünt és alkalmazott fémdomboritások, mint pl. modern butorveretek, a mindinkább tért hóditó fémből való portálok, a kávéházak ékitését előmozditó különféle veretek, kandallók, a modern rézvázák és virágtartók gyakori alkalmazásával, a fémiparnak művészi irányba kellett terelődnie, hogy bele illjék a többi berendezési tárgy elegáns tömegébe. Ma már nem ritka eset, hogy egyes épületek fémmunkáira vagyonokat költenek és a csillártól kezdve mindenre, még az utolsó kilincsre is rá van nyomva a művészi bélyeg. És a közel jövő sokszorta hangosabban fogja megkövetelni, hogy mindenben és mindenütt művészi izlés nyilatkozzék meg. Mert lejárt már az idő, amikor egy ötvös vagy műlakatos el-elkészitett egy a gyakorlat szerezte mesterfogásokkal agyonkinzott ugynevezett sikerült munkát, amelyekről azonban a leggyakrabban hiányzott a művészi izlés és tisztán csak az ügyes mesterember szorgalma és bámulatos türelme beszélt fennhangon.

A külföld, itt különösen Németországról lehet a legtöbbet beszélni, — nem szólva Angliának megdöbbentő fölényéről, — hatalmas ugrásokkal van elől a fémiparban. Óriási gárdája Németország tervezőművészeinek irányitja az egyes műhelyek termeléseit és nem egy nagy névnek adnak kenyeret az ugynevezett „Kunstgewerbliche Metallwerkstättek." Ezek a műhelyek a szoba és lakás tárgyainak gyártására, az idegenforgalom követelte emléktárgyak tömeges előállitására, a sportegyletek dijainak, mint verseny- és vándordijak és minden más nemes és nem nemes fémből előállitható egyéb iparművészeti követelmény

Gyümölcstál ezüstből. Ezüstpohár helyenként aranyozva. Hamu- és gyufatartó, vörös- és sárgarézből. Márton Imre tervei. — Obstschalen in Silber. Silberg'as. vergoldet. Aschen- u. Streichholzbehälter in Messing und Kupfer. Entwürfen von Márton Imre.

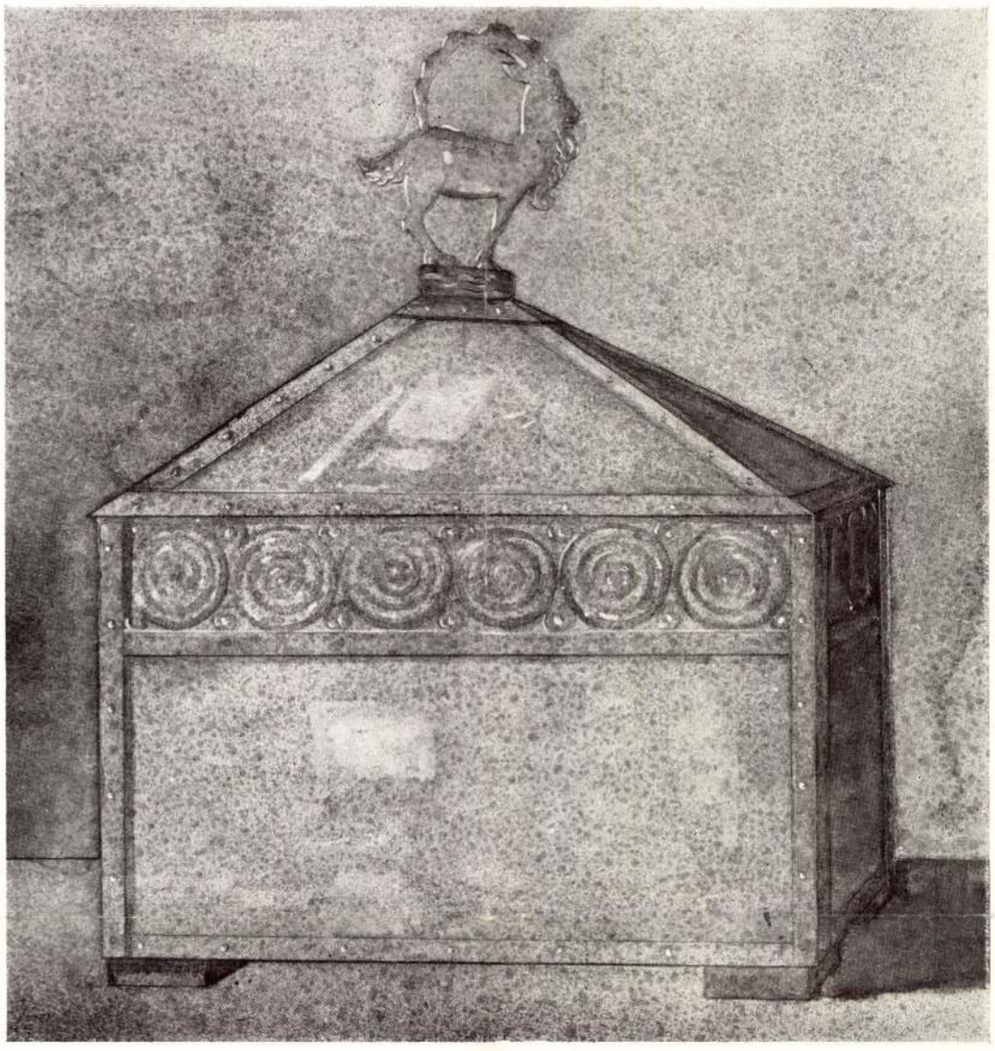

Fruitier en Argent. Verre en Argent doré. Cendrier et Porte-allumelle en cuine rouge et jaune. Dessins de Márton Imre. — Fruit dish in Silver. Silver Glass party gilded. Ash tray in red or yellow copper. Designed by Márton Imre.

kielégitésére alakultak és majd minden nagyobb városban szép számmal prosperálnak. Mi e téren még meglehetős hátul kullogunk, azonban örvendetes jelek azt mutatják, hogy nem egy törekvő fiatal magyar, — akik ma még kénytelenek taposni a külföldi rögeket, nem is olyan nagyon nagy idő mulva itthon is találhat majd kenyeret és érvényesülést. Mert mintha valami forrongásfélét észlelhetnénk, mintha lázas keresés, kutatás és hatalmas megfeszitett munka folyna nálunk is már? Valami olyasféle van a levegőben . . .

Németországban München a fémipar-művészet igéretföldje. Itt láthatjuk a legszebb csillárokat és itt van a legszebb szerepe a jó öreg kalapácsnak, melynek alkotásait aztán széles Németországban mindenütt és nálunk is nem egy boltban láthatjuk. Látunk hatalmas vörösrézedényeket, amiknek formai szépségeit igazán érdekessé teszi a sürü kalapálás és az itt-ott mintegy véletlenül alkalmazott domboritott pontocskák. Hogy az érdekességet fokozzák, a patina vibráló szépségét még jobban kitüntessék, egyes helyeket a motivumok belsejében zománccal töltenek ki. Ujabban a vasnak adtak rendkivül nagy szerepet ott kint. A legszebb és legeredetibb csillárok, irókészletek, kazetták, gyertyatartók stb. vasból készülnek és ez az igénytelen anyag szalonképes lett már a legelőkelőbb helyeken is. Ott van vendéglőikben, kávéházaikban, uriszobáikban, sőt szalonjaikba is bevonult. Igaz, hogy náluk a vasnak ez a kultusza régi traditiókon alapul, de a mostani szerepe és megmunkálási módja teljesen uj. A vörös és sárgaréznél megszünt az eredeti szin erős hangsulyozása és a fénylést és ragyogást hol patinákkal teszik nemesebbé, hol meg összeházasitják és egymás mellett szerepeltetik azokat.

A technikájuk majdnem befejezett . . . motivumkincsük és diszitő elemeik azonban az unalmasságig ismétlődők, szegényesek és a majdnem kizárólagosan alkalmazott és unos-untalan előforduló csigavonalak már szinte boszantóak. Figurális motivumaik majd mindenütt szarvas, zerge, exotikus madarak és virágkoszorus kövér kis amorettecskék meg olyan kedves ismerőseinkké válnak, hogy szinte mindenfelé belé-jük botlunk. Népies motivumaikat ugy látszik nem

Márton Imre tervei. Násfok. — Entwürfen von Márton Imre. Ohrgehänge. — Dessins de Márton Imre. Pendants d'oreille. — Designed by Márton Imre. Earrings.

kultiválják annyira, mint mi, vagy a szláv népek, bár már a müncheni keramiai tárgyakon kezdik felhasználni és nem egyszer egypár fazekuk első pillanatra olyan magyarosan hatnak, mintha valamelyik gömöri fazekas cifrázta volna azokat.

Mig Münchent mondom a művészi törekvések városa, aminthogy az Isar menti Athént mintegy predesztinálják erre a mult hagyományai, addig a nagy Berlin fémiparából majdnem hiányzik a művészet. Az északnémet temperamentuma inkább a massziv monumentálitásokat termeli és nem nagyon tartják szem előtt, hogy igen gyakran az erszény csak fizet és a sziv az, amely vásárol. Ám az ugynevezett „Massenartikel"-ek nagy tömegekben ugyszólván Berlin termeléséből kerülnek ki a világpiacra. Dresda és Nürnberg fémiparművészetéről is sok szépet lehetne beszélni. Hanau, Pforzheim, Düsseldorf gyárai meg elárasztják a világot az ő ismert dolgaikkal.

Erről nagyon sokat lehetne még összeirni, még igen sok és megszivlelendőket lehetne beszélni, de majd máskor talán . . .

Most csak utalva a mi dicső multunkra, arra az időre, amikor hozzánk jöttek bámulni ötvöseink remekeit, amikor Mátyás király udvarában voltak a világ legügyesebb fémművesei, Rimaszombat, Kolozsvár céheire . . . és méltányolva a jelen szépen indult törekvéseit, azzal végzem, hogy bár feltámadna mielőbb modern köntösben az a dicső kor nálunk is, amikor irigykedve néznek majd bennünket azok, akiknek volt egyidőben okuk, miért irigykedni.

Márton Imre.

A cikk címei: Modern törekvések a fémiparművészetben.

Interieur
1912. I. 15

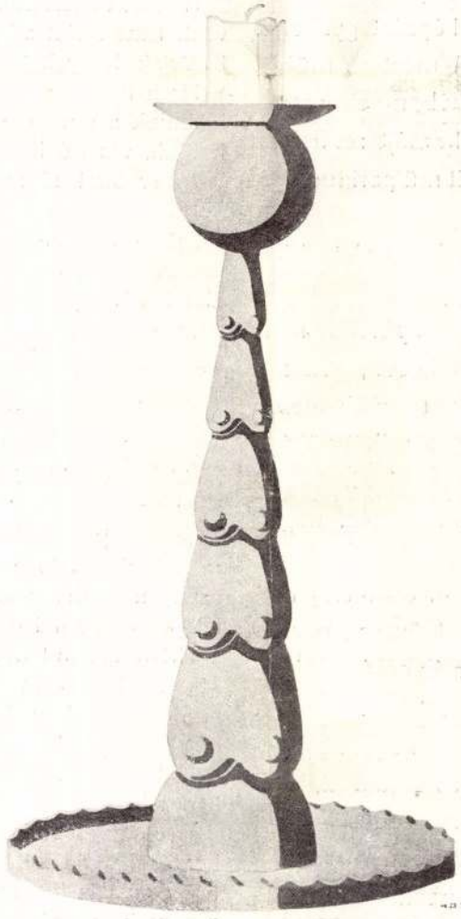

Hazai A. tervezetei. Gyertyatartó fémből. — Entwürfe von Hazay A. Leuchter aus Metall. — Dessins de A. Hazay. Chandelier en métal. — Designed by A. Hazay. Design. for a metal chandelier.

A SZÉKESFŐVÁROS IPAR-RAJZISKOLÁJA.

Messzire rikitós sárga plakátok vannak kopófélben az utcasarkokon és a keritéseken. Ezek utján tudjuk már hetek óta, hogy a székesfővárosi iparrajziskola a Verpeléti-ut 3. száma alá helyezte át szövőipari tanműhelyét. E látszólag jelentéktelen hurcolkodási mozzanat mögött azonban van valami, ennél sokkal fontosabb, amit a rikitó sárga plakát nem árul el. A szövőipari tanműhelylyel ugyanis a régi ipar-rajziskolának ujabban szervezett és részben még kisérleti éveiket élő tanfolyamai is uj födél alá jutottak. Ezek a tanfolyamok, a hozzájuk tartozó tanonc-otthonnal bővülve, a Verpeléti-uti ötemeletes bérháznak iskolai célokra többé-kevésbbé átalakitott helyiségeit egészen megtöltik. Az ily módon megosztott iskola, bár a sikeres munka számos alapföltételét, a higienikus helyiségeket, a modern szakiskolához méltó szertárakat és az üzemek lebonyolitásához szükséges felszereléseket ma még nélkülözni kénytelen, de iparfejlesztésünknek már most is számottevő tényezője. De még inkább azzá lesz, ha folytatólagos fejlődése eddigi arányait megtartja. Mert a Verpeléti-ut ipar-rajziskolája a műipari képzést gyakorló műhelyek bevonásával oldja meg. A mestere műhelyében, a géppel konkurráló munkában eltompult kezdő iparosnak olyan műhelyeket bocsájt rendelkezésére, melyekben ipari szakösmereteit műipari tudássá fejlesztheti. Eddig az asztalos-műhely és a gépipari szakműhely vannak üzemben, berendezés alatt áll a beton-munkások, szerelők és a fémiparosok tanműhelye. Az iskola régi Oroszlán-utcai épületében a sokszorositók, üvegfestők és a keramikusok, a Rádai-utcai épületben pedig a könyvkötők tanműhelye és a nők iparművészeti munkaterme igyekszik műipari szakoktatás kultur-programját diadalra vinni. Szinte csodálatos, hogy itt a szemünk láttára és mégis láthatatlanul ekkorává nőtt ez az iskola. Évek óta négy-ötszáz képzett iparos az egyetlen, de a legjelentősebb eredmény, amelyet felmutat. Művészi, paedagogiai és ipari szempontból érdekes és egyéni működése csak a beavatottak előtt ismeretes. Az a hir, hogy ez év tavaszán ezt a működését nagyobb szabásu kiállitás keretében szándékozik bemutatni, bizonyára föl fogja kelteni mindazok érdeklődését, akik ipari életünknek a közel mult években tapasztalt megélénkülésének okait tanulmányozzák.

□□□

HIREK

IPARMŰVÉSZETI KIÁLLITÁS KOLOZSVÁROTT. Az Iparművészeti Társulat vidéki kiállitásainak sorában most a kolozsvári kiállitás következik. E kiállitást az Iparművészeti Társulat közreműködésével a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara s a kolozsvári ipartestület rendezi. A kiállitási bizottság elnöke Pákey Lajos iparmuzeumi igazgató. A kiállitást szeptember havában nyitják meg.

Az „IPARMŰVÉSZETI MUZEUMBAN" mult szombaton nyitották meg ünnepélyesen azon ujabb szerzemények kiállitását, melyeket a legutóbbi külföldi aukciókon méregdrága pénzen összevásároltak.

Legközelebbi számunkban bővebben fogunk velük foglalkozni.

PROFESSOR JOS. HOFFMANN, a „Wiener Werkstätte" utján 11 db eredeti fényképfelvételt küldött lapunknak, melyeket legközelebbi számunkban fogunk közreadni.

A felvételek az „Oesterreichisches Museum für Kunst u. Industrie"-ben rendezett kiállitásról készültek, melyet bővebben fogunk kommentálni. Örömmel konstatáljuk, hogy a mi lapunk a magyar lapok közül az első, melyet a Wiener Werkstätte azzal tisztelt meg, hogy munkáinak eredeti felvételeit abban közreadja.

A LAKÁSMŰVÉSZETI KIÁLLITÁS, melyről fentebb bővebb ismertetést adunk, vége felé közeledik. Nem sokára bezárják, hogy helyet csináljanak az utána következőnek.

Ha a látogatók számát tekintjük, meglehetősen meg lehetnek a rendezők az eredménynyel elégeeve, sőt mint halljuk, vásárló is szép számmal akadt.

Az erkölcsi siker sajnos már nem annyira kielégitő. Ha valaki butorgyártásunk niveaujára kizárólag ebből a kiállitásból akarna következtetni, meglehetősen helytelen utakon járna. Ha pedig a művelt nyugat hasonló jellegü kiállitásaival próbálna összehasonlitásokat tenni, ugy ez nagyon szomoruan végződne reánk nézve, holott ezen a téren igazán nincsen okunk a szégyenkezésre.

A baj oka azt hiszem, másutt keresendő, és alighanem meg is található. Ugyanis nem tudom miért, de amikor ott fent jártam a kiállitáson, hiányzott nagyon valami, illetőleg valaki. Azaz, hogy többes számban beszéljek, hiányoztak nekem nevek. Még pedig sok és jó nevek. Kerestem jobbra, kerestem balra, de sehol sem találtam meg azokat a jó hangzásu, jó nevü interieuristákat, illetve azoknak legnagyobb részét, akiknek pedig onnan nem lett volna szabad hiányozni.

Hiányoztak a lakásberendezéssel foglalkozó legnagyobb cégeink is, csaknem egytől-egyig. Tisztelet azon többi nemes ambicióju iparosoknak, akik igyekeztek pótolni őket, de mégis miért kellett éppen azoknak hiányozni, akik legszámottevőbbek e téren és nagyobb áldozatra is képesek?

A legközelebbi, ezt követő lakásberendezési kiállitáson keresem majd a választ a felvetett kérdésre, s remélem, hogy meg is fogom találni s akkor majd hiszem, hogy nemcsak anyagi, hanem erkölcsi sikerről is lehet majd beszámolni.

gek számára tartja az ember s hogy a bizalmas, családias magányban mindenről le kell mondani, mert a falakon keresztül ugyse lehet látni, hogy miképen élünk. Ezért ebédelnek még a tehetősebb familiák is a gyerekszobában vagy az előszobában, gyürött, szines abroszon, kicsorbult tányérokon s azért zárják el légmentesen az ebédlőt és az uri szobát. Angliában félbolondnak tartják azt a családot, mely önmaga az idegenek kedvéért lemond a szép lakás kényelméről. Akinek ott háromezer forint évi jövedelme van, az este átöltözködik az ebédhez s fekete kabátban, virággal a gomblyukában, vonul be a pompásan kivilágitott ebédlőbe, melynek fehér asztala csak ugy hemzseg a finom porcellánoktól és üvegnemüektől. Ezek az okos emberek már a gyerekeikbe belevezetik az otthon szeretetét s olyan milieuvel veszik körül őket, melyre mindig édes és kellemes melegséggel gondolnak. Nálunk a fiatal leány, ha felnő, brutális zsarnoknak minősiti a férjét, ha azt az óhajtását fejezi ki, hogy az ebédlőnek nevezett szobában paradicsomfoltmentes abroszon akarja elkölteni a vacsoráját. A papa — szegény — harminc éven keresztül mindig az előszobában vacsorázott, nem érthetetlen nagyképüség-e hát, hogy ez a hencegő idegen — a férj — a lakás belső részét, a szentek szentélyét is ki akarja sajátitani a saját maga kényelmére?

Ezért köszöntöm ily őszinte szavakkal az „Interieur"-t, amely — ugy tudom — abból a célból indul meg, hogy a finom és jó izlés kultuszát ápolja. Ha Önök meg fogják tanitani az embereket arra a régi bölcsességre, hogy az életben a szép lakás a legnagyobb gyönyörüség, akkor nagyobb és nemesebb missziót fognak betölteni, mint az összes kávéházi filozófusok.

Szomaházy István.

□□□

SÉTA A LAKÁSMŰVÉSZETI KIÁLLITÁSON.

A Technologiai Iparmuzeum első emeletén helyezkedett el az idei berendezések kiállitása.

Nem mondhatjuk, hogy a hely kiválóan alkalmas volna e célra, de mert nem is érkezett annyi munka, hogy hely-szükében mustrálni kellett volna a selejtesét, ajánlatos tehát, szerény igényekkel indulni a kiállitás megtekintésére.

Kezdjük talán a sorrendet, ugy hogy lássuk miként vélik a kiállitó urak lakásunk kényelmét, otthonosságát az általuk nyujtott recipe szerint berendezni, mert az Országos Magyar Iparművészeti Társulat kiállitásának az a célja, hogy bemutassa, milyen a mintaszerüen berendezett ebédlő, háló, uriszoba, milyen legyen az előszobánk, sőt konyhánk is. Az első teremben tölgyfából készült ebédlő helyezkedik el. Kár volt a magától adódó külön kis előteret a szobához csatolni avval, hogy az ebédlő tálalóját ide helyezték, mert a szoba ürességét idegen butordarabokkal kellett kiegésziteni, ugy hogy az egész egy nem egységes terv szerint alkotott ebédlőnek a képét adja.

A felkapott és most annyira divatos román stilusban készült ebédlő butor, melynél már láttunk sokkal tetszetősebbeket butorgyárosok termeiben is, nem sikerült egyébként jónevü tervezőinek. Jó benne a mennyezet gypszmunkája és az egyszerü falfestés. Külön kell kiemelni Nadler Róbert tanár képeit, melyek több teremnek szegénységét takargatják. Csányi és Sóti megszokott máskor jó csillárjáról meg kell jegyezni, hogy ezuttal a formája nagyon messze marad a jó román ebédlő-csillártól. Tervezte Vas Béla.

A harmadik számu terem dohányzó fülke, melyben az ülőbutorok nagyon jók ugy formában, mint szinben és kivitelben. Készitette Berger Károly.

A fogadó szobába érve, azt gondoljuk, hogy a Nemzeti szinház valamelyik jó régi darabjának butorzatát látjuk. Csupa hajlitott formában készült darab, kivéve az üvegszekrényt, melynek rajza nem egyezik a többivel. Fényezett topolyafából készült, melyhez jól illik a rózsás bevonat, sőt stilszerüségét fokozni akarván, egy fehér biedermayeres kályhát is állitottak, de nem hinnők, hogy akad sok modern ember, kinek ez volna az izlése, ha már a pénze meg is van hozzá.

Az ötödik terem Meyer Antal terve szerint készült és ez egyik legegészségesebb alkotása a butorkiállitásnak. Ezzel még nem mondjuk, hogy tökéletes munka, de feltétlenül komoly, meggondolt érdekes butorzat tölgyfából ébenfa, kőrisgyökér és gyöngyház berakással, mely szinezet a formákhoz jól illik. A veretek, falfestés, szőnyeg mind egységes kompozició hatását keltik. Hasonlókép a hatodik terem. Ez a szoba, mely a legtöbb látogatónak méltán fog tetszeni (női nappali) megfelelően jól választotta meg a formát és anyagát fényezett rózsafából aranyozott faragással. Kár, hogy nem volt figyelemmel tervezője Vas Ferenc a gyenge csillárra, ha már oly tetszetősen oldotta meg a butort.

A következő szobában Lakatos Artur hálószobája szerkezetileg tökéletes, de szinében kissé nyers világos, melyen nem segit a berakásnak sem formája, sem anyaga.

A nyolc és kilenc számu helyiségben a kiállitás művészi elrendezését tervező és vezető Fehérkuti Bálint terve szerint készült legénylakás nyert elhelyezést. Maga a gondolat nagyon sikerült, hogy bemutatnak legénylakást, mert a legtöbbje nélkülözi a csiny és izlés kellékeit, ami itt együtt van és bizonyára hamar akad majd a berendezésnek gazdája.

A férfi-szoba feketére pácolt tölgyfa, melyre csak az a megjegyzés, hogy tul komolyan fekete, nincs benne valami mozgékonyság vonalban, szinfoltban, vereteken vagy a porus tömitésében. Mellette sárga topolyafából készült hálófülke széles francia ággyal,

szép teritője nem egész stilszerü, de az nem ronthatja a jól sikerült alkotást. Készitője Mócsai József.

Ezután átsétálunk a háromszobás polgári lakásba. Jó, hogy a tárgymutató figyelmeztetett, hogy előbb az előszobában vagyunk, hol egy pad és egy a falhoz támasztott puhafa fogas a háromszobás polgári lakás előszobájának butorzata.

Látunk méreteiben tipikus pesti konyhát is. A tervezők már oly méretekben tervezték a butorozását, hogy kár lett volna több területet rászánni, mint két lépés a szélessége, három a hossza, hogy még takarékosabbak legyünk a hellyel, a tüzhelyet is légszeszfütésüre szabják. Van egy kétszobás minta-lakás is, tehát várhatjuk, hogy a kétszobás polgárnak már csak a babajáték konyha jusson, vagy annak konyha már nem is kell. De térjünk vissza a háromszobás lakáshoz, mert ez nagyon érdekelhet bennünket, hisz ilyen van legtöbbnek a középosztályban és bizony nem ártott volna egy-két háromszobás tipusnak helyet szoritani, mert amelyet kiállitottak, nem rossz, de olyannyira egyéni, hogy tán sokaknak nem izlése. A férfiszoba füstölt tölgyfából készült magyaros csipkés faragással, jó kényelmes iróasztallal és székkel, valamint könyvszekrénnyel. Az ebédlő az már nem, mert formája lapos, merev, mi a hálószobánál még jobban szembeötlő. Az egész vonalasan és nem a térbe terveztetett, de azért egységes. Tervezték Nemes Ödön, Mérő Jenő és Skutetzky Sándor.

A kétszobás lakást Thoroczkai Wigand Ede tervezte és Palágyi Gyula készitette. Ugy látszik ez nem csupán kiállitási darab, hanem használható is, mert alkotóik tisztában vannak a használatos méretezéssel és ebből kiindulva készül egyszerü, tetszetős és olcsó butorozása. A konyha felszerelése is hasonló, sőt mintaképül jó polgári takaréktüzhelyet is bemutat. E lakás mellett van egy fürdőszoba, mely felszerelése után itélve, bizonyára nem kétszobás lakásra van szánva, de azért ez is csak olyan, mint a milyennél különbeket látni az árjegyzékekben vagy installatőröknél. Evvel végig kopogtattuk az összes szobákat és sajnálattal kell konstatálnunk, hogy a bevezetésben jelzett leszállitott szerény igényeink is kielégittetlenül maradnak. Ha már kell kiállitást rendeznünk, ugy azt csak ugy lehet, ha van hozzá elegendő anyag vagy hely, hogy ha nem tudunk annyi butort összeverbuválni, mint amennyi egy jó fajta butorgyár minta-termeiben feltalálható, ugy legalább nyissunk teret azoknak a szokásos rokonágaknak, hogy azok teljes kollekcióval kivonulhassanak. Nehogy egy darab gáztüzhely, egy fürdőszoba, egy takaréktüzhely vagy hasonló legyen töltelékül. Igaz, hogy kisegitők mindenkor Zsolnay vázái vagy az iparművészeti kiállitásoknál ismert szorgalmas kiállitók kedves karácsonyi ujdonságai, melyek ezuttal is szerepelnek. Mint p. o. Muhics Sándor terve szerint készült ezüst serlegek, melyeket Mlinek Adolf és Tarján Oszkár készitett. Ott látjuk a Buthy és Csuriktól származó vert olcsó fémmunkákat, Márton Imre jó dolgait, a Magyar kir. Igazságügyministerium kassai ipariskolájában, valamint az Országos Magyar Képzőművészeti főiskola iparművészeti növendékeinek Nadler Róbert tanár vezetése alatt készült bőrmunkáit. A terem falain Mayer Antal tervei szerint készült szőnyegek, Vizváry Mariska és Kürthy György ügyes batikmunkái, képek, szobrok, edények és még sok szép más, azonnal elvihető bevásárolni való. Divatos, olcsó és nagyon szép bábuk, melyeket a székesfehérvári m. kir. javitó- és nevelőintézet játékkészitő tanműhelye mintázott, öntötte és öltöztette eredeti módon, ami mind több mással nagyon szép karácsonyi vásár. Van még egy-két kiállitott ujdonság, de ezek a tárgyak nem tartoznak szorosan a kiállitáshoz, mint pl. Majoros tüzzománcos kavicsmozaikjai és pitturmozaik üvegreszelékből készült sikerült falképei. Szóval a lakást még csak megtaláltam valahogy, de a Művészettel igazán nem találkoztam.

□□□

Taussig Béla, műépitész.

MODERN TÖREKVÉSEK A FÉMIPARMŰVÉSZETBEN.

Nagy munka volt a céhek világában egy ezüst kancsót vagy egy rézkupát remekbe ültetni. A formáját verejtékes igyekezettel maga kalapálta a mester, a cifrákat meg gondosan, becsületes törekvéssel hetekig, hónapokig véste, domboritotta a formára ő maga, vagy legügyesebb legénye. Lelkének minden elgondolt motivumát, a sziv érzelmeit kényelmesen, szép lassan, nagy gonddal adhatta munkájába a mult idők becsületes ötvöse, mert sem az élet, sem pedig az idő nem volt annyira méregdrága, mint most.

Azóta az emberekkel együtt megváltozott ez a jó öreg világ is. Uj követelmények, más nyomok és csapások és bizony más fajta állapotok teremtek. A lassu, becsületes kéz munkájához segitségül jött a gép és ezáltal megteremtődött egy csomó más, — a gépek követelte — technika. Ma már aztán az ember is gép módjára dolgozik és a gépek munkájával sokszorozzák a lassu és nehézkes kezek alkotásait. És a gépek productumaival olyan hatásokat igyekszenek aztán elérni, olyan irányban akarnak befolyásolni bennünket, hogy bár tudjuk a készitményről azt, hogy a megmunkálásban a gépek játszották a főszerepet, — mégis az irányitó ember dicsőségét lássuk a munká-

Márton Imre tervei. Násfok. — Entwürfen von Márton Imre. Ohrgehänge. — Dessins de Márton Imre. Pendants d'oreille. — Designed by Márton Imre. Ear rings.

Interieur 1912. I. évf. 1-2

Márton Imre tervei. Ékszerdoboz vert rézből gondolva. — Entwürfe v. Márton Imre Juvelenkasten v. getriebenen Messing.

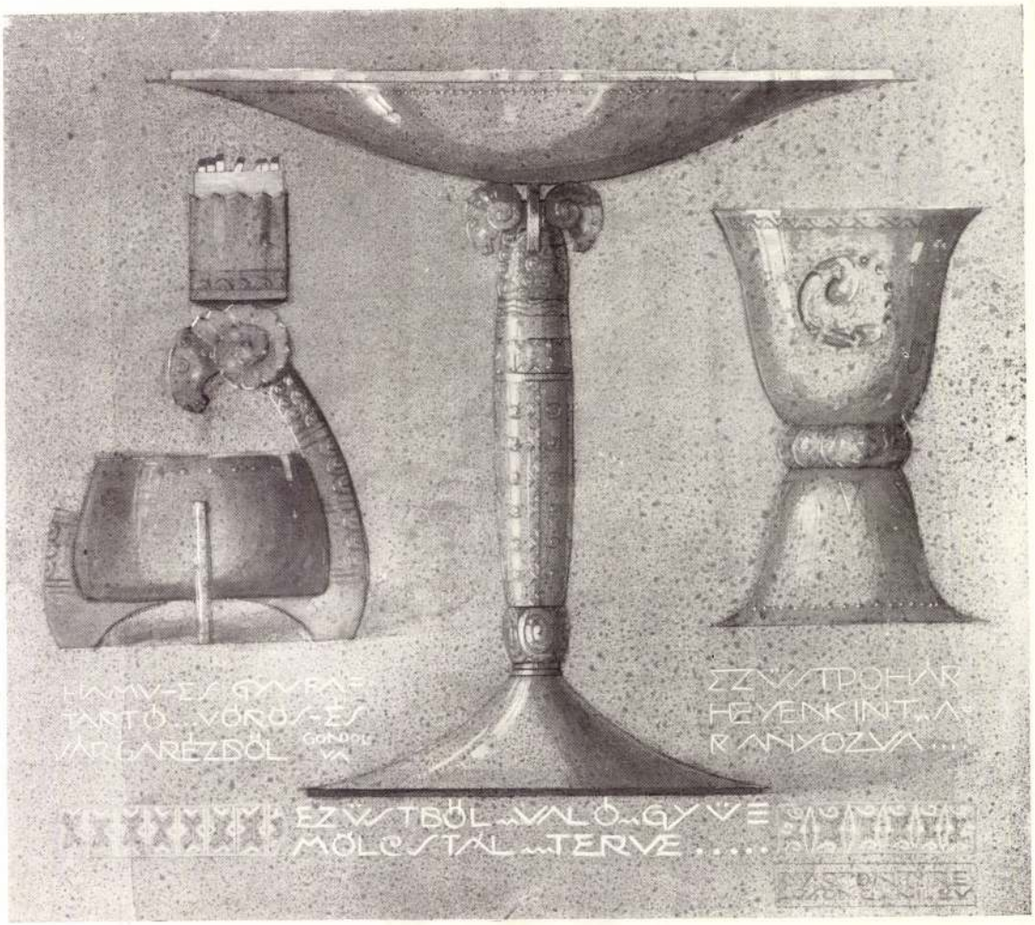

Dessins de Márton Imre Coffret à bijoux en cuivre repoussé — Design for jewelcase in hammered copper by Márton Imre.

ban. Ám dolgozzék ember, munkálkodjék a gép, vagy együtt a kettő, — ujat alkotni, frisset teremteni a céljuk.

A hatásra való erős törekvést, a festői benyomások keltését és az anyag szépségének a fokozását ujonnan keletkezett és felfedezett patinák és szinezések segélyével érik el, amiknek titkait féltékenyen őrzik az egyes műhelyek. De az anyag megmunkálásában és technikai kivitelében is vannak oly mesterfogások, amikkel meg lehet sokszorozni a hatást. Az egyéniségre való törekvés nemcsak a tervezésben nyilatkozik meg, hanem a kivitelben is olyan jellegzetessé kezd válni, hogy sokszor igen örvendetesen és első pillanatra már rá lehet mondani, hogy honnan került ki, melyik műhelyben készitették a munkát. Az egyéniség hangsulyozásával együtt jár aztán a művészi törekvés is és jól eső érzéssel tapasztalhatjuk, hogy bárhová nézzünk is, majd mindenütt látjuk, hogy a szép fogalma elengedhetetlen föltétel lett mindenütt, — a legigénytelenebb hamutartónál épen ugy, mint a kályha előtt fekvő piszkáló-vasnál stb. stb.

Az egyszerre feltünt és alkalmazott fémdomboritások, mint pl. modern butorveretek, a mindinkább tért hóditó fémből való portálok, a kávéházak ékitését előmozditó különféle veretek, kandallók, a modern rézvázák és virágtartók gyakori alkalmazásával, a fémiparnak művészi irányba kellett terelődnie, hogy bele illjék a többi berendezési tárgy elegáns tömegébe. Ma már nem ritka eset, hogy egyes épületek fémmunkáira vagyonokat költenek és a csillártól kezdve mindenre, még az utolsó kilincsre is rá van nyomva a művészi bélyeg. És a közel jövő sokszorta hangosabban fogja megkövetelni, hogy mindenben és mindenütt művészi izlés nyilatkozzék meg. Mert lejárt már az idő, amikor egy ötvös vagy műlakatos el-elkészitett egy a gyakorlat szerezte mesterfogásokkal agyonkinzott ugynevezett sikerült munkát, amelyekről azonban a leggyakrabban hiányzott a művészi izlés és tisztán csak az ügyes mesterember szorgalma és bámulatos türelme beszélt fennhangon.

A külföld, itt különösen Németországról lehet a legtöbbet beszélni, — nem szólva Angliának megdöbbentő fölényéről, — hatalmas ugrásokkal van elől a fémiparban. Óriási gárdája Németország tervező-művészeinek irányitja az egyes műhelyek termeléseit és nem egy nagy névnek adnak kenyeret az ugynevezett „Kunstgewerbliche Metallwerkstättek." Ezek a műhelyek a szoba és lakás tárgyainak gyártására, az idegenforgalom követelte emléktárgyak tömeges előállitására, a sportegyletek dijainak, mint verseny- és vándordijak és minden más nemes és nem nemes fémből előállitható egyéb iparművészeti követelmény

Gyümölcstál ezüstből. Ezüstpohár helyenként aranyozva. Hamu- és gyufatartó, vörös- és sárgarézből. Márton Imre tervei. — Obstschalen in Silber. Silberg'as, vergoldet. Aschen- u. Streichholzbehälter in Messing und Kupfer. Entwürfen von Márton Imre.

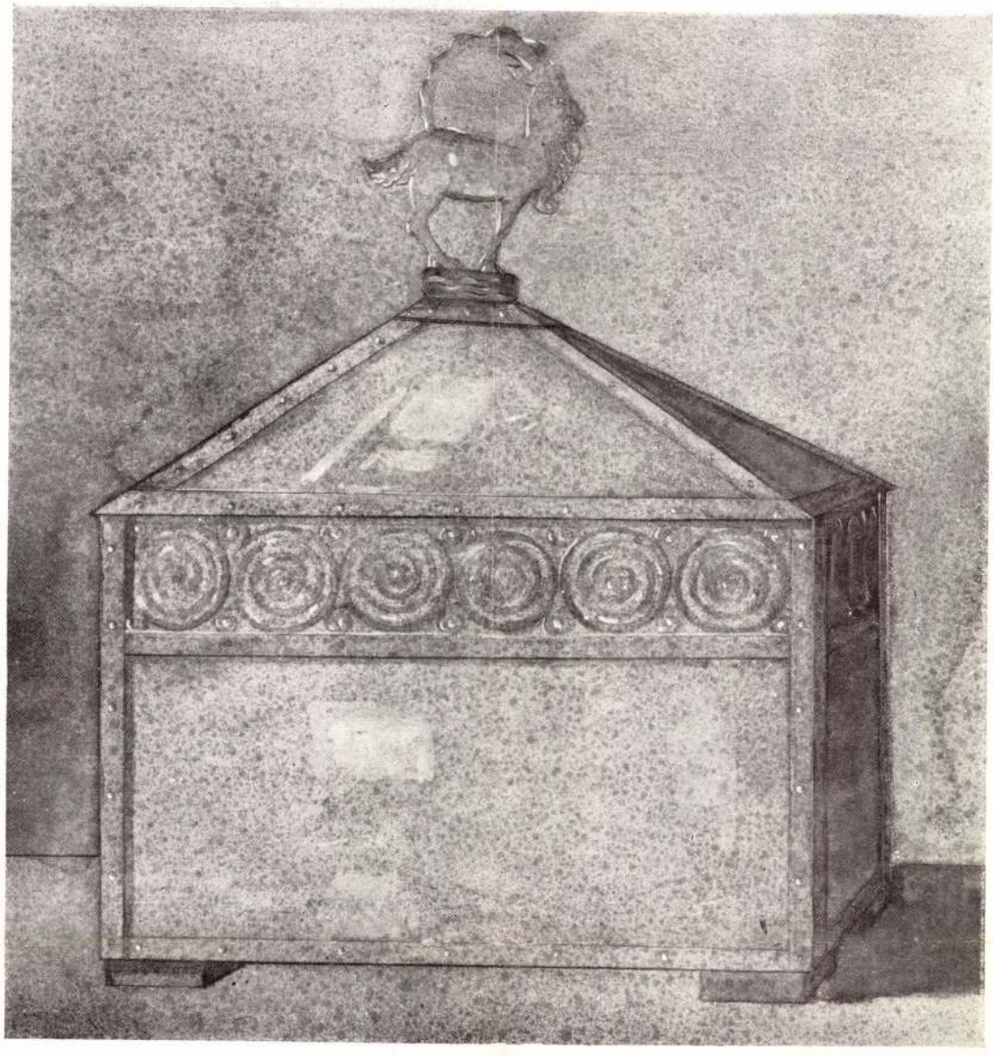

Fruitier en Argent. Verre en Argent doré. Cendrier et Porte-allumelle en cuine rouge et jaune. Dessins de Márton Imre. — Fruit dish in Silver. Silver Glass party gilded. Ash tray in red or yellow copper. Designed by Márton Imre.

kielégitésére alakultak és majd minden nagyobb városban szép számmal prosperálnak. Mi e téren még meglehetős hátul kullogunk, azonban örvendetes jelek azt mutatják, hogy nem egy törekvő fiatal magyar, — akik ma még kénytelenek taposni a külföldi rögeket, nem is olyan nagyon nagy idő mulva itthon is találhat majd kenyeret és érvényesülést. Mert mintha valami forrongásfélét észlelhetnénk, mintha lázas keresés, kutatás és hatalmas megfeszitett munka folyna nálunk is már? Valami olyasféle van a levegőben . . .

Németországban München a fémipar-művészet igéretföldje. Itt láthatjuk a legszebb csillárokat és itt van a legszebb szerepe a jó öreg kalapácsnak, melynek alkotásait aztán széles Németországban mindenütt és nálunk is nem egy boltban láthatjuk. Látunk hatalmas vörösrézedényeket, amiknek formai szépségeit igazán érdekessé teszi a sürü kalapálás és az itt-ott mintegy véletlenül alkalmazott domboritott pontocskák. Hogy az érdekességet fokozzák, a patina vibráló szépségét még jobban kitüntessék, egyes helyeket a motivumok belsejében zománccal töltenek ki. Ujabban a vasnak adtak rendkivül nagy szerepet ott kint. A legszebb és legeredetibb csillárok, irókészletek, kazetták, gyertyatartók stb. vasból készülnek és ez az igénytelen anyag szalonképes lett már a legelőkelőbb helyeken is. Ott van vendéglőikben, kávéházaikban, uriszobáikban, sőt szalonjaikba is bevonult. Igaz, hogy náluk a vasnak ez a kultusza régi traditiókon alapul, de a mostani szerepe és megmunkálási módja teljesen uj. A vörös és sárgaéznél megszünt az eredeti szin erős hangsulyozása és a fénylést és ragyogást hol patinákkal teszik nemesebbé, hol meg összeházasitják és egymás mellett szerepeltetik azokat.

A technikájuk majdnem befejezett . . . motivumkincsük és diszitő elemeik azonban az unalmasságig ismétlődők, szegényesek és a majdnem kizárólagosan alkalmazott és unos-untalan előforduló csigavonalak már szinte boszantóak. Figurális motivumaik majd mindenütt szarvas, zerge, exotikus madarak és virágkoszorus kövér kis amorettecskék meg olyan kedves ismerőseinkké válnak, hogy szinte mindenfelé belé-jük botlunk. Népies motivumaikat ugy látszik nem

Márton Imre tervei. Násfok. — Entwürfen von Márton Imre. Ohrgehänge. — Dessins de Márton Imre. Pendants d'oreille. — Designed by Márton Imre. Earrings.

kultiválják annyira, mint mi, vagy a szláv népek, bár már a müncheni keramiai tárgyakon kezdik felhasználni és nem egyszer egypár fazekuk első pillanatra olyan magyarosan hatnak, mintha valamelyik gömöri fazekas cifrázta volna azokat.

Mig Münchent mondom a művészi törekvések városa, aminthogy az Isar menti Athént mintegy predesztinálják erre a mult hagyományai, addig a nagy Berlin fémiparából majdnem hiányzik a művészet. Az északnémet temperamentuma inkább a massziv monumentálitásokat termeli és nem nagyon tartják szem előtt, hogy igen gyakran az erszény csak fizet és a sziv az, amely vásárol. Ám az ugynevezett „Massenartikel"-ek nagy tömegekben ugyszólván Berlin termeléséből kerülnek ki a világpiacra. Dresda és Nürnberg fémiparművészetéről is sok szépet lehetne beszélni. Hanau, Pforzheim, Düsseldorf gyárai meg elárasztják a világot az ő ismert dolgaikkal.

Erről nagyon sokat lehetne még összeirni, még igen sok és megszivlelendőket lehetne beszélni, de majd máskor talán . . .

Most csak utalva a mi dicső multunkra, arra az időre, amikor hozzánk jöttek bámulni ötvöseink remekeit, amikor Mátyás király udvarában voltak a világ legügyesebb fémművesei, Rimaszombat, Kolozsvár céheire . . . és méltányolva a jelen szépen indult törekvéseit, azzal végzem, hogy bár feltámadna mielőbb modern köntösben az a dicső kor nálunk is, amikor irigykedve néznek majd bennünket azok, akiknek volt egyidőben okuk, miért irigykedni.

Márton Imre.

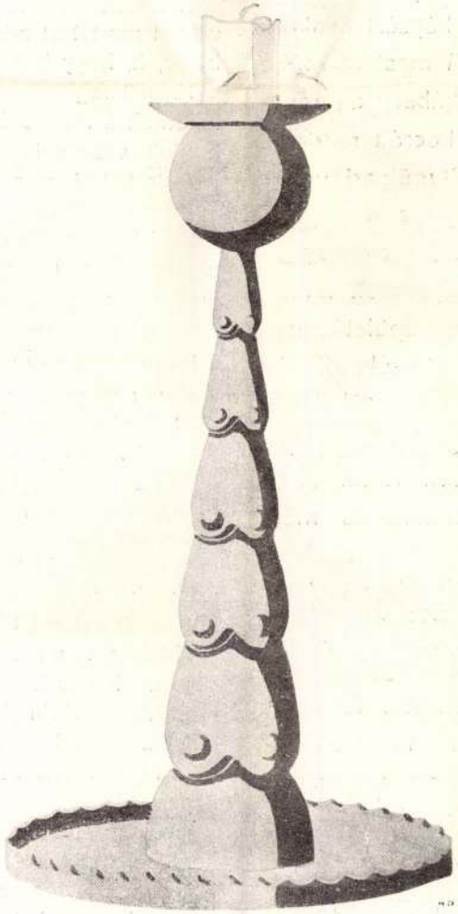

Hazai A. tervezetei. Gyertyatartó fémből. — Entwürfe von Hazay A. Leuchter aus Metall. — Dessins de A. Hazay. Chandelier en métal. — Designed by A. Hazay. Design. for a metal chandelier.

A SZÉKESFŐVÁROS IPAR-RAJZISKOLÁJA.

Messzire rikitós sárga plakátok vannak kopófélben az utcasarkokon és a keritéseken. Ezek utján tudjuk már hetek óta, hogy a székesfővárosi iparrajziskola a Verpeléti-ut 3. száma alá helyezte át szövőipari tanműhelyét. E látszólag jelentéktelen hurcolkodási mozzanat mögött azonban van valami, ennél sokkal fontosabb, amit a rikitó sárga plakát nem árul el. A szövőipari tanműhelylyel ugyanis a régi ipar-rajziskolának ujabban szervezett és részben még kisérleti éveiket élő tanfolyamai is uj födél alá jutottak. Ezek a tanfolyamok, a hozzájuk tartozó tanonc-otthonnal bővülve, a Verpeléti-uti ötemeletes bérháznak iskolai célokra többé-kevésbbé átalakitott helyiségeit egészen megtöltik. Az ily módon megosztott iskola, bár a sikeres munka számos alapföltételét, a higienikus helyiségeket, a modern szakiskolához méltó szertárakat és az üzemek lebonyolitásához szükséges felszereléseket ma még nélkülözni kénytelen, de iparfejlesztésünknek már most is számottevő tényezője. De még inkább azzá lesz, ha folytatólagos fejlődése eddigi arányait megtartja. Mert a Verpeléti-ut ipar-rajziskolája a műipari képzést gyakorló műhelyek bevonásával oldja meg. A mestere műhelyében, a géppel konkurráló munkában eltompult kezdő iparosnak olyan műhelyeket bocsájt rendelkezésére, melyekben ipari szakösmereteit műipari tudássá fejlesztheti. Eddig az asztalos-műhely és a gépipari szakműhely vannak üzemben, berendezés alatt áll a beton-munkások, szerelők és a fémiparosok tanműhelye. Az iskola régi Oroszlán-utcai épületében a sokszorositók, üvegfestők és a keramikusok, a Rádai-utcai épületben pedig a könyvkötők tanműhelye és a nők iparművészeti munkaterme igyekszik műipari szakoktatás kultur-programját diadalra vinni. Szinte csodálatos, hogy itt a szemünk láttára és mégis láthatatlanul ekkorává nőtt ez az iskola. Évek óta négy-ötszáz képzett iparos az egyetlen, de a legjelentősebb eredmény, amelyet felmutat. Művészi, paedagogiai és ipari szempontból érdekes és egyéni működése csak a beavatottak előtt ismeretes. Az a hir, hogy ez év tavaszán ezt a működését nagyobb szabásu kiállitás keretében szándékozik bemutatni, bizonyára föl fogja kelteni mindazok érdeklődését, akik ipari életünknek a közel mult években tapasztalt megélénkülésének okait tanulmányozzák.

□□□

HIREK

IPARMŰVÉSZETI KIÁLLITÁS KOLOZSVÁROTT. Az Iparművészeti Társulat vidéki kiállitásainak sorában most a kolozsvári kiállitás következik. E kiállitást az Iparművészeti Társulat közreműködésével a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara s a kolozsvári ipartestület rendezi. A kiállitási bizottság elnöke Pákey Lajos iparmuzeumi igazgató. A kiállitást szeptember havában nyitják meg.

Az „IPARMŰVÉSZETI MUZEUMBAN" mult szombaton nyitották meg ünnepélyesen azon ujabb szerzemények kiállitását, melyeket a legutóbbi külföldi aukciókon méregdrága pénzen összevásároltak.

Legközelebbi számunkban bővebben fogunk velük foglalkozni.

PROFESSOR JOS. HOFFMANN, a „Wiener Werkstätte" utján 11 db eredeti fényképfelvételt küldött lapunknak, melyeket legközelebbi számunkban fogunk közreadni.

A felvételek az „Oesterreichisches Museum für Kunst u. Industrie"-ben rendezett kiállitásról készültek, melyet bővebben fogunk kommentálni. Örömmel konstatáljuk, hogy a mi lapunk a magyar lapok közül az első, melyet a Wiener Werkstätte azzal tisztelt meg, hogy munkáinak eredeti felvételeit abban közreadja.

A LAKÁSMŰVÉSZETI KIÁLLITÁS, melyről fentebb bővebb ismertetést adunk, vége felé közeledik. Nem sokára bezárják, hogy helyet csináljanak az utána következőnek.

Ha a látogatók számát tekintjük, meglehetősen meg lehetnek a rendezők az eredménynyel elégeeve, sőt mint halljuk, vásárló is szép számmal akadt.

Az erkölcsi siker sajnos már nem annyira kielégitő.

Ha valaki butorgyártásunk niveaujára kizárólag ebből a kiállitásból akarna következtetni, meglehetősen helytelen utakon járna. Ha pedig a művelt nyugat hasonló jellegü kiállitásaival próbálna összehasonlitásokat tenni, ugy ez nagyon szomoruan végződne reánk nézve, holott ezen a téren igazán nincsen okunk a szégyenkezésre.

A baj oka azt hiszem, másutt keresendő, és alighanem meg is található. Ugyanis nem tudom miért, de amikor ott fent jártam a kiállitáson, hiányzott nagyon valami, illetőleg valaki. Azaz, hogy többes számban beszéljek, hiányoztak nekem nevek. Még pedig sok és jó nevek. Kerestem jobbra, kerestem balra, de sehol sem találtam meg azokat a jó hangzásu, jó nevü interieuristákat, illetve azoknak legnagyobb részét, akiknek pedig onnan nem lett volna szabad hiányozni.

Hiányoztak a lakásberendezéssel foglalkozó legnagyobb cégeink is, csaknem egytől-egyig. Tisztelet azon többi nemes ambicióju iparosoknak, akik igyekeztek pótolni őket, de mégis miért kellett éppen azoknak hiányozni, akik legszámottevőbbek e téren és nagyobb áldozatra is képesek?

A legközelebbi, ezt követő lakásberendezési kiállitáson keresem majd a választ a felvetett kérdésre, s remélem, hogy meg is fogom találni s akkor majd hiszem, hogy nemcsak anyagi, hanem erkölcsi sikerről is lehet majd beszámolni.

51.

52.

51—52. Márton Imre: Domborított rézlemezek. 51—52. Plaques en cuivre repoussé.

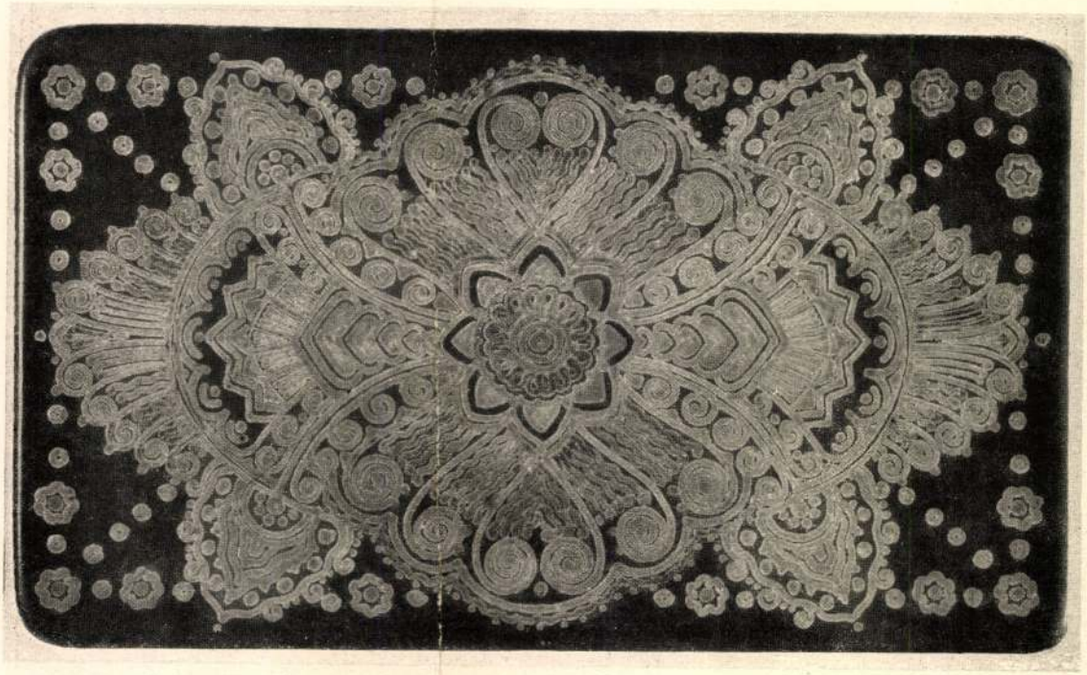

53.

54.

53. Dörre Ida: Batikozott dobozfedél. — 54. Imre Gábor: Színes majolikák. Készültek az O. M. Iparművészeti Iskola kerámiai műhelyében.

53. Couvercle d'une boîte décoré au moyen du procédé batic. — 54. Faïences.

Magyar Iparművészet
1913. 28. l

Márton Imre és Károly ötvösök

Pesti Hirlap. 1923. márc. 16.5

Spanmüvészetünk tavaszi kiállítása

MDK

Márton Imre iparm.

domboritott rézlemezek

Magyar Iparművészet, 1913. képek 27 l.

MDk

Márton Imre ötvös, Berén

A Társulat köréből. Uj tagok. Magyar Iparmüvészet
1910. 8.sz. XI. 1.

MDK
Márton Imre, ip.m.-ötvös

a II.pályázat sportdijakra vonatkozott, speciálisan ötvösök számára. - 300.- P. értékü dijat nyert.

Pályázatok.- Az 1932.év folyamán meghirdetett II. pályázat az Ip.m. Társ. részéről. 79.l.
MIP. 1933.

MDK

Márton I. ipm.

Népmüv. háziip. és ipm. kiáll. Rigában. M. Ipermüvészet, 1936. 1.sz. 4.l.

MDK

Márton I.

Háziipari készitményekkel vett részt az Iparmű
Téra. 1936.évi jan.19.-én megnyilt kiáll.-én
Rigában.

Cikk: Népmüvészeti, ...

Magyar Iparmüvészet, 1936. 3-4.lap

MDK

Márton I.

Textiliával vett részt a tallini kiáll.-on

Cikk: Népművészeti, háziipari és ...

Magy.Iparművészet, 1936. 29-30.lap

Márton

M. 2. *Imre*, iparművész Budapesten. Itt és Münchenben tanult. Kalapált fémtárgyaiból, érmeiből és plakettjeiből 1913. a Művészházban egy nagyobb kollekciót állított ki. Több műve van a kolozsvári iparmúzeum és vidéki fémipari szakiskolák mintagyüjteményében.

E. G. II. 901

Rava, Luigi, olasz. kultuszminiszter

V. 202.

Márton Imre

Művészet 1911. 390

Márton Imre

festő

honzú hadifogságban
készített rajzai, képei
iparművészeti tervei
és sok más művészi
holmijának kiállítása
a losonci városház
dísztermében.
Husvét vasárnapján
nyílik meg, egy hétig
tart, de melyik évben
nincs a plakáton
feltüntetve.

öl felvett vár (at, mely egy

hegyen van ábrázolva, ~~a vár, melyet~~ két egymás felé

Velmezi. Küepén ~~E~~ kerek örtorony emel-

l. Felirata fölül:

ES ad Orient."

s, méretei a vonalkeretnek 9.7:14 cm.

a 4584.

126/94 No 462.

Márton Imre (Losonc)

Domborított fémtárgyak
repr.

Magyar Iparmüvészet

1911. 13. l.

Márton Imre

ötvös

1906.

Éinusk 1930. 86. l.

Márton Imre

kereok. min. – tól kül-
földi tanulmány utra
1600 k.

Értimisk 1909/10. 8. 1.

unius 21-én.

Gyarapodás.

ynek ⊥ Hosszoldalán
ejen

jobbra, fekszik a haza bölcse, ki jobbke-
lel van betakarva. ~~A szarkofág~~ Tulsó sar-
fején pedig babérkoszorúval és a nagy
át tesz. ⊥ babérlevél füzér~~rel~~ körülfut~~ett~~ s rájta
vassal: „DEAK FERENCZ... EMLÉKÉNEK“.
hatók

9, szélessége 84 és magassága 72 cm.

. 15-én.
0 sz. ministeri leiratot (205/94).

46

1894: X. 405.

1315

Márton Imre

Ötvös

végbiz. nyílt jeles eredm.
és képesítő oklevellel.

Esztergom 1906/7.

19. l.

Márton Imre

ötvös

az Iparmüvelyeti Társulattól

bronz Trefort-plakett.

Értimisk 1905/6. 15. l.

Márton Imre

kalapált iparművészeti feintárgyai a Műveszház 1913 okt.-nov. iparművészeti kiállításán

Németország majd minden nagyobb városában megfordult de mégis Münchenben töltött hosszabbidőt. Itthon kiállított ~~dol~~ tárgyaiból egymásután vásárolt az iparművészeti társulat, a kolozsvári iparmúzeum és sok vidéki fémipari szakiskola szerzett be mutával szolgáló fémipari tárgyakat. A kicsiny kalapált tálcácskáktól kezdve a veretekig, a versenydíj és plaquettől a művészi csillárig, minden tervez és készít tanát mintegyben

Rostka Márton dr. TV. 136.

Marton Imre

iparmunkás

l.

Interieur

1912. 9. st.

4 l.

. Bizottságának 1911 évi november,
ï naplószámadása a hozzátartozó leltá
yütt megvizsgáltatván csak akkor lesz
ó 646 cikkéhez csatolt s visszavárólára reávezetett nyugta a pénzfelvészéről aláiratik s 691 sz. cikkhez
üszakilag érvényesitett részletes keótlólag beküldetik.
telettel kérem Nagyméltóságodat, hogy
llékelt 1911 évi november-december
zabályszerüen lezáratni méltóztassék.
i március hó 30.

számv. igazgató.

MDK

Marton Imre ötvös /Losonc/

bronzéremmel kitünt.

Iparm.kiáll. Kassán. Magy. Iparművészet, 1911.
286. o.

Márton Imre, ötv.-ip.müv. MDK

Ötvösmüvészi remekei ifj.Payer József rendezésében látbatók.

Az Iparm.Társulatnak az Iparm.Muzeumban rendezett 50 éves jub.kiállitásának résztvevői.

Magyar Iparmüvészet. 1935. 265.1.

MDK

Márton Imre
fémmunkák

Margittay E: Lakásművészeti kiáll. Magy. Iparművészet. 1912. 135 l.

Márton Imre
iparmüvész
56 éves

+ 1942. VII. 19
(Felfekvésből származó
gennyedés)
X. her ujhöztemető

Halotti főhönyv

MDK

Márton Imre iparmüvész

Bálint L: Az Iparmüvészeti Társ. kettős kiáll.
Magyar Iparmüvészet. 1913. 17 l.

MDK

Márton Jakab, Székesfehérvár

Képzőművészet 1929. 19. sz. 103.1.

MDK

Márton Jakab

Vizfestményei, a kaposvari Berzsenyi Daniel Társasag kiallitasan.

Cikk: A Nemzeti Szalon 65.csoportkiallitása.

Képzőművészet, 1929. 21.sz. 143.lap

Márton Jakab MDK

Nagybányai részlet, olf.

Mücsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

MDK

Márton Jakab, festöm.

Az Amper partján. Olf.

KMT.1905/6 téli kiáll. Kat. 55.1.

Márton Jakab

festőművész

Képzőművészeti kiállitás - Székesfehérvárott a vármegyeház dísztermében - képével szerepel. /Portrék/

Magyarság 1931.IV.1.

Márton Jakab

Berzsenyi Társaság dunántuli ősi
tárlatán Szombathelyen szerepelt.

PH. 929. X. 16.

Márton Jakab.

rajztanár.

A székesfehérvári főreáliskolában végzett művének munkáiból kiállítást rendeznek, melyet az iskola ifjúsági rajztermében rendez.

Esti Kurir, 1927. jan. 25.

Márton Jakab

festőművész

Székesfehérvárott lakó képzőművészek kiállitása - Székesfehérvárott a vármegyeház dísztermében - képével szerepel. /Kiemelkednek igen sok képe közül portréi/

Pesti Hirlap 1931.IV.1.

Márton Jakab

festőművész

Csoportkiállítás - Nemzeti Szalonban - Kisével szerepel. Székesfehérvári vízfestmények. -

Pesti Hirlap
1929.V.30.

MDK

113991. Márton Jenö, épitész.
/V. Erzsébet tér 15./ a VIII. Horánszky-u. 5576 hrzsz. a. két emeletes épület .

Magánépitési engedélyek. Budapesten.
Vállalkozók Közlönye. Bpest, 1907. máj. 29. 5.1.

Marton Jenő

építőmester

† 1909. aug. 3.

Magyar építőm. egyl.
évk. 1910. 232 l.

Hegykőszentimrei Kövecseshegy h. n.

III. 24.

Marton Jenő

Nyilt-tér.*)

Gyermekeknek

Kufeke

és felnőtteknek.

Kiváló táplálószer egészséges és gyönge, a fejlődésben visszamaradt bármilyen koru gyermekeknek. Előmozditja a csont és az izom képződését s ugy elháritja és megszünteti a hasmenést, bélhurutot és hányszékelést, mint semmi más szer. 4511

Minden külön értesités helyett!

Mandl Vilmos és **neje** ugy saját, mint alulirott gyermekei és az egész rokonság nevében fájdalomtól megtört szivvel jelentik, hogy felejthetetlen jó fiuk, illetve testvérük, sógoruk és rokonuk

Marton Jenő

épitész

folyó hó 1-én életének 35-ik évében rövid szenvedés után elhunyt.

A drága halott földi maradványai f. hó 4-ikén, szerdán délután 4 órakor az uj izr. (rákosi) temető halottasházából fognak örök nyugalomra helyeztetni.

Budapest, 1909. augusztus 2.

Áldás és béke hamvaira!

Koch Károlyné szül. **Mandl Olga, Feiner Henrikné** szül. **Mandl Berta** testvérei.

Koch Károly, Feiner Henrik sógorai.

Csendes részvét kéretik.

Nyilatkozat

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

tam

évi ..... hó.....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

Márton József

1972 JAN 7-

UTUNK

1021

Márton József kerámiája

Szabó

NÉPSZAVA

Csúcseredmények a főváros kánikulai vasárnapján

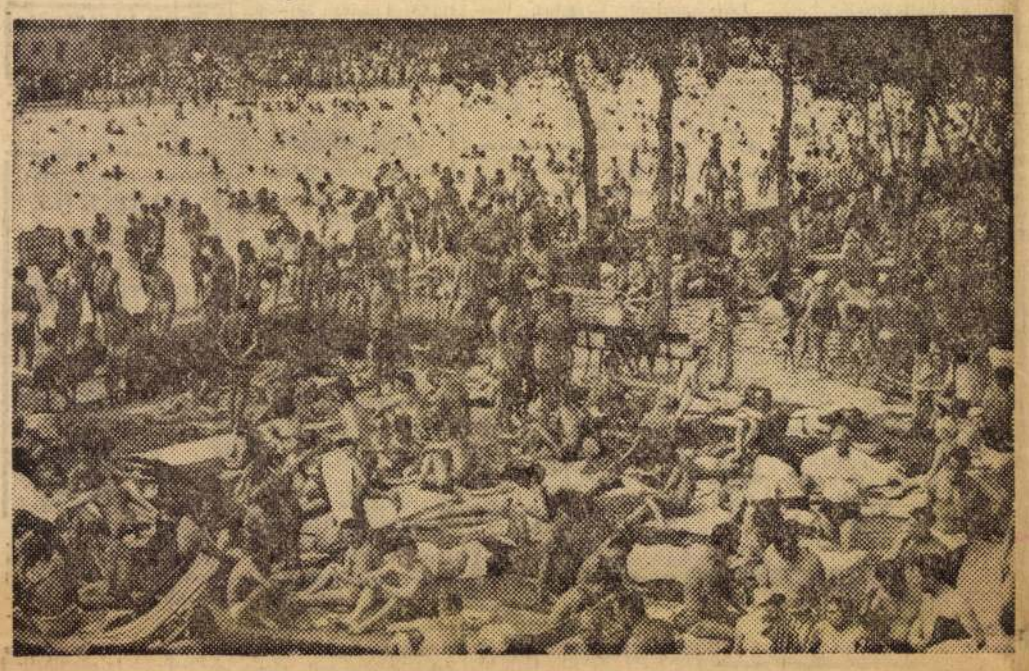

Vasárnap már a kora reggeli órákban 25 fok fölé szökött a hőmérő higanyszála. Valóságos »népvándorlás« támadt a fővárosban: ezrek indultak útnak az üdülőhelyek, a hegyvidékek, strandfürdők felé.

A STRANDOKON

már kora reggel tízezrek fürdőztek. A Palatinuson fél 11-kor már sem fogas, sem szekrény nem maradt üresen. Gyors-statisztikák szerint a főváros hét strandján és két uszodájában 79 000 ember fürdött. A legtöbben — 26 ezer 920-an — a Szabadság (Dagály)-strandot keresték fel. A Római-partot több mint 50 ezer fürdőző és csónakázó kereste fel.

A VILLAMOSOKON

is csúcsforgalom volt a reggeli órákban. Hűvösvölgy, Zugliget, Farkasrét felé és a Fogaskerekűvel a Szabadsághegyre több mint 100 ezer utast szállítottak. Nagy volt a forgalom a földalattin is.

A VONATOK

több tízezer kirándulót vittek. Zebegénybe 5300, Esztergomba 750, a balatoni üdülőhelyekre 1800, Agárdra 1400, Gyöngyösre 1200 utas indult az IBUSZ és a MÁV különvonatain. Filléresekkel összesen 14 500 kiránduló utazott, 20 különautóbusz is indult. A jövő héten már több mint 20 ezer kirándulónak biztosítanak helyet a hétvégi különvonatokon.

A HAJÓK

már a nyári menetrend szerint, sűrítve közlekedtek. Budpest—Visegrád között egy helyett három hajó indult 5500 kirándulóval. A vízibuszok megállás nélkül közlekedtek: 14 500 utasuk volt. A sétahajókról sokan lemaradtak, noha egy kisegítő hajót is üzembe helyeztek. Összesen 2500 sétahajózó szórakozott vasárnap a Dunán.

HATVAN KÜLÖNREPÜLŐGÉP-JÁRATTAL

»menekültek« a nagy meleg elől a felhők közé a Budapesti Ipari Vásár látogatói. Szombat—vasárnap összesen 1084-en utaztak a sétarepülőkön. Vasárnap délelőtt elindult az első sétarepülő a Balaton fölé is.

A BUDAPESTI IPARI VÁSÁR

kapuin vasárnap mintegy 110 ezer látogató lépett be. A vásár kitűnő esti világításának híre már elterjedt s ennek tulajdonítható, hogy a legtöbben az esti órákban érkeztek.

630 000 POHÁR SÖRT,

70 000 pohár üdítőitalt, 28 000 adag fagylaltot, 30 000 pár virslit, 200 000 péksüteményt, több tízezer tál ételt adott el vasárnap a vendéglátóipar. *(m. t.)*

A meleg nyugaton mérséklődik

Várható időjárás: Változó felhőzet, néhány helyen záporeső, zivatar. Helyenként élénk déli-délnyugati szél. A meleg nyugaton kissé mérséklődik, keleten tovább tart. Várható legmagasabb napali hőmérséklet kedden: nyugaton 24—27, keleten 27—31 fok között. — A Duna vízállása hétfőn reggel Budapestnél: 404 cm.

●

Magyar szobrászművész ajándéka a román nagykövetségnek

Dr. Márton József törökszentmiklósi református lelkész, aki tehetséges szobrászművész is, a népek barátságának hónapja alkalmából ajándékul átadta a Román Népköztársaság budapesti nagykövetségének Hunyadi Jánosnak, a magyar és a román nép közös nagy hősének mellszobrát.

Ion Popescu, a Román Népköztársaság budapesti nagykövete a szobrászművész műtermében vette át a művész ajándékát.

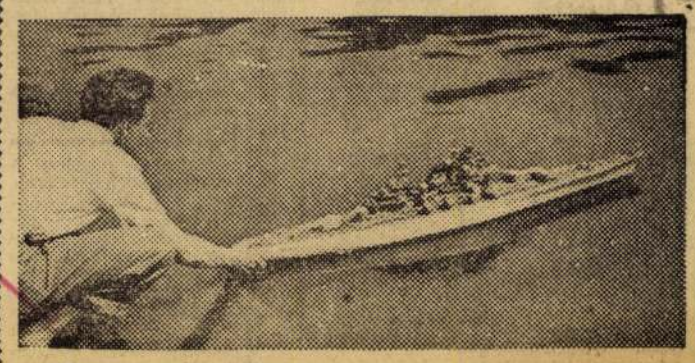

VASÁRNAP DÉLELŐTT hajómodell bemutató versenyt tartott a Magyar Honvédelmi Sportszövetség és az Úttörő Szövetség a városligeti tavon. Önjáró, vitorlás és rádión irányított modelleket vonultattak fel. A gyermekseregből összetevődött nézőközönség tetszését leginkább a Katalin nevű elektronikus távvezérlésű csatahajó modellje nyerte meg. Ezt a hajót elektronikus jelzőberendezések segítségével a partról rádión irányítják. Bármilyen mozdulatot, manővert végre tudnak hajtatni vele, akárcsak egy igazi nagy csatahajóval

Magyar és nemzetiségi bányászegyüttesek bemutatója Pécsett

A tatabányai és borsodi bemutatók után vasárnap a dél- és közép-dunántúli bányász kultúregyüttesek legjobbjai találkoztak Pécsett. Az egésznapos fesztivál mintegy harminc csoportnak 1956 októbere óta elért fejlődéséről tanúskodott. Többségük jelentős kulturális missziót tölt be a távoleső bányatelepeken, falvakban, ahová hivatásos színház, zenekar jóformán sohasem ér el. Feladatuk nem kisebb, mint hogy formálni segítsenek a bányászok kulturális ízlését, gondoskodjanak művelődésükről, színvonalas szórakoztatásukról. Ezért is örvendetes a fesztivál összbenyomása: *az együttesek műsorválasztása — kevés kivétellel — arra vall, hogy javarészük hozzájárulhat a szocialista jellegű igazi munkáskultúra terjesztéséhez.*

Biztató az ének- és zenei tevékenység fejlettsége. A komlói, nagykanizsai és pécsi kórusok, a pécs-szabolcsi és komlói fúvósok, az olajbányász szimfónikusok s a Vasas II. akna szalonzenekarának egyes számai számottevő színvonalat képviseltek a fesztiválon. A lelkes, jó erőket felvonultató népi táncegyütteseknek azonban még le kell vetkőzniük közös hibájukat: a kissé iskolás merevséget. Csak így nyújthatnak közönségüknek művészi élményt. Őszintén meg kell mondani: *probléma, sajnos, a színjátszás, amely bizony elég kezdetleges.* A szereplők zöme nem találja helyét a színpadon, nem játszik, alakít, csak jól-rosszul betanult szöveget mond — s a következő végszóig kiesik a játékból. Ez alól — a fesztiválon látottak alapján — csak a Vasas I. akna *»Fehér Anna«* bemutatójának néhány szereplője a kivétel.

Kedves meglepetés volt a közép-dunántúli német nemzetiségi csoportok szereplése.

(g. szabó)

NIPLEX — a magyar gyártmányú törhetetlen üveg

Jármű- és televízióiparunk fontos anyaga a *plexi* néven ismert, importált, törhetetlen üveg. A magyar vegyipari szakemberek már hosszú idő óta kísérleteznek ennek a fontos anyagnak hazai előállításával. A fűzfői Nitrokémiában néhány hónappal ezelőtt laboratóriumi méretekben sikerült előállítani törhetetlen üveget, amit *niplexnek* neveztek el. Azóta már több tucat, 10—13 milliméter vastag, niplextáblát készítettek, amelyek minőségben állják a versenyt a plexivel.

Az új anyag nagyobbmérvű gyártására a Nitrokémiában *új üzemet építettek, amelyben már a gépek szerelése is befejezéshez közeledik.* A niplex üzemi gyártását a harmadik negyedévben kezdik meg. Az új anyagra máris nagyobb megrendelést kaptak több hazai üzemtől. (MTI)

Terasz vagy nem terasz?

A fővárosi tanács végrehajtó bizottságának kereskedelmi osztályán kapott tájékoztatás szerint a legutóbb életbeléptetett tanácsi rendelet, mely a közterületek foglalásáról intézkedik, *a tavalyinál lényegesen magasabb* tarifát ír elő a teraszokat fenntartó vendéglátó vállalatok számára. E nagyobb díjtételek fedezésére *egyes vendéglőknek, kávéházaknak, eszpresszóknak nincs fedezetük, ezért kénytelenek lemondani a terasz felszereléséről.*

Micsey János, a fővárosi tanács városrendezési és építészeti osztályának helyettes vezetője a következőket mondta:

— Valóban tárgyalások folynak arról, hogyan lehetne mielőbb közmegelégedésre elintézni ezt a kérdést. A területfoglalási díjak a múltban rendkívül alacsonyak voltak, ezért azok felemelése indokolt. *A fővárosi tanács 7. számú rendeletében megszabott díjtételeket azonban újra megvizsgáljuk és talán már a legközelebbi napokban sikerül megoldást találni.* (—i.)

Pincemesterek találkozója a borbányában

Érdekes találkozó színhelye volt vasárnap Budafok: az ország pincemesterei a világszerte híres budafoki »borbánya« mélyén adtak egymásnak »randevút«.

Délelőtt 11 óra. Az egyik ötszázhektós hordó tövéből kiáltás harsan:

— Osztály vigyázz! Profeszszor úr, jelentem: élünk...

Katona Zsigmond professzor, az egykori igazgató csak ennyit mond az egykori tanítványoknak:

— Köszönöm, fiaim... büszke vagyok rátok.

Tíz, tizenöt, húsz évvel ezelőtt látott tanítók és tanítványok ölelik egymást.

Valaki egy fonott korsót tesz az asztalra. A diák bizonyítványát a beírt jegy határozza meg — a pincemestert a borán mérik.

— Emlékeztek még arra a versikére, amit ez a százesztendős hordó őriz? Diákkorunkban de sokszor megnézegettük. Írtam hozzá egy kis zenét. Hallgassátok csak!

S a százesztendős hordó előtt, az öreg budafoki pince mélyén a »pincemester-kórus« rázendít »Ama hires tokaji bornak dicséreté«-re.

Magyar primadonna sikere Nyugat-Németországban

Müncheni beszélgetés Németh Marikával

A müncheni utcákon hatalmas plakátok hirdetik a *Theater am Gärtnerplatz »Víg özvegy«* előadásait, a főszerepben *Németh Marikával*, a budapesti Fővárosi Operettszínház ifjú primadonnájával.

Több mint két hónapja volt a bemutató, de a közönség még most is naponta zsúfolásig megtölti a nézőteret. Az előadás — őszintén szólva — igen gyengécske. Hiányzik belőle az áradó humor, a széles jókedv, a hamisítatlan Lehár Ferenc-i levegő. Hiába, a németek nem tudnak operettet játszani... Egyedül Németh Marika visz életet a színpadra, övé a siker oroszlánrésze, *neki szól az egyébként hűvös német közönség tapsa, óvációja.*

Előadás után Schwabingban, München népszerű művésznegyedének expresszionista drót-szobrokkal díszített szórakozóhelyén beszélgettünk Németh Marikával, akiről az utóbbi hetekben az a hír terjedt el Budapesten, hogy — disszidált.

— *Hivatalos engedéllyel, érvényes magyar útlevéllel jöttem Nyugat-Németországba* — válaszol Németh Marika a még fel sem tett kérdésre, ahogy megkezdjük a beszélgetést. — A Fővárosi Operettszínház fizetésnélküli szabadságot adott, hogy eleget tehessek a müncheni Theater am Gärtnerplatz meghívásának, amely több hónapos vendégszereplésre szól. A *»Víg özvegy«* után, *június elején mutatkozom be a »Csárdáskirálynő« címszerepében, utána pedig Offenbach »Orfeusz a pokolban« című darabjában lépek fel. Szó van egy filmszerepről is: a »Marica grófnő«-t alakítom a felvevőgép előtt,* a legnagyobb nyugatnémet filmgyárban, a Bavariában. Szabadidőmben énektudásomat fejlesztem *Frau Kempernek*, a világhírű énekpedagógusnak irányításával. *Jövőre a Fővárosi Operettszínház közönsége előtt bebizonyíthatom, hogy szorgalmas tanuló voltam, egyetlen leckét sem »blicceltem el«...*

Garai Tamás

Rajzok, agyagfigurák, esztergagépek, precíziós műszerek

Legifjabbak és ifjak alkotásai két budapesti kiállításon

Gyermekművészek munkáinak kiállítása nyílt meg szombaton délben a MOM Kultúrházban. A nőtanács, a béketanács és a SZOT felhívására beküldött mintegy négyezer rajzból *Ferkai Lórántné* és *Blaskó János* budapesti szakfelügyelők vezetésével válogatta ki a zsűri az ország óvodásainak és általános iskolásainak ötszáz legjobb alkotását. Sok szép téli kép, az Állatkertről, vágtató lovakról készített rajzok, *Hidvégi Valéria* krétarajza (alkotója a XIII. kerületi Úttörőház szakkörének lelkes tagja), a hatéves *Tamási István* agyagból formált állatfigurái, amelyeket a nagymama körömlakkjával fényesített ki és még sok más kedves »műalkotás« látható a kiállításon, amelyet *Balogh Jenő*, a Képzőművészeti Főiskola tanszékvezető tanára nyitott meg, *Erdélyi Lászlóné*, a Magyar Nők Országos Tanácsának elnöke, sok szaktanár és nagyszámú ifjú közönség jelenlétében. A nőtanács *száz gyermek művét jutalmazza meg*, de megemlékeznek a legjobb művek alkotóinak szaktanáráról is, hiszen a gyermekek sikerében az ő munkájuk tükröződik.

*

Kiállítás nyílt hétfőn délelőtt az Üteg utcai Villamosenergiaipari Technikumban, amelyen az iskola történetében először mutatják be a tanulók alkotásaikat. *Reich István* műhelyfőnök vezetésével szignálgenerátort, vezénylőtermi kezelőasztalt, katódsugaras oszcillográfot és különböző szép kivitelű szerszámokat készítettek a növendékek. A felújított egyforgórészes áramátalakító a villamosműhely fiataljainak alkotása. A negyedik osztályos tanulók a többi között nagyfeszültségű, úgynevezett gyakorlócellát, valamint műszertáblát készítettek. *Farkas Róbert* igazgató bemutatta a megjelenteknek a technikum sajátkészítésű »házi erőművét« is, amely Európában az egyetlen kifejezetten oktatási célokat szolgáló berendezés, melyet külön vezénylőteremből irányítanak. Tervezik egy szabadtéri transzformátor-állomás építését és nagyfeszültségű laboratórium létesítését is. A kiállítást megtekintő *Csenterics Sándor* nehézipari miniszterhelyettes elmondotta munkatársunknak, hogy az intézetnél minden tanévben jelentős fejlődés tapasztalható és végzett növendékeiket örömmel várják az üzemekben.

(Bögre—Jankovszky)

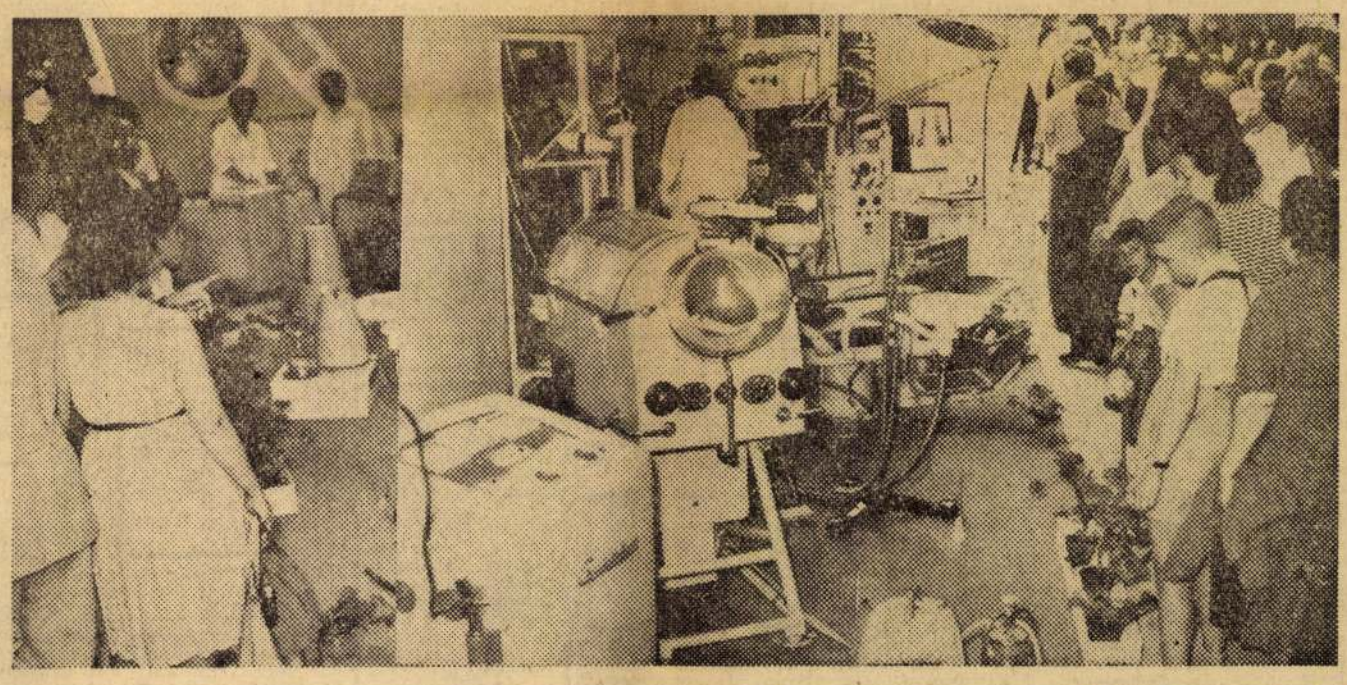

Alig lehet bejutni az Orvosi Műszer és Fogászati Cikk KV kiállítási termébe az ipari vásáron. A látogatóknak korszerű egészségügyi felszereléseket mutatnak be, s a felszerelések szakszerű felhasználását is ismertetik

APRÓHIRDETÉSEK

APRÓHIRDETÉS ÁRA: Hétköznap szavanként 2 forint
Vasárnap szavanként 3 forint
Az első szó két szónak számít
HIRDETÉSEKET FELVESZ: Népszava kiadóhivatal
Budapest, VII., Rákóczi út 54 és a Magyar Hirdető Vállalat irodái

Az apróhirdetés ára feladható postautalványon, vagy a postán kapható bianco csekken. Csekkszámla számunk: 75 915 001—8.

ÁLLÁS

Felvesszünk esztergályos, horizontálos, vésős és fúrós szakmunkásokat, vizsgázott darusokat, valamint férfi segédmunkásokat. Budapesti Hajtóműgyár (volt Fogaskerékgyár), Budapest XI., Fehérvári út 98. Telefon: 258—376.

Ollógyártásban gyakorlott köszörűs szakmunkásokat keresünk. Jelentkezés: VII., Wesselényi utca 54. szám alatt. Késes és Köszörűs KTSZ.

Az É. M. Szentendrei Cementárugyár Vállalat szentendrei és váci telepére férfi és női segédmunkásokat felvesz. Bérezés teljesítmény szerint. Kedvezményes ebédet biztosítani tudunk. A váci telepen férfi és női szállást, míg a szentendrei telepen csak férfi szállást tudunk biztosítani.

KERESÜNK
felvételre
mázoló
szak- és betanított
munkásokat
továbbá univerzális
marósokat
azonnali belépésre
DUCLOS BÁNYAGÉPGYÁR
Budapest, IV. (Újpest), Baross utca 91—95
3-as villamos, 30-as autóbusz

Esztergályos szakmunkásokat és **pitler beállítót** felveszünk. Jelentkezés helye: Ipari Szerelvények Gyára, Bp., XI., Sopron út 62. Munkaügyi osztály.

A
FŐVÁROSI KERTÉSZET
Budapest, V., Beloiannisz utca 12
(volt Zoltán utca)
FELVESZ
férfi és női
SEGÉDMUNKÁSOKAT
azonnali belépésre

Pest melletti éves üdülő azonnali belépésre keres szakképzett szakácsnőt. »Létszám ötven fő 6913« jeligére, Lenin körút 80, Magyar Hirdetőbe.

KŐMŰVESEKET, FESTŐT, MÁZOLÓKAT
próbaidős szövetkezeti tagnak felveszünk
FUNDAMENT ÉPÍTŐIPARI KTSZ III., Köles u. 4
Telefon: 163—029

Az Iszkaszentgyörgyi Gazdaság azonnali belépéssel felvesz egy gyors-gépírónőt 970 Ft, egy üzemegységi számvevőt 1200 Ft-tal. Lehetőleg mezőgazdasági gyakorlattal. Jelentkezni lehet Iszkaszentgyörgyi AG., Fehérvársurgó. — Székesfehérvártól 15 km jó közlekedés.

Kertészetbe fiatal lány felvételik. III., Szépvölgyi út 19.

A
FŐVÁROSI XX. KÉZMŰIPARI VÁLLALAT
beles cipőfűzők készítésére
bedolgozókat
FELVESZ
Jelentkezés:
Budapest, XX. (Pesterzsébet) Gólya utca 14
Telefon: 144—632

Gyakorlott kézi síkkötőket és konfekció kézi varrónőket felvesz Divatkötöttárugyár, XIV., Komócsy u. 17.

Gázzal történő forrasztáshoz női munkavállalókat azonnali belépésre felveszünk. Fémdoboz és Tubusművek. — Máriássy u. 1.

Vasesztergályosokat — széria munkára felveszünk. Jelentkezés: Vörös Csillag Traktorgyár, XIX., Hofherr A. u. 3—15. Munkaerőgazdálkodás.

Festő, mázoló és kőműves szakmunkásokat, segédmunkást, kőműves mellé felveszünk. Jelentkezés: XIII., Országbíró u. 33. Építkezés.

Nagyvállalat házi nyomdájában elhelyezkedne szakképzett könyvkötő és sokszorosító rotaprint, stencil gépekre. »Hosszú gyakorlat« jeligére, Felszabadulás téri hirdetőbe.

Főzni tudó komolyabb nőt keres négytagú család egyszerű háztartásba, bentlakással, Dózsa, Elemér u. 55.

Engedéllyel rendelkező manikűrös nőt keresek. Kovács fodrász, V., Váci utca 68.

Vegytisztítói vasalónő megbízható, tiszta, erkölcsös, kelmefestő, vegytisztítói üzembe vegytisztítói vasalónőnek ajánlkozik. Szíves választ kér Renner Borbála, VI. ker., Bajcsy-Zsilinszky út 39, fszt. 27.

Gyakorlott matracmunkás, lehet nő is, felvételik. Ilka u. 38.

Vizsgázott kazánfűtő sürgősen elhelyezkedne. Nagy Lajos, Beremend.

Heti kétszeri takarítást, mosást vállalok. »Megbízható« jeligére, Lenin körút 80, Hirdetőbe.

Szakképzett felszolgáló vállalna 3—4 órás ebéd vagy vacsora felszolgálást, állandóra, lehetőleg szombat, vasárnap kivételével, közétkezés v. vendéglátónál. Levélcím: Fábián, V., Vitkovics M. u. 11, fszt. 4.

Teljesen egyedülálló 50 éves, leinformálható nő állást keres, művész v. orvos háztartásnál. Lehet magányos is. Választ »Teljes perfekt« jeligére, Magyar Hirdetőbe. Lenin körút 80.

Azonnal felveszünk érvényes gépkocsivezetői, vagy esetleg bevont jogosítvánnyal rendelkező szakmunkást garázsba. Jelentkezés: Puskás gépkocsielőadónál, V., Szalai u. 16. sz.

Danuvia Szerszámgépgyár, Bp. XIV., Angol u. 10—20. Telefon: 297—310, azonnali belépésre keres **dukkozó** szakmunkásokat, valamint **segédmunkásokat.**

Segédmunkást anyagmozgatáshoz azonnalra felveszünk. Jelentkezés Mélyépítési Tervező Vállalatnál, Vigadó tér 1, I. 107. gazdasági osztály.

Két autogénhegesztőt és két **szerszámkészítőt** többéves szakmai gyakorlattal felvesz **Elektromos** Készülékek és Anyagok Gyára, Budapest X., Füzér u. 37—39.

Szerelőipari Vállalat, VIII., Kisfaludy u. 9, felvesz szerelőkőműveseket budapesti és vidéki munkahelyekre.

Gyakorlott karbantartóasztalost hosszabb kisegítésre felveszünk. Uvaterv, Vigadó tér 1, földszint 19.

LAKÁS

Madách tér figyelem! A vőröstéglás háztömbben, vagy a Belvárosban 2 szoba összkomfortos déli fekvésű, központi fűtéses lakást keresünk szabadsághegyi 2 szobás, balkonos hasonló lakásért. Telefon: 366—085

Összeköltözők! Főútvonalon levő utcai 2 szoba összkomfortos lakásom elcserélném 2 kisebb lakásra, megegyezéssel. Érdeklődni: T: 222—539, 11—14 óra között.

Elcserélem debreceni 2 szoba, hallos lakásomat budapesti hasonlóval, lehet kertes is, ugyanott egy Renault gépkocsi eladó. Fényes László, Debrecen, Április 4 útja 6. Tel.: 45—47.

Jövedelmező két szoba félkomfortos házfelügyelőséget cserélek. Szép lakásra ráfizetek. VII., Szövetség u. 11.

Legalább 20 négyzetméter alapterületű albérleti szobát, vagy megfelelő **helyiséget keresünk iroda céljaira,** reggel 7 órától, este 20 óráig használatra. Lehetőleg telefonnal, Bartók Béla út 31 (Gárdonyi tér) környékén. Technika KTSZ. 257—219.

Egyedülálló férfi üres szobát keres. »Szerény 6601« jeligére, az újpesti hirdetőbe, István tér 18.

Elcserélném 2 szobás, kertes, gázos, lakásomat Pesten vagy Budán hasonlóra vagy 2x1 szobásra. Érdeklődni 6 után. Telefon: 346—866.

Szabadrendelkezésű luxus garzont vennék. 380—440.

Szabadrendelkezésű szoba, konyha kamrás lakást keresek a XVI. kerületben vagy környékén. »Sürgős« jeligére, a Magyar Hirdetőbe, Lenin körút 80.

Háromszobás, utcai, főlépcsőházi, gázos, komfortos lakásomat cserélném egyszobás kizárólag főlépcsőházi ugyanilyen lakásra, megegyezéssel, II. emeletig, központi fekvéssel, Pest belterületén. »Szép lakás 6971« jeligére, Magyar Hirdetőbe, Lenin körút 80.

Öbudai szoba konyhás szabadrendelkezésű lakást átvennék. »Sürgős 7000« jeligére, Lenin körút 80, Magyar Hirdetőbe.

Két fiatal vegyészmérnök bútorozott albérleti szobát keres. Ajánlatokat »Június 1-től« jeligére, Lenin körút 80, Magyar Hirdetőbe.

Budai napsütéses modern 1 szoba komfortost cserélek, csak Budán nagyobbra: 141—232. reggel 8—17 óráig.

Rákoskeresztúri villalakásomat csendes, kertes, kettőszobás, összkomfortos, vízvezetékkel, gázzal, nagy garázzsal, állathartással, megállónál elcserélném utcai kettőszobás, összkomfortosra. Ráfizetek. Telefon: 110—194.

Nyugdíjasok 20 évig lakbérmentes budai V. emeleti luxus garzont adok budai szoba hallos, kétszobás, vagy két szoba hallos, leányszobás lakásért. 9—12 közt. 382—372.

Tisztviselő keres szép szobát (lehet üres is) esetleg ellátással, a Margit-híd környékén. Telefon: 163—949 kizárólag de. 9—11 óra között.

Öröklakást 2—3 szobásat 3 szobás cserelakással, megegyezéssel átvennék. »Csendes otthon 6979« jeligére, Lenin körút 80, Magyar Hirdetőbe.

Budai liftes, gázos házfelügyelőségem szoba, konyha, mellékhelységes főbérletre vagy társbérletre elcserélem sürgősen. XI., Budafoki út 17/a.

Egyedülálló orvos napos különbejáratú albérleti szobát keres a XI., vagy V. kerületben. Nem sürgős. Telefon: 458—319.

Fiatal mérnök-házaspár lakásért belterületen idősebb nyugdíjast eltartana. »Szeretet 27280« jeligére, Felszabadulás téri Hirdetőbe.

Összeköltözők van: 3 szoba alkov, leányszoba összkomfortos, ipari áram, gáz, telefon, utcai magasföldszint, kérek 1 szoba komfortost, belterületen. 327—845.

Gépészmérnök rendes családnál szállást keres, elsősorban a VIII., IX., X., XIV. kerületben. »Június 1« jeligére, a Felszabadulás téri Hirdetőbe.

Albérleti szobát (lehetőleg különbejáratút) keres azonnalra vagy július 1-re fiatal, gyermektelen tudományos kutató házaspár, 1 évi időtartamra, »Egy év 22295« jeligére, Felszabadulás téri Hirdetőbe.

Elcserélném csillaghegyi 2 szoba, konyha, kamra, vécé, fürdőszoba (nem berendezett) telefonos, háztartási áramos, kertes lakásom, csak budai földszinti hasonlóra. Tel: 163—509.

Székesfehérvári 2 szoba összkomfortos lakásom elcserélném hasonló budapestire. Mann, Szívár, Szabadság tér 2.

Elcserélném Tahi legszebb részén két szoba komfortos lakásomat 1200 négyszögöl gyümölcsössel budapesti egy szoba komfortosra, megegyezéssel. 319—078, 17-től.

Szabadrendelkezésű levá laszthető vagy leválasztható lakrészt keresek. Telefon: 422—261, 10—6 óráig.

Elcserélném alkovos, szép, világos, napsütéses, II. emeleti lakásomat szoba, konyha, vécésre. Megtekinthető 8—11-ig, délután 3—6-ig, Sámuel György, Zichy Jenő u. 41, II. 15.

Gyermektelen házaspár részére üres albérleti szobát keresek konyhahasználattal. »Házőrzés 6916« jeligére, Lenin körút 80. Magyar Hirdetőbe.

Győri 1 szoba félkomfortos, gázos lakásomat elcserélném budapesti hasonlóra. Érdeklődés: 348—091, vagy Győr, Kossuth u. 23.

2 lakásért adok 3 + személyzetis, összkomfortost, napos, tiszta, autógejzeres. Kupán, V., Néphadsereg u. 24—26, 6—8-ig.

Cserélnék II. em. 2 szoba, nagyméretű félkomfortot, utcait. Keresek 2 szobás komfort vagy összkomfortot, utcait, lehetőleg VI. kerületben, Megbeszélés, lakás: háromtizennégy — nullahetvenhét.

Vegytisztítói vasalónő megbízható, tiszta erkölcsös, albérleti kis bútorozott szobát keres, Budára is. Renner Borbála, VI., Bajcsy-Zs. út 39, fszt. 27.

Egy rendes családnál albérleti ágyat keres idősebb férfi. »Pontos fizető« jeligére, a Kiadóba.

Tisztviselőnő szobát keres. Nem baj, ha nem egyedül lakna. »Azonnal 28902« jeligére, a Kiadóba.

Üzlethelyiségemet galériával együtt elcserélném lakásért. Bp. IX., Ráday u. 15.

Lakáshasználat fejében idős személy eltartását vállalná fiatal értelmiségi házaspár. »Július« jeligére, a Kiadóba.

Szabadrendelkezésű egyszobás vagy garzon lakást keresek, 8—4-ig: 423—745.

Elcserélném szoba, konyha kamrás házmesterségemet hasonló lakásért, VII., VIII. kerületben, segédházfelügyelő van. VIII. ker., Rökk Szilárd u. 23/a.

Elcserélném 1 szoba hallos, félkomfortos lakásomat 2 szoba személyzeti szobás, összkomfortosra, ráfizetéssel, csak a VIII. kerületben. Safir, VIII., Karácsony Sándor u. 18, II. 22.

Elcserélném 2 szoba összkomfortos, Hegedűs Gyula utcai lakásomat hasonlóra a VIII. kerületben. Feleki, Hegedűs Gyula u. 36, III. 8.

Elcserélném I. em. utcai, napsütéses, erkélyes 2 szoba komfortos lakást két egyszobás lakásért, VI., Izabella u. 85, Fejes, este 7—9-ig.

Bútorozott vagy üres albérleti szobát keres vegyésztechnikus egyedülálló nő VII., VIII., IX., XX. kerületben. Minden munkanap 8—4-ig: 144—082, laboratórium.

Különbejáratú albérleti szobát keresek. Egyedülálló 44 éves, vezető állású férfi. »Sürgős 23652« jeligére, a Felszabadulás téri Hirdetőbe.

Ráfizetéssel elcserélném utcai két szoba konyhás, villanytűzhelyes lakásomat két szoba összkomfortra. Megtekinthető bármikor. VI., Paulay E. u. 8, II. Váradi.

Elcserélem Nyugatinál 2 db nagyméretű faburkolatos szobából álló napos, leválasztható, összkomfortos társbérletemet; 1 szoba hallosra. Érdeklődni 19—21 óráig. Tel: 119—158.

Szétköltözők! Egy szoba alkovos, belterületi összkomfortos lakásért adnék két darab egyszobás, félkomfortos lakást belterületen. Telefon: 120—243, kilenc—öt óra között.

Nyugatinál kettőszobás, utcai összkomfortosért kérek egy szoba hallos vagy összkomfortos utcait. 329—369.

1 szoba komfortos jászberényi lakásomat elcserélném Budapest belterületén bármilyenre. Érdeklődés telefonon, reggel 7—du. 16-ig, 348—250/30 mellék. Gömöri.

Nyíregyházi lakásom elcserélem Pest vagy környékére. VII., Wesselényi u. 57, III. 2.

Komfortos belterületi lakásért, megegyezéssel elcserélném egyszobás, három mellékhelységes újpesti kertes ingatlanomat. »Átírással 23666« jeligére, Hirdetőbe, Felszabadulás tér.

Miskolci 2 szoba összkomfortos lakásom elcserélném Budapesten nagyobbra. Érdeklődni: 429—315.

Elcserélném Városligetnél villalakásban levő, harmadik emeleti egyszobás, komfortos lakásomat hasonlóra, Szt. István körút környékén magasföldszint vagy első emeleten. Megegyezéssel. Érdeklődni reggel 10—18 óráig: 184—425 telefonon. Sugárné.

Utcai komfortos lakásom elcserélném Pestkörnyéki egyedülálló kertes lakásért. V., Molnár utca 19. II. 17/b.

Elcserélném liftes házban kétszobás összkomfortos, szép lakásomat, egyszobás komfortosra. 5—8-ig. Telefon: 327—488.

Összeköltözők, figyelem! Adunk 3 szoba összkomfortos, személyzeti szobás lakást kérünk: 2 szoba komfortot és egy szoba komfortos lakást, belterületen. II. emeletig. VIII., József utca 9. II. 10.

BÚTOR

Vennék hálószobát, kombinált bútort, páros szekrényt Telefon: 33-88-88.

Modern garnitúrák, rekamiék, székek, fotelok, Sipos kárpitosnál, fizetési kedvezménnyel. Majakovszkij u. 11, volt Király utca.

Veszek hálószobát, kombináltat, párosszekrényt, pároságyat, hagyatékot, felosztalott háztartást. 336—027.

Hálót, konyhát, párosszekrényt, pároságyat veszek. Telefon: 426—912.

Részletre is, rekamiék, garnitúrák — szezlon készen. IX., Ferenc körút 19—21 udvarban Mester utcai megállóval szemben.

Kombinált szekrény hálószobabútor, szép kivitelben eladó. Fizetési kedvezménnyel is. Jung Péter, Újpest, Kossuth utca 8. 12—62-es villamosokkal SZTK-ig.

Éjjeliszekrényes rekamiéágy, kárpitozott bútorok. Legkedvezőbb fizetéssel kapható, Horváth Mihály tér 3 (Baross utcánál).

Hálószoba rendelésre, kombinált szekrény, rekamié részletfizetésre is állandóan kapható. — Alexandrovics bútorpince, Budapest, VIII., Nénsziház utca 24.

Kárpitozott bútor, fotel, szék eladó részletfizetéssel. Kárpitosnál, Baross u. 77.

Kifogástalan komplett hálószoba eladó. Budapest, Baross utca 21. IV. 1.

Modern és stíl minőgi kárpitozott bútorok, rekamiék, franciaágy készen és rendelésre. Oláh kárpitosnál József körút 66.

Ujdonság! Patent rekamiéágy, franciaágy, kétszemélyes rekamiék, fotelok, székek, jótállással, fizetési könnyítéssel, kárpitosnál, Előtvös utca 17 (Népköztársaság útjánál).

Gyönyörű rekamiék, fotelek székek, tőt állással fizetési kedvezménnyel, készítőnél, Népköztársaság útja 57 (volt Andrássy út).

Bútorjavítást és fényezést házhoz vállalok. — Koletár műasztalos, III., Zápor utca 11.

Rekamiék, fotelok, székek, szezlonok prima kivitelben kaphatók. Javítást vállalok. Kárpitos, Népszínház utca 53. Tel: 334—408.

Veszek hálót, kombinált szekrényt, páros ágyat, páros szekrényt Telefon: 339—271.

Rekamiék, fotelek, székek, fotelágyak, szezlonok készítése, javítása jó minőségben. Több havi fizetési könnyítéssel. Festetich utca 11, Keletinél.

Franciaágyat, barokkgarnitúrát, rekamiét, fotelt, széket, szezlont, kárpitosmunkát készít: Porjesz kárpitos, Majakovszkij (Király) utca 89.

Rekamiék, fotelok, székek, fotelágyak, szezlonok, készítése, javítása jó minőségben. Több havi fizetési könnyítéssel. Festetich utca 11, Keletinél.

Hálószoba, kombinált szekrény fizetési kedvezménnyel asztalosnál, Hársfa utca 10/b. Telefon: 221—334.

Kárpitozott garnitúrák, rekamiék, fotelok, székek, szezlonok készítése. Fizetési könnyítéssel. — Lenin körút 73, udvarban.

Rekamiék, kárpitozott bútorok készen és rendelésre, jótállással, fizetést könnyítéssel, kárpitosnál, Vörösmarty utca 73 (Rudas László utcánál).

Kombinált szekrény, kétszemélyes polcos rekamié, kihúzhatós asztal, tölgyfaszekrényke, rózsaszín asztal székekkel, képrámák eladók. Háromtól, I., Attila u. 43, II. 1.

REKAMIÉK

székek, fotelok, garnitúrák, legyezősek is, készítése, javítása Roszman kárpitosnál, VIII., József utca 11

Modern ebédlőbútor hozzávaló székekkel olcsón eladó. Telefon: 143—590.

Rekamiék, ülőbútorok több havi fizetési könnyítéssel, kárpitosnál, Majakovszkij utca 39 (volt Király utca).

Nagyméretű epedás rekamié eladó. Szigetvári u. 16, I. 22.

Rekamiét, fotelt, székeket fizetési könnyítéssel, minőségi jótállással, Molnártól, Aradi utca 11 (Lenin körút sarok.) Címre ügyelni!

Kombinált szobabútor eladó. Bárkányi, I., Donáti u. 46, du. 5—8 óráig.

Sajátkészítményű kombinált szekrény, fizetés kedvezménnyel eladó. Asztalosnál, VIII., Nap utca 2.

Könyvszekrény modern oválüveges eladó. 161—697, este.

Patent rekamiék, fotelok, székek, kapható Farkas kárpitosnál, Wesselényi utca 26. (Nagydiófa utcai oldalon.)

Biedermeier könyvszekrény interziás, cseresznye rekamié kétszemélyes, barokk zsúrkocsi, két fotel eladó. Pozsonyi út 19, fszt. 3.

Rekamiék, fotelok — székek, szezlonok készítése, javítása — Minőségi kisipari munka. Kárpitosnál, Rákóczi tér 11.

Kétszemélyes rekamié, fotel szék szezlon készen és rendelésre, több havi fizetési könnyítéssel. Kárpitosnál Népszínház u. 25. Telefon: 341—783.

Kárpitozott bútor, fotel, szék eladó részletfizetéssel. Kárpitosnál, Baross u. 77.

Kétszemélyes rekamié többszöri leflzetésre eladó. Kárpitosnál, Visegrádi u. 4.

Kétszemélyes rekamiék, fotelok, székek, prima kivitelben, fizetési kedvezménnyel, készítőnél, Népszínház u. 55.

Vásáron nincs kiállítva. A készítőnél nézze meg kétszemélyes rekamié különlegességet, csukva kanapé, nyitva francia ágy, könnyen kezelhető. Koloniál és modern formában kapható garnitúrával is. Barokk dió hármasszekrény igénynyesnek és egy használt kombinált szoba megbízásból eladó. Molnár utca 11. Telefon: 383—237.

Kevés előleggel készítek nagyméretű rekamiét, szezlont. Kárpitos, Wesselényi utca huszonegy.

Egyszemélyes új kolóniál, egyszemélyes használt rekamié, egy garnitúra, egy szezlon eladó. V., Molnár 15.

RÁDIÓ, HANGSZER

Zongorák, pianinók, eladása, vétele, megbízásból, Sasvárinál, Lenin körút 21. Telefon: 426—819.

RÁDIÓJÁT
Televíziójat, lakásan javítja DOSA rádióservice. T.: 131—166

Tangóharmonikáját szakemberrel javíttassa. Vétel, eladás, csere. Cser harmonikakészítő mester, Rákóczi út 61.

Rádiója recseg, néma? Megjavítja önnél még ma, jótállással Semtei, Aradi u. 42. Tel. 310—252.

Zongora vétel, eladás, hangolás javítás, szakbecslés! Murai, Thökölv út 23. Telefon: 425—364.

Rádiójavítás helyszínen azonnal, garanciával. Jantsek rádióservice Batthyány 50. 357—530.

Tangóharmonika, vadonatúj, negyven basszuszos, »Migma« eladó. 127—943, este.

ÚJ TÍPUSÚ
RÁDIÓ- ÉS TELEVÍZIÓS KÉSZÜLÉKEK
különböző
HANGLEMEZEK TANGÓ-HARMONIKÁK
NAGY VÁLASZTÉKBAN
kaphatók:
Lenin körút 122
Rákóczi út 60
Majakovszkij u. 66
Újpest, Bajcsy-Zs. út 19
a
FŐVÁROSI HANGSZERBOLTOKBAN

Förster angol mechanikás zongora, kitűnő állapotban eladó. Telefon csak öttől hétig: 426—678.

Páncéltőkés, rövid kereszthúros bécsi zongora eladó. Bárkányi, I. Donáti u. 46, du. 5—8 óráig.

Bécsi mechanikás, páncéltőkés, rövid Petrof zongora eladó. Szombat kivételével, 18—20 óra között. IX., Üllői út 115/b, III. 5.

Alig használt Telefunken 065 V rádió eladó. Telefon: 256—337.

RUHÁZAT

Készpénzért veszek — használt férfiruhákat, hívjon! Lenin körút 14. I. 3. 222—118.

Bundák átszabása, használt panofix, irha és egyéb használt bundák vétele-eladása. Somogyi szűcsnél, Kossuth Lajos u. 5.

Könnyű, jó állapotban levő 44-es sürga férfi félcipő eladó. Szikra KSZ, Baross tér 18. 225—259, Szöllősi.

Öltönyök részletre
méret után
VII., Csengery utca 9

Férfiruhák, cipők, külföldi női ruhák, harmincötös cipők, kosztümök, pulóverek, harcsúnak, molettnek. Leánykaruhák eladók. 112—391.

MOTOR, JÁRMŰ

250-es piros Jáwa sürgősen eladó. Budapest, XIX., Guterman utca 10. Telefon: 145—725.

Skoda 1101 személygépkocsi újszerű állapotban eladó. Megtekinthető szombaton, 8 órától: XIII., Szent István park 14. IV. 3.

Prima állapotban levő IZS oldalkocsis eladó. Hársfa utca 55.

Indián, patentkerekes, hatszázas oldalkocsis, üzembiztos eladó. XIII. Röppentyű u. 59. Házfelügyelő.

Piros Pannónia könyv oldalkocsival sürgősen eladó. Lukács. 331—392. 8—12-ig.

Jó állapotban levő, üzemképes 3,5 tonnás
tehergépkocsit
VÁSÁROLNÁNK
Első Lánckészítő KSZ
XIII., Országbíró utca 50

Adler Junioromat elcserélném kifogástalan oldalkocsisra. 223—591.

GÉP, MŰSZER

Singer szabó varrógép, alig használt, kifogástalan állapotban, eladó. Telefon: 159—507.

Mozaiklapgyártó üzem teljes felszerelése eladó. 358—163 (Reggel fél 8-ig).

FOTO, OPTIKA

Praktiflex Xenon kettessel, börtáskával eladó. XIV., Angol utca 35/b.

Rollfilm kazettákat vásárolunk. — Fény Szöv., VI., Bajcsy-Zsilinszky út 47. Telefon: 122—869.

Leica és Fed 2 sürgősen eladó Lukász: 311—231.

Pentacon Tessar 2:8 árjegyzéki áron eladó. Telefon (este): 401—660.

ÉRTESÍTÉS

A
MAGYAR HIRDETŐ
értesíti ügyfeleit, hogy az
ÚJSAG- ÉS TÁBLA-HIRDETÉS
FELVÉTELÉT
a Lenin körút 80 szám alatt a mai napon megszüntette.
Felvevőhelyeink: VIII., Blaha Lujza tér 3 — V., Felszabadulás tér 1 — XIX. (Kispest), Vöröshadsereg útja 121 — IV. (Újpest), István tér 18

FELHÍVÁS

»Haszonvas Előkészítő Vállalat, Budapest XX., Dezső u. 5. MNB 7. T: 344—396« 3-as és 8-as számú bélyegzők elvesztek és ezért azok érvénytelenek.

ADÁS, VÉTEL

Parketta, használt épületfa, tetőléc, ajtó, ablak, vasgerenda, hódfarkú cserép, egyéb építőanyag, eladó. VIII. Delej utca 9. Nagyvárad térnél.

Üzleti vitrint, felül üvegezett üzleti pultokat keresünk megvételre. Ajánlatokat: Késes és Köszörűs KTSZ. — Budapest, VII., Wesselényi utca 54 szám alá kérjük.

Víkendház gömbfából eladó. XIV., Varsó utca 8.

Üzletberendezés, állványok, pultok eladók. Ferenc körút 12. III. 23. Este.

680, légkompresszor — nagyteljesítményű, kocsis, és egy hordozható kicsi is, ugyanott egy 50 l-es rézüst eladó. Kálvária tér 11, Fényező.

VEGYES

Piszkos falak tisztítása, Gádor, Népszínház utca 34. Telefon: 141—501.

Zippzárjavítás, öngyújtójavítás Keleti pályaudvarnál, Baross tér 16.

Kiválóan alkalmas
SERTÉSETETÉS CÉLJÁRA
az általunk gyártott
BÉLTEPERTŐ
Ára: —,30 Ft/kg
béltepertőlé: —,10 Ft/kg
Kapható: naponta 11—13 óráig magánosoknak is.
BÉLIPARI VÁLLALAT Budapest, IX., Soroksári út 90

Fagépforgács ingyen elvihető, csak nagybani tételben, naponta 13—16 óráig. Óbudai Sportszergyár, Budapest III., Bokor u. 14.

Piszkos falak tisztítása Jászaynál, Kőris utca 30. Telefon: 334—634.

Harisnyakettlizés 185—173, Nylon 1.30 Ft. Megvárható, Mechanikait is.

Ruhaproblémáját — megoldja a házi varrónő, hívja bizalommal. Telefon: 380—447, kizárólag este 6—8-ig.

Csillár, hangulatlámpa vétele, eladása, javítások legelőnyösebben csillárműhelyben. V., Irányi u. 18. Tel: 188—593.

Clánozást és rágcsálóirtást vállal — Végh clánozó. Üllői út 23. Telefon: 184—364.

Clánozás, patkány-, egérirtás, Stettner, VII., Hársfa utca 6. 428—051.

Folyami söder bármilyen mennyiségben beszerezhető. Szentendre, Április 4. Tsz. Bejárat 16—17 kilométerkő között. — Szentendre előtt.

Hűvös, száraz pinceraktárt keres, 50—200 négyzetméter területig Budafokon, vagy környékén. Kábel és Műanyaggyár, XI. ker., Fehérvári út 120.

Piszkos falak tisztítása, Jászaynál. Kőris utca 30. Telefon: 334—634.

Külföldi módszerű arcápolás, helyifögyasztás, végleges szőrtelenítés garanciával. Szendrő kozmetika, Baross tér 14.

INGATLAN

Sashalom legszebb helyén háromszobás, parkettás, komfortos, beköltözhető családi ház eladó. Érdeklődni Sashalom, Sasvár u. 37 (volt Gizella út), fakereskedés 9-től 16 óráig.

VÁLLALATOK! SZÖVETKEZETEK!
Fényes, húzott
HASZONVAS
minden méretben, gömbölyű és hatszögletes átmérőben
kapható „VASÉRT" acélosztályon
Budapest, VIII., Kisfuvaros u. 12. szám alatti telepén.
Tel.: 138—236, 330—989, 331—901

Mozaiklapjaimat, tetőcserepeimet nézze meg vásárból jövet, 1-es autóbusszal! XI., Bocskai út 52. Vas.

Veszek bútort, varrógépet, szőnyeget, felosztalott háztartást, hagyatékot, ágytollat, ruhaneműt. 339—197.

Használt hódfarkú cserép, ajtó, ablak, épületfa, tetőléc, vasgerenda, parketta, egyéb építőanyag, eladó. — VIII., Delej utca 9. — Nagyvárad térnél.

Öröklakás már épülő társasházban Pasaréti út 21. alatti elökertes épületben kétszobás; hallos, magasföldszinti, teraszos, ez évben beköltözhető, leköthető Fraknói építésznél, Gellért Szálló, délután 4—7 között.

Újpesten, 3 lakásos, egy 13 méteres műhelyes üzemház eladó, egy szoba, konyha beköltözhető, megtekinthető egész nap, Újpest, Nap utca 26 szám.

Óbudán, 700 négyszögöles gyümölcsös, villamos, autóbusz megállóhoz közel eladó. Érdeklődni: III., Fehérvári út 5.

Házrész eladó, egy szoba, konyha, kamra, megosztott telekkel életjáradékra, összel beköltözhető. — Pestlőrinc, Nagyszőlős u. 40. 50-es végállomásnál.

Újszegeden kétszobás új villaépület, 1600 □-öl gyümölcsösön, teljes lakásátadással, eladó. — Újszeged, Udvarhelyi u. 4.

Felsőgödöl szemben Surányi-csárdánál kettőszöröles, fásított víkendtelek olcsón eladó. 127—943, este.

NÖVEKVŐ HOMÁLY

SEMMIKÉP sem akar elülni az izgalom, amit az orvosi kérdőivek boritékjainak különös számozása okozott. De mig rendes körülmények között az a helyzet, hogy az izgalomban azok vesznek részt, akiket valamely intézkedés vagy ténykedés kellemetlenül érint és nyugodtan maradnak, akik okozták — ezuttal most már mindenki izgatott. Mert kiderül, hogy az orvosi kamara éppen ugy elháritja magától a számozást, mint az orvosi szervezetek és a statisztikai hivatal. Az orvosi kamarától mi sem állt távolabb, mint rejtett jelekkel áttörni a titkosságot, a statisztikai hivatal pedig — ez egészen természetes — a saját kezdeményezéséből soha nem jutott volna ilyen gondolatra. Az orvosi szervezetek távol állanak az akciótól, de egész logikusan: a statisztikai hivatal amugy sem hajtott volna végre egy ilyen kivánságot, ha magántestület részéről érkezik. A botrány kipattanása óta jó egynéhány nap telt el. De az idő egyáltalában nem lebbentette föl a fátyolt a sajátos számozás hátteréről, kezdeményezéséről és céljáról; ellenkezőleg: még csak növelte a homályt. Mert mig eleinte csak nem lehetett tudni, hogy ki a gazdája a névtelenséget számozással ellensulyozó haditervnek, most már egyáltalában nincs és nem is lehet gazdája. Mindenki felháborodik felette, mindenki ellöki magától, mindenki helyteleniti. Gyakorlatilag a kutatásnak és a vitának már nincs sok jelentősége, mert a kikézbesitett kérdőiveknek eddig csak egyharmada érkezett vissza kitöltve és ezeket sem fogják semmiféle adatgyüjtésre immár felhasználni, hanem kötegbe csomagolva az orvosi kamara trezorjában helyezik örök pihenőre. Az orvostársadalom spontán tiltakozása és megdöbbenése amugy is csonkává tette az egész elgondolást, a befutott töredék-adatok semmire sem jók semmire sem használhatók. Még is: nem volna indokolatlan megkisérelni a homály eloszlatását. Ha az orvosok érdeke immár nem is követeli — de megköveteli az a nagyon jelentős és semmiképp le nem kicsinyelhető közszempont, amelyre már tegnap rámutattunk. Igen sulyos felelősség terheli azokat, akik egy soha időszerütlenebbül ki nem eszelhetett trükkel végeredményben azt bizonyitották, hogy vannak módok, amelyek képletessé és értéktelenné tudják tenni a névtelenséget és titkosságot. Éppen mikor a törvényhozás az uj választójogi javaslatot tárgyalja, füződik hatványozott érdek a titkosságba vetett hit rendithetetlenségéhez és a polgárság megnyugtatásához. A felelősséget vállalniok és viselniök kell a stratégiai lángelméknek, akik rejtett célok érdekében ezt a rendkivül jelentős lelki nyugalmat és biztonságérzést támadták meg.

*

BECSÜLETÜGY

ELVI SZEMPONTBÓL is csak helyteleniteni tudjuk, ha két törvényhozó akár kardra, akár pisztolyra, akár Uhácius-ágyura áll ki egymás ellen. A képviselő uraknak fokozottan kötelező a törvény tisztelete és a törvény Magyarországon tiltja a párbajt. Szemforgatás volna tudomásul nem venni, hogy ennek ellenére a párbaj még mindig divik nálunk és olyan erkölcsi kényszer védelme alatt áll, amely alól az országgyülés tagjai is nehezen tudják kivonni magukat. Ám ezuttal, amikor a kisgazdapárt tagja és a nyilasmozgalom főuri vezére fognak hir szerint kétszer vagy háromszor golyót váltani — a legőszintébben reméljük, hogy minden komolyabb következmény nélkül —, nem egészen közömbös gyakorlati érvek is szólnak amellett, hogy a vivóterem vagy az erdei tisztás helyett más terepet válasszanak véleményeltérésük kiegyenlitésére, ellentéteik tisztázására. Festetics Sándor gróf határozottsággal és führeri tekintélyének erkölcsi sulyával állitott valamit Berg Miksa báró kijelentette hogy ez az állitás nem nem felel meg a tényeknek. Ha a vád visszautasitása olyan formában történt, hogy a nyilas főur becsületét érezte érintve általa: elvi álláspontunk fenntartása mellett azt mondjuk: ám intézzék el az ügynek ezt a lovagias vonatkozását fegyverekkel. De a ténykérdést sem kétszeri, sem háromszori golyóváltás nem tisztázhatja. Az országnak végre joga van tudni, hogy egy mázsás közéleti vádban mennyi a valóság és mennyi a képzelet. Annak, aki egy megállapitással személyeket és egy politikai alakulatot is gyanuba von, felfogásunk szerint nem pisztolyval, hanem bizonyitékokkal kell alátámasztania szavait — s aki a vádat visszautasitotta, az is bölcsen cselekszik, ha nem engedi az egész ügyet a lovagias jegyzőkönyv kriptájába zárni, hanem ragaszkodik az olyan tárgyaláshoz, mely a közvélemény itélőszéke előtt az igazságot deriti ki.

*

A FORRÁS

HIÁBA VESZ FEL olyan szigoru arcot a heves jobboldalivá korszerüsödött képviselő ur, hiába követel neveket és adatokat az itélkező biró hangján: a magyar polgárság nemcsak érzi, de látja és tudja, hogy Griger Miklósnak van igaza. Hihetetlen méretü és indulatu propaganda igyekszik elárasztani az országot. Nem is ezer-, de milliószámra röpködnek a durva és gyalázkodó, szenvedélykeltő, bujtogató röpcédulák. Tömegesen bukkannak fel és szállonganak szerte folyóiratok, alkalmi nyomtatványok, amelyeket pénzért egy tucatnyi olvasó sem vesz és amelyeket ezért mégsem fenyeget semmiféle anyagi veszedelem. Rengeteg pénzbe kerül ez a hadjárat és a rengeteg pénz valahonnan mégis csak bugyog. Valamely forrásból, amelyet nem táplálnak a Griger Miklós által felsorolt medencék, nem táplálnak semmiféle látható pénzügyi hatalmasságok, tőkés csoportok. Mégis: az áradat nem lohad, hanem inkább: folyton gyarapodik és folyton fenyegetőbb szint ölt. A józan polgárság talán nem becsüli tul a maroknyi akarnok által irányitott polgárellenes hadjárat jelentőségét, de le sem becsüli a veszedelmet. Nincsen olyan szilárd épület és nincsen olyan intézkedés, amely a gyujtogatás ellen tökéletesen és feltétlenül biztositana. Számtalanszor felhivtuk már a kormány figyelmét arra, hogy milyen jelentősége volna a titkos források felkutatásának. Ugy véljük, hogy ennek a feladatnak megoldásához még varázsvesszőre sem volna szükség. Ám: mi csak sürgethetünk és tanácsolhatunk. Az intézkedés lehetősége egyedül a kormányé.

BUTYENKÓ FIVÉRE

Nyiregyháza mellett, egy tanyán él magyar családjával

A VOLT BUKARESTI SZOVJETKÖVET UTOLSÓ LEVELE

Nyiregyháza, február 19.

(Az Esti Kurir tudósitójának telefonjelentése.) Szerdán reggel, mint más esős napokon is, sárosan, csapzottan érkezett *Butyenkó* Tamara a nyiregyházi görögkatolikus iskola második osztályos tantermébe. A szőke, égszinkékszemü kislány azonban még a szokottnál is szomorubb arccal ült be a padba s mikor *Szilvássy* József tanitó felelésre szólitotta fel, hirtelen összerezzent és elpityeredett:

— *Nem tudom a leckét* — dadogta a kis *Tamara* —, mert *édesapám egész nap sirt otthon. Nagy baj érte a családot, apám bátyját elrabolták Romániában...*

Szilvássy tanitó, aki ismerte az oroszszármazásu kislány családi körülményeit, azonnal sejtette, hogy miről van szó.

Butyenkó, a bukaresti szovjet-orosz ügyvivő, a Nyiregyháza közelében lévő Felsőpázsiton élő Butyenkó Teodor volt orosz hadifogoly testvérbátyja...

Igy terjedt el a hire *Nyiregyházán* a nagy szenzációnak, hogy az eltünt *Butyenkó* követ fivére itt él a nyirségi tanyákon.

Az *Esti Kurir* tudósitója igy indult neki a *felsőpázsiti* sártengernek, hogy felkutassa *Butyenkó* Teodor egykori orosz hadifogoly házát.

— *A 199-es számu házban lakik a muszka* — magyarázzák a kis faluban és igy jutunk el *Butyenkó* Teodor tanyájára.

A fehérre meszelt ház egyik szobájában *hat gyermekével összezsufolva lakik Butyenkó Teodor és felesége.* A hatalmas, vállas, tipikusan szlávarcu ember az első pillanatban bizalmatlanul fogadja az idegent. Kicsit röstelkedik is, hogy *még mindig nem tanult meg magyarul;* inkább a felesége beszél.

— *Teodor buszéves volt* — mondja az asszony —, mikor a volgamelléki *Seratoból* elindult a harctérre.

Négy hónapig volt a fronton, aztán magyar hadifogságba került. Ide hozták a nyiri homokra.

— Én *Csalkovics Haraszin* lánya vagyok — folytatja *Butyenkóné* egy kis büszkeséggel.

Csalkovics Haraszin gazdag lengyel földbirtokos ugyanis negyvennyolc évvel ezelőtt költözött *Nyiregyházára*, ahol 70 hold földet vásárolt és ezt a birtokot osztotta fel gyermekei között. Itt a birtokon ismerkedett meg a fiatal lány az *orosz hadifogollyal*, egymásba szerettek és *Butyenkó* Teodor 1918-ban feleségül vette *a szép Csalkovics-lányt.*

— *Azóta élünk itt* — folytatja *Butyenkóné* — *tizköblös földünkön csendben, munkálkodva.* Hat gyermekünk van. Mi csak dolgozunk, akár csak a többi parasztok.

Most *Butyenkóhoz* fordulunk:

— Igaz, *hogy rokona a Bukarestből megszökött szovjetorosz ügyvivőnek?*

Az orosznak elkomorul az arca és **tört magyarsággal válaszol:**

Butyenko (balról) a fivérével, aki most Magyarországon él és ezt a régi családi fotografiát találta iratai között.

— Testvérem... bátyám... Oh bozse moj!...

Mély sóhajtás után megered belőle a szó. Elmondja, hogy *öten vannak testvérek, mind az öt fiu.* Négy közülük érettségizett, tanult ember, ezek *most is Oroszországban élnek,* illetve *Tivadar most már Rómában...*

— *Csak én lettem paraszt* — folytatja *Butyenkó* —, ők tanult emberek. *De nem szerették ezt a kommunistaságot.* Tudom másoktól, akik beszéltek velük, meg *levelekből.* Mert én *husz éve nem találkoztam a testvéreimmel.* Csak minden fél évben jött levél...

Megmutatja a leveleket, amelyekben a *Butyenkó*-fiuk irnak Magyarországra szakadt fivérüknek. A *cirilbetüs,* szükszavu irások mindössze annyit jeleznek, hogy: *jól vannak, élnek, dolgoznak Szovjet-Oroszországban.*

— Mikor aztán a bátyám bukaresti követ lett, gyakrabban irt. Itt vannak az összes levelei.

Butyenkó Teodor előveszi fivére utolsó levelét s a cirilbetüs irást leforditja:

«Teodor! Nagy események előtt állok. Még nem tudom, mi lesz velem. De ha rosszat hallotok is rólam, ne aggódjatok. Talán nem is olyan rossz a halál. Heorhijnek, Vaszilijnek, Alexandernek ne irj rólam semmit, nehogy bajuk legyen. A gyermekeidet csókolom. Jézus Krisztus velem».

Semmi aláirás. De Teodor *Butyenkó* tudta, hogy kitől jött a levél. *Heorhij, Vaszilij* és *Alexander* ma is Oroszországban élnek, *talán már mindhárman a GPU foglyai...*

— Ki gondolt volna erre? — mondja sóhatjva *Butyenkó* Teodor. — Ő volt a fiuk közül *a legtehetségesebb, már fiatal korában azt mondták, nagy ember lesz; mérnök akart lenni. Öt nyelven beszél.*

Teodor *Butyenkó* vigasztalhatatlan. Nem hisz az ujságoknak — amelyeknek nem is érti a betüit —, hogy bátyja még életben van és *Rómában* nyilatkozott szökéséről.

Az asszony vigasztalja. Butyenkó arca egy pillanatra felderül.

— *Elmegyek hozzá, ha akármi lesz! Megkeresem Rómában vagy máshol.* Husz éve nem láttam. *Talán most végre beszélhetek vele.*

V. M.

Kötőtüvel akarták kinyitni az Ernst-muzeum páncélszekrényét

A főkapitányság bünügyi osztályának detektivjei elfogták az Ernst-muzeum betörőit, akik 16-án éjszaka behatoltak a muzeum helyiségébe, feltörték az iróasztalok fiókjait, a telefonkészülék perselyét, ahonnan 60 pengő készpénzt loptak, majd amikor eredménytelen próbálkozásaik után nem sikerült a Wertheim-kasszát felnyitniok, szőnyegeket vittek magukkal.

Tizenhatodikán délután a detektivek két fiatalembert igazoltattak a Jósika-utca s a Rózsa-utca sarkán. A fiatalemberek sulyos bőröndöket cipeltek és mikor az egyik detektiv aziránt érdeklődött, hogy mit tartalmaznak a kofferok, az egyikük nyugodtan felelte:

— Szőnyegek vannak a bőröndökben.

Miután a további kérdésekre már nem tudtak kielégitő választ adni, a detektivek a főkapitányság központi ügyeletére kisérték a két gyanus férfit. Kihallgatták mindkettőjüket, kiderült, az egyiket *Marton* Józsefnek hivják, 26 éves festőművésznövendék, társa pedig *Szigeti* Sándor, akinek az édesapja az Ernst-muzeum altisztje.

Bevallották, hogy a szőnyegek az Ernst-muzeumból valók és betörés utján jutottak hozzájuk.

Marton és *Szigeti* kapuzárás előtt elrejtőztek a ház pincéjében és 10 óra után, amikor elcsendesedett a hatalmas épület, *a vészkijáraton át behatoltak a muzeumba,* az irodák ajtaját feltörték és a fiókokból, valamint a telefonkészülék perselyének néhánypengős tartalmát magukkal vitték. Éjféltájban végeztek, *ugyanazon az uton visszalopództak a pincébe és hajnalban eltávoztak onnan.*

A két betörő akkor a körut és a Király-utca sarkán találkozott egy fiatalkoru ismerősükkel, akinek elmondták, milyen betörést hajtottak végre az éjszaka.

Ez a 17 éves fiu vállalkozott arra, hogy kötőtüvel kinyitja a muzeumban lévő Wertheim-kasszát.

Hárman visszaosontak a házba, ahol *egész reggel félhétig a páncélszekrény zárával bajlódtak.* A kisérlet azonban nem hozott eredményt, igy meg kellett elégedniök a szőnyegekkel és a 60 pengőnyi készpénzzel.

Reggel 8 órakor fedezték fel a betörést a muzeumban, azonnal jelentést tettek a főkapitányságnak, a detektivek munkáját 24 óra alatt siker koronázta, mert tegnap este már a fiatalkoru is bekerült a rendőrségre, aki a páncélszekrény felnyitására vállalkozott. Mindhármukat letartóztatták.

Kisérlet ujabb burgonyakartel alakitására

Az *Esti Kurir* jelentette annakidején, hogy az ősszel megalakult burgonyakartell megszünt, néhány nappal ezelőtt pedig arról számoltunk be, hogy *a burgonyakartell megszünése óta több izben voltak olcsóbbodások a burgonyapiacon.* Elsősorban a kizárólag étkezési célokra szolgáló burgonya áránál volt ez megállapitható, mig az ipari burgonya ára több izben emelkedett, amit a burgonyazuzó üzemek vásárlásainak tulajdonitottak. Néhány nap óta pedig arról kolportálnak hireket, hogy egyes kereskedők arra való utalással, hogy tavasszal nagy burgonyakinálat várható (ami kétségessé teheti a minimális árak fenntartását), *ujabb burgonyakartel létesitése érdekében fáradoznak.* Ebben az ügyben *beavatott helyről* a következő információt kapta ma az *Esti Kurir* munkatársa:

— Annak ellenére, hogy az étkezési burgonya ára olcsóbbodott, *a burgonyafogyasztás messze alatta marad az előző évek fogyasztásnak.* A nagyvásártelepi burgonyastandok teljesen kihaltak, alig van forgalmuk. De nemcsak a kereskedők, a termelők is panaszkodnak, különösen a szabolcsiak a horribilis fuvardij miatt, amely lehetetlenné teszi készleteik értékesitését. *Az Esti Kurir* volt az első szószólója annak a javaslatnak, amelynek megvalósitása az összes burgonyaproblémákat egy csapásra megszüntethette volna, hogy a *vasuti fuvardijakat feltétlenül mérsékelni kell, ha burgonyafogyasztást fokozni akarják* Értesülésünk szerint — mondotta informátorunk — a *kereskedők és a termelők most hivatalos formában is kérni fogják a burgonya fuvardijának leszállitását.*

— A Dunántulon különben még az ősz folyamán fölvásárolták az ipari és mezőgazdasági szeszgyárak, valamint a keményitőgyárak a dunántuli ipari Woltman-burgonyák 80 százalékát. Jelenleg azonban már a Dunántul is megcsappant az érdeklődés, mert *egyes vidékeken a tengeri ára közel áll ahhoz a niveóhoz, hogy abból rentábilisabb a főzés.* Köztudomásu az is, hogy az étkezési burgonyából nagy fölöslegek vannak, nem szabad tehát komolyan foglalkozni az ujabb karteltörekvésekkel. Ehelyett a fuvardij mérsékelését kell minden áron keresztülvinni *és a kerskedelmet kell felszabaditani, hogy a burgonya minden korlátozás nélkül találja meg az utat a fogyasztóhoz.*

Kereseti lehetőség állástalan tanitóknak

Álláslehetőség nyilt az Eucharisztikus Kongresszus tartamára tanitónőknek és tanitóknak, egyelőre csak budapesti tanitók részére, később az ország egész területén. Sürgős jelentkezés (folyó hó 25-ig) a *Magyar Állástalan Tanitók* budapesti főcsoportjánál, Budapest, IX., Bakáts-tér 8, földszint 1. Hivatalos órák délután 4—7-ig.

— Székszorulásoknál és az ezekkel járó felfuvódásnál, légzési zavarnál, szivdobogásnál, szédülésnél és fülzugásnál a belek müködését egy-két pohár természetes **„Ferenc József"** keserüviz csakhamar elrendezi, az emésztést előmozditja, a vérkeringést felfrissiti s tiszta fejet és nyugodt alvást teremt. Kérdezze meg orvosát.

Nincs nyugdija? Nyugdijat pótol, gondtalan, derüs öregséget nyujt a járadékbiztositás.

KÉT ÚR AZ UTCÁN

— Ugy látom, uram, hogy Alexandriában is hajnalodik.

— Meglepő felfedezés. Miből gondolta eddig, hogy Alexandria a földkerekség egyetlen helye, ahol a nap nem kel fel?

— Nem ugy értem. Politikailag hajnalodik.

— Ezt honnan veszi?

— Megalakultak a zöldingesek.

— Mindjárt sejtettem, hogy valami kis destruktiv célzata lehet a megjegyzésének. Mert különben mit törődnék ön Alexandriával és az egész messze országgal, gyebár?

— Az is destrukció Ön szerint, ha az ember a világ eseményei iránt érdeklődik?

— Önnél: körülbelül. Mert most látom, hogy bevezető szavai is irónikusak akartak lenni. Világos, hogy az egyeninges mozgalom térhóditása Önnek nem tetszik. Hát mindjárt egy kis epével akarja leönteni az alexandriai zöldingeseket.

— Ez legalább nem hagyna foltot rajtuk.

— Nem értem.

— Az ingük is zöld, az epe is zöld, meg sem látszana.

— Hát akkor maradjunk abban. Alexandriában megalakultak a zöldingesek és ez önnek nem tetszik. De én most visszaforditom, amit mondott. Ugylátszik, tényleg hajnalodik.

— Amit élénken bizonyit, hogy tegnap már fel is vonultak és már némi rombolás jelzi nagyszerü müködésük kezdetét. Mondjuk ki tehát határozatilag: destruktiv elem, akinek a rombolás nem tetszik és — természetesen — konstruktiv, aki rombol. Ajánlom magam.

Sport

A vasárnapi ügetőversenyek

A vasárnapi program bevezető száma a *Háromévesek versenye,* ahol a nagyratartott *Durák* nyerhet gyenge ellenfeleivel szemben. A *Domoszlói dij* nyilt versenynek látszik, mert *Orao, Liselotte* és *Ildiko* körülbelül kiegyenlitett esélyek. A *Conrád dij*-ban *Danilo*nak már könnyebb a helyzete. A *Nemzetközi hendikepben Muscicapa* nagy térhátránya mellett is esélyt képvisel.

Az egyes futamokra a következőket jelöljük:

I. **Durák — Eboli.**
II. **Orao — Liselotte.**
III. **Nikla—Dajka-fogat.**
IV. **Timide II. — Dáridó II.**
V. **Danilo — Johny J. F.**
VI. **Muscicapa — Győző.**
VII. **Mikola — Tóni.**
VIII. **Tanoda — Mátka.**
IX. **Galagonya — Batu Khán.**
X. **Léva S. — Bufelejtő.**

Esti-Kurir

MÁGIKUS SZÖVEG

1— 1 A világpolitika központjában áll
2— 8 Nyelvcsalád
3—10 Egy időben zene
4—12 Ügetés
5—14 Damajanti társa
6—21 Elcsen
7—23 Likőr
15— 9 Savanykás gyümölcs — névelővel
16—11 Oldal
17—13 Skót városka (AREE)
18—18 Elszelel
19—22 Zola-regény
20—24 Kis Antal

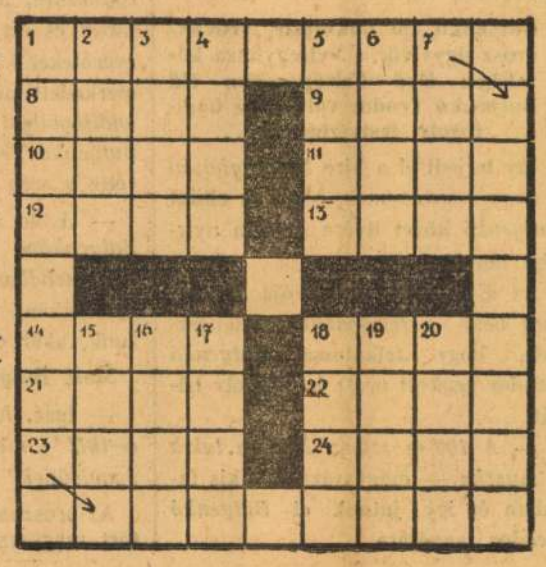

KURIR POSTÁJA

A KISIPAROS BAJA

Tekintetes Szerkesztőség!

Azzal a tisztelettelteljes kérésemmel fordulok az igazságos tek. *Esti Kurir* szerkesztőségéhez, sziveskedne megengedni, hogy a Kurir Postájában megjelent *«Kisipáros és a kiskereskedő»* cim alatti levelére válaszolhassak. Nem az a baj, hogy sok a kisiparos, hanem az a baj, hogy egy-egy müszaki kereskedő a kisiparos jogába is beleavatkozik. Például a müszaki kereskedők gépjavitási munkákat vállalnak, a müszaki kereskedők kontárokkal javittatják a gépeiket és nem a kisiparossal, ugyhogy ilyen módon a kisiparos elesik a keresettől, a munkától.

De igy van ez minden más kereskedőnél. Például *a tejkereskedésben* árulnak gyümölcsöt, husokat, zöldséget, holott ezeknek csakis tejterméket és ehhez hasonló dolgokat szabadna árulni. *A ruhakereskedők* szintén vállalnak javitási szabómunkákat, *a cipőkereskedők* vállalnak cipőjavitásokat. A gépgyárakból nyugdijazott igazgatók, akik havi 600—800 pengő nyugdijat élveznek, ügynökölnek gépekkel, adót nem fizetnek, mert nincsen nekik iparigazolványuk.

S ha a müszaki kereskedők a gépjavitási munkákat, amiket ők a kontárjaikkal nem tudnak megcsináltatni, kiadják a kisiparos géplakatosnak, 50—60%-ot a javitás után a müszaki kereskedők keresik s a kisiparos csak a savót kapja. Tessék lerazziáztatni a felsoroltakat, meggyőződnek róla, hogy itt van a baj, ezért nem tud a kisiparos és a kiskereskedő megélni és az adóját ezért nem tudja fizetni. Hálás köszönettel: *egy kisiparosmester.*

* *

KÉZMOSÁS AZ ISKOLÁBAN

Tekintetes Szerkesztőség!

«Az aggódó anyának», illetve anyáknak, akik kifogásolják, hogy az elemiben nem kötelező a tizórai előtti kézmosás, szeretnék egy szerény és egyszerü megoldást ajánlani. Adjanak a gyermekükkel aluminium vagy más anyagból egy szappantartót, nedvesitett ronggyal vagy szivaccsal (mely az áruházakban 25 fillérért kapható). A szigetutcai elemi I-a osztályában a tanitónő irta elő és jól bevált.

Kiváló tisztelettel Bolgár Lászlóné, V., Kresz Géza-u. 17.

* *

Kettőskeresztet a Szent István-bélyegre

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

Nézegetem a Szent István-év alkalmából nemrég forgalomba hozott postabélyegeket s azt találom, hogy azok tervezésénél bár figyelemmel voltak arra, hogy a koronán Szent István alatt még nem volt rajta az alsó kördiadém (a Dukász görög császár által ajándékozott korona), mégis egy igen lényeges szempontot figyelmen kivül hagytak. Nevezetesen azt, hogy a magyar király a pápa által adományozott *apostoli* jellegénél, jogkörénél fogva avval az attributummal van felruházva, hogy a püspöki *kettős keresztet* hordhatja maga előtt. Ez a pápai kegynek egy oly rendkivüli kitüntető megkülönböztetése, hogy az még «ő legkatolikusabb felségét», a spanyol királyt sem illette meg. A kettős kereszt van Gábor arkangyal kezében a millenáris emlékoszlopon, Szent István kezében a várbeli lovasszobrán stb. És mégis a bélyegek mindegyikén csak az egyszerü kereszt látható.

Nem volna-e indokolt tehát, hogy a katolicizmusnak Budapesten lefolyó idei seregszemléjére tekintettel eme nagy, országunk egészére kisugárzó pápai kitüntetésnek megfelelően a fentirtakat figyelembe vevő uj bélyegeket adjon ki mihamarabb a posta?

Kiváló tisztelettel:

Szemes Gáspár.

* *

Szabályzatnélküli nyugdijalapok

Tisztelt Szerkesztő ur!

Elcsépelt téma, de nem árt felujitani, mert van az országban igen sok nagy vállalat és intézmény — közöttük altruista is —, ahol évtizedek óta levonásba hoznak az eladók számláiból nyugdijalapra 1—2, esetleg több ezreléket is. Ezen ezrelékek a hosszu idők folyamán néhol igen tekintélyes összeget, itt-ott 1—2 százezer pengőt is kitesznek.

Már most felvetem a kérdést, hogy mi a hivatásuk ezen összegeknek? Mert remélhetőleg az nem lehet ezen tőkék rendeltetése, hogy azt a vállalatok mint kamatmentes tőkét hivatalos ellenőrzés nélkül esetleg 100 évig is csak gyüjtsék, illetve kezeljék, legjobb esetben a mérlegükben diesekedve szerepeltessék.

Mi a helyzet például a következő konkrét esetben, amikor is egy tekintélyes nyugdijalappal rendelkező nagy altruista vállalat az utóbbi években igen sok 18—29 évi szolgálati idővel rendelkező tisztviselőt bocsátott el? Ki tud itt felvilágositást adni az alkalmazottaknak, amikor ilyen nyugdijalapok helyzetét tudtommal semmiféle rendelet vagy törvény nem szabályozza?

Felhivom az illetékesek figyelmét, sziveskedjenek ezen kérdést is közmegelégedésre rendezni, mert enélkül ugy tünik fel a dolog, mint egy engedélynélküli gyüjtés.

Ha pedig ez a helyzet, mennyivel becsületesebb megoldás az, amikor is egyes cégek tisztviselői segélyalap elmén vonnak le a benyujtott számlák kifizetésekor és az igy összegyült összeget minden évben az alkalmazottak osztják szét egymás között.

Tisztelettel Bolgár Ferenc, nyugdij nélkül nyugdijazott főtisztviselő, VIII., Déry-utca 18.

* *

ÜZENET

Fényképek. *(B. L.) A két felvételt, miután azokat sajnálatunkra nem használhatjuk, a csatolt válaszboritékban néhány nappal ezelőtt becses cimére visszaküldöttük.*

Angolok, franciák, amerikaiak, belgák a Fészek-bálon

A müvészek klubjában, a Fészekben ma lesz a müterembál. A bálon a jelenleg Budapesten tartózkodó angol, francia, amerikai és belga előkelőségek ugyszólván valamennyien résztvesznek. Az idegenekre való tekintettel a hölgyeknél a jelmezt a fejdisz pótolja.

* **Kézdiszentléleki Jákó Margit,** az európai hirü kiváló zongoramüvésznő március 18-án este 8 órakor a pesti Vigadó nagytermében tartja egyetlen hangversenyét, amelynek tiszta jövedelmét a Magyar Hirlapirók Nyugdijintézete javára ajánlotta fel. A hangverseny iránt nagy az érdeklődés, ez a koncert a szezon egyik legkiemelkedőbb müvészi eseménye lesz, mert a fiatal müvésznő most fogja ünnepelni ezüstjubileumát. 1913 február 7-én mint kis csodagyermek tünt fel első nyilvános budapesti hangversenyén. A müvésznő gyönyörü müsort állitott össze Bach, Beethoven, Chopin, Liszt remekműveiből; hallani fogjuk Sauer zenélő óráját és a müvésznő két szerzeményét. Jegyek kaphatók a Transcontinent hangversenyrendezőségnél (IV., Dorottya-utca 7). Telefon: 383-133 és 383-158.

* **A zenei szezon egyik nagy érdekességü eseménye** lesz a március 6-iki zenekari hangverseny, amelyen Bartók Béla Bach: d-moll versenyét, Eisenberg Maurica (Paris) Boccherini-gordonkaversenyt, Flesch Ella operaáriákat és Strauss-dalokat, Wanda Luzzatto Bach-, Sarasate-, Hubay-müveket játszik. Az estén szereplő Budapesti Női Kamarazenekar Somogyi László vezénylete mellett Mozart: Serenata notturnóját játssza önálló számul. Eisenberg Maurice Fauré-, Hindemith-, Albeniz- és Weber-szerzeményeket játszik zongorakisérettel. A hangverseny iránt, amelynek tiszta jövedelme jótékonycélt szolgál, igen nagy az érdeklődés.

— **A lomnici asztaltársaság,** amelynek tagjai résztvettek az *Esti Kurir* karácsonyi tátrai társutazásán, február 22-én, kedden este 9 órakor tartja összejövetelét az *Országház-kávéház* grilljében.

— Ülőfoglalkozásu egyének, akik idült székrekedésben és aranyeres bántalmakban szenvednek, vegyék a természetes **„Ferenc József"** keserüvizet egy pohárnyi napi adagokban, esetleg kissé felmelegitve, de mindig reggel éhgyomorra. Kérdezze meg orvosát.

Marton Jenő

budapesti egyetem

aug. 1. 1909. 35 evés

Korabban elhagyt.

valahol balaset Erzsébet

Kertebe, fürdés

Kopban a Balatonban

Veltre halálát

Wood

Epitő Spar

1909. 289. l

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhe

Miután keresményemnek 191....

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbi

Kelt ....., 191....

.....

tanu.

.....

tanu.

MDK

Marton Jenő építész

Magánépitési eng. Bp.en.

Pesti hazai Első Tkp palotája. Vállalk. Közl.

1909. jan. 20. 1.1. 2.1.

Márton Jeromos

festő

1888

Érmiek 1930. 86 l.

M. D. K.

MÁRTON József ñernök

A balatonfüredi szinház portikusszának rajza 1858.

Ybl Ervin: Ybl Miklós 126.,

MDK

Dr. Marton József

törökszentmiklósi ref. lelkész, szobrász
művész, Hunyadi János mellszobrát átadta
Jan Popescu Budapesti nagykövetnek.

Esti Hirlap 122 sz. 1958. máj. 27. 5 old.

Marton József

festő

Kufa (?) Abauj Torna megye

MKSz 1947

MÁRTON JÓZSEF, gyógykovácsmestr

1857-ben Kis-Kun-Szt.Miklóson:Egy pár szó a baromorvoslásról irt cikkében elmondja,hogy régebben a gyógyitásnál szokásban volt babona,un."csomókötés"és"Ráolvasás".Legjobb lenne,ha minden helyen baromorvoshoz értő lenne.460.old.27.jegyz

BODGÁL FERENC: A kovácsok lógyógyitása 457.old.

A HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKÖNYVE, X. 1971. Miskolc

Marton József

asztalos

1829-ben 27 éves

rézm. tanfolyam.

László

Fleischer Bécs 67 l.

Márton Jánosné, népi iparművész

— : Minden felől — n

Napjain, Miskolc,

38.

XVII/8.

Ötéves a Molnár Béla Ifjúsági és Úttörőház Márton Jánosné népi iparművész vezette amatőr fafaragó-szakköre. A jubileum alkalmából ők kezdeményezték azt a háromnapos országos találkozót, amelynek keretében az ország tizennégy megyéjéből érkezett, mintegy félszáz résztvevő a sok ezer fafaragó képviseletében arról tanácskozott, hogy az egymástól elszigetelten működő, különböző felfogású szakkörök hogyan vehetnének részt még eredményesebben a közízlés formálásában, az ifjúság vizuális nevelésében. Az amatőr fafaragók első országos konferenciáján az Akadémia, a Népművelési Intézet, a Szentendrei Szabadtéri Múzeum és a Herman Ottó Múzeum szakemberei tartottak előadásokat. A rendezvény keretében avatták fel a miskolci kör Péterfy László szobrászművész tervei alapján készült közös munkáját, az úttörőház előtt levő emlékoszlopot, és a vendéglátók jubileumi kiállítása mellett a tanácskozás végén rendezett egész napos népművészeti vásár egészítette ki a programot.

a negyvenes
matizmus kez-
vanas-hetvenes
ki. E korszak
yvenes-ötvenes
or és Gergely
ének (ötvenes-
Bihari Sándor,
ászár Klára a

i korszakolás-
endenciák fe-
lális korszakot
népiessége, a
Ady szimboliz-
dikat — Pető-
— főleg Kas-
ellemzik. Pró-
ricz (Gorkij) a
utottak" és a
ietezői — mo-
kedők — ese-
lusjegyek szó-

propaganda
annunnogy a
ma sem volt
dogmák illusz

Miért nincs
ja, nagyomány

Mert alighc
na értékei, a
lerombolták a
zes évek ered
ezt a húszas
es részben e
polgári iroda
dogmatizmus
telmiség, amel
megőrizni, me
es továbbfejle
vatott, elveszt
gyomannya e

A művésztár
zékeny szerv

1978. junius 16. Kossuth 18,3o VGné

Esti Magazin

– Diszdoktorrá avatták Debrecenben idősebb Martin Luther King badhista lelkészt. A Református Teológiai Akadémia ünnepi közgyülésén idősebb Martin Luther King arról beszél,t,hogy még nem valósultak meg azok a célok, amelyekért Ő és fia küzdött. Az amerikai négerek továbbra elnyomatásban élnek. A lelkész délután prédikációt mondott a Nagyerdei Református Templomban. Ezt követően a templomkertben felavatták Martin Luther King szobrát, amely Marton József szobrászmüvész alkotása.

Márton Jánosné

Eredményes munkájáért és szerepléséért díszítőművészeti díjat kapott.

Évadnyitás a díszítőművészeti szakkörökben.

Észak-Magyarország 1972/219 2 old.

Márton Jánosné, népi iparművész

L. Péterfy Klára

– kalmár tanácskozás, emlékkonferencia, 9.

Népszabadság Bp. 1978. aug. 4.

Márton János, faragó

A Népművészet mestere lett.

– : Kiváló népművelők kitüntetése 7.

Népszabadság, Bp. 1973 aug. 18.

Márton János, Jaragó

A Népművészet mestere lett.

– Népművelők, népművészek kitüntetése

12.

ESTI HIRLAP, Bp 1973 aug. 17.

Marton János
iparművész

A brüsszeli világkiállításon nagy dijat nyert ionoszféra mutatóberendezést Bozzay Dezső és Marton János tervezte

------:Dokumentumok tőmondatokban.

Müvészet, 1974. szeptember - 4. oldal.

1979.III.2. 4,25 N.

102

Jó reggelt!

- Előzetes a nap kulturális eseményeiből. Három kiállitás Budapesten, nemzetiségi festőművészek bemutatkozása Pécsett. Erről tudósit Bánki Ilona és Kovács Péter.

- Három jubileumi kiállitás nyilik ma a Munkásmozgalmi Muzeumban.

- Nemzetiségi müvészek kiállitása nyilik ma a Pécsi Galériában. Márton József, Lux Antal és Friss Ádám festményeiből, grafikáiból. A három anyanyelvü Dél-Dunántulon egyébként nem ritka az ilyen esemény. Mégis érdemes külön szólni erről a tárlatról, mert bizonyos értelemben minden korábbi nemzetiségi kiállitástól különbözik. A Pécsett most első izben kiállitó három művész ugyanis nem amatőr, mint a nemzetiségi bemutatkozások többségének eddigi résztvevői. Ezen kivül alkotásaik nem a népmüvészet köréből kerülnek ki. Ez az utóbbi tény nagyon fontos, mert ahogy a külföldön turistáskodó magyar joggal lázadozik a gulyás, a csárdás, a csikós, a keritésszaggatóra paprikázott halászlé kétes értékü romantikája ellen, ugyanugy joggal nhezményezik a nálunk élő nemzetiségek is, ha mindennapjaikról csak a schramli csak a csebabcsicsa vagy sváb savanyu sör tudósit. A soroksári születésü három festő kiállitása semmilyen folklórisztikus inyancséggel nem akarja kecsegtetni látogatóit, de talán az sem megvetendő vonzerő, hogyképeik megjárták Stuttgart, Berlin, Párizs, Mozzkva, Belgrád, Szófia és Delhi kiállitótermeit.

Márton Jaurs

ötv -

lásd

Sze Misk, IV. 668 l

..... nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláirása.

yezem:

.....

ıgy helyettesének
rása.

– Endrényi Imre, Szeged.

Márton János

1783. Temesvár fi márton
János ötvös legény.
I.K.V.

Miskolc város
levélt.

.....*mühely.*

...főnökség!

...v ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

...m.

...évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

1783.

Temesvári si
Márton János
otvaš.

Miskolcz v. Sevelhára.
Jegyzőkönyv.

onvédelmi minister.

9

Egyúttal elintézett szám:

---

ridő:

Kiadóba érkezett:

Másolta:

Egyeztette:

Kiadta:

Kivezette:

ajstromozta:

ássa jóváhagyás előtt:

ássa jóváhagyás után:

Marton János

MDK

A Brüsszeli Világkiállításon az Iparművészeti Tanács Szakbizottságai által elbírált gyártmányok közt nagydíjat nyert

Szeizmikus asztal, gyártotta: Geofizikai Mérőműszerek Gyára, tervezte: Marton János és Bozzay Dezső.

Ipari Művészet 1958. 3. sz. 118.o.

Márton Jakab

rajztanár

főreáliskola

Székesfehérvár

1905

typusu kedvezményes bérletjegyek
vonalain érvényes bérletjegy I.o
összefüggő vonalakon érvényes ke
II. oszt. 200 P, 1000 km-es rész
letjegy I. oszt. 260 P, II.oszt.

Aemnnyiben Nagyméltós
lyikét dr. Pasteiner Iván és dr.
venni, méltóztassék ezt velem fo
hogy a kérdéses bérletjegyeknek
m.kir.államvasutak igazgatóságát
1934.évi november hó 5-én. Dr. F

méltóztassék, aki a heti fizeté

elvállalta.

Budapest, 1915. julius 9

Bizottság !

7. számu a vajdahunyadi járásbiróság,
bérelt épületek fedésére vonatkozó
em, hogy Buczek József várfelügyelő
ái még a háboru kitörése előtt meg
ezése immár elodázhatatlanná váltak.
a költségek az 1913. évi 5. szám

mesternek vállalatba adattak, aki
egyidejüleg 1914. augusztus 2.-án
házilag beszerzett anyagnak előmunká-

Marton János.

Az I. Magyar Képzőművészeti Kiállításon „Népköztársaságunk Alkotmánya" c. kompozíciója szerepelt. (említve.)

Kis Ujság, Budapest, 1951. Szept. 5.

Marton János MDK

A Brüsszeli Világkiállításon az Iparmüvészeti Tanács Szakbizottságai által elbirált gyártmányok közt nagydijat nyert

Ionoszféra kutató berendezés, gyártotta: Elektromeyhanikai Vállalat, tervezte: Marton János és Bozzay Dezső

Ipari Müvészet 1958. 3. sz. 118.o.

Márton Jakab

Székesfehérvári részlet, vizf.

Őszi kiállitás. Nemzeti Szalon, 1939, szept. 9 l.

rából. Esztergom 1880., 21. lap és LIV. tábla. — gyházművészeti Lap 1880. 373. l. Könyvkiáll. ml. 1882. 234. l. 5. sz. — Tört. főcsoport 10. l. 06. sz. — Leopold Antal : Adatok az eszter- mi főszékesegyházi kincstár történetéhez. 1929. . lap. (Klny. az Esztergom 1928. évf.) — Egyház- üv. kiáll. 161. l., 615. sz.

MÁRTON JAKAB

82. Székesfehérvári részlet, vízf.

Nemzeti Szalon

Őszi kiáll. 1939. nov.

Márton Jakab

festő

Életrajz

lásd

Schne Juh Fejérvm

329. l.

5 Augusztus

Sz.E.

RMU 6,103,
~~Csatkai~~ En

	ALCSOPORT
	SZÁRMAZÁSI HELY
	MESTER
	SZEMÉLYI VONATKOZÁS
	EGYÉB ADAT

gréf Széchenyi Zsigmondné.
isztus Mária Magdolna és Mária 1768-

Márton (Mittelmann)

Jakab

rajzlanár megfes-
tette az alábbi intézet
vezetése I. Ferenc József
király arcképét 1897,
és Erzsébet királyné
képmását 1899.

Hlatky 1906

52. l.

Budapest 5. Postafiók 118.

133467 szám.

Műemlékek Országos Bizottságának

Budapest

IX., Ferenc András u. 10

Hivatalból.
Közszolgálati ügyben.
Díj átalányozva.

Márton Jakab
festő

Lajd

Nemzeti Szalon/929
65. csop. kiáll. Cat.

ás rend öltözetében.

alól, ülve, kissé jobbra fordulva. Mind két kezé-
ra nehezedik. Rendjelei körül az aranygyapjást nyak
a Perézia, a Szt István, a Lipót és a Vaskoronaren-
. Előre fésült gyér haja, szemöldöke s kis bar-
kék, bajusza s szakála leberetvált. Öltözete bibor
ny és tallár fehér selyem beléssel, melynek szélén
"olvasható. A szék faragott és jobbra a kalpag
be. Alól a bal karnál „F. Balassa" van

vászonra, méretei 97: 72 cm.
te: F. Balassa
5. nyomtatott 10. (295/95). szín Juliannától
– Kifizettetett 1895. XI. 10-én a 287 sz. nyug-
öltatott 1895. XII. 30-án (326/95). A elszá-
násul vétetett 1896. X. 16-án a 36690 sz. le-
96.).

295/95.

Márton Jakab
festő

133. MÁRTON JAKAB: Körmöczbányai részlet (vizf.) Ára 80 kor.

Nemzeti Szalon
1900. tav. kiáll.

Márton Jakab

118	Szőlőhegyi részlet	70.—
119	Az épülő Prohászka templom	80.—

Nemzeti Szalon
Akv past kiáll. 1932 máj-jun

1236. Barabás Miklós:

Sz.Markosfalván 1810 fe

Klauzál Gábor arczképe.

Csaknem derékig, kissé
dalt elválasztott és előrefésü
bevegyült, szemöldöke és szeme
dő, zsinóros mellény és kabát,
oldalt balra lefelé haladó sor

Vászon, méretei 76,3:6
Vétetett 1908. októben
ex 1908).--Elszámoltatott 1908

előadást és hat tárlatvezetést a Szépművészeti Múzeumban tartott Krivátsy-Szücs György, aki ezzel az előadássorozatával nagy szolgálatot tett a képzőművészet népszerűsítésének.

ZALA GYÖRGY AKADÉMIKUS. A magyar szobrászművészet büszkeségét, *Zala* György mestert a Magyar Tudományos Akadémia tiszteletbeli tagjává választotta. Az akadémiai kitüntetés alkalmából rengeteg gratulációval árasztották el a köztiszteletnek és népszerűségnek örvendő mestert.

KIÁLLÍTÁS A CORVIN ÁRÚHÁZBAN. A Corvin árúház előzékenysége fiatal magyar festőművészeknek juttatott ujabb kiállítási lehetőséget. Glatz Oszkár mester közvetítésére ugyanis a Corvin áruház vezérigazgatója egy szép tágas kiállítási helyiséget bocsátott a pályájuk kezdetén álló művészek rendelkezésére teljesen dijtalanul és minden megszorítás nélkül. Igy jött létre *Glatz* Oszkár művészi protektorátusa alatt ez a kiállítás, melyen másfél száz munka szerepel és amelyek között igen sok a tehetséges mű. Teljesen ismeretlen nevek mellett sok olyan akad, melyeket régebbről ismerünk már különböző tárlatokról. A kiállítás anyaga általában olyan, hogy a nagyközönség bizalommal szemlélheti meg, mert kis pénzen jó képeket és szobrokat vásárolhat.

MÁRTON JAKAB: SZÉKESFEHÉRVÁRI EMLÉK. *Márton* Jakab, az ismert akvarellista, egy rendkivül szép előállitásu albumban örökiti meg Székesfehérvár legszebb részleteit és festői emlékeit. Húsz műlap, kartonra nyomva mutatja be Székesfehérvár művészi szépségeit az akvarell technika minden gazdagságával. A szines nyomatok kitünően sikerültek és a mellékjük iktatott magyarázó szövegek szerencsésen egészitik ki ennek a ragyogóan szines műlapsorozatnak művészi hatását. Márton Jakab nagy szolgálatot tett ezzel a szép albummal Székesfehérvár városának és a maga művészi presztizsének.

ANNALES SABARIENSES. Ezen a címen jelent meg Vasvármegye és Szombathely város kulturegyesülete és a Vasvármegyei múzeum harmadik évkönyve dr. *Krisztin* Ernő, az Egyesület főtitkára szerkesztésében. A terjedelmes évkönyv kiterjeszkedik a kulturegyesület működésének egész területére 1927., 1928. és az 1929. években. A beszámoló hű képet ad a kulturegyesület különböző szakosztályainak tevékenységéről, mely hangversenyek, előadások és kiállitások rendezésében nyilvánult meg. Az évkönyvet kiegészíti dr. *Pável* Ágoston beszámolója a képtár és a könyvtár, valamint a néprajzi tár gyarapodásáról, mig a régiségtárról *Horváth* Tibor Antal, a természetrajzi tárról dr. *Gáyer* Gyula és dr. *Benda* László nyujt kimerítő jelentést. Gróf *Erdödy* Gyuláné, az Egyesület elhunyt művésztagjának festményeiről, *Fábián* Gyula festőművész irt gondos, beható tanulmányt, melyet szép illusztrációkkal kisér.

A BETŰ cimen *Róvó* Aladár, a kiváló nyomdai szakember pompás kiállitásu díszmunkával lepte meg a bibliophil közönséget. Könyvében világos közvetlenséggel magyarázza el, hogyan születik meg a betű, illetve a mindenféle fajtájú nyomtatvány. Az izléses, okos könyv úgy a szép könyvek barátainak, mint az érdeklődő közönségnek nagy örömet fog okozni. Megjelent a Fővárosi Nyomda kiadásában.

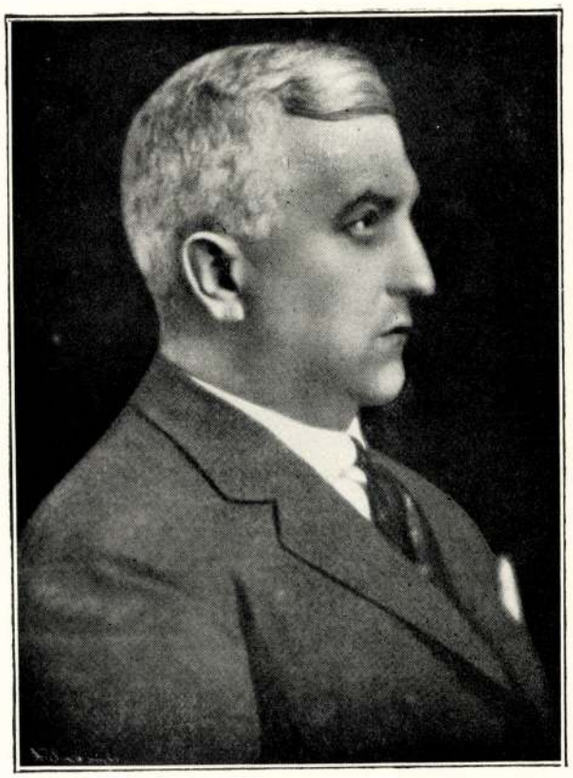

MAX LEWIN, elnökigazgató, aki a Corvin árúház egyik termét díjmentesen engedte át fiatal művészek kiállításai számára.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Többeknek. A képhamisitást csak úgy lehet megállapitani, ha a gyanus kép vizsgálat alá kerülhet. Durva hamisítás esetében egy jó fénykép is megteszi a szolgálatot, de a legtöbbször reprodukció nem képezheti lelkiismeretes itélet alapját. A kép beszállítása esetén készséggel mondunk véleményt és a művész bevonásával minden kétséget kizáróan tisztázni fogjuk a tényállást. Egyébként eddigi tapasztalataink szerint, hamisitott kép forgalomba hozatala inkább a vidéken történt és különösen nagy számban az utódállamok, nevezetesen a Felvidék területén.

A szerkesztőség július 5-ig zárva. Kiadóhivatali helyettesítés: V., Pannónia u. 14. II. 1. Telefon: 103—42.

A szerkesztésért és kiadásért felel: Dr. Gyöngyösi Nándor

Tevan Nyomda és Könyvkiadóvállalat Békéscsaba

Képzőművészet
1930. 31. sz.

HÍREK

PÖRGE GERGELY MEGHALT. A régi gárda egy kiváló katonája ért tragikus véghez *Pörge* Gergely halálával. Ahhoz a 10—12 kiváló piktorból álló csoporthoz tartozott ő is, akik Benczúr Gyula hazatérése után szintén otthagyták Münchent és visszatelepedtek hazájukba, hogy itt hatalmas lendületet adjanak a magyar művészeti életnek. Pörge Gergely egyike volt a legnépszerűbb magyar piktoroknak és azok közé tartozott, akik egy életen át kitartanak művészi meggyőződésük mellett. Elsőrangú illusztrátor tehetség volt és kisméretű zsáner- és állatképei magas nivón mutatták komponáló készségét és pompás színezését. Magas kora ellenére is állandóan részt vett a művészi közéletben és a Műcsarnok tárlatainak is állandóan szereplője volt még a legutolsó kiállításokon is. Hagyatékából a Műcsarnok rendez reprezentativ kiállítást az Őszi tárlat keretén belül. Halála érzékeny veszteség a magyar művészetnek, mely Pörge Gergelyben nem csupán egy szimpatikus és gerinces művészegyéniséget vesztett el, de tehetséges művészt is, akinek alkotásában nem egy iskola szabályai, hanem az örök művészet törvényei manifesztálódtak. A magyar művésztársadalom nagy számban volt jelen temetésén, hol a Magyar Képzőművészek Egyesülete nevében szentgyörgyvári *Gyenes* Lajos főtitkár mondott bucsúbeszédet.

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK EGYESÜLETE legutóbbi választmányi gyűlésén, melyen *Zala* György elnökölt, megválasztotta a segély- és nyugdijbizottság, a Szent Imre év művészi bizottsága, kiállítási bizottság, gazdasági bizottság, sajtó és propaganda bizottság, vigalmi bizottság, zsűri és aranyérem bizottság tagjait, hogy az Egyesület nagy munkára hivatott uj szervezetét kiépítse. A Szent Imre év bizottságba beválasztották: *Zala* György, *Hüll* Dezső, *Waelder* Gyula, *Dudits* Andor, *Tóth* István, *Hosszu* Márton, *Komáromi Kacz* Endre, *Gulyás* Sándor, *Gách* István, *Kallós* Ede, *Látzay Fritz* Oszkár, *Thomas* Antal, *Foerk* Ernő, *Istók* János, szentgyörgyvári *Gyenes* Lajos, gyügyei *Nagy* Zsiga, *Horváth* Béla és vitéz *Darvassy* István művészeket. A segély- és nyugdijbizottság tagjai lettek: *Zala* György, *Neuschloss-Knüsli* Kornél, gyügyei *Nagy* Zsiga, *Romek* Árpád, *Barkász* Lajos, *Kallós* Ede, *Kemény* Nándor, *Szlányi* Lajos, *Túry* Gyula. *Bory* Jenő, *Bartha* Ernő, *Nádler* Róbert, *Vastagh* György, *Margó* Ede és *Wiegand* Ede.
Az érembizottság kidolgozza az egyesületi aranyérem alapszabályát, melynek megszerkesztése után elkészitteti a *Reményi* József szobrászművész tervezte aranyérmet. A választmányi ülés főpontja volt az Egyesület szociális intézményeinek kiépítésére szükséges anyagi erők megteremtése. Erre vonatkozóan szép eredményeket igérő akciók keresztülvitelét határozta el a választmány. Megemlékezett a választmány az Egyesület legrégibb tagjának, *Pörge* Gergely festőművésznek tragikus elhunytáról és művészi érdemeit méltatta. *Márk* Lajos üdvözölte *Zala* György elnököt, mint a Tudományos Akadémia tiszteletbeli tagját és egyhangúan elhatározta a választmány, hogy *Deák-Ébner* Lajost, az állami nagy aranyéremmel való kitüntetése alkalmából küldöttségileg üdvözli.

DEÁK-ÉBNER LAJOS NAGY ARANYÉRME. Régi mulasztást pótolt a kultuszminisztérium, mikor elkésve ugyan, de hála Istennek még a mester életében, a legnagyobb magyar művészi kitüntetést, az állami nagy aranyérmet *Deák-Ébner* Lajosnak, a magyar művészek doyenjének, a magyar művészet dicsőségének itélte oda. Ezt a kitüntetést Deák-Ébner Lajosnak a magyar műtörténelem már régen előlegezte. Művészi körökben mindenütt nagy örömmel fogadták a kultuszminisztérium itéletét és a Magyar Képzőművészek Egyesülete külön átiratban üdvözölte a mestert kitüntetése alkalmából.

A MŰCSARNOK 13 TERMÉBEN RENDEZIK AZ ŐSZI NEMZETKÖZI ÉPÍTŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁST. September 7-15. közt tartják Budapesten a XII. Nemzetközi Építészkongresszust, amellyel kapcsolatban ugyancsak nemzetközi építőművészeti tervkiállítás is lesz, amelyet a városligeti Műcsarnokban tartanak. Az eddigi jelentkezések szerint Ausztria, Argentina, Belgium, Bulgária, Csehszlovákia, Dánia, Egyiptom, az Északamerikai Egyesült Államok, Finnország, Franciaország, Görögország, Jugoszlávia, Lengyelország, Mexico, Nagybritannia, Németalföld, Németország, Norvégia, Olaszország, Portugália, Románia, Spanyolország, Svédország vesznek részt a kiállításon a magyar építőművészeken kivül, de még több részvételi jelentkezés is várható.

A TÉR ÉS FORMA májusi száma szép terveket közöl a hétvégi villákról, nyaralókról, családi házakról és a frankföldi uj templomokról. Érdekes cikkeit tájékozott szakemberek irják.

KIÁLLÍTÁS A CSEKONICS-PALOTÁBAN. A magyar arisztokrácia hölgytagjainak protektorátusa és aktiv közreműködésével *Eris* néven jótékonycélú művészi egyesülés alakult, mely most rendezte első kiállítását szép erkölcsi és anyagi eredménnyel a Kecskeméti uccai gróf Csekonics-palota három termében. Az egyik termet magyar szobának rendezték be gondos studiumok alapján sok leleménnyel. Az itt összegyüjtött bútorok, szőnyegek, mindenféle kézimunkák, a magyar stilus szerencsés reprezentálói. A másik két teremben ugyancsak magyar stilusban készitett művek dominálnak. Ezekben tág teret kapott mindenféle iparművészeti tevékenység. A battik munkáktól a lámpaernyőkig és a szőnyegektől a csipkéig, a paravántól a zsúrasztalig minden helyet kapott ebben a gazdag felvonulásban. Az izléssel, technikai felkészültséggel és nagy műgonddal előállított iparművészeti munkákat br. *Karg* Györgyné, gr. *Apponyi* Rezsőné, gr. *Csekonics* Sándorné, gr. *Csekonics* Erzsébet, gr. *Almássy* Dénesné, gr. *Almássy* Denise, gr. *Somssich* Elza, gr. *Zichy* Ernőné, gr. *Mikes* Éva, *Hangay* Imréné, *Vozáry* Emma, *Hégel* Ida, *Kiss* Erzsi és *Christ* László készitették.

KRIVÁTSY-SZŰCS GYÖRGY ELŐADÁSAI. A Székesfővárosi Népművelési Bizottság rendezésében *Krivátsy-Szücs* György festőművész népszerű képzőművészeti előadássorozatot tartott, melynek egyes előadásai egy-egy képzőművészeti problémát állitottak be a laikus közönség érdeklődésébe. Tiz ilyen vetített képekkel illusztrált szabad-

Márton Jakab

Műcsarnok festő Székesfehérvár
1905-6. téli kiáll.

Würzburgban ⅟ szék
100 december 5-én.

Sperl János festőművészt,
érden alól ábrázolja ~~[illegible]~~
indkét kezével a karfára nehezedik.
ljában pedig hoszszú nyakú kék zománczos
emez-kalap van. Arczán a megelégedés látszik,
ncs, kabátja vörös-barna. Jelzése fölül

m.
Lepke-auction Berlinben 2887.50 Márkáért.
98439/99 sz. leirattal (74/900).
tt 1900: IX. 3-án (433/900., 457/900) ala
00: XII. 17-én 14683 sz. ~~[illegible]~~ ((689/

552

Engelmann, Gottfried

Svájci népviselet a berni cantonból. Színes kőnyomat Edouard Pingret rajza után.

K. 0. 50

364 mm, 274 sz.

Marton Jakab

MAPFE 1928 okt. kiáll

Szucsányi ev. templom

vörf?

Márton Jakab

festő,

1906. Székesfehérvár.

Márton Jakab

Műcsarnok festő: Székesfehérvár

1911-12 pub. kiáll. 862

Matkovics Béla

Műcsarnok festő: Bpest

1911-12 pub. kiáll. 861.

Angliai paleolith - Régészeti X 42.

Márton Jakab

festő, szül. 1870 Turócszentmárton. Rajztanári oklevelet szerzett, majd Budapesten Lotznál és Münchenben Kern-nél tanult. Főreáliskolai rajztanár.

Kruck III. 221. l.

Végh Gyula III. 238.

Márton Jakab
festő

1931. székesfeh. képzőm. kiáll
városképek

Székesfeh. Szemle
1931. 4. sz. 5. l.

Székesfeh. Napló
1931. márc. 31. ápr. 1.

Fejérmegyei Napló
1931. márc. 31.

egenstände und
denen Nachlässen,
chaftlichem und
ivatbesitz

KIADÁSA, VI., NAGYMEZŐ-U. 8.

Márton Jakab

Arad

Képzőművészet.

1933. 18. l. (Székesfehérvári művészek kiállítása.)

Márton

M. 3. *Jakab*, festő, • Túrócszentmárton 1870. Budapesten Lotz Károlynál, Münchenben Kernnél és Nagybányán tanult. Székesfehérvárott mint rajztanár működik. 1905 óta a Műcsarnokban és a Nemzeti Szalónban tájképeket állít ki.

E. L. II. 901

Ricci, Corrado V. 202 – 206.

Márton Jakab

1922. máj. MROE

kiáll. Nemzeti Szalonban

2 db tréfelsefehérvári rézlet,
vízf.

Waitzinger, pokrouyi balletmeester V. 101.

Máthon Jakab

Nagybánya k. k. 1912

88.

Palliardi Jaroslav, archaeologus

IX. 107

Márton Jakab

KÖRMENDI FRIM ERVIN.
848 Vízparton. Olajf. Eladó.

DOBROVIĆ PÉTER.
849 Csendélet. Olajf. Eladó.

ERDŐSSY BÉLA.
850 Alkudozás a vásárban. Olajf. Eladó.

KRUTSAY FERENC.
851 Az erdőben. Olajf. Eladó.

BÓNÉ RUDOLF.
852 A Göllnitz völgye. Olajf. Eladó

SZÜLE PÉTER.
853 Csendélet. Olajf. Eladó.

BORZÁSY BÉLA.
854 Intérieur. Olajf. Eladó.

KÚNFY LAJOS.
855 Cigányok. Olajf. Eladó.

SOMLÓ LILI
856 R. K. dr. arcképe. Olajf. Magánt.

ERDŐSSY BÉLA.
857 Szentlőrinci-út Olajf. Eladó.

CONRAD GYULA.
858 Magyar csendélet. Olajf. Eladó.

VIDOVSZKY BÉLA.
859 Ősszel. Olajf. Eladó.

KÖVÉR GYULA.
860 Velencei részlet. Olajf. Eladó.
861 Rálátás a firenzei Ponte Vecchiora. Olajf. Eladó.

MÁRTON JAKAB.
862 Nagybányai részlet. Olajf. Eladó.

TÚRY GYULA.
863 Márciusi hangulat. Olajf. Eladó.

Művészet, 1911/12. téli kiáll.

SZIGETI JENŐ.
832 Dombtetőről. Olajf. Eladó.

ANDAHÁZI KASNYA BÉLA.
833 A nagymarosi kikötőhíd. Olajf. Eladó.

KÁDÁR BÉLA.
834 Kubikusok. Olajf. Eladó.

BORNEMISZA GÉZA.
835 Tájkép. Olajf. Eladó.

VIDOVSZKY BÉLA.
836 Kékinges gyerek. Olajf. Eladó.

NEOGRÁDY ANTAL.
837 Szeptember. Olajf. Eladó.

SILIGAI FERENC.
838 Erdőrészlet. Olajf. Eladó.

KADA ALAJOS.
839 Királylehotai templom. Olajf. Eladó.

ERDŐSSY BÉLA.
840 Libák. Olajf. Eladó.

SZÜLE PÉTER.
841 Téli esték. Olajf. Eladó.

KÖRMENDI FRIM ERWIN.
*842 Feleségem. Olajf. Eladó.

ERDŐSSY BÉLA.
843 Hetivásár Kolozsvárt. Olajf. Eladó.

SZÜLE PÉTER.
844 Ozsonna. Olajf. Eladó.

RUDNAY GYULA.
845 Szeptember vége. Olajf.

NÓGRÁDI SÁNDOR.
846 Mátra-vidék. Olajf.

HUZELLA PÁL.
847 Adélka. Olajf. Magánt.

Marton István
ötvös
Koll. Kiáll. Pécs
1945 jun. a peda-
gogusok szakszerve-
zetének rendezése-
ben
Nikpkiáll

Ja

1948 Május hazi villamos kész
" " 2 M. Nemzeti Múzeum
" " 5 Vallás és Közoktatásügyi
" " 7 Alföldy Professor úrna
" " 10 Kereskedelmi Bank Ki
" " 18 Szépművészeti Múzeu
" " 20 Egyetemre onat Al
" " 21 Posta takarék 1800 Frt
Szépművészeti Múzé
" 28 Vallás Minisztériumba
" " Közp. Városházára III
" 29 Posta Takarékpénztár

M.D.K.

Marton István, ötvösművész

A Pécsett 1945 márc.25-én megnyilt kiállitáson ötvöstárgyakat mutatott be. 29X.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve,1963.Pécs,1964

KÁLMÁNDI PAP NATÁLIA:

139.	Gyümölcsöstál	rajz	320		
140.	Őszi gyümölcsösök	„	270		
141.	Őszi rózsák	vízf.	250		
142.	Labdarózsák	„	220		
143.	Rózsa tanulmány	rajz	200		
144.	Mecseki mandulás	vízf.	200		
145.	Iriszek	„	150		
146.	Violák	„	150		
147.	Barackok	rajz	110		
148.	Vadrózsa csokor	„	100		
149.	Gyümölcsök	„	80		
150.	Csokoládé csárda	vízf.	80		
151.	Három piros alma	rajz	70		
152.	Mecsekrákosi kisház	„	70		
153.	Liliomszál	„	60		
154.	Uzsona-asztal	rajz	mgt.		
155.	Babarózsák	„	mgt.		
156.	Erdei idill	„	mgt.		
52 drb Mecsekhegység virágai			mgt.		

A képek részletre, vagy Bizalom-könyvre is megvásárolhatók.
A kereteket Fartély István asztalosmester készítette, Papnövelde-utca 22. sz.

Baráteág-nyomda, Pécs

MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK SZABADSZERVEZETE, PÉCS,
XXIV.-IK CSOPORTKIÁLLITÁSA

KIRÁLY JÁNOS: PATAK PARTJÁN

Király János,
Marton István,
Mertlich László,
Kálmándi Pap Natália

GYŰJTEMÉNYES KÉP- ÉS ÖTVÖSKIÁLLITÁSÁNAK

Tárgymutatója

1947. jún. 1-től 8-ig

KIRÁLY JÁNOS:

1.	Marton István dolgozik	olajf.	mgt.
2.	Marton Istvánné	„	„
3.	ifj. Marton István	„	„
4.	M. I. arcképe	„	„
5.	F. I. arcképe	„	„
6.	B. I.-né arcképe	„	„
7.	Kovács Károly dalköltő arcképe	„	„
8.	Bálvány Lajos arcképe	„	„
9.	Erdődy Ágoston arcképe	„	„
10.	Így festek én	„	„
11.	Önarckép kalap nélkül	„	„
12.	Önarckép kalappal	„	„
13.	Havihegy	„	600
14.	Birsalmás csendélet	„	300
15.	Birsalmás csendélet	„	200
16.	Birsalmás csendélet	„	150
17.	Szobabelső	„	300
18.	Szobabelső	„	200
19.	Hagymás csendélet	„	300
20.	Krumplis csendélet	„	400
21.	Órás csendélet	„	200
22.	Demizsonos csendélet	„	200
23.	Hegyaljai-út	„	100
24.	Nagy-Flórián-utca	„	300
25.	Papnövelde-utca	„	mgt.
26.	Tettye-utca	„	300
27.	Havihegyi sziklák	„	200
28.	Tettyei jegenyék	„	200
29.	A magyar vasutas	„	400
30.	Bárány-tető	„	150
31.	Báránytetői-út	„	100
32.	Háborús ebéd	„	600
33.	Ebéd utáni csend	„	300
34.	Cigarettázó férfi	„	150
35.	Rózsás csendélet	„	100
36.	Rózsás csendélet	„	100
37.	Rózsás csendélet	„	100
38.	Marton dolgozik II.	„	100
39.	Péter-utca	„	100
40.	Bárány-tető	„	100
41.	Szentesi Flóris	pasztell	mgt.
42.	Szentesi Flórisné	„	„
43.	Szentesi Éva	„	„
44.	Abaligeti Zita	„	„
45.	Abaligeti Babus	„	„
46.	Pálos-templom	„	„
47.	Pálos-templom	„	80
48.	Belvárosi-templom	„	100
49.	Havihegyi-templom	„	100
50.	Meszes	„	300
51.	Bálics	„	200
52.	Bányatelepi-völgy	„	200
53.	Bálics és Szkókó kilá óval	„	200
54.	Mecsek a rétről	„	200
55.	Fertőtlenítő-ház	„	200
56.	Bálicsi szőlők	„	200
57.	Városháza	„	300
58.	Üdülői feljárat	„	100
59.	Havihegy a kispiaccal	„	100
60.	Kilátás az Üdülő feljárati útról	„	100
61.	Gyárvárosi vasúti völgy	„	100
62.	Püspökbogádi kápolna	„	800
63.	Balaton Keszthelynél	„	50
64.	Balatoni vitorlás csónak	„	50
65.	Balatoni csónakok	„	50
66.	Velény határában	„	50
67.	Tésenyfalu	„	50
68.	Tésenyi harangláb	„	50
69.	Tésenyi szénaboglyák	„	50
70.	Tésenyi szalmakazlak	„	50
71.	Napfelkelte a tésenyi gazdaságban	„	50
72.	Tésenyi útszéli kereszt	„	50
73.	Dinnyéskocsi a piacon	„	50
74.	Söderthordó kocsi	„	50
75.	Drávai halászok	„	50
76.	Fürdőző gyerekek a Dráván	„	50
77.	Kanászgyerekek	„	50
78.	Napnyugta a Dráván	„	50
79.	Kisdaindol	„	100
80.	Szőlőoldal Bálicsban	„	100

MARTON ISTVÁN ÖTVÖSMUNKÁI:

81.	Lepkés lámpa faragott lábbal — ezüstből	900
82.	Asztali lámpa magyaros díszítéssel — ezüstből	580
83.	Lámpa sárgarézből	mt.
84.	Vörösbetétes magyaros doboz ezüstből	mt.
85.	Klárika doboza ezüstből	mt.
86.	Ékszeres doboz ezüstből	1300
87.	Csipkés magyaros doboz ezüstből	660
88.	Bogyós doboz ezüstből	760
89.	Doboz vörösrézből	mt
90.	Lepkés tál lábbal; ezüst	1400
91.	Patinás tál; ezüst	mt.
92.	Bimbós tál; ezüst	740
93.	Leveles tál; ezüst	690
94.	Gyümölcstál; ezüst	680
95.	Síma tál kalapácsütésekkel; ezüst	450
96.	Cukorkás tányér ;ezüst	98
97.	Nagy tálca sárgarézből	mt.
98.	Fekete-keretes tálca; színezüstből	420
99.	Hamutartó 3 drb; ezüstből; 1 drb	25
100.	Lepkés cukortartó; ezüstből	320
101.	Cukortartó ezüstözve; vörösréz	mt.
102.	Cukortartó; sárgarézgombos	mt.
103.	Eszter imakönyve; ezüst	
104.	Készülő dobozfedél; ezüst	
105.	Mindenesdoboz sárgarézből	mt.
106.	Levéltartó-betét; színezüstből	mt.
107.	Imakönyvfedél; ezüst	mt.
108.	Jelek ezüstből faragott kerettel	700
109.	Jópásztor; sárgarézből	mt.
110.	Nagy kereszt; ezüst	390
111.	Krisztus-fej; ezüst	150
112.	Fiam arcképe; bronz	mt.
113.	Lepkék 10 drb	28—42

MERTLICH LÁSZLÓ:

114.	Alkonyat tehenekkel (Németország)	olajf.	600
115.	Részlet a teotomburgi erdőkből (Németország)	„	500
116.	Reggeli hangulat (Wesselburen-Nordei látképével)	„	450
117.	Münster-fürdő (Németorsz.)	„	400
118.	Vízimalom (Eselheide mellett Németország)	vízf.	150
119.	Borghorsti templom (Németország)	„	150
120.	Dániai táj	olajf.	400
121.	Dán szélmalom I.	vízf.	150
122.	Dán szélmalom II.	„	150
123.	Dán templom (1200-ból)	„	150
124.	Dán templom (1200-ból)	„	130
125.	Boris falu látképe (Dánia)	vízf.	150
126.	Borisi láger részlet (Dánia)	„	130
127.	Mandulás télen	olajf.	550
128.	Zengővárkonyi falu részlet	„	250
129.	Tettyei rom	„	250
130.	Bárány-út	„	250
131.	Pécsbányatelepi gesztenyefák	„	300
132.	Esti hangulat	„	300
133.	Falusi ház	„	220
134.	Endrődi kertek alja	„	200
135.	Mecseki részlet	„	200
136.	Havihegyi kápolna	„	200
137.	Lövői szérűskert	vízf.	120
138.	Jakabhegyi rom	szénrajz	100

Márton István, YBL-díjas építész
Csomor Tibor! Épült 1984-ben

Folyóiratszemle

Épült 1987-ben. *(Magyar Építőipar, 1987. 1-2. sz. 1-86. l.)* A lap — hagyományainak megfelelően — az elmúlt esztendő folyamán megvalósult és átadott kiemelkedő építészeti alkotásokat mutatja be. Bevezetője az egyre nagyobb tért hódító posztmodern építészeti irányzattal, mozgalommal foglalkozik. Az ismertetett budapesti alkotások és tervezőik: *Márton István:* Közgazdasági szakközépiskola, X., Gyakorló úti lakótelep; *Marillai Árpád:* Spanyol nyelvi gimnázium, XIX., Simonyi út; *Kaszab Ákos:* Élelmiszeripari szakmunkásképző és szakiskola, Békásmegyer; *Kutlik Miklós:* Kozma Lajos faipari szakközépiskola, IV., Rónai Sándor utca; *Zoltai István:* Kereskedelmi szakközépiskola, XXI., Csepel-Királymajor; *Marosi Miklósné:* Gimnázium, XIII., Röppentyű utca; *Fajdi Tamás:* Egészségügyi szakközépiskola, III., Bécsi út; *Kováts Ákos:* Közgazdasági szakközépiskola, X., Gyakorló út; *Heinrich Ferenc—Füzesséry Zoltán—Törőcsik Sándor:* Káposztásmegyeri lakótelep (1987-ben építészeti nívódíjas);

Budapest folyóirat, 1988., 8., 46-47. old.

M.D.K.

Marton István, ~~fazekasművész~~ ötvösművész

1945 márc.25-én megnyilt " a pécsi képző és iparművészek reprezentativ kiállitása". Ax Pedagógus Szakszerv. támogatásával. A művész volt egyik rendezője.

2980.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

Márton István

iparművész

l.

Pécsi kiáll. 1940

052

EGYETEMI NYOMDA

OKTÓBER

31 nap — 43. hét

22 sárnap	
23 Hétfő	
24 Kedd	
25 zerda	
26 ütörtök	
27 éntek	
28 zombat	

Ennek a haza minden hű polgárát összekapcsoló, a nemzeti erő egységét és hatal-
t biztosító munkának jegyében nyitom meg a Múzeumok és Könyvtárak Országos
övetségének közgyűlését.

Marton István
ötvös
Pécsi kiáll. 1942. nov
őszi kiáll
Jópásztor,
Magyaros tálca,
Krisztusfej,
valamenyi fein-
domboritás ezüst-
ből.

korszakát. Ha van nagy, egyetemes érdek, melyet *át kell a nemzet vezető férfiainak a közvéleménynek érteni, úgy kétségen kívül ez a legértékesebbek között foglal helyet.*

Ez a nemzet, mely már kezd fogékony lenni a nemzet erőtényezőinek és íg műveltség hatalmának fölismerése iránt, hamar közkincscsé termeli azt a szerény látszó, de eredményében hatalmas gondolatot, mely a minden életkorra kiterjedő n zetnevelés munkájában a nyilvános könyvtárt új eszmények és új föladatok elé áll Ez a nemzet, mely ma már észrevehető fogékonysággal a nemzeti erő reális ért felé fordul, szeretettel ölel föl minden törekvést, melyen a komoly nemzetfönt munkásság jegyét ismeri fel. Kezdi becsülni a néptanító verejtékes munkáját, a tu buvárkodásának nagy értékét s lassankint a közvélemény elemeivé kezdenek vál tudomány, a művészet, a nevelés kérdései és a megszokott politikai frazeologi nem látja kimerítettnek egy nemzet igazi, tartalmas közéletét.

Ez a közvélemény már unni kezdi a naivitásra épített politikai vagy kultur szavakkal való könnyelmű dobálózást. Érezni kezdi, hogy csak a kitartó munkával érhető általános műveltség adja meg a vértezetet, melyről lepattan a félreveze a lélekrontás minden hitegetése. Érezni kezdi, hogy a szellem uralkodik az anyag sőt a nemzeti lét szempontjából még a gazdasági erő sem erő megfelelő értelm erkölcsi erő nélkül.

Visszautasíthatja-e az ily közvélemény a magyar nemzet értelmi és erkölcsi jének azt a gyarapodását, melyet a nemzetnevelés munkájában a modern könyvtá

Marton István Ötvösmüvész MDh.

Neve szerepel egy kiállítással kapcsolatban

„Rövid beszámoló a múlt évről."

Új Dunántúl. 1946. III. évf. márc. 17. 5. l.

Marton István ötvös

MDK

Neve szerepel a Kiállítók Közöt.

„Rövid beszámoló a mult évről"

Új Dunantúl, 1946. III. évf. márc. 17. 5. l.

Marton István ötvös MDK.

Ezüstvereteles magyarok műveket adott be a Képtárba:

Nikelszky Géza: „Pécs állandó Képtára a Városi Múzeumban"

Dunantúli Népszava 1946. II. évf. szept. 15. 6. 1.

Marton István festő. MDK.

Dunántúli Népszava, 1945. I. évf. okt. 21.
„Képzőművészeti kiállítás nyílik meg Vasárnap."
C. l.

Márton István ötvös

MDK.

Dunántúli Népszava. 1945. I. évf. okt 28.

„Megnyílt a pedagógusok képzőművészeti kiállítása."

6.1.

Marton István ötvös MDk.

40 darab ötvösmunkával fog szerepelni.

„Művészet"

Vj Dunántúl 1947. IV. évf. máj. 28. 4. l.

Marton István ötvös. MDK.

40 ötvös munkájával szerepel a kiállításon.

„Népzőművészeti kiállítás...”

Dunántúli Népszava. 1947. III. évf. máj. 28. 6. l.

Marton István

ötvös

Pécs

l.

Szabad Művészet

1947. 104. l.

GÖDÖLLŐ

kastély

Építkezéséről a gödöllői királyi kastélyban. N
1879, 357 l.

Marton Istvánka

kisplasztikus

1919

Éimisk 1930. 86. l.

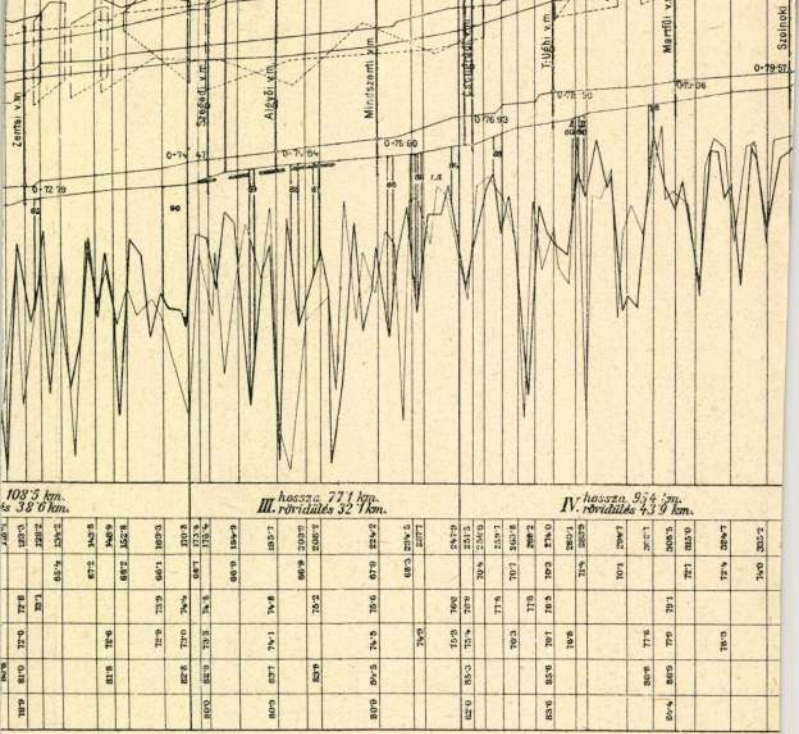
Szolnok
Tiszaföldvár
Tiszakürt
Tiszaug
Tiszaug v.h.
Tiszaug v.h.
Tiszaug v.h.

MDK

Márton Jakab,

1911-ben az iskolában dolgozott.

A szabadiskola ideje./1902-1912./ 88.

M.D.K.

Hartore Jakab
festő

313) I. Ferenc József arcképe
314.) Gr. Tichy Jenő- "
315) A püspöki palota
316.) A régi Városháza tér
317.) Tanyai részlet

Egyéb kiállításokról elveszett műtárgyak jegyzéke. 20 l.
Budapest, 1952

M.D.K.

MÁRTON Jakab festő

1911-ben Nagybányán a Szabadiskolában dolgozott.

Réti: Nagybánya. Bp. 1954. 329.l.

MDK

Marton Jakab

Szucsányi ev. templom

Magy.Akvarell és paszt.festők 14. kiáll. N.Szal.
1928. okt. 13. 1.

MDK

Márton Jakab

Szőlőhegyi részlet

Az épülő Prohászka templom

Akv. és paszt. kiáll. N.Szal. 1932.máj.

1o l.

MÁRTON József
Gyergyószentmiklós, 1942. március 13.
IA Képz. Főisk. Kvár, keramikus

Banner Erdély

MIK

Marton László Márton István

szobrász - építész pár

résztvett a tervpályázaton.

--: 14 szobrász és építész elkészítette a budapesti Lenin-szobor tervét.

MAGYAR NEMZET 1964. jul.8.

Márton István építész. M.D.K.

A Veszprémi Vegyipari Egyetem kollégiumi épületei

repr.
távlati kép.

Uj diákszállók épülnek Veszprémben

Magyar Nemzet 1963. október 18. 6.l. 22. 3.1.

Márton István épitész M.É.K.

LAKÓTERV/

Veszprémi Vegyipari Egyetem 600 fös diákotthona

Veszprém / 1963-64/

repr.

Belsöépitész: Horváth János

Épitésvezetö: Bele Péter

Magyar Épitömüvészet 196[illegible]/2. 10-13.l.

I.

Márton István építész M.D.K.

/LAKÓTERV/

Veszprém, Vegyipari Egyetem 600 fős Diákkollégiu

repr. modell-fotó

Magyar Építőművészet 1962 /6. 8.1.

Márton István M.D.K.

/LAKÓTERV/

Ybl Miklós -dij II. fokza ával kitüntetve

a veszprémi 60 fös egyetemi kollégium épitészeti megoldásáért

Magyar Épitömüvészet 1965/3. 9.l.

M.D.K

Márton László
építész

A veszprémi új kollégium lerserője.

Lauer Sándor: Veszprém új arca
Művészet, 1965. április – 28 lap.

Márton István, [építész] 7 DK

Részt vesz a veszprémi egyetem új épületrésze tervezésében.

–: Nagyarányú építkezések a műszaki egyetemek bővítésére 11. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. márc. 31.

Márton István, építész MDh

A fiatal építész korábban típusterveket készített. Most ezek alapján lakótelepeket. Pl. Székesfehérvárott, Kazincbarcikán. A gyöngyösi telep egyik tervezője.

Aczél Kovách Tamás: Fiatal építészek – nagy művek 3. l.

ESTI HIRLAP 1961. máj. 16.

Márton István épitész /LAKÓTERV/ M.D.K

Veszprém, Kiss lajos lakótelep beépitési terve.
/ Terv: 1950, kivitelezés:1959./

repr. makett.

Magyar épitőm üvészet 1960. 5.sz. 4.l.

M. D. K

MÁRTON István építész

Balatontúrea, orvoslakások

Társtervező: Mészáros Imre

Munkásszálló, kulturház, kórház, szálloda Ózd, Szombathely és Saégótarján épitési terveiben
Magyar Nmezet 1962. junius 2. 3.1.

Márton István, építész

A díj III. fokozatát kapta.

Új Ybl Miklós-díjasok

19.1.

NÉPSZABADSÁG, hétf. 1965. ápr. 4.

09

Márton István épitész M.[illegible].K.

Ybl-dijjla kitüntetve

Kiosztották az idei Ybl--dijakat

Magyar Nemzet 1965. április 4. 11. 1.

Márton István, építész MDh

A Balatonfüreden épülő orvosi lakóház terveinek egyik kénítője.

Repr.

— : Új épületek vidéki városokban 9. l.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1962. ápr. 4.

M. D. K.

MÁRTON István J. építész

(Ell. lakóépülettervező vall.)

Veszprém, Kiss Lajos lakótelep, 12 tantermes ált. iskola

Tervezés: (1958)

Kiviklezés: (1960)

Repr.

Magyar Építőművészet 1961. 3. 17 - 29 - l

Márton István, építész ПДК

Márton István építész-Tervező mérnökbrigád-ja elnyerte a szocialista címet.

–: Újabb két mérnökbrigád kapta meg a szocialista címet 6.1

Bp. 1961. máj. 5.

NÉPSZABADSÁG

Márton István

ABC áruház, Nyiregyháza /Márton István épitész/. -
Ism: Deák László, Miszaki Tervezés, 1968.12.sz.9. l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája - Művtört.Ért. 1971.2.sz. 149-182. l.

155. l.

M. D. K.

MÁRTON István építész
és Klimscha Artur

Kim Ir Szen Egyetem diákszállója
Phenjan (Repr.)

Zöldy Emil: A magyar építőművész-
csoport munkája Koreában
Magyar Építőművészet 1956. (V.) 8. sz. 238.

M. D. K.

MÁRTON István építész

Új Mohács, újjáépítés helyszíni irányítás

Magyar Építőművészet 1957. (VI.) 1-2. sz.

53. l.

Márton István, építész MDK

A veszprémi, Kiss Lajoszról elnevezett lakótelep terveit készítette.

Repr.

—: Épülő lakótelepek

Népszabadság Bp. 1960. jan. 17. [Vidéki] 11. l

Márton István, építész MDh

Veszprém város kiss hajosról elnevezett lakótelepének és ott épülő iskolájának építészeti terveit készítette el.

Repr.

– : Épülő lakótelepek

Népszabadság, Bp. 1960. jan. 17. 11.l

Márton István, építőmunkás

MDK

Veszprém legújabb tízemeletes, 60 lakásos lakóházát tervezte.

(Fényképes)

– : Tízemeletes lakóház Veszprémben 7.

NÉPSZABADSÁG. Bp. 1966. aug. 19.

Márton István épitész M.D.K

Budapest, X. Kada utcai 12 lakásos lakóház
terv: 1958. kivitel: 1959

Magyar Épitőművészet 1961. 5.sz. 13.1.

Márton István

terverle a Nemzetközi Újságíró Szövetség ~~a~~ balaton-
~~népbaki~~, üdülőjét, és a Dunai Vasmű és a Medicor
vált. üdülőszállóját ugyanott.

/rövid képes ismertetés/

Magyar Építőművészet, 1972.3.sz. /épi-
tészet és szabadidő/

U. l.

/rövid képes ismertetés/

Magyar Építőművészet, 1972.3.sz. /épi-
tészet és szabadidő/

Márton István, építész

MDH

A Balaton néplakon épülő
újságíró üdülőt tervezte.

— Kis hiradó

2.

ESTI HIRLAP Bp. 1964. jún 27.

M.D.K.

Márton I.stván II. épi tész

Kazincbarcika V. szomszédsági egység tervezője és adaptálója

Beépitési terv szerzője: Korompay Ander

Magyar Épitőművészet 1962 /5. 58.l.

Márton István

M.I.: Klub- és bárépület, Balatonszéplak. Építész: Márton István, konstruktőr: Tamás István, belsőépitész: Kecskés István, statikus: Szubi Tamás, kerttervező Mester Jenő; belső "panoráma-fal": Pogány Géza festőművész.

Magyar Epitőművészet, 1969.3.sz. 22-23. l.

Márton István

M.I.: Önkiszolgáló Menza, Veszprém, Vegyipari Egyetem. Építész: Márton István, konstruktőr: Mészáros Imre, belsőépitész: Kecskés István, statikus: Molnár Ferencné, kerttervező: Molnár Péterné.

M.I.: Épitők szakszervezetének hétvégi pihenő-háza, Római part. Épitész: Márton István, konstruktőr: Varga Pál. statikus: Tóth András, kerttervező: Mester Jenő, Belsőépitész Kecskés István.

Magyar Epitőmüvészet, 1969. 3.sz. 20-21. l.
24-25. l.

Márton István

Finta József: Kereskedelmi központ és 20 emeletes lakóház, Veszprém. Építészek: Márton István, Mészáros Imre, belsőépitész: Kecskés István. - Tervismertetés képekkel.

Magyar Építőművészet, 1969. 2.sz. 14-15 l.

MDK

Márton István építész

Felszabadult Bp. művészete. M.Szal. 1960.

MDK

Márton István

XIV.ker. pártház tervezője repr.

Felszabadult Bp. művészete. N.Szal. 1960.

Márton István épitész M.D.K.

LAKÓTERV

Tizemeletes lakóház, Veszprém, Kiss Lajos lakótelep

Épitésvezető: Magyar István

repr.

Magyar Épitőművészet 1966/6. 29-31.l.

Márton István

Bp.XIII. Hegedüs Gyula u, OTP lakóház /Magyar Géza épitész./ - Ism: Márton István, Müszaki Tervezés, 1968. 8.sz. 21. l.

Az 1968. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Irt. 1971.2.sz. 149-182. l.

154. l.

Márton István II. épitész M.D.K.

Székesfehérvár Ady Endre utca és Horváth István U. környe

nyékének tercezője és adaptálója.

Társtervező: Borstyánkői L. Fekasz Teodoziusz

Beépitési terv szerzői: Borostyánkői L. Korompay A.

Magyar Építőművészet 1962 /5. 57.l.

Márton István építész M.D.K.

Balatonfüred 8 tantermes középiskola,
Garányi József kerámia faliképével

Napi krónika

Magyar Nemzet 1963. október 9. 6.1.

Márton István épitész M.D.T.

/LAKÓTERV/

Balatonfüred, Orvosház

Munkatárs: Spányi Balázs

Szerász: Sóvári János

~~Tervezés~~xxx repr.

Felelős épitésvezető: Cserkuti József

Magyar Epitőművészet 1963/3. 23.1.

Márton István, építész

Megnyílt a balatonföldvári Neptun Szálló

Csütörtökön *dr. Sághy Vilmos* belkereskedelmi miniszter megnyitotta a Pannónia Szálloda és Vendéglátó Vállalat és a Balatonpart egyik legszebb üdülőszállóját, a balatonföldvári Neptunt.

Márton István Ybl-díjas építész tervei alapján a Somogy megyei Állami Építőipari Vállalat mint generálkivitelező és több mint tíz társ-, illetve alvállalkozó 28 hónap alatt építette fel előre gyártott elemekből a tízemeletes, színes fém-üveg kombinációjú impozáns létesítményt. A 160 millió forintos költséggel épített Neptunt festői környezetben hatalmas fák övezik; jó levegő, csend és kényelem szolgálja a nyugodt pihenést. Hétfőtől már fogadja vendégeit a Balaton új, B kategóriájú szállodája. (MTI)

– Megnyílt a balatonföldvári ...

5

Népszabadság, Bp. 1977 júl. 8.

Marton István

Kubinszky Mihály kritikája Marton István 108 lakásos lakóépületéről /Veszprém/.

64.l.

Magy.Ép.Műv. 1972.5.88.

Márton István

a Veszprémi Vegyipari Egyetem
diálysállójánál építészként említe

Magyar építészet 1945-70
135. old.

Márton István

tervezte a Veszprém-i Kiss Lajos lakótelep diákszállót, 1964; 10 emeletes gazonházat. 1965. 409 sz. reprodukció.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

1371

Márton István

Spiró Éva: Balatonszéplak, SZOT üdülőbázis. /Márton István épitész./ - Müszaki Tervezés,1968.8.sz. 3-6.l.

Az 1968.évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája - Müvtört.Ért.1971.2.sz.149-182.l.

156.l.

Márton István, építész

Szept. 10-én megnyitja Pogány Géza festőművén kiállítását. (Csók Galéria-)

— : Három új tárlat 9.

Népszabadság, Bp. 1971. szept. 10.

Márton István

séggel létesült, B kategóriaju Neptunt *Márton István* tervei alapján a Dél-magyarországi Állami Építőipari Vállalat építette fel. A Pannónia Szálloda és Vendéglátó Vállalat legújabb egységében — amint arról *So-*

Magyar Hirlap 1977 / 159 / 5

Márton István építész

Vesuprém város új arculatának építésén dolgozott Márton István és kollektívája.

Unokáink is látni fogják.

1975. X. 23. 20.21 TV. 2. Műsor N.

Márton István II. épitész M.D.R.

/LAKÓTERV/

Székesfehérvár Bózsa György téri lakótelep tervezője és adaptálója

Társtervező: Borostyánkői L. Fokász T. Hervay H.

Beépitési terv szerzője: Borostyánkői L.

Magyar Épitőművészet 1962 /5. 57.l.

Márton István

művek Építők Szakszervezetének hétvégi pihenő háza a Rámei patton

/rövid képes ismertetés/

Magyar építőművészet, 1972.3.sz. /építészet és szabadidő/. 14.l.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPTÁJÉKOZTATÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1969 OKT 3 0
NÉPSZAVA
Budapest

1021

Veszprém bemutatkozik

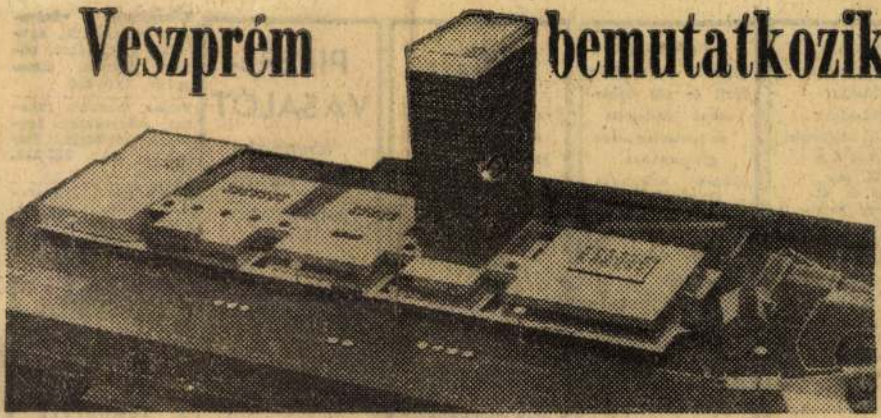

Aki az országot járja, személyesen is meggyőződhet róla, hogy sok vidéki városunk arculata szinte teljesen megváltozott néhány év alatt. Úgy tűnik, mintha a vidék bátrabban kezdeményezne a rekonstrukciók, a nagy építészeti operációk kitűnően sikerülnek, ennek egyik legjobb példája Salgótarján, ahol a régi bányászviskók helyén igazi metropolishoz méltó központ alakult ki. A Magyar Urbanisztikai Társaság kezdeményezésére módot adnak, hogy a vidéki városok bemutatkozzanak Budapesten, ismertessék képviselőik gondjaikat, eredményeiket, terveiket.

Ma Veszprém mutatkozik be, hat előadás hangzik el. A LAKÓTERV mérnöke, *Marton István* irányítja a ma még 30 000, de hamarosan 60 000 lakosú város magasépítési tervezését. Az új központ kialakítása már megkezdődött, a 8-as főutat új vonalon vezetik s így a kereskedelmi negyedben sétálóutcák alakulnak ki.

Az új áruház, szálloda, irodaház már készen áll, most építik a kereskedelmi központot, az egymáshoz kapcsolódó kétszintes épületsorban 25 üzlet van s ezek tetején — ez az országban egyedülálló — tetőparkot építenek. Az üzletsorból magasodik ki a 22 emelet magas toronyépület, amelynek kivitelezéséhez már hozzáláttak. Egyébként csak néhány tízemeletes házat építenek, a négyszintesek a jellemzők, mert alkalmazkodni akarnak a város történelmi jellegéhez, a környezethez. **M. T.**

KOHÁSZATI
ALAPANYAG-
ELLÁTÓ
VÁLLALAT
mali belépéssel
K E R E S
XIII. ker.,
Váci út 41:
ehergépkocsi-
vezetőt;
XI. ker.,
esvár utca 18:
akarítónőket;
X. ker.,
esztúri ú: 202:
, női betanított
gédmunkásokat;
Benczúr u. 11:
orlattal rendel-
pénzügyi elő-
adót.
ntkezés a közölt
unkahelyeken.

rszágos Műemlé-
lügyelőség Buda-
Építésvezetősége
XII., Soproni u.
z. Tel: 253—667)
lre keres aszta-
lakatos, bádogos
és betanított
ásokat jó kere-
lehetőséggel. 44
munkahét, min-
második szombat
l.

éves építőipari
lattal rendelke-
kképzett raktár-
keresünk felvé-
Saját kezű ön-
ajzot, bérigény
öléssel, »Építő-
k« jeligére a ki-
kérjük.

FELVESZÜNK
újpesti üzemünkbe férfi és női dolgozókat betanított teljesítménybéres gépmunkára,
éjszakai műszakba. Dolgozóinknak 44 órás munkahetet, kéthetenként szabad szombatot, vidékieknek utazási hozzájárulást biztosítunk.
Kereseti lehetőség: **férfiak részére 1800—2000 + 30% éjszakai pótlék (összesen: 2300—2600 Ft), nők részére 1500—1700 Ft + 30% éjszakai pótlék (összesen: 1950—2200 Ft).**
Jelentkezés:
BŐRIPARI VÁLLALAT
7/2-es Gyára,
Budapest, IV., Gárdi Jenő u. 14. Bérelszámolás.

Tehergépkocsiszerelőt, autóvillamossági szerelőt, karosszérialakatost segédmunkásokat rövidített, 44 órás munkahétre felveszünk. Jelentkezés: Belkereskedelmi Szállítási Válla-

AZONNALI FELVÉTELRE KERESÜNK
vasiparban jártas, technikummal és gyakorlati idővel rendelkező IDŐELEMZŐT, KÁLYHAFŰTŐKET, KAZÁNFŰTŐKET, FIATAL BETANÍTOTT NŐI MUNKAERŐKET, SEGÉDMUNKÁSOKAT, TAKARÍTÓNŐKET (lehet nyugdíjas is)
Jelentkezés:
Fővárosi Óra- és Ékszeripari Vállalat
munkaügyi osztály, Budapest, IX., Balázs Béla u. 17.

Vasipari szövetkezet keres XIII. kerületi telephelyére több éves gyakorlattal rendelkező forgalmi és anyagkönyvelőt, gyakorlott bérszámfejtőt, általános adminisztrátort. Fizetés megegyezés szerint, rendszeres negyedévi prémium, évvégi részesedés, minden második szombat szabad. Jelentkezni lehet a 490—557. telefonszámon, Margittay János számviteli osz-

azonnal felveszünk
RUHATISZTÍTÓ KTSZ
Budapest, II., Csalogány utca 55.

Takarítónőket keres az Országos Pedagógiai Intézet, Bp., VII., Gorkij fasor 17.

CSŐSZERELŐKET, BÁDOGOS, VILLANYSZERELŐ, SZERKEZETI LAKATOSOKAT, BETANÍTOTT MUNKÁSOKAT,
44 órás munkahéttel, csak budapesti beruházási és fenntartási munkákra **FELVESZÜNK.**
Jó kereseti lehetőséget alapbérben biztosítunk. Külön prémiumot adunk kiemelt munkáinkra. Munkásszállás és utazási kedvezmény van.
Jelentkezés az **építési osztályon,** IX. Ecseri út 8—12

Könyvek csomagolására munkaerőket fe-

tollat, regiséget, limlomot. Tel.: 212-211, 424-475.

Vásárolunk, ruhaneműt, bútort, hagyatékot, ágytollat, szőnyeget, vitrintárgyakat, limlomot. 121—614.

JÁRMŰ

CO rendszámú Skoda 1000 MB eladó. Bp., VI., Lázár u. 16. műhely.

ADÁSVÉTEL

Ágytoll felvásárlás. — Bp. VIII., Koszorú u. 3. Tel.: 134-319.

LAKÁS

Vállalat vidéki dolgozói részére albérleti szobákat keres. Érdeklődni: a 205—360 telefonszámon lehet 8 órától 16 óráig.

Cserelakást, vagy egy és fél szobás leválasztást keresek költségtérítéssel. Adok egy szoba félkomfortos, gázfűtésest, 7-től 15 óráig: 140—404/288.

Jövedelmező liftes, 3 szobás, komfortos lakással házfelügyelőségemet elcserélném hasonló főbérletért, megegyezéssel. VI., Liszt Ferenc tér 7. föld-

MÁRTON ISTVÁN

1

3 2

1. Távlati kép
2., 3. Homlokzati részletek
4. Homlokzat a főbejárattal
5. Makett
6. Helyszínrajz
F. Filmszínház Ü. Üzletek LÜ. Lakóház üzletekkel MT. Megyei tanács K. Kórház

1. Perspective
2., 3. Détails de façade
4. Façade et l'entrée principale
5. Maquette
6. Plan de situation
F. Cinéma Ü. Boutiques LÜ. Immeubles d'habitation et boutiques MT. Conseil départemental K. Hôpital

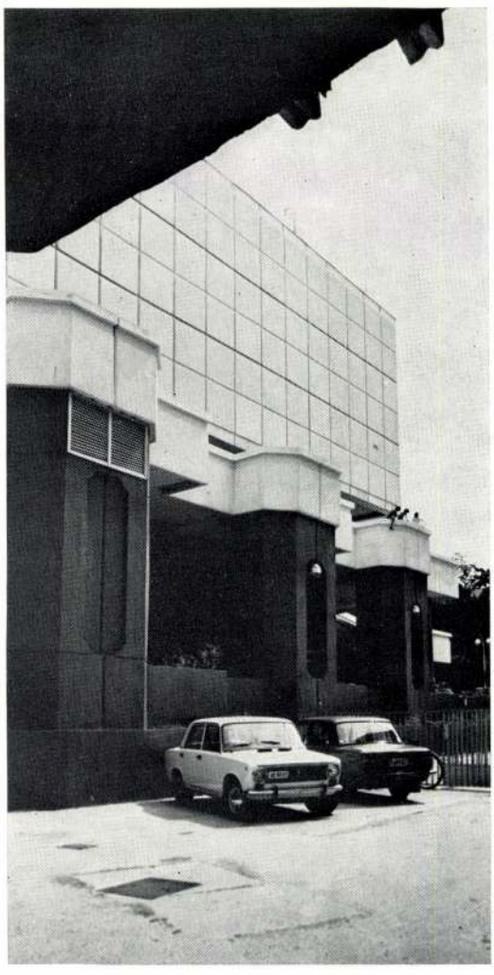

Veszprém városközpont 600 férőhelyes Filmszínház

Építész: Márton István (LAKÓTERV)

Tervező társ: Bauer László; statikus: Brüller Józsefné; belsőépítész: Horváth János; elektromos tervező: Kemény András; víz-csat. tervező: Sinkovits Istvánné; fűtés-szellőzés: Mödl Andor; technológus: Billinger László; környezetrendezés: M. Baló Borbála; kivitelező vállalat: Veszprém melyei Állami Építőipari V.; építtető: Veszprém megyei Tanács V. B. Művelődésügyi osztály; üzemeltető: Veszprém megyei Moziüzemi Vállalat; beépített alapterület: 895 m²; bruttó beépített terület 2097 m²; bruttó térfogat: 16,666 légköbméter; filmszínház építési költsége: 39,187 eFt; összes bruttó építési ktsg. (filmszínház, gk. tároló, környezetrendezés): 64,457 eFt.

1982 novemberében elkészült Veszprém város új középülete, a filmszínház. Az épület egyik része annak az építészeti együttesnek, amelyet a megyei Tanács V. B. igen hosszú előkészítő munkálatok után indított be. Az épület helye és szerepe az épülő városközpontban indokolta azt az elhatározást, hogy a Megyei Tanács a megfelelő tervek beszerzése érdekében három tervező vállalatot bízott meg. A pályázaton nemcsak a filmszínházat, hanem a megyei tanácsház mögötti Bajcsy Zs. u.—Kórház u. által határolt tömbök forgalmi, városrendezési, funkcionális és építészeti együttesének összefüggéseit is meg kellett oldani. 1972-ben lezárult a pályázat és a végleges döntés 1975-ben a Lakótervnek juttatta a filmszínház megtervezésének lehetőségét azzal az indokkal, hogy „a terv által adott megoldás jól illeszkedik az épülő városközpont együt-

Magyar Építőművészet 1982/5

6

1. Hall
2. Hall, részlet
3. Kétágyas szobabelső
4. Földszinti alaprajz
   1. Szélfogó 2. Közösségi tér 3. Újság-ajándék 4. Posta 5. Iroda 6. Táska, ruha 7. Szennyesruha 8. Telefonközpont 9. Közönségi W. C. 10. Sporteszköz tároló 11. Takarítószer 12. Ügyvitel W. C. 13. Elektromos tér 14. Gázfogadó 15. Ruhatár 16. Előtér 17. Espresso 18. Étterem 19. Különterem 20. Espresso eladótér 21. Tálaló 22. Söntés 23. Fehér mosogató 24. Fekete mosogató 25. Zöldség előkészítő 26. Húselőkészítő 27. Főzőkonyha 28. Kézi raktár 29. Italraktár 30. Fogyóeszköz raktár 31. Göngyöleg raktár 32. Földesáru raktár 33. Szárazáru raktár 34. Konzerv raktár 35. Iroda 36. Személyzeti étkező 37. Kerti bútortároló 38. Öltöző 39. Espresso terasz 40. Éttermi terasz

9

7

8

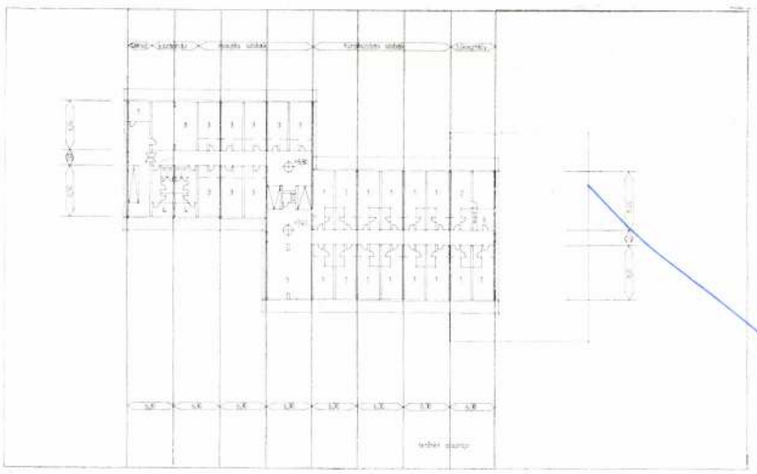

10

5. Általános emeleti alaprajz
   1. Kétágyas vendégszoba fürdőszobával, loggiával 2. Lakosztály 3. Kétágyas vendégszoba mosdófülkével, loggiával 4. Vendégfürdő és W. C. csoport 5. Szobaasszony 6. Ruhatár 7. Fogyóeszköz és tisztítószer raktár
6. Recepció
7. Étterem részlete
8. Espresso részlete
9. Tetőtéri alaprajz
   1. Kétágyas vendégszoba fürdőszobával 2. Lakosztály 3. Kétágyas vendégszoba mosdófülkével 4. Vendégfürdő és W. C.-csoport 5. Közösségi étterem 6. Ruhatár 7. Technikai személyzet 8. Kazánház
10. Metszetek

1. Hall
2. Détail du hall
3. Intérieur de chambre à deux lits
4. Plan du rez-de-chaussée
   1. Pare-vent 2. Espace collectif 3. Journeaux-souvenirs 4. Poste 5. Bureau 6. Sacs à mains, robes. 7. Linge sale 8. Standard 9. Sanitaires collectifs 10. Dépôt des engins de sport 11. Produits de ménage 12. Sanitaires des services fonctionnels 13. Electricité 14. Collecteur de gaz 15. Vestiaire 16 Vestibule 17. Cafétéria 18. Restaurant 19. Salle indépendante 20. Service de la cafétéria 21. Office 22. Débit de boissons 23. Évier blanc 24. Évier noir 25. Préparation des légumes 26. Préparation de la viande 27. Cuisine 28. Petit dépôt 29. Dépôt des boissons 30. Dépôt des moyens de consommation 31. Dépôt d'emballage 32. Dépôt des marchandises terreuses 33. Dépôt des marchandises sèches 34. Dépôt de conserves 35. Bureau 36. Réfectoire du personnel 37. Dépôt des meubles de jardin 38. Vestiaire 39. Terrasse-cafétéria 40. Terrasse-restaurant
5. Plan général d'étage
   1. Chambre à deux lits avec bain et loggia 2. Appartement 3. Chambre à deux lits avec cabinet de toilette et loggia 4. Sanitaires collectifs des clients 5. Service d'étage 6. Vestiaire 7. Dépôt des moyens de consommation et des produits de ménage
6. Accueil
7. Détail du restaurant
8. Détail de la cafétéria
9. Plan des combles
   1. Chambre à deux lits avec bain 2. Appartement 3. Chambre à deux lits avec cabinet de toilette 4. Sanitaires collectifs des clients 5. Restaurant collectif 6. Vestiaire 7. Personnel technique 8. Chaufferie
10. Coupes

4

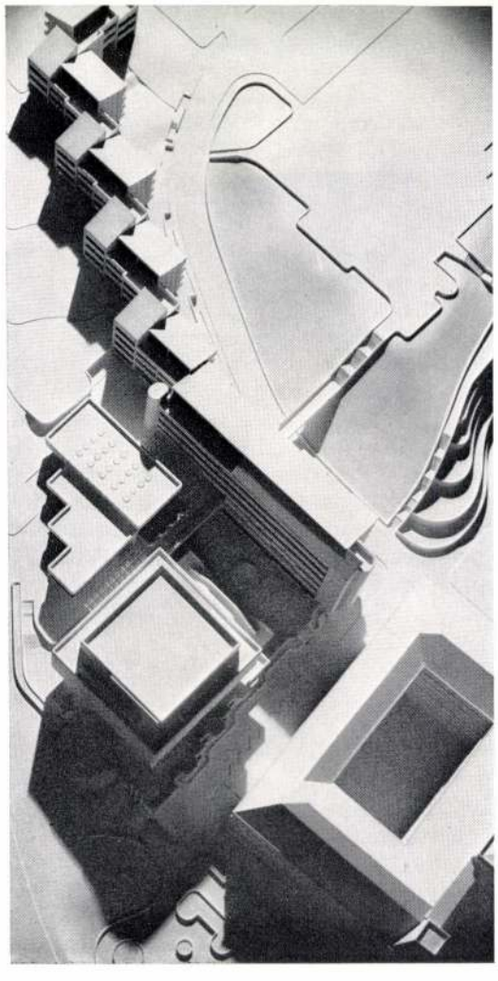

5

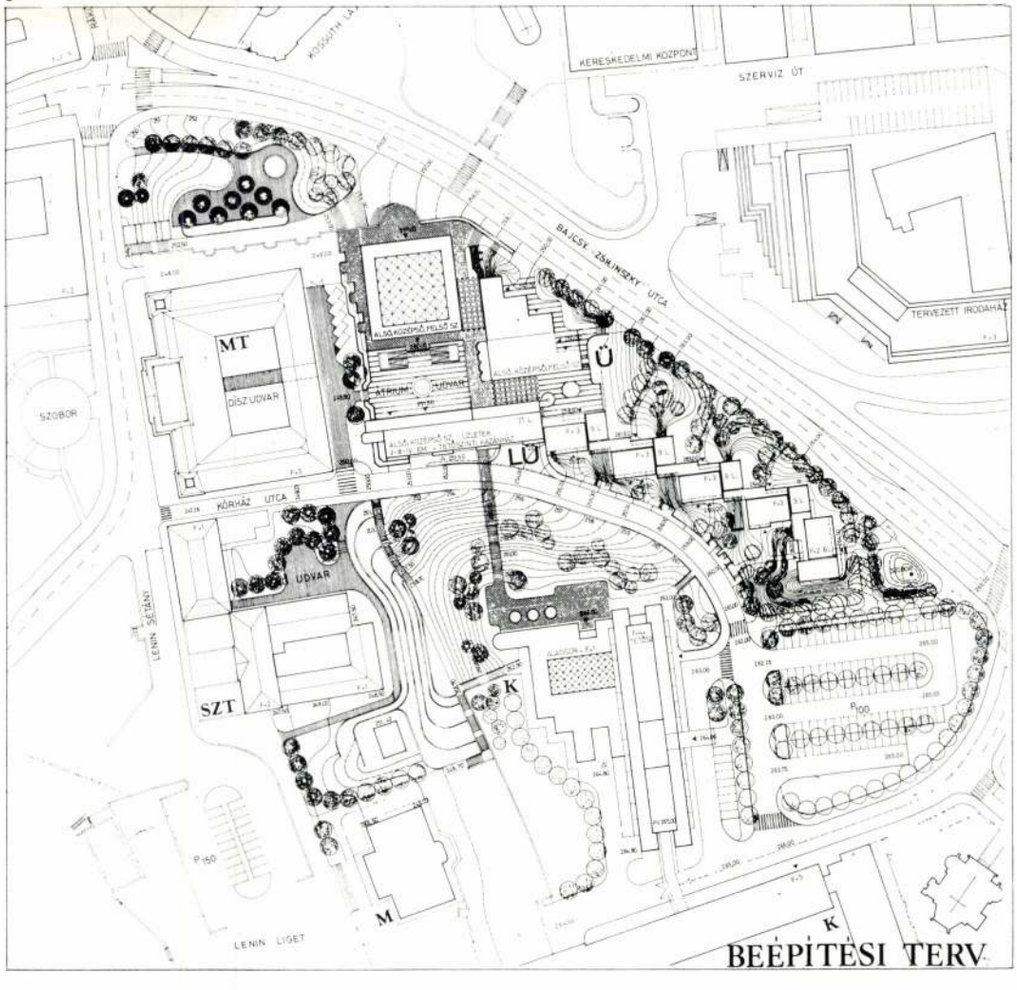

6

BEÉPÍTÉSI TERV

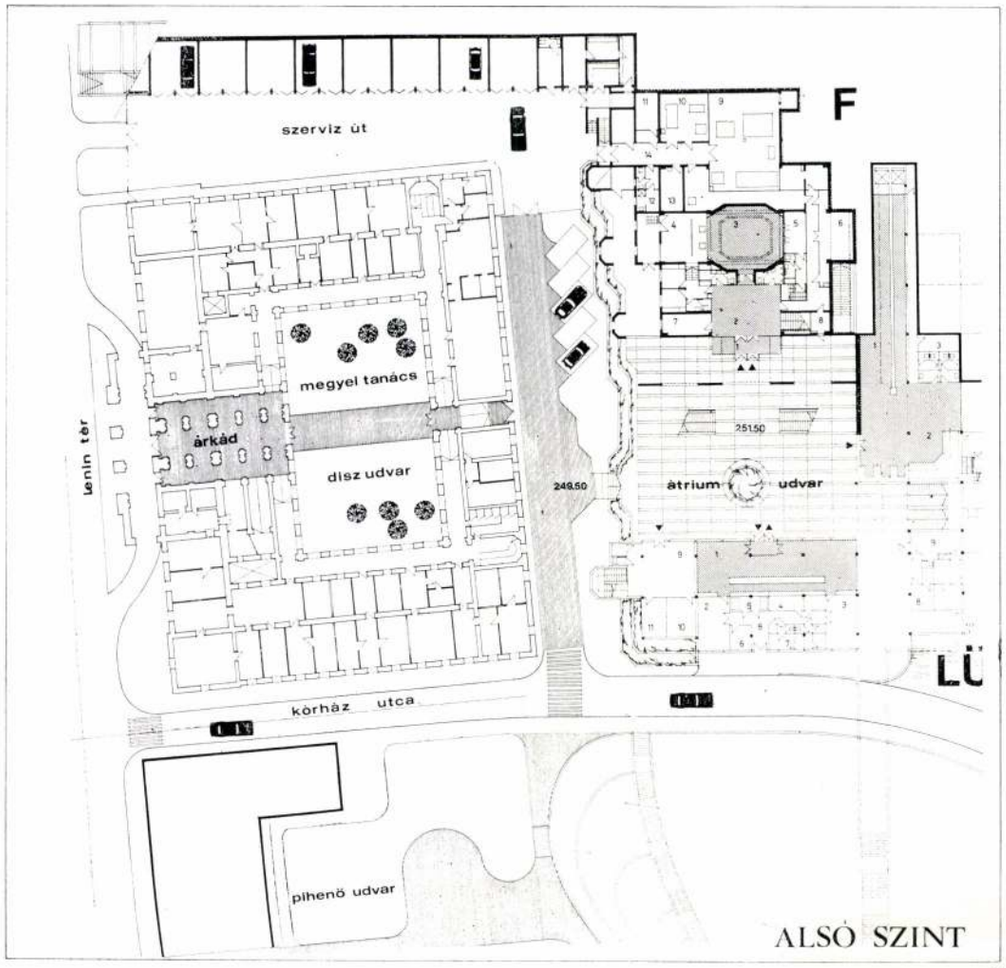

2

1. Alsó szint alaprajza
   1. Szélfogó 2. Előcsarnok 3. 80 fős kamaraterem 4. Emelvény 5. Vetítő gépház 6. Székraktár 7. Iroda 8. Feljárólépcső 9. Klíma gépház 10. Szellőző gépház 11. Elektromos kapcsoló 12. Szociális helyiségek 13. Raktár 14. Közlekedő
2. Középső szint alaprajza
   1. Szélfogó 2. Érkező előtér 3. Távozó előtér 4. Ruhatár 5. Büfé 6. Gyermek megőrző 7. Mosdó 8. Külső terasz
3. Érkező előtér
4. Kamaraterem bejárata az előtérből
5. Felső szint alaprajza
   1. Nézőtér, 557 fő 2. Vetítő gépház 3. Közlekedő 4. Emelvény 5. Raktár

1. Plan du rez-de-chaussée
   1. Pare-vent 2. Hall 3. Salle de concert pour 80 personnes 4. Estrade 5. Installations de projection 6. Dépôt de chaises 7. Bureau 8. Petit escalier 9. Installation de climatisation 10. Installation de ventilation 11. Distributeur d'électricité 12. Locaux sociaux 13. Dépôt 14. Dégagement
2. Plan du niveau médian
   1. Pare-vent 2. Vestibule d'entrée 3. Vestibule de sortie 4. Vestiaire 5. Buffet 6. Garde-enfants 7. Lavabo 8. Terrasse extérieure
3. Vestibule d'entrée
4. Entrée de la salle de concert à partir du vestibule
5. Plan du niveau supérieur
   1. Salle de spectacle pour 557 personnes 2. Installations de projection 3. Dégagement 4. Estrade 5. Dépôt

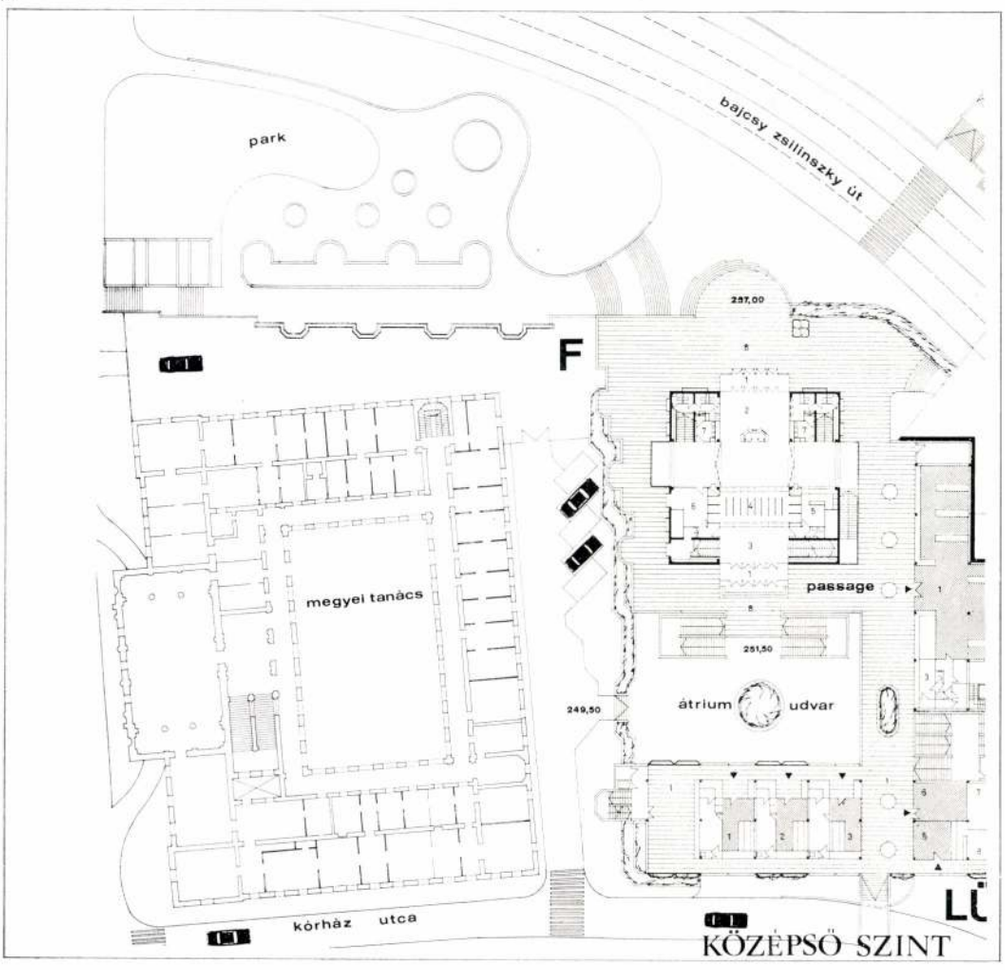

tesébe, gondos alaprajzi elrendezés, jó funkcionális kapcsolatok, mértéktartó igényesség jellemzik." Az „Építőművészet" a KÖZTI és a Győri Tervező Vállalat tervét már leközölte, a LAKÓTERV alternatívája azonban eddig még nem került ismertetésre, noha a teljesség ezt így kívánta volna.

*

A filmszínház tervének alapkoncepciója az volt, hogy az épület nem önmagában kerüljön városfunkciót és képet determináló tényezővé, hanem megoldott építészeti és funkcionális összefüggésekkel zárja le a megyei tanácsház felől az egykor befejezésre kerülő városközpontot. A beépítés és azon belül az építészeti koncepció a nagy szanálás következtében tömör, egymásba kapcsolódó funkciók sorozatának városias megjelenését tette lehetővé. A terv messzemenően figyelembe vette a Bajcsy Zs. út és Kórház utca közötti terület geológiai adottságait és plasztikus tömegformálással a terepre ültetés minden variációját kihasználta.

A terület beépítését és azon belül a filmszínház városrendezési és építészeti megoldását az jellemzi, hogy az egyes létesítmények telepítési helyének kiválasztásával különböző támfal, felüljáró és passage sorok egymásba kapcsolásával az újban is visszaadja azt, ami lebontásra kerül.

A többszintes filmszínház lehetőséget teremtett arra, hogy a mozi mögött kialakított átrium üzletközpont egy lakóházi együtteshez kapcsolódik oly módon, hogy az követi a te-

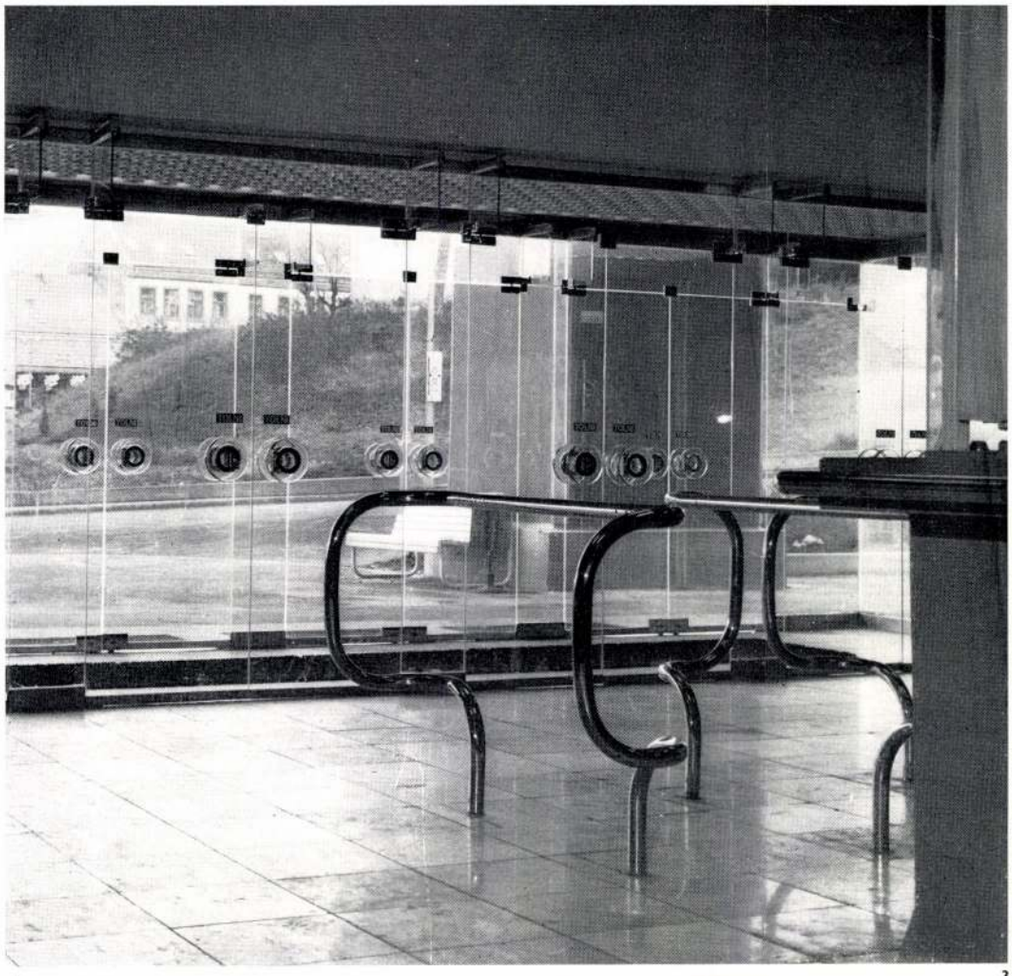

3

4

5

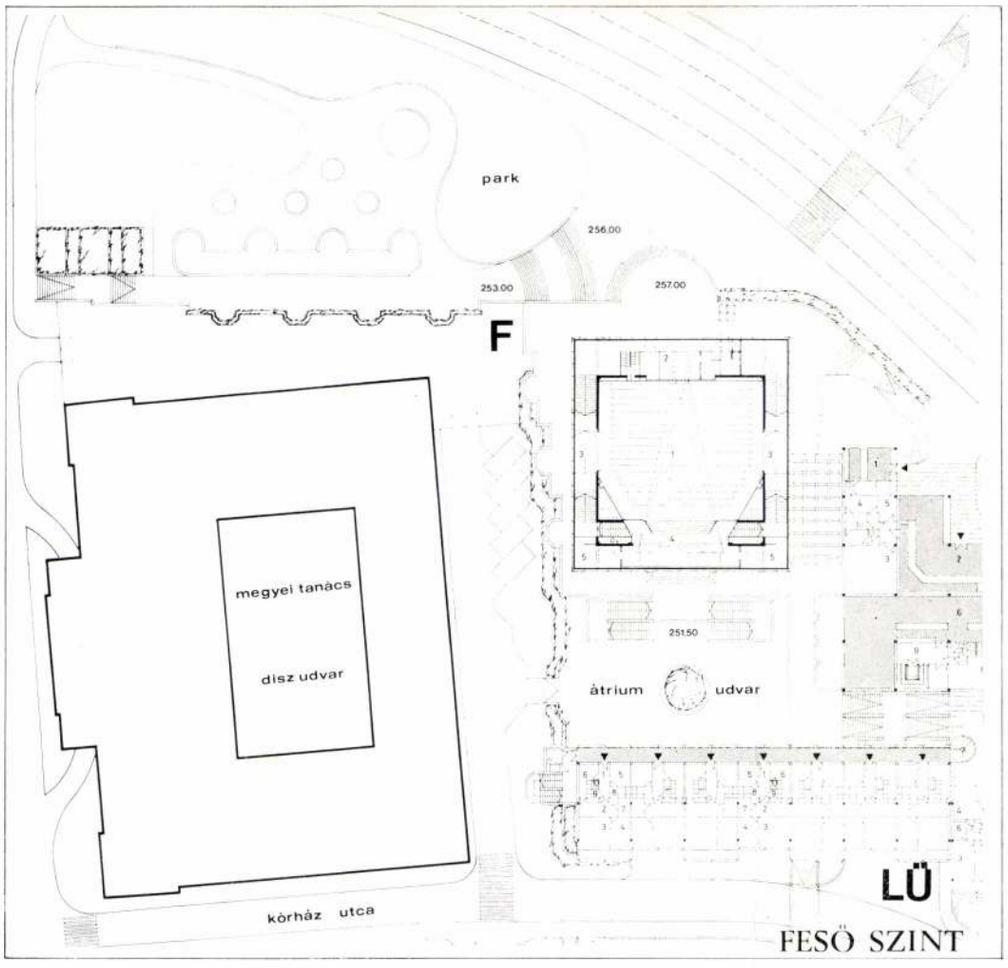

repadottságokat mind alaprajzi, mind formai kialakításban.

A fent említett több szintes megoldás lehetőséget teremtett arra is, hogy az épületbe való érkezés és az épületből való távozás szétválasztásával a gyalogos forgalom bekapcsolódjon a passageok és átközlekedők üzletsorainak gyalogos forgalmába. Ez a gyalogos forgalom az ún. középső szinten az átmenő gyalogos forgalomnak egyik hangulati eleme, amely egyben a Kossuth Lajos utcában kialakított sétáló utca folytatása is, sőt ezen túlmenően a Kórház utca feletti kis felüljáróval összekapcsoltuk a városközpont gyalogos tengelyét a később megvalósításra kerülő kórház rendelőintézeti tömbjével. Az anyagban közölt axonometrikus és makett fotók mutatják a tervnek azon törekvését, hogy a meghatározó jelleggel bíró megyei tanácsház stílusos, magastetős épülete hogyan tükröződik vissza a filmszínház és a kis üzletközpont sima tömeges komponálása mellett, a magastetősen kialakított Kórház utca vonalát követő lakóházi együttes városképi megjelenési formájában.

A megoldásnak lényegi szempontja volt még az is, hogy a tömb megvalósítása a pénzügyi és építési lehetőségeket figyelembe véve négy ütemben valósuljon meg.

Ebből első ütemben készült a filmszínházhoz felvezető köztéri park és az ez alatt elhelyezkedő földbesüllyesztett gépkocsi tároló, valamint a trafóhelyiség. A második ütemben valósult meg a három szintet magábafoglaló filmszínház épülete, amely közlésünk anyagát képezi.

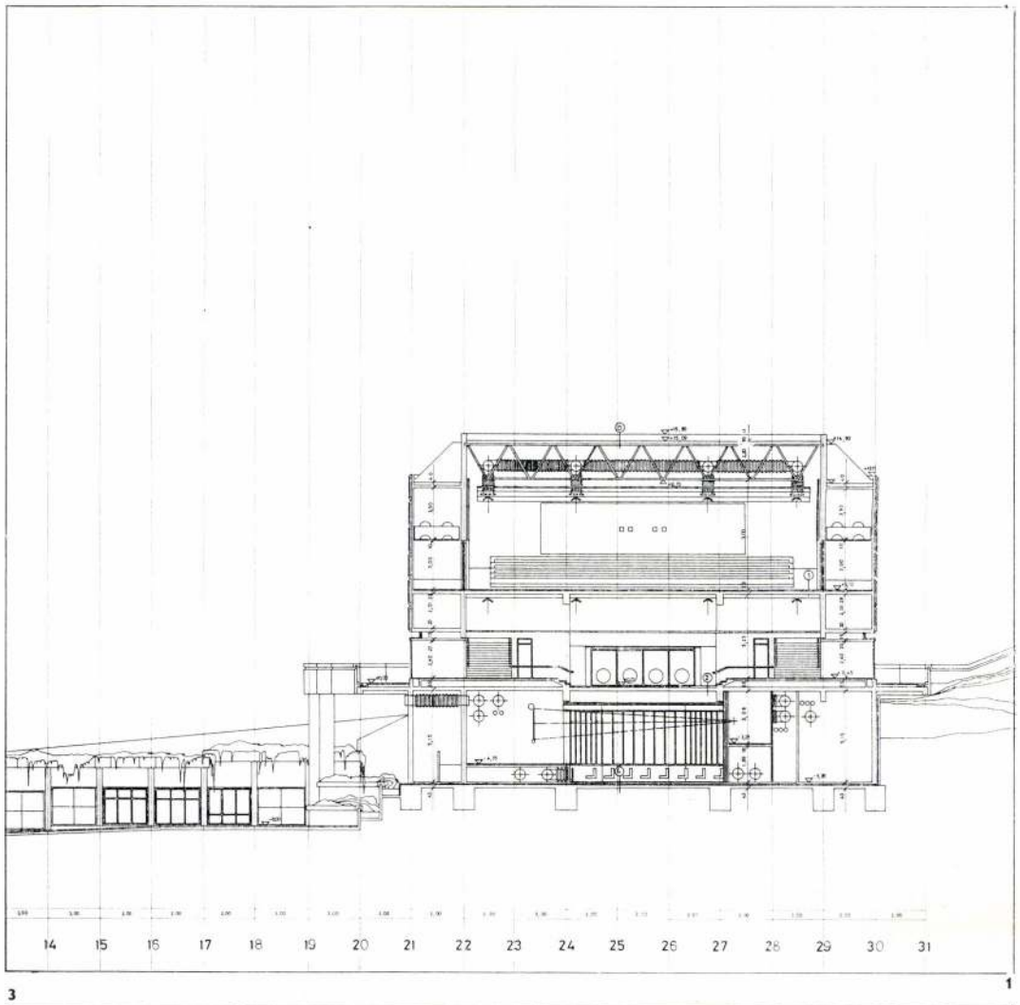

3 1

1. Metszet
2. Kamaraterem belső
3. Metszet
4., 5. Nézőtér belső

1. Coupe
2. Intérieur de la salle de concert
3. Coupe
4., 5. Intérieur de la salle de spectacle

2

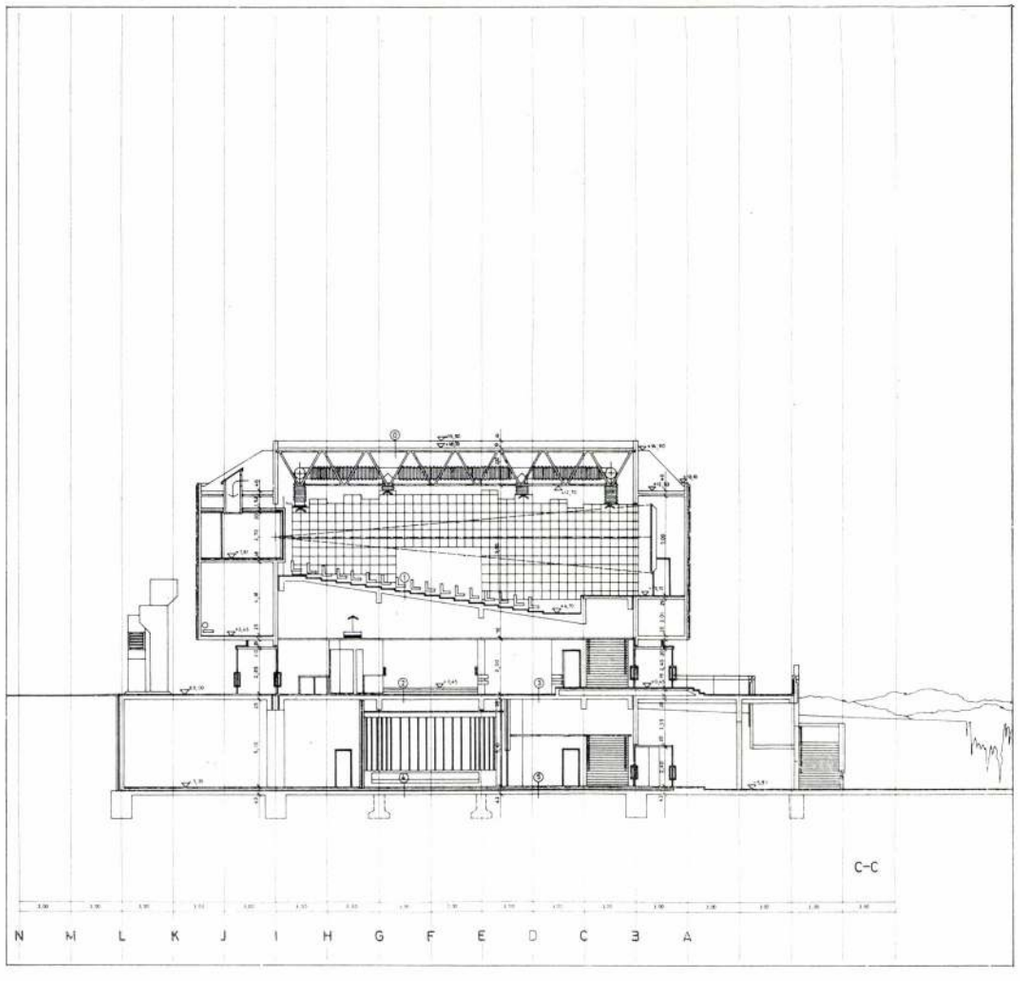

A filmszínház alaprajzi elrendezésénél a három szintes megoldást választottuk, amit több szempont indokolt:

— az ún. középső szint magába foglalja az érkezés és távozás, ill. a kiszolgálás funkcióját,

— a felső szint a nézőtér szeparált egységét biztosítja,

— az alsó szint a terepet kihasználva a kamaraterem, különböző igazgatási, személyzeti, szociális és raktárhelyiségek elhelyezésével lett kialakítva. Ugyancsak ezen a szinten nyert elhelyezést a filmszínházat ellátó gépészeti helyiségcsoport, amelyek a fűtést, szellőzést, klimatizálást biztosítják.

A nézőteret olyan 21 × 21 m-es négyzetbe szerkesztettük, melyet a szükséges egyéb funkciók úgy vesznek körül — lépcsőrendszerek —, hogy a gépkocsiforgalom dinamikus rezgései és zajhatásai teljes egészében kiküszöbölhetők. Ezt a megoldást a földtől való elválasztása és a körítő szerkezettől való dilatálása teszi lehetővé.

A filmszínház alaprajzi rendszere a háromszintes megoldáson túlmenően korrekt elrendezést biztosít az érkező és várakozó valamint az előadásról távozó közönség szétválasztására. A főbejárati szélfogón keresztül jut a néző a pénztárcsarnokba. A várócsarnokban helyeztük el a büfét, kétnemű W. C.-csoportot, valamint a ruhatárat. Innen juthat a közönség a jobb és bal oldali közlekedőkön — közös lépcsőkön — keresztül a nézőtérre. A nézőteret kétgépes, szélesvásznú filmszínháznak megfelelő szerkesztési elvek alapján alakítot-

MÁRTON ISTVÁN

Neptun Szálloda, Balatonföldvár

Építész: Márton István (LAKÓTERV)

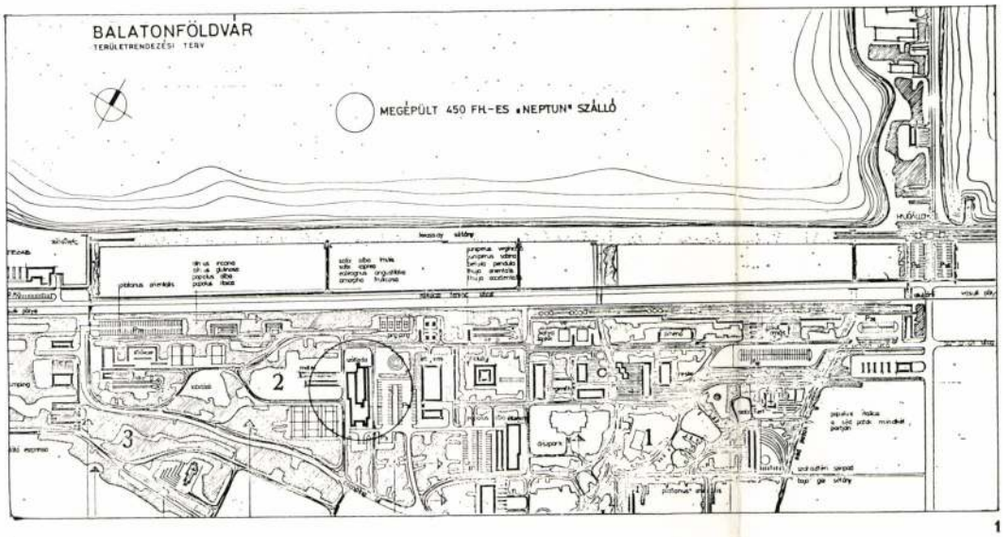

1

2

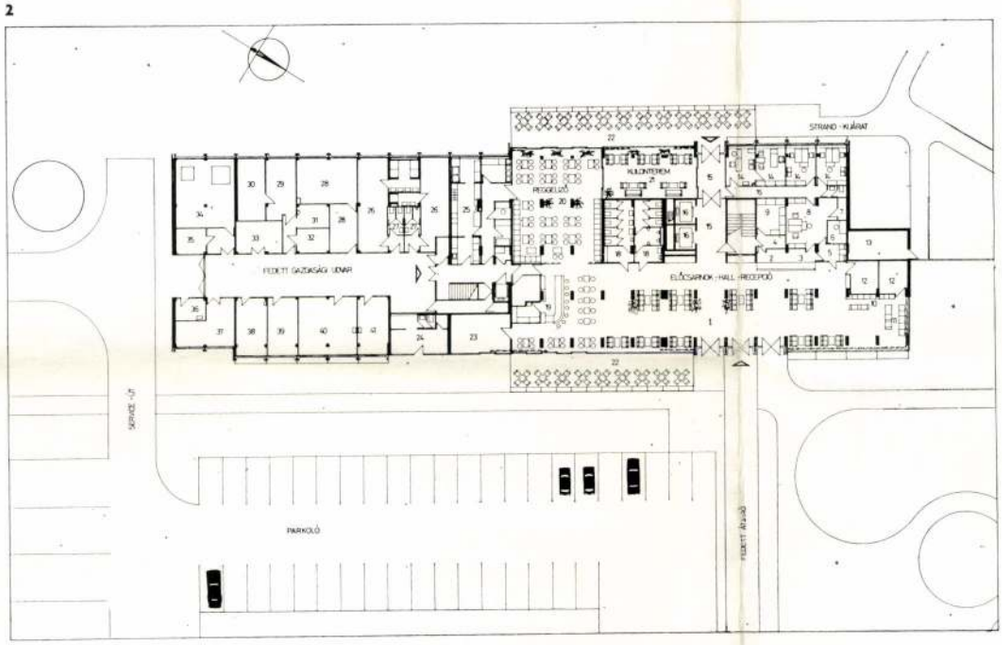

3

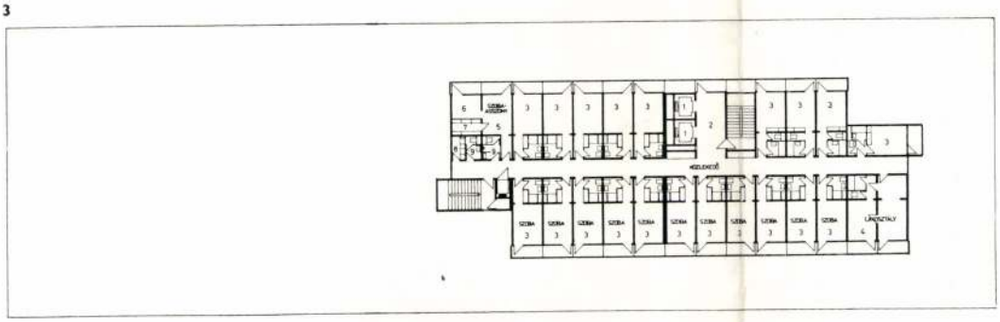

4

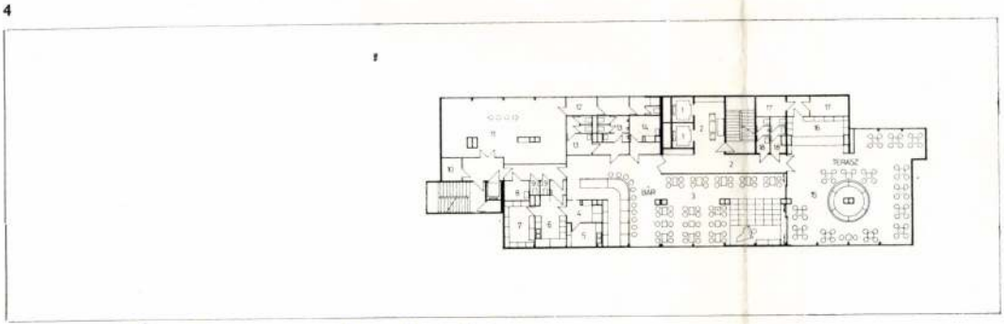

Tervezőtárs:	Bauer László
Belsőépítészek:	Horváth Jenő Marinov Gusztáv
Szerkezettervező:	Tésenyi Róbert
Elektromos tervező:	Bartók Jánosné
Víz-csatorna-gáz-tervezők:	Sinkovics Istvánné Brecz Lajos
Szellőzés-klíma:	Módl Andor
Technológus:	Billinger László
Organizátor:	Dr. Zetelaky Tamásné
Úttervező:	Magyar László
Közműtervező:	Németh Árpád (MÉLYÉPTERV)
Terep-kerttervező:	M. Baló Borbála
Generálkivitelező vállalat:	Somogy megyei ÁÉV
Főépítésvezető:	Párkányi Csaba
Építésvezető:	Kiss Miklós
Alvállalkozók:	ZALABÚTOR KERIPAR BUBIV ORSZAK Vállalat CSŐSZER Vállalat FÉMMUNKÁS Vállalat
Beruházást bonyolító vállalat:	KERBER Vállalat Soproni Géza Bajnok Gábor
Építtető:	Pannónia Szálloda és Vendéglátóipari Vállalat
Tervezés éve:	1973—1974
Kivitelezés éve:	1975—1977
Építmény beépített területe:	1645 m²
Az építmény összes szintjének bruttó területe:	10 682 m²
Az építmény összes szintjének nettó területe:	9613 m²
Beépített lm³:	31 956 m³
Szállodai férőhely:	450 férőhely
Szállodai szobák száma:	220+5=225 db
Fényképek:	Penner Gyuláné

1. Helyszínrajz
2. Földszinti alaprajz
   1. Előcsarnok-hall
   2. Porta
   3. Recepció
   4. Szél
   5. Telex-váró
   6. Telex
   7. Akkumulátorhelyiség
   8. Ügyvitel
   9. Poggyász-raktár
   10. Bazár
   11. Intertourist
   12. Raktárak
   13. Strandcikk-raktár
   14. Adminisztráció-igazgató
   15. Közlekedő-előtér
   16. Felvonók
   17. Telefonfülkék
   18. W. C.-csoport (női-férfi)
   19. Drink-bár
   20. Társalgó-reggeliző
   21. Különterem
   22. Terasz
   23. Pannonia szerviz
   24. Fodrászat
   25. Melegítőkonyha
   26. Öltözőhelyiségek
   27. W. C.-csoport
   28. Műhely
   29. Telefonkezelő
   30. Gépterem
   36. Porta
   37. Bútorraktár
   38. Felszerelés
   39. Szennyesraktár
   40. Tisztaruha-raktár
   41. Gazdasági iroda
3. Általános emeleti alaprajz
   1. Felvonók
   2. Közlekedő-előtér
   3. Kétágyas szobák
   4. Lakosztály
   5. Szobaasszony
   6. Szennyesruha-raktár
   7. Tisztaruha-raktár
   8. Szerviz
   9. W. C. (női-férfi)
4. Tetőszint alaprajza
   1. Felvonók
   2. Közlekedő-előtér
   3. Bár
   4. Italraktár
   5. Mosogató
   6. Szerviz konyha
   7. Raktárak
   8. Öltöző
   9. W. C.
   10. Göngyölegraktár
   11. Kazánház
   12. Műhely
   13. W. C.-csoport (női-férfi)
   14. Zenész öltöző
   15. Terasz
   16. Büfé
   17. Raktárak
   18. W. C. (női-férfi)

1. Plan de situation
2. Plan du rez-de-chaussée, 1/700
3. Plan d'étage courant 1/700
4. Plan du niveau de toit, 1/700

Magyar Építőművészet 1978/1

Beépítés, ill. telepítés

A tervezett üdülőszálló Balatonföldvár központjában, a Pannónia Szálloda és Vendéglátóipari Vállalat üzemeltetésében levő volt motelek és étterem területén nyert elhelyezést. Az ideális környezet, valamint a gazdasági szempontok, továbbá egy olyan fejlesztési koncepció indokolta a megvalósítást, amely meghatározta a község üdülőközponttá való fejlődésének lehetőségeit is.

A tervezés beindításakor a Balatoni Tárcaközi Bizottsággal, továbbá a Községi Tanács illetékeseivel koordinálva lehetőség nyílt arra, hogy a beépítés, ill. a telepítés kialakításánál nagyobb léptékben nemcsak a tervezett üdülőszálló helyét, hanem az egész üdülőközpont gyalogos- és forgalmi rendszerét is a korszerű igényeknek megfelelően alakítsuk ki.

Tanulmányterv készült az üdülőközpont belső magjára. Ennél a főszempont az volt, hogy a vasúttal párhuzamosan, az állomástól a kempingig gyalogos sétányt alakítsunk ki oly módon, hogy a gépkocsi-forgalmat az ún. Hősök útjáról kiiktatva a budapesti leágazó csomópontjáról, a kemping felé vezető útra helyezzük át. Erről az útról nyitottuk meg a szálloda megközelítésének útját, a szálló és az üdülőközpont nagy parkolóját.

Fenti alapelvek figyelembevételével telepítettük az üdülőszállót a beépítési tervben meghatározott helyre oly módon, hogy a jelenleg meglevő étteremhez pergolával kötöttük össze. Így átriumszerű parkolóudvar az érkezés helye, mely szerves kapcsolatban áll az ős vegetációval. A beépítésnél a további fejlesztési programot is meghatároztuk, így került elhelyezésre a meglevő étterem és a tervezett üdülőszállón kívül egy motelszárny, uszodával és a klubépülettel szerves kapcsolatban egy idegenforgalmi központ. A tervezett építészeti együttes a teljes megvalósulás után, a megfelelő csatlakozó szervizutak, parkolók, zöldterületi arányok biztosításával válik kulturált, a pihenés célját szolgáló szálloda-, ill. üdülőegyüttesé.

A Balatonhoz való kapcsolat is alapvető igényként jelentkezett, melyre a beépítésnél gyalogos alul-, ill. felüljárót javasoltunk.

A szálloda alaprajzi és szerkezeti rendszere

A Neptun üdülőszálloda a Balaton első olyan együttese, amelynél a megadott tervezési program korszerű, előregyártott paneles technológiával épült meg. Ez az előregyártott szerkezet a siófoki poligon üzem terméke — figyelembe véve az „Ezüstparton" kialakított üdülők funkcionális szerkezeti és gyakorlati tapasztalatait, egymástól eltolt, középfolyosós rendszerű alaprajzi rendszer, két lépcsőházi blokkra felfűzve. A felépítmény hotelrendszere, továbbá a tervezési programban megadott kiszolgáló helyiségigény a földszintnél lábra állítást, és az épület tömegéből kinyúló földszintes gazdasági lepényrészt igényelt. Az így kialakított alaprajzi rendszer tömör, gazdaságos szállodai funkciót biztosított, mivel méretrendszere az optimális szobaegységet vette alapul.

A szálloda telepítési módja, továbbá a gépkocsi forgalmi út határozta meg az épület földszintjén a bejárat, az érkező hall, a drinkbár, a reggeliző, a különterem szervizhelyisége, a recepció, a hozzátartozó adminisztratív kiszolgáló részek kialakítását, és e helyiségek térkapcsolatokkal veszik körül a hotelblokk függőleges közlekedő magját.

A közösségi helyiségek belső tereinek kialakításánál arra törekedtünk, hogy az anyagok és színek helyes alkalmazásával kedvező belső térélményt érhessünk el.

Az épület szerkezetéből adódó, tagolt belső tereket oldottabbá, levegősebbé tettük azáltal, hogy a padlózatra, a pillérekre és az álmennyezetre egyaránt világos színeket, anyagokat választottunk. Szerencsés megoldásnak tartjuk, hogy az előcsarnok-hall gipszkazetta álmennyezete indirekt világítást kap, ezáltal a hozzákapcsolódó, alacsonyabb belmagasságú részek — drinkbár, recepció, utazási iroda — álmennyezete a süllyesztett lámpatest világítással intimebb hangulatot sugároz. A falborítás furnér-színét pedig pácolt, középdió színben határoztuk meg, s ezáltal a terek színvilágát elsősorban a mobil bútorok színe határozza meg.

A földszinti vengédlátóhelyiségek szerves

1

kapcsolatban vannak az épületből kinyúló gazdasági lepényrésszel, amelyben a szálloda kiszolgáló, szociális, konyharaktár és gépészeti helyiségei helyezkednek el fedett gazdasági átvevő udvar biztosításával. A reggeliztetésre melegítő konyha készült, annak az elvnek a figyelembevételével, hogy a megmaradt és korszerűsített régi moteléttterem előkészítő részéből a szükséges nyersanyag feldolgozva kerül át. A gazdasági rész a szerviz lépcsőn keresztül — amely egyben a hotelszárny második tűzrendészetileg előírt lépcsője — lift közbeiktatásával van összeköttetésben a hotelszárny valamennyi szintjével.

Fentieken túlmenően a földszintre került elhelyezésre a férfi-női fodrászat, a játékterem és a vendéglátó drinkbár, a reggelizö külső teraszai.

A szálloda érkező funkcióját szétválasztottuk a strandra és az étterembe való jutás funkciójától oly módon, hogy a strandkijáratot közvetlenül a lift- és személyi közlekedést biztosító lépcső előteréhez kapcsoltuk, míg az étermet összekötő pergolát ezzel ellentétes irányba helyeztük el.

A földszinti közösségi helyiségek kapcsolatát a hotelszintekkel 2 db 12 személyes finn KOHNE gyorslifttel terveztük a fő lépcsőházzal közös előtérrel.

Az általános szint (hotelszint) középfolyosós rendszerű, olyan alaprajzi kialakítással, amelyet az üzemeltetővel és a beruházóval a tervezés során alakítottunk ki.

Minden szobaegység előtérrel és zuhanyozó, W. C.-helyiséggel rendelkezik, hideg-melegvíz szolgáltatással. A szintenként kialakított lakosztályok érkező hallal, nappalival és hálószobával, fürdőszobaegységekkel rendelkeznek.

A szervizszolgáltatást ezeken a szinteken a szervizlift biztosítja, a szintenként elhelyezett szobaasszony és a melegítőkonyha helyiségen keresztül.

Az általános szinteken túlmenően a 12. szintre helyezett tetőbár kiegészítő funkciója a szálloda igényének. Belső terében drinkbár és ülőbár funkciójára bontva, kulturált helyiségek biztosítják a szórakozás funkcióját.

Hangulata megkapó, a meggypiros, pácolt felületek, a jellegzetes süllyesztett lámpatestekkel kellemes bárhangulatot nyújtanak.

A tetőszint felett helyeztük el mindkét lépcsőházzal kapcsolatos liftgépház-szinteket, továbbá az összes vizeshelyiséget összefogó szellőzőgépházat, másrészt az éjjeli bár szellőzését és klimatizálását biztosító helyiségeket. Ugyancsak ezen a szinten alakítottuk ki — gazdasági és célszerűségi okokból — a melegvíz-szolgáltatást biztosító gázüzemű kazánházat is.

Az épület külső formai megjelenése

Az épület homlokzati és formai kialakítását alaprajzi rendszere határozta meg.

1. Az érkezés felőli főhomlokzat, a parkoló átrium udvarával
2. Főhomlokzati részlet a bejárat felől a pergolával és az átriumos parkolóval
3. Homlokzati részletrajz
4. A vizescsoport részletrajza

1. Façade principale du côté de l'entrée et l'atrium-cour du parking
2. Détail de la façade principale du côté de l'entrée avec la pergola et le parking à atrium
3. Détail de la façade
4. Détail du bloc sanitaire

2

3

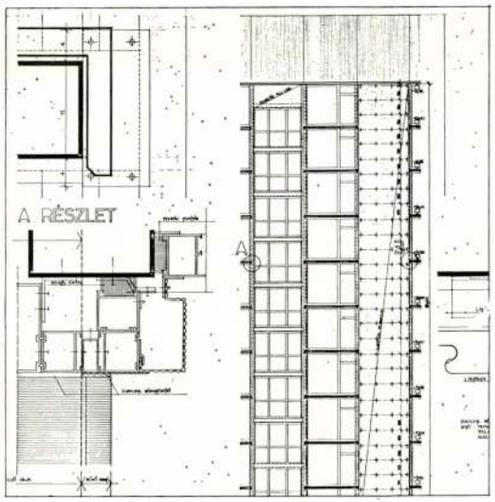

4

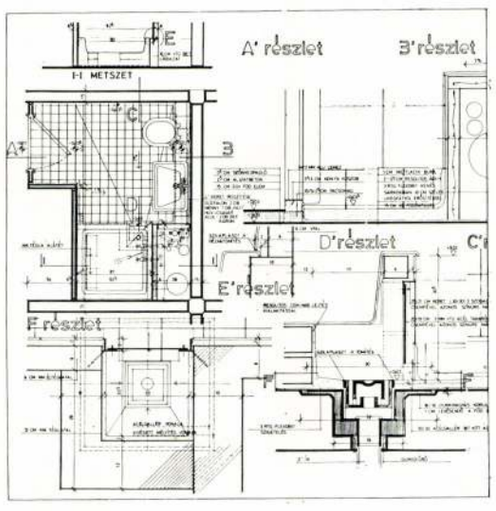

A mértéktartó tömegképzéssel horizontális tendenciájú architektúrát terveztünk olyan anyagok tervezésével, amelyek esztétikusak, de egyben a funkciót és az időálló színharmóniát biztosítják. Ez vonatkozik az épület tömör felületképzésére is, ahol szendvics panel helyett, Luxaflex burkolatot alkalmaztunk. Ez a megoldás épületfizikailag is indokolt volt és karakteres végfalat eredményezett.

Az épület külső homlokzati nyílásai, erkélymellvédjei alumínium szerkezetűek, így a felépítményi tömeg — a miskolci üveggyárban most már korszerűen gyártott — drótbetétes üveggel, a homlokzat könnyed formáját biztosítja.

A földszinten végighúzódó tömör, ill. végig felnyitott üvegfelületek az U alakú, előregyártott burkoló panelekkel, a felépítményi részszel szerves szín- és formai kapcsolatban vannak.

A Neptun Szállodát átadva, figyelembe véve az eddigi kialakult üzemeltetői véleményeket, úgy gondoljuk, hogy a Pannónia Szálloda és Vendéglátóipari Vállalat mint építtető, a KERBER Vállalat mint bonyolító, a SÁÉV mint kivitelező a tervező vállalattal egyetemben a mai igényeknek megfelelő korszerű szállodát valósítottak meg. A további balatoni szálloda fejlesztési igényszintjét is meghatározza az épület, mert a gazdaságosságot és az esztétikai igényeket összhangba tudta hozni.

M. I.

1. Véghomlokzati részlet
2. A földszinti társalgó
3. A földszinti hall a drink-bárral
4. A tetőbár részlete
5—6. Kétágyas szobarészletek
7. Appartement részlete

1. Détail de la façade frontale
2. Parloir du rez-de-chaussée
3. Hall au rez-de-chaussée et drink-bar
4. Détail du café-bar-toit
5—6. Détails de chambres à deux lits
7. Détail d'un appartement

1

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

István Márton,
Bildhauer

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1979 MÁR 5

1021

Ein Denkmal der Arbeiterbewegung von dem Bildhauer István Márton in Kiskunhalas (siehe Beitrag S. 2—3)

Verbrechen waren Vermögensdelikte, sie machten im vorigen Jahr 56 Prozent der Kriminalistik aus, zahlenmäßig waren es 71 396. 36 Prozent dieser Delikte richteten sich gegen gesellschaftliches, 64 Prozent gegen privates Eigentum. Der Schaden der meisten Straftaten lag unter 2000 Forint, erreichte in 35 Fällen jedoch eine Höhe von über einer halben Million Forint. Eine vielsagende Angabe: 15 Prozent des vorsätzlich verursachten Schadens in Höhe von 164 Millionen Forint war auf das Konto von 8—10 Tätern zu schreiben. Allein der ehemalige Leiter der Sparkasse von Iharosberény unterschlug 5,5 Millionen Forint.

Unter den gesamten Verbrechen machen die Wirtschaftsdelikte einen geringen Anteil aus, ihre Bedeutung ist jedoch umso größer und verlangt erhöhte Aufmerksamkeit. Der seit längerer Zeit spürbare Anstieg

10 Prozer
Dank stre
konnten d
um 6,3
werden, i
14 016 auf
den 712 F
kannt, die
schaden
halb Mill
ursachten.
chen des Verbrechens spielt im allgemeinen und hier im besonderen übermäßiger Alkoholgenuß unverändert eine maßgebliche Rolle.

„Den koordinierten staatlichen und gesellschaftlichen Maßnahmen zur Vorbeugung der Verbrechen und zur Beseitigung der Ursachen kommt nach wie vor eine große Bedeutung zu", betonte Dr. Károly Szijártó und belegte mit zahlreichen Beispielen, daß die Staatsanwaltschaft — über ihre täglichen Aufgaben hinaus — die Vorbeugung der Verbrechen mit regelmäßigen Untersuchungen unterstützt.

Beziehungen UVR—DDR

Langfristiger Arbeitsplan für Kultur

Die kulturelle Zusammenarbeit zwischen der Ungarischen Volksrepublik und

garischen Kultur feierte 1978 sein fünfjähriges Bestehen. Von Jahr zu Jahr wird

In 18 Komitatshauptstäd

SOMMERUI

Einer Publikation der Gesellschaft zur Verbreitung Populärwissenschaftlicher Kenntnisse (TIT) zufolge finden die diesjährigen Sommeruniversitäten in 18 Komitatshauptstädten statt und werden von TIT bzw. den Universitäten und Hochschulen der Gastgeberstädte veranstaltet.

Im vergangenen Jahr trafen Interessenten aus 38 Ländern ein, und viele von ihnen kommen jeden Sommer wieder, denn hier läßt sich stets Nützliches mit Angenehmem verbinden. Die Ausländer können das wirtschaftliche und gesellschaftliche Leben in Ungarn kennenlernen, erhalten einen

Marton István

iparművész

l.

Pécsi kiáll. 1941. ősz

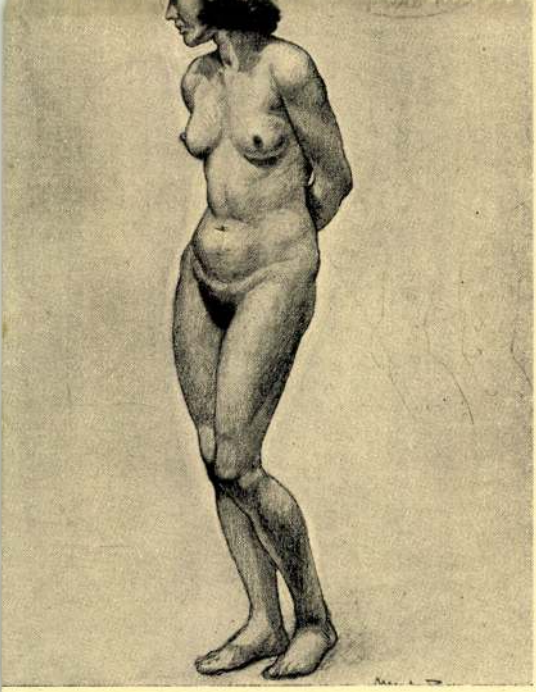

Bal:

LABANCZ
GYÖRGY
III. ÉVES
BÚTORTERVEZŐ

Jobb:

FRIEDRICH
HENRIK
III. ÉVES
ÖTVÖS.

NDRE, FENT (JOBB) PROF. ROVÁTKAY
HITS SÁNDOR.
)ESSIN FIGURAL.

Márton István épitész LAKÓTERV M.D.K.

Nemzetköti Ujságiró Szövetség üdülőháza, Balatonszéplak, / 1965/ repr.

Belsőépitész: Kecskés István,
Kerttervező: Dalányi László-Szentpétery Istváh

Magyar Épitőművészet 1965/6, 15-16.1. 17-18.1.

MDK

Márton István, ejtész

A veszprémi kétszintes kereskedelmi központ és a 18 emeletes lakóház tervezője.

Tervezik: Repo.

— : Az új Veszprém

5

ESTI HIRLAP, Bn. 1967. nr. 10.

M.D.K.

Márton István épitész

Balatonszéplak, Nemzetközi ujságiró üdülő, 1965,

Magyar Épitőművészet 1968/4. 10.l.

Márton István

XIV. ker. párthóz, 1959
fehet-fehér táblán reprodukció

A felszabadult Budapest művészete
Budapest, 1960. kiállítás, katalógus

Márton István

rajzokat készitett a kiadványhoz.

Családi ház tervek. 1959. Szerk.: Bene László, Kárpáti Andorné. Rajzokat készitette: Finta József, Balogh István, stb. Bp. 1959. Sztl. 1., képes.

M.D.K.

Márton István épitész

IA KÓTERV

Veszprém, Kis Lajos lakótelep központja.

repr.

Magyar Épitőművészet 1963/6. 2-3. l.

Márton István építész M.D.K.

LAKÓTERV

A Magyar Ujságirók Orsz. Szövetségének nemzetközi jellegü szállodájának terve Kecskés Istvánnal, Czigler Endre irányitásával.

G.J.: Nemzetközi üdülő épül Balatonszéplakon
Magyar Nemzet 1963. november 27. 5.1.

Márton István épitész M.D.K.

/LAKÓTERV/

Veszprém, Kiss Lajos lakótelep, 12 tantermes iskola

Képzőművészek: Fóth Ernő, Marosán László

Épitésvezető: Magyar István

Tervezés ideje: 1958, kivitelezés: 1960-61.

repr.

Magyar Épitőművészet 1963/1. 19-20.1.

Marton István

Hollay György: Veszprém, városközpont. /Marton István építész./ - Müszaki Tervezés, 1967. 2.sz. 37-4o. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 197o. 1.sz. 68-1o7. l./

77. l.

MÁRTON ISTVÁN

ÉPITÉSZ. FELKÉRTÉK AZ ALÁBBI PÁLYÁZATON VALÓ RÉSZVÉTELRE.

SCHÉRY GÁBOR: NYARALÓÉPÜLETEK TERVPÁLYÁZATA, 1968.

MAGYAR ÉPITŐMŰVÉSZET, 1968/4. 2 LAP.

MDK

Márton István, építész

A balaton néplaki Ezüstpart

beépítésének tervét kérítette

el. (Makett fényképe)

k. r.: Épül a néplaki Ezüstpart 3

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. jún. 11.

MDK

Márton István, építész

4 paneles technológiával épülő balatonmenti szállodák tervezője.

— : Szállodasor a balatonszéplaki „Ezüstparton"

13

Népszabadság, Bp. 1968. ápr.

MDK

Márton István, épülő

Veszprém újjáépítésének tervező munkáit ismertetik.

Tamás István: Új Veszprém épül 4

Népszabadság, Bp. 1968. aug. 15.

Márton István

Columbus utcai párthóz, 1959, terve

A felszabadult Budapest művészete, Budapest, 1960 15 l.
Kiállítás-katalógus

Márton István
építész

Veszprém. Diákszálló és Lakóépület

Repr.

1960-65.

Radó: Magyar építészet. 361.
Műszaki Kiadó 1971.

Márton István építész

L. Komáromi Lajos

Szolnoki Terem: Két építész, két remekmű 3.

Esti Hírlap, Bp. 1972 ápr. 3.

Marton István ötvös

Szabad Művészet, 1947

I. évf. 5. sz. 107. o.

Szabadszervezeti közlemények.

Pécsi Hírek.

Marton István

nobrass

Szabad Művészet

1953. 65. l. (Kép)

Ymre J.: I. Orsz.
Képzőmüv. Tanácskozás.

MDK

Marton István

Jelek, fémdomboritás ezüstből

Magyaros kereszt, "

Ne menj el, "

Pécsi Képzőm. Társ. 25-ik kiáll. 1939. október.

MDK

Marton István

Krisztus, fémdomboritás ezüstből

Pécsi Képzőm. Társ. 26-ik kiáll. 1940.november

Pesti Hirlap 1924 /XLVI/ nov. 27. 7 o. Rozgonyi Márton Imre/ip. müv./: A Lipótvárosi Társaskör elnökének, báró Szterényinek tiszteletére készittetett serleg. Fénykép. 6x9.

Márton Jakab

festőművész

Székesfehérvári képzőművészek kiállitása - Székesfehérvárott a vármegyeház dísztermében - képével szerepel. /Portrék/

Nemzeti Ujság 1931.IV.1.

Márton Jakab MDK

A püspöki palota, o.

A régi Városháztér, o.

Tanyai részlet, o.

Egyéb köztulajdonból elveszett mütárgyak jegyzéke
Bp. 1952

Márton Jakab

MDK

I.Fer.József arcképe, o.

gr. Zichy Jenő " "

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke

Bp. 1952

MDK

Márton Jakab

A Szövetség kiáll. Székesfehérvár. Képzőművészet
1928. lo. sz. 137.l.

Márton Jakab MDK

Az Amper partján, olf.

Műcsarnok 1905/6. téli kiáll.

MDK

Márton Jakab, festö

Vágvölgyi részlet. Olf.
Falvidéki kastély. Vizf.

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat. 1921.junius. Kat.

Márton Jakab

Székesfehérvári rész et, vf.

" " " "

M. rajztanárok o. egyesülete kiáll. M. Szal. 1922. máj.

15 l.

Márton Jakab

festő Székesfe-
hérvár

l

Lykafest 1896–1914

103. l.

MDKK

Márton Jakab, festö

126. Székesfehérvári részlet.
127. Székesfehérvári részlet. Olajf.

Nemzeti Szalon.-Öszi Tárlat. 1932. szept. Kat.

MDK

Márton Jakab

Székesfehérvári városház részlet

Udvarrészlet, of.

N.Szal. kiáll. 1927. jun. ~~17.~~ 1.

18

M.D.K.

Márton Jakab /1870-

313. I. Ferenc József arcképe. Olajf. vászon.
314. Gr. Zichy Jenő arcképe. Olajf. vászon.
315. A püspöki palota. Olajf. vászon.
316. A régi Városháztér. Olajf. vászon.
317. Tanyai részlet. Olajf. vászon.

Elvesztek. /Székesfehérvár/

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet.
20. l.
MUMOK. Bp. 1952.

MDK

Márton Jakab festőművész.

A Nemzeti Szalon 65.csoportkiállitása.

Képzőművészet,1929.21.sz.143.1.

MDK

Márton Jakab, Székesfehérvár

Vidéki centrumok. Képzőművészet, 1929. 19. sz.

~~xxx~~102 l.

MDK

Márton Jakab festőm.

Gy.N. cikke. Képzőművészet, 1928. 14.sz. 229. l.

MDK

Márton Jakab

A N. Szalon tavaszi tárlata. Képzőművészet 1931. 42. sz. 164.l.

MDK

Márton Jakab akvarellista

Albumban örökiti meg Székesfehérvár legszebb részleteit és festői emlékeit. Húsz műlap, kartonra nyomva mutatja be Székesfehérvár művészi szépségeit az akvarelltechnika minden gazdagságával.

Cikk: Márton Jakab: Székesfehérvári emlék.

Képzőművészet, 1930. IV. évf. 31. sz. 152. l.

Marton István MDK

iparművész

1945 jun. 3-án nyilik meg Marton István és Szalmásy S
Sándor iparművészek kiállitása Pécsett.

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945 utáni
művészeti életre vonatkozó adatok.
Művészettörténeti tanulmányok.Bp.1960. 221-250.l.

237.l.

Márton István

M/árton/ I/stván/: Tizemeletes lakóház, Veszprém, Kiss Lajos lakótelep. /Márton István épitész, Szentpéteri István kerttervező./ - Magyar Epitőművészet, 1966. 15. évf. 6.sz. 29-31. l.

M/árton/ I/stván/: Tizemeletes lakóház, Veszprém. /Márton István épitész/. - Müszaki Tervezés, 1966. 8.sz. 6-7. l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája / Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-283.l./ 249. l.

M.D.K.

Márton József dr. törökszentmiklósi ref.lelkész

Hunyadi János mellszobrát készitette ajándékba a román nagykövetségnek.
Cikk: Magyar szobrászművész ajándéka a román nagykövetségnek.

Népszava, 1958 május 27.

Dr Marton József
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, VIII., Blaha Lujza-tér 3
Telefon: 139-292

1957 MÁJ - 8.

TISZAVIDÉK,
SZOLNOK 2

470

A törökszentmiklósi tavaszi kiállításon

A TÖRÖKSZENTMIKLÓSI Városi Tanács tanácstermének falai néhány nap óta rendkívüli jelentőségű eseménynek tanui: itt nyílt meg április 20-án a Törökszentmiklósi Járási Kulturotthon képző- és iparművész csoportjának első tavaszi kiállítása.

A 20-án, délután 4 órakor lezajlott megnyitáskor 70 főnyi felnőttekből álló vendégkoszorú vette körül Kurucz István elvtársat, a Megyei Tanács népművelési csoportjának vezetőjét, aki ünnepélyesen megnyitotta a kiállítást. Ettől a perctől kezdve Törökszentmiklóson még soha nem látott méretekben indult meg a látogatók áradata, s a 25-ig tervezett kiállítás időtartamát a helyi párt- és tanácsszervek, valamint a közönség kívánságára meg kellett hosszabbítani.

A kiállítás rendezői látogatási könyvet fektettek fel, egyrészt azzal a céllal, hogy annak bejegyzései alapján megállapítható legyen a látogatók száma, másrészt azért, hogy módot adjanak a közönségnek véleménye nyilvánítására.

Sajnos, nem minden vendég élt ezzel a lehetőséggel, de megállapítható, hogy a kiállítás megnyitása óta eltelt rövid idő alatt egész Törökszentmiklós lakosságának fele, tehát minden második ember megfordult a kiállításon a Városi Tanács falai között. Ebben rejlik ennek a kiállításnak legnagyobb hordereje.

A kiállítás — minden hibájától eltekintve — jelentős tett a képzőművészetek népszerűsítésének területén és ezért mind a rendező szerveket, mind a kiállító alkotókat a legnagyobb elismerés illeti meg.

Hogy mennyire igénye — és eddig talán fel sem ismert igénye — a dolgozók legkülönfélébb rétegeinek a hasonló kiállításlátogatási lehetőség, példázzák a következő kiragadott bejegyzések, melyeket a vendégkönyvből gyűjtögettem ki; „Az egész kiállítás nagyon tetszett, várjuk a folyatást." — „Többször kívánnék kiállítást látni". — Követendő példa vidéken is." — „Kiállítás gyakrabban kell." S még sorolhatnám sokáig a hasonló megnyilvánulásokat.

De térjünk rá magára a kiállításra.

A Városi Tanácsnak kiállítás céljára nagyon alkalmas, szép, világos tanácsterme már első pillanatra is kissé túlzsúfoltnak hat, s később, amint részletekbe menően kívánja áttekinteni az ember a kiállított anyagot, még zavaróbb a rendszertelen elhelyezés. Ez az a tipikus eset, amikor a valamivel kevesebb sokkal több lett volna. A falon olajfestmények, pasztellek, fényképek, faragások; bútorokon terítők, lámpák, edények; szőnyegek a földön, falon, kályhán és fűtőtesten; közben szobrok, s bélyegek is láthatók.

A KIÁLLÍTOTT tárgyak sokfélesége már magán a meghívón is magára vonja a figyelmet; festmények, szobrok, csipkék, szőttesek, festett textilek, kerámiák szerepelnek a nyomtatott meghívón. Igen nagy anyag ahhoz, hogy így, egy terembe zsúfolva élvezhető legyen és minden kiállított művészeti, illetve iparág érvényesüljön. A vendégkönyv bejegyzéseiből is megállapítható, hogy a látogatók csak a legritkább esetben térnek ki a képek és szobrok méltatása mellett a többi kiállított tárgyak értékelésére. Nem is csoda, hiszen rendkívül nehéz feladat — hasonló látványban ritkán részesülő — szemnek és agynak a kiállított tárgyak labirintusában eligazodni. — Mégis megpróbálok rendet teremteni emlékeimben és leírom impresszióimat nem értékelési sorrendben, hanem úgy, ahogyan — friss élményről van szó — most feltörnek bennem.

A kiállításon a legkisebb, emlékezetemben a legnagyobb helyet foglalja el Varga Imre féltenyérnyi márványba vésett önarcképe és kisfiának ugyancsak domborművű képmása, szintén márvány. Szabó Jenő, a kiállítás egyik látogatója azt írta a vendégkönyvbe: „Javaslom, hogy Varga Imrével foglalkozzon a kör többet". Teljesen igazat adok neki.

Matlári Ferenc egészen kiemelkedő, művészi fényképfelvételei kérnek ezután szót. Egyszerűek, élnek a műfajadta lehetőségekkel, ízlésesek, magukkal ragadnak.

Dr. Marton József szobrai, — s azok között is különösképpen a magyar történelem kiemelkedő alakjainak portréi — a vendégkönyv bejegyzésének tanusága szerint is a legtöbb látogató tetszését nyerték meg. De sikert arattak portréi is, hiszen Törökszentmiklós nem olyan nagy város, hogy ne ismerne mindenki mindenkit és ne hasonlítgathatná össze a szobrot az eredetivel. Az, amit fentebb a „kevesebb több lett volna" címszó alatt mondottam, dr. Marton Józsefre is áll: jobban kellett volna művei közölt válogatnia, még igényesebbnek kellett volna lennie, hiszen másféléves szobrászkodásának úgyszólván minden terméke hiánytalanul ott van a kiállításon és természetes, hogy ezek a kísérletek nem lehetnek mind egyenlő értékűek.

Dr. MARTON József neve mellett legalább olyan sűrűn előfordul a látogatási naplóban R. Tóth Péter neve. R. Tóth Péter sok pasztellel és olajfestménnyel vesz részt ezen a kiállításon. Pasztelljei élményszerűbbek, frissebbek olajfestményeinél. Bár színeinek skálája nem túlságosan gazdag és változatos, mégis úgy az a terület, melyen tovább tud fejlődni. Olajfestményei közül részletesebben egyről kívánok beszélni, arról, amelyik a vendégkönyv bejegyzéseiben leggyakrabban említett mű, s a nagy átlagnak leginkább tetszett. Ennek a képnek címe: „Szárhordás". Az, hogy éppen ez a kép tetszett legjobban nagy általánosságban, mutatja, hibák vannak — hiányos képzettségük miatt — a vizuális művelség területén. Itt is megmutatkozik a középiskolákban annyira elengedhetetlen rajzoktatás hiánya. Ez a kérdéses kép ugyanis majdnem fényképezésszerű pontossággal, ábrolékosan, a naturalizmus fogalmát kimerítően ábrázol kukoricaszárat szállító parasztszekeret. Kedves anekdotát hallottam éppen ezzel a képpel kapcsolatban. Egy paraszibácsi — nézvén a képet, s látván alatta a festő nevét, megkérdezte: „Hol az az R. Tóth gyerek, hadd mondom el neki, hogy oly n parasztember még nem született, aki ilyen szabályosan tudta volna megrakni szárral a szekerét."

Ez az eset is azt példázza, mennyire elengedhetetlen a művészetben a valóság helyes ábrázolása, s milyen nagy segítség ebben a közönséggel való közvetlen kapcsolat is.

R. Tóth Lajos mellett még többen szerepelnek festményekkel a kiállításon; többek között Balogh Antal, Lázár Barna, Gledura Lajos is. Az egész kiállításon viszont hiányzik a festők és szobrászok számára elengedhetetlen rajzok, vázlatok, tanulmányok anyaga. Javasoljuk, hogy a szakkör a jövőben ezekre helyezzen nagyobb súlyt és bátran állítsa ki a friss, élményszerű, sikerült rajzokat, tanulmányokat is.

KÜLÖN KELLENE beszélni a kiállítás többi anyagáról, a szőnyegekről, festett textilekről, (melyek közül a mezítelen táncosnőket és pálmaligeteket ábrázoló „jampi"-nyakkendőket szívesen elengedtük volna), csipkékről, szőttesekről, kerámiákról. Ismétlem, ezek külön kiállítási anyagokba kívánkoznak, s javasoljuk, hogy a jövőben anyagukat ne is zsufolják össze a kép- és szoboranyaggal, s ez esetben magukra vonják azt a méltó és megérdemelt figyelmet, amelyet most — éppen a zsufoltság miatt — mintha nélkülöztek volna.

Meg kell emlékezni még a kiállított bélyegekről. Első pillanatban furcsán hat, hogy képzőművészeti kiállításon bélyegek szerepelnek. De ha megnézzük a bélyegeket, — megállapíthatjuk, hogy szeretetteljes, gondos válogatás eredményeképpen csupa olyan bélyeg van csokorba gyűjtve, amely valamilyen híres képzőművészeti alkotást — képet, szobrot — ábrázol. Kár, hogy a bélyeggyűjtőknek már nem volt annyi idejük, hogy az alkotások címét és alkotójuk nevét is feltüntessék, de az ötlet így is kedves, követésreméltó.

Búcsúzáskor ismét böngészgetek a látogatási könyv bejegyzései között. „A kiállítás nagyon érdekes és változatos" — „nivós". „Dicséretes törekvés új tehetségek felkutatására." Sándor Mihály, a Mezőgazdasági Gépgyár egyszerű dolgozója az írja: „Most látni azt, hogy Törökszentmiklóson komoly művészi tehetségek vannak és komoly fejlődés tapasztalható az ez előtti hasonló kiállításokhoz képest. A nagyobb népszerűsítés céljából ajánlanám a törökszentmiklósi képzőművészet fejlesztése érdekében egy akciót elindítani egy képzőművészeti alap létesítésére, melyhez anyagi lehetőségeimhez mérten örömmel ajánlok fel pénzösszeget."

— Ehhez — azt hiszem — nem kell kommentár.

Végezetül Bihari Lajosné szavaival búcsúzom, aki ezt írta a vendégkönyvbe: „A városnak a legszebb ünnepi ajándék ez a kiállítás. Köszönjük."

CZIRÁKY JULIA

29 129 helyett 39 267 forint

Harminckilencezer kétszázhatvanhét forintot nyert a Lottón Tar Ferenc, törökszentmiklósi labdarúgó játékvezető, a járási könyvtár vezetője. Nem lenne érdekes a hír, ha nem írnánk le részletesen, hogyan is jutott e nagy nyereményhez Tar Ferenc és családja.

Minden héten két szelvénnyel játszik és az első szelvény kitöltésekor problémát adott, hogy a 90 szám közül melyiket játsszák meg. Amikor a három csemetéje már az igazak álmát aludta, feleségével az asztalhoz ültek és gondolkoztak, milyen számot jelöljenek meg. Amikor a férj így szólt: nézd, nekünk a legkedvesebb az esküvőnk napja, játsszuk azt meg. Természetesen az asszony örömmel vette. Ez pedig 1946. V. 11. Igy négy szám már adva volt. Ekkor a feleség szólt: a legdrágább nekünk a három gyermek, így meg lett az ötödik szám is. Ezt az öt számot játszották hét héten keresztül. A férj töltötte ki a nyolcadik heti szelvényt és a 46-os helyett véletlenül a 48-as számot húzta át és ez jelentette a négyes találatot, ami közel száznegyvenszeres pénzt hozott a házhoz.

Terveik egyelőre: takarékbetétben hagyják, s majd csak később költik el az összeget.

Szolnoki MÁV Baráti Kör közleménye

A Baráti Kör értesíti a MÁV sportolóit és sportbarátait, hogy az egyesületi jelvények megérkeztek és átvehetők Halász Gyula és Veszelei János sporttársaknál, a szakosztályvezetőknél és a klubházban.

Járási úttörő asztaliteniszbajnokság Kunhegyesen

A kunhegyesi járás úttörő asztalitenisz bajnokságot rendezett. Úgy a fiúk, mint a lányok bajnokságát a tiszaroffiak nyerték meg. **Eredmény:**

Fiúk: 1. Tiszaroff, 2. Kunhegyesi Dózsa, 3. Kunhegyesi Kossuth, 4. Kenderes, 5. Tiszagyenda.

Lányok: 1. Tiszaroff, 2. Tiszagyenda, 3. Kenderes, 4. Kunhegyesi Kossuth.

— Deák M. —

SPORT= világhíradó

Moszkva:

A július végén — augusztus elején Moszkvában megrendezésre kerülő III. nemzetközi ifjúsági sportjátékon az eddigi jelentkezések alapján mintegy ötven ország négyezer sportolója vesz részt.

A szervező bizottság szinte naponta kapja a jelentkezési értesítéseket az egyes nemzeti olimpiai bizottságoktól, a nemzetközi szövetségektől és egyes sportolóktól. (MTI.)

TISZAVIDÉK

A Magyar Szocialista Munkáspárt Szolnok megyei elnöksége és a Megyei Tanács lapja

Felelős kiadó: Kálmán István

Szolnoki Nyomda Vállalat

Felelős nyomdavezető: Mészáros Sándor

Illés, Józsa, Makai. Nagy technikai fölényben játszott az NB II-es tartalékcsapat. A vasutasok nagyszerű összjátékkal felőrölték a mindvégig sportszerűen és lelkesen játszó cibakháziakat. Jók: Juhász, Lázár, Borzi (a mezőny legjobbja). Cibakháziaknál a kapus és a középcsatár.

*

Jászárokszállás—Tiszaföldvár 0:2.

Tiszaszentimre—Túrkevei AC 2:3.

Jászberényi Vasas II.—Rákóczifalva 1:3.

országos versenyen álltak rajthoz a Szolnoki MÁV atlétái. Eredmények: **200 m-es síkfutás, induló 12 fő:** 2. Tóth L. Béla (Szolnoki MÁV SE) 23 mp; **400 méteres síkfutás:** az előfutamban Oros János (Szolnoki MÁV SE) második lett. A döntőben nem indulhatott, mert kisebb rándulást szenvedett.

Vasárnap Kecskeméten a Szolnoki MÁV SE középtávfutói álltak rajthoz és jó eredménnyel tértek haza.

1 000 m-es síkfutás, induló

A TISZAVIDÉK **TOTO** *TANÁCSADÓJA*

E héten a 19-es számú szelvényhez az alábbi útmutatást adjuk:

1. **Ferencváros—Ujpesti Dózsa.** Az újpestiek szeszélyesen szerepelnek, a Ferencváros tartalékcsapata ellen. Pontszerzésük nem lenne meglepetés. x 1
2. **Vasas—Tatabányai SC.** Ez évben először szerepelnek Budapesten a vendégek. A Vasas biztos győzelmére számítunk. 1
3. **Salgótarjáni BTC—Szombathelyi Haladás.** — Salgótarján otthon szinte verhetetlen, bár a Ferencvárost legyőző Szombathely is okozhat meglepetést. 1 x
4. **Dorogi AC—Bp. Honvéd.** A Honvéd „Délamerikás" játékosai már szerepelhetnek, így a Honvéd az esélyesebb. x 2
5. **Szegedi EAC—MTK.** A hazai csapat még nem győzött otthonában. Az MTK vidéken is jól szerepelt. Pontvesztése meglepetés lenne. 2
6. **Budapesti VSC—Diósgyőri VTK.** Rangadó. A Diósgyőr már az NB I.-ben van. A hazai csapatnak legalább egy pontra szüksége van, hogy biztosítsa feljebb jutását. Ezt meg is szerezheti. x 1 2
7. **Perecesi TK—KISTEXT.** A vendégeknek a feljutása csak akkor valósulhat meg, ha mindkét hátralévő mérkőzését nagy gólaránnyal nyeri meg. Ehhez nem sok reménye van, a győzelmet azonban megszerezheti. 2
8. **Gázgyár—Pénzügyőrök.** A hazaiak tavasszal még nem nyertek mérkőzést. A vendégek sokkal jobban szerepelnek. 2 x
9. **Renes—Reims.** A vendégcsapat már nem nyerheti meg a bajnokságot, míg a hazaiaknak a kiesés, vagy bentmaradás kérdése dől el a pontszerzésen. A hazaiaknak adunk több esélyt. 1 x
10. **Nice—Lens.** A hazaiaknak győzniük kell, hogy biztosítsák bentmaradásukat az I. osztályban. Esetleg a döntetlen is elég. Ezt megszerzik. x 1
11. **Strasbourg—St.. Etienne.** A vendégeknek a döntetlen is elég a bajnoki címhez. A hazaiak győzelemmel sem menekülhetnek meg a kieséstől. 2
12. **Jugoszlávia-Olaszország.** Egyik csapat sincs jó formában. Otthonában mégis a hazaiak győzelmét várjuk. 1

A fő mérkőzések közül az első öt mérkőzést az NB I.-ért, a következő három mérkőzést az NB II.-ért, a következő három mérkőzést a francia bajnokságért játsszák, míg a 12-es számú mérkőzés a labdarúgó Európa Kupáért folyik.

A pótmérkőzésekre sorrendben az alábbi tippeket ajánljuk: 1, x, 1, 1, x, 2.

síkfutás (serdülő lányok): 3. Urbán Ilona 15 mp. **400 m-es**

Megyei teniszb

Május 4-én és 5-én rendezték meg a szolnoki MÁV sporttelepén a megyei teniszbajnokság legújabb fordulóját. Részletes eredmények:

NŐI MÉRKŐZÉSEK:

Szolnoki MÁV — Mezőtur 5:0. Szetteredmények: Jószai—Dobosné 2:6, 6:2, 6:3; Balczóné—Csernyeckiné 6:4, 6:0; Jószai, Balczóné, Csernyeckiné, Dobosné 6:3, 6:2; Jószai—Csernyeckiné játéknélkül, Balczóné—Dobosné játék nélkül.

Szolnoki MÁV I. — Szolnoki MÁV II. 5:0. Szetteredmények: Tihanyiné, — Balczóné 6:1, 6:0; Renkeiné—Jószai 6:1, 6:0; Tihanyiné, Renkeiné—Balczóné, Jószai 6:2, 6:1; Tihanyiné—Jószai 6:1, 6:1.

FÉRFI MÉRKŐZÉSEK:

Szolnoki MÁV I.—Mezőtur 5:0. Szetteredmények: Rázsó György—Takács 6:3, 6:0; Rázsó Pál — Csernyecki 6:0, 6:0; Jani, Rázsó Gy. — Takács, Csernyecki 6:0, 6:3.

Jászberény—Szolnoki MÁV II. 4:1, Szetteredmények: Csikos — Gábos 6:2, 6:1; Csikos —Bozó Lajos 6:0, 6:1, Balczó, Gábos (Szolnok) — Szilasi, Csikós játék nélkül. Szilasi — Balczó L. 6:3, 6:3; Szilasi — Deák Gy. 6:3, 6:3.

A Martfű I., Martfű II. férfi és női csapata visszalépett a bajnokságtól.

— R. Gy. —

Óvjuk erdőségeinket a tűztől

Országos viszonylatban megyénk nem áll jelentős helyen az erdőség tekintetében. Pedig a fának gazdasági és egészségügyi szempontból is nagy szerepe van. Nem utolsó sorban a táj szépségét is leginkább a fa adja. Ezért szükséges, hogy erdőségeinket növeljük.

Nem elegendő azonban a gondos elültetés, hanem a megtelepült csemetéket, növekvő fákat meg is kell védeni. Valamennyi kártevő között az erdők legnagyobb ellensége a tűz. Azt is mindjárt megmondhatjuk, hogy ezt leginkább az emberek okozzák, legtöbbször gondatlanságukkal. Famunkások, fuvarosok, gyümölcsszedők, utazók és kirándulók gyakran tüzet raknak, s aztán anélkül, hogy eloltanák, továbbmennek. Okozhat bajt és kárt a gondatlanul eldobott cigarettavég, vagy gyufa is.

Ebben az időszakban leggyakoribb az alomtűz, ami kimondottan a fiatal erdőállományunkat fenyegeti. Ilyenkorra a fák között a téli nedvesség már felszárad, de még nem fejlődött ki eléggé az új fű, s az égés gyorsan terjedhet.

Felhívjuk ezért a dolgozók figyelmét, hogy kirándulások alkalmával gyufát, cigarettát eloltatlanul ne dobjanak el. Erdőben tüzet rakni csak megfelelő óvintézkedés és az erdészeti szervhez intézett előzetes bejelentés után szabad. Igy is csak akkor, ha a hamut használat után teljesen elfojtjuk.

Kérjük a lakosságot, hogy ha valahol tüzet észlel, azonnal jelentse az erdészeti szerveknek. Azokat pedig, akik erdőségeink közelében laknak, arra kérjük, tartsák kötelességüknek, hogy tűz esetén segítsenek az oltásban. Mindannyiunk közös érdeke, hogy óvjuk és ápoljuk erdőinket, s azt a kevés fát, ami már „gyökeret eresztett" megyénkben.

II. fokú tűzrendészeti hatóság Szolnok

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, VIII., Blaha Lujza-tér 3
Telefon: 139-292

1957 MÁJ - 8

TISZAVIDÉK,
SZOLNOK 6

610

A törökszentmiklósi tavaszi kiállításon

A TÖRÖKSZENTMIKLÓSI Városi Tanács tanácstermének falai néhány nap óta rendkívüli jelentőségű eseménynek tanúi: itt nyílt meg április 20-án a Törökszentmiklósi Járási Kulturotthon képző- és iparművész csoportjának első tavaszi kiállítása.

A 20-án, délután 4 órakor lezajlott megnyitáskor 70 főnyi felnőttekből álló vendégkoszorú vette körül Kurucz István elvtársat, a Megyei Tanács népművelési csoportjának vezetőjét, aki ünnepélyesen megnyitotta a kiállítást. Ettől a perctől kezdve Törökszentmiklóson még soha nem látott méretekben indult meg a látogatók áradata, s a 25-ig tervezett kiállítás időtartamát a helyi párt- és tanácsszervek, valamint a közönség kívánságára meg kellett hosszabbítani.

A kiállítás rendezői látogatási könyvet fektettek fel, egyrészt azzal a céllal, hogy annak bejegyzései alapján megállapítható legyen a látogatók száma, másrészt azért, hogy módot adjanak a közönségnek véleménye nyilvánítására.

Sajnos, nem minden vendég élt ezzel a lehetőséggel, de megállapítható, hogy a kiállítás megnyitása óta eltelt rövid idő alatt egész Törökszentmiklós lakosságának fele, tehát minden második ember megfordult a kiállításon a Városi Tanács falai között. Ebben rejlik ennek a kiállításnak legnagyobb hordereje.

A kiállítás — minden hibájától eltekintve — jelentős tett a képzőművészetek népszerűsítésének területén és ezért mind a rendező szerveket, mind a kiállító alkotókat a legnagyobb elismerés illeti meg.

Hogy mennyire igénye — és eddig talán fel sem ismert igénye — a dolgozók legkülönfélébb rétegeinek a hasonló kiállításlátogatási lehetőség, példázzák a következő kiragadott bejegyzések, melyeket a vendégkönyvből gyűjtögettem ki; „Az egész kiállítás nagyon tetszett, várjuk a folytatást." — „Többször kívánnék kiállítást látni". — Követendő példa vidéken is." — „Kiállítás gyakrabban kell." S még sorolhatnám sokáig a hasonló megnyilvánulásokat.

De térjünk rá magára a kiállításra.

A Városi Tanácsnak kiállítás céljára nagyon alkalmas, szép, világos tanácsterme már első pillanatra is kissé túlzsúfoltnak hat, s később, amint részletekbe menően kívánja áttekinteni az ember a kiállított anyagot, még zavaróbb a rendszertelen elhelyezés. Ez az a tipikus eset, amikor a valamivel kevesebb sokkal több lett volna. A falon olajfestmények, pasztellek, fényképek, faragások; bútorokon terítők, lámpák, edények; szőnyegek a földön, falon, kályhán és fűtőtesten; közben szobrok, s bélyegek is láthatók.

A KIÁLLÍTOTT tárgyak sokfélesége már magán a meghívón is magára vonja a figyelmet; festmények, szobrok, csipkék, szőttesek, festett textilek, kerámiák szerepelnek a nyomtatott meghívón. Igen nagy anyag ahhoz, hogy így, egy terembe zsúfolva élvezhető legyen és minden kiállított művészeti, illetve iparág érvényesüljön. A vendégkönyv bejegyzéseiből is megállapítható, hogy a látogatók csak a lecritkább esetben térnek ki a képek és szobrok méltatása mellett a többi kiállított tárgyak értékelésére. Nem is csoda, hiszen rendkívül nehéz feladat — hasonló látványban ritkán részesülő — szemnek és agynak a kiállított tárgyak labirintusában eligazodni. — Mégis megpróbálok rendet teremteni emlékeimben és leírom impresszóimat nem értékelési sorrendben, hanem úgy, ahogyan — friss élményről van szó — most feltörnek bennem.

A kiállításon a legkisebb, emlékezetemben a legnagyobb helyet foglalja el Varga Imre féltenyérnyi márványba vésett önarcképe és kisfiának ugyancsak domborművű képmása, szintén márvány. Szabó Jenő, a kiállítás egyik látogatója azt írta a vendégkönyvbe: „Javaslom, hogy Varga Imrével foglalkozzon a kör többet". Teljesen igazat adok neki.

Matlári Ferenc egészen kiemelkedő, művészi fényképfelvételei kérnek ezután szót. Egyszerűek, élnek a műfajadta lehetőségekkel, ízlésesek, magukkal ragadnak.

Dr. Marton József szobrai, — s azok között is különösképpen a magyar történelem kiemelkedő alakjainak portréi — a vendégkönyv bejegyzésének tanúsága szerint is a legtöbb látogató tetszését nyerték meg. De sikert arattak portréi is, hiszen Törökszentmiklós nem olyan nagy város, hogy ne ismerne mindenki mindenkit és ne hasonlítgathatná össze a szobrot az eredetivel. Az, amit fentebb a „kevesebb több lett volna" címszó alatt mondottam, dr. Marton Józsefre is áll: jobban kellett volna művei között válogatnia, még igényesebbnek kellett volna lennie, hiszen másféléves szobrászkodásának úgyszólván minden terméke hiánytalanul ott van a kiállításon és természetes, hogy ezek a kísérletek nem lehetnek mind egyenlő értékűek.

Dr. MARTON József neve mellett legalább olyan sűrűn előfordul a látogatási naplóban R. Tóth Péter neve. R. Tóth Péter sok pasztellel és olajfestménnyel vesz részt ezen a kiállításon. Pasztelljei élményszerűbbek, frissebbek olajfestményeinél. Bár színeinek skálája nem túlságosan gazdag és változatos, mégis ez az a terület, melyen tovább tud fejlődni. Olajfestményei közül részletesebben egyről kívánok beszélni, arról, amelyik a vendégkönyv bejegyzéseiben leggyakrabban említett mű, s a nagy átlagnak leginkább tetszett. Ennek a képnek címe: „Szárhordás". Az, hogy éppen ez a kép tetszett legjobban nagy általánosságban, mutatja, hibák vannak — hiányos képzettségük miatt — a vizuális műveltség területén. Itt is megmutatkozik a középiskolákban annyira elengedhetetlen rajzoktatás hiánya. Ez a kérdéses kép ugyanis majdnem fényképezésszerű pontossággal, avrólékosan, a naturalizmus fogalmát kimerítően ábrázol kukoricaszárat szállító parasztszekeret. Kedves anekdotát hallottam éppen ezzel a képpel kapcsolatban. Egy parasztbácsi — nézvén a képet, s látván alatta a festő nevét, megkérdezte: „Hol az az R. Tóth gyerek, hadd mondom el neki, hogy olyan parasztember még nem született, aki ilyen szabályosan tudta volna megrakni szárral a szekerét."

Ez az eset is azt példázza, mennyire elengedhetetlen a művészetben a valóság helyes ábrázolása, s milyen nagy segítség ebben a közönséggel való közvetlen kapcsolat is.

R. Tóth Lajos mellett még többen szerepelnek festményekkel a kiállításon; többek között Balogh Antal, Lázár Barna, Gleadura Lajos is. Az egész kiállításon viszont hiányzik a festők és szobrászok számára elengedhetetlen rajzok, vázlatok, tanulmányok anyaga. Javasoljuk, hogy a szakkör a jövőben ezekre helyezzen nagyobb súlyt és bátran állítsa ki a friss, élményszerű, sikerült rajzokat, tanulmányokat is.

KÜLÖN KELLENE beszélni a kiállítás többi anyagáról, a szőnyegekről, festett textilekről, (melyek közül a mezítelen táncosnőket és pálmaligeteket ábrázoló „jampi"-nyakkendőket szívesen elengedtük volna), csipkékről, szőttesekről, kerámiákról. Ismétlem, ezek külön kiállítási anyagokba kívánkoznak, s javasoljuk, hogy a jövőben anyagukat ne is zsúfolják össze a kép- és szoboranyaggal, s ez esetben magukra vonják azt a méltó és megérdemelt figyelmet, amelyet most — éppen a zsúfoltság miatt — mintha nélkülöztek volna.

Meg kell emlékezni még a kiállított bélyegekről. Első pillanatban furcsán hat, hogy képzőművészeti kiállításon bélyegek szerepelnek. De ha megnézzük a bélyegeket, — megállapíthatjuk, hogy szeretetteljes, gondos válogatás eredményeképen csupa olyan bélyeg van csokorba gyűjtve, amely valamilyen híres képzőművészeti alkotást — képet, szobrot — ábrázol. Kár, hogy a bélyeggyűjtőknek már nem volt annyi idejük, hogy az alkotások címét és alkotójuk nevét is feltüntessék, de az ötlet így is kedves, követésremélő.

Búcsúzáskor ismét böngésszétek a látogatási könyv bejegyzései között. „A kiállítás nagyon érdekes és változatos" — „nívós". „Dicséretes törekvés új lehetőségek felkutatására." Sándor Mihály, a Mezőgazdasági Gépgyár egyszerű dolgozója az írja: „Most látni azt, hogy Törökszentmiklóson komoly művészi tehetségek vannak és komoly fejlődés tapasztalható az ez előtti hasonló kiállításokhoz képest. A nagyobb népszerűsítés céljából ajánlanám a törökszentmiklósi képzőművészet fejlesztése érdekében egy akciót elindítani egy képzőművészeti alap létesítésére, melyhez anyagi lehetőségeimhez mérten örömmel ajánlok fel pénzösszeget."

— Ehhez — azt hiszem — nem kell kommentár.

Végezetül Bihari Lajosné szavaival búcsúzom, aki ezt írta a vndégkönyvbe: „A városnak a legszebb ünnepi ajándék ez a kiállítás. Köszönjük."

CZIRÁKY JULIA

251 25 helyett 39 267 forint

Harminckilencezer kétszázhatvanhét forintot nyert a Lottón Tar Ferenc, törökszentmiklósi labdarúgó játékvezető, a járási könyvtár vezetője. Nem lenne érdekes a hír, ha nem írnánk le részletesen, hogyan is jutott e nagy nyereményhez Tar Ferenc és családja.

Minden héten két szelvénnyel játszik és az első szelvény kitöltésekor problémát adott, hogy a 90 szám közül melyiket játsszák meg. Amikor a három csemetéje már az igazak álmát aludta, feleségével az asztalhoz ültek és gondolkoztak, milyen számot jelöljenek meg. Amikor a férj így szólt: nézd, nekünk a legkedvesebb az esküvőnk napja, játsszuk azt meg. Természetesen az asszony örömmel vette. Ez pedig 1946. V. 11. Igy négy szám már adva volt. Ekkor a feleség szólt: a legdrágább nekünk a három gyermek, így meg lett az ötödik szám is. Ezt az öt számot játszották hét héten keresztül. A férj töltötte ki a nyolcadik heti szelvényt és a 46-os helyett véletlenül a 48-as számot húzta át és ez jelentette a négyes találatot, ami közel száznegyvenszeres pénzt hozott a házhoz.

Terveik egyelőre: takarékbetétben hagyják, s majd csak később költik el az összeget.

Szolnoki MÁV Baráti Kör közleménye

A Baráti Kör értesíti a MÁV sportolóit és sportbarátait, hogy az egyesületi jelvények megérkeztek és átvehetők Halász Gyula és Veszelei János sporttársaknál, a szakosztályvezetőknél és a klubházban.

Járási úttörő asztaliteniszbajnokság Kunhegyesen

A kunhegyesi járás úttörő asztalitenisz bajnokságot rendezett. Úgy a fiúk, mint a lányok bajnokságát a tiszaroffiak nyerték meg. **Eredmény:**

Fiúk: 1. Tiszaroff, 2. Kunhegyesi Dózsa, 3. Kunhegyesi Kossuth, 4. Kenderes, 5. Tiszagyenda.

Lányok: 1. Tiszaroff, 2. Tiszagyenda, 3. Kenderes, 4. Kunhegyesi Kossuth.

— Deák M. —

SPORT= világhíradó

Moszkva:

A július végén — augusztus elején Moszkvában megrendezésre kerülő III. nemzetközi ifjúsági sportjátékon az eddigi jelentkezések alapján mintegy ötven ország négyezer sportolója vesz részt.

A szervező bizottság szinte naponta kapja a jelentkezési értesítéseket az egyes nemzeti olimpiai bizottságoktól, a nemzetközi szövetségektől és egyes sportolóktól. (MTI.)

TISZAVIDÉK

A

Magyar Szocialista Munkáspárt Szolnok megyei elnöksége és a Megyei Tanács lapja

Felelős kiadó: Kálmán István

Szolnoki Nyomda Vállalat

Felelős nyomdavezető: Mészáros Sándor

Illés, Józsa, Makai. Nagy technikai fölényben játszott az NB II-es tartalékcsapat. A vasutasok nagyszerű összjátékkal felőrölték a mindvégig sportszerűen és lelkesen játszó cibakháziakat. Jók: Juhász, Lázár, Borzi (a mezőny legjobbja). Cibakháziaknál a kapus és a középcsatár.

*

Jászárokszállás—Tiszaföldvár 0:2.

Tiszaszentimre—Túrkevei AC 2:3.

Jászberényi Vasas II.—Rákóczifalva 1:3.

országos verse... rajthoz a Szolnoki MÁV atlétái. Eredmények: **200 m-es síkfutás, induló 12 fő:** 2. Tóth L. Béla (Szolnoki MÁV SE) 23 mp; **400 méteres síkfutás:** az előfutamban Oros János (Szolnoki MÁV SE) második lett. A döntőben nem indulhatott, mert kisebb rándulást szenvedett.

Vasárnap Kecskeméten a Szolnoki MÁV SE középtávfutói álltak rajthoz és jó eredménnyel tértek haza.

1 000 m-es síkfutás, induló

A TISZAVIDÉK **TOTO** *TANÁCSADÓJA*

E héten a 19-es számú szelvényhez az alábbi útmutatást adjuk:

1. **Ferencváros—Ujpesti Dózsa.** Az újpestiek szeszélyesen szerepelnek, a Ferencváros tartalékcsapata ellen. Pontszerzésük nem lenne meglepetés. x 1
2. **Vasas—Tatabányai SC.** Ez évben először szerepelnek Budapesten a vendégek. A Vasas biztos győzelmére számítunk. 1
3. **Salgótarjáni BTC—Szombathelyi Haladás.** — Salgótarján otthon szinte verhetetlen, bár a Ferencvárost legyőző Szombathely is okozhat meglepetést. 1 x
4. **Dorogi AC—Bp. Honvéd.** A Honvéd „Délamerikás" játékosai már szerepelhetnek, így a Honvéd az esélyesebb. x 2
5. **Szegedi EAC—MTK.** A hazai csapat még nem győzött otthonában. Az MTK vidéken is jól szerepelt. Pontvesztése meglepetés lenne. 2
6. **Budapesti VSC—Diósgyőri VTK.** Rangadó. A Diósgyőr már az NB I.-ben van. A hazai csapatnak legalább egy pontra szüksége van, hogy biztosítsa feljebb jutását. Ezt meg is szerezheti. x 1 2
7. **Perecesi TK—KISTEXT.** A vendégeknek a feljutása csak akkor valósulhat meg, ha mindkét hátralévő mérkőzését nagy gólaránnyal nyeri meg. Ehhez nem sok reménye van, a győzelmet azonban megszerezheti. 2
8. **Gázgyár—Pénzügyőrök.** A hazaiak tavasszal még nem nyertek mérkőzést. A vendégek sokkal jobban szerepelnek. 2 x
9. **Renes—Reims.** A vendégcsapat már nem nyerheti meg a bajnokságot, míg a hazaiaknak a kiesés, vagy bentmaradás kérdése dől el a pontszerzésen. A hazaiaknak adunk több esélyt. 1 x
10. **Nice—Lens.** A hazaiaknak győzniük kell, hogy biztosítsák bentmaradásukat az I. osztályban. Esetleg a döntetlen is elég. Ezt megszerzik. x 1
11. **Strasbourg—St.. Etienne.** A vendégeknek a döntetlen is elég a bajnoki címhez. A hazaiak győzelemmel sem menekülhetnek meg a kieséstől. 2
12. **Jugoszlávia-Olaszország.** Egyik csapat sincs jó formában. Otthonában mégis a hazaiak győzelmét várjuk. 1

A fő mérkőzések közül az első öt mérkőzést az NB I.-ért, a következő három mérkőzést az NB II.-ért, a következő három mérkőzést a francia bajnokságért játsszák, míg a 12-es számú mérkőzés a labdarúgó Európa Kupáért folyik.

A pótmérkőzésekre sorrendben az alábbi tippeket ajánljuk: 1, x, 1, 1, x, 2.

Urbán Ilona 15 mp. **400 m-es** [illegible]

Megyei teniszba

Május 4-én és 5-én rendezték meg a szolnoki MÁV sporttelepén a megyei teniszbajnokság legújabb fordulóját. Részletes eredmények:

NŐI MÉRKŐZÉSEK:

Szolnoki MÁV — Mezőtur 5:0. Szetteredmények: Jószai—Dobosné 2:6, 6:2, 6:3; Balczóné—Csernyeckiné 6:4, 6:0; Jószai, Balczóné, Csernyeckiné, Dobosné 6:3, 6:2; Jószai—Csernyeckiné játéknélkül, Balczóné—Dobosné játék nélkül.

Szolnoki MÁV I. — Szolnoki MÁV II. 5:0. Szetteredmények: Tihanyiné, — Balczóné 6:1, 6:0; Renkeiné—Jószai 6:1, 6:0; Tihanyiné, Renkeiné—Balczóné, Jószai 6:2, 6:1.

FÉRFI MÉRKŐZÉSEK:

Szolnoki MÁV I.—Mezőtur 5:0. Szetteredmények: Rázsó György—Takács 6:3, 6:0; Rázsó Pál — Csernyecki 6:0, 6:0; Jani, Rázsó Gy. — Takács, Csernyecki 6:0, 6:3.

Jászberény—Szolnoki MÁV II. 4:1, Szetteredmények: Csikos — Gábos 6:2, 6:1; Csikos —Bozó Lajos 6:0, 6:1, Balczó, Gábos (Szolnok) — Szilasi, Csikós játék nélkül. Szilasi — Balczó L. 6:3, 6:3; Szilasi — Deák Gy. 6:3, 6:3.

A Martfű I., Martfű II. férfi és női csapata visszalépett a bajnokságtól.

— R. Gy. —

Óvjuk erdőségeinket a tűztől

Országos viszonylatban megyénk nem áll jelentős helyen az erdőség tekintetében. Pedig a fának gazdasági és egészségügyi szempontból is nagy szerepe van. Nem utolsó sorban a táj szépségét is leginkább a fa adja. Ezért szükséges, hogy erdőségeinket növeljük.

Nem elegendő azonban a gondos elültetés, hanem a megtelepült csemetéket, növekvő fákat meg is kell védeni. Valamennyi kártevő között az erdők legnagyobb ellensége a tűz. Azt is mindjárt megmondhatjuk, hogy ezt leginkább az emberek okozzák, legtöbbször gondatlanságukkal. Famunkások, fuvarosok, gyümölcsszedők, utazók és kirándulók gyakran tüzet raknak, s aztán anélkül, hogy eloltanák, továbbmennek. Okozhat bajt és kárt a gondatlanul eldobott cigarettavég, vagy gyufa is.

Ebben az időszakban leggyakoribb az alomtűz, ami kimondottan a fiatal erdőállományunkat fenyegeti. Ilyenkorra a fák között a téli nedvesség már felszárad, de még nem fejlődött ki eléggé az új fű, s az égés gyorsan terjedhet.

Felhívjuk ezért a dolgozók figyelmét, hogy kirándulások alkalmával gyufát, cigarettát eloltatlanul ne dobjanak el. Erdőben tüzet rakni csak megfelelő óvintézkedés és az erdészeti szervhez intézett előzetes bejelentés után szabad. Igy is csak akkor, ha a hamut használat után teljesen elfojtjuk.

Kérjük a lakosságot, hogy ha valahol tüzet észlel, azonnal jelentse az erdészeti szerveknek. Azokat pedig, akik erdőségeink közelében laknak, arra kérjük, tartsák kötelességüknek, hogy tűz esetén segítsenek az oltásban. Mindannyiunk közös érdeke, hogy óvjuk és ápoljuk erdőinket, s azt a kevés fát, ami már „gyökeret eresztett" megyénkben.

II. fokú tűzrendészeti hatóság Szolnok

Dr. Marton József MDK

Szerepelt a törökszentmiklósi Járási Kulturotthon képző és iparművész csoportjának első tavaszi kiállitásán /megnyilt ápr. 25-én/ szobraival.

Cziráky Julia: A törökszentmiklósi tavaszi kiállitáson.

TISZAVIDÉK, Szolnok. 1957. máj. 8.

Marton József dr. MDK

"Déryné portréja"

"Hunyady János"

B.T. :Megyei képzőművészeti kiállitás Törökszentmiklóson.
TISZAVIDÉK. 1958. ápr. 10.

MARTON József asztalos

VARGA Gyula: Adatok a debreceni asztalos céh és a népi butor történetéhez.=A Debreceni Déri Muzeum Évkönyve 1988 (1990) 111.p.

1797 - céhmester

Márton Károly, grafikus

Márton Károly: Verset mondok

Márton Károly Ver

2.

Élet és Iro d

41. nov. 30.

XXVIII/48

Márton Károly

MTI SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Az alábbi lapból:

MAGYAR HÍRLAP

MAGYAR HÍRLAP 1021 K

Márton Károly rajza

Ben Nicholson értéke

Meglepő képzettársítással kezdi esszéjét a festőt bemutató kismonográfiában *Sik Csaba*. Radnótit idézi: *„A Boulevard St. Michel s a Rue Cujas sarkán kissé lejt a járda..."* Majd így folytatja: *„a járdát azóta bizonyára kiegyenlítették..."*. Hadd mondjak ellent; a járda nemrégen még lejtett, tudatlanul is őrizve a költő megállapítását. De mi közs mindehhez *Ben Nicholsonnak*? A hangvétel. Az a friss, eleven megközelítési mód, ahogyan egy magyar művészettörténész bevonja a távolian hűvös, Görögországba és Itáliába húzó, s Párizsban igazán élő angol kortárs festőt a magyar szellemi köztudatba. Önkéntelen a közhelyszerű kérdés: vajon mikor írnak így, testközútközben érezné igazán jól magát. Annyira, hogy vannak szobrai, amelyek festményszerűek, és festményei, amelyek plasztikára emlékeztetnek. Festőnek talán forma- és színszegény, szobrásznak viszont túl színes. *Braque* útján járva *Mondriant* követte. Előbb megtanulta a természeti formák leegyszerűsítését körre és négyszögre, aztán megfestette líraian szép álomtájait: Pisát, Sienát, Torcellót és San Giminagno látomásos világát.

Sik Csaba trouvaille-ja abban rejlik, hogy nem igyekszik elhelyezni mesterét a kubizmus és az absztrakció közt meghúzott vonal rovátkáin, hanem *elemzi képeit*. Ezzel elkerüli azt a buktatót, amelyen neves elődei,

MK SAJTOFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP

1981 JUN 14

Márton Károly
grafikus

MAGYAR HÍRLAP

1021

Márton Károly rajza

MAGYAR HÍRLAP

Egy hét a világgazdaságban

Gabonatár

Június 8—9-én szovjet és amerik Londonban a gabonakereskedelemr Államok összesen 12 millió tonna uniónak. Szerdán lemondásra kénys lenes kampány erősödésének jeleké bank kormányzója. A neves gaz olyan időben került sor, amikor Ir súlyosabb gondokkal küszködik.

A carteri gabonaembargó április végi feloldása óta ezen a héten ültek először hivatalosan tárgyalóasztalhoz a szovjet és az amerikai szakemberek, hogy *megvitassák* az USA gabonaszállítási ajánlatát. A megbeszéléseket amerikai részről szorgalmazták, ugyanis mind erősebb nyomás

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-548, 340-726
1980 OKT 19

MAGYAR HÍRLAP

Márton Károly,
grafikusművész

1021

Márton Károly rajza

tábornoki sorba, az részben életkörülményei szerencsétlen alakulásának, részben fájdalmasan korai halálának tulajdonítható. Mindenképpen méltányos volna azonban, ha az utókor a művei révén megérdemelt elismerésben részesítené. *(Szépirodalmi)*

Rónay László

Márton Károly

Magyar Hirlap 1981/6

Márton Károly rajza

MÁRTON KÁROLY

FIS 64.0.

Párizsban a Julian-
nál tanult festeni.
világháboru kitörések

Márton Károly

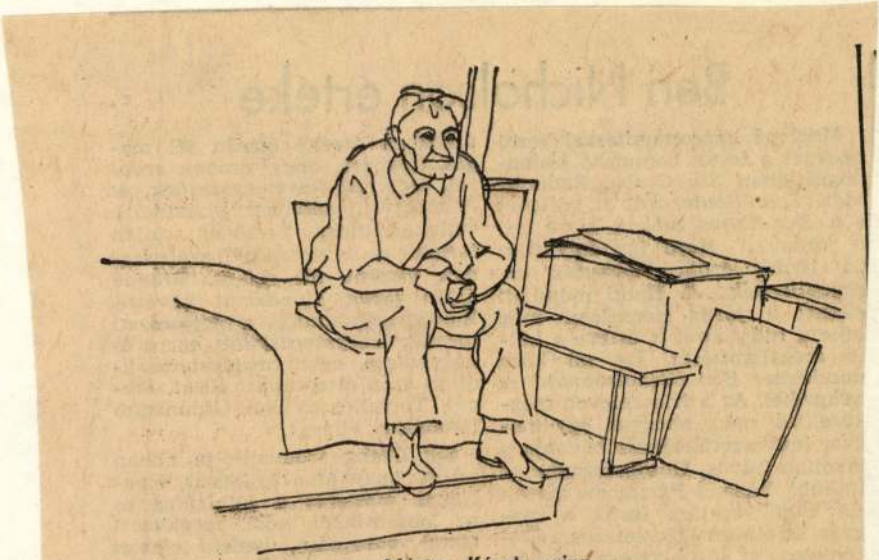

Márton Károly rajza

MARTON KÁROLY, posztósmester

1840-ben Marton és több posztósmester azt kérték a tanácstól, hogy "posztókészitményeik tetszetősb elkészitése és jobb kidolgoztatása tekintetéből" engedjék meg gépek beszerzését. 35.old. 3.jegyz

SZOVÉNYI ISTVÁN: A régi kőszegi posztógyár keletkezése 32.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, 1958. I.köt. Szombathely, 1958

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

Márton Károly
grafikusművész

1979 OKT 20

1021

Márton Károly rajza

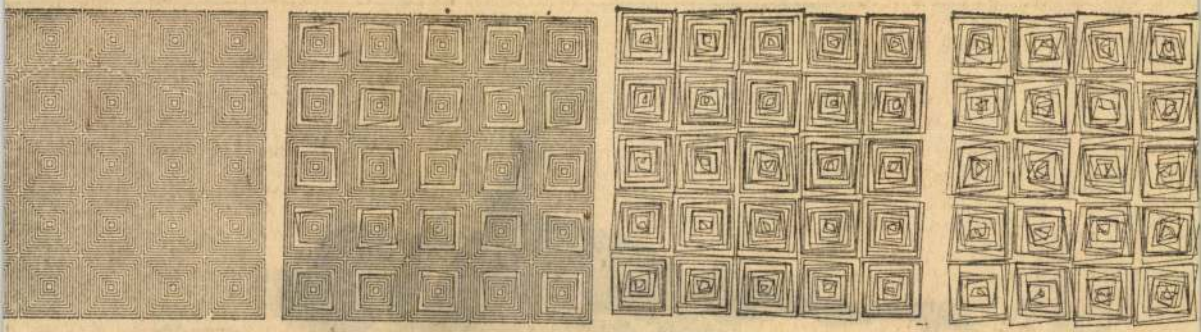

ÁRAZ GYÖRGY ROVATA

NAPTÁR

A tűzből minden lesz és mindenből tűz lesz, mint ahogy aranyból javak és javakból arany lesz.

HERAKLEITOSZ, i. e. V. szd.

. . . avagy a „más":

— Pincér, ez disznóság! Már megint légy van a levesemben!

— Pardon, tessék csak visszaemlékezni: tegnap hajszál volt.

MAGYAR NEMZET, 1979. X. 14. BEKE MIKLÓS: „Az arany nem törődik vele, hogy egyszer már hivatalosan is száműzték a nemzetközi pénzügyi rendszerből."

MAGYARORSZÁG, 1979. X. 7. LIPOVECZ IVÁN: „ In gold we trust — *az aranyban bízunk* — hirdeti a Chicago Tribune karikatúrája, ellentéteként a valamennyi amerikai pénzegységen olvasható feliratnak: In God we trust — *Istenben bízunk.*"

Márton Károly

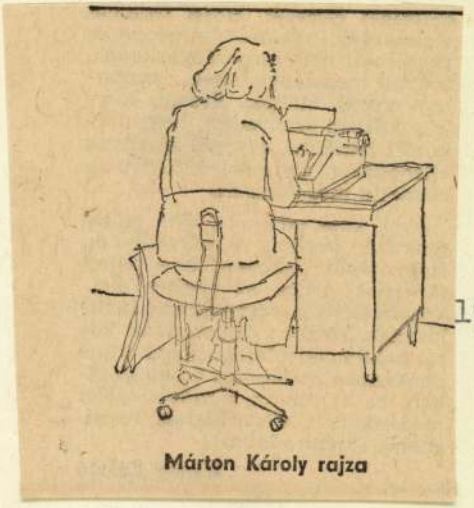

Márton Károly rajza

19/9

TÖBB-KEVESEBB ENERGIÁVAL

(Folytatás az 1. oldalról)

válság, egy kurd lázadás, egy szaúdi vagy líbiai döntés, egy jól kifundált merényletsorozat a fő tankhajó-útvonalakon vagy a nagy olajmonopóliumok ügyes manipulációja, addig a pótláshoz szükséges új technológiák beállítása nemcsak a közvetlen energiatermelésben kíván szerkezetváltozást, hanem a háttériparok egész sorában is.

S akkor még nem is szóltunk az árakról és költségekről. Valaha az olajárak — megközelítően — a legrosszabb adottságú, „termőhelyű" lelőhelyek költségei szerint alakultak. Így a jó lelőhelyek olaja nagyon, olykor elképesztően nyereséges volt: az olaj tetemes részének eladási árában a kitermelési költség csak töredéket tett ki. Ma az olajár felülmúlja a drágább mezők kitermelési költségeit is. Ám a legtöbb olajhelyettesítő energiahordozónál — a szénnél, a kőolajpalánál, a nehéz kőolajoknál, a szintetikus üzemanyagoknál — a kitermelés költségei is magasabbak, mint a kőolajé. Ezek a költségek pedig nemcsak a kitermelésre, hanem a szállításra, a feldolgozásra, a tárolásra, a felhasználásra is vonatkoznak. Ezek az energiahordozók ugyanis nehezebben szállíthatók, nehezebben tárolhatók, nehezebben használhatók fel, mint a kőolaj. Ezért a kőolaj helyettesítése nemcsak a kitermelésben, hanem a szállításban, a tárolásban, a felhasználásban is költségnövekedéssel jár.

Molnár Vera

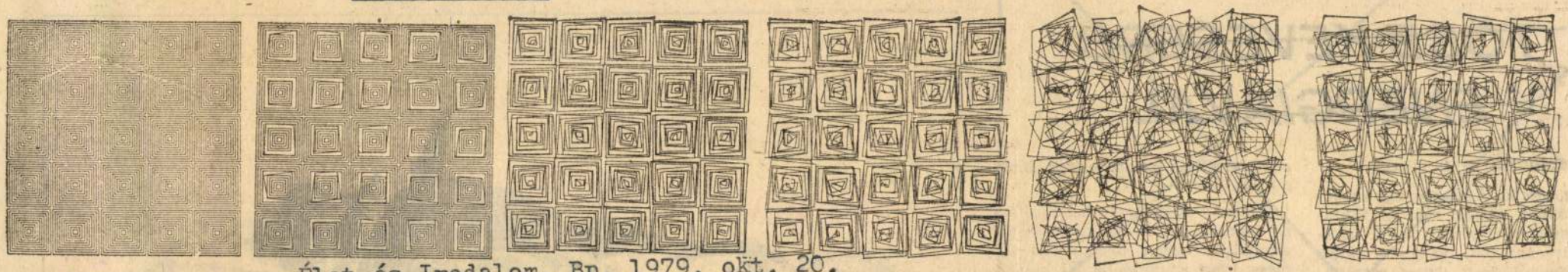

Molnár Vera: Transzformáció

Élet és Irodalom, Bp. 1979. okt. 20.
XXIII. évf. 42. sz. 3. lap.

~~VÁRAY GYÖRGY ROVATA~~

NAPTÁR

A tűzből minden lesz és mindenből tűz lesz, mint ahogy aranyból javak és javakból arany lesz.
HERAKLEITOSZ, i. e. V. szd.

A tűz által próbáltatik meg és frissül meg az arany, úgy az ember szorongattatások által.
APOR PÉTERNÉ LEVELESLÁDÁJÁBÓL, 1727.

KARL MARX: „Károly Róbert idejében... Magyarország lett az ország, amely nemesfémben a leggazdagabb."

...avagy a „más":

— Pincér, ez disznóság! Már megint légy van a levesemben!

— Pardon, tessék csak visszaemlékezni: tegnap hajszál volt.

MAGYAR NEMZET, 1979. X. 14. BEKE MIKLÓS: „Az arany nem törődik vele, hogy egyszer már hivatalosan is száműzték a nemzetközi pénzügyi rendszerből."

MAGYARORSZÁG, 1979. X. 7. LIPOVECZ IVÁN: „In gold we trust — *az aranyban bízunk* — hirdeti a Chicago Tribune karikatúrája, ellentéteként a valamennyi amerikai pénzegységen olvasható feliratnak: In God we trust — *Istenben bízunk.*"

HETI VILÁGGAZDASÁG, 1979. X. 6. „Az arany árfolyama a múlt héten többször is elérte a 400 dollárt, az új lélektani határt. A nemzetközi aranyár unciánként 394,50 dollár volt fél éve 243,50, egy éve pedig 215 dollár."

...avagy az aranyvásár:

~~TELEGDI POLGÁR ISTVÁN~~

Gyógyfeudalizmus

Tisztelem az orvosokat, már csak született hipochonderségem okából is. Gyerekkoromban éppoly divatos pálya volt az orvék, mint ma, talán még áhítottabb is, pedig akkoriban szárazabb kenyérrel kecsegtetett, egyetemet végzettek ezrei szegődtek (volna) el villamoskalauznak, vállaltak hótakarítást. De vonzott az „aura", az akkoriban még frissen csillogó „réztábla a kapu alatt", színdarabok, filmek tucatjai csá-

ából áll, hogy a tábornok egy-egy kurta, választ sem váró hogyvanhogyvannal ellépdel az ágyak sorfala előtt, s melynek, persze, van azért értelme: az ezredes (osztályos orvos) tájékoztatja feljebbvalóját a beteg állapotáról, a vizsgálatok eredményéről — de csak ennyi, mert a hosszú „slepp", az egész tisztikar, le egészen az ajtóban ácsorgó altisztekig, csak statisztéria, ha akar sem hall sokat a rövid jelentés-

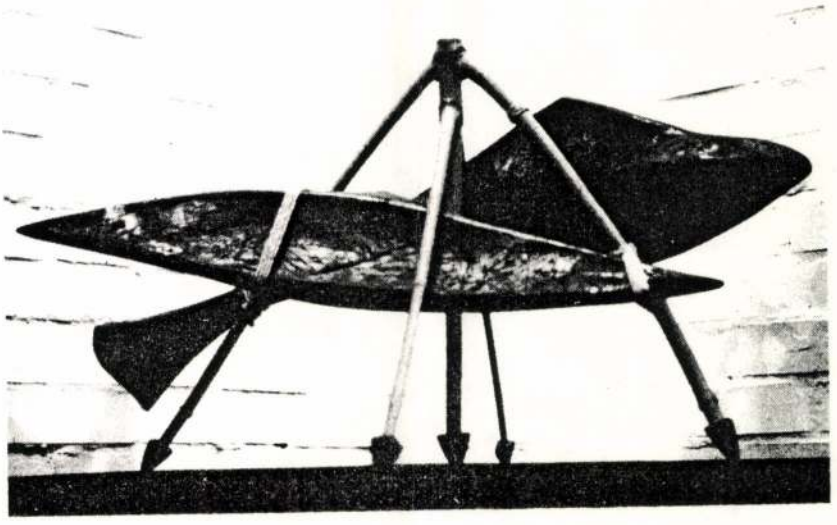

Márton Károly: Tegnapi halak

A kérdező nem választ vár, hanem megnyugtatást.

•

Ha lesz majd egy „szimbólum", amit senki se *akar* megfejteni – akkor jön el a Messiás.

•

Az első pillantás után már túl késő: ez a szerelem romantikája. Az első önéletrajz: ez viszont már a *végzet*.

•

Szeretne mindenki arról hallani, amiről akar: idegen nyelveket tanul.

•

A fantázia: takarékosság. A legfantasztikusabb forma is: csak-összetett. A mongol szerzetes mondta: az örök-életű istenek egyszerűen stupidok.

IV.

A közösség a kezdetektől nem szűnt meg totem jegyében állni.

•

Ebben a pillanatban minden dicsőségünk a közvetettségben van, és ez semmilyen közvetlenségre nem becserélhető.
A Középpont: a Kezdet. Itt minden közvetlen teremtményhez-fordulás: titok.

•

Az embernek *körülnéznie* nem kell, megnéznie, hogy hol él, tökéletesen felesleges. A halál előtti pillanat pontosan erre való, és erre bőven elég.

•

Egyetlen dolog múlik csak rajtam és senki máson: eldöntöttem, hogy *nem mindenkit* plagizálok.

•

A roncsolt valóságot egy lépéssel megelőző légüres térbe kerül; már menthetetlen: mindenkitől elfogad tanácsokat, még *önmagától* is.

•

Minden ortodoxia igazi megalapítója az eretnek: az, aki már *nincs itt*.

•

MÁRTON Károly

Nappali Ház, II.évf.1.sz.1990

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Márton Károly
grafikusművész

MAGYAR HÍRLAP
1984 MÁJ. 3

1021

MAGYAR HÍRLAP

Márton Károly rajza

MAGYAR HÍRLAP

Filmlevél

Napló gyermeke

Sokféleképpen lehetne elbeszélni ezt a filmet. Minden elbeszélő — saját életkorától, élményanyagától függően — mást érezne fontosnak, kiemelendőnek, mint a nála idősebb, vagy fiatalabb. Nem tudom, hogy „gyermekeink" (Mészáros Márta rendezői-írói szándéka a címből kiolvashatóan arról tanúskodik, hogy nekik szóló üzenet, *örökség*, útravaló is a történet) — nem tudom, hogy ők, akik maguk nem élték át azokat az esztendőket, megértik-e hogy a generációs társak szemében ez a film legfőbb*mindent*, ami tekintetét a távoli céltól, amelyet szolgálni vél, a hétköznapok valóságára fordíthatná — ez a szinte álomjáróként, gépiesen parancs-teljesítő Magda néni is *ember*, aki alighanem önmagával harcolva, kínlódva és szenvedve tartja meg magát ilyen láthatólag irgalmatlanul kemény parancs-végrehajtónak, ilyen kompromisszum-nélküli, kitérőt nem ismerő emberteleníné váló funkcionáriusnak. Hogyan?

Nincs magyarázat. Illetőleg van, de csak egyetlen-egy,

Márton Károly, grafikus

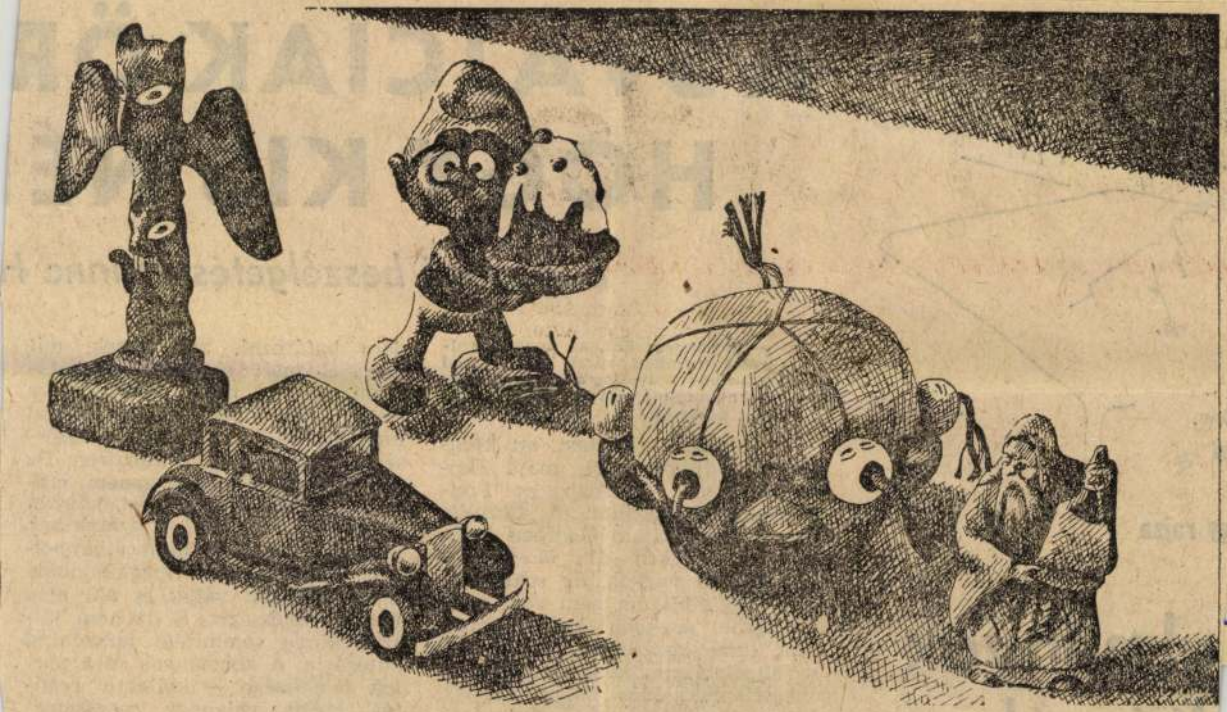

Márton Károly: Souvenir csendélet

8.

J. 15. XXIX/46

IAK ÖR
KIS NÉ

szélgetés Jeanne H

határozni, mit teszek, mit
. S mert meg tudom hatá-
ni, alá is írom. Persze, nem
rt, mert történetesen írással
alkozom. Az asztalos felelős-
e, hogy jó bútort készítsen. De
emcsak asztalos, hanem em-
is, tehát felelős azért, hogyan
ik a feleségével, a gyerekével,
yan viselkedik mint állampol-
. Ennek alapján megkülönböz-
em azt, aki vállal és aki nem
lal felelősséget. S itt nem ját-
közre semmiféle társadalmi
egória. A kormányok és a pár-
tok felelőssége — kollektív reali-
tás. Mégis, valahogy megszemé-
lyesítjük, mítoszt kerítünk köré-
jük. Ezért beszélünk a kormá-

ltánról

s felszólalásaim könyv alakban is
megjelentek. Idős hölgy vagyok,
hosszú az életrajzom, annyit azon-
ban elmondok, hogy egész élete-

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Márton Károly grafikus-
művész

MAGYAR HÍRLAP
1984 MÁJ 5

1021

Márton Károly rajza

a *látvány* kárpótlóan
Gothár Péter színi
Pesti Színházban józse
dent a képekre és a n
fizikai akciókra és
musra bíz, ami voltak
mészetes, hiszen *szín*
gyunk, másrészt mégs
az, mert ez itt egy *Ca*
rab, egy Szép Ernőve
zett román Feydea
Amelyben az ismert fé
hercehurca leszállíttatott a múlt
század végi külvárosi alsó közép-
osztály szintjére, nyelvére. És az
effajta színművilágot nálunk jó-
val szolidabb realizmusban szo-
kás játszani, legfeljebb bohózat-
patentekkel tűzdelve.

Amit a Pestiben most látunk, az

Jocója a borotválási bérletekkel
manipuláló patikust üldözi, a
hisztérikus Bóbitás (*Szombathy
Gyula*) és a vésztjósló Tuskólábú
(*Balázs Péter*) a csábítót keresik,
Papp Vera vadócba oltott végzet-
asszonya, Mica, a nyalka Matyi
borbélyt (*Rácz Géza*) kergeti, a

Márton Károly; grafikus

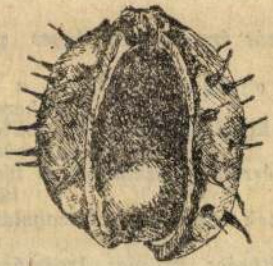

Márton Károly: Lássuk csak!

Márton Károly.
Élet és Irod

12

XXX/15

egyn
ása. Hőrács. Erőrács. Izzásrács. Verej
Mágnesr
éle irányban. Rács rácsba omlik egyn
keresztezve, egyn
töményen és mégis puhán omolva át

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Márton Károly.

ÉLET ÉS IRODALOM

1984-11-30

1091

Márton Károly: Verset mondok

IR

IRODAL

BOLGÁR GYÖRGY:

MÁRTON KÁROLY

Rajzaiból nyilt kiállitás az Uj Tükör mozi előcsarnokában

UJ TÜKÖR 1982.XIX.évf.22.sz.43.o.

SZERZŐDÉS

kavégzésre irányuló egyéb jogviszony létesitéséhez

yrészről a MTA Müvészettörténeti Kutató Csoport (Bp. I. Uri
zről

lye:

az alábbi feltételekkel: . . . . . .

feladat részletesen:

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP

1982 ÁPR 3

1021

Márton Károly metszete

ra a következtetésre jut
hogy — mivel az alapk
eredményeknek és új feli
seknek addig csak elenyé
részét hasznosítottuk — n
kell határozni: a további
pítás helyett, hasznosítsu
ami már megvan. A „takarékos-
ságnak" ez az értelmezése *súlyos következményekkel* járna, mert erőteljesen *bénítaná a kreativitást* és elszegényítené azt az egyébként sem gazdag eszköztárat, amely a fejlődés *új pályáinak* megkereséséhez és felépítéséhez szükséges. A világ különböző országaiban meg-megjelenik ez az értelmezés, azonban — szerencsére — tartós tendenciaként *éppen az ellenkező* felfogás kezd kibontakozni.

A hazai kutató-fejlesztő munka anyagi feltételei *általában össz-*

beavatkozások hatásainak előre-
jelzésére és a káros hatások csök-
kentésére, különös tekintettel az
ember és környezete közötti kár-
os kölcsönhatások mérséklésére
és a természeti környezet meg-
mentésére; a kulturális és művé-
szeti értékek gyarapítására; a né-
pek közötti megértés elősegítésé-
re, a béke megvédésére.

Ezek általános feladatok; és megoldásukat csak akkor segítjük igazán, ha elvégezzük a *finom részletek pontos kidolgozását*, mert belőlük alakul a jövő, ami olyan lesz, amilyenné formáljuk.

SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1982 MÁR 26

MÁRTON KÁROLY

1021

UNGVÁRI TAMÁS CAMBRIDGE-I LEVELE:

DÁRIUS KINCSE

Márton Károly rajza

Z — ÖREGEKNEK

Beauvoir könyvéből kimaradt

szocialista társadalmak sem tudják egycsapásra megoldani az emberi élet alapproblémáit, és a vállalkozásnak még csak a kezdetén tartanak. De legalább feladatul tűzik

elkárhozásig —, addig az öregkor lélektanának elemzése során még a materialista gondolkodónak is számolnia kell ezzel. A valamiféle túlélésben hivő embernek nyilván

meghasonlás. Általánosítható-e ez? Sajnos, a magam példájával nem érvelhetek, mert nincsenek maradandó alkotásaim; de úgy képzelem, hogyha volnának, a testi-lelki leépülésben és a halál tényével szemben bizonyára vigasztalna, hogy *non omnis moriar* (ahogy Horatius hirdette): nem semmisülök meg mindenestül! Lehetetlen, hogy ez ne éljen a nagyemberek tudatában — még akkor is, ha erről nem illik beszélni. (Feltűnhetett egyébként, hogy a felsorolt nagy nevek között egyetlen nő szerepelt. A magát özvegyen is jobban feltaláló idős nő és a gyámoltalanabb öreg férfi helyzetkülönbségének kihatásai is kimaradtak Beauvoir könyvéből. Vagy a nőknek talán nincs is öregkoruk?)

★

Általában kevés szó esik Beauvoir könyvében arról, hogy *az élet szeretete* milyen szerepet játszhat az öregkor elkerülhetetlen negatívumainak elviselésében. Bár szakít bizonyos elavult, bigott vagy képmutató felfogásokkal — például az időskori szexualitást vagy a szerelemre való képességet illetően

rad magára, a halált nem nehéz kivárni, hiszen öregkorunkban az idő — minden fiatalkori elképzelést meghazudtolva — egyre gyorsuló mozgással suhan el felettünk. Fiatalkoromban úgy képzeltem, hogy öregségem idején (ha mégis megérem) a napok méltóságteljes lassúsággal úsznak majd el kényelmes karosszékem fölött (afféle „álom a méhesről" volt ez, Ady-módra), és előre aggódtam: mivel fogom kitölteni napjaimat? Ma úgy érzem: az órák, napok villámgyorsan elfolynak az ujjaim között. Ilyenkor kétszeres erővel kell belekapaszkodnunk az időkerék küllőibe, hogy *értelmesen éljük* hátralevő napjainkat. Erre is tudnék bátorításokat idézni az öregkort megért költők verseiből, Beauvoir elszomorító példáinak ellenében. Beauvoir könyvében egyébként arról sincs szó, hogy az öregség, a nyugdíjba vonulás sok alkotó ember számára a felszabadulást jelentheti a mindennapi kötöttségek alól, s a felszabadult ember — kedvező körülmények esetén — végre azzal foglalkozhat, amihez addig nem volt ideje vagy energiája. Sok életmű ennek a

– ezek fele borjú –, továbbá 13 őz és 389 vaddisznó – közöttük 268 malac – esett közvetlenül a víz

előtörése, vadak elhullása, az utak és az erdei kisvasút rongálódása – meghaladja a 75 millió forintot.

Piaci körkép

Az ország összes zöldség-gyümölcs piacára az általános áremelkedés a jellemző. Sajnos még a fő zöldség-gyümölcs termőterületek térségére is igaz. Bár az eddigi időjárás a betakarítást nem akadályozta.

A petrezselyemgyökér kilója 150-200 Ft között van. Feltehetőleg a sárgarépa ára ehhez "igazított", hisz ennek a zöldségnek a termesztési feltételei, hozama, idei minősége nem indokolná ebben az időszakban a 100-150 Ft/kg-os árat. Vöröshagymát, a magyar konyha másik alapzöldségét 70-90 Ft-ért tudunk csak vásárolni. Minősége éppen elfogadható. Bízzunk benne, hogy a száraz, hosszabb ideig elállót egyelőre visszatartják, tárolásra került, ezért később javulni fog a minősége. Ez azonban az árának további emelkedését jelenti majd.

Ismét bőséges a kínálat kígyóuborkából 100-120 Ft-ért. Mindenütt kapható hónaposretek, csomónként 50-100 Ft az ára. Szebb, zamatosabb, nem tikkadt, mint tavasszal a főidényben volt.

A burgonya ára a nagybani piacokon 22-27 Ft, a fogyasztói már 30-50 Ft. Nagyon drága a csemegeszőlő, 100-200 Ft között árulják. Az almánál kezd kialkulni a kereslet kínálat szerinti ár. A piros alma 50-100, a fehér 60-140 Ft-ba kerül. Tobább drágult a dióbél, kilója 810 Ft-nál indul.

AGROBUDA A KERTÉSZET ÉS A MEZŐGAZDASÁG SZOLGÁLATÁBAN!
AGRASOL'O öntöző műtrágya a PETERS műtrágyák legújabb generációja:
*tökéletes vízoldhatóság *tisztántartja az öntözőcsöveket *káliumigényes növényekhez káliumos típusok *kemény vízhez vízlágyító foszfortartalom *legfontosabb mikroelemek.
AGROBUDA Kft., 2000 Szentendre, Kőzúzó u. 7. ☎ (06-26-)311-426, 311-880, Fax:312-812.

Gelka Kft. METEOROLÓGIA

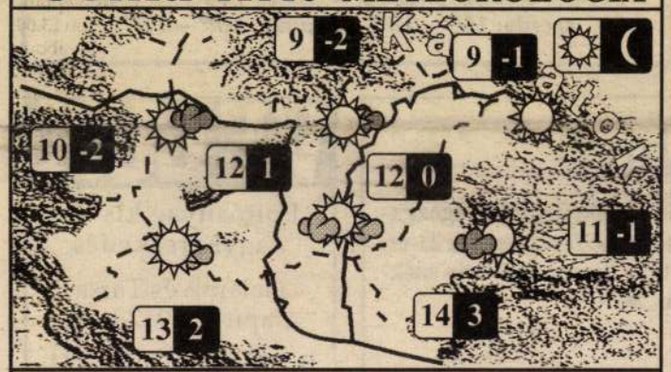

Magasnyomás irányítja a Kárpát-medence és környékének időjárását. A napsütést időnként felhősödés váltja fel, de számottevő csapadék ebből nem várható. A gyenge szélben délután 9-14 fokig emelkedik a hőmérséklet. Hajnalra foltokban köd is kialakulhat és fagypont körüli értékekre hűl le a levegő. A légszennyezettség kissé növekszik, a határérték 30-70 százalékát éri el.

A következő napokban a hajnali köd helyenként tartósan megmarad, ott 5-10, máshol a napos időben 10-15 fok várható.

Fodrászok, professzionális felhasználók figyelem!
Az *Oster Clipper* hajvágó gépei cserélhető fejekkel sokféle tartozékkal. Országos szervízhálózat folyamatos alkatrész és tartozék ellátás.
Gelka Kft
Budapest IX. ker., Mester u. 9. Tel.: 218-11-22.

éve foglalkozik szociális és mentális okokból hajléktalanná vált emberekkel. Tevékenysége az eltelt idő alatt kiszélesedett, napjainkban már többszintű hajléktalanellátó rendszert működtet.

Az ellátórendszeren belül jött létre a Menhely Alapítvány diszpécserszolgálata, amely 1994 decembere óta önálló csapattal, éjjel-nappal telefonos ügyeletet lát el. A segélyvonalat elsősorban szociálisan kritikus helyzetben kívánók és – nem utolsósorban – a hajléktalanellátásban dolgozók veszik igénybe, havonta átlag háromszáz telefonhívás érkezik. A szolgálata kapcsolatban áll a fővárosi hajléktalan ellátó intézményekkel, és friss információkkal rendelkezik szolgáltatásaikról (szállás, ingyenkonyha, nappali melegedő, közfürdő, ruhaosztás). A hajléktalanokat segítő nonstop telefonszolgálat száma: 138-4186.

ajánlott fel annak, aki a betörő kilétéről, tartózkodási helyéről, vagy az eltulajdonított tárgyak hollétéről érdemleges információ-val szolgál a 06-27/314-402 telefonszámon.

Ugyancsak 25 ezer forint jutalmat kap az az informátor, aki helytálló adatokkal tud szolgálni arról az ismeretlen személyről, aki *felrobbantással fenyegette meg* a Fóti III. Számú Általános Iskolát és az intézet tanulóit. A fenyegetés október 6-án hangzott el.

Forgalomkorlátozás

A Mávinform értesíti az utazóközönséget, hogy a Budapest–Kunszentmiklós–Tass–Kelebia vasútvonal egy szakaszán, Dunaharaszti és Délegyháza között – a Duna–Tisza-csatorna hídmunkálatai miatt – szünetel a vonatforgalom október 23-án 14.20 órától október 26-án 13 óráig. A munkák ideje alatt a személyszállító vonatok menetrendje jelentősen megváltozik. A személyvonatok utasait Dunaharaszti és Délegyháza között vonatpótló autóbuszok szállítják. A nemzetközi vonatok változatlanul Budapest Keleti pályaudvarról indulnak, és oda is érkeznek, de kerülő útvonalon: Cegléd–Kiskunhalas érintésével közlekednek. A nemzetközi vonatok belföldi utasait pedig a Keleti pá-

● Eszméletre tért, de még nincs kihallgatható állapotban az a személy, aki egy hete a budapesti Szépvölgyi úti parkolóban történt robbantás során súlyos sérüléseket szenvedett. Meg nem erősített információk szerint a célszemélyt korábban többször tanúként hallgatták meg az olajmaffiaügyben. A sajtóban teljes néven nevezett Hoffmann István barátja, üzlettársa volt a múlt évben meggyilkolt Prisztás Józsefnek. A rendőrség a robbantás óta szigorúan őrzi az életveszélyesen megsérült férfit az őt ápoló kórházban.

● Száznál több síremléket rongáltak meg a Pécshez tartozó Somogy község temetőjében. Bár az ismeretlen tettes vagy tettesek által okozott kár értéke nem jelentős, a somogyi lakosok körében mégis mélységes felháborodást váltott ki a kegyeletsértő cselekedet: a tettesek csaknem száz síremlékről törték le és vitték el a fémfeszületet, illetve a Krisztus-korpuszt. A rendőrség gyanúja szerint fémtolvajok lehettek az elkövetők.

● Tolcsvay Béla Énekmondó klubja ma 18 órától a Hunyadi Klubban (I. ker., Hunyadi János u. 6-8.). Belépődíj 200 magyar forint.

● A Fővárosi Vízművek Rt. vízcsőhálózat-tisztítási munkái miatt október 20. és 22. között megzavarosodik a víz, csökken a nyomása, a magasabb helyeken pedig vízhiány is előfordulhat a XXII. kerületi Kormorán utca–Duna vonala–Tétényi út–Dűlő utca–Harangozó utca–Tőzeg utca–Angeli utca–856. utca–Tőr utca–Tűzmester utca–Virágoskert utca–Nagytétényi út által határolt területen. A vízművek kéri a lakosok türelmét és megértését.

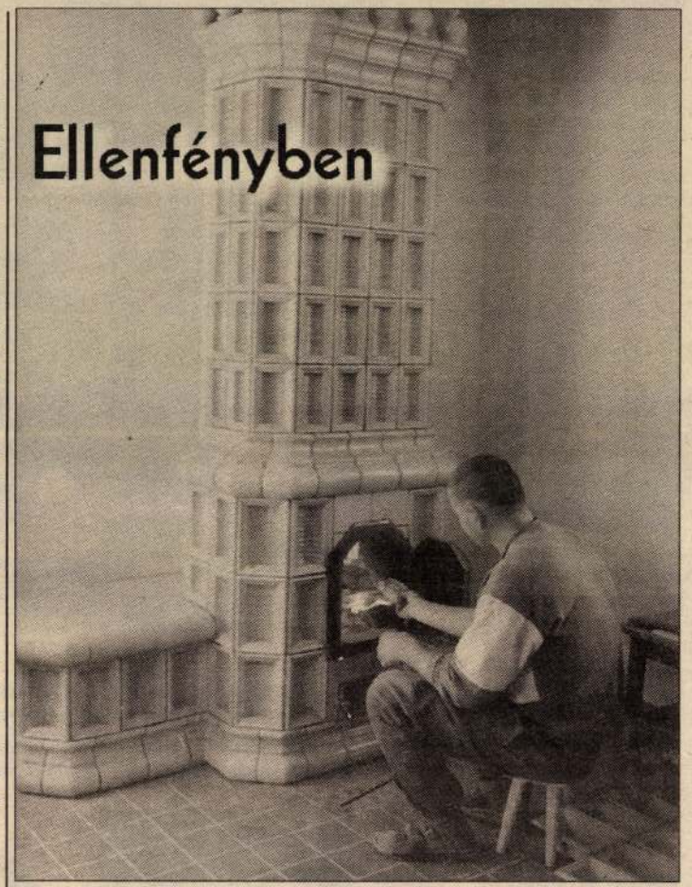

FOTÓ: MTI/MEDGYASSZAY GY. BÉLA

Határainkon túl is ismerik Marton Károly egyedi tervezésű cserépkályháit és díszkútjait. A keramikusművész a főiskola elvégzése után vidékre költözött, a nagyapja által épített tiszaalpári öreg házba, amely lakása és egyúttal műterme is. A padkán üldögélni kellemes; faluhelyen régente a gyereknép a kemence mögött, a kuckóba húzódva időzött. A mesék közt talán azt is meghallgatták, amelynek szánalomraméltó hőse, egy király, palotája fűtött termeiben is egyre csak didergett – mert egyedül volt...

LEGO DUPLO város

Kikötővel, teherautóval, katapultáló versenyautóval, versenyhajóval és egy csodás kis póniklubbal kedveskedik a LEGO DUPLO a 2–6 éves gyermekeknek. Az elbűvölő újdonságok szeptember közepétől kaphatók. Ezek a készletek a gyermekek számára nemcsak csodálatosan szórakoztatóak, de elindítják a gyermeki képzelőerő kibontakozását, javítják a kézügyességet és a kreativitást.

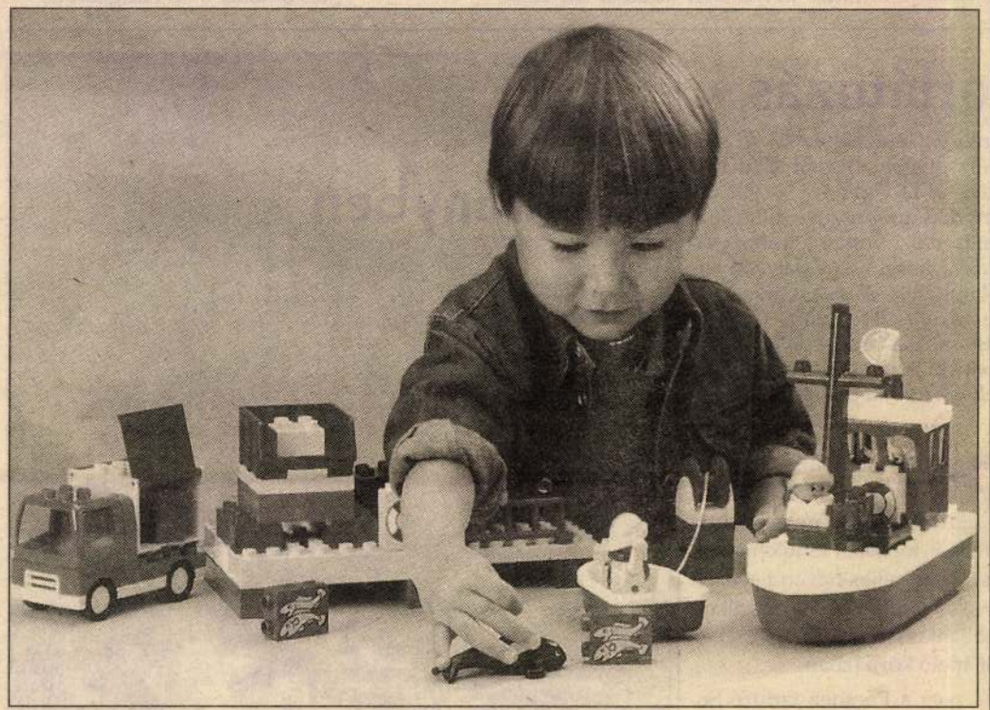

Kedves Gyerekek!

Akik közületek levelezőlapra ragasztva november 7-ig beküldik a lent található LEGO emblémát, azok között 4 darab LEGO ajándékcsomagot sorsolunk ki. Levélcímünk: Új Magyarország, 1410 Budapest, Pf. 199.

Írjátok meg életkorotokat is!

Szeptember 13-i nyerteseink: Krizsa Carmen, Etyek; Szabó Anna, Gödöllő; Bánkúti Misi, Budapest; Halász Viki, Budapest.

Szeptember 20-i nyerteseink: Éles Anita, Budapest; Joánovits Árpád, Budapest; Petrik Linda, Tatabánya; Batta András, Tokaj.

LEGO duplo

Október 23.
Magyar Ünnep a Magyar Oltárnál

A Kereszténydemokrata Néppárt Fővárosi Választmánya ünnepi megemlékezést tart október 23-án 16 órakor Kőbányán Szervátiusz Tibor Magyar Oltáránál a hősök tiszteletére.

Beszédet mond:
dr. Giczy György,
a KDNP elnöke,
Zsichla László fővárosi elnök
és dr. Hasznos Miklós országgyűlési képviselő

Ünnepeljünk együtt ezen a helyszínen is!

URNATEMETŐ

FARKASRÉTEN

A temető főbejáratával szemben, **a MINDENSZENTEK plébániatemplomban urnatemető-kápolna** épül. A novemberben megnyíló kolumbáriumban 1, 2, 3 férőhelyes, családi– és díszsírhelyek valamint emléktáblák igényelhetők.

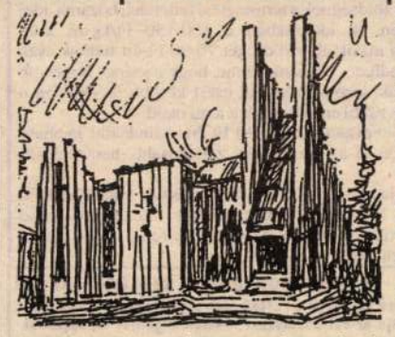

Az első száz urnafülke jelentős kedvezménnyel váltható meg!

A befizetések az élő közösség javát hivatottak szolgálni.

További információ és jelentkezés:
FARKASRÉTI MINDENSZENTEK PLÉBÁNIA
1124 BUDAPEST, HEGYALJA ÚT 139., **TEL.: 319-3105**
szerda: 16^{00} – 18^{00}, vasárnap: 10^{00} – 12^{00}

Meghívó

Az ÉSZAK-HÚS Feldolgozó és Kereskedelmi Rt. Igazgatósága értesíti részvényeseit, hogy 1997. november 21-én 10 órára rendkívüli közgyűlést hív össze a társaság székhelyére: 3925 Prügy, Petőfi u. 36/A

A közgyűlés napirendje:
- Az Igazgatóság beszámolója
- Az rt. 1–10. havi tevékenységének értékelése
- A Felügyelőbizottság jelentése
- A könyvvizsgáló jelentése
- Személyi kérdések, az igazgatóság mandátumának meghosszabbítása
- Egyéb előterjesztések, indítványok

Határozatképtelenség miatt a megismételt közgyűlés megtartására 1997. november 21-én 11 órakor kerül sor az említett helyszínen, változatlan napirenddel, mely közgyűlés az eredeti napirendi pontokban a megjelentek számára tekintet nélkül határozatképes.

Igazgatóság

VELUX®

Építőanyag kis- és nagykereskedés

Galamb és Társa alapítva 1937-ben.

Bp. XVIII., Üllői út 444.
Tel./fax: 290-1171.

Nyitva: 7–14
Szombaton: 7–12

Csütörtökön zárva

Velux tetőtéri ablakok

burkoló keretek

külső-belső rolók, reluxa stb.

Árengedmény!

A pozsonyi Mária Terézia emlék vasrácsozatának egyes részleteit az itt közlött két ábrában mutatjuk be olvasóinknak. Bécsi barokk stilusban készült a rács s így jól alkalmazkodik az emlékmű arkitekturájához. A rácsozatot Marton Lajos és fia jó hirnevű pozsonyi vasművesek készítették, a kik az ezredéves kiállításon munkáikkal általános elismerésben részesültek.

*

Olasz képkeretek. A festőművészetre és az iparművészetre egyaránt fontos munka jelent meg ez évben az ismert milanói Hoepli-cég kiadásában. A munka, melynek címe *Le Cornici italiene – dalla metà del XV. secolo allo scorcio del XVI.* (Olasz keretek a XV. század közepétől a XVI. század végeig), egy 100 lapból álló album, mely 120 képkeretnek fényképezett másolatát közli az említett időszakból. Kiadója a Velencében általánosan ismert Guggenheim Michelangelo, a Canale granden fekvő Balbi palota tulajdonosa. E műről egyebek közt a Kunstchronik 31. számában hosszasabban emlékezik meg Frizzoni Gusztáv. Ilynemű munka még nem igen látott napvilágot; már praktikus haszna is nagyobb elterjedést biztosít neki; ára is aránylag nagyon olcsó: 50 lira. E munka, melynek a dekoratív művészet bizonyára nagy hasznát veendi, Guggenheim sok-sok évi fáradozásának gyümölcse. Gyűjtő szorgalma az összes országok nyilvános s magánképtá-

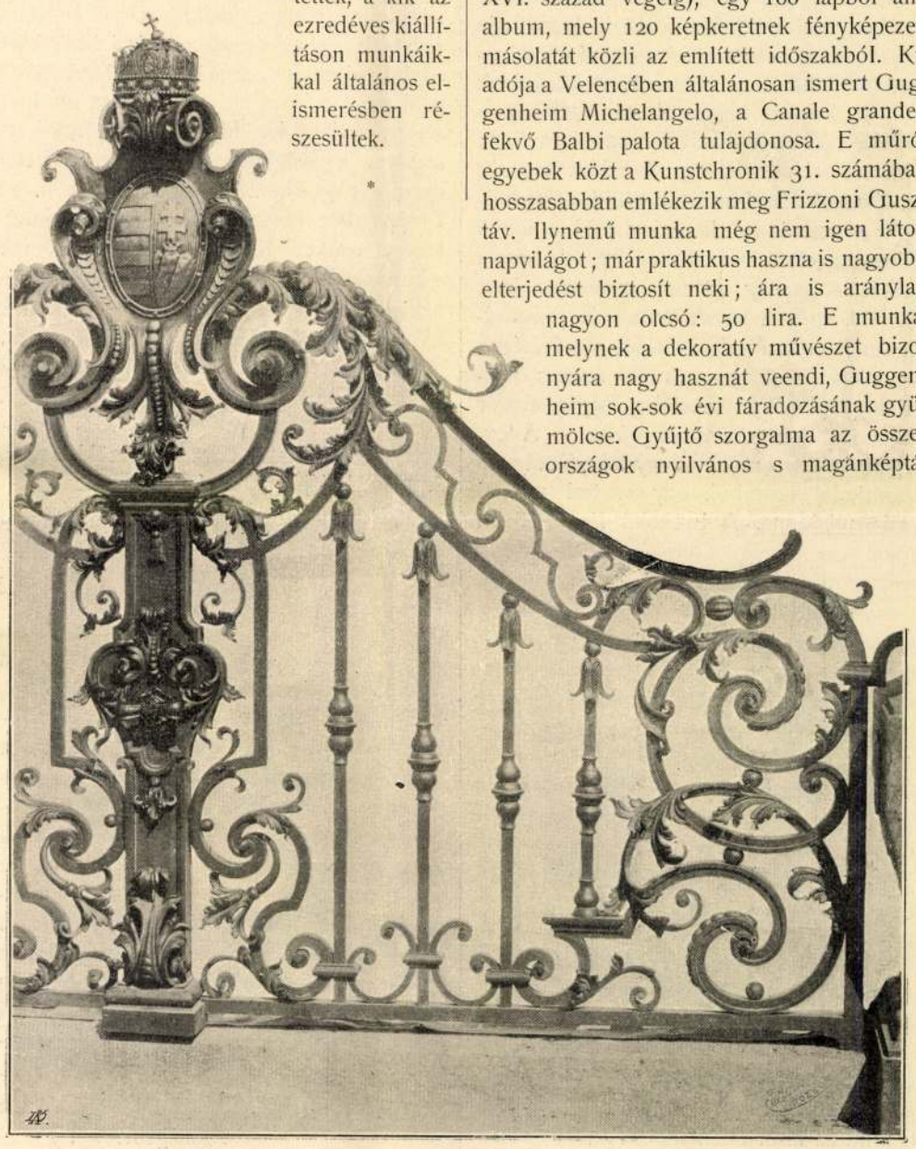

A POZSONYI MÁRIA TERÉZIA EMLÉK RÁCSOZATÁNAK RÉSZLETE.
Készítette Marton Lajos és fia.

Magyar Iparművészet
1897/98.

Historiai bútorkiállítás Londonban. E kiállítás, mely a nyár folyamán a Bethnal-Green-muzeumban nyílt meg, a XVII. és XVIII. század iparát ölelte fel és ritka kedvező alkalmat nyújtott nehezen hozzáférhető intérieurök — többnyire előkelő családok birtokának — tanulmányozására. Maga a királynő a szakértők egész bizottságát küldte ki, hogy különböző palotáiból kiszemelje azokat a darabokat, melyek műtörténeti szempontból különösen becsesek. A hatóságok is sok érdekes tárgygyal gazdagították a kiállítást. A tengerészeti miniszterium Anna királynő ajándékát, egy évenkint egyszer felhúzandó angol-hollandi stílű faliórát küldött; a kelet-indiai kormány a Kelet-indiai Társaság elnökének történelmileg becses székét. A gazdag anyag elrendezése igen sikerült, egyes korszakoknak műtörténelmileg nagyon tanúságos képét nyeri még a laikus is. Wollaston Frank értékes porcellángyűjteménye lehetőleg megfelelő kor butoraival hozatott összefüggésbe. — A legrégibb kiállított műkincs egy tölgyfából való falburkolat 1600-ból, egy exeteri nemesi kúria tulajdona. A burkolat Erzsébet-stilt tüntet fel, 12 pilaszteren nyugszik, gazdag ornamentikáju. Minden pilaszternek, minden oszlopfőnek, minden szegélynek más-más a tervezete; jellemzetes tulajdonsága a kor művészi meggyőződésének, mely az ismétlődést nem kedvelte. E burkolatnak korából való még egy faragott tölgyfaszék; ülővánkosa barnás, préselt és festett bőrből. Két ülő oroszlán alkotja a szék karjait; az első lábak fenn oroszlánfők, alul golyót markoló griffkörmökbe végződnek. A magas és széles hátrész gyönyörűen faragott tölgyet ábrázol, melynek ágai közt pihen a család címere dús ornamentikától övezve. A pohárszékek közül, melyeket már a XVI. században is a legnagyobb pompával állítottak ki, kiválik egy diófából készült, ugyancsak Erzsébet-kori buffet. Különösen jellemző vonása, hogy felső része, mely két oszloppáron nyugszik, épen annyira szökik ki mint az alsó. Ezen utóbbi rész aránylag egyszerűbb; nagy kettős ajtajának mindegyik szárnyán egy lovagot látunk bas-relief faragásban. A felső részt tartó oszlopok fölött diadalkapuszerü boltozat ékeskedik, szárnyas angyalfők dekorációjával. A kiállítás legszebb látnivalói közé két XVI. századbeli függönyös ágy tartozott, Queen-Anne-stilben, dús faragással. Rövidségük azonban minden látogatónak feltünt. A dús faragás ez irányzatával párhuzamosan haladó ellentétes irányt, mely a símát, egyszerűt kedvelte és ennek egyhangúságát művészi betétekkel enyhítette, szintén remek és karakterisztikus példányok képviselik, melyeket a londoni ácscéh állított ki. Idővel, a György-korszakban a szögletes motivumok helyébe graciózus görbületek lépnek és az ú. n. Chippendale korszaknak a gótikára emlékeztető vonásai. Különösen asztalok vannak e korszakból kiállítva; betétjeik zeneemblemákat, guirlandokat és csokrokat tüntetnek fel; az asztalok rendesen sodrott oszlopon nyugosznak, az oszlopnál typikus a golyót fogó griffláb. A Chippendale-stil termékei közt még a legnagyobb érdeklődés tárgya volt egy vallásos társaság elnöki széke. A szék támláján a 10. és 84. zsoltár hangjegyei vannak bevésve, valamint a társaság címere. Bár e stilus játszi formái tekintetében a rokokóval versenyezhet, a korszak vallásos komolysága mégis letörülhetetlenül rányomta bélyegét. Valami komor hangulat ömlik el alkotásain, mely komorságot a fekete alapszín még fokozza. Természetes, hogy a többi korszaknak is látjuk szép képviselőit: így az új-klasszikus vagy rendesen Adam-félének nevezett korszakból a St. James-palotabeli trónszéket. A szék dús aranyozásu és különösen hátsó részén mutat ritka tiszta ornamentikát; első lábai és kartámlái szárnyas szfinxek. Egy másik trónszék ugyanebből a korszakból még jellemzetesebben tünteti fel e sajátságos stilt. Színezése fekete és arany, lábai oroszlánfejekben végződnek; kartámlái, melyek a szék hátával egyenlő magasságuak, szintén oroszlánfőkbe mennek át; bíborszínü bársony a szék bevonata.

(Zeitschrift des Bayerischen Kunstgewerbe V.)

*

raira és templomaira kiterjedt. A felvett fotografiák után a fénynyomatokat a velencei Jakobi-cég készítette. A kísérő szöheim gyűjteménye kitünő szolgálatokat tehet arra nézve, hogy a bemutatott minták után jó utánzatok készüljenek. Az album után

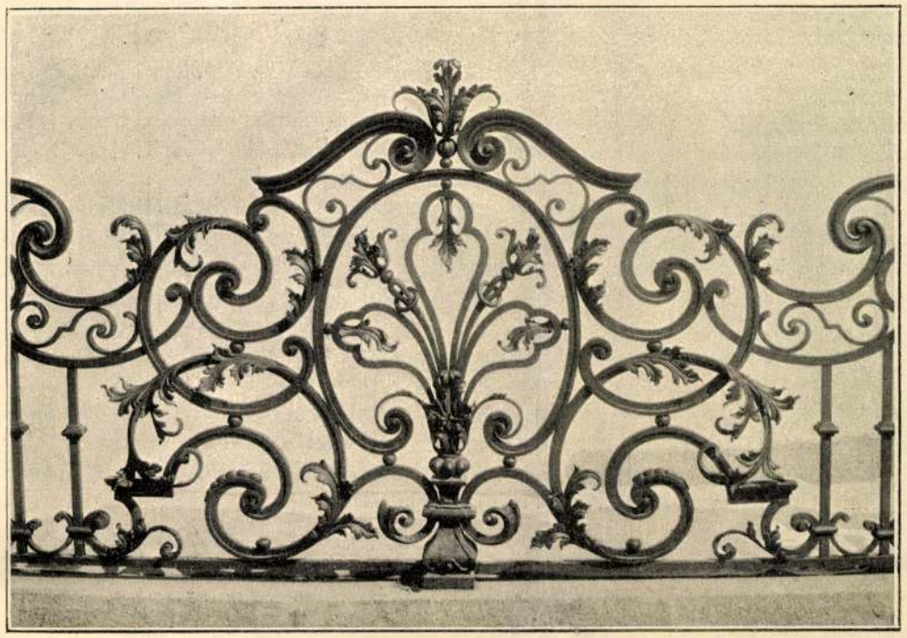

A POZSONYI MÁRIA TERÉZIA EMLÉK RÁCSOZATÁNAK RÉSZLETE.
Készítette Marton L. és fia Pozsonyban.

vegben Guggenheim különösen azt fejtegeti, mily veszteség a művészetre, ha a képpel kerete nincs harmóniában és hogy e tekintetben I. Napoleon kíméletlensége hatott legkárosabban. A műkincsek rablása alkalmával az eredeti keretekkel vajmi keveset törődtek, eltöredeztek, elpusztúltak és a kor ízlése aztán ugyancsak hozzájok nem illőket rakott a festmények köré. Így mai napság jóformán csak kivétel, ha a régi festők tiszteletre méltó műveivel harmonikus összhangban megtaláljuk az eredeti keretet is. E kevés kivétel azonban felhívhatná a festő és a gyűjtő figyelmét ez összhangzás fontosságára. Vannak is már képtárak, melyek a régi festmények gyűjtése mellett régi szép kereteket is szereznek be. Minthogy azonban a jó állapotban fennmaradt darabok száma nagyon csekély, Guggenannál könnyebben igazodhatik az ügyes műiparos, mert nemcsak kronológiai sorrendben találja meg benne a mintát, hanem az olasz festőművészet különböző szűkebb helyi körülményei szerint elválasztva. Így megtalálhatja a lombard-velencei, az emiliai, a toskanai stb. iskoláknál dívó kereteket. Frizzoni jelzett ismertetésében csak azt kifogásolja, hogy a mérték valamivel nagyobb lehetne, a részletek ugyanis egyik-másik fénynyomaton nem elég világosak, valamint azt, hogy a színezésre nem ad utasítást.

*

Élővirág-stukko. A virágkonzerválás e neméről a „Kunstgewerbliche Rundschau“ közöl ismertetést. Vagy tizenöt évvel ezelőtt bizonyos feltünést keltett egy oly eljárás feltalálása, melylyel élő virágok alak-

ját és színét a hervadástól megmenteni lehetett. A virágok konzerválásának e módja lényegileg abban állott, hogy a friss virágot meleg folyékony paraffinba mártották; a virágra tapadt paraffinréteg kihűlése után átlátszó lesz, a szerves növényrészeket pedig a levegőtől való elzárásuk, illetőleg a vízalkatrészek elvonása által hervadástól és romlástól megóvja. A virág így megtartja ugyan alakját és színét, de a még kevésbbé avatott szem is ezt a virágot csak annak nézi, a mi, t. i. virágmúmiának, melyet a balzsamozás megment a teljes enyészettől. E módszernek, melyet Reinherz Teréz asszony és Pfitzer heidelbergi tanár próbálgattak először, inkább csak az iskola a növénytan tanításánál vette hasznát; az iparművészetben kevesebb tetszést arattak e „sempervivák", nem tudták kiszorítani a művirágokat. – Ujabban Reinherz asszony eljárását oda módosította, hogy a virágot paraffin helyett fehér stukko-val vonja be és így élővirág-stukkót produkál. A mit a természetben erősen mész- vagy kovatartalmu vizek eredményeznek, azt itt a teknika sikeresen utánozza. Az eljárás, mely már szabadalmat nyert, kissé körülményes. Először is a virágot hátsó oldalán ecset segítségével paraffin- és gyantakeverékkel bevonják és így keménynyé, merevvé teszik; csak ezután alkalmazzák a stukko-masszát, utána pedig a virágot sellak-oldatba mártják stb. Az ily módon megkövesült virágot vagy mint az élőt, koszoruba vagy csomóba kötik, avagy direkt falak, ill. plafondok díszítésére használják. Művészileg iskolázott szemre azonban a természet alkotásainak ilyen mumifikálása bajosan lehet kedvező hatással. Nincs azonban kizárva, hogy bizonyos esetekben, pl. ideiglenes dekorációk felállításánál hasznát ne vegyük. Egyébiránt a müncheni Glaspalast Luitpold-termében szép alkalmazásban voltak láthatók ilyen élő-virág stukkók.

Marton Lajos és fia
műlaratos.

Nyári S.: A czenstochowai Pálos-kolostor és magyar müemlékei. Bp. 1901. P 7.-
A.v.Oeselo: Reizliteratur. Semitische und andere Geheimnisse in Spenglers Pseudowissenschaft. " 1.60
Omnis mutatio tam regnanti quam populo periculosa, 1789. " 8.-
Ortenburg H.: Uröm és az üröm sirkápolna. Alexandra Pawlowna fő és nagyhorcegnőnek utolsó nyughelye képekkel, Pest, 1860. " 8.-
Orthmayr és Szentkláray Történelmi adattár Csanád egyházmegye hajdana s jelenéhez, Temesvár, 1871. " 2.50
Ortutay I.: Barcsay-adomák. Szeged, 1913. " 2.50
Ortvay: Mária II. Lajos magyar király neje 1505-1558, Bp. 1919. " 5.-
Ortvay T.: Pozsony város utcái és terei. A város tört. utca- és térnevekben, " 10.-
Osváth Gy.: A vármegyei autonomia és a vármegyei

Jean Paul: Das Kampanor Thal oder über die Unsterblichkeit der Seele mit Holzschnitten, Erfurt, 1797. P 8.-
Pausz G.: Nemes Artner Mária Terézia, Bp. 1917. " 3.-
Péczely J.: Pallas Debrocina seu carmina metrica latina et hungarica, Debrocini, 1828. " 8.-
Pejakovic: Aktenstücke zur Gesch. des kroatisch-slavonischen Landtages und der nationalen Bewegung vom Jahre 1848. Wien 1861. " 5.-
Pothó S.: A magyar Capitoliumon a magyar királyeszme a Duna völgyében, Bp. 1932. " 1.-
Pothoó D.: A rendszeres lovaglás alapszabályai egy függelékkel a hölgylovaglásról, Pest, 1860. " 1.50
Petőfi-Album. Szerk. Bartók L., Endrődi S., Szana T. Bp. 1898. " 8.-
Petőfi emlékbeszédek és költemények gyorsirással. Bp. Szf. közönségének 1923. márc. hó 15.-én tartott Pe-

J.Mailáth: Iris. Taschenbuch für das Jahr 1843. Mit sechs Stahlstichen. Posth, P 8.-

Makoldy S.: Magyar Pantheon. Nemzetünk nagyjainak és kiválóságainak a Kerepesi temetőben lévő sirjai és siriratai. Bp.1927. " 1.6o

Mangold L.: Világtörténelem. III. Ujkor és legujabb kor. " 5.-

A.Manzoni: I promessi sposi storia milanese del secolo XVII.scoperta e rifatta.Parigi 1836. " 3o.-

Margalits E.: Magyar tudományosság.Bp.19o2. " 3.-

Marki J.: Horátz levelei a költészettanról.Bp.884. " 1.2o

Márton Lajos és Fia épitő és mülakatos mühelyében Pozsonyban kovácsolt mükészitmények albuma. 1 kézirat 4 lap szöveg. 56 tábla. " 12.-

Márton M.: Váradi Péter kalocsai érsek élete. Bp.1883. " 1.-

Mátyás Fl.: Magyar-órja

Monumenta Hungariae Archaeologica. I-IV. P 8o.-
Kötetenként is kapható.

I. Henszlmann: Pécsnek középkori régiségei " 3o.-

II.Henszlmann: Pécsnek régiségei. A bécsi 1873. évi világtárlatnak magyarországi kedvelőinek régészeti osztálya " 2o.-

III. Römer Fl. Régi falképek Magyarországon. Henszlmann: Lőcsének régiségei. " 3o.-

IV. Bártfa középkori müemlékei " 3o.-

Munkácsi B.: Vogul népköltészeti gyüjtemény. Regék és énekek a világ teremtéséről. Medvedénekek. Életképek. I-IV. Bp. 1892-97. " 2o.-

Munkácsi B.: Votják népköltészeti hagyományok. Bp. 1887. " 6.-

Munkácsi B.: Votják szótár. I-IV., Bp. 189o. " 12.-

H.Munsterberg: Ueber Aufgabon und Methoden der Psychologie.Lpzg.1891. " 1.5o

Nic.Muszka-Nic.Schmith: Pa-

tését pedig vadgesztenyegalyak, levelek és gyümölcsök alkotják. A *Bliault* építész tervezte kis ajtónak már szecessziós váza van.

Bernardin clermonti vasműves szőlőfürtökkel és rózsákkal díszes lépcsőrácsát erősen naturalisztikus rajza miatt szintén a vasművesség szóbanforgó csoportjába sorozhatjuk. Hasonló alakításokkal a belga és olasz vasművesek kiállításában is találkozunk.

Valószinűnek tartom, hogy a berlini mesterek irányváltoztatása következtében a tanítványok nagy serege is arra az útra lép, melyen *Krüger* Pál, *Schultz* és *Holdefleiss*, meg *Marcus* Pál berlini vasművesek haladnak, s a melyet a *szecessziós stílus vonalozásának applikálása s az így nyert gerincnek individualis módon, de az említett ízlés értelmében alakított növényi és állati diszítményekkel való felruházása jellemez.*

A magyar vasműves tárgyak között a szecesszió más értelemben volt képviselve. A bemutatott műtárgyak után itélve immár tagadhatatlan, hogy az ú. n. *magyar diszítő stílus* motivumai, fémből és vasból való alakításra is kiválóan alkalmasak. Most már csak az a kérdés, hogy ezeket a motivumokat milyen vázra rakjuk. Én például, a mint ezt a 325. lapon előtüntetett óra láttatja, a *renaissance*-ot vettem alapul és a diszítmények alakításában, a mennyire ezt az anyag megengedte, az eredeti alakzatokhoz tartottam magamat. Ide sorolhatjuk azt a záradékrácsot is, melyet *Pick* Ede budapesti vasműves állított ki a XI. csoport magyar osztályában.

Hauszmann Alajos azon a hatalmas vaskapun, melyet *Jungfer* Gyula cs. és kir. vasműves készített a barok formáit fogadta el, de mind ebben, mind a virágok és levelek alakításában hajlik a szecessziós motivumok felé.

Faragó Ödön a diszítmény vázának a szecesszió vonalozását fogadta el, de mind ezeket, mind a magyar motivumokat erős individualismussal alakítja át. Egyik alkotását a *Magyar Iparművészet* olvasói már ismerik; képe a III. évfolyam 3. számában a 131. oldalon jelent meg. Ezt az ékszerszekrényt a magyar tanügyi csoportban állították ki. A Faragó tervezte összes butorok ebben a modorban stilizált vasalásokkal ékeskednek s ide tartozik *Ludwig és Stettka* budapesti vasművesek csillárja is.

Arról, hogy melyik a felsorolt három irány közül a jobb s ezért követésre legméltóbb, nem nyilatkozhatom, mert az egyiknek képviselője magam vagyok, azt azonban, mint a XI. csoport 65. alosztályának volt jury tagja, a francia vasművesek többször hallott véleménye után bátran állíthatom, hogy legjobban – a vasművesség terén is – a magyar stílusban készített munkáink imponáltak. Az a sajátos báj, mely a magyar motivumot jellemzi, kivétel nélkül mindenkinek tetszett. Megszívlelendő tanuság van ebben!

A felemelt fonalat ne ejtsük el többé, hanem fejleszszük és nemesítsük népies ornamentikánkat tovább is, hogy majdan a műipar minden ágában elfoglalhassa dominálo helyét. Igazi magyar iparművészetről csak akkor beszélhetünk, ha nemcsak a tehnika, hanem az alakítás dolgában is a magunk lábán járunk.

Előbb felemlítettem a vasból való közkút szunnyadó ügyét. Keltsük ezt új életre olyképpen, hogy magyar motivumokkal ékeskedő vasból kovácsolt közkútra szorgalmazzuk valamely pályázat kiírását s egyben a jutalmazott pályamunkának megvalósítását is.

Az elmondottak kiegészítéseül meg kell emlékeznem arról is, hogy a kiállított vasműves munkákat minő tehnika jellemezte. Erről a dologról szólva tulajdonképpen nemzetiségek szerint kell az anyagot beosztanunk.

A *német műiparosok* kivétel nélkül a *nyers kovácsmunkára* vetik a fősúlyt. Ha a bemutatott tárgyakat figyelmesen megszemléljük, a reszelő vonásoknak nyomára se akadunk. Bámulatosan fejlesztették ki a német vasművesek iparuk igazi művészeti részét, az izzó kovácsvasnak tüziszerszámokkal való alakítását. Egyik-másik műtárgy valóságos szobrászmunka számba megy, ilyen például az *Armbruster testvérek* Frankfurt

∘ DR. BATTHYÁNY LÁSZLÓ GRÓF ∘
KÖPCSÉNYI KASTÉLYÁNAK RÁCSOS-
KAPUJÁHOZ VALÓ SZEMÖLDÖKRÁCS.
∘ TERVEZTÉK ÉS KÉSZÍTETTÉK: ∘
∘∘∘ MARTON LAJOS ÉS FIA ∘∘∘
∘∘∘ POZSONYI VASMŰVESEK. ∘∘∘

A NÉMET BIRODALOM VILLAMOSSÁGI CSOPORTJA.

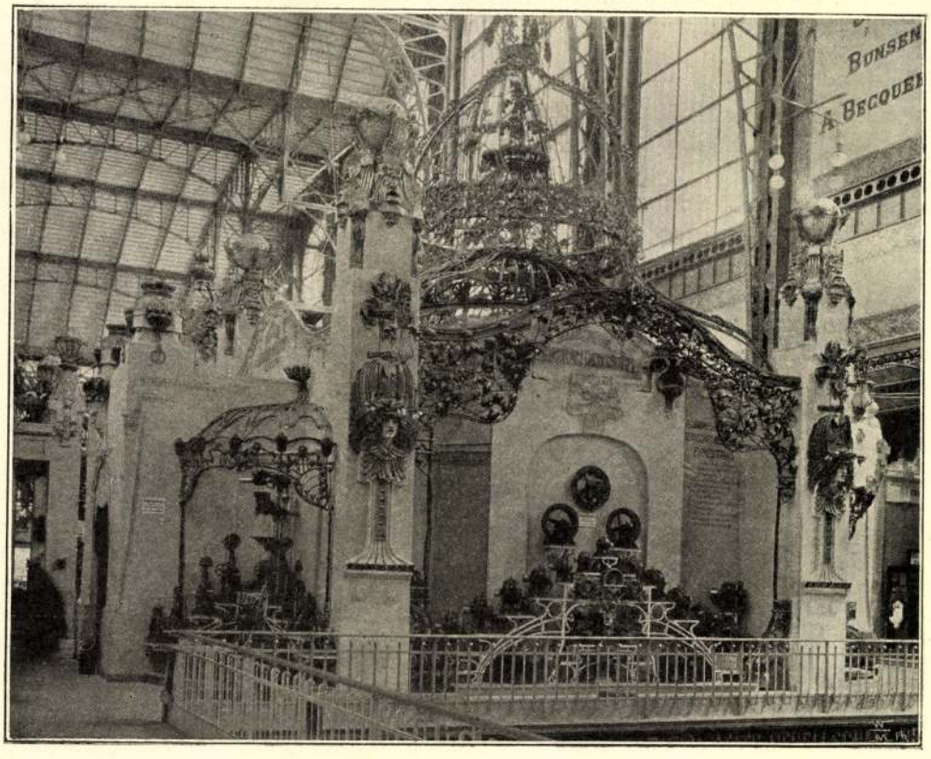

∘ DR. BATTHYÁNY LÁSZLÓ GRÓF KÖPCSÉNYI KASTÉLYÁNAK RÁCSOSKAPUJA. ∘
TERVEZTÉK ÉS KÉSZÍTETTÉK MÁRTON LAJOS ÉS FIA POZSONYI VASMŰVESEK.
A kapu egy szárnyának szélessége 1880 m/m.

Magyar Iparművészet
1900. 311. l.

vasművészet teljes tönkrejutására vezetett, mert túlságosan előtérbe tolta a hidegen való alakítást, tehát a tüzimunka helyett a lakatosmunkát, attól tarthatunk, hogy a vasművesség terén előbb-utóbb beáll a hanyatlás, ha sok követője akad a modern iparművészeti folyóiratokban közölt rideg kompozicióknak.

A szecessziós stílus konvencionális sásleveleivel a *Genissieu és társa* cég kiállította rácsos ajtó ornamentikájában találkozunk. Kár, hogy ennek csinos rajzát az átlósrúd szerkezeti alakítása némileg zavarja s az alsó mezői lemezből kivágott diszítménye is élesen elüt a felső rész ízléssel stilizált, diszkrétül alkalmazott és ügyesen kovácsolt levél ornamentikájától.

A szecessziós stílus konvencionális formáit láttatja az a virágasztalka is, melyet a *Forreider* és *Schiller* budapesti vasművesek állítottak ki, ezt az aluminiumbronzból kovácsolt asztalkát a *Magyar Iparművészet* olvasói szintén ismerik. Képe az 1900-dik évfolyam IV-dik számának 179-dik oldalán jelent meg.

A kiállítás szorosabb értelemben vett, szecessziós vasmunkái közül ennek rajzában volt legtöbb invenció és élet. *Horti* Pál tanár tervezte. Az ő rajza után készült az asztalon álló virágváza is, melyet *Jancsurák* Vilmos domborított vörösrézből.

A német vasművesektől bemutatott munkák általános hatása után ítélve, joggal várható, hogy a vasművesség fejlődésére bénítólag ható konvencionális modern formák, a jövőben még szűkebb körre szorulnak. A kibontakozásnak két útját látom, egyikén járnak a németek, a másikat kezdik követni a magyarok.

A *német,* különösen a *berlini vasművesek* a történelmi stílusok nyügétől már vagy 10 év óta emancipálták magukat. Új motivumokat keresve, a stilizálásra alkalmas levelek és virágok individuális alakítását kezdték el. Noha az 1896-dik évi berlini kiállításon bemutatott készítményeikkel meglepték, mondhatnám bámulatba ejtették a világot, nagyon sok követőre még sem akadtak, mert hiányzott az alakítás rendszeressége, a stílust megadó közös gerinc. Hiába, a természet adta motivumok individualis alakítása még nem stílus. Ma azonban, – a bemutatott tárgyak után ítélve, – a német vasművesek ebben is megállapodtak. Elfogadták a szecesszió vonalozását s erre a gerincre rakják a szokott módon stilizált növényi és állati ékítményeket.

A párisi kiállításon a legtöbb német csoportot efféle kerítésekkel vették körül. Ízléses rajz és remek kovácsmunka jellemzi mindannyit. A német bányászati, kohászati és fémipari kiállítás kerítése *Krüger* Pál berlini vasműves készítménye. Ez a legnagyobb s motivumok dolgában is a leggazdagabb.

A német villamossági csoport vasmunkái is igen érdekesek.

Megjegyezzük, hogy a vasművesség számára való stílus megállapítása érdekében más kísérlettel is találkozunk. Igy az a rácsos kapu, melyet *Götz* H. tervei szerint *Neuser* József mannheimi vasműves készített, erősen hajlik XV-dik Lajos stílusa felé; tömegelosztása teljesen azonos, csak a mezőket kitöltő, túlságosan gazdag diszítmény készült a berlini vasmunkák szellemében. Kár, hogy a szép munka jó hatását az ornamentika nyugtalansága nagyon lerontja. Tervezője kevesebb, de rendszeresebben alakított diszítménynyel többet érhetett volna el.

Wanner frères genfi vasműves cégnek szecessziós kapubetét-rácsa, a fővonalak dolgában, a barok stílussal mutat némi rokonságot.

A mint említettük, a berlini vasművesek 8–9 éve alapított iskolájának mindenfelé akadtak tanítványai. Így *Páder* Nándor budapesti vasművesnek a XI. csoport magyar osztályában (Marsmezei palota baloldala) kiállított két *kapu betétje* az 1896. évi berlini kiállításon látottak behatása alatt készült. A franciák iparművészeti osztályában (Esplanade des Invalides baloldal) különösen *Hamet* H. párisi vasművesnek egy pár munkája tartozik ide, jelesen az az erkélyrács, melynek oszlopait vízi liliomok, a mező kitöl-

„BOHÉM“
TELCS EDÉTŐL.

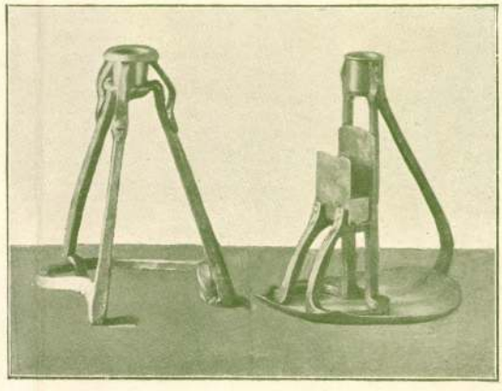

GYERTYATARTÓK KOVÁCSOLT VASBÓL,
TÁLALÓ ASZTALKA ÉS BŐRELLENZŐ.
KIÁLLÍTJA A „MAISON MODERNE“ BUDAPEST

KOVÁCSOLT VAS-RÁCS
ÉS FALI LÁMPA.
MARTON LAJOS ÉS FIA,
POZSONY.

SZÖVETTEL BORÍTOTT
KAROSSZÉK.
KÉSZÍTETTE
BERNSTEIN J. ÉS FIA
BUDAPEST,
ÉS KOVALSZKY SAROLTA
(N.-ELEMÉR.)

Marton Lajos és fia

Pozsony

d.

Ráth György 1896

197. l.

200. l.

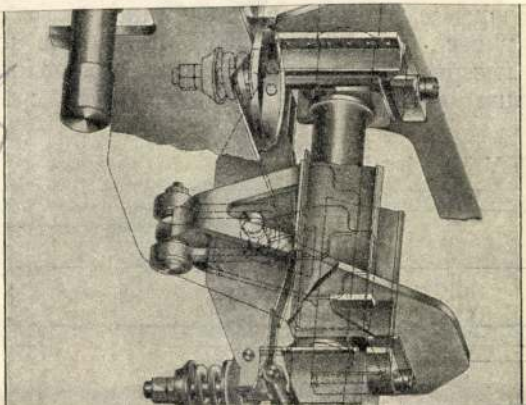

s forgóállvány axonometrikus vetület

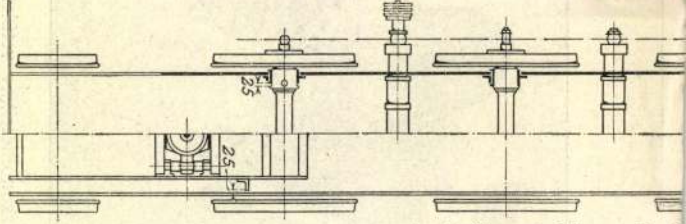

1—4. ábra. A lokomotiv á

az osztrák vasúti miniszterium műszaki tanácsosa kezdeményezésére, aki az osztrák vasúti miniszter megbízásából egy bizottsággal a Valtellina vasútat meglátogatta és lokomotivjait tanulmányozva, látta, hogy a csuklós kapcsolás, minden jó tulajdonsága mellett is, a szerkesztőre igen nehezen teljesíthető feladatokat ró.

Gölsdorf első terve, hogy t. i. a mótorok közepe a hajtótengelyek közepével egy síkban legyen, a túlságos rövid kapcsolórúdak miatt nem látszott célszerűnek, amiért *Kandó* Kálmán a mótorok középvonalát a hajtótengelyek síkja fölé helyezte és így keletkezett az a szerkezet, melyet a Rete Adriatica elfogadott, s melynek alapján a Ganz és Társánál három lokomotivot rendelt meg.

E három lokomotiv számára előírtak három kapcsolt- és két futótengelyt, az előbbiek 14 *t*-nál, az utóbbiak 10 *t*-nál nem nagyobb tengelynyomással.

Továbbá kétféle sebességet is kívántak, ugyanis 30—35 *km*-t és 60—70 *km*-t, az előbbi sebesség mellett

* Lásd e közlemény elejét a *Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönyé*-nek 1904. évi folyamában (XXXVIII. kötet, 462—472 lap).

Marton Lajos
műlakatos

l.
Művészi Ipar
III. 66–68. l.
2 képpel.

építendő uj palota terveire kiírt pályázat nemrég járt le s a következo jeligékkel ellátott 25 pályamű érkezett be reá: 1. »Graham Bell«. 2. »Pax«. 3. Alfa és Omega (jel) alternativ terv. 4. Villámok (jel). 5. Fekete gyűrüben vörös kör (jel). 6. »Villám«. 7. Vörös szív arany körben (jel). 8. Careau arany körben (jel). 9. Pont (jel). 10. »Szikra«. 11. Körben négyszög (jel). 12. »Messzeszóló«. 13. Háromszögben vörös kör (jel). 14. »Megvan«. 15. »Villam« (vörös betükkel írva) alternativ terv. 16. »Telefonpalota«. 17. »Szólj magadért«. 18. »Magyarország«. 19. »Membran«. 20. »Elég«. 21. Cserfalevéllel diszített körben isolator (jel). 22. »Szikra«. 23. Vörös kör (jel). 24. »Halló». 25. »Villám I., II.« (alternativ terv).

—

— **Francia művészek egy kollégájukért.** A finom lelküségnek és az őszinte, kollegialis együttérzésnek igazán lélekemelő példáját szolgáltatta nemrég a párisi művészeknek egy érdemes csoportja. Észrevettek ugyanis, hogy egyik öreg, de a legelsők közül

A szerkesztő üzenetei.

K. K. és S. M. Budapest. Köszönjük szíves figyelmeztetésüket. Kívánságának, amint látja, lapunk mostani számában eleget tettünk. Ennél többet azt hisszük nem tehetünk, de meg fölösleges is volna tennünk, egy oly vállalkozással szemben, melynek prospektusa minden szavában annyira magán viseli tulajdonképpeni mivoltának a bélyegét.

A. Zs. Ujpest. Beküldött cikkelyét legnagyobb sajnálatunkra nem közölhetjük. A magva ugyan igen érdekes, de nincs elég világosan megírva, úgy hogy könnyen végzetes félreértések származhatnának belőle. Kérjük szíveskedjek intézkedni azirányt, hogy hova küldjük a kéziratot.

R. Zs. Budapest. A mi társulatunk részéről *Bruck* Lajos festőművész, az »Iparművészeti Társulat« részéről pedig *Radisics* Jenő az Iparművészeti Múzeum igazgatója.

Többeknek Budapest. Jövő év tavaszán nemzetközi kiállítás nem lesz. Hogy magyar kiállítás lesz e, azt ma még nem tudjuk. De ha lesz, okvetetlenül nyomna lesz a »Műcsarnok«-ban is.

K. Z. Budapest. Érdekes cikkelyét nem sorozhattuk a közlendők közé, mert alapeszméje kissé homályos. Különösen a művészeknek mint fizető tagoknak a bevonását nem igen tartjuk megokoltnak. Egyébiránt egy olyasféle egyesület már van Budapesten, a »Hazai Művásárlók Egyesülete«, melynek főintézője *Bruck* Miksa festőművész. Kérjük szíveskedjék a kéziratról intézkedni.

H. K. dr. Temesvár. Olyan nevü festőművészt nem ismerünk.

R. J. dr. Nagyvárad. Érdekes cikkelyét köszönettel megkaptuk. Erre a szamra már elkésett, de legközelebbi számunkban okvetetlenül közöljük. Szives érdeklődéséért fogadja köszönetünket.

Szerkesztőség:
Budapesten, Városliget, Műcsarnok.
Kiadóhivatal:
Singer és Wolfner Budapesten, Andrássy-ut 10. sz.

TÉLI KIÁLLÍTÁS

MARTON Lajos műlakatos

PEREHÁZY KÁROLY

Marton Lajos pozsonyi műlakatos

Különlenyomat a Művészettörténeti Értesítő 1989/1—4. számából

MARTON LAJOS POZSONYI MŰLAKATOS

A 19. század utolsó harmadának Magyarországában több vasműves központ alakult ki, de igazán jelentős csak Budapesten és Pozsonyban (Bratislava). A budapesti központ legkiemelkedőbb mestere, Jungfer Gyula mellett több vasművest tartunk számon, Pozsonyban ugyanekkor a művészi kovácsolást művészi szinten művelni képes műlakatos csak egy dolgozott: Marton Lajos.

Az eklektika és a szecesszió kora magyarországi vasművességének alapos elemzéséhez, a teljes kép ismeretéhez óriási anyagfeltáró munkára van még szükség. Több műlakatos életművének számbavétele[1] az elmúlt egy-másfél évtized eredményei közé sorolható, ám számos vasműves tevékenységének feldolgozásával vagyunk adósak. Ezek közé tartozik Marton Lajos pozsonyi műlakatos is.

Marton mester Jungfer Gyula mellett a magyar eklektikus vasművesség világának avatott ismerője, a nyugat-magyarországi főrangúak, továbbá az egyház és a plutokrácia legkeresettebb műlakatosa volt. Jungfer Gyulával, Árkay Sándorral, Páder Nándorral ők az úttörő generáció, akik megalapozták a magyar eklektikus vasművesség európai viszonylatban elismerésre méltó pozícióját. Egy nagy vasműves nemzedék tagja ő, aki olyan értékeket teremtett, amely múlhatatlanul megmarad a múló időben.

Műhelyét 1851-ben alapította,[2] de igazi fellendülése az 1880-as években az eklektikus vasművesség igazi virágzásakor következett be, amikor üzemét gyárrá fejlesztette. A kisegítő gépek mellett azonban a kézimunka jellemezte műveinek sokaságát. Műhelyének rohamos fejlődéséhez Bécs közelsége is hozzájárult, mert az ottani építészek főleg magyarországi munkáik esetében gyakran folyamodtak Marton Lajos kalapácsához. Az 1880-as évek végén azonos nevű fiával társult és üzemük

1. Marton Lajos és fia műlakatos cég cégére

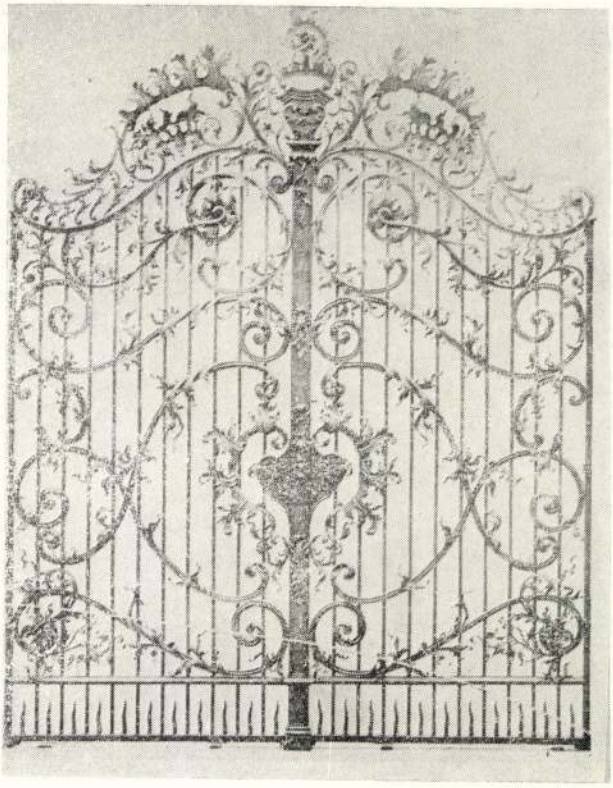

2. Károlyi Alajos stomfai kastélyának rácskapuja

ettől az időtől Marton Lajos és fia cégként szerepelt és vált ismertté.

Mesterünk életútjáról adataink nincsenek — az ismeretlenségből emelkedik elénk —, műveiről a kutatások eredményeként annál többet tudunk, és ezekről egy fokról fokra kiteljesedő pálya íve bontakozik ki előttünk. A kompozíció dekorativizmusára irányuló törekvése csaknem egységesen vonul végig munkáin. Önállóságának kezdetén a romantika stílusának művészete uralkodott. A barokk-rokokó vasművességét követően a kovácsoltvasművesség színvonalában hanyatlás következett be és a romantika idejére e művesség mélypontjára süllyedt. A mesterség fő feladatát főleg az öntöttvas elemek összeszerelése vagy egyenes pálcákból szerkesztett egyszerű rácsok jelentették. A 19. század utolsó harmadában azonban az eklektikus építészet igénye alapján a kovácsoltvas-művesség ismét fontos szerepet kapott, és a régi vasműves hagyományokat felújítva e műipar szinte elemi erővel feltörő virágzásnak indult.

Mesterünk tevékeny munkássága a kényes ízlést is kielégítő maradandó eredménnyel járt, és művei méltó helyet biztosítanak számára a magyar kovácsoltvasművességben. 1885—1895 között egy sor kastély és palota kovácsoltvas munkájának alkotója. Mindegyikének elemzése egy cikk terjedelmét meghaladja, ezért javának csupán felsorolására szorítkozunk. Hans v. Paschkis tervei alapján készítette a keszthelyi Festeticskastély kovácsoltvas kapuit,[3] Pálffy János pozsonyi palotája bejáratának rácskapujához és lépcsőrácsához Victor Rumpelmayer tervei szolgáltak alapul, míg a királyfai (Králová pri Senci) kastélyához, valamint a bajmóci (Bojnice) várhoz Marton Lajos és fia saját tervezetük alapján kovácsolták az előbbihez a kaputt, az utóbbihoz a lépcsőrácsot és a pompás kútházat, amely

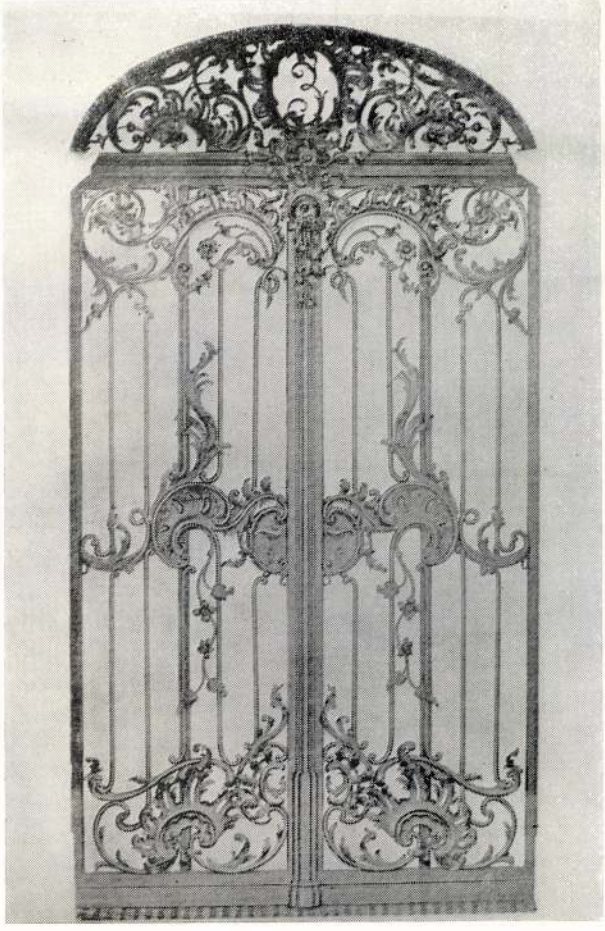

3. Esterházy Mihály pozsonyi palotájának ajtaja

4. Georgevits György pozsonyi palotájának lépcsőrácsa

késői visszhangja a reneszánsz kori vasművesség attraktív kútházainak. Károlyi Alajos stomfai (Stupava) kastélyát Meinig Artúr építette át, és a tékozlóan gazdag díszítésű vaskapu és a függőlámpa a Marton Lajos és fia cég munkája. Esterházy Mihály pozsonyi palotájához készült kétszárnyú kovácsoltvas ajtó inventátora és kovácsa mesterünk volt, miként Georgevits György pozsonyi palotájában a lépcsőrácsé és a kétszárnyú kovácsoltvas ajtóé, továbbá Tauscher Béla pozsonyi házának lépcsőrácsa is a Marton üzem terméke, valamint Csáky Vidor pozsonyi palotájában elhelyezett Heinrich Adam tervezte lépcső-, erkély- és lunettarácsok. Dessewffy György pozsonyi palotájába vörösrézből címert domborított mesterünk, Pisztory Bódog pozsonyi házának összes díszlakatos munkáihoz (rácskapu, lépcsőrács, lépcsőházi kandeláber és fali világítótest) Marton Lajos és fia tervei szolgáltak alapul, és az ő munkájuk a köpcsényi (Kittsee) kastély nemesveretű kapuzata, továbbá Zay Mikós zaiugróci (Uhrovec) palotájának csillárjai és gyertyatartói, az Arenberg család pozsonyivánkai (Ivánká pri Dunaji) kastélyának és a Palugyai család pozsonyi sírboltjának kandeláberei.

A Virágvölgyi-templom reprezentatív csillárja Rumpelmayer tervei alapján mesterünk üzemében készült, valamint a pozsonyi koronázó templom északi kapujának saját tervezésű zárórácsa.[4] Az 1909—1913 között épült Lechner Ödön tervezte pozsonyi ún. „Kék"-templom lakatosmunkái[5] és a budapesti Szt. István bazilika főbejárata előtti hatalmas zárórács[6] is Marton Lajos hírnevét öregbíti. 1896-ban a pozsonyi Mária Terézia szobor neobarokk körítőrácsát,[7] 1899-ben a pozsonyi iparkiállítás nemesveretű kapuzatát kovácsolta.[8] A Lechner Ödön tervezte pozsonyi főgimnázium[9] (1905) és Lauber Gyula Népfürdője[10] (1905), valamint az itteni állami fémipari szakiskola műlakatos munkái-

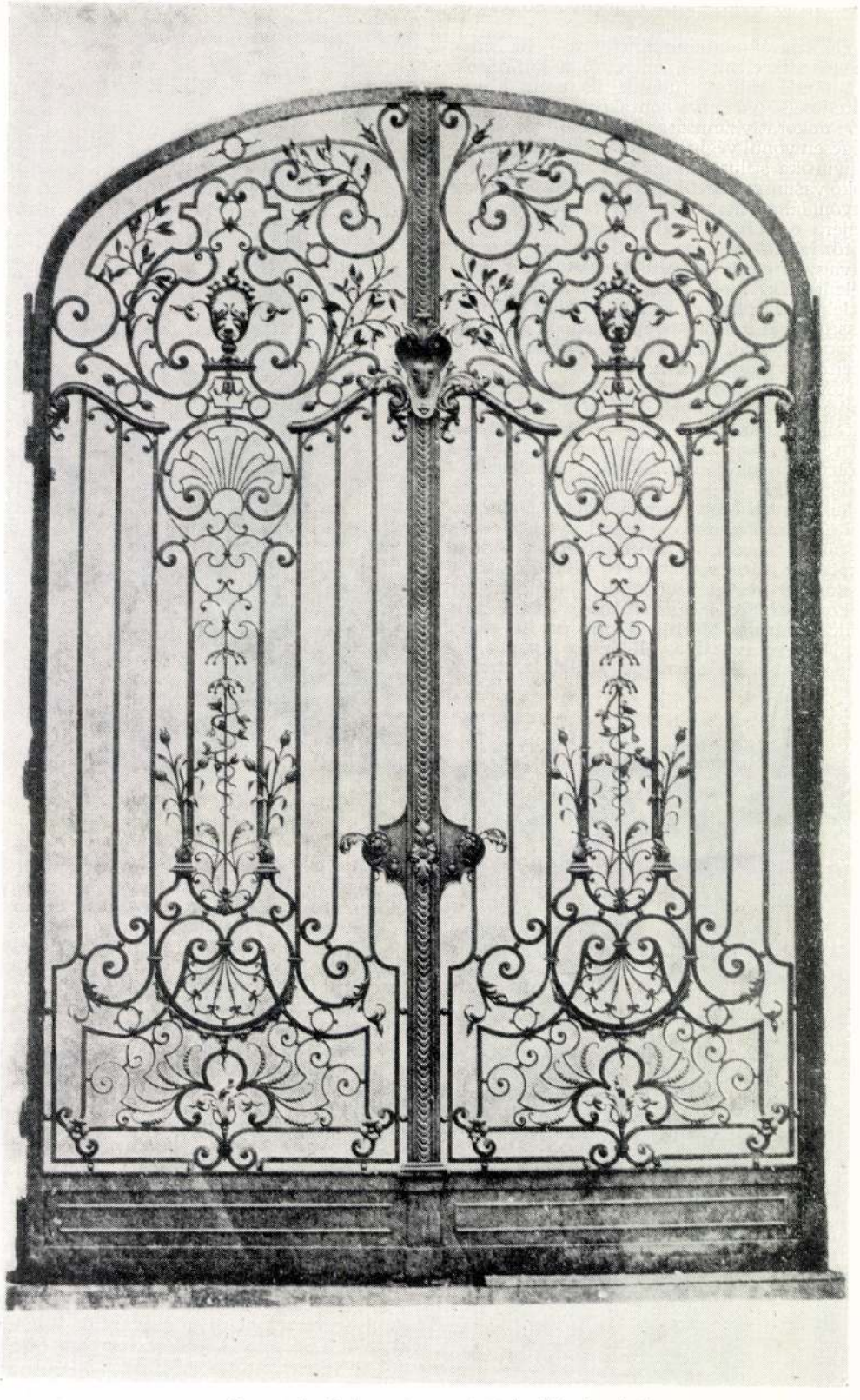

5. Georgevits György pozsonyi palotájának ajtaja

6. Tauscher Béla pozsonyi házának lépcsőkorlátja

nak[11] is Marton Lajos a mestere. 1912-ben készült az a pozsonyi városcímerrel, dús növényi ornamentikával díszített pártázat,[12] amelyet a pozsonyi városi múzeumban őriznek.

A gyárrá fejlesztett üzem termékeit a művészi kovácsolás jellemezte, bár elvétve szerkezeti munkát is végeztek, mint pl. Batthyány Elemér ikervári kastélyának üvegházát, József főherceg alcsúti kastélyához az Ybl Miklós tervezte monumentális üvegházat, továbbá a Szkalnitzky Antal tervei szerint felépült Egyetemi Könyvtár könyvespolcait, de vállaltak minden, az épületlakatosság körébe tartozó munkát.[13]

A főrangúak megbízásai ígéretes feladatok voltak, és Marton Lajos műhelye dekoratív művek sorával gazdagította a korszak magyar kovácsoltvas-művességét.

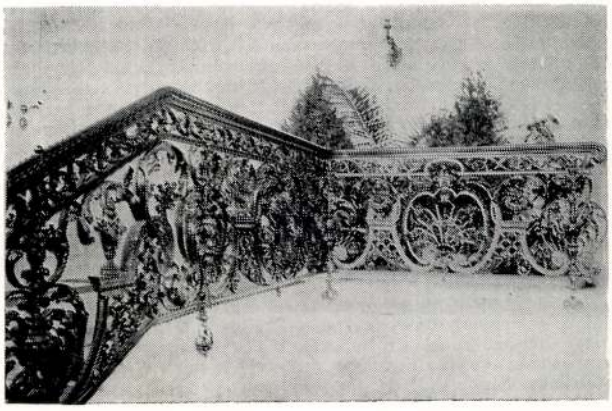

7. Csáky Vidor pozsonyi palotájának lépcsőrácsa

8. Dessewffy György domborított címere pozsonyi palotájában

9. Pisztory Bódog pozsonyi házának lépcsőrácsa

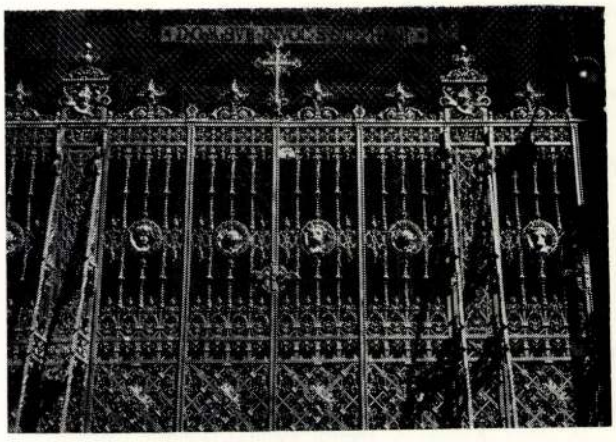

10. Budapest, Szt. István bazilika főbejáratának zárórácsa

Saját, valamint idegen tervezésű alkotásainak javát a barokkban fogant formák jellemzik, és olyan elérhető hűséggel tervezték és kovácsolták például a pozsonyi Esterházy-palota kapuját, hogy az éles szemű Oberschall Magdát is megtévesztették, és könyvében[14] azt 18. századinak jelöli. A művek javán a lendületesen csapódó kecses indák, nyugtalanul kinyúló rocailleos formák, pompás gazdagságú oromzatok, testes levelek, naturalisztikusan formált virágok, díszesen alakított zártokok jelzik a barokk hagyományok követését és a 17—18. századi kovácsoltvas-művesség gyakorlatát. A barokk lüktető mozgásával alakított munkáin a „lomb és szalagdísz" csaknem mindegyiken fellelhető, ami jelzi, hogy művei ornamentikájában a vasművesség egykori fénykorának igazi közvetítője. A bajmóci vár kútrácsának figurája, az 1901. évi szegedi kiállításon bemutatott falilámpája — melynek konzoljául páncélos vitéz karját kovácsolta és ez tartja a Strozzi-palota lámpásaira emlékeztető világítótestet — a vas faragásának nagy hagyományú gyakorlatáról tanúskodik, és e munkáival a német mesterek sok évszázados technikájának hű tolmácsolójává lett.

Művei sokaságában román, gót, reneszánsz formákkal komponált alkotások egyaránt szerepelnek. A Virágvölgyi-templom várfalakkal és bástyákkal alakított, a mennyei Jeruzsálemet ábrázoló hatalmas csillárja román kori, az Esterházy István ajándékaként készített Úrasztala gótikus, a bajmóci vár diadalmas hangvételű, figurális elemmel is gazdagított kútrácsa reneszánsz formát követ. Nem rekedt meg azonban a történelmi formák felélesztésének gyakorlatában, mert a századforduló körül rácsain az új stílus, a szecesszió ornamentikáját is alkalmazza. Az 1901. évi szegedi kiállításon szecessziós vonalvezetésű tulipán motívumban záródó rácsával keltett feltűnést, és miként Divald Kornél írja: „. . . Vasmű aránylag kevés került a szegedi kiállításra. Sárváry Jánoson kívül csak a pozsonyi Marton állított ki e nemben figyelemre méltót . . ."[15]

Jeles munkásságát kitüntetések hosszú sorával ismerték el. 1865-ben a Pozsonyi Iparkiállításon aranyéremmel, 1872-ben az Országos Iparegyesület ezüstérmével tüntették ki. Az 1873. évi Bécsi Világkiállításon elismerő oklevelet nyert, az 1878. évi Párizsi Világkiállításon a nagy ezüstérmet kapta, az 1879. évi Székesfehérvári Országos Kiállításon a nagy aranyérmet ítélték neki.[16] Az 1896. évi Millenniumi Kiállításon díszoklevelet és az állami aranyérmet nyerte el,[17] az 1900. évi Párizsi Világkiállítás után pedig a műipar terén szerzett érdemeinek elismeréséül a koronás arany érdemkereszttel tüntették ki,[18] az 1904. évi St. Louis-i Világkiállításon ezüstérmet nyert.[19]

Az 1885. évi Országos[20] és az 1896. évi Ezredéves Kiállítás zsűribizottságának tagja volt.[21] Jóformán nem volt olyan nagyobbszabású kiállítás, amelyen nem szerepelt, s amelyen a kritika az elsők közt ne említette volna munkáit.

Marton Lajos, majd később a Marton Lajos és fia cég az Országos Magyar Iparművészeti Társulat tagja volt.

A gőzerő-meghajtású segédgépekkel felszerelt üzemében jeles műlakatosokat nevelt. Az 1896. évi Millenniumi Kiállításon segédei közül Themár Mátyás, Kotlár Lőrinc, Dániel Márton a „Közreműködők érmé"-t kapták.[22] Fadrusz János, a magyar emlék-műszobrászat egyik jelentős alakja Marton Lajos műhelyében tanulta a műlakatosságot, majd itt is szabadult fel. Talán ez a körülmény, de még inkább Marton Lajosnak a művészi kovácsolásban megmutatkozó jártassága alapján kaphatott mesterünk megbízást a Fadrusz alkotta pozsonyi Mária Terézia emlékszobor artisztikus korlátozatának elkészítésére. (A rács terve is Fadrusz nevéhez fűződik, aki a kivitelezést egykori mesterének műhelyében több ízben ellenőrizte. Egy alkalommal Lyka Károly elkísérte és ott szerzett tapasztalatait az Új Idők hasábjain közzé is tette.)[23]

Marton Lajos nagyszerű munkásságát nemcsak a kastélyok, paloták, templomok díszes lakatosszerkezetei bizonyítják, a pozsonyi városi múzeumban is helyet kaptak kovácsoltvas tárgyai. Alkotásai közül többet Műipari Mintalapon tettek közzé.

Marton Lajos főként Pozsonyban és környékén végzett igen jelentős munkákat, de a hazai és külföldi kiállításokon is rendszeresen és eredményesen vett részt. Nemcsak a 19. századvég és a 20. századelő magyar kovácsoltvas-művességében számottevő életműve, de európai mértékkel mérve is jelentős mestere e korszak művészi vasműves iparának.

Pereházy Károly

JEGYZETEK

1 *Pereházy Károly:* A vas művésze (100 éve született Tiringer Ferenc). Műemlékvédelem 1975. 4. sz. 220—226. *Pereházy Károly:* Budapest utolsó száz esztendejének kovácsoltvas-művessége és jelentősebb mesterei. Építés-Építészettudomány 1976. 349—409. *Pereházy Károly:* Jungfer Gyula és Iparművészeti fémárugyára. Építés-Építészettudomány 1979. 3—4. sz. 285—357. *Pereházy Károly:* Egy elfelejtett budapesti műkovács (125 éve született Lepter János). Műemlékvédelem 1980. 4. sz. 238—245. *Pereházy Károly:* Egy pesti műlakatos munkássága (75 éve hunyt el Schwarz Antal). Műemlékvédelem 1981. 3. sz. 228—234. *Pereházy Károly:* A magyar historizmus kovácsoltvas-művességének jeles mestere: Árkay Sándor. Építés-Építészettudomány 1985. 1—2. sz. 167—184.

2 Marton Lajos és fia műlakatos cég által 1895-ben kiadott képes ismertető.

3 OL: P 274. A Festetics család lvt. Keszthely. Építkezések. a) A keszthelyi kastély építkezései. Marton Lajos 1887. aug. 17-én kelt számlája 16398 Ft, melyet 16898 Ft-ra módosítottak.

4 A felsorolt munkák. 2. sz. jegyzet.

5 *Barla-Szabó László:* Lechner Ödön pozsonyi „Kék"-temploma. Építés-Építészettudomány 1973. 587.

6 Vállalkozók Lapja 1897. ápr. 13.

7 Magyar Géniusz 1897. 327., Magyar Iparművészet 1897/98. 138—139.

8 Vállalkozók Lapja 1899. szept. 27.

9 Ua. 1905. aug. 9.

10 Ua. 1905. júl. 19.

11 Ua. 1903. aug. 26.

12 Kiállítási Katalógus 1982. máj.—júl. Traditionen Schmiede und Schlosser in Bratislava.

13 L. 2. sz. jegyzet.

14 *Bárányné Oberschall Magda:* Régi magyar vasművesség. Budapest 1941. 31. Képe 25.

15 *Divald Kornél:* A szegedi kiállítás. Magyar Iparművészet 1901. 208.

16 L. 2. sz. jegyzet.

17 Az 1896-iki Ezredéves Országos Kiállítás Közleményei 32. sz. 1356.

18 Magyar Iparművészet 1901. 131.

19 Ua. 1904. 320.

20 *Gelléri Mór (szerk.):* Kiállítási emléknaptár az 1886-ik közönséges évre. 136.

21 Az 1896-iki Ezredéves Országos Kiállítás Közleményei. 1893. jún. 12. 179.

22 Ua. 1361.

23 Új idők 1899. 107. *Lyka Károly:* A mesterember c. cikkében ezeket írja: „. . . Mindenütt vas, csupa vas, hajlított, kovácsolt, reszelt, nyers meg kikészített vas, mellette szikrázott a parázs a kemencékben. A vasrudakból Fadrusz tervei szerint verték ki Marton mester legényei a finoman hajló barokk-rudakat, gazdagon élő lombozattal. Nem holmi sablonos munka ám ez! Ezek a lombok, ezek a díszítőlevelek, amiket tüzesen formáltak itt ki, tele voltak az élet lendületével. Nem holt cifraság: eleven individuum minden egyes füzér. Hogyan megyen át ebbe a holt és tehetetlen vasmatériába annyi élet? Pörölllyel verik bele, minden csapásra egyet idomul a vas, formát cserél, elváltozik. Attól függ vajjon jó helyre csap-e le a kalapács, vajjon éppen elég súlyosan zúdul-e a szikrázó ércre, nem-e túlságosan erős vagy gyöngén? Ez érzés dolga, aki azt a nehéz pörölyt forgatja, hiába nézi két szemével a tervrajzot: ha nem érzi egészen a lelkében a formálandó tárgy karakterét, ha a keze nem jár szabatosan a lelkének érzése szerint, annak parancsára, ha nem idomul az érzés minden finom változata szerint: kontár, holt munka támad . . . Átérzik (a legények) és értik az anyag minden csinjátbinját, szuverénül uralkodnak annak minden tulajdonsága fölött. Annyi szépség, erő és talentum van az igazi müiparos munkájában, hogy igazság szerint a legnagyszerübb tervelő-müvész is testvériesen megosztani kénytelen vele dicsőséget . . ."

LAJOS MARTON, PREßBURGER KUNSTSCHLOSSER

Ein herausragender, auch mit Auszeichnungen anerkannter Meister des heimischen eklektischen Kunstschmiedehandwerks war Lajos Marton, der seine Werkstatt 1851 in Preßburg (Bratislava) eröffnete. Er war ein vielbeschäftigter Kunstschmied der westungarischen Aristokratie und der Kirche und hatte im letzten Drittel des 19. und zu Beginn des 20. Jahrhunderts mit seinen für eine Reihe von Schlössern, Palästen und für einige Kirchen gefertigten Eisenarbeiten, sowie mit Gegenständen die in internationalen und heimischen Ausstellungen gezeigt wurden, bedeutende Erfolge. Mehrere seiner Kunstschmiedearbeiten sind im städtischen Museum von Bratislava. Über die Umstände seiner Ausbildung wissen wir wenig, für deren Gediegenheit sprechen aber nicht nur seine ausgeführten Arbeiten, sondern auch die selbst entworfenen Werke. Der Großteil seiner Werke folgt dem Neobarock, in seinem reichhaltigen Schaffen finden sich auch manche mit gothischer und Neorenaissance-Ornamentik. Den neuen Stil, den Jugendstil eignete er sich schnell an und schuf bereits um die Jahrhundertwende mehrere Gitter mit dieser eigenartig verzierten Ornamentik. Schmieden, Bunzeln und Eisenschnitzen betrieb er gleichermaßen auf hohem Niveau. Seine Werkstatt entwickelte er während der wahren Blütezeit der Schmiedekunst der Eklektik zu einer Fabrik, in seinem mit Aushilfsmaschinen ausgerüsteten Betrieb kam aber der Handarbeit der Vorrang zu. Ende der 1880er Jahre nahm er seinen gleichnamigen Sohn als Compagnon auf und von da an war die Firma als Lajos Marton und Sohn bekannt. Mit seinem Schaffen wurde er nicht nur im ungarischen Kunstschmieden eine maßgebliche Persönlichkeit, sondern ein verdienter Meister auch der universellen Schmiedekunst.

ADATTÁR

KÉT KÉP RUBENS MŰHELYÉBŐL

Hagyományosan Rubens művének tulajdonítják a hamburgi August Neuerburg-gyűjtemény „Apolló kocsija a Hórákkal" festényt.[1] A képet Julius Held mégsem vette a Rubens-vázlatok sorába, mert kompozíciója nem magától Rubenstől, hanem Primaticciótól való. Az eredeti kompozíció a fontainebleau-i kastély mennyezetét díszítette egykor, amelyet a flamand mester nem az eredetiből ismert (nem járt ott), hanem valamilyen rajzi vagy festménybeli másolatából.[2] A hamburgi kép valószínűleg azonos az 1722. évi rotterdami Meyers-árverésen szerepelt példánnyal, de bizonyosan nem azzal a képpel, amelyet Enea Lanfranconi pozsonyi műgyűjtő hagyatékából 1895 októberében a kölni Heberle-cégnél árvereztek el (175. számon) — és képét is közölték az árverési katalógusban. A két festmény méretei is eltérőek: a hamburgi valamivel kisebb (99 × 73 cm), az egykori pozsonyi nagyobb (105 × 85 cm). A pozsonyi példány a kölni árverést követő időben (vagy egyenesen az árverésről) gróf Andrássy Gyula gyűjteményébe került, és onnan közvetve jutott a második világháború után egy magyar magángyűjteménybe, ahol ma is őrzik.

Mindkét kép fára festett. A rajzi és apróbb részletek összehasonlítása alapján úgy tűnik, a két kép két különböző kéztől származik. A színek összehasonlítása nem áll módomban, de az árnyékolás, kivitelezés, finom átmenetek tekintetében az elsőbbséget a hamburgi példánynak kell adnunk, akkor is, ha a magyarországi kép nem sokban maradhat el németországi társától és feltételezett példájától (ha egy következő, utóbbinál netán még kvalitásosabb? — elő nem kerülne). A fényképek összehasonlítása alapján mindenesetre valószínű, hogy a rubensi stílusban színesen átfogalmazott késő renaissance kompozíció változatai egy időben és még Rubens műhelyében készülhettek.

Egy másik mű is nemrég bukkant fel, amelynek rubensi eredetije elveszett vagy lappang, de amelynek igen jó, talán tanítványi kéztől származó másolatát itt közlöm. Ez a „Krisztus sírbatétele" nem is az egyedüli példány, amely ugyanezt a kompozíciót ismételve Magyarországra jutott: egy másik, ehhez hasonlóan kvalitásos változat volt Nemes Marcel tulajdonában, majd tőle báró Herzog Mór gyűjteményébe, aztán Herzog menyéhez, Dimitri Angelopulo felesége gyűjteményébe került, és 1970-ben londoni árverésen talált új gazdát.[3] Az itt közölt, ma is hazai tulajdonú példány korábban Ringer Gézáé (†1920) volt.[4] Jó állapotú és egyik kvalitásosabb darabja a további, külföldi vázlatok sorának. Held kitűnő katalógusa a Rubens-vázlatokról az eredetit az 1630-as évekre datálja, de nem a legkésőbbiek közé, azaz nem a harmincas évek végére — ha egyáltalán és egészen biztosan rubensi eredetiről lehet szó. A kompozíciót Jan Witdoeck, Rubens más alkalmakkor gyakori metszetmásolója egy metszeten is megörökítette.[5] Úgy látszik, a másolatok egyikét se a metszet (amely különben is tükörképes), hanem feltételezhetően az eredeti alapján készítették, s amennyire ez egyáltalán megítélhető, egymáshoz eléggé közeli időpontban, amennyiben ezek a másolatok — főleg a jobbak — még erősen a rubensi modort követik, a későbbi többnyire simább és finomkodóbb festői formálással szemben. A másolatok mérete alig eltérő egymástól. A most közölt kép a Rubens műhelyében leggyakrabban használt három összeragasztott tölgydeszkára készült, a középső — az antwerpeni két beégetett kéz képtáblajelzéssel[6] — megengedhetően egy közvetlen Rubens-tanítvány műve lehet. Az eredetiről itt is hűségesen átvett részlet: hogy Krisztus sírjába, még mielőtt a halott Megváltó testét abban elhelyezik, egy szent asszony búzakévét szór, a testi újjászületésre, a feltámadásra utaló mozzanat; a rubensi oeuvre-ben éppen nem kivételes. Az antverpeni múzeum A halott, sírjára ültetett Krisztus siratásán (1617—18 körül) a síron búzakéve van (a kép korábbi népszerű elnevezése: Le Christ à la paille ennyiben téves, mivel nem szalmáról, hanem még elcsépeletlen termésről van szó s a megfestés kévét ábrázol, amelyről nem hiányzik az átfogó keresztkötés), valamint az ugyanitt őrzött Krisztus siratásán (1614 körül) a halotti lepel alatt kéve van gabonafejekkel, és a bécsi múzeum Krisztus siratásán (1614) ugyancsak gabonafejekkel, átkötött kéve ugyanebben az értelemben látható.

Mojzer Miklós

JEGYZETEK

1 *Leo van Puyvelde*, Les esquisses de Rubens, Bale 1948, uo. 54, a korábbi irodalommal és a kép valószínűsített eredetével az 1722-es árveréstől kezdődően. Puyvelde tévesen azonosítja a hamburgi és az egykori pozsonyi képet, ezért bizonytalan, hogy a Lord Mulgreve tulajdonában 1832-ben és a Ralph Fletscher-féle 1838-ban említett képek a hamburgi vagy a pozsonyi képek megfelelői-e. A Haberle-féle katalógus a mai magyar tulajdonú képet mint jelzettet említi, de a (jó) reprodukción ebből mi sem látszik és a képen ennek ma sincs nyoma. Kiállítva a budapesti Szépművészeti Múzeumban 1946-ban a Régi Mesterek Magyar Magángyűjteményekben, kiállításon 82. szám. Puyvelde a kép egy másolatát említi a berlini Múzeumok raktárában, no. 798 D, fa, 60 × 41 cm nagyságút. — A magyarországi kép háta parkettázott.

2 *Julius S Held:* The oil sketches of Peter Paul Rubens, A critical catalogue, Princeton, N. Y. 1980, I. 6—7, mint nem saját invenciójú kép és mert vázlatnak sem tekinthető a többi mellett, de reprodukálja a bevezetőben.

3 *J. S. Held*, i. m. no. 367, a további változatokról.

4 Olaj, fa, 47,4 × 63,1 cm; a kép hátán vörös viasz gyűjtőpecsét kb. 1 cm-es maradványa a hátoldal bal felső sarkában (azonosíthatatlan állapotban); ettől közel egy araszra feketével írt N. 22 szám, és ettől egy araszra jobbra felragasztott papírcédula. Az alsó, harmadik deszkarész jobb felső harmad része felé átlyukasztás (bomba-repesz sérülés?); a festmény felületén kisebb javítások.

5 Witdoeck 1635 óta dolgozott Rubens megbízásából képeinek metszet-reprodukcióin, l. *Thieme-Becker* Künstlerlexikon.

6 A jelzésről Rubens gyakorlatával kapcsolatban l. *J. S. Held* i. m. I. bevezetőjében.

91.20176 Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat, Budapest — Felelős vezető: Zöld Ferenc

FIATAL LEÁNYOK KÖNYVEI

PONGRÁCZ IRÉN GRÓFNŐ

KLÁRIKA HERCEGNŐ KALANDJAI

Márton Lajos rajzaival, félvászonkötés 2.20, díszkötésben 3.50 P

Klárika hercegnő naiv, kissé pajkos, de javulni akaró és tudó gyermek. Megható, kiváló alkotó erővel megírt történet, Márton Lajos pompás képeivel.

TÖRÖKNÉ KOVÁCS HERMIN

KORMOS BIRI

Márton Lajos rajzaival, színes címlapjával, díszkötésben 4.60 P

A finom írásművészet, a hang nemessége és a mély erkölcsi tanulság az újabb magyar leányifjúsági irodalom legnagyszerűbb termékévé avatják ezt a művet.

TÖRÖKNÉ KOVÁCS HERMIN

MARGITVIRÁGOK

Márton Lajos rajzaival, félvászonkötés 2.—, díszkötésben 3.— P

Boldog Margitnak és egy szegény beteg favágó aranyszívű leánykájának könnyekig megható legendáját dolgozta fel mese alakjában mélységes művészettel az írónő.

Márton Lajos illusztrációival, díszkötésben 3.20 P

A derűs életlátás és mélyebben megalapozott világszemlélet minden nehézségen átsegíti az embert s elviselhetővé tesz sok mindent, ami első tekintetre elviselhetetlennek látszik. Szimon Istvánné ezen az alapon állítja a leányifjúság szeme elé Évi intézeti élményeit, amelyek hol derűs, hol komoly jelenetekben ébreztetik az olvasóval az élet változatosságának a lelkiségen átszűrt örök szépségeit és feszültségeinek a világszemléletben való biztos és harmónikus feloldódását.

A Szent István-Társulat tudományos havi folyóirata a Katolikus Szemle.

Karácsony könyv 1937

BIZÁNCI

BLASKÓ MÁRIA

VÁLTOZNAK AZ IDŐK

Márton Lajos rajzaival, színes címlapjával, díszkötésben 2.60 P

A Multvári leányok érdekes történetének folytatása ez a színes, eleven írás, mely méltán sorakozik a kiváló írónő többi alkotása mellé.

BR. H. BURNET

A PADLÁSSZOBA KIS HERCEGNŐJE

Márton Lajos rajzaival, félvászonkötés 1.80, díszkötésben 2.90 P

Egy árvaságra jutott kisleánynak a pénzéhes Minchin kisasszony nevelőintézetéből való csodálatos menekülését beszéli el ez a bájos könyv.

Lajos

CSÍKOS EMIL

Márton Lajos

Blaskó Mária: Kacagó könyvek c. könyvek illusztrációi festőtől.

Kriston Endre: PATKÓ PISTA.
Elbeszélés 9—12 éves fiúk számára. Márton Lajos illusztrációival és háromszínnyomású borítékával. 60 oldal. Kriston Endre püspök rendkívüli művészettel megírt elbeszélése klaszszikus példa az ifjúsági írók számára, hogyan lehet az élet hétköznapi eseményeit bogozni, hogy gyönyörködtető, lélekemesítő, jellemfejlesztő könyvet adhassunk gyermekeink kezébe. Díszkötésben P 3.20.

Lintnerné F. Vilma: JÉZUSKA PAJTÁSAI.
Elbeszélés 9—12 éves fiúk és leányok számára. Márton Lajos illusztrációjával és háromszínnyomású címképével. 40 oldal. A Gyermek-Jézus alakját hozza közelebb a mindegyre hidegebbé váló gyermekszívekbe, hogy állandóan maguk mellett érezzék apró gondjaikban, örömeikben mint legigazibb, leghűségesebb kis barátjukat. Félvászonkötésben P 1.80, díszkötésben P 2.80.

Élet. 1934. 48 sz.

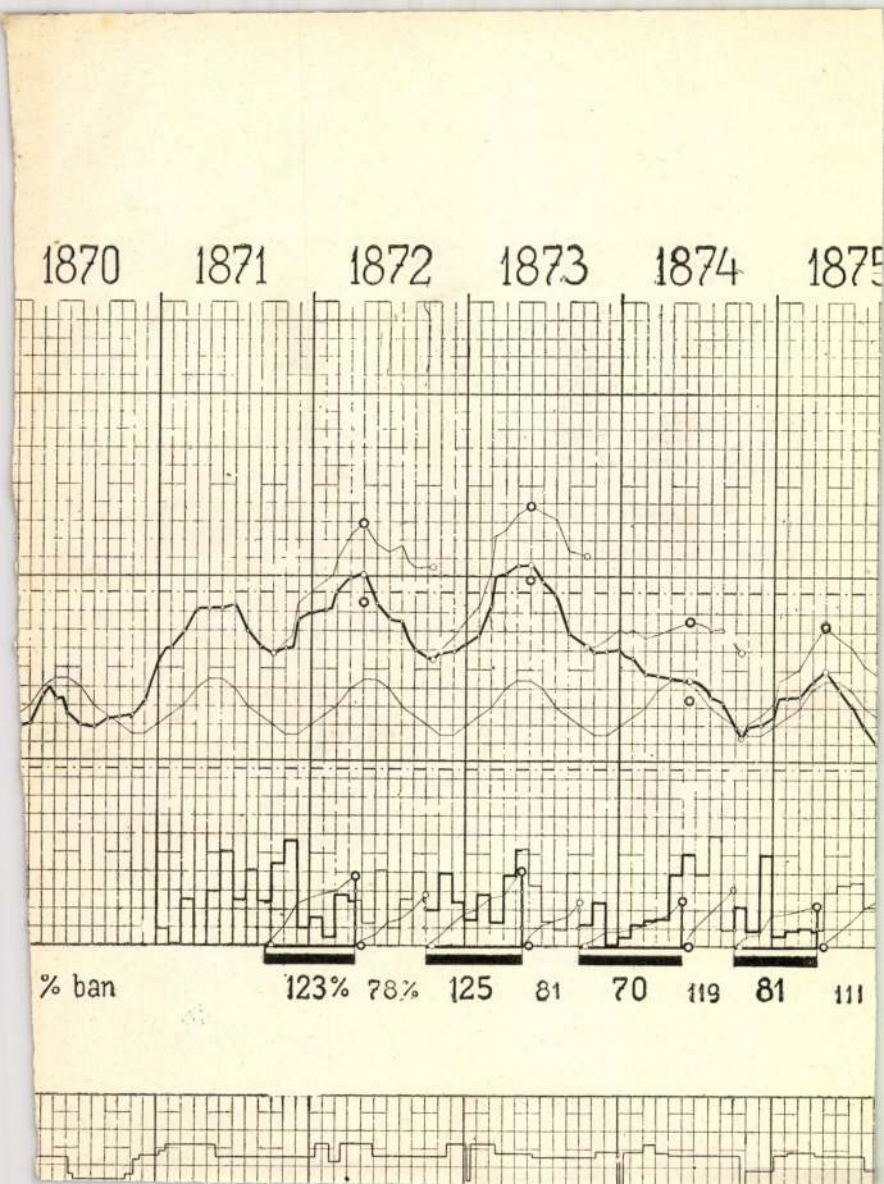
1870
1871
1872
1873
1874
1875
% ban
123%
78%
125
81
70
119
81
111

Márton Lajos

CSABA MARGIT Dr.

AMIT AZ ÉDESANYÁNAK TUDNIA KELL

Márton Lajos rajzaival. Amatőr papírkötésben 3.50 P

«... a Teremtő ... hivatásos pedagógussá teszi a pedagógiát soha nem tanult szülőket; de viszont az is igaz, hogy sokkal több eredmény kíséri a szülői szeretet nevelő munkáját akkor, ha megismerkednek tapasztalt nevelők gyakorlati útmutatásaival is ... Csaba Margit dr.-nak ez a kötete ebben a munkában jelent nagy segítséget a gyermekei helyes fejlődéséért aggódó és azon teljes lélekkel dolgozó szülőknek. .. Ha a gyermekek nevelésében minden édesanya megfogadja a szerzőnek józan idealizmust és gyakorlati realizmust ügyesen összekapcsoló tanácsait, nyomában egy boldogabb ... nemzedék növekszik majd körülöttünk.» (Tóth Tihamér.)

A Szent István-Társulat könyvesboltjaiban bőséges választékot talál.

Karácsonyi Könyvjegyzék 1937

Színház Zene. film Művészet

A Faust a Nemzeti Színházban

Vendégrendezőnk van a Nemzeti Színházban. Karl *Wüstenhagen* államtanácsos, a hamburgi Staatliches Schauspielhaus intendánsa tanította be és állította elénk Goethe *Faust*-ját.

A diszleteket és jelmezeket a hamburgi Karl *Gröning* tervezte, a halhatatlan tragédia kísérőzenéjét pedig Max *Krohn* írta. Ilyenformán a Faust száztizennegyedik budapesti előadása a mai német színpadi kultúra ünnepévé és megnyilatkozásává vált nálunk, mint ahogyan egy héttel ezelőtt *Madách* Ember tragédiája magyar ünnep volt Hamburgban, ahol *Németh* Antal igazgató állt ki értünk, teljes siker mellett.

*

A német rendező három hétig dolgozott Budapesten, hogy a hatalmas költői mű teljesen az ő felfogásában és szándékai szerint bontakozzék ki a magyar színpadon. 1867 óta szerepel nálunk a Nemzeti Színház műsorán a *Faust*, még *Dóczy* Lajos fordításában és tíz évvel ezelőtt jutott hozzá a színház *Kozma* Andor modern nyelvezetű és szárnyaló szövegéhez, amelyet most fel is használtak. Karl *Wüstenhagen* a Faust első részének huszonkét képből álló egységes művét tárta elénk, négy és fél órán át tartó előadásban. Tíz évvel ezelőtt eljátszották a Faust második részét is, egy előadásban, úgy hogy a magyar közönség színpadról is képet alkothatott már magának erről a monumentális műről. Óriási nehézségeket kellett leküzdenie a német rendezőnek, miután nyelvünket nem bírja. S ezek az akadályok éppen ott merültek fel, ahol a szó és annak százféle árnyalata a fontos. Kezében a magyar és német szöveggel, tolmácsra utalva és csalhatatlan művészi ösztönére támaszkodva Karl *Wüstenhagen* sikeresen áthidalta ezeket a súlyos szakadékokat. Amit akart, azt megvalósította. Az ő rendezésében jelentkező Faust előadás térben monumentális, kidolgozásban komoly és aprólékos, hangban mélyen drámai. Szellemben a precizitásig hű a költőóriáshoz. Igénybe vette, még pedig gazdagon, mindazokat a technikai eszközöket, amelyeket a mai színjátszás bocsáthat a legnagyobbra is felkészült dirigens rendelkezésére. Szemben az eddigi csak hódolatteljes és részben önkényes, részben Goethétől független megoldásoktól, *Wüstenhagen* imponáló meggyőződéssel vetette rá magát a tragikus alaphangra s ebből nem engedett. A tévelygő és töprengő Faust tragédiája mindig ott sötétlik a színen, mutassa az bár Margit rózsakertjét, az alkonyodó tájat, a Walpurgis éjszaka szikláit, vagy a dóm oltárképeit. Még Margit csábító ékszerei is tompán fénylenek, nem csillogók, nem vakítók, mint ahogyan Wüstenhangen a deklamációban és a kompozícióban is elvetette a napos színeket és az idillikus hangot. Az egekre törő lázadót mozgósítja itt előttünk a rendező, azt a hatalomra és boldogságra szomjas szellemet amely rokon Mefisztóval s vele együtt rázza a Ur trónját. A mennybe vágyó és egy asszonyba elbotló férfi mérhetetlen becsvágyát, összezúzatását és tehetetlenségét fogta össze a massziv képekbe, amelyek egyenkint komor műremekek, együttesen pedig az emberi lélek gigantikus gyarlóságát tüntetik fel. Sajnáljuk, hogy a Prológot és az előjátékot elhagyta. Mi inkább elengedtünk volna két-három nélkülözhető tablót a huszonkettőből. De talán neki van igaza, mikor mellőzte Goethének ezeket a fenséges fricskáit és ragyogó vallomásait az írásról és színjátszásról. Elvégre ezek a tündöklő perbeszédek megbontották volna azt a szorongó hangulatot és zord kongást, amelyet Wüstenhagen az előadás elején meg akart ütni, fent a menyben, amellyel a tragédiát kezdte s amelyet egységesen végig megtartott.

*

Mert hogy következetes volt és sehol se nyitott rést a napsugárnak az egész hosszú estén át: azt el kell ismerni. Mondhatnám: könyörtelenül fogva tartotta az embert félhomályaival, sűrű levegőjével s a fojtogató drámával. Falai börtönbástyák, még a randevuzó rózsakertben is, a téglák penészesek, a boltivek fagyasztó levegőt lehelnek, Margit puritán szobájában nem a szerelemre, hanem arra gondol a halandó, hogy be van-e fűtve ezek közt a nehéz ajtók és falak közt. Sehol egy szál virág. A derü száműzve. A templom hajójában is a végzet jár, láthatatlanul. Faust olyan máglya tetején jelenik meg, amelynek ropogó alzata fóliánsokból áll. Kilövelő lángokkal, befújt száraz gőzzel és rőt fényekkel torkig jól lakatja a rendező a titokzatost tisztelő lelkeket. Fényesen ért ahhoz, hogy a mulató társaság feje fölött is ott lebegjen a mulandóság fellege s valami örökös wertheri sirám, amely elől nincs menekülés. Pesszimista pompájában a husvéti harangszót is mennydörgéssel és kénköves lángokkal vezeti be. Zordon tónusa és dübörgő szenvedélye a boszorkányok éjszakáján éri el tetőpontját, ahol a hasadékokból sikoltások törnek föl, a fák görcsösek, az ágak csavarmenetben nőnek, a talaj elátkozott és sivár s az odukból egy-egy pillanatra, szikrázó vörös sugárkévékben pazar női testek bukkannak fel. Itt már Goethe szavai sem érvényesülnek. Festői ereje a feketében és lángpirosban tombolja ki magát, alig téve meg azt a parányi engedményt, hogy a megesett Margit arcára és derekára némi kék románcot adjon a Mária-szobor előtt, ahol a szerencsétlen segítségért sikolt fel a Madonnához. Nyoma sincs a rendezésben annak a Thomas Mann-i megállapításnak, hogy „a Faust eredetileg ötletes diákdarab volt, mely kicsúfolta az egyetemi karokat, tanárokat és rigmusokban megénekelte egy kis polgárkisasszony szívszomorító elcsábítását". *Wüstenhagen* valóban mesteri módon ért a vígasztalan és a meddő harc érzékeltetéséhez. Produkciója magán viseli a germán lélek mitikus merészségét és lenyűgöző pontosságát. A marka vas.

Ebben a vasmarokban a Nemzeti Színház együttese többé-kevésbé megtalálta a maga helyét. Elvégzett munkájuk bravuros, komoly és értékes. Az előadás addig száraz csak, míg Faust kalandjában az ördöggel nem jelentkezik a színes nő. *Tőkés* Anna a belső ragyogás özönébe öltözve vonul be. Ő az az örvendetes földi jelenség a darabban, akit se Goethe, sem a roppant falak, sem az arányok, sem a többi pokoli kellékek nem tudnak elnyomni. Vonzó és bájos, mozdulatai megejtők, lírája zeng, tragédiája szabadon bomlik ki, lehányva magáról minden tehnikát, nyűgöt, kénkövet és komor rendezői gondot. A tehetség áradását élvezték tökéletes alakításában. *Lehotay* Árpád Faustja valószínűleg legközelebb áll a rendezői alaphanghoz. Mikor az egeket ostromolja, akkor is szánandó ember, akinek hangjában több a panasz, mint a vádbeszéd. Olykor megrendítően csendes volt. Mefisztó nehéz szerepére *Góth* Sándort hívta meg a színház és *Góth* brilliánsan adta, mi lényege: kedves, kedélyes, könnyed és közvetlen, mint aki nem királya a pokolnak, hanem csak fő fezőrje. Mulat maga is és esze ágában sincs metszően élesnek lenni. Bohém. A népes együttesből emeljük ki *Vizváry* Mariska, *Ungvári* László, *Várkonyi* Zoltán, *Rubinyi*, *Bartos* Gyula, *Gózon*, *Major*, *Tapolczay*, *Szeleczky* Zita, *Abonyi*, *Bodnár*, *Ónody*, *Pethes*, *Apáthy* nevét. És állapítsuk meg, hogy a Nemzeti Színház a szakavatott német rendező pálcája nyomán jelentős eseménnyé avatta a Faust előadását, szereplők és rendező nyugodtan gratulálhatnak egymásnak.

S ehez a gratulációhoz és örömhöz a díszelőadás közönsége is lelkesen csatlakozott.

Papp Jenő

*

A szombatesti előadás díszes és ünnepélyes keretek között folyt le. Vitéz nagybányai *Horthy* Miklós kormányzó fél nyolckor érkezett a reflektorfénnyel elárasztott Blaha Lujza-térre s díszruhás rendőrök sorfala között vonult be a színház előcsarnokába, ahol *Hóman* Bálint kultuszminiszter és *Németh* Antal igazgató fogadta. A kormányzó az udvari páholy mellett levő szalónban, az előadás előtt fogadta Karl *Wüstenhagen* államtanácsost és átnyujtotta neki a II. osztályú érdemkeresztet a csillaggal. Az előkelő közönség soraiban jelen voltak az előadáson *Darányi* Kálmán miniszterelnök, *Tasnádi-Nagy* András államtitkár, *Rákóczy* Imre miniszteri tanácsos, a miniszterelnökségi sajtóosztály vezetője, *Szendy* Károly polgármester, a külügyminisztérium képviseletében *Baranyay* Zoltán és *Durugy* Ferenc miniszteri tanácsosok. A külföldi diplomaták között a német követség tagjainak élén Karl *Werkmeister* ügyvivő, az osztrák követség részéről pedig *Baar-Baarenfels* követ jelentek meg.

Előadás után bankett volt Wüstenhagen tiszteletére a Gellért-szálló különtermében, amelyen a kultuszminiszter képviseletében *Jalsovitzky* Károly és *Haász* Aladár, a színház részéről *Németh* Antal igazgató és a „Faust" teljes szereplőgárdája vettek részt. Vacsora után Németh Antal átnyujtotta Wüstenhagen államtanácsosnak a Nemzeti Színház babérkoszorúját és egy díszes csikóbőrös kulacsot egri bikavérrel.

Vigszínház: Két asszony

A férfiak redingotban és spencerben vannak, a nők földigérő és puffosujjú atlaszselyem ruhákban. A történet maga valahol a nyolcvanas években botladozik, makartcsokrok között és petróleumlámpákból átalakított villanylámpák fényében. De a makartcsokrok: hamis virágokból voltak, őszinte szín és valódi illat nélkül, a lámpákon pedig ott feketedett a petróleum korma és így bátortalanul pislákoltak a békés otthonok csipkedíszes asztalkáin. Zoe *Akins*, a szerző, valahonnan Amerikából pottyant ide közénk és ha ismeretlen volt eddig, ismeretlen marad továbbra is, mert ez a darab nem sokat árul el a gazdájából. Talán idősebb úr (vagy talán hölgy?), aki kedvtelésből elhatározta, hogy háromfelvonásos színdarabot ír és mivel a fantázia, az újszerűség gyenge oldala lehet, körülnézett a könyvespolcán. Régi, megfakult románok és a „modernek" közül talán Courths Mahler adták az ötletet, hogy darabot kellene írni a vénkisasszony örök típusáról, aki másokért feláldozza az életét és közben nagy titkot hordoz a szívében.

A műkedvelők biztonságával még attól sem riad vissza ez a különös nevű szerző, hogy a dédelgetett menyasszony mellé odaállítsa a szabályos hamupipőkét, azután megszólaltassa a színfalak mögött Lohengrin ritkán hallott nászindulóját. A derék Zoe Akins nem törődik sem a logikával, de még a látszólagos színpadi törvényszerűségekkel sem, mert az az alak, akinek igazában a hősnek kellene lennie, sohasem jelenik meg a színpadon, csak beszélnek róla, egyre undalmasabban, lehangolóbban. Szálljunk szembe ezzel a courthsmahleri nivóval? Mondjuk azt, hogy képtelenségnek tartjuk a hamupipőke Charlotte Lovell áldozatát, aki mostohanővérére való tekintettel az ismeretlen, láthatatlan ideált pár órára fogadja magánál és mivel unatkoztak (így mondja!), a látogatásnak súlyos következménye lett?! A kedves Zoe Akins egészen természetesnek találja, hogy a hiszékeny Charlottenak *titkolt* gyermeke van, akit csak úgy nevelhet fel, hogy iskolát nyit és a többi idegen között idegenként tartja. Ejnye, ejnye, kedves amerikai szerzőnk, honnan vette ezt a nagy fordulatot? Honnan találta ki, hogy a végre felbukkanó vőlegényt órákkal az esküvő előtt el lehet majd küldeni azzal, hogy a kisasszonyt az egész iskolával együtt vigye magával, vagy pedig vége van mindennek! És mivel az álromantika azt kívánja, hogy a család is megtudja a nagy titkot, ebből a házasságból sem lesz semmi.

De tegyünk itt végérvényesen pontot és ne menjünk tovább. Nem érdemes, mert ennek a különös írónak minden sora ellenkezője annak, aminek lenni kellene. Szereplőit egyszerűen elsüllyeszti és hallgat róluk. (Azzal már nem törődik, hogy a nézőtér különösnek találja ezt az önkényeskedést.) Az se fontos neki, hogy idő is van a világon és a jólnevelt színpadi szerző tiszteletben tartja az órákat, a perceket. Nem ismétel, de Zoe *Akins* papirosfiguráinak különös gyüjteménye negyedórákon át el tud csevegni egymással, hogy virágot adott egymásnak én, te, ő, mi, ti, ők. Bőszítően naiv és olyan hiszékeny, hogy ezért az önképzőkörökben is megrovást érdemelne. Hogyan fedezte fel és miért a Vigszínház ezt a szerzőt? — nem tudjuk megérteni. Legalább gondoskodtak volna arról, hogy valaki lefujja a port és a pókhálót a műkedvelő szerző műkedvelő darabjáról. Lehet, hogy Amerika vidéki városaiban robbanó sikere volt a darabnak. Farmerek, marhahajcsárok, gabonaszállító fuvarosok között, akik az alkalmi színtársulat produkciójában megkönnyezik a „Két asszony" szomorú történetét, amely még abban az időben született, amikor a Mississippin Andy Hawsk kapitány színházhajója járt és a műsorukon a „Lovag álma", „A szerelem áldozata" és „Az őserdő fantomja" szerepelt.

A papiros figurákat a színészek sem kelthették életre. *Bulla* Elma többet érdemelt volna, mint azt, hogy egy ilyen darabban mutatkozzék be a Vígszínház közönségének. Komoly művészete és tudása tehetetlenül vergődött ebben a szerepben. Makay Margit, Ajtay Andor, Toronyi Imre, Medgyaszay Vilma, Tolnay Klári, Ölvedy Zsófi és Vágóné Margit is megpróbálkozott a lehetetlennel. Nem rajtuk mult, de Tarnay Ernő rendezőn se, hogy a szerepekbe nem lehetett életet önteni.

De mi van az erdélyi ciklussal?!

Dékány András.

* **A Brunswick-jazz bemutatkozása.** Ujonnan alakult jazz-együttes mutatkozott be szombaton este a zeneművészeti főiskola zsúfolásig megtelt kamaraermében. A tizenegy fiatal fiú nem hivatásos zenész, de készültségük máris anyira komoly, hogy nem kell, söt nem is szabad őket a műkedvelők mértékével mérni. Lendületes összjáték, pezsgő ritmus, pompás hangszinek, jókedv jellemzi játékukat. Ifj. Brunswick György, az alig tizenkilenc éves karmester, mint betanító és vezénylő egyaránt figyelemreméltó munkát végzett. Műsorukat, amelyen nagyrészt jólismert amerikai számok szerepeltek komoly izléssel, színesen állították össze. Brunswick „Éva" című tangója hangulatos, tehetséges munka. Lányi Klára és Arany Béla stepszámokat adtak elő, Szabó Miklós pedig énekelt. A zenekar bemutatkozásának zajos sikere volt.

* **Gamma-kulturelőadás.** A „Gamma" finommechanikai gépek és készülékek gyára május 9-én d. e. 11 órai kezdettel a „Müvész-szinházban" csakis meghivottak számára zártkörü kulturelőadást rendez, melynek keretében színre kerül a „Talán holnap" cimü táncjáték is. A táncjáték szövegét Juhász István irta, zenéjét Kenessey Jenő szerzette. Rendezi, koreografiáját tervezte és betanította Harangozó Gyula. A diszleteket Olgyay és Olgyay, a jelmezeket Szunyoghné Tüdös Klára tervezte. A táncjáték főszereplői Vera Ilona és Kőszegi Ferenc, a többi szereplők: Hidas H., Mátrai I., Horváth E., Horváth M., Kárász A., Stiller I., Pintér M., Csányi L., Sallay Z., Zsedényi K., Hodál S., Suba Gy., Rab L., Nádas I., Pintér F., Vass I., Soós I., Fehér I., Gaál A., Frank E. és Bándi L. A „Gamma" ismerőseinek, ha azt irásban kérik, meghivót küld a rendezőség.

Bérleti előadásaink a Nemzeti Színházban

április 28-án és május 7-én este fél 8 órakor
Bibó Lajos nagysikerű vígjátéka, az

Üveghintó

Kedvezményes jegyek bérleti áron már 30 fillértől
Kizárólag Jegyirodánkban, VIII., József-körút 5.
Telefon. 140-000

Telefonrendelés esetén a jegyeket díjtalanul házhoz küldjük

UNITED STATES LINES

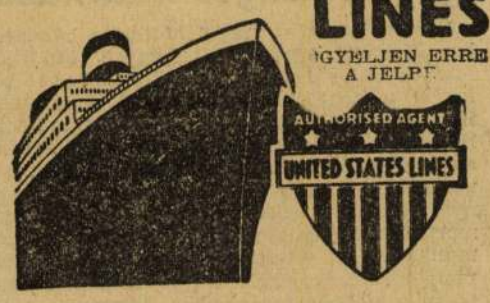

FIGYELJEN ERRE A JELRE

NEW-YORK-ba

Heti járatok
Hamburg, Havre és Southamptonból
modern kabingőzösökkel

Manhattan	* 1937 május 5.
Washington	* 1937 május 18.

és a kedvelt testvérhajókkal

President Harding . .	* 1937 május 12.
President Roosevelt	* 1937 május 26.

Behajózás Hamburgban előző este, Havre és Southamptonban egy nappal később.

Olcsó körutazási jegyek
HAMBURG-HAVRE-NEW-YORK

UNITED STATES LINES
a Baltimore Mail Line vezérképviselője,
Budapest, VIII., Fiumei-út 3. Tel. 1—366—95

Márton Lajos gyüjteményes kiállitása

Szombaton nyilt meg a Müterem helyiségében *Márton* Lajos gyüjteményes kiállitása. Márton Lajos egészen különleges helyet foglal el a képzőművészetben: a legkitünöbb illusztrátorok közé tartozik, elsőrangú egyházi festő és nagyszerü portretista. Kedvence az ifjúságnak és nagyon sokan rajta keresztül szerették meg a cserkészetet. Gyüjteményes kiállitása őszinte figyelmet érdemel, mert felvonultatja majdnem minden jellemző munkáját. Itt látjuk például a jászberényi templom freskójának nagyvonalú kartonjait is és a gödöllői premontrei gimnázium több vallásos tárgyú képét, egy tisztult gondolatvilágu, szépért és légiesért lelkesedő festőmüvész vallomásait. Több portré, Serédi Jusztinián hercegprimás és Shvoy Lajos püspök arcképe, a boldogult emlékü Kasszián atyáról készült kompozició, Takács Menyhért markáns portréja, valamint nagyon sok elsőrangú rajztanulmány hangsúlyozza, mennyire átérzi Márton Lajos témáinak karakterét. Külön örömet jelent végignézni azt a sok rajzot, amely nol humorosan, hol komoly beállitásban hirdeti a magyar ifjúság, a cserkészet megkapó tábori életét. A száznál is több festmény, tollrajz, pasztel és színes rajz kiállitása újabb sikert jelent Márton Lajos müvészi pályafutásában. (d. a.)

MILYENEK AZ UJ filmek?

A csodálatos ember

(Royal Apollo)

A csodatevő ember hatalmat kap az égiektől, hogy minden akarata teljesüljön, hátha boldogitani tudja ezt a bajbajutott világot. De a csodatevő nem tudja, mit kezdjen földöntúli hatalmával s igy a világ sorsának megjavitása sem sikerül. Ez a tárgya *Wells* új fantasztikus filmjének, amely csalódást fog okozni a mester rajongóinak s nem növeli jó hirét a filmet készitő *Korda* Sándornak sem. A film attól a pillanattól kezdve, amint a csodatevő ember ráeszmél végzetes hatalmára, egész végig bűvészmutatványok sorozata. A csodatevő ötlet szerint, minden értelem és cél nélkül egymásután varázsol elő a semmiből tücsköt-bogarat, pénzt vagy ékszert, házinyulat, vagy tigrist, ha szükséges, tárgyakat is átváltoztat s mikor egy rendőr be akarja kisérni, szempillantások alatt hajitja a világ tulsó felére. Csak a legvégén kisérleti meg, hogy óriási hatalmát az emberiség javára használja fel, egy percen belül maga elé rendeli a föld összes hatalmasait s megparancsolja nekik, tegyék boldoggá a világot. Ezek időt kérnek. De a csodatevőnek, nem tudni, miért, nagyon sürgős a dolog, azt akarja, hogy kivánsága gyorsan teljesüljön, még mielőtt a nap lemegy s emiatt megállitja a föld forgását. A zökkenéstől minden összedül s az apokaliptikus zürzavarban csodatevőnk utolsó kivánsága az, hogy legyen úgy minden, ahogy régen volt. Ennyit tudott csinálni Wells az alapgondolatból. A csodatevést egy kereskedősegédre bizta, hogy mentesüljön az intellektuális felelősségtől. Kibujt a világboldogitó téma komoly feldolgozásának terhe alól s nevét odaadta egy olcsó hatású filmhez, melynek sem értelme, sem jelentősége nincs. (K. J.)

A Koncert rendezései:

Gonda, Balázs, Gombás zenekarral ma Z. ½9.

Magaloff zongoraest 30-án
Csiby József zongoraest 1-én
Fischer Edwin 4-én

Bartók—Dohnányi közreműködésével.
Filh. Kamarazenekarral. Bach 3 zongorás, stb.
Koncert Mesterbérlet kék és sárga sorozat.

Händel: Jephta május 5-én
Bartók zongorázik 7-én
és Bartók kórus-bemutatók

A szezon nagy zenei eseménye az új Bartók kórusok és zongoramüvek bemutatása.

Knappertsbusch-Szigeti 10-én

Beethoven-est. Filharmónia.
Koncert Mesterbérlet kék és sárga sorozat.
Bp. Női Kamarazenekar IV. bérleti estje máj. 13. Közr.: Basilides, vez.: Sándor Frigyes.

* **A budapesti intelligens közönség** felejthetetlen élménye Harvey Allennek „Antony Advers" cimü filme, amelyet két és félórás müsor keretében páratlan sikerrel mutat be most a Simplon-filmpalota.

* **Mária-misztérium.** A szociális missziótársulat eredetileg április 5-re tervezett és elhalasztott Mária-misztériumának előadását április 25-én vasárnap délelőtt 11 órakor tartják meg az Uránia-filmszinházban.

földgazdaság

A hüvös, esős idő hátráltatja a vetések fejlődését

A földmivelésügyi minisztérium szombaton kiadott vetésjelentése szerint a legutolsó három héten változó, nagyobbrészt az időszaknak megfelelő hőmérséklet uralkodott. Csapadék mindennap volt, többnyire nagyobb területen és mennyisége a Duna-Tisza köze kivételével csaknem mindenütt, az ország területének mintegy két harmadán ismét meghaladta az átlagot s úgy a Dunántúl, mint a Tiszántúl nagy területen az átlag másfélszeresét, sőt kétszeresét is meghaladó mennyiség hullott. A nappali felmelegedés az első héten gyenge volt, majd elérte, sőt gyakran meg is haladta az évszaknak megfelelő értékeket.

Az április első három hetének *hüvös és túlságosan esős időjárása a növényzet fejlődését hátrányosan befolyásolta.* Ezek mellett a napfény és a nappali meleg hiánya is hozzájárult a növényzet fejlődésének elmaradásához. Ennek az időszaknak néhány egészen száraz napját nem lehetett teljes mértékben a tavaszi munkákra felhasználni, mert a nagyon átázott talaj — kivéve a lazább, homokos és magasabban fekvő földeket — nem szikkadt fel annyira, hogy a talajelőkészitő munkálatokat el lehetett volna végezni. A gazdasági munkálatok ennek következtében sok vármegyében nagyon megkéstek, úgyhogy a tavasziak alá való szántás és vetés sok helyen még mindig folyamatban van. Megkéstek a burgonya, tengeri és répa vetésével is. A Duna mentén és az északi megyékben a kiáradt folyók és csatornák kisebb-nagyobb területeket öntöttek el s ezen területek egyrésze még mindig víz alatt áll, úgyhogy megmunkálásukra csak hosszabb idő mulva kerülhet sor. A belvizek is okoztak kisebb-nagyobb károkat. A fent vázolt körülmények miatt, ha az idő szárazabbra fordul, a gazdasági munkálatok össze fognak torlódni, úgyhogy a gazdák csak nagy erőfeszitéssel lesznek képesek a munkálatokat elvégezni.

A vetések állása

A *repcevetések* állása vidékenként igen különböző. A Dunántúlon a hideg csapadékos idő miatt fejlődésükben visszamaradtak, az Alföld és északi vidék legtöbb vármegyéiben jól és erőteljesen fejlődtek, szárba indultak és virágzás előtt állanak. További fejlődésükhöz meleg időt kivánnak.

Az *őszi búza* korai vetése jól fejlődött és bokrosodott. A későiek a legtöbb vidéken szintén jól keltek és fejlődtek, de az áprilisi hüvös és esős idő további fejlődésüket hátráltatja. A lapályos részeken sok helyen megritkultak és sárgulni kezdenek. A mélyebb fekvésekben a viz is okozott kisebb-nagyobb károkat. Szatmár vármegyében a viz, egér, drótféreg és fagykárok miatt kiszántások is voltak. Sopron és Vas vármegye egyes részein a vetésekben sok gyom látható. A vetések további kedvező fejlődéséhez meleg és száraz időre volna szükség.

Tavaszi búzát keveset vetettek. A korán vetett jól kelt és bokrosodik, a késői jól kelt, de lassan fejlődik. Helyenkint a túlsok csapadék miatt sárgulni kezd. További fejlődéséhez meleg időt kiván.

Az *őszi rozs,* — leszámitva a vizállásos területeket, — a legtöbb helyen elég magas, sürü és jó fejlődésü, szárba indult.

Az *őszi árpa* jól bokrosodott és szépen fejlődik, helyenkint már szárba indult.

A *tavaszi árpa és zab* vetése még folyamatban van. Az előirányzott területek egyrészét valószinüleg nem tudják elvetni, mert több vármegyében még nagyobb területek állanak viz alatt, úgy, hogy ezen területeket valószinüleg más növénnyel kell pótolni.

A *tengerinél,* a *burgonyánál* és a *cukor-* és *takarmányrépánál* a talajelőkészités és a vetés még folyamatban van.

A kerti vetemények, bab és egyéb hüvelyesek közül a korai borsó szépen kelt, jól fejlődik és kezd virágzani. A bab vetése most van folyamatban. A gyökérfélék jól keltek és erőteljesen fejlődnek. A palánták kiültetése kezdetét vette; további fejlődésükhöz meleg időt kivánnak.

A kender és len alá a talajelőkészités és vetés munkálatai folyamatban vannak. A len korai vetése most van kelőben. *A dohánypalánták* a melegágyakban jól keltek és szépen fejlődnek.

A mesterséges takarmányok közül a lóhere és lucerna erőteljes fejlődésü s a legtöbb helyen sürü és magas növésü. A biborhere fejlődésében visszamaradt. A tavasziak vetése még folyamatban van. A korán vetett zabosbükköny és csalamádé szép egyenletesen kel. A mélyebb részeken a viz és egér egyes vármegyékben kisebb-nagyobb kárt okozott.

A rétek és legelők üde zöldszinüek és erőteljes fejlődésüek. További fejlődésükhöz meleg napos idő volna kivánatos. A laposabb részek és az árterületek nagyrésze még viz alatt áll.

A korán virágzó gyümölcsfák közül a mandula és barack egyrésze már elvirágzott. A cseresznye, körte, alma és szilva most van teljes virágzásban. Helyenkint a fagy, köd és a szél kisebb károkat okozott. A szőlők országszerte jól teleltek. A tavaszi munkák mindenütt folynak.

A szövetkezetek szerepe a jövedelem igazságosabb elosztása terén

A magyarországi szövetkezetek szövetsége Schandl Károly dr. elnöklésével és összes szakosztályainak bevonásával ülést tartott, melyen Balogh Elemér dr., a Hangya elnöke, ismertette a szövetkezetek nemzetközi szövetségének utolsó, strassburgi ülésén, az úgynevezett rochdalei alapvető szövetkezeti elveken elfoglalt álláspontját. A szövetkezetek nemzetközi szövetsége ugyanis szakbizottságot küldött ki annak a kérdésnek a tanulmányozására, vajjon az angliai rochdalei takácsok által kilencven esztendővel ezelőtt fölállitott szövetkezeti alapelvek a mai, megváltozott viszonyok között elavultak-e, avagy pedig dinamikus erejüknél fogva érvényesülnek-e a jövőben is. A strassburgi ülés hét pontban formulázta a rochdalei alapelveket. Ezek közül négy, úgymint: a nyilt tagság, a demokratikus igazgatás, a tagok részesitése az üzleteredményben a vállalatban való részvételük arányában s ezzel kapcsolatban a tőkének mérsékelt hozama, a szövetkezeti mozgalom alaptörvényeinek tekinthető. Viszont a politikai, vallási semlegességet, a készpénz-eladás elvét és a szövetkezeti nevelést csupán követendő elveknek deklarálja, melyeknek mellőzése még nem fosztja meg a vállalatot szövetkezeti jellegétől. Ezzel a hivatalos állásponttal szemben Balogh Elemér magyar részről hangsúlyozta, hogy tulajdonképpen csak egyetlen egy elv van, amely kizárólag csak a szövetkezeteknél található s ez a tagok közvetlen közreműködése a szövetkezeti vállalkozásban, ami az üzleti feleslegeknek a közreműködés arányában való visszatérítésében jut pregnánsan kifejezésre. Ugyszintén helyesnek tartotta volna a demokratikus igazgatás helyett az autonómia kidomborítására helyezni a súlyt, mert hiszen az egyetlen Angliát kivéve, a világnak majdnem minden szövetkezeténél többé-kevésbé állami befolyás érvényesül, ennek következtében az autonómia csorbát szenved, ami ellentétben áll a demokratikus vezetés gondolatával. Balogh Elemér ismertette továbbá az egyes országok szövetkezeteinek helyzetét a mai gazdasági viszonyok között, különösen pedig azoknak az államhoz való viszonyát. Rámutatott arra is, hogy a szövetkezetek az utonómiából fakadó és az önsegélyből eredő erejüknél fogva egyedül képesek a jövedelem igazságosabb elosztásának kérdését előbbre vinni. Ezért fontos, hogy a szövetkezetek erősödjenek, mert rájuk, mint biztonsági szelepre, a társadalomnak, a nemzetnek szüksége van. De szükség lesz rájuk a jövőben is, mert ez a biztonsági szelep fogja előkésziteni és lehetővé tenni idővel a gazdasági élet és forgalom szabaddátételét. Enélkül széles néprétegek újból az egyéni önzés szabad zsákmányává válnak. Rámutatott Balogh Elemér arra is, hogy a szövetkezeti mozgalom súlypontja manapság a fogyasztótól a termelőrétegre tolódott át, s ezzel megdőlt az a tétel, hogy nem a termelő, hanem a fogyasztó dolga a társadalmat újjászervezni. A tapasztalat azt mutatja, hogy a legfontosabb tényező: a termelő és a munkás, és a legfontosabb cél, hogy ezeknek a fogyasztóképességét emeljék. A széles néprétegek maximális jóléte az, amelynek elérésére a szövetkezeti mozgalom törekszik és csakis a két szövetkezeti tevékenységnek, úgymint a termelő fogyasztóképességének emelése, másrészt a fogyasztási cikkek árának szabályozása által érhető el.

— **(Hossz a szerb búzapiacon.)** Belgrádból jelentik: A szerb búzapiacon nagy hossz van. A szerb állami bevásárlószerv szerdán este hozott határozata alapján új árakkal lépett piacra és csütörtökön 177—180 dináros árakat fizetett a búza mázsájáért. Ez az ár magasabb a világparitásnál, amely szerdán 172, csütörtökön pedig 177 dinárnak felelt meg.

— **(Megay-Meissner Károly javaslata a mezőgazdasági népesség helyzetének javitására.)** Az agrár ujságirók és irók országos egyesülete Baross Endre dr. országgyülési képviselő elnöklete mellett értekezletet tartott, amelyen Megay-Meissner Károly országgyülési képviselő ismertette a több mint hárommillió lelket számláló törpebirtokosság és mezőgazdasági munkásság helyzetének javitására készitett tervezetét. Az általa javasolt intézkedések sorában fontos a homokos, mocsaras és szikes talajok megjavitása közmunkák módjára; a telepités; a mezőgazdasági munkaközvetités kiszélesitése és átszervezése, az általános szociális biztositás vagy legalább az aggkori biztositás megoldása; a kórházi ápolási költségek rendezése; a gazdasági üzemek belterjességének fokozása; a baromfi-, házinyúl-, kecske- és selyemhernyótenyésztés támogatása; a háziipar megszervezése stb. A tervezet a szóbanforgó népréteg helyzetének tanulmányozása, kizárólagos intézése és az intézkedések egységesitése érdekében országos gazdasági munkásügyi hivatallá javasolja átszervezni a földmivelésügyi minisztériumban működő országos gazdasági munkásközvetitő irodát, amelybe beolvasztandó lenne többek között a mezőgazdasági munkásjogvédő központi iroda is. Az előadást a hallgatóság élénk tetszéssel fogadta, majd széleskörü vita indult meg.

— **(A kamillaforgalom lebonyolitása.)** Az elmult napokban sorozatos közlemények jelentek meg a Hangyának a kamillaforgalom lebonyolitásában való állitólagos szerepéről. Ezekkel a hirekkel kapcsolatban illetékes körök közlik, hogy a Hangya megbizatása a belföldi forgalmat nem érinti és a valóságos helyzet az, hogy a kamilla belföldi forgalma és értékesitése — mint eddig, úgy ezután is — szabadforgalomban bonyolódik le. A kamillaszedés időszakának közeledtével a gyógynövénykisérleti állomás az érdekeltség meghallgatása után a székfüvirág (kamilla) legkisebb beváltási árát a következőkben állapitotta meg: fésüvel szedett, egészséges, kifejlett fejü, rostált áru nyers állapotban kilogramonként 8 fillér, kézzel csipett, gaz-, szár- és idegen növényi részektől mentes, legfeljebb egy centiméter hosszú szárral szedett egészséges áru nyers állapotban kilónként 30 fillér. Ezek az árak nem fix átvételi, hanem csupán a legkisebb beváltási árak, melyeknél kevesebbet a beváltó a gyüjtőnek, illetve a termelőnek fel nem ajánlhat. Attól a beváltótól, aki a megállapitott minimális beváltási árakat nem tartja meg, a gyógynövény-beváltói engedélyt megvonják, ellene kihágás miatt eljárást indítanak. A gyógynövénybeváltók figyelmét ismételten felhivják arra, hogyha kockázatot viselni nem akarnak, tartózkodjanak nagy készletek felhalmozásától és igyekezzenek a gyógynövénynagykereskedőkkel kötött előzetes megállapodás alapján végezni a gyógynövények bevásárlását, főleg arra törekedjenek, hogy elsőrendü árut állitsanak elő.

— **(Májusban 2000 mázsa fejessalátát szállithatunk Ausztriába.)** Magyarország május hó 31-ig 2000 mázsa fejessalátát exportálhat Ausztriába. A salátakivitel lebonyolitásához osztrák részről kiadott kontingens-engedély szükséges, amelyeket a hegyeshalmi és szentgotthárdi külkereskedelmi kirendeltség automatikusan csatol azokhoz az Ausztriába irányuló saláta-szállitmányokhoz, amelyeknek minősége és csomagolása exportcélokra megfelel. Az autón szállitott küldemények felülvizsgálata szintén Hegyeshalomban és Szentgotthárdon történik, míg a hajón szállitott salátát Bécsben vámolják el.

— **(Négyszáztiz új gyártelep létesült Budapesten 1921-től 1932-ig.)** Budapest gyáriparának legújabb korszakáról érdekes adatokat közöl a főváros statisztikai kiadványa. A gyári jellegü ipartelepek száma Budapesten 1921-ben 755 volt s ez a szám tizenkét év alatt 1165-re emelkedett. Budapest gyáripara tehát a telepek számát alapul véve, 61 százalékkal növekedett. Ugyanezen időköz alatt a munkások száma 63.233-ról 74.654-re, a nyersanyagfogyasztás értéke 225 millióról 369 millióra növekedett, a termelés értéke pedig 1932-ben 104 százalékkal volt több, mint 1921-ben. Ezeknek az adatoknak az összevetéséből a gyáripari racionalizálás nagy eredménye tünik ki, mert a munkáslétszám 18 százalékos emelésével 64 százalékkal több nyersanyagot dolgoztak fel és 104 százalékkal több értékü termelést produkáltak.

Mindenkit érdekel!

Magyarország elzsidósodása

Irta: **BOSNYÁK ZOLTÁN**

160 oldal. Ára 1·40 pengő, postaköltség 20 fillér.

Megrendelhető az összeg egyidejü beküldése mellett az Uj Magyarság könyvosztályában, Budapest, VIII., József-körút 5. Utánvéttel 75 f-rel több. Telefon: 1-464-20.

Márton Lajos

Elkészültek az Eucharisztikus Világkongresszus ragaszbélyegei

és eldőlt a kongresszusi emlékpostabélyeg tervpályázata

A XXXIV. Eucharisztikus Világkongresszus Előkészitő Főbizottsága az Eucharisztia gondolatát és Szent István emlékét propagáló művészi ragaszbélyegeket hozott forgalomba, amelyeket képes mellékletünk hátsó fedőlapján mutatunk be. Az *ötfilléres* cimletü, öt szinben (piros, kék, sárga, zöld, lila) előállitott bélyegek a postai forgalmat fogják tarkitani, mert azok a hivatalos engedélyokirat szerint *a rendes postabélyegekkel bérmentesitett küldeményekre felragaszthatók*. A ragaszbélyegek a levélboritékokon és csomagokon igy eljutnak a világ minden részébe és elősegitik a Kettős Szentév ünnepi hangulatának előkészitését. A bélyegek az Eucharisztikus Kongresszus Főbizottságának hivatalában (IV., Ferenciek-tere 7.) rendelhetők meg. Az igénylések gyors és zavartalan lebonyolitása érdekében a Főbizottság közli az érdeklődőkkel, hogy ezekből a bélyegekből *három pengőnél kisebb értékü megrendelést nem fogadhat el.*

A ragaszbélyegeken kivül és azoktól függetlenül a postavezérigazgatóság a rendes postai forgalmat lebonyolitó *emlékbélyegeket* ad ki. Az emlékbélyegek tervrajzaira kiirt szükebbkörü meghivásos pályázatra beérkezett művek közül az első dijat *Márton Lajos* festőművész, a másodikat *Farg* Antal iparművész, a harmadikat *Englerth* Emil festőművész pályaműve nyerte el. *Kivitelre Márton Lajos munkái kerülnek.* Az összes beérkezett pályaművek szeptember 25-től október 1-éig naponta 9—13 óra között a m. kir. posta bélyegmuzeumában (V., Krisztina-körut 12.) tekinthetők meg.

NEMZETI UJSÁG
1932 szeptember 26.

25

Nemzeti Újság képes mell.
1937. szept. 26.

A Budapesten tartandó XXXIV. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus és Szent István jubileumi év ragaszbélyegei

FELELŐS KIADÓ: BARANYAY LAJOS. A GLOBUS NYOMDAI MŰINTÉZET RT. MÉLYNYOMÁSA — NYOMDAIGAZGATÓ: ANGERMAYER KÁROLY.

ORBÁN DEZSŐ

AZ EZERMESTER SZÁZ MESTERMŰVE

Illusztrált kiadás, színes címlappal, díszkötésben 3.40 P

A könyv az ezermestermunkák összefoglaló lexikona s az alkotásra vágyó serdülő ifjúság régvárt útmutatója. Nyolcvan eredeti rajz segíti a kísérletezni akaró fiatalságot.

PÁLOSY ÉVA

FIÚK, AKARNI KELL

Fényképpel illusztrált kiadás, díszkötésben 3.— P

A derűs, életkedvtől duzzadó, kiváló érzékkel és kész írói tehetséggel megírt elbeszélés minden alakja jellemalak. Mindvégig érdekfeszítő, lebilincselő olvasmány.

POGOR ÖDÖN

AZ ENYÉIM

Márton Lajos rajzaival, félvászonkötés 2.80, díszkötésben 3.80 P

Eleventollú, szeretőszívű pedagógus mondja el diákjai nyolc esztendejének történetét a háborún és forradalmon keresztül vezető életúton. Márton Lajos pompás képei kísérik a szöveget.

POHÁRNOK JENŐ

GYERMEKEK KIRÁLYA

Márton Lajos rajzaival, színes címlapjával, díszkötésben 4.50 P

A francia akadémia elismerésével koszorúzott ifjúsági könyv a Gyermek-Jézus életéről, szomorú és vidám napjairól, játszótársainak rajongó szeretetéről.

POHÁRNOK JENŐ

A VERHETETLEN TIZENEGY

Márton Lajos rajzaival, színes címlapjával, díszkötésben 3.40 P

Csupa élet és izgalom ez az ízig-vérig sportregény, amely egy középiskolai futball-csapat mozgalmas keretein belül Poci megható történetét mondja el.

POHÁRNOK JENŐ

HÁROM CIMBORA

Márton Lajos rajzaival, színes címlapjával, díszkötésben 3.80 P

Három győri fiú kalandos tátrai utazása keretében tárja fel a kiváló szerző a magyar föld szépségeit és a magyar nép értékeit.

A Szent István-Társulat zeneműosztályánál minden zeneművet megszerezhet.

LINTNERNÉ F. VILMA

JÉZUSKA PAJTÁSAI

Illusztrált kiadás, színes címlappal, díszkötésben 2.80, félvászonkötésben 1.80 P

A Gyermek-Jézus alakját hozza közelebb érdekfeszítő elbeszélések keretében a mindegyre hidegülő gyermekszívekhez. Márton Lajos képei díszítik a kedves könyvet.

LINTNERNÉ—JÁSZAYNÉ

MAGYAR FÉSZKEK FIÓKÁI

Márton Lajos rajzaival, színes címlapjával, díszkötésben 5.— P

A hattól tizenkétéves korú gyermekek iskolaévének és boldog otthonának képét mutatja be a könyv érdekes elbeszélések, versek, játékos mókák keretében.

A. MANZONI

A JEGYESEK

Illusztrált kiadás, félvászonkötés 4.50, díszkötésben, 5.— P

A milanói 17. századbeli pestisjárvány idejében játszódik le ez a legszebb olasz regény, amely egy jegyespárnak érdekfeszítő sorsát mondja el sok és mély művészettel.

A serdült ifjúság könyvei

CHOLNOKY JENŐ

A FÖLFEDEZÉSEK TÖRTÉNETE

Izgalmasan érdekes, tanulságosan szórtakoztató, értékes alkotás. Feszült figyelemmel kísérjük a fölfedezők útját, amikor sokszor rozoga hajókon vagy gyalogszerrel vágtak neki az ismeretlen nagyvilágnak, hogy néhány vonalat rajzolhassanak be a térkép fehér foltjaiba.

Sok fénykép, térkép, rajz díszíti a hatalmas könyvet.

Szép kötésben, tokban 8 pengő.

GESZTY JULIA

REJTELMES KELET

Egy magyar leány utazása Kínában, Japánban, Indiában. Megfigyeléseit, benyomásait oly közvetlenül mondja el, hogy olvasói azonnal megértik és megszeretik. *Geszty Julia* gyönyörű fényképfelvételei, sok eredeti okmány reprodukciója díszíti ezt a könyvet, amely egészen új szemszögből nézi és mutatja be Kelet országait.

Ára szép kötésben 4 pengő.

TÁBORI PÁL

MÁTYÁSHEGYI ILIÁSZ

Tábori Pál a magyar fiúk kedves írója, a magyar cserkészirodalom egyik legkiválóbb művelője. Új könyvét is hamarosan meg fogják szeretni a magyar fiúk. Vidám ifjúság eljátsza nyáron, a Mátyáshegyen a görögök és a trójaiak háborúját. Csupa derűs epizód, kedves kaland, mindamellett tanulságos, szórakoztató könyv *Tábori Pál új regénye.*
Márton Lajos rajzaival.

Szép színes kötésben 4 pengő.

A legszebb ajándék az intelligens ifjúság részére!

Szíves megrendelését a 32. oldalon lévő szelvényen kérjük.

VILÁGJÁRÓ FIÚK - ÁTÉLT UTIKALANDOK

Melyik fiúnak nem támad legalább egyszer kedve, hogy nekiinduljon a nagyvilágnak? Az igazi VILÁGJÁRÓ FIÚK könyvei azonban megmutatják, hogy otthon, a karosszékben ülve is lehet világot járni. Ezek a fiúk maguk a világ egy-egy sarkát, zugát járták és színes, érdekes beszámolót hoztak magukkal. A valóság könyvei ezek, amelyekből minden regénynél jobban megösmerjük más népek, más tájak életét.

Paul Siple-t választotta ki Byrd kapitány Amerika 826 ezer cserkésze közül és elvitte magával az Antarktiszba, felfedező útjára. Byrd ezt írja előszavában: „Paul kitünően végezte a dolgát. lelkiismeretesen és alaposan. Hűsége és megbízhatósága tántoríthatatlan."

Ára kötve 5 pengő.

Johnson a híres vadász, aki Afrikában teremtett otthont magának és feleségének, három derék cserkésszel ízlelteti meg a nagyvadakra való vadászat izgalmait. A három derék diák mindvégig dícséretesen állja meg a helyét.

Ára fűzve 4 pengő.

Bradford Washburn, egy 16 éves amerikai fiú nyári vakációját az Alpesekben tölti. A könyv izgalmas, érdekes leírása azoknak az örömöknek és veszélyeknek, amelyekkel ez a páratlanul szép túra jár. — A könyvet 31 eredeti rajz és 33 eredeti fényképfelvétel díszíti. *Ára kötve 5 pengő.*

A valóság ismét tulszárnyalta Verne fantáziáját. Jules Verne hőse, Fogg Phileas nyolcvan nap alatt tette meg világkörüli útját. Palle Huld, egy 15 éves dán cserkészfiú, 44 nap alatt utazott Kopenhágától Kopenhágáig a „Politiken" című nagy dán napilap megbízásából. *Ára 4 pengő.*

FIÚK—LÁNYOK OLVASMÁNYAI

Szíves megrendelését a 32. oldalon lévő szelvényen kérjük.

Márton Lajos

FÖLDEK, NÉPEK

POHÁRNOK JENŐ:
HÁROM CIMBORA

167 oldal. Márton Lajos színes címlapjával és sok rajzával. Ára félvászonkötésben ... ... P 3.80

Három győri fiú kalandos tátrai utazása keretében tárja fel a kiváló szerző a magyar föld szépségeit s a magyar nép értékeit.

Junius '936.

BLASKÓ MÁRIA:
VÁLTOZNAK AZ IDŐK

90 oldal. Márton Lajos színes címlapjával és sok rajzával. Diszköt. P 2.60

A Multvári leányok érdekes történetének folytatása ez a színes, eleven írás, mely méltán sorakozik a kiváló írónő többi alkotása mellé.

A Szent István-Társulat könyvesbolt

GAZDASÁGI ÉLET

Meleg és száraz időt kiván a vetés

Hivatalos vetésjelentés

A földmivelésügyi minisztérium szombaton délben kiadott hivatalos vetésjelentése szerint:

Az április első három hetének hüvös és tulságosan esős időjárása a növényzet fejlődését hátrányosan befolyásolta. Ezek mellett a napfény és a nappali meleg hiánya is hozzájárult a növényzet fejlődésének elmaradásához. A gazdasági munkálatok sok vármegyében nagyon megkéstek, ugy hogy a tavasziak alá való szántás és vetés sok helyen még mindig folyamatban van. Megkésnek a burgonya, tengeri és répa vetésével is.

A repcevetések a Dunántulon a hideg, csapadékos idő miatt fejlődésükben visszamaradtak, általában ritkák, alacsonyak és helyenként sárgák. Sok a vizállásos folt és már kis mértékben a repcefénybogár is kárositja. Kivétel Esztergom és Tolna megye, hol a vetések a vizkárt leszámitva, jól és egyenletesen fejlődtek. Az Alföld és északi vidék legtöbb vármegyéiben jól és erőteljesen fejlődtek. További fejlődésükhöz meleg időt kivánnak.

Az őszi buza korai vetése jól fejlődött és bokrosodott. A későiek a legtöbb vidéken szintén jól keltek és fejlődtek, de az áprilisi hüvös és esős idő további fejlődésüket hátráltatja. A lapályos részeken sok helyen megritkultak és sárgulni kezdenek. A mélyebb fekvésekben a viz is okozott kisebb-nagyobb károkat. A vetések további kedvező fejlődéséhez meleg és száraz időre volna szükség.

Tavaszi buzát keveset vetettek. A korán vetett jól kelt és bokrosodik, a késői jól kelt, de lassan fejlődik. Helyenként a tulsok csapadék miatt sárgulni kezd.

A rozs — leszámitva a vizállásos területeket — a legtöbb helyen elég magas, sürü és jófejlődésü, szárba indult, egyes megyékben hasban van, sőt a déli vármegyékben helyenként már kalászolni is kezd. Tavaszi rozsot csak kevés vidéken termelnek. Amit elvetettek, az jól kelt és fejlődik.

Az őszi árpa jól bokrosodott és szépen fejlődik, helyenként már szárba indult. A tavaszi árpa és zab vetése még folyamatban van. A korán elvetett árpa és zab jól és egyenletesen kelt, a késői vetés egy része most van kelőben; fejlődését azonban a hüvös esős idő hátráltatja. A sok csapadék miatt helyenként sárgulni kezdenek. Az előirányzott területek egy részét valószinüleg nem tudják elvetni, mert több megyében még nagyobb területek állanak viz alatt, ugy hogy ezeket a területeket valószinüleg más növénnyel kell pótolni.

A tengeri alá a talajelőkészités folyamatban van, a lazább homokos és magasabban fekvő helyeken a vetés is megkezdődött. Az előirányzott terület helyenként még viz alatt áll, ugy hogy a munkálatok ki fognak tolódni. A *burgonya* alá a talajelőkészités és ültetés folyamatban van. A korai ültetésüek helyenként már kelőben vannak.

A kertivetemények, bab és egyéb hüvelyesek közül a korai borsó szépen kelt, jól fejlődik és kezd virágzani. A bab vetése most van folyamatban. A gyökérfélék jól keltek és erőteljesen fejlődnek.

A rétek és legelők üde zöldszinüek és erőteljes fejlődésüek. További fejlődésükhöz meleg napos idő volna kivánatos. A laposabb részek és az árterületek nagy része még viz alatt áll.

A korán virágzó *gyümölcsfák* közül a mandula és barack egy része már elvirágzott. A cseresznye, körte, alma és szilva most van teljes virágzásban. Helyenként a fagy, köd és a szél kisebb károkat okozott.

A szőlők országszerte jól teleltek. A fakadást a hüvös, esős időjárás általában visszavetette, április közepe óta azonban megindult a fakadás. A tavaszi munkák mindenütt folyamatban vannak.

A textiliparban életbe lép a 48 órás munkahét

Az iparügyi miniszter a textilipari munkaidő szabályozásáról még januárban kiadott rendelet hatálybalépésének napjául 1937 május 10-ét állapitotta meg, mely napon előreláthatólag a textilipari legkisebb munkabéreket megállapitó határozatok is hatálybalépnek. Ettől fogva tehát a textilipari üzemekben általában a *napi nyolc*, illetőleg a *heti 48 órai munkaidő* a kötelező.

A müszaki okokból félbe nem szakitható munkák egyelőre még egy féléven át napi 10, illetőleg heti 60 órán át végezhetők. Erre az átmeneti időre azért van szükség, mert jelenleg nincsen elég szakmunkás ahhoz, hogy ezekben a munkákban a munkások felváltásáról gondoskodni lehessen, ez a hiány azonban félév alatt pótolható.

— **(Az OMGE megkoszoruzza Darányi Ignác szobrát.)** Április 27-én, kedden délelőtt 10 órakor az OMGE igazgatóválasztmányi gyülését megelőzően, *Darányi* Ignác halálának tizedik évfordulója alkalmából a Mezőgazdasági Muzeum városligeti tó felőli homlokzata előtt az Országos Magyar Gazdasági Egyesület emlékünnepélyt rendez és megkoszoruzza Darányi Ignác szobrát. A koszoruzási ünnepségen képviseltetik magukat az agrártestületek és a kormány is. Gyülekezés a szobornál. Kedvezőtlen idő esetén az ünnepséget a Mezőgazdasági Muzeum előcsarnokában tartják és befejezése után teszik le a koszorut Darányi Ignác szobrára.

— **(Szegedről különvonat indul a Baross Szövetség nagygyülésére.)** A szegedi Baross Szövetség *Vinkler* Elemér kormányfőtanácsos elnöklésével tartott népes ülésén *Ilovszky* János, a Baross Szövetség országos elnöke felszólalásában kifejtette a junius 5-ére összehivott Baross-nagygyülés nagy gazdasági és általános érdekü fontosságát. A lelkeshangulatu szegedi gyülésen elhatározták, hogy az iparcsarnoki Baross-nagygyülésre junius 5-én különvonattal utaznak fel a fővárosba, hogy méltóan képviseljék az ország legnagyobb vidéki városának keresztény és nemzeti alapon álló polgárságát.

—**(Az OMGE müszaki szakosztályának gyülése.)** Április 30-án, pénteken délután 5 órakor tartja gyülését az OMGE tanácstermében az OMGE müszaki szakosztálya.. A gyülés tárgya: Szántógépbemutató rendezése, müszaki tanácsadás a gazdák részére, az OMGE gépvizsgálatainak előkészitése (előadó: *Rothmeyer* Imre főtitkár), az idei traktortanfolyam, mezőgazdasági kenőolajok szabványositása, (előadó: *Dörschug* Hugó titkár). Egyes időszerü kérdések, ujitások, a vonóerő felhasználása terén, (előadó: *Sass* Gábor gazdasági akadémiai tanár). Vendégeket szivesen látnak.

Magyar árukat a kirakatokba!

A Fővárosi Kereskedők Egyesületének elnöksége felkéri a főváros detailkereskedőit, hogy az olasz és osztrák államfők látogatása és a nemzetközi vásár megnyitása alkalmából kirakataikba lehetőleg magyar árukat helyezzenek el és nemzeti jellegü diszitéssel lássák el, hogy a várható nagy idegenforgalom alkalmából egyrészt a magyar ipar hatalmas fejlődését ilymódon is szemléltetővé tegyék, másrészt pedig a nemzeti összetartás érzését ezzel is dokumentálják.

— **(Az Első Magyar Általános Biztositó Társaság)** április hó 24-én tartotta 1936 évi rendes közgyülését, amely az 1936 évi nyereséget 388.742.98 pengőben, az osztalékot pedig 15 pengőben állapitotta meg.

— **(Az OMGE igazgatóválasztmányának ülése.)** Az OMGE igazgatóválasztmánya ugy is, mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének végrehajtóbizottsága április 27-én, kedden délelőtt 11 órakor az OMGE nagytermében (Köztelek-utca 8.) tartja III. rendes ülését. Az igazgatóválasztmányi és végrehajtóbizottsági gyülés napirendjén szerepel: Véleményezés a telepitési törvény végrehajtási utasitásának tervezetére; az OMGE tanulmányügyi terve a hágai nemzetközi gazdakongresszusra; beszámolók az ujabb mezőgazdasági vonatkozásu kormányintézkedésekről; a házigalombok vetési kártétele, külföldi lókivitel szervezése; uj tagok felvétele; személyi ügyek; képviseletek és kiküldetések; adományügyek.

— **(Kétezer mázsa fejessalátát vihetünk ki Ausztriába.)** Magyarország május hó 31-ig 2000 mázsa fejessalátát exportálhat Ausztriába. A salátakivitel lebonyolitásához osztrák részről kiadott kontingens-engedély sükséges, mert enélkül a elvámolás nem történhet meg. A bevitelhez szükséges kontingens-engedélyeket a Külkereskedelmi Hivatal már megkapta és azokat hegyeshalmi és szentgotthárdi kirendeltségeinél helyezte letétbe azzal az utasitással, hogy a vasuton Hegyeshalomba és Szentgotthárdra beérkező és Ausztriába irányuló saláta-szállitmányokhoz az engedélyt automatikusan csatolni kell abban az esetben, ha a saláta minősége és csomagolása export-célokra megfelel.

— **(Épitőanyag-nap.)** A Magyarországi Épitőanyagkereskedők Szövetsége május 2-án, vasárnap rendezi a IV. országos épitőanyagnapot. Az épitőanyagnap programja: Délelőtt fél 10 órakor: Országos épitőanyag nagygyülés a Magyar Kereskedelmi Csarnok Nagykereskedők Országos Szövetsége disztermében (V., Sas-utca 1.) Délután 1 órakor: Közös ebéd a nemzetközi vásár vendéglőjében. Délután 2—6 óráig: Épitőanyagtőzsde. Gyárosok és kereskedők szakmai összejövetele a nemzetközi vásár e célra fenntartott helyiségében.

Megindult a német zsirexport

Az elmult héten valamivel élénkebb volt a felhajtás, a ferencvárosi élősertésvásárra 10.500 élősertést küldtek fel a termelők Budapestre. Az elsőrendü uradalmi sertés ára 108—116, az elsőrendü szedettsertés ára 104—111, az angol tőkesertés ára 114—118, mig az angol sonkasertés ára 108—116 fillér között váltakozott. Az élősertés árakban a hét folyamán mintegy 2—4 filléres visszaesés volt tapasztalható, amely a hét elején a nagyobb felhajtás miatt a husárakra is kihatással volt, de a hét végefelé, amikor megcsappant a felhozatal, a husárak ujra az elmult heti nivóra emelkedtek.

Az elmult héten erőteljesen megindult a Németország által április hóra lekötött zsirmennyiség leszállitása. A lekötött 66 vagon zsiradékból 25 vagont már utnak is inditottak és a fennmaradt mennyiséget a hónap végéig leszállitják.

Csehország az elmult héten mindössze hat vagon nyersszalonnát vett át.

Árzuhanások a tőzsdén

Az értéktőzsdén szombaton nagyarányu lebonyolitások érzékeny árveszteségeket okoztak.

	Előző zárlat	Előfordult kötések	Zárlat
Nemzeti Bank	187.—	188	187.—
Első Bp. malom	29.—	—	28.8
Hungária-malom	39.6	—	38.5
Bauxit	331.5	424—317	316.—
Aszfalt	22.9	22.5—22	22.—
Kőszén	542.5	539—526	526.—
Nagybátonyi	59.25	59.5—57	57.5
Salgó	56.8	55.9—54.3	54.3
Urikányi	82.—	81—79.5	79.8
Fegyver	121.75	117—112.5	113.5
Ganz	34.—	33.1—30.25	30.4
Láng	62.—	61.8	60.5
Acél	53.25	53.75—52.25	52.—
Rima	141.75	139.5—135.5	135.8
Ofa	45.75	46.5—44	44.—
Nasici	117.—	114—111.25	111.25
Duna-Száva	20.5	20	20.—
Levante	2.85	2.5	2.5
Nova	25.75	25.5—25	25.—
Tröszt	113.—	112.5—109	109.—
Államvasut	—	29	29.—
Délcukor	81.25	80	80.—
Magyar cukor	203.5	201.5—198	198.5
Georgia	41.—	40.8—40.4	40.4
Stummer	—	140	140.—
Dreher-Haggenm.	195.5	193—194	193.—
Gschwindt	899.—	900—896	896.—
Gyapjumosó	10.5	9.95—9.7	9.7
Pamutipar	74.—	72	72.—
Mütrágya	58.5	58.8—57.5	57.75
Klotild	45.75	45	45.—
Brassói	68.25	65—62	62.—
Gumi	129.—	129.5—127	127.5
Vasuti forgalmi	37.9	37.5—36	36.25
Államadósság, kötvények, záloglevelek:			
1914. évi főv. 4.5%	337.—	338.5—337	337.—
1927. évi főv. 6%	90.—	90	90.—

Valuta és devizapiac

A *Magyar Nemzeti Bank* hivatalos árfolyamai. *Valuták:* Angol font 16.70—16.90, cseh korona 10.75—11.95, dinár 7.80—7.95, dollár 337.70—341.70, francia frank 14.80—15.20, holland forint 183.55—187.55, lengyel zloty 60.00—61.40, lei 2.80—3.00, leva 4.00—4.15, lira (500 és 1000 lirás bankjegyek kivételével) 17.40—17.90, osztrák schilling 80.00—80.70, svájci frank 76.55—78.35. *Devizák:* Amszterdam 185.25—187.55, Belgrád 7.82—7.88, Berlin 135.70—136.70, Bukarest 3.41—3.44, London 16.71½—16.86½, Milánó 17.66—17.8864, Newyork 339.10—341.70, Páris 15.00—15.20, Prága 11.79—11.93, Szófia 4.11—4.15, Varsó 64.40—64.90, Zürich 77.35—78.35.

Bécs kliring 80.454.

A magyar—német devizakompenzációban a felár változatlanul 18—19½%, a magyar—délszláv devizakompenzációban 46—47½%.

Zürich, április 24. *(Devizazárlat.)* Páris 19.40, London 21.56½, Newyork 437.37, Milánó 23.00, Amszterdam 239.47½, Berlin 175.75, schilling 80.20, Prága 15.24, Varsó 83.15, Belgrád 10.00, Bukarest 3.25, Bécs kifizetés 81.75.

Bécs, április 24. *(Az osztrák nemzeti bank devizaárfolyamai.)* Berlin 169.34—170.46, London 20.77⅜—20.95¾, Newyork 421.14—425.06, Páris 18.68½—18.88½, Zürich 96.34—97.18. — *A magánkliring devizaátlagárfolyamai:* Berlin 216.34—217.76, London 26.54—26.78, Milánó 28.15, Newyork 538.01—543.01, Páris 23.87—24.13, Zürich 123.07—124.15.

Külföldi értéktőzsdék

Bécs, április 24. A forgalom szük keretek között mozgott s igy az áreltolódások ugy fel-, mint lefelé nem öltöttek nagyobb méreteket. Rima és Salgó valamivel nagyobb veszteséget szenvedett. A magyar részvények a korlátpiacon is lefelé irányuló mozgalmat mutattak. *Zárlat:* Salgó 46.60, Magyar Általános Kőszén 373.00, Urikányi 64.70, Rima 97.00, Magyar Cukor 151.25.

— **(A budapesti takarmányvásár.)** Szombaton a felhozatal 17 szekér szálastakarmány és 1 szekér szalmaféle volt. Szükös kinálat és vontatott kereslet mellett az árak a vásár folyamán nem változtak. Árak: rétiszéna Ia ó 5.70, IIa 4—4.50, IIIa 3.50—3.90, muharszéna 5.80, lucernaszéna 7.00 pengő mázsánként.

Szabadforgalomban marad a kamilla

A *Külkereskedelmi Hivatal* közli:

Hivatalosan megállapitják, hogy az egyik estilap e hó 23-i számában megjelent „*A Hangya a kamillaüzlet 85 százalékát felajánlotta a kereskedőknek*" cimü cikkében idézett és a „*Magyar Gyógynövénykiviteli Egyesülés*" intézőbizottsága által aláirt levél kiküldésére nevezett intézőbizottságnak semminemü hivatalos felhatalmazása nem volt és nem is lehetett, mert ennek az intézőbizottságnak ügyköre kizárólag a már lebonyolitott 1936/37. évi gyógynövénykivitel beszervezésével függött össze. A kiadott értesités ennélfogva ugy formailag, mint tartalmilag minden irányban hatálytalannak tekintendő. — Az emlitett ujság e hó 24-i számában megjelent cikk a kamilla belföldi forgalmával foglalkozik. Idevonatkozólag közli a hivatal, hogy a Hangya megbizatása a belföldi forgalmat nem érinti és a valóságos helyzet az, hogy a kamilla belföldi forgalma és értékesitése — mint eddig, ugy ezután is — szabadforgalomban bonyolódik le.

*

A gyógynövénykisérleti állomás az érdekeltség meghallgatása után a székfüvirág (kamillia) legkisebb beváltási árát a következőkben állapitotta meg: *Székfüvirág* (Flores Chamomillae) fésüvel szedett, egészséges, kifejlett fejü, nyersen rostált áru, nyers állapotban kilogrammonként 8 fillér —, kézzel csipett, gaz-, szár- és idegen növényi részektől mentes, legfeljebb 1 cm hosszu szárral szedett, egészséges áru, nyers állapotban, kilogrammonként 30 fillér.

Ezek az árak nem fix átvételi, hanem csupán a legkisebb beváltási árak, melyeknél kevesebbet a beváltó a gyüjtőnek, illetve a termelőnek fel nem ajánlhat.

Attól a beváltótól, aki a megállapitott minimális beváltási árakat nem tartja meg, a gyógynövénybeváltói engedélyt megvonják s ellene a 87.400/1921. F. M. sz. rendeletbe ütköző kihágás miatt eljárást inditanak.

A gyógynövénybeváltók figyelmét ismételten felhivják arra, hogy ha kockázatot viselni nem akarnak, tartózkodjanak nagy készletek felhalmozásától és igyekezzenek a gyógynövénynagykereskedőkkel kötött előzetes megállapodás alapján végezni a gyógynövények bevásárlását és főleg arra törekedjenek, hogy elsőrendü árut állitsanak elő.

A vásárcsarnokok és piacok élelmiszerárai

Kiskereskedelmi árak: rostélyos, felsál 156—260, leveshus 120—200, borjucomb 240—300, borjuvesés 140—220, juhhus hátulja 160—240, eleje 90—140, sertéskaraj 210—260, tarja, comb, lapocka 172—216, oldalas 148—180, zsirszalonna 156—180, háj 170—192, zsir 176—192, élő csirke (drb.) 140—300, tisztitott csirke 220—400, lud és ruca 140—180, teatojás 115—125, főző és apró 105—115, tejföl 100—120, teavaj 320—340, tehénturó 40—80, bab 40—56, borsó 36—60, lencse 56—88, fokhagyma 16—30, vöröshagyma 12—16, fejeskáposzta 40—52, kalarábé 20—30, tisztitott karfiol külföldi 180—220, rózsaburgonya 8—14, Ella 7—8, gülbaba 12—14, fojtott rózsaburgonya 14—20, sárga 12—16, gödöllői rózsa 26, sóska 24—48, tisztitott paraj 24—44, savanyukáposzta 16—26, kevert zöldség 8—16, fejessaláta 4—26, zöldborsó külföldi, ujdonság 72—84, uborka 200—300, kalarábé 14—40, zöld vöröshagyma 3—8, spárgöa 50—280, hónapos retek 4—28, alma 90—120, narancs 60—100, naspolya 110—140 fillér kilónként. — *Nagykereskedelmi árak:* élő csirke 200—250, lud 140, ruca 140, pulyka 95—120, tisztitott csirke 160—280, lud 130—180, ruca 140—170, pulyka 90—140, tojás (ládaáru) 95—115, kosáráru 98—115, bab 33—35, borsó 24—40, lencse 40—70, narancs 51—80, mák 98—104, naspolya 80—90 fillér kilónként.

— **(A Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége)** *Schandl* Károly dr. elnöklete alatt összes szakosztályainak bevonásával ülést tartott, melyen *Balogh* Elemér dr., a *Hangya* elnöke, ismertette a Szövetkezetek Nemzetközi Szövetségének utolsó strassburgi ülésén az ugynevezett Rochdalei alapvető szövetkezeti elvekben elfoglalt álláspontját. A hivatalos állásponttal szemben Balogh Elemér magyar részről hangsulyozta, hogy tulajdonképpen csak egyetlen egy elv van, amely kizárólag csak a szövetkezeteknél található s ez a tagok közvetlen közremüködése a szövetkezeti vállalkozásban, ami az üzleti feleslegeknek a közremüködés arányában való visszatérítésében jut pregnánsan kifejezésre. A demokratikus igazgatás helyett az autonomia kidomboritására kell helyezni a sulyt, mert hiszen az egyetlen Angliát kivéve a világnak majdnem minden szövetkezeténél többé-kevésbé állami befolyás érvényesül, ennek következtében az autonomia csorbát szenved, ami ellentétben áll a demokratikus vezetés gondolatával. Rámutatott arra is, hogy a szövetkezetek az autonomiából fakadó és az önsegélyből eredő erejüknél fogva egyedül képesek a jövedelem igazságosabb elosztásának kérdését előbbre vinni. Ezért fontos, hogy a szövetkezetek erősödjenek, mert rájuk, mint biztonsági szelepre, a társadalomnak, a nemzetnek szüksége van. De szükség lesz rájuk a jövőben is, mert ez a biztonsági szelep fogja előkésziteni és lehetővé tenni idővel a gazdasági élet és forgalom szabaddátételét. Enélkül széles néprétegek ujból az egyéni önzés szabad zsákmányává válnának

MUSICA zongoragyár
szenzációs
uj tipusai:

96 cm. magas **„kis" pianino**
7 oktáv, teljes hangerősség, a modern lakás hangszere

155 cm. hosszu **„kis" angol zongora**
a legtökéletesebb hangszer a legmodernebb megoldásban.

Tekintse meg a gyár kiállitását a Nemzetközi Vásáron (Iparcsarnok, 468. sz.)

Kérjen dijmentes prospektust:
MUSICA, Erzsébet-körut 43 (Royal)

MŰVÉSZET

* **Márton Lajos kiállitása a Müteremben.** A rajz művészei közül senkit se ismernek többen nálunk, mint *Márton* Lajost, akit a *Magyar Cserkész* ujság olvasói s a gödöllői dzsembori látogatói versenytárs és vita nélkül szeretnek. Nagy, jelentős helyzete és szerepe ez neki, hiszen Márton Lajos e helyzetében a rajzbeli izlésnek is jelentős nevelője volt, magához idomitotta az ország ifjuságának közizlését. Márton Lajos meg is érdemelte ezt a helyzetét és szerepét stilusbeli magyaros világosságával, kifejezésének, tiszta vonal-stilusának, szerkezetérzékének ép egészségével, ötletességével, humorának *torzságtól mentes* kedvességével, a cserkészlélek jeleneteinek drámai összefoglaló képességével, vallásos tárgyu jeleneteinek világos szimbolizálásával. A *Müterem* tárlatán most Márton Lajost mint festőt is általánosabban megismerjük. Ezzel csak kiegészitjük, teljessé tesszük róla ugyis érzett ismerésünket. Az ifjui gyöngédség szinei mosolyognak legbájosabban e képeken, murillói halványkékek és rózsaszinek, harmatos üdeség, könnyed és gyöngéd átmenetek. Valóban itt is méltó a serdülő gyermekifjuság nevelésére a magyar ifjuság képzőművészeti nevelésében a rajztanárok mellett legóhajtandóbb nevelőtárs. Lirizmusával a maga lényét is tükrözteti még kitünő rajzu arcképeiben is, amelyeket Takács Menyhértről, Shvoy püspökről, Serédi primásról s másokról fest. Zavartalan áhitatot fognak ápolni szentképei, a kitünő szerkezetü elbájoló képek magyar s más szentekről, akikkel ifjaink, főleg cserkészalakok kedvesen elvegyülnek, társalkodnak. Kitünő két nagyméretü vászna, amelyet e kiállitásra a gödöllői premontrei gimnázium és papnevelő kölcsönzött ki művei közül. Szerkesztő arányérzékét szinben és rajzban egyaránt dicsérik a jászberényi templom dongaboltozatára festett most elkészült al-fresco képeinek tervvázlatai és kartonjai, s az iparosifjak számára festett jelenetsorozata. Meleg gyermekbarát kedélyének játékai nagyszámu komoly és tréfás cserkészjelenet-rajzai. Reméljük, hogy a cserkészvezetők és cserkészek, csoportosan is nagy számban föl fogják keresni az ő rajzköltőjüket, hogy szineit is megláthassák. Célszerünek véljük, hogy az oly népszerüvé vált Márton Lajos-féle cserkész-rajzalbumocskák után Mártonnak legjellemzőbb szines képeiből is egy-egy tetszetős gyüjteményt adnának ki, ezek bizonyára szintén népszerüek, kelendők lennének és óhajtandó nevelő hatást gyakorolnának. *(B. A.)*

Piszkos, füstös, szobafalat
festés nélkül gyönyörüen rendbehozza. Parkettsurolás, beeresztés tükörlényesre 5 pengő. „Humay" lakástakarító V. Miksa-utca 17. Telefon: 1-417-98

* **Meghosszabbitották Háromházi Ferger Ferenc kiállitását.** *Háromházi Ferger* Ferenc, az egyszerü földmivesből lett festőművész Haris-köz 6. szám alatti nagysikerü, érdekes kiállitását a sikerre és nagy érdeklődésre való tekintettel néhány nappal meghosszabbitották. A kiállitáson különösen nagy sikere volt a szinpompás tónusu, megdöbbentően drámai erejü magyar tájképeknek.

MEGHIVÓ a Bőszörményi-ut 13—15. számu Házszövetkezetnek 1937. évi május hó 11-én, d. u. 5 órakor és esetleg a következő nap d. u. 5 órakor, a házban levő Szakállos-féle étkezdében megtartandó **rendes évi közgyülésére.** Szavazati jogaikat csak azok a tagok gyakorolhatják, akik üzletrészuttalványaikat a közgyülés előtt 3 nappal (május hó 8-án, d. u. 5 óráig) az igazgatóság elnökénél letétbe helyezik. A még ki nem adott üzletreszutalványok az igazgatóság elnökénél vannak letéthen. Az évi mérleg- és eredményszámla az ezekre vonatkozó felügyelőbizottsági jelentéssel együtt április hó 25-től kezdve a ház irodájában megtekinthető. 1937 január hó 1-ig az összes üzletrészek száma 2724 darab volt, 1936 december 31-ig kilépett 5 tag 255 üzletrészszel, belépett 7 tag 308 üzletrésszel és igy az összes üzletrészek száma 2777 volt. — **Tárgysorozat:** 1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése az 1936. üzletévről, az 1936. évre vonatkozó mérleg- és eredményszámla megállapitása, a felmentvények megadása. 2. Intézkedés a veszteség fedezése tárgyában. 3. Az 1937. évi költségelőirányzat megállapitása. 4. Az alapszabály 40. pontjának kiegészitése: „Az igy lecsökkentett értékü üzletrészeket pedig a közgyülés az eredeti névértékre felemelheti és az igy mutatkozó különbözetet az igazgatóság a tagoktól bekövetelí. Amennyiben a tagok ennek a kötelezettségnek eleget nem tesznek, az alapszabály 22. pontjában irt következmények alkalmazandók." 5. Az 1936. évi junius 13—14-iki közgyülésen **„az üzletrész névértékének lejegyzése és felemelése tárgyában hozott határozat megváltoztatása"** ügyében özv. Jurkovits Emilné és társai által kellő időben beadott inditvány felett határozathozatal. 6. Dr. Zoványi Jenő kellő időben benyujtott inditványa feletti határozathozatal: „Pert inditani a veszteséget nemfizető tagok ellen". 7. Varga László kellő időben benyujtott inditványának tárgyalása: a) A közös költségek cimen befolyt összegek mikénti felhasználásának részletes ismertetése; b) a közös költségek mérséklése. 8. Az 1936. évi október 23-iki rendkivüli közgyülés jegyzőkönyvének hitelesitése. 9. Uj igazgatóság választása 3 évre. 10. Uj felügyelőbizottság választása 1 évre. — **MÉRLEGSZÁMLA 1936 DECEMBER 31-ÉN. Vagyon:** Készpénz P 17.64. Ingatlan P 1,400.000. Adósok P 744.814.46. Veszteség P 10.779.30. Összesen P 2,155.411.40. — **Teher:** Üzletrésztőke P 1,388.500. Hitelezők P 73.627.30. Elfogadványok P 60.000. Jelzálogkölcsön P 369.148.80. Átmeneti tételek 35.400. Árfolyamkülönbözet P 288.735.21. Összesen 2,155.411.40.

SPORT

Vasárnapi sportesemények

A tizenhatodik magyar—olasz válogatott mérkőzés Torinóban

A csapatok valószinü összeállitása a következő:

Magyarország:
Szabó
Futó Korányi
Szalay Szücs Dudás
Kocsis Kállai Sárosi Toldi Titkos

Colaussi Ferrari Piola Meazza Pasinati
Corsi Andreolo Serantoni
Rava Monzeglio
Oliviera
Olaszország

A pénteki elutazásnál *Dudás* rosszullétről panaszkodott és már az utazás alatt feladott távirati értesités szerint elég magas láza is volt. Lehet, hogy csak muló bajról van szó és a mérkőzés idejére rendbe fog jönni, de ha mégsem igy volna, ugy *Polgár* fogja helyettesiteni.

Tip nincs! A helyzeti előny a hazai pálya és a közönség révén az olasz csapaté, amelynek győzelmét az olaszok bizonyosra is veszik. A magyar csapat csak — remélhet, de ettől még győzhetne is. Legnagyobb aggodalmunk: a magyar védelmet féltjük a rendkivül gyors és minden labdára rámenő olasz csatároktól.

Mérkőzések a nemzeti ligabajnokságért

Phöbus—Budafok, Berlini-utca, háromnegyed 5. Játékvezető: Tihaméry.

Bocskai—Kispest, Debrecen, 5. Játékvezető: Klein Á.

Haladás—Budai „11", Szombathely, 5. Játékvezető: Gombos.

Másodosztályu professzionista mérkőzések

Erzsébet—Vac FC, Erzsébet-utca, 5. Szőllősi.

Löden FC—SBTC, Fehérvári-ut, 5. Reisz Gy.

Alba Régia—Szürketaxi, Székesfehérvár, 5. Sattler.

Vasas—Nagytétény, Béke-utca 5. Köhalmi.

Váci Remény—Csepel, Vác, 5. Rubint.

Amatőr bajnoki mérkőzések

Pártos-csoport:

SzAC—MTK, Keglevich-utca, 5.
EMTK—BTC, Erzsébet-utca, 3.
MAFC—WSC, Bertalan-utca, 5.
MÁVAG—KAC, Kőbányai-ut, 5.
FTC—SzFC, Forinyák-utca, 5.

Biró-csoport:

BLK—Testvériség, Latorca-utca 5.
HAC—B. Vasutas, Öv-utca, 5.

Magyar amatőr válogatott csapat Grácban

A *budapesti labdarugó amatőr alszövetség* válogatott csapata vasárnap mérkőzik Grácban Stájerország válogatott csapatával.

A RAC elsőosztályu törvivó válogatóversenye

a RAC Zrinyi-utcai vivótermében, reggel 9 és délután 5 órakor.

Budapest női tornászbajnoki versenye

a BBTE Attila-utcai tornacsarnokában, reggel 9 és délután 4 órakor.

Szezonnyitó evezős verseny

a Lidó-sziget alsó csucsánál, délelőtt 10 órakor.

Gyephokki mérkőzések

MAC—Zöldfehér, MHC—Feketefehér, FTC—BBTE a lóversenytéri pályán, reggel 8 órától.

AHC—Kéksárga a Margitszigeten, déli 12 órakor.

() **Gerei és Maszlay a RAC törversenyének favoritjai.** Az MVSz harmadik törvivó válogatóversenyét a párisi európabajnokságra vasárnap a Rendőrtiszti Atlétikai Club rendezi ujonnan kibővitett vivótermében. A verseny nagy favoritjai a Meránba utazó vivócsapatból kimaradt Gerei és Maszlay, a második válogatóverseny első és második helyezettje. Előbbi a törvivásban kárpótolhatja magát mellőzéséért, utóbbi pedig ezuttal beigazolhatja, hogy már elérte legjobb formáját, amire az európabajnoki kiküldetéshez szüksége van. Az első válogatóversenyen győztes Hátszeghy József a második a második találkozón csak ötödik tudott lenni, de azóta győzött a HTVK törversenyén és egyre javuló formát mutat. Nem kétséges, hogy a verseny győztese hármukon belül más nem lehet, Bay, vitéz Ujfalussy és Zirczy csak megszorithatják őket.

() **A Magyar Vivó Szövetség zsüri-tanfolyama.** A *Magyar Vivó Szövetség* május havában zsüritanfolyamot rendez. Tizennegyedikén Idrányi Ferenc viváselméleti előadást tart, 21-én Maszlay Lajos a versenyszabályokról, 25-én pedig *Schreder* Gyula a szövetségi alapszabályokról tart előadást. Junius 2-án lesz az irásbeli, 4-én pedig a szóbeli vizsga. A tanfolyam résztvevői sikeres vizsga esetén II. osztályu zsüri-képesitést nyernek.

Megjelent! Ujdonság!
Ez a legmodernebb bridzselmélet!
Licitálás a bridzsben
Irta: LEITNER FERENC
A Magyar Bridzs Szövetség hivatalos rendszere.
Kapható a Magyarság könyvosztályában, Bpest, Eskü-ut 6.
Ára: P **1.80** Portóköltség 12 fillér. Bélyegben is beküldhető.

() **Gábori győzött, Pető kikapott Zágrábban.** *Zágrábból* jelentik: A magyar—délszláv tenniszmérkőzés első napján a két csapat 4. és 3. helyen sorozott játékosai vivták meg egyéni mérkőzéseiket. Előbb a Gábori—Radovanovics mérkőzést bonyolitották le, amelyből a magyar versenyző került ki győztesen 6:1, 6:3, 6:2 arányban. A látszólag ujra formába lendülő Gábori könnyen győzött kevésbé rutinos ellenfele ellen. Utánuk Pető és Pallada léptek pályára. Ebben a küzdelemben a szerb játékos volt a nagyobb klasszis és ugyancsak megerőltetés nélkül győzött 6:2, 6:2, 6:3-ra. Az első két mérkőzés lejátszása után tehát a magyar—szerb mérkőzés állása 1:1 volt.

Teljes lakberendezések
ebédlő, uriszoba és kombinált műbutorok, polgári árakon kaphatók a 35 éves megbizható **Scheininger** cégnél, V, Aulich-utca 3 Telefon 1-262-48

() **Mégis a Margitszigeten lesz a magyar—belga tenniszmérkőzés.** Ismeretes, hogy a tenniszszövetség tanács a BLKE-pálya mellett döntött a Magyarország—Belgium Davis-Cup találkozó színhelyét illetően. Amikor ez a döntés a Zágrábban tartózkodó Grosschmid Sándor dr. szövetségi kapitány tudomására jutott, táviratilag tiltakozott a mérkőzésnek a lágymányosi diszpályán való megrendezése ellen. Véleménye szerint a magyar Davis-Cup-játékosok többsége MAC-ista lévén, jobban megfelelne az otthoni környezetet jelentő center-court. A táviratra sürgős tanácsülést hivtak össze, amelyen több felszólalás után a BLKE képviselője bejelentette, hogy egyesülete a történtek után nem vállalja a mérkőzés megrendezését és a megbizást visszaadja a tanácsnak. Ezután a tanács a MAC margitszigeti diszpályáját jelölte ki a magyar—belga Davis-Cup találkozó színhelyéül.

() **Pécs—Torino egyetemek közötti atlétikai viadal lesz pünkösdkor.** A *Pécsi Egyetemi Atlétikai Club* május 13-án rendezi Pécsett az idei Pécs—Torino egyetemek közötti atlétikai viadalt. Ez a találkozó a pünkösdi ünnepek egyik kiemelkedő sportesemménye lesz. A pécsi egyetem — mint ebben a sportágban vezető főiskola — atlétái most revánsot vehetnek a Torinóban minimális pontkülönbséggel elszenvedett vereségért.

LÓSPORT

() **Duce nyerte a Káposztásmegyeri dijat.** A versenynek *Duce* és *Napnyugta* voltak az egyformán fogadott favoritjai. *Duce* a starttól a célig vezetett és nagy sulya ellenére is az egész távon uralta a helyzetet és sem *Napnyugta*, sem Verekedő egy pillanatnyilag nem volt rá veszélyes. Az *Erdőháti-dijban Rianás* folytatta mult évi győzelmei sorozatát és feltartva nyerte a mérföldes versenyt, amely után máris első favoritja lett a *Király-dijnak*. A *nyeretlenek* 1000 méteres versenyét *Incasso* nyerte meg *Csuta* jóvoltából, aki *Corsicát* ugy lovagolta, mint egy kezdő. A *gátverseny* nyerője *Gandhi* lett, a finisben nagyszerüen futó *Bánom is én* ellen. A 2000 méteres hendikep nagy küzdelmet eredményezett a finisben *Cyrano* és *Lincoln* között. A hosszakkal vezető *Cyranót Gutai* által lovagolt *Lincoln* teljes kifutásra kényszeritette. A harmadik helyért is nagy volt a harc *Gellért*, *Moulin Rouge* és *Crataegus* között. Az 1000 méteres hendikepben *Alvajáró* végre kifutotta formáját és fölényesen nyert, az 1300 méteres *Welter-hendikepben* pedig a sok esélyes között *Pomádé*, *Baka*, *Szél* volt a befutás sorrendje. A szombati verseny részletes eredménye a következő:

I. futam: 1. *Incasso* (1½, Klimscha), 2. Corsica (pari, Csuta), 3. Baka (10, Kovács L.). Tot. 10:31, 12, 11. Befutó: 49. — II. futam: 1. *Gandhi* (2½, Mihalovics), 2. Bánom is én (5, Müller), 3. Hali-Gani (6, Hujber). Tot. 10:24, 15, 32, 83. Befutó: 314. — III. futam: 1. *Alvajáró* (3, Alt), 2. Mazsola (3, Bihari), 3. Limanova (16, Keszthelyi). Tot. 10:52, 20, 18, 43. Befutó: 1—2. 93, 1—3. 834. — IV. futam: 1. *Duce* (1¼, Teltschik), 2. Napnyugta (1¼, Schejbal), 3. Verekedő (3, Klimscha). Tot. 10:19. Befutó: 34. — V. futam: 1. *Rianás* (3 reá, Esch), 2. Gangster (3, Gutai), 3. Clarion (33, Csuta). Tot. 10:11. Befutó: 13. — VI. futam: 1. *Cyrano* (1½, Schejbal), 2. Lincoln (3, Gutai), 3. *Gellért* (12, Klimscha). Tot. 10:22, 13, 18, 33. Befutó: 112. — VII. futam: 1. *Pomádé* (2, Gutai), 2. Baka (16, Mányi), 3. Szél (4, Csuta). Tot. 10:34, 18, 78, 24.

() **A vasárnapi verseny főszáma a Háromévesek nagy hendikepje,** amelyben még 12 ló állhatna a starthoz, de a nagyterhü *Caruso* és a legutóbb rosszul futott *Rüdiger* nincsenek indulóknak jelezve, igy a verseny valószinü mezőnye a következő lesz:

Cárevics (55 kg.), lov. Klimscha A.
Ugolin (52 kg.), lov. Esch
Aprilia (51½ kg.), lov. Teltschik
Mák (48 kg.), lov. Bihari
Bokréta (47 kg.), lov. Kovács L.
Pandur II. (46½ kg.), lov. Csuta
Kópia (44 kg.), lov. Esch T.
Luck (44 kg.), lov. Gosztonyi
Naso (42½ kg.), lov. Klimscha J.
Vaklárma (40 kg.), lov. Szele.

Ezt a mérföldes versenyt a mult évben a derbiklasszisu *Fígaro* nyerte, viszont a vasárnapi verseny mezőnyében egyetlen ló sincsen, amely képesség dolgában még csak megközelitően is hozzá hasonlitható volna. A legnagyobb sulyt ezuttal az a *Cárevics* kapta, amely éppen egy héttel előbb nyerte meg első és eddig egyetlen — nyeretlen — versenyét. Miután *Cárevics* ezért a győzelméért két kiló tulsulyt kapott, ezzel a sulytöbblettel győzelmi esélyei lényegesen meggyengültek. A mezőnyben egyébként mindössze három olyan ló van, amely az idén már futott, mig a többiek formája még ismeretlen és ezeket illetően csak a tavalyi formák és az istállóhirek alapján kombinálhatunk. A jó hirek és a fogadások nyomán került előtérbe *Mák* neve, a *Horváth-istálló* jószármazásu kancája, amelyet otthon mindig nagyobbra tartottak, mint amennyit nyilvános versenyeiben ezideig mutatott. Egy másik tip *Kópia*, *Pandur II.* is megbeszélések tárgya, a mindenáron meglepetésre pályázók tipje pedig a pehelysulyu *Naso*, amely ha annyit tudna, amennyi származása alapján várható volna tőle, ugy akár lépésben nyerhetné a versenyt. Jó futást várnak *Ugolintól* és nem esélytelen *Aprilia* sem. Ha a tavalyi kétévesek szeptemberi nagy hendikepje alapján biráljuk az esélyeket, ugy *Kópia* győzelme látszik a legvalószinübbnek *Mák*, *Vaklárma* és *Pandur II.* előtt. A másik érdekesebb versenyszám a 2000 méteres *Diós-pusztai-dij*, amelynek *Derüs* és *Situtunga* párharca ad különösebb jelentőséget. Kettőjük közül a nagy formában levő és legutóbb fölényesen nyerő *Derüs* győzelmét várjuk, bár kétségtelen, hogy *Situtunga* tavalyi formái néhány kilóval többet érnek. Meglepetést *Naplóm* okozhatna. A mezőnyt *Rudi*, *Carthago* és *Botos* egészitik ki. Jelöltjeink a vasárnapi versenyre a következők:

I. Farandole — Müvész — Szepes
II. Huascar — Darfur — Bazsarózsa
III. Ciráda — Bomba — Saturnus
IV. Kópia — Mák — Vaklárma
V. Derüs — Situtunga — Naplóm
VI. Fék — Aderno — Dánia
VII. Feierefiz — Bájos — Sylvia.

() **Az osztrák Trial Stakes** vasárnap kerül lefutásra Bécsben. A mérföldes versenyt valószinüleg a magyar tenyésztésü, de osztrák tulajdonban levő *Curragh* fogja megnyerni *Caruso* ellen, harmadik pedig a cseh *Podebrad* lehet. Az indulók között van az alagi *Cimbora* is.

A tavasz könyvei

A tavasz a természettel való ismerkedés évszaka

Ma a legtöbb ember kiránduló, vagy pedig a saját kertjében élvezi az ujjáébredő természet csodáit. A természet barátjának szüksége van a természet megismerésének eszközeire.

Az időjárás és a mindennapi élet. Irta: Aujeszky László. Aujeszky könyve rendkivül vonzóan mutatja meg, hogy a gazda, a kiránduló, a nyaraló érdeklődésén kivül az időjárásnak milyen döntő szerepe van életünk minden vonatkozásában **3.70**

Tájékozódás a csillagos égen. Irta: Wodetzky József. A tavasszal ismét teljes pompájában feltáruló csillagos ég kalauza. Két részletes csillagtérképpel . . . . . **1.—**

A fényképezés uj utjai. Irták: Fári László és Vermes Miklós. A természet barátja a fénykép segitségével megörökitheti benyomásait. A fényképezés legmodernebb magyar nyelvü kézikönyve **6.50**

Az otthon és gazdasága. A családi ház egész életének tanácsadója: a házépitéstől és autókezeléstől a kertészkedésig és állattartásig. A legkiválóbb szakférfiak közremüködésével szerkesztette: Gombócz Endre Kötve . . . . . **14.—**

Az Aggteleki cseppkőbarlang és környéke. Irta: Dudich Endre. Magyarország legnagyobb természeti csodájának érdekes ismertetése a többi magyarországi barlangok leirásával . . . . . **3.—**

Utmutató a gerincesek és puhatestüek gyüjtésére. Irta: Soós Lajos . . . —.40

Utmutató a rovarok, pókok és százlábuak gyüjtésére. Irta: Csiki Ernő —.30

Cserey Adolf: Lepkehatározó . . . 1.80

Az állatok természetrajza. Irta: Cserey Adolf 1.20

Fontos kalauzok az állatok megismeréséhez melyekkel a szabad természetben találkozunk.

Kis növényhatározó. Irta: Cserey Adolf . . . . . 3.—

Növénytani kifejezések. Irta: Cserey Adolf 1.20

Gombaisme. Irta: Cserey Adolf . . 1.80

Utmutató a virágos növények és harasztok gyüjtésére. Irta: Szabó Zoltán . . . . . —.40

A szobai növények élete és gondozása. Irta: Szabó Zoltán 2.50

A tavasz a növényvilág nagy ujjászületésének ideje. Ha szeretjük, meg is kell ismernünk a növények világát.

A magyarság virágai. Irta: Rapaics Raymund. A magyar kert virágjainak évezredes életregénye. Kötve. . **12.—**

Növényélettan, mint a kertészet elmélete. Irta: Molisch Hans. A kiváló német természettudós gazdagon illusztrált könyve megismertet bennünket a növények világának minden életjelenségével Kötve. . . **7.—**

Ösmaradványok gyüjtése. Irta: Kutassy Endre. Utmutató az évmilliók megkövesült állatai és növényei maradványainak felismeréséhez . . . **—.50**

Ásványhatározó. Irták: Reichert R. Zeller T. és Koch S. Az ásványok felismerésének kalauza és a Magyarországon előforduló ásványok leirása. Kötve **3.50**

Fenti könyvek kaphatók a **Magyarság** könyvosztályában. Eskü-ut 6 sz.

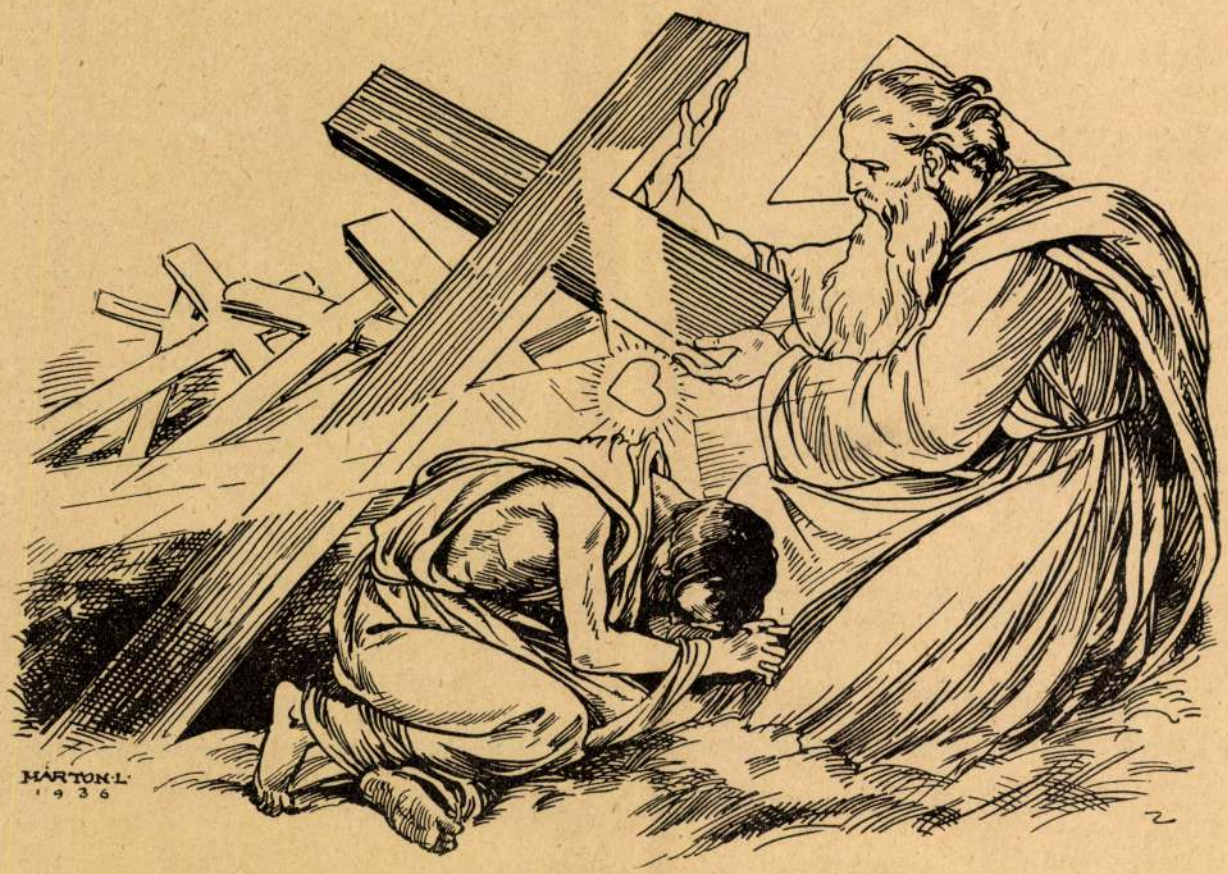

ÉS MARADT EGY . . .

Eljött az óra, amikor az ember kiszenvedett egy mély sóhajjal, — sóhajjal, amelyben az élet minden atómja rémületet kiált.

Epétől sárga, szenvedéstől eltorzult, hirtelenül csöndbe merevült arca a csontváz-mellre hullott, amelyben — végre — megszűnt dobogni a szív.

A szegény elgyötört test két fehér lepedő közé került . . .

És kinyitották az ablakot . . . A szekrényből eltüntek a sokszínű üvegcsék, fiolák, bölcs orvosságok. A szoba elvesztette a halál előkamrájának a jellegét.

Ezalatt az ember Isten elé érkezett.

Lázadóan jelent meg.

Az eltaposott féreg felegyenesedett az Ur előtt, — aki bár mindenható és jóságos, — közönnyel tűrte, hogy minden szenvedés táplálékot nyerjen teremtményében.

Az ember Istenre nézett, gyűlölettel nézte a világ teremtőjét.

— Ha vér és könny kell a boldogságodhoz, ime itt vagyok! Ha minden teremtményed ennyit szolgáltat belőle, szörnyű lakomát csaphatsz! És most, hogy immár kifacsartál, présbe törtél, küldj a pokol örökös tüzére! Ott legalább egy öröm vár, — az, hogy nem kell többé remélnem tőled semmit.

Az angyalok megrémülve figyelték Istent.

Az Ur szomorúan mosolygott:

— Megbocsájtom káromlását, mert nem ő az, aki mondja, — keresztjének keserűsége szól belőle.

— Úgy hát miért nyomoritottad meg vele vállaimat?

— Én sohasem terheltem meg egy teremtményemet sem ilyen súlyos kereszttel.

— Lásd hát, hisz itt van! . . .

— Igen, itt van, — de nem az enyém, . . . az én igám lágy . . . az én terhem könnyű.

*

És Isten felemelte két kezével a hatalmas keresztet:

— Látod? . . . Nem egy, — sok-sok kereszt az, amit hordottál.

És egymás után fejtegette le őket:

— Ime az első, — Örökös bizalmatlanság a jövő iránt. Én mondottam: „Add meg mindennapi kenyerünket . . .” Kiemeltem az ismétlést . . . a mindennapit, — a materiális kenyeret,... a szeretet kenyerét... és a gyűlöletét is, amelyre szükséged volt, hogy a magasban tartsd magad. Te, — te pedig lábujjhegyre álltál, hogy kikutasd a jövőt, dacára az én tilalmamrak, — s az, amit a jövő részedre fenntartott, megkeserítette már a jelenedet is. Pedig én megmutattam az ég és a mezők madarait... És mondottam: „Dolgozz,... de ne aggodalmaskodj! Mert itt vagyok én. Az apa nem ad gyermekének kígyót, — ha kenyeret két. De te eltaszítottad magadtól végtelen édességét a bizalomnak. Mondd tehát, — enyém ez a kereszted?

*

És ime itt a másik!

— Csaknem mindened megvolt ahhoz, hogy boldog légy... Igen, csaknem minden!... De te megirigyelted azt, aki gazdagabbnak látszott nálad. Hogy a magad helyzetén javíts, mondtál és tettél olyasmiket, amik visszahatottak... Könnyek tapadnak kezeidhez,... talán vér is!...

Fájdalmat okoztál, — de szenvedtél te is.

Mondd, enyém ez a kereszt, az irígységnek a keresztje?

Az ember nem felelt.

És folytatta az Ur:

— Szeretet után vágyódtál... Megértettelek... Én magam mondottam a paradicsomban élő ősödnek: „Nem jó az embernek egyedül lenni.” De olyan szent, olyan kényes virág a szerelem, hogy meg kellett mutatnom az emberiségnek a módot, hogy ne profanizálja.

Te félreismerted a módot...

Fájdalmas díjat fizettél, — mert a fenséges dolgoknak a lealacsonyítása borzalmas.

Enyém hát ez a kereszted?

*

És folytatta az Úr:

— Én megmondottam: „Egy a fontos: a lelked."

Te, — te úgy tartottad, hogy a pénz a fontos.

És hogy megszerezd, feláldoztad magad teljesen.

Érette képes voltál olyasmire, amit én sohasem kívántam tőled.

Oh, igen!... A rettenetes élet, amit éltél... Az üzleti ügyek rémes szövedéke,... a szomorú, napsugár nélküli, sötét irodák,... a száraz számadások,... a tartozások ijesztő rémei... a fekete gyárak komor prózája.

Én a földet alkottam, — a nagy, a szép, a termékeny földet, amely csendesen, egészségesen táplálja, élteti azt, aki fölszántja s beveti.

Ha forró a napom, — érik a kalász.

Ha bő az esőm, — gazdagon virul a tavasz.

Én a szabad levegőt, a hatalmas végtelenséget teremtettem, — a madarakat, — a virágokat...

A szabadságot!...

Az önző érdekeknek e keresztjét, — a pénznek e súlyos keresztjét, — a „kerüljön amibe kerül, de minél több pénzt" elvvel viselt keresztet, mondd, — én tettem a vállaidra?

*

— És a testi szenvedéseim? — fakad ki az ember.

— Melyek?

Isten végighallgatta a panasz áradó szavait és felelt:

— A nagyapád vétkezett... Te részese vagy az erényeinek, a vétkeinek... Mint a szentek egyessége, úgy megvan a bűnöké is...

Én mondottam: „Pihenj vasárnap"... És te dolgoztál.

Én mondottam: „Légy mértékletes..." És te nem voltál az.

Én mondottam: „Légy tiszta..." És te a legnyomorúságosabb élvezetekbe ölted ifjúságodat.

Enyémek hát ezek a keresztek?

*

És mikor Isten a félelmetes nagy keresztről ekképp lefejtette egymásután a földi, emberi kereszteket, — azokat, amelyek nem az Ő jelét viselték, — maradt egy, — egy, amely az övé, az, amelyről mondotta:

„Aki nyomomban akar járni, vegye és viselje a keresztjét..."

De ez a kereszt kicsi, nagyon kicsi volt...

És úgy tele volt szeretettel,... vigasszal,... annyira édesített... reménytől oly sugárzó volt... hogy már alig is volt kereszt.

A lázadozó lélek hosszan szemlélte, majd megsemmisülve omlott le Isten előtt és suttogta:

— Uram, bocsáss meg!

Pierre L'Ermite után *Csermák G.*

HADD FOGOM MEG A KEZED!

Ezt a képet Márton Lajos festette a Szent Ferenc-rendiek szécsényi kolostora részére, ahol a noviciátus kápolnájának az oltárát díszíti.

Földi gondok erdejéből
Kiemeltél engemet.
Földi álmok terhe nélkül
Járok a szirtek felett.
Szirtek hátán ködök ülnek;
Erdő mélyén vad üvölt.
— Ősi dzsungel még a föld,
Rajta rút erők feszülnek
S ostromolják az eget.

Járok a szirtek felett.

A szivemben égi ének,
Égi hárfa vigadoz.
Bennem égi lángok égnek,
Égi rózsa illatoz.
Isten vidám trúbadúrját
Földi láncok nem kötik.
Lantja édes, tiszta húrját
Tiszta ujjak pengetik.

Jó pajtásom: — Jézusom,
Hadd fogom meg a kezed!
Engem bizton ez vezet
— Égi pajtás, jól tudom! —
Égbe-nyíló jó uton.

Égi pajtás, véled élem
Együtt földi életem.
Amit mondok, teszek, érzek, —
Te sugallod énnekem.
— Jézusom, ha téged nézlek,
A világot feledem.

Földi cél nem integet;
Elsüllyed a föld alattam.
Égi pajtás, néked adtam
Én egyetlen kincsemet:
Muzsikáló szivemet.

R. K.

Nemzeti Ujság vasárnapi
képes mell. 1936. dec. 6.

Márton Lajos

IV., Váci ucca 11.

Mártonn Lajos freskó festményei a jászberényi templomban

Márton Lajos

DIXON, FRANKLIN: *Az óceánrepülő. Bp. (Révai.) Márton L. rajzaival. 184 oldal. Ára 4·50 P.*

Ted Scott története élénk színekkel festi a régi igazságot, hogy ha szellemi és testi adottsághoz vasszorgalom, önfegyelem, céltudatos kitartás és Isten segítsége járul, a siker nem maradhat el. A regény hősében könnyű felismerni Lindberget, akinek óceánrepülését, európai és amerikai diadalútját tárgyilagos részletességgel mondja el az érdekes könyv. Radványi Kálmán élvezetesen fordította le a magyar 11—14 éves ifjúság számára.

Diarium 1932.
1–2 sz.

[illegible] teszik [illegible] [illegible] humoros szerepe [illegible]

LOFTING, HUGH: *The Twilight of Magic.* (*A varázslás fél-homályában.*) *London.* (*Jonathan Cape.*) *1931. Lois Lenski rajzaival. Ára 75-6 D.*

Loftingnak ez a műve mind tárgyra, mind stílusra nézve teljesen elüt előbbi [illegible] műveitől, de éppen olyan bájos és értékes, mint a [illegible] Dolittle könyvsorozat annyi kiadást ért kötetei.

A szerző egy középkori történetben írja meg, hogy miként lép [illegible] Anglia apraja-nagyja, akik [illegible]

Bianium 1932

Márton Lajos

* **Meghosszabbították Márton Lajos kiállítását.** Két héttel ezelőtt nyilt meg a Müterem kiállítási termeiben (Kossuth Lajos-utca 13) Márton Lajosnak, a kitünő festőművésznek és külföldön is elismert cserkész-illusztrátornak gyüjteményes kiállítása, amelyen a művész az utóbbi évek termését mutatta be. A kiállitást a nagy érdeklődésre való tekintettel május 14-ig meghosszabbították.

Uj Magyarság
1937. máj. 9.

Uszás, Birkózás,
Kerékpározás, Sie
sportokat kb.1000
utasitással és sz
Iván Kornél: A bélyeggyüjtés sza
Jókai Mór: Elbeszélések 152 olda
Kessel: A repülőtiszt. Regény 22
dr.Kneppó-dr.Pilisy: A magyar eg
mokkal megkötött
és végrehajtási r
oldal 1935.
dr.Luy: A válóper, Válóokok, oki
dr.Mamusich: A labdarugás szabál
Marczali: Erdély története 288 o
Marosi: Foxterrier tápiálása, ne
60 fényképpel és
Mereskovszkij breviárium 2 kötet
Müller-Lenhartz: Külföldi sertés
98 oldal. Most je
Petrányi: Virág és diszkertészet
Pastinszky: Gyakorlati magyar-tö
Pontoppidan: Thora van Deken. Re
Rudiczky: A lawn tenisz gyakorla
Sós Endre: Európa drámája 158 ol
Szabó: A gyümölcs és konyhakerti
Szerb nyelvtan és beszélgetések
lésével
Vámbéry Rusztem: Eretnek magyará
H.G.Wells: Az igazi király. Regé

Márton Lajos

— **Márton Lajos kiállítása.** A *Műterem* Kossuth Lajos uccai helyiségében állítja ki most az utolsó évek művészi munkájának eredményét *Márton* Lajos, a cserkész- és diákvilág régi jó ismerőse. A feltünő nagy számban felsorakozó olajfestmények és rajzok sem témában, sem kidolgozásban nem hoznak meglepetést. Munkáinak tárgyát a rokonszenves művész egyrészt a katolikus egyház eszmeköréből, valamint az egyház vezetőinek sorából veszi, másrészt pedig a cserkészéletből, amelynek kezdettől fogva leghivebb tolmácsolója. Az előbbiek közül néhány nagyvonalú kompozíció tünik szemünkbe, mint *Serédi* hercegprímás, *Mikes* és *Shvoy* püspök, *Takács* Menyhért prépost arcképe, valamint a *Stigmatizáció* és *Szent áldozás* mély szimbolumú megelevenítése. A cserkészélet derüs levegőjét egész sor kisebb-nagyobb kép tükrözi vissza; Márton szereti az ifjúságot és ezt a szeretetet minden munkája messzehangzóan hirdeti. A kiállításon láthatók a művésznek a jászberényi ferencrendiek iskolája számára készült kompozíció is, ezek az elgondolásban és megvalósításban egyaránt elgondolkoztató alkotások. A tárlat a nagyközönség számára vanárnap nyílik meg. (k. i.)

Szegedről jelen-

Pesti Napló 1937

ápr. 25

Dr. KADOSA MARCEL
ÜGYVÉD
Budapest, V., Személynök-u. 9.
Telefon: 1-292-41.

Nyomtatvány

Nagyságos

Szentiványi Gyula úrnak

Budapest
IX. Budafoki út 10/c

Márton Lajos

— (Marton Lajos festőművész ünneplése.) A *Zászlónk* szerkesztősége szombaton este a Váci-uteai Pinke-étteremben *Marton* Lajos festőművész, a Központi Sajtóvállalat kitünő illusztrátora, művészi működésének huszéves évfordulójára társasvacsorát rendezett, amelyen igen sokan vettek részt a művész barátai és tisztelői közül. A megjelentek sorában voltak a többek között *Baranyay* Lajos, a Központi Sajtóvállalat vezérigazgatója, *Cavallier* József, az Uj Nemzedék főszerkesztője, *Krywald* Ottó érseki főbiztos, c. prépost, *Witz* Béla, a Magyar Országos Cserkészszövetség elnöke és még sokan a társadalmi és ifjusági egyesületek vezetői közül. Az első felköszöntőt *Krywald* Ottó mondotta a *Regnum Marianum* nevében, méltatta *Marton* Lajos idealizmustól áthatott munkásságát, különösen a keresztény művészi irányokban. *Witz* Béla a cserkészek nevében, *Radványi* Kálmán dr. főszerkesztő a *Lászlónk* nevében üdvözölte *Marton* Lajost és méltatta művészi hivatását a Zászlónk és általában a keresztény ifjuság nevelésének eszményi szolgálatában. Végül *Cseh* Jenő dr. az *Emericana* nevében mondott felköszöntőt. A társaság sokáig maradt együtt és a legjobb hangulatban ünnepelte a kitünő festőművészt.

Nemzeti Ujság

1927 május 1.

BUDAPEST
1925 JAN 21

BUDAPEST
935 JAN 10 N 7
S 5 S

Márton

M. 4. *Lajos*, festő és illusztrátor, Székelyudvarhely 1891 febr. 27. Budapesten az Iparművészeti Iskolában tanult, s ugyanitt mint a Zászlónk c. ifjúsági lap rajzolója működik. 1916. a Könyves Kálmán rt. szalónjában, 1920. és 1926. a Cennini-Társaság (melynek tagja) kiállítása keretében és 1928. rendezett kollektív kiállításokat. Arc- és tájképeket is fest.

E. G. II. 901

Gyorsi Gyula dr. I. 116

1906. III. 17

A poprádi magyarországi Karpátegyesület muzeum-
elnökségének: a készíttetni szándékolt öt szekrény tero-
rajza elfogadtatik; a 3 természetrajzi szekrény a természetrajzi
segélyből, a 2 könyvtári pedig a f. évi javadalom butorozási
rovatából fog fedezetet nyerni (56/1906)

1285. Ismer

A XIX. s

Fakh Oszkár.

Derékig és kissé jobbr
Göndör haja, rövid bajusza
kálla leberetvált. Öltözete :
vetett mentével és gazdag e
valója felett és mellén érdem
teket visel. Derekát zsinóröv
égbolt.

Papiros, méretei 29·5 : 25·3
tetett az 1910 július 4-iki ajánl
500 K-án (1132–910). — Kifiz
A vételt jóváhagyta az 1910 júl
rozat (1302–910). — Elszámoltat
910). — Az elszámolást jóváha
26414–910 szvsz. határozat (513

Márton Lajos

Dóró Gábor: Lengyel földön. Szerk —. Fenti rajzaival. Bp. 1936. Magy. Cserkészszövetség. 8-r. 111 l.

— Apámtól kaptam!

Némán néztek össze.

— Nem ülsz föl? — kérdezte Olaf. — A túlsó fasorban csúszunk le!

Köröttük szilaj kamaszok robogtak a mélységbe; legtöbbjük hasmánt harsogta: «Utat! Utat!» Ők is elindultak s Olaf úgy vezetett, mintha évekig gyakorolt volna. Ingvild oly méltóságosan ült, akár egy felnőtt hölgy; lábai a keresztlécen, kezei a muffban pihentek; kissé félrehajolva feszült a fiúhoz, hogy ez átlásson fölötte. Olaf a vastalpakra nyomta sarkait s csak a legvégső szükségben fékezett — amikor különben a fasor közönségébe rohant volna. De ahogy az út megtisztult, a szán szédülten tovavágtatott s csak Nissebjergen állt meg.

— Gyakran jársz a parkban?

— Amikor nagyanyámnál ebédelek! Vagyis meglehetősen sokszor! — mondta Olaf. — A Kirkevei végén, Frogner mellett laktak.

Amíg a gázlámpák ki nem gyultak, fáradhatatlanul folytathatták a szánkázást. Sárga fények hulltak a park havára. A zuzmarás fák hatalmas erdősséggé nőttek a sötétségben, míg a mennybolt violakékben feszült ki.

— Későre járhat! — aggodalmaskodott Olaf. — Alighanem elkéstem az ebédről.

Kénytelen-kelletlen nekilódultak. Együtt loholtak a Tullins út sarkáig, mert Olaf nagyanyja a Holberg-téren lakott. Már elbúcsúztak, amikor Olaf visszasiklott:

— Kellemes karácsonyt! — nyujtotta jobbját — mintha csak most ocsúdott volna mulasztására.

— Kellemes karácsonyt! — repesett Ingvild. — Sose tapasztalta, hogy gyermekek önszántukból udvariaskodjanak egymással, amikor a felnőttek nem ellenőrizték jólneveltségüket.

Amíg hazaszaladt, az útmenti ablakok rendre kiragyogtak. Valahol új gyertyagyujtásra készültek.

— Végre! — szólt anyus, amikor Ingvild az előszobába toppant. — Már-már aggódtam érted!

A konyhából kiérzett, hogy a kopenhágai lúd terítékre kerül.

— Lám! — örvendezett anyus az asztalnál. — Mégis jó, hogy kisétáltál! Oly piros vagy, mint egy rózsa!

Ingvild fölkacagott. Nem árulta el, hogy Olaffal találkozott. Nem mintha félt volna, hogy ugratják vele. De így sokkal zavartalanabbul idézhette föl emlékét.

Norvégból fordította: *Hajdu Henrik.*

EIDETIKA A GYERMEK- ÉS SERDÜLŐKORBAN

IRTA: P. OLASZ PÉTER S. J.

Körülbelül másfélévtizedes az a gyermek- és ifjúság-lélektani kutatásanyag, amelynek eredményeit az alábbiakban közölni fogjuk. Nagyjelentőségűek ezek az eredmények nemcsak a *valláspedagógiai*, hanem a *didaktikai* és a *törvényszéki lélektani gyakorlat* szempontjából is.

Jaensch E. R., a marburgi pszichológus-iskola vezére kimutatta, hogy míg a gyermekek és a serdülők egyik csaportja a multban mindössze 1—2 percig látott tárgy képét csak homályosan s a tárgy részleteire ki nem terjeszkedő pontossággal képes lelkében felidézni, addig *a gyermekek és a serdülők egy másik csoportja olyan élénken és élesen tudja maga elé idézni az órákkal, sőt napokkal előbb mindössze 1—2 percig szemlélt tárgy lelki képét, mintha a tárgy most, a felidézés pilldnatában is érzékeltető módon előtte volna.*

Ez utóbbi csoporthoz tartozó gyermekeket és serdülőket (a kevésszámú hasonló képességű felnőttel együtt) *Jaensch E. R.* «*eidetikus*»-oknak, sajátos képességüket «*eidetiká*»-nak, lelki képeiket «*szubjektív szemléleti képek*»-nek nevezi.[1]

A *szubjektív szemléleti kép* csak akkor keletkezik az eidetikus lelkében, ha az egykori szemlélet tárgya már nincs jelen, tehát az érzékekre nem is hathat. Viszont *az objektív szemléleti kép* (vagy egyszerűen «szemléleti kép») csakis akkor támad az akár eidetikus, akár nem-eidetikus lelkében, ha a szemlélet tárgya a szemlélő egyén előtt van s így annak érzékeire közvetlen benyomást gyakorol.

I. *Jaensch E. R.* és orvosprofesszor fivére: *Jaensch W.* eredetileg *két típust* különböztettek meg az eidetikusok között, éspedig *szubjektív szemléleti képeik és testalkatuk sajátosságai alapján.*

Az egyik a *B (= basedowoid)-típus*, amelynek szubjektív szemléleti képei a tárggyal azonos színezésűek, plasztikusak és élénkek, sőt *mozgók*[2] s az egyén életébe szervesen beilleszkedők. Ez a «*mozgókép*»-típus, amelynek birtokosai *Jaensch W.* klinikai vizsgálatai szerint a *Basedow-betegségnek* normálisra redukált szimptóma-képét viselik testalkatukon. Ezt jelzi a *B (basedowoid)-típus* elnevezés. Ez a típus a gyakoribb.

A másik a *T (= tetanoid)-típus*, melynek szubjektív szemléleti képei

[1] Aristotelestől Goethén át egészen Urbantschitschig (1907) többen felhívták a figyelmet a szubjektív szemléleti képek létezésére. Azonban törvényszerűségeik, jelentkezési idejük és jelentőségeik felkutatója: *Jaensch E. R.*, aki már 17 éve (1920—1936) dolgozik munkatársaival ennek az érdekes jelenségnek tökéletes feltárásáért. Eredményeit főleg a *Zeitschrift für Psychologie* hasábjain szokta közzétenni.

[2] Ez annyit jelent, hogy az ilyen eidetikus serdülő, pl. egy díjbirkózót ábrázoló plakát szubjektív szemléleti képét mozgóképpé tudja átalakítani s már is látja, mondjuk, minő mozdulattal kelne az vele birokra.

Vigilia
1936. II. kötet

kiegészítő (komplementär) színezésűek, síkszerűek, *merevek*[1] s az egyén életébe gyakran be nem illeszkedők: idegenszerűek, sőt ijesztő beállításúak. Ez a *«merevkép»*-típus, melynek birtokosai testalkatukon *Jaensch W.* kilnikai vizsgálatai szerint a *tetánia-betegség* normálisra redukált szimptomaképét mutatják. Innen a *T (= tetanoid)-típus* elnevezés.

Mivel a *B- és T-típus* elnevezések ellenszenvet arattak a szakkörökben, újabban *Jaensch E. R.* a B-típust *integrált = I-típusnak*, a T-típust *desintegrált = D-típusnak* nevezi. Mi egyszerűség kedvéért a következőkben *«mozgókép»*- és *«merevkép»-típusokról* beszélünk. Az előbbi a B és I, az utóbbi a T és D-típussal azonos.

Mielőtt azonban az eidetikus képesség elterjedéséről szólanánk, egy téves nézetet kell eloszlatnunk. Főleg a modern pszichológiában járatos olvasó ugyanis könnyen arra a feltevésre juthat, hogy az eidetikusok valószínűleg *a vizuális képzettípushoz* tartozók. *Jaensch W.* és *Bonte Th.* kutatásai ezt a föltevést tökéletesen megdöntik. Mindketten ugyanis olyan magasfokban eidetikus egyéneket találtak, akiket egyáltalában nem lehet vizuális képzettípusúaknak tekinteni.

II. *Az eidetika elterjedéséről* a kutatás a következőket állapította meg: *Tény, hogy az eidetikus képesség a gyermek- és a serdülőkorban a leggyakoribb.* Serdülteknél, felnőtteknél csak a *primitív kultúrában*, továbbá a *művészek* (szobrászok, festőművészek, színészek, szépírók) *sorában* fordul elő.

Jaensch E. R. szerint a megbízható kutatások ezt igazolják, hogy az eidetikus képesség a gyermekkorban van leginkább elterjedve és pedig annál több eidetikust találunk, minél alacsonyabb kort vizsgálunk. A tudományos vizsgálat idevonatkozólag *lefelé egészen a hetedik életévig* végezhető s ebben az életévben valóban legnagyobb a megfigyelt eidetikusok száma. *Jaensch E. R.* itt *86·9%-nyi eidetikust* talált. *Bonthe Th.* a 8—10 éves gyermekek között *63·9% eidetikust* fedezett fel.

Schumacher W. 9—12 évesek vizsgálatánál viszont már csak *25·8% eidetikusra* akadt. A *leányok közt, mint mindig, ezúttal is több (27·6%) volt az eidetikus, mint a fiúk között (21·7%).* E sorok írója *12—14* éves fiúkból álló III. és, és *13—15* éves fiúkból álló IV. gimnáziumi osztályt vizsgált meg s azt találta, hogy a *12—14 évesekközött 25%*, a *16—15 évesek között már 38·4%* az *eidetikus.* Azaz úgylátszik, hogy *az eidetikus képesség a 13. életévtől kezdve ismét gyakoribb*, hogy azután a 16—17. életévektől kezdve rohamosan tünedezni kezdjen.

Valószínűnek tartjuk ezért *Turnlinz O.* ama véleményét, hogy az *eidetikus képesség kétszer kulminál.* Azaz *leggyakoribb a 4—7., majd a 13—16. életévek között.* Tehát a *serdülőkorban is*, nemcsak a gyermekkorban.

A marburgi pszichológus-iskola általában vallja, hogy a *gyermek- és serdülőkorban az eidetikus képességnek minden embernél jelen kell lennie. Gottheil*

[1] Az ilyen eidetikusnál a merev tárgy (pl. szobor) vagy kép (plakát) szubjektív szemléleti képe sohasem képes mozgóképpé alakulni.

E. rendkívül finom vizsgálati módszerek alkalmazásával igazolta is, hogy szinte minden gyermeknél és serdülőnél jelen van az eidetikus képesség, *legalább is csökevényes alakban.*

III. Végre bővebben kell szólanunk *az eidetikus képesség előnyeiről és hátrányairól.* Először az *előnyeiről.*

Az eidetikus gyermek és serdülő *különösen fogékony a katolikus egyház szín- és formagazdagságából fakadó erők felfogására és értékesítésére.* A katolikus templom oltára, képei, szobrai, tömjénfüstje, örökmécsese s gyönyörű liturgiája mind-mind megragadják a lelkét, s kitörülhetetlen nyomokat hagynak benne. Alkalmassá teszik főleg a «mozgókép»-típust arra, hogy e kitörülhetetlen nyomokból fakadó szubjektív szemléleti képeit *imaélet és kísértések idején hatásos mozgóképekké alakítsa.* Mivel pedig a «mozgókép-típus» a gyakoribb, világos az eidetika *vallás-pedagógiai jelentősége. Jaensch E. R.* kutatásai óta, azt hiszem, merész és indokolatlan volna a katolikus Egyház «külsőségeit» elítélni.

Az eidetikus képesség didaktikai gyakorlatban mutatkozó előnyeit Bonte Th., Schumacher W. és e sorok írójának vizsgálatai a következőkben állapították meg:

Mint *Bonte német,* e sorok írója pedig *magyar anyanyelvi órákon* megfigyelték: az *olvasásnál* az eidetikus képességű tanulók szubjektív szemléleti képeket látnak maguk előtt, ha az olvasmány szemléltető és ha tartalma érzelmileg hangsúlyozott. *Ilyenkor az eidetikus szemléleti képek az olvasmány állandó illusztrációjaiként szerepeltek s annak benyomását növelték.* Ugyancsak *Bonte* és e sorok írója *anyanyelvi tanítás* közben megfigyelték, hogy *a nyelvbeli kifejező-képesség beszédben* (előadás, szavalás, szónoklás) *és dolgozatírásban egyaránt sokkal fejlettebb az eidetikus («mozgókép»-típusú) tanulóknál,* mint a nem-eidetikusoknál. *Schumacher W.* szintén arra az eredményre jutott, hogy az *anyanyelvi dolgozatírás sikerét határozottan előmozdítja az eidetikus képesség.* Megfigyelései szerint az eidetikusok *86·6%-a jó elbeszélő* a dolgozatírás közben, ami a nem-eidetikusról csak 47%-ban mondható. A legtehetségesebb eidetikusak és nem-eidetikusok *4:1 arányban* írtak nála valóban sikerült dolgozatakat.

Bonte a *matematika-órán* észrevette, hogy az eidetikusok *kitűnnek a fejszámolásban.* De megállapította azt is, hogy ezek eidetikus képességük segítségével tulajdonkép *nem fejben, hanem írásban* számolnak és *maguk előtt számképeket (szubjektív szemléleti képeket!) látnak felelés közben.* Bonte ezt az előnyt hátrányosnak is ítéli, amennyiben az eidetikus képesség a 16—17. életévektől kezdve rohamosan csökken s átlag meg is semmisül. Ezért ajánlja, hogy az eidetikus tanulót *valódi fejszámolásra serkentsük,* nehogy eidetikájának megszüntével a fejszámolásban alulmaradjon.

Rajztanítás közben Bonte átlag több jó rajzolót talált az eidetikusok között. Azonban viszont nem minden jó rajzoló bizonyult eidetikusnak. Az eidetikus rajzolók közül a «mozgókép»-típusnak inkább az emlékezetből és a képzeletből való rajzolásban tüntek ki, a nem-eidetikusok pedig jó modell-

rajzolók voltak. A «merevkép»-típus mind a három rajzolási módban egyformán szerepelt, azaz nem vált ki az emlékezetből és képzeletből való rajzolásban sem. Általában az eidetikus képesség csak akkor segíti a gyermeket és a serdülőt rajzolás közben, ha az intelligens és ha szubjektív szemléleti képein uralkodni tud. Ellenkezőleg zavaró hatást gyakorol.

Ami a *törvényszéki lélektani gyakorlatban* mutatkozó előnyt illeti ez abban áll, hogy *az eidetikus «mozgókép»-típusnak vallomástételei a legmegbízhatóbbak*, ha a bíró sugalmazó (szuggesztió) kérdésekkel nem zavarja meg a fiatalkorúakat, azaz, ha ezekkel nem készteti az eidetikusokat szubjektív szemléleti képeik meghamisítására. Erről a továbbiakban még szólani fogunk.

Az eidetikus serdülőkön *sexuális nehézségeikben* tisztaságosan ragyogó Madonnát s ifjúsági szenteket ábrázoló *művészi képekkel*, továbbá a tiszta élet szépségét s a tisztátalan élet nyomorát *szemléltető illusztrációkkal* eredményesen lehet segíteni. Ezért pl. *Tóth Tihamér dr.* «Tiszta férfiúság»-ának világsikerében a kitűnő *Márton Lajos* festőművészünknek is nagy része van. Ez a tény is eidetikus előny. De eidetikus előny az is, hogy az eidetikus serdülő *mindenütt talpraesetten viselkedik*, mert bármilyen helyzetbe könnyen beképzeli s beleéli magát és semmi sem hozza ki a sodrából. Műkedvelő színielőadások első olvasópróbája után máris «brillirozik», mivel szubjektív szemléleti képeinek segítségével állandóan maga előtt látja a legsimábban lepergő darabot.

Az eidetikus képesség azonban *hátrányokkal* is jár. Ezt mutatja a vallás-pedagógoai, a didaktikai és a törvényszéki lélektani gyakorlatból merített tapasztalat.

Míg az eidetikus képességnek az intelligenciával semmiféle közvetlen kapcsolata sincsen, addig a *fantázia féktelensége* és a *sugalmazhatóság* (szuggesztibilitás) lényeges hátrányok előidézője.

A valláspedagógia az eidetikusaknál *fokozott szórakozottságot* állapít meg, ami az imaélet összeszedettségét zavarja. A didaktikai lélektan is panaszkodik az eidetikusok *szórakozottságáról, figyelmetlenségéről*. Ennek közvetlen oka a fantázia féktelensége, ami miatt az eidetikus nem tud uralkodni szubjektív szemléleti képein. Ezek váratlan fel-felbukkanása eltereli figyelmét az imábamerüléstől s az iskolai magyarázatról. Az eidetikus tanuló *felelet, olvasás és számolás közben mutatkozó hirtelen elakadása vagy akadozása* szintén ebben leli magyarázatát. Sőt a különben jó tanulóktól elkövetett *helyesírási hibák is*. A törvényszéki lélektan pedig megállapította, hogy *az eidetikus fiatalkorúak vallomástételei*, főképpen a «mozgókép»-típusúakéi *sugalmazó (szuggesztív) kérdésekkel*, illetve az ezek nyomán fakadó hamis szubjektív szemléleti képekkel a *valódiság önkénytelen eltorzítására* vezethetnek, ha a vizsgálóbíró hajlik a sugallásra (szuggesztióra). Az eidetikus fiatalkorú ilyenkor *nem rágalmaz s nem hazudik*, hanem áldozata a szuggesztív kérdések révén keletkező hamis, szubjektív szemléleti képeinek. A «merevkép»-típus-

nál és a nem eidetikus típusnál ilyesmi egyáltalában nem, vagy csak kismértékben fordulhat elő.

A zabolátlan fantázia züllesztő munkája az eidetikusoknál a legnagyobb méretű. A hypersexuális serdülők, mint e sorok írója is tapasztalta, kivétel nélkül eidetikusok s hozzá magas fokban.

Az eidetikus képességekkel járó összes hátrányok leszerelése a fantázia s a szubjektív szemléleti képek fölötti uralkodásra való ráneveléssel érhető el. Itt ismét *a katolikus erkölcstan üli diadalát*, mivel ez Krisztus tanítása alapján *kitartóan küzd nemcsak a cselekedeti, hanem a gondolati vétkek ellen is.*

FELHASZNÁLT SZAKIRODALOM.

1. *Bonte Th.:* Die eidetische Anlage u. ihre Bedeutung für Erziehung u. Unterricht. Leipzig, 1934. VIII. és 179. l. — 2. *Bopp L.:* Das Jugendalter u. sein Sinn. 2—3. kiad. Freiburg, 1928. pp. 64. s. köv., pp. 74., 341. — 3. *Busmann A.:* Pädagogische Jungendkunde. Frankfurt a. M., 1931. pp. 48., 78. s köv., 177. — 4. *Dörnig W. O.:* Pädagogische Psychologie. 2—3. kiad. Osterwieck. pp. 146—157. — 5. *Jaensch E. R.:* Über den Aufbau der Wahrnehmungswelt u. ihre Struktur im Jugendalter. Leipzig, 1923. — 6. *Jaensch E. R. u. Mitarbeiter:* Eidetische Anlage u. Kindliches Seelenleben. Leipzig, 1934. XVIII. és 503 l. Ez a kötet Jaensch E. R. és munkatársainak 1920—1934 között, főleg a Z. f. Psychologie hasábjain megjelent s az eidetikával foglalkozó tanulmányait tartalmazza. — 7. *Jaensch E. R.:* Wege der Jugendthropologie. Z. f. Jugendkunde. 5. évf. 1935. pp. 14—25. — 8. *Jaensch W.:* Grundzüge einer Physiologie u. Klinik der psychologischen Persönlichkeit. Berlin, 1925. — 9. *Schumacher W.:* Eidetische Fähigkeiten u. Aufsatzlesitung. Z. f. angew. Psychologie. 37. köt., 1930. pp. 1—55. — 10. *Tumlirz O.:* Pädagogische Psychologie. 1930. Leipzig. pp. 209—210.

M Á R T O N L A J O S

Székelyudvarhely 1891.febr.27.-
Bp.1953.jan.27.

A bp-i érseki gimnázium rajztanára,illusztrátor,végül freskófestővé nőtt.A Zászlónk c.lapot és Tóth Tihamér könyveit illusztálta.
Ő tervezte a központi papnevelő kilenc ablakképét.
Teljes freskódisszel látta el a salgótarjáni ferences templomot
a pataki templomot
balassagyarmati kórházi kápolnát
Szépvölgyi uti kápolnát
Mártirok utm templom főoltárképét
festette

Márton Lajos

Márton Lajos

Magyar Művészet
1925. 239. l.

JAMBOREE. 1924. 10—24. Aug. Kopenhagen. Bleistift- u. farbige Pastellzeichnungen von *Ludwig Márton*. 1925, Leipzig, Offset-Verlag. 68. l. — A tavalyi nagy nemzetközi cserkészversenynek állított művészi emléket *Márton* Lajos budapesti festőművész és rajztanár, aki maga is résztvett tanítványaival a versenyen. Ennek érdekes jeleneteit, a résztvevő sokféle nemzet és emberfaj jellemző típusait részint ceruzarajzokban, részint színes krétával rögzítette meg s ezeket kiválóan sokszorosította a fentnevezett kiadócég. Mivel a szöveg egészen rövid s szinte mellékes, a rajzok megértése pedig nincs nyelvhez kötve, remélhető, hogy ez a díszes album távoli országokba is elviszi a magyar művész munkáit. A rajzok stílusosan illeszkednek a ceruza anyagi sajátságaihoz, vázlatszerűségük pedig fokozza érdekességüket.

XV. századi sienai festő ... 182
XV. századi sienai festő (Taddeo di Bartolo ?): Háromrészű oltár ... 183
Giambattista Moroni: Jacopo Contarini arcképe 186
Alessandro Varotari: Danaë ... 187
François Quesnel: Női arckép ... 189
Charles Le Brun: Férfiarckép ... 191
Gortzius Geldorp: Férfiarckép ... 194
Schickedanz Albert: A Szentháromság-tér a Mátyás-templommal. 1888 ... 196

CONTENTS:

Arthur Elek: The Zichy-Museum in Budapest 184
Desider Kremmer: The Town-Museum 195
Stephen Dömötör: Budapest a Protector of Arts 200
Dr. Coloman Lux: Old Christian Basilica in Hungary 208
L. K.: Eugen Kéméndy 222
Art News and Notes 225
Book Reviews 236

LIST OF ILLUSTRATIONS:

Sienese School. XV. century 182
Sienese School. XV. century. (Taddeo di Bartolo ?) Triptych 183
Giambattista Moroni: Portrait of Jacopo Contarini 186
Alessandro Varotari: Danaë 187
François Quesnel: Portrait of a woman 189
Charles Le Brun: Portrait of a man 191
Gortzius Geldorp: Portrait of a man 194
Albert Schickedanz: Holy Trinity Place with Mathew Church. 1888 196
Nicholas Barabás: Sailing-boat of Adam Clark. 1840 198
Nicholas Barabás: Laying of the foundation-stone of the Chain-Bridge. 1842 198
Gustav Kelety: The Norma-tree 199
Charles Lotz: His own portrait 202
Michael Zichy: Vera 203
Otto Baditz: Baby-farming 205
Julius Stetka: All Saints Day 207
Northern wall of Church in Feldebrő, with columns of the Old Christian Basilica 210
The subterranean Church in Feldebrő, in the fore-ground the columns of the Apsis of the Sanctuary 212
Vestibule of the subterranean Church in Feldebrő, with view of the Apsis of the Sanctuary 213
Grand plan of the Church in Feldebrő 214

Márton Lajos

A KÖNYVBARÁTOK KIS KÖNYVEI 1933. ÉVI KÖTETEI:

1. *MISKA*
Írta: ***Velősy Elek****, gróf* ***Teleki Pál*** *ajánlásával és* ***Márton Lajos*** *rajzaival.*
A diadalmas cserkészgondolat regénye. A tiszta életideál síkján tör a szebb és jobb jövőre.

VIZEN ÉS VÍZPA
Dél-Albánia ősmocsara
rázatos pompája, gazda
élete, primitív halászata,
családok boldog, függet
megkapó képekben e
meg előttünk. Olyan
nyokat ismerünk meg, r
nők nem is olyan régen
Alföldünkön is uralkod
kor a ringó kalászok he
mocsaras, erdős berkek
el. Ennek az eltünt vilá
vány emléke ma a kis
egyre szükebb területr

Márton Lajos

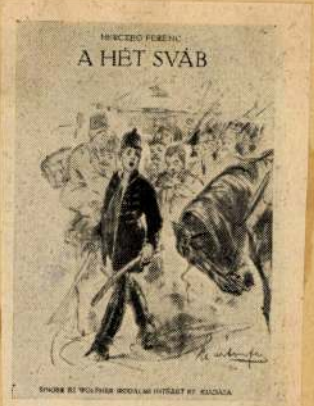

Márton Ferenc 32 művészi rajzával. Ára egészvászonkötésben 5 P.

Márton Lajos

A könyvet Márton Lajos művészi rajzai díszítik. Ára egészvászonkötésben 5 P.

ros polgármestere

BUDAPEST
933 DEC. 18 17.
LFa
LFa

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS POLGÁRMESTERI XIII. OSZTÁLY

rágos Nyomtsága

Vp

IX Högyész Endre-u 10

. mintája — 2563

Márton Lajos

díszkötésben P 2.80.

Blaskó Mária : SZÍVECSKE.

Elbeszélés 9—12 éves leányok számára. Márton Lajos festőművész rajzaival és háromszínnyomású borítékképével. 104 o. Egy kis leány bájos története. Páratlan kis leánya anyjának, apjának, jóságos védőangyala öcsikéjének. Az élet körülményei kiemelik otthonából s «modern» környezetbe jut, de aranyos jó szíve az marad, ami azelőtt volt, mindenkinek, akivel jót tehet: a «Szívecské»-je. Félvászonkötésben 2.30 P, díszkötésben P 3.30.

Blaskó Mária : ÉPÍTSÜNK EGYÜTT.

Regény 9—12 éves fiúk és leányok számára. Márton Lajos illusztrációival és háromszínnyomású borítékával. 191 oldal. Blaskó Mária ezúttal szociális problémába állítja bájos elbeszélését. Érdekfeszítő meséjében a mai gyermek valóságos típusai állnak szemben egymással, akik, miután egymás erényeit fel-

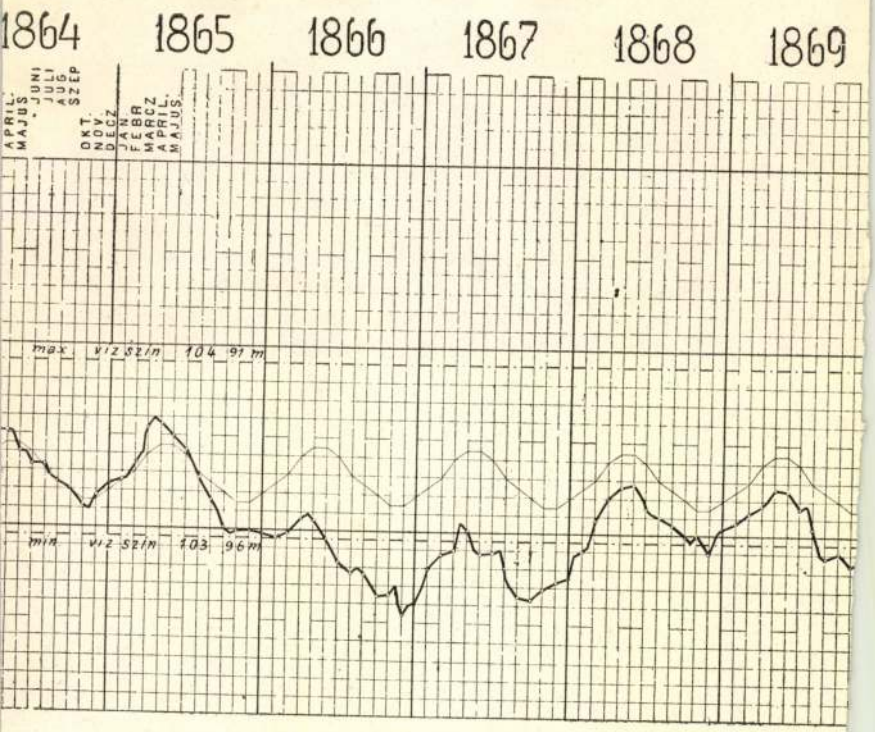

Esőmagasságok, viszonyítva a 24 évi középértékl

e.

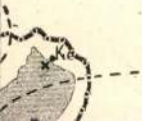

7. ábra.

Vizállás a Sió-csatornában

(az alsó merczén.)

Márton Lajos

és háromszínnyomású borítékképpel. 213 oldal.
Lenyügözően kedves, színes, érdekfeszítő elbeszélés keretében Szent József életét kapjuk ebben a könyvben. Ezt a könyvet is, akárcsak az «ÉDESANYÁM»-at, minden felnőtt sok gyönyörűséggel olvashatja. Díszkötésben P 6.—.

Blaskó Mária: PITYU.
Elbeszélés 9—12 éves fiúk számára. III. kiadás. Márton Lajos rajzaival és háromszínnyomású borítékával. 114 oldal.
Pityu nagy lurkó, de nem romlott, hanem ártatlan szívű. Amikor kóbor életében egy szerencsésen végződő szerencsétlenség kapcsán a kórházban megismerkedik «Jézuska»-val, gyermekszíve összeforr vele s Jézuskát választja hűséges kis barátjának. (Holland és német nyelven is már közkézen forog!) Díszes félvászonkötésben P 3.20.

Fr. H. Burnet: A PADLÁSSZOBA KIS HERCEGNŐJE.
Márton Lajos rajzaival és háromszínnyomású borítékával. 64 oldal.
Komor, sötét londoni intézetben, Minchin kisasszony keze alatt nevelkedik Sári, de Sári édesapja nemsokára minden vagyonát elveszti s bánatába belehal. Ezentúl Sáriért nem fizet senki, ami roppantul haragítja a pénzre éhes Minchin kisasszonyt. Ebből a sorsból való csodálatos menekülését írja meg ez a bájos könyv. Díszes vászonkötésben P 2.90.

916

Pohárnok Jenő: A GYERMEKEK KIRÁLYA.
A Gyermek-Jézus élete. Fiúk és leányok számára. Márton Lajos rajzaival és háromszínnyomású védőborítékával. 144 old.
Ennek a gyönyörű kiállítású könyvnek a lapjain végigkísérjük gyermekéveinek szomorú és vidám napjain azt a gyermeket, akit játszótársai, a názáreti gyermekek, királyukká választottak. Francianyelvű kiadását a francia akadémia elismerésével koszorúzta. Díszes egészvászonkötésben P 4.50.

Pongrácz Irén grófnő: KLÁRIKA HERCEGNŐ KALANDJAI.
Elbeszélés 9—12 éves leányok számára. Márton Lajos illusztrációival és háromszínnyomású borítékképével. 92 oldal.
Klárika hercegnő naiv, igazi, kissé pajkos, de javulni akaró és tudó gyermek. Megható, kiváló alkotó erővel megírt történettel gazdagodott ifjúsági irodalmunk. Díszkötésben P 3.50.

Révész A.: HOL VOLT, HOL NEM VOLT.
Mesék és legendák a világ népeinek mesekönyvéből. Díszkötésben P 4.—.

Törökné Kovács H.: MARGITVIRÁGOK.
Mesék, történetek 7—8 éves fiúknak és leányoknak. H. Neubauer H. illusztrációival és háromszínnyomású borítékképével. 76 old.
Az első mese Boldog Margitnak megható legendája. A többi kilenc mese és történet a legváltozatosabb, legszebb képekkel osztja az örömet és gyönyörűséget a kis olvasóknak. Félvászonkötésben P 2.—, díszkötésben P 3.—.

Élet. 1934. 48 07.

Laczkó Márta: ALBERT KIRÁLY SZEKERE.

A gyermeki fantázia szívesen kalandozza be a történelem ösvényeit, ha avatott vezetőre talál. Ilyen vezetőül kínálkozik Laczkó Márta. Ebben az ifjúsági regényében azonban nemcsak a magyar multat varázsolja kis olvasói elé, hanem egy derék magyar inasgyerek érdekes sorsán keresztül a becsület és kitartó munka diadalára is megtanít. Márton Lajos pompásan sikerült rajzai teszik a könyvet még kedvesebbé és hatásaiban eredményesebbé. A 103 oldalas könyv ára díszkötésben P 2.80.

Orbán Dezső: AZ EZERMESTER SZÁZ MESTERMŰVE.

Ez a könyv az ezermestermunkák összefoglaló lexikona s az alkotásra vágyó serdülő ifjúság régvárt útmutatója. De tanulhat belőle a felnőtt is, mert minden tanácsa és utasítása gyakorlati tapasztalatokon épült s a legmodernebb technikai és technológiai színvonalon áll. Megtanuljuk belőle a fa, textil, papír, zománc, celluloid és

Új, olcsó, ízléses félvászonkötésben kaphatók a

Balásházy P.: Felajánlás. Regény **2.80**

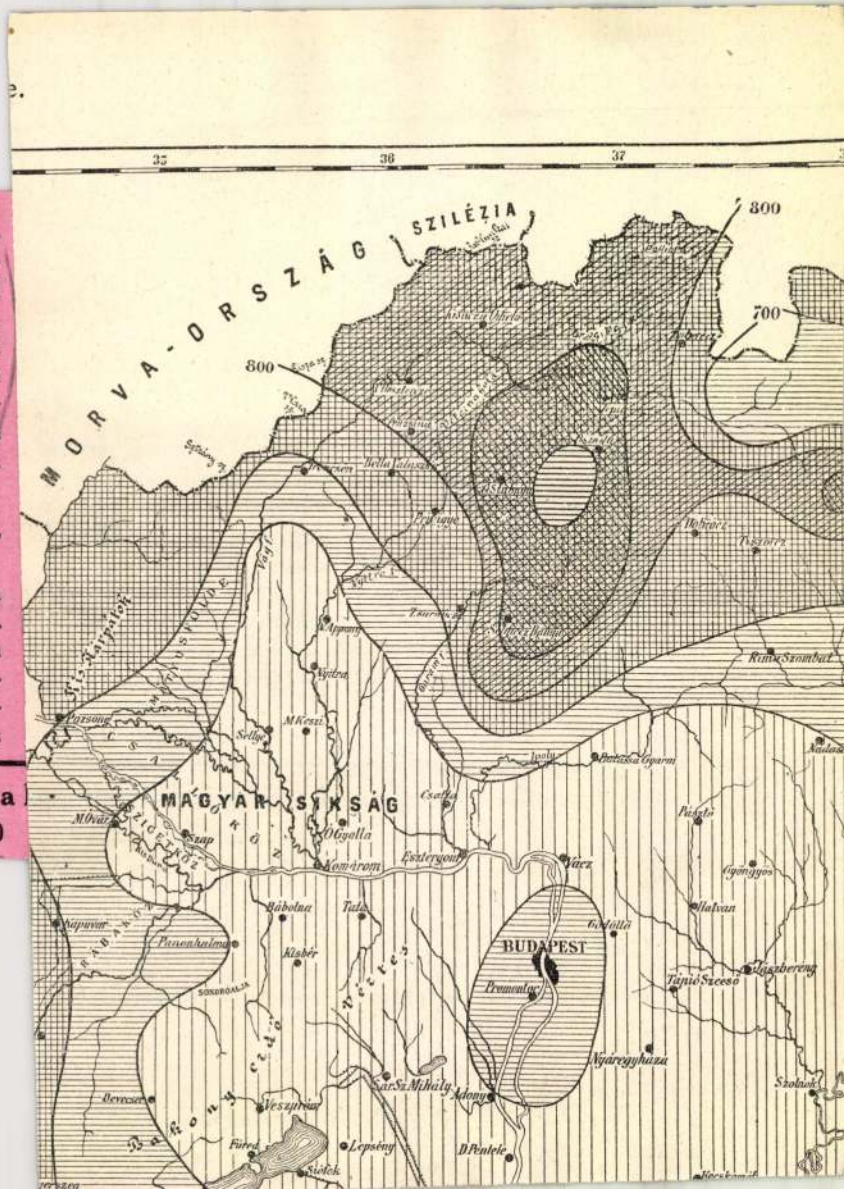

Márton Lajos

Dedek C. Lajos: MÁRIA-LEGENDÁK.
Elbeszélések. Udvardy G. rajzaival, Márton Lajos négyszínnyomású védőborítékával. 175 oldal. Díszkötésben P 4.—.

Székely Nándor: KRISZTUS APRÓDJAI.
Ifjúsági regény a gyermek-kereszteshadjárat korából. Márton Lajos rajzaival és négyszínnyomású védőborítékával. 208 oldal. Kötve P 4.—.

Palásthy Marcell: A CSODÁK SZIGETE.
Kalandos ifjúsági regény. Márton Lajos szövegképeivel és háromszínnyomású boríteklapjával. 156 oldal. Kötve P 4.—.

Élet 1934. 48. sz.

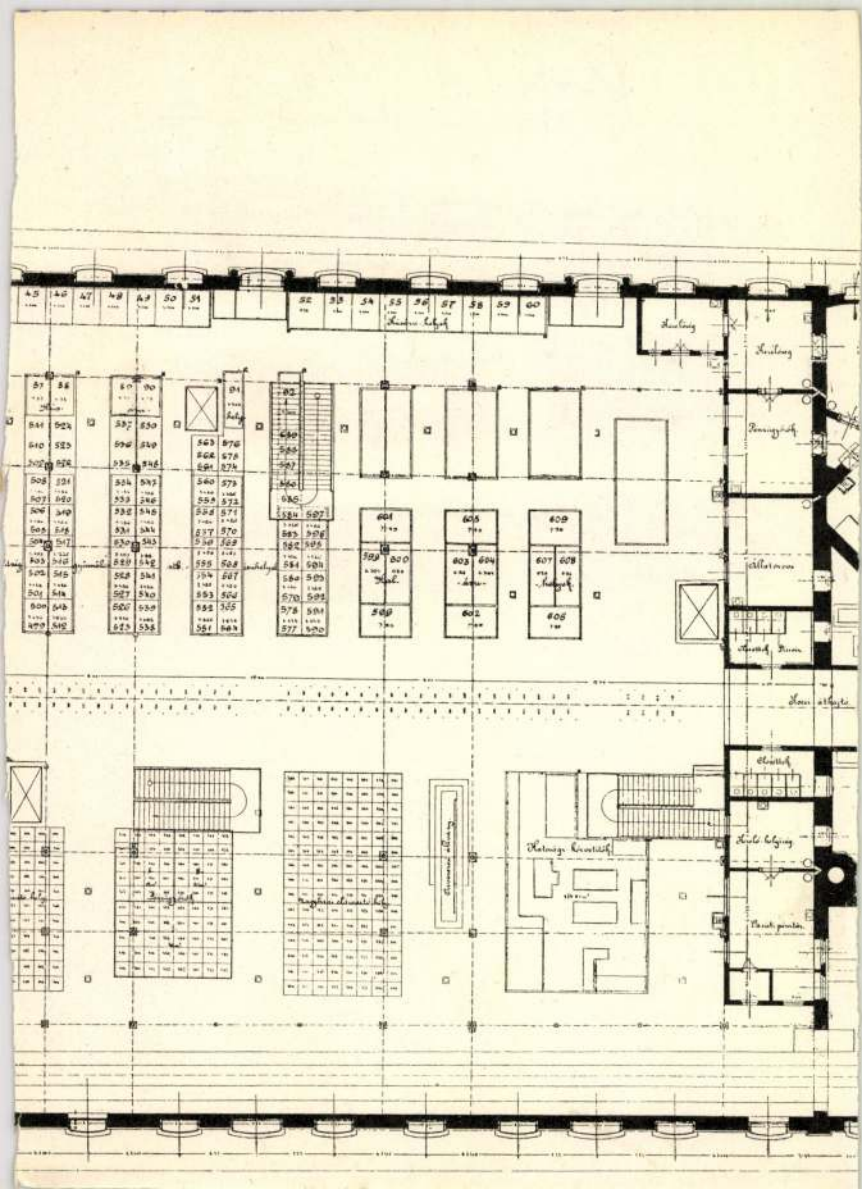

Lehullottak a bilincsek,

felvirradt a nap Keleten... Sokszázezer székely, magyar testvér tért vissza ismét boldogan Szent István országába. Ujra magyar dal, magyar szó zeng a 22 éves némaság bércein.

Legyen hála érte a Mindenhatónak, aki a drága magyar vér pusztulása nélkül segítette ismét győzelemre a magyar igazságot.

Mennyit könyörögtünk ezért a hazatérésért Szűzanyánk kegyoltára előtt, csendes éjszakákon és a napnak minden szakában. Mennyit imádkoztatok ti is, drága testvérek, zarándokok ezrei és tizezrei a szomorú két évtized folyamán...

Érzitek-e, mily diadalmas ereje volt a mi buzgó könyörgésünknek és a ti imátoknak? Érzitek-e, hogy azért hullottak le a bilincsek, mert törhetetlenül biztunk a Magyarok Nagyasszonyában, akinek első Szent Királyunk országát felajánlotta. Nem veszhet el a nép, amely dolgozni, hinni és imádkozni tud!

Szent István országa még mindig sebekből vérzik. Még mindig rabságban sinylődik sokszázezer magyar. — Epedve várják ők is a szabadulást.

Jőjjetek könyörögni az ő hazatérésükért is a Szent Szűz kegyhelyére. Folytassuk az imát és könyörgést, hogy megérjük a napot, mikor majd nagyszerű ünnepet ül az ezeréves határok közt minden magyar és Te Deumot mondanak a besnyői kegytemplom megszentelt falai közt, magyar szívvel a

BESNYŐI KAPUCINUS ATYÁK.

*

Missziós Könyvtár, Máriabesnyő. Csekkszám: 48.285.

MÁRIABESNYŐI
ZARÁNDOK-
NAPTÁR
1941
Ára 60 f.
MÁRTON L.

Márton Lajos

Ujdonság!

Hungária könyvkiadó ujja – ogi könyvjegyzése 1940–41.

Az V. b. legjobb tanulói, élénk, okos és jókedvű lányok tanárnőjük vezetésével bebarangolják a dicső multú Felvidéket és a vadregényes Kárpátalját. Sokat látnak, sokat tapasztalnak és pompásan szórakoznak, mert vidám kalandokban bőven van részük.

Márton Lajos rajzaival.

Ára kötve P 3.50

A kis hősnő lélegzetelállítóan izgalmas kalandokon át megszabadítja öcsét a gyermekrablók kezei közül és ezzel meghódítja magának jószándékú, de szigorú nevelőapja szívét is. Ebből a könyvből kiderül, hogy jósággal, szeretettel és erős akarattal minden akadályt le lehet győzni. Évi nemes életbátorsága megdobogtatja az olvasó szívét.

Sok művészi rajzzal
Ára P 3.50

A nagy sikert aratott „Ne féltsük Évit" alakjai elevenednek fel ebben a kitünő és mulatságos, izgalmakkal és igaz emberi érzésekkel teli lányregényben. Évi a „nagy kalandban" szerzett barátai és barátnői mellett továbbra is jóban-rosszban kitart. A barátok körül már zajlik az élet, a nehézségek állandó súlyos kérdések elé állítják a gyerekembereket, akik mindenben maguk mellett érzik Évit s családjának jótevő, segítő kezét.

Márton Lajos rajzaival.
Ára P 3.50

Pesti diákok — s köztük egyetlen kis diáklány — tanáruk vezetésével alpesi kirándulásra indulnak. A soha nem látott hatalmas havasok között telepszenek meg, s egy lavinaomlás nagy izgalmai és veszedelmei között bizonyítják be életrevalóságukat. S a fiúk közül is kimagaslik az egyetlen lány bátorsága, lélekjelenléte. Vidám, izig-vérig diákkönyv, telve szebbnél-szebb leírásokkal.

Márton Lajos rajzaival.

Ára kötve P 3.50

A XVI. században a magyar főúri családok leánygyermekei az ország nádorának udvarában, felesége irányítása mellett nevelkednek. Ebben a bűbájos regényben megelevenedik a mult idők minden édes romantikája.

Márton Lajos szép rajzaival. Ára kötve P 3.50

W.M.THACKERAY

A HIUSÁG VÁSÁRA

Alig van könyv a világirodalomban, amely olyan maradandóan, örökké megújulva hódította meg az olvasók millióit, mint Emily és Beckie bűbájos, igazi szívbőlfakadó humorral megírt regénye.

Róna Emmi rajzaival. Ára kötve P 3.—

Márton Lajos

Cserkészregények

Szív és lélek, kaland és izgalom, könny és mosoly: ez a „Gimnazisták" világhírű írójának új könyve. „Csodálatosan szép mű! Ajándékozzuk minden fiúnak, 12 évestől 60 éves korig, még akkor is, ha történetesen nincsen születésnapi alkalom, vagy karácsony" — ezt írja róla a kritika. És joggal, mert a klasszikus ifjúsági irodalom egy új remekművel gazdagodott.

Márton Lajos rajzaival.
Ára kötve P 4.50

A cserkészet vidám, bajtársias fegyelme, a jóban-rosszban összetartó, valódi cserkészszellem „jó munkát" végez ebben a derűs könyvben: nem legyőzi, hanem megnyeri önmagának az ellenséget. A rengeteg esemény: cserkészcirkusz a nagytáborban, izgalmas úszóverseny, vihar a Balatonon, életmentés — és a nemes cserkészerények soksok megnyilatkozása az olvasó fiúk szívét hamarosan meghódítja. Igazi cserkészregény.

Márton Lajos rajzaival.
Ára kötve P 3.—

A DZSUNGEL KÖNYVE

IRTA

RUDYARD KIPLING

A remekművek sorában is kimagasló hely illeti Kipling csodálatos szépségű művét. Nem csoda, hogy a művelt világ minden nyelvére lefordították és számtalan kiadásban forog közkézen.

Egy angol irodalmi társaság többszázezer könyvolvasót szavaztatott meg, hogy melyik a kedvenc könyve. A szavazók óriási többsége a Dzsungel könyve mellett döntött. Az újabbkori irodalom örökéletű alkotását az egész világ ifjúsága szívébe zárta.

A hatalmas kötet ára rengeteg képpel
P 5.80

Templomok a magyar vidéken

A pécsi székesegyház

A veszprémi püspöki rezidencia

A győri székesegyház

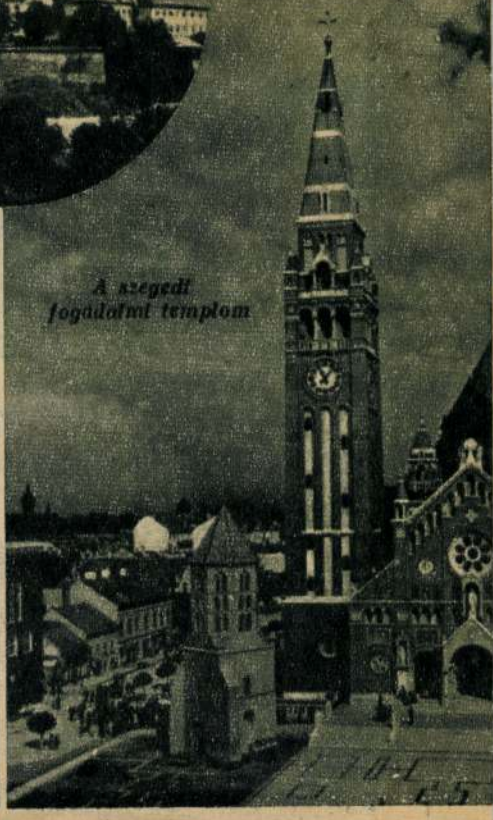

A szegedi fogadalmi templom

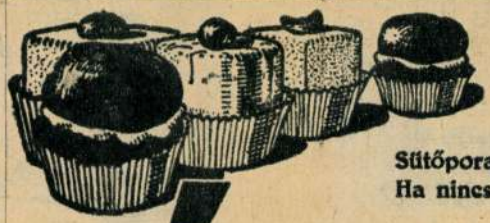

Sütőpora Váncza legyen,
Ha nincs otthon, rögtön vegyen.

VÁNCZA SÜTŐPOR

Az eucharisztikus kongresszus bélyegei

MÁRTON LAJOS MÜVE

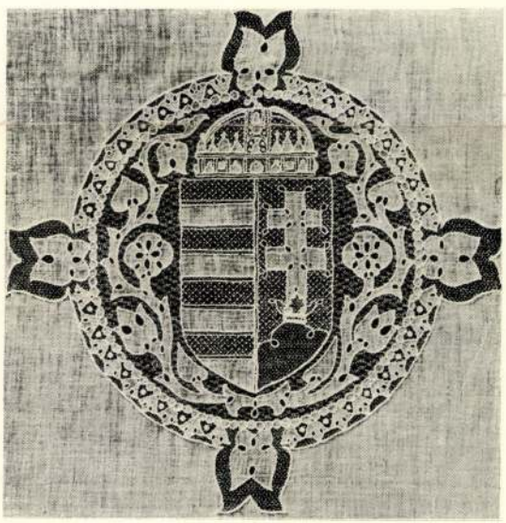

Fent : A lengyel „Báthory" hajó számára ajándékozott oltárterítő. Tervezte Molnár Béla, készítette a Halasi Csipkeház. Lent : Részletek az oltárterítőből. — Oben : Die für das polnische Schiff „Báthory" gestiftete Altardecke. Verfertigt im Spitzenhaus Halas. Unten : Details der Altardecke. Entwürfe von B. Molnár. — Above : Altar cover given for the polish steamer „Báthory". Made in the „Lace-house" in Halas. Below : Details of the altar-cover. Designs by B. Molnár.

Magyar szentek sorozata:
Márton Lajos I. díjjal jutalmazott tervei:
László, Margit, Erzsébet, István, Mór és Imre.

Szent István II. életrajzi sorozatához készített bélyegvázlatok.

Illusztrációk dr. Czakó Elemér „Történelem a bélyegeken" című cikkéhez. — Illustrationen zum Artikel von Dr. E. Czakó: „Geschichte auf Briefmarken" — Illustrations to the article of Dr. E. Czakó: „History on Postage-Stamps."

Magyar Iparművészet
1937.

KATOLIKUS NŐK! Vasárnap délelőtt 11 órakor legyetek a Fővárosi Vigadóban. Az Eucharisztikus előkészitőgyülésre a belépés dijtalan és jegy felmutatása sem kötelező!

A HERCEGPRIMÁS KÖZEL SZÁZ TÖRVÉNYHOZÓT ÁLDOZTATOTT MEG SZOMBATON

Az eucharisztikus ünnepség előkészitésére vitéz *József Ferenc* főherceg, mint a Szentév ugynevezett csoportbizottságának elnöke, értekezletre hivta össze a magyar törvényhozás két házának katolikus tagjait és felkérte őket, hogy vegyenek részt háromnapos lelkigyakorlaton, az eucharisztikus ünnepségekre való méltó előkészületként. Ezt a triduumot, amelyik e hét szerdáján kezdődött a Kongregációs Otthon kápolnájában és amelyen a konferenciabeszédeket az időközben megbetegedett P. *Csávossy* Elemér volt jézustársasági tartományfőnök helyett P. *Révay* Tibor S. J., a Manréza lelkigyakorlatos ház igazgatója tartotta szerdán, csütörtökön és pénteken este, szombaton reggel 8 órakor a Kongregációs Otthon kápolnájában dr. *Serédi* Jusztinián biboros-hercegprimás csendes szentmiséje fejezte be, amely alatt a triduumon résztvevő törvényhozók közül közel százan végezték el közös szentáldozásukat. A szentmisén a biboros-hercegprimásnak *Pintér* László kanonok, *Pintér* József pápai káplán, orsz. képviselők, *Mihalovics* Zsigmond tb. kanonok, *Vargyas* Tivadar, a Krisztus Király egyházközség plebánosa, *Strecke* Ernő, az eucharisztikus csoportbizottságnak titkára, *Bartmann* Miklós pápai kamarás, hercegprimási titkár és a Jézustársaság több tagja segédkezett. A bevonuló főpásztort az Ecce Sacerdos hangjai fogadták, amelyet és a misét kisérő magyar egyházi énekeket a jézustársasági növendékpapok énekkara adott elő. Az evangélium után a szószékre lépett a lelkigyakorlatok vezetője, P. *Révay* Tibor S. J. és szentbeszédében a szentmise jelentőségéről beszélt, amelyben az áldozat szelleme nyilvánul meg, amely Betlehemtől a Golgotáig élénk tárja Krisztus példáját és tőlünk is egyéni és közéletünkben áldozatot követel. Az áldoztatást jelző csengetyüszóra elsőnek József, Albrecht és József Ferenc főhercegek térdeltek az áldoztató rács elé és őket követték sorra a magyar országgyülés mindkét házának tagjai.

A szentmise befejezése után a biboroshercegprimás az oltártól rövid beszédet intézett az áldozókhoz s ebben rámutatott arra, hogy az eucharisztikus Krisztus az emberiség életének középpontja a jelen és a tulvilági életben. Létezésével számolnia kell minden embernek, családnak és nemzetnek. Minél többet adott valakinek az Isten, annál többet követel tőle vissza. Mikor most Magyarország törvényhozóihoz szólok, akkor figyelmeztetni szeretném őket arra az óriási felelősségre, amely az ő vállaikon nyugszik. Mert — mondotta a biboros főpásztor — önöknek nemcsak saját lelkükért, családjukért kell felelniök *az igazságos Biró* előtt, hanem az egész nemzetért is, mert törvényhozó munkásságuk következményében kihat az egész nemzetre, nemcsak pár napra, hanem évtizedekre, talán évszázadokra is. Ezért főpásztori örömmel épültem azon, hogy a magyar törvényhozás tagjai Krisztus Királyt magukhoz vették és igy készülnek elő nehéz és felelősségteljes munkájukra. Csak Krisztus szellemében való törvények hozásával lehet a népek javát szolgálni. Ez igen nehéz feladat, különösen napjainkban, amikor mindenfelé érvényesülni igyekszenek az istenellenes áramlatok. Mégis azt mondom: tartsanak ki Krisztus Király mellett, akit most szivükbe fogadtak, mert Ő mint igazságos biró, a sorsdöntő napon aszerint fog itélni, hogy miképpen vélekedett munkájukról az Isten. Erre a munkásságra kérte szentmiséjében az Isten áldását. A közönség végül az eucharisztikus és a magyar Himnuszt énekelte el, majd a Kongregációs Otthon dísztermében közös reggelin vett részt, amelyen a biboros-hercegprimás sokáig elbeszélgetett az egyes törvényhozókkal.

PARISINAGY ÁRUHÁZ

1 KILÓ „ANTONIA“ ELSŐRENDŰ 60% ZSIRTARTALMU SZINSZAPPAN 82 fill.
(1 VEVŐNEK 10 KILÓIG)

1 liter Vajbab (üvegbetét 24 fill.) 22 fill.
½ liter Paradicsom (üvegbetét 14 fill.) 10 fill.
1 kiló „Antonia“ Maláta kávé 44 fill.
1 kiló Tarhonya 2 tojásos 68 fill.

1 kg Brutto doboz Csőtészta fehér áru (tara 6 deka) –.60
1 kg Brutto doboz Csőtészta 2 tojásos (tara 6 deka) –.78
10 dekás doboz Orlow-tea (tara 2 deka) 1.18
10 deka „Kalifa“ pörköltkávé –.78
¼ kiló Édes nemes paprika –.98
¼ kiló Félédes paprika –.78
10 deka Egész bors –.50
½ kiló Trapista telj. zsiros –.84
1 kiló Szilvaiz (ü. b. 24 f) –.96
½ kiló Barackiz (ü. b. 20 f) –.78
1½ liter Vegyes savanyuság (üvegbetét 34 fillér) –.48
3 doboz 1/10 Szardinia –.96
1 liter Asztali bor (ü. b. 28 f) –.38
7 deci Hársleveliü (üvegbetét 28 fillér) –.58

1 liter Tök (üvegbetét 24 fill.) 18 fill.
1 kiló Vegyesiz (üvegbetét 24 fill.) 86 fill.
½ kiló „Kedvenc“ kakaó 92 fill.
½ kilós doboz Zöldborsó 32 fill.

A Szentatya uj datáriusa Tedeschini biboros. *(Vatikánvárosból jelenti a Nemzeti Ujság tudósitója.)* XI. Pius pápa a nemrégiben elhunyt *Capotosti* biboros helyére *Tedeschini* biborost nevezte ki datáriussá. *(E. P.)*

A békéscsabai katolikus vasutasság lelkigyakorlata. A magyar vasutasság vallásosságának, nemes hazaszeretetének, példás kötelességtudásának és fegyelmezettségének mindenkor gazdag tanujelét adta. Országunk természeti szépségeit és népünk meleg vendégszeretetét élvező külföldi barátaink ideözönlése vonathálózataink és derék vasutasaink európai szinvonalra való emelése által volt lehetséges. A nemzet gazdasági és kulturális vérkeringésének megindulásához elsősorban jó vasut és kötelességtudásának magaslatán álló lelkiismeretes vasutasság szükséges. A Szent István évében, hazánk fővárosában megrendezendő Eucharisztikus Világkongresszus, hazánkba utazó többezer idegen és a Kongresszusra felutazó rengeteg belföldi utas hatalmas feladatot ad vasutasainknak. Ezért *Mezötur, Mezöberény, Gyoma, Gyula, Sarkad, Orosháza, Csorvás, Békés, Ujkigyós, Kétegyháza* katolikus vasutasai febr. 17—20-ig Békéscsabán lelkigyakorlattal készültek a nagy feladatra. A lelkigyakorlaton 350 vasutas vett részt, melyet dr. *Domanek* Pál esperes-plebános tartott. A szervezés nagy munkáját *Papp* József MÁV főintéző végezte.

Elismerő levél. *Shvoy* Lajos székesfehérvári megyéspüspök meleghangu levélben köszönte meg *Kraus* Tivadar ny. őrnagynak a székesegyház restaurálására gyüjtött hetvenhatezer pengőt. A kiváló, agilis őrnagy önzetlen munkássága tette lehetővé nagymértékben, hogy a jubileumi esztendőre a székesegyházat rendbehozhatták.

Az Emericana hirei

Vasárnap:

Urbana családi este órakor (Emericana ház).

Hétfő:

Rhetor iskola fél 6 órakor (Emericana ház).

Bölcsész Blokk táncestje fél 9 órakor (Emericana ház).

Transsylvania farsangzáró táncestje, IV., Királyi Pál-utca 9.

A Magyarság Tudományi Intézet társadalompolitikai szakosztályának ülése a Közigazgatási Szemináriumban d. u. fél 5 órakor (Kecskeméti-utca 9.)

Kedd:

Valéria Kiskáptalanja este 8 órakor (Emericana ház).

Szerda:

Hölgytisztviselő kurzus d. u. 6 órakor (Emericana ház).

Peisonia Curiális ülése fél 8 órakor (Emericana ház).

Csütörtök:

Kisebbségi szakosztály ülése d. u. 6 órakor (Emericana ház).

Francovilla Curiális ülése este 8 órakor (Emericana ház).

Mátra apródgyülése este fél 8 órakor (Emericana ház).

Péntek:

Trans Danubia Curiális ülése fél 8 órakor. (Emericana ház).

Vasárnap:

Thiola clubdélután d. u. 6 órakor (Emericana ház).

A Trans Danubia Kiskáptalanján Torma Péter lelkész tartott komolypoharat Szent István eszméiről. Radványi Kálmán prior és Kerékgyártó László senior a Convent, illetve a Curia, Bertalan Albertné domina pedig a Familia félévi munkásságáról tartott beszámolót.

A Sopiana Curiális ülésén Kulcsár Menyhért senior beszámolója után Nyilas Tibor Dénes tartalmas komolypoharat tartott a „Munkáról“.

A Flávia Kiskáptalant tartott, melyen megjelent gróf *Széchenyi* György protector, gróf *Széchenyi* Györgyné patrona, dr. *Schwartz* Elemér anonymus. Felszólaltak: *Höfer* Ilona domina, *Zajgha* Béla prior, *Kovács* Gyula senior. Dr. *Schwartz* Elemér Anonymus hatásu beszédet tartott az antiszemitizmusról, a totális kérdésről s az emericanas aktivitásról.

VESPERÁS AZ ANGOLKISASSZONYOK TEMPLOMÁBAN, ma, vasárnap, délután fél 5 órakor a Magyar Katolikus Nőegyesületek Országos Szövetsége rendezésében. A vesperást dr. Pantol Márton tartja és maguk a hivek éneklik, de ebben segitségükre vannak Bárdos Lajos karnagy vezetésével a Budai Szent Cecilia-kórus tagjai és a Zeneművészeti Főiskola egyházzenei tanszakának növendékei. Bizonyára sokan vannak a fővárosban, akik a gregorián-énekeket szeretik s igy bizonyosan sokan fogják együtt énekelni a Vesperás ősrégi dallamait az énekkarokkal.

Kitünő a pápa egészségi állapota

(A Vatikánvárosból jelenti a Nemzeti Ujság tudósitója.) XI. Pius pápa betegségéből való felgyógyulása óta először most kezdte meg *kisebb csoportok magánkihallgatásának* fogadását. Mindezideig csak általános nagy kihallgatásokat tartott s a mostani fogadás élénk bizonyitéka a pápa kitünő egészségi állapotának. *(E. P.)*

Ujabb angol hang az Eucharisztikus Kongresszusról

A *„Scrip“*, az angol Katolikus Szövetség hivatalos folyóirata, lendületes hangu cikkekben lelkesen méltatja *a budapesti Eucharisztikus Kongresszus* jelentőségét. Európa szivében, az őrült iramban fegyverkező nemzetek gyürüjében, a béke zarándokai gyülekeznek a világ minden részéből, a *Szentatyát*, a béke rendithetetlen bajnokát, pápai legátus fogja képviselni. Biborosok, püspökök és világiak ezrei sereglenek a magyar fővárosba, melynek miliós lakosságát meg fogja kétszerezni a zarándokok serege — irja a lap — *A világháboruban huszonöt millió katona esett el*, vagy vált tartós nyomorékká és a háboru átkos örökségétől ma sem szabadult meg az ember, amely ujabb tömegmészárlásra készül. A világ bajait: a bizalmatlanságot, gyülöletet és kétségbeesést a budapesti kongresszus győzheti le, mely megmutathatja a tartós békéhez vezető utat. Angliának méltó módon kell magát Budapesten képviseltetnie Minden katolikus társaság küldjön megbizottat, minden egyházközség inditson templomi gyüjtést a kiküldöttek költségeinek fedezésére és a westminsteri biboros-érsek vezesse az egész angol kontingenst.

A hercegprimás kiirta a pályázatot az angyalföldi plebániára. Dr. *Serédi* Jusztinián biboros-hercegprimás március 15-iki lejárattal meghirdette a pályázatot a halálozás folytán megüresedett budapest-angyalföldi és a kanonoki kinevezés folytán megüresedett dömösi plebániára.

Összehivták a jezsuiták általános gyülését

(A Vatikánvárosból jelenti a Nemzeti Ujság tudósitója.) Ledochovski páter a Jezsuita-rend római általános főnöke március 11-ére összehivta a Jezsuita-rend *generális kongregációját*. Ezzel kapcsolatban olyan hirek terjedtek el, mintha *Ledochovski* általános főnök lemondani készülne. Ezt a hiresztelést illetékes helyen *határozottan és kategórikusan megcáfolták*. A mostani generális kongregáció mindazonáltal *rendkivüli* jellegü, mert általában csak uj generális választásakor, a régi halála után szokott összejönni a kongregáció. A legutóbbi generális kongregáció 1923-ban volt.

Mgr. E. Pucci.

Nemzetépitő munkára hivja fel Innitzer biboros Ausztria katolikusait

Bécs, február 26.

Innitzer biboros-érsek saját aláirásával ellátott felhivást tett közzé Ausztria katolikus népéhez Schuschnigg kancellár beszédével kapcsolatban. Rámutat a biboros arra a bátor, férfias hitvallásra, amely a kancellár beszédében megnyilatkozott és különösen kiemeli a beszédnek azt a részét, amelyben Schuschnigg a keresztény erkölcs munkásának kötelezte el magát. Hangoztatja Innitzer biboros, hogy az osztrák katolikusoknak elől kell járniok a jó példával és kétszeres részt kell vállalniok a nemzetépitő feladatokból. Bécsre, valamint a vidékre minden hónapra külön imaórákat rendel el az érsek, amelyeken az osztrák nemzetépitő munka sikeréért könyörögnek. (KKK)

Kulturfilmelőadás. A Budapesti Ifjak Mária Kongregációja február 27-én, Farsangvasárnapján délután fél 5 és este negyed 8 órakor ismeretterjesztő *Kulturfilmelőadást* rendez a VIII., Horánszky-utcai Kongregációs Otthonban. Bemutatásra kerül: *Japán, a felkelő nap országa*. A japán föld, a nép élete, szórakozása, sportja és a birodalom terjeszkedése 5 felvonásban. Mindvégig zenekiséret. *Belépés dijtalan!* Ruhatár (30—50 fillér) kötelező. Helybiztositás: a Korda könyvkereskedésben és az Otthon portásánál is. *Vendégeket szivesen látnak.*

Gróf Károlyi Gyuláné palotájában rendezik a Nemzetközi Karitász Kiállitást. Gróf *Károlyi* Gyuláné, a volt miniszterelnök neje a Nemzeti Karitász Kiállitás céljára rendelkezésére bocsájtotta a Muzeum-utca 17. szám alatti gyönyörü barokpalotáját. A remekbekészült palota 17 hatalmas termében méltó keretben fog bemutatkozni az Egyház szeretet-munkássága, amelyet az egész világon az őskeresztenységtől kezdve napjainkig megszakitás nélkül művel. A nemeslelkü grófnő gazdag ajándékát *Serédi* Jusztinián hercegprimás meleghangu levélben köszönte meg.

MINDENKI MISEKÖNYVE
P 2.50+20 fillér portó
Előkészit a kongresszusra
A **„2 Filléres Misekönyv“**
nélkül nincs tomegpasztoráció — Postacsekk: 20.788.
Kiadóhivatal: **IX., Thaly Kálmán-utca 36.**

A „Katolikus Filmközpont“ elismerése az „Örök titok“ szerzőinek

Dr. *Czapik* Gyula prelátus-kanonok és vitéz *Somogyváry* Gyula, a Rádió igazgatója, a most bemutatott „Örök titok“ cimü eucharisztikus film szerzői a Rómában székelő *Katolikus Filmközponttól* az alábbi táviratot kapták:

„Örömmel üdvözöljük a keresztény tanitástól és erkölcstől inspirált első magyar katolikus tárgyu filmet és nagy elismerésünket fejezzük ki az illusztris szerzőknek. *Centro Cattolico Cinematografico.*“

Preysing berlini püspök a Vatikánban

Gróf *Preysing*, Berlin püspöke Rómába érkezett. A magas egyházi méltóság a *Vatikán* vendége és látogatását összefüggésbe hozzák a németországi egyházi eseményekkel.

Magyar szentek a postabélyegeken

irta: CZAKÓ ELEMÉR

Pár héten belül uj bélyegsorozatot bocsájt közre a postavezérigazgatóság. Külön blokkban is megjelennek ezek. Középen a kehely ragyog aranysárga szinben, hátterében a budavári Nagyboldogasszony temploma s az esztergomi bazilika, körötte pedig archaizáló szinhatásban a magyar szentek képei foglalnak helyet. Olyan szellemiségtől áthatott ábrázolások ezek, hogy nemcsak a bélyeggyüjtők tolonganak a megszerzésükért, hanem sokan be kivánják ragasztani ezt az egyháztörténelmi együttest imakönyvük belső táblájára.

A nemzetközi eucharisztikus kongresszus kitünő alkalmat nyujt arra, hogy a magyar szentekre ráterelődjék a világ figyelme. Szentjeinkről elmondhatjuk, hogy egyben a magyar fajiság inkarnációi. Tündöklő magasságban állnak kortársaik fölött. A katolikusság dicsőségének koronatanui. Még ma is magasztos példák a hivő lelkek számára. Megérdemlik hazánkban, a sok Nepomuki és Florián mellett, hogy bélyegekkel is segitsük bevezetni a köztudatba ragyogó személyiségüket.

Az egyetemes egyházba ők visznek bele némi nemzeti árnyalatot. *István* a nyugati kulturközösségbe kapcsolta népét, de a magyar élet ősi formáit is bölcsen megkiméltе. Ábrázolásában ujabban a tudósok — Hóman és Lepold — utmutatásai szerint kezdik ennek megfelelően a fiatalos tetterőt és a keleties egyeduralkodót érzékeltetni. Ilyen volt Pátzay szobra a párisi kiállitáson, ilyen Sidló Székesfehérvárott legujabban felállitott lovasemlékműve, e szellemben készültek a Szent István első bélyegsorozatai s igy van megjelenitve Szent István a Magyar Szentek közt is. *Imre* is inkább trónra készülő királyfi, mint üvegházban védett csemete. *László* pedig egyenesen harcban dicső magyar lovagi ideál. Csatabárdjával egyaránt védelmezi a kereszténységet, nemzetét s a veszélybe került nőt. *Mór* pécsi püspök nagy tanitómester, a hitnek hirdetését el sem tudnánk képzelni nélküle. *Boldog Margit* középkoriasan aszkéta, de a Nyulak szigetének virágos kertjében. *Szent Erzsébet* viszont nagyobb kultuszt érdemelne, legalább is akkorát, mint amekkorában egykor Bártfán és Kassán részesült. Szent Ferenc természetérzésének és szociális szellemének ő a legméltóbb női kifejezője.

Mindezekről a magyar szenteket rajzoló művészek bőven kaptak inditásokat Vargha Damján pécsi egyetemi professzortól és e sorok irójától. Pályázati formában hozták létre a legszebb bélyegtervezeteket. Meglátszott rajtuk a témában való komoly elmélyedésnek a nyoma. Voltak akik a tegnap és tegnapelőtt kifejezés művészeti eszközeivel fejezték ki áhitatos érzéseiket, de megjelentek némelyek a holnap és holnapután törekvéseivel is. Mindegyikre nézve azonban egyenlően állt az, hogy csupa szív és szeretet vezette alkotásaikat. Ugy, hogy azok, akik nem nyerték el a kivitelt, bátran szerepelhetnének müveikkel — a jubiláris év idegenforgalmát is figyelembe véve — dobozok, érmék, levelezőlapok s más diszitő művészeti tárgyakul. Egyiknél a sikban megfogalmazott dekorativ erő, másiknál a szenvedélyes vonalu lendület sok becsületes értéket tartalmaz.

A bélyegeknél a régibb felfogás már szintelen, a legujabb dzsessz-szerü hangszerelés pedig aggodalmas. Se a szentekhez, se az állami értékjegyekhez nem alkalmazható egyik sem. A mélynyomás pedig egész különleges fegyelmezettséget kiván. A pályázaton III. dijjal jutalmazott művész, *Englerth* Emil áhitatos kegyelettel törekedett mondanivalóinak kifejezésére, a részletekben azonban nem győzte a művészettel való lépéstartást. *Ferg* Antal viszont, a II. dijas mester, müveiben sok lelkiséget hozott fölszinre. A birálók a modern szellemtudományi történészeknek megfelelően István és László erőteljességét, szinte „ázsiai" beállitottságát szivesen fogadták.

Mindezek elől az I. dijat és a kivitelezésre szóló megbizást *Márton* Lajos, az ismert cserkészillusztrátor kapta meg. Egy-egy fej jellegzetes beállitásban s a mellé alkalmazott jelképből áll a bélyege. Tipust alkot és szimbólumot jelez: az apostoli kereszt, a csatabárd, a kenyér és rózsa, továbbá a liliomok s a letett királyi korona formájában.

Márton Lajos most következő bélyegein Szent István szintén keleti fajta, akarattól duzzad és messze néző. Fiatal. László ábrázolása távolodik legrégibb aremásától, a győri hermától, de a győri hermát is századok választják el az élő szenttől. Erzsébet lirai megjelenitése viszont szerencsésen nem emlékeztet egyik képre sem, amit eddig róla festettek. Nem emlékeztet sem Holbeinre, se marburgi vagy a felsőmagyarországi oltárképekre. Ugyanolyan egyénien üde Imre és Margit bélyegalakja is. Örvendezve gyönyörködünk bennök.

Az államnyomda, amely e művészi lapocskákat sokszorositotta, olyan hozzáértéssel oldotta meg feladatát, hogy a művész munkatársaivá tudott emelkedni. Szineivel, a betük nemes elrendezésével csak emelte Márton behizelgő rajzait. Bizonyára a legszélesebb közönség kedvencei lesznek ezek a grafikai lapocskák hamarosan. Kapunk jó bélyegeket és méltó formákban megalkotott Magyar Szenteket.

FARKAS EDITH TIZ ÉVE MONDJA EL „MISSZIÓS ÜZENETEIT"

A következő napokban ismét megjelenik egy hir a rádió-rovatokban: *A Szociális Missziótársulat alapitó főnöknője, Farkas* Edith *120-ik* rádióelőadását, *missziós üzeneteit* mondja el. Tiz éve tartanak ezek a missziós üzenetek, tiz éve kapcsolódott bele a magyar rádió hatalmas munkájába *Farkas* Edith. Ebből az alkalomból egészen biztosan tiz- és tizezrek szeretete száll feléje, hiszen ezek a rádió-missiós üzenetek tiz év alatt valóban mérhetetlen hatást gyakoroltak egy egész generációra. Kár, hogy nincsen könyvbe gyüjtve ez az óriási anyag, amely itt tiz év alatt elhangzott, mert kevés oly érdekes olvasmányt tudnánk elképzelni, mint ezeket az összegyüjtött rádióelőadásokat. Ahogy lapozgatjuk, nézegetjük, érdeklődünk és visszaemlékezünk, már az első, ami megragadja figyelmünket, hogy valóságos *lelkigyakorlatok* ezek a rádióelőadások, amelyeknek pedagógiai értéke felbecsülhetetlen. Különösen pedig azért, mert minden alkalommal, mikor *Farkas* Edith missziós üzeneteit elmondotta, egy-egy aktualitáshoz kapcsolódik. Sohasem levegőben lógó filozófálgatás ez, hanem *a mához, a mán keresztül beszélő testvéri szó.* Csak ugy ömlik a sok témaanyag, az érdekesnél érdekesebb kérdések özöne. Itt a gyermekvédelem egy-két gyakorlati utmutatásáról olvasunk, amott a gyermek biróságok ügyéről, itt a szmobizmus kap egy vágást, amott az idejüket elfecsérlő és a szociális feszültséget ezzel csak izgató nők, amott a leányokhoz szól a farsangon keresztül, de mindig és minden alkalommal méltó marad nevéhez s ahhoz, hogy a Szociális Misszió Társulat elnöknője beszél. Az előadások, a missziós üzenetek, a lelkigyakorlatszámba menő elmélkedések alaptónusa *a felebaráti szeretet*, a szociális kérdés. Nem mulaszt el egyetlen alkalmat sem, hogy ne ébressze fel a nőkön keresztül, akikhez szól, az embertársaik iránti kötelességérzést. Nemcsak az irgalmasságot, hanem a szociális igazságosság fontosságát. A nyomor, a nélkülözés, az elesettség, amely megszólal, először vádol ezekből a sorokból, de hangja máris szeretetteljes: figyelmeztet, vigyázzatok, hogy mi a kötelességtek!

Ha minden hónapban valaki látszólag ugyanazon témáról beszél a rádióban, bizony unalmassá válhatna, ezekből az előadásokból azonban *az élet szól*, egy percig sem unalmasak. A katolikus egyház örök szinessége tartja bennük az életet s az előadások mögött nemcsak érző apostoli, hanem művészi lélek is rejtőzik. *Farkas* Edith alapitó főnökasszony missziós üzenetei nemcsak beszélgetések az ő nagy táborával, mely *a szociális kérdést nem akkor ismerte fel, mikor az akuttá vált*, hanem lényegesen hozzájárul minden előadása a közéleti feszültségek, a szociális nyomor enyhitéséhez és kulturtett minden beszéde. Különösképen ki kell emelni azt a szeretetteljes, *előkelő és nemes hangot*, amely előadásait jellemzi, a lelki finomság szólal meg bennük, az üt ki minden sorából. Március 4-én tartja Farkas Edith 120-ik előadását. Tiz éve tartanak ezek az üzenetek az egész magyar katolikus közönség gyönyörüségére.

Könnyen győzött az Ujpest a Budai 11 ellen

Vasárnap: könnyü forduló a nagy csapatoknak

Macska-egérharc volt a szombat délutáni *Ujpest—Budai 11*-mérkőzés, amelyen az *Ujpest* 4:0 (3:0) arányu győzelmet aratott. A *Budai 11* az idei Nemzeti Bajnokságban végkép a sereghajtók csoportjában ragadt. Pedig a multban a budaiaknak standardhelyük volt a tabella közepén, szorosan az élcsapatok után. Az *Ujpest szombati győzelmével 17 mérkőzésen 28 pontot könyvelhet el, tehát ha tovább nem is, de egy napra a Ferencváros elé, a második helyre került.* A Budai 11 viszont változatlanul 13. marad 17 mérkőzéssel, 7 ponttal és egyelőre azzal a „megnyugtató" tudattal, hogy a *Győri ETO* 3 ponttal még mögötte van.

Alacsony szinvonalu, helyenkint kemény mérkőzést vivott az *Ujpest* csapata a Megyeri-uti stadionban a *Budai 11-el*. Ujpesti támadások vezetik be a játékot s már a 6. percben *Zsengellér, Kocsis* és *Vince* lábáról a budaiak hálójába jut az első gól: 1.0. Az *Ujpest* támadásai nem lanyhulnak, erős ostromzár alá veszik az ellenfél kapuját. A *Budai 11* teljesen védelembe vonul, igy azután gól is csak nehezen esik. Az *Ujpestnek* csak ugy sikerült előnyét növelni, hogy *Kállai* 40 méterről küldött hatalmas lövése az ellenfél csapata fölött a kapu közelébe juttatja a labdát, ahonnan a jól helyezkedő *Zsengellér* a hálóba fejeli: 2:0. *Kállai* és *Kocsis* vezeti a következő támadást, *Zsengellérhez* jut a labda, aki egyéni játékkal áttör a budai védőkön és 16 méterről jól irányzott lövése a felső sarokban köt ki: 3:0. Számtalan kinálkozó gólhelyzetet hagy kihasználatlanul az ujpesti támadósor, igy azután az első félidő során az eredmény nem változik.

A második 45 perc során sem változik sokat a helyzet, az *Ujpest* támad, a Budai 11 védelembe szorul, de gól nem esik. Vince átadásából *Kállai* hatalmas erejü lövést küld a kapura, az eredmény: sarokrugás. A 21. percben *Kállai* hálóba juttatja a labdát, de a gól érvénytelen. A 37. percnél tart a játék, amikor nagy kavarodás támad a budai kapu előtt és *Zsengellér* a kifutó kapus mellett beállitja a végeredményt: 4:0. Közben a *Budai 11* is mindjobban lábrakap, erőteljes támadásokat vezet az *Ujpest* térfelébe, de reménytelen helyzetén még tiszteletgóllal sem tud szépiteni. A *Budai 11* teljesen széteső csapatból egyedül *Kósa* játéka tünt ki az együttesből. Az Ujpest csapatából *Zsengellér* gólképessége és *Ádám* fáradhatatlan játéka a fedezetsorban érdemel elismerést.

•

A *Nemzeti Bajnokság* vasárnapi fordulója érdekeks két mérkőzéssel szolgál a *Hungária-uti* pályán. *A Ferencváros* a *Szürketaxi* csapatával, a *Hungária* pedig a *Nemzetivel* játszik. A zöld-fehérek csatársorát ujra *Lázár* irányitja. Jakabra nem merték bizni ezt a felelősségteljes szerepet. A Ferencváros vasárnapi összeállitása a következő lesz: *Háda—Polgár, Korányi—Magda, Sárosi III., Hámori, Táncos, Kiss, Lázár, Toldi, Kemény. A Szürketaxi*, amely a következő összeállitásban startol: *Izsó—Miklósi, Aradi—Odry, Kárpáti, Bodor, Darázs, Takách, Tóth, Kiszely, Szegedi*, könnyü ellenfél lesz a vasárnapi bajnoki találkozón.

A Hungária kapuját mégis csak *Szabó* védi a *Nemzeti* ellen és igy a kék-fehérek vasárnapi összeállitása a következő lesz: *Szabó—Kiss, Biró—Sebes, Turai, Dudás, Cseh, Müller, Kardos, Kalmár, Titkos.* A *Nemzeti* csapata erősen felkészült a *Hungária* elleni bajnoki viadalra; összeállitása a következő lesz: *Angyal—Kővágó, Flóra—Tuli, Balogh, Szalai, Molnár II., Sztancsik, Kisalagi, Molnár I., Horváth.* Mindamellett a Hungária könnyü győzelmét várjuk.

A *Törekvés—Budafok* találkozó és a debreceni *Bocskai—Szeged-mérkőzés* egészen nyilt. Az *Elektromos* csapata Győrött mérkőzik az *ETO*-val.

△ **A tátraszéplaki nemzetközi siverseny** első napján a 3-szor 8 kilométeres stafétát bonyolitották le, amelyet a *Tátraszéplaki Turista Egylet* csapata nyert meg. A *Magyar Si Szövetség* együttese hetedik lett.

△ **Hétfőn: a BKE évzáró jégünnepélye.** A BKE évzáró jégünnepélyének műsora három részre oszlik. Az első részben ifjusági és gyermek korcsolyázók szerepelnek. A második részben egyéni műkorcsolyázók következnek. Az egyéni műkorcsolyázásban *a magyar bajnokon kivül, az Európa- és világbajnok Kaspar, az Európa-bajnok Cecilia Colledge és Alward indul.* A harmadik részben a páros műkorcsolyázók és táncos párok szerepelnek. A *Winkelmann—Löhner* páros különböző táncokat és páros műkorcsolyázást mutat be. A műsornak ebben a szakaszában szerepel a *Stöhr—Hackl*-pár, a bécsi *Schenk* Éva és a magyar *Szilassy* Nadine tánca is. A műsor a *Szekrényessy testvérpár*, a *Cliff házaspár* és a *Pausin testvérek* bemutató korcsolyázásával ér véget. Az egyes részek között *Henkappel* bécsi jégkomikus tréfás számokkal szórakoztatja a közönséget. Az ünnepély hétfőn este fél 8 órakor kezdődik a városligeti műjégpályán.

B. K. E. MŰJÉGPÁLYA
VÁROSLIGET

1938 február 28-án, hétfőn este fél 8 órakor

idényzáró, bemutató

műkorcsolyázás

Kaspar Felix
Colledge Cecil
Pausin testvérek

Cliff pár, Winkelmann—Löhner, Stöhr—Hackel táncospár stb. és a magyar gárda részvételével

Jegyrendelés telefonon: 118—254

Nagy fölénnyel győztek a budapesti diák-uszók és vizipólózók a bécsiek fölött

Szombaton este bonyolitották le a Margitszigeti Nemzeti Sportuszodában az első *Budapest—Bécs* városok közötti diák uszó- és vizipóló-mérkőzést. A találkozó során a budapesti diákegyüttes, a KISOK-válogatott minden számban megsemmisitő fölénnyel győzött. Középiskolásaink szombaton bebizonyitották, hogy hozzáértő gondos vezetés mellett és tervszerü előkészitő munkával ez a kitünő versenyzőgárda nagy eredményekre képes. Március 13-án Bécsben lesz a revans-találkozó.

A *100 méteres melluszásban:* 1. *Kulcsár* (Áll. felsőipar) 1 p. 13.8 mp, 2. *Kánya* (Kölcsey g.) 1 p 19.2 mp, 3. *Wurmbrand* (Bécs) 1 p 20 mp. *100 méteres gyorsuszásban:* 1. *Elmer* (Kir. kat. g.) 1 p 01.8 mp, 2. *Végházy* (Toldi g.) 1 p 02.2 mp, 3. *Kulka* (Bécs) 1 p 03.2 mp. *100 méteres hátuszásban:* 1. *Svéd* (Toldi g.) 1 p 16.6 mp, 2. *Szuhi* (Berzsenyi g.) 1 p 17.4 mp, 3. *De Paoli* (Bécs) 1 p 19 mp. *6×33⅓ méteres gyorsuszó staféta: 1. Budapest csapata Makláry (Árpád rg.), Bodó (Árpád rg.), Szuhi (Berzsenyi g.), Mamusich (Árpád rg.), Rubai (kerak.), Karinthy (Eötvös g.) 1 p 50.6 mp, 2. Bécs* csapata 1 p 52.2 mp.

A budapesti diákok vizipóló csapata, a KISOK-válogatott 10:1 (5:0) arányban nyerte a bécsiek elleni mérkőzést. A budapestiek iskolajátékkal, jól átgondolt támadásokból érték el a gólokat, amelyek közül *Végházy* hetet, *Makláry* hármat dobott.

— A *Budapest—Bécs* középiskolai uszómérkőzés elsőrangu sportbeli eredményt hozott — mondotta dr. *Bárány* István, a MUSz uszókapitánya. — *Diákjaink értékes győzelmet arattak, mert a bécsi uszók valamennyien számottevő versenyzők.* De a győzelmi arányát is többre kell értékelnünk *gyorsuszóink elsőrangu eredményeit. Elmer* és *Végházy* komoly igéret a magyar uszósport részére. *Kulcsár igen tehetséges melluszó*, 1 p 13.8 mp-es ideje figyelemreméltó teljesitmény.

A jól sikerült városok közötti uszó- és vizipóló mérkőzés mintájára a *tavaszi évad folyamán más sportágakban is* rendeznek nemzetközi diáktalálkozókat.

△ **Hivatalos hójelentés.** Általános helyzet: már csak az egészen magas hegyekben fekszik megfelelő vastagságu hóréteg, amelynek kérgesedő felülete a déli órákban felenged és jó sielési lehetőséget biztosit. Részletes jelentés: Dobogókő 10 cm fagyott hó, Nagyhideghegy 40 cm, Csóványos 45 cm, Kékestető 45 cm, az északi erdőkben jó, a déli oldalon kérgesedő hó. Bükkfensik 18 cm.

Vasárnapi sportprogram

Futball:

Hungária—Nemzeti, Hungária-ut, fél 4 óra, biró Hertzka. — Szürketaxi—Ferencváros, Hungária-ut, fél 2 óra, biró Gombos. — Phöbus—Kispest, Berlini-utca, fél 4 óra, biró Szigeti. — Törekvés—Budafok, Bihari-utca, fél 4 óra, biró Gerő. — Bocskai—Szeged, Debreceu, fél 4 óra, biró Rubint. — ETO—Elektromos, Győr, fél 4 óra, biró Klein.

II. ligá bajnoki mérkőzések: SalBTC—Váci Remény, Salgótarján, fél 4 óra. — Haladás—TUSC, Szombathely, negyed 3 óra. — Erzsébet—DVTK, Erzsébet-utca, fél 4 óra. — Sz. MAV—Vasas, Szolnok, fél 4 óra. — SimBTC—Vac FC, Simontornya, fél 3 óra. — Drogisták—Csepel WHFC, Kispest, fél 4 óra. — VSE—Alba Regia, Vác, Pokolsziget, fél 4 óra.

EVANGÉLIUM

katolikus hitszónoklati és lelkipásztori folyóirat.
Előfizetési ára egész évre 20 pengő.

PÉLDATAR

immár két kötet, több mint ezer példával
Füzve 6 pengő. kötve 8 pengő.

Evangélium, Győr, Kisfaludy-utca 16.

SZINHÁZ, MŰVÉSZET

Nizzai éjszaka

A Városi Szinház mai bemutatója

Minden szinházi szezonban szinrekerül egy-két olyan darab, amelynek nincs falrengető sikere, nincsenek előkelő és drága szereplői, nincs valami pompázatos kiállitása és mégis sorozatos előadásokat ér meg, hosszu ideig müsoron marad. Ez a sors vár a „Nizzai éjszaka“ cimü operettre, amelyet ma este mutatott be a Városi Szinház. A szereplők sorában nem találkozunk itt egyetlen ugynevezett „nagy“ névvel, mégis frissen pergő, pompás előadást kapunk és mindenki a legjobb erővel birja a rábizott feladatot. A szinpad, ha nem is káprázatos, de izléses és mindaz, ami a szinpadon történik, kedves, ötletes, rokonszenves, ugy hogy az ember azzal az érzéssel távozik: na, ez az estém sikerült. Ez a siker titka, mikor a közönség jól érzi magát a szinházban és szivesen ott ül páholyban és karzaton egyaránt az előadás végéig. Amellett a „Nizzai éjszaka“ egy uj zeneszerző bemutatkozására is alkalmat ad, igy van neki külön érdekessége is. Ez a zeneszerző *Brodszky* Miklós, aki az eredeti partiturát felfrissitette néhány hallatlanul tehetséges betéttel, amelyekről mindenki megállapithatja, hogy jobbak, frissebbek, dallamosabbak az operett eredeti muzsikájánál. Brodszky Miklóstól sokat várunk és reméljük, hogy sokat fogunk még hallani tőle és róla.

Lóránt Vilmos rendezte és *Szántó* Mihály vezényli az operettet, ugy a szinpad, mint a zenekar ellen nem lehet semmi kifogás, kitünően megy minden, a szereplők közül pedig elsősorban egy fiatalembert kell kiemelni, akinek a „Nizzai éjszaka“ beérkezést jelent. *Érczkövy* László ez a fiatal szinész, aki mint táncoskomikus már eddig is figyelemreméltó sikereket ért el, mától kezdve azonban a legelsők sorába jutott. *Kovács* Kató, az operett primadonnája kellemes, jó hangu, szép megjelenésü szinésznő, *Siró* Anna is jobb és szebb, mint máskor, kevesen beszélnek olyan kellemesen operett-szinpadon, mint ő. A férfiak közül *Fenyves* Sándor nyugodt megjelenése, szép hangja, *Kertész* Gábornak végre megfelelő feladathoz jutott igen figyelemreméltó tehetsége erősségei még az előadásnak.

(e. b.)

A magyar akvarell- és pasztellfestők kiállitása a Nemzeti Szalonban

A magyar akvarell- és pasztellfestők szinte teljes felvonulása teszi érdekessé a Nemzeti Szalon uj kiállitását. Régi, kipróbált képességü piktorok mellett friss tehetségek is jelentkeznek és néhány — dilettáns. Ez utóbbi csoport szerencsére jelentéktelen, nemcsak produkciójában, hanem számban is, de éppen az akvarell- és pasztellfestők egyesületének a kiállitásánál az ő részvételük nem kerülhető el, mert ennek a művészi egyesülésnek a tágabb értelmezése engedélyezi ambiciójuk kielégitését. Ez a kis csoport azonban nem rontja le a kiállitás értékét. Nem mélyebb jelentőségü ez a kiállitás, bár jó átlagával figyelmet érdemel.

Több mint száz festő állit ki. *Bayer* Ágoston tehetsége pompásan egyensulyozott, témameglátása érdekes és megoldásban is kifejező. Technikája egyre fejlődik. Egészen egyéni stilust ad *Istokovits* Kálmán pikturája. Megkapó elevenségü fantáziája. Izzó levegőjü és kirobbanó erejü jeleneteket komponál, amelyet tónusban is erősen hangsulyoz. Szinte kivétel nélkül sötét szineket rak fel a vászonra. *Halápy* Ede kis kollekciója értékben sokat nyujt. Melegszivü piktor, közvetlen hangu és témában elég változatos. Formakészsége meglepően biztos és nagy. *Haranghy* Jenő bravuros vonalvezetése figurális problémákat old meg majdnem fölényesen. *Horváth* József brilliáns felkészültségü technikus, aki a képmegoldásban ujszerüségre törekszik. *Párizs* Erzsi finom részlethatásokkal jó megfigyelésről tesz tanuságot. *Kövesdy* Géza szénrajzait nyugodtság jellemzi. Egy-két fényproblémája figyelmet ébreszt. *Agoston* Vencel fejlődésben van, még kiegyensulyozatlan, megoldásban nem mindig következetes. *Baranski* E. László sgrafitto szineskartonja dekorativ. A naturalista *Hessky* Iván ezuttal is ötletes és hatásos. *Baron* Gyula párisiasan könnyed és preciöz. *Bardócz* Árpád portréi elmélyedő studium eredményei. *Jaschik* Álmos illusztrációi artisztikusak. *Csengery* Ibolya és H. *Ficzere* Irma biztató tehetségek. *Vasinka* Géza már több mint igéret, komoly tehetség. S. *Szőnyi* Lajos az értékesebbek közé tartozik, kulturált festő. *Czigler* Lotti szintén fejlődésképes. *Nadler* Róbert, *Edvi-Illés* Aladár, *Hende* Vince, *Kunffy* Lajos, *Dióssy* Antal, *Neogrády* Antal, *Szigeti* Jenő, *Uitz* János, *Wirker* Ferenc részben mint beérkezett és ezuttal is értékest nyujtó piktorok, részben fiatalok, akik együtt sikerrel próbálták meg a kiállitás nivóját emelni.

Kolba Gyula

Az ifjuság varázsának művésze

Márton Lajos kiállitása

Abban a sokat emlegetett vitában, hogy vajjon a művészet lehet-e erkölcsös, vagy erkölcstelen, érdekes argumentum volna Márton Lajos kiállitása. Ezeknek a kategóriáknak valamelyikébe lehet sorolni azt a lelkületet, amely a művekből, vagy azok összességéből elősugárzik s Márton Lajos képeiből nem a fájdalmas, rossz és anarchikus vágyak zürzavara árad a néző lelkébe, hanem az érintetlen ifjuságnak acélos és liliomos varázslata. Az a generáció, amely most van a huszadik és harmincadik éve közt, jól ismeri őt, hiszen az ő rajzain, illusztrációin nőtt fel. Ezek az *illusztrációk adják a kiállitás* törzsanyagát: a stilusuk és a technikájuk már egy évtized óta nem változott, de ez nem fejlődésmegállást jelent, hanem egy azóta iskolát teremtett stilus aranykorát. Itt vannak még a *külföldi cserkésztáborozások pasztelképei*, üde és kékszemü északi arcok: pufók hollandok és dánok s hórihorgas, csontos angol kamaszok. Akik a művésznek csak rajzait ismerik, azokat szinte meg is lepi festményeinek tökéletessége, a szigoru vonalkezelésü grafikus ezekben könnyed impresszionista; felejthetetlenül festette meg egyik ilyen képén a nyári Balaton felett lángoló verőfényt, amelynek hősége és izzása szinte árad a képről. Utoljára hagytuk azt a két képét, amelyeket tulajdonképpen először kellett volna megemlitenünk s amelyek a diszhelyet is foglalják el a kiállitáson, a Károlyi-palota tágas renesszánsztermében: *Serédi* Jusztinián hercegprimásnak és *Mikes* János gróf szombathelyi megyéspüspöknek portréját. Aki annyira par excellence a léleknek rajzolója, mint Márton, annak izgalmas és vonzó probléma lehet a portré. A művész nagyszerüen érzékelteti a magyar egyház fejében azt a grandiózus méltóságot, amelyben van valami a fejedelmekéből: az egyház kétezeréves méltóságát és hatalmát s a diplomata zárt és félelmetes fegyelmezettségét. Mikes gróf arcképe pedig a püspök arisztokratikus, energikus és szines egyéniségét érezteti. Előnye a kiállitásnak az is, hogy rendkivül változatos témában, stilusban és technikában, ami a kiállitás megtekintését nemcsak művészi élvezetté, hanem kedves szórakozássá is teszi. A népszerü művész kiállitását állandóan nagy közönség keresi fel. A kiállitás mindennap megtekinthető d. e. 10 és d. u. 5 között.

S. S. A.

— **Bánk bán Kürti Józseffel.** A Nemzeti Szinház szombaton este Katona József szomorujátékát, a Bánk bánt ujitotta föl. A repriznek különös jelentőséget adott, hogy a cimszerepet a Nemzeti Szinházhoz visszaszerződött *Kürti* József játszotta. Kürti József férfias, mélyen átgondolt, tömör alakitása nagy hatást tett a közönségre, amely a viszontlátás örömének meleg hangulatában lelkesen ünnepelte a kiváló művészt. Az előadás különben is igen szép és művészi magaslaton álló volt. Melinda szerepét ezuttal is *Tasnády* Ilona játszotta a nála megszokott bensőséggel. Gertrud királyné szerepében *Hettyey* Aranka a drámai nagyvonaluság minden fenségét érzékeltette. Biberach *Palágyi* legkitünőbb szerepei közé tartozik. *Rózsahegyi* Tiborca, *Gál* Gyula Mikhál bánja, *Bartos* Gyula Peturja régi erejükben ragyognak. Igen jó volt Ottó szerepében *Abonyi*, II. Endre királyt *Forgács* Antal játszotta igen stilusosan.

— **A Bérkaszárnya zenéje.** Az *Uj Szinház* megnyitó darabját, a Bérkaszárnya cimü tragikomédiát a rendezés mint melodrámát mutatja be. A darab főjeleneteit finom, halk zenei aláfestés kiséri. Modern muzsika ez, ugy dallamaiban és egész felépitésében, mint hangszineiben. Különös fordulataival, merész harmonizálásaival nagyon alkalmas ez a zene, hogy a darab misztikus alaphangulatát megadja s egyébként is igen stilusosan simul az egyes szinpadi képekhez. Szerzője *Angyal* László, egy tehetséges fiatal magyar muzsikus, aki nemrég jött vissza Párisból.

— **Az uj Déryné ifjasszonyt pénteken mutatja be a Nemzeti Szinház.** *Herczeg* Ferenc Déryné ifjasszony cimü darabja, melynek 3. felvonását a szerző ujból átdolgozta, pénteken, szombaton, vasárnap és hétfőn kerül bemutatásra *Bajor* Gizivel a cimszerepben. A többi szerepet Cs. *Aczél* Ilona, D. *Ligeti* Juliska, *Kiss* Irén, *Somogyi* Erzsi, *Pethő* Attila, *Csortos* Gyula, *Rózsahegyi* Kálmán, *Mihályfy*, *Fehér*, *Sugár* és *Pethes* Margit alakitja.

— **Operaház.** Országos gyászünnepünk alkalmából első dalszinházunk is méltóan rótta le kegyeletét az aradi vértanuk szent emlékének. *Erkel* klasszikus magyar operája, a: *Hunyadi László*, leghivebb visszatükrözője az aradi szomoru napoknak! . . . A mára tervezett ünnepi előadásnak Erzsébet-szerepét *Németh* Mária, hirtelen keletkezett mandulagyulladása miatt lemondotta. Ma esti fellépése lett volna első szereplése az idei évadban, de a leggondosabb és legodaadóbb orvosi kezelés sem javithatott anynyira betegségén, hogy eleget tudna tenni vállalt kötelezettségének s ezért helyette a széphangu *Bodó* Erzsi énekelte Erzsébetet, kinek szép organuma és stilusos előadása minden tekintetben dicsérendő művészi teljesitmény volt. A kitünő előadás nagy sikeréből méltán vették ki részüket: *Rösler* Endre kulturált hangu V. Lászlója, *Vencell* Béla nagyszerüen megjátszott Czillei Ulrikja, *Székelyhidy* Ferenc remekbe formált Hunyadi Lászlója, *Tóth* Erzsi stilusos Mátyása, *Palló* Imre hatalmas hangu Gara nádora, *Sándor* Erzsi előkelő énekművészetü Máriája, *Komáromy* érceshangu Rozgonyija és *Sándor* Mária széphangu hölgye. A nézőteret zsufolásig megtöltő diszes hallgatóság, élén a kormányzóval és nejével, nagy élvezettel hallgatta a kitünő, nagyon szép kiállitásu és körültekintő gonddal rendezett előadást, melyet a pompásan szóló zenekar élén *Rékai* Nándor karnagy vezényelt előkelő nagyvonaluasággal. *(S.)*

— **A Postatakarékpénztár aukciója.** A Postatakarékpénztár évadnyitó aukciója képanyagának gazdagságával tünik fel. Egy pár régi ismeretlen alkotáson kivül a biedermeyer egyik érdekes képviselőjének, *Beck* Vilmosnak női feje, továbbá *Grimm* Rezsőnek történelmi képe, *Pallik* Bélának két kisebb, de finom hatásu kompoziciója tünik fel. Az ujabb mesterek közül már ott látjuk *Ferenczy* Károlyt, *Réti* Istvánt, *Rudnay* Gyulát, *Gulácsy* Lajost, *Szüle* Pétert és *Mednyánszky*t, akinek egy pár rajza emlitésre méltó. A plasztikai részben a keletázsiai anyag, az iparmüvészeti kollekcióban pedig egy pár XIX. századbeli nipp az értékesebb. Régi ezüstékszerek, porcellán- és üvegnemüek, továbbá a szokásos butor- és szőnyeganyag kerülnek még aukcióra vasárnaptól kezdve.

— **A Budapesti Szemle** októberi száma a szokott módon gazdag és változatos. *Négyesy* László közoktatásügyünk feladatait jelöli ki. *Bajza* József ismertet egy XVII. századi horvát époszt, melynek hőse Kálmán magyar király. *Dékány* István a társadalmi osztály problémáit világitja meg. *Németh* Gyula az akadémiának a keleti filológiai kutatással való kapcsolatát ismerteti, *Németh* Antal pedig a nyugati és keleti bábjáték különbségeit magyarázza. *Rubinyi* Mózes egy uj világnézeti kisérletet ismertet. A szépirodalmi részt egy Lagerlöf-novella és Gerhart *Hauptmann* „Es Pippa táncol“ c. filozófikus mesejátékának harmadik felvonása képviseli. Ez utóbbit *Harsányi* Kálmán forditotta. A tartalmas szá-

MIT HOZ A DIVAT

Izléses kalapokat, ruhákat, kabátokat elegáns készitésben, a ma annyira kedvelt szinekben

Láthatja mindezt művésziesen kiállitott kirakatainkban
Kell-e ujból mondanunk, hogy kvalitásaink verhetetlenek,
áraink viszont a legalacsonyabbak?

NEM — ezt Ön már ugy is tudja!

CORVIN-ÁRUHÁZ

mot könyvismertetések és birálatok egészitik ki.

— **Vályi Nagy Géza költeményei lengyel forditásban.** Vályi Nagy Gézának, az ismert költőnek — a kommun alatt üldözött, bujdosó nemzeti gondolatnak hangot adó — „Magyar Sirámok" cimü verseskönyvét *Pazurkiewicz* Szaniszló dr., a czestochowai Sienkiewicz-főgimnázium tanára lengyelre forditja.

HANGVERSENYEK

— **A „KANSz"-zenekar hangversenye.** A KANSz szimfónikus zenekara az 1928/29. évadban rendezendő sorozatos hangversenyeit folyó hó 13-án, este félnyolc órai kezdettel a Vármegyeház közgyülési termében (IV., Városház-utca 7. I. emelet) következő müsoru hangversennyel kezdi meg: Weber: nyitány a „Büvösvadász" cimü dalmüből, Volcmann: Szerenád, Haydn VI. Szimfonia, Mozart A-dur fuvolaverseny, Massenet: Scenes Pittoresques, Kéler: Rákóczi-nyitány. A többi hangverseny a következő keretben mozog. Schubert-est, két magyarest, zenetörténetiest, klasszikus táncest. Belépőjegyek 3, 2 és 1 pengős árban, melyek féláron a Szövetség irodájában, V., Kossuth Lajos-tér 4. szám és a zenekar tagjainál kaphatók. Jelezzük még azt, hogy a zenekarba belépni óhajtó vonós, vagy fuvós hangszert játszó urak irásban a karnagy cimén jelentkezhetnek. (Calligaris Ferenc I., Aladár-u. 22.)

Hangversenynaptár

Hétfő: A berlini tanitók énekkarának hangversenye (fél 8. Z.) R. — *Kedd:* Andreas Hankland szerzői estje (8. Z. kisterem) St. — *Szerda:* Bertram Dynaphon zenekarának aetherhullám hangversenye (fél 8. V.) R. — *Csütörtök:* Jack Thibaud hegedüestje (fél 8. V.) H. — *Szombat:* Fedák Sári és Szilágyi Imre dr. I. közös magyar nótaestje (fél 9. V.) H. — *Vasárnap:* Fedák Sári és Szilágyi Imre dr. II. közös magyar nótaestje (fél 9. V.) H.

A SZINHÁZAK KÖZLEMÉNYEI

Mary Dugan bünpöre — A farkas

— A legnagyobb sikerek a Vigszinház jövő heti müsorán —

Vonzóerejének és népszerüségének teljében jut el jövő szombaton első jubileumához a

Mary Dugan bünpere

Most vasárnap, hétfőn, szerdán, pénteken és szombaton (25-ödször) játsszák a nagyhatásu, szenzációs drámát. *Molnár* Ferenc világhirü vigjátéka,

A farkas,

kedden, csütörtökön és jövő vasárnap este szerepel a müsoron.

Most vasárnap délután hosszabb pihentetés után a

A templom egere

kerül szinre a bemutató eredeti szereposztásában. (Mérsékelt helyárak.)

A Nizzai Éjszaka sikere a Városi Szinházban

A nagyközönség és sajtó egybehangzóan állapitotta meg, hogy a *Nizzai éjszaka* az utóbbi évek egyik legnagyobb operettsikere.

Szinrekerül, a bérleti előadások kivételével, minden este.

E heti előadások: ma, vasárnap este, kedd, csütörtök, szombat és vasárnap este.

Legdrágább hely 6 pengő.

A Király Szinház uj darabja nagy siker

A Király-szinház ujdonsága, a *„Puszipajtás"*, tizenhétszer töltötte meg a Király-szinházat olyan közönséggel, amely az előadást az első jelenettől az utolsóig végigkacagta, a számok tulnyomó részét pedig megismételtette. Ez a kedves, mulatságos, ragyogó kiállitásu operett, amely 15-én, hétfőn eléri a 25-ik előadás jubileumát, minden este müsoron van *Biller* Irénnel, *Vaály* Ilonával, *Orosz* Vilmával, *Bársony* Rózsival, *Lázár* Máriával, *H. Balla* Mariskával, *Sziklay* Józseffel, *Dénes* Oszkárral, *Boross* Gézával, *Solthy* Györggyel, *Feleki* Kamillal és *Sándor* Istvánnal a főszerepekben. — Most, vasárnap délután mérsékelt helyárakkal a „Szeretlek!" cimü nagyon mulatságos operett kerül szinre. — Jövő vasárnap délután ugyancsak mérsékelt helyárakkal felujitják a világhirü és ragyogó kiállitásu „Rose Marie" cimü amerikai operettet, melynek főszerepeit *Vaály* Ilona, *Biller* Irén, *Orosz* Vilma, *Kászonyi* Gizi, *Rátkai*, *Latabár*, *Solthy*, *Sándor* István és *Pártos* játsszák.

Jolly Joker

Belvárosi Szinház

Honthy Hannával

minden este.

Most és jövő vasárnap d. u. (mérs. helyár.)

„A Nászéjszaka"

Honthy Hannával

Rendkivül olcsó, mulatságos gyermekelőadás a Király Szinházban

Szombaton, e hó 13-án délután fél 4 órakor kezdi meg a Király-szinház a gyermekelőadások sorozatát. Első alkalommal „Gulliver utazásai" kerül szinre. A darab után rendkivül mulatságos kabaré-előadás lesz. Erre az előadásra, amelyet Feld Irén, a nagyszerü gyermek-mesélő rendez, a legdrágább hely 4 pengő, a legolcsóbb hely 40 fillér.

— **A Régi Nyár** első mérsékelt helyáru előadása ma, vasárnap délután a *Városi Szinházban.*

— **A Filharmoniai Társaság** az idei évadban nyolc hangversenyt és ugyanennyi nyilvános főpróbát tart bérletben. A bérletjegyek iránt **igen nagy érdeklődés nyilvánult meg Rózsavölgyinél.** A legnagyobb körültekintéssel összeállitott müsoron szerepelnek Stefániai Imre, Spalding Albert, Horovitz Wladimir és Cecilia Hansen. Bérletjegyek 30—50 százalékkal olcsóbbak az egyes jegyekkel szemben. Előjegyzett bérletjegyek csakis hétfő estig (október 8.) tartatnak fenn. Müsortervezet a jegypénztárnál.

— **Kálmán Mária** hegedümüvésznő zenekari estje Zsolt Nándor vezetésével október 21-én. Vivaldi, Brahms, Glazounov. (Harmonia.)

— **A magyar mult tanulságai az Urániában.** Okos ember és életrevaló nép kétszer ugyanabba a hibába nem esik. Ez az oka annak, hogy a magyarság is minden sorsesapás után különös érdeklődéssel fordul a mult felé, hogy tanulságot meritsen belőle és okulva épitsen magának jobb jövőt. Ezt az okulást szolgálja az *Uránia* akkor, amikor programjára vette a *Magyar mult tanulságai (Augsburg, Muhi, Mohács)* cimü történelmi előadássorozatot. A fájdalmasan aktuális régi eseményekről *Szentirmay* Imre dr. tanár az Urániában október hó 12-én, pénteken, továbbá 22-én és 29-én, hétfőn délután fél 4 órakor tart előadást.

— **A Librairie Francaise,** a francia követség védnöksége alá tartozó iskolák számára előirt tankönyveket leszállitott áron adja. Camerlynck France I. három pengő, France II. három pengő 50 fillér. Irányi-utca 18.

— **Avedik Félix dr. kir. törvényszéki biró:** A *Norvég fjordok*-ról tart előadást csütörtökön délután fél 4 órakor az *Urániában.*

— **Méhes Gyula dr. egyetemi m. tanár,** az *Uránia* kiváló természettudományi előadója, népszerü előadásait október hó 14-én, vasárnap délelőtt 11 órakor kezdi meg az *Urániában.* A kiváló tudós a „Valóság és csoda határán" cimen tartja első előadását, amelyet szebbnél-szebb álló- és mozgóképekkel illusztrál.

A szinházak vasárnapi müsora

MAGYAR KIRÁLYI OPERAHÁZ: A Trubadur (A bérlet 3. sz.). (Fél 8).

NEMZETI SZINHÁZ. Délután: A peleskei nótárius; este: A krétakör. (Délután 3 — este fél 8).

A NEMZETI SZINHÁZ KAMARASZINHÁZA: Délután: Husvéti vakáció; este: Bunbury. (Délután 3 — este háromnegyed 8).

VIGSZINHÁZ: Délután: A templom egere; este: Mary Dugan bünpöre. (Délután 3 — este 8).

MAGYAR SZINHÁZ. Délután: Hotel Imperial; este: Danton halála. (Délután 3 — este 8).

KIRÁLY SZINHÁZ: Délután: Szeretlek!; este: Puszipajtás (Délután 3 — este 8).

VÁROSI SZINHÁZ: Délután: A régi nyár; este: Nizzai éjszaka. Délután 3 — este fél 8).

BELVÁROSI SZINHÁZ: Délután: Nászéjszaka; este: Jolly Joker. (Délután 3 — este 8).

FŐVÁROSI OPERETTSZINHÁZ: Délután: Zenebona; este: Lulu (Délután fél 4 — este 8).

UJ SZINHÁZ: Bérkaszárnya (8).

ANDRÁSSY-UTI SZINHÁZ: Délután és este: Verebek, Éljen Hacsek!, Emberevők, Pelikán, Mein System, Sport és szerelem. Jelenetek. Magánszámok (Délután fél 4 — este 9).

TERÉZKÖRUTI SZINPAD: Nagy Endre, Salamon Béla, Radó, Rajna Alice, Gárdonyi Lajos, Keglevics Marietta, Posner Magda, Bodó Ica, Berky, Palotay Erzsi, Elek Ica (fél 9).

ROYAL ORFEUM: Délután és este: Reso, Ilona et Gina Karolewna, Olga Lanoff, Schulatoffs, Benny Csimpánzai, Mme Canova, 2 Stuart, Stollson, Long Emil et Co., Schumann, „Ha elmész" Zerkovitz—Szilágyi zenés jelenete, „Resománia" Faragó Sándor tréfája, Bellák Miklós, Horváth Böske, Sárossy Mihály. (Délután fél 4 — este 8).

A szinházak heti müsora

MAGYAR KIRÁLYI OPERAHÁZ. Hétfő: Nincs előadás. Kedd: Othello (Kalenberg József vendégfelléptével. D. bérlet 4. sz.). Szreda: Szöktetés a szerályból (C. bérlet 4. sz.). Csütörtök: Bajazzok (Leuer Hubert vendégfelléptével és Ilbak Ella táncestje. A. bérlet 4. sz.). Péntek: Bohémélet (F. bérlet 4. sz.). Szombat: Lakmé (E. bérlet 4. sz.). Vasárnap: Tristan és Izolde (Leuer Hubert vendégfelléptével (B. bérlet 4. sz.). Hétfő: Nincs előadás. Kedd: A Rajna kincse (Uj bemutatással. Ötvenedszer. A. bérlet 5. sz.). (Fél 8).

NEMZETI SZINHÁZ. Hétfő: Váljunk el (B bérlet 4. sz.). Kedd: Cyrano de Bergerac (K. bérlet 5. sz.). Szerda: Kéz kezet mos (D. bérlet 4. sz.). Csütörtök: Szentiványéji álom. Péntek: Déryné ifjasszony (E szinpadon először. A. bérlet 5. sz.). Szombat, vasárnap este és hétfő: Déryné ifjasszony (B. bérlet 5. sz.). Vasárnap délután: Szibéria. Kedd: Cyrano de Bergerac. (Délután 3 — este fél 8).

A NEMZETI SZINHÁZ KAMARASZINHÁZA. Hétfő: A fösvény. Kedd: Bunbury. Szerda: A házi tündér. Csütörtök: A krétakör. Péntek: Válás után. Szombat: Az üzlet üzlet (Uj betanulással. először). Vasárnap délután: Bunbury; este: Az üzlet üzlet. Hétfő: Az üzlet üzlet (K. bérlet 7—8. sz.). Kedd: Bunbury (Délután 3 — este háromnegyed 8).

VIGSZINHÁZ. Hétfő: Mary Dugan bünpöre. Kedd: A farkas. Szerda: Mary Dugan bünpöre. Csütörtök: A farkas. Péntek: Mary Dugan bünpöre. Szombat: Mary Dugan bünpöre (huszonötödször). Vasárnap délután A házibarát; este: A farkas. Hétfő: Mary dugan bünpöre. (Délután 3 — este 8).

MAGYAR SZINHÁZ. Egész héten minden este: Danton halála. Vasárnap délután: Hivatalnok urak. (Délután 3 — este 8).

KIRÁLY SZINHÁZ. Egész héten minden este: Puszipajtás. Szombat délután: Gulliver utazásai (gyermekelőadás). Vasárnap délután: Rose Marie. (Délután 3 — este 8).

VÁROSI SZINHÁZ. Hétfő: A varázsfuvola (A bérlet 4. sz.). Kedd: Nizzai éjszaka. Szerda: Bohémélet (D. bérlet 4 sz.). Csütörtök: Nizzai éjszaka Péntek: Aida (C. bérlet 4. sz.). Szombat délután: A Gyurkovicsfiuk; este: Nizzai éjszaka. Vasárnap délután: A régi nyár este: Nizzai éjszaka. Hétfő: Lammermoori Lucia (E szinpadon először. A. bérlet 5. sz.). (Délután 3 — este fél 8).

BELVÁROSI SZINHÁZ. Egész héten minden este: Jolly Joker. Vasárnap délután: Nászéjszaka (Délután 3 — este 8).

FŐVÁROSI OPERETTSZINHÁZ. Hétfő. kedd: Lulu. Szerda, csütörtök: Nincs előadás. Péntek: Az utolsó Verebély-lány (nyilvános főpróba). Szombat délután: Postás bácsi szerencséje (gyermekelőadás); este: Az utolsó Verebély-lány (először). Vasárnap délután: Zenebona; este: Az utolsó Verebély-lány. (Délután fél 4 — este 8).

UJ SZINHÁZ. Egész héten minden este: Bérkaszárnya (8).

ANDRÁSSY-UTI SZINHÁZ. Egész héten minden este és vasárnap délután: Verebek, Éljen Hacsek!, Emberevők, Pelikán, Mein System, Sport és szerelem. Jelenetek. Magánszámok. (Délután fél 4 — este 9).

TERÉZKÖRUTI SZINPAD. Egész héten minden este: Nagy Endre, Salamon Béla, Radó, Rajna Alice, Gárdonyi Lajos, Keglevics Marietta, Posner Magda, Bodó Ica Berky, Palotay Erzsi, Elek Ica (fél 9).

ROYAL ORFEUM. Egész héten minden este és vasárnap délután: Reso, Ilona et Gina Karolewna, Olga Lanoff, Schulatoffs, Benny csimpánzai, Mme Canova, 2 Stuart, Stollson, Long Emil et Co., Schumann, „Ha elmész" Zerkowitz—Szilágyi zenés jelenete, „Resománia" Faragó Sándor tréfája, Bellák Miklós, Horváth Böske, Sárossy Mihály. (Délután fél 4 — este 8).

Mozgófényképszinházak müsora

BATTHYÁNY MOZGÓ (Markovics Iván-utca) *SPION!* Rendezte: Fritz Lang. Főszereplők: Rudolf Klein Rogge, Willy Fritsch és Louis Ralph. — Előadások kezdete hétköznapokon háromnegyed 5, 7 és egynegyed 10 órakor. Vasár- és ünnepnapokon 3, 5, egynegyed 8 és fél 10 órakor.

BELVÁROSI MOZGÓ. (IV., Irányi-utca 21. Telefon: Aut. 833—29.) *Holtak szigete.* Dráma 8 felvonásban. Főszereplők: Levis Stone, Doris Kenyon és Gilbert Rolland. — *Szőke, egy éjszakára.* Ragyogó vigjáték 8 felvonásban. Főszereplők: Marie Prevost és Harrison Ford *Magyar Hiradó.* — Vasárnap délután 3 órakor *Az ezüstholló* a Gyerekszinház előadásán. — Az előadások folytatólagosak. — Jegyelővétel délelőtt 11—1 óráig.

A népszerüség világrekorderei

együtt lépnek fel Stendhal világhirü regényének **»Rouge et noir«-jának** filmváltozatában

A

Titokzatos futár-ban

csütörtöktől

Forum Palace Capitol

CAPITOL (Baross-tér. Telefon: József 343—37.) *Ördög bibliája.* Pathe Cinoromans gyár társadalmi drámája. Főszereplők: Jean Angelo és Lucien Dalsace. — *Asszony a kinpadon.* Főszereplők: Lilly Damita és Wladimir Gaidarow. — *Schweitzer Oszkár* hegedümüvész koncertje. — *Fox Journal Magyar Hiradó.* Előadások hétköznap 5, egynegyed 8 és fél 10 órakor. Vasár- és ünnepnap fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor.

CORSO (Váci-utca 9.) Aut. 874—02. *Riadó!* Vidám filmregény 8 felvonásban. Főszereplő: Jackie Coogan. — *Bernhard Kellermann utazása a Dárius birodalmában* (Persiában) 6 felvonásben. — *Magyar- és Paramount-hiradó.* — Előadások kezdete hétköznapokon 4, háromnegyed 6, háromnegyed 8 és háromnegyed 10, vasárnap 3, háromnegyed 5, fél 7, egynegyed 9 és 10 órakor.

CORVIN Üllői-ut és József-körut sarok. Telefon: J. 389—88. 1. *Hiradók.* — 2. *Édes komám.* Amerikai filmjáték 6 felvonásban. — *Négy fivér.* 10 felvonásban. Főszereplők: James Hall és Margarete Mann. — Előadások kezdete hétköznapokon fél 6, fél 8 és fél 10 órakor. Vasárnap fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor.

DÉCSI MOZI (VI., Teréz-körut 28. szám. Jegyrendelő telefon: Aut. 213—43 és Aut. 259—52.) Grete Garbo és Lars Hanson főszereplésével: *Csillagok utja.* Metro szuperattrakció 9 fejezetben. Amerika Vénusza. — Joan Crawford főszereplésével: *A texasi lovag.* 7 fejezetben. — *Hiradók.* — Az uj dohányzó és váróterem megnyilt! — Előadások kezdete hétköznapokon 4, 6, 8 és 10 órakor. Vasár- és ünnepnapokon 3, háromnegyed 5, fél 7, egynegyed 9 és 10 órakor.

ELIT MOZGÓ. (Lipót-körut 16. Telefon: L. 961—51.) Csak 16 éven felülieknek! *Marokkói kémnő.* Dráma 8 felvonásban. Főszereplők: Várkonyi Mihály, Jetha Goudel és Josef Schildkraut. — *Vámpirok.* Bünügyi regény 7 felvonásban. Főszereplő: Lon Chaney. — Előadások kezdete hétköznapokon 5, egynegyed 8 és fél 10 órakor. Vasárnap 3, háromnegyed 5, egynegyed 7, 8 és háromnegyed 10 órakor.

FÉSZEK MOZGÓ (József-körut 70. sz. Tel.: 460—40.) *Vámpirok.* Filmparodia 8 felvonásban. Főszereplő: Lon Chaney. — *A holtak szigete.* Dráma 8 felvonásban. Főszereplő: Lewis Stonne. — Előadások kezdete hétköznapokon 4, 6, 8 és 10 órakor. Vasárnap 3, háromnegyed 5, fél 7, 8 és háromnegyed 10 órakor. — Vasárnap délelőtt 10—1-ig burleszkmatiné.

FORUM Kossuth Lajos-utca 18. Jegyrendelés telefonjai: Aut. 895—43 és 897—07. Lily Damita utolsó európai filmje: *Asszony a kinpadon,* a férfiőszereplő: W. Gaidaroff. — *Az ördög bibliája.* Egy herceg regénye. — *Válasszon halálnemet.* Burleszk. — *Magyar Hiradó.* — *Fox Hiradó.* — Előadások kezdete hétköznapokon 5, egynegyed 8 és fél 10 órakor. Vasár- és ünnepnap 4, 6, 8 és 10 órakor.

KAMARA Telefon: József 440—27. 1. *Hiradók.* — 2. *Édes komám.* Amerikai filmjáték 6 felvonásban. — 3. *Négy fivér.* 10 felvonásban. Főszereplők: James Hall és Margarete Mann. — Előadások kezdete szombaton egynegyed 5, egynegyed 7, 8 és 10, vasárnap egynegyed 4, 5, háromnegyed 7, fél 9 és 10, hétfőn, kedden és szerdán egynegyed 7, 8 és 10 órakor.

KORONA MOZGÓ. (I., Attila-körut 15. Telefon: Aut. 533—18.) *Serdülő lányok.* Diáktragédia filmen 8 felvonásban. Főszereplő: Grete Mosheim. — *Saxofon Zsuzsi.* Jazz és móka 8 felvonásban. Főszereplő: Anny Ondra. — Előadások kezdete hétköznapokon 5, 7 és 9 órakor. Vasár és ünnepnapokon fél 3 órától folytatólagosan.

NYUGAT-MOZGÓ (Teréz körut. Tel.: T. 91—62 sz.) *Vámpirok.* Dráma 8 felvonásban. Főszereplők: Lon Chaney és Conrad Nagel. — *Mit tudsz még?* Vigjáték 8 felvonásban. Főszereplő: Patsy Ruth Miller. — *Álmok városa Velence.* Eredeti felvétel, 2 felvonásban. — Az előadások folytatólagosak.

OMNIA (József-körut 31. Telefon: J. 301—25.) Greta Garbo főszereplésével: *Csillagok utja.* Attrakció 10 fejezetben. Dalmady Erzsébet énekbetétjével. — *Riadó.* Jackie Coogan ez évi első filmje, 10 fejezetben. — *Hiradók.* — Előadások kezdete hétköznapokon 5, egynegyed 8 és fél 10 órakor. Vasárnap 4, 6, 8 és 10 órakor. — *Assisi Szent Ferenc* énekbetéttel hétköznapokon délután fél 4 órakor, vasárnap délelőtt 11 órakor.

ORION FILMSZINHÁZ. (IV., Eskü-ut 1. Az Erzsébet-híd pesti hidfőjénél. — Telefon: Automata 831—02.) *Csillagok utja.* Victor Seaström mesteri rendezésében egy színésznő drámája. Főszereplők: Greta Garbo és Lars Hanson. — *Három csésze tea.* Amerikai vigjátéksláger 8 felvonásban. Főszereplők: Aileen Pringle, Lew Cody és Owen Moore. — *Külföldi Hiradók.* — *Magyar Hiradók.* — Előadások kezdete hétköznapokon (szombat kivételével) fél 6, fél 8 és fél 10 órakor. Szombat és vasárnap fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor. — Jegyelővétel délelőtt 11—1 óráig.

PALACE FILMSZINHÁZ. (A Newyork-palotával szemben. Jegyrendelés: József 365—23.) Stárok müsora! *Asszony a kinpadon.* Főszereplők: Lily Damita és Wladimir Gaidaroff. — *A tetszhalott férj.* Főszereplők: May Mc Avay és Conrad Nagel. — *Hiradók.* — Előadások hétköznapokon 5, 6, 8 és 10 órakor. Vasárnap 4, 6, 8 és 10 órakor.

RADIUS FILMSZINHÁZ. (VI., Nagymező-utca 22—24. Telefon: Aut 292—50 és Aut 220—98) 1. *Riadó!* Jackie Coogan első legényszerepe 12 felvonásban. Partnere: Claire Windsor. — 2. *Három csésze tea.* Metro-vigjáték 10 felvonásban. Főszereplők: Lew Cody, Aileen Pringle és Owen Moore. — 3. *Magyar- és Paramount-hiradók.* — Előadások kezdete hétköznapokon (szombat kivételével) 5, egynegyed 8 és fél 10 órakor. Szombat, vasár- és ünnepnapokon 4, 6, 8 és 10 órakor.

ROYAL APOLLO (Telefon: József 429—46 és 419—02.) Kizárólagos joggal! — *Cirkusz* Egy félszeg fickó kalandjai. Star világattrakció Főszereplő: Charlie Chaplin. — *Flörtöl a feleségem.* Vigjáték 8 felvonásban. Főszereplő: Carmen Boni. — Előadások kezdete ma, október 7-én, vasárnap 4, 6, 8 és 10 órakor, hétfőtől 5, ½8 és fél 10 órakor.

SIMPLON MOZGÓ (Horthy Miklós-ut 39 szám.) *A mai müsornak nem kell reklám!* — Előadások kezdete **4, 6, 8 és 10 órakor.**

FÜGGÖNYÖK

ÁGYTERITŐK, VITRAGEOK

minden kivitelben, továbbá

FÜGGÖNYSZÖVETEK és CSIPKÉK

Bérczi D. Sándor Dessewffy-utca 5 és Calvin-tér 7

— (Repülőgéppel is kedvezményesen lehet utazni a Budapesti Nemzetközi Vásárra.) A szombaton megnyiló *Budapesti Nemzetközi Vásár* vendégei ez évben először *repülőgépen* is jelentős kedvezményeket élveznek. Mint értesülünk, a *Magyar Légiforgalmi Rt.* és a *Nemzetközi Légiforgalmi Rt.* igazgatóságai hozzájárultak ugyanis ahhoz, hogy egész Európát behálózó légijárataik husz százalékos kedvezménnyel szállitsák a Budapesti Nemzetközi Vásár igazolványaival ellátott utasokat. E kedvezménynek különös jelentőséget kölcsönöz az, hogy az emlitett légiforgalmi részvénytársaságok megállapodtak a MÁV-val abban, hogy azoknak az utasoknak is megadják ezt a kedvezményt, akik esetleg csak az egyik utat kivánják repülőgépen megtenni. Eszerint tehát a vásár látogatói vonattal érkezhetnek és repülőgépen utazhatnak vissza, vagy forditva és ebben az esetben is igényt tarthatnak a kedvezményre.

— (A vidéki asztalosipar sérelme.) A vidéki asztalosiparosság köréből egyre sürübben hangzik a panasz, hogy a *Fővárosi Faárugyár* ügynökei bejárják az országot és a gyár által készitett koporsót a vidéki temetkezési vállalkozóknál helyezik el. A *Faárugyárnak* ez az eljárása a vidéki asztalosiparosság soraiban a legnagyobb nyugtalanságot váltotta ki. A Faárugyár hatósági üzem jellegénél fogva sokkal kedvezőbb helyzetben van, mint a vidéki asztalos kisipar, mert fizetési kedvezményeket is nyujt a temetkezési vállalatoknak és ezzel a vidéki asztalosoknak felbecsülhetetlen károkat okoz. Az *Asztalos Mesterek Országos Szövetsége*, a Faárugyár vidéki koporsószállitásával kapcsolatosan felterjesztést intézett a főváros tanácsához, amelyben kifejti, hogy a *Faárugyár* mint hatósági üzem nem fejthet ki egyenlőtlen versenyt és nem jogosult arra, hogy üzleti vállalkozás módjára kiszálljon a vidékre az asztalos kisiparosok helyzetét rontani.

Külföldiek Budapesten

Britannia: *Hanhold* Ernst mérnök Leipzig, *Casiniri* Raffaele a Soc. Polifonica Romana karmestere Róma, *Wascho* József gyáros Wien *Bobek* Jarolin kereskedő Wien, *Laroche* Alfréd egyetemi hallgató Basel, *Schirner* Arthur mérnök Bécs.

— (Kedvezményes utazás turisták és kirándulók részére.) Turisták, kirándulók, természetbarátok örömmel vettek tudomást a Budapesti helyiérdekü vasutak uj menetjegykedvezményéről. A helyiérdekü vasut ugyanis a menettértijegy árából ujabban 55% kedvezményt ad szok részére, akik 10 tértijegyet váltanak. Ha tehát valaki p. o. Rómaifürdőre, Csillaghegyre, Pomázra, Szentendrére, Gödöllőre, Szentjakabra, Mátyásföldre, Törökbálintra, Kamaraedőre és Dunaharasztira egyszerre váltja meg tértijegyét akkor ezen 10 jegy ára 12 P 59 fillérrel szemben, csak 6 pengőbe kerül. A tértijegyeket tartalmazó jegyfüzet természetesen bármely más összeállitásban is kapható. Ismertető iratok, felvilágositás és jegyek a Bhév. bérlet pénztárában (V., Visegrádi-utca 6. fld.) kaphatók. Telefon 64—55 forgalmi osztály.

Gyakran volt rá alkalmam az életben megfigyelni, hogy milyen csodálatosan megnyugtató hatása van mindenkire, elsősorban pedig a családfőre az életbiztositásnak, amely lehetővé teszi, hogy takarékoskodásunknak célját, családunk jövőjének biztositását és vagyonunk konzerválását — az élettartamtól függetlenül — megvalósithassuk. Minden mulasztás ezen a téren esetleges korai elhalálozás esetében keserüen megbosszulja magát, a biztositás megkötésének halogatása pedig azt eredményezi, hogy öregebb korban biztositást csak igen drágán vagy egyáltalában nem köthetünk.

Dr. Otto Ritter von Gyssling szkv. tüzértábornok, München

— (Sztrájkba lépnek a saarbrückeni fémmunkások.) *Saarbrückenből* jelentik: A három fémmunkásszövetség értekezletet tartott, amelyen elhatározták, hogy a szövetségek tagjai haladéktalanul sztrájkba lépnek. A sztrájk a továbbfeldolgozó iparok béresökkentése ellen irányul. A munkaadók elfogadták az egyeztető bizottság döntését, ellenben a munkások visszautasitó álláspontra helyezkedtek.

— (Divatrevü a Corvin-áruházban.) A Corvin-áruház tea-szalonjában tegnap ismét divatrevü volt. Tizenöt mannequin a legujabb tavaszi és nyári divatot mutatta be. A termet zsufolásig megtöltő közönség nagy elragadtatással tapsolta meg az egyes divatkreációkat.

Agyvérlödulás, szivszorongás, nehéz légzés, félelemérzés, idegesség, migrén, lehangoltság, álmatlanság a természetes „Ferenc József" keserüviz használata által rövidesen megszüntethetők. Tudományos megállapitások megerősitik, hogy a Ferenc József viz a makacs szákszorulás mindenféle jelenségeinél a legjobb szolgálatot teszi. Kapható gyógyszertárakban, drogériákban és füszerüzletekben.

A budapesti rendőrség leleplezte Európa legnagyobb tolvaj- és szélhámos-bandáját

Többmilliárd koronával kárositották meg a kontinens nagybankjait

(A Nemzeti Ujság tudósitójától.) A *Nemzeti Ujság* három nappal ezelőtt megirta, hogy a rendőrség az *Imperial*-szállóból előállitotta egy magát *Franco Augustonak* mondó olasz állampolgárt és annak állitólagos feleségét, *Cesarina* Lujzát. Mindketten ártatlanságukat hangoztatták, azonban a budapesti rendőrség bravuros nyomozása kideritette, hogy a letartóztatottak egy nemzetközi tolvaj- és csekkhamisitó banda tagjai. Megállapitották, hogy *Franco* Augustot tulajdonképen *Palino Alfredonak* hivják, huszonnyolcéves római ügyvéd, aki *Rasetti* olasz bankhivatalnokkal állt összeköttetésben, aki a *Santo Spirito* nagybanknál teljesitett szolgálatot. *Rasetti* a Santo Spirito bank vezérigazgatójának *Palino* Alfredot mint az összes római hotelek főmenedzserjét mutatta be, aki majd nagy üzletet fog hozni a banknak. A vezérigazgató szivesen fogadta Palino Alfredot, aki pár héten belül *három milliárd magyar korona értékben különböző államok csekkjeit váltotta be a banknál.*

Amikor a pénz a zsebükben volt, mindhárman megszöktek és *Nizzába* utaztak, ahol megalakitották *a tolvajok, zsebmetszők és csekkhamisitók bandáját.* Nizzában üdült *P. Adami* Mariska budapesti lakos, egy ezredes elvált felesége is, akivel megismerkedtek s aki később ismeretségbe került *Morlicanival*, egy Prágában lakó olasz ügynökkel, akit szintén beavattak titkukba. A banda tagjai ekkor szétfutottak és *Európa* összes államaiban zsebmetsző társaságokat szerveztek, akik a külföldiek zsebéből csekkeket lopkodtak össze. A zsebmetszők a csekkeket *Nizzába* küldték, ahol a banda vezére értékesitette azokat. A párisi *National de Credit* bank nizzai fiókjában is be akartak váltani két darab százdolláros csekket, mivel azonban tulajdonosuk azokat letiltotta, a csekkeket nem váltották be. Az egyik százdolláros csekk elfogadójául P. *Adami* Mariska szerepel, ezért a nizzai bankfiók távirati uton kereste meg az *Angol-Magyar Bankot*, hogy tegyen feljelentést *Adami* Mariska ellen a budapesti főkapitányságon. Ezzel egyidőben tartóztatta le a budapesti rendőrség *Palino* Alfrédot és állitólagos feleségét, *Cesarina* Lujzát s mikor tudomására jutott a főkapitányságnak az *Angol-Magyar Bank* utján a bünszövetkezet üzelmei, távirati uton kereste meg a *nizzai, a római, a bécsi* és a *prágai* rendőrséget, hogy *Palino* bandájának összes tagjait, akik ott tartózkodnak, tartóztassa le.

— (Prohászka-rekviemek.) Az *Országos Pázmány Egyesület* április 29-én pénteken délelőtt 11 órakor a Ferencesek belvárosi templomában *Prohászka* Ottokár székesfehérvári püspökért, az egyesület elnökéért rekviemet tart. *Marczell* Mihály dr. pápai kamarás, az egyesület alelnöke mondja a szentmisét. Az elnökség ezuton is kéri mind az egyesület, mind pedig a katolikus társadalmi szervezetek tagjait, hogy a gyászünnepségen minél nagyobb számban vegyenek részt. — A *Szociális Missziótársulat* II. kerületi szervezete szerdán reggel 9 órakor gyászmisét mondatott *Prohászka* Ottokár lelkiüdvéért. A gyászmisét a budai kapucinusok Fő-utcai templomában tartották meg és azon a *Szociális Missziótársulat* központja, valamint kerületi szervezete igen nagyszámu küldöttséggel jelent meg és résztvett a misén az elhunyt nagy főpásztor számos más tisztelője is. A rekviemet *Várady* Géza prelátus tartotta, a szentbeszédet pedig F. *Haász* Brokárd karmelita tartományifőnök mondotta.

Itt emlitjük meg, hogy a *Keresztényszocialista Magántisztviselők Országos Szövetsége* április 26-án választmányi ülést tartott, amelyen *Horváth* István elnök mélyenjáró beszédben inditványozta, hogy *Prohászka* Ottokár elhunyta alkalmából a szövetség mély gyászát jegyzőkönyvben örökitsék meg. A választmány az inditványt elfogadta és határozatában kimondotta a szövetség gyászának, valamint az elnök gyászbeszédének jegyzőkönyvileg való megörökitését.

Az *Aquinói Szent Tamás Társaság* szerdán este felolvasó ülést tartott a központi szeminárium disztermében. Ezen az ülésen foglalta el *Székely* István dr. prelátus halálával megüresedett elnöki széket *Natter* Antal dr. egyetemi tanár, akit a legutóbbi közgyülésen választott meg elnökévé a társaság és ugyanezen az ülésen áldoztak az Aquinói Szent Tamás Társaság megdicsőült védője, Prohászka Ottokár püspök emlékének. *Notter* Antal elnöki székfoglalójában megköszönte a megválasztatását, majd *Kiss* János dr. prelátus, egyetemi tanár tartott előadást Prohászka Ottokár bölcsészettudományi működéséről.

— (Vasuti kedvezmény az országos vizslakiállitásra.) Tudvalevőleg május 29-én országos vizslakiállitás lesz Budapesten. Az *Országos Vizslaklub* értesitése szerint mindazok, kik a kiállitásra a fővárosba utaznak, a Déli Vasut vonalain oda- és visszautazásra 50 százalékos kedvezményben részesülnek. Ugyanez a kedvezmény jár ki a kiállitásra hozott ebeknek is. A féláru jegy váltására jogositó igazolványt 1 pengő 50 fillér ellenében *Nagy* László titkár (Budapest, VIII., Nap-utca 4.) megküldi a jelentkezőknek. A jelentkezés határideje május 10-ike.

— (Botránnyt rendezett és kiderült, hogy csalás miatt körözik.) Az elmult délután a Berlini-téren egy napszámos külsejü ember szónoklatot intézett a közönséghez és borközi állapotban mindenféle badarságot összebeszélt. A szónoklat után dülöngő lépésekkel akart felugrani egy 4-es számu villamosra. Az induló villamosról azonban visszaesett és véres fejjel terült el a kövezeten. Kisebb sérülésével az őrszemes rendőr a főkapitányságra kisérte, hol megállapitották, hogy a jókedvü embert *Szijj* József 42 éves napszámosnak hivják és kitünt, hogy az ügyészség lopás és csalás büntette miatt körözi. Miután beismerő vallomást tett, letartóztatták.

— (A szentesi Országos Népvándorlási Muzeum jubileumi ünnepségei.) A világhires szentesi *Országos Népvándorlási Muzeum* alapitásának 30 esztendős évfordulóját junius elején országos ünnepségek keretében fogják Szentesen megünnepelni. Az ünnepség első része a muzeum-egyesület jubiláris közgyülése lesz és ezen *Klebelsberg* Kunó gróf kultuszminiszter elnököl és jelen lesz *Hóman* Bálint, a Nemzeti Muzeum főigazgatója, a vidéki muzeumok több igazgatói, a tudományos és irói egyesületek képviseletében *Pekár* Gyula és az összes budapesti napilapok kiküldöttei. A diszközgyülés ünnepelni fogja a muzeum megalapitóját és jelenlegi nagyhirü igazgatóját: *Csallány* Gábort ugyancsak 30 éves működése alkalmából. Az ünnepség második része este a szentesi szinházban lesz, ahol *Pekár* Gyula ünnepi megnyitót és üdvözlő beszédet mond, utána *Csallány* Gábor visszaemlékezéseit olvassa fel. Aztán felvinci *Takács* Zoltán muzeumigazgató és *Radnay* Oszkár iró olvassák fel archeológiai tanulmányaikat. Ezt müvészelőadás követi és azon fellépnek: *Abonyi* Géza, a Nemzeti Szinház tagja, *Kály* Mária zongoramüvésznő, *Kőszegi* Teréz operaénekesnő, a Városi Szinház operaszubrett-primadonnája, *Gáspár* Jenő iró, a Petőfi Társaság titkára, felvinci *Takách* Alice hegedümüvésznő és a szentesi *Filharmoniai Társaság.*

— (Az „Adria" tengerhajózási r.-t.) hajóinak legközelebbi indulásai *Fiuméből:* A) *Olasz kikötők—Malta—Marseille—Spanyolország-i vonal* (személy- és áruszállitás): „Cimarosa" április 27., „Donizetti" május 4., „Carducci" május 11., „Alfieri" május 18. B) *Sicíliai vonal:* „Multedo" május 7., „E. Morandi" május 21. C) *London—Nyugateurópa-i vonal:* „Ugo Bassi" április 30. London, Hamburg, Rotterdam és Antwerpenbe, „Manzoni" május 9. London, Hamburg, Amsterdam, Antwerpen és Rotterdamba. D) *Portugália—Nyugateurópai vonal:* „Ariosto" április 25/30. Lisszabon, Leixosa, Antwerpen és Rotterdamba, „Tasso" április 23/28. Amstordamba és Rotterdamba.

— (Prospektust ad ki Debrecen.) *Debrecenből* jelentik: A városi tanács elhatározta, hogy angol-, francia- és németnyelvü füzeteket ad ki, amelyekben ismerteti a város közintézményeit és látnivalóit. A füzetben nagyobb teret szentelnek a Hortobágynak. Ujabban mind több idegen keresi fel a Hortobágyot s az idegennyelvü tájékoztató füzeteket bizonyára nagyon szivesen fogják fogadni a Debrecenben megforduló külföldiek.

x **Vöslau Wien mellett.** Elérhető 45 perc alatt déllvasut és villamoson. Thermal-uszoda 24 C fok, gyermekek részére kitünő üdülőhely

x **Hölgyközönség** figyelmét felhivjuk Vágó Viktor speciális hölgyfodrász és hajfestő (Rákóczi-ut 57.) mai hirdetésére. Előjegyzések az árumintavásár idején ajánlatosak. Telefon: J. 441—78.

— (Egy félőrült mindenesleány tizszer próbált megválni az élettől.) Tegnap délután két izben öngyilkosságot kisérelt meg *Pekli* Teréz 21 éves mindenesleány, aki a rendőri krónikából már ismeretes, mert a közelmult hetekben 8 izben kereste a halált. Tegnap délután az összekötő vasuti hidon egy robogó vonat elé vetette magát, de csak kisebb sérüléseket szenvedett. A Rókus-kórházba szállitották, ahol este 8 órakor nyerte vissza eszméletét. Ekkor hisztériás sikollyal kiugrott az ágyból, kinyitotta a II. emeleti kórterem ablakát s levetette magát az utca kövezetére. A szerencse ekkor is kedvezett neki, mert *semmi komolyabb baja nem történt* ugy, hogy rövidesen gyógyultan hagyhatja el a kórházat.

— (Sportolók), nátha, influenza, meghülés kellemetlenségeitől menekülnek, ha Anacot-pasztillát szopogatnak.

Foederatio Emericana

— (Alapitványi életbiztositások) köthetők az Emericana, vagy az Adalbertinum menzája javára a Foederatio Emericana Biztositási Irodája utján. Cim: IX., Üllői-ut 1. főemelet. Telefon: József 99—56, 99—57, 99—58. Az emericanisták és általában mindazok, akik az uj nemzedék sorsát szivükön viselik, mindennemü biztositásukat (u. m. élet-, tüz-, betörés-, jég-, baleset-, szavatossági-, autó- stb. biztositást) kizárólag az Emericana Biztositási Irodájának közreműködése mellett helyezik el, mert ez által praktikus módon és anyagi áldozat nélkül is hathatósan támogathatják az Emericana magasztos céljait.

Egyesületi és társadalmi hirek

A *Magyar Mérnök- és Epitész Egylet* ut-, vasut- és hidépitészeti szakosztálya csütörtökön, április 28-án, délután hat órakor ülést tart, amelyen Ruzitska Lajos „Vasbetonaljak a MÁV-vonalán. A vasbetonaljak közgazdasági jelentősége" cimmel tart előadást. — Szombaton, április 30-án délután hat órakor a gépészeti-, gyáripari- és elektrotechnikai szakosztály tart ülést, melynek tárgya Welcker Vilmos dr. előadása:: „A legnagyobb feszültségü villamosberendezések szigetelőiről".

A *III. ker Keresztény Társaskör* és a *Szent Alajos Kör* Mészbáros János dr. érseki helytartó védnöksége alatt május 1-én délután ½6 órakor a Korona Vigadóban (III. ker., Koronatér 2. szám) Beethoven-emlékünnepet rendez. Ünnepi beszédet mond Tellér Frigyes, a budai Szent Imre Kollégium prefektusa.

A *Fehér Szekfü Estélyek* ujból megkezdődnek. A megnyitó estélyt április 30-án szombaton 10 órai ke[illegible] rendezik. Mag[illegible] (VIII., Szentkirályi-utca 6. szám II. em. 18.) kell fordulni.

A *Budapesti Angol Klub* hétfői összejöveteleit ezentul uj helyiségében, az Országos Tisztviselő Kaszinó Esterházy-utca 4. számu székházának első emeleti disztermében tartja. Május 2-án a Club vidám estét rendez uj otthonában.

A m. kir. 1. honvéd gyalogezred Horthy Miklós kormányzó részvételével a Ferenc József-gyalogsági laktanyában (Üllői-ut) május 7-én délelőtt 10 órakor tartja zászlószentelési ünnepélyét. Tekintettel az előkelő vendégekre, pontos megjelenést kér a rendezőség.

A soproni m. kir. bánya- és erdőmérnöki főiskola ifjusága a bucsuzó negyedéves hallgatók tiszteletére május 6-án ballagást rendez.

VULKÁN GÉPGYÁR RESZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, V., Váci-ut 66
Szállit elsőrendü kivitelü
famegmunkálógépeket
asztalos-műhelyek és fürésztelepek részére
Külön osztály bádoglemez-megmunkálógépekre

Tekintse meg kiállításunkat
a tavaszi árumintavásáron
Meinl Gyula

...i és Gyakor-
...lati Lélektani Társaság pedagógiai-pszichológiai osztálya április 28-án, csütörtökön délután 6 órakor a Pedagógiai Szemináriumban (VIII., Mária Terézia-tér 8.) ülést tart, amelyen Gönczi Ferenc ny. kir. tanfelügyelő, a somogymegyei muzeum ügyvezető elnöke tart előadást.

A III. Egyetemes Tanügyi Kongresszus Előkészítő Bizottsága április 28-án este fél 6 órakor a Ferenc József Tanitók Háza (VIII., Szentkirályi-utca 47.) közgyülési termében értekezletet tart Kornis Gyula dr. egyetemi tanár elnöklete alatt.

Pekár Gyula dr. és *Bencs* Zoltán dr. április 28-án, csütörtökön délután 6 órakor a Főherceg Sándor-utcai régi képviselőházban előadást tartanak az „októberi forradalom"-ról. Belépődij nincs.

A Magyar Numizmatikai Társulat április 28-án, csütörtökön délután 6 órakor a társulat helyiségében (Budapest VIII., Csepreghy-utca 4. szám, II. emelet 15. ajtó) felolvasó-ülést tart.

A *Magyar Filozófiai Társaság* április 30-án délután 5 órakor a Magyar Tudományos Akadémia heti üléstermében felolvasó ülést tart.

Az *Országos Állatvédő Egyesület* és a *Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetsége* május 15-én, vasárnap délelőtt 10 órakor a IX., Köztelek-utca 8. szám alatti OMGE-székházban tartják együttes közgyülésüket.

Az *Ébredő Magyarok Egyesülete* április 24-én Etes községben népgyülést, Érd községben pedig disztábort tartott. Etesen Katona László, Oravecz József és Baranyay Aladár beszéltek, az érdi disztáboron pedig Zsabka Kálmán és Rákóczy Béla országos igazgató működtek közre. — Az *ÉME VI. kerületi szervezete* április 28-án este 7 órakor a MOVE Podmaniczky-utcai székházában tart disztáborozást, melyen Homonnay Jenő és Rákóczy Béla működnek közre.

Az *Okleveles Gyógyszerészek Országos Egyesülete* május 1-én délután 3 órakor az Esterházy-utca 9. szám alatt levő közegészségtani intézet tantermében tartja évi rendes közgyülését.

A *Magyar-Lengyel Egyesület* április 28-án a Magyar Uri Kaszinóben (Egyetem-tér 5.) tartja legközelebbi estjét. Akik meghivót nem kaptak, de arra igényt tarthatnak, forduljanak Miklóssy Ferdinánd Leó főtitkárhoz (Szabókyutca 58. Telefon: József 114—27).

A *Magyar Földrajzi Társaság* április 28-án a fővárosi Pedagógiai Szeminárium előadótermében (VIII., Mária Terézia-tér 8.) tartandó estélyén Zichy István gróf a magyar őshazáról fog előadást tartani.

A *Magyarországi Ujságirók Egyesülete* április 28-án délután fél négy órakor az Otthonkörben elnöki tanácsülést tart.

Találkozó

A győri m. kir. állami tanitónőképző intézet májusban ünnepli fennállásának 50-ik évét. Az intézet igazgatósága kéri mindazokat, akik az intézetben végezték tanulmányaikat, hogy címüket május 5-ig közöljék vele, a meghivó és az ünnepség részletes programjának megküldése végett.

A Katolikus Bencés Diákszövetség legközelebbi összejövetelét május 5-án, csütörtökön este 8 órakor tartja meg a Putnoki-féle vendéglő különtermében.

A *Csalogány-utcai tanitónőképző* volt növendékei összejövetelüket május 1-én, vasárnap délután 5 órakor tartják az intézet dísztermében. A intézet volt tanárainak és növendékeiknek meghívót [illegible]

Élelmiszerpiac

A forgalom a piacokon és vásárcsarnokokban lanyha, a zöldborsó (hüvelyes) ára emelkedőben van. Marhahus rostélyos, felsál 208—320, leveshusok 160—288, gulyáshus 144—224, borjucomb 320—448, pörköltnek való 128—224, juh hátulja 160—256, eleje 128—192, bárány hátulja 192—320, eleje 144—288, sertéskaraj 320—400, tarja, comb, lapocka 280—352, oldalas 240—320, szalonna 220—248, háj 240—280, zsir 224—260, élő csirke 280—400, tyuk 320—520, tisztitott ruca, lud 272—320, teatojás 9—10, főző 7—9, élő ponty 200—280, harcsa 560—700, jegelt ponty 160—200, harcsa 400—560, teljestej 38—42, tejfel 172—200, teavaj 680—720, főző 500—600, tehénturó 120—128, fehérkenyér 56—64, félbarna 50—56, barna 40—45, bab 24—48, borsó, lencse 80—144, kevert zöldség 24—40, vöröshagyma 48—56, fejeskáposzta 36—44, kelkáposzta 70—90, burgonya rózsa 22—28, ella 20—24, woltmann 12—16, paraj 24—40, narancs 96—160, alma 160—320, dióbél 447—720, mák 192—224, paprika 320—640, spárga 40—200, zöldborsó (hüvelyes) 80—140, hagyma egyiptomi 46—53.

Sacco öltöny 64 P Skalla Testvérek
Felöltők 72 P Hajó-utca 3.

SZINHÁZ, MŰVÉSZET

A belga reprezentativ kiállitás május első felében megnyilik

A régi flamand festészet remekei és a modern belga mesterek Budapesten

Május első felében európai jelentőségü művészi eseménye lesz a magyar fővárosnak. London után most Budapesten nyilik meg a belga reprezentativ kiállitás, amely a régi Flandria festészete és az ujabb belga képzőmüvészet és iparmüvészet ötszáz éves fejlődését a leggondosabb retrospektiv összeállitásban mutatja be. Óriási jelentőségü ez a kiállitás nemcsak általános müvészi szempontból, mert Európa egyik legjelentékenyebb nemzeti irányu müvészetének megbecsülhetetlen értékeket reprezentáló muzeális darabjai kerülnek Magyarországba, hanem abban a tekintetben is, hogy ma, amikor az utazás nekünk magyaroknak olyan nehézségekbe ütközik, lehetővé teszi, hogy a brüsszeli és anversi muzeumok és nagy magángyüjtemények legmostohábban féltett kincseit megláthassuk. De meg azoknak is, akiknek egyébként módjukban állna az utazás, sokkal könnyebb lesz itt ezt a hatalmas müvészi anyagot együtt, retrospektiv összeállitásban megtekinteni, mint különböző muzeumokban szétszórva, esetleg egyes magángyüjteményekben, ahová azok, akik mint magánemberek utaznak, nem igen juthatnak be, ha még olyan müvészi érdeklődés vezeti is őket.

A régi flandriai festészet nagy jelentőségéről talán fölösleges is beszélni. Az olasz festészet mellett a XV. század nagy primitiv mesterei s a későbbi mesterek a legkiválóbbak a világ pikturájában. A Van Eyck testvérek tökéletesitették először az olajfestés technikáját, amely azután általánosan elterjedté vált. A flandriai nagy gazdagság hatalmas virágzásnak inditotta ugy az egyházi, mint a világi müvészetet, melynek kiemelkedő nagy neveit a cinquecento legkiválóbb olasz mestereivel együtt emlegetik.

A jövő héten már megjelenik Budapest utcáin Anto *Cartenak*, az ismert belga müvésznek plakátja, amely hirdetni fogja a belga reprezentativ kiállitás megnyitását. Pénteken éjjel megérkezik Budapestre Pierre *Bautier*, a brüsszeli szépmüvészeti muzeum osztályigazgatója, aki a Mücsarnokban a kiállitást rendezni fogja.

A Szinyei-Társaság brüsszeli kiállitásának viszonzása a belga kiállitás

A Szinyei Társaság brüsszeli magyar kiállitásának nagy sikere alkalmával merült fel az a gondolat, hogy belga reprezentativ kiállitást rendezzenek Budapesten. *Klebelsberg* Kuno gróf kultuszminiszter meg is hivta a belga kormány által a belga müvészeket és megbizta a Szinyei Társaságot, hogy a kiállitás előkészitése érdekében az illetékes belgiumi körökkel tárgyaljanak. A belga kultuszminisztérium elfogadta a meghivást és *Huysmans* kultuszminisztertől származott az az eszme, hogy ezen a kiállitáson a régi flamand müvészetet is mutassák be, mint a két évvel ezelőtt Bernben, legutóbb pedig Londonban rendezett nagy reprezentativ kiállitáson.

A magyar kultuszminisztérium a kiállitás rendezésével a *Képzőmüvészeti Társulatot* bizta meg s kiküldte Brüsszelbe és Anversbe *Ybl* Ervin dr. miniszteri titkárt, hogy az anyag összeállitásában közremüködjön.

A kiállitás anyaga

A kiállitás müvészi anyaga a különböző belgiumi muzeumokból s a legkiválóbb magángyüjtemények legértékesebb darabjaiból került össze. A legnagyobb belga gyüjtők, mint Van Geldern és Del Monte, a legnagyobb készséggel bocsátották gyüjteményük legjavát a magyarországi kiállitás rendelkezésére. A belga kultuszminisztérium egyenes kivánságára a magyarok birtokában levő belga mesterek is szerepelni fognak a kiállitáson. A Szépmüvészeti Muzeumon kivül *Herczog* Péter báró, *Baumgarten*, *Glück* Frigyes és *Nemes* Marcell szintén a legnagyobb készséggel engedték át a birtokukban levő flamand mestereket a kiállitásra.

A kiállitás anyaga három csoportra oszlik. Az első csoportban lesznek a régi mesterek müvei. Jelentékenyebb alkotásokkal szerepelnek itt Van *Eyck*, Rogier *van der Weyden*, Hugo van der *Goes*, Dirk *Bouts*, *Memling*, *Patinir*, Gerard *David*, Jae *Gossaert*, Bernaert van *Orley*, a manirista, Hieronymus *Bosch*, a *Brueghelek*, továbbá *Rubens*, *Jordaens*, Van *Dyck*, *Teniers*, *Brouwer* legszebb alkotásait fogjuk láthatni a kiállitáson. Az antwerpeni és a brüsszeli galeriák, valamint a legjelentékenyebb belga magángyüjtemények bocsátották rendelkezésünkre kincseiket, melyekhez a magyar tulajdonban lévő flamand mestermüvek is járulnak.

A XIX. század jelentékeny belga festőmüvészeinek munkái alkotják a kiállitás második csoportját. *Navez*, a hires klasszicizta képmásfestő nyitja meg a sort, mely után a romantikusok, köztük *Portaels* egy pesti szinházpáholyt ábrázoló hires vásznával, majd a naturalisták következnek. A két *Stevens*, *Leys*, *Braekeleer*, de *Winne*, *Vogels*, *Boulanger*, *Artan*, *Stobbaerts*, *Evenopoel*, *Wauters* mestereket a legjelentékenyebb alkotásaik fogják képviselni, melyeket elsősorban az antwerpeni muzeum és a brüsszeli modern képtár küld el hozzánk. Ide kell számitanunk a még élő, de máris müvészettörténeti jelentőségü mesterek, igy báró *Laermans*, *Ensor*, *Frederic* bemutatásra kerülő alkotásait is. A szobrászatot e csoportban többek között Paul de *Vigne*, báró *Wincotto* és *Meunier* fogják képviselni.

A jelenkori müvészet csoportjában a belga müvészet egész szines orchestere felvonul. Találkozni fogunk *Permeke*, *Servaes*, Van de *Woestigne*, *Opsomer*, Anton *Carte*, *Delaunois* festményeivel, Victor *Rousseau* szobraival. Az érdekes George *Minne*, a jelenkori szobrászat egyik legnagyobb mestere egész sorozatot küld legnevezetesebb müveiből. Végül az antwerpeni legmodernebbek törekvéseit is meg fogjuk ismerhetni. Sőt itt lesznek a hüpermodernek is, az ugynevezett „*Fauves d'Anvers*", az antwerpeni vadak csoportja is.

A festmények és szobrok óriási számához nagyértékü régi faliszőnyegek fognak csatlakozni. A grafikai alkotások sorában a modern anyag mellett bemutatásra kerülnek a régi flamand rézmetszetek legszebb lapjai is. Végül érdekes és teljesen ujszerü iparmüvészeti tárgyak egészitik ki a körülbelül 600 darabból álló kiállitást.

A kiállitás rendezői

A kiállitást Paul *Lambotte*, a szépmüvészetek, irodalom és könyvtárak főigazgatója rendezi Pierre *Bautier*-nek, a brüsszeli Szépmüvészeti Muzeum osztályigazgatójának segitségével. Előkészitésében a belga kultuszminiszter megbizásából résztvettek Brüsszelben *Carton de Wiart* gróf nyugalmazott miniszterelnök, volt nagykövet, mint a Muzeumok Tanácsának elnöke, *Török* Kornél magyar főkonzul, Anto *Carte* és Izidore *Opsomer* festőmüvész, de Ridder müvészettörténész iró, itthon pedig a Képzőmüvészeti Társulat vezetősége és a Szinyei Társaság részéről a tavalyi brüsszeli kiállitás rendezői.

A kiállitás május 12-én nyilik meg ünnepies külsőségek között. Lambotte április utolsó, illetőleg május első napjaiban már Budapestre érkezik s ez alkalomból a Szinyei Társaságban szófoglaló előadását is meg fogja tartani. A kiállitásra *Török* Kornél főkonzul, akinek igazán nagy érdemei vannak a kiállitás anyagának összehozása körül, több előkelő belga müvészt és mübarátot hoz magával, többek között *van Gelder* és *del Monte* kiváló mügyüjtőket, akiknek képtárából több hires darab szerepel a kiállitáson. A kiállitásról 70 reprodukciót tartalmazó nagy müvészi értékü katalógus jelenik meg.

— **Raicseff bolgár tenorista utolsó vendégjátéka az Operaházban.** Az Operaházban a csütörtöki Bohéméletben utoljára fog vendégszerepelni *Raicseff* Péter, a szófiai nemzeti szinház müvésze. A pénteken szinrekerülő Toscában Cavaradossit *Pataky* Kálmán fogja énekelni, ugyanakkor először énekli a sekrestyést *Komáromy* Pál. Ugyancsak *Pataky* énekli Kálmán diákot is a vasárnapi Farsangi lakodalomban.

— **Szederkényi Anna szimbolikus drámájának bemutatója a Belvárosi Szinházban.** Érdekes bemutató lesz a *Belvárosi Szinházban* május 8-ikán, vasárnap délután fél 4 órakor. A *Szinész Szövetség* magyar szerzők ciklusában bemutatja *Szederkényi* Annának egészen ujszerü, mély elgondolásu, költői szépségekben gazdag szimbólikus drámáját. A szinjáték cime *A legtisztább viz* s az anyai szeretetet szimbolizálja. A darab főszerepeit *Somody* Pál, *Füzes* Anna, *Szabados* Piroska, *Kertész* Gábor és *Kende* Paula játsszák. Rendezi *Keleti* Márton, a kisérőzenét *Kozma* József szerezte. Az előadás iránt általános az érdeklődés.

— **A Husvéti vakáció a Kamaraszinházban.** A Nemzeti Szinház Kamaraszinházában szombaton este kerül először szinre *Romain* Coolus vigjátéka, a Husvéti vakáció, amelyet *Hajó* Sándor forditott magyarra. A darab főszerepét a tizennégyéves Clodot, *Bajor* Gizi játssza s mellette a többi főszerepben Cs. *Aczél* Ilonka, Hettyey Aranka, *Petheő* Attila, *Kürthy* György, *Mihályffy* Béla, *Turányi*, *Rózsahegyi* Marica és *Losonczy* Zoltán kaptak hálás feladatokat.

— **Louis Réau francia müvészeti iró ünneplése.** *Petri* Pál közoktatásügyi államtitkár ma délelőtt villásreggelit adott *Louis* Réau, a Gazette des Beaux Arts főszerkesztőjének tiszteletére, aki április 26-án a Benczur Társaság és a Szinyei-Merse Pál Társaság közös ülésén „A francia képzőmüvészet kapcsolatai Közép-Európával, különös tekintettel Magyarországra" cimmel előadást tartott. A villásreggelit a Hungária-szálló dunaparti szalonjában tartották meg. Megjelentek: *Louis Réau*, *Petri* Pál, *Berzeviczy* Albert, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke, *Pekár* Gyula nyug. miniszter, ifjabb *Wlassics* Gyula báró helyettes államtitkár, *Petrovics* Elek, a Szépmüvészeti Muzeum főigazgatója, *Végh* Gyula, az Iparmüvészeti Főiskola igazgatója, *Glatz* Oszkár, a Képzőmüvészeti Főiskola rektora, *Csók* István és *Dudits* Andor festőmüvészek, *Hekler* Antal, *Gerevich* Tibor és *Eckhardt* Sándor egyetemi tanár, *Bartoniek* Géza, az Eötvös-Kollégium igazgatója, *Tolnay* Ákos, a Fészek Klub igazgatója, *Jeszenszky* Sándor miniszteri osztálytanácsos, lovag *Ybl* Ervin miniszteri titkár, *Rózsaffy* Dezső muzeumi őr, *Törzs* Tibor és *Gerő* Ödön szerkesztők, továbbá *Horváth* Barna egyetemi magántanár.

— **A Magyar Iparmüvészet uj száma.** Az Országos Magyar Iparmüvészeti Társulat tagilletményét, a magyar iparmüvészetnek egyetlen orgánumát: a „*Magyar Iparmüvészet*"-et teljesen a békeszámok nivóján jelentette meg. A most szétküldött 1927. évi 3—4. számu füzet nyolc ivnyi nagy kvartalakban, 24 oldalnyi krétapapirra nyomott mümelléklettel, köztük két lap sokszinü nyomással jelent meg. Jeles szerzők tollából származó cikkek adják a tartalmat. *Lyka* Károly „Iskola és iparmüvészet", *Végh* Gyula „Az Iparmüvészeti Muzeum tiz éve". *Jaschik* Álmos „Az ornamentika válsága", *Rerrich* Béla „A szép kertről", *Architektus* „A karcagi kulturpalotáról". A „*Krónika*"-rovat egész sorát nyujtja érdekes apróságoknak. A többi rovat is: szakirodalom, szakoktatás, kiállitások, muzeális ügyek, pályázatok, külföldi hirek, társulati ügyek stb. mind érdekes és tanulságos. A füzet iránt érdeklődők forduljanak az Iparmüvészeti Társulathoz (Andrássy-ut 69., régi Mücsarnok-palota).

— **Márton Lajos festőmüvész ünneplése.** A *Zászlónk* szerkesztősége szombaton este ünnepli *Márton* Lajos festőmüvészt, a lap ismert illusztrátorát. A müvészi körökben jócsengésü név *Márton* Lajos neve, aki nem egy munkával a kritika elismerését vivta ki. *Márton* Lajos ezenkivül mint a *Zászlónk* illusztrátora, legkedveltebb ifjusági rajzoló, akinek ötletes, derüs és tehetséges illusztrációiban mindenkor nagy öröme telt diákolvasók köreben. A *Nemzeti Ujság* olvasói is sokszor gyönyör-

Budapesti Nemzetközi Vásár
1927. április 30-tól május 9-ig
Vizumkedvezmények
50% utazási kedvezmény
az összes belföldi vasutakon és hajókon, 25-50%-os kedvezmény 15 európai állam vasuti és hajózási vállalatánál
Kiállitóknak és látogatóknak felvilágositást nyujtanak a Vásárirodá: Budapest, V., Alkotmány-utca 8. szám (Telefon: 64—01), valamint a belés külföld minden városában működő
Ib. képviseletek

Josephine Baker
A MULATÓ PÁRIS
c. Folies Bergére hyperrevüvel
folytatja a Mulató Budapest meghóditását
mától kezdve az
Omniában

Márton Lajos

Függetlenség Képes mell.

1939. ápr. 23.

„Pacelli bíboros imája a Szentkorona előtt 1938-ban". Gróf Teleki Pál miniszterelnök a pápai kihallgatása alkalmából ajándékozta a képet XII. Pius pápa őszentségének.
(Márton Lajos festménye)

ésem, ha egy-egy tárlatról haza-
lerázom a kellemetlen hatást és

om megérni úgysem !
mi lehet az oka annak, hogy éppen
en nyugtalanul és hogy jórészük
em csak a jövendőnek?
éppen ők szakadnak el a jelentől?
ívészete, hogy jórészük egyebet se
va fantasztikus utópiákat ? Miért
épeket?

könnyen.
ál és nem valószínű, hogy valaha
az eget a feje fölül. Célja világos
zobortalapzatról, vagy hegyoldal
például hídról vagy házról.

Gabona és termény

A gabonapiacon a buza iránt csekély volt az érdeklődés, mert a malmok tartózkodtak a vásárlástól. A rozs iránt viszont fokozódott a kereslet, sőt a rozsért az előző napi áraknál 10—15 fillérrel jobb árat kináltak, azonban áru még igy sem került a piacra. A *terményczikkek piacán* az eozinált buza közeli forgalombahozásával kapcsolatban arra számitottak, hogy a kukorica árlemorzsolódása folytatódik, de olyan kevés árut hoztak a piacra, hogy a vevők kénytelenek voltak 20—25 fillérrel magasabb árat fizetni hogy áruhoz jussanak. Igaz, hogy ilyen magasabb áron mindössze 9 vagon kelt el. Az árpafélék és a zab névleges jegyzése változatlan maradt. A *különféle termények piacán* lucerna- és lóheremagból, valamint mákból adtak el kisebb tételeket. A *liszt- és őrleménypiacon* nem változtak az árak.

A *határidőpiacon* az irányzat szilárd volt, mert folytatódtak a fedezővásárlások. A zárlatig a juniusi rozs 25, a májusi kukorica 33, a juliusi 29 fillérrel emelkedett. Már augusztusi határidőre is kötöttek a piacon kukoricát.

A határidőpiac kötései

Rozs májusra 14.55—14.66 (14.71—14.72), juniusra 14.85—14.98 (15—15.02).
Kukorica májusra 17.22—17.33 (17.32—17.35), juliusra 17.55—17.75 (17.75—17.77), augusztusra 17.70 (17.90). (Zárójelben a záróárfolyamok).

A készárupiac kötései

Kukoricából elkelt 150 q Szolnokon át 17.10, 150 q Hatvanon át 17.25, 300 q május elejére 17.25, 300 q 17.20, *lucernából* 2 q fehérbárcás Hódmezővásárhelyről 265, 1.5 q minta szerint Budapestről 205, *lóheréből* 3 q fehérbárcás Budapestről 132, 150 q alj állomásról 8.50, *mákból* 20 q 131, 10 q közraktári 127 és 15 q közraktári Budapestről 128 pengős áron.

Hivatalos árfolyamok

Buza tiszavidéki 77 kg-os 20.45—20.75, 78 kg-os 20.65—20.95, 79 kg-os 20.85—21.15, 80 kg-os 20.95—21.25, felsőtiszavidéki és dunatiszaközi 77 kg-os 20.35—20.60, 78 kg-os 20.55—20.80, 79 kg-os 20.75—21.—, 80 kg-os 20.85—21.10, fejérmegyei 77 kg-os 20.50—20.75, 78 kg-os 20.70—20.95, 79 kg-os 20.90—21.15, 80 kg-os 21.——21.25, többi dunántuli 77 kg-os 20.40—20.70, 78 kg-os 20.60—20.90, 79 kg-os 20.80—21.10, 80 kg-os 20.90—21.20, rozs pestv. 14.75—14.95, egyéb 14.85—15.25, sörárpa kiv. 20.50—21.75, sörárpa Ia 19.25—19.75, takarmányárpa Ia 18.20—18.50, IIa 18.——18.20, zab Ia 22.15—22.35, IIa 22.——22.15, kukorica 17.10—17.25, finom buzakorpa 14.15—14.25, 8-as buzaliszt 16.40—16.70 pengő 100 kg-ként.

Lisztpiac

A Budapesti Lisztárjegyző Bizottság árjegyzései 100 kg-ként, a szokásos malomfeltételekkel, helyt Budapest, legalább 60 zsákra értendők. Buzalisztek: buzadara 37.50—38.50, 0gg. 6g. 0f. 36.50—37.50, 2gg. 2g. 2f. 35.75—36.25, 4-es 33.75—34.75, 5-ös 31.75—33, 6-os 27.50—30, 7-es 19.75—21.25 pengő. — Rozslisztek: 0-ás 28.50—29.75, 0/1-es 25.75—27, 1-es 20—21.50, 2-es 18—19.50 pengő.

Magpiac

A magpiacon a Magyar Magtenyésztési Rt. Budapest—Monor hetijelentése szerint az elmult héten csekély volt a forgalom, árváltozás alig történt. Egyedül a szöszösbükköny ára javult meg némileg, mert az exportüzletek fedezésére történtek vásárlások. Jóminőségü zöldborsó továbbra is elhelyezhető. A mák ára nem változott. Takarmányrépamag iránt továbbra is kielégitő az érdeklődés. A készletek csökkenésével további áremelkedés észlelhető. Hivatalos nyersáruárak per 100 kg. ab állomás: köles fehér 18—22.—, vörös 18—19.50, egyéb 17.50—18.—, tökmag nagy 27—28.—, kicsi 23—24.—, dohos 20—21.—, mák kék 122—127.—, borsó viktória 18—19.—, express 19—20.50, lóheremag nyers 80—100.—, muharmag 21—21.50, szöszösbükköny 36—38.—, csillagfürt 12.50—13.—, baltacimmag 36—40.—, kendermag 23—25.—, hajdina 18—20.— pengő.

Külföldi terményplacok

ROTTERDAM. Irányzat: tartott. Buza: máj. 8.60, jul. 3.85, szept. 4.—, nov. 4.15 hfl. 100 kg.-ként; kukorica: máj. 93.—, jul. 91.—, szept. 91.—, nov. 93.— hfl, 2000 kg.-ként.

Élelmiszerpiac

A szombati piacon vasuton 70 vagon különféle árut hoztak fel, amelyből 39 vagon volt a darabáru, 3 vagon a narancs, 26 vagon a burgonya és 2 vagon a zöldség. Hajón 223 mázsa darabáru érkezett. Élőbaromfiból 204 ketrec, vágott baromfiból 128 mázsa, tojásból 126 láda volt a felhozatal. Ezenkivül 12 őstermelőkocsival, 13 kertészkocsival, rendelésre pedig 7 tehergépkocsival és 60 kocsival hoztak fel árut. A piacon élénk volt a forgalom, a baromfifélék árát a nagyobb kereslet következtében emelték, de a zöldség- és gyümölcspiacon is drágább árak érvényesültek.

Az élelmiszerpiac fogyasztói árai kg.-ként (zárójelben a nagykereskedelmi árak):

Husok: Marhahus: rostélyos és felsál 140—280, leveshus (fartő, tarja, szegye) 128—180, borjuhus: comb 240—320, vesés 180—210, pörkölt 180, juhhus: hátulja 140—150, eleje 100—150, sertéshus: karaj 190—250, tarja, comb 144—200, oldalas 128—172, zsirszalonna 130—144, sertéshás 150—160, sertészsir budapesti 160—164 fillér.

Hal és vad: Ponty élő 100—150, szeletelt 90—140, szarvas 40—400, őz 40—500, fácán drb 200—250, fenyvesmadár drb 40—50 fillér.

Baromfi és tojás: Élő: tyuk drb 220—350, kg (135—145), csirke rántanivaló (200—320), kacsa hizott (135—150), lud hizott (140), pulyka h. (130). Vágott: tyuk (130—170), csirke rántanivaló (200—400), kacsa hizott (130—160), lud hizott (120—160), pulyka (110—145). — Tojás ládaáru (112—130), kosáráru (120—130), főző és apró (100—120) fillér.

Zöldség és főzelék: Vegyeszöldség 22—24 (12—14), kalarábé (6—12), vöröshagyma makói (12—18), fokhagyma (10—16), fejeskáposzta (32—36), kelkáposzta (30—36), fejessaláta (2—10), hónaposretek (5—34), csiperkegomba (140—220), spárga 40—180 (20—140), karfiol tisztitott (50—100), paraj tisztitott 16—30 (12—25), gyökeres (6—14), zóska (10—20) fill.

Burgonya: Gülbaba 12—15 (10.2—10.5), nyári rózsa (11—11.1), őszi rózsa (9), kifli (20—22), Ella 9—12 (8—8.4), fojtott 16—24 (10—18) fillér.

Gyümölcs: Alma külföldi (85—130), nemesfaj (70—130), közönséges (36—70), narancs sárgabélü (56—60), vörösbélü (60—90) fillér.

Füszer: Paprika édesnemes csemege (400—820), édesnemes (360—380), félédes gulyás (320), mák kék (140—144), méz pergetett (170), bors (440), szegfübors (680), japán rizs (66—68), Karolin rizs (92—100), bab fehér aprószemü (30—32), borsó hántolt feles (26—38), lencse (26—60) fillér.

Megállapitották a cukorrépa idei átvételi árát

A Magyar Cukorrépatermelők Országos Szövetsége választmányi ülést tartott, amelyen vitéz *Purgly* Emil elnök tájékoztatta a választmányt az érdekképviseleti tárgyalások lefolyásáról. Elmondotta, hogy a decemberi közgyülés felhatalmazása alapján kiküldött tárgyalóbizottság és a szövetség vezetősége az 1939. évi cukorrépatermesztésre vonatkozó érdekképviseleti tárgyalások felvétele alkalmával mindjárt nehézségekbe ütközött, mert nem volt tudomása arról, hogy a pénzügyminiszter a mult év őszén végrehajtott cukorár leszállitásával kapcsolatban a cukorgyárak felé bizonyos igéretet tett. Ilyen körülmények között és a megnehezült helyzet ellenére is, a szövetség teljes eréllyel iparkodott a répatermelők jogos kivánságainak érvényesülését kiharcolni. A termelők igazát alátámasztotta az a nem vitatható tény, hogy a *répatermelés költségei olyan mértékben emelkedtek,* ami a multévi répaátvételi ár megjavitását megokolttá tette. Répamétermázsára átszámitva *ez a többlet mintegy negyven fillérre tehető,* amelyet teljes egészében a termelők nem kivántak a cukoriparra átháritani, ugy, hogy e tekintetben a kivánság mérsékelt volt. Megállapitotta beszédében, hogy ha tiz évre visszamenően kimutatnák, hogy mit kerestek a répatermelők a répatermelésen és mit nyert a cukoripar a cukorgyártáson, rögtön kiderülne, hogy kinek van követelni valója. A termelőknek *nem érdeke a cukoriparban ellenfelet látni,* ugyanigy a cukoriparnak sem lehet ez érdeke és a kormánynak sem kellemes a két ellenfél közt igazságot tenni. Meggyőződéseként jelentette ki, hogy a répatermelők az emlitett negyven filléres ártöbblettel szemben a mérsékelt 28 filléres követeléseiket megkapták volna és hogy mégsem kapták meg, annak oka az, hogy a szövetség vezetősége a mai helyzetben erkölcsileg nem vállalhatta a felelősséget, hogy a kormányt e kérdésben nehéz helyzetbe hozza. *Igy nemzeti érdekből a szövetség kénytelen volt a kevesebbet elfogadni.*

Ismertette ezután *Purgly* Emil elnök az érdekkéviseleti tárgyalások során elért eredményeket, amelyek a következők: *A mult évi mázsánkénti 2.20 pengős alapáron felül tartoznak a cukorgyárak minden vagon leszállitott répa után 5 kg kristálycukrot ingyen kiszolgáltatni.* Minden 100 kg cukorrépa után vagy egy negyed kg *melaszt* ingyen, vagy másfél kg melaszt 4.50 pengős kedvezményes áron adnak a cukorgyárak. A *répamag* ára a mult évi 75 fillérről 70 fillérre mérséklődött. Amennyiben a belső cukorfogyasztás a 11,700 vagont meghaladná, minden további 10 vagon emelkedés után további 0.02 fillért fizetnek a gyárak répamázsánkint. Jogosultak a répatermelők *répakontingenseik 10 százalékát kitevő többletrépát is kitermelni,* anélkül, hogy ez a jövőévi répakontingenseikbe beszámoltatnék. Ez a kitermelhető 10 százalékos többlet nem érinti a mult évi érdekképviseleti megállapodásban szabályozott répatöbblet és répakevesebblet kérdését. Gróf *Széchenyi Domokos,* a szövetség választmánya és az egész répatermelő gazdatársadalom nevében mondott köszönetet vitéz *Purgly* Emil elnöknek, hogy kitartóan iparkodott a cukorrépatermelők jogos kivánságainak érvényt szerezni. Ezután a választmány, a szövetség vezetősége és a tárgyaló bizottság által előterjesztett érdekképviseleti megállapodást jóváhagyóan tudomásul vette.

A talajmenti fagy nem okozott kárt a vetésben és a gyümölcsösökben

A mezőgazdaság állapotáról és a vetések állásáról szombaton adta ki a földmivelésügyi miniszter legujabb jelentését, amely utal arra, hogy a legutolsó hivatalos vetésjelentés kiadása óta eltelt három hét tulnyomóan száraz időjárása *a tavaszi munkálatok végzésére igen kedvező volt.* Az előfordult *talajmenti fagyok sem a vetésekben, sem a gyümölcsfákban kárt nem okoztak.* Április elején beköszöntött hirtelen meleg és esős idő következtében a hegyeken még meglévő hó oly hirtelen olvadt el, hogy néhány folyó kilépett medréből és kisebb-nagyobb területeket elöntött. *A kiöntések azonban nagyobb károkat nem okoztak,* mert amilyen hirtelen jöttek, ugyanolyan gyorsan le is folytak. A gazdasági munkálatok közül a tavaszi kalászosok vetése a befejezéshez közeledik. Egyébként megkezdődött a burgonya ültetése, a kukorica talajelőkészitése, helyenkint vetése, a takarmánynövények vetése és egyéb ebben az időszakban szokásos munkák vannak soron.

A jelentés az egyes termények helyzetét részletezve megállapitja, hogy az *őszi és a tavaszi repce* a kedvező időjárásban a legtöbb vidéken szép és erős fejlődésü. Igen sok helyen már *szárba* indult, bimbózik, sőt helyenkint már *virágzik* is. További fejlődéséhez esőt kiván. Komárom, Pozsony és Nyitra vármegyékben a márciusi fagyok miatt kisebbmérvü *kiszántások* voltak. Fejér, Somogy, Tolna, Bars és Hont, Nyitra és Pozsony vármegyékben helyenkint a *repcefénybogár* okoz kisebb károkat.

A *kalászosok* közül az *őszi buza* korai vetése szép sürü, üdezöld szinü, jól bokrosodott s helyenkint már *szárba* indult. A későbbi vetések bár helyenkint ritkák, a legtöbb vidéken jól fejlődtek és bokrosodtak, esőt kivánnak. Rovar-, egérkár és kipállás csak egyes vidékeken mutatkozik kisebb mértékben. A *tavaszi buza* jól és egyenletesen kelt, fejlődését azonban a száraz idő hátráltatja. Az *őszi rozs* korai vetése sürü, erősen fejlett, jól bokrosodott, a legtöbb vidéken szárba indult, sőt helyenkint már kalász is látható. A késői vetések a hirtelen jött meleg miatt nem bokrosodtak meg eléggé és gyorsan szárba szökkentek, ami miatt helyenkint kissé ritkák maradtak. A legtöbb vidéken esőt kivánnak, mint általában *valamennyi tavaszi vetésü gabonanemü.* Az *őszi árpa* szintén erősen fejlett és szárba indult. A *zab* vetése még helyenkint tart.

A *kapásnövények* közül a burgonya ültetését megkezdték. A *cukor-* és *takarmányrépa* vetése még tart. A korai vetések fejlődésükhöz esőt kivánnak. Fejér és Bács Bodrog vármegyében kisebbmérvü *répabogár* kártétel mutatkozik. A *kerti vetemények,* bab és egyéb hüvelyesek vetése még folyamatban van. A korai vetések jól keltek. A bab vetését csak szórványosan kezdték meg. A *lóhere* és *lucerna* igen dus és jól fejlődik. A tavaszi vetés folyamatban van. A *bükköny* és *borsó* vetése még tart. A korán vetett jól kelt és szépen fejlődik. A *csalamádé* és *muhar* vetése helyenkint már szintén megindult. További fejlődésükhöz esőre volna szükség. *Rétek* és *legelők* fünövése jól megindult, de további fejlődésükhöz csapadékot kivánnak.

A korán virágzó *gyümölcsfák* közül a barack, cseresznye, szilva és ringló teljes virágzásban vannak. A melegebb és védett fekvésekben a barack, cseresznye és mandula már el is virágzott. A virágzás általában mindenhol igen dús. *A termékenyülés is jónak, sőt helyenkint igen jónak mondható.* Alma, körte és dió néhány helyen már szintén virágozni kezd. A *szőlők* telelése általában kielégitő volt. A fedetlenül hagyott szőlőkben azonban helyenkint fagykár mutatkozik. A *nyitás* általában befejeződött, a *metszés* pedig a befejezéshez közeledik.

A *Kárpátaljáról* beérkezett jelentések szerint a *tavasziak* alá a talajelőkészités és a vetés megindult. Az *őszi vetések* általában jól teleltek, elég sürüek és jól bokrosodtak.

Az ország szemeskukorica szükséglete. A gazdasági életet erősen foglalkoztatja az a kérdés, hogy mekkora a hazai állatállomány kukoricaszükséglete s igy ezzel kapcsolatban milyen termés fedezi a hazai szükségletet és mikor lehet számitani esetleges kiviteli feleslegre. Sajnos, ebben a fontos gazdasági kérdésben eddig nem rendelkeztünk megbizható támponttal, miért is a *Mezőgazdasági Közlöny* nagy szolgálatot tett azzal, hogy dr. *Zajtay* Artur ny. kisérletügyi főigazgatót felkérte az ország szemeskukorica-szükségletének szakszerü megállapitására. E megállapitások eredményét foglalja össze az a részletes, kimeritő tanulmány, amely a Mezőgazdasági Közlöny legutóbbi számában megjelent. Ezen adatok szerint *23 millió métermázsára tehető az a kukoricamennyiség, amely a hazai állatállomány takarmányozásához egy év alatt szükséges.* A piackutatás mezőgazdasági vonatkozásaival foglalkozik dr. *Sipos* Sándor tanulmánya azzal kapcsolatban, hogy a Fővárosi Statisztikai Hivatal a közelmultban kiadta az eddigi piackutatási munkálatokat tartalmazó nagyobb munkát. Már az eddigi piackutatási munkálatokból is a mezőgazdaság szempontjából igen fontos megállapitások tehetők. Igy pl. a husfogyasztási viszonyok évről-évre kedvezőtlenebbek lettek. De különösen érdekes megállapitása az eddigi piackutatásnak az, hogy a budapesti piacokon előnyös kihatása volt a legkisebb termelői árak megállapitásának, mert pl. a burgonyánál teljesen megszüntek azok az idényszerü árkilengések, amelyek egy idényen belül is néha 400—500 százalékos árkülönbségeket idéztek elő. További dolgozatok Magyarország szántóföldi termelésének alakulásával, a modern termésértékesitéssel a földreform szempontjából, az állattenyésztés és a bortermelés világhelyzetével foglalkoznak, majd könyvismertetés és a világgazdaság legutolsó időszakának eseményeit magában foglaló Krónika-rovat érdekes anyaga zárja le a Mezőgazdasági Közlöny legujabb számát.

Huszonöt vagon sertészsirt szállitottunk e héten Németországba. A ferencvárosi sertésvásárra a hét folyamán összesen 13 ezer sertést hajtottak fel. A hét elején élénk volt a kereslet, később azonban ellanyhult az érdeklődés s különösen a silányabb minőségü áru és a könnyüsertések iránt csappant meg a kereslet. A jobbminőségü sertéseket továbbra is tömegesen vásárolják a *Németországba irányuló kivitel részére.* Márkázott sertészsirban a kiviteli tevékenység német viszonylatban tovább folytatódott. Budapestről kiszállitásra került 20 vagon sertészsir, vidékről pedig 5 vagont inditottak utnak. A német szalonna uj kontingensét még nem kötötték le és igy csak a Felvidékre lekötött nehéz, sózott szalonnában volt forgalom. A hét folyamán ujra megindult a *dobozolt konzervsonka* kivitele az Egyesült Államok felé és mintegy 2 vagont inditottak utnak Amerikába.

Érték és pénz

Az értéktőzsdén a forgalom vontatottan indult és később sem élénkült meg az üzleti tevékenység, mert a spekuláció tartózkodott a vásárlástól, vételi megbizások sem érkeztek a piacra. A nagyfoku üzlettelenség ellenére az árfolyamokban nem történt nagyobb változás és inkább csak azok az értékpapirok olcsóbbodtak, amelyek az elmult hét elején árnyereségre tettek szert és most a nyereségbiztositó eladások körébe estek. Volt természetesen a piacnak több olyan értéke is, amely kisebb nyereséggel zárult. A *fixkamatozású értékpapirok piacán* a forgalom szintén jelentéktelen volt. A fővárosi kölcsönkötvények közül csak az 1927-es kibocsátásu cimlet javult kisebb mértékben. A hadikölcsönkötvények iránt nem volt érdeklődés.

Az értékpapirpiac kötései

(Zárójelben a záróárfolyamok): Állami pénztárjegy 1939-es 100 (100), Szfőv. kölcsk. 1911-es 14.5 (14.5), 1914-es 293—289.5 (289.75), 1927-es 79.5—80 (79.5), BSzKRt-kötvény A. 5.1 (5.1), Nemz. Bank 152.5 (152.5), Első Bp. Malom 5.5—6 (5.8), Hungária Malom — (17), Bauxit 172—168 (168.5), Cementia — (93), Kőszén 287—284 (285.25), Nagybát. 38.1 (38), Salgó 26.4—26.9 (26.5), Urikányi 32—31.7 (31.8), Fegyver 27.5—27.25 (27.25), Ganz 13.7—13.1 (13.1), Acél — (21.5), Rima 62.8—62 (62.25), Nasici 75—74 (75), Levante 0.25 (0.20), Nova 11.5 (11.4), Tröszt 46—47.9 (47.5), Délcukor 71.5—72 (71.5), Magy. Cukor 67—68.25 (68), Georgia 17 (17), Stummer 40 (40), Izzó 88.5—88 (88), Dreher-Haggenm. 115.5 (115.5), Gschwindt — (703), Polg. Sör 87 (87), Gyapjumosó — (2.8), Magy. Kender — (7.5), Pamutipar — (20), Szegedi Kender — (36), Chinoin — (9), Danica 2.45 (2.45), Klotild — (16), Brassói — (22.75), Guml 45 (45), Vasutforg. — (13.5), Telefon — (7.6).

Külföldi értékpapirpiacok

BERLIN. (Értéktőzsde.) Irányzat: Ingadozó. — Zárlat: AEG 114 ötnyolcad, Gas Dessau 108.5, D. Erdöl 123.—, Dynamit N. 80.—, Farben 148 ötnyolcad, Mannesmann 110.—, Schles. B. Gas 120.75, Schuckert 174.25, Siemens 191.—.
GENF. (Értéktőzsdezárlat.) Urikányi 9.—, Nasici 21.—, Kőszén 44.—.

A Magyar Nemzeti Bank hivatalos árfolyamai

Devizák: Amsterdam 181.60—183.20, Athén devizakompenzáció 3.025—3.055, Belgrád 7.82—7.88, Berlin 135.70—136.70, Brüsszel 57.51—57.95, Bukarest 3.41—3.44, Isztanbul 268—271, Kopenhága 71.50—72.10, London 16.00½—16.15½, Milánó 17.66—17.8864, Newyork 342.30—344.90, Oszló 80.45—81.15, Páris 9.05—9.15, Prága 11.79—11.93, Szófia 4.11—4.15, Stockholm 82.45—83.15, Varsó 64.25—64.75, Zürich 76.72½—77.42½. Valuták: Angol font 16.—16.20, belga 57.35—57.95, kanadai dollár 332—337, cseh kor. (20 koronásnál magasabb cimletek kivételével) 7.50—11.80, dán korona 71.30—72.10, dinár (500 és 1000 dináros cimletek kivételével) 6—7.50, dollár 340.90—344.90, francia frank 9—9.20, holland forint 181.20—183.20, lengyel zloty 60—61.10, lei (érme kivételével) 2.60—3.45, leva 3.——3.60, lira (500 és 1000 lirás bankjegyek kivételével) 16.90—17.90, norvég korona 80.25—81.15, svájci frank 76.50—77.40, svéd korona 82.25—83.15. — A magyar-német devizakompenzációban a felár változatlanul 18—19½%. — A magyar-jugoszláv 46—47½%. — A török font felára változatlanul 38—39½%.

Külföldi devizajegyzések

BERLIN. (Devizazárlat.) Szófia 3.0470—3.0530, London 11.655—11.685, Páris 6.5930—6.6070, Amszterdam 132.24—132.50, Milánó 13.09—13.11, Belgrád 5.6940—5.7060, Varsó 47—47.10, Newyork 2.4910—2.4950, Zürich 55.88—56.—.
LONDON. (Devizazárlat.) Newyork 4.6801, Páris 176.73, Milánó 89.—, Zürich 20.8675, Amszterdam 8.81 9/16, Berlin 11.6725, Varsó 24.81, Belgrád 205.—, Bukarest 655.—, Szófia 380.—.
ZÜRICH. (Devizazárlat.) Páris 11.8075, London 20.8675, Newyork 445.87, Milánó 23.45, Amszterdam 236.65, Berlin 178.75, Szófia 5.40, Varsó 84.—, Belgrád 10.—, Bukarest 3 25.

Országos vásárok

Április 24-én, hétfőn: Bánokszentgyörgy, Debrecen, Devecser, Diósjenő, Dombrád, Dunapentele, Egyek, Erdőbénye, Felsőireg, Gyulakeszi, Harkány, Hatvan, Igal, Jászkisér, Kiskörös, Kerkaszentmiklós, Mátészalka, Nagykörös, Nemesnép, Noszop, Pécsvárad, Répceszentgyörgy, Sajószentpéter, Szerencs, Szigetvár, Szil, Tass, Türje, Vizvár, Vasszentmihály, Verpelét.
Április 25-én, kedden: Büdszentmihály, Demecser, Devecser, Gelej, Hatvan, Jászszentandrás, Kapuvár, Kerkaszentmiklós, Pécsvárad, Pincehely, Rakamaz, Soltvadkert, Szigetvár, Tihany, Toponár.
Április 26-án, szerdán: Somlószőllős, Zsámbék.
Április 27-én, csütörtökön: Balatonfőkajár, Csongrád, Kisbér, Marcaltő, Nagykálló, Nagyszékely, Szomajom, Tornaszentandrás, Zsámbék.
Április 28-án, pénteken: Büssü, Csongrád, Istvándi.
Április 29-én, szombaton: Apátfalva, Csongrád, Rákóczifalva.
Április 30-án, vasárnap: Acsa, Szikszó, Szeged.

Buzából 22.970 vagon van a nyilvános gabonaraktárakban. *Az ország nyilvános áruraktáraiban és szövetkezeti gabonaraktárakban* tárolt gabona és őrleménykészlet április 15-én a következő volt: *Budapesti raktárakban:* buza 848.088, rozs 73.458, árpa 8638, zab 2250, tengeri 7272, liszt 10.589, korpa 37 q. *Pestmegyei raktárakban:* buza 98.906, rozs 2350, árpa 381, zab 3263, liszt 335, korpa 80 q. *Felsőtiszai raktárakban:* buza 378.246, rozs 38.113, árpa 3173, zab 83, tengeri 11.222, liszt 2753, korpa 602 q. *Tiszavidéki raktárakban:* buza 585.161, rozs 22.976, árpa 1588, zab 497, tengeri 22.033, liszt 2455, korpa 88 q. *Dunántuli raktárakban:* buza 326.721, rozs 25.875, árpa 2582, zab 2441, tengeri 13.750, liszt 81, korpa 1855 q. *Felvidéki raktárakban:* buza 60.566, rozs 629, árpa 157, zab 5687, tengeri 1294, liszt 370 métermázsa. A raktárakban volt összesen *buzából* 2,297.688, *rozsból* 163.401, *árpából* 16.519, *zabból* 14.221, *tengeriből* 55.571, *lisztből* 16.583, *korpából* 2662 métermázsa.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, V., Honvéd-utca 10 Telefon: 119-660, 119-668 és 119-669
Belvárosi kiadóhivatal IV., Kossuth Lajos-utca 6.: Telefon: 189-533 és Christophoros utazási és menetjegyiroda. Telefon 187-852.
Főkiadóhivatalok: V., Báthory-utca 8., II. em. Telefon: 119-660,
a Szent Imre könyvkereskedésben, Szent Imre herceg-utja 2
és a Pázmány könyvkereskedésben Baross-utca 82. Telefon: 135-479.
Előfizetési ára egy hóra 4 P, negyed évre 10·80 P, félévre 21·60 P, egész évre 43·20 P
KIADÓTULAJDONOS: KÖZPONTI SAJTÓVÁLLALAT RT.
FŐMUNKATÁRS: TÚRI BÉLA † 1919—1939
A KIADÁSÉRT FELELŐS BARANYAY LAJOS A KÖZPONTI SAJTÓVÁLLALAT VEZÉRIGAZGATÓJA
A SZERKESZTÉSÉRT FELELŐS: DR TÓTH LÁSZLÓ FŐSZERKESZTŐ

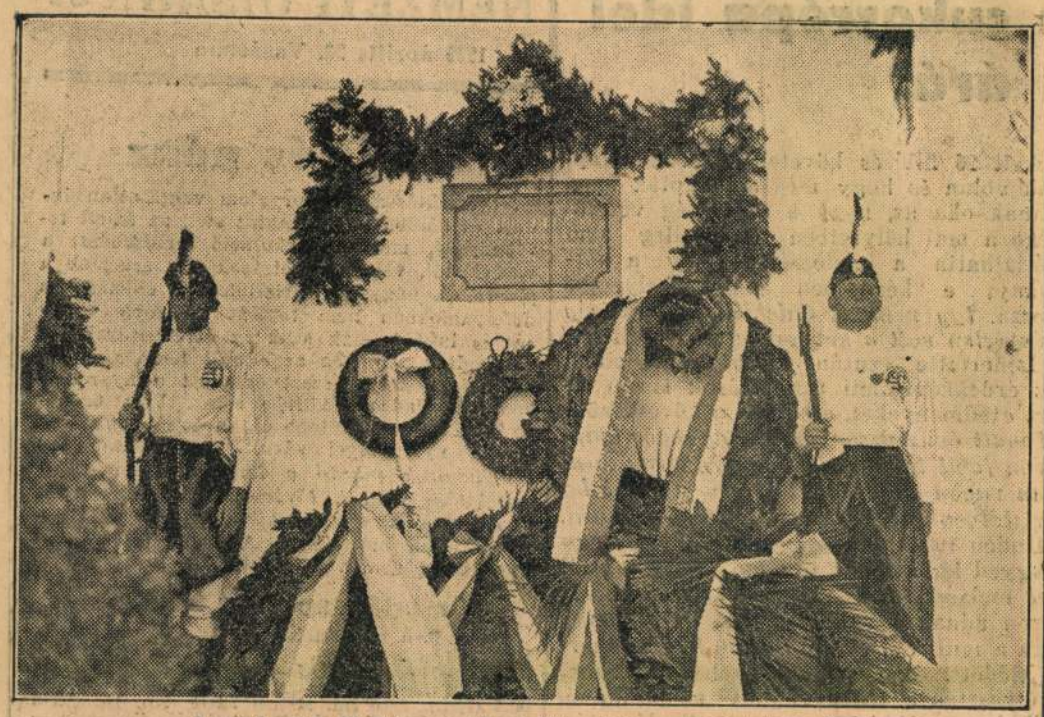

Leleplezték Dejtáron néhai Túri Béla emléktábláját

Gyömörey Sándor ünnepi beszédet mond a leleplező ünnepségen

Nadler Ilse, a nagytehetségü pianista, sikerrel mutatkozott be szombaton a Zeneművészeti Főiskola vizsgaelőadásán

Márton Lajos festőművész művészi alkotása, amelyet a magyar miniszterelnök ajánlott fel XII. Pius pápának

Biróczky Károly és Ambrus Sándor, a „Baross"-kiállitás aranyéremmel kitüntetett résztvevői

NAPIREND:

Vasárnap. Április 23.

Róm. kat.: Misericordin. — Gör. kat.: Ker. sz. assz. Gy. — Prot.: Béla. — Középeurópai időszámitás szerint Budapesten a nap kel 4 óra 42 perckor, nyugszik 18 óra 44 perckor. A hold kel 7 óra 16 perckor, nyugszik 22 óra 50 perckor.

Hétfő. Április 24.

Róm. kat.: György. — Gör. kat.: Szábba vt. — Prot.: György. — Középeurópai időszámitás szerint a nap kel 4 óra 40 perckor, nyugszik 18 óra 45 perckor. A hold kel 8 óra 14 perckor, nyugszik 23 óra 41 perckor.

SZINHÁZAK HETI MŰSORA:

MAGYAR KIR. OPERAHÁZ. Vasárnap este: Romeo és Julia, Gianni Schicchi, Poloveci táncok; hétfő: Filharmóniai hangverseny (Városi Szinházban, A. bérlet); kedd: A nagyidai cigányok (Ifjusági előadás, 4 órak); szerda: Szöktetés a szerályból (E. bérlet); csütörtök: Fidelio (B.); péntek: A nagyidai cigányok (C.); szombat: Fidelio (első ciklus, I.); vasárnap este: Mosoly országa. (Fél 8).

NEMZ. SZINHÁZ. Vasárnap d. e.: A Szinlakadémia vizsgaelőadása: A vihar; délután: Gyurkovics leányok; este: A tündöklő Jeromos (VIII.) hétfő (II.), kedd (III.), szerda (IV.), csütörtök (V.), péntek (VI.): A tündöklő Jeromos; szombat délután: Ludas Matyi; este: Perrichon ur utazása (I., premier); vasárnap délelőtt: Az egér (akadémiai vizsgaelőadás); délután 3-kor: Az ember tragédiája; este: Perrichon ur utazása (VIII.). (Fél 11, fél 4, fél 8).

NEMZETI KAMARASZINHÁZ. Egész héten minden este és vasárnap délután: Utolsó tánc. (4, 8).

VIGSZINHÁZ. Vasárnap délután és este (T.): A tetovált nő; hétfő (A.), kedd (B.), szerda (V.): Ezer hold pipacs; csütörtök: A tetovált nő (D.); péntek: Ezer hold pipacs (E.); szombat délután és este (G.), vasárnap délután és este (R.): A tetovált nő. (Fél 4, 8).

PESTI SZINHÁZ. Egész héten minden este és vasárnap délután: Ne bántsd a másét. (4, 8).

ANDRASSY SZINHÁZ. Vasárnap délután és péntekig minden este: Paprikáscsirke; szombat: A szerelem gyümölcse (premier); vasárnap délután és este: A szerelem gyümölcse. (Fél 4, 8).

MAGYAR SZINHÁZ. Vasárnap délután és este: Erzsébet; hétfő: Nincs előadás; kedd: Főpróba; szerda (premier), csütörtök (P.), péntek (V.), szombat: Az ezerkettedik éjszaka; vasárnap délután: Erzsébet; este: Az ezerkettedik éjszaka (A.). (Fél 4, 8).

BELVÁROSI SZINHÁZ. Egész héten minden este és vasárnap délután: Földindulás. (4, 8).

VÁROSI SZINHÁZ. Vasárnap: Nincs előadás; hétfő: Dobroven-hangverseny; kedd és szerda délután 3-kor: Sok hühó semmiért (ifjusági előadás); csütörtök: Nincs előadás; péntek: Csárdáskirálynő; szombat: Nincs előadás; vasárnap délután és este: Csárdáskirálynő. (4, 8).

ROYAL SZINHÁZ. Egész héten minden este és vasárnap délután: Egy bolond százat csinál. (4, fél 9).

TERÉZKÖRUTI SZINPAD. Egész héten minden este és vasárnap délután: Elő az okmányokkal (Pódium Kabaré vendégjátéka). (5, 9).

PÓDIUM. Egész héten a Terézkörúti Szinpadon vendégszerepel.

KOMÉDIA. Egész héten minden este és vasárnap délután: Tanuljunk nyelveket (Fél 5, fél 9).

ERZSÉBETVÁROSI SZINHÁZ. Csütörtökig mindennap: Bubus. (Hétköznap fél 6, fél 9, vasárnap fél 4, 6, 9).

JÓZSEFVÁROSI SZINHÁZ. Csütörtökig mindennap: Bors István. (Hétköznap fél 6, fél 9, vasárnap fél 4, 6, 9).

KISFALUDY SZINHÁZ. Csütörtökig mindennap: Trafikos Erzsike. (Hétköznap fél 6, háromnegyed 9, vasárnap fél 4, 6, 9).

MOZIK MŰSORA:

ADMIRAL. (Margit körut 5/b T.: 353—707). Alexander's Ragtime Band (A. Faye, T. Power). Magyar és külföldi Hiradók. — Hétköznap 1/24, 1/26, 1/28, 1/210 vasár- és ünnepnap 1/22-kor is. — Vasárnap d. e. 11-kor: Édes anyaföld (P. Muni).

ALKOTÁS (Gömbös Gyula-ut 11. T.: 155—374). János vitéz. — Négylábu gyilkos. — Hiradók. — Hétfőtől: Marco Polo kalandjai (Garry Cooper). — Világhiradók. Hétköznap 1/24, 1/26, 1/28, 1/210. vasár- és ünnepnap 1/22-kor is. — Vasárnap d. e. 11-kor: Édes anyaföld.

ATRIUM. (Margit-körut 55. T.: 153—034, 154—024). Érik a buzakalász (Fedák Sári, Rózsahegyi). Amerikai és Magyar Hiradók. — Hétköznap 1/26, 1/28, 1/210, szombat, vasár- és ünnepnap 1/24-kor is. —

ASTRA (Ugocsa-u 10. T.: 151-422) János vitéz (Dayka, Kiss F.) — Zenés trükkfilm. — Hiradók. — Hétköznap 1/24, 1/26, 1/28, 1/210, vasár- és ünnepnap 1/24-kor is. — Vasárnap d. e. 11-kor matiné: Oxfordi diák. — Nyitott tető.

BELVAROSI (Irányi-utca 21 T.: 384—563). Szerelmes századok (S. Guitry). — Lengyel rapszódia. Magyar és külföldi Hiradók. — Hétköznap 4, 6, 8, 10, vasárnap jobbterem 2, 4, 6, 8, 10, balterem 3, 5, 7, 9. Az első előadás naponta 30—80 fill. helyárakkal. — Vasárnap d. e. 1/211 és 12 órakor fill. matiné: Új rokon.

BROADWAY (Károly-körut 3. T.: 144—212). Kisértés órája (J. Crawford, M. Sullavan). Hiradó. Hétköznap 1/24, 1/26, 1/28, 1/210. szombat, vasár- és ünnepnap 1/22-kor is. Hétköznap az első, szombat, vasár- és ünnepnap az első két előadás mérsékelt helyáru. — Vasárnap d. e. 11-kor matiné félhelyárral: Réztábla a kapu alatt (Robert Donat).

BUDAI APOLLO (Csalogány-u 46. T.: 351—500). Magyar feltámadás. — Lázadó hálnavadászok. — Hétfőtől: Szerelmes századok (Sacha Guitry). — Hiradók. — Hétköznap 1/25, 1/27, 9 vasár- és ünnepnap 1/22, 1/24, 1/26, 1/28, 1/210.

CITY. (Vilmos császár-ut 38-40 T.: 111—140). Érik a buzakalász (Fedák, Erdélyi Mici, Egry Mária, Perényi). — Világhiradók. — Hétköznap 1/26, 1/28, 1/210, szombat, vasár- és ünnepnap 1/24-kor is. —

CORSO. (Váci-u. 9. T.: 12-26-16). Luise Ullrich, Johannes Riemann: A meg nem értett férj. Hiradók. Szombat, vasár- és ünnepnap 1/24, 1/26, 1/28, 1/210, a többi napokon 1/26, 1/28, 1/210.

CORVIN (József-krt és Üllői-ut sarok Telef.: 138—988, 139—584). Varieté csillagai (Szeleczky, Jávor, Bordy). — Kisérő műsor. — Hétköznap 1/24, 1/26, 1/28, 1/210 vasár- és ünnepnap 1/22-kor is. Az első előadáson mindennap 1000 hely 40—80 fillérig. — Vasárnap d. e. 1/211-kor matiné: Mellékutca (I. Dunne).

DÉCSI. (Teréz-krt 28. T.: 125-952. 121—343). Második hétre prolongálva! Szervusz Péter. Kettős főszerepben: Páger Antal. — Amerikai és Magyar Hiradók. — Hétköznap 6, 8, 10, szombat, vasár- és ünnepnap 4, 6, 8, 10 —

ELIT (Szent István-krt 16. T.: 114—502). Ingovány (A. Ducaux, Jules Berry). — Világhiradók. — Hétköznap 4, 6, 8, 10, vasár- és ünnepnap 2, 4, 6, 8 és 10 órakor.

FORUM (Kossuth L.-u 18. T.: 189—543, 189—707 és 188—528). — Nőgyülölő (Pasternák-produkció). Spanyol szerenád. — Hiradók. — Hétköznap 1/26, 1/28, 1/210, szombat, vasár- és ünnepnap 1/24-kor is. —

GLORIA. (Thököly ut 56. T.: 144—800). Magyar feltámadás (Tőkés A., Kiss M., Ottrubay M., Kiss F., Csortos). — Florida hősei (kulturfilm). — Hiradók. — Hétfőtől: Ködös utak (J. Gabin, M. Morgan). — Viglányok zenekara (zenés film). — Hiradók. — Hétköznap 1/25, 1/27, 9 szombat 1/24, 1/26, 1/28, 1/210, vasár- és ünnepnap 1/22, 1/24, 1/26, 1/28, 1/210 Az első előadás mérsékelt helyáru.

HOLLYWOOD. (Bethlen-tér 8. T.: 142—455). A paikos hercegnő (J. MacDonald, Nelson Eddy). Magyar és külföldi Hiradók. — Hétköznap 1/24, 1/26, 1/28, 1/210, vasár- és ünnepnap 1/22-kor is. Az első előadás mindennap mérsékelt helyárakkal. Vasárnap d. e. fél 11-kor matiné: Lányok egymás közt (Danielle Darrieux).

HOMEROS (Hermina-ut 7. T.: 196—178). Alexander's Ragtime Band (T. Power, Alice Faye). — Ujvilág hajnalán. — Vadnyugati rablókaland. — Világhiradók. — Hétköznap 1/25, 7, 1/210 vasár- és ünnepnap 1/22-kor [illegible]

IPOLY FILMSZINHÁZ. (V., Csáky-utca 65. Telefon: 292—626) Mareo Polo kalandjai (G. Cooper) Magyar Világhiradók — Hétfőtől: Mellékutca (Irene Dunne, John Boles). — Kiegészitő műsor. — Hétköznap 5, 1/28, fél 10, szombat 1/24, 1/26, 1/28, 1/210, vasár- és ünnepnap 1/22-kor is. — Vasárnap d. e. 11-kor matiné: City (mérsékelt helyárak).

JÓZSEFVÁROSI (Kálvária-tér 7. T.: 134—644). Magyar feltámadás (Tőkés, Kiss F., Ottrubay M., Csortos). — Embervadász. Hiradó. Hétfőtől: Asszonyok a rendelőben (L. Barrymoore, Low Ayres). — Burleszkek. — Világhiradók. — Hétköznap 1/24, 1/26, 1/28, 1/210 vasár- és ünnepnap 1/22-kor is. Az első előadás mérsékelt helyárú. — Vasárnap d. e. 1/211-kor matiné: Mártirasszony (M. Dietrich).

LLOYD. (Hollán-utca 7/a T.: 111—994). Hét szál rózsa (Páger, Kabos Gy.). — Világhiradók. — Hétköznap 4, 6, 8, 10, vasár- és ünnepnap 2-kor is. Az első előadások mérsékelt helyárakkal.

OLYMPIA. (Erzsébet-körut 28. T.: 342—947). Szerelmes századok (S. Guitry, J. Delubac). — Vig leányok zenekara (revüfilm). — Amerikai csodabogarak. Hiradók. Mindennap 11, 2, 4, 6, 8, 10. Az első előadás mérsékelt helyárakkal. 80 fillértől.

OTTHON. (Beniczky-utca 8. T.: 146—447). Szerelmes századok (S. Guitry). — Végig a Champs-Elysées-n. — Amerikai csodabogarak. Magyar és külföldi Hiradók. — Hétköznap 1/24, 1/26, 1/28, 1/210 vasár- és ünnepnap 1/22-kor is. Az első előadás mérsékelt helyáru. — Vasárnap d. e. 10 és 1/212-kor matiné: Éjszaka kezdődött (Charles Boyer).

PALACE (Erzsébet körut 9. T.: 136—523) Bors István (Jávor P., Tolnay Klári) Magyar Hiradók. Hétköznap 4, 6, 8, 10, szombat, vasár- és ünnepnap 2-kor is Az első előadás mérsékelt helyáru. — Vasárnap d. e. 11-kor matiné: Vörös Pimpernel visszatér (B. Barnes). Félhelyárakkal.

PATRIA (Nepszinhaz utca 13.) Alexander's Ragtime Band (T. Power, A. Faye). — Hiradók. — Hétköznap 1/24 1/26, 1/28 1/210 vasár- és ünnepnap 1/22-kor is Az első előadás mérsékelt helyáru — Vasárnap d. e. 1/211-kor matiné: Koldus és királyfi (E. Flynn).

PHÖNIX. (Rákóczi ut 68. fel.: 144—454). Alexander's Ragtime Band (T. Power, A. Faye). Hiradó. Folytatólagos előadások mindennap 11, 1, 3, 5, 1/28, 1/210 Az első három előadás mérsék helyáru.

RADIUS (Nagymező-utca 29. T.: 122—098, 120—564). Szerelmesek (Sweetheart) (MacDonald és Eddy Nelson első szines világfilmje). Amerikai és Magyar Hiradók. — Hétköznap 1/26, 1/28, 1/210. szombat, vasár- és ünnepnap 3-kor is. —

ROYAL. (Erzsébet-körut 4. T.: 141—902, 342—946). Harmadik hétre prolongálva! — Fiuk városa (Spencer Tracy, Mickey Rooney). Amerikai és Magyar Hiradók. — Hétköznap 1/26, 1/28 1/210. szombat, vasár- és ünnepnap 4, 6, 8, 10.

SAVOY. (Üllői ut 7. T.: 146-040). Egy pesti éjszaka (D. Darrieux). — Csintalan egér. — Hiradók. — Hétköznap 1/24, 1/26, 1/28, 1/210. vasár- és ünnepnap 1/22-kor is. Az első előadás félhelyárakkal — Vasárnap d. e. 1/211-kor matiné: Finom familia (C. Lombard, W. Powell).

SCALA. (Teréz-körut 60. Tel.: 114—411). — Ötödik hétre prolongálva! — Suez (Annabella, L. Joung, T. Power). — Hiradók. — Hétköznap 1/26, 1/28 1/210. szombat, vasár- és ünnepnap 3-kor is

SIMPLON. (Horthy M.-ut 64. T.: 268—999). Fehérvári huszárok (Páger, Kabos, Egri M.) — Hazatért a Ruszinföld. — Hiradók. — Hétköznap 1/24 1/26, 1/28, 1/210 vasár- és ünnepnap 1/22-kor is — Vasárnap d. e. 11-kor: Magyar feltámadás (Kiss F., Tőkés).

TISZTI KASZINÓ ZÁRTKÖRŰ FILMSZINHÁZA. Április 23-án: Tiszavirág (Tolnay, Lehotay, Rózsahegyi, Juhász). — 25-én: Szerelem zsarnoka (Fr. Rosay, Troubetzkoy herceg). Ápr. 27-én: Nőgyülölő (A. Leeds, J. Mc Crea) Előadások 1/25, 1/27, 9.

URANIA. (Rákóczi-ut 21. Tel.: 146—046). A zöld császár (Gustav Diessl, Carola Höhn). — Nincs uj a nap alatt (kisérőműsor). — Magyar és Fox Világhiradók. — Hétköznap 5, 1/28, 1/210, szombat, vasár- és ünnepnap 3-kor is. — Vasárnap d. e. 11-kor Hajdu Elemér előadása: Mit láttam az Egyesült Államokban?

Nyomatott a PALLAS IROD. és NYOMDAI R.-T. körforgógépein, Budapest, V., Honvéd-utca 10. sz. (Felelős: Győry Aladár igazgató.)

Márton Lajos

— **Évi az intézetben.** (*Szimon* Istvánné ifjusági regénye.) Évi, a mai serdülő lány, tele vitalitással, tervekkel és fékezhetetlen vérmérséklettel — *intézetbe kerül.* Hát persze az intézet «*börtönfalai*» között más az élet, mint otthon. Érdekesebb, szinesebb, de hidegebb is. Évi itt is hamarosan megtalálja a helyét és mint az intézet sport-primadonnája mulattat bennünket, az olvasókat egy regényen keresztül. *Szinmon* Istvánné könyve, bár az ifjuságnak iródott, *általános* érdeklődésre tarthat számot. Érdekes vidámsága mellett mélyenlátó irás, amely tanit, elszórakoztat és leköt. A derüs rajzok *Márton* Lajos speciális humorát és rajztudását dicsérik.

Esti Kurir

1937. dec. 7.

le che lui ~~xxxxxx~~ Filippino Lippi
delle virtù cardinali.
ure e sculture parlano ancora del-
alo-ungheresi. E gli scavi di Esz-
va influenza che l'arte italiana
n Ungheria.
anni hanno riportato dalla terra
le fu certamente uno dei più gran-
l nostro medio evo. Purtroppo il
zo ci fosse conservato nella sua
erre contro i Turchi hanno fatto
enti. Così gli Ungheresi come i
empre il monte e il castello di
odei loro cannoni, hanno sotterrato
cappella. Il resto venne totalmente
sale e la cappella, fabbricata,
riccamente, ci mostra quanto vasto
reale, e ci permettono di immaginare
. Ed anchenella forma che ha oggi,
portante, dimostrando che l'Ungheria
lla grandezza del Regno Magiaro dei
a divulgatrice dello spirito italico

Teleki miniszterelnök Rómából való elutazása előtt fogadta a magyar ujságírókat

Róma, április 20.

(A Pesti Napló kiküldött munkatársának telefónjelentése.)

Római tartózkodásának utolsó napján a zsúfolt program ellenére gróf *Teleki* Pál miniszterelnök egy félórát szakított arra, hogy vacsora után és közvetlenül elutazása előtt *még fogadja a magyar sajtó Rómába kiküldött képviselőit.* Ezen a fesztelen beszélgetésen, amely sokkal inkább egy mélyen lelkiismeretes, felelősségteljes államférfi egyszerű és rövid beszámolója volt benyomásairól, jelen volt báró *Apor* Gábor vatikáni magyar követ és *Ullein-Reviczky* Antal, a külügyminisztérium sajtóosztályának vezetője, aki az egész római látogatás alatt a legnagyobb önfeláldozással és teljes megértéssel a sajtó munkássága iránt, segítette a magyar ujságírók munkáját.

Ott ültünk tehát gróf *Teleki* Pál miniszterelnök körül, aki frissen, a fáradtság legcsekélyebb jele nélkül az őt jellemző szerénységgel közvetlenül elbeszélgetett velünk. Mély meggyőződéssel mondotta mindenekelőtt, hogy milyen *rendkívüli megelégedéssel tölti el a római megbeszélések egész menete, hangja, alaposság*a. Mosolyogva hozzáfűzte, hogy ha mint magánember ismerte is már a Ducét, mint politikus, mint felelős miniszterelnök most tárgyalt vele először és annál jobban esett, hogy ilyen behatóan és alaposan világíthatták meg az összes problémákat. A miniszterelnök mintegy a sajtóra magára akarta bízni, hogy megítélje, milyen őszinte barátság bizonyságát tapasztalhattuk mindnyájan, hiszen amint ő maga újra megjegyzi, az ujságírók hallhatták a pohárköszöntő hangján, a Duce és a felelős olasz miniszterek minden egyes megnyilatkozásán, milyen megértésre talál itt minden magyar kérdés.

Jóviszonyunk Jugoszláviával

Utalt arra az élénk érdeklődésre és azokra a *kombinációkra*, amelyet Jugoszlávia megnevezése úgy a Duce, mint a magyar miniszterelnök pohárköszöntőjében a világsajtóban keltett. Gróf *Teleki* Pál ehhez csak azt a megjegyzést fűzi beszélgetés közben, hogy *a magyar kormány tanujelét adta annak az őszinte készségnek, hogy elősegítse a megértés, a békés együttműködés politikáját Jugoszláviával.* Megemlíti, hogy *a magyar nép mindig megbecsülést érzett a jugoszláv nemzet iránt.* Ezt egyszer két huszártól hallotta a legtalálóbban kifejezve, — mondotta a miniszterelnök — amikor a világháborúban a szerb harctérre kerültek s néhány nap mulva azt mondották neki, hogy »*úgylátszik, ezek a szerbek jó ellenfelek, érdemes ellenük harcolni*«.

Roosevelt üzenete és a magyar békepolitika

A miniszterelnöknek, amikor a háborút és a háború utáni időket idézi, eszébe jut Szeged, a szegedi küzdelem és félig önmagának, félig nekünk megjegyzi, hogy *Magyarország mostani politikája tulajdonképpen a szegedi vonalhoz hű, a szegedi vonalon halad.* Mussolini mai beszédére terelődik a szó. Roosevelt elnök üzenetére, amelyet a Duce olyan élesen visszautasított, *miközben a legerélyesebben hangoztatta az olasz nép békeakaratát.* A magyar miniszterelnök szavaiból, amelyekkel erre reflektált, az a benyomás tükröződik, hogy *Magyarország álláspontját ebben a kérdésben gróf Csáky István külügyminiszter római deklarációja tökéletesen kifejezte,* úgyhogy a mi részünkről nincs már ehhez semmi hozzáfűzni való.

A magyar államférfiaknak nyilvánvalóan az a benyomásuk, amint a Duce ezt mindig újra hangsúlyozza, hogy Olaszország valóban békepolitikát óhajt, de ha rákényszerítik, vállalja a háborút is.

Az idő múlik és a kíséret tagjai már nézik az órájukat. A miniszterelnök még arról a nagyszerű élményről beszél, amelyet a *Forum Mussolinin megtartott ifjúsági felvonulás jelentett* számára és kiemeli: alig tudta elhinni, amikor saját szemével látta, hogy ezeket a tökéletes gyakorlatokat, ezt a páratlan fegyelmet minden parancsnok kommandója nélkül hajtották végre a diákok. Mélységes bámulattal hangjában elmondja, hogy amikor Mussolininak kifejezte csodálatát a látottak felett, a Duce egyetlen mondattal felelt:

— *Pedig ez a nép ötven év előtt ugyanez a nép volt!*

A kocsik előálltak, gróf Teleki Pál és kísérete indul a pályaudvarra és búcsúzáskor még megjegyzi, hogy miután most néhány napig csak külpolitikával foglalkozott, a vonaton merül majd bele az elutazás óta lejátszódott belpolitikai események tanulmányozásába.

Báró Doblhoff Lili.

Ujból elhalasztották a burgosi díszszemlét

Róma, április 20.

A lapok közlik azt a Burgosból érkezett hírt, hogy *a díszszemlét, amelyet május 1-éről 15-ére tettek át, most május 31-ére halasztották.*

Négy lúgkőmérgezés egy napon

Tiltsák el a lúgkő háztartási célokra való eladását

(Saját tudósítónktól.) Évek óta hangzik innen is, onnan is a kívánság, hogy *tiltsák el a lúgkő háztartási célokra való eladását*, mert ezzel a veszedelmes méreggel szinte naponta történnek súlyos szerencsétlenségek.

Csütörtökön Rákospalotán a mentőknek három izben kellett lúgkőmérgezéshez kivonulniok. *Radics Róza 18 éves lány* a Bethlen ucca 151. szám alatt levő lakásán lúgkövet ivott, *mert összeszólalkozott a vőlegényével.* — *Takács Rozália 19 éves cselédlány* a Gömbös Gyula út 15. szám alatt összetört egy csillárt; *a szidástól való félelmében* lúgkövet ivott. — Özv. *Gombik* Istvánné 60 éves asszony a Kölcsey ucca 10. számú házban lúgkövet ivott. A két lányt súlyos állapotban a Rókus-kórházba, az özvegyasszonyt életveszélyes állapotban az újpesti gróf Károlyi-kórházba szállították. Vidékről érkező hír szerint a lúgkőnek csütörtökön volt egy *halálos gyermegáldozata* is. *Kovács* Emánuel, kétéves járokszállási gyerek, Bata Ferenc tanyáján, a folyosón rátalált a lúgköves üvegre. Ivott az oldatból és olyan súlyos mérgezést szenvedett, hogy még aznap *meghalt.*

A Beszkár beruházó programját elfogadta a főváros közlekedési bizottsága

Megjavítják a Berlini tér és a Kálvin tér közlekedését

(Saját tudósítónktól.) A főváros közlekedési bizottsága csütörtökön délután *Bódy* László alpolgármester elnöklésével ülést tartott. *A Beszkár 42 és félmillió pengős beruházó programját tárgyalták.* Ebből a tekintélyes összegből 75 új villamoskocsit szereznek be, 290 villamoskocsit átalakítanak, *az autobuszparkot 42 darabbal szaporítják* és a rossz állapotban lévő autobuszok közül 75-öt kiselejteznek és helyettük 75 újat vásárolnak. *A főútvonalakon a villamosvágányokat az útközépre helyezik,* sok helyen építenek járdaszigeteket és várócsarnokokat, a villamosvasútüzem szociális berendezéseit is javítják. A programot öt év alatt hajtják végre.

Millok Sándor hozzászólásában a programot elfogadta, mert sok munkaalkalmat nyujt. Indítványozta, hogy *a Beszkár alkalmazottainak építsenek lakásokat,* az alkalmazottak 8 év előtt *csökkentett fizetéseit emeljék fel. Szántay* István elfogadva a programot kérte, hogy a bizottságnak nyujtsanak alkalmat a részletkérdésekkel foglalkozásra. Helyeselte az alkalmazottak fizetésének felemelését. *Lázár* Emil azt kívánta, hogy a program keretében *nagyobb összegeket fordítsanak az autobuszközlekedés fejlesztésére. Rendezzék végre a Berlini tér, Kálvin tér és Baross tér közlekedését, mert ezeken a tereken az állapotok már tarthatatlanok.* A villamosközlekedés egyes hibáira mutatott rá, kérte, mindent kövessenek el, hogy *gyorsabb* legyen a villamosközlekedés és tegyenek valamit a villamoskocsik *zsúfoltságának* megszüntetésére is. Báró *Babarczy* István tanácsnok válaszolt a felszólalásokra. A főváros a közeljövőben 20 millió pengőért kislakásos házakat épít. Egyes házakat a végállomások mellett építenek majd fel és ezekben lakásokat biztosítanak a Beszkár-alkalmazottak számára. Nyolc év előtt nemcsak a Beszkár-személyzet fizetését csökkentették, hanem minden közalkalmazott fizetését, ép ezért csak általános közalkalmazotti fizetésemelés esetén lehet a Beszkár-alkalmazottak fizetését is emelni. *A Berlini tér és a Kálvin tér közlekedése, ha a beruházó programot végrehajtják, javulni fog.* A Baross téren az eucharisztikus kongresszussal kapcsolatban már történtek közlekedésjavító beruházások.

A bizottság ezután a Beszkár beruházó programját *elfogadta.* Bejelentették, hogy az új repülőtérhez járó *27-es autobusz tarifáját 27—60 százalékig csökkentik.* A csökkentések május 1-én lépnek életbe. Napirend után *Halter* Károly a kőbányai autobuszközlekedés megjavítása érdekében kérte, hogy *a 9-es autobuszok Kőbányáig járjanak.* Kérte továbbá, hogy Kőbánya és Kispest között közvetlen villamosösszeköttetést építsenek ki, *Halász* Alfréd azt kívánta, hogy Rákosszentmihályra éjjel rendkívüli autobuszjáratokat indítsanak.

A Beszkár beruházó programját pénteken a főváros pénzügyi bizottsága, a jövő hét szerdáján a közgyűlés tárgyalja.

205 millió pengő volt tavaly a főváros üzemeinek bevétele

Veres Imre számszéki igazgató kevesli az üzemek forgótőkéjét

(Saját tudósítónktól.) Néhány nappal ezelőtt *Szendy* polgármester nyilvánosságra hozta a főváros 1938. évi zárószámadását. A zárószámadást felülvizsgáló jelentésével dr. *Veres* Imre, a fővárosi számszék igazgatója most készült el. A jelentés bőven foglalkozik a városi üzemek és részvénytársaságok helyzetével.

A főváros üzemei nagy vagyoni értéket jelentenek. A számszéki igazgató megállapítása szerint *a részvénytársasági formában működő intézményekkel együtt a fővárosi üzemek vagyona 701,838.000 pengő,* illetve ennyi a beléjük fektetett tőke. Ha ehhez hozzászámítjuk a *Beszkár* kezelésében tartott, de a községi háztartás vagyonában kimutatott vasútüzemi beruházások tőkeértékét, *a fővárosi üzemek vagyona majdnem 860 millió pengőre emelkedik.* Az újabb befektetések folytán állandóan emelkedik az üzemi vagyon. Egyes intézményeknél azonban csökkent a befektetett vagyon értéke, ami a leírások eredménye.

A számszéki igazgató jelentésében rámutat arra, hogy *egyes városi üzemek forgótőkehiánnyal küzdenek, olyannyira, hogy ez a forgótőkehiány már az üzemek mobilitását fenyegeti.* Némely üzem kedvezőtlen helyzete annak tulajdonítható, hogy beruházásait a forgótőke terhére eszközölte. A számszéki igazgató ezért szükségesnek tartja, hogy *a jövőben az üzemek beruházásokat csak akkor hajtsanak végre, ha bevételeikben megfelelő fedezetük van rá, illetve ha a beruházásokra kölcsönt vettek fel.*

A fővárosi üzemek óvatos pénzügyi gazdálkodására mutat az, hogy értékcsökkenés címén több mint 13 millió pengőt írtak le vagyonukból. *Az elmúlt öt év alatt a leírások összege meghaladta a 63 millió pengőt.*

Az üzemek bevétele tavaly 131.4 millió pengő volt, 5.4 millióval több, mint az előző évben. Ehhez járul a *Beszkár* 74 millió pengős bevétele, ami 5 millióval haladja meg az előző évi bevételt. *Az üzemek tavalyi összes feleslege meghaladta a 47.3 millió pengőt,* ami 1925 óta a legnagyobb összegű felesleg. Az üzemek nyugdíjtartaléka megközelíti a 19 millió pengőt és 1.3 millióval nagyobb az előző évi nyugdíjtartaléknál. A részvénytársasági vállalatok nyugdíjtartaléka csaknem 51 millió pengő, 4.6 millióval több a megelőző évinél.

A főváros üzemi alkalmazottainak létszáma tavaly 20.183 volt, az emelkedés 377 fő. Az igazgatóságok, felügyelőbizottságok tiszteletdíja 145.734 pengő volt, az üzemi választmányok tagjainak tiszteletdíja pedig 67.865 pengő. *A fővárosi üzemek a múlt évben 8.7 millió pengő adót fizettek.*

Belgium enyhíti a katonai intézkedéseket

Brüsszel, április 20.

A nemzetközi helyzet enyhülésével kapcsolatban a hadügyminiszter több fegyvernemben felfüggesztette a szabadságtilalmat. Lapjelentések szerint *a bevonult tartalékosokat fokozatosan leszerelik.*

Bienenstok Sándor látszerészt kétévi fegyházra ítélte a törvényszék

(Saját tudósítónktól.) Bienestok Sándor ötvennégyéves látszerész okirathamisítással és hamis tanuzás büntettével vádolva került csütörtökön a büntetőtörvényszék *Krayzell* Miklós-tanácsa elé. Az ügyészség vádirata szerint *Bienenstok* Sándor kilenc évvel ezelőtt egy fővárosi ügyvédtől átvett egy ezer pengőről szóló, az ügyvéd aláírásával ellátott, de egyébként kitöltetlen váltót azzal, hogy arra kölcsönt szerez. A kölcsönt nem tudta megszerezni, de *a váltót sem adta vissza,* azt állítva, hogy az ürlap elkallódott. Később a váltót leszámítoltatta és amikor emiatt az ügyvéd ellen váltóper indult, *azt vallotta, hogy a váltó ellenértékét az ügyvédnek annakidején készpénzben kifizette.*

A törvényszéki tárgyaláson a látszerész tagadta bűnösségét. Azzal védekezett, hogy az ügyvédnek valóban adott ezer pengőt és *a bíróság előtt igazat vallott.*

A bizonyítási eljárás lefolytatása után és a perbeszédek után a törvényszék bűnösnek mondotta ki *Bienenstok* Sándort magánokirathamisítás és hamis tanuzás büntettében és ezért 2 évi fegyházra ítélte, egyben *elrendelte azonnali letartóztatását.* Az ítélet nem jogerős.

A CSIZI jód-bróm-konyhasós GYÓGYFÜRDŐ
érelmeszesedés, idegesség, golyva, női megbetegedések, izzadmányok, csont-, mirigy-, izületi bántalmaknál stb. kiváló hatású. — Ivó- és fürdőkúrák, inhalatórium.
Kérjen prospektust. FÜRDŐIGAZGATÓSÁG: CSIZFÜRDŐ (Gömör megye)
Gyorsvonaton közvetlen kocsi: Budapest k. p.—Fülek—Csizfürdő, menetidő 3 óra

XII. PIUS PÁPA:

„Tiszta szívből kívánjuk, hogy Magyarország külső és belső békében élve nagy és erős legyen . . .“

A magyar államférfiak a pápánál

Róma, április 20.

(A Pesti Napló kiküldött munkatársának telefónjelentése.)

Teleki miniszterelnök és *Csáky* külügyminiszter utolsó napja Rómában tulajdonképpen *a vatikáni látogatás benyomása alatt állott.* Mindkét államférfi hangsúlyozta, milyen mélységes élmény volt számára a XII. Pius pápával eltöltött óra. Vatikáni felelős körök nem győztek csodálkozni azon, hogy *az audiencia, bár eredetileg félórára tervezték, egy teljes óra hosszat tartott!* A Szent Atya többizben már előzetesen is kifejezte örömét, hogy viszontlátja a magyar miniszterelnököt, akivel budapesti látogatása alkalmával többizben is beszélgetett.

Amikor a vatikáni *SCV*-jelzésű autók, amelyek a magyar államférfiakért mentek a Villa Madama-ba, befordultak a méltóságteljesen egyszerű Szent Damaszkuszi udvarba, a pápai testőrség már feszes vigyázzban fogadta a kocsikat. Az olasz jelenlévők általában megjegyezték, hogy a *fogadás rendkívül ünnepélyes külsőségek között folyt le.* A pápa magánkönyvtárában fogadta a magyar miniszterelnököt és külügyminisztert, majd egy óra mulva báró *Apor* Gábor vatikáni magyar követ a kíséret tagjait is bemutatta a Szent Atyának, aki ugyanakkora melegséggel, szivélyességgel és közvetlenséggel beszélgetett el velük, mint pápai legátus korában Budapesten.

XII. Pius egészen egyéni, meleghangu mondatban emlékezett meg Magyarországról. Ezekkel a szavakkal búcsúzott a megjelentektől:

— *Tiszta szívből kívánjuk, hogy Magyarország külső és belső békében éljen és erős és nagy* legyen. Ezt az óhajunkat meg *külön atyai, apostoli áldásunkkal is megerősítjük, és ezt az áldásomat az egész kedves Magyarországra kiterjesztem.*

A jelenlévők meghatottan néztek egymásra: a Szent Atya, amikor most Magyarországot említette és a magyarokhoz beszélt, újra *visszatért az egyes szám első személyéhez* és nem használta a pápai uralkodói többesszámot. Mintha a magyar emlékek újra azokat az időket keltették volna fel lelkében, amikor utolsó külföldi utazását tette a budapesti eucharisztikus kongresszus alkalmából. Önkénytelenül a közvetlen, régi beszédmodorába esett vissza, mintha a vatikáni falakon túl a tavaszi magyar főváros képe merült volna fel lelki szemei előtt.

Közben odakint *három bíboros* is várt, akiknek audienciáját félórás időközökre tűzték ki. *Caccia-Dominioni* bíboros, a Vatikan egyik legfontosabb főpapja is a várakozók között volt és mosolyogva jegyezte meg a magyar kíséret tagjainak, hogy ismervén a Szentatyát, nem is csodálkozik, hogy ilyen sokáig elbeszélget kedves magyar fiaival.

XII. Pius még külön kiemelte, hogy milyen nagy örömet okozott neki a magyar miniszterelnök, amikor elhozta neki ajándékba Márton Lajos festményét, amely azt a pillanatot ábrázolja, amikor az akkori *Pacelli* bíboros mély megindultsággal térdel a magyar Szentkorona előtt.

A pápa mindig újra emlegeti, hogy tulajdonképpen abban a pillanatban értette meg teljes egészében a magyar lelket, *amikor először pillantotta meg Szent István féltve őrzött koronáját.* Ezért is emlékezik meg mindig szeretettel a magyar nemzetről, amelynek, mint ő mondja, »*vitézségét és hűségét* volt alkalma megismerni«.

Miután a pápai audiencia végetért, a magyar államférfiak lementek *Maglione* bíboroshoz, a Vatikán államtitkárához, a Borgia-lakosztályba. A pápa tudniillik mindig az államtitkári lakásban lakik, így a jelenlegi államtitkár ebbe a lakosztályba szorult. *Maglione* bíborossal háromnegyed óráig tartott a megbeszélés és ez alatt az idő alatt megtárgyalták az *összes magyar egyházjogi kérdéseket*, különös tekintettel a visszacsatolt területek egyházi kérdéseire.

Amikor a miniszterelnök és külügyminiszter elbúcsúztak a vatikáni államtitkártól, a bíboros kiemelte, hogy *bármikor fordulnak hozzá Magyarország ügyében, ő nem mint államtitkár, hanem mint lelkiatya, mint a nemzet barátja törődik majd az üggyel.*

A magyar vendégeket a királyi lépcsőn vezették a Szent Péter bazilikába, ahol a Szűz Anya képe előtt *Luttor* Ferenc kanonok, pápai protonotárius magyarul elimádkozott egy Üdvözlégy Máriát, amelyet a jelenlévők vele együtt imádkoztak. Ezután elzarándokoltak Szent Péter sírjához s ezzel újra feleleventették azt a szép ősi szokást, hogy az uralkodó pápa után meglátogatják az első pápa sírját, mintegy tiszteletük jeléül a pápaság megalapítója iránt.

A vatikáni autók a magyar vendégeket a vatikáni magyar követségre vitték, ahol rövid idő mulva Maglioni bíboros államtitkár, a Szentatya nevében visszaadta a látogatást.

Báró Doblhoff Lili

TÁRSASÁG

»*Halálkanyar*« — ez a szó meredt elénk a szép, tavaszi hétvég estéjén, amikor a vasárnapi hazatérőktől népes uccán végigharsogtak a hétfői lapok rikkancsai. Öt utasával az emődi halálkanyarban árokbafordult egy budapesti autó... Egy életveszélyes, négy rendkívüli súlyos sebesültről tudtak az első hírek és mintha láthatatlan vezetéken magasfeszültségű áram szaladt volna hirtelen végig, a pesti társaságon végigremegett az izgalom. Az árokbafordult kocsi utasai — az első jelentések szerint valamennyien súlyosan sebesültek — ismert, kedves fiatal tagjai a budapesti társasági életnek. *Ziegler* Tibor vitte őket szép, új kocsiján Lillafüredre s a vidám kirándulásra utazókat végül mentőautón vitték be Miskolcra... *Kató* húga, szegény, aki másnap életével fizetett ezért a kirándulásért, bátyjával másfél évig Angliában volt s nemrégen tért csak haza, ismerőseinek, családja barátainak nagy örömére. *Szigethy-Gyula* Marion és *Láng* Éva, a két másik hölgyutas az elmúlt farsang két legismertebb, ünnepelt, gyönyörű királynője, *Csányi* László pedig a MAC ismert, fiatal tagja. Félnappal előbb, szombaton éjszaka még mind az öten egy házibálon vettek részt, vidáman, gondtalanul mulattak nagyszámú társaságukkal...

Hétfő estére Ziegler Kató meghalt. Olyan szerencsétlenül zuhant ki a kocsiból, hogy gerincét törte és már hiába volt a miskolci operáció, hiába hozták haza Pestre. Az első hírek úgy tudták, hogy a többiek is nagyon súlyosan sebesültek; később azonban kiderült, hogy hála Istennek a kocsi négy másik utasa aránylag szerencsésen menekült az árokba fordult kocsiból, bár többé-kevésbé komolyan megsebesültek ők is. *Szigethy-Gyula* Marion négy bordája és lapockája eltört; hétfőn este gipszbe tették sérüléseit. *Láng* Évának kisebbfoku agyrázkódása van, valószínűleg nem kell sokáig feküdnie. *Ziegler* Tibor és *Csányi* László egész könnyen sebesültek.

A szerencsétlenség hírére az érdekelt családokat tömegesen keresték fel az érdeklődők. Még vasárnap és hétfőn reggel többen Miskolcra utaztak, majd mikor a sebesülteket hazahozták Pestre, itt folytatódott a tömeges telefónérdeklődés. A lányok betegszobáit virágokkal árasztották el ismerőseik. A gyászoló Ziegler-családot pedig nagyszámban keresték fel személyesen és távirattilag a részvétnyilvánítók. *Ziegler* Kató *temetése* csütörtökön délután folyt le, nagy gyászoló közönség jelenlétében a rákoskeresztúri temetőben.

Most, napokkal a szerencsétlenség után megnyugvással veszi tudomásul és örömmel közli a társasági élet krónikása, hogy a felborult autó négy többé-kevésbé súlyos sebesültje: *Szigethy-Gyula* Marion, *Láng* Éva, *Csányi* László és *Ziegler* Tibor — *valamennyien a javulás útján vannak.* A legkönnyebben sebesült Csányi László és Ziegler Tibor már fennjár.

—

A szomorú szenzációról adott beszámoló után vissza kell térni néhány szóban *az elmult hét szombatjának két eseményére.* Két teaestély,

a Zrinyi-tea és az Alba Regia-tea

zajlott le mult szombaton. A Lónyai uccai református gimnázium cserkészcsapatának *Zrinyi*-raja a Baross Szövetség múzeumuccai palotájában rendezte meg teáját. Koraeste kezdődött, éjjel 1 óráig tartott a tánc, kitűnő hangulatban. A zene végeztével a társaság nagyobbik fele még leült a büffé asztalaihoz és a termek hosszában hajnalig visszhangoztak a szép magyar nóták. — Az Emericana »*Alba Regia*« Corporatiója a Tisztviselőkaszinó Eszterházy uccai helyiségében rendezte teáját. Sok pendlizö jött át ide éjszaka a Zrinyi-teáról, mert az Alba Regia vendégei hajnali 5 óráig táncoltak nagyszerű hangulatban.

A közeljövő eseményei közül

a Ciszter-tea

előkészületeiről már beszámoltunk. Most *szombaton, 22-én este* a Baross Szövetség Múzeum ucca 17. szám alatt levő helyiségeiben, a volt Károlyi-palota főúri termeiben tartják meg a kitűnőnek ígérkező mulatságot. Záróra reggel!

Nyolc nappal később, vasárnaphoz egy hétre, április 30-án

a Bölcsészlányok teája

ígérkezik jó mulatságnak. A Tisztviselőkaszinóban rendezik meg. A bölcsészek a farsangban a Bölcsészbálon megmutatták, hogy tudnak mulatni!

A kerti ünnepségek frontjáról jelenthetjük, hogy a júniusi

két MAC Garden-party

előkészületei javában folynak. Június első és harmadik szombatján, 3-án és 17-én rendez kerti ünnepélyt a népszerű klub. Színhely: természetesen a szigeti klubház, a nyitott és fedett részek, kert és étterem. A klubházat az ünnpeségre pompásan feldíszítik, lampionsorokat aggatnak, pezsgősátrakat állítanak.

A második MAC Garden-Party különleges társasági esemény. Minden évben *a júniusvégi MAC Garden-Partyn mutatkoznak be a következő farsang elsőbálos leányai.* Az időpont ugyanis úgy van kitűzve, hogy közvetlenül a kerti ünnepély előtt zajlanak le a leányiskolában az érettségik s az érettségi bizonyítvány kiosztása után a frissen maturált lányok számára ez az első alkalom, hogy nagy, nyilvános táncmulatságon megjelenhetnek. Idén tehát a június 17-i MAC Garden-Partyn mutatkoznak be az 1940-es farsang első bálozói.

Legutóbb megemlékeztünk a nagyszabású szigeti *Margit-napok*, valamint a június 7-én a Bellevueben megtartandó *Evangélikus Garden Party* és a június 10-iki, a MAC-ban megtartandó *Magyar-Lengyel Garden Party* terveiről. Az előkészületek ezekre az eseményekre nagyban folynak. Ugylátszik júniusra szép, színes program áll rendelkezésére azoknak, akik tudnak és akarnak — pár óráról mindenből kikapcsolódva — egy kicsit mulatni. *De ki nem akar?... (m)*

—

Ki beszél jól magyarul?

(Saját tudósítónktól.) Másfél évvel ezelőtt nagy feltűnést keltett előadást tartott *Kodály* Zoltán az Eötvös kollégiumban *a magyar kiejtés romlásáról.* Hangoztatta, hogy a magyar nyelvnek nemcsak a leírt része, de fonetikája is erősen ki van téve a romlásnak. A különböző idegen hatások eredményeképpen lassan egy hangsúlytalan, ritmustalan, se nem rövid, se nem hosszú szótagokból álló »magyar« beszéd alakul ki. A kollégium volt növendékeinek közgyűlése ezután határozati javaslatban felszólította a kultúrhatóságokat, egyetemeket és iskolákat, hogy mindent tegyenek meg a magyar kiejtés romlásának megakadályozására.

Az érdekes előadáson ott volt *Eckhardt* Sándor professzor is, a budapesti egyetem bölcsészeti fakultásának ezidei dékánja. Még a télen a dékán pályázatot hirdetett egyetemi hallgatók és hallgatónők számára. Egy-egy 50 pengős pályadíjat tüzött ki s a díj elnyerésére meghirdette *az első magyar jóejtési versenyt.* A versenyre meglepően nagy számban jelentkeztek résztvevők. Szerdán tartották meg a selejtezőt és csütörtökön délután került sor a döntőre.

A bölcsészeti egyetem második emeletén, az egyik tanterem környékén nagy a nyüzsgés, diákok, diáklányok, reverendás teológusok és néhány »civil« érdeklődő. A terem lassan egészen megtelik, a katedrára mikrofont szerelnek: a magyar rádió viaszlemezre veszi a verseny döntőjét és közvetíti hallgatóinak a mintaszerüen szépen beszélő versenyzők szavait.

Bevonul a zsüri: *Kodály* Zoltánnal az élen az egyetem magyar irodalom és nyelvtan, fonetika tanárai: *Zsirey* Miklós, *Pajzs* Dezső, *Horváth* János, *Győrffy* István és *Laziczius* Gyula.

A professzor urak az első padsorban foglalnak helyet, a dobogóra pedig egymásután lépnek fel a döntőbe jutott versenyzők. Amint a mikrofón elé állnak, bemondják, hogy Magyarország mely részéből valók, majd közlik, hogy mit olvasnak fel, illetőleg adnak elő. *Nyirő* József, *Móricz* Zsigmond, *Gárdonyi* Géza és a magyar irodalom más nagyjainak munkáiból olvasnak fel rövid részleteket. *Borzsay* Márton, *Kiss* Jenő, *Kővári* Lajos, *Lőrincze* Lajos, *Urbán* Ernő és a leányok: *Kacziba* Mária, *Lakitovszky* Ilona, *Tóth* Ilona jutottak a döntőbe.

Borzsay Márton rövidrenyírt hajú, szemüveges, reverendás teológus. Nyirő-novellát olvas fel. *Lőrincze* Lajos veszprémi származású, Móra »Osztozkodás« cimü kis történetét olvassa fel. Nagyon szépen beszél és finoman, nem túlzott gesztusokkal előad.

A verseny végeztével a zsüri néhány perenyi feszült izgalom után kihirdeti az ítéletet. *Eckhardt* Sándor első szavaiban bejelenti, hogy a résztvevők nagy számára és a kvalitásbeli magas nivóra való tekintettel a *pályadíjak számát felemelte.* Az első, 50 pengős díjat *Lőrincze* Lajos magyar-német szakos ötödik féléves bölcsészhallgató kapja, a második díj, 30 pengő *Borzsay* Márton görög-latin szakos bölcsészhallgató-teológusé. *Kiss* Jenő, *Kővári* Lajos, *Urbán* Ernő 20, illetőleg 10—10 pengőt kap, ezenkívül a döntőbe be nem jutott *Dulányi* György és *Szücs* Gyula dícséretet kapott. A lányok közül *Kacziba* Mária az első, *Rakitovszky* Ilona és *Tóth* Ilona a második, illetőleg harmadik, *Csordás* Teréz és *Tóth* Margit dícséretet kaptak.

A verseny után beszéltünk *Kodály* Zoltánnal, aki a következőket mondotta:

— A verseny legérdekesebb sajátsága, hogy legtöbben a versenyzők közül népi írók alakjait szólaltatták meg. Ez azonban azzal a bizonyos szempontból nézve hátrányos következménnyel járt, hogy a versenyzők előadni igyekeztek. Fontosabb lenne, hogy természetes beszédüket ismerjük meg, hiszen *a hétköznapi magyar beszéd megjavítása a célunk.* De majd erre is módot fogunk találni.

A jó magyar ejtés-versenyeket a jövőben folytatni fogják.

Özv. dr. Kunossy Lászlóné szül. **Hanák Magda** megtört szívvel jelenti, hogy egyéves imádott kis fiacskája, az egész családnak szemefénye és öröme

LACIKA

váratlan betegségben rövid szenvedés után csütörtök hajnalban jobblétre szenderült.

Temetése pénteken délután fél 5 órakor, a rákoskeresztúri ref. temetőben.

G. Schlhofer

festő.
(osztrák).

A bécsi festő akadémia tanára a mult század negyvenes éveiben.

Márton Lajos

festő

Elhájasodásban

és annak következtében légzési nehézségekben, vértódulásban szenvedőknek gondoskodniok kell a szabályos bélműködésről. Tavasszal néhány héten át a valódi

Hunyadi János

keserűvízzel tett **ivókura** — naponta 1/ pohárral — megszünteti a székrekedést, levezeti a belek rothadásos tartalmát, elvonja a test felesleges és káros nedveit, mozgékonnyá és üdévé teszi az embert.

los helyiség is lesz — még a tagok is csak kivételesen vehetik majd igénybe. Ez a helyiség a szabályzat végleges megállapitásáig zárva lesz. A vezetőség kéri a tagtársakat, hogy a szobaberendezés épségére és a tisztaságra különösen ügyeljenek, hiszen a helyiség az ottlévő bútorokkal, képekkel együtt a miénk, Mecsek egyesületi tagoké, amit meg kell becsülnünk éppen úgy, mint a saját otthonunk féltve őrzött tárgyait. Őrködjünk mindannyian annak épsége és tisztasága fölött s tartsuk be pontosan a majdan kifüggesztendő házszabályok rendelkezéseit. *Miután a helyiségeket — annak 4—5 nap mulva történendő megnyitása után — csak a ME. tagjai vehetik igénybe, a vezetőség kéri a tagtársakat, hogy tagsági jegyüket állandóan maguknál tartsák, hogy tagsági minőségüket azzal igazolhassák. Azok, akik nem tagjai az egyesületnek, csak a fák alatti asztalok mellett pihenhetnek, de a szobákba semmi esetre sem mehetnek be!*

Ujabban a következők léptek be az egyesület rendes tagjai sorába: Angszter Oszkárné, Balassa Miklós dr., Burkert Antal, Ernster Géza, Felmann Jolán dr., Feuerstahler Viktor (Nyomja), Fischer Márk, Forbát Irma, Gutmann Sándor, Győrffy Jenő (Abaliget), özv. Keller Gyuláné, Kiss Géza, Konkoly Thege Aladár, Konkoly Thege Aladárné, Kött Béla, Krausz József, Kumper Ilonka, Mestrics Imre, Ott Márton, Pohly Henrik, Pissenberger Imre, Révész György, Roth Jenőné, Schuchs Károly (Pécsvárad), Schleicher Lambert, Schleicher Lambertné, Sorok Sándor, Szeép László, Telegdi Anna és Wisinger Jenő dr. — *Belépésre szolgáló iv a Graef-drogéria pénztáránál is el van helyezve és a Nemzeti Casinó hirdető táblájáin kifüggesztve.*

A vidéki ügyvédi kamarák nevében Szuly János üdvözli Apponyi Albert grófot

Budapest, április 28. — (MOT.) Néhány nappal ezelőtt a miskolci ügyvédi kamara örökös disztagjává választotta meg Apponyi Albert grófot, azért az elévülhetetlen sikeréért, amellyel a magyar ügyet Genfben képviselte. A határozatot most valamennyi vidéki ügyvédi kamara magáévá tette, úgyhogy Apponyi Albert gróf a bpesti ügyvédi kamarán kívül most már valamennyi magyar ügyvédi kamarának disztagja. Az ügyvédi kamarák vezetői ma elhatározták, hogy vasárnap délelőtt ünnepélyes keretek között nyujtják át Apponyi Albert grófnak a vidéki kamarák díszokleveleit. A vidéki kamarák nevében Szuly János felsőházi tag, a pécsi ügyvédi kamara elnöke üdvözli Apponyi Albert grófot.

—

Intézeti ruhaanyag KRAUSZE cégnél.

RÁDIÓ-MŰSOR

Április 30. Hétfő.

BUDAPEST 9.30: 11.45: Hírek, közgazdaság. 12: órakor déli harangszó az egyetemtéri templomból. Utána: Kamarazene (Temesváry—Kerpely—Polgár.) 13: Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 15: Hírek, közgazdaság, élelmiszerárak. 16: Balázs Sándor tanár felolvasása: Vörösmarty: „Zalán futása". 16.45: Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés és mozik műsora. 17: Bura Károly cigányzenekarának hangversenye. 18: Mariházy Miklós humoros felolvasása. 19: Olasz vendégek tiszteletére az Operaház díszelőadása, I. „Marcia Reale". Előadja a m. kir. Operaház zenekara. Vezényli Rékai Nándor. II. „Giovinezza". Éneklik az Egyetemi Énekkarok. Vezényli Kereszthy Jenő. III. ‚Canto Del Lavoro'. Előadják a m. kir. Operaház zenekara és az Egyetemi Énekkarok. Vezényli Rékai Nándor. IV. „Hunyadi László." Vezényli Rékai Nándor. Rendezi Szemere Árpád. 22.25: Időjelzés, hírek. Utána: Vörös Feri zenekarának hangversenye.

BÉCS 11: Délelőtti hangverseny. 16: Délutáni hangverseny. 20.05: G. Rossini: „Der Barbier von Sevilla" c. vígoperájának közvetítése.

BARCELONA 21.50: Zenekari hangverseny. 22.10: Juan Nogues Pon gitárhangversenye.

BASEL 20.30: Népies dalest.

BERN 22: Zenekari hangverseny.

BERLIN 19.45: „Thalata" szimfónia Heine és Goethe szövegére.

FRANKFURT 20.15: Zika-kvartett hangversenye. Utána gramofonzene.

HAMBURG 20: (Hannover): Szerelmi dalok. Wagner, Liszt, Strauss. 21: Szimfonikus hangverseny.

KÖNIGSBERG 21: Beethoven-est.

KRAKKÓ 20.30: Hangverseny, Schubert művei.

LEIPZIG 20.15: Sanzonok. 21.15: Népszerű zenekari hangverseny. 22.30: Szórakoztató és tánczene.

MILANÓ 21: Operett közvetítése. 23: Jazzband.

MÜNCHEN 19.30: Kamarazenekari hangverseny.

NÁPOLY 20.50: Kamarazene Laure Blanchi hangversenyénekesnő közreműködésével.

PRÁGA 19.15: Operettelőadás: „Die Königin". 22.20: Gramofonhangverseny.

RÓMA 20.45: Zenekari hangverseny.

STUTTGART 20: Szimfonikus hangverseny: Weber, Respighi, Schumann művei. 21: Senff Georgi vidám est.

ZÁGRÁB 20.35: Kamarazene 21.50: Hírek. 22: Könnyű esti zene.

ZÜRICH 20.15: A házizenekar hangversenye

„Minden más szer-talán Biztos csak a SALAN!"

KÉT HÉTTEL EZELŐTT

kezdtük meg a **SALAN** fertőtlenitő háziszer nagyszabású propagandáját és ez alatt a két hét alatt **a hivek tizezreit** szereztük. De ezzel az eredménnyel nem elégszünk meg, tovább akarjuk folytatni felvilágositó munkánkat, hogy mindenki megtudja, milyen áldás minden házban a **SALAN.**

Azt akarjuk, hogy mindenki megtanulja, hogy a

SALAN A LEGOLCSÓBB ÉLETBIZTOSITÁS

hogy 1 pengő 20 fillérért egész családjának életét bebiztosithatja, mert minden fertőzéstől megvédi a **SALAN,** ha megvágja az ujját, elállitja a vérzést és fertőtleniti a sebet a **SALAN,** ha izzad a keze, lába, megszünteti az izzadást a **SALAN,** furunkulusait visszafejleszti és terjedésüket meggátolja a **SALAN,** ha fáj a torka, gargarizálásra legjobb szer a **SALAN,** óvatos nőknek naponta nélkülözhetetlen a **SALAN**

Elhatároztuk, hogy

10.000 ÜVEG SALAN-T INGYEN

bocsátunk a nagyközönség rendelkezésére. Aki az alábbi szelvényt levágja és hozzánk beküldi, **az ingyen kap egy üveg SALAN fertőtlenitő háziszert.** Figyelmeztetünk azonban mindenkit, hogy e kedvezményünk csak május 5-ig érvényes, addig lehet beküldeni a szelvényeket és ezen időn belül is csak azoknak küldhetjük el az ingyen **SALAN** üveget, akiknek szelvénye a beküldött első 10.000 között van. A többieknek kárpótlásul ugyancsak ingyen és bérmentve megküldjük **dr. Kapossy István Károlv „A hosszú, egészséges élet titka"** című füzetének II. kiadását.

Itt levágandó és levelezőlapra ragasztva beküldendő:

T. SALAN Művek R.t., Budapest, Zrinyi-u 7 sz.

Hivatkozással a DUNÁNTUL-ban megjelent hirdetésükre, küldienek teljesen ingyen és bérmentve egy eredeti üveg SALAN fertőtlenitő háziszert a következő címre:

Név: _____

Pontos cim _____

A pécsi utak és utcák legujabb javitási munkája

Pécs, ápr. 28. — A város útépitési programmjának végrehajtásáról a polgármesternek a hétfői közgyülés elé terjesztendő jelentése ezeket mondja:

A Megyeri-úton a Kollár-féle sertéshizlalótól délre a Nagycsatornáig terjedő kiépitetlen útszakasz kőpályával való ellátási munkálatai befejezéshez közeledtek. A Szigeti-országútnak a Petőfi-utca és a régi vám közötti szakaszán, valamint a Zsolnay Vilmos-utcának a Zsolnay-gyár és a budai vám közötti makadámos útszakaszán a kiskockakővel való átburkolási munkák folyamatban vannak. A Nagykozári, Magyarürögi és Mecsekszabolcsi-utakon a kavicsterítés és a hengerelés befejeződött. A Bányatelepi-uton kavicsterítés folyik. A Szigeti-, Megyeri-, Nagykozári-, Magyarürögi- és Bányatelepi-utakon részleges ároktisztogatás és sárlehuzás és útpadka egyengetési munkálatok vannak folyamatban.

A Basamalom-úton 300 folyóméter hosszban a kiépitetlen útszakaszt kőpályával látták el. A Makár-, Bálics-, Klimó-utcákban és az Irányi Dániel-téren a kövezett folyókákat javitották. A Rákóczi-úton és Zsolnay Vilmos-utcában levő keramit burkolatok javitását végezték. A központi temető főbejárója előtti köröndöt kiskővel burkolják. A Káptalan-utca keleti szakaszán levő makadámburkolat helyett bazalt fejkőburkolatot létesitettek. A Gróf Zichy Gyula-utca kavicsolása és hengerelése folyamatban van.

A Kisfaludy-, Mária-, Teréz-, Hunyady-, Deák-, Gábor-, Siklósi-, Rákóczi-, Malom-, Sörház-, Anna-, József-utcákban, a Széchenyi- és Jókai-téren aszfaltburkolat javitási munkálatokat végeztek.

— **Mükedvelő előadás Püspökmárokon.** A püspökmároki ifjúság mükedvelő előadást tartott. Az előadásnak, melyet Hesz Károlyné és Hesz Károly tanitók rendeztek, a legnagyobb erkölcsi és anyagi sikere volt. A zsúfolt nézőtér, mely nemcsak helybeliekből, hanem a szomszédos községekből is adódott, egy igen jól sikerült est emlékével gazdagodott. Bach Márton, Bősz Mátyás, Fáth György, Herold Ottilia, Inhoff János, Lerch János, Luciusz András, Manc János, Mühl Magdolna, Neip János, Ruff János, Streit Mária és Szabó Klára szereplők szereptudásukkal és énekszámaikkal a legteljesebb elismerést érdemelték ki.

HIREK

— **A megyéspüspök bérmautja.** Virág Ferenc megyéspüspök ma délután utazott el autón tavaszi bérmaútjára, amelynek első állomása Bonyhád. A megyéspüspök útjára Iványi János dr. szentszéki jegyző és Farkas József püspöki levéltáros kisérték. A vármegyei hatóság nevében a pécsi járás határáig Feniczy Ignác dr. szolgabíró kísérte,, a pécsváradi járás határán pedig Fischer Miklós dr. főszolgabíró fogadta. A megyéspüspök a bérmálással kapcsolatban a szokásos egyházlátogatást is megtartja az egyes plébániákon. Jövő heti bérmaútjának állomásai a következők: vasárnap Bonyhád, hétfő Cikó, kedd Szálka, szerda Grábóc, csütörtök Kakasd, péntek Apar, szombat Nagymárok.

— **Cséfalvay Nándor S. J. temetése.** Ma délután temették el Cséfalvay Nándort a Jézus társaságiak pécsi gimnáziumának kiváló igazgatóját. Megható szép temetése volt. A koporsót, mint rokonok, mint jó testvérek a Jézus társaságának pécsi tagjai vették körül a szeretet fájdalmával. A temetési szertartást Romaisz Ferenc prelátus kanonok végezte Perr Viktor és Bencze Ernő asszisztálása mellett. Kivonultak teljes számban a kispapok is, a Pius intézet növendékei zenekarukkal, az összes középiskolák vezetői és tanulói nagy számban. Ott voltak a gyászoló közönség soraiban Szilvek Lajos dr., Igaz Béla dr., Beck Lajos, Hanuy Ferenc dr. prelátus kanonokok, Gebauer Miklós dr. apát, püspöki irodaigazgató, Vasváry Ferenc dr. egyetemi rektor, Hodinka Antal dr. és Vinkler János dr. egyetemi tanárok, Makay István polgármesterhelyettes, Koszits Ákos dr. kormányfőtanácsos, Bartinay Ferenc pécsbányatelepi és Iselstöger Lajos olaszi esperesplébánosok, Buzássy Abel és Beksics Olivér főigazgatók és felsorolhatatlan sokan. A temetésnél a Pius intézet ének és zenekara működött közre. Beszéd nem hangzott, de sok könny hullott.

— **A biboros hercegprímás művészi arcképei.** A Foederatio Americana budapesti káptalanja engedélyt kapott arra, hogy Serédi Jusztinián biboros hercegprímás arcképét megfestesse és annak szines reprodukciót a katolikus társadalom széles köreiben terjeszthesse. Az arcképet Márton Lajos a kiváló festőművész készítette, amely az egyházfőt teljes biborosi díszben ábrázolja. A Foederatio Americana a festményről készült reprodukciókat az egész országban terjeszteti és a befolyó tiszta jövedelmet a szegénysorsu diákok támogatására és tanulmányaik elősegitésére fordítja.

— **A mohácsi mentőtanfolyam megnyitása.** Mint megírtuk Mohácson az egyes iparvállalatok és a tűzoltóság részére kétnapos mentőtanfolyam lesz. A mentőtanfolyamot Borbély Gyula pécsi iparfőfelügyelő és Margitai Lajos dr. polgármester jelenlétében Pavlikovics Elemér dr. ma délelőtt ünnepélyes keretek között nyitotta meg. A tanfolyam e hó 28-án és 29-én tartják le a városi tornacsarnokban.

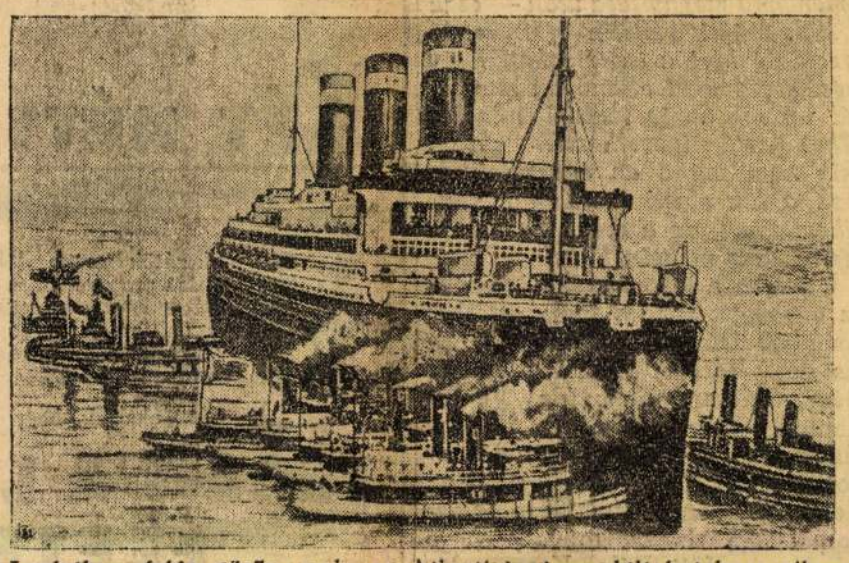

A Leviathan óriás gőzös, mely az Atlanti-óceánon dúlt hatalmas viharban megsérült, harmadosztályú utasai közé betóduló víz és mentőcsónakjai elveszítése dacára szerencsésen befutott a newyorki dokkba.

— **Márovics Andor kapta meg a Maurinum építését.** A Szent Mór kollégium építésére beérkezett pályázatok közül Márovics Andor építési vállalkozó ajánlatát találták legelőnyösebbnek és őt bizták meg a Maurinum építésével.

— **Drágább lett a liszt.** A pécsi malomtulajdonosok a búza árának emelkedésére való hivatkozással megdrágították a lisztet, még pedig kilogrammonkint 5 fillérrel. A rozs és a kétszeres liszt ára változatlan marad.

— **Siklósi diákok Pécsett.** Pénteken, e hó 27-én, a siklósi polgári fiúiskola IV. osztályának tanulói Vörösss László és Pál Károly tanár vezetése mellett tanulmányúton voltak Pécsett. A kora reggeli órákban érkeztek meg Üszög állomásra, ahol várta őket Fejes György dr. múzeumi h. igazgatói hogy végigkalauzolja őket Pécs városán. Megtekintették a DGT újhegyi szénmosó telepét, a villamos központot, a Zsolnay-gyárat, a Pannónia sörgyárat, a Zrinyi Miklós reálnevelő intézetet, a gázgyárat, a villanygyárat, a tűzoltó szertárat és újabb felszerelési tárgyakat, a minarettet, a székesegyházat, a katakombákat, a Littke-féle pezsgőgyárat és a városi múzeumot. Fáradtan, de jó kedvvel és egy nap gazdag tapasztalataival utaztak haza az esti vonattal.

— Müllherr-féle szkókói bor kismértékbeni eladása Siklósi-utca 4. szám alatt, házmesternél, literje 1 P. 40 f.

— **Halálozás.** Özv. Borozsnyai Dánielné született Nagy Mária 88 éves korában április 27-én váratlanul elhunyt Pécsett. Temetése folyó hó 29-én, délután ¼6 órakokor lesz a központi temetőben. Halálát Fábiáncsics István veje és a kiterjedt rokonság gyászolja.

Nagy Boldizsár törvényszéki altiszt tegnap meghalt Pécsett. Temetése vasárnap április 29-én, délután 4 órakor lesz a központi temető ravatalozó terméből. Az állami, vármegyei, városi és közintézeti altisztek köre felhívja tagjait, hogy a temetésen minél nagyobb számban jelenjenek meg.

— **A Szent Ágnes és iparosleányok kongregációja** értesiti tagjait, hogy kedden május 1-én, reggel 6 órakor a havihegyi templomban közös szentáldozáshoz járulnak a mexikói katolikus üldözés megszünéséért. A Szent Ágnes kongregáció legközelebbi gyülése május 6-án lesz.

— **Ügyvédi hir.** Sümegi Mihály dr. ügyvéd irodáját Pécsett Klimó-utca 4. sz. alatt megnyitotta.

— **Megalakult az Americana Alta-Ripa corporatiójának familiája.** Április 28-án, szombaton délután 5 órakor tartotta meg a hölgyek élénk érdeklődése mellett az Alta-Ripa corporatio familiáris alakuló gyülését. Vitéz Barsy József ny. tábornok prior, a gyülés megnyitása és a hölgyek üdvözlése után nagy érdeklődés mellett ismertette az Americana programmját. Majd egyhangulag választották meg a familia tisztikaráában dominának Martinovich Ernőnét, vicáriának dr. Gedeon Imrénét, háziasszonynak Mészáros Eleknét, házikisasszonynak Mészáros Bözsikét, hamupipőkéknek Kőberling Györgyit és Halmágyi Gabriellát. Az ügyrend ismertetése és az inditványok elhangzása után a prior lelkes szavakkal vázolta a familia jövő feladatait: „Istenért, hazáért és az emericánás ifjúságért" jeligével, majd kifejezésre juttatva bizalmát a familia élénk müködése iránt s a gyülést bezárta.

— **Intézeti ruhavászon kapható Reiner és Pauncz cégnél.**

— **A kamarai választások utóhangjai Mohácson.** Megírtuk, hogy a mohácsi ipartestület elnöke a kamarai választásokból kifolyólag lemondott az ipartestület elnökségéről és a kamarai póttagságról. Ezzel kapcsolatosan Mencinger József a következő levelet intézte a Dunántúl szerkesztőségéhez: Önökhöz fordulok, hogy az Önök nyilvánossága lőtt informáljam a közönséget lemondásom okairól. A póttagságról lemondottam, mert az Ipartestület elnöki állásának tekintélyével nem találtam összeférhetőnek azt, hogy egy ilyen fontos állás betöltésekor azt mellőzték, illetve csak póttagnak válasszák meg. Igaz ugyan, hogy Márton János az ipartestület jegyzője javamra később lemondott a kamarai tagságról. Másnap azonban ismét megjelent nálam és kért, hogy megtarthassa a kamarai tagságot. Én erre átadtam lemondó levelemet s az ügyet magam részéről elintézettnek tekintettem. Mohács, 1928. évi április hó 28-án. Mencinger József, a mohácsi ipartestület v. elnöke.

— **Színielőadás a pécsi keresztényszociálistáknál.** A pécsi keresztényszociálisták Arany János önképző köre április 29-én, vasárnap este 8 órai kezdettel színielőadást rendez a József-utcai székházában, József-utca 15. szám alatt. Az estélyen egy háromfelvonásos bohózat kerül színre az önképzőkör kiválóbb tagjaival. Az estélyen belépődij nincs, önkéntes adományokat a költségek fedezésére köszönettel fogad a vezetőség.

— **Versenytárgyalás a pécsi utcák olajozására.** Tegnap járt le a város által a pécsi utcák olajozására és az ehhez szükséges olajmennyiség szállítására a versenytárgyalás. Négy ajánlat érkezett be. A Steana kőolaj kereskedelmi rt az olajozást négyzetméterkint 1.10 pengő egységárban, vállalja a portalanítást, míg az olajszállítást tartányban 40.20, kölcsönhordókban 41.80 pengőért métermázsánkint. A Magyar Petroleumipar rt. az olajozásra négyzetméterenkint 1.10, az olajszállításra tartányban 40.20, kölcsönhordókban 41.80 pengőért hajlandó. Schwarcz Rudolf és társa olajozást 1.15, olajszállitást tartányban 40.35, kölcsönhordókban 41.80 pengőért vállal. Végül a Magyar Fanto művek rt. az olajozást 1.15, az olajszállítást tartányban 41, kölcsönhordókban 42.20 pengőért végzik. Az első két ajánlattevő csak az esetben állja az egységárakat, ha a város legalább 20,000 négyzetmétert olajoztat. A Magyar Petroleumipar azonban az előírt pótolajozást nem vállalja.

— **Megnyilt a Radócsay-féle kiránduló vendéglő.**

— **A mohácsi szociális misszió-társulat tiz éves jubileuma.** A szociális misszió társulat mohácsi szervezet ez évben ünnepli fennállásának tiz éves fordulóját. Ezt az évfordulót fényes ünnepségek keretében óhajtja megünnepelni a szervezet, amelyre az előkészületek már megindultak. Ennek kapcsán a tisztikar pénteken Pécsett volt és Virág Ferenc megyéspüspöknél tisztelgett Frey János dr. apátplébános vezetése alatt s felkérte, hogy vállalja a védnökséget s személyes megjelenésével is emelje az ünnepség fényét. A megyéspüspök a küldöttséget szivélyesen fogadta s megigérte, hogy a jubileumi ünnepségeken okvetlen meg fog jelenni.

— **Az urak Mária-kongregációjának** folyó hó 30-án, hétfőn d. u. 6 órakor kápolnagyülése lesz a papnevelő intézetben.

— **Vámos fest, tisztit a legszebben. Mária-utca 33. Telefon 4—37.**

— **A pécsi felsőkereskedelmi iskola** április 29-én, vasárnap d. e. 11 órakor az intézet tornatermében (Mária-u. 4.) megismétli Schubert ünnepélyét. Vendégeket az előadáson szivesen látnak.

— **A Mecsekre rándulók feljajdulása.** Hivatalnokok, munkások, irodákban, üzletekben görnyedők már szombaton lesik lesz-e vasárnap szép idő, ki lehet-e rándulni a Mecsekre? És ha a barometer jó időt jósol nagy az öröm, hogy tiszta levegőt szívhat a derék pécsi. Azonban borzalmas szomorúság fogadja, amint megindul a Kardos-útra. Amerre elhalad a száguldó autók által felkavart por lepi el ruháját, tüdejét és egészen befelhőzi előtte a látóhatárt. Szinte kétségbeejtő, hogy ennek a szegény pécsi embernek, aki gyalog szeretné élvezni a levegőt, a szabad természetet; még ezt a kevés kis örömét is elrontja a rettenetes por. Az a kérésünk, hogy a hozzánk befutó sok-sok panaszra, hozza meg a város azt az áldozatot, hogy olajoztatja ezt az útvonalat, hogy a Mecsekre való kirándulás lehetőségét megadja. Ezzel a egész város közönségének jót fog tenni.

Sillay Béla
szkókói és bálicsi borainak eladása. 1927. évi prima fehér 1 liter 1·60 pengő. Lánc-utca 16. sz.

und Körperschaften, Objekte, die seit 1930 an einer internationalen, oder Landesausstellung mit dem höchsten Preis bedacht worden sind. 2. Gruppe. Studien und Forschungssammlungen. 3. Gruppe. Ungarn. 4. Gruppe. Österreich, Bosnien-Herzegovina, Lombardei, Venezien, Liechtenstein. 5. Gruppe. Nachfolgestaaten. 6. Gruppe. Bulgarien, Deutschland, Holland, Italien, Schweiz. 7. Gruppe. Sonstige Europa-Länder. 8. Gruppe. Überseeische Staaten und allgemeine Sammlungen. 9. Gruppe. Flugpost. 10. Gruppe. Blokk-Sammlungen und nach spezialen Gesichtspunkten zusammengestellte Sammlungen, Sammlungen von Sondergebieten, postgeschichtliche Sammlungen, solche nach Markenbildern, Telegraphen-, Eisenbahn- und Soldatenmarken, Feldpostsammlungen. 11 Gruppe. Jugendsammlungen. Sammlungen Schüler der Mittelschulen. 12. Gruppe. Stempel-, Städtische- und Gelegenheits-Marken, Staatliche-, Fiskalische- und Gerichts-Marken, Einschreibebrief- und sonstige Klebezettel, offizielle und Privat-Gelegenheits-Marken. 13. Gruppe. Markenentwürfe, Essais, Probedrücke, Neudrücke, Fälschungen, Schaustellung von Entwürfen von Künstlern, die an der Postwertzeichenherstellung beteiligt waren. 14. Gruppe. Philatelistische Literatur. 15. Gruppe. Philatelistische Bedarfsartikel.

Gruppe 1. ist mit 17, Gruppe 2. mit 8, Gruppe 3. mit 45, Gruppe 4. mit 12, Gruppe 5. mit 10, Gruppe 6. mit 10, Gruppe 7. mit 28, Gruppe 8. mit 8, Gruppe 9. mit 16, Gruppe 10. mit 4, Gruppe 11. mit 19, Gruppe 12. mit 2, Gruppe 14. mit 6. Gruppe 15. mit 33 Feldern und Vitrinen belegt.

Die philatelistische Fachpresse ist durch: „Filatéliai Kurir", „Bélyeggyüjtők Lapja" und durch unsere Zeitschrift „A Bélyeggyűjtő" vertreten. Das Ausland wird durch „Die Donaupost" repräsentiert.

Das Ausland ist mit schönen und wertvollen Objekten erschienen. Aus Atlantic City meldeten sich 2., aus Philadelphia, Wien, Beograd, Pangalti-Istambul, Luxemburg, Tautelec (Rumänien) haben zahlreiche Sammler ihre Objekte eingesendet. Die ungarischen Aussteller haben das Allerbeste geleistet. Es ist gerade zu rührend, was die philatelistische Jugend, fleissige Mittelschüler, zuwege gebracht haben. Ein ganz junges Schulmädchen brachte 2 gelbe und 80 blaue Merkure mit allen Typen- und Farbenunterschieden in die Ausstellung. Unter den ungarischen Ausstellern befinden sich viele, die noch nie an einer Ausstellung teilgenommen haben, was aus allgemein philatelistischen Gesichtspunkten sehr beachtenswert ist.

*

Die ungarische Philatelie feiert. Ohne zu rasten ...

A Bélyeggyüjtő. 1938.

Amiről az Eucharisztikus bélyegblokk beszél...

Irta: Dr. MADARÁSZ ISTVÁN, min. osztályfőnök, pápai prelátus

A XXXIV. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus tiszteletére a m. kir. posta bélyegblokkot bocsátott ki. A színpompás emlékbélyegekben a szemlélő csak akkor leli meg őszinte, benső gyönyörűségét, ha emlékezetébe idézi azoknak a megdicsőült nagyjainknak életét, akiknek képmásai minden igaz magyar szemében példaként díszítik a blokk bélyegeit.

Az eucharisztikus bélyegblokk.
Der Sonderblokk des eucharistischen Kongresses.
Le bloc spécial du congrès eucharistique.

A 6 filléres bélyeg Szent István királyunkat ábrázolja. Szent királyunk 969-ben született és 997-től 1038-ig uralkodott. Népének hittérítője, államalkotója és oktatója volt. Nagy államférfiúi bölcsességgel meglátta, hogy a pogány, műveletlen magyar nép a környező keresztény népek szomszédságában csak úgy maradhat fönn, ha felveszi a kereszténységet és elsajátítja a nyugati műveltséget. Ezért a külföldről buzgó, jeles hittérítőket hívott az országba. Maga is jó példával járt elől a hittérítésben és az Egyház megszervezésében. Templomokat, kolostorokat épített, plébániákat, egyházmegyéket alapított. Két érsekséget és nyolc püspökséget létesített. II. Szilveszter pápa helyeselte és jóváhagyta a király apostoli és egyházszervezési tevékenységét és „apostoli" címmel tüntette ki. Ezt a címet utódai is viselték. A bélyegen is ezért tartja kezében az apostoli keresztet.

Szent István a templomok és kolostorok mellé iskolákat is épített. Ezzel megvetette a magyar nép művelődésének alapját és lehetővé tette a művelt nyugathoz való bekapcsolódást.

Hittérítő és kulturális munkájának megszilárditására és a magyar nép fönnmaradásának biztosítására egyeduralma ala rendelte a törzsekre osztott népet, királysággá emelte országát és a II. Szilveszter pápától kapott koronával 1000-ben, Esztergomban, királlyá koronáztatta magát.

Halála előtt a Boldogságos Szűz Máriának ajánlotta föl országát. A Boldogságos Szűz azóta Magyarország védőasszonya: Patrona Hungariae.

A 10 filléres bélyegen Szent Imre herceget látjuk (1007—1031). Szent István és Gizella fia volt. A király különös gonddal neveltette trónjának örökösét. Szent Gellért, a tudós velencei szerzetes és későbbi csanádi püspök-vértanu volt a nevelője. De maga a király is „Erkölcsi intelmek" címmel könyvet irt, vagy iratott fia számára. Ebben lelkébe oltja fiának az eszményi uralkodó erényeit: a hit és az Egyház pártfogását, védelmét, az igazságosságot, mérsékletet és jámborságot. Szent Imre még a házasságában is megőrizte lelki tisztaságát, melyet a veszprémi Szent György kápolnában a Boldogságos Szűznek ajánlott föl. Szűzies életére emlékeztet, a bélyegen is, a kezében tartott liliom. A magyar nemzet reménysége vadászaton halálosan megsebesült és 24 éves korában sírba szállott. A magyar ifjúság védőszentje lett.

A 16 filléres bélyeg Szent László királyunkat mutatja be. 1077-től 1095-ig uralkodott. Nemcsak hatalmas termetével, testi erejével és hadvezéri képességeivel tűnt ki, hanem mély vallásosságával, keresztény erényeivel és az egyház iránti hűségével is. Az Egyház szervezését ott folytatta, ahol Szent István abbahagyta. Megalapította a nagyváradi püspökséget és székesegyházat. VII. Gergely pápa és IV. Henrik német-római császár között, az egyházi javadalmak körül kitört (ú. n. investitura) harcban Szent László a pápa mellé állott és az Egyház helyes álláspontját védelmezte. A harctéren hő-

siességével tűnt ki. Megvédte országát a betörő pogány kunokkal szemben. A magyar Koronának megszerezte Horvátországot. Az első keresztes hadjárat kiszemelt vezére volt. Csak halála akadályozta meg ennek a nemes föladatnak a megoldásában. Dicső uralkodónkban a középkori keresztény lovag mintaképét tiszteljük.

A 20 filléres bélyeg az Oltári Szentséget jelképezi. Háttérben az esztergomi bazilikával és a budavári koronázó templommal.

A 32 filléres bélyegre Árpádházi v. thüringiai Szent Erzsébet képe került (1207—1231). II. Endre magyar király és Gertrud leánya volt. Már gyermekkorában thüringiai Lajos őrgróffal jegyezték el. Ettől fogva jegyesének otthonában, Wartburg várában nevelték, Boldogan élt férje mellett, akit egy fiúval és két leánnyal ajándékozott meg. Assisi Szent Ferenc nyomdokain haladt és az egész környék segítő és gyámolító angyala volt. De midőn Lajos a keresztes háborúban meghalt, ennek rokonsága Erzsébetet bőkezű jótékonysága miatt, mint pazarlót, kiűzte Wartburg váráből és gyermekeivel egyetemben a legnagyobb nyomorba taszította. Szent Erzsébet később Marburgba került, hol életét a szegények és elbukottak istápolásának szentelte.

Szent Erzsébet a keresztény felebaráti szeretet eszményképe. Ennek jelképeként tartja a bélyegen is kezében a piros rózsát. A legenda szerint Isten egyszer csodát mívelt vele, midőn végszükségében a szegényeknek szánt alamizsnáját illatozó piros rózsákká változtatta.

A 40 filléres bélyeget Boldog Mór püspök képmása díszíti. A legenda szerint Szent Imre herceg egyízben atyjával, Szent Istvánnal meglátogatta a pannonhalmi szerzeteseket. A herceg csókkal üdvözölte őket. De csókjait nem egyformán osztogatta, hanem kit egyszer, kit kétszer, kit pedig hétszer csókolt meg. Atyja kérdésére az ifjú herceg beismerte, hogy csókjait aszerint osztogatta, amily mértékben a szerzetesek a tisztaság fogadalmát betartották. Boldog Mór volt az, akit a herceg hét csókjával tüntetett ki. Mór szerzetes később pannonhalmi apát (1030—1036), majd 1036-ban pécsi püspökké lett.

Az 50 filléres bélyeg Árpádházi Boldog Margitot (1242—1271) *ábrázolja.* IV. Béla magyar király és Laskaris Mária leánya volt. A tatárjárás elől Dalmáciába menekülő királyi szülők leányukat, még születése előtt Istennek ajánlották és négy éves korában a veszprémi Domokos-apácák zárdájába adták. Ott vallásos nevelésben részesült. Innen a Nyulak szigetén (a mai Margitszigeten) épült új Domokos-rendi női kolostorba lépett. Fejedelmi kérőket visszautasított és önmegtagadó, mélyen vallásos életet folytatott. Alacsonyrendű szolgai munkát végzett, mosott, foltozott, sőt gyakran rongyos ruhában járt és a legszűkösebben táplálkozott. Boldog Margit az önfeláldozó, hősies, keresztény szerzetesnő fejedelmi mintaképe. Neve szerint is gyöngy (margarita). Jelképe a liliom.

Die eucharistischen Briefmarken erzählen ...

Auf der 6 Fillér—Marke sehen wir den heiligen Stefan, ersten König der Ungarn. St. Stefan wurde 969 geboren und regierte vom Jahre 997 bis 1038. Er war Bekehrer und Lehrer seines ungarischen Volkes und Begründer des Königreiches. Mit einer tiefen Weisheit hat er rechtzeitig erkannt, dass die heidnischen Ungarn neben den umgebenen christlichen Völkern nur dann bestehen können, wenn auch sie die christliche Religion und damit die westliche Kultur annehmen. Deshalb liess er ausländische Glaubensprediger ins Land kommen und war selbst ein Musterbild seiner Untertanen, erbaute Kirchen und Klöster, errichtete zwei Erzbistümer und acht Bistümer. Papst Sylvester II. verlieh ihm in Anerkennung seiner apostolischen Tätigkeit die Königskrone und den Titel des „Apostolischen Königs". Diese Benennung haben auch seine Nachfolger beibehalten. Deshalb sehen wir in der Hand des grossen Königs das apostolische Kreuz.

König Stefan hat neben Kirchen und Klöstern auch Schulen, blühende Bildungsstätte der Kultur errichtet.

Um aber sein Lebenswerk zu befestigen, vereinigte er die verteilten Volksstämme unter seiner Herrschaft und liess sich im Jahre 1000 in Esztergom mit der vom Papst Sylvester II. erhaltenen Krone zum ungarischen König krönen.

Vor seinem Tode empfahl er sein Reich der Jungfrau und Gottesmutter Maria. Seither verehrt die ungarische Nation die allerseligste Jungfrau als ihre Schutzfrau: Patrona Hungariae.

*

Die 10 Fillér—Marke stellt den heiligen Emmerich dar, als Sohn des hl. Stefan und seiner Gemahlin Gisella. Er lebte vom Jahre 1007—1031. Als einziger Thronfolger, liess ihm sein Vater durch den gelehrten hl. Gerhard aus Venedig eine sorgsame Erziehung angedeihen. Zur Belehrung seines Sohnes schrieb St. Stefan auch ein Buch: „Sittliche Mahnungen", worin er ihm die Tugenden eines christlichen Herrschers einschärfte: den Schutz und die Verteidigung der Kirche, Gerechtigkeit, Mässigkeit und Frömmigkeit. In der hl. Georgskapelle in Veszprém gelobte St. Emmerich der allerseligsten Jungfrau Maria stete Enthaltsamkeit und dieses Gelübde hielt er auch in seinem Ehestande. Im Alter von 24 Jahren war er auf einer Jagd verunglückt und starb darauf tiefbetrauert vom ganzen Volke.

*

Die 16 Fillér—Marke bringt das Bild des hl. Königs Ladislaus, der vom Jahre 1077—1095 regierte. Er war ein grosser Feldherr und hat sich durch seine gewaltige Körperkraft, hohen Wuchs,

noch mehr aber durch tiefe Frömmigkeit, christliche Tugenden und unerschütterliche Treue zur Kirche, ausgezeichnet. Wo St. Stefan mit seiner apostolischen Tätigkeit aufgehört hat, dort setzte er seine Arbeit fort, gründete das Bistum Nagyvárad und erbaute die dortige Kathedrale. In dem Investiturkampf zwischen Papst Gregor VII. und dem deutschen Kaiser Heinrich IV. stellte er sich auf Seite des Papstes und anerkannte die Rechte der Kirche. Auf dem Schlachtfelde verteidigte er mutig die Grenzen des Königsreiches gegen die einbrechenden heidnischen Kumanen und hat für die ungarische Krone das benachbarte Land Kroatien erworben. Zum Führer des ersten Kreuzzuges gewählt, wollte er die begeisterten Scharen in das Hl. Land geleiten, allein sein Tod hinderte ihn an der Ausführung seines edlen Zieles.

St. Ladislaus ist das glorreiche Musterbild des christlichen Ritters im Mittelalter.

*

Die 32 Fillér—Marke stellt die heilige Elisabeth von Thüringen, aus dem Hause der Árpáden, dar. (1207—1231). Sie war die Tochter des ungarischen Königs Andreas II. und der Gertrude von Meran. Schon in ihrer Kindheit wurde sie mit dem Landgrafen von Thüringen verlobt, in die Wartburg gebracht und genoss dort ihre Erziehung. Als Gemahlin Ludwigs, lebte sie sehr glücklich und schenkte ihm einen Sohn und zwei Töchter. Elisabeth trat frühzeitig in die Spuren des grossen Heiligen von Assisi und war ein helfender Engel der ganzen Umgebung. Als aber ihr Gemahl auf dem Kreuzzuge starb, wurde sie von ihren Verwandten wegen ihrer freigebigen Barmherzigkeit den Armen gegenüber aus Wartburg verstossen und mit ihren Kindern der bittersten Not überlassen. Später kam sie nach Marburg, wo sie sich bis zu ihrem Lebensende der Frömmigkeit und der Pflege der Armen und Kranken widmete.

Die hl. Elisabeth ist ein leuchtendes Vorbild der christlichen Nächstenliebe. Sie hält in ihrem Schosse rote Rosen: die Symbole ihrer glühenden Milde. Denn nach der Legende verwandelte einst Gott in wunderbarer Weise ihre Almosen in lieblich duftende Rosen.

*

Der selige Maurus auf der 40 Fillér—Marke war derjenige Benediktiner Mönch, den der hl. Emmerich bei seinem Besuche im Kloster von Pannonhalma, wegen seiner Keuschheit, die der Mönch von seiner Kindheit an bewahrte, nach der Legende siebenmal küsste. Er wurde später Abt von Pannonhalma (1030—1036) und nachher Bischof von Pécs.

*

Die selige Margaretha (1242—1271) aus dem Könighause der Árpáden erscheint auf der 50 Fillér—Marke. Sie war die Tochter des Königs Béla IV. und der Maria Laskaris. Bei dem Ansturm

der Tataren flüchteten ihre Eltern nach Dalmatien und opferten ihr Kind dem lieben Gott zu Diensten. Mit vier Jahren wurde sie den Dominikanerinnen in Veszprém zur Erziehung übergeben. Von da kam sie auf die jetzige Margaretheninsel und alle fürstlichen Freier abweisend, führte sie ein schlichtes, entsagendes und frommes Leben. Sie verrichtete willig die niedrigsten Arbeiten, trug die ärmlichsten Kleider und benügte sich, auf alle irdischen Genüsse verzichtend, mit der einfachsten und notwendigsten Nahrung.

Die selige Margaretha ist ein fürstliches Vorbild der heldenmütigen, sich aufopfernden Klosterfrau. Dies deutet auch ihr Name „margarita, die Perle" an. Ihr liebliches Symbol ist die Lilie.

DR. STEFAN MADARÁSZ.

Les timbres eucharistiques parlent . . .

Le timbre à 6 fillér: *S. Etienne (969—1038), premier roi de Hongrie fut apôtre, maitre et fondateur de la nation hongroise. Il convertit le peuple au christianisme, organisa l'Eglise et pour son zèle il a obtenu du Pape, Sylvestre II., le titre: „apostolique".*

Il fit construire des écoles auprès des églises et posa les bases de la culture hongroise.

Pour assurer l'avenir de sa nation divisée en plusieurs tribus, il la soumit au pouvoir monarchique et fonda le royaume hongrois. En l'an 1000, il se fit couronné roi de Hongrie avec la Sainte Couronne que le Pape lui envoya.

Avant sa mort il offrit la nation à la Très Sainte Vierge qui est applée dès ce temps la Patronne de la Hongrie.

Le timbre à 10 fillér: *S. Emeric (1007—1031), fils de S. Etienne et son héritier, fut élevé par S. Gérard. Le jeune prince fit voeu de chasteté à la Sainte Vierge et resta fidèle à sa promesse pendant son mariage. Il mourut, mortellement blessé, pendant une chasse.*

Le timbre à 16 fillér: *S. Ladislas, roi de Hongrie (1077—1095), se distingua par ses vertus militaires, par sa force corporelle, mais aussi par sa piété et sa fidelité envers l'Eglise. Il vainquit les Kuns païens et fit la conquête de la Croatie.*

Le timbre à 32 fillér: *Ste Elisabeth de Thuringe ou de la maison d'Árpád (1207—1231), fille d'André II., roi de Hongrie et épouse de Louis IV., landgrave de Thuringe, fut un modèle de piété et de charité compatissante envers les pauvres et les malades. Après la mort de son époux, chassée du château de Wartburg, elle vivait jusqu'à sa mort en pratiquant la charité à un degrès héroïque.*

Le timbre à 40 fillér: *Le Bienheureux Maure abbé de Pannonhalma et ensuite l'evêque de Pécs fut le moine qui a recu d'après la légende sept baisers du S. Emeric pour la vertu de chasteté conservée depuis son enfance.*

Le timbre a 50 fillér : *La Bienheureuse Marguerite de la maison d'Árpád (1242—1271), fille de Béla IV., roi de Hongrie, que ses parents offrirent — avant sa naissance — à Dieu entra au couvent des Dominicaines, couvent édifié par son père à l'île près de Budapest, appelée à présent l'île Sainte Marguerite. Refusant la demande en mariage de prétendants royaux, la Bienheureuse Marguerite mena dans cette communauté une vie pleine de piété, d'abnégation et d'humilité.*

DR. ETIENNE MADARÁSZ.

Történelmi bélyegzések

Irta: Szekeres Márton

(Copyright by M. Sz. Report, 1938.)
(Utánnyomás, kivonatosan is tilos).

Még a büntetőjogban is enyhítő körülmény a vádlott beismerő vallomása. Hát még a filatéliában! Már elöljáróban beismerem, hogy postai bélyegzéseket szándékozom propagálni. Mert tagadhatatlan, hogy minél többet foglalkozik valaki filatéliai kutatással, annál jobban megkedveli a bélyegzéseket, melyeknek nemcsak igen tág terük, hanem igen sok mondanivalójuk is van. Gyűjtésük érdekében ezuttal nem közismert érveket akarok fölsorakoztatni. Inkább azt szeretném kimutatni, hogy miért nem tudott ikertestvérével, a bélyeggyűjtéssel együtt naggyá nőni. És néhány történelmi bélyegzés bemutatásával és csoportosításával a bélyegzések gyűjtésének eredetiségét és érdekességét próbálom szemléltetni. Igazán kár, hogy Magyarországon eddig csak kevesen gyűjtöttek lebélyegéseket, vagy azoknak csak bizonyos ágait mivelték. Pedig az előfutároktól kezdve, a rendes postai bélyegzéseken át, egészen az alkalmi- és hírdető-bélyegzésekig szebbnél szebb lehetőségek és meglepetések kínálkoznak. Csak ha már valaki pl. az alkalmi bélyegzések gyüjtését megkezdte, akkor kezdi tapasztalni, hogy mekkora szorgalomra, figyelemre, kutatásra és tájékozottságra van szüksége, hogy munkáját siker koronázza. Itt mindjárt meg kell állapítanom, hogy Magyarországon, a világ államaival, sőt közvetlen szomszédainkkal szemben az alkalmi bélyegzések gyüjtése főként azért maradt el annyira, mert azoknak semmilyen magyar katalógusuk nincsen. Az a néhány jeles gyűjtő és szakértő, aki katalógus hijján is ismeri a bélyegzéseket, igazat fog adni annak a megállapításomnak, hogy a bélyeggyűjtők mellett a laikusok zöme csak az esetben vállalkoznék a bélyegzések gyűjtésére, ha munkájukat valamely megbízható katalógus megkönnyítené. A magyar filatelista irodalomra hárul tehát az a fontos föladat, hogy a bélyegzések katalógusát mielőbb megalkossa. A katalógus megjelenése menten lehetetlenné tenne mindennemű visszaélést, ami eddig sok nekiindu-

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Az Eucharisztikus-blokk és emlékbélyegek beszerzése t. előfizetőink részére:

Legutóbbi értesítésünk alapján olyan tömegű igénylés érkezett előfizetőink részéről, hogy azok feldolgozásával kiadóhivatalunk még nem készült el. A tömeges jelentkezés folytán sajnos el kell tekintenünk attól, hogy mindenkinek egyénileg válaszoljunk. Kérjük tehát, hogy alábbi értesítésünket, melyben minden szükséges felvilágosítást megadni igyekszünk, általános válasznak tekinteni szíveskedjenek.

Előre bocsátjuk, hogy ez az értesítésünk csak az Eucharisztikus-blokk és emlékbélyegek beszerzésére vonatkozik.

Az Eucharisztikus-blokk 7 bélyeget (6, 10, 16, 20, 32, 40 és 50 f.) fog tartalmazni és 100%-os felárral kerül postai eladásra. A blokk postai eladási ára tehát 3.48 pengő lesz. A blokknak két értéke (16 és 20 fill.) 100%-os felárral külön is kiadásra kerül. Ennek a két külön emlékbélyegnek postai eladási ára tehát 72 fillér lesz.

Lapunk más helyén közöljük a posta hirdetményét, mely szerint az Eucharisztikus-blokkra (tehát csak a blokkra és nem az emlékbélyegekre is) febr. 20-tól márc. 12-ig terjedő határidővel előjegyzést nyit. Ez lehetővé teszi t. előfizetőinknek, hogy ezt a blokkot közvetlen postai előjegyzés útján is beszerezhessék. Ennek ellenére is úgy érezzük, hogy t. előfizetőinknek szívességet teszünk, amikor továbbra is vállaljuk, hogy a nálunk eszközölt, vagy eszközlendő előjegyzés útján szerezhessék be ezt a blokkot is.

Azokat a t. előfizetőket, akik multkori felhivásunk alapján az Eucharisztikus-blokkra vonatkozó igényüket bejelentették, de a most közölt postai hirdetmény folytán a blokkot közvetlen postai előjegyzés útján kívánják már beszerezni, felkérjük, hogy erről az elhatározásukról, vagyis hogy a blokkra vonatkozóan nálunk bejelentett igényüket visszavonják, szerkesztőségünket *legkésőbb f. é. március hó 8-ig* értesíteni szíveskedjenek, mert különben úgy tekintjük, hogy igénylésüket nálunk változatlanul fenntartják.

Azokat a t. előfizetőinket, akik a blokkal egyidejűleg kiadásra kerülő külön emlékbélyegekre (16 és 20 fill.) is igényt tartanak, felkérjük, hogy ebbeli szándékukat annak közlésével, hogy hány darabot kívánnak használatlanul és hányat emlékbélyegzővel ellátva, szerkesztőségünknek ugyancsak *legkésőbb f. é. március hó 8-ig* bejelenteni szíveskedjenek.

Kiadóhivatalunk a blokkokat külön erre a célra készülő, megfelelő felirattal ellátott borítékokban két kartonlap között fogja szétküldeni. Kezelési költség (postatakarékpénztár által felszámított jutalék, költség, boríték és kartonlapok beszerzési ára) fejében *küldeményenként* (tehát nem blokkonként) mindössze 15 fillért számítunk fel. Ezenkívül felszámítjuk természetesen a portóköltséget, mely aszerint változik, hogy az igénylő a küldeményt egyszerű, vagy ajánlott levélben kívánja kézbesíttetni. Bérmentesítésre természetesen magát a blokkot is felhasználhatjuk, mely esetben a portóköltség elesik.

Legközelebbi, április 1-én megjelenő számunkban ebben a rovatban közölni fogjuk a befizetési határidőt. Már most kiemeljük, hogy a befizetések *kizárólag* a „Levélbélyeggyüjtők Első Hazai Egyesülete Budapest" 27496 számú postatakarékpénztári csekkszámlán eszközölhetők. *Postautalványon tehát pénzt beküldeni nem lehet.* A postatakarékpénztári befizetési lap hátoldalán feltüntetendő lesz, hogy a befizetés milyen célra történik. Tehát, hogy hány darab blokkra, hány sor emlékbélyegre, ezeknek megküldését a befizető hány borítékban kívánja, továbbá, hogy portóköltségre mennyit küld be és ehhez képest egyszerű, vagy ajánlott küldeményt kíván, avagy pedig a bérmentesítést egy blokkal kívánja eszközöltetni.

A Bélyeggyüjtő c 1938.

Valószínűleg legközelebbi számunkban már a Kiállítási-blokk beszerzési feltételeit is közölhetni fogjuk. *Megnyugvásul szolgáljon, hogy előreláthatólag minden komoly filatelista, de nem spekulációs igényt ki fogunk elégíthetni.*

Felkérjük t. olvasóinkat, hogy saját érdekükben kísérjék továbbra is figyelemmel szerkesztői üzeneteinket.

D. J., Baja: Bélyegek vizsgálatát a Szövetség bélyegvizsgáló állomása végzi. Vezetője: Markstein József úr, Budapest, IV., Károly-körút 22.

L. P., Budapest: A „teljesek" megjelölés helyett ajánlott „értéklap" szó nagyon érdekes, de nem meríti ki a fogalmat. Mindenesetre megjegyezzük.

Sz. L., Sopron: 1900-as Turulos bélyeget 12-es fogazással nem ismerünk. Nem pontatlan a fogazatmérője és nem lesz-e a 12 tulajdonképpen $12^1/_2$? Szíveskedjék talán betekintésre megküldeni.

Dr. M. I., Mátészalka: Igényjogosultsága 1 sorozat Pázmány-bélyegre, mint előfizetői kedvezményre fennáll. A sorozatot P 1.24 ellenében elküldjük címére.

T. S. B., Orosháza: Külföldi ujdonságokat, már csak a fennálló devíza nehézségek miatt sem szerezhetünk be.

T. D., Debrecen: Köszönjük lapunk érdekében kifejtett szíves működését. K. L. úr még nem fizetett elő.

B. J., Komarno: B. Conti, Milanó, németül levelez. Nem tudjuk, hogy önöktől hogyan lehet neki fizetni, de valószínűnek tartjuk, hogy elfogad fizetés fejében használatlan levélbélyegeket.

K. J., Dombrád: Szíveskedjék dr. Gaisler Gyula kórh. főorvos úrhoz, Nyíregyháza, Kossuth-u. 22. fordulni. A blokk példányszámát illető felfogásával nem tudunk egyetérteni.

Dr. H. Gy., Moson: Elvileg eldönteni nem lehet, hogy a használatlan, vagy lebélyegzett blokk az értékesebb-e? Mindenkinek egyéni ízlésétől függ, hogy használtat, vagy használatlant gyüjt.

CSEREHIRDETÉSEK

— TAUSCHTAFEL —

Tarifa: az első három sor 1.— pengő, minden további sor 40 fillér. Az apróhirdetések szövegét legkésőbb a hónap 15-éig kell a kiadóhivatalhoz megküldeni.

VENNEK jobb Európa-gyüjteményt jó magyar csereanyaggal 1500 pengőig. Részletes ajánlatokat: **Horváth Antal**, Balatonfüred.

ITALIA! 250 darab bélyeg P 1.20; 500 darab P 2; 1000 darab P 3.50. Olasz gyarmat: 10 különböző P —.60 portómentesen. **Bruno Conti**, Milano, Via Lipari 8. (Postatakarékp. csekkszámla: 13.843. sz.)

HOLLAND MISSZIÓSÁRU! Egy kg., mely kb. 6000 bélyeget tartalmaz, ára P 6.50. Portó külön. Használt Szent István-sorokat 70 fillérért cserébe átveszek. **Farkas Károly**, Szeged, Pál-u. 6.

OKMÁNYBÉLYEGET és ajánlási ragjegyet ad magyar és európai postabélyegért, választékot filat. portózással **Szenthe László** banktisztv., Nagykőrös.

„BELYEGMUKI" képeslevelezőlapok 150 különféle mintában 10 darabonként P 1.20 postabélyegért. Megrendelhető a készítőnél: **Marer Béla**. Szeged, Tisza Lajos-körút 93.

KÖZEPES Európa-gyüjteményt veszek. Tömegárut is. Lev.-lap értesítésre jövök. **Vigyázó Miklós**, Budapest, II., Kapás-utca 27.

1000 JÓL szortírozott magyar bélyegért 150 magas értékű európai repülő-, emlék- és jótékonysági-bélyeget küldünk cserébe. **Philamonda**, Diciosanmartin, Románia.

100 DARAB vegyes, használt, hibátlan Szent Istvánért adok ugyanannyi csehszlovák emlékbélyeget. **Schön Ignác**, Sevlus-Olesnik, Csehszlovákia.

A BÉLYEGGYÜJTŐ

Megjelenik havonként — Erscheint monatlich.

Szerkesztésért és kiadásért felelős: Neuhold Kornél.

Előfizetési díj — Bezugspreis: belföldön évi 3 P — für ein Jahr: in Österreich S 5.—, Deutschland RM 3.50, CSR Kc 30.—, Polen Zl 6.—, Jugoslavia Din. 50.—, Romania Lei 150.—, Italia L. it. 20.— France Frs 25.—, England 4/—, USA $ 1.50, Schweiz Frs 4.50, Nederland Fl 2.— Suomi FM 60.—

Belföldön előfizetési díj fizethető: Erős Aurél, Budapest, 47353. vagy a „Levélbélyeggyüjtők Első Hazai Egyesülete", Budapest, 27496. sz. postatakarékpénztári csekkszámlára. — Der Bezugspreis kann in ungebrauchten kursierenden Freimarken eingeschickt werden.

Kiadóhivatal — Redaktion: Budapest, 4, P. O. Box 174.

BLASKÓ MÁRIA

PEDRÓ

Pedró nem költött alak, s történetének veleje nem mese. Huncut szilaj gyerek volt Pedró, s bizony sok érdekes és kalandos eseményen kellett keresztül mennie, míg Páter Ribadeneira lett belőle. Gyermekkorát igen élvezetesen, tanulságosan rajzolja meg ebben a könyvben Blaskó Mária kitűnő tolla.

Márton Lajos rajzaival.

Ára ..... 2.— P

ENDRŐDY BÉLA:

TUTYU ÉS DANI

Kacagtató állatkerti regény. Tutyut, az ifjú vízilovat s Danit, a kis medvebocsot külföldre küldi az állatkert könyörtelen igazgatósága. Hűséges barátjuk, Kárász Pista nem hagyja cserben őket, s küzdve denevérekkel, rókákkal, szúnyogok hadával, a messze idegenben is segítségükre siet. Csupa vidámság, kaland, izgalom, ötlet és szeretet az egész könyv.

Márton Lajos rajzaival.

Díszes kötésben 3.90 P

A Szent István-Társulat katolikus kalendáriumai olcsók, szépek és jók.

KOSÁRYNÉ RÉZ LOLA:

BIBIC ÉS BOGÁRKA

Az erdő állat- és madárvilágát a téli ínség nagy veszedelemmel fenyegeti, de Bibic és Bogárka, a két földrepottyant kis manócska összegyüjti a felesleges készleteket s így megsegíti a rászorulókat. Olyan az erdő, mint a modern város, csak a jóakarat és az összefogás nagyobb benne, mint az embereknél. Éppen erre akarja azonban megtanítani az embereket ez a finom, kedves, ötletes írás.

Belatini Braun Olga rajzaival.

Díszes kötésben 3.60 P

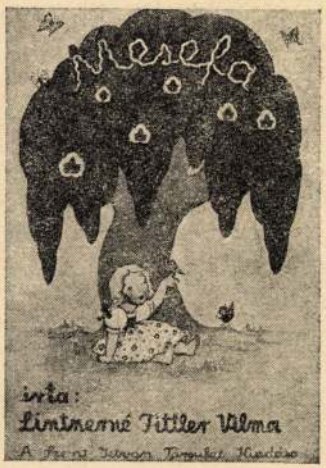

LINTNERNÉ FITTLER VILMA:

MESEFA

Szebbnél szebb mesék, csilingelő versek, játékos, kacagtató tréfák követik egymást ebben a pompás kötetben. A vitéz Gunár Gábor, a morgó Diridongó, a fecskefarkú lipilepke, Friss Juliska, Fürge Klára, Fapapa, Famama és még sok csodálatos mesealak köré sző vidám, mókás, tanulságos, hosszabb rövidebb történeteket benne a kitűnő írónő.

Komáromi Kacz R. rajzaival.

Díszes kötésben 4.— P

A Nemzetközi Karitász-kiállítás tárlatáról

Márton L. festménye

Szegénygondozó (egri normás) nővérek a városszélen

A Nemzetközi Karitász-kiállítás tárlatáról

Márton L. festménye

Árpádházi Szent Erzsébet
a szociális szeretet magyar hőse

Jóreménység-fok

Irta: Puszta Sándor

A partot Jóreménység-foknak
Hívták, hol az élethullám kivetett.
Előttem ezer titokkal teli éjszaka,
Mögöttem a tenger nevetett.

Mégis elindultam törvényén
Az apró ember-erecskéknek.
Járom a titkok erdejét
S csorog ajkamról az ének.

Mert szép az élet! Szép a dal!
Szép a mosoly, szép a fiatal
Füzek táncos lengése a szélben,
Nem adnám semmiért cserébe.

Nem mondom, hordok néha bús hajókat,
De horgonyt nem vet egyik sem rajtam.
Karcsú vitorlások siklanak vizemen
S fehér sirályok fürdenek habomban.

Futok a Tenger felé és beleömlök.
Addig álmodom s csorog ajkamról az ének;
Isten mindenkinek ad Jóreménység-fokot,
Csak kétségbeesett látja az életet feketének!

A kiállítás plakátja Márton Lajostól.

XI. Pius pápa üzenete a magyarsághoz!

«Az áldozatos lélek a valódi képe annak a Magyarországnak, amelyik Szent István óta a keresztény műveltség védelmezője volt.»

A közösségi-eszme iskolája

A közösségi-eszme legtökéletesebb iskolája a templom három tényezőjével:

az **oltárral,** amely figyelmeztet, hogy *áldozat nélkül nincs hathatós emberszeretet*;

a **szószékkel,** mely a *korok nyelvén* hirdeti a törvényt;

a **gyóntatószékkel,** mely önkontrolljával a lelkiismeret legegészségesebb nevelőeszköze.

*

A templom is harcol a nyomor bekövetkezése ellen: fegyelemre nevel, akaratot erősít és az embert teherbíróvá teszi.

*

A *liturgia* hirdeti: mindent az Istenért;
a *karitász* ezt megérti és semmit sem tesz a látszatért.

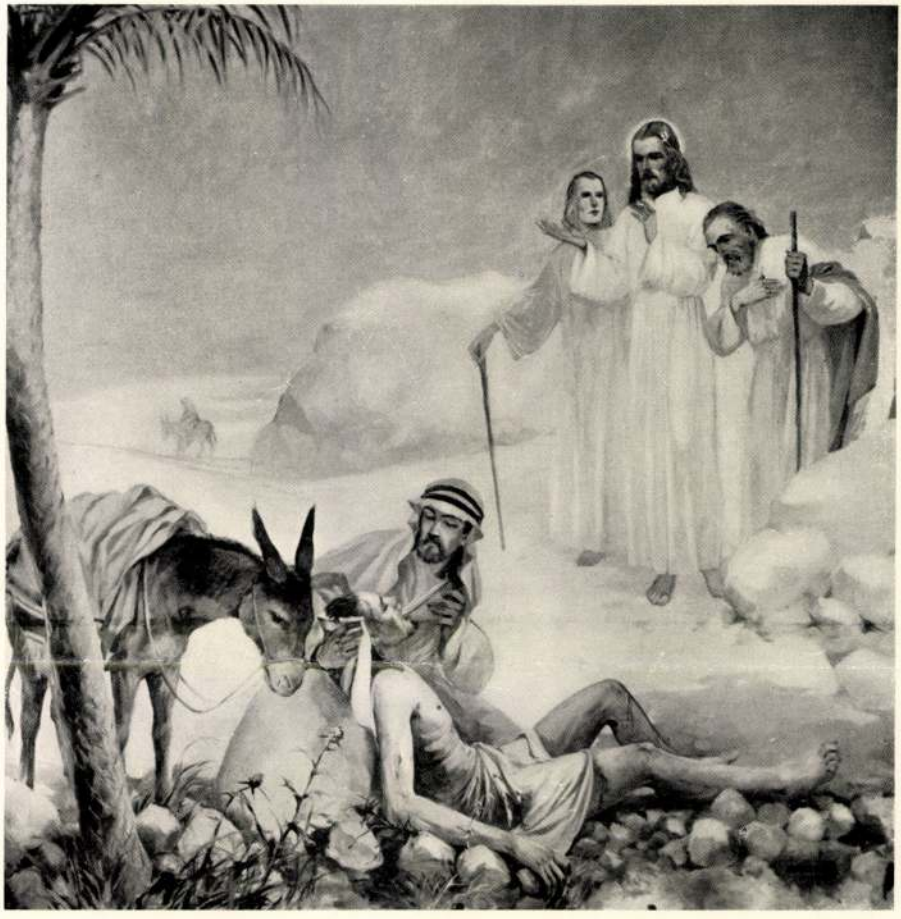

A Nemzetközi Karitász-kiállítás tárlatáról

Márton L. festménye

«. . . azon az úton jött lefelé egy pap és látván őt, tovább méne. Hasonlóképpen egy levita is elméne mellette. Arra utazván pedig egy szamaritánus, odaméne és látván őt, könyörületre indula» — mondá a Mester. (Luk. 10. 31.)

A Nemzetközi Karitász-kiállítás tárlatáról

Márton L. festménye

A Karitász hadserege

Krisztus Urunknak súlyos okai lehettek, hogy a mi jelvényünknek, ismertetőjelünknek ezt tette meg: «Arról fogja mindenki megismerni, hogy az én tanítványaim vagytok, ha szeretettel vagytok egymáshoz» Ján. 13. 35.

Ujhelyi Frigyes: Karitász almanach 1939.

Márton Lajos

XVII. évfolyam, 1938. 3. szám

A BÉLYEGGYÜJTŐ

Minden jog fenntartva. A megjelent közlemények csak a forrás megjelölésével vehetők át. Alle Rechte vorbehalten. Die erschienenen Mitteilungen dürfen nur mit Angabe der Quelle übernommen werden

Az Eucharisztikus-blokk példányszáma

„A Bélyeggyüjtő" elsőnek közölte azt a hírt, hogy az Eucharisztikus-blokk példányszámát minisztertanácsi határozat 100.000 darabról 250.000-re emelte fel. Ezt most még kiegészíthetjük azzal, hogy a blokkonkívüli 16 és 20 filléres, ugyancsak 100%-os felárral kiadandó emlékbélyegek példányszáma 200.000—200.000 lesz.

Már multkori hírünkhöz hozzáfűztük azt a megjegyzést, hogy ez az intézkedés postánknak veszélyben forgott jóhírnevét hivatott megóvni.

Mert tagadhatatlan, hogy postánk jóhírneve komoly veszélyben forgott! Hírek keltek szárnyra — melyeket senki sem cáfolt —, hogy egy kéteshírű külföldi konzorcium a 100.000 blokkból 40.000 darabot előre lekötött. A komoly külföldi szaksajtóban hírek jelentek meg, hogy az Eucharisztikus-blokk postai árusitásra egyáltalán nem kerül, hanem különféle érdekeltségek között nyer majd felosztást. Mindezek alapján az Eucharisztikus-blokkot egy sorba helyezték San Marino és Nikaragua kiadványaival és „Vorsicht" megjelöléssel óvták olvasóikat annak beszerzésétől. A magyar postát pedig azzal vádolták, hogy rossz tanácsadók befolyása alá került.

Kimondhatatlanul rosszul esett nekünk ezeket a közleményeket olvasni éppen az Eucharisztikus kongresszus magasztos célja érdekében kiadásra kerülő blokkal kapcsolatban! Most, hogy a fenti üdvös intézkedés folytán a lidércnyomás alól végre felszabadultunk, nyugodtan elmélkedhetünk a történtekről.

Elsősorban is annak a meggyőződésünknek kell kifejezést adni, hogy postánk körültekintő vezetőségéről, mely a háborút követő felfordulás zavaros bélyegkiadásainak megszünte óta a legkonzervatívabb bélyegpolitikát követi, semmiképen sem tételezhetjük fel, hogy az ő intenciója lett volna a világ érdeklődésének központjában álló Eucharisztikus kongresszussal kapcsolatban kiadandó blokkok példányszámát ilyen alacsonyan megállapítani. Ebben a meggyőződésünkben megerősít az a körülmény is, hogy a példányszám felemelését minisztertanács határozta el. Nyilvánvalóan ugyanilyen kormányintézkedésen alapult a blokknak eredetileg 100.000 darabban megállapított száma is. Postánk tehát egy kormányrendeletet lett volna kénytelen végrehajtani. Még pedig kénytelen-kelletlen, mert hiszen postánk kitünő vezetőségének tisztában kellett lenni azzal,

hogy ebből az alacsonyan megállapított példányszámból minden igényt kielégíteni nem lehet. Már pedig a kielégítetlen igények elégületlenséget szülnek és jóra nem vezetnek. Azt hisszük — és ebben aligha csalódunk, mert már a decemberi bélyegértekezleten éreztük, hogy éppen postavezetőségünknek köszönhetjük az eredeti téves elhatározás kívánatos megváltoztatásának kieszközlését. A magyar posta tehát érdemetlenül volt hónapokon keresztül különféle támadások céltáblája.

Ezek után vessük fel azt a kérdést, hogy kinek állhatott érdekében az alacsony példányszám?

A postának semmiképen sem. A postát a blokknak csak a névértéke illeti. Tehát minél több blokkot ad el, annál több a bevétele. Már pedig 250.000 darabból mégis csak többet lehet eladni, mint 100.000 darabból.

Ugyanezen meggondolásból az Eucharisztikus kongresszusnak, melyet a felár illet meg, szintén csak az lehetett az érdeke, hogy a blokk példányszáma minél nagyobb legyen.

A bélyeggyűjtőkre az alacsony példányszám szintén csak hátrányos lehetett, mert ki voltak annak téve, hogy még gyüjteményükben elhelyezendő darabhoz sem juthatnak postai eladási áron. Nem is beszélve a cseréhez szükséges példányokról!

Ezután már csak egy érdekeltség marad: és ez a spekulánsoké! Azoké a kis és nagy spekulánsoké, akik a blokkot kisebb-nagyobb tételekben felvásárolták volna, hogy aztán busás haszon reményében tezaurálják egy ideig és adják majd tovább a hasonló összeköttetéssel vagy pénzzel nem rendelkező gyüjtőknek! Ezeknek a spekulánsoknak, akiknek a filatélia csak pénzszerzési lehetőség, akiknek a filatélia csak üzlet, érdeke, hogy a modern bélyegek már kiadásukkor ritkaságokká váljanak és az ő zsebüknek hozzanak néha többszáz százalékos hasznot. A spekulánsok azok, akik újabban a blokkokra vetették magukat és előbb-utóbb lejáratják ezt a magában véve szép gyüjtési ágat.

Végtelen megnyugvásunkra szolgál, hogy a magasztos célú Eucharisztikus-blokk nem lesz tőzsdejáték tárgya! Bízunk benne, hogy postánk, mint eddig mindig, ezúttal is meg fogja találni helyes módját annak, hogy az Eucharisztikus-blokkhoz mindenki postai eladási áron hozzájuthasson! Azok pedig, akik az Eucharisztikus-blokkal is csak spekulálni kívántak, hosszú orral vehetik tudomásul, hogy ebből nem lesz a számukra üzlet!

Franciaországban Léon Gambetta születésének 100. évfordulóját április 3-án ünneplik. Ebből az alkalomból előreláthatólag bélyeg is meg fog jelenni.

*

Marokkóban az utolsó angol postahivatalok, Rabatban és Fezben január 8-án végleg megszüntek.

Oroszország a párisi kiállítás orosz pavillonjának képével ellátott 20 kopekes bélyeg kiadását készíti elő. Ezenkívül előreláthatólag egy 40 kopekes Lenin-bélyeg is meg fog jelenni.

*

A jugoszláv idei jótékonysági bélyegek március hónap folyamán jelennek meg.

AZ EUCHARISZTIKUS EMLÉKBÉLYEGEK POSTAI ÁRUSÍTÁSA

A m. kir. postavezérigazgatóság 89.460/1938. IV. 3. sz. alatt a következő hirdetményt bocsátotta ki:

„A XXXIV. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus alkalmából a m. kir. posta 1938. év május havában *100%-os felárral* árusítandó 6, 10, 16, 20, 32, 40 és 50 filléres értékjelzésű emlékbélyeget magában foglaló *250.000 darab bélyegblokkot* s ezenkívül a blokkban foglaltakkal azonos kivitelben, 100 darabot tartalmazó lapokban előállított, ugyancsak 100%-os felárú *200.000—200.000 darab 16 és 20 filléres emlékbélyeget bocsát forgalomba.* Az így kibocsátott összes bélyegek a felár nélküli értékben postai bérmentesítési díjak lerovására felhasználhatók.

A felár hozzászámításával a hét értéket magában foglaló blokk eladási ára 3 P 48 fillér, a 16 filléres bélyegé darabonként 32 fillér, a 20 filléres bélyegé pedig 40 fillér.

A blokk alakban kibocsátott bélyegek vásárlására a m. kir. posta 1938 február 20-tól március 12-ig terjedő határidővel előjegyzést nyit.

Vásárlási szándékukat a budapesti lakosok a *budapesti 4.* vidéki lakosok pedig a *budapesti 72. számú* postahivatalhoz címzett és 1938 február 20-ától bezárólag március 12-ig *postára adott* bérmentesített *levelezőlapon jelenthetik be.*

A m. kir. posta bélyegértékesítő irodájához (levélcím: Budapest 114), ezúttal csak legalább 100 darabra, vagy ennél nagyobb mennyiségre vonatkozó igénybejelentések küldhetők be (egyesületek, bélyegkereskedők, stb. részéről is) ugyancsak levelezőlapon.

A levelezőlapon kizárólag csak a blokkokra vonatkozó igénybejelentés közölhető. Az igénybejelentő nevét és címét (esetleg lakhelyének utolsó postáját), jól olvashatóan a *levelezőlap címoldalán,* az erre szolgáló helyen *kell feltüntetni.* Ha az igénybejelentő lakóhelyén több postahivatal működik, címe alatt azt is tüntesse fel, hogy melyik postahivatalnál óhajtja a blokkokat annak idején átvenni. Pl.: „Kis János, Ujpest, Török Ignác-utca 89, Ujpest 1." Budapesten a blokkokat az 1., 2., 3., 4., 5., 8., 9., 10., 53., 61., 62., 72., 82., 90., 112. és 114. számú postahivatalok fogják kiszolgáltatni, ehhez képest a helyes megjelölés pl.: „Varga Sándor, VI., Andrássy-út 16, Budapest 61", vagy „*Kárászy* Jenő, XI., Muskotály-utca 7, Budapest 112" lesz.

Az igénylések kielégítése az előjegyzések beérkezésének sorrendjében, az e célra rendelkezésre álló készlet keretében történik.

A vásárlási szándékot bejelentők arról, hogy igényük kielégíthető-e, értesítést kapnak.

A blokkok kiszolgáltatása az eladási ár közvetlen beszedése mellett a jelentkezők lakóhelyén működő, illetőleg a kijelölt postahivatal útján fog történni. *A vételár tehát előre nem fizethető.*

Az eucharisztikus emlékbélyegeket magában foglaló blokkok példányszáma korlátozott, tehát csak mérsékelt igénylés kielégítésére van lehetőség, *a m. kir. postavezérigazgatóság épen ezért fenntartja magának azt a jogot, hogy az igényléseket a rendelkezésére álló készlethez képest elégíti ki.*

A 16 és 20 filléres feláras eucharisztikus emlékbélyegek 1938 májusban az összes budapesti, a Kongresszus résztvevőinek szállásheiyéül szolgáló — később közlendő — pestkörnyéki, valamint a vidéki kincstári postahivataloknál, külön előzetes jelentkezés nélkül. vásárolhatók, amíg a készlet tart.

A m. kir. postavezérigazgatóság nyomatékosan kéri az érdekelteket, hogy igénybejelentéseiket a fentiek figyelembevételével szíveskedjenek megtenni, mert a feltételek be nem tartása a szétosztás lebonyolítását zavarná s azzal a következménnyel járhat, hogy az igénylés nem lesz kielégíthető.

Budapest, 1938. évi február hó 14-én.

M. kir. postavezérigazgatóság."

Az eucharisztikus blokk kicsinyített ábráját itt mutatjuk be.

Wir bringen hier im verkleinerten Format die Abbildung des gelegentlich des im Mai l. J. in Budapest stattfindenden Eucharisten-Kongresses zur Ausgabe gelangenden Blocks. Zwei Marken des Blocks (16 u. 20 F.) werden mit 100% Aufschlag auch separat erscheinen. Auflagehöhe des Blocks wird 250.000 St., der separaten Marken je 200.000 St. betragen. Verkaufpreis des Blocks P. 3.48.

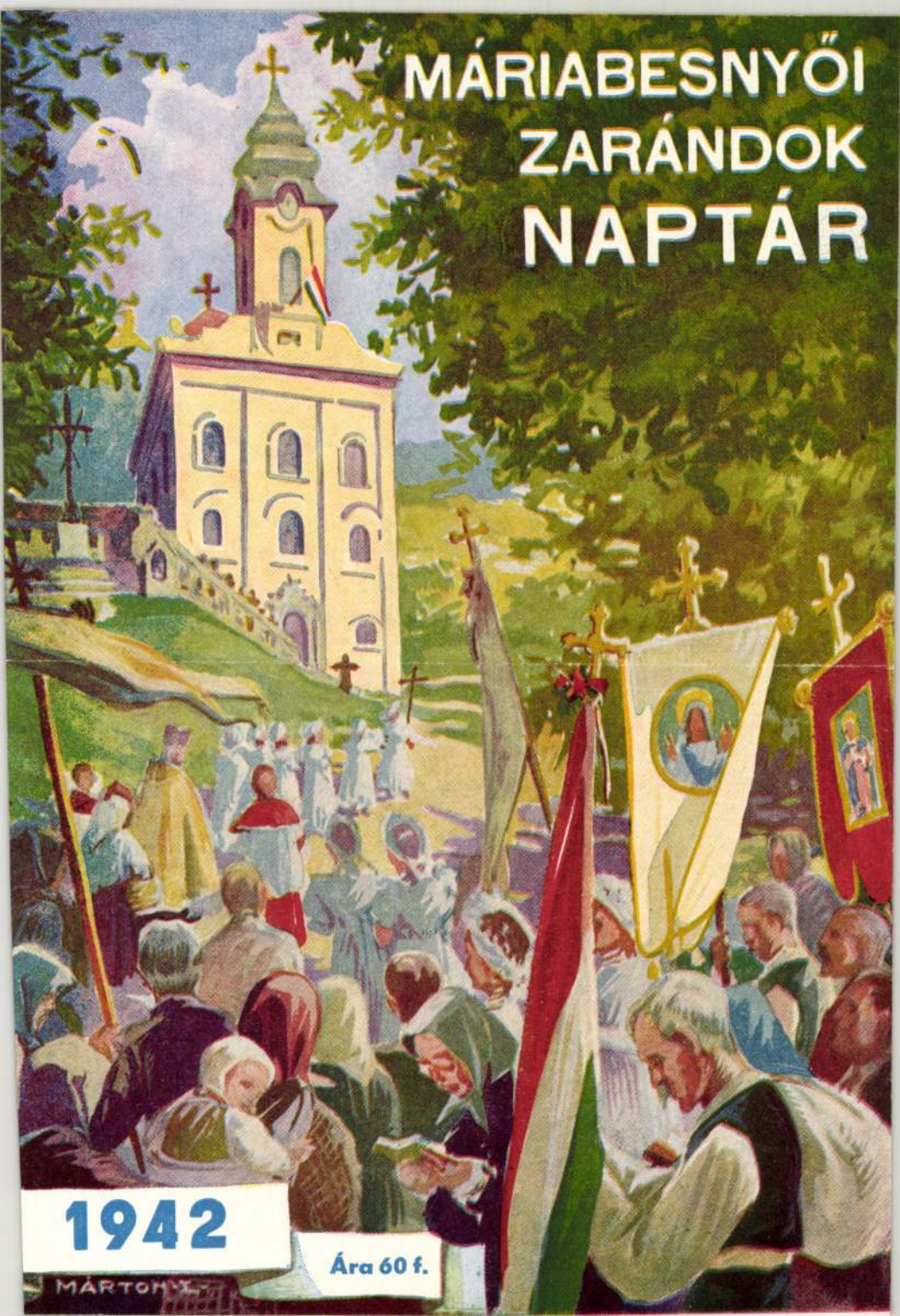
MÁRIABESNYŐI
ZARÁNDOK
NAPTÁR
1942
Ára 60 f.
MÁRTON L.

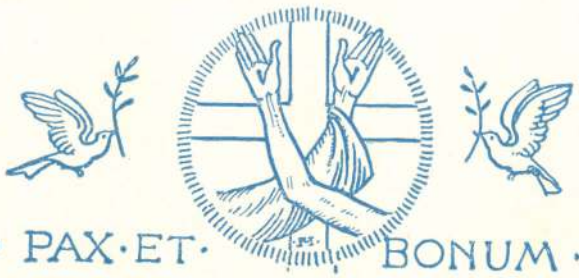

Dél hazatért

és visszajött vele megint egy darab az ősi földből, mely tíz évszázad jogán a miénk. Dél hazatért és hazajöttek egy másik világból a bukovinai székelyek is, akik büszkén és dacosan őrizték meg egy idegen tenger hullámai közt magyarságukat. Hazajöttek, hogy a Bácskában fölszabadult magyarokkal együtt élősövényt fonjanak a visszafoglalt régi határokon.

Alig hogy hazajöttek, eldördültek a fegyverek Európa keletén. Az istentelenség ellen vívott gigászi csatában ott küzdenek a mi fiaink is.

Érettük könyörög a suhanó fohász, zengő ima napok nappalán és éjnek éjszakáján a Magyarok Nagyasszonyához Besnyő templomában. Diadalmaskodjék újra a magyar vitézség, üljön el dúló csaták zaja és boldogan térjen haza a hős sereg. Térjen haza Bácska után a magyar föld minden darabja, amelyről még nem hullott le a rabbilincs.

Uj országot akarunk építeni a régi romjain. Uj országot, boldog otthonokkal, erős magyarsággal. Jöjjetek hát, a Nagyasszony kegyoltára elé ti is könyörögni, újjászületni a lélek erejében; erre hívnak, várnak, szívvel-szeretettel

a Besnyői Kapucinus Atyák.

*

Missziós Könyvtár, Máriabesnyő. Csekkszám: 48.285.

szemmelláthatő eredmények beszélnek. A hétházsoron zarándokház áll, a kolostor körüli dombokat rendeztük. Uj zarándokutakat épí tettünk. Az országgyarapodás emlékére szép keresztet állítottunk, s valamennyien látjátok a villanyfényben úszó szentély freskóit.

— Ez a mi munkánk a ti jó szívetek áldozatából. A nappal és éjszakában felhangzó imáink köszönik meg a Nagyasszony oltára előtt, hogy egy esztendő alatt ennyit alkothattunk az ősi kegyhelyen.

Gróf Grassalkovich megalapítja a besnyői kolostort.
(Márton Lajos új freskója.)

— Szeretnénk folytatni ezt a munkát, hogy az egész kegytemplom méltóan szép legyen a szép Szűzanyához. Két dolgot kérünk tőletek: foglaljátok imáitokba a besnyői barátok szándékait, hogy esztendőre sikerüljenek nagy terveink. A másik, amit kérünk: kegyes adományaitokkal járuljatok hozzá e magasztos munka befejezéséhez.

Mikor a házfőnök páter lejön a szószékről, már sötét este van. Felbúg az orgona. Bensőséges szép litánia kezdődik.

Litánia után az udvaron gyülekeznek mind az ezerek. Kedves meglepetés következik. Missziós filmelőadást tart az egybegyűlt tömegnek Dr. P. Röss Bertalan budai kapucinus házfőnök. Minduntalan

feltör az elragadtatás moraja. A templom falára kifeszített vásznon egy kis benszülött fekete leány arca elevenedik meg Krisztusért.

A gyönyörű hangosfilm-előadás után rendekbe sorakozik a búcsús sereg. A kezekben kigyúlnak apró gyertyalángok s minden kézben apró gyertyalánggal hatalmas körmenet indul — a temető felé.

Felejthetetlen a látvány. A menet eleje már a temetőben van, a vége még itt kígyózik a templomudvarból lefelé. Lelkiismeretvizsgálat, magunkbaszállás éjszakai órája ez.

A temetőben és az éjszakában sokezernyi ember szorong. Imbolyognak a kis gyertyalángok, mikor fellép Titusz atya a kőkereszt talpára, hogy emlékezzék az élet és halál nagy titkairól.

— Járjuk az élet útját a földi halál, de az örök élet gondolatával — ez beszédének vezérgondolata.

Szívekbe markol a szó s temetői hangulat. Nemsokára indul vissza a sereg. Egyik csapat a szekértáborba vonul éjszakai pihenőre, mások a zarándokház falai közt töltik a hátralévő éjszakát. Nagy tömeg lepi el az alsó templomot is, míg reggel lesz, ott ájtatoskodik.

A templomdombon végig, a kolostorudvaron s a messzenyíló mezőkön mindenütt kisebb csoportok énekelnek, imádkoznak. A szekérvárban őrtüzek égnek. Mintha messzi századvek előtti magyar seregek emléke lepné el a tájat: csupa ismerős hangulat köszönt. Csakhogy ez a sereg nem véres csatákra indulók tábora, hanem Krisztus katonáinak légiója.

Énekkel, imával és pihenéssel eltelik az éjszaka. Alig virrad, a páterek mind a templomban vannak megint. Öt órától folyik már a gyóntatás. Két atya a templomban két sorban térdeplők között osztja ki órákon keresztül az Élet Kenyerét. Félóránként új szentmise kezdődik.

Odakint pedig az országút felől szinte percenkint érkezik újabb búcsús sereg. Kékszalagos Mária-leánykák hófehér gyaloghintóban hozzák a Szűzanya szobrát. Csupa virág, csillogás minden gyaloghintó, ünneplőruhás magyarok jönnek a processiók élén, gazdag hímzésű népviseletekben leányok és asszonyok követik őket.

Érdekli Máriabesnyő története?

Jelezze a befizetési lapon.

24 fillér ellenében szép kis füzetet küldünk.

Mily unalmas itt az élet, annak aki nem szeret!
Hát még, akit nem szeretnek! — Vörösmarty.

— **Ünnepi köntös.** Zaymus Gyula e gyüjteményének minden kis elbeszélése, legendája valóságos remekmű : csupa szín, csupa báj, csupa tanulság. A fiatalság bizonyára nagy élvezettel és okulással olvassa, de nagyon sok példát, elbeszélő anyagot találhatnak benne az ifjúság oktatói, vezetői is. 12—18 éveseknek. Márton Lajos rajzaival, díszkötésben... 3.20

C) Leányoknak.

Blaskó Mária : **Multvári leányok.** Negyedszázados mult támad fel ebben a regényben, telve könnyes-mosolygós emlékekkel. Fiatal leányok számára felejthetetlen, kedves olvasmány. Márton Lajos rajzaival, díszkötésben... ... ... 2.80

— **Változnak az idők.** A Multvári leányok érdekes történetének folytatása ez a színes, eleven írás, mely méltán sorakozik a kiváló írónő többi alkotásai mellé. Márton Lajos rajzaival, díszkötésben 2.60

Burnet : **A padlásszoba kis hercegnője.** Egy árvaságra jutott kisleánynak a pénzéhes Minchin kisasszony nevelőintézetéből való csodálatos menekülését beszéli el ez a bájos könyv. Márton Lajos rajzaival, díszkötésben 2.90

Dr. CSABA MARGIT
AMIT
A NAGYLEÁNYNAK
TUDNIA KELL

Dr. CSABA MARGIT
AMIT A
SERDÜLŐ LEÁNYNAK
TUDNIA KELL

B. CSÜRÖS EMILIA
KALOTAY MARGIT

Márton Lajos

GERELY JOLÁN: **A mai leány útja.** Kevés olyan könyv van, mely oly komolyan s mégis oly kedvesen, oly mélységgel s mégis oly közvetlenséggel tárgyalná a modern leány legnehezebb s legkényesebb problémáit, mint Gerely Jolánnak ez a nagysikerű műve. Márton Lajos rajzaival. Kartonba fűzve ... ...

— **Ha tudnád...** Színes, fordulatos elbeszélés keretében a szentmise s a szentáldozás felbecsülhetetlen értékeiről szól ebben a könyvben a kitűnő tollú, kedvelt írónő. Márton Lajos rajzaival, fűzve 2.50

Csalóbözi Könyvesbolt

Gyermekekn

SZIMON ISTVÁNNÉ: **Évi az intézetben.** A derűs életlátás és mélyebben megalapozott világszemlélet minden nehézségen átsegíti az embert s elviselhetővé tesz sok mindent, ami első tekintetre elviselhetetlennek látszik. Szimon Istvánné ezen az alapon állítja a leányifjúság szeme elé Évi derűs-borús intézeti élményeit, önmagán aratott győzelmeit. Márton Lajos rajzaival, díszkötésben 3.20

— **Évi ék a Balatonon.** Évi az intézetben töltött, sok viszontagsággal teljes év után a Balaton egyik kis fürdőhelyére megy vakációzni. Temperamentuma, élénk szilajsága s leányosan jó szíve itt is sok meglepetést, de sok örömet is okoz társaságának. Márton Lajos rajzaival, díszes kötésben 3.40

SZIMON ISTVÁNNÉ: **Évi pártot alakít.** Évi nem angyal, hanem bizony sokszor rakoncátlan, dacos, önfejű kislány. Szíve mélyén azonban őszinte jóság lakik, s ez, ha kell, áldozatos, megértő, mások boldogságát kereső elhatározásokat érlel benne. Ez az életszerűség teszi Szimon Istvánné érdekes, eleven, színes elbeszélését különösen is értékes olvasmánnyá. Márton Lajos rajzaival, díszes kötésben 3.90

A Szent István-Társulatnak fiókja van Kassán, Fő-utca 50. sz.

Márton Lajos

PONGRÁCZ IRÉN GRÓFNŐ: **Klárika hercegnő kalandjai.** Klárika hercegnő naiv, kissé pajkos, de javulni akaró és tudó gyermek. Megható, kiváló alkotóerővel megírt történet, Márton Lajos pompás képeivel.. Félvászonkötésben 2.20
Díszkötésben 3.50

Márton Lajos

Szt István Társulat kiadása 1942

KÖNYVEI 1942

PUSZTA SÁNDOR:

LEVELEK ANONYMÁHOZ

Anonymához, a Névtelen Leányhoz szól ezekben a levelekben a kiváló papköltő. Meghányja-veti velük a leányélet minden

problémáját, elgazítja őket életük legnehezebb esztendeiben, megbeszéli velük legtitkosabb gondolataikat is, mindig azzal a finomsággal, amely a költő sajátja, s azzal a komoly felelősségtudattal, mely a pap tulajdona.

Márton Lajos rajzaival.

Fűzve ..... 3.80 P

ltjaiban bőséges választékot talál.

KALMÁR GUSZTÁV:

VIHAR AZ ORINOKÓ FÖLDJÉN

Történelmi regény a délamerikai szabadságharc korából. Fő hőse Bolivár Simon, aki izzó lelkesedéssel küzd Venezuela szabadságáért, de mire eléri célját, kegyvesztett lesz népe szemében. Nagy értéke ennek a kitünő könyvnek, hogy nemcsak szórakoztat, hanem tanit is: élvezetes földrajzi leírást s temérdek ismeretet nyujt olvasóinak.

Györgyfi György rajzaival.

Díszes kötésben 4.40 P

KOSZTERSZITZ JÓZSEF:

KAMASZOK

Ennek a csodálatosan szép könyvnek az a célja, hogy serdülésben, szellemi, lelki, testi fejlődésben megmutassa az ifjúságnak az Isten gondolatait. Nem hízeleg, nem szaval frázisokat, nem nagyképűsködik és nem titkolódzik, hanem kíméletlen nyiltsággal szemébe néz a dolgoknak s megmondja a serdülő fiúnak mindazt, ami őt joggal érdekli, mert becsüli benne a Férfit, aki benne eljövendő.

Márton Lajos rajzaival.

Ára ..... 4.80 P

A Szent István-Társulatnak fiókja van Debrecenben, Szent Anna-u. 10.

ORMOS GERŐ:

BÉRES-TARISZNYA

Kender Andris beszéli el ebben a könyvben a maga szegény küszködő paraszti életét Bencze Ádám városi fiatal úrnak. Kevés ifjúsági könyv van, mely egyszerű szóval, ennyire megragadó módon ábrázolná a magyar paraszti élet kemény, erős, hitet s kitartást követelő feladatait s helytállását. Kitünő ifjúsági regény a Béres Tarisznya, sőt ennél még több is: szociális tett.

Györgyfi György rajzaival.

Díszes kötésben 4.40 P

RELKOVICS NÉDA:

BOLDOG MARGIT SZIGETE

Apró képekben, színes, rövidreszabott elbeszélések keretében rajzolja meg ebben a könyvben Relkovics Néda annak a szigetnek a történetét, amelyen boldog Margit élt, s melynek minden fája, bokra, porszeme a szentéletű királyleányról beszél. Hatalmas történelmi tudás, izzó magyarság, vallásos áhítat s kitünő elbeszélő készség teszik értékessé könyvét.

Györgyfi György rajzaival.

Díszes kötésben 3.40 P

Márton Lajos

Szt Imre Társulat kiadása 1942

SZÜCS IMRE:

EGY KIS DIÁK ESTÉI

Egészen újszerű könyv: ötvenkét elbeszélése keretében minden katolikus ifjú megtalálja a maga legnagyobb eszményképét s megtanulja miként kell a diákélet minden

állítani az evangélium szellemének szemszögébe. Nagyszerűen neveli az ifjú jellemét s sok olyan ismerettel bővíti tudását, melynek az iskolában is, az életben is nagy hasznát látja. Márton mester képei csak fokozzák hatását.

Márton Lajos rajzaival.

Díszes kötésben 4.— P

A Szent István-Társulatnak

Márton Lajos

Törökné Kovács Hermin : **Kormos Biri.** A finom írásművészet, a hang nemessége és a mély erkölcsi tanulság az újabb magyar leányifjúsági irodalom értékes termékévé avatják ezt a művet. Márton Lajos rajzaival, díszkötésben	4.60

A Szt István Társulat könyvei. 1941.

Márton Lajos

Szt Mária Tarsi kiadv.

DEDEK C. LAJOS: **Mária-legendák.** E legendákban a Szűzanya tündöklő valósággal ontja magából azokat a csillagsugarakat, melyek a szegények, elhagyottak lelkét és gondolatait az örök boldogság honába emelik. 8—14 éveseknek. Márton Lajos rajzaival, félvászonkötés ... ... 3.—
Díszkötésben ... ... 4.—

RACZ HIRLAPIRODA
SZENTES

Europa rt.

SZENTES
41 XI. 1921
6

Budapest V.
Rokszmere u 12
III./2

Márton Lajos

TARNÓCZY JÁNOS: **Ránk vár az élet.** A cserkészélet szépségeit, nemes, tiszta örömeit, ideális célkitűzéseit állítja ez a lelkes, kedves könyv a magyar cserkészifjúság elé. 12—18 évesek-nek. Márton Lajos szines borítékával, fűzve 3.40

Szt István Társulat Kiadványa

Dellinek Sándor Tornoya

BUDAPEST
41 XI 11-1

Márton Lajos
Szent István Társulat
Kiadása

POHÁRNOK JENŐ: **A verhetetlen tizenegy.** Csupa élet és izgalom ez az ízig-vérig sportregény, amely egy középiskolai futball-csapat mozgalmas keretein belül Poci megható történetét mondja el. 12—16 éveseknek. Márton Lajos rajzaival, díszkötésben 3.40

— **Gyermekek királya.** A francia akadémia elismerésével koszorúzott ifjúsági könyv a Gyermek-Jézus életéről, szomorú és vidám napjairól, játszótársainak rajongó szeretetéről. 10—18 éveseknek. Márton Lajos rajzaival, díszkötésben 4.50

— **Három cimbora.** Három győri fiú kalandos tátrai utazása keretében tárja fel a kiváló szerző a magyar föld szépségeit és a magyar nép értékeit. 10—14 éveseknek. Márton Lajos rajzaival, díszkötésben 3.80

Tekintetes

Europa

Lapterjesztő és Könyvkiadó R. T.

Budapest. V.

Rothermere utca 12.

III. 2.

Márton Lajos

Szt István Társulat Kiadv.

POGOR ÖDÖN : **Az enyéim.** Eleventollú, szeretőszívű pedagógus mondja el diákjai nyolc esztendejének történetét a háborún és forradalmon keresztülvezető életúton. Márton Lajos pompás képei kísérik a szöveget. 12—18 éveseknek. Fűzve	2.80
Díszkötésben	3.80

Könyv- és lapterjesztő Kiadó

V. Rothermere-út. 12

II 2

— **Édesanyám.** Szűz Máriának költői élettörténete, az evangéliumok nyomán, elbeszélés formájában. 12—18 éveseknek. Márton Lajos rajzaival, díszkötésben 4.20

— **Építsünk együtt.** Szociális témájú elbeszélés, amelyben a szeretet útján egymásra találnak és együtt építenek a különféle társadalmi osztályok gyermekei. 10—14 éveseknek. Márton Lajos rajzaival, félvászonkötésben ... ... 4.—
díszkötésben 5.80

— **Kacagó könnyek.** Vidám, humoros részletekben gazdag «molyháború» leányok és fiúk között. A háború jeleneteit Márton Lajos örökíti meg igen sikerült rajzaival. 12—16 éveseknek. Fűzve 3.40

HAIDEKKER-BOLT

GYERMEKKOCSI
GYERMEKSZOBA BERENDEZÉS
ANDRÁSSY-ÚT 21/14.

— **A kormányzó és a finn köztársasági elnök táviratváltása.** A Magyar Távirati Iroda jelenti: A kormányzó úr Őfőméltósága Risto Rytit, a finn köztársaság elnökét, Finnország függetlensége kikiáltásának alkalmából táviratilag üdvözölte. Risto Ryti rendkívül meleghangú táviratban köszönte meg az üdvözletet és egyben a magyar testvérnemzet felvirágzására irányuló legbensőségesebb jókívánságait tolmácsolta a kormányzó úrnak.

Ezüstrókák:

Mint lipcsei tudósítónk jelenti a német állam a norvég kormányzattal való kereskedelmi szerződése alapján az ezüstrókákat 33%-kal magasabb áron veszi át. Ugyancsak jelentéseink alapján közölhetjük, hogy a nerzek ára is majdnem 40%-os áremelkedést ért el; pézsma, mókus 30% drágulást mutat, míg Lipcsében jó és legjobb minőségű perzsia nem kapható — ha igen —, akkor az ca. darabonként 320-tól 400 pengőbe kerül. Egész sora a prémeknek egyáltalában nem kapható (biber, virg. vidra, opos stb.), itthon a régi áru kifogyóban és az új árak kezdenek érvényre kerülni. Fő vevők: idegen látogatók.

— **Horthy István-emléktábla Ungváron.** Ungvár törvényhatósági bizottságának kezdeményezésére a magyar élet pártjának harminc tagja emléktáblát készittetett, amelyet az Ung partján lévő polgári leányiskola falán vasárnap délelőtt lepleztek le többezer főnyi közönség jelenlétében. Siménfalvy Árpád főispán megnyitója után Pálóczy-Horváth Aladár polgármesterhelyettes felolvasta a város törvényhatósági bizottságának határozatát, majd Ortutay Jenő főesperes, országgyűlési képviselő mondott beszédet, amelyben a Horthy-nemzetség hősi és példátadó áldozatvállalását méltatta. A város nevében Mégay László polgármester vette át az emlékművet.

— **Ujabb borzalmas tűzkatasztrófa Ujfundlandban.** Londonból jelentik: A Kokuszdió nevű éjjeli mulatóhelyen lezajlott borzalmas tűzvész után alig néhány nappal Ujfundlandból most újabb hasonló méretű tömegszerencsétlenséget jelentenek. St. Johns városában, a Knights of Columbus nevű nagyszállóban egy táncmulatság alkalmával tűz ütött ki. A táncestély mintegy ezer résztvevője a terem elhagyásánál keletkezett tumultus miatt csak kis részben tudta elhagyni a lángbaborult termeket. Az üszkös romok alól 104 holttestet húztak elő, 110 személyt részben igen súlyos sebesülésekkel kórházba szállitottak. Az áldozatok legnagyobb része a kanadai hadsereg tagja.

Házasság

Horváth Zsuzsa *és Rózsa* Gyula m. kir. főhadnagy december 12-én tartották esküvőjüket Kalocsán.

Határ Irén (Fadd) és ifj. *Galambos* Lajos, a dunaföldvári népbank cégvezetője december 7-én tartották esküvőjüket Budapesten, a Nagyboldogasszony-kápolnában.

Filep Aranka és *Orbán* Árpád december 12-én tartották esküvőjüket a III. kerületi Kálvin-utcai református templomban.

MEGHIVÓ,

az Angol-magyar filmszínház rt. 1942 december 30-án, szerdán d. u. 6 órai kezdettel, Budapest, VII. Damjanich-u. 3. I. em. 1. alatt az 1941/42. üzleti évre vonatkozóan tartandó rendes közgyülésre. Tárgysorozat: 1. Üzleteredmény-jelentés. 2. Eredmény és mérleg előterjesztése és megállapitása. 3. Felmentvény megadása. 4. Igazgatósági és felügyelőbizottsági tag választása. 5. Indítványok. — A részvényesek részvényeiket legalább 3 nappal a közgyülés előtt — alapszabályszerüen — helyezzék letétbe a cég központjában: VII. Damjanich-u. 3. I. 1. **Az Igazgatóság.**

Mérleg: Vagyon: Pénztár P 7294.—. Berendezés P 1517.53. Letét P 250.—. Erdélyi Nyereménykötvény P 200.—. Veszteség P 5262.01. Összesen: 14.523.54. Teher: Részvénytőke P 4375.—. Hitelezők P 7660.65. Berendezés é. cs. tart. P 151.75. Átmenő tételek P 2336. Összesen P 14.523.54. Eredmény: Veszteség: Munkabér P 28.268.19. Filmkölcsönzés P 46.467.97. Dologi kiadások P 25.636.15. Különféle közterhek P 22.582.33. 1940/41. év vesztesége P 7995.93. Berendezés é. cs. tart. P 151.75. Összesen: P 131.102.32. Nyereség: Évi bruttó jegybevétel P 125.321.03. reklámhirdetés-bevétel P 519.28. Veszteség P 5262.01. Összesen P 131.102.32. Megvizsgálta és rendbenlévőnek találta a **Felügyelőbizottság.**

Napi hirek

A Máv felhivása az utazó közönséghez

Illetékes helyről a legnyomatékosabban felkérik a közönséget, hogy a karácsonyi utazásoktól az idén tartózkodjék. A háborus viszonyok miatt a Máv-nak az idén semmiképpen sem áll majd módjában, hogy — miként az a multban szokásos volt — karácsony előtt és után különvonatokat állitson be és az ilyen körülmények között esetleg jelentkező tömegesebb forgalom esetén a Máv semmiképpen sem tudja biztositani a karácsonykor utazók megfelelő elhelyezését.

— **Szilveszteri záróra: éjszaka 1 órakor.** A Magyar Távirati Iroda jelenti: A hivatalos lap vasárnapi száma belügyminiszteri rendeletet közölt a szilveszteri záróráról. A belügyminiszter Szilveszter napján mindennemű étkező és szórakozóhelyiség nyitvatartását, továbbá az említett helyiségekben szokásos szórakoztató zenélést az ország egész területén éjjel 1 óráig engedélyezi. Ezenkívül a belügyminiszter felhatalmazza az illetékes hatóságokat, hogy színházi, mozgófényképelőadások, továbbá hangversenyek, táncmulatságok és össztáncok tartását szintén éjjel 1 óráig engedélyezhessék.

— **A tüzelőszerjegyek bevezetését kéri a főváros polgármestere.** A főváros közigazgatási bizottsága hétfőn ülést tartott, amelyen elsőnek a polgármester jelentését tárgyalták a főváros novemberi havi helyzetéről. Több felszólaló a villamosforgalom zavarait és a tüzelőszerhiányt tette szóvá. Bódy László alpolgármester a polgármester nevében rámutatott arra, hogy a villamoskocsiknak ma mindössze hét százaléka áll javitás alatt, 93 százalékát pedig állandóan forgalomban tartják. A Beszkárt még igy sem tudja kielégiteni a közönség igényeit. A jelen körülmények között az autóbuszközlekedést nem lehet sűriteni, mert ez az intézkedés csak siettetné a meglévő csonkaközlekedés beszüntetését. Részletesen szólott ezután az alpolgármester a tüzelőszerhiányról és kijelentette, hogy a polgármester aggodalommal szemléli a mutatkozó fennakadásokat. A zavarok eltüntetésére a legalkalmasabb lenne a tüzelőszerjegyek bevezetése. A polgármester már javaslatot is tett az illetékeseknek és remény van arra, hogy a kedvező válasz hanarosan leérkezik a minisztériumból.

— **A Hamburger Fremdenblatt főszerkesztőjének előadása a budapesti német tudományos intézetben.** A budapesti német követség sajtóosztálya a német tudományos intézetben előadóestet rendezett, amelyen Halfeld Adolf dr. a Hamburger Fremdenblatt főszerkesztője „Az angol-amerikai világ és Európa" cimmel tartott előadást. Az esten megjelent von Jagow német követ is; magyar részről ott volt Zilahi-Sebess Jenő, a külügyminisztérium kultúrális osztályának vezetője, Walter Emil, a külügyminisztérium sajtóosztályának helyettes vezetője, Eöttevényi Olivér, a külügyi társaság elnöke, Báthory-Hüttner János vezérigazgató és még több más előkelőség a politikai és sajtóélet vezető személyiségei közül. A német főszerkesztő bevezetőjében rámutatott arra, hogy az Egyesült Államok és Anglia közös politikai és világnézeti háborús arcvonalról beszél, valójában azonban mindkét hatalom és a szovjetunió is saját imperializmusát követi. Ezután részletesen taglalta az amerikai imperializmust, amely az „amerikai évszázadra" irányuló követelésben jut jelszó szerint kifejezésre. Ez az imperializmus abból indul ki, hogy Európában ismét helyre kell állitani az 1919-es állapotokat. A német főszerkesztő előadása végén szilárd hitét fejezte ki az európai rendet képviselő hatalmak végső győzelmében.

— **A Lábbeli Központ nyilatkozata.** Topán Zoltánt a Lábbeli Központnál viselt főtisztviselői állásából 1942 szeptember 25-én elbocsájtották. Nevezettnek a Lábbeli Központ vezetőségével és alkalmazottaival semmiféle kapcsolata nincs. A jelzett hivatal vezetősége az ő ténykedéséért semminemű erkölcsi vagy jogi felelősséget nem vállal. A Lábbeli Központ elnöke.

— **P. Biró Ferenc emlékezete.** Vasárnap délután a budapesti kongregációs otthon dísztermében kegyeletes emlékünnepély volt a kiváló, szociális lelkü jezsuita atya, páter Biró Ferenc S. J. emlékére, aki hosszabb időn át a rend magyarországi vezetője, a magyar munkásság lelkipásztora, több mélyenjáró szociális ihü alkotója, többek között a Jézus-szive népleányai társaság alapitója volt. Ünnepi beszédben Uzdóczy-Zadravecz István püspök rajzolta meg kegyeletes vonásokkal a nagy szociális alkotó férfiú emlékezetét. Az ezt követő müsor során neves művészek és énekkarok szerepeltek. Az emlékezés alkalmából egyébként P. Petruch Antal S. J. könyvalakban is összefoglalta Biró Ferenc életének munkásságát.

— **Meghosszabbították a Károly-csapatkereszt igénylésének idejét.** A honvédelmi miniszter a Károly-csapatkeresztnek a visszacsatolt Délvidék tanyai lakóinak, muraközieknek és a betelepített székelyeknek — akik ilyenirányú kérvényeiket még nem adták be — igényjogosultságuk megállapitását lehetővé kivánja tenni, ezért a kérvények benyujtási határidejét 1943 február 15-ig meghosszabbította. A minden városban és községben annakidején kifüggesztett hirdetmény útmutatásai szerint kiállított és felszerelt kérvények a honvédelmi minisztérium 22-ik osztályához (Bpest, Honvéd-utca 28) intézendők.

— **A Székelyföldön általános hajtóvadászatot rendeznek a farkasok ellen.** Sepsiszentgyörgyről jelentik: Háromszék vármegye közigazgatási bizottságának ülésén vitéz Barabás Andor dr. alispán felolvasta jelentését, majd Szent-Iványi Gábor dr. javaslatot terjesztett be a termelés fokozásának biztositására. A gyülés tudomásul vette, hogy december 20-án Háromszék megyében általános hajtóvadászatot rendeznek a farkasok ellen. Felhivással fordulnak Csik és Udvarhely megyéhez, hogy ugyanezen a napon ott is rendezzenek hajtóvadászatot. A gazdasági felügyelő jelentése szerint az idén ősszel Háromszéken 56 százalékkal több földet szántottak fel, mint a mult évben.

— **A Julián-iskolaegyesület közgyülése.** A Julián-iskolaegyesület most tartotta meg évi rendes közgyülését. Madarász István kassai megyéspüspök elnöki megnyitó beszéde után Petri Pál ügyvezető másodelnök számolt be az egyesület külföldi magyar elemi iskoláiról és tanfolyamairól. Még nagyobb jelentőségü az egyesület belföldi munkája, melyet zajtalanul, de kitartással végez a magyar kultura és a magyar államhüség ápolása érdekében. Tanitókat, tanulókat jutalmaz és a visszatért Felvidéken, Kárpátalján, Erdélyben és a Délvidéken Julián-könyvtárakat állit fel, amelyeknek száma ebben az évben is 356-tal emelkedett, úgyhogy ma már több mint 900 könyvtár van 51.000-et meghaladó kötetszámmal és ami még fontosabb, minden egyes könyvtár olyan helyen van, hol eddig elhagyatott magyar véreinknek egyáltalában nem volt módjuk magyar olvosmányhoz jutni.

— **Müegyetemi hallgatók a honvédségért.** A müegyetemi hallgatók 2000 darab Kovács-féle katonai imakönyvet gyüjtöttek össze a harctéren küzdő honvédek részére.

Halálozás

Windisch Ödön dr. egészségügyi főtanácsos, egyetemi magántanár, Budapest székesfőváros törvényhatóságának tagja és a Moné díszelnöke, vasárnap délután hosszas szenvedés után elhunyt.

Kápolnás Andor tüzérszázados, a térképészeti intézet tiszti tanfolyamának hallgatója életének 29-ik évében, december 12-én rövid szenvedés után meghalt. Temetése december 15-én délután 3 órakor lesz a Kerepesi-úti temető halottasházából. Lelkiüdvéért az engesztelő szentmiseáldozatot december 16-án reggel 9 órakor az Egyetemi-templomban mutatják be.

Felföldi Gábor dr., a békéscsabai járásbiróság elnöke életének 60-ik évében hirtelen meghalt.

Özvegy *Hampl* Edéné, szül. *Nikolaus* Magdolna életének 100-ik évében Pécsen meghalt. Az elhunytban *Koch* Ede prelátuskanonok nagynénjét gyászolja.

Balázsovits Gyuláné, szül. *Bárdos* Anna, pénzügyi tanácsos özvegye 68 éves korában december 11-én Budapesten elhunyt. December 14-én temették a római katolikus egyház szertartása szerint

„Férjem boldog volt!"

„Igazán csodás változás!" — igy szólt György. Aránylag rövid idővel ezelőtt arcbőröm még petyhüdt és öreges volt. Ugy látszott, hogy már „bizonyos kort" értem el. Ma összes barátnőim csodálkozva emlegetik szép, tiszta, fiatalos arcbőrömet.

ELMONDOM HOGYAN TÖRTÉNT

Rózsaszinü bőrtápoló Tokalon krémet használok lefekvés előtt. „Biocel" van benne, a fiatal bőr emez értékes eleme, amelyet egy az egész világ szakköreiben ismert orvosprofesszor fedezett fel. Nappal fehér Tokalon krémet használok, ez teszi bőrömet tisztává, bársonyossá és megszabadítja a fekete pontocskáktól és kitágult pórusoktól.

TANGÓHARMONIKA Különböző legjobb gyártmányok — **Sternberg** hangszergyár Rákóczi-út 60 Árjegyzék ingyen! — TÁS FAGRAMO ONO[illegible] — MINDEN HANGSZER — OLCSÓ ÁRAK

A legszebb ajándék

MAGYARORSZÁGI TÖLTÖTELEPÜNKÖN KÉSZÜL

A Teleki-téri jegyüzérek vezetőjét elfogták

A közellátási hivatal detektívjei legutóbb ismét razziát rendeztek a Teleki-téri bódék és sátrak között és ennek során *rajtakapták Böhm Károly állásnélküli szabósegédet, Tábith Bélánét, egy gyárimunkás feleségét és Müller Ferencné állásnélküli varrónőt élelmiszerjegyárusításon.* Megmotozásuk alkalmával nagymennyiségű jegyet találtak náluk. Elmondották, hogy *a jegyüzérkedésen kívül kenyéreladással is foglalkoztak, három pengőt kértek egy kiló kenyérért.* Megtudták a detektívek azt is, hogy a jegybörze irányítója ismét kicsúszott a kezeik közül és ezért másnap újból megjelentek a Teleki-téren. Körülfogtak egy sátrat, amelyben a jegyüzérek vezetőjét sejtették s bár igyekezett menekülni, *sikerült kézrekeríteni a banda főnökét, Tót Péter gyárimunkást. Sátrában több iv kenyér-, cukor-, zsír- és petróleumjegyet találtak és nagymennyiségű kenyeret.* Tót Péter beismerte, hogy *hosszú hónapok munkájával szervezte meg bandáját, külön megfigyelőket tartott, akiknek jelentenie kellett, ha valami bajt vettek észre.* Valamennyiüket átadták az ügyészségnek.

Az osztálysorsjáték hétfői húzása

50 000 pengőt nyert: 29144
10 000 pengőt nyertek: 46130 81513
3000 pengőt nyert: 82437
1000 pengőt nyertek: 5082 16532 41741 52435
300 pengőt nyertek: 6566 9362 9563 10108 14138 14909 19366 23311 28735 31942 32708 33543 36838 47739 49915 59050 60281 60623 84304 88160 98358

140 pengőt nyertek:

108 286 309 415 554 662 739 770 789 798 805 885 910 925 1093 107 108 604 633 671 675 723 728 881 2226 299 608 647 810 840 841 33147 546 590 594 667 741 908 4000 101 165 172 174 263 312 343 376 529 620 804 840 894 891 936 5082 104 153 180 213 297 514 518 539 744 760 764 765 964 972 6033 076 239 303 430 441 456 458 526 838 879 894 7033 511 535 580 681 704 748 749 799 850 8275 358 514 625 691 838 877 983 9058 081 104 400 429 504 563 628 706 715 826 969
10019 076 294 366 474 545 634 856 950 986 11243 267 361 365 386 460 578 828 883 896 12071 188 222 242 446 473 480 527 825 842 14018 037 093 095 138 340 508 649 15124 135 330 354 521 636 658 722 763 926 16163 240 241 569 898 901 17276 326 529 609 677 798 919 18053 156 167 292 458 708 716 900 984 19163 262 536 606 616 665 674 752 874 932 985
20006 046 138 263 285 359 543 619 712 781 21043 356 365 369 415 422 443 458 481 594 826 22122 262 319 375 388 716 826 850 914 23155 187 260 340 481 486 519 920 24039 173 200 235 467 589 613 731 25044 112 410 439 876 26140 261 405 530 854 983
30040 045 102 118 143 166 236 293 371 385 562 600 611 636 772 863 944 31019 058 118 177 181 274 281 310 348 355 493 550 600 610 911 32010 090 158 418 548 693 950 984 33003 095 200 570 623 690 774 99 940 34018 051 054 092 226 240 360 525 600 731 844 950 980 35102 118 270 282 349 362 366 480 510 529 804 830 36133 140 382 571 599 628 901 959 37011 072 148 289 300 633 643 851 38013 224 388 694 800 881 918 39076 291 322 412 460 461 480 591 722 743 760 786 936
40015 178 432 467 687 41146 193 347 435 627 752 905 952 939 42037 178 406 583 612 613 630 997 43136 197 281 446 608 778 871 44089 228 496 578 590 675 694 835 783 45018 109 136 268 281 294 428 503 554 572 676 756 763 796 854 920 46063 179 327 461 580 736 47176 181 270 519 526 604 636 657 673 811 893 48002 277 306 333 436 477 479 537 591 600 926 976 49174 195 393 402 453 639 685 737 784 846 982
50191 306 363 571 637 760 917 51006 018 059 263 425 447 565 570 885 947 52045 064 085 159 270 300 336 514 673 796 53001 501 503 524 625 664 974 54058 158 290 529 612 709 799 966 55001 105 318 326 368 501 997 56000 065 150 154 174 194 356 396 536 682 744 751 798 835 876 989 57041 058 147 192 359 406 504 578 710 726 881 899 58098 209 136 168 232 247 309 364 395 475 498 576 633 644 759 793 898 969 59027 039 208 350 353 573 574 727 728
60214 262 264 505 592 644 649 696 867 962 61080 324 479 493 576 640 755 799 840 865 62059 189 328 365 505 507 512 549 580 773 63136 143 229 284 452 453 468 472 613 890 947 64057 161 240 328 447 624 870 925 995 65206 364 373 507 625 982 66176 270 537 563 626 817 872 912 919 67024 047 163 392 576 696 820 886 920 945 68004 165 399 452 509 630 770 861 69132 144 255 312 335 437 577 863 927 968
70385 549 590 591 628 750 813 950 71116 214 231 466 600 646 743 770 791 876 985 72057 205 245 855 875 73001 038 068 223 287 344 525 539 673 741 74021 199 310 342 443 470 503 594 865 873 898 959 75117 152 454 704 733 929 76049 062 241 343 394 523 537 617 625 626 631 890 77016 400 423 445 700 729 738 755 78096 101 317 497 553 590 592 895 79217 707 905
80129 280 358 370 454 506 517 618 676 679 737 957 81007 156 242 327 348 373 630 677 757 784 789 82326 462 823 974 83301 312 378 450 598 690 709 742 771 793 84059 072 145 362 446 577 643 674 682 712 734 755 921 983 85143 478 487 497 527 575 623 849 987 86075 093 185 229 238 389 443 485 563 564 647 681 848 87062 086 101 371 480 841 798 930 943 992 88025 195 217 606
90120 245 409 528 549 721 795 852 91096 218 273 574 881 92071 154 249 251 325 402 457 464 485 535 680 806 909 93016 018 022 122 259 275 601 625 709 811 94055 064 111 115 161 242 269 316 358 395 590 755 792 891 987 95167 209 318 588 864 96015 050 165 297 465 582 595 603 638 766 906 996 97028 156 768 320 362 452 555 921 974 98078 233 286 398 421 469 479 652 808 931 99327 706 835 870

*

Esetleges számhibákért nem vállalunk felelősséget.

Az 50 000 pengős főnyereményt Kiss Károly és Társa bank rt. (Budapest IV. Kossuth Lajos-utca 6) szerencsés ügyfelei nyerték.

4. osztályú sorsjegyek még kaphatók

SUCHTÁR BANKHÁZ-nál, BUDAPEST, ÜLLŐI-ÚT 6.

Levelezőlapon vagy telefonon: 189—392.

A LEGKÖZELEBBI HÚZÁSRA szerencsesorsjegyek kaphatók

UJHELYI ÉS TSA

Szent István-körút 27. Telefon: 128-271.

VEGYEN OSZTÁLYSORSJEGYET

Lengyel Gábor [illegible]

BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 22.

— Az aranyvasárnapi postai kézbesítés. Mint a posta vezérigazgatósága közli, a december 20-ra eső vasárnapon a budapesti és vidéki kézbesítő postahivatalok (ügynökségek) egyszeri köznapi teljes kézbesítést végeznek.

Színház, Film, Művészet

Többezren tekintették meg eddig a berlini magyar képzőművészeti kiállítást

Berlin, december 14.

Ünnepélyes külsőségek között nyílt meg szombaton a berlini nemzeti képtárban a *„Korunk magyar festészete"* című kiállítás. Az ünnepségen a magyar kormányt *Fáy* István államtitkár képviselte s jelen volt *Rust* birodalmi közoktatásügyi miniszter, *Lammer* államminiszter, *Ritter* nagykövet, a katonai, a politikai és a művészeti élet számos vezető egyénisége, valamint számos diplomata. Bevezető beszédet *Kümmel* Ottó dr., az állami muzeumok vezérigazgatója mondott, annak a reménynek adva kifejezést, hogy *a kiállítás még szorosabbra füzi a két nép közötti kulturális kapcsolatokat.* Fáy István államtitkár beszédében köszönetet mondott *Hitler* vezér- és kancellárnak, *Göbbels* birodalmi miniszternek és munkatársainak, *akik messzemenő támogatásukkal lehetővé tették a kiállítás megrendezését.* A magyar képzőművészeti kiállítás értékes anyagát a megjelent előkelőségek nagy tetszéssel nézték végig.

A vasárnapi berlini lapok *többhasábos cikkekben foglalkoznak a kiállítással* és egyöntetűen megállapítják, hogy a modern magyar festők gyüjteménye *a berlini művészeti élet egyik legnagyobb eseménye.* A beszámolók részletesen ismertetik a kiállított műveket, a művészeket, a magyar festészet és grafika irányvonalát. A *Deutsche Allgemeine Zeitungban* maga *Hetsch* kormányfőtanácsos, a propagandaminisztérium képzőművészeti osztályának vezetője írt tartalmas cikket, amelyben hangoztatja, hogy a mult században a magyar művészek nagy része a német művészeti központokban, Bécsben, Münchenben, Düsseldorfban képezte magát, de mindamellett *a magyar művészek sohasem voltak valamely irány másolói,* hanem a hatásokat átalakították saját népi művészetüknek megfelelően.

Eddig többezren tekintették meg a kiállítást és sok képet máris megvásároltak. Rust birodalmi közoktatásügyi miniszter kedden újból megjelenik a kiállításon, hogy több képet megvásároljon, egyrészt a berlini múzeumok, másrészt saját maga számára. A kiállítással kapcsolatban *Sztójay* Döme berlini magyar követ vasárnap délután fogadást rendezett a magyar követségen. Az érkező előkelőségeket Sztójay követ és Fáy István államtitkár fogadták. A fogadáson résztvettek *Meissner* és *Lammer* birodalmi miniszterek feleségükkel, ott voltak *von Erdmannsdorff, Heinburg, Twardowski* és *Schwörbel* követek, valamint a birodalmi külügyi hivatal különböző osztályainak vezetői. A propagandaminisztérium részéről *Gutterer* államtitkár, a nevelésügyi minisztérium részéről *Zschintch* államtitkár jelent meg. A birodalmi véderő és tábornoki kar küldöttségét von *Haase* tábornok vezette. A fogadáson a külföldi képviseletek is megjelentek. Ott volt *Ossima* japán és *Kiviniäki* berlini finn követ is.

Fáy István államtitkár berlini tartózkodása során *meglátogatta a Collegium Hungaricumot.* Hosszasan elbeszélgetett a kollégiumban lakó magyar akadémiásokkal és megtekintette a tiszteletére felvonult *berlini magyar leventecsapatot.* Az államtitkár vasárnap este elutazott Berlinből.

Némethy Ella: Gertrud

A „Bánk bán"-ban a királynőt, végre *igazi királynő: Némethy Ella* énekelte. Neki való szerep. Csodáljuk, hogy nem azonnal ráosztotta a vezetőség Gertrud szerfölött kényes szólamát és drámai erőtől duzzadó alakját. Az összecsapásnál érezni kell, hogy *Bánk bán egyenrangú ellenféllel áll szemben.* Nem csak a nővel viaskodik itt az erős férfi, hanem a vezető államférfiban az egyéni fájdalomtól óriásra nőtt nemzeti lelkiismeret tör — a királyné személyében — a megrontást, az országos bajt jelképező asszonyi kényuralom ellen.

Környey daliás Bánkja jutott esünkbe. Milyen gyenge ellenféllel kellett mérkőzni?! Nem emlékszünk, hogy láttunk volna csak némileg is kielégítő Gertrudot operai színpadunkon. Vagy hanggal, vagy alakkal, vagy egyéniséggel nem birták a korábbi megszemélyesítők. *Eltörpültek Bánkjaink mellett.* És ennek a zenei szépségfolton kívül, megvolt az a rossz mellékíze is, hogy a közönségre úgy hatott mindig a dráma tragikus csúcsjelenete, hogy a gyenge nővel végzett az önuralmát vesztett erős férfi. *Pedig Katona is, Erkel is, érezteti drámai feszültségű igazságszolgáltatással, hogy Bánk gyilkos törével a végzet sújtott le,* de voltaképpen nem a nőre, hanem a nemzeti becsület védelmében *az árnányra, a baj vélt kútfőjére.* Parancsoló egyéniség és a tragikus kifejlést sejtető átélés ereje nélkül nem lehet sikerrel megbirkózni Gertrud szerepével. *A drámai hatás vele él, vagy bukik.* Remeklő Gertrud: Bánk hősi alakjára is fényt vet és kiemeli a többi szereplő jelentőségét is.

Miként Jászai Mari a Nemzetiben, úgy irányította a központi figyelmet megrázó alakítására az Operaházban Némethy Ella. Ő a főszereplő, mert miatta kap létjogosultságot a színpadi történés, miatta vergődik és bukik el a címszereplő főhős. Vagyis, végre, *teljes szépségében tündöklött Erkel remekműve:* a megbillent drámai egyensúlyt biztosította *Némethy* Ella lenyügöző alakítása. Hangjában, játékában, megjelenésében és jelképi értelmet hordozó tragikus sejtelmességében *súlyos pompa, tipró méltóság, gögös félelem és konok küzdőerő* egyesült: ösztönösen megélte s maradéktalanul kifejezte Katona—Erkel színpadra vitt királynéját. **H. G.**

Ünnepi Kodály-est

ma ½7-kor Zeneakadémián.

A szerző vezényli új művét **Concerto Psalmus-t.** Műsoron még **„Nyári Este".** Két dal. Közr.: **Rösler, Cailléry,** Szföv. Énekkar (karnagy Karvaly), Szföv. Zenekar. Jegyek 1 P-től (Harmónia).

*

Ágoston Julia, Gerly Éva, Cselényi József, Járay József ma V. ½7.

• **Naszódy Sándor eljegyezte Olty Magdát.** Naszódy Sándor, a Nemzeti Színház művésze eljegyezte Olty Magdát, aki ugyancsak a Nemzeti Színház tagja. Naszódy Sándor már eddig is számos szerepében árulta el művészi rátermettségét, Olty Magda pedig sok vezető szerepben emlékezetes alakításokkal vívta ki magának a népszerűséget.

• **„Egy szív megáll"** címmel kerül rövidesen bemutatásra Bónyi Adorján „Végzet" című regényének filmváltozata, aminek hőse a betegesen féltékeny építész. Az újdonság szövegkönyvét Babay József és Kalmár László írták, a rendezés munkáját Kalmár László végezte. A féltékeny férjet Lehotay Árpád, az asszonyt Karády Katalin, az orvost Nagy István alakítja. Mellettük Uray Tivadar, Kiss Manyi és Makláry Zoltán játszik vezető-szerepet a nemrégiben elkészült magyar filmben.

• **Szőrme-modellek** Feketénél, Madách Imre-út 7.

Fedák-darab az Uj Magyar Színházban

Az Uj Magyar Színház az „Idegen asszony" sorozatos előadásai közben javában készül *Fedák* Sári „Páris" című vígjátékának előadására. *A bemutatót csütörtökre tűzték ki s ezt megelőzően szerdán este nyilvános főpróbát tartanak.* A „Páris" női főszerepét a szerző: Fedák Sári játssza, aki első színpadi művéről az alábbiakat mondotta:

— A darab hat színpadi képből áll, ezek közül egyik sem játszódik Párisban, de *a város neve mégis fordulópontot jelent a cselekményben,* mert egy ilyen című film kapcsán veszti el az asszony a férjét. A történet hőse ugyanis *az elszegényedett grófnő, aki fiatal férjéből embert akar csinálni,* mire azonban ez sikerül neki, a férfi kisiklik kezéből. Szerzői elfogultságom mellett is *bizonyos vagyok abban, hogy a darab hatásos lesz.* A színház vezetői mindent megtesznek a siker érdekében. Nemcsak gazdag kiállítással hozzák színre a vígjátékot, hanem *a törzstagok legjavát adják mellém segítségül.* A sikert mindig meg szoktam érezni s most, hogy már kevés idő választ el a premiertől, *határozottan ilyen érzésem van.*

• **Meghalt Zola leánya.** Párisból jelentik: Le Blondné, Zola Emil leánya, 53 éves korában vasárnap Párisban elhunyt. A nagy francia naturalista író leánya maga is irogatott és sok gyermekregény szerzője volt. 1931-ben megírta édesatyja élete történetét. Férje, Maurice Le Blond szintén író volt.

• **Páger Antal haramia-szerepben.** Páger Antal legújabb filmjében szűrbe öltözött haramiát játszik, aki betör egy grófi kastélyba, ahol vagyont érő kincseket rabol el, cserébe azonban ottfelejti a szivét. Páger Antal ritka művészettel eleveníti meg Szörnyű Jóska érdekes alakját, ahogy azt Móricz Zsigmond a „Betyár" című regényében megrajzolta. A film ugyanis ebből a regényből készül a Pegazus-vállalat produkciójában és legközelebb „Szép csillag" címmel kerül bemutatásra. Páger mellett Fényes Alice, Kökény Ilona, Orsolya Erzsébet, Mály Gerő és Kürthy György a főszereplői a hangulatos, új Móricz-filmnek.

• **Ticharich Zdenka sikere Kolozsváron.** Mint Kolozsvárról jelentik, Ticharich Zdenka zongoraművésznő ott nagy sikerrel koncertezett. Vaszy Viktor, a kolozsvári nemzeti színház zeneigazgatója vezényelte a kísérő kamarazenekart. A sajtó egyhangú elismeréssel ír a művészi produkciókról és a közönség egész este melegen ünnepelte Ticharich Zdenkát.

• **Mindenki ajánlja Palugyai szücsöt, Váci-utca 15.**

• **Nyolcvanötéves a budai dalárda.** Az ország egyik legrégibb dalosegyesülete, a budai dalárda, most ünnepli fennállásának nyolcvanötödik évfordulóját. Ebből az alkalomból vasárnap délelőtt Madarász István dr. kassai megyéspüspök a krisztinavárosi plébániatemplomban főpapi misét celebrált. Ezután a Pálya-utcai kultúrház dísztermében Cselényi Pál országgyülési képviselő elnöklésével tartották meg a díszközgyülést, amelyen megjelent Madarász István püspök, Füley-Szánthó Endre miniszteri osztályfőnök, aki a kultuszminisztériumot képviselte, továbbá ott voltak a különféle dalosegyletek kiküldöttei. Az elnöki megnyitó után Varga Imre iskolaigazgató, a dalárda krónikása ismertette az énekkar multját 1856-ban történt megalakulásától napjainkig.

• **Márton Lajos festőművész kiállítása.** A Műterem Márton Lajos olajképeiből, vízfestékeiből ceruza- és tollrajzaiból állította össze decemberi kiállítását. Márton Lajos neve igen népszerű Magyarországon. Évtizedek óta különböző folyóiratokban sokszor találkozunk a kitűnő illusztrátor rajzaival. Különösen a cserkészéletből ellesett, ifjúsági tárgyú rajzai idézik az első világháború előtti és utáni fiatal nemzedék kedvenc ujságjainak, a Zászlónknak és a Magyar Cserkésznek jól ismert oldalait. Idei kiállításának anyagát is nagyrészt ezek az illusztrációk alkotják. A fiatalosan friss, gondtalanul elbeszélő, bájos témákat értékes illusztrátori készséggel jeleníti meg. Vízfestményei ugyancsak a ceruza- és tollrajzok témaköréből merítenek, az akvarellek festői kvalitását azonban elhomályosítja néhol a túlrajzolás. Jelentékeny művészi erőt sugároznak a négy evangélista monumentális alakjait ábrázoló freskókartonjai.

• **A mepesi szövetség dísznagyversenye.** Nagyszabású dísznagyversenyt rendez a mepesi szövetség december 20-án, vasárnap este fél 7 órai kezdettel a zeneakadémia nagytermében. Közreműködik Bordy Bella és Szabó Ilonka, az Operaház tagjai, Groh Klára hegedűművésznő, Szeleczky Zita, Karácsonyi Margit, M. Hir Sári, Vécsey Vilma, Hidvégi Valéria, Szigeti Sándor, Dóry József, Vinceller János, Lisznyay Szabó Gábor és Teghze-Miklós. Bevezetőt mond Krisch Jenő dr., a szövetség elnöke.

• **Jubileum a Vidám Színházban.** A „Patyolatkisasszony" című zenés vígjáték huszonötödik előadását érte meg a Vidám Színházban. A sikeres darab továbbra is Fejes Teri, Szende Mária, Petrovics Szvetiszláv, ifj. Latabár Árpád és Bihary Nándor szereplésével kerül előadásra.

A CENTRUM OLCSÓ UJDONSÁGAI
karácsonykor is a legidőszerűbbek:

DIENES GYULA:
Háborúban jártam
A magyar katona harctéri életének megható novellái. Illusztrálva.
ÁRA 4.— P.

KLAZER M. KONRÁD:
Kémek, orgyilkosok, összeesküvők
150 éves esett terror igaz története. — Számos képpel.
ARA 3.40 P.

PETNY KALMÁR:
Erik a győzelem!
A háború győztese csak a diadalmas német és szövetségesei lehetnek. — Térkép vázlatokkal.
ARA 1.80 P.

SZALABASEV:
Most jöttem a Szovjetpokolból
élmény regény Ara 1.50 P.

FRIED FERDINAND:
A világkereskedelem jövője
6 térképvázlattal Ara 1.80 P.

CENTRUM KIADÓVÁLLALAT R. T. Budapest

MÁRTON LAJOS: SZEGÉNY KIS MAGYAROM

57

még nem tudtam, hogy aki valamit csinál, annak magának kell elsősorban lelkesedni érte. (Én előtanulmányként sok-sok Borsszem Jankó és majdnem az összes Fliegende Blätter kötetet olvastam végig s így erre való beállítottságom révén minden viccet visszamenőleg 50 évre meglehetősen ismertem — legalább típusában.) Végre megjelent egy második rajzom is a Kakas Mártonban, valamivel egyszerűbben rajzolva, de ezzel vége is volt rajzolóművészi pályám első korszakának. Faragó József átjött a Borsszem Jankótól a Kakas Mártonhoz, Rákosi bemutatta neki rajzaimat s Faragó egész ridegen kijelentette, hogy ezeket a rajzokat nem közölheti — gyakoroljam magam természet utáni tanulmányokkal s megfigyelésekkel. Az ilyen más rajzolók munkái után való utánérzésnek semmi értelme. Szegénynek igaza volt — hiszen saját bőrén is tapasztalhatta ezt. Kitételén így szűröm az egyik naptól, Ágai Adolfnál jelentkeztem. *Álgoromba* ember volt, mindig ráijesztett az emberre, hogy aztán

ERDEI VIKTOR: RUSZINSZKÓBAN

Márton Lajos

— **Márton Lajos kiállítása.** Vasárnap nyílt meg a *Műterem* helyiségében *Márton* Lajos festőművész jubileáris kiállítása. Márton, aki különösen mint illusztrátor szerzett jó nevet, huszonötéves munkásságának java eredményeit mutatja be. Jellemző ízelítőt ad humoros tárgyú cserkészrajzaiból éppúgy, mint nagyobbszabású freskóterveiből, hangulatos táj- és életképeiből, [illegible] művészeti vonatkozású és jelképes kifejezést kedvelő, grafikus előadású műveiből. Kellemes, szolid, gondos mesterségbeli tudással megalapozott, egyenletes művészet ez, amely komoly megbecsülésre tart számot. —*p*—

Korlátozás a hajózási [illegible]

Pest 1942. dec. 9.

Márton Lajos

— **Két kiállitás.** A Műterem Kossuth Lajos-utcai helyiségében *Márton Lajos* gyüjteményes kiállitását láttuk. Márton régi ismerőse a közönségnek; népszerü akkor lett, amikor az 1933. évi cserkész világjamboreet finom és ötletes rajzokban örökitette meg. Azóta sikerrel festett templomi freskókat és kedvet kapott nagyméretü olajfestményekre is. Ezen a területen Benczurra és Roskovicsra emlékeztet. Különösen hálásak vagyunk neki azokért a képeiért, amelyeket a Kormányzó erdélyi bevonulásáról és Pacelli biborosnak — ma XII. Pius pápának — az eucharisztikus kongresszus alkalmából Budapesten végbement fogadásáról festett — Az ...

Pesti Hirlap. 1942.
dec. 12.

Bosnyák siremlékek ... XXXVI 61 305

Jakab, bácsi prépost pecsétje		11	69
Sz.-antalvölgyi karthausiak pecsétje		48	219
Miklós rudinai apát pecsétje		49	220
Magyar pecsétek XI—XV századból	XX	1—21	
Guthi Országh czimer a Révay kehely patenájáról *(a Nemz. Muzeum költségén)*		4	14
Szent korona schematikus rajza	XXVIII		
Keresztrefeszítés elephántcsont dombormű a British Museumból			93
Keresztrefeszítés a római Sta Sabina templom kapujáról. Schematikus rajz		19	94
Felső-olaszországi bronzfeszület a Nemzeti Muzeumból *(a Nemz. Muzeum költségén)*	XXVII		
Kethelyi oltárkő			66
Tökölei casula *(az Orsz. Iparmüv. Muz. költségén)*	XVI		
« pallium « « « «	XVII		
« stolla « « « «	XVIII		
Selyemszalag a tökölei casuláról « «		22	125
Bakacsféle mitra Esztergomból	LVIII		
Himzett diptychon		60	
Ereklyetartó Esztergomból *(az Arch. Bizottság régi dúcza)*		57	285
« « « « «		58	286
« részlete « « « «		59	287
Filigranos aranykereszt « « « «		55	282
« « részlete « « « «		56	283
Majthényi Uriel Diptychona Esztergomból	LIX—L		
Révay-féle sodronyzománczos kehely	II		
« « kehely vésett részletei	III	1—5	

Márton Lajos: Címlaprajz (Pohárnok J.: Gyermekek királya).

Valami a karikatúráról.

Sokan azt hiszik: nincs ennél egyszerűbb. A portretirozó ceruzája helyenkint megugrik, elnyujtja az orrot, dinnyévé gömbölyíti a fejet, szétlapítja a fület, pókhasat ereszt a pipaszárlábak fölé — s kész a karikatúra. Mintha görbe tükörbe néznénk, amelynek szeszélyesen hullámzó lapja véletlenül torzít, esetlegesen változtat, kacagást keltve furcsa vetületeivel a szemlélőben.

Holott a karikatúra, az igazi,

16 (Stephaneum nyomda)

Pérely

amely méltó erre a névre, semmitől sem áll távolabb, mint a véletlen szeszélyétől. Nagyon is számító, sőt kiszámított, tudatos játék eredménye. görbe tükör képe. Lényegében bíráló, értékelő és ítéletmondó tevékenység. Némi túlzással: *destruáló* jellegű. Támadás minden nagyság ellen. Gon-

Byssz Róbert: Sportkarikatúra.

Jellemző formák jellemző túlhangsúlyozása, gyenge pontok támadó kihasználása, szándékos eltépése annak a hajszálnak, amely a fenségest a nevetségestől elválasztja. Korántsem olyan ártatlan valami hát, mint a doskodás arról, hogy a fák ne nőjenek az égig. A felszín fonákja, a tézis antitézise, az *igen* mögött ott settenkedő *nem* nyeregbeültetése. Ellenkezés, tagadás és negatív bizonyítás. Röviden: ördögi mesterség.

Ungarische Bildergalerie

GRAF JOHANN PÁLFFY

(1663—1751)

Von EMMERICH LUKINICH

Auf dem Adolf Hitler-Platz in Budapest, geschmückt von Standbildern einiger hervorragender Gestalten der ungarischen Geschichte, steht auch die Statue des Grafen Johann Pálffy. Das Bildwerk selbst ist keine bedeutende künstlerische Schöpfung. Der Künstler wurde von der geschichtlichen Gestalt Pálffys nicht besonders inspiriert, da die Persönlichkeit dieses hervorragenden Staatsmannes und Soldaten bereits fast völlig in der grauen Vergangenheit untergetaucht ist, und die breiteren Schichten des ungarischen Volkes kaum mehr von ihr wissen, als einige dürftige Daten der Lehrbücher der Geschichte. Doch gab es eine Zeit, da das Schicksal Ungarns vom Grafen Johann Pálffy abhing und eine Zeit lang lag sogar die Gestaltung der Zukunft der Österreichisch-Ungarischen Monarchie in seiner Hand.

Die Familie Pálffy führt ihren Ursprung bis in das Mittelalter zurück; zu einer größeren Rolle gelangte sie aber erst im 16. Jahrhundert, während der Türkenkriege. Den Grund zum Ansehen und dem materiellen Wohlstand des Geschlechts legte *Nikolaus Pálffy*, der sich mit der Eroberung der Festung von Győr (1598), dieser glänzenden Waffentat, einen europäischen Ruhm verschaffte. Durch ihn gelangte das Geschlecht zum Baronentitel, später zur Würde eines Grafen von Pozsony und zur erblichen Obergespanschaft des Komitats Pozsony. Durch seine Heirat mit Freifrau Maria Fugger trat er in engere Beziehungen zu mehreren deutschen Hochadelsfamilien, und von dieser Zeit an wurde die Einheirat in österreichische und deutsche Hochadelsgeschlechter bei den Pálffys fast zu einer Tradition. Dieser Umstand, sowie die Tatsache, daß die Besitzungen des Geschlechts der Pálffy in den nordwestlichen Grenzgebieten des damaligen Ungarn lagen, waren für die politische Haltung der Pálffy bestimmend. In der Tat waren sie durchweg Anhänger des Hauses Habsburg. Sie beteiligten sich nie an den im Laufe des 17. Jahrhunderts von Siebenbürgen ausgehenden nationalen Bewegungen, da sie die Auffassung vertraten, daß die Kräfte des in früheren Zeiten stark geschwächten Ungartums nicht zu einer Zeit aufs Spiel gesetzt werden dürfen, da die eroberuengslüsterne türkische Großmacht gerüstet auf eine sich bietende Gelegenheit lauert. Und trotzdem blieben sie gute ungarischen Patrioten und wurden auch von ihren Zeitgenossen als solche angesehen. Im Jahre 1649 wurde *Paul Pálffy* einstimmig zum Palatin Ungarns gewählt, so groß war seine Volkstümlichkeit bei den ungarischen Ständen. Paul Pálffy legte nicht nur in den damals brennenden konfessionellen Fragen weise Maßhaltung an den Tag, sondern widersetzte sich auch den seitens der Wiener Regierung immer stärker in Erscheinung tretenden zentralisierenden Bestrebungen, ohne jedoch hiebei das Vertrauen der Dynastie einzubüßen.

Dieser Takt, dieser politische Sinn und vor allem die ständige Beachtung der Belange des Ungartums kennzeichnen auch Grafen Johann *Pálffy*. Seine Mutter, Gräfin Eleonora Harrach, war zwar eine Deutsche, er selbst studierte im Ausland und diente lange Jahre hindurch in Regimentern des Deutschen Reiches als Berufssoldat, dennoch blieb er den Überlieferungen seiner Familie gemäß Ungar, der aus seiner nationalen Gesinnung kein Hehl machte. Es geschah um 1693, daß sich Herzog Johann Friedrich von Württemberg geringschätzig über die ungarische Nation und vor allem über die ungarischen Soldaten äußerte. Als Pálffy dies erfuhr, forderte er den Herzog zum Zweikampf und erschoß ihn im Pistolenduell. Nach diesem Fall, der großes Aufsehen erregte, flüchtete er nach Polen und wartete dort die Gewährung der königlichen Gnade ab, die auf Intervention seiner einflußreichen Verwandtschaft und unter dem Eindruck der inzwischen gewandelten europäischen Lage tatsächlich erfolgte.

Als im Jahre 1703 Franz Rákóczi II. den Angriff gegen Kaiser Leopold I. und sein Regierungssystem einleitete, war Johann Pálffy bereits Feldmarschallleutnant in einer in Deutschland stationierten Armee. Von hier aus wurde er auf den ungarischen Kriegsschauplatz zurückbeordert und mit dem Schutz der westungarischen Gebiete, mittelbar daher mit der Verteidigung der Grenzen Österreichs betraut. Von 1703 an nahm er allen größeren Kriegsunternehmungen teil und öfters fiel ihm eine entscheidende Rolle in den Schlachten zu, die er gegen Rákóczi oder dessen Feldherren führte. Er selbst war ein behutsamer, umsichtiger, mit den Umständen rechnender Feldherr, der damals bereits auf eine militärische Laufbahn von mehreren Jahrzehnten zurückblicken konnte. Er hatte u. a. an der Befreiung von Wien und an der Rückeroberung von Buda teilgenommen und war auf Grund seiner Erfahrungen ohne Zweifel der ungeübten Kriegsführung der Kuruczen überlegen. Mit Rücksicht auf seine Erfolge auf dem Kriegsschauplatz und in der Diplomatie, die er im Laufe der Kuruczenkämpfe wiederholt aufwies, dachte man in erster Linie an ihn, als infolge des Rücktritts des von den Ungarn verhaßten kaiserlichen Oberbefehlshabers Siegbert Heister (1710) die Besetzung des Postens des militärischen Oberkommandanten in Ungarn aktuell wurde.

Johann Pálffy erwies sich während der Kuruczenkämpfe in der Tat als ein hervorragender Soldat und gewandter Diplomat. Mehrere Schlachten wurden durch seine persönliche Tapferkeit und seinen energischen Eingriff in den Kampf zugunsten der Kaiserlichen entschieden, wie z. B. im Jahre 1704 bei Pudmeric, 1705 bei Vöröskő, 1706 bei Sopron und 1708 bei Trencsén. Er hatte also jeden Rechtstitel, um im Jahre 1710 das Oberkommando in Ungarn für sich zu beanspruchen. Dazu befähigte ihn auch sein ausgeprägter diplomatischer Sinn. Er war ein guter Menschenkenner, der die guten und schlechten Eigenschaften, die Tugenden und Fehler seiner ungarischen Rasse klar sah. Er wußte, eine wie große Rolle bei menschlichen Entscheidungen die seelischen Beweggründe, wie Eitelkeit, Ehrgeiz und die Möglichkeit schneller Bereicherung zu spielen pflegten. Da er zahlreiche Unterführer Rákóczis persönlich kannte, wußte er, wie man ihnen psychologisch nähertreten könnte und wo ihre wunden Stellen lagen. Daß László Ocskay, Emmerich Bezerédy und Bischof László Pyber — um nur einige Namen zu nennen — Rákóczi abtrünnig wurden, war ein unleugbarer Erfolg der Diplomatie Pálffys. Er wollte auf diese Weise die Erstarkung der Bewegung und das — seiner Ansicht nach — sinnlose Blutvergießen verhindern.

Dazu, daß im Jahre 1710 die Person Pálffys in den Vordergrund rückte, trugen möglicherweise auch Gefühlsmomente bei. Der junge deutsche Kaiser und ungarische König Josef I. (1705—1711) verliebte sich nämlich in die älteste Tochter Pálffys, eine Hofdama der Kaiserinwitwe Eleonora, der Mutter Königs Josef. Die ungarische Öffentlichkeit, die von den Gefühlen des Herrschers natürlich nichts wußte, nahm die Betrauung Pálffys mit Genugtuung und Zuversicht auf, in der Überzeugng, daß der neue Oberbefehlshaber im Rahmen eines billigen Vergleiches die Behebung der Mißstände und die Wiederherstellung des verfassungsmäßigen Lebens in Ungarn sichern werde. Und in der Tat deuteten die Verhandlungen, die Pálffy vom November 1710 mit viel Geduld und Verständnis zunächst mit dem damaligen Oberbefehlshaber der Kruczentruppen Alexander Károlyi, sodann unmittelbar mit dem Fürsten Franz Rákóczi führte, darauf hin, daß Pálffy völlig vom Bestreben durchdrungen war, der schwierigen Lage des Ungartums abzuhelfen und den feindlich gesinnten Wiener Kreisen gegenüber die Kontinuität des selbständigen staatlichen Lebens Ungarns und die radikale Behebung der angesammelten Beschwerden zu gewährleisten. Der Szatmárer Frieden (1711), der völlig als das persönliche Werk Pálffys anzusehen ist, war sogar nach Auffassung des für die Kuruczen eingenommenen Geschichtsschreibers Koloman Thaly, ein hochbedeutsames öffentlich-rechtliches Ereignis, da er „die Grundrechte der Nation, die hergebrachte Verfassung sicherte und befestigte und einschneidenderen Willkürmaßnahmen den Riegel vorschob." Dieses Ergebnis kann nur dann richtig eingeschätzt werden, wenn man die Lage der Armee Rákóczis und des ehemaligen Ungarn überhaupt kennt. Die jahrelang dauernden Kriege, die auf ungarischem Boden geführt wurden, brachten das wirtschaftliche Leben zum Stocken, unterbrachen den Lauf der produktiven Arbeit und lenkten die Bevölkerung von der systematischen Bodenbestellung ab. Die Schwierigkeiten der öffentlichen Versorgung wuchsen von Jahr zu Jahr und an zahlreichen Stellen des Landes trat Hungersnot auf. Im Jahre 1710 wütete im Lande die Pest, die die moralische Widerstandskraft nicht nur der Bevölkerung, sondern auch der Kuruczentruppen untergrub.

Eine starke Sehnsucht nach Frieden bemächtigte sich der Gemüter und der Gedanke eines Friedensschlusses um jeden Preis setzte sich in den Seelen fest. Unter solchen Umständen war die Liquidierung der Kuruczenfrage für die ziffermäßig überlegenen, gut eingeübten und disziplinierten Kaiserlichen kein Problem. Dies wußte auch Pálffy, als er das Oberkommando übernahm. Er wußte aber auch, daß, wenn er, sich auf seine militärische Übermacht stützend, die zum Widerstand kaum mehr fähigen Kuruczenscharen vernichtet, Ungarn dem bitteren Schicksal der besiegten Länder verfallen würde, an dem nichts mehr geändert werden könnte. Pálffy wollte den Frieden, jedoch einen Ausgleichsfrieden und kein Friedensdiktat. Eine Aussicht darauf bestand nur dann, wenn es ihm gelang, den Hofkriegsrat, der damals auch die Diplomatie lenkte, davon zu überzeugen, daß ein Dauerfrieden für die Nachwelt nur durch einen gerechten Friedensschluß gesichert werden könne. Dies erreichte er dadurch, daß er die Schwaerigkeit der der kaiserlichen Truppen harrenden Aufgaben auf der einen und die Stärke und die Widerstandskraft der Kuruczentruppen auf der anderen Seite übertrieb. Seine Berichte an den Kriegsrat zählen ausführlich die sich aus dem Winterfeldzug, den schlechten Verkehrs- und Ernährungsverhältnissen, der Pest und der großen Armut ergebenden Schwierigkeiten auf und bringen Besorgnisse über den zu erwartenden Widerstand der Kuruczen und die ungünstige außenpolitische Lage zum Ausdruck. Und wenn es ihm trotz der zahlreichen Schwierigkeiten gelang, sich durchzusetzen und den Widerstand der Kuruczen schrittweise abzustellen, so durfte dies nach ihm selbst nicht ausschließlich der Überlegenheit der kaiserlichen Waffen zugeschrieben werden, sondern es trug dazu auch der Umstand bei, daß das noch immer zahlreiche und tapfere Kuruczentum geneigt gewesen ist, der Zusage des Oberkomandanten, der sich auf seine Vollmachten berufend, ihnen die Aufrechterhaltung des ungarischen verfassungsmäßigen Lebens zusichert, Glauben zu scheken. Deshalb erklärte sich denn auch der Kriegsrat mit dem auf einem Vergleich beruhenden Szatmárer Frieden einverstanden. Und deshalb wiesen wir darauf hin, daß dieser Frieden wohl das bleibendste Dokument der diplomatischen Begabung Pálffys darstellt.

Die militärische Laufbahn Johann Pálffys endete nicht mit dem Szatmárer Frieden. Im Jahre 1717 nahm er an der Belagerung Belgrads teil, wo er verwundet wurde. Er war 74 Jahre alt, als er in dem 1737 ausgebrochenen Krieg mit den Türken Anspruch auf das Oberkommando erhob. Er litt darunter, daß der Hofkriegsrat die Lenkung der Kriegsoperationen Personen anvertraute, durch deren Unfähigkeit und Unerfahrenheit der Krieg verloren wurde und der deutsche Kaiser und ungarische König Karl III. genötigt war, den schamvollen Belgrader Frieden zu schließen (1739). „In meinem hohen Alter sehe ich, schrieb er dem Kaiser, daß mein durch 54 Jahre hindurch geleisteten Dienst erworbenes Amt und mein Ruf an einem einzigen Tag zunichte geworden sind und ich, sowie meine Familie zum Spott ganz Ungarns und aller Menschen wurdene. Alles verließ mich, außer meiner Treue und meinem Gehorsam, und über nichts beklage ich mich so sehr, als darüber, daß ich einen Tag länger gelebt habe als nötig und jetzt gezwungen bin, Gott zu bitten, mein leidvolles und überflüssiges Leben abzukürzen." Das Goldene Vließ, das ihm vom Herrscher im Jahre 1740 verliehen wurde, sollte sicherlich die erlittene Zurücksetzung gutmachen.

Seit 1724 nahm er übrigens als Mitglied des Statthaltereirates lebhaften Anteil am politischen Leben Ungarns, bei dessen Lenkung ihm eine immer größere Rolle zufiel. 1741 wurde er einstimmig zum *Palatin* gewählt, — zur selben Zeit, als der Thron *Maria Theresias* (1740—1780) unter den Angriffen des preußischen Königs Friedrichs II. zu wanken begann. Als Palatin hatte er die Belange der Dynastie zu verteidigen, den militärischen Eingriff Ungarns vorzubereiten, die Organisierung der ungarischen Armee in die Wege zu leiten und später die Kriegsoperationen zu lenken. Seit 1742 verwaltete er als Oberkommandant der ungarischen Wehrmacht trotz seines vorgeschrittenen Alters mit überraschender Energie und Zähigkeit die Organisation des Nachschubs. Es ist sein persönliches Verdienst, daß die Kriegsbegeisterung und die Bereitschaft zu materiellen Opfern auch nach den ersten Mißerfolgen nicht nachließen. Er diente unermüdlich in Wort und Schrift den Interessen Maria Theresias und als die Königin den Wunsch äußerte, Pálffy möge im Interesse der Sache persönlich die Kriegsoperationen leiten, da sie von seinen militärischen Erfahrungen auch auf dem Kriegsschauplatz eine grundlegende Änderung erwartete, hätte er bereitwillig auch diese Aufgabe übernommen, falls die Königin ihm seiner Palatinwürde entsprechende militärische Befugnisse eingeräumt hätte. Er war vom Bewußtsein seiner hohen öffentlichrechtlichen Würde durchdrungen und achtete sorgsam darauf, daß diese Würde durch keinerlei anderen militärischen Rang oder andere militärische Befugnisse hintangesetzt oder im Schatten gestellt werde.

Es unterliegt keinem Zweifel, daß die Arbeit, die Palatin Pálffy vor allem im Interesse der Organisierung und Ausrüstung der ungarischen Wehrmacht Jahre hindurch leistete und der es zu verdanken war, daß auf den verschiedenen Kriegsschauplätzen mit der Zeit den ungarischen Soldaten die entscheidende Rolle zufiel, letzten Endes den Thron Maria Theresias und die Zukunft der Dynastie Habsburg rettete. Maria Theresia erklärte auch in einem ihrer an Pálffy gerichteten Briefe (13. Juli 1744), daß es nichts gäbe, was sie zugunsten dieses Landes mit Freude und Dankbarkeit zu erfüllen nicht bereit

wäre. Als der alte Palatin, den die Königin in Dankbarkeit und Achtung ihren „Vater" zu nennen pflegte, im Jahre 1751 im Alter von 88 Jahren starb, konnte er die Augen im Bewußtsein schließen, daß der Thron der Dynastie fest und unerschütterlich stehe.

Die Pálffy-Statue am Adolf Hitler-Platz, die auf Anweisung und aus den durch König Franz Josef gespendeten Mitteln errichtet wurde, war ein Beweis des unversiegbaren Dankes der Herrscherfamilie. Von der Familie Pálffy dürfte der Auftrag zu einer Johann Pálffys würdigen Biographie erwartet werden.

Der nächste Aufsatz dieser Reihe
GRAF ANTON GRASSALKOVICH
(1694—1771)
VON EMMERICH WELLMANN
erscheint am Sonntag, den 20. Dezember.

LITERATUR

Massimo Bontempelli

In unserer heutigen Nummer findet der Leser ausnahmsweise den Anfang der Novelle eines ausländischen Autors.

Wir beginnen demnächst mit der Publikation des Kleinromans: „Reise des Kolumbus" von *Massimo Bontempelli*, einer der bedeutendsten Figuren der heutigen italienischen Literatur. Bontempelli nimmt einen ganz eigenen, ja eigenartigen Platz in den Reihen der italienischen Akademiker ein, der er seit 1930 angegliedert wurde: er ist der vielleicht einzige Vertreter einer literarischen Richtung, die in Italien *„Realismo Magico"*, magischer Realismus genannt wird. Um diesen Begriff zu erklären und einigermaßen zu verstehen, muß man Bontempellis Lebens- und Künstlerweg kennen: er unterrichtete zuerst in Mittelschulen, wurde später Journalist und gründete die Zeitschrift *„Poo" (Novecento)*, die Vertreterin der gleichnamigen literarischen Richtung wurde. Die jungen Schriftsteller Italiens vereinigten sich unter dieser Devise, in der Absicht, alles was an Lyrismus, Ästheticismus, oder Naturalistik in den vorhergegangenen Jahrzehnten in der Kunst blühte, zu verneinen, und an Stelle dieser Stilwillen, den obenerwähnten magischen Realismus einer ganz subjektiven Phantasie, einer nur den eigenen Gesetzen folgenden irrealen Vorstellungswelt zu setzen. Einerseits unterhielten sie gute Beziehungen mit *Marinetti* und den italienischen *Futuristen*, deren Sehen dem der Novecentisten nicht wesensfremd war, andererseits war die Dynamik und die Klarheit ihrer streng geformten Kunst doch wieder sehr verschieden von diesen. Man muß einige Themata *Bontempellis* zitieren, um sich diese Poesie vorstellen zu können: er behandelt zum Beispiel in *„Gente nel tempo"* (Menschen in der Zeit; auch ungarische erschienen), daß unsere Zeitvorstellung ganz falsch sei, — wir verwechseln die Zeit mit dem Raum. Es ist der Raum der sich uns nähert und schwindet, — es gibt gar keine Zeit. Infolge dieses unerbittlichen Wegrutschens des Raumes, stirbt in einer Familie alle 5 Jahre ein Mitglied: nur zwei alte Damen, *Nora* und *Dirce*, halbirrsinnig vor Angst, wiederstehen der schließlich ganz ausgerotteten Familie. Die Details dieses Kampfes um die Zeit sind durchaus logisch, ja naturalistisch: nur der Rahmen, der Vorwurf, der gedankliche Hintergrund des Werkes ist irreal und dies hat die eigentümlich erregende Dämonik der Bontempellischen Kunst zur Folge. Dasselbe Problem wird in *„Vita e morte die Adria e suoi figli"* erörtert. Diesmal ist es eine wunderschöne Frau, die aus Angst vor dem Schwinden der Zeit beschließt, nur ihrer Schönheit zu leben und daran ihre ganze Familie zugrunde gehen läßt. Das Leben ist irreal und tödlich, sagt Bontempelli, allein der Geist, *„lo spirito attuale"* ist Realität. Darin ist er Schüler *Gentiles*, des großen italienischen Philosophen. *„Realität wird zur Phantasie, wenn der Dichter sie durch seine Kunst zu entmaterialisieren vermag."*

Man hat Bontempelli oft mit den französischen Surrealisten verglichen: tatsächlich hat sein springlebendiger, stark intellektueller, kalter Geist und der klare, herrliche Stil, den er schreibt, und seine Liebe zur Form vieles mit seinen gallischen, vor allem Pariser Kollegen gemeinsam. Trotzdem ist er Einzelgänger und Einzelerscheinung in seiner Heimat geblieben: selbst seine bekanntesten Werke, wie der dämonische Kleinstadtroman *„La famiglia del fabbro"* (auch ungarisch erschienen), *La vita intensa* und *La vita operosa*, *La Donna del Nadir*, *Il figlio di due madri* und der hier folgende Roman. Die Bühnenwerke Bontempellis, zum Teil auch in Budapest aufgeführt *(Nostra Dea* z. B.), *La donna dei miei sogni*, *Eva ultima*, *Primo spettacolo*, *La Guardia alla Luna*, *Siepe nord-ovest* usw., hatten große Debatten zur Folge. Auch sie sind von jener *„logica del inverosimile"*, der Logik des Unwahrscheinlichen durchdrungen, die Bontempelli viele Feinde unter Kleinbürgern und um so mehr Freunde unter Amateuren der literarischen Finesse verschafft hat. „Der Mensch hat das Unendliche erfunden, weil er sich das Endliche nicht vorstellen kann," dieser ungläubige, aber kühne Satz steht in Bontempellis Glaubensbekenntnis.

Augenblicklich lebt der Dichter in Rom und hält sehr oft im In- und Ausland Vorlesungen. Seine feinen Studien über *Pirandello*, *Leopardi*, *d'Annunzio*, *Dante* erregten Aufsehen. Er weilte auch vor nicht allzu langer Zeit einmal in Budapest. Und als wir seinem ergrauten, scharf profilierten Kopf zuletzt in einem römischen Espresso auftauchen sahen, war er immer noch der junge revolutionäre Neuerer der italienischen Literatur, der niemandes Wege ging, nur die eigenen. Bontempelli ist nicht leicht zu begreifen, doch die Mühe lohnt sich — eine unendlich phantasiereiche, farbige Dichterwelt erschließt sich hier dem Lesenden.

C. M.

Alte Meister der Graphik

Galerie Tamás

Die *Galerie Tamás* hat schon mehrere kluge und schöne Ausstellungen von Reproduktionen nach Originalen berühmter Meister veranstaltet. Dieser Reihe schließt sich jetzt eine Schau von *Holzschnitten*, *Kupferstichen*, *Radierungen*, *Handzeichnungen* und *Aquarellen* vergangener Jahrhunderte an, wieder in Gestalt von technisch vollendeten Reproduktionen, die den stilistischen Eigenheiten und den künstlerischen Feinheiten der Originalblätter verblüffend nahe kommen und jedem Freund hochwertiger Graphik erlesene Genüsse bereiten. Auch diesmal handelt es sich um Kunstschätze, die in ihrer Originalfassung, zumeist ausländischen Museen und Kupferstichkabinetten gehörend, nur schwer zugänglich sind. Die Wiedergaben eigen sich also vorzüglich dazu, kunstgeschichtlich bildend zu wirken, zumal sie auch ein Licht auf die technische und formale Entwicklung der Graphik vom 15. bis zum 18. Jahrhundert werfen. Man wünschte, diese Blätter in möglichst vielen Schulen verbreitet zu sehen. *Dürer*, *Schongauer*, *Baldung*, *Grünewald*, *Holbein*, *Breughel*, *Rembrandt*, *Averkamp*, *Cuyp*, *Clouet*, *Callot*, *Tiepolo* usw.: die Liste spricht für sich.

Die Blätter von Rembrandt allein nehmen mehr als eine ganze Wand ein. Es ist ungemein fesselnd, den stilistischen Unterschied zwischen seinen Radierungen und Handzeichnungen zu studieren, dort der verschiedenen Dichtigkeit des feinen Liniengeflechts und dem Gewoge des Helldunkels, hier dem saftigen Fluß der Sepiatöne und dem beflügelten Schwung der Zeichenfeder nachzuspüren. Überhaupt bietet die Ausstellung reichlich Gelegenheit zum vergleichenden Studium. Z B.: Deutsche und Niederländer sind artverwandte Völker, doch man sieht es auch hier, an den Zeichnungen und Kupferstichen ihrer alten Meister, daß sie künstlerisch in zwei völlig verschiedenen Welten leben. Über alle Möglichkeiten des Studiums hinaus ist diese Ausstellung der Galerie Tamás natürlich auch eine reizende weihnachtliche Veranstaltung. Sie dürfte großen Anklang finden.

e. k

Zwei Ausstellungen

In der Galerie *Műterem* stellt Ludwig *Márton* seine neuen Arbeiten aus, u. a. gemütvolle, z. T. humoristische Zeichnungen aus dem Leben der Pfadfinder. Verwandte Themen kehren auch in einigen frischen farbigen Gemälden wieder. Dies scheint das für die Begabung Mártons angemessenste Gebiet der Darstellung zu sein. Die großen historisch-religiösen Kompositionen übersteigen seine natürlichen Grenzen; sie wirken wie ungebührlich vergrößerte Illustrationen.

Das *Künstlerhaus Alkotás* bringt als zweite Veranstaltung eine große Anzahl von Skulpturen verschiedener Künstler, überwiegend Kleinplastiken, sowie Zeichnungen, Holzschnitte und Radierungen. Die Ausstellung ist leider ein überhäuftes Sammelsurium von belanglosen und minderwertigen Dingen, unter denen man die wenigen besseren Werte wie Rosinen hervorsuchen muß. Die letzteren sind übrigens fast ausnahmslos von anderen Ausstellungen her bekannt; ihr Erscheinen in dieser Umgebung ist für sie künstlerisch nicht eben vorteilhaft zu nennen. Doch die neue Unternehmung verfolgt offenbar nicht so sehr geistige, als vielmehr geschäftliche Ziele. Sie möchte sich ebenfalls in die bestehende Konjunktur einschalten, und der letzter Zeit gewaltig anschwellenden Nachfrage nach gemalten und modellierten Bildnereien auch ihrerseits entgegenkommen. Einige Notizen zu dieser Ausstellung mögen immerhin angebracht sein.

Unter den im übrigen nicht sehr ansprechenden Arbeiten von Maria *Antalffy* fällt ein großzügig und kräftig modellierter männlicher Kopf auf. Auch die Modellierung der kleinen Bronze von Franz *Csucs*, ein Schäflein darstellend, ist sehr frisch und lebensvoll. Von demselben jungen Künstler sind auch markige Plaketten zu sehen. Die kleinen Holzschnitte von László *Hegedüs* sind reich an beseelten Zartheiten der Linien und Tönungen. Julius *Komjáti* bestätigt seinen Ruf, den er als begabter Graphiker genießt, man wünschte ihn bloß, weniger abhängig von Stefan *Szönyi* und darüber hinaus von *Rembrandt* zu sehen. Das Relief „Alexander Körösi Csoma" von Franz *Medgyessy* zeigt den Meister auf der Höhe seiner gedrungenen und massiven plastischen Kraft. Die Porträtzeichnungen von Julius *Pap* fesseln durch ihre großgeformte, eindringliche Charakteristik des Menschlichen. Eine besondere Freude ist es, den entzückend graziös, einfach und natürlich modellierten „Kohlenträger" von Alexander *Mikus* wiederzusehen. Dagegen fordern die beiden Apostelgestalten von Paul *Pátzay* zu entschiedener Ablehnung heraus. In diesen, für die Kirche in der Városmajor bestimmten Reliefwerken kommt weniger der ausgezeichnete Künstler, als der überkluge, zu vorsichtigen Kompromissen neigende Akademiker zur Geltung. Die Figuren haben nichts von der herb- und heilig-männlichen Größe der frühen Verkünder des Christentums. Sie sehen eher wie flache und bescheidene Muster für übergroße Lebkuchenformen aus.

e. k.

NEUESTES AUS DER FILMWELT

DAS NEUESTE LUSTSPIEL DES TAKÁCS-Film, „A család szégyene" (Die Schande der Familie) ist dieser Tage im Hunnia-Atelier beendet worden und konnte bereits teilweise projiziert werden: in aller Eile wurde nämlich eine sogenannte Musterkopie verfertigt, die dann einigen Mitgliedern des Internationalen Filmkongresses vorgeführt wurde. Es heißt, daß mehrere ausländische Filmfachleute bereits den Film erworben haben. Bekanntlich werden die Hauptrollen von Ilea Goll, Ida Turay, Julius Benkő, Piri Vaszary, Nikolaus Hajmássy, Gerő Mály und Tibor Halmay dargestellt, während die Regie von Emil Mártonffy geleitet wurde.

IN DEM HEITEREN FILM DES BEKANNTEN Schriftstellers Koloman Csathó, „Szakitani nehéz dolog", der demnächst zur Vorführung gelangen soll, spielen sogar zwei Filmregisseure eine wichtige Rolle: Emil Mártonffy, der den Film inszeniert, und der Filmregisseur auf der Leinwand, der seine Aktenmappe, in der er seine Liebesbriefe aufbewahrt, zufällig verliert. Aus diesem Unfall ergibt sich dann die an lustigen Einfällen überaus reiche Handlung. In den Hauptrollen wird sich das Publikum an dem Spiel von Margarete Dayka, Julia Tóth, Piri Vaszary, Gabriel Rajnay, Julius Benkő und Alexander Pethes ergötzen.

KLARA TOLNAY VERKÖRPERT IN DEM Objectiv-Film „Katyi", der dieser Tage vorgeführt werden wird, eine Elevin der Schauspielerakademie und soll vor einer ungemein strengen Prüfungskommission ihr schauspielerisches Können beweisen. Leider gelingt es ihr aber nicht, die strengen Herren von ihrem Talent zu überzeugen, sie wird von ihnen abgewiesen und dies führt dann zu allerlei Komplikationen. Außer Klara Tolnay sind Manyi Kiss, Piri Vaszary, Mitzi Erdélyi, Theodor Bilicsi, Gerő Mály und Franz Pethes mit wichtigen Rollen betraut worden, während die Regie das Werk von Ákos Ráthonyi ist.

AM 8. DEZEMBER WERDEN IN DEN Kinos sowohl in Budapest, als auch in der Provinz Vormittagsvorstellungen zum Besten des Roten Kreuzes abgehalten werden. Die Programme enthalten Filmvorführungen und Kabarettnummern: in Budapest werden auch zahlreiche bekannte Filmschauspieler und Schauspielerinnen persönlich auftreten. Die Vorstellungen beginnen Punkt 11 Uhr.

WIE BERICHTET, WEILT KARL KOvács, Mitglied des Nationaltheaters, schon seit längerer Zeit auf Einladung eines Filmunternehmens in Italien. Nun erfahren wir, daß sein erster Film bereits gedreht wird. Er trägt den Titel „La casa di Firenze" und die Handlung spielt teils am belgischen Kongo, teils in Italien. Karl Kovács stellt einen Kolonialingenieur dar: seine Partnerin ist Elisabeth Simor, die sich ebenfalls in Italien aufhält.

ES HEISST, DASS DER KÜRZLICH IN Budapest stattgefundene Filmkongreß für eine Anzahl ungarischer Filmschauspieler und Schauspielerinnen mit einem äußerst erfreulichen Resultat endete. Obwohl dies noch nicht offiziell bekanntgegeben worden ist, sollen etwa zehn ungarische Filmkünstler und Künstlerinnen Einladungen von verschiedenen deutschen und italienischen Filmunternehmen erhalten haben.

Ergebnis der Ziehung der 79. kgl. ung. Wohltätigkeits-Staatslotterie

Anläßlich der am 4. Dezember 1942 erfolgten Auslosung der 79. Kgl. Ung. Wohltätigkeits-Staatslotterie wurden die nachstehend angeführten Nummern gezogen:

Den Haupttreffer von *40.000 Pengő* gewann das Los Nr. 241865.

20.000 Pengő gewann: 76239.
10.000 Pengő gewann: 88950.
5000 Pengő gewannen: 30273 108254.
2500 Pengő gewannen: 130348 154280 197789 262814.
2000 Pengő gewannen: 25079 29320 92195 167955 284244 310789.
1000 Pengő gewannen: 2898 14601 21342 32105 44227 55393 75632 77752 78649 82848 121697 135764 151342 152973 152979 161462 169561 182533 188010 203275 226943 249925 257874 268469 281942 286030 305222 312020 315675 319206 333076 336441 338966.
500 Pengő gewannen: 982 1676 3734 4099 4655 9171 9484 17392 18092 19264 19939 21255 21306 21969 27195 31438 46369 53958 70829 73343 79285 89981 101922 102949 105958 111523 115992 119959 131091 131311 145543 156335 158928 161308 165985 171803 180365 180409 183987 188738 190744 190813 190958 190987 195792 199675 205598 208112 208424 224004 233803 235204 245850 252254 262410 268069 279335 281722 283571 283922 318879 327427 328781 329274.
250 Pengő gewannen: 8221 18125 25498 40191 50561 52396 53676 55586 58301 63501 75898 116595 117779 126831 133459 135018 147967 150015 151591 158029 168694 172547 177467 181406 184137 189146 191884 192762 193296 219190 223692 238723 246608 247231 251241 258963 266424 272197 276251 291435 291820 296717 302689 305447 307423 308694 310909 323638 326388 332778.

Ferner wurden Lose mit 150, 100, 50, 25, Gruppennummern aber mit 10—10, beziehungsweise 5—5 Pengő gezogen.

Gleichzeitig teilt die Hauptstädtische kgl. ung. Finanzdirektion mit, daß die Auszahlung der Gewinnbeträge am 18. Dezember 1942 einsetzt und mit Mittag 12 Uhr des 4. März 1943 abschließt.

Die Auszahlung erfolgt an Werktagen vormittag von 9 bis 12 Uhr (Szalay-u. 10).

*

Ohne Verantwortung.

PESTER LLOYD MORGENBLATT
PESTER LLOYD ABENDBLATT

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 299—632.

Lap: Nemzeti Ujság
1944 MÁJ. 20.
Megjelent: .....

Pápai kitüntetések a máriabesnyői kegytemplom restaurálásáért. A magyarországi kapucinus rendtartomány kezdeményezésére Pétery József váci püspök előterjesztése alapján XII. Pius pápa a Szent Gergely-rend lovagkeresztjét adományozta Németh József kultuszminiszteri sz. főtanácsosnak és a Pro Ecclesia et Pontifice érdemkeresztet Márton Lajos festőművésznek. A két kitüntetett nagy érdemeket szerzett az ősi kegytemplom és zárda restaurálása terén. Németh Sándor, aki a katolikus közélet régi munkása, a Szent Imre Kör egykori elnöke és a gödöllői és máriabesnyői katolikus mozgalmak buzgó vezetője a restaurációs munkálatok anyagi megalapozása terén működött közre nagy eredménnyel. Márton Lajos pedig művészi munkásságát állította teljes önzetlenséggel a nagy cél szolgálatába. A kitüntetéseket meleg és bensőséges ünnepség keretében, melyen többek között Beresztóczy Miklós pápai kamarás a kultuszminisztérium katolikus ügyosztályának főnöke, a kegyur koronauradalom képviseletében Almássy Károly főfelügyelő és Terényi József erdőfőmérnök, Királymezey Tibor pápai kamarás, gödöllői plebános vettek részt, a váci püspök képviseltében dr. Kovács Vince segédpüspök adta át, aki Vaszary Mihály kancellárkanonok kíséretében jelent meg. A püspök melegen méltatta a kitüntetettek érdemeit és átadta a jelvényeket, majd P. Medgyessy Dezső, a kapucinus rend tartományfőnöke üdvözölte a két kitüntetettet, akik meghatottan mondottak köszönetet.

Márton Lajos festő

Új Lap (Esperes)
1944 MÁJ. 17.
jelent:

— **Pápai kitüntetések a Máriabesnyői kegytemplom restaurálásáért.** A Magyar Kurir jelenti A magyarországi kapucinus rendtartomány kezdeményezésére Pétery József váci püspök előterjesztése alapján XII. Pius pápa a Szent Gergely rend lovagkeresztjét adományozta Németh József kultuszminiszteri sz. főtanácsosnak és a Pro Ecclesia et Pontifice érdemkeresztet Márton Lajos festőművésznek. A két kitüntetett nagy érdemeket szerzett az ősi kegytemplom és zárda restaurálása terén. Németh Sándor, aki a katolikus közélet régi munkása, a Szent Imre Kör egykori elnöke és a gödöllői és máriabesnyői katolikus mozgalmak buzgó vezetője, restaurációs munkálatok anyagi megalapozása terén működött közre nagy eredménnyel, Márton Lajos pedig művészi munkásságát állította teljes önzetlenséggel a nagy cél szolgálatába. A kitüntetéseket meleg és bensőséges ünnepség keretében, melyen többek között Beresztóczy Miklós pápai kamarás, a Kultuszminisztérium katolikus ügyosztályának főnöke, a kegyur koronauradalom képviseletében Almássy Károly f.felügyel- és Terényi József erdőfőmérnök, Kiránlymezey Tibor pápai kamarás, gödöllői plébános vettek részt,

a Tagtársaink kaphatják meg, akik tagdíjaikkal hátralékban nincsenek.

Kiváló tisztelette
AZ ELNÖKSÉ

Folyó évi tagsági díj ..... 10 P

Tagdíjhátralék 1943. *évre* ..... 10 P

Tagdíjhátralék ..... *évre* ..... P

Összesen ..... 20 P

a váci püspök képviseletében dr. [illegible] segédpüspök adta át, aki Vaszari Mihály kancellárkanonok kíséretében jelent meg. A püspök melegén méltatta a kitüntetettek érdemeit és átadta a jelvényeket, majd P. Medgyessy Dezső a kapucinus rend artományfőnöke üdvözölte a két kitüntetettet, akik meghatottan mondottak köszönetet.

39.992. — K. M. E. Nv.

Márton Lajos

KÉPZŐMŰVÉSZET

** **Márton Lajos kiállítása.** A Károlyi-palotában mutatja be ujabb munkáit Márton Lajos legkedvesebben ötletes illusztrátoraink egyike. Márton Lajos az ifjuság mesemondója. A „Zászlónk", a „Cserkészujság" évfolyamait s az ifjusági könyvek egész sorát diszitette kellemes tollrajzaival, melyek sokszor olyan zamatosan hatnak, mintha eredeti fametszetek volnának. Fantázia, ötletesség, a gyermek kedélyéhez alkalmazkodó kedves humor a jellemző tulajdonságai ennek a vonzó müvésznek. Elsorolt tulajdonságait kiegyensulyozott mesterségbeli tudás egészíti ki. Kiállitásán néhány olajfestménye és több pasztelképe is látható. De a szinek világában Márton Lajos kevésbé érzi otthon magát. *(e. a.)*

1928. okt. 14.

814. KÉT TÁL, mázas cserép, barna ma
Schüsseln, glasierter Ton, mit Vogel

815. KÉT TÁL, mázas cserép, kék disszel. S
Ton, blau dekoriert. Székely, XVIII

816. KÉT CSUTORA, barna és zöld mázas
und grün glasierter Ton. Ungarisch,

817. LEVESESTÁL FEDŐVEL, fajánsz,

NSZ. — FAYENCE.

792–950.

ros virágokkal, ives fogantyuval. Német, XIX. sz. — Ovaler Deutsch, XIX. Jh.

ıpon rézlüszteres disszel, közepén madár. Spanyol mór, e, mit Lüsterglasur, im Mittel Vogel. Spanisch-maurisch.

nsz, barna kabáttal, ölében a födeles ovális edény. Holics, Salzbehälter, Fayence. Holics, XVIII. Jh.

os oldalán apró virágdisz. Holics, 1780 k. — Ovaler Korb, g und kleinem Blumendekor. Holics, um 1780.

ülő alakkal. Osztrák, XVIII. sz. v. — Salzbehälter, weisse reich, E. XVIII. Jh.

aissance stilusu diszitéssel. Jelezve: Vas Ladikoru. Ké. Kiss I. l, Terracotta, mit Renaissance-Dekor. Tata, 1841.

p, kék hullámdisszel. Erdély, XIX. sz. e. f. — Zwei grosse nuster. Siebenbürgen, e. H. XIX. Jh.

Márton Lajos

festő

Az Ujság 1916. dec. 22.

** **Márton Lajos kiállitása.** Márton Lajos (ki össze nem tévesztendő az ismertebb nevü Márton Ferenczczel) ifjusági lapok illusztrálója. A nagyobb nyilvánosság elé most lép először a Könyves Kálmán szalónjában rendezett kiállitásával. Hosszu sorozatnyi finom tollrajz tanuskodik a szerény fiatal müvész fejlett grafikai érzékéről, képzeletének termékenységéről és ötletességéről. Csodálatos, hogy ifjusági könyveink kiadói ezt a könnyedén és bőven termő illusztrátort, ki képzeletével olyan szépen tud alkalmazkodni a gyermekek képzeletéhez, mindeddig föl nem fedezték és nem foglalkoztatták. Kiállitása, mely sok mindenféle kvalitását jól megmutatja, talán feléje irányitja majd a szóbanforgó körök figyelmét. A gazdag anyagu kiállitásnak a tollrajzok a legsikerültebb tárgyai. De sok finom czeruzarajza is látható rajta Mártonnak, jobbára természet után készült kis rajzok, arczképek, csoportok. A tetszetős kis kiállitás a nagyközönség figyelmét is megérdemli. *(e. a.)*

4 krèmes csèsze. Bècs, 1806. — Spe
48 Teller, 13 Schüssel. 2 Sauciéren,
Vasen, 1 Jardinière und 4 Crèmsc

711. KÉT CSÉSZE ALJJAL, porcellá
Bécs, 1780 k. — Zwei Schalen mi

dnadrágos fiuval, a nő gyümölcskosara mellett a földön
nintázójegy. Bécs, 1755 k. — Obsthändlerin, Porzellan,
sitzend, vor ihr ein Knabe mit Huhn. Wien, um 1755.

ies porcellánszobrocska, álló helyzetben, mellette szőlős-
it Hund, farbige Porzellanfigur, stehend, mit Trauben-

orcellánszobrocska, álló helyzetben, kecses mozdulattal.
nabe mit zwei Hasen, farbige Porzellanfigur, stehend.

lak buzakévével, négyzetes talapzaton, benyomott kis
Sommer, weisse Porzellanfigur, mit Korngarbe. Wien,

llánszobrocska, rokokó talapzaton, Niedermeier mintája.
arbige Porzellanfigur, auf Rokokosockel. Wien, um 1765.

lán, lábára tekerődző kigyóval. I mintázó jegy benyo-
. — Frau mit Storch und Schlange, weisses Porzellan.

áncsoport, fa tövében ülő férfialak, poharába a térdelő
intázó jegy. Bécs, 1760 k. — Holzfäller mit Mädchen,
d, daneben ein Mädchen knieend, in sein Glas einen
Wien, um 1760.

ncsoport, sziklán férfi- és nőalak kagylós köpenyben.

Márton Lajos festő.

Márton Lajos gyüjteményes kiállitása

Márton Lajos az ország legnépszerübb és bizonyára legismertebb rajzoló müvésze. Közönsége az ifjuság, annak gyermeki és serdülőkori része s minthogy Márton Lajos rajzolói müködése évtizedekre nyulik vissza: az egykori gyermekekből és ifjakból fejlett, meglett férfiak, apák és nagyapák is. A „Zászlónk" cimü ifjusági folyóiratnak rajzolta ötletes és kedves illusztrációit Márton: innen nagy és benső ismeretsége az ország ifjuságával.

Kedveltsége és népszerüsége érthető, mert Márton ritka szerencsés ösztönnel tud rajzain a gyermek és az ifju képzeletvilágába és élményértékelésébe beléhelyezkedni. Rajzai tetszetősek, de amellett meggyőzők is, mert Márton jól ismeri az emberi alakot és biztos szemmel tudja mozdulatait papirosra rögziteni. Valami vonzó játszisság is van rajzaiban, az ember érzi, hogy kedvvel időzik az ifjuság világában, hogy otthon és jól érzi magát benne. Müvészeti tekintetben tollrajzai jelentik a magasabb szintet. Kár, hogy beéri a rajzzal és meg sem kisérli, hogy valamelyik grafikai eljárással — a fametszetre gondolunk elsősorban — maga tegye sokszoritásra alkalmassá rajzait.

A rajzoló és illusztrátor szomszédságában egy második Márton Lajos is él: a festő Márton. Az utóbbi években ez a második Márton Lajos igen komoly festői feladatokat oldott meg, olyanokat, amelyeket a festés birodalmában a legnehezebbek között szokás emlegetni. Templomfalakat boritott be szines ábrázolásaival. Néhányuknak szines vázlatát be is mutatja most megnyilt kiállitásán, amelyet a „Müterem" Kossuth Lajos-utcai szalonjában rendezett. A Máriabesnyői kegyhely ferences templomába készültek ezek a falfestményei. A kicsiny méretü besnyői vázlatoknál beszédesebbek az abasári templomba festett faliképeinek rajzos kartonjai. A négy evangelista alakját rajzolta meg rajtuk Márton, négy kifejező, jól jellemzett fejet.

A monumentálist kereső munkáinak szomszédságában más festményei is vannak. Legnagyobb igényü és legsikerültebb is közöttük az a festménye, amely Pacelli biboros, a jelenlegi XII. Pius pápa budapesti bevonulását és fogadását ábrázolja mozgalmas jelenetben, a fogadáson résztvett számos közéleti férfiu jól sikerült arcképével.

(e. a.)

1942 dec. 11.

Ujság.

dicsőmultú M. Kir. Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskola jogutódaként e helyen, Sopronban működő Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Kart és mélyen tisztelt vendégeinket, akik megjelenésükkel nemcsak nagyrabecsült érdeklődésüknek adták tanújelét, hanem ünnepélyünknek díszt kölcsönöznek és annak fényét emelik. Mély tisztelettel köszöntöm ezek sorában *dr. Glattfelder Gyula* püspök úr Őnagyméltóságát, a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr képviseletében megjelent *dr. vitéz Nagy Iván* miniszteri osztálytanácsos urat, a m. kir. földmivelésügyi miniszter úr képviseletében megjelent *dr. Ajtay Sándor* m. kir. főerdőtanácsos urat, a m. kir. iparügyi miniszter úr képviseletében megjelent *Aliquander Ödön* miniszteri tanácsos urat, *dr. Hőgyészi Pál* urat, Sopron szab. kir. város és Sopron vármegye főispánját és *Sopronyi-Thurner Mihály* urat, Sopron szab. kir. város polgármestere Őméltóságát. Tisztelettel üdvözlöm a testvéregyetemek és főiskolák küldöttségeit,

ZSIDÓ VILÁGSZERVEZETEK

Az Alliance Israélite Universelle

Az első nagy, nemzetek feletti, az egész világot behálózó zsidó világszervezet, az Alliance Israélite Universelle a mult század közepén jött létre. Ebben az időben a gettóból kitódult zsidóság bizonyos körein az asszimiláció jelszavai termékeny talajra és mély visszhangra találtak. A zsidóságnak egy része eltávolodni készült, sőt bizonyos mértékig el is távolodott az ősi hagyományoktól, szokásoktól, a Tantól és a Törvénytől. Bár ez az eltávolodás igazi lényegét és mélyebb értelmét tekintve, korántsem volt a befogadó népekhez való hasonulás, hanem csak felszínes és megtévesztő alkalmazkodás (mimikri), mégis a zsidóság akkori politikai, társadalmi és szellemi vezetői úgy vélték, elérkezett az ideje a faji, vérségi és szellemi egységen felül, az egész világon szétszórt zsidóság — vagy legalábbis a zsidóság vezető rétegének — egy külön szervezetben való egyesítésére.

A világzsidóság erőközpontja

Másszóval elérkezett az ideje egy olyan világszervezet létesítésének, amely kiterjed mindenüvé, ahol zsidók élnek, amely összefogja, zárt egységbe a zsidó célok szolgálatára és a zsidó érdekek védelmére a zsidóság összes népi, gazdasági és szellemi erőit. Egy nagy zsidó politikai, anyagi és szellemi erőközpont létesítéséről volt szó, amely ott és akkor érvényesítheti egész hatalmát és befolyását, ahol és amikor arra szükség van. A zsidó világszervezet létesítésének két közvetlen oka: az előbb már említett asszimilációs veszély, illetve ezzel szemben a zsidóság népi egységének és öntudatának ápolása, a másik ok a keleteurópai zsidóság akkoriban válságos helyzete. A régi, cári Oroszországnak délnyugati, zsidóktól telített területein (Fehéroroszországban, Orosz-Lengyelországban, Ukrajnában) az ősiakosság körében felszült zsidóellenes közhangulat lett úrrá. A nyugateurópai zsidóságban főleg a politikai, társadalmi és gzadasági élet magasabb pozicióiba került zsidókban elemi erővel ébredt fel a zsidó szolidaritás, a segíteni akarás érzése. Intézményes és hatásos támogatást azonban csak egy zsidó világszervezet nyujthatott.

Hatalmi szervezkedés kulturális és népjóléti jelszavakkal

Egy zsidó világszervezet létesítésének feladata elég bonyolultnak látszott. Nyilvánvaló volt ugyanis, hogy ha ez az új szervezet a nyilvánosság előtt folytatja működését, akkor ez szükségszerűen *határozott szembefordulást jelent az asszimilációs jelszavakkal.* Most egyszerre kiderül majd, hiába hangoztatják a zsidók, hogy franciák, németek, angolok, magyarok és más nemzetek fiai, azoké, amelyek körén belül élnek, egy zsidó világszervezet létesítése *kézzelfoghatóan bizonyítja majd, hogy a zsidók elsősorban és legfőképpen zsidók voltak és azok is maradnak.* Előrelátható volt, hogy egy ilyen zsidó világszervezet megalakítása *gyanút kelt a befogadó népekben, óvatosságra inti, sőt esetleg antiszemita törekvéseknek is lökést ad.* A zsidóság vezetői tisztában voltak ezekkel a várható következményekkel, de saját koruk közszellemének és a zsidóság hatalmának és befolyásának ismeretében mégis úgy vélték, hogy *elérkezett az ideje a zsidó erők nemzetközi megszervezésének.* Számításaikban nem is csalódtak. Az *AIU* megalakitása a zsidó egyenjogúsítás és az általános liberális jelszavak hatalma alatt álló befogadó népekben nem váltott ki — legalábbis kezdetben — nagyobb visszhangot. Hogy minden gyanút elháritsanak, minden félreértést eloszlassanak, az *AIU* vezetői és alapitói hangsúlyozták, hogy a zsidók nemzetközi szervezete *kizárólag kulturális és népjóléti célokat és érdekeket szolgál.*

Párisban alakul meg a szövetség

A mult század közepén még *Páris volt a világzsidóság központja.* Itt mondották ki először a zsidók egyenjogúsítását. A középeurópai *(Berlin, Bécs, Budapest)* zsidó gócpontok még csak kialakulófélben voltak. *Newyorknak,* a világzsidóság mai metropolisának *csak néhány ezer zsidója volt.* A londoni *Cityben* akkor volt a *Rotschildok* és *Disraeli* napja felkelőben. Száz évvel ezelőtt Franciaországban futotta be a leggyorsabban magasra ívelő pályáját a zsidóság. Már akkor jelentős szerephez jutott az államvezetésben, a társadalmi életben és a gazdasági vezetésben egyaránt. Igy hát *érthető, hogy Párisban alakult meg 1860-ban az Alliance Israélite Universelle, az első zsidó világszervezet.* Az egyesülés alapszabályainak első pontja szerint az AIU célja mindenütt a *zsidók egyenjogúsításáért és erkölcsi haladásáért küzdeni,* azokat, akik zsidó minőségükben szenvednek, hathatósan segélyezni, végül minden olyan irodalmi törekvést támogatni, amelyik ezeket a célokat szolgálja. E nyiltan bevallott céloknál *sokkal fontosabbak voltak azonban azok, amelyekről az alapszabályok nem beszélnek, de az Alliance munkásságát mégis elsősorban irányitották.* Tagadhatatlanul foglalkozott az AIU kulturális és népjóléti tevékenységgel is. A közelkeleti és a földközitengermelléki gyarmatokon és államokban — főleg amelyek francia fennhatóság alatt állottak — létesített iskolákat és kórházakat, segélyezte a keleti zsidó kivándorlókat. De ezeknél *sokkal nagyobb jelentőségük volt a zsidóság érdekében megindított titkos nemzetközi diplomáciai akcióknak, amelyeket az AIU párisi központjában terveztek ki és irányitottak.*

Adolf Cremieux az élen

Az *A. I. U.* létrejöttében a legfontosabb szerepe Adolf *Cremieux* francia igazságügyminiszternek és magasfokú szabadkőművesnek volt. Rajta kívül a franciaországi, belgiumi és németországi vezető rabbik, politikai, társadalmi és gazdasági elökelőségek vettek még részt az alapításban. Cremieux egyike volt a XIX. század legharcosabb, legtevékenyebb zsidó egyéniségnek. *Magas közjogi tisztével együttjáró hatalmát és befolyását a zsidó érdekek szolgálatára, a zsidó hatalmi törekvések támogatására használta fel.* Az *A. I. U.* a zsidóság körében csakhamar igen nagy népszerüségre tett szert. Csakuem valamennyi országban alakultak tagozatai és szervezetei.

Pénzügyi presszió a Monarchia kormányaira

A magyar közvélemény először a tiszaeszlári időkben ismerkedett meg közelebbről az A. I. U.-lel. A gyilkossággal vádolt sakterek ellen megindult per és a nyomában támadt antiszemita közhangulat fellépésre késztette az A. I. U. zsidó hatalmasságait. A drezdai *Deutsche Reform* cimü lap 1882 november 11. számában nyiltan megirta, hogy *az A. I. U. legutóbbi párisi közgyülése megbizta a frankfurti Rothschildot, hogy sürgösen dolgozzon ki egy emlékiratot az osztrák és a magyar kormány részére. Ebben a legnagyobb nyomatékkal sürgesse az egész zsidóság nevében a két kormánynál, hogy a fennálló törvények egész szigorával lépjenek fel a „zsidóüldözés" ellen, hacsak nem akarják, hogy állampénzügyi téren komoly bonyodalmak álljanak elő.* Aligha kétséges, hogy a nyiregyházai felmentő ítéletre nem utolsó sorban az A. I. U. közbelépése miatt került a sor. *Ugyancsak az Alliance irányitotta a tiszaeszlári per idején a Magyarország elleni nemzetközi sajtóhadjáratot. A nyolcvanas évek elején egyébként nálunk az A. I. U. — már kiterjedt fiókhálózattal rendelkezett.* Számos kerületi bizottság irányitotta az A. I. U.-ba tömörült zsidók tevékenységét. Különösen megnövekedett a taglétszám éppen a tiszaeszlári per idejében.

Zsidóellenes szervezkedések

Mint érdekességet megemlitjük, hogy az *AIU* tevékenységének *ellensúlyozására a nyolcvanas években több nemzetközi zsidóellenes szervezet alakult. Az első 1883 elején jött létre Chemnitzben Alliance Universelle Antijuive néven (Egyetemes zsidóellenes szövetség).* Célja: *a zsidókérdésnek gazdasági és társadalmi téren törvényes eszközökkel való megoldását tárgyaló eszmecserék lefolytatása, rendszabályok kidolgozása és alkalmazása.* Ennek a szervezetnek megteremtésében fontos szerepe volt *Simonyi* Iványnak a nyolcvanas évek jeles magyar antiszemita előharcosának. Simonyi az ugyanezen évben *Chemnitzben tartott nemzetközi zsidóellenes kongresszuson hosszabb beszédben vázolta a szervezet céljait és feladatait. Mi magyarok nem születtünk rabszolgaságra* — mondotta többek között, *— nem is vagyunk erre nevelve, éppen ezért kell nekünk, mint a szabadság barátainak fellázadnunk ezen osztály gyülölt uralma ellen.* — 1886 szeptember havában Bukarestben számos nemzet kiküldötteinek részvételével egy másik szervezet is alakult *Alliance Anti-israélite Universelle néven.* Ennek a szervezetnek székhelye Páris lett volna és vezetésért az alapitók Eduard *Drumontot,* az ismert francia zsidóellenes közirót és politikust akarták megnyerni.

Az Alliance utolsó szereplése

Az AIU müködésének fénykora a mult század utolsó évtizedeire esik. Tagjainak száma ebben az időben *30—40.000 között mozgott.* A századfordulótól kezdve az *AIU lassan háttérbe szorul a B'nai B'rith és a cionizmus mellett.* Az öntudatos, cselekvő zsidótömegeket az utóbbi mozgalom vonja magához. A világháború után az *AIU* főleg a keleteurópai lengyel, orosz, román zsidók érdekében lép fel. Megbizottai résztvesznek a békekonferenciákon és *közbelépésük eredményeként jönnek létre a zsidó népkisebbségi érdekeket védelmező intézkedések. A magyarországi numerus clausus ellen megindított nemzetközi politikai és sajtóhadjáratban is irányitó szerepe volt az AIU-nak.* A jobblétre szenderült genfi *Népszövetségnél* az Alliancot *Ginsburger* főrabbi képviselte. A mostani háborút megelőző években az *AIU*-nak is fontos szerepe volt a tengelyhatalmak és szövetségeseik — a zsidósággal szemben cselekvő magatartást tanusító államok — ellen irányuló izgató és rágalmazó hirverés megszervezésében. Páris megszállása óta az AIU *székhelyét áttette Amerikába, ahonnét aligha térhet vissza mégegyszer Európába.*

BOSNYÁK ZOLTÁN.

MINDEN MAGYARHOZ SZÓL!
STADIUM-KIADÁS!
vitéz nagyselmeczi Mérey László:
Katona nemzet vagyunk
A faji és nemzeti eszme a vezérlő gondolata ennek a hézagpótló könyvnek. Nemzeti sajátosságainkat ismernünk kell, hogy büszkék lehessünk magyar voltunkra, mert mások is csak így vesznek tudomást nemzeti kincseinkről. Ha tudjuk, hogyan szereztük és védtük meg hazánkat, azt is tudni fogjuk, hogyan tartsuk meg újabb évezredekig.
Sok térkép vázlattal.
ÁRA KARTONÁLVA 50 FILLÉR.
Kapható: STADIUM könyvkiadónál (Budapest, VI., Rózsa-utca 111.) és minden könyvkereskedésben.

A 105 NEM TÉRI VISSZA

Gépjármű-táborhelyeket bombáztak az olaszok Kirenaikában

ROMA, május 16.

Az olasz főhadiszállás 714. közleménye:

Kirenaikában légi kötelékeink eredményesen támadtak ellenséges gépjármű-táborhelyeket. Angol repülőgépek éjszakai légitámadást intéztek Bengazi ellen. A támadó gépek egyike a légvédelmi ütegek találata következtében lezuhant.

A tengely légi ereje ismételten heves támadásokat intézett Málta légi támaszpontjai ellen. A bombavetőket kisérő olasz vadászgépek szétszórtak egy nagyobb Spitfire-alakulatot és négyet közülük lelőttek; két másik angol repülőgépet német vadászgépek pusztítottak el. Egy olasz repülőgép nem tért vissza támaszpontjára.

Egy olasz torpedónaszád, amely Francesco Acton korvettkapitány parancsnoksága alatt hajókaravánt kisért a Földközi-tenger középső részén, elsülyesztett egy ellenséges tengeralattjárót.

Árpádházi Boldog Margit ereklyéi

Vasárnap az ország katolikus leányserege *ünnepélyes keretek között zarándokol el Árpádházi Boldog Margit ereklyéivel a Margitszigetre, hogy hódoljon Szűz Mária virágos kertjének legfehérebb liliома előtt,* akinek ebben az esztendőben ünnepelhetjük születésének 700-ik évfordulóját.

Árpádházi Boldog Margit magasztos életét, csodáit jól ismeri minden magyar ember, aki valaha olvasta *Ráskai Leának,* a tollforgató dömés apácának gyönyörü Margit-legendáját. *Nincs is talán a magyar históriában még egy szent, akinek hófehér alakja annyira benne élne a magyar lelkekben, mint Árpádházi Boldog Margité.* Csak, hogy míg a többi szentjeinktől számos ereklyét őrzünk, addig *Árpádházi Boldog Margittól alig maradt valami csekélyke emlék az utókor számára.*

Árpádházi Boldog Margit, *IV. Béla* királyunk és *Laskaris Mária* görög császári hercegnő leánya *az Úr 1271-ik esztendejének egyik zord januári napján, alig 29 éves korában hunyta le szemeit örökre* 12 napi példás türelemmel viselt betegeskedés után azon a kis dunai szigetecskén, ahol 10 éves korától élt mint egyszerü apáca, örök példát mutatva a hitbéli buzgóságban. *Társnői gazdag, előkelő leányok voltak, hiszen ott tanultak a legenda szerint Mojses nádorispán, Ipoly ispán, továbbá Ajkay, Csáky, Kátay, Szerémiai, Makonyai, stb. urak gyermekei is.* Csak míg ezek a kényes kisasszonykák drága ruhákban pompáztak s arany tálakból étkeztek, addig a hatalmas magyar király leánya *tépett öltönyben imádkozott a feszület előtt s egyszerü fatányérból költötte el szükös élelmét, finom, fehér kezével pedig a legdurvább munkákat végezte,* amelyekre senki sem vállalkozott a cloistrom lakói közül. A kérők is hiába jöttek a szépséges királyleányért. *A gazdag lengyel főúr és a derék bajor király épügy kosárral távozott, mint II. Ottokár, a csehek szerelmesszivü, deli királya,* mert a szentéletü apáca sohasem volt hajlandó felcserélni a földre fátyolt a fehér menyasszonyi mirtuszkoszorúval.

Boldog Margit földi maradványainak vándorútja

Árpádházi Boldog Margitot maga az esztergomi érsek temette el a Nyulak szigetén. *Vörös márványból faragott koporsójánál a csodák végnélküli sorozata kezdődött hamarosan, úgy, hogy öccse, V. István már 1272-ben kérte növérének szentté avatását.* Ez ugyan nem történt meg s a későbbi kisérletek is eredmény nélkül jártak *s 1805 január 26-án is csak Boldoggá avatták a domonkosok római Santa Maria sopra Minerva templomában,* a magyarság mégis szentként tisztelte és tiszteli ma is, amikor *ismét komoly formában előtérbe lépett Margit nővér szentté avatása.*

A Nyulak szigetén lévő sír fölé *a buzgó apácák 1510-ben hófehér márvány mennyezetet állittattak, amely a szent szüz csodáit ábrázolta szemléltetően.* Ide gyültek aztán a zarándokok messzi vidékekről, hogy gyógyulást, szerencsét találjanak a magyar királyleány sírjánál.

Sajnos, Boldog Margit porhüvelye nem tudott végleges pihenőhelyet találni a kis szigeten. *Amikor ugyanis az országot Mohács után török hordák öntötték el, a jámbor apácáknak biztosabb helyre kellett menekülniük. Az istenfélő apácák azonban még menekülésük közepette sem feledkeztek meg Boldog Margitról s ereklyéit magukkal vitték* előbb Nagyváradra, onnan Kassára, majd Nagyszombatba, végül pedig Pozsonyba.

Az ősi koronázó városban a derék klarisszák, a margitszigeti domonkosok jogutódjai *nagy kegyelettel és szeretettel őrizték tovább Árpádházi Boldog Margit ereklyéit, amelyek egy vörös bársonnyal borított ládában voltak elhelyezve. Fájdalom azonban II. József császár idejében, mint annyi más becses ereklye, ez is elveszett, megsemmisült* s ma már csak alig néhány darabka csontját és emléktárgyát őrizhetjük az országépitő *IV. Béla* leányának *Batthyány* Ignác erdélyi püspök jóvoltából, akihez rokona, *Batthyány* Franciska apáca juttatta el azokat, amikor a *„Kalapos király"* a rendet feloszlatta.

Hol vannak Boldog Margit ereklyéi?

Mint ismeretes, *Boldog Margit* ereklyetartó szobrát, fejereklyetartóját és csontjait ezüstládácskájával együtt a budai pénzverdébe szállitották, az ereklyéket pedig elégették. *Most már csak néhány darabka csontját és vasövét őrzik az esztergomi székesegyház kincstárában.*

Ismerjük a Margitszigeten talált *liliomos koronát is, amelyet a dömés apácatemplom romjainál ástak ki 1838-ban. Ezt a szép koronát most a Nemzeti Múzeum Történeti Osztályán őrzik.* Azt még nem sikerült megállapitani, hogy a korona *Boldog Margité,* vagy öccsé, *V. Istváné* volt-e, akit szintén a Nyulak szigetén temettek el növére közelében.

Boldog Margit többi ereklyéje mind külföldön van. Igy *aranyozott kélrétü házi-oltára,* amely előtt a legenda szerint oly sokszor imádkozott, a berni Történelmi Múzeumba került, amelynek egyik legféltettebb kincse. *Az egyik legszebb ereklye egy aranyozott ezüst mellszobor Budáról a boroszlói Iparmüvészeti Múzeumba került 1400 körül.* Mielőtt német földre került volna, alighanem *Boldog Margit fátyolát tartották benne.*

Egyéb kincsek nem igen maradtak utána, hiszen *Ráskai Lea* maga is azt irta legendájában: *„A szent szüznek ő ládájában való kincsei ezek valának: két cilicium-mok. Egyik megszakadozott vala immár a gyakorta való viselésnek miatta, a másik cilicium pedig új vala."*

Árpádházi Boldog Margit tisztelete később a külföldön, főleg Olaszországban és Németországban is elterjedt. Ezt bizonyítja a milánói S. Maria della Grazie-kolostor falán látható arcképe is. *A kerek festmény a XV. századból való s a magyar királyleányt apáca öltönyben ábrázolja. A kép alatt „B. Margarita filia Regis Ungarie" sorok olvashatók.* Gyöngyörü a peruggiai képtárban őrzött, XV. századból való festmény is, amely a szentéletü királyleányt teljes nagyságban, imakönyvvel és liliomokkal ábrázolja, lábai előtt királyi koronával. *Ismerünk egy Árpádházi Boldog Margitot ábrázoló szép nürnbergi acélmetszetet is a XIX. század első feléből.*

NYARY PAL BARÓ

(*) **Uj tangóharmonikazenekar.** Május 23-án a „Marnitz tanghóharmonika majális" keretében uj tangóharmonikazenekar mutatkozik be. Az együttes a Steinitz-zeneiskola kiválóbb növendékeiből alakult, karnagya ifj. Jahn Antal, a tangóharmonika legavatottabb mestere. Kétségtelen, hogy az uj zenekar szereplése egyik legérdekesebb színfoltja lesz a nagy érdeklődéssel várt hangversenynek.

Ezüstrókák ◆ Kékrókák ◆ Nerzek ◆ Bolerók
Engel L. szűcs
MÉG OLCSÓ ÁRBAN
SZÖRMESZALÓNJA
IV, Mária Valéria-u. 7, udv.

Vasárnap megáldják az újjáalakitott évszázados máriabesnyői kegytemplomot

Páter Bögözy házfőnök beszél az ősi templom csodálatos szépségű falfestményeiről

Máriabesnyő, május 16.

Gödöllő után hatalmas ívben kanyarodik a vasút. Jobbfelől lágyan emelkedő, erdőkkel koszorúzott dombok sorakoznak, balra pedig a lankás halmok tövében, évszázados bükkök és tölgyek közül a besnyői kapucinus barátok pompás barokk temploma integet a vándor felé. Régi, történeti híresség hely ez, közel kétszáz év óta egyik legismertebb búcsújáróhelye Magyarországnak.

A máriabesnyői kapucinus atyák nagy ünnepre készülnek. Vasárnap fogják megáldani fényes egyházi ünnepség keretében az újonnan festett, messze vidéken híres kegytemplomot. A lélekemelő ünnepségre nemcsak a közeli környékről, de a távoli vármegyékből is népes csoportokban jönnek majd a jámbor búcsújárók, kik vonaton, kik gyalogszerrel. És külön jelentőséget kölcsönöz a vasárnapi máriabesnyői zarándoklatnak az a körülmény is — és ez tartja boldog és lázas izgalomban nemcsak a kapucinus atyákat, de a kicsiny község apraját-nagyját, hogy a főméltóságú asszony, a besnyői kegytemplom kegyes és nagylelkű patronája, maga is kilátásba helyezte részvételét a templomszentelési ünnepségen.

Kisded dombon áll a besnyői kapucinus barátok temploma. Könnyed és lágy vonalaival, nemes egyszerűségével és mégis áhitatot parancsoló komorságával, impozáns méreteivel és varázserején kiképzett, középkori levelet őrző bolthajtásos kolostorépületével: felejthetetlen látványt nyújt a vándornak. Minden köve élő történelem, csodálatos és megfoghatatlan dolgokról mesélő múlt...

A kolostor csodálatos története

Már a középkor századaiban népes község állott ezen a helyen. Középkori feljegyzéseink és a korabeli okiratok sűrűn tesznek róla említést. A török hódoltság alatt azonban elpusztul a régi település és csak a XVIII. század második felében hallunk róla ismét.

Ekkor kezdődik Máriabesnyő igazi történelme. Grassalkovich Antal gróf 1758 táján, errefelé utaztában elhatározta, hogy kápolnát épít a loretói Szűz tiszteletére azon a helyen, ahol valamikor a premontrei rend díszes temploma állott. Úgy döntött, hogy az új kápolnát a kapucinus barátok gondjaira bízza.

Megkezdődött az építkezés, ám egyik éjjel a kápolna körül dolgozó kőműves csodálatos és megfoghatatlan álmot látott. Álmában megjelent a loretói Szűz és titkos égi szózatot hallott:

— Ha a templom romjai között, ahol hajdan a kőoltár állott, ásni fogsz, szép tárgyat találsz...

A jámbor kőműves ásni kezdett a jelzett helyen és csodák csodája, ásója alól egy gyönyörűmívű, csodálatos kis csontszobor került elő. A Boldogságos Szűz elefántcsontból kifaragott szobrocskája, karján a kisdeddel...

A különös eseménynek futótűzként híre terjedt az egész környéken. És százával jöttek a jámbor zarándokok, hogy lássák a különös körülmények között talált szobrocskát. *Rövidesen megfoghatatlan, csodás események történtek a kápolnában. A csodával határos eseményekre felfigyelt az az egyház is és röviddel később hivatalosan búcsújáróhelynek nyilvánították a besnyői kápolnát. Grassalkovich* Antal gróf pedig megmásította eredeti tervét: *nem kápolnát, de pompás templomot építtetett a csodás helyen, tágas kolostort a kapucinus barátoknak és rájuk bízta a templom gondozását.*

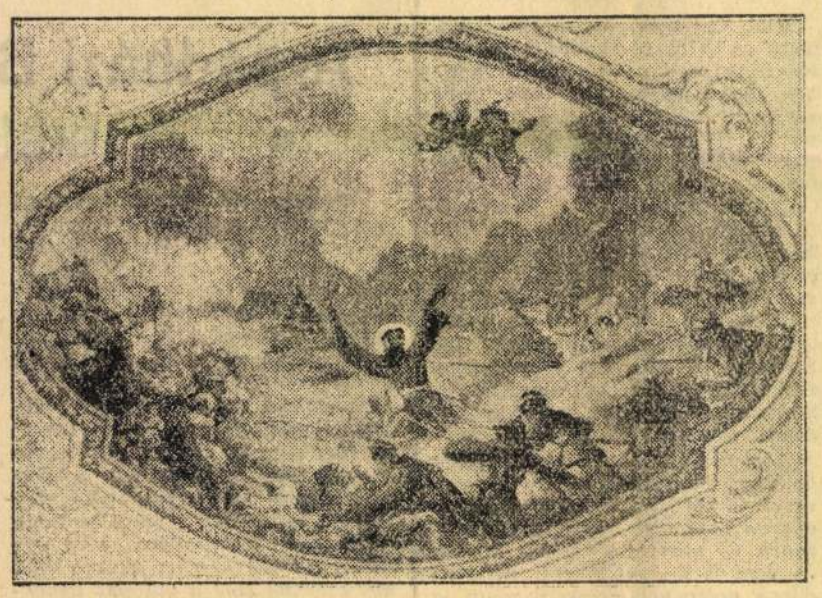

Szent Lőrinc győzelemre vezeti a török ellen Csókakőnél a magyar sereget

A kicsiny elefántcsontszobrocskát azóta szépmívű ezüstszekrénykében őrzik. *És a magyar nép közel kétszáz éve zarándokol el minden tavasszal és nyáron a besnyői templomba, hogy az Istenanya segítségét kérje...*

Igy mondja el a máriabesnyői kegytemplom csodálatos történetét az évszázados kolostor krónikája...

A magyar szív és imádság temploma

Most pedig adjuk át a szót *Bögözy* Vilmos atyának, a kolostor fáradhatatlan gvárdiánjának. *Székely ember a gvárdián, villogószemű, mosolygóarcú, csupa terv és akarat. A székely hadosztályban katonáskodott, vitézül kitüntette magát és az elsők között volt, akik megkapták a Nemzetvédelmi Keresztet.*

— Mindössze négy éve, hogy itt vagyok *Máriabesnyőn* — mondja — és kimondhatatlanul örülök, hogy életem egyik legnagyobb célja most végre teljesült. Ősi templomunkat visszaállíthattam régi fényébe.

Bevezet a főtemplomba. A hatalmas hajóból már eltakarították az állványokat. *Csupa fény és ragyogás minden.* A színes üvegablakokon beragyog a délutáni nap és sugarai teleszórják a frissen festett csodálatosan szép freskókat.

— *Szinte egyedülálló ez a templom egész Magyarországon* — magyarázza a falfestményeket *Vilmos* páter. — *Márton* Lajos, a mi kiváló székely művészünk gyönyörűen megoldotta a nehéz feladatot. *Freskói egytől-egyig a magyar lélek imádságát elevenítik meg.* Nézze csak ott a mennyezet közepén azt a freskót. A művész ecsetje népünk trianoni fájdalmát és imádságos lelkét festette meg.

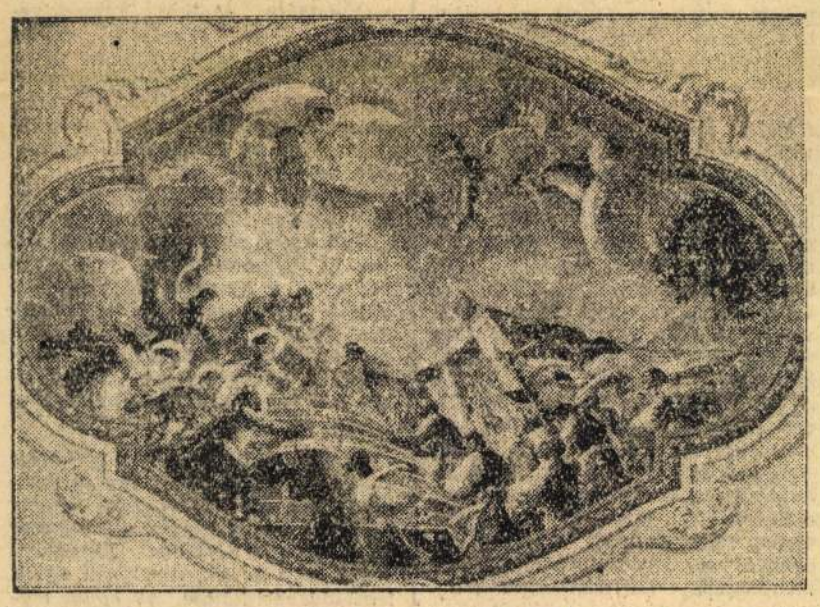

A magyar revízió festménye a máriabesnyői kegytemplom mennyezetén

Ugy-e megérzi benne a hatalmas szimbólumot? — *Középkori magyar szentjeink, szent királyaink könyörögnek a magyarok Nagyasszonya előtt szenvedő népünkért. És ime, a freskó másik oldalán a felszabadult nemzet ujjongó örömét és hálaadó imáját látjuk, amint a visszatért Felvidék, Erdély és Délvidék magyarjai imádságos szívüket ajánlják fel Magyarország Patrónájának...*

— Ebben a templomban minden magyar — mondja büszkén —, a művész minden ecsetvonásával a magyar szív és lélek szárnyalását örökítette meg. *Ez a templom a hívő és imádságos magyar lélek hajléka, amelynek minden köve az Ég felé küldött könyörgés hazánk felszabadulásáért és népünk boldogabb jövendőjéért...*

Nagyszerű munkát végzett Márton Lajos

A főtemplom alatt húzódó úgynevezett alsó templomban találjuk meg *Márton* Lajost, a kiváló székely művészt, aki épen utolsó simításait végzi, az egyik freskón.

— Nagy munka volt és sokat fáradtunk, míg idáig értünk — mondja. *Mult év májusában kezdtem el a főtemplom festését és december végére készültem csak el vele. Most már csak az utolsó simításokat végzem és vasárnap reggelre ünnepi pompában készen áll az alsó templom is...*

Melegen gratulálunk nagyszerű munkájához, majd újból *Vilmos* páter beszél további nagy terveiről. *Székely kaput akar építtetni a templom előtti útra, már a tervek is készen vannak, csak a pénz hiányzik.* De nem féltjük a besnyői gvardiánt: *székely ember, aki tüzön-vizen keresztül megvalósítja akaratát...*

Mire felérünk a kolostorba, a közeli dombok mögött már lebukott a nap. Tüzpiros színben lángolnak az odvastörzsü tölgyek és az égen pufók, violaszínü felhőket kerget a hüvös tavaszi szél.

A kolostor kis harangja esti zsolozsmára kondul. A kőkockákkal kirakott boltíves folyosón kámzsás barátok sietnek. Szandáljaik alatt meg-megkoccan a kő és halk hangon mondják a dicsértességeket.

Vasárnap délelőtt nagy ünnep lesz *Máriabesnyőn. Templomot szentelnek: a magyar imádságos lélek és hit erőtadó csodás hajlékát...*

ÖLVEDI JÁNOS

Az itt ismertetett és bármely más könyv beszerezhető:

Pfeifer Ferdinánd

könyvkereskedésben

Bpest, IV., Kossuth Lajos-u. 5.

Telefon: 125—730

VEZÉREK

D. Kenese Erzsébet regénye a Függetlenségben

A Függetlenség ismét olyan regénnyel szolgál hatalmas közönségének, amely minden bizonnyal országos érdeklődést fog felkelteni. Sikerült megszereznünk D. Kenese Erzsébet „Vezérek" című munkáját, amely az utolsó esztendők egyik legkiválóbb, legszínesebb és legmagyarabb irodalmi alkotása. A kitűnő írónő tavaly irta meg „Honfoglalók" című remekbe készült regényét, amely a Stádium kiadásában jelent meg és egyike volt a magyar könyvpiac legnagyobb sikereinek. A „Vezérek" nem folytatása ugyan a „Honfoglalók"-nak, de szoros kapcsolatban áll ezzel a regénnyel, mely az Árpádkor kezdetét eleveníti az olvasó elé.

A „Vezérek"-ben Árpád fiának, Zsolt fejedelemnek korát tárja elénk a jeles írónő. Azt a kort, amelyet helytelenül a „kalandozások korának" neveznek egyes histórikusok, de amely végeredményben talán legragyogóbb, leghősiesebb fejezete a magyar történelemnek. Dicsőséggel teljes időszak, amelyben egész Európa megtanulta tisztelni a magyar fegyvereket és megismerte a magyar hadviselést, mely akkor a legmodernebb volt minden népek hadművészete között.

D. Kenese Erzsébet megelevenítő erejű soraiban úgy bontakozik ki ez a diadalmas magyar korszak, mint egy grandiózus, hatalmas film. Csupa élet, mozgás, elevenség az egész regény, melynek meséjében egymást váltja mélységesen költői szerelem, izzó magyarság, drámai izgalom és gazdag epika. Kitűnő a korrajz. A háttérben megelevenednek a Nyugat elleni hadjárat képei is, amelynek során Európa csatatercin a magyarság megmutatta harci erényeit, az azóta is töretlen vitézi virtust.

Akit érdekelnek a magyar mult nagy történései, aki szeretettel fordul a nemzeti história eseményei felé, lelkesen és megérdemelt érdeklődéssel fogja olvasni a gyönyörű regényt.

A „Vezérek" közlését pünkösdi számában kezdi meg a Függetlenség.

SZAMOVÁR

Az Auguszta lakótelepre megyek. Arcomba vág a még mindig csípős, tavaszi szél. Késik a napsugár. Az ózonlő ragyogás. Fanyar íze van a levegőnek. Nem teszik ózondússá a bontakozó virulásból szálló illatok.

Deszkafalú kalibák, meg apró, téglából épült házak mellett haladok el. Megvan. Ez az a szám, amit keresek. Ablaküvege mögött virág van. Muskátli. Kopogtatok az ajtón. Nyomban nyilik is. Egyetlen helyiség az egész belseje. Orosz emigránsok a lakói. Hangos örömmel fogadnak:

— Zdravsztvujtye!

Előre tessékelnek. Meglep a szegénység csinossága. A foltozott, mosott tisztaság. A helyiség egy része deszkafallal elkülönített konyha. A deszkafal fehérre festett. Az előtérben két ágy áll s néhány legszükségesebb bútordarab. Két család lakik itt békés egyetértésben.

Ivanowa Ludmila teát készit. Teríti az asztalt. Kevéske harapnivalóval elénk teszi a talán hársfa vagy valamilyen más szárított növényből főtt, párolgó, meleg italt. Kivülem még egy vendég ül az asztalnál, Sztepanov. Megindul a beszélgetés. Sztepanov gépkocsivezető. Most került vissza a keleti frontról. Oda pedig úgy jutott, hogy az általa vezetett gépkocsival együtt harctéri szolgálatra rendelték.

Sztepanov Ukrajnában járt. Mélyen benn az orosz földön. Iszszuk minden szavát. Szomjasak vagyunk minden hírre. Mit látott? Mit tapasztalt?

Sztepanov ontja élményeit. Keserek azok. Szivfájdítóak. Elénk tárja messze hazánk megtépett, nyomorúságos jelenét. Igen, — mondja, — az orosz nem a régi. Alig lehet ráismerni. Az új nemzedék tudatlan és lezüllött. A régi erkölcsök csak az öregek lelkében élnek. Nagy a nyomorúság. És nagy az emberi szenvedések különféle és felmérhetetlen tömege. A haditermelés évtizedeken át mindent elnyelt. Az emberek életigénye — élelem, ruha, cipő — hol vannak ezek a szükséges valamik a bolsevizmus paradicsomában?!

— Cipő? Erre ugyan nem is emlékeznek, mikor láttak ilyesmit hörből?!

Különféle tákolmányokban járnak.

— És a szamovárok?

— Ó, a szamovárok kihalóban vannak őshazájukban, orosz földön. Sztepanovot megbízták, hogy vásároljon egy szamovárt. És csak nagynehezen, alig talált. A régiek kifogytak. Ujabban nem gyártották. Kinek? Minek? Az anyag egyébre kellett. Az orosznak a kolhozban nem volt vasárnapja. Még kevésbé alkalma és módja arra, hogy kedvére zakuzkázhassék. Látogassa meg szomszédait. Kínálgassák egymást. Elmultak a régi idők. A régi emberek. A kolhoz fiai nem kedveskedőek. Nem beszédesek. Sietnek. Lótnak, futnak. Mindig riadtak. Félnek egymástól. Ki tudja, ki az áruló?!

Nehéz az élet. Állandóan szükség kopogtat az ajtón. A szivekre mintha fagyos kéz nehezednék...

Sztepanov elhallgatott. Leverte cigarettája hamuját. Lelke visszarévedt Ukrajnába. Rövid csend feszült a félhomályba burkolózott barakkszobára. Ivanowa Ludmila hangtalanul szedte össze az üres teáscsészéket. Búcsúztam. Kiléptem az ajtón. Gépiesen haladtam el a barakképületek egész sora előtt. Mintha nem is ott jártam volna. Lelkem a multban kalandozott és a jövőt kutatta. Képzeletem malma őrölt. Csöndes, egyforma sistergést hallottam. Lágyan, messziről... A mult szamovárjainak forrott vize a végtelen orosz földön. Boldog, békés otthonok asztala terült előttem. Vig cimborák, daloskedvü pajtások vetődtek elém. Valamikor éltek, voltak. Hirtelen magasra emeltem a fejem:

— És lesznek! — mondtam befelé, önmagamnak. — Ujra lesznek! Ujra sisteregni fognak a szamovárok otthon és újra békés családok kínálgatják majd egymás zakuszkával.

Idők elmulnak, idők ujhodnak...

G. W. Bobrow

— **Ujabb adományok a Vöröskeresztnek.** A Magyar Vöröskereszt javára a Függetlenség kiadóhivatala útján a következő újabb adományok érkeztek: Levente iparosifjúság (Szentmártonkáta) 41.54, Rusz és Kenderessy cég tisztviselői (Déda) 100.—, Iparosok és kereskedők köre (Sárosd) 20.—, Stefankó Rezső (Pécs) 5.—, Mártélyfeketehalmi áll. isk. növendékei 6.—, Mártélyfeketehalmi áll. iskola 8.07, Szelepmajori gazd. alkalmazottak 25.30, Meskó István (Kiskúnhalas) 5.—, Állami elemi isk. (Tiszavárkony) 7.50, dr. Kupán Károlyné (Üjfehértó) 8.77, dr. Szoboszlay Sándor (Tiszaberek) 20.—, Kesö Vince (Szegvár) 50.—, Fichtner Károlyné (Alag) 25.—, Friedler Lajos (Sárbogárd) 5.—, Szilassy István (Dunapataj) 10.10, Levente Egyesület (Alsónémedi) 38.70, Bathó János (Dárda) 10.—, 991. sz. Révész Imre cserkészcsapat (Ujfehértó) 15.—, Kalász Leánykör (Pusztatenyő) 50.10, Peregi Gazdakör Sportegyesülete 23.—, Iparoskör (Kajdács) 22.—, Levente Egyesület (Ökörmező) 150.—, Hv. rendőrség őrszemélyzete (Ökörmező) 25.—, Iparosok köre (Váralja) 20.—, Községi főjegyző (Hahót) 5.—, M. kir. 54/2. Psa. határvarászőrs (Darócihalma) 60.—, Jóléti Szövőüzem munkáslányai (Tiszakarád) 41.66, Boris Ferenc ig.-tanító (Tiszakürt) 10.—, Szabó István ig.-tanító (Pülöske) 8.24, Révleányvár község leventéi 24.70, IV/2. Mó. tisztikara és legénysége 113/56. tábori posta 141.94, Kádár András (Jászkisér) 10.—, Kalot legényegylet (Kutas) 40.— P.

HAIDEKKER-BOLT

BUTOROK

OLCSÓ VASMOSDÓK

ANDRÁSSY-UT 21.53.

FIX a duplapántos, gumiöves sérvkötő duplabiztos 100%-os tiszta gumi. Készíti: Winkler Sándor orv. műszerész Budapest, VIII., Rákóczi-út 53. Kérjen ismertetőt

A BÉLYEGEKEN

I SZENT ISTVÁN ÉVRE

a koronázási palástra figyelmeztet. Gizella ezt még 1031-ben, férje életében, csináltatta veszprémi apácákkal. Ott egy zömök, szinte kerek koponyájú, rövid szakállú, erős arccsontú, erélyes emberre találunk, akinek keleti jellege is felismerhetőnek látszik. Ruházata szintén hitelesnek vehető: királyi palástján jobbvállról van a boglár. Fején nyitott házi koronát visel. Kezében lándzsa és országalma. Ma, mikor a szent korona s az apostoli kettős kereszt későbbi, III. Béla korából származó formája szinte eszmévé finomodott előttünk, azoknak Szent István idejebeli ábrázolása csak gondos tanulmányokkal és még gondosabb mérlegelésekkel érhető el.

A bírálóbizottság lelkiismeretes elemzése szerint a művészek igen jelentős műveket hoztak létre mindannyian. Négy külön figyelemben is volt részesíthető. Megnehezítette teljesítményüket az a körülmény, hogy még mindig nincs tisztázva, vajjon a kisebb igényű átlagemberek vagy a nagyobb művészi igényekre iskolázottak számára készül-e a bélyeg. Volt olyan mester, ki aggályosnak tartotta eltérni az eddigi régibb felfogástól s gondosságra, szabatosságra törekedett legfőképen. Helbing Ferenc a mélynyomás vonal- és foltnélküli árnyalatait kevésbbé alkalmazta kifejezési eszközei közt. De volt neki egy igen jó gondolata, mikor Szent Istvánt az áldó jobbjával rajzolta meg. Egy másik művész viszont a bélyegnél szükséges kalligrafikus tisztaságot mellőzte. Jeges Ernő nek itáliai levegőt lehelő koronaátadási vagy a modern szentistváni megjelenítése monumentális ugyan, de éppen azért nem fér el eléggé a bélyeg kicsiny területén az elhangzott vélemények szerint.

Az egyhangú döntés a kivitelt illetően a fiatal Légrády Sándor mellett foglalt állást. Hat munkája közül öt nyert díjat, úgyhogy úgyszólván a teljes sorozatot készen hozta. A sokszorosítás mesterségbeli részét tökéletesen érti, annak minden előnyét ki tudja művészete számára aknázni. Ezt már a budavári bélyegeinél is láttuk. Még a papír csipkézett széle is ornamentumként hat nála. E pályaműveiben azonkívül nemcsak felfokozta saját művészi értékét, hanem újszerűséggel is szolgált. A hősi és misztikus eredetű világnak ábrázolásához a szellemtudományi kutatás felülről néző, fényt-árnyat felvillantó, de mégis egységekbe foglaló szellemében igyekezett új formanyelvet kialakítani. Élményszerű izgalommal veti oda mondanivalóit, amelyeknek sodrában elhalkulhat az, amit a valóság jelent, de benne marad, amit a művész érez. Archaizáló ihlettséggel meg tudja válogatni, mire adjon hangsúlyt. Tárgykörét mindig koncentrálja, sohasem esik szét a jelenségek együttese. Nem utánoz sem multat sem másokat. Az ő szavát a fiatalság szavának kell elfogadnunk, amely az alkalmazott grafikánál, a népszerűségre törekvő mindenki-bélyegénél, külön propagandaértékkel bír.

II.

A nemzetközi eucharisztikus kongresszus kitűnő alkalmat nyujt arra, hogy a magyar szentekre is ráterelődjék a világfigyelem. Szentjeinkről elmondhatjuk, hogy egyben a magyar fajiság inkarnációi. Tündöklő magasságban állnak kortársaik fölött. A katholikusság dicsőségének koronatanui. Még ma is magasztos példák a hívő lelkek számára. Megérdemlik a sok Nepomuki és Flórián mellett, hogy bélyegekkel is segítsük bevezetni a köztudatba ragyogó személyiségüket.

Az univerzális egyházba ők visznek bele némi nemzeti árnyalatot István a nyugati kultúrközösségbe kapcsolta népét, de a magyar élet ősi formáit is bölcsen megkímélte. Ábrázolásában újabban kezdik ennek megfelelően a fiatalos tetterőt és a keleties egyeduralkodást érzékeltetni. Imre is inkább trónra készülő királyfi. László pedig egyenesen harcokban dicső magyar lovagi ideál. Mór pécsi püspök nagy tanítómester. Boldog Margit középkoriasan aszkéta, de a Nyulak szigetének virágos kertjében. Erzsébet nagyobb kultuszt érdemelne, legalább is akkorát, mint amekkorában Bártfán és Kassán részesült; Szent Ferenc természetérzésének és szociális szellemének ő a legméltóbb női kifejezője.

Minderről a magyar szenteket rajzoló művészek bőven kaptak indításokat Vargha Damjántól és tőlem. A pályázati eredményeken meg is látszott a témában való komoly elmélyedésnek a nyoma. A korszerűség fokozottabb keresése folytán még nagyobb ellentét mutatkozott a tegnap és tegnapelőtt művészei s a holnap és holnapután felfogása között. De a maradi plusquam-perfectum s az előretörő futurista pályamunkák közt is annyi jó tervezet került felszínre, hogy érdemes lenne mindegyiket a maga helyén felhasználni. Kegytárgyak, emlékérmek, intarziák és cukorkadobozok volnának felfrissíthetők általuk a jövő évi idegenforgalom számára. Egyiknél a síkban fogalmazott dekoratív erő, a másiknak szenvedélyes vonalú lendülete sok becsületes értéket tartalmaz.

Csak épp a bélyegnél nem lehet a dzsesszszerű hangszerelést igénybe venni, a csokoládécímkénél már igen. A szentek, az állami értékjegyek, sőt a mélynyomás is nagyobb fegyelmezettséget kíván. A III. díjat nyert művész (Englerth Emil) áhítatos kegyelettel törekszik mondanivalóinak kifejezésére. A részletekben azonban nem győzi művészettel az iramot. A II. díjas mester (Fery Antal) műveiben sok lelkiséget látott a sokféle összetételű bizottság egy része. István erőteljességét, szinte „ázsiai" beállítottságát szívesen fogadták.

Márton Lajos, az ismert cserkészillusztrátor, nyerte el az első díjat és kapta meg a kivitelezést. Az ő Istvánja is keleti fajta, akarattól duzzad s messzenéző. László távolodik a győri hermától, de a győri herma is évszázadok távolában áll Szent Lászlótól, Erzsébet viszont szerencsésen nem emlékeztet Holbeinre, de Marburg, Kassa vagy Bártfa emlékeire sem. Itt-ott megkívánt kisebb rajzbeli változtatásokkal az áldozatkész és körültekintő postavezérigazgatóság a nagyszerű rajz-

készségű Márton Lajos kezéből olyan bélyegekhez jut, amelyek remélhetően a nagyközönség kedvencei lesznek.

HOL AZ AMERIKAI FLOTTA?

Márton Lajos

Ez a kérdés mind sürübben bukkan fel a sajtóban. De meg lehetünk győződve, hogy az összes amerikai felelős tényezőknek is ebben fő a fejük, hogy hol legyen hát az amerikai flotta, azaz: hol legyen az amerikai haderő sulypontja? Mert szakszerüen kifejezve erről van szó, hogy Amerika hová irányitsa a főerejét. A Csendes-óceánra, az uj aktiv ellenség, Japán kivédésére, vagy a másik féltekére, az angol szigetek, az afrikai harctér, vagy a kaukázusi arcvonal táplálására.

Ahhoz Amerika jelenleg nem elég erős, hogy egyszerre mindkét helyen támadhasson Csak 1945—46-ban éri el Amerika terv szerint azt az erőt, mely megengedi neki, hogy egyidejüleg mindkét óceánon követhetné világuralmi aspirációinak hadászati megvalósitását. Most azonban, 2—3 évvel a haderőkiépitési terv megvalósitása előtt, kénytelen választani. Vagy Holland-India, Szingapur és Ausztrália megvédésére vonul fel, vagy az angol-szovjet szövetségesek megsegitésére.

Az előjelek szerint a karácsonyi konferenciákon az előbbi mellett döntöttek. Ez azt jelenti, hogy Angliának és a Szovjetnek le kell mondani a további amerikai hadianyag segitségről. Meg kell kisérelniök, hogy a megmaradt erejükkel tartsák magukat, mig Amerika végezni tud Japánnal s mig ujból módjában lesz kereskedelmi és tengerészeti haderejét az Atlanti-óceánra, a Vörös-tengerre és a Perzsa-öbölbe küldhetni. Ez az elhatározás valószinü volt, mert kézenfekvő. Hisz Amerikának legégetőbb önös érdeke a hollandindiai szigetvilág természeti kincseinek birtokbavétele, korlátlan kiaknázása. Hisz e térség — melybe a maláji félsziget, a Fülöp-szigetek, stb. is értendők — gazdasági birtoklása érdekében épült ki az utóbbi évtizedekben az USA-nak a Csendes-óceánba előretolt támaszpontrendszere, mely élével Szingapurba célzott.

Hogy e rendszer tudatában milyen agressziv hangon irtak az amerikai folyóiratok Japánról, arra egyik bizonyiték a sok közül a „The National Week"-ben megjelent mellékelt rajz, mely azóta kézzelfoghatóan vágyálomnak bizonyult és nyilvánvalóan összeomlott.

Az amerikai flottazömök felvonulására 3 utvonal kinálkozik. Az északi Alaszkáról indul ki és kereken 8000 km-rel rövidebb mint a Hawain átvezető. Az amerikai Alleuták utolsó szigete Attu, csak 1500 km-re fekszik Japán északi csücskétől. A kamcsatkai támaszponttól, Petropavlovszktól pedig 1000 km-re. Ennek az utvonalnak az alapja Alaszka, mellyel a csendesóceáni part mentén szárazföldi összekötő folyósót igényel az USA. Kanadától, illetve Angliától. Az 1000 km-es közbefekvő kanadai partsáv átadása valószinüleg már elhatározott dolog. Viszont az alaszkai ónbányák (Tinn-City nevü várossal a központban) és az ottani rendkivül bő olajvidék egyelőre exporttilalom alatt állanak, mert tartalékul szolgálnak végső esetre.

De hiába ennek az északi utnak a rövidsége. Egyelőre az USA-flottának fontosabb az, hogy Szingapur közelébe férkőzzön és védje meg — amig még védhető — Port Darvint, Jávát, Szumatrát. Másrészt itt rejtettebben tud felvonulni és biztonságosabban tudja gyülekeztetni az itt fennmaradt tengeri erőit a végső összecsapáshoz.

Az Uj-Zeelandon és a Port Darvinon át való megközelités 20.000 km-es utja négy hetet vett igénybe. S ahogy már egy hónappal ezelőtt megirt cikkemben rámutattam, ez a legvalószinübb felvonulási utja a kezdeti veresége miatt megfélemlitett amerikai haderőnek. E kezdeti vereség nélkül valószinüleg Hawain és Kamcsatkán át egyenesen Tokiónak irányult volna a zöm felvonulása. A mostani helyzetben azonban arra kell vigyáznia, hogy lehetőleg felfedezés nélkül érjék el Port Darvin bázisát és még az összeütközés előtt egyesülhessenek a Hawaiban, Manilában és Szingapurban lévő erőkkel. E koncentrációs törekvésekre enged következtetni az eddigi szingapuri angol tengerészfőparancsnok áthelyezése Port Darvinba, a Fülöp-szigetektől keletre meglepett két amerikai csatahajóról szóló tokiói megállapitás, hogy azok valószinüleg Port Darvin felé voltak utban, Wavellnek Batávián való felbukkanása, stb. stb. E gyülekezés jelei sokasodnak.

A szingapuri segélykiáltások és rádión át világgá kürtölt kerdés, hogy hol késik az USA flotta, eléggé jelzik a beavatkozás sürgősségét. Mert, ha Szingapur is elvész, akkor a döntő tengeri csata esélyei ujból rosszabbodtak.

Nemcsak a legnagyobb tonnatartalmu csatahajók befogadására alkalmas épitő és javitó dokk teszi Szingapurt fontossá, hanem az a tény, hogy egy a holland szigetvilág térségében vivandó tengeri csatához végtelenül fontos, hogy kinek a kezében van a gyülekezésre, pihenésre és tartalékok rejtésére felhasználható hadikikötő. Ezért érthető tehát, hogy a japánok erejük végső megfeszitésével igyekeznek Szingapurt és a Fülöp-szigetek megszállását siettetni és befejezni, még mielőtt az amerikai flottazöm ennek megakasztására beérkezne. Mert, ha az amerikai hajóhad távollétében Japán győzelmes foglalásait továbbfolytatja és birtokba veszi a hollandindiai szigetvilágot, akkor Amerika már csak Ausztrália megvédésére érkezhetik be, amelynek elfoglalása azonban Japánnak nem igen állhat érdekében. Ha Japán a hollandindiai szigeteken befészkelte magát és az ottani hadianyagtermelést megszervezi, elérte Amerikával szemben háborus célját és nyugodtan fordulhat további feladatainak teljesitése felé: Kina pacifikálására és ennek érdekében Burma megszállására és India felszabaditására, hogy igy Csangkaiseket erről az oldalról elzárva, végső erőtlenségre itélje.

Az USA-flottának tehát, ha a csendesóceáni háborus célt el nem akarja veszíteni, erre a térségre kell felvonulnia minden hajójával és mentől hamarább ide kell vonulnia, mert még sohasem volt olyan fontos az idő tényezője, mint éppen ebben a háboruban.

Szingapur tragikus sürgetése, a japán nyilatkozatok derüs fölénye biztositják az amerikai flotta hollétéről elterjedő mélységes homályt, melyet csak itt-ott világit meg egy-egy hir felvillanása. A szakemberek már érzik a drámai feszültséget, mely kezd hasonló lenni, mint most egy hónapja az Amerikára oly végzetes december 8-a előtti napokban. A csendesóceáni háboru második korszaka fog ezzel kezdődni, mert a zömök nagy tengeri csatája döntő lesz.

vitéz VAJNA VIKTOR

KI SOVÁNY és hizni akar

5 kilós sulygyarapodást is elérhet néhány hét alatt, ha beáll a megelégedett MALATON-élvezők sorába. A prof. Bang-féle Malaton erőtáppor gyors sulyszaporulatot idéz elő, mert magas tápértékü természetes anyagokat tartalmaz. Kellemes izénél fogva szivesen vett táppor ugy gyermekeknél, mint felnőtteknél. Teljesen ártalmatlan, gyógyszert nem tartalmaz. Hatása gyorsan jelentkezik, mint ezt számtalan hozzánk beérkezett köszönőlevél igazolja. Próbálja meg Ön is, szintén dicséri fogja. 1 doboz ára 2.20, 3 doboz 5.—, 6 doboz csak 8.— pengő. Ha megrendeléséhez mellékli ezen hirdetésünket, egy minta Ideál parfömöt küldünk Önnek ingyen. Irjon még ma: COSMOLABOR, Budapest 90. hiv. 1. N.

Miért nem táncolnak a fiuk?

Érdekes probléma, amelyre a bál előtt jó lesz vigyázni!

Indul a báli szezon.

Más években ugyan ilyenkor már derüs nyilatkozatok röppentek el a tevékeny bálelnökök ajkáról, délben tervezgetéssel, sejtelmes zsibongással volt teli a Váci-utca és környéke s a ruhaszalonok mélyén tühegyig menő csata dult ifj. és id. hölgyek között az estélyiruha érdekében.

Az idén más a helyzet.

Szinte a vihar előtti csenddel jellemezhetnénk az 1942-es év farsangjának előkészületeit. Ma is folyik a tervezgetés, készülődés, fő a bálelnökök feje és „fegyverkeznek" a leányos anyák, de egyelőre még nem biztos, hogy *lesznek-e nagybálak és mennyit engedélyeznek.* Egyik helyütt azt állitják, hogy *tizre adnak majd engedélyt,* másutt *csak ötöt emlegetnek,* a sötéten látók pedig azt hangoztatják, hogy *legfeljebb táncestélyeket lehet rendezni az idén, nagybálat nem.* Ki tudná a sokféle hiresztelés közt az egyedüli jólértesültet kiválasztani? Annyi biztos, hogy az idei rendkivüli idők minden vonalon a takarékosságot, önmérsékletet irják elő, de a Karnevál hercege bizonyára nem fogja cserben hagyni fiatal népét. Majd csak lesz valami!

Minket ez a kérdés most nem is érdekel tulságosan. Ha elmaradnának a nagybálak, lesz helyettük éppen elég *kisbál, táncestély és táncos összejövetel,* ahol kiugrándozhatja magát az ifju nemzedék, ha ugyan óhajtja. Előbb tisztázni szeretnénk ugyanis egy kérdést:

— *Akar-e vajjon bálozni a mai fiatalság?*

— *Hát hogyne! Micsoda ostoba kérdés ez?* — halljuk szinte a feleletet, holott nem is olyan egyszerü a dolog. Mert bizony több helyről azt a fura értesülést kaptuk, hogy ebből a szempontból *nem egységes az ifjuság állásfoglalása.* A leányok természetesen élénken ragaszkodnak a tánchoz, mint a legősibb és a legügyesebb „férjhódító" eszközhöz, *ám a fiatalemberek jelentős része ellenzi.* Kissé hihetetlennek hangzik az eset, nem is foglalkoznánk vele, ha nem történt volna meg...

A fiuk unják a táncot?

Az egyik egyetemi bajtársi egyesületben jöttek rá az idősebb vezetők, hogy *a fiuk unják a táncot.* Miután a jelenség többizben megismétlődött, nyiltan megkérdezték a fiukat: miért hagyják petrezselymet árulni a kislányokat, még a saját szórakozásukra rendezett mulatságokon is?

A válasz meglepő volt:

— Inkább *komoly előadásokat és összejöveteleket szervezzünk,* mint táncos teákat. Az élet nagy sorskérdéseivel foglalkozzunk és *ne üres bokázásban éljük ki magunkat.* Ma más időket élünk.

A kijelentés meghökkentette az egyetemista fiuk vezetőit, de még inkább a leányos mamákat, akik valami különös spleen-t, lelki elfáradtságot, idegfásult unalmat sejtettek a vészes szavak mögött. Aztán nyomozni kezdtek és megállapitották a következőket, amiket az ifjusági egyesület vezetője mondott el nekünk:

— Csináltunk komoly előadásokat a fiuk kivánsága szerint, *azok sem sikerültek.* Erre ismét szót értettünk velük és nagyon érdekes tapasztalatokat szereztünk Először azt, hogy a mai egyetemi polgárság jórésze *sokkal kedvezőbb anyagi lehetőségek közt él,* mint elődeik s igy bővebb szórakozási alkalmakat tud szerezni magának, ahol esetleg nem kell „fuvaroznia". Másodszor pedig a 18—21 éves fiuk már *öregeknek tartják a velük egy társaságban levő 20—24 éves leányokat* és nem szivesen foglalkoznak velük. Azt vitatják, hogy hozzájuk a 17—18 évesek illenek.

Az érdekes indokolás után megkérdeztünk egy-két 23 éves leányt is.

— *Lusták a fiuk, nem szivesen táncolnak* — vágták rá tömören. — Mi nem óhajtunk férjjelöltet fogni a nálunknál fiatalabb fiuk közül, ezt tessék megirni, de az a generáció, amelyikhez illenénk, éppen nemrégiben került ki az életbe, állásba ment s *egyelőre még pihen.* Sajnos, ezek nem nagyon járnak társaságba, nősülni meg egyáltalán nem tudnak.

Igen, itt megint elértünk az örök problémához, a házassághoz, amely sokkal jobban érdekli a hölgyvilágot, mint az óvatos férfiakat. A leányok minden áron forogni akarnak, *ők szivesen megelégesznek fiatal táncosokkal is,* amig végre kibujik óvatos elzárkózottságából az Igazi, aki minden tekintetben illik hozzájuk, addig azonban nem tehetnek mást.

— **És mi a fiuk véleménye *a tánc vagy nemtánc* ügyében? — néztünk utána.**

— Mi már őszintén megmondtuk, hogy „helyet a fiatalságnak" — szegezték le álláspontjukat. — Ezek a lányok 5—6 *éve berne élnek a társasági megmozdulások-*

Biztos a siker, ha a Nemzeti Ujságban hirdet

ban, sokkal fölényesebbek, ügyesebbek, mint mi, tehát bizonyos fokig gyerekként kezelnek bennünket. Már pedig a férfi mindig arra vágyik, hogy *a nő felnézzen rá, hogy ő legyen az okosabb, a tapasztaltabb, az erősebb,* ami a világért sem lehetséges akkor, ha a fiu pl. *elsőéves* tanárjelölt, a leány viszont már *harmadéves.* Nem érezhetjük jól magunkat ilyen helyzetben s *inkább a táncot is feláldozzuk,* mintsem nevetségessé váljunk önmagunk s a leányok szemében.

Ebben is van igazság.

Minden bizonnyal ez a néhány éves korkülönbség okozta a fiuk „lustaságát", akik nem szégyelték bevallani, hogy *férfiui hiuságukat sérti* a náluk idősebb leány titkolt, de mégis kiderülő fölénye. Ez az első pillanatra kissé nevetségesnek tünik fel, de ha visszagondolunk a saját ifjuságunkra, rájövünk arra, hogy *mi sem táncoltunk nagy lelkesedéssel* a nálunk idősebb „korosztállyal".

Az egyetemista egyesület segitett a dolgon és lázasan beszervezett néhány ifju hölgyet, akik most erősen javitják az eddigi leányok arányszámát, bár ezzel csak a fiukon segitettek, a leányokon nem igen. Ők ezután sem táncolnak többet, mint azelőtt, amikor *még egyedül voltak a parketten* és keserüen észlelték a fiuk fanyalgását.

Nem a rendkivüli idők, nem a fiatalság elfásulása volt tehát az oka annak, hogy imitt-amott megcsappant a táncolási kedv, hanem *a korkülönbség.* Ezen pedig nem tudunk segiteni, akármennyire is szeretnénk, ennélfogva sürgősen befejezzük riportunkat és szintén kimaradunk a táncból. Mi meg t. i. *már öregnek érezzük magunkat* hozzá . . .

KINIZSI ANDOR

Bulgár folyóirat a bulgár-magyar barátság szolgálatában

Az „Otec Pajszii" szófiai folyóirat legutóbbi számában *Antonii M. Nikolov* tollából rövid cikk jelent meg Magyarország és Bulgária viszonyáról. Irója hangoztatja a két nemzet közötti barátság maradandó értéket és jelentőségét az uj európai rend kiépitésében.

A nemzetünk iránti rokonszenvtől átitatott közlemény alábbi sorait idézzük:

— „A bulgár-magyar barátság megszületésénél a politikai sorsközösség, a magyarok és bulgárok közös győzelmei és csalódásai, valamint az ősrégi időben közös törzsről való leszármazás ténye játszott szerepet. A bulgár-magyar barátságnak, amelynek erős kimélyülését a társadalmi és politikai élet minden ágazatában különösen legutóbb nagy figyelemmel kisérjük, egészséges történelmi, politikai és lélektani alapja van. Nem politikai délibábok hatására, hanem két hősies nemzet józan ösztönéből, hogy minden erejükkel biztositsák boldogulásukat, indult életerős fejlődésnek a bulgár-magyar együttmüködés."

— „A bulgár-magyar viszony, mint a multban, ugy a jelenben is nemcsak igen gazdag tényleges adottságokban, de nagy jelentőséggel is bir. Rajtuk épül fel az a komoly érzelmi barátság, amely az évszázadok minden próbáját kiállta és uj adottságokkal gazdagodva, fokozatos felemelkedéshez vezethet."

— „Ez a barátság különösen megerősödött a két egymás közelében élő népnek az 1915—18. években viselt háborujának megpróbáltatásai folytán. Az egyformán átélt közös győzelmek örömei és a legyőzötteket sujtó azonos sors, amely kinpadra vonta a két vitéz nemzetet, a legbiztosabb kapcsolatot teremtette meg a bulgárok és magyarok között. Trianon és Neuilly — ez a két, az egész müvelt emberiség előtt szégyenletes név — láthatatlan szálakat teremtett, amelyek: utján megdönthetetlenül született meg a bulgár-magyar bajtársiasság gondolata. A páriskörnyéki békeparancsok erőszakos intézkedései ellen együttesen vivott küzdelem a bulgárokat és magyarokat épp ugy testvérekké tette ebben a harcban, mint ahogy testvérek voltak az előbbi háboru nagy megpróbáltatásai korszakában. Ezért Magyarország minden ujabb sikere örömet jelentett Bulgáriának, mint ahogy a mi részünkről a nemzetközi igazságtalanságok ellen kivivott eredmények is ösztönösen megörvendeztették a mi magyar barátainkat."

A folyóirat hivatalos szócsöve a legnagyobb bulgár társadalmi szervezetnek, az Otec Pajszii Nagybulgár Szövetségnek, amely világhirü elnökének, Genov professzornak vezetésével állandóan értékes propagandamunkát fejtett ki az igazságtalan békeszerződések megváltoztatásáért.

A folyóirat hasábjain az elmult években is számos értékes cikk jelent meg nemzetünk igazságos törekvéseiről és a magyar és bulgár népet összekapcsoló sorsközösségükről.

Meghalt a 112 éves magyar Mathuzsálem

Rövid jelentés adta hirül, hogy Kolozsvárt 112 éves korában meghalt Jób Ferenc negyvennyolcas honvéd, Erdély és valószinüen egész Magyarország legöregebb embere. A „Keleti Ujság" érdekes részleteket közöl a magyar Mathuzsálem életéről. Hat esztendővel ezelőtt még felesége is volt Jób apónak, de nem az első, hanem a harmadik. Talán negyedszer is elszánta volna magát a nősülésre, ha még néhány esztendőcskét engedélyezik számára a sors.

Jób Ferenc hosszu életével megcáfolta azt a tételt, hogy a dohány és a szesz röviditi az emberi életet. Barnára érett, szép tajtékpipája még az ágyban sem hiányozhatott a szájából s ha egy pohárkával ihatott valami jófajta szeszből, szinte megfiatalodott. Százhat éves korában egy szál haja sem hiányzott. Hosszu szakállt viselt s nemrégen még kapálgatott a kertben és szaporán kocogott kis telkén, amelyet a románok alatt negyven lejért adott haszonbérbe. Ebből a negyven leiből (1 pengő 30 fillér), meg a szomszédok jóságából éldegélt. Igaz, hogy a várostól is élvezett havi husz pengő kegydijat. Jób bácsi 1848-ban Petőfi katonatársa volt Bem apó seregében. Hüségesen őrizte holtáig a negyvennyolcas honvéd ruhát, amelyben holnap, vasárnap az öreg hadfit örök obsittal elbocsátják.

Házacskájában ezen a télen már nagyon szigoru lett a hideg, mert erőtlen lábaival nem nagyon tudott tüzelő után járkálni. Egyik jólelkü szomszédasszonya attól félt, hogy megfagy, talyigára tette hát Jób apót és elvitte saját lakására. Ott hunyta le aztán örök álomra sok csodát látott vén szemeit. Halála előtt való napon mondogatta gondozójának, hogy szeretne még vagy öt esztendőt élni. De most már mennie kellett. Behivta őt is az égi trombita szava a halál néma dandárjába.

Uj falképek diszitik a máriabesnyői kegytemplomot

Pesttől nem messze, a gödöllői utvonal mentén fekszik, hegyektől övezett völgyben az országos hirü bucsujáróhely, a kapucinus atyák máriabesnyői temploma. Kis dombon emelkedve éberen vigyáz a községre — télen inkább az üresen álló nyaralókra. De megváltozik a kolostor élete a tavasz közeledtével, nagy csoportokban érkeznek az ország legtávolabbi vidékeiről is az áhitatos bucsujárók, hogy leróják tiszteletüket, vagy ujabb fohásszal forduljanak a Boldogságos Szüz felé.

Érdekes története a középkor századaira nyulik vissza. A falu először az *Iván*-család birtokában volt, majd *Zsigmond* király vette el tőlük, pártütésüket büntetve. Erre területek el birtokai később *Mátyásnak*, az igazságosnak is. A virágzó életet és a gazdagodó községet majd a hosszu török uralom teszi tönkre, elsodorják az ősi települést. Helyén uj élet csak 1758-ban kezdődik, amikor gróf *Grassalkovich* Antal elhatározza, hogy a régi premontrei templom helyén *a lorettoi Szüz* tiszteletére uj kápolnát emel és ezt a kapucinus atyák gondjaira bizza. Ezidőben valószinüleg még látható volt a háromszáz esztendős templom több maradványa s e szép emlék birhatta a grófot nemes elhatározására. A kegyeletes emlékezés szerint az uj épitkezés megindulásakor az egyik kőmüves csodálatos álmot látott és titkos szózatot hallott: *„Ha a templom romjai közt, ahol hajdan a kőoltár állott, ásni fogsz, szép tárgyat találsz."* Igy látott munkának a buzgó ember s rövid munka után megtalálta a *Boldogságos Szüz Mária* csontszobrocskáját. A csodálatos lelet diszitésére gróf *Grassalkovich* huszonhárom brilliánst ajándékozott és finomművü ezüst szekrénykébe foglaltatta.

A kápolna felépülte után a csodálatos hir hallatára egyre nagyobb csoportokban érkeztek az első zarándokok. Pár évvel később fölépült a kolostor, a *Grassalkovichok* pedig természetbeni adományaikkal segitik a rendet. A család kihaltával a birtokok az állam tulajdonába kerültek s az állam is a régi hagyományok alapján támogatja a szegénységet fogadott szerzeteseket.

A templom és kolostor eddigi történetét főleg azok a csodálatos események jelzik, melyek a hagyomány szerint számos gyógyulásról és testi fölépülésről számolnak be. A zarándokok lelki békességért, vigaszért járnak az egyszerü és nemes barokk falak közé.

Az immár kétszázéves templom nemcsak történetével hivja fel a szemlélődő figyelmét, de egyszerü és nemes, nyugodt és előkelő téralakitásával, épitészeti formáival, higgadt szerkezeti felépitésével is. Rendületlen hüséggel szolgálja a hivők seregét — de elfáradt a hosszu évek során s szükségessé vált ujabb tatarozása és diszitése. P. *Bögözy* Vilmos, a ház főnöke mindent megtesz, hogy szép és kellemes környezetet varázsoljon az Istenháza köré. Ő épittette az uj zarándokutat, ő teremtette meg a pompás iskolát és ő vont sétányokat a hepehupás dombok oldalába. Ujra vakoltatta és festette az egész templomot s hogy diszesebbé váljek, hogy nagyobb pompával fogadhassa az érkező zarándokokat, mennyezetét, oldalfalait, iveit, hatalmas méretü falképekkel diszittette.

Márton Lajos festményei

A nagyszabásu müvészi munka megindulásakor három festőművészt biztak meg a tervek elkészitésével: *Márton* Lajost, *Thury* Györgyöt és *Döbrentei* Gábort. A festők nehéz probléma megoldására vállalkoztak, a barokk külsőnek ellent nem mondó hangon kellett megfogalmazniok mondanivalóikat. Az első falképek elkészülte után az atyák a továbbiak megfestésével már egyedül *Márton* Lajost bizták meg. Ő oldotta meg a legjobban a barokk stilussal összehangzó falképek szellemét, anélkül, hogy feladná egyéniségét és anélkül, hogy utánzóvá válnék. Szines és változatos elevenhatásu csoportokat állit a mennyezetek, a belső ivek és a belső falak térrészeibe. Kettős föladatot vállal: egyik szemével a templom általános hangulatát figyeli, a másikkal saját művészetét igyekezik a legmagasabb teljesitményre fokozni. Nem volt ismeretlen terület számára a fal, nevét főleg finom és gyakorlott kézjárással müvelt rajzai tették ismertté. A máriabesnyői sorozat immár hetedik, vagy nyolcadik falképe. Tisztán mérhető le rajtuk a biztos technikai és stilusbeli készültség.

A festmények méltó módon gazdagitják a nemes kiképzésü templombelsőt. Óvakodnak minden szertelenségtől és tulzástól, a biztos középutat választják, a régtől kialakult hagyományos szépségeket tartják tiszteletben. A legnagyobb békében férnek meg a barokkal és pontosan alkalmazkodnak a megörökitendő eseményekhez. Elvük szerint érthető és világos módon tanitják a templom közönségét, vezetik a hit teljesebb megértése felé.

A falképek alapja a biztos rajztudás, melyet friss szinekkel varázsol életteljessé. Kitünő ismerője a távlatoknak, a rövidülésnek, a technikai megoldásoknak. Nem szolgálja a legujabb festői törekvéseket, a józan természetelvüség hivéül szegődik, többre becsüli a biztos csapást a próbálkozásoknál, melyek esetleg a bizonytalanság felé vezetnek. *Márton* Lajost készültsége és mély hite óvja a tévedéstől. Kellemes, tiszta látvánnyá válnak képei az érdeklődő szemlélők előtt. Hiven tolmácsolják a bucsujáró kegytemplom évszázados hangulatát, minden zökkenő nélkül illeszkednek a nemes mult keretébe.

Az uj külsőbe öltöztetett istenháza a kapucinus rend művészetpártoló szellemét, őszinte áldozatkészségét és nemes hagyománytiszteletét dicséri.

RADOCSAY DÉNES

Nem él egészségesen

a városi ember. Az elpetyhüdt izomzatot, a kimerült idegzetet felüditi a rendszeres fürdőzés! Budapest székesfőváros a köz egészségét szolgálja a thermális vizü Szent Gellért, Rudas, Szent Imre és Széchenyi gyógyfürdőiben.

Nagyobb ingatlan-eladások a fővárosban

Legutóbb a következő nagyobb ingatlanok cseréltek gazdát Budapesten: özv. Jovanovits Istvánné és birtoktársairól a m. kir. Kincstárra 24726. hrsz. 1,050.000 pengőért, Wesely Rózáról Berger Lászlóra 31.503—14. hrsz. 148.000 pengőért, Vadász Tibornéról Grosz Viktor és nejére 25589/2. hrsz. 220.000 pengőért. Sobiesky János-utca 38. sz. alatti Bérházhasznosító kft. cégről Gipsz Ferenc és birtoktársára 37233. hrsz. 166.000 pengőért, Feldmann Józsefné és birtoktársairól Abisch Ferencre 32709. hrsz. 450.000 pengőért, dr. Erdélyi Jenő György és birtoktársáról Heller Henrik és nejére 25589/2. hrsz. 200.000 pengőért, özv. Spitz Izidor Imrénéről Adler Imre és birtoktársaira 25228. hrsz. 120.000 pengőért, Szedő Antalról Pless Ferenc és birtoktársaira 31618/4. hrsz. 137.000 pengőért, özv Gregor Nándornéról özv. Bátyay Zsigmondné és birtoktársaira 28983. hrsz. 107.000 pengőért, Nemes Mór Marcelné és birtoktársairól Löwenthal Lászlóné és birtoktársára 25517. hrsz. 285.000 pengőért, Sipos Gyula és nejéről London Bernát és birtoktársaira 27545. hrsz. 280.000 pengőért, Szántó Adolf és nejéről dr. Winter Rudolf és nejére 29989/5. hrsz. 112.000 pengőért, Schusdek Jakabnéről Erdős Zsigmond és nejére 36565. hrsz. 200.000 pengőért, Bakk Zoltánnéról Kőbányai Polgári Serfőző és Szent István Tápszerművek rt. érdekkörébe tartozó vállalatok vállalati nyugdijpénztára 29424. hrsz. 241.666 pengőért, Porticus Épitő rt. cégről Kápolka József és birtoktársaira 24125. hrsz. 290.000 pengőért, Központi Váltóüzlet rt.-ről Magyar Országos Központi Takarékpénztár elismert nyugdijpénztárára 36899. hrsz. 580.000 pengőért, Nyáry Liviáról Magyar Szövegirók, Zeneszerzők és Zeneműkiadók Szövetkezete nyugdijalapjára 36594. hrsz. 800.000 pengőért, Kapus Mihályról kk. Bohrer Margit Judit és birtoktársára 35684/2. hrsz. 110.000 pengőért, dr. Vezsenyi Jenő és birtoktársáról Dreher Haggenmacher Első Magyar Részvény Serfőzde rt.-ra 36345. hrsz. 1,450.000 pengőért, Tamok Józsefről Kleisz Jánosra 31608/21. hrsz. 150.000 pengőért, Csengeri-utca 20. sz. bérház rt.-ról Klinger Pálra 34033. hrsz. 160.000 pengőért, dr. Sebők Lajosról özv. dr. Glückstahl Zoltánnéra 37314. hrsz. 115.000 pengőért, özv. Paul Pálné és birtoktársáról dr. Tarcsay Izabellára 32628. hrsz. 400.000 pengőért, Kaplony József és birtoktársairól Kaufmann Lászlóra 28925. hrsz. 410.000 pengőért, dr. Roth Pál és nejéről Biber Művek kátrányipar rt.-ra 36102. hrsz. 120.000 pengőért, Stumpf Sándornéról Fekete Györgynére 27015. hrsz. 150.000 pengőért, dr. Vogel Károly és birtoktársairól Varga László és birtoktársára 32366. hrsz. 200.000 pengőért, Fejes Kálmán és birtoktársairól Brubony József és nejére 27223. hrsz. 85.000 pengőért, Fuchs G. Első Magyar tizedes és százados hidmérleggyár rt.-ról Kiss Géza és nejére 27855. hrsz. 175.000 pengőért, Lux Endréné és birtoktársairól Straub Jánosra 37886. hrsz. 127.000 pengőért, Európa Irodalmi és Nyomdai rt.-ról dr. Papp Oktávia Ottó és nejére 29189. hrsz. 310.000 pengőért, Szigeti Antalnéról dr. Vogel Károly és birtoktársaira 29805/13. hrsz. 265.000 pengőért, Braun Albert és birtoktársáról Ilkovics J. Jakab és birtoktársára 25391/5. hrsz. 210.000 pengőért. *(Folytatjuk.)*

Halálos itélet Németországban

Berlin, január 10.

Szombaton a reggeli órákban kivégezték Karl *Sachs* ötvenegyéves fuldai lakost, akit január 3-án a casseli rendkivüli törvényszék *halálraitélt a Führer rendelete alapján,* amelynek értelmében halállal büntetik mindazokat, akik a gyapjunemü-gyüjtést megkárositani próbálják. *Sachs a gyüjtési akció megbizottjának adta ki magát* és gyapjunemüt gyüjtött a katonák számára, azokat azonban maga értékesitette. *(NST)*

Márton Lajos

Törökné Kovacs Hermin

— **Margitvirágok.** Boldog Ma
aranyszívű leánykájának
gozza fel mese alakjába
Márton Lajos rajzaival,
Díszkötésben ... ...

Márton Lajos

Gyermekeknek

egyensúlyozottságát. (Tóth Tihamér) 3.50

— **Amit a serdülő leánynak tudnia kell.** A serdülőkor felvilágosításának nehéz és felelősségteljes munkájában a katolikus világnézet alapján álló szakorvos megbízható segítséget jelentő, kiváló, sok szeretettel, hozzáértéssel megírt könyve. Márton Lajos rajzaival. Fűzve 3.50

A Szt István Társulat könyvei.
1941.

Márton Lajos

1941

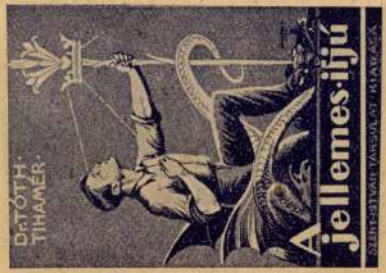

tettol áthatott, apostol ...
16—24 éveseknek. Márton Laj...
pompás díszkötésben, tokban ... ... | 30.—

A Szent István Társulat
könyvei 1941.

Székely Nándor:

— **Krisztus apródjai.** A kis Balajthy Péter megható regénye arról, miként kapcsolódik bele a gyermekek kereszteshadjáratába, hogy «megvédelmezze az Üdvözítő sírját». 12—16 éveseknek. Márton Lajos rajzaival, félvászonkötésben ... 3.—
Díszkötésben ... ... 4.—

A Szent István-Társulat könyvesboltjai külföldi könyveket is készséggel beszereznek. **81**

Márton Lajos

A Szt István Társulat könyvei. 1941.

Márton Lajos

1941	Ifjúsági olvasmányok
	Pengő
Blaskó Mária: **Királyi sarj.** Rendkívül színes, érdekfeszítő elbeszélés keretében Szent József életét írta meg Blaskó Mária ebben a kötetben lenyügöző szépséggel. 12—18 éveseknek. Márton Lajos rajzaival, félvászonkötésben ...	4.50
díszkötésben	6.—
— **Pityu.** Pityu nagy lurkó, de ártatlanszívű; egy szerencsés kimenetelű baleset után a kórházban megismerkedik Jézuskával s őt választja hűséges barátjának. 8—12 éveseknek. Márton Lajos rajzaival, díszkötésben	3.20
— **Szívecske.** Az élet körülményei folytán otthonából modern környezetbe jutott jószívű kisleány megható küzdelme azért, hogy megmaradjon az, ami volt, mindenkinek a «Szívecskéje». 9—12 éveseknek. Márton Lajos rajzaival, díszkötésben	3.30
félvászonkötésben	2.30

A Szent István Társulat
Könyvei 1941.

A Beautiful Tricycle
Pictures 1891.

LACZKÓ MÁRTA: **Albert király szekere.** Ez az ifjúsági regény nemcsak a multat varázsolja ifjú olvasói elé, hanem egy inasgyerek érdekes sorsán keresztül a becsületes, kitartó munka diadalát is megragyogtatja. 10—14 éveseknek. Márton Lajos rajzaival, díszkötésben 2.80

A Szent István-Társulat könyvesboltjaiban bőséges választékot talál.

Márton Lajos
Szent István Társulat Kiadv.
1941

KRISTON ENDRE: **Patkó Pista.** Kriston Endre püspök nagy szeretettel és sok művészettel megírt ifjúsági elbeszélése, Márton Lajos pompás képeivel. 8—12 éveseknek. Félvászonkötésben 1.80
Díszkötésben 3.20

LINTNERNÉ F. VILMA: **Jézuska pajtásai.** A Gyermek-Jézus alakját hozza közelebb érdekfeszítő elbeszélések keretében a mindegyre hidegülő gyermekszívekhez. Márton Lajos képei díszítik a kedves könyvet. 6—10 éveseknek. Díszkötésben 2.80
Félvászonkötésben 1.80

LINTNERNÉ—JÁSZAYNÉ: **Magyar fészkek fiókái.** A gyermekek iskolaévének és boldog otthonának képét mutatja be a könyv érdekes elbeszélések, versek, játékos mókák keretében. 6—12 éveseknek. Márton Lajos rajzaival, díszkötésben ... ... 5.—

»UNIÓ«
NYOMDA- ÉS KÖNYVKIADÓ SZÖVETKEZET
7725
KOMÁROM
NÁDOR U. 29.
TELEFON: 80.

Tek.
" EURÓPA" lapterjesztő rt.

Budapest V.
Rothermere u.12.III.2.

Nyilvántartva

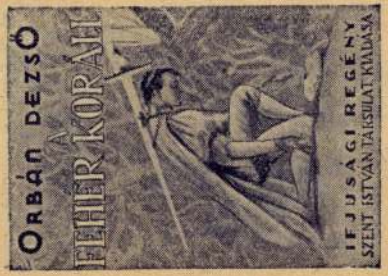

ORBÁN I … ifjúsági regénye csodá … a kitűnő mese- mond … kes elbeszélése szinte … rök Róma cso- dálat … —16 éveseknek. Márt …	4.—

Márton Lajos

A Szent István Társulat könyvei. 1941.

Montenegro

Márton Lajos

Festő

Magyar Nemzet

1947. aug. 7

Ki hol vásárol szívesen

A Magyar Közvélemenykutató Intézet megkérdezte a közönséget, hogy hol vásárol a legszívesebben. Az első kérdés az, hogy ki hol szerzi be kedve szerint *élelmiszerszükségletét*, a második, hogy ki hol vásárol *egyéb* árut. Élelmiszert a közönségnek mintegy 27 százaléka *piacon* vásárol, cca 16 százaléka *csarnokban*, kb. 3 százaléka *áruházban*, 11—12 százaléka *Községi élelmiszerüzletben*, 6—7 százaléka *szövetkezetben*, mintegy 28 százaléka élelmiszerüzletben, 4 százaléka termelőtől szeret vásárolni. A tanulság tehát az, hogy a közönség a szabadkereskedelem híve és százalékban csupán szerény hanyadában vásárol a Községinél, vagy szövetkezetben — legszívesebben.

A statisztika természetesen nem mutatja ki, hogy de facto hol vásárolnak a megkérdezettek, mert bizonyára vannak olyanok, akiknek hatósági jegyei valamilyen szövetkezetre vannak érvényesítve, tehát piacon, csarnokban, élelmiszerkereskedőknél a legszívesebben csupán — *vásárolnának*.

A statisztika második pontja megállapítja, hogy a közönség szerint *még a kereskedelemhez is kell szakértelem*. Úgylátszik a vevőt nem lehet meggyőzni arról, hogy kereskedők szintétikus úton, kinevezéssel is előállíthatók. Áruházban vásárol a megkérdezettek mintegy 20 százaléka, szövetkezeti boltban mintegy 15 százaléka, *szaküzletben cca 60 százaléka*, egyebütt a vevők 6 százaléka vásárol a legszívesebben.

Svéd film Budapestről

Budapestről szóló filmet mutattak be Stockholmban a svéd Európasegély propagandaestjén, amelyen Eveld *Johannesson* képviselő beszámolt magyarországi útjáról.

A palesztinai választások eredményei

Most zajlottak le Palesztinában a 22. cionista kongresszus kiküldötteinek választásai. A szombaton Budapestre érkezett távirat szerint az eredmények a következők: *szocialista cionisták* 74.000, *sómer* (marxista cionisták) 23.000, *baloldali szocialisták* 22.000, *vallásos cionisták* (mizrahi) 24.000, *polgári cionisták* (klál) 17.000, *revizionisták* 28.000, kisebb pártok 7000 szavazat. Így tehát munkáspárti többség alakult ki.

A zagyvapálfalvai üveggyár teljes üzemben

Az iparügyi minisztérium meghívására a sajtó meglátogatta a zagyvapálfalvai üveggyárat, amelyet a németek a háború folyamán teljesen kiürítettek. A vezetőség az ottlakó 250 munkás segítségével a gyárat teljesen újjáépítette, úgyhogy az ma már teljes kapacitással működik. Jelenleg tízezer négyzetméter üveget gyártanak naponként, ami azt jelenti, hogy rövidesen megszűnik az országban az üveghiány.

Az iparügyi minisztérium részéről Szakasits Antal és dr Jancsár József osztályfőnökök, dr Fürder Mátyás, Perják Dénes és dr Kalina Herbert miniszteri tanácsosok, az újjáépítési minisztérium részéről dr Helle János osztályfőnök kísérték el a nagyszámú sajtócsoportot Zagyvapálfalvára, ahol a gyárvezetőség részéről Fehér Tivadar, Richter Bertalan és Takácsi Ernő igazgatók és Iványi Gyula üzemi bizottsági elnök fogadták a vendégeket. A gyár kapacitása napról-napra növekszik és kilátás van arra, hogy a belső szükséglet fedezése után exportra is dolgozhat.

D. S.

Endre László nem szerepel a máriabesnyői templom freskóin

A Művészeti Tanács még a nyár folyamán határozatot hozott arról, hogy a háborús bűnösök képmásait, amelyek egyes templomi freskókon találhatók, minél előbb el kell távolítani. Egyes közéleti személyiségek, mint egyházi adakozók, vagy mint a templomok pártfogói kerültek ezekre a freskókra és egy részük később háborús bűncselekményeket követett el. Egyes lapok ezzel kapcsolatban példaként hozták fel a máriabesnyői búcsújáró-templom egyik freskóját, amelyen állítólag *Endre* László*t* örökítette volna meg *Márton* Lajos festőművész. A Művészeti Tanács erre határozatot hozott, amelyben *elrendelte Endre László arcképének a freskóról való eltávolítását.*

A határozat katolikus körökben nagy meglepetést keltett, majd annak nyomán megindult a rendőri nyomozás is. *Márton* Lajos igen határozott hangon tiltakozott a határozat és az abban foglalt megállapítások ellen. Kijelentette, hogy *Endre* László *egyáltalán nem szerepel a freskón, az a zarándok, akiben egyesek Endre Lászlót vélték felismerni, dr Németh Sándor ny. kultuszminiszteri számvevőségi főtanácsost ábrázolja*, aki a templomrestaurálás terén nagy érdemeket szerzett. Ezt megerősítette egy nyilatkozatban dr *Breszlóczy* Miklós apostoli protonotárius kanonok, min. osztályfőnök és maga dr *Németh* Sándor is. Az államrendőrség gödöllői járási kapitánysága nyomozást folytatott az ügyben és annak eredményeként hivatalos végzésben megállapította, hogy *a máriabesnyői templom freskójának kifogásolt alakja nem Endre László, hanem dr Németh Sándort ábrázolja.*

A Művészeti Tanács határozata ezek után természetesen tárgytalanná vált. Tisztázásra vár még az a kérdés, *hogyan hozhatott határozatot a Művészeti Tanács megbízható adatok nélkül, puszta föltevés alapján?* Kétségtelen, hogy a körültekintés, a gondosság minimális mértékével el lehetett volna kerülni az egész bonyodalmat, amely semmiképpen sem öregbítheti egy közhatóság tekintélyét.

Anday koncertje

Az ária- és dalest benfenteseit első sorban az izgatta, milyen állapotban van ma a neves magyar kamaraénekesnő organuma, ez a sajátosan érces, alt fekvésben is telt mezzo. A populárisnak mondható műsort indító *Mozart* Kantate és *Händel* Largo még nem volt az igazi. Kissé „mű", befogott és nem is teljesen tiszta, de most is fémfényű és szárnyaló hangok keltek életre. A *Schubert* An die Musik még nem volt vallásos áldozat a muzsika oltárán, de a *Post* s méginkább az *Erlkönig* már élményt jelentett. *Anday* Piroska remekül formál, indítása, kerekítése rögtön a lényeget ragadja meg s szövegmondása ideális. A nyugati, azaz pontosabban a német zenekultúra, de nem a *Lied*, hanem a hangversenydal s az ária eszményeit testesíti meg. Mimikával dúsan színezett előadása kapcsán vannak, akik modorosságot emlegetnek, pedig mindössze elszoktunk a fűtöttségtől, a temperamentumtól. *Anday* Piroska pompás színjátszó készsége a pódiumon is színpadot teremt s a *Carmen*-részletek voltak a leghatásosabbak.

(G. E.)

Az Ujságíró Szövetség sajtóankétja

Az igazságügyminisztériumban most készül az új sajtótörvény. Ebből az alkalomból az Ujságíró Szövetség ankétot rendezett, a törvényen dolgozó minisztériumi tisztviselők, neves sajtójogászok és a napilapokat képviselő ujságírók bevonásával. Az ankét első ülését dr *Györgyösi* Nándor, az Ujságíró Szövetség főtitkára vezette le. *Auer* György főállamügyész, *Zalán* Kornél miniszteri tanácsos, az új sajtótörvény referense, *Bónyi* Adorján, *Erdődy* János, *Hegedüs* Gyula, *Kemény* István és *Szdva* István ujságírók, dr *Berend* Béla, dr *Farnagó* László, dr *Fery* Sándor, dr *Földes* István és dr *Kádár* Miklós sajtójogászok felszólalásaiban felvetették az új sajtótörvény valamennyi elvi és gyakorlati problémáját. Az ankét úgy határozott, hogy a tisztázott szempontok alapján részletekben vizsgálja meg folytatólagos ülésein az ezidőszerint érvényben lévő sajtótörvényeket és megteszi javaslatait azok reformjára, vagy — amennyiben szükségesnek mutatkozik — új szakaszok beiktatására. *(MOT)*

Egy kislány már fedél alá juthat...

Kaptuk a következő levelet:

Mélyen tisztelt Szerkesztő Úr! Mint a Budapest Székesfőváros Gyermek- és Ifjúságvédelmi Központ társadalmi osztályának elnöke, igen kérem, az Üdv Hadsereg éjjeli menedékhelyén talált *Zsádonyi* Ágnes kilencéves tanuló címét velem közölni, hogy intézményeink egyik otthonában teljesen ingyen elhelyezzem. Tel jes tisztelettel: *Nagel* Marcell, a Bp. Szf. Gyermek- és Ifjúságvédelmi Közp. társadalmi elnöke.

*

Zsádonyi Ágnes «lakcíme»: az Üdvhadsereg Szerdahelyi-utcai női menhelye.

Nevezzenek el utcát Fledderus holland konzulról

Mozgalom indult, hogy a nemrégen elhúnyt Clinge *Fledderus*, budapesti holland főkonzulról *utcát nevezzenek el Budapesten.* Fledderus 35 éven át volt holland konzul Budapesten, s ebben a minőségben megbecsülhetetlen szolgálatokat tett *a magyar gyermekek megmentése érdekében.* A holland követségen, Teleki Pál-utca 22. szám alatt a fővárosi társadalom részéről már igen sokan aláírták azt a kérvényt, amely a Közmunkatanácstól kéri az utcaelnevezést.

Megjavították a repülés távolsági világrekordját

Az amerikai haditengerészet «Truculent turtle» (Harcias teknősbéka) nevű őrjárati bombázógépe közbeeső leszállás és üzemanyagfelvétel nélkül 18.084 kilométert repült és ezzel új távolsági világrekordot állított fel.

A «Truculent turtle» Lockheed Neptun gyártmányú, P 2 V típusú, kétmotoros bombázógép az ausztráliai Perthből indult el és az északamerikai Egyesült Államokban lévő Columbus (Ohio állam) mellett ért földet. A gép 55 óra 18 perc alatt, óránként 327 kilométer állagos sebességgel repülte végig a 18.000 kilométert meghaladó távolságot.

Az indulásnál a gépet üzemanyaggal úgy túlterhelték, hogy csak három rakétatöltésű úgynevezett startpalack működésével emelkedett a levegőbe. A rakéták alkalmazása mellett is több mint 3 kilométeres nekifutás után érte el a gép az emelkedéshez szükséges sebességet.

A rekordrepülésre a gép a négy főnyi hajózó személyzeten kívül csak egy utast vitt magával: egy kengurúcsemetét.

K. F.

Kis- és apróhirdetések

DÍJSZABÁS

Kisbirdetés mm-sora köznap 0.60, vasárnap 1 frt. — Apróhirdetés szavanként köznap 0.30, vasárnap 0.50. — Állástkeresőknek köznap 0.20, vasárnap 0.30. — Az első és minden vastagon szedett szó 2 szónak számít.

ADAS, VÉTEL
Minden kereskedő
legolcsóbb papíráru bevásárlási forrása
György Imre
papírárunagykereskedő,
IV., Deák Ferenc-u. 15.

ALPACCA evőeszközök
Bor- és sörkimérőpultok
asztalok székek
vendéglői és kávéházi felszerelések, villany- és gáz hűtőszekrények
VESZEK — ELADOK.
HEXNER
üzletberendezési vállalat kft., Király utca 25. Tel.: 227-073.

Villanytűzhely, 220 Voltos, kétlángú, kétsütős, kifogástalan állapotban, 400 forintért eladó. — Megtekinthető 9—2-ig Mozsár-utca 12. Reis elektromos-üzem.

SÖR-kimérő
pultok, vendéglő-, kávéház-berendezések, székek, asztalok, biliárd-asztalok olcsón
Rosenfeld
Népszínház-u. harmincegy. Telefon: 139—274.

PERZSASZŐNYEGEK
magas áron vesznek.
Wesselényi-utca huszonkilenc. I. 5.

Gáz- és villanyhűtőszekrényt veszek
AUDION
VI., Nagymező-u. 31. Tel.: 123-129.

Veszek
magas áron író- és számológépet (sérülteket is) és villamossági cikkeket. Áruforgalmi. Király-u. harmincegy. Telefon: 228—309.

Vegyszereket
veszek. Dr. Zalán, Röppentyű-u. hatvankettő.

Keszlyűbélést
és 30/2 műrost fonalat veszek.
Ey-dy üzlethéz, Rákóczi-út 60.

Használt AJTÓK, ablakok, faanyag, tégla, parketta, kád
stb. olcsón. Deutsch Bontási anyagtelep, IX. Soroksári-út harminc.

El kell adni
régi értéktárgyait, felesleges holmijait? Legjobban értékesíti Fuchs Kárl ált. ker. ügynöksége. Petőfi S.-u. kilenc Tel.: 181—073.

Ágytollat, pelyhet
ismét szállít utánvéttel, megbízható minőségben és árban. Kacsender József, Kisküntfélegyháza. Kérjen mintát!

Veszek szőrmét
nyersbőrt
bundát.
Barna Andor, VII., Wesselényi-u. harmincegy. Tel: 423-737. 91

VENNÉK
külföldi megbízóim részére
BRILIÁNST, ebédlő és összekötőszőnyeget, pianinót v. zongorát, pénzszekrényt, 12 személyes étkészletet, perzsakabátot, 10-től 2 ig.
MAJOROSI, Esterházy-utca 17.

Különleges kivitelű Mikulás és karácsonyi szaczókat karácsonyi csomagoló papírt legolcsóbban
SZÁSZ
papírüzemből
VI. SZÉP-U. 44. TELEFON: 120-696.

Gyógyszeres ÜVEG,
Palackok, Vegyszeres üveg.
TÉGELYEK, kozmetikai üvegáruk
FRIED
Akácfa-u. harminckettő. Tel.: 226-023.

ÜVEG
ballon és demizson
ISMÉT KAPHATÓK.
FRIED
Akácfa-u. harminckettő. Tel.: 226-023.

Ablakkittet
Ia minőségben olcsón szállít.
FRIED
Akácfa-u. harminckettő. Tel.: 226—023.

Üvegárut, porcellánt, palackot vesz
FRIED
Akácfa-u. harminckettő. Tel.: 226-023.

Zsíros és lekváros
köcsögök
OLCSÓN KAPHATÓK.
FRIED
Akácfa-u. harminckettő. Tel. 226-023.

TRIOS ruhafesték
Most olcsón vehet
rádiót, varrógépet, villany- és táskaramenfont, irodai- és táskaírógépet
MOLNÁRNÁL
Bp., XI., Bartók Béla-út 41 (volt Horthy Miklós-út). Tel.: 258-214.

Bor- és sörkimérőpultok
jégszekrények és bevitások a
KÉSZITŐNÉL
legolcsóbbak.
NUSZBAUM
Bercsenyi-u. hét.

Veszek és eladok
írógépet, számológépet, varrógépet, gramofont, rádiót, márkás porcellánt, festményt, antik bútort, hagyatékot és perzsaszőnyeget
Domány 36
Nagymező-utca Telefon: 122-078.

Üveggpótló
1 négyzetméter = 5 P
Kizárólag: IX., Kinizsy-utca 17. Telefon: 189-692.
Javítást vállalunk.

Ponyva-zsák vétel, eladás Ungár
Király-u. 14 és Rákóczi-út 42.

Gyorsmérlegek Nationalkasszák
eladása-vétele.
Rosenfeld
Népszínház-utca 31. Telefon: 139—274

TÉGLA
1000 drb 60 forint
bontásból nagy mennyiségben
NOVODOMUS
II., Tégla-utca hat.

Fürdőszobaberendezések szaküzlete
Bajcsy Zsilinszky-út 4. Tel.: 125-215.

OLCSÓ ÉPITŐANYAGOK
bontásokból
Pesten és Budán
nagymennyiségű tégla, Pesten 55, Budán 45 1000-ként.
Kisméretű mészhomok tégla 35 forint.
Csaposfák, gerendák, vastartók és mindenféle vasanyag, burkolólapok, ajtók, ablakok, szerelvények stb. kaphatók.
XII, Győri-út 24. irodában.

Bontásból
fürdőkádak, vörösréz vízmelegítő, fürdőkályhák, mosdók, WC-k. Kun-utca tizenhárom, phiceraktár. Grünwald.

GYERMEKKOCSI, gyermekágy, összecsukós ágy Prohászka-gyárból. VI., Zichy Jenő u. 46. Javítások.

Kötőipari célra
gumifonalat
(szálat) veszünk. Gumikötöde, VI., Király-u. negyvennyolc. 275

Állólámpát
falikart, asztali lámpát, luminátort, bronz, ezüst, porcellán és üvegből keresek megvételre.
Benyovits, Rédiposta-utca hat.

Folytonégő, kétaknás, zománcozott kályha eladó. Hungária-krt 87/a. Prutek.

REPÜLŐ KOFFER
(Fedőlécelt) bőrönd, ruhaszák, aktatáska olcsón.
Tolnai-nál
Szabadság-tér tizenhét. (Tőzsdepalota) T. 131-383

SÖRPULT
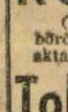
biliárd, szék, asztal, üvegáru, alpakka stb.
vendéglői berendezések
FRIED, Király-u. negyvenegy. Tel.: 224—804.

Nagy meleget ad kevés fával az új hőskazán
EXPRESS HEATING
kályha. Kizárólag: FERROMETALL, V. Pozsonyi-út 6.

Készítőnél
vásároljon
töltőtollat
6 havi jótállással.
JAVÍTÁSOK
IVORY-üzem. T.: 224-804 Király-u. negyvenegy.

Fémbetűk
részletre is.
Marótl, Nagydiófa-u. kilenc. Tel.: 221-611.

Csigalépcső,
kalapos kályhák, fürdőgépek, esztergapad, kávépörkölőgép, 25 kg. RÓNAI GÉPMŰHELY Dob utca 90. 467

Kvarc
lámpa kölcsönzés, vétel, csere, eladás. — VADÁSZ, Bajcsy Zsilinszky-út huszonegy.

ZEPHIRKÁLYHÁT hat-nyolclyukást vennék. Pozsonyi-út negyvenegy, VI. 3.

B Dichlóretán,
160 kg. eladó. Poli-Kémia vegyi üzem. Békéscsaba. 231

Fürst fémbetűk
VII., Nagyatádi Szabó-utca harmincegy. 420

Vidéki kereskedők! Petróleumlámpa és alkatrészek
legolcsóbb napi áron
Dr. Mandl Gyula
üvegáru nagykereskedőnél. V., Klotild-u. tizennyolc. 49

Legtöbbet fizetek:
bútorért, ruháért, szőnyegért teljes felosztott háztartásért és hagyatékért vidékre is megyek
Varga VIII. Vas Imre-u. 9. 1. 6.
T.: 222-395

Mész, cement
Eternit-csövek és egyéb építési anyagok
létraállvány
kölcsönzés
Reformnál
VIII., Őrömvölgy-u. 3. Telefon: 136—898

Nyersgumit,
műgumit, bunát, gumibulladékot veszünk. «PARA» gumigyár, V., Vécsey-utca öt.

Keresünk
Hansa Roth
és HANSA GELB festéket. «Eredetis jeligére Erdős hirdetőbe, V., Br. Aczél utca 8.

Philips és Harab
borotvát vesznek
AUDION
VI., Nagymező-utca 31. Telefon: 123—129.

Szárítókályha
(zománcozó) alig használt állapotban, jutányosan eladó. VÁMOS KÁROLY, Damjanich-utca öt. Tel.: 224—082.

Főúri palota bontásából tűrőfényű
AJTÓK
natur színben, olcsón. Deutsch, bontási anyagtelép, IX., Soroksári-út harminc. 176

GUMI EKSZU
végtelenített, 10 m., hosz 6.80 és 6 méter. Különféle keresztmetszetű méretekben. — M. A. SZ. O. V. O. I. anyagbeszerzés, Szt.-István-körút tizenegy.

Villamos fűtőtestek.
melegvíztárolók
(boylerek) kétlángú rezét,
porszívók
parkettkefék nagy választékban, olcsó áron.
AUDION
VI., Nagymező utca 31. Telefon: 123—129.

Váltóáramhoz, 110 V., bilincsben, nagytípusú típusú
KVARCÉGŐT
keresek megvételre. — Stern, Andrássy-út 58.

Perzsabunda
modern szabású, férfi télikabát és angol öltönyök, alig használtan, középméretre, kárpitozott székek, keleti összeszékötők sürgősen eladók. Reggeli vagy az esti órákban. Rezerédi utca négy, f. 1. 101

Férfi és női kabátok, cipők, tollak eladók. Nagymező-utca huszonöt. I. három. 197

Zeiss mikroszkóp, Kodák 8 m/m filmfelvevő eladó. Gizella-u. három. Gébray. 108

Rosenthal, Meisseini, Herendi étkészletek eladók. Szt. István-krt. 26, műkereskedés.

Két irhabundát vennék. József Attila-u. 12. IV. 4. 201

Vendéglősök!
15 m hosszú, 2 oldalra nyitható vas, pónyvaszerkezet, ponyvával, olcsón eladó. II., Tégla utca hat.
NOVODOMUS
kft. II., Tégla-utca 6.

16 mm telefonnyári
HANGOS VETITŐ
16 mm, telefonnyári komplett, olcsón eladó, valamint háromemeletes vasesignálpesó olcsón. — Simon, VI., Szondy utca ötvenöt.

Kokszkályha
eladó. IX., Szabóleska Mihály-utca 3., fsz. 3.

VENNÉK
ZEPHIR
kályhát. Tel.: 423—736.

Bontási anyagok
parketta, deszka, tetőfa, ajtók, ablakok, csempe, fürdőkádak, cserépkályhák, vasgerenda, vaslemez, vasrácsok és minden egyéb építési anyag rendkívül olcsón.
NOVODOMUS
II., Tégla-utca hat.

Zephir kályhát
vagy más fatüzelésű kályhát, kifogástalan állapotban, VENNÉK. «Pontos leírás ármegjelöléssel» jeligére. 287

Fürdőberendezések
WC és mosdók
BÖHM CÉGNÉL.
VII., Király utca 85. Tel.: 424-906. 442

Műjégpálya
részvények eladók. — Brauch, hentesárunyár, Mester-utca. 42

ILLÓOLAJAT vesznek—eladok. — VÁNDOR ALFRÉD, VII., Gróf Csákovich-u. huszonkettő, részben 8—9 ig.

Egy hízott SERTÉS eladó. Kálvária-u. 22., földszint 1.

Transzport
borhordót
borpumpát vennék. Gottlieb Fülöp, Kiskőrös

Konzervesek figyelmébe
2 l. bábos üveg.
¾ l. bábos üveg.
0.5 l. lapos üveg
tételben kapható.
Rosenberg Ödön üveg- és porcellán nagykereskedő, VII., Nagydiófa utca négy. T.: 221—069.

Cement
nagyobb tételben, gyári áron KAPHATÓ. Győrfi, Epest, XIV., Vezér-u. 126. 463

Iró- és nyomó
PAPÍROKAT, kartonokat minden tételben VESZÜNK.
«Minőség és mennyiség megjelölésével» jeligére kiadóba. 439

Háló, ebédlő, férfi télikabát eladó. Podmaniczky-u. tizenkettő, I. 6. II. lépcső. 240

Villamos fűtőtestek
Bontási anyagok
Mikrométert, tolómércét, logarlécet, mérnöki körzőt, Multavi II., Normamétert, Multecot, Isolecát, Reich-fogót
VESZEK
AUDION
VI., Nagymező-u. 31. Telefon 123-129.

SÉLEJTFILMET, celluloidhulladékot, röntgenlapot veszünk. Boros, Erzsébet-krt 23. lszt 5. 447

Celluloidot
vennék. Ügyanott celluloid-hulladék eladó. Telefon: 120—316.

Angórafonalat
vesznek.
Csáky utca tizenhárom. I. 3. 3—5 között.

Angóra
szőrt és gubancot minden tételben veszünk. Első Magyar Nemez., Posztó- és Fezgyár rt. Bpest, V., Gr. Teleki Pál utca tizenhét.

Petróleumgázkályhák
FŐZŐK
fűtőtestek
Róna és Sándor
Király-utca 72.
Kedvező fizetési feltételek.

Eladó új vill. tűzhely 110 V. sütővel. Használt férficipők, téli-kabát. XIV. Bácskai-u. három. II. 3. 61

Dánlába, szállítására ajánlatot kérek olajpogácsa, bőr, gyapot, műselyem, méterárú fürmér, tölgyvirágrönk, ópium, rádiócső, üvegárura. Dánlából szállítható: ló, szarvasmarha, hal, hal. konzerv szőrt, szárított, tejpor, vérsavó, borotvapenge, gépek. Advesz, Szendrő-király-utca harmincnyolc.

Tégla, ajtók, ablakok, stb. mélyen áron alul eladók. II., Fő-u. harminchárom, bontásnál.

Csempét, kőpadlót vesz, elad. PORTA, József Attila-u. egy. Telefon.

Olcsó építőanyagok

bontásokból

Pesten és Budán

Nagymennyiségű tégla Pesten 55, Budán 45 1000-ként. Burkolólapok, ajtók, ablakok, szerelvények, stb. kaphatók. Szervita-tér 9—10. Telefon:: 423—548.

ÜVEG-

törmeléket

legalább mázsás tételekben VESZEK. Gyárablakhoz kisméretű üveg kapható. RÉVÉSZ üvegkereskedő, Király-utca tizenöt. Tel.: 422—371.

Vennék

privättól márkás

étkészletet

és 2—4 darab hálószobát

nerzet

Erdész férfiruhaüzlet Nádor-u. kettő Tel.: 183—361.

Szezónárat fizetek 90 vagy 120 Literes villanyhűtőszekrényért SZENDE JÓZSEF-cég, IV., Magyar-utca három

Eladók olcsón 2.55x3.30 magyar perzsaszőnyeg, aemrikai porszívó, villanyvasaló, villanyreső, hősugárzó, selyem csikóbunda, kis termetre. Baross-u. 10. II. 8/a. 262

Korcsolyacipő negyvenkettes, részerelt korcsolyával kettőszázért eladó. József-utca három, harmadik huszonhat.

Vennék kalapácsos őrlő malmot, 20—40 HP. 380 V. 2800. ford. vill. motort. Puhafa fűrészport, forgácsot minden tételben. Eladó. sínegyenesítő v. hajlítógép. Cím: Bpest, X., Noszlopy-u. kettő. Csurgai Gyula. 239

Eladó «Philips» kvarclámpa 110—120 Voltra. Kispest, Ady E.-utca kilenc. Tulipán-utcánál.

Kisvasuti

pörekocsik

60 cm. nyomtávra, dobtékkel és egy

buvárszivattyú

eladó. SZOMMER, Honvéd-utca tizennyolc.

Bontásból

tégla, ajtó, ablak, parketta, stb. olcsón kapható. Csáky-u. hat.

KÁLYHÁK, tűzhelyek,

gyermekkocsik, csőbútor, összecsukós kárpitvasúgyak nagy választékban. VINCZE, Népszínház-u. huszonhat

Színes

márványüveget

veszünk,

ROSENBERG és OLLER Bajcsy-Zsilinszky-út 20. Telefon: 328—762.

ETERNIT

gyártm.

BÚTORPALA TETŐPALA

Reformnál, VIII., Táncsics-utca 4. Telefon: 136—023.

Petrolgáz-

főzők

legjobb minőségben, legolcsóbban gyárilnál. Barna, X, Kelemen-utca 34/a. Viszonteladóknak nagy árengedmény. 382

200 válogatott könyv 500 forintért eladó Bajcsy-Zsilinszky-út huszonkettő III. 7. 270

400 légköbméter fűtőképességű salgótarjáni zománcozott kétaknás kályha eladó. XI., Edömér-u. hat. fsz. 4. 272

Bronzcsillár, szekrénykoffer, nikkel ágyak, kályhák eladók. Cím: Blocknernél, Bajcsy Zsilinszky-út 33.

Könyvtárakat, könyveket magas áron veszek. Baán, Baross-u. tiz.

Veszünk:

Mikroszkópot, Klorometert, Thermographot

Polarimetert, refraktometert, anemometert, hydrographot, centrifugát, analytikai mérleget, logarécet, körzőt és mindennemű tudományos műszert. Naponta 3—5-ig. IV., Vármegye utca 11. első emelet.

Hulladék-

bőröket

minden tételt, vidékről is

veszünk

GLOBUS cipőgyár, Bpest, VIII., Mátyás tér 15. Tel.: 138-288.

Férfiöltönyt 180-ra, cipőt, nőit 38 és 39-es korcsolyát, 40-es meleg magasat vennék. Privát. Mozsár-u. 14. fszt 2.

Teodolitot 20 másodperceset veszek. „Műszer 37" jel. a kiadóba.

Kisvasuti sínek öt, bét és kilenc kilogrammos, vagontételben eladó. „Jó minőség" jel. Bezurhoz, Bajcsy Zsilinszky-út hatvanöt.

Uniő 12 folyton égő kályha, amerikai rendszerű, eladó. Pesterzsébet, Csáky-u. 6. Baka.

Héber talmudkönyveket veszek. Rosenbaum, Csengery-u. kilenc.

Ivirfasenrű. la

minden mennyiségben kapható. Advesz, Szentkirályi u. 38. 185

Alkalmi vétel

1200 kg.

elsőrendű

PÓTKÁVÉ

kg.-ként 2.80-ért sürgősen ELADÓ. MIKE EXPORT, IX., Mester-utca 35. I. Telefon: 136—872.

Kittgyurógép

engedélyementes kazán és egyéb vegyipari felszerelések eladók. Keverőgépek készítése. KERTÉSZ mérnök, Szent László-út 92. 361

Angora-

gyapjút, -gubancot vásárol Angóra Ipar, V., Bajcsy-Zsilinszky-út 15/D., félem. 5. D. e. 10—12-ig. 369

Tölgyfa garázsajtó új, 3 szárnyú, 240x220 m. méretű és redőnyös ablakok stb. eladók. Ujpest, Corvin-utca 1/a. 90-es villamos.

Könyvek, szépirodalmi, művészeti, szociológiai stb., valamint könyvszekrények és állványok eladók. D. u. 3—fél 5, vasárnap egész nap. Vigszínház-u. öt I. 8.

Egy „Pfaff" gyártmányú, süllyeszthetős, nagyteljesítésű varrógép sürgősen eladó. Megtekinthető: XIII. Róbert Károly-körút 90. Drogéria.

GYAPJÚ-FONALAT

vesz kötőde. Dohány-utca 77. II. 20. Telefon: 220-084. 397

Kielbootot, jó állapotban, 2—3 személyes házsátrat veszek. Bród Dezső, Klotild u. négy.

PERZSABUNDA. Rosenthal tizenkettes étkészlet, 14 m² perzsaszőnyeg eladó. Pozsonyi-út 23. II. 1. 538

Szillbunda

szép, alig használt női- és férfiruhák, férfi ballonkabát, női- és férficipők, 36—37—40-es, sport- és mély gyermekkocsi, gyermekruha és cipő 2 évesnek. ZONGORA, prima, csillár, vaságy Csáky-utca 12. III. 18.

Vadászfegyver

12-es, elsőrangú darab, engedéllyel, birótól eladó. Ugyanott KOCSIBUNDA is. «Tolna» jel. kiadóba. 489

ÁLLÓ-KAZÁNT

10 m³ fűtőfelülettel, 0.5 légkörnyomásút, komplszerelvénnyel vásárolnánk. OMTK, Rottenbiller utca 31. fszt 7.

Tollat

ingyen

sehol sem kap, de legjobb minőséget nagy választékban szavatossággal szállít,

pelyhet is

Vigh József

ágytoll vállalata, Kiskunfélegyháza.

Depot 1. Kívánatra mintát, árjegyzéket küld!

Billiárd

asztalok, golyók, dákók, zöld posztó, eladás — vétel

Rosenfeld

Népszínház-u. 31. Tel. 139—274.

LÁGYVAS-HUZALT 0.4—0.9-ig, kisebb menynyiségben is veszek. Ajánlatot telefonon is. KAUFMANN. Dózsa György-út 68. Tel.: 428 760 501

Boroshordók, kettő darab transport, hétszázliteres, négy darab vékonyabb háromszázkilencvenliteres, töltőképes, eladó. Pasaréti-út huszonnégy. Nagy László. 542

Töltőképes, 200 literes bükkfa hordók (barellek) eladók. Ajánlatokat „Ármekjelölés" jeligére Patakhoz, Bajcsy-Zsilinszky út 29.

Szmyrna-szőnyeg 3x4 m. disznóbőr bőrönd, férfi télikabátok eladók. Zsigmond utca 20. IV. 5. 548

HANGSZER

Zongora, kitűnő, külföldi 600 forint. Blüthner, Förster, márkás zongorák, pianinók feltűnő olcsón, részletre is. Rákóczi-út ötven, zongorateremben. 71

Keresztély

hírneves zongoraterme Bajcsy-Zs.-út **66**

Családás sohasem érhető

Zongorát, pianinót legmagasabb áron, készpénzért veszünk. Scala, Erzsébet-körút tizenöt. 423—703.

GRIMM MESTER

zongoraterme

József-körút 65. Eladás részletre is. Javítás, hangolás, bérlet. Tel.: 135—545.

Zongorát, pianinót

prompt forintért veszek. T.-hívó: 138—257. ZSOLDOS. Található: Palace kávéházban, Rákóczi-út 43.

Zongorahangolást,

szakbíráiatot, vétel-eladásnál szakszerűen végez Blau Dezső, Bécsben végzett hangoló Lauberger és Gloss tanítványa. Előtvös-u. 23/b Telefon 424—924

Márkás rádiók

vétel — eladás — csere. ANDRÉ ISTVÁN. VIII., Dobozi-utca 21. Tel.: 135-442.

Vennék zongorát vagy pianinót. Fenyőné, Erzsébet-körút huszonhat. Tel.: 223—489.

Stenway, Bechstein, Blüthner, Ibach, Förster, Bösendorfer stb. zongorák és pianinók legolcsóbban, részletre is, Fenyőné, Erzsébet-körút huszonhat.

Melyik nemeslelkű egyén segítene egy kibombázott család tehetséges kislányát zongorához? Tulajdonjogot kifizetésig biztosítják. «Pontos részletfizető 20» jel. kiadóba. 523

Zongora

bécsi 600. koncert Bösendorfer 1300 Bechstein, stb. pianinók olcsón, részletre is. Kernács, Rákóczi-út 13.

444 Orion szuper rádió eladó. IX. Ranolder-u. 28/B. Arany.

Vennék zongorát vagy PIANINÓT Pozsonyi-út 1. Gellért, virágüzlet. Vidékről is.

Zongorák

pianinók vétele, eladása. Javítás, hangolás. MÜLLER, Áll. Opera hangolója, Rákóczi-út negyven. Tel.: 221 132.

RÁDIÓT, szerelési anyagot legmagasabb árban vesz PICK, IX., Ráday-utca tizenkettő. 121

BELIAVOX

gyártmányok ismét kaphatók.

Rádió Service

megnyílt. Új telefon: **127-118**

V., Báthory-u. 9

RÉSZLETRE IS valódi Bösendorfer 1500 forint.

LYRA

ERZSÉBET-KÖRÚT (Barcsay-utca sarok) Kölcsönzongorák legolcsóbban. **19**

Angol v. bécsi mechanikus rövid ZONGORÁT vennék privától. Somló, Bajcsy-Zsil.-út 48. II.

MŰVÉSZLEMEZEKET gyűjteményt is vennék. Ért. Krámer papírker. Nagymező-utca 46. 110

Rádiók

alkalmi áron.

Orion 444	F	640
Orion 3+1	„	550
Telefunken 3+1	„	540
Külföldi 2+1	„	260
Philips, nyújtottsávos v. lágyvevő	„	1200

Rádiójavítás olcsón.

Pogány rádió Andrássy-út 31

Zongorák, pianinók

Bösendorfer, Bechstein, Zimmermann angolmechanikás Stingl, stb. gyártmányok, jutányosan. Fizetési kedvezmény. LIPOVINCKY, hites szakértő, Rákóczi-út 34. Telefon: 220-113.

Elektromos lemezjátszó erősítővel egybeépítve, tánc- és művészlemezekkel, olcsón eladó. Kaszás, Bajcsy-Zs.-út tizenhét, II. 28. Megtek. vasárnap egész nap, hétk. 6—9. 124

Rövid zongora nyolcszázötvenért és pianinó eladó. Aggteleki-u. öt. I. 18. 273

Rádió

részletre is legolcsóbban ismét Tímár (Tielenbruncr) Béla cégnél. Vétel, csere, javítás. Bpest, Teréz-körút 17. Telefon: 124 306. Újpest, Árpád-út 96. Újpesti hívó: Ujpest 441. 287

ZONGORÁT,

pianinót legolcsóbban részletre is

UHLIKNÁL

Javítás, hangolás, szakbírálat Rákóczi-út Grauer-gyár emeletén. **45**

Lauberger-Gloss angol mechanikájú zongora, kitűnő állapotban olcsón eladó. Dob-u. 50. I. 48.

Zongora, rövid, keresztpúros, olcsón eladó. Hajós-u. huszonhárom. I. 9. Operánál. 236

Használt rádiót és gramofonlemezeket állandóan veszünk. Hangszalon, Váci-u. négy félem.

RUHAZAT

Férfiruhákért, szmokingért, fehérneműért, szőnyegért, zálogtárgyért legtöbbet fizet Grün. Saját üzletem részére. Népszínház-u. húsz. Hívásra jön.

Perzsa-, pézsma-, irhabunda olcsón. Füredi szűcs, Vörösmarty-u. tizennégy, I. 208

PERZSA-, perzsaláb-, pézsmabunda alkalmi áron. Jollesz szűcs, Visegrádi-utca tizennyolc/a, I. 3. 80

Férfi télikabát

cipők, női bunda, kabátok, kosztümök, cipők privättól olcsón eladók. Vasárnap. Személynök-utca 25. V. 3.

Brentschwanz bunda zkunksz gallérral, közép termetre olcsón eladó. XI., Bartók Béla-út 59. II. 23.

250-300 forintot is fizetek használt

férfiruháért

kevésbé viseltért többet is. Szmokingot, szövetet és zálogtárgyakat is veszek. **TuTi** Bp., IV, Curia-u. kettő Üzlet. (Ferenciek-tere 2. mellett.)

RUHÁKÉRT szőnyegért

stb. LEGTÖBBET fizet RUHAÜZLET Somogyi Béla-út öt. Hívásra jövök. Telefon: 227—353.

MAI ÉRTÉKÉT fizetem férfiruháért, szövetért

saját üzletem részére. ELADÁS NAGY VÁLASZTÉKBÓL **Andrássy-út 47**

Oktogon, Abbazia mellett.

Szép használt ruhát csak ERDÉSZ-né!

érdemes eladni. Bp., V., Nádor-u. 2. T.: 183-361

Ismét kaphatók hosszú, meleg

pongyolák Efánál

Podmaniczky-utca 57.

FIURUHÁK

Edelmann

ismét a régi helyén

IV, Bárczy István-u. 3. (Központi városháza.)

Férfiruhát, szőnyeget, bútort

zongorát, egész háztartást vesz **Gerstl** István-út 28. Tel.: 427-516.

Nagyméretű prima

sealbunda

priváttól eladó. Dembinszky-u. 4. I. 10.

Gyönyörű használatlan nutriával bélelt, férfi télikabát magas termetre eladó. Szinyei Merse-u. 28. fszint 5.

Ruháért szőnyegért

legmagasabb árat fizet Finlász. Szövetség-utca három. Tel.: 421—789.

38-as női cipő, hócipő, pulóver, egyéb holmi, 6 személyes porcellán service, 42-es férfícipő eladó. Nagymező-u. tizennégy, I. 6. 237

Keveset használt férfi télikabát és bunda eladó. Cím: Kleindl Mátyás, Bajcsy Zsilinszky-út tizennégy, az udvarban. 268

Irhabunda, női, 800.—, női bőrkabát, szőrmebéléssel, 550.—, amerikai galléros hipermodern

perzsabunda

Kékrókagallér 550.— Platinagallér 950.— Fekete, új, boci bunda 550.— Csáky-u. 16. II. em. 2.

Perzsalábbunda kifogástalan, privátnál eladó Hétfőtől. Teréz-krt három, II. 4. 125

Perzsabunda, 4 nerz, jutányosan eladó. Teréz-krt tizenhét, I. 4.

Városi bunda, férfi,, nutriával bélelt, eladó. Lónyay-utca ötvennégy. fsz. 1. 243

Breitschwanz perzsabunda jó állapotban olcsón eladó. Megtekinthető vasárnap 9—12-ig. Szentkirályi-u. három. I. 10. 242

Perzsabundát

keresek megvételre, csak privättól. «Sürgős» jel. VILLÁM hird., Ujpest, Árpád-út 71.

Férfibunda

alacsony termetre eladó. Pozsonyi-út tizenkettő, IV. 21. 2-től ½5 ig.

Finom szilszkin, Breitschwanz, bueno, női, alig hordott

bundák

eladók. Aggteleki-utca tizenkettő. I. 20. 331

Perzsa, perzsaláb, szil, egyéb bundák, használt, új, olcsó árban. Dankner, VII, Bethlen Gábor-u. hat. Keletinél.

Bundák

átszabások modellek után

TÓTH I.

szűcsmester

Eskü-út 6.

Belvárosi kávéházzal szemben. 90

Férfi

irhakabátok

550 forinttól,

bundák

átszabása eredeti modellek után

Biscninger

szűcsnél, Calvin-tér 2. I. 4. 418

Perzsabundát jó állapotban vennék. „Minőség" jel. Bezurhoz, Bajcsy Zsilinszky-út hatvanöt.

Gyönyörű nerzbunda, perzsabunda olcsón eladó. Ker. Vörösmarty-utca 69. II. 7.

Irhabunda, női, használt, olcsón eladó. Pannónia-utca 33. III. 2.

Gyönyörű perzsabunda alacsonyabb termetre privátnak eladó. VI., Dózsa György-út 140, I. 34. 558

Perzsabunda, nagyméretű, kifogástalan, olcsón eladó. Abonyi-utca 4. földszint 4.

Perzsabunda

eladó privátnak. Vig színház-utca öt. II. 11. Megtekinthető 11—3-ig.

ÓCELOT

bunda, kifogástalan, privátnak eladó. Vasárnap és hétfőn 11—12 között. Ó utca tizenkettő. I. em. 3. 399

Sötét VÁROSI BUNDA középtermetű úrra, eladó. Kossuth Lajos-utca négy, I. em. 2. 2—4-ig.

Új férfi

bőrkabát

düftin béléssel, magas termetre ELADÓ. Teréz-krt 2. I. 3. 445

Nerz kulikabátot

vennék, Pontos ármegjelöléssel «Jó minőség 9087» jel. Blocknerhez, Városház-u. tiz. 77

LAKBERENDEZÉS

Perzsaszőnyegét

napi áron értékesítem v. megveszem. Brandlné Podmaniczky-u. tizenhét I. em. 2. 139

Perzsaszőnyeget

magas áron veszek. Czeglédi, Andrássy-út ötvenöt. I. 3. 386

PERZSASZŐNYEGET

magas áron veszek. Wesselényi-u. huszonkilenc. I. 5.

Perzsaszőnyeget

veszek, csekély haszonnal eladok. művészien javítok. tisztítok. VI., Próféta-u. kilenc. I. 2. Tel.: 421-947.

Perzsaszőnyegek jutányosan, sürgősen eladók. Rózsa-u. hatvannégy, II. em. 2.

Perzsaszőnyeget

magas árban veszek. MARKOVITS, Rózsa-u. 8. Tel.: 424-942

Perzsa- és mindenféle SZŐNYEGEKET, szövetfüggönyt legjobban vesz, elad, javít és tisztít Szőnyegüzlet, Ráday utca egy.

Haszn. keleti és magyar PERZSÁKAT olcsó árban ádom. Vogel László, Akácfa-u. tizenhárom.

Kisebb-nagyobb perzsaszőnyegek és kárpitozott garnitúrák eladók. IV. Váci-u. 17, II. 3.

SZŐNYEGÉRT legtöbbet fizetek. Hartmann, Barcsay-u. tizenhat, II. 6. T.: 223-897.

Perzsaszőnyegért

legtöbbet fizet Uránia, Somogyi Béla-út 3/c. Telefon: 226-631. 195

Külföldi VESZ

perzsaszőnyeget

magas áron. GERERA, IV. Eskü-tér egy. (Petőfi-tér sarok.) Telefon: 184-162. 214

lókai-utca Nyugatinál 38

Perzsa-SZŐNYEGEK

vétele és eladása.

Saglam Ismet

Gr. Zichy Jenő-u. 10.

SZÉKEK

egyesületek és tanácstermek részére olcsón

Rosenfeld

Népszínház-u. 31, Tel.: 139 274.

Olcsó új és használt BUTOR

kombinált . 1600
rekamié . . 490
háló . . . 1000
új konyha . . 650
Vétel — eladás

Gombos asztalosüzem. Kálvária-u. **26**

Irodabútorok raktáron

minden mennyiségben, olcsó árban.

Hexner kft.

Király-u. huszonöt. Tel. 127-073.

Bútorvevők figyelem!

Olcsó hálók, kombinált szobák, kárpitosáruk, szőnyegek. Nagy választék, fizetési kedvezmény «BÚTOR ÉS TEXTIL», Liszt Ferenc-tér öt.

Szenzációs bútorhitel. Ismét megkezdtük árusításunkat. Gyönyörű hálók, kombinált berendezések megiepő olcsón. Minden 100 forint után 10 forint havi részlet. István-út 22. Grosz.

Bútor Bodon Sándor bútorraktárában, képesített asztalosmesternél. Ebédlők, hálók, kombináltak jó minőségben, nagy választékban, Péterffy Sándor-u. negyvenkettő. Fiz. kedvezm

Konyhabútorok olcsón kaphatók. Saját készítmény jó minőség. Hernád-utca 28.

Háziszőttest

az ismert gyönyörű kivitelben ismét készít EHRENFELDNÉ, Izabella-u. hatvanhét. 219

Részletre

készpénzárban adunk

BÚTORT

EICHLER

Nagymező-utca 25

Modern és stil, új és használt

bútorok

Nagy Sándor

Somogyi Béla-út 26.

Használt

műbútorok, irodabútorok

olcsón kaphatók. Fizetési kedvezmény Brüll, Klauzál-u. huszonhat.

Fehér curlos háló eladó. XI., Budafoki-út tizenhat-tizennyolc. II. 2. Megtekinthető vasárnap egész nap., hétköznap 5—8 között. 274

Modern és stilbútorok, rekamiék, garnitúrák, háromajtós és kombinált szekrények, subládok, íróasztalok, könyvszekrények olcsón. Tóth Győző, Ferenc-krt húsz.

Irodabútor?

CITY

IV, Párisi-u. 6-a

T.: 181-396

VÉTEL ELADÁS

Konyha- és színesbútorok

legolcsóbban

KISS asztalosnál

Rökk Szilárd-u 37.

Rekamier

egy- és kétszemélyes, sarokgarniturák, matrac, szelon. Javítások, átdolgozások

Porlesz Géza kárpitos üzemében. IX. Telepy-utca 23—27. Üllői-út Ludoviceumnál.

Székek

támlás, hajlított, modern eladása és vétele

CITY

IV., Párisi-u. hat/a. Tel.: 181-396. 291

CSILLÁRT vesz, elad, javít, felüveges VÖGEL csillárüzem, VIII., Mária Terézia-tér egy.

PERZSASZŐNYEG

vétel, eladás Ungár, Király-u. tizennégy és Rákóczi-út negyvenkettő.

Nincs fényes kirakat!

Bútorüzlet az udvarban. Somogyi Béla út 16. Eladás, vétel, csere

Konyha 2 fotel 1 rekamier 300 forint

Baross-utca 43.

Ebédlőbútor, finom, modern, fekete tölgy úriszoba, egyszerű szekrények, régi konyhabútor és egyes bútordarabok eladók. Hétköznap d. u., vasárnap egész nap, V., Vígszínház-u. öt, I. em. 8.

Club-garnitura 800.-

kényelmes, forint választható huzattal.

Baross-utca 43.

Bútorért, ruháért, háztartásért legtöbbet fizet Steinglszer, Telekiptér 3. Tel.: 135-376. Sérültet is.

Bútort, sérültet is, veszek, hívásra házhoz megyek. Mandel lakberendező, Rottenbiller-u. harminchét/c.

Használt konyhabútort sérültet is veszek. Baross-u. negyvenhárom.

1—2—3 ajtós SZEKRÉNYEK, fotelek, székek. Régiségbolt, Bank-u. négy.

Stilus fotelágy kanapéágy rekamié

VII., Thököly-út 32

Gyönyörű kombinált szoba, előszoba, konyhabútor és mosógép eladó. X, Kolozsvári-u. harminckilenc, I. 82.

Veszek használt garnitúrákat, huzat nélkül is, fotelokat, rekamiéket. Baross-utca negyvenhárom.

Keveset használt barokk, biedermeier rekamiék fotelokkal, reneszánsz garniturák Pulay Vilmánál, Dohány-utca öt/a.

Konyha

bútor 6 darabos már

520 FRT.-tól

nagy választékban. Üzlet: Üllői-út negyvennyolc. Üzem: VIII., Szűz-u. öt. Fizetési kedvezmény!

Bútort hosszú részletre Meiszternél, Andrássy-út hatvanhat, Wesselényi-u. hatvanhárom.

Modern Lingel hálószoba, esetleg kombinálatan is. Cím: Dr. Hadusa'vinál, Szent István-krt. huszonnégy. T.: 120-533 U. o. üzletberendezés.

Keleti perzsaszőnyeg 6' és félszer négyméteres áron alul eladó Budán I., Aladár-u. kilenc/b.

Erzsébet-körút 33.

ORIENT BÚTORT

legolcsóbban a készítőnél

Komb., 9 drb. 1395.— Rekamié 395.— 2 modern fotel 340.— Kárpitozott szék 79.— Hálók, garniturák olcsón. Kárpitosüzem. Csengery-u. tizenkettő. (Posta mellett.)

PERZSA-szőnyegért

legtöbbet

UNIVERSAL

üzlet. Wesselényi-u. 8. Telefon: 227-698.

Keleti és magyar

perzsaszőnyegek

eladók. Vasárnap is megtekinthetők Markovits, Rózsa-u. nyolc. IV. 36. Lift. 436

BÚTOR

kedvező fizetési feltételekkel. Újból kapható KARDOS TESTVÉREKNÉL, VII., Wesselényi-u. tizennyolc. 210

JÓ BÚTOR OLCSÓN BÁNYAFALVINÁL. Izabella-u. 11—13. Fizetési kedvezmény!

„DEVA"

SZÓRTELENÍTŐ KRÉM ismét kapható! Megrendelhető: Dezső Éva, Porogszentkirály (Somogy megye).

BIEDERMEIER colonial bútorok, asztalok, kárpitosáruk, sztóranyagok, olcsó árban. Révészné, Hegedűs S.-u. hét. I. 6.

Magánostól eladok modern, gyönyörű, kombinált szoba, úri és ebédlő műbútorok, külön garnitúrák, festmények, jutányosan, XII., Zsámbéki-u. tiz. 4

Jó állapotban levő kis és nagy ebédlőkredenc márványlappal eladó. Doboz-utca harmonkilenc, Zsiral. 21

Elsőrendű kétszemélyes recamiét magánostól vennék, Kemény, III., Timár-u. kettő. 276

Perzsaszőnyeg privátnak eladó. Megtekinthető: hétfő, kedd tíztől hatig, Bakács-tér kilenc, második em. négy.

Antik bútorok

szakszerű javítása, restaurálása. Bubenko, asztalos m. Molnár-u. 39

Gyönyörű műbútor intarziás kombinált

szekrény

rekamiéval, fotelekkel, székekkel, szőnyegekkel eladó. Kárpitosnál, Elek-u. tizenegy, hatvankettes villamosnál.

Keresek megvételre privättól kétszemélyes kolóniál szobát, festett puhafa kombinált szobát, konyhabútort. József-utca harminchat, fsz. 1. 244

KÉPEK beraktározásból olcsón eladók privátnak Kotschy Erichnél, XIII, Róbert Károly krt 57. Megtekinthető 2—4 között. 500

Gyönyörű flamand és BIEDERMEIER szekrény, barokk és modern kombinált szoba, 2 sz. rekamié ét szervisz, rádió, cronbv férfi télikabát eladó. IV., Dalmady Győző-u. három. I. 1. 383

ISKOLA-PADOK

intézetek, iskolák részére

CITY

IV, Párisi-u. 6-a

T.: 181-396

OLCSÓN!

új és használt hálók, kombinált- és konyhabútorok legnagyobb választékban.

Fizetési kedvezmény!

Vidékre szakszerű csomagolás. VIII., Karácsony S.-utca kettő/a. Vétel és csere. Telefon: 135-220. 468

ÉBNER

Modern kombinált szobasarok rekamiéval, különleges műbútor, ebédlő és angol stíl úriszoba, börgarnitúra, barokk hármasszekrény, komb. szekrény, kétrészes rekamiék, alig használt állapotban, szenzációs olcsón. Dohány-u. 1. Bútorszuterén.

„BÚTORBOLT"

Barosss-u. 79

(Thék Endre-u. sarok.)

Kombinált

szekrény	1200.—
2 sz. 3 párn. rek.	880.—
2 szép fotel	440.—
1 kárpitozott szék	480.—
1 kih. asztal	200
1 modern díner	200

O drb összes 3400

Hálószoba

Modern fazon diófa furniros **2900**

Fizetési könnyítések

2 szekrény,

1 toalett-tükör, 1 éjjeli szekrény, 1 modern rekamié, költözködés miatt olcsón, azonnal eladó, Vasárnap is. Pannónia-utca 9. fszt 2. Wolf.

Vendéglői, kávéházi asztalok és székek kaphatók olcsón privättól, reggel kilenctől. Prohászka Ottokár-utca 2. II. 17.

Modern kombinált szekrény, 2 rekamié, garnitura eladó. Damjanich-utca 42. III. 4. Délután 3—5.

Fehér műbútorháló eladó. Kombinált bútort vennék. Csáky-utca tizennégy, első em. öt.

9 db különféle

szőnyeg

egy tételben is, darabonként is olcsón eladó. Van bennę valódi perzsa, szmirna, futó stb. Elek-u. tizenhárom. I. 62-es villamosnál. 205

30 db új tölgy

rö-sztal 280 Ft.

darabonként is Uránia, Somogyi Béla-út három/c. 226-631.

HÁROMAJTÓS, gyönyörű mahagóni kombinált szekrény, külön biedermeier szalongarnitura privátnak eladó. 12—3 között Szív-utca 14. I. 3. 390

Vennék prima kétszemélyes styl-rekamiét, különgarnitúrával és porcelán étkészletet privättól. Drogéria, Bajcsy Zsilinszky 45.

1 db empire üvegcsillár, 1 db barokk

facsillár

(12 karú aranyozott) alkalmi áron eladó. Fürchtgott Béla csillárüzlet. VI., Nagymező-utca huszonkilenc. Telefon: 323-794. 224

SZŐNYEG

vétel — eladás Erzsébet-körút ötven. WILHELM. 368

Elutazás miatt vitrin, székek fotelok, rekamié, asztal jutányosan eladó. Árpád fejedelem-útja 44. I. 6. 528

Egy modern konyhabútor, egy modern hálószoba, két fekvőhelyes kanapé eladó. Mendelsohn asztalosnál, Pozsonyi-út 21.

Márton Lajos

KMTárs 1940. Agyernek

Csorkésztörvények I.

vezf.

TARTALOM —

Csánky Dénes: Mattyasovszky-Zsolnay László
Bende János: Széchenyi és a képzőművészet ..
vitéz Litkey György: Vaszary János festőiség
Csaba Rezső: Az új magyar építőművészet szemlélet kialakulása III. .....

MAGYAR MŰ

FARKAS ZOLTÁN

Munkácsy Mihá

Összefoglaló esszé a magyar festészet nagy alakjáról. Csánky Dénes elő-szavával. — 65 képes táblával.

Ára félvászonkötésben 12·-

KIRÁLYI MAGYA

Márton Lajos

A 12 éves Jézus c.
kéje repr.

Művészet 1943. 15. l.

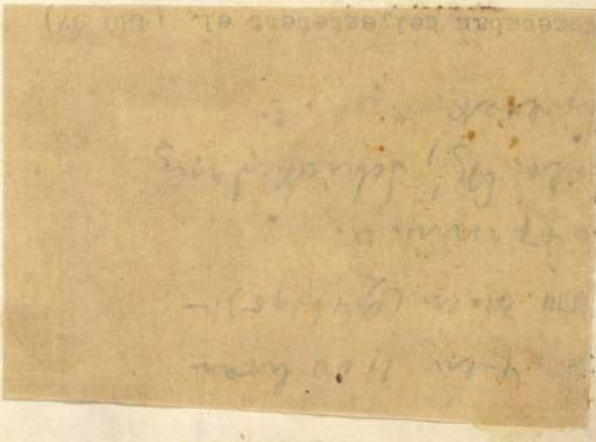

Domenico Beccafumi – Mecharino
1549-ben)

Madonna a gyermek Jézussal:

Egész alak, áll, kissé
és térdén a gyermek Jézus áll, k
bát megfogja. Fe
vállára vet ette és magas
a derékon meg van körve.

Szobor, viaszos, maga
~~Domenico Beccafum~~

Ltha: 117

45
45
49 5 fr.

94

Sz

D

Márton Lajos

Magyar Kultúrszemle

1940. 12. sz. 301. l

SZIMON ISTVÁNNÉ: **Évi pártot alakít.** Szent István Társulat kiadása. 152 lap. (Ára kötve 3.90 P.)

Szimon Istvánné „Évi könyvei"-t az írónő kiváló gyermeklélek ismerete jellemzi. Meleg érzésekkel, magával ragadó lelkesedéssel bonyolítja meséit s minden diáklány-története, apró jelenete mögött ott húzódik valami a valóságos életből is, amelynek feladataira, kötelességeire akarja a növekvő leányokat előkészíteni. Pedagógiai szempontból külön kiemelhető az a mély erkölcsiség, amely könyvét átfűti és szinte észrevétlenül formálja át a fejlődőben lévő lelkeket olvasás közben. Ebben a könyvében a rakoncátlan, dacos kis hősnő lelkében szunnyadó jóságot mutatja meg. A szép rajzokat *Márton Lajos* készítette.

SÓNAY MÁRIA: **Országjáró V. b.** Hungária kiadás. 152 lap. (Ára kötve 3.50 P.)

Hangulatos, szépen megírt leányifjúsági regény, mely időszerű témát ölel fel. A leánygimnázium V. b. osztályának legjobb tanulói, élénk, okos és jókedvű lányok, tanárnőjük vezetésével bebarangoliák a dicsőmultú Felvidéket és a vadregényes Kárpátalját. Útjuk során felvonulnak előttük a magyar mult emlékei, történelmünk nagy eseményeinek színterei, a magyar nagyság minden régi szépsége. Útjuk közben azonban vídám kalandok is érik őket, a fiatal lányok kellemesen szórakoznak és elszórakoztatják olvasóikat is. A szépkiállítású művet *Márton Lajos* művészi rajzai díszítik.

73.

Márton Lajos kiállítása.

(Könyves Kálmán.)

1916. dec. 21.

A hazai gyermekirodalom művészi nívóra emeléséhez két rajzolónk járult hatalmas lendítéssel: Mühlbeck Károly, a Mackó úr megteremtője és Márton Lajos, a »Kis Márton«, a Zászlónk és Nagyasszonyunk lelkes illusztrátora.

Tudva lévő, mily nehezen eresztették ki a köztudatba a kiadói és szerkesztői vasfogak azt a felfogást, hogy a rajznak egyenrangúnak kell lenni az irodalmi értékkel. Addig tartogatták ezt az evidens igazságot, míg sikerült elérni, hogy ma is az utolsók vagyunk az egész Balkánon az illusztrált lapok és könyvek dolgában, holott illusztrátoraink szerte a nagy világban mindenütt első helyet érték el, csak idehaza nem kellettek.

Mühlbech és a »Kis Márton« egész élettel dacoltak és szemben álltak a viszonyokkal. Ők, a nagy szerények, bőkezűen pazaroltak a nagy szűkmarkusággal szemben. Tisztán a saját erejükkel erőszakolták ki azt a formai nívót, ahol a kezükön át létesülő munkák állanak.

Méltóztassanak megnézni ezeket a rajzokat. Mennyi friss kedv és öröm ára felénk. Mint egy zárda kertje tavasszal, mikor a leánykák szünórára kiszaladnak hancurozni, kedvesen visí-

tozni, de azért nem feledkezik meg egyik se magáról. Nagy vidámságukban is mind illedelmes és jólnevelt.

Minden hó elseje örömteljes szenzáció a házban, mikor jő a Nagyasszonyunk. Nem kell a szülői cenzura. Tudják, hogy jó kis lányok jönnek a kis Márton tolla alól. Óhajtsuk neki és az ifjúságnak, hogy maradhasson az ifjúságé, hogy fejlődhessék olyan arányokban továbbra is, amint pár év alatt szárnyat bontott. Kívánjuk, hogy amíg viszi magával a sok ezer ifjút és leánykát abba a szép meglátásba, ahonnét ő nézi az életet mesének, hogy a rút valóság ne állítsa meg, hanem a szép valóság gazdagítsa a képzeletét.

Gödöllőn, 1916, dec.

NAGY SÁNDOR.

1.	»Még mindig éljen a háború!?«	30 K
2.	Várakozás	40 „
3.	Mit hozott Mikulás bácsi?	50 „
4.	A Duna	60 „
5.	Látomás	50 „
6.	Pihenés a fenyvesben	40 „
7.	Szabadság	60 „
8.	Auguszta főhercegnő a sebesültek között	50 „
9.	Jön az ellenség!	40 „
10.	Egy új meglepetés	35 „
11.	Csufolódók	35 „
12.	Béke	50 „
13.	»Édesapának...«	50 „
14.	Lengyel karácsony	40 „
15.	Waldman J. úr arcképe	30 „
16.	A művésznő	20 „
17.	A gyermekorvos	30 „
18.	»Mamukám édes!«	30 „
19.	Heje! huja! lakodalom...	50 „
20.	Március 15.	50 „
21.	Télapó és Tavaszka	30 „
22.	A kis kíváncsi	35 «
23.	Pilótaiskola	60 „
24.	Segesvári részlet	35 „

25.	»Már éles...«	100 K
26.	Virágok és bimbók	30 „
27.	»Föltámadt Krisztus e napon«	30 „
28.	Ilyen Mikulás kell nekünk!	50 „
29.	Menekülő leány	50 „
30.	A kegyetlen királyfi	30 „
31.	Az élet vize	30 „
32.	Husvéti körmenet	40 „
33.	Baleset	50 „
34.	Virágvasárnapján	40 „
35.	A nagy kalács	25 „
36.	Várakozás	50 „
37.	A kedves nővér	50 „
38.	Kirándulás	40 „
39.	Almaszüret	50 „
40	»Ölelj meg Juliánka!«	30 „
41.	...Lejött hozzátok...	60 „
42.	A béke fejedelme	60 „
43.	Jön a háború!	50 „
44.	Rabságban	50 „
45.	Dundi	40 „
46.	Lajcsi és Nikita	30 „
47.	A kiváncsi tündérek	30 „
48.	Elhagyatva	60 „
49.	Karácsonyi örömök	30 „
50.	Székely karácsony	40 „
51.	Libapásztorok /olaj/	50 „
52.	Zsitvató /olaj/	60 „
53.	Pipacsok /olaj/	60 „
54.	Dunaalmás /olaj/	100 „

55.	A kis menekült	30 K
56.	Rózsák /olaj/	300 „
57.	Sárga akác /olaj/	300 „
58.	A kedvenc bábu /pasztell/	120 „
59.	A kis hamis /pasztell/	120 „
60.	Pihenés /olaj/	400 „
61.	Európa császárja /pasztell/	100 „
62.	»Béke veletek« /pasztell/	200 „
63.	Tavasz	100 „
64.	Dunapart	100 „
65.	Mama és lánya*	30 „
66.	Várakozás*	20 „
67.	A divat*	20 „
68.	Nagynéni*	20 „
69.	Fecskék*	30 „
70.	Kávéházban*	30 „
71.	Politika*	25 „
72.	Március 15.*	30 „
73.	Uzsonna után*	40 „
74.	Hittrich Gábor*	30 „
75.	Ackermann István*	20 „
76.	Reicher Kálmán*	20 „
77.	A kis földesur*	30 „
78.	Nehéz játszma*	25 „
79.	Öreg ember*	25 „
80.	Tánti*	25 „
81.	Manci*	20 »
82.	Csodálkozás*	20 „
83.	Spolarits*	20 „
84.	Virágos asztal*	20 „

85. A falovas lovat keres* 25 K
86. Szent János* 30 „
87. Karácsony* 40 „
88. Az erdő tündére* 30 „
89. Arckép* 30 „
90. Szomorú fogság* 25 „
91. A kis kacér* 20 „
92. Nándorfehérvár ostroma* 25 „
93. Misi* 20 „
94. »Itt a csillag királyom«* 25 „
95. Az Ujév angyala* 30 „
96. »Fémet a hadseregnek!»* 30 „
97. Virágszedő székely leány* 30 „
98. Kettecskén* 25 „
99. Kolostor* 25 „
100. Növénygyűjtés* 30 „
101. Ibolyaszedés* 30 „
102. Bethlenfalva* 30 „
103. Őszi virágok* 30 „
104. Vitatkozás* 30 „
105. Az aranykrajcár* 30 „
106. Vilma* 30 „
107. A háború* 30 „
108. A hadseregszállító* 30 „
109. Nem jön!...* 25 „
110. Alamizsna* 25 „
111. A kérő* 30 „
112. Érdekelt* 30 „
113. Két pohár víz* 10 „
114. Haditanács* 25 „

115. Menekülés* 25 K
116. Pihenő* 25 „
117. Étlaprajz* 50 „
118. Tavaszi országgyűlés* 50 „
119. Az egész család* 30 „
120. Sándor barátom* 30 „
121. Kellemes hírek* 40 „
122. Bújdosók* 30 „
123. Magyarország* 50 „
124. A véres kard* 40 „
125. Amneris* 25 „
126. Munka után édes a nyugalom* 30 „
127. Juci* 30 „
128. A hosszúfalusi malom* 50 „
129. Trombitás* 30 „
130. Történelem* 40 „
131. Az okos csacsi* 40 „
132. Nagymosás* 40 „
133. Halottak napján* 40 „
134. Temetőben* 50 „
135. Viszontlátás* 25 „
136. Nagytakarítás* 60 „
137. Csillagjárók* 30 „
138. Hogy képzelte Pista a háborút* 40 „
139. Cserkészbátorság* 40 „
140. Kanálfaragó* 30 „
141. A hazáért!* 50 „
142. Búcsúzás* 50 „
143. »30·5.«* 50 „
144. A vitézségi érem* 50 „

145. A hódító bevonulása* 50 K
146. A kereskedelem* 50 „
147. Apuskának* 50 „
148. Iskolába* 50 „
149. Népfölkelők* 30 „
150. Ő érette* 50 „
151. A becsületes m[illegible]leg* 40 „
152. Műbírálás* 40 „
153. Karácsonyi álom 40 „
154. »Feszítsd meg!«* 40 „
155. Kárpátokban* 40 „
156. Furulyaszó* 30 „
157. Jelen, mult, jövő* 40 „
158. Vállogató* 50 „
159. Körültekintés* 50 „
160. Fahonvéd* 30 „
161. Hadiárva* 50 „
162. Jelentés* 40 „
163. Vakáció* 40 „
164. Abbázia* 60 „
165. A rém* 40 „
166. Szigorú apa* 40 „
167. Szenvedés* 50 „
168. Ifjúság* 50 „
169. A tavasz diadalútja* 80 „
170. Tündérország* 80 „
171. Párbaj* 50 „
172. Vén asszonyok* 35 „
173. Ötórai tea* 25 „
174. Hóember* 30 „

175. Cserkész-sátor* 40 K
176. Álom* 50 „
177. Éjféli látogatás* 30 „
178. Gyomorbeteg* 25 „
179. Rózsák között* 30 „
180. Karácsony tájékán* 25 „
181. Gyors jelentés* 30 „
182. Hazatérés* 25 „
183. Szent Jeromos* 25 „
184. Tavasz ébredése* 25 „
185. Áldozat készség* 25 „
186. Búcsúznak a fecskék* 40 „
187. Apuskáért* 30 „
188. Virrasztás* 30 „
189. Gyász* 25 „
190. Játékos halál* 30 „
191. Törzsvendégek* 25 „
192. Eladó leány* 25 „
193. Urangyala* 30 „
194. Kereszttűzben* 10 „
195. Már minket is visznek?* 230 „
196. A tenger rabja* 25 „
197. Tanácskozás* 20 „
198. Kürtös* 20 „
199. Menekülés* 20 „
200. Puskák* 10 „
201. Elmult a szabadság* 30 „
202. Szaladj te is pajtás!* 10 „
203. Titok* 25 „
204. Tündér lakodalom* 25 „

205. Jambó* 20 K
206. Pletyka* 20 „
207. Bajtársakért* 40 „
208. Üdítő állomás* 50 „
209. Arra van az ellenség 10 „
210. A nagyvezérkar 30 „
211. Harminc és feles 10 „
212. Az orosz sas és Petár 25 „
213. A balkáni kecske 25 „
214. A család büszkesége 20 „
215. Gratulációk 30 „
216. Ruhapróba 40 „
217. Misa 25 „
218. Miatyánk... 20 „
219. Studium 15 „
220. Az odvas fa 30 „
221. Katicabogár 10 „
222. Kedves sorok 30 „
223. Szabadulás 15 „
224. Az élet 25 „
225. »Csak egy fillért« 30 „
226. Égő csipkebokor 30 „
227. A háború fúriái 30 „
228. Kétségbeesés 30 „
229. Hol a muszka? 30 „
230. Kéregetők 40 „
231. Halottak estéjén 30 „
232. Vigasztalás 25 „
233. A korzóról 30 „
234. Rossz álom 30 „

235.	Séta	15 K
236.	Búcsú a harangtól	25 „
237.	Zsúr	30 „
238.	Mama kedvence	30 „
239.	December	30 „
240.	Busuló Rákóczi	30 „
241.	Kereszténység és pogányság	25 „
242.	Huszárroham	30 „
243.	Gránátmentes fedezék	25 „
244.	A kis vándor	30 „
245.	Őrzőangyalok	10 „
246.	Szűk divat	10 „
247.	Karácsonyi angyal	30 „
248.	Erdei rém	40 „
249.	Zöld toll	25 „
250.	Sfinx	30 „
251.	Irodalom	25 „
252.	Balkán urai 1913-ban	30 „
253.	A gazdasszony álma	25 „
254.	Arckép	15 „
255.	Jó reggelt	20 „
256.	Nándorfehérvár ostroma II.	25 „
257.	Pünkösd	15 „
258.	Bányadaru	10 „
259.	Levél Jézuskának	10 „
260.	Kukli prédikáció	15 „
261.	Robinson	40 „
262.	Temetés a katakombákban	15 „
263.	A bűvös koponya	20 „
264.	Magda	10 „

265. Ut az élet felé 20 K
266. Ahogyan a remekművek születnek 30 „
267. Képzelt beteg 30 „
268. Eltévedve 40 „
269. »Ezt védd ki Náci!« 30 „
270. Arany érdemkereszt 15 „
271. Megbeszélés 20 „
272. Kosár 30 „
273. Halászlé 35 „
274. Furcsa zsákmány 40 „
275. »Idösapám hejett...«* 30 „
276. »Nem ír a papa«* 25 „
277. Ütközet előtt 30 „
278. »Ugy-e fiam, hideg van a fronton?* 50 „
279. A királynő kedvence* 50 „
280. »Budapesti lányok Isten veletek«* 50 „
281. Orbán Dezső író* 50 „
282. A gazda gyönyörűsége 50 „
283. Jönnek az oláhok /guasch/ 500 „
284. Boldog visszatérés /guasch/ 500 „
285. Miklós kisasszony 30 „
286. Pipacsos domboldal* 30 „
287. Édes székely népem* 50 „
288. Férfikönnyek* 25 „
289. Dunaparti Napóleon* 10 „
290. Aki mindent veszített 100 „
291. »Légy szófogadó« 100 „
292. Mértföldjáró csizma 100 „
293. A hammelni furulyás 100 „
294. »Már megint nem vigyáztál« 100 „

295.	Békakirályfi	100 K
296.	»Gyerünk az állatkertbe!«*	20 „
297.	Szökés a vasorrú bábától	40 „
268.	Török-magyar barátság	15 „
299.	Krizantémok	300 „
300.	A szent korona fénye*	50 „
301.	Tóth tizedes	1000 „
302.	A három grácia	30 „

A „Könyves Kálmán" művészi szalon eddig a következő kiállí=tásokat és auctiókat rendezte:

1. Rippl=Rónai József gyűjteményes kiállítása.
2. Kézdi Kovács László „ „
3. Pálya Celestin „ „
4. Faragó József hagyaték „
5. Vajda Zsigmond gyűjteményes „
6. Szikszay Ferenc „ „
7. Telepy Károly „ „
8. Magyar aquarellisták „
9. Magyar művészek „
10. Kober Leó gyűjteményes „
11. Fiatal magyar művészek „ „
12. Magyar művészek őszi „
13. Pálya Carolus gyűjteményes „
14. Pentelei Molnár János „ „
15. Charles J. Palmié „ „
16. Nagy Zsigmond „ „
17. Ujváry Ignác „ „
18. Zombory Lajos „ „
19. Zemplényi Tivadar „ „

20. Déry Kálmán gyűjteményes kiállítása
21. Liebermann, Corinth és Leistikow gyűjteményes kiállítása
22. Hollósy Simon—Feiks Jenő és Pascin gyűjteményes kiállítása
23. Józsa Károly gyűjteményes kiállítása
24. Magyar művészek tavasza „
25. Boem Ritta gyűjteményes „
26. Francois Courtens „ „
27. Kövér Gyula „ „
28. Magyar művészek „
29. Olgyay Ferenc gyűjteményes „
30. Modern magyar művészek gyűjteményes kiállítása
31. »Sztuka« lengyel művészeti egyesület kiállítása
32. Hollandi modern művészek kiállítása
33. Magyar festészeti főiskola ifjúságának kiállítása
34. Nemzetközi karrikatura kiállítás
35. Belga apuarellisták kiállítása
36. Kiss Rezső gyűjteményes kiállítása
37. Greguss Imre hagyaték „
38. Hollóssy Simon és Feiks Jenő gyűjteményes kiállítása
39. Paál László gyűjteményes kiállítása
40. Lakatos Arthur „ „
41. Skót modern művészek „
42. Pór Bertalan gyűjteményes „
43. Tarkhoff Nicolas orosz festőművész gyűjteményes kiállítása

44. Női arckép kiállítás
45. Balla Béla gyűjteményes kiállítása
46. Vészi Margit—Kubinyi Sándor gyűjteményes kiállítása
47. Csuzy Károly—Varga Emil gyűjteményes kiállítása
48. Kober Leó gyűjteményes kiállítása
49. Pálya Celestin „ „
50 Barta Ernő „ „
51. Modern francia művészek „
52. Nagy Vilmos gyűjteményes „
53. Francia grafikusok és humoristák „
54. Bánsághy Vince gyűjteményes „
55. E. M. Lilien „ „
56. Ch. J. Palmié, S. Laboschin és E. Zoir kiállítása
57. Oscar Laske és Franz Barwig gyűjteményes kiállítása
58. Ifjú művészek egyesületének kiállítása
59. Pogány Margit — Bethlen Gyula gyűjteményes kiállítása
60. Jeruzsálemi iparművészeti munkák kiállítása
61. Balla Béla, Iritz Sándor és Pataky S. gyűjteményes kiállítása
62. Kubinyi Sándor gyűjteményes kiállítása
63. Budapest látképeinek „
64. Boromisza Tibor gyűjteményes „
65. Szende Dezső „ „
66. Struck Hermann „ „
67. Widder Félix „ „

* **Márton Lajos kiállítása.** A *Magyarság* hasábjain megjelent külföldi cserkésztudósításokat igen sokszor kisérték Márton Lajos rajzai. Kétszeres kötelességünk tehát, hogy most, mikor Márton Lajosnak kiállitása nyilt meg a hajnalutcai cserkészházban, felhivjuk olvasóink figyelmét erre a rendkivül finom, bájos, poétikus magyar grafikusra. A hajnalutcai cserkészházban megnyilt kiállitás a müvésznek azokat a rajzait mutatja be, melyeket a legutolsó évek cserkészeseményeiről, a nemzeti nagytáborról, a dániai világjamboreeről, dániai vizicserkészversenyről, stb. készitett. Márton Lajos egyike volt a magyar cserkészmozgalom megalapitóinak, a magyar cserkészet őskorában, a Regnum Marianum cserkészcsapatok megalakulásának idején, ott volt a legelsők között és müvészetét örökre eljegyezte ezzel a mozgalommal. Nincs ma grafikusunk, aki lelkében közelebb állna a tizenkét-tizenhat éves diák lelkéhez s aki bájosabban, poétikusabban, üdébben tudná megrajzolni a diákvilág alakjait, pedig Márton Lajos már nem gyerekember. Egy nemzedék fiatalsága nevelkedett fel az *Ő Zászlónk* cimü hetilapjában megjelent rajzain. Mindent ő rajzolt ebben a pompás diákujságban a fejléctől és cimlaptól kezdve a diszitésekig és karikaturákig, s poézise elválaszthatatlan volt ettől az ujságtól. Egyszerü, mesterkéletlen grafika az övé, az egyetlen lehetséges formanyelv az ifjuság számára. Ez az *„ifjusági"* szó azonban nála nem jelent pedagógiát, vagy oktató szándékot, hanem inkább lelki közösséget. Tiszta idealizmusa és a katolikus szimbólzmus szeretete még hivatottabbá teszik őt, hogy a fiatal lelkek tolmácsa legyen. Márton Lajos ma, egy nemzedék fölnevelése után, éppen olyan jóbarátja, éppen olyan kedves ismerőse, minden magyar diáknak és cserkésznek, ma is *„Mártonka"* ő a kisdiák szemében, éppen ugy, mint a *Zászlónk* megindulásának idején. *(H. L.)*

Takács Menyhért jászóvári prépost sírja

800 éve halt meg Szent Norbert

Angelo Rotta megérkezik a gödöllői ünnepségre, mellette dr. Kováts Lajos perjel, dr. Stuhlmann Patrik vikárius rektor, Zimányi Mihály, Gerinczy Pál a Norbertinum prefektora

Szent Norbert az ifjuság hódolatát viszi Máriának

A nép hódolata az oltáriszentségi Jézus előtt
(Marton Lajos alkotása)

Turi János, a lappok grand old man-je

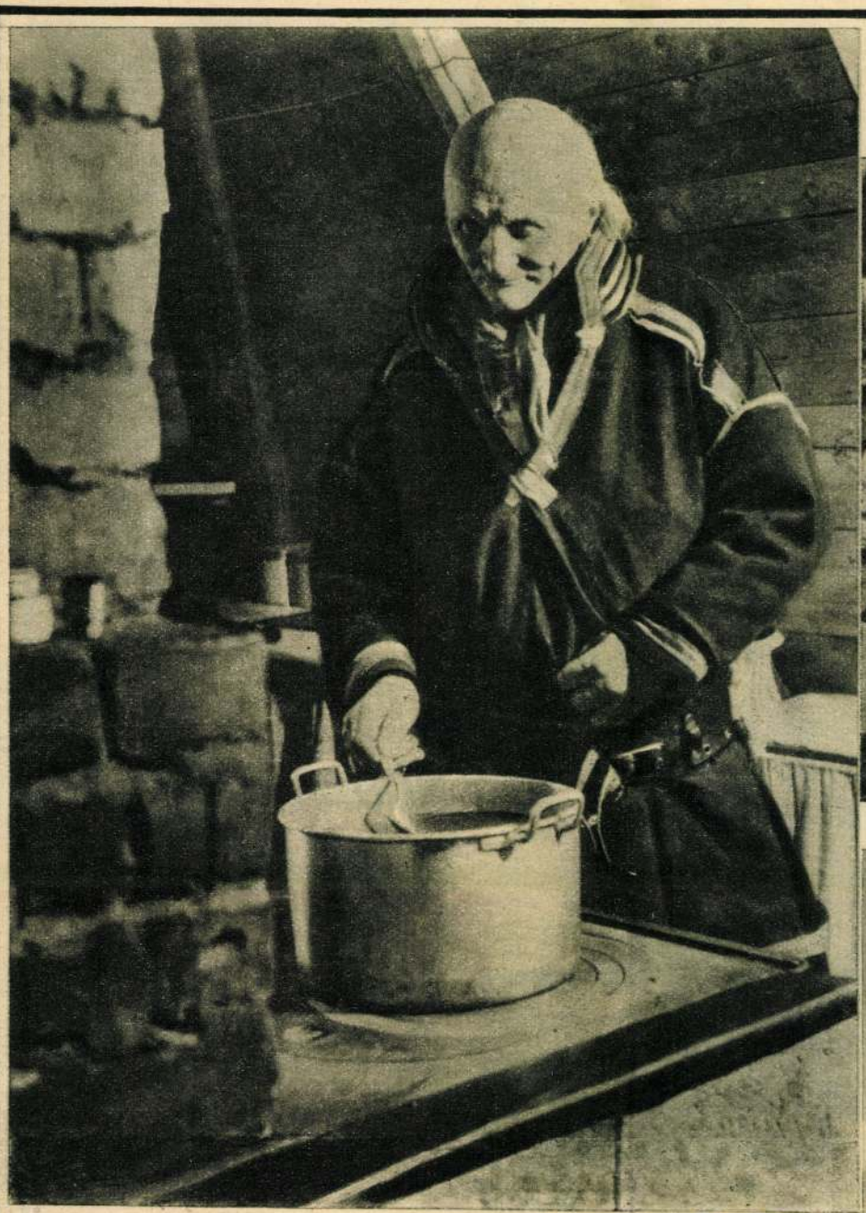

Turi János ebédet főz

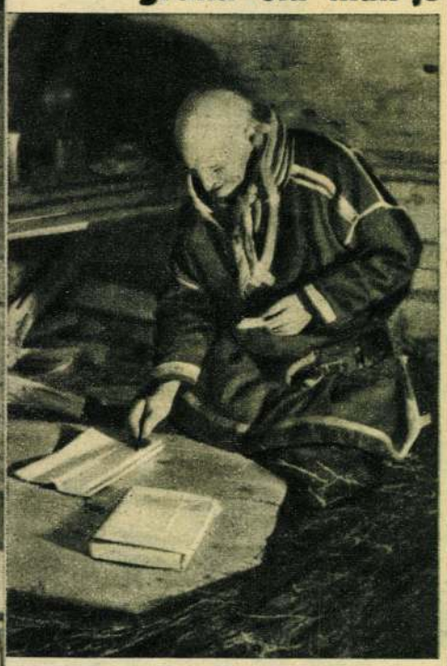

Turi János könyvet ir

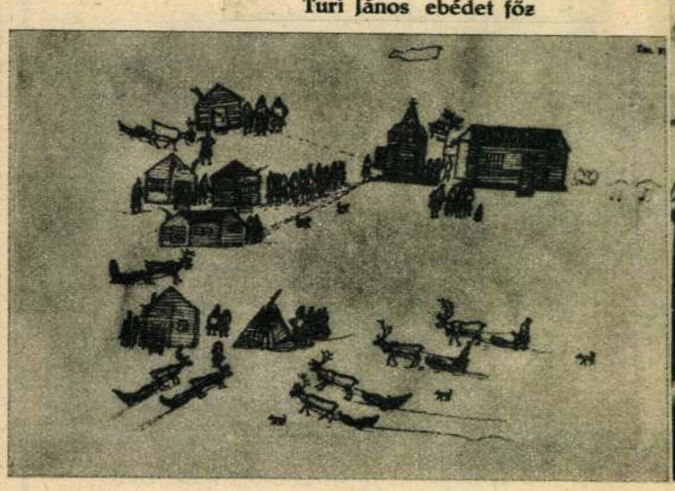

Turi János rajza

Turi János felolvas könyvéből a lapp-gyerekeknek

Nem magyar, [illegible] magyar hangzású a neve!

Mit korzikai váraflan visszatérte francia földre a felidézett új veszély által egységre késztette az egyenetlenkedő győzteseket. A harmadik egybevethető és ma már szintén történeti példa, az első világháború békekonferenciája hasonlóképen nem mutat sokkal vigasztalóbb képet. Az akkor mindössze öt legyőzött ellenféllel a békék előkészítése és megkötése majd két esztendőt vett igénybe és a szövetséges és társult főhatalmak államférfiainak kötetekre menő emlékiratai hitelesen világítják meg azokat a mélyreható ellentéteket, amelyek a háború győzelmes befejezése után a győztes hatalmakat legott egymással szembeállították.

A számbajövő történeti párhuzamok láttán ezek szerint a most megnyilvánuló nagyhatalmi ellentétekben önmagában még korántsem kell új katasztrófa közvetlen nyitását feltételezni. Ami inkább megfontolásra késztet, az az a körülmény, hogy a Luxembourg-palotában most megbeszélt béke nem a tulajdonképeni háború, hanem az ezáltal felidézett és lényegesen kisebb jelentőségű háborús összecsapások lezárása csak. A most megtárgyalt béke nem az igazi háborús ellenfelek: Németország és Japán támadó cselekedeteinek politikai lezárása, hanem csak a csatlós államoké és így a győztes nagyhatalmak között a valódi ellentétek nyilván még szónyegre sem kerülhettek. És még ez aránylag csekélyebb jelentőségű kérdésekben is mennyi a megoldatlan probléma! Az olasz gyarmatok sorsa tárgyalásra sem kerülhetett, a danzigi tűzcsóvát felidéző trieszti rendezés terve egyetértéssel sehol sem találkozik, a Duna-hajózás kérdésében kiegyenlíthetetlennek látszó álláspontok ütköztek össze, — hogy csak az el nem döntött problémák legjavára utaljunk. Megoldások csak ott jöttek létre, ahol a nagyhatalmak érdekei közvetlen ellentétet nem mutattak, vagy ahol ezek az érdekek súlyban elmaradtak a háborút lezáró rendezés mégis csak irányító szempontja mögött.

Megoldatlan kérdések

Ilyen sors részese lett, sajnos, éppen hazánk, amelynek helyzete tekintetében ha nem is voltak a győztes nagyhatalmak vagy éppen az egyesült nemzetek körében éppenséggel egységesek a nézetek, az mérhetetlen fájdalmunkra csak olyan tétnek minősült, amelyre az illetékesek részéről nem látszott érdemesnek súlyosabb kártyát vesztegetni. Így jutott osztályrészünkül a trianoninál is súlyosabb béke (nem annyira csak az újabb cseh területi követelések megítélésében, mint inkább a mult világháború után számba se jövő, ma pedig egy félig rombadőlt országra kivetett óriási méretű és különböző irányú jóvátételi és kártalanítási kötelezettségekben), amikor pedig a nemzeti közvélemény a második világháborúval kapcsolatban és annak akármilyen alakulásában is éppen a trianoni igazságtalanságok revíziójában bizakodott. Egy csapásra szertefoszlott mindaz az erkölcsi tőke, amelyet az elmult két évtized alatt állam és társadalom a nyugati politikai tényezők és a közvélemény sikerre jogosító rendszeres felvilágosításával a trianoni szerződés békés revíziója tekintetében kitartó munkával összegyűjtött.

Hazánk helyzete

Sőt ezen az újabb, csak még súlyosabb trianoni katasztrófán túlmenően a Luxembourg-palotában most még olyan ügyekben is kedvezőtlen felfogással kellett magunkat szembe találnunk, amelyeket Trianonban még kérdésnek sem tekintettek, hanem javunkra természetes igénynek és vitathatatlan állapotnak ismertek el. A magyar békedelegációnak hetekig tartó küzdelmet kellett például folytatnia a csehszlovák részről megnyilvánult azzal a követeléssel szemben, amely a Felvidéken élő magyarság kényszerű kitelepítése útján akarna magának ezen a területen nemzeti államot alkotni, ugyanakkor pedig képtelen volt elfogadtatni a párizskörnyéki békében annakidején alapelvül elfogadott azt a tételt, hogy a békeszerződések folytán területi főhatalomváltozást szenvedő népesség nemzetközileg biztosított kisebbségi jogokban és védelemben részesüljön. A delegáció minden elismerést (vagy inkább részvétet) megérdemlő erőfeszítései e téren csak azt a sovány eredményt hozták, hogy csehszlovák viszonylatban a kitelepítés kérdése a két ország közvetlen tárgyalására bízatott azzal, hogyha hat hónapon belül megegyezés nem jön létre, a kérdésben az Egyesült Nemzetek Bizottsági Tanácsa fog Csehszlovákia kérelmére dönteni. Mindez pedig más szóval annyit jelent, hogy a békekonferencia nemhogy a kisebbségvédelem régi párizskörnyéki bajnokának szerepét magáévá tette volna, hanem ezzel a haladott eszmével homlokegyenest szembehelyezkedve, a nemzeti államma alakulás érdekében a kitelepítés még nemrég barbárnak bélyegzett vad útjának nyitott kaput.

Ami a legjobban aggaszt

A békekonferenciának ez a gesztiója mutat egyben rá mérlegének arra a tehertételére, amelyet magasabb szemszögből és tárgyilagos mérlegeléssel a legsúlyosabbnak kell tekinteni. A nagyhatalmak ellentétei ma megmutatkozhatnak és holnap talán sok tekintetben kiegyenlítődhetnek, a békemű rendezései egyesekre lehetnek kedvezőek, másokra kedvezőtlenek, mindez hosszabb távlatban és szélesebb horizonton a világ haladása és az emberiség egyetemes fejlődése szempontjából kevésbé döntő. De ha egy békerendezésben nem lehet elveket felismerni, vagy éppen ha homlokegyenest ellentétes szempontok váltják egymást a különböző hatalmi érdekek mindenkori kielégítésére, az ilyen „békemű“ kevés megalapozottsággal rendelkezhet. Márpedig a Luxembourg-palota tanácskozásaira az elvektől való teljes elkötöttség a legjellemzőbb ismérv, szemben a negyedszázaddal ezelőtti párizskörnyéki békékre, amelyek kétségtelenül bizonyos irányító elvek és eszmények jegyében fogantak. Ha ezek a nagy elvek és eszmények nem vitettek akkor sem minden vonatkozásban vagy éppen teljességgel keresztül (és éppen különösen Magyarországot illetően nem), az nem változtat azon a tényen, hogy ezek az elvek útmutatóak voltak. Ilyen elveket az egyesült nemzetek körében most is meghirdettek az 1941 augusztus 14-i, ú. n. Atlanti Bulában, ám a békeszerződés eddigi folyásában még nyoma sem mutatkozott, hogy a győztes nemzetek, különösen pedig a nagyhatalmak ezeket az eszményeket a most adott alkalommal rendszeresen megvalósítani is akarnák. Legfeljebb arra mutatott példát a konferencia, hogy ha ez elvek egyik-másikával szembeszökően ellentétes döntés felé mutatkozott meg valamely irányzat törekvése, a jobb érzésűek részéről alkalmilag ellenvélemények kaptak hangot. Ilyen, mintegy lelkiismereti tiltakozások hangzottak el több esetben javunkra is, főleg a brit dominiumok képviselői részéről, ami azonban legfeljebb csak arra volt alkalmas, hogy ez elveket szembeszökően sértő közvetlen és azonnali döntésekkel szemben (mint például a kényszerű kitelepítés követelésével szemben) megfontolások érvényesüljenek.

Nem annyira a leplezetlenül megmutatkozó nagyhatalmi érdekellentétek, mint inkább a békekonferencia első felvonásának ez az elvnélkülisége az, ami a magasabb horizontról szemlélőt méltán aggasztja. Az ilyen béke annyira függvénye a megkötéskor érvényesülő pillanatnyi érdekeknek, hogy tartósságra aligha lehet reménye és semmiesetre sem hozhatja meg azt a legalább több évtizedes kiegyenlített nyugalmat, amire egy ilyen terjedelmű és méretű világháború után az emberiség joggal számíthatott.

Divatáru üzletemet

újraépítve megnyitottam. Vásárló közönség nb. szives támogatását kérve, maradok tisztelettel

FARKAS DEZSŐ

VESZPRÉM

A belpolitika hete
— egyházi kérdések felé

AZ ÚGYNEVEZETT belpolitikai válság makacsul tart tovább, közben egyre inkább afféle politikai téren való szakmai ügy lesz belőle, a közvélemény mindinkább kevesebbet törődik vele, illetőleg lassan-lassan hozzáedződik a „válsághoz“, mint állandó állapothoz. Pedig ez az állapot mintha élesedne!

A Független Kisgazdapártnak a Baloldali Blokk követelésére adott válasza azzal akarta áthidalni a helyzetet, hogy széleskörű elvi és gyakorlati akcióprogrammot adott, tulajdonképen egy új koalíciós programmot, — s a „válság“ most már tulajdonképen ennek pontjai körül örvénylik tovább. Feltűnő, hogy egyre inkább

az egyházakkal szemben való mozzanatok

kerülnek az egymással szembenálló álláspontok előterébe.

Ha nem közvetlenül, de közvetve ilyen természetű állásfoglalás szóhoz jutott már a Baloldali Blokk követelési között, a tankönyvek ott tervezett államosításáról, amely gyakorlatilag a katolikus iskolákra támaszkodó katolikus tankönyvkiadást is érintette volna. A Kisgazdapárt akcióprogrammjában viszont ott volt az egyházakkal kapcsolatos úgy, hogy a program *hangsúlyozottan az egyházak intézményeinek fenntartására és művelődési céljaira* felvetette a tőlük elvett földbirtokukért való — s a gazdasági helyzetnek és az állam pénzügyi helyzetének megfelelő mértékű — kártalanítását. Néhány nap alatt ez került a viszonválaszok és viták középpontjába a másik oldal részéről, sőt

ekörül szélesítették ki

szinte magának az egész „válságnak“ vitáját. Akadt válasz, amely a Kisgazdapárt új koalíciós programmjának ezt a pontját azon a címen kifogásolta, hogy — éppen a katolikus Egyház — részben éppen intézmények fenntartására, részben újjáépítési célzattal két minisztérium részéről is kap rendszeresen folyó összegeket. Lényegében kártalanításnak jelölték meg az állam részéről egyebek között a Hercegprímás számára is folyósítottnak mondott állami fizetést. (Erről éppen lapunk mai számában nyilatkozik illetékes hely.) A kommunistapárt politikai akadémiájának a mult hét szombatján tartott előadásán a párt vezetője egyebek között arról is beszélt, hogy Angliában és Amerikában csodálkozással illetik azt, hogy Magyarországon kötelező vallásoktatás van s hogy az állam hozzájárul az egyházi iskolák fenntartásához. Ennek a Baloldali Blokk részéről való kifogásolása, a sajtóhangok előterébe való kerülése már határozottan a vita kiszélesítése volt. Még inkább az volt — s ez a kisgazdapárt magatartásának kívánt erős bírálata lenni, mintegy a kisgazdapártnak a demokrácia szempontjából való megbízhatatlanságára kívánt rámutatni annak kifogásolása, hogy „a kisgazdapárt *újabban* erősen igazodik az Egyházak felé“. (Ezt tárgyalni nem feladatunk. Csak éppen érdekesnek tartjuk megjegyezni, hogy nemrég került kezünkbe Tildy Zoltán 1944 elején elmondott s az akkori viszonyok között alapvetően programmatikusnak mutatkozó beszéde, amelyben leghatározottabban leszögezi a független kisgazdapártot az egyházak működésével való együttmunkálkodás mellett.)

A vita egyházi vonatkozásokon kívül más pontokon is szélesedett. Szó került a

a választójog határozott szűkítésének tételére

is, abban a formában, hogy a két baloldali párt bizonyos kategóriákat „átmenetileg“ kizár a szavazásból. Szó van arról, hogy melyik párt milyen társadalmi rétegeket képvisel és a demokrácia, illetőleg a demokrácia különböző értelmezései felé való viselkedése folytán milyen társadalmi rétegeket milyen mértékben illet meg a demokráciába való beleszólás joga. Közben nagyon érdekesen alakult a

parasztpárt helyzete,

a baloldalnak egyik miniszteri tisztséget viselő igen jelentős politikai szerepet betöltő tagja kifogásolja, hogy szerinte mostmár nemcsak a független kisgazdapártba, hanem a parasztpártba is beférkőznek a reakciós elemek és befolyást szereznek a párt irányításában. Gyakorlatilag általában helyesen tájékozott politikai fórumok és személyek előtt közismert, hogy a parasztpárt képviselőinek többsége részéről igen erős aggodalmak vannak különösen a kommunistapárttal való szoros együttműködéssel szemben! Ennek lazítását a képviselők többsége szerint éppen a parasztmegek kívánnák; éppen azok nem tartják kívánatosnak a kommunistapárttal való együttműködést. Rendkívüli érdekes volna, ha ez a helyzet valóban így volna; ugyanakkor, amikor a parasztpárt a kommunistapártnak a parasztmegek előtt való népszerűségcsökkenésétől már a saját helyzetét félti: ugyanakkor a kommunistapárt arra hivatkozik, hogy négyszázezer paraszttagjával ő a második nagy agrárpárt. (Az említett politikai akadémiának egyik fő-tétele éppen ez volt.)

Egyházi vonatkozású interpelláció hangzott el a mult héten, *Eckhardt Sándoré*

a feloszlatott katolikus egyesületek vagyonának sorsáról:

Az interpelláló képviselő előadta, hogy a feloszlatott társadalmi egyesületek nagyrészének igen jelentős ingó és ingatlan vagyona maradt vissza, *„melynek sorsa most veszélyben van s félő, hogy ez a vagyon elsikkad különféle helyi mohó igények és önkényes helyi foglalások következtében“*. „A katolikus társadalom ugyanis joggal elvárhatja, hogy ez a vagyon, amely tisztára katolikus eredetű és katolikus célok szolgálatára létesült, továbbra is katolikus célvagyon maradjon és vele szemben barátságtalan vagy tőle merőben különböző társadalmi érdekek szolgálatába ne állíttassék.“ — Konkrét adatokat sorolt fel, hivatkozott arra, hogy a magyar katolicizmusnak is jár az, amit a zsidóság megkapott, amikor a törvényhozás nemrég a gazdátlanul maradt zsidó vagyon zsidó jellegét törvényesen is elismerte. *„A magyar katolikus társadalomnak semmiféle reform alá eső vagyonát nem szabad úgy kezelni, mintha senkié sem volna.“* Kívánta, hogy a gazdátlanul maradt ingó és ingatlan egyesületi vagyont legalább átmenetileg katolikus egyházközségek, vagy engedélyezett egyesületek vehessék használatba, mert félős, hogy ezeket idegen egyesületek veszik birtokukba. Az interpellációt a nemzetgyűlés kiadta a miniszterelnöknek és a belügyminiszternek.

A koalíció válságának tárgyalásai egyébként a hét közepén kezdődnek. Meglepetések semmilyen vonatkozásban sincsenek kizárva.

SÁNDOR DÉNES:

ERZSÉBETHÍD

Mint hárfa ívelt át a vén Folyón.
Királynő volt, hidak között a legszebb:
ezer hab verte vissza csillogón
képét, e karcsú, sóhaj-könnyű testet.

Aranyló hárfa volt s ha jött az est,
az alkony-szellő húrjain simult.
Csodálatos dal szállt fel s Budapest
szerelmes szívvel újult éjbe hullt.

(Jaj, most a hárfa némán összetörve
mered feléd a hullámzó Folyóból.
Egy durva kéz a lelkét összetörte.

Aranyló húrján nem zeng már az [alkony,
Meghalt a híd. Emlék lesz már [csupán
két part között: a véres [katafalkon . .)

Szlovák katolikus hang Mindszentyről

A szlovákiai katolikusok hetilapja a Pozsonyban megjelenő «Katolicke Novinyn, egyik legutóbbi számában részletesen foglalkozik Mindszenty bíboros, Magyarország hercegprímásának személyével. A lap egyebek között a következőket írja: «Azok között a személyiségek között, akik Magyarországon jelenleg a legnépszerűbbek, első helyen Mindszenty kardinális áll. Túlzás nélkül megállapítható, hogy a néphetven százaléka Mindszenty kardinálist a legnagyobb tisztelettel övezi.»

Megjelenik a

KATOLIKUS NÉPSZÖVETSÉG NAPTÁRA

Kétszínnyomású fedőlappal, terjedelme 128 oldal. Korlátolt példányszámban kapható, úgy, hogy a megrendeléseket beérkezésük rendjében elégítjük ki. A naptár expediálása november 5-én kezdődik.

Apróhirdetéseket és előfizetőket az Új Ember részére felvesz

«Liturgia» kegytárgy és könyvkiadó, Budapest, I., Krisztina-körút 127.

Dr. Hadusfalvi Spillenberg Imre, Budapest, V., Szent István-körút 24.

Keeskédi Lászlóné, Budapest, X., Kőrösi Csoma Sándor-utca 7—9.

«A Szív» kiadóhivatala Budapest, VIII., Mária-utca 23.

Ft.
Csomor Ernő plébános urnak,
1 pl. + Szentsimon

g vagy tankönyv-diktatúra

Ára 1 forint

Új Ember

II. évfolyam 44. sz. * KATOLIKUS HETILAP * 1946 november 3

Lehet-e a halottakkal beszélgetni?

Credo-férfiak kétnapos kongresszusa • A pápa rádiószózata az emberek boldogtalanságáról

Endre Lászlót festették-e rá a besnyői templom freskójára?

Ami Mindszent után következik • Két halál: Gilles de Rais és Göring • A Hercegprímás „állami üzelése"

Elindulnak-e az Actio Catholica bécsi vagónjai?

A LÁTHATATLAN MUNKÁSPÁRT

NEM TÉVEDNEK-E VAJJON a magyarországi marxista pártoknak azok a vezérei, akik egyáltalában nem akarnak számolni azzal, hogy a magyar munkásságot mostmár igen erős mértékben kereteik közé záró *szakszervezetek* «emberanyaga» *ebben a mégiscsak erős katolikus többségű országban mostmár majdnem háromnegyedrészben katolikus!* Mégpedig — s itt jó volna, ha minden érdekelt fél ugyanolyan higgadtan, illúziók nélkül állapítaná meg azt, mint mi — *természetfeletti világnézetében öntudatos, hitéletében öntudatos katolikus.* Akinek szeme van a valóságra, az előtt a ma adott külső pártkeretek mögött ott villódznak egy, az összes pártokon áthúzódó, kifelé mintegy láthatatlan pártkeret körvonalai. A szakszervezeti tömegeken belül is hovatovább egy többségében és öntudatában katolikus munkásságé.

Ennek a katolikus munkástömegnek számára bizony egyáltalában nem vonzó az a politika, amely újra és újra megpróbálja elindítani a maga attakjait hol a hitvallásos iskolák ellen, hol az iskolai hitoktatás ellen, hol a katolikus tankönyvkiadás ellen, hol egyszerűen csak azért, hogy reakciósnak, demokráciaellenesnek, a dolgozók érdekeivel szemben ellenségesnek bélyegezze meg vagy együttesen az egyházakat, vagy külön a katolikus Egyházat, vagy a papságot, vagy legalábbis az úgynevezett klerikalizmust, és így tovább.

A most elmúlt két hétben lényegében ez történt. Kezdődött a Baloldali Blokk feltételeivel, közöttük a tankönyvkiadás államosításának nyilvánvalóan a katolikus tankönyvek ellen előráncigált kívánságával. (Holott, hogy *itt* csak röviden válaszoljunk erre: az ország tanintézeteinek mind elemi, mind középiskolás fokon többséget képviselő katolikus iskoláknak kétségtelenül *joguk* van katolikus tankönyveket használni, hisz *ezért is* iratja be a szülő gyermekét katolikus iskolába; — azonkívül a katolikus tankönyvkiadás *egységes*, a rajta kívüli nem az, a tankönyveknek a megoszlás miatti áralakulása körül tehát kereskedjenek a katolikus tankönyvkiadáson *kívüli* portákon.) Folytatódott az úgy sajtóbeli, párt- és egyéb nyilatkozatokkal, amelyekből nyilvánvaló, hogy a kötelező iskolai hitoktatás elleni állásfoglalás s az ú. n. klerikalizmusnak (tehát a papságnak is, egyházhűségnek is) demokráciaellenessé való bélyegzése *újra* aktuális.

RENDBEN VAN, fogadjuk el a tényeket tényeknek: arról a bizonyos oldalról tehát *újra* elindulnak a napi- és pártpolitikai lépések a keresztény Egyház templomon kívüli szerepének lecsökkentésére; de vajjon *kinek* válik ez javára.

Hónapokon át, amikor ugyanarról az oldalról egy hosszú és következetes folyamat próbálta meg a magyar közvéleménynek legalábbis nagyobb felét a magyar katolicizmussal szembeállítani, hosszú hónapokon át türelmesen nyiltan, higgadtan bizonyítottuk ugyanezeken a hasábokon hogy ezek a törekvések tulajdonképpen annak a félnek válnak javára, akinek ártani akarnak, s hogy ezek tulajdonképpen megszilárdították a magyar katolicizmus helyzetét a közvéleményben. Ugyanilyen türelmesen, nyiltan és higgadtan vagyunk készek bizonyítani, hogy az újonnan elindított akciók elsősorban *ott* fognak ártani az elindítóknak, ahol a legkevésbbé vannak rá felkészülve: az egyetemes magyar közvéleményen belül a munkásrétegek közvéleményében.

TULAJDONKÉPPEN MI VAGYUNK azok, akik csodálkozva megkérdezzük: *ismerik-e* ezek az urak a magyar közvélemény és azon belül a munkásság *igazi* hangulatát? Tudják-e, hogy elfogult egyoldalúságukban egyre élesebb körvonalakkal kirajzolódó *kisebbséggé* izolálják saját magukat?

Mindenekelőtt gyakorlati kérdésekben az egész magyar közvélemény, s benne természetesen a munkásság is merőben mást vár és mást igényel, mint új kultúrharcoknak akár csak előszelcit is. Ha ők a munkásság egészével érintkeznek s valóban helyesen és pontosan érzékelik annak igényeit, kívánságait, akkor jól tudják, hogy a munkásság *merőben más vonatkozásokban* még talán sohasem, még talán az infláció alatt sem volt ilyen nyugtalan kedélyű, mint éppen most. A munkásság most a tél küszöbén egy csomó gyakorlati kérdés megoldását sürgeti, *cipőt akar és ruhát, zsiradékot és tüzelőt; munkát* akar; megdöbbenve látja a munkátlanná vált tömeget. Észszerűen hovatovább rá kellett jönnie, hogy *a munkátlanná vált köz- és magántisztviselők tízezres rétegei esetleg közvellenebbül és többet elvonhatnak jövedelmükből, mint akkor, amikor a maguk adott feladatkörében dolgoznak.* A munkásság tehát — egyebek között — *várja a munkapiac rendezését.* Rájött a munkásság arra, hogy a belpolitikai élet feszültségei, az ú. n. koalíciós válságok, kihatnak a gazdasági élet területére is, zavarják a termelést, a pénz és áru cseréjét; tehát, *a munkásság várja és akarja a politikai stabilizációt.* Ugyanúgy, mint eddig tettük, az eddigi kérdésekben, most is óva figyelmeztetjük a magyar munkásság vezetőit ezekre a valóságokra. Nekik káros, ha ezeknek rendezése *helyett* kultúrharcos hangulat kezdeményezésével és terjesztésével akarnának eredményt elérni. Vagy bíznak talán a mindenható propagandában?

NOS, ha ők a totalitárius törekvések fel nem számolt csődtömegének ebben a kiábrándító maradványában bíznak, akkor minekünk tiltakoznunk kell e bizalom ellen annak a magyar munkásságnak nevében, amelyhez mi is tartozunk, s amely hozzánk is tartozik, s amelynek józan elméjét, értelmességét, a valósághoz hűnek maradó realizmusát és tapasztaltságát mi is ismerjük, úgy mint ők. Viszont jobban ismerjük keresztény voltukat és hűségüket, mint ők. A munkásság is jobban ismeri — a keresztény Egyházat, mint ők. A munkásság *nem* tartja a kereszténységet, az Egyházat, a papságot afféle megelevenedett reakció-rémnek, s az Egyház ilyenneműségét hiába festik falra előtte. Ugyancsak hiába festik falra előtte az Egyház munkás-ellenességének vádját; sokkal több, eredményesebb és radikálisabb katolikus munkásmozgalom és indítás volt Magyarországon, semhogy ne tudnák, hogy elvileg, a nagy pápai enciklikákkal s azokon túl más módon, mennyit harcolt az Egyház a munkásokért — éppen a munkásokért. Mindezek ma már ott vannak a szakszervezetekbe tartozó munkásság javarészében is, — ezek adják ki egy «láthatatlan munkáspárt» körvonalait; ma a magyar katolicizmus ezért nem terveli egy katolikus munkáspárt alapítását. Viszont azt, hogy a magyar munkásság legnagyobb része katolikus, azt a másik félnek is tudomásul kell vennie, és Magyarországon bárminek is, ami közéleti, meg kell találnia az összemunkálkodást a magyar katolicizmussal. Ezen — még azzal sem, ha homokba dugja a felismerés elől a fejét, mint a strucc — sem tud senkisem változtatni!

Polzovics Iván:

Békekonferencia után

Valóra váltak-e a nagyhatalmak által hirdetett célok és eszmények?

AZ EMBERISÉG történetének eddigi legnagyobb háborúját berekesztő békekonferencia első felvonására legördült a függöny. A 21 egyesült nemzet 11 hétig tartó tanácskozmányai, mint ismeretes, október 15-én befejeződtek, a világpolitikai mérkőzés sokszáz résztvevője a világ négy tája felé széledt el és a nagy színpadi színtérére, a párizsi Luxembourg-palotába a negyedévig folyó diplomáciai viadalok után beköltözött a béke. A hatodfélévig tartó világháború által mérhetetlen szenvedéseken keresztülment emberiség most felteheti és a világ minden sarkán ezidőben fel is teszi a kérdést: hozott-e igazi békét számára a konferencia és valóra váltotta-e azokat a célokat és eszményeket, amelyeket a támadó diktatúrák ellen szövetkezett egyesült nemzetek zászlajukra írtak.

Történeti tanulságok

A nagyhatalmak között a békekonferencián leplezetlenül megmutatkozó és a modern technika eszközeivel a világ minden tájára elhangzó mélyreható ellentétek közvetlen hatása alatt ma a világ minden népének közvéleményében szinte egységesen az a felfogás lett úrrá, hogy a békekonferencia nem hozott valódi békét és megnyugvást a világnak, és a világsajtó vezető orgánumaiban vissza-visszatér az óhaj, hogy valójában most, a békekonferencia után kellene hozzáfogni az igazi béke megszervezéséhez. Valóban csöddel járt-e a győztes antifasiszta hatalmak békéje és a demokráciák, amelyek a fasiszta diktatúrák fölött ki tudták vívni a győzelmet, valóban képtelenek-e megszervezni a békét?

Ha erre a ma minden gondolkozó embert mélységesen aggasztó kérdésre feleletet keresünk, megnyugtató válaszhoz, sem a lefolyt események kísérő jelenségeiből, sem pedig magának a konferenciának egyszerű eredménykimutatásából nem juthatunk hanem a helyesen méltató feleletre csak magasabb történeti perspektívában, a kellő összehasonlítási alapokat megengedő szélesebb távlatokban találhatunk rá. Igy vizsgálva pedig a kérdést, elsősorban is — és ez a békekonferencia éles ellentéteinek, eredményeinek, illetve fiaskóinak tagadhatatlan történeti mentségéül szolgál —, a világtörténelem legnagyobb háborúit befejező békeértekezletek a diplomáciai történelem hiteles tanuságai szerint eddig egy ízben sem zajlottak le — éspedig a győztesek külön táborában sem — testvéri egyetértésben. A harmincéves háborút lezáró vesztfáliai béke munkálatai például összesen öt évet vettek igénybe és a tanácskozások első két esztendejében a kortárs előtt aligha lehetett remény kiegyezésre, oly mélyrehatóak voltak az ellentétek, hogy a konferenciát végül is nem lehetett egy helyen megtartani, mert a kiküldöttek egy része nem volt hajlandó egymással egy asztalhoz ülni. A másik nagy békeértekezlet, amely méreteiben és az akkori arányokban a maihoz hasonlítható: a bécsi kongresszus háromnegyed esztendeig folytatta tanácskozásait, amelyek korántsem voltak olyan derűsek, miként azt ma a mindennap embere a filmvászon után elképzeli. A győztesek között a területi kérdések megoldása tekintetében az új háború fenyegető veszélye küszöbön állott és az főleg csak azáltal hárult el, hogy a gyü-

Márton Lajos

festő

Szegényház tpl. fóoltár képét. és falfestményeit Márton Lajos festette 1930 körül.

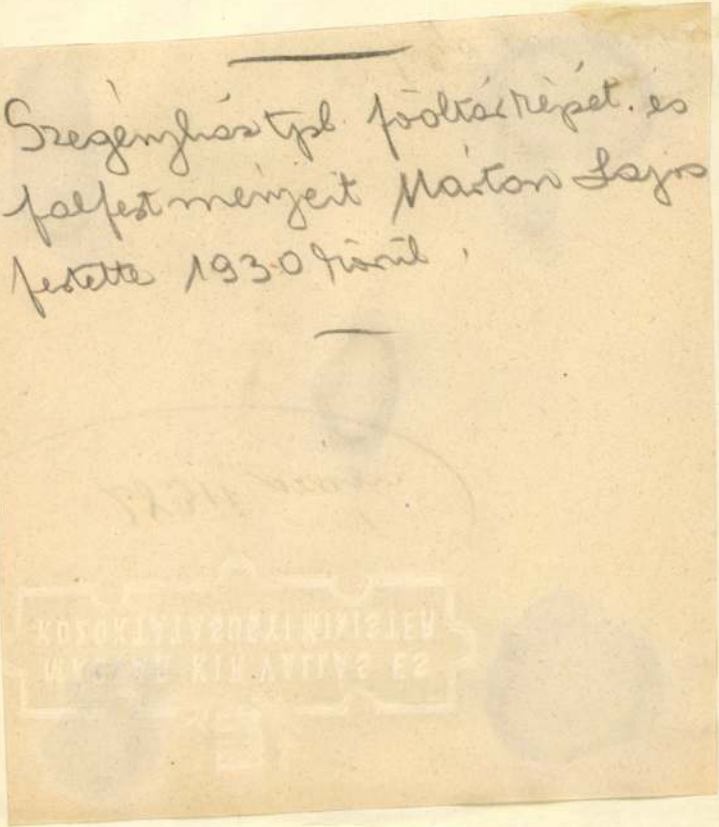

KALMÁR GUSZTÁV:

VIHAR AZ ORINOKÓ FÖLDJÉN

Történelmi regény a délamerikai szabadságharc korából. Fő hőse Bolivár Simon, aki izzó lelkesedéssel küzd Venezuela szabadságáért, de mire eléri célját, kegyvesztett lesz népe szemében. Nagy értéke ennek a kitünő könyvnek, hogy nemcsak szórakoztat, hanem tanit is: élvezetes földrajzi leirást s temérdek ismeretet nyujt olvasóinak.

György Györgyfi rajzaival.

Díszes kötésben 4.40 P

KOSZTERSZITZ JÓZSEF:

KAMASZOK

Ennek a csodálatosan szép könyvnek az a célja, hogy serdülésben, szellemi, lelki, testi fejlődésben megmutassa az ifjúságnak az Isten gondolatait. Nem hizeleg, nem szaval frázisokat, nem nagyképűsködik és nem titkolódzik, hanem kíméletlen nyiltsággal szemébe néz a dolgoknak s megmondja a serdülő fiúnak mindazt, ami őt joggal érdekli, mert becsüli benne a Férfit, aki benne eljövendő.

Márton Lajos rajzaival.

Ára ..... 4.80 P

ORMOS GERŐ:

BÉRES-TARISZNYA

Kender Andris beszéli el ebben a könyvben a maga szegény küszködő paraszti életét Bencze Ádám városi fiatal úrnak. Kevés ifjúsági könyv van, mely egyszerű szóval, ennyire megragadó módon ábrázolná a magyar paraszti élet kemény, erős, hitet s kitartást követelő feladatait s helytállását. Kitünő ifjúsági regény a Béres Tarisznya, sőt ennél még több is: szociális tett.
Györgyfi György rajzaival.

Díszes kötésben 4.40 P

RELKOVICS NÉDA:

BOLDOG MARGIT SZIGETE

Apró képekben, színes, rövidreszabott elbeszélések keretében rajzolja meg ebben a könyvben Relkovics Néda annak a szigetnek a történetét, amelyen boldog Margit élt, s melynek minden fája, bokra, porszeme a szentéletű királyleányról beszél. Hatalmas történelmi tudás, izzó magyarság, vallásos áhitat s kitünő elbeszélő készség teszik értékessé könyvét.
Györgyfi György rajzaival.

Díszes kötésben 3.40 P

POHÁRNOK JENŐ
ÉSZAK CSILLAGA

Sávely Dezső rajzaival, színes címlapjával, díszkötésben 4.50 P

Régenvárt, jó magyar mesekönyv. Mind az életből vett, kedves, megható történet, csillogó fantáziával és mély érzéssel fűszerezve, 8—12 éves gyermekek számára.

SZÉKELY LÁSZLÓ
FELHŐK FELETT

Illusztrált kiadás, színes címlappal, díszkötésben 2.50 P

Tíz mesében ragyog e könyvben Székely László, a kiváló lírikus könnyed, plasztikus, világos mesélő stílusa. Valóságos élménnyé teszik a könyvet gróf Csáky Andorné báró Benz Mária fínom rajzai.

TOBISCH IRÉN
CSODAGYÖNGY ÉS MÁS MESÉK

Illusztrált kiadás, színes borítékban, díszkötésben 3.40 P

Huszonegy, válogatott, szebbnél-szebb, gyönyörködtetve oktató mese 8—10 éves fiúk és leányok számára, Belatini Braun O. finom rajzaival.

TOBISCH IRÉN
HÁROM MESEKÖNYVE
(Mikulás és karácsonyi mesék, húsvéti és más mesék, Tündöklő Jánoska)

Márton Lajos rajzaival, színes címlapjával, díszkötésben kötetenkint 2.80, a három együtt 7.50 P

Ez a három mesekönyv egész éven át derűvel, ragyogással tölti el gyermekeink szívét. Márton Lajos nagyszerű rajzai csak fokozzák hatásukat.

BÁRÁNY FERENC

JÓ SZERENCSÉT

Györgyfi György illusztrációival, díszkötésben 3.40 P

Ez a könyv, anélkül, hogy az ifjú olvasó észrevenné, megtanítja őt — s ez a legszebb, amit ifjúsági könyvről mondani lehet — a munka és a munkás megbecsülésére és arra, hogy a szülőket segíteni nemcsak kötelesség, hanem boldogság is. E bányászregény alakjait és azok sorsát valami fiatalos bizakodás, az emberszeretet és a tiszta lélekből áradó derű csillogása aranyozza be.

BLASKÓ MÁRIA

SZERETNÉK NAGY LENNI

Györgyfi György illusztrációival, díszes kötésben 3.— P

Mélyen a gyermekszívekbe markoló, rendkívül bájos témát dolgoz fel Blaskó Mária legújabb könyvében. Kis hősének teljesedésbe megy egyetlen vágya: nagy lesz, de ezzel együtt rászakad a nagyok gondterhes élete is és csakhamar visszasírja gyermeksége gondtalan napjainak szépségét. Blaskó Mária ebben a könyvében felülmulta önmagát: csupa-szív gyermeki lélek nyilatkozik meg minden sorában.

KALMÁR GUSZTÁV

MONTEZUMA KORONÁJA

Györgyfi György illusztrációival, díszkötésben 4.40 P

Ez a könyv Kalmár Gusztávot mint szuggesztívhangú történelmi regényírót mutatja be. A regény Miksa mexikói császárnak, ennek a tragikus sorsú Habsburgnak tragédiáját vetíti az olvasó elé, amint lelkiismeretlen ígérettől félrevezetve, messze idegenben közönséges gonosztevők puskacsöve elé kerül, hogy Montezuma koronáját felcserélje a mártírok töviskoszorújával.

ORBÁN DEZSŐ

A FEHÉR KORALL

Márton Lajos illusztrációival, díszkötésben 4.— P

Orbán Dezső ifjúsági regénye csodálatos összefogása a hitnek és tudásnak a kitűnő mesemondó mesteri vezetésében. Az örök Róma szellemének fényében az eucharisztia nagy lélekformáló gondolatvilága csillan fel és összefonódva történelemmel, földrajzzal s a mélyen emberi érzelmi világgal, pompás, mindvégig lekötő, szívetdobogtató mesében virágzik ki.

A Szent István-Társulat készséggel nyujt folyószámla-hitelt.

Marton Lajos

műlakatos

l.

Műveszi Ipar

1887. II. cf. 195. l.

Márton Lajos festőművész

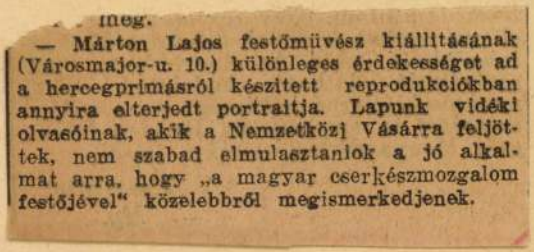

...meg.

— Márton Lajos festőművész kiállításának (Városmajor-u. 10.) különleges érdekességet ad a hercegprimásról készített reprodukciókban annyira elterjedt portraitja. Lapunk vidéki olvasóinak, akik a Nemzetközi Vásárra feljöttek, nem szabad elmulasztaniok a jó alkalmat arra, hogy „a magyar cserkészmozgalom festőjével" közelebbről megismerkedjenek.

Nemzeti Ujság 1931.V.17.

Márton Lajos festő"

N. U. 1942. XII. 11.

Kiállítás

Márton Lajos kiállítása a Műteremben, a művész képeinek jubiláris felsorakoztatása, 107 kép dusgazdag anyaga, amelyből éppen a legujabbak meglepnek erejükkel és hatalmukkal, azután, hogy Márton Lajosról ugy tetszett, mintha már végleg megmaradna azoknál az élményformáknál, amiket már korán megtalált és annyi változatban oly tökéletessé emelt. Nem is azokról az illusztrációkról van szó, amelyeken több mint negyedszázad óta egész diáknemzedékek nőttek fel, noha Márton Lajos ezeken is ambiciózus és finom művész és minden képének minden vonásába beleadja teljes ihletét és szivét. Márton Lajosról, a festőről van szó, aki mint kitünő rajzoló, elsősorban kitünően ábrázol, s festményeinek tárgyválasztásában is ösztönszerüen az események érdeklik. Az eseményeken tul talán a szimbólumok, a fiatalság életének jelenetei, végül pedig mint egy hivatalosan mondva „egyházművészeti témák". De milyen kevéset mond ez az utóbbi megjelölés, ha ezen a kiállításon végigmegyünk Márton Lajos „egyházművészeti tárgyu képein", amelyeket gyengédség, báj és áhitat sugárzik, finom stilizáltság, örökké üdének maradt képzelő erő, valami valósággal éneklő derü. A régóta megtalált stiluson tul éppen itt mélyül és emelkedett tovább Márton Lajos, a festő kettős irányban is. Elsősorban olajfestményei kaptak uj hatalmas méreteket, s ezekkel ecsetkezelésében és látásában is áttöri régi stilusát, a monumentalitás felé. Még inkább uj Márton Lajost jelentenek azok a freskói, melyeket különböző templomok, különösen az abasári templom kifestéséhez készitett. Ott láttuk még Szent István freskótervét, amelyben régi és uj stilusa a legtökéletesebb egységben forrának össze: a kerek kupolaboltozat mintha csak maga a meghasadt ég volna, aranyvörös tüzörvény. Ugyanakkor azok, kik a régi Márton Lajost szeretik a régi érzések között mehetnek végig korábbi képei és illusztrációi között is. Ő nemcsak művész, hanem pedagógus is, lelkek formálója, alakitója s egy lelkület izzásának továbbsugárzója. Ezt a munkáját ma is tovább végzi ugyanazzal a becsvággyal és örömmel, mivel annakidején erre vállalkozott.

IJJAS ANTAL

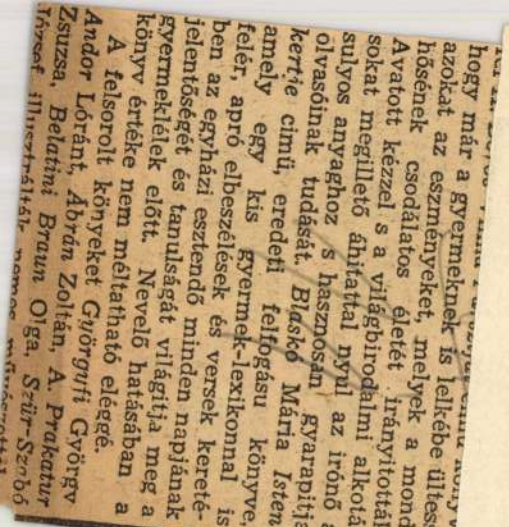

hogy már a gyermeknek is lelkébe ültesse azokat az eszményeket, melyek a monda hősének csodálatos életét irányították. Avatott kézzel s a világirodalmi alkotásokat megillető áhítattal nyúl az irónő a sulyos anyaghoz s hasznosan gyarapítja olvasóinak tudását. *Blaskó Mária Isten kertje* című, eredeti feltogásu könyve, amely egy kis gyermek-lexikonnal is felér, apró elbeszélések és versek keretében az egyházi esztendő minden napjának jelentőségét és tanulságát világítja meg a gyermekelélek előtt. Nevelő hatásában a könyv értéke nem méltatható eléggé.

A felsorolt könyveket *Györgyfi* György *Andor Lóránt, Ábrán Zoltán, A. Prakatur Zsuzsa, Belatini Braun Olga, Szür-Szabó József* illusztrálták.

Irattárba érkezett: .....

Irattári jelzés:	Irattári szám:

Magyar királyi állam

Iktató-szám: ..... 19 .....

..... osztály.

A beadvány { száma ..... kelte ..... beérkezése .....

Tárgy:

..... drb. mellékiet ..... csomag ..... súly

Márton Lajos festőm.

M. N. 1942. XII. 11.

Művészeti hírek

Márton Lajos képei a Műteremben

Hogy Márton Lajos ennyi természetes frisseséggel, egy lépésnyomnyira is el nem maradva tudott megérkezni a mai modernséghez, annak könnyen belátható titka: hogy mindig az ifjúság és pedig a legegészségesebb, legkorszerűbb ifjúság, a cserkészek között élt. Közöttük él ma is, nemcsak a sátortáborokban, ahol még a vadon közepén is tiszta művészetű nóta és a sátor tartórúdjából is művészi faragvány kél, hanem közöttük él a képeivel is. Cserkészjeleneteknek, Teleki Pálon kezdve, cserkészkiválóságoknak képei, mint tárgyi jelek is mutatják ezt, de lényegesebben mutatja rajzoló s festő művészetének modern lényege.

Hogy miben áll ez a korszerűsége? Szín- és rajzíró művészetének a mai modernség követelte egészséges és szigorú fegyelmezettségében, tisztaságában, szín- és rajzszerkezetének világos észszerűségében, aztán gyermeteg optimizmusában, életvidám erejében. Szociális lényegét teszi a közérthető nyelve, a magyarázat és alkalmazkodás nélkül sikerülő hangulatátvitel.

Mártonnak nagy olajfestményei is felvonulnak a tárlaton, így *Herodes látomása, Hunyadi János utolsó áldozása, A tizenkétéves Jézus* című gondolatban, rajzban s színben erős drámaiságú képei, *Pacelli bíboros fogadtatása* nagy történelmi jelenetképe. Itt látható egész sora oltárképterveinek, melyek nagyrésze már megvalósítva oltárokat ékesít, továbbá Négy Evangélistájának még nagyarányú freskókartonja. Aztán hosszú sora az egyházi és magyar történelmi tárgyú képeknek, rajzoknak, vázlatoknak s végül sok apróbb méretű bájos jelenetkép a cserkészéletből, finom szín- és rajzkompozíciók, komoly és derűs ötletek, melyek így Mártonnak nagy vállalású képei között gyakran csak műhelye hangulatforgácsainak tűnnek fel. De még legkisebb méretű műveiben is világos, érett alapötlet, harmonikus szerkesztőerők, könnyed kivitel, hangulatos, gyakran jóságos humorú előadásmód látható.

Rokonszenves, szerény, meglepően értékes megismerést nyújt ez a kiállítás a csak részleteiben ismert vagy ismerni vélt Márton Lajosról.

B. A.

Irattárba érkezett: .....

Irattári jelzés:	Irattári szám:

Magyar királyi államv

Iktató-szám: ..... 19 .....

..... osztály.

A beadvány { száma .....
kelte .....
beérkezése .....

Tárgy:

..... drb. melléklet ..... csomag ..... súly

Márton Lajos festőről.

P. H. 1942. XII. 12.

— **Két kiállítás.** A Műterem Kossuth Lajos-utcai helyiségében *Márton Lajos* gyüjteményes kiállítását láttuk. Márton régi ismerőse a közönségnek; népszerű akkor lett, amikor az 1933. évi cserkész világjamboreet finom és ötletes rajzokban örökitette meg. Azóta sikerrel festett templomi freskókat és kedvet kapott nagyméretű olajfestményekre is. Ezen a területen Benczurra és Roskovicsra emlékeztet. Különösen hálásak vagyunk neki azokért a képeiért, amelyeket a Kormányzó erdélyi bevonulásáról és Pacelli bibcrosnak — ma XII. Pius pápának — az eucharisztikus kongresszus alkalmából Budapesten végbement fogadásáról festett. — Az *Alkotás Művészház* Erzsébet-körúti termeiben most megnyilt második csoportkiállításon festményeket és grafikai műveket láttunk Bernát Auréltól, Fáy Lóránttól, Jankó Jánostól, Komjáti Gyulától, plasztikai műveket Horvai Jánostól, Medgyessy Ferenctől, Antalfi Károlytól, Somló Sáritól, Poór Lilitől, Pátzai Páltól, ifj. Radnai Bélától, Szabó Iványtól, Szandai Sándortól és Szigethi Istvántól. Sok figyelemreméltó van a kiállított tárgyak közt, jövőre nézve azonban mellőzését ajánljuk a jelenlegi zsufoltságnak, amely a nyugodt szemlélődést akadályozza. *(s. l.)*

P. H. 1942. XII. 12.

sem irányult, senkit sem fenyegetett

Márton Lajos.
festőművész

— **Márton Lajos festőművész kiállitása Egerben.** *Márton* Lajos festőművész gyüjteményes képkiállitását Egerben a ferencesek fehértermében csütörtökön este 6 órakor diszes közönség előtt nyitotta meg *Hedry* Lőrinc dr., Heves vármegye főispánja. Az előkelő közönség soraiban ott voltak: *Kriston* Endre püspök, *Venczell* Ede és *Török* Kálmán kanonokok, *Kürti* Menyhért főigazgató, *Székely* István dr., *Urbán* Gusztáv dr. és *Schönvitzky* Bertalan dr. jogakadémiai tanárok, *Kálnoky* István dr. városi tanácsos, *Bárány* Géza igazgató és még számosan. Az egri közönség elragadtatással gyönyörködött *Márton* Lajos hangulatos képeiben, rajzaiban. Különösen nagy tetszést keltett a „Prohászka-apotheozis" cimü olajfestmény és a balatoni képei.

Nemzeti Ujság,
1928. okt. 21.

1

Máiton Tajos.

[illegible]

[illegible]

Márton Lajos.
festőművész

* **Márton Lajos egri kiállitása.** *Márton* Lajos festőművész gyüjteményes képkiállitását Egerben a ferencesek fehértermében diszes közönség előtt nyitotta meg *Hedry* Lőrinc dr., Heves vármegye főispánja. Az egri közönség elragadtatással gyönyörködött az elismert művész hangulatos képeiben. rajzaiban. Különösen nagyon tetszettek a *Prohászka-apotézis* cimü olajfestmény és a balatoni képek.

Magyarság, 1928. Okt. 21.

1

Mártor Lajos.
Latinista

Magyarság, 1928. Okt. 21.

Márton Lajos festő

• **Márton Lajos festőművész kiállítása.** A Müterem Márton Lajos olajképeiből, vízfestékeiből ceruza- és tollrajzaiból állította össze decemberi kiállítását. Márton Lajos neve igen népszerű Magyarországon. Évtizedek óta különböző folyóiratokban sokszor találkozunk a kitünő illusztrátor rajzaival. Különösen a cserkészéletből ellesett, ifjúsági tárgyú rajzai idézik az első világháború előtti és utáni fiatal nemzedék kedvenc ujságjainak, a Zászlónknak és a Magyar Cserkésznek jól ismert oldalait. Idei kiállításának anyagát is nagyrészt ezek az illusztrációk alkotják. A fiatalosan friss, gondtalanul elbeszélő, bájos témákat értékes illusztrátori készséggel jeleníti meg. Vízfestményei ugyancsak a ceruza- és tollrajzok témaköréből merítenek, az akvarellek festői kvalitását azonban elhomályosítja néhol a túlrajzolás. Jelentékeny művészi erők sugároznak a négy evangélista monumentális alakjait ábrázoló freskókartonjai.

Uj M. 942 XII. 15

Uj. M. 1942. XII. 15.

Összefüggésben: ..... számmal.

s előtt	Kiadás után és letét előtt

— Pallas nyomda, Budapest. 1942.

Márton Lajos

— **Márton Lajos** kiállitását a Cserkészházban (V., Hajnal-u. 6.) rendezte csupa cserkésztárgyu rajzból, pasztellből, hol a cserkészet barátai együtt látják egy vérbeli cserkészmüvész nehány évi munkáját. Iti vannak a dán Jamboree, a Nemzeti Nagytábor és a nyári svéd és dán vizijamboreen készitett összes

rajzok, festmények. A müvész nagy szeretettel állapitotta meg az árakat is, hogy minden cserkész s a cserkészetnek minden barátja hozzájuthasson ezekhez a bájos cserkészképekhez. A kiállitás december 18-án, vasárnap nyilik meg s nyitva marad december 30-ig. naponta délelőtt 10-től este 6-ig.

Uj Idők, 1927. dec. 18.

Property of the Library
Wellcome Institute for the History of Medicine

Márton Lajos

B.H. 1937 ÁPRILIS 25, VASÁRNAP

érzelmes plasztikai ötleteit kell még följegyeznünk.

Y. E.

* (Márton Lajos kiállítása.) A Műterem Kossuth Lajos-utcai helyiségeiben *Márton* Lajos, a katolikus ifjúság és a cserkészek festője, illusztrátora rendezett kiállítást. Főpapoknak, műkedvelői előadások szereplőinek arcképei mellett vallásos tárgyú kompozíciók, rajzok, ügyesebb karikaturák borítják a falakat. A mellékteremben a jászberényi katolikus templom kartonjai is láthatók.

Budapesti Hirlap 1937 IV-25

Márton Lajos

Márton Lajos képei

A *Műterem* szalónjában mutatja be képeit és rajzait *Márton* Lajos, akit főleg mint illusztrátort ismerünk. Ez a legigazibb hajlandósága is, mert első sorban technikailag biztos rajzoló, aki a maga témakörében egyházi kompozíciójival, a cserkészéletből vett jeleneteivel is főleg ezt a tudását érvényesíti. Festői eszközeiben és nagy tablóinak szerkesztési formájában nem keres újat, hanem egyszerű igények számára megközelíthető tetszetőségre törekszik. Ugyanezekkel a tulajdonságokkal találkozunk a jászberényi templom számára készült nagy kartonjain.

B. L.

Magyar Hírlap 1937 IV. 25

Mýság 1937 IV. 27

Márton Lajos

— Márton Lajos gyüjteményes kiállitása. (*„Müterem".*) Márton Lajos azok közé a müvészeink közé tartozik, akiknek legnagyobb közönségük van az országban. Közönsége a gyermekek sorában kezdődik és az egymást felváltó nemzedékeken át folytatódik. Minthogy már harmincnál több éve (tavaly ünnepelte meg müvészi müködésének harmincadik évfordulóját) forgatja a rajzolói készséget, az ország ifjai és öregei szinte elejétől végig a táborába tartoznak. Ezt a nagy népszerüséget meg is érdemelte, mert az ifjuság nyelvén senki sem tud olyan megvesztegető módon mesét kisérni rajzzal és rajzos ötletekkel, mint ő. Fáradhatatlan képzelete gazdag változatosságban termi a kedves ötletet, a komoly és bohókás mesemondó rajzot. Erről a tehetségéről most a közönségnek az a része is meggyőződhetik, amely véletleneknél fogva nem ismerte müvészetét. A „Müterem" Kossuth Lajos-utcai helyiségében nagyszabásu kiállitást rendezett munkáiból ez a szokatlanul szerény müvész. Igaz, hogy rajzainak mellékes szerepet szánt rajta, mert ezuttal főként mint festő s annak is mint monumentális festői feladatok megoldója kivánt megmutatkozni. De a rajz még sem mellékesség müvészetében. Eredendő tehetsége az, amely ott is elárulja magát, ahol rejtegeti: nagy festményein. Nagyszabásu falfestményeit mutatja be Márton, részint az eredeti méreteinek megfelelő nagyságu kartonokon, részint szinvázlatokon és fényképeken. A gyöngyösi és a hatvani ferences templom falait diszitette freskóképekkel. Mozgalmas, sok alakos kompoziciói jó hasznát vették leleményes és ötletes járásu képzeletének. Jobban esett volna a szemnek, ha barokk példáitól kissé függetlenitenie sikerült volna magát. De valószinü, hogy megkötött képzelettel kellett dolgoznia és alkalmazkodnia a meglevőhöz. A müvész kedves mesélő fantáziájáról, jókedvü ötletességéről és enyhén csufolódó karikaturarajzoló tehetségéről kitünő fogalmat át két haránt alaku album, amelyekben Márton legvonzóbb kisebb rajzait és vázlatait gyüjtötte össze. Az egyik az 1933-iki gödöllői jamboree gyermekvilágát jeleniti meg mulatságosan, a másik pedig („Jubileumi Album" a cime), magát a müvészt persziflálja kedvesen, cserkészruhában, cserkészpajtásai között. *(e. a.)*

két másik pedig ugyanakkor macskaügyességgel szaladt végig az udvar tetején levő fagerendán. Kiderült, hogy a szomszédos ház alkatrészraktárában járt a három betörő, akiket megzavartak. A betörők a nyitott padlásablakon kimásztak s a mozi udvarára akartak menekülni. Az udvar papirlemezzel van fedve, amely az egyik menekülő alatt beszakadt. A földrezuhant betörő sulyos agyrázkódást szenvedett. Még nem lehetett kihallgatni. Két társa elmenekült.

Márton Lajos

— **Márton Lajos kiállítása.** A *Műterem* Kossuth Lajos uccai helyiségében állítja ki most az utolsó évek művészi munkájának eredményét *Márton* Lajos, a cserkész- és diákvilág régi jó ismerőse. A feltűnő nagy számban felsorakozó olajfestmények és rajzok sem témában, sem kidolgozásban nem hoznak meglepetést. Munkáinak tárgyát a rokonszenves művész egyrészt a katolikus egyház eszmeköréből, valamint az egyház vezetőinek sorából veszi, másrészt pedig a cserkészéletből, amelynek kezdettől fogva leghívebb tolmácsolója. Az előbbiek közül néhány nagyvonalú kompozíció tűnik szemünkbe, mint *Serédi* hercegprímás, *Mikes* és *Shvoy* püspök, *Takács* Menyhért prépost arcképe, valamint a *Stigmatizáció* és *Szent áldozás* mély szimbolumú megelevenítése. A cserkészélet derűs levegőjét egész sor kisebb-nagyobb kép tükrözi vissza; Márton szereti az ifjúságot és ezt a szeretetet minden munkája messzehangzóan hirdeti. A kiállításon láthatók a művésznek a jászberényi ferencrendiek iskolája számára készült kompozíció is, ezek az elgondolásban és megvalósításban egyaránt elgondolkoztató alkotások. A tárlat a nagyközönség számára vanárnap nyílik meg. (k. i.)

PN. 937. IV. 25

Pesti Napló 1937 IV. 25

Márton Lajos

-- **Márton Lajos kiállítása.** *Márton* Lajos, a Müterem Kossuth Lajos-utcai helyiségeiben állitott ki. Viszontlátjuk kedves, jól ismert alakjait, a kis diákot, a cserkészeket, a tiszta verőfényes ifjuságot. Mindegyik darabja csupa derü, ötlet, szeretet és éppen ezek a tulajdonságok azok, amelyek őt az ifjuság legközkedveltebb művészévé emelik. Ezen a kiállitáson azonban megismerjük művészetének komoly oldalát is, amely ép annyira elismerésre méltó. Nagy jellemző erőről tanuskodó markáns portréi, erős tehetséget elárulo nagyszabásu freskó-tervei és kartonjai, a legszigorubb birálat előtt is megállják helyüket. Ez a mozgalmas, szindus kiállitás *Márton* Lajost nemcsak mint szórakoztató grafikust, hanem mint komoly, százszázalékos festőművészt is kitünően reprezentálja.

Nemzeti Ujság 1937 IV. 25

A kiállítást rendezte:

KATÓ KÁLMÁN

a „MŰTEREM“ művészeti vezetője.

Merkur nyomda, IV. Prohászka Ottokár utca 6

Márton Lajos

MÁRTON LAJOS

GYŰJTEMÉNYES KIÁLLITÁSÁNAK

KATALÓGUSA

„MŰTEREM“ Kft.

KIÁLLITÁSI TERMEIBEN BUDAPESTEN

IV., KOSSUTH LAJOS UTCA 12 TELEFON: 1-895-54

1937 április hó 25-től május 6-ig

			P
1.	Serédi hercegprimás	olaj	1000.—
2.	Mikes püspök arcképe	„	1000.—
3.	Szent Norbert	„	m. t.
4.	Boldog Hermann József	„	m. t.
5.	Shvoy püspök arcképe	„	800.—
6.	dr. Takács Menyhért arcképe	„	m. t.
7.	„ „ „ „	„	300.—
8.	Jézus Szive	„	m. t.
9.	Szüz Mária Szive	„	m. t.
10.	Szent István	„	600.—
11.	Szent László	„	600.—
12.	Szüzanya	„	300.—
13.	Ifju a kis Jézussal	„	m. t.
14.	Gyuri	pasztel	50.—
15.	Stigmatizáció	olaj	800.—
16.	Szent István vértanu	„	400.—
17.	Jézuska Szive	„	700.—
18.	Jézuska és a kis veréb	„	m. t.
19.	Ifju Jézus a diákokkal	„	m. t.
20.	Krisztus és a gazdag ifju	„	1500.—
21.	Kasszián Atya	„	1500.—
22.	Szent Imre herceg	„	800.—
23.	Szent István király	„	1000.—
24.	Eucharistia	„	1000.—
25.	Szent áldozás	olaj	500.—
26.	Don Bosco	„	m. t.
27.	„ „ (vázlat)	„	250.—
28.	A tudós Jézuska	„	400.—
29.	Mennyei dcrü	„	400.—
30.	Ottó	„	1000.—
31.	Erdei tábor	„	200.—
32.	Husvét	vizfestmény	50.—
33.	A bizonyitvány	„	50.—
34	Látogatás	tollrajz	30.—
35.	Cserkészstrand	szines rajz	30.—
36.	Tündérkék	„ „	40.—
37.	Marietta	„ „	40.—
38.	Szent Imre	rajz	40.—
39.	Öreg honvéd	„	50 —
40.	Farsang	„	40.—
41.	Kisértés	„	50.—
42.	Interieur	pasztel	150.—
43.	Studium	rajz	50.—
44.	Tavasz	„	50.—
45.	Tavaszi öröm	„	50.—
46.	Beteglátogatás	„	50.—
47.	Ujesztendő	„	50.—
48.	Március 15.	„	50.—
49.	Cserkészjótett	„	50.—
50	Kincsesláda	„	30.—
51.	A jószellem	„	30.—
52.	Dán cserkész	„	30.—
53.	Lichtenstein hercegné	„	50.—
54.	Arckép	„	40.—
55.	Cserkészkonyha	„	40.—
56.	Lengyel vendéglátás	„	40.—
57–68.	Rajz	„	á 50.—
69—77.	„	„	„ 30.—
78.	Madárkák	„	25.—
79.	Szeretet	rajz	20.—
80.	Fotografus	„	20.—
81.	Vigasztalás	„	20.—
82.	Blazirtság	„	20.—
83.	A tisztaság kardja	„	20.—
84.	Gerevich professzor	„	40.—
85.	Piret bárónő	„	40.—
86.	Szobrászat	„	25.—
87.	Dohányos ördög	„	20 —
88.	Esti fohász	„	25.—
89.	Az itélet angyala	„	40.—
90.	A pompeji őr	„	30.—
91.	„Amerre én járok . . . .“	„	50.—
92.	„Engedjetek Krisztushoz!“	„	30.—
93.	Vártorony	„	25.—
94.	A tisztaság lovagja	„	30.—
95.	Szablya igazgató	„	40.—
96.	Pacher tanácsjegyző	„	40.—
97.	Kosztümös diákok	szines rajz	50.—
98.	Diákportrék	„ „	á 100.—
99.	Magyar dal	rajz	40.—
100.	Német ifju	szines rajz	40.—
101.	Károlyi Gyula gróf	rajz	50.—
102	A tenger lecsendesitése	„	40.—
103.	Csipkerózsika	szines rajz	40.—
104.	Szent a vadakkal	rajz	30.—
105.	Kasszián Atya halálára	„	40.—
106.	Romok fölött	„	20.—
107.	Figyelmeztetés	„	25.—
108	Eucharistia	„	25.—
109.	Átváltozás	„	30.—
110.	Lelkiismeret	„	25.—
111.	Krisztus mindenkié	„	35.—
112.	Krisztus Király	„	35.—
113.	Freskó kartonok	„	m. t.

A kiállítást rendezte:

KATÓ KÁLMÁN

a „MŰTEREM“ művészeti vezetője.

Merkur nyomda, IV. Prohászka Ottokár utca 6

10.

dupl.

MÁRTON LAJOS

GYŰJTEMÉNYES KIÁLLITÁSÁNAK

KATALÓGUSA

„MŰTEREM“ Kft.

KIÁLLITÁSI TERMEIBEN BUDAPESTEN

IV., KOSSUTH LAJOS UTCA 12 TELEFON: 1-895-54

1937 április hó 25-től május 6-ig

			P
1.	Serédi hercegprimás	olaj	1000.—
2.	Mikes püspök arcképe	„	1000.—
3.	Szent Norbert	„	m. t.
4.	Boldog Hermann József	„	m. t.
5.	Shvoy püspök arcképe	„	800.—
6.	dr. Takács Menyhért arcképe	„	m. t.
7.	„ „ „ „	„	300.—
8.	Jézus Szive	„	m. t.
9.	Szüz Mária Szive	„	m. t.
10.	Szent István	„	600.—
11.	Szent László	„	600.—
12.	Szüzanya	„	300.—
13.	Ifju a kis Jézussal	„	m. t.
14.	Gyuri	pasztel	50.—
15.	Stigmatizáció	olaj	800.—
16.	Szent István vértanu	„	400.—
17.	Jézuska Szive	„	700.—
18.	Jézuska és a kis veréb	„	m. t.
19.	Ifju Jézus a diákokkal	„	m. t.
20.	Krisztus és a gazdag ifju	„	1500.—
21.	Kasszián Atya	„	1500.—
22.	Szent Imre herceg	„	800.—
23.	Szent István király	„	1000.—
24.	Eucharistia	„	1000.—

			P
25.	Szent áldozás	olaj	500.—
26.	Don Bosco	„	m. t.
27.	„ „ (vázlat)	„	250.—
28.	A tudós Jézuska	„	400.—
29.	Mennyei derü	„	400.—
30.	Ottó	„	1000.—
31.	Erdei tábor	„	200.—
32.	Husvét	vizfestmény	50.—
33.	A bizonyitvány	„	50.—
34	Látogatás	tollrajz	30.—
35.	Cserkészstrand	szines rajz	30.—
36.	Tündérkék	„ „	40.—
37.	Marietta	„ „	40.—
38.	Szent Imre	rajz	40.—
39.	Öreg honvéd	„	50.—
40.	Farsang	„	40.—
41.	Kisértés	„	50.—
42.	Interieur	pasztel	150.—
43.	Studium	rajz	50.—
44.	Tavasz	„	50.—
45.	Tavaszi öröm	„	50.—
46.	Beteglátogatás	„	50.—
47.	Ujesztendő	„	50.—
48.	Március 15.	„	50.—
49.	Cserkészjótett	„	50.—
50.	Kincsesláda	„	30.—
51.	A jószellem	„	30.—
52.	Dán cserkész	„	30.—
53.	Lichtenstein hercegné	„	50.—
54.	Arckép	„	40.—
55.	Cserkészkonyha	„	40.—
56.	Lengyel vendéglátás	„	40.—
57—68.	Rajz	„	á 50.—
69—77.	„	„	„ 30.—
78.	Madárkák	„	25.—

			P
79.	Szeretet	rajz	20.—
80.	Fotografus	„	20.—
81.	Vigasztalás	„	20.—
82.	Blazirtság	„	20.—
83.	A tisztaság kardja	„	20.—
84.	Gerevich professzor	„	40.—
85.	Piret bárónő	„	40.—
86.	Szobrászat	„	25.—
87.	Dohányos ördög	„	20.—
88.	Esti fohász	„	25.—
89.	Az itélet angyala	„	40.—
90.	A pompeji őr	„	30.—
91.	„Amerre én járok . . . .“	„	50.—
92.	„Engedjetek Krisztushoz!“	„	30.—
93.	Vártorony	„	25.—
94.	A tisztaság lovagja	„	30.—
95.	Szablya igazgató	„	40.—
96.	Pacher tanácsjegyző	„	40.—
97.	Kosztümös diákok	szines rajz	50.—
98.	Diákportrék	„ „	á 100.—
99.	Magyar dal	rajz	40.—
100.	Német ifju	szines rajz	40.—
101.	Károlyi Gyula gróf	rajz	50.—
102.	A tenger lecsendesitése	„	40.—
103.	Csipkerózsika	szines rajz	40.—
104.	Szent a vadakkal	rajz	30.—
105.	Kasszián Atya halálára	„	40.—
106.	Romok fölött	„	20.—
107.	Figyelmeztetés	„	25.—
108.	Eucharistia	„	25.—
109.	Átváltozás	„	30.—
110.	Lelkiismeret	„	25.—
111.	Krisztus mindenkié	„	35.—
112.	Krisztus Király	„	35.—
113.	Freskó kartonok	„	m. t.

MÁRTON LAJOS (1891-1953) grafikus

Márton Lajos (1891—1953) hódmezővásárhelyi, székely grafikus festőművész hamvait október 18-án, pénteken délután 17 órakor helyezzük végső nyughelyére, a budai Mártírok úti Szent Ferenc-rendi plébániatemplom kriptájában. Plébánosunk, Márton atya mond szentmisét a művész emlékezetére, aki az egyházközség vezetőségi tagja volt. Ő festette a templom freskóit, számtalan könyv és ifjúsági kiadvány illusztrátora volt. A tíz cserkésztörvény, a cserkészmentalitás, táborj hangulatok, mint eleven élet jelentek meg cserkész-levelezőlapjain.

Cserkészek! — mondjunk együtt Istenhozzádot az I. cserkész évszázad lelkiségét sugárzó Cserkészművésznek!

4. sz. Budai Ifjúsági Kongregációk Cserkészcsapata

Uj Ember, 1991. okt. 13.

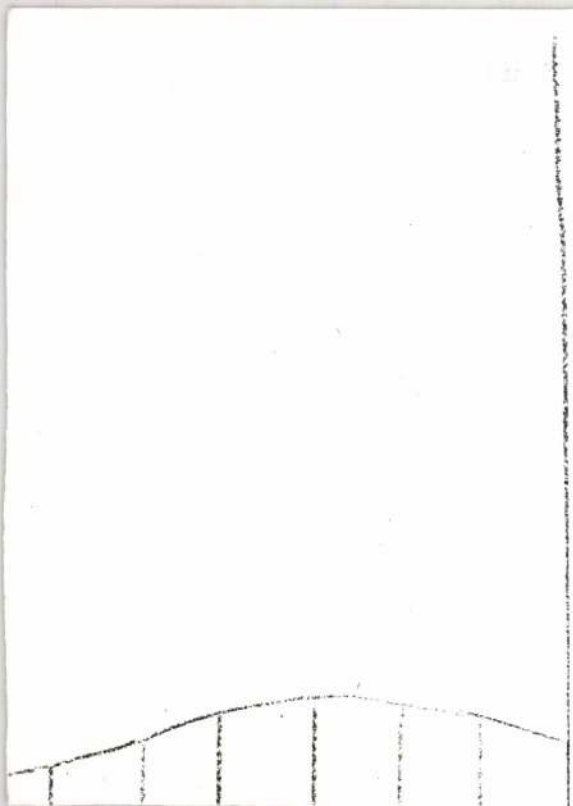

Müvtört.Ért. 1989 1-4

MARTON LAJOS POZSONYI MŰLAKATOS

1. Marton Lajos és fia műlakatos cég cégére

A 19. század utolsó harmadának Magyarországában több vasműves központ alakult ki, de igazán jelentős csak Budapesten és Pozsonyban (Bratislava). A budapesti központ legkiemelkedőbb mestere, Jungfer Gyula mellett több vasművest tartunk számon, Pozsonyban ugyanekkor a művészi kovácsolást művészi szinten művelni képes műlakatos csak egy dolgozott: Marton Lajos.

Az eklektika és a szecesszió kora magyarországi vasművességének alapos elemzéséhez, a teljes kép ismeretéhez óriási anyagfeltáró munkára van még szükség. Több műlakatos életművének számbavétele[1] az elmúlt egy-másfél évtized eredményei közé sorolható, ám számos vasműves tevékenységének feldolgozásával vagyunk adósak. Ezek közé tartozik Marton Lajos pozsony műlakatos is.

Marton mester Jungfer Gyula mellett a magyar eklektikus vasművesség világának avatott ismerője, a nyugat-magyarországi főrangúak, továbbá az egyház és a plutokrácia legkeresettebb műlakatosa volt. Jungfer Gyulával, Árkay Sándorral, Páder Nándorral ők az úttörő generáció, akik megalapozták a magyar eklektikus vasművesség európai viszonylatban elismerésre méltó pozícióját. Egy nagy vasműves nemzedék tagja ő, aki olyan értékeket teremtett, amely múlhatatlanul megmarad a múló időben.

Műhelyét 1851-ben alapította,[2] de igazi fellendülése az 1880-as években az eklektikus vasművesség igazi virágzásakor következett be, amikor üzemét gyárrá fejlesztette. A kisegítő gépek mellett azonban a kézimunka jellemezte műveinek sokaságát. Műhelyének rohamos fejlődéséhez Bécs közelsége is hozzájárult, mert az ottani építészek főleg magyarországi munkáik esetében gyakran folyamodtak Marton Lajos kalapácsához. Az 1880-as évek végén azonos nevű fiával társult és üzemük

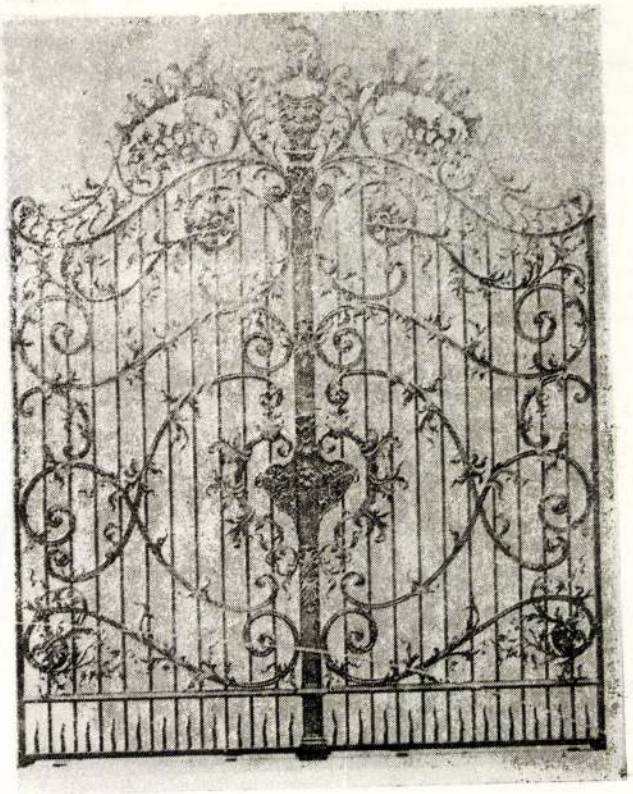

2. Károlyi Alajos stomfai kastélyának rácskapuja

ettől az időtől Marton Lajos és fia cégként szerepelt és vált ismertté.

Mesterünk életútjáról adataink nincsenek — az ismeretlenségből emelkedik elénk — műveiről a kutatások eredményeként annál többet tudunk, és ezekről egy fokról fokra kiteljesedő pálya íve bontakozik ki előttünk. A kompozíció dekorativizmusára irányuló törekvése csaknem egységesen vonul végig munkáin. Önállóságának kezdetén a romantika stílusának művészete uralkodott. A barokk-rokokó vasművességét követően a kovácsoltvasművesség színvonalában hanyatlás következett be és a romantika idejére e művesség mélypontjára süllyedt. A mesterség fő feladatát főleg az öntöttvas elemek összeszerelése vagy egyenes pálcákból szerkesztett egyszerű rácsok jelentették. A 19. század utolsó harmadában azonban az eklektikus építészet igénye alapján a kovácsoltvas-művesség ismét fontos szerepet kapott, és a régi vasműves hagyományokat felújítva e műipar szinte elemi erővel feltörő virágzásnak indult.

Mesterünk tevékeny munkássága a kényes ízlést is kielégítő maradandó eredménnyel járt, és művei méltó helyet biztosítanak számára a magyar kovácsoltvasművességben. 1885—1895 között egy sor kastély és palota kovácsoltvas munkájának alkotója. Mindegyikének elemzése egy cikk terjedelmét meghaladja, ezért javának csupán felsorolására szorítkozunk. Hans v. Paschkis tervei alapján készítette a keszthelyi Festeticskastély kovácsoltvas kapuit,[3] Pálffy János pozsonyi palotája bejáratának rácskapujához és lépcsőrácsához Victor Rumpelmayer tervei szolgáltak alapul míg a királyfai (Králová pri Senci) kastélyához, valamint a bajmóci (Bojnice) várhoz Marton Lajos és fia saját tervezetük alapján kovácsolták az előbbihez a kaput, az utóbbihoz a lépcsőrácsot és a pompás kútházat, amely

3. Esterházy Mihály pozsonyi palotájának ajtaja

4. Georgevits György pozsonyi palotájának lépcsőrácsa

késői visszhangja a reneszánsz kori vasművesség attraktív kútházainak. Károlyi Alajos stomfai (Stupava) kastélyát Meinig Artúr építette át, és a tékozlóan gazdag díszítésű vaskapu és a függőlámpa a Marton Lajos és fia cég munkája. Esterházy Mihály pozsonyi palotájához készült kétszárnyú kovácsoltvas ajtó inventátora és kovácsa mesterünk volt, miként Georgevits György pozsonyi palotájában a lépcsőrácsé és a kétszárnyú kovácsoltvas ajtóé, továbbá Tauscher Béla pozsonyi házának lépcsőrácsa is a Marton üzem terméke, valamint Csáky Vidor pozsonyi palotájában elhelyezett Heinrich Adam tervezte lépcső-, erkély- és lunettarácsok. Dessewffy György pozsonyi palotájába vörösrézből címert domborított mesterünk, Pisztory Bódog pozsonyi házának összes díszlakatos munkáihoz (rácskapu, lépcsőrács, lépcsőházi kandeláber és fali világítótest) Marton Lajos és fia tervei szolgáltak alapul, és az ő munkájuk a köpcsényi (Kittsee) kastély nemesveretű kapuzata, továbbá Zay Mikós zaiugróci (Uhrovec) palotájának csillárjai és gyertyatartói, az Arenberg család pozsonyivánkai (Ivánká pri Dunaji) kastélyának és a Palugyai család pozsonyi sírboltjának kandeláberei.

A Virágvölgyi-templom reprezentatív csillárja Rumpelmayer tervei alapján mesterünk üzemében készült, valamint a pozsonyi koronázó templom északi kapujának saját tervezésű zárórácsa.[4] Az 1909—1913 között épült Lechner Ödön tervezte pozsonyi ún. „Kék"-templom lakatosmunkái[5] és a budapesti Szt. István bazilika főbejárata előtti hatalmas zárórács[6] is Marton Lajos hírnevét öregbíti. 1896-ban a pozsonyi Mária Terézia szobor neobarokk körítőrácsát,[7] 1899-ben a pozsonyi iparkiállítás nemesveretű kapuzatát kovácsolta.[8] A Lechner Ödön tervezte pozsonyi főgimnázium[9] (1905) és Lauber Gyula Népfürdője[10] (1905), valamint az itteni állami fémipari szakiskola műlakatos munkái-

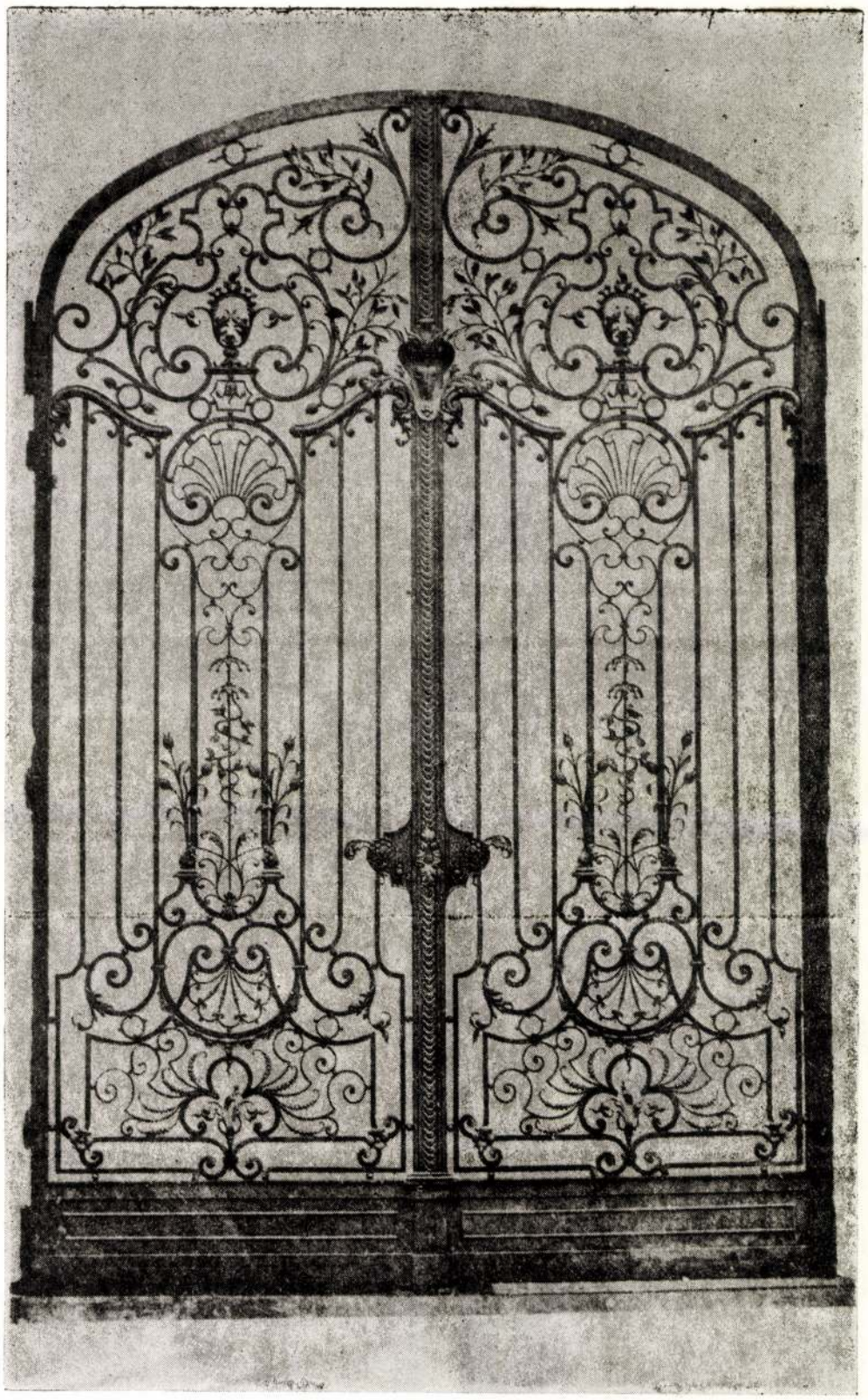

5. Georgevits György pozsonyi palotájának ajtaja

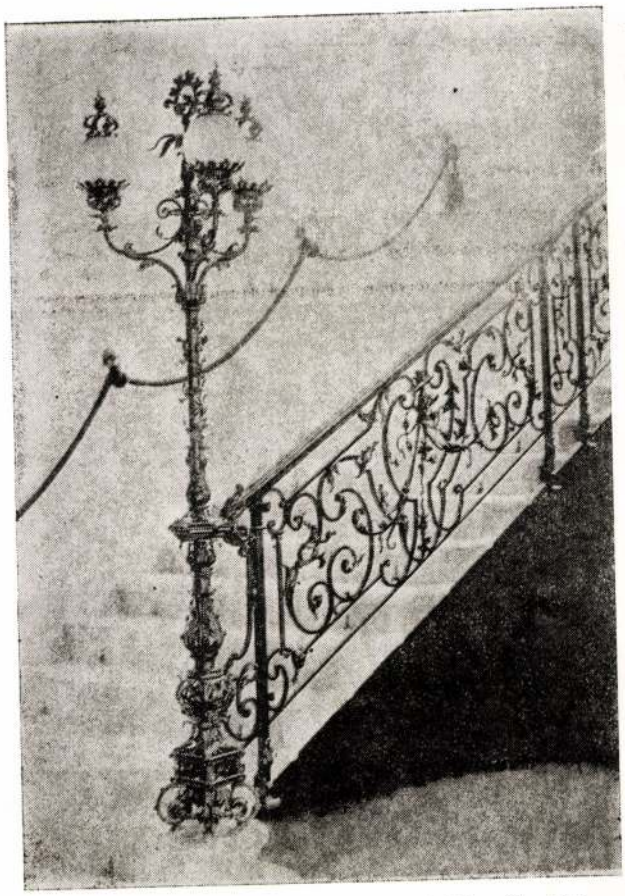

6. Tauscher Béla pozsonyi házának lépcsőkorlátja

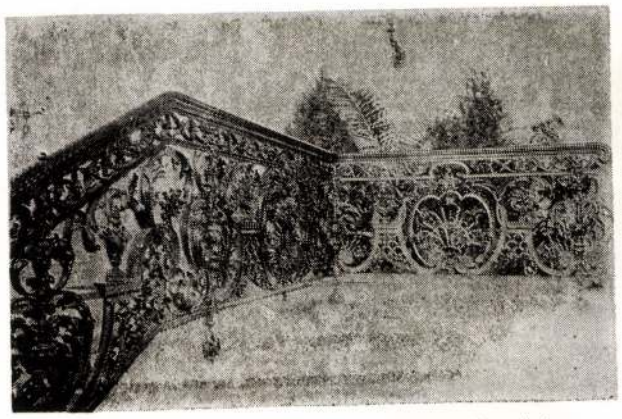

7. Csáky Vidor pozsonyi palotájának lépcsőrácsa

nak[11] is Marton Lajos a mestere. 1912-ben készült az a pozsonyi városcímerrel, dús növényi ornamentikával díszített pártázat,[12] amelyet a pozsonyi városi múzeumban őriznek.

A gyárrá fejlesztett üzem termékeit a művészi kovácsolás jellemezte, bár elvétve szerkezeti munkát is végeztek, mint pl. Batthyány Elemér ikervári kastélyának üvegházát, József főherceg alcsúti kastélyához az Ybl Miklós tervezte monumentális üvegházat, továbbá a Szkalnitzky Antal tervei szerint felépült Egyetemi Könyvtár könyvespolcait, de vállaltak minden, az épületlakatosság körébe tartozó munkát.[13]

A főrangúak megbízásai ígéretes feladatok voltak, és Marton Lajos műhelye dekoratív művek sorával gazdagította a korszak magyar kovácsoltvas-művességét.

Saját, valamint idegen tervezésű alkotásainak javát a barokkban fogant formák jellemzik, és olyan elérhető hűséggel tervezték és kovácsolták például a pozsonyi Esterházy-palota kapuját, hogy az éles szemű Oberschall

8. Dessewffy György domborított címere pozsonyi palotájában

9. Pisztory Bódog pozsonyi házának lépcsőrácsa

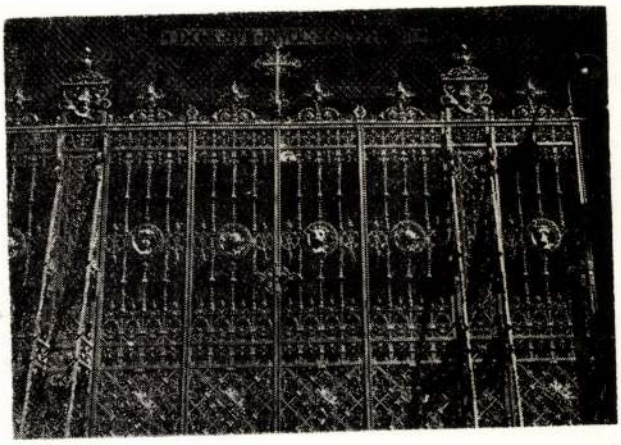

10. Budapest, Szt. István bazilika főbejáratának zárórácsa

Magdát is megtévesztették, és könyvében[14] azt 18. századinak jelöli. A művek javán a lendületesen csapódó kecses indák, nyugtalanul kinyúló rocailleos formák, pompás gazdagságú oromzatok, testes levelek, naturalisztikusan formált virágok, díszesen alakított zártokok jelzik a barokk hagyományok követését és a 17—18. századi kovácsoltvas-művesség gyakorlatát. A barokk lüktető mozgásával alakított munkáin a „lomb és szalagdísz" csaknem mindegyiken fellelhető, ami jelzi, hogy művei ornamentikájában a vasművesség egykori fénykorának igazi közvetítője. A bajmóci vár kútrácsának figurája, az 1901. évi szegedi kiállításon bemutatott falilámpája — melynek konzoljául páncélos vitéz karját kovácsolta és ez tartja a Strozzi-palota lámpásaira emlékeztető világítótestet — a vas faragásának nagy hagyományú gyakorlatáról tanúskodik, és e munkáival a német mesterek sok évszázados technikájának hű tolmácsolójává lett.

Művei sokaságában román, gót, reneszánsz formákkal komponált alkotások egyaránt szerepelnek. A Virágvölgyi-templom várfalakkal és bástyákkal alakított, a mennyei Jeruzsálemet ábrázoló hatalmas csillárja román kori, az Esterházy István ajándékaként készített Úrasztala gótikus, a bajmóci vár diadalmas hangvételű, figurális elemmel is gazdagított kútrácsa reneszánsz formát követ. Nem rekedt meg azonban a történelmi formák felélesztésének gyakorlatában, mert a századforduló körül rácsain az új stílus, a szecesszió ornamentikáját is alkalmazza. Az 1901. évi szegedi kiállításon szecessziós vonalvezetésű tulipán motívumban záródó rácsával keltett feltűnést, és miként Divald Kornél írja: „. . . Vasmű aránylag kevés került a szegedi kiállításra. Sárváry Jánoson kívül csak a pozsonyi Marton állított ki e nemben figyelemre méltót . . ."[15]

Jeles munkásságát kitüntetések hosszú sorával ismerték el. 1865-ben a Pozsonyi Iparkiállításon aranyéremmel, 1872-ben az Országos Iparegyesület ezüstérmével tüntették ki. Az 1873. évi Bécsi Világkiállításon elismerő oklevelet nyert, az 1878. évi Párizsi Világkiállításon a nagy ezüstérmet kapta, az 1879. évi Székesfehérvári Országos Kiállításon a nagy aranyérmet ítélték neki.[16] Az 1896. évi Millenniumi Kiállításon díszoklevelet és az állami aranyérmet nyerte el,[17] az 1900. évi Párizsi Világkiállítás után pedig a műipar terén szerzett érdemeinek elismeréséül a koronás arany érdemkereszttel tüntették ki,[18] az 1904. évi St. Louis-i Világkiállításon ezüstérmet nyert.[19]

Az 1885. évi Országos[20] és az 1896. évi Ezredéves Kiállítás zsűribizottságának tagja volt.[21] Jóformán nem volt olyan nagyobbszabású kiállítás, amelyen nem szerepelt, s amelyen a kritika az elsők közt ne említette volna munkáit.

Marton Lajos, majd később a Marton Lajos és fia cég az Országos Magyar Iparművészeti Társulat tagja volt.

A gőzerő-meghajtású segédgépekkel felszerelt üzemében jeles műlakatosokat nevelt. Az 1896. évi Millenniumi Kiállításon segédei közül Themár Mátyás, Kotlár Lőrinc, Dániel Márton a „Közreműködők érmé"-t kapták.[22] Fadrusz János, a magyar emlék-műszobrászat egyik jelentős alakja Marton Lajos műhelyében tanulta a műlakatosságot, majd itt is szabadult fel. Talán ez a körülmény, de még inkább Marton Lajosnak a művészi kovácsolásban megmutatkozó jártassága alapján kaphatott mesterünk megbízást a Fadrusz alkotta pozsonyi Mária Terézia emlékszobor artisztikus körítőrácsának elkészítésére. (A rács terve is Fadrusz nevéhezfűződik, aki a kivitelezést egykori mesterének műhelyében több ízben ellenőrizte. Egy alkalommal Lyka Károly elkísérte és ott szerzett tapasztalatait az Új Idők hasábjain közzé is tette.)[23]

Marton Lajos nagyszerű munkásságát nemcsak a kastélyok, paloták, templomok díszes lakatosszerkezetei bizonyítják, a pozsonyi városi múzeumban is helyet kaptak kovácsoltvas tárgyai. Alkotásai közül többet Műipari Mintalapon tettek közzé.

Marton Lajos főként Pozsonyban és környékén végzett igen jelentős munkákat, de a hazai és külföldi kiállításokon is rendszeresen és eredményesen vett részt. Nemcsak a 19. századvég és a 20. századelő magyar kovácsoltvas-művességében számottevő életműve, de európai mértékkel mérve is jelentős mestere e korszak művészi vasműves iparának.

Pereházy Károly

JEGYZETEK

1 *Pereházy Károly:* A vas művésze (100 éve született Tiringer Ferenc). Műemlékvédelem 1975. 4. sz. 220—226. *Pereházy Károly:* Budapest utolsó száz esztendejének kovácsoltvas-művessége és jelentősebb mesterei. Építés-Építészettudomány 1976. 349—409. *Pereházy Károly:* Jungfer Gyula és Iparművészeti fémárugyára. Építés-Építészettudomány 1979. 3—4. sz. 285—357. *Pereházy Károly:* Egy elfelejtett budapesti műkovács (125 éve született Lapter János). Műemlékvédelem 1980. 4. sz. 238—245. *Pereházy Károly:* Egy pesti műlakatos munkássága (75 éve hunyt el Schwarz Antal). Műemlékvédelem 1981. 3. sz. 228—234. *Pereházy Károly:* A magyar historizmus kovácsoltvas-művességének jeles mestere: Árkay Sándor. Építés-Építészettudomány 1985. 1—2. sz. 167—184.

2 Marton Lajos és fia műlakatos cég által 1895-ben kiadott képes ismertető.

3 OL: P 274. A Festetics család lvt. Keszthely. Építkezések. a) A keszthelyi kastély építkezései. Marton Lajos 1887. aug. 17-én kelt számlája 16398 Ft, melyet 16898 Ft-ra módosítottak.

4 A felsorolt munkák. 2. sz. jegyzet.

5 *Barla-Szabó László:* Lechner Ödön pozsonyi „Kék"-temploma. Építés-Építészettudomány 1973. 587.

6 Vállalkozók Lapja 1897. ápr. 13.

7 Magyar Géniusz 1897. 327., Magyar Iparművészet 1897/98. 138—139.

8 Vállalkozók Lapja 1899. szept. 27.

9 Ua. 1905. aug. 9.

10 Ua. 1905. júl. 19.

11 Ua. 1903. aug. 26.

12 Kiállítási Katalógus 1982. máj.—júl. Traditionen Schmiede und Schlosser in Bratislava.

13 Lásd 2. sz. jegyzet.

14 *Bárányné Oberschall Magda:* Régi magyar vasművesség. Budapest 1941. 31. Képe 25.

15 *Divald Kornél:* A szegedi kiállítás. Magyar Iparművészet 1901. 208.

16 Lásd 2. sz. jegyzet.

17 Az 1896-iki Ezredéves Országos Kiállítás Közleményei 32. sz. 1356.

18 Magyar Iparművészet 1901. 131.

19 Ua. 1904. 320.

20 *Gelléri Mór (szerk.):* Kiállítási emléknaptár az 1886-ik közönséges évre. 136.

21 Az 1896-iki Ezredéves Országos Kiállítás Közleményei. 1893. jún. 12. 179.

22 Ua. 1361.

23 Új idők 1899. 107. *Lyka Károly:* A mesterember c. cikkében ezeket írja: „. . . Mindenütt vas, csupa vas, hajlított, kovácsolt, reszelt, nyers meg kikészített vas, mellette szikrázott a parázs a kemencékben. A vasrudakból Fadrusz tervei szerint verték ki Marton mester legényei a finoman hajló barokk-rudakat, gazdagon élő lombozattal. Nem holmi sablonos munka ám ez! Ezek a lombok, ezek a díszítőlevelek, amiket tüzesen formáltak itt ki, tele voltak az élet lendületével. Nem holt cifraság: eleven individuum minden egyes füzér. Hogyan megyen át ebbe a holt és tehetetlen vasmatériába annyi élet? Pöröllyel verik bele, minden csapásra egyet idomul a vas, formát cserél, elváltozik. Attól függ vajjon jó helyre csap-e le a kalapács, vajjon éppen elég súlyosan zúdul-e a szikrázó ércre, nem-e túlságosan erős vagy gyöngén? Ez érzés dolga, aki azt a nehéz pörölyt forgatja, hiába nézi két szemével a tervrajzot: ha nem érzi egészen a lelkében a formálandó tárgy karakterét, ha a keze nem jár szabatosan a lelkének érzése szerint, annak parancsára, ha nem idomul az érzés minden finom változata szerint: kontár, holt munka támad . . . Átérzik (a legények) és értik az anyag minden csinjátbinját, szuverénül uralkodnak annak minden tulajdonsága fölött. Annyi szépség, erő és talentum van az igazi müiparos munkájában, hogy igazság szerint a legnagyszerűbb tervelő-művész is testvériesen megosztani kénytelen vele dicsőséget . . ."

LAJOS MARTON, KUNSTSCHLOSSER

Ein herausragender, auch mit Auszeichnungen anerkannter Meister des heimischen eklektischen Kunstschmiedehandwerks war Lajos Marton, der seine Werkstatt 1851 in Preßburg (Bratislava) eröffnete. Er war ein vielbeschäftigter Kunstschmied der westungarischen Aristokratie und der Kirche und hatte im letzten Drittel des 19. und zu Beginn des 20. Jahrhunderts mit seinen für eine Reihe von Schlössern, Palästen und für einige Kirchen gefertigten Eisenarbeiten, sowie mit Gegenständen die in internationalen und heimischen Ausstellungen gezeigt wurden, bedeutende Erfolge. Mehrere seiner Kunstschmiedearbeiten sind im städtischen Museum von Bratislava. Über die Umstände seiner Ausbildung wissen wir wenig, für deren Gediegenheit sprechen aber nicht nur seine ausgeführten Arbeiten, sondern auch die selbst entworfenen Werke. Der Großteil seiner Werke folgt dem Neobarock, in seinem reichhaltigen Schaffen finden sich auch manche mit gothischer und Neorenaissance-Ornamentik. Den neuen Stil, den Jugendstil eignete er sich schnell an und schuf bereits um die Jahrhundertwende mehrere Gitter mit dieser eigenartig verzierten Ornamentik. Schmieden, Bunzeln und Eisenschnitzen betrieb er gleichermaßen auf hohem Niveau. Seine Werkstatt entwickelte er während der wahren Blütezeit der Schmiedekunst der Eklektik zu einer Fabrik, in seinem mit Aushilfsmaschinen ausgerüsteten Betrieb kam aber der Handarbeit der Vorrang zu. Ende der 1880er Jahre nahm er seinen gleichnamigen Sohn als Compagnon auf und von da an war die Firma als Lajos Marton und Sohn bekannt. Mit seinem Schaffen wurde er nicht nur im ungarischen Kunstschmieden eine maßgebliche Persönlichkeit, sondern ein verdienter Meister auch der universellen Schmiedekunst.

MARTON Lajos disszimilóvás

NÉGY ÉV UTÁN

Tisztelt választópolgárok! Negyedik éve vagyok országgyűlési képviselője Nógrád megye 4. sz. választási körzetének a Kereszténydemokrata Néppárt soraiban. Frakcióm részvétele az országgyűlési munkában megelőzi a többi pártokét. Ezért is indítványozhattuk választóink kívánságának megfelelően az indokolatlanul hiányzó képviselők tiszteletdíjának csökkentését. Nem rajtunk múlott, hogy e javaslatunkat nem fogadták el.

A megye választópolgárai közül sokan személyesen is ismernek, és nemcsak azok, akiket a Balassi Bálint Gimnáziumba tanítottam. Arra is számítanom kell azonban, hogy a kedves olvasók között olyanok is vannak, akik még nem ismernek, vagy talán különböző okokból nem is akarnak megismerni sem engem, sem a Kereszténydemokrata Néppárt programját.

Emberközpontú társadalmat szeretnénk megvalósítani.

Programunkat négy gondolat szövi át: család, gazdaság, szociális igazság és tisztesség.

A család a társadalom alapeleme, amelyben az emberek mindennapjai zajlanak. Keresztény családokat szeretnénk, melynek elengedhetetlen feltétele, hogy gyermekeinket a család tiszteletére neveljük. Minden politikai párt szép listát állít össze ígéretekből. (Aki sokat ígér keveset ad.) Az ígéretek „árát" azonban valakinek meg kell fizetnie.

A tervekből és ígéretekből semmi sem lesz, ha nem újul meg a magyar gazdaság.

A piacgazdaságra való áttérés nemcsak az új tulajdonosok gazdagodásával, hanem jelentős elszegényedéssel is járt. Ezért az államnak őrködnie kell azon, hogy érvényesüljön a szociális igazság.

Minden ország támasza és talpköve a tiszta erkölcs, amely nélkül a törvények csak könnyen megkerülhető akadályok a gátlástalan önérdek előtt. Ha nem érvényesülnek az erkölcsi szempontok, ha a tisztesség nem járja át a társadalom egészét, legjobb szándékaink ellenére sem indul meg az a mélyreható átalakulás, amely megteremtheti társadalmunk belső harmóniáját, békéjét.

A Kereszténydemokrata Néppárt programjából és saját korábbi tanári munkámból is következett, hogy az elmúlt négy évben az országgyűlés törvényalkotó munkájában a családok érdekeit, az ifjúság keresztény értékrend alapján történő nevelését, az egészséges életmód szorgalmazását és támogatását tartottam fő feladatomnak. Ehhez igen kedvező feltételekhez jutottam az által, hogy az országgyűlés oktatási, ifjúsági és sport bizottságának alelnökévé választottak.

A törvényeket és azok módosításait a parlament kétharmados, vagy többségi szavazattal hozza. A szavazatok biztosítása többször nehézségekbe ütközött, és ez joggal háborította fel a választókat, ezért szükségesnek tartom megjegyezni, hogy Nógrád megye képviselői közül a legtöbbször szavaztam. (Ellenőrizhető Magyarország Politikai Évkönyvveiből.)

Tisztelt Olvasó! Meggyőződésem, hogy a magyar nép ereje, kitartása és szorgalma győzedelmeskedni fog nyomasztó nehézségeinken, az elmúlt évtizedek, talán évszázadok örökségein.

Kiegyensúlyozott és megbízható, higgadt, de határozott erőként programunk megvalósításához kérjük és kérem az önök bizalmát és szavazatát.

Kovács Gábor
a KDNP képviselőjelöltje
Nógrád megye 4. sz.
választókerület

Keressük Szent Lujza szobrát

Múlt év szeptember 24-én Balassagyarmat Város Önkormányzata és a dr. Kenessey Albert Kórház-Rendelőintézet vezetése ünnepélyes keretek között adta át rendeltetésének a kórház felújított Szemészet és Pathológia osztályok egy emeletes épületét.

Az ünnepség díszvendége Dr Surján László népjóléti miniszter volt, akit felkért a város vezetősége, hogy a minisztérium nevében ismertesse azokat a fáradozásokat, melyeket különösen pénzügyi vonalon meg kellett tenni annak érdekében, hogy az évek óta elárvult régi épület teljes méltóságában újból a betegek rendelkezésére álljon.

Köztudott, hogy ebben a pavilonban már évekkel ezelőtt, a rendszerváltozás kezdetén nagy átalakítási munkák árán sikerül a kórház korábban megszüntetett kápolnáját régi fényében újból megépíteni, a benne lévő és Márton Lajos festőművész által készített freskókat megmenteni. A régi oltár előkerült, – Szűz Mária impozáns szobrával együtt – s lehetővé váltak ott a vasárnapi szentmisék, illetve a protestáns testvérek részére a szentmisék utáni imalehetőségek.

A közszeretetben álló épület déli oldalán egy emeletnyi magasságban ma is ott ékeskedik egy kb. két méter magas szoborfülke, melyben még az ötvenes években is ott volt az irgalmas kórházi ápolónővérek alapító szentjének, Szent Lujzának kedves szobra. Sajnos a szobor az apácák eltávolítása után eltűnt. Azóta is keressük, de nem tudunk nyomára bukkanni. Most már csak abban reménykedünk, hogy talán akad a hívek illetve tisztelők között valaki, aki az Alapító iránti kegyeletből, és betegek iránti szeretetből elkészítteti Szent Lujza szobrát, mely ékesen hirdetné a szeretet bázisát és annak a Szentnek emlékét, ki oly sokat tett a betegek érdekében.

Páli Szent Vincéről nevezett Irgalmas Nővérek Társulata Budapesten működik a H-1118 Ménesi út 27. szám alatt. Velük is felvettük a kapcsolatot és pedig Ráth Magdolna Mária tartományfőnöknővel, aki a Vincés szerzetes nővérek vezetője. Alapítójuk a Páli Szent Vince irányítása alatt a szegénygondozásra és betegápolásra tömörült buzgó lányok szervezője: de Marillac Lujza (+1660) főnöknő volt. Az ő szobrát keressük, illetve várjuk annak a nemes személynek jelentkezését, aki vagy kifaragná, vagy megfelelő szoborba mintázná szentünk nemes alakját.

Az esztergomi Keresztény Múzeumban is érdeklődtünk Cséfalvay Pál igazgató úrnál, aki nemleges választ adott, de igérte, ha a szobor felbukkanna, jelezné nekünk.

A helybeli Keresztény Iskola könyvtárában megtaláltuk Szent Lujza életének történetét, számtalan fényképpel gazdagítva. Őt a könyv a szegények nagy szolgálójának, az irgalmasnővérek alapító-anyjának nevezi. Szent Lujzát ábrázoló számos kép segítséget adhat a szoborfaragó művészeknek, hogyan készítsék el a szent alakját és a különböző miliőben készített képek gazdag ötlettel is szolgálhatnak.

A könyv kitűnő lelki olvasmány is, amit szeretettel ajánlunk a kedves hívek figyelmébe. Nagyon reméljük, hogy a Szent Lujza szobrát váró szoborhely nem fog sokáig egyedül árválkodni a szemészeti osztály fölött.

Kamarás József

Akik nem ünneplik meg a húsvétot

Egyszer Boldog Don Bosco Turin egyik külvárosában járt. Sürgős útja volt. De a város utcái sok helyütt szűkek, keskenyek. Az egyik ilyen szűk utcában hirtelen egy fuvarkocsi került elébe. Don Bosco nem bízott a kocsit húzó gebékben, mert akadnak közöttük rúgósak és harapósak is. Megállt tehát és azon töprengett: áterőszakolja-e magát a lovak s a fal közötti keskeny résen, vagy forduljon inkább vissza s a legelső keresztutcába térve, egy kis kerülővel folytassa-e az útját? Egy mészárosmester meglátta a habozó papot s így biztatta nagy jóakarattal: „Menjen csak nyugodtan el mellettük, főtisztelendő uram! Nem kell félnie ezektől a rossz gebéktől''. Amire Boldogunk így felelt: „Édesanyám ezt szokta mondani nekem: Jancsi, óvakodj azoktól, akik nem ünneplik meg a húsvétot! Ezért vagyok ennyire óvatos''. És rámosolygott a mesterre, aztán barátságosan megveregette a ló nyakát és ellapult mellette. – A következő vasárnapon a turini mészárosmester ott térdelt a gyóntatószékében s megünnepelte a húsvétot.

Folytatódik a süvítő telepi római katolikus templom építésének szervezése

E sorok írásakor a tervjavaslatok elbírálása még nem történt meg, ezért a megvalósításra elfogadott tervet az „Életerő'' következő számában ismertetjük.

Jólesö érzés tapasztalni, hogy a templom építésére adományok nem csak Balassagyarmatról, hanem az ország más részeiből is érkeztek. A Templomépítő Bizottság úgy döntött, hogy csak akkor kezd hozzá a kivitelezéshez, ha már egy megfelelő összeg áll rendelkezésre.

Reményeink szerint az elfogadott terv egyházi és hatósági engedélyeztetése a nyár elejére megtörténik. Amennyiben az anyagi lehetőségek megengedik, akkor a nyár folyamán el szeretnénk végezni a tereprendezési munkálatokat, és meg szeretnénk rendelni az alapozáshoz szükséges talajmechanikai vizsgálatokat. Ezt követően kora ősszel sor kerülhet az alapkő letételére. Ha az adományokból kellő összeg folyik be, akkor a fagyok beálltáig elkészülhet a templom alapja. A végleges befejezésre 1995. végén, vagy 1996-ban kerülhet sor. Ezért továbbra is szükség van az Önök nagylelkű adományaira, hiszen az egyetlen bevételi forrásunk ebből származik.

Kérjük, hogy a templom ügyét propagálják Balassagyarmatról elszármazott rokonaik és ismerőseik körében is.

Befizetni továbbra is az „Élet és Reménység Mária Templom'' alapítvány javára az OTP 752-2944-5 számlaszámon lehet. Fizetési utalványok a balassagyarmati Főplébánián kérhetők.

Többen is jelezték, hogy a befizetés számukra ilyen formában körülményes. Ez esetben az alapítványba szánt összeg személyesen Sághy Ferenc kanonok úrnak is átadható, aki vállalta, hogy az átutalást elvégzi.

Az ügymenet gyorsítása érdekében kérjük, hogy az adományokat lehetőleg az OTP-nél szíveskedjenek befizetni. Akik valamilyen oknál fogva a befizetésről nem kérnek igazolást, ezt a fizetési utalvány „értesítés'' részének hátoldalán jelezzék.

Az alapítvány továbbra is közhasznú. Az adományokról adóalap csökkentésre jogosító igazolást küldünk.

REMÉLHETJÜK-E, HOGY MEGVALÓSUL?!

Az Életerő 1994 évi első számában tájékoztatást adtunk az (Élet és Reménység) Mária templom építésének szervezéséről. Ebben a cikkben nem került kifejtésre, hogy milyen újfajta elvárásoknak felelne meg ez a templom.

A mai keresztény ember lelki igénye a közösségi együttlét és természetesen a közös liturgikus átszellemülés is.

Ennek a templomnak e kettős funkció adná meg az új és felvilágosult világi és egyházi összekapcsolódású közösségi élet kifejlődését. Nemcsak egyének liturgikus helye lenne, hanem a különböző közösségi formákon keresztül, a különböző rétegek lakóhelyi közösségek alakulhatnának itt ki.

Jó alkalom lehetne a fiatalok, a középkorosztály és az idősebb generáció szabadidejének tartalmas, igény szerinti kialakítására. Különböző teológiai, tudományos és kultúrális előadások által szellemi feltöltődésre. A környezeti, lakóhelyi gondok közös megoldásának színterévé válna. A szociális szempontból nehezebb helyzetben lévők felkarolása, segítése, vagyis a törődés egymással előtérbe kerülhetne. Lelkiekben ez a cselekvő keresztény magatartást is erősítené.

Különösen nagy szükség van erre, hiszen a mai világ elembertelenedése, a hajsza, az elidegenedés is egyre jobban fenyeget mindekit.

A közösségteremtés, az egymás iránti szeretet megnyilvánulására megfelelő helyszínt teremtene. Sőt – a mai kor kívánalma az ökumenikusság is méltó teret kaphatna, hiszen a nem katolikus történelmi egyházak hívői is tarthatnának itt közösségi órákat.

Természetesen még tovább is lehetne sorolni az elképzelések tárházát, ízelítőül azonban ennyi is elég annak bizonyítására, hogy szükség van erre a templomra.

Néhány gondolatot még arról, hogy hol tart, és melyek a legújabb fejlemények a tervezés körül.

Három tervvázlat került a közvélemény elé, valamint az egyházközség és a szakemberek véleményezésére. Bárány Béla, Kovács Gábor és Vadász György tervezők pályáztak a terv elkészítésére.

A bíráló bizottság végül Vadász György átdolgozott tervvázlatát fogadta el, s egyben felkérte a templom tervének elkészítésére.

A tervező a fél millió tervezési díjat hozzájárulásként felajánlotta.

Minden jóakaratú embert kérünk, hogy támogassa ezt a nemes ügyet.

Balláné S. Mária

MARTON László Új KELET 1996. X. 7

Új helyen áll őrt a tábornok

Fotó: Harascsák

Kovácsvölgyi Z. *(Új Kelet)*

A nevét viselő laktanya bejárata melleti teret díszítette korábban az egyik aradi vértanú, *Damjanich János* tábornok szobra. A laktanya azóta elnéptelenedett, a benne elhelyezett alakulatokat felszámolták. A területet és az épületeket hamarosan értékesítik a honvédelem illetékesei. A Nyíregyházi Helyőrség-parancsnokság vezetői tegnap adták át a városnak a Damjanich János-szobrot, bízván abban, hogy Nyíregyháza lakói úgy vigyázzák és becsülik meg az alkotást, mint korábban a katonák a laktanyában. A nőtlen tiszti szálló mellett elhelyezett szobrot tegnap délelőtt *Olajos Sándor* alezredes helyőrségparancsnok leplezte le, és ünnepi beszédében röviden megemlékezett az 1849-ben kivégzett mártír tábornokokól. Az ünnepség után a *Marton László* által készített alkotást megkoszorúzták a nyíregyházi önkormányzat vezetői és a megyeszékhely fegyveres erőinek, rendvédelmi szervezeteinek parancsnokai.

Mindszenty József bíborosnak kellene irányítania".

Másrészt idézett abból a jegyzőkönyvből, amely a szovjet kommunista párt politikai bizottságának üléséről készült: a titkosság alól tavaly feloldott irat szerint Nyikita Hruscsov egyáltalán nem volt biztos abban, hogy el akarja mozdítani Nagy Imre kormányát, és Peking keményvonalas álláspontja valószínűleg elentős tényező volt abban, hogy Moszkva végül is a harckocsik mellett döntött.

Jane Perlez megítélése szerint az ötvenhatos eseményekkel kapcsolatos feltárások érzelmileg érintik a magyarokat, ugyanakkor izgalmas kérdéseket vetnek fel a történészek számára.

adalomról

hanyatlása: előbb szellemi síkon, majd az élet más területein is.

A francia műsort egyébként a magyar forradalom közelgő negyvenedik évfordulója alkalmából tűzték műsorra — s ez a dátum nyilván több hasonló megemlékezésre is alkalmat teremt majd.

tság elé viszi.

Lengyel—magyar lovagi torna

MTI

A lengyelországi Debnóban lovagi torna keretében emlékeztek meg a Tarnowi Magyarbarát Egyesület fennállásának 40. évfordulójáról. A jubileumi ünnepségen részt vevő lengyelek és a magyar küldöttség — köztük parlamenti képviselők, Magyarország varsói nagykövete és főkonzulja, valamint a tarnówi vajdasággal baráti kapcsolatot ápoló Szolnok és Heves megye képviselői — virágokat helyeztek el József Bem, a két nép közös hősének mauzóleuma előtt. A baráti társaság 1956-ban, a magyar forradalommal való szolidaritás jegyében kezdte meg tevékenységét. Az egyesület 40 év alatt számos alkalommal vett részt Lengyelországban a két nép kapcsolatát erősítő magyar napok, illetve magyarországi lengyel napok szervezésében, s tucatnyi ma-

A budai panoráma sem marad le a főváros névjegyéről

FOTÓ: DOMANICZKY TIVADAR

si Tegyesz (Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat) igazgatója tart előadást. A prevenció lehetőségeiről, a kábítószer-probléma visszaszorítására kezdeményezett nemzeti stratégiáról *dr. Rácz József*, az MTA Pszichológiai Intézetének főmunkatársa beszél, majd előadásában *dr. Sebestyén Szilvia* pszichiáter keresi a választ arra, miért fordulnak a

alezredes, a BRFK kábítószer-bűnözés elleni alosztályának tapasztalatait ismerteti Kábítószer-problémák a budapesti fiatalok körében címmel. Délután szekcióülésekkel folytatódik a program: a gyakorlati drogmegelőzés és a 100 éves magyar állami gyermekvédelem.

Cs. Kiss Éva

Iskolákat újít fel a XVII. kerület

A sok beköltöző miatt nő a tanulók száma

Oktatást érintő kérdésekben döntött a XVII. kerületi önkormányzat képviselő-testülete legutóbbi ülésén. Mint ismeretes, az önkormányzat megbízásából készített felmérés megállapította, hogy az oktatási intézmények többsége jelentős felújításra, olykor bővítésre szorul. Hiszen a fővárosban egyedül a XVII. kerületben kell a gyermeklétszám növekedésével számolni.

MUNKATÁRSUNKTÓL

Örülünk, hogy egyre több kiköltözőt vonz a jó levegőjű, nyugodt és viszonylag biztonságos XVII. kerület, de ez

lapítására független szakértő céget kértek fel, szakvéleményét az intézményvezetők is megtárgyalták.

Az Újlak Utcai Általános Iskola jobb kihasználtsága érdekében a Német Kisebbségi Önkormányzat kezdeményezte, hogy célszerű lenne a német nemzetiségi oktatást egy helyre koncentrálni. A képviselő-testület éppen ezért úgy döntött – folytatja a polgármester asszony –, hogy az Újlak utcai iskolában a 2001/2002 tanévtől – két első osztállyal – német nemzetiségi tagozatot indít. Természetesen más tanulócsoportok is csatlakozhatnak a tagozathoz, ha a szülők legalább hetvenöt százaléka vállalja ezt.

Varga Dezsőné és Varga László hajdani

Becslések szerint hatszáz és kétezer között lehet az önkényes lakásfoglalók száma Budapesten. Az önkormányzatok rendszerint kilakoltatják őket, de a gyermekes családokat nem tudják együtt elhelyezni átmeneti szállásokon. A közeljövőben akár több száz ember utcára kerülhet azért is, mert eladósodott, s nem tudja kifizetni közüzemi számláit.

MUNKATÁRSUNKTÓL

Marton László szobrai

Koszorúzás Márai Sándor Mikó utcai szobránál

Márai Sándor születésének 102. évfordulója alkalmából a Márai Sándor Kulturális Közalapítvány 2002. április 11-én (csütörtökön) 11 órakor a Mikó utcai szobornál koszorúzási ünnepséget tart. Ünnepi beszédet mond: Mészáros Tibor, közreműködik: Bánffy György színművész. Kérjük, hogy koszorúzási szándékukat előre szíveskedjenek jelezni Bach Lászlónénál, a 458-3044 telefonon. Minden érdeklődőt szeretettel várunk.

Márai Sándor Kulturális Közalapítvány

Sikerek itthon és külföldön

A Tigris utcai műteremben nincs pihenés

Hiszek az egyetemes művészetben. A jó művészi produktum önmagáért beszél. Sugárzása van, lebilincsel, nehéz tőle megszabadulni. Mindezt tudva abban a reményben dolgozom, hogy nekem is sikerül az utókorra egy pár jó munkámat hátrahagyni. Biztos vagyok abban, hogy az idő csak azt menti meg, aminek vonzó ereje van. Az olyan munka, ami taszít, az elveszik - fogalmazta meg ars poeticáját Marton László szobrász- és festőművész, akinek alkotásai immár több, mint fél évszázada sikereket aratnak saját maga és az ország dicsőségére határainkon innen és túl.

Sinkovits Imre – Mózes

A Nemzeti Színház előtti téren nemrégiben avatták Sinkovits Imre és Major Tamás bronz szobrát Mózes, illetve III. Richard jelmezében.

Ugyancsak Marton László keze munkáját dicsérik azok a domborművek, amelyek a színház előterét díszítik.

Összesen 14 művész bronzba öntött portréjában gyönyörködhetnek a látogatók. Az már biztos, hogy tavasszal avatják Boldog Özséb szobrát a Gellérthegyi Sziklatemplom előtt.

A legutóbbi nemzetközi siker a zágrábi kiállítás volt, amelynek megnyitóján a miniszterelnök is részt vett, s ahol a művész 22 alkotását mutatták be. Ugyancsak Zágrábban avatták az elmúlt héten Mádl Ferenc köztársasági elnök jelenlétében Antall József néhai miniszterelnök mellszobrát.

Major Tamás – III. Richard

Arról viszont nem lehet még biztosat tudni, hogy megrendelike a híres erdélyi O'sváth dinasztia leszármazottai - akikről már több szobrot mintázott Marton László - a családi emlékművet Csengerújfaluba.

A művész hajlott kora ellenére szinte megszállottan dolgozik, jóllehet a megrendelők esetenként eltűnnek, mielőtt átvennék a kész alkotást, s a honorárium elmarad. Mindezt szomorúan nyugtázza, ám a művészetbe vetett hitét nem adja fel. Ha másképp nem megy, saját örömére dolgozik.

M. M.

Tájékoztató a Bursa-ösztöndíjakról

Eredményesen zárult a Budavári Önkormányzat csatlakozása a Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjpályázathoz.

A Budavári Önkormányzat 2001. szeptemberében a Bursa Hungarica felsőoktatási ösztöndíjrendszerhez kapcsolódó pályázatot jelentetett meg a kerületben. Pályázni a fiataloknak nem a tanulmányi eredmény, hanem a szociális rászorultság alapján lehetett.

Határidőre 56 pályázat érkezett be, a Kulturális és Oktatási Bizottság 55 pályázatról döntött. (Egy pályázó nem felelt meg a kiírási feltételeknek.) A kerület által elbírált pályázatokat a felsőoktatási iroda elfogadta.

A döntés alapján 48 - a felsőoktatásban tanuló - fiatal kap 2002. február 1-jétől 10 hónapon át a Budavári Önkormányzattól 5000 Ft/hó ösztöndíjtámogatást, melyet az Oktatási Minisztérium további 5000 Ft/hó összeggel egészít ki.

Az érettségi előtt álló 7 diák 2002. szeptemberétől 3x10 hónapon át havi 5000 Ft/hó kerületi támogatásban részesül, melyet az Oktatási Minisztérium szintén 5000 Ft/hó összeggel egészít ki.

Váriné Fráter Éva, irodavezető
Művelődésügyi Iroda

Tabáni Helytörténeti Gyűjtemény

Gyűjtsünk továbbra is tabáni emlékeket

Tisztelt Tabáni Polgárok!

A Budavári Önkormányzat segítőkész támogatásával - sokunk örömére - 2002. április 19-én, pénteken 16 órakor a közös összefogás eredményeképpen megnyílik a Tabáni Helytörténeti Gyűjtemény. Egy több mint 300 éves műemlék épületegyüttesben, a Döbrentei út 9. - Apród u. 10. szám alatt kaptunk lehetőséget régi álmunk megvalósítására.

Ehhez kérjük az Önök, Tisztelt Budai polgárok - volt vagy leendő, vagy csak Budába szerelmes, Tabáni tisztelő polgárok - nagylelkű és önzetlen támogatását. Hálásan fogadnánk - a későbbi tudományos feldolgozás és kiállítás céljából - minden, a régi Tabánhoz kötődő tárgyi emlék (festmény, rézkarc, okirat, fotó, könyvek, képeslapok, metszetek, térképek, meghívók, értesítők, régi egyesületek relikviái, zászlók, emléktárgyak stb.) felajánlását.

Az átvétel céljából minden hétfői napon délelőtt 10-12 óráig tisztelettel várjuk a nagylelkű adományozókat a polgármesteri hivatalban. (1014 Bp. Kapiszt-rán tér 1.) a földszinten található kisebbségi irodában (telefon: 458-3063).

Major Gyula,
a Budavári Német Kisebbségi Önkormányzat elnöke
Vecsey András,
a Budavári Önkormányzat tabáni képviselője
dr. Urosevics Danilo,
a Budavári Szerb Kisebbségi Önkormányzat elnöke

Tisztelt Olvasók!

Írhatnak e-mail címünkre is:
varnegyed@budavar.hu
Telefonszámunk: 458-3000/3020.
Telefax: 458-3081

Kampányidőszak
Előfordul, hogy o
nek. Szerkesztőse
velüket. Az önkor
párt kiadványában
delme érdekében

Tisztelt Várne

Nemrég kezembe ke
je, amelyből meglepe
hatom, hogy megdö
ról, miszerint kerüle
entológiai társaság (
nem lehet nevezni)

Budavári evangéli
rem Nagy Gábor T
evangélikus, gyüleke
kipásztora vagyok. F
munkba istentisztele
felesége gyakorló kat
menikus szertartás k
és evangélikus lelki
sével tartották.

Nemcsak gyüleke
több ízben közegyhá
előadást, amelyekbe
kus hitéről tett tanú

Tisztelt Várne

Mellékelten küldö
a lehetőség szerint

Tisztelt Szerkesztős

Első kerületben lak
fel a figyelmemet az
ben egy olvasói lev
tos szerkesztőségi k
kerület polgármeste
zötti viszonnyal.

Ha a szcientológ
talán azon háborod
lása miatt tüntetn
Ám, fölfogásom sze
jában nem vallás, h
ködését pl. egy olya
ban is, mint Francia
csak nem is kell I.
ahhoz, hogy tudjuk:
gármester úr az ev
Ráadásul ő nemcs
vállalásával, közvet
egyháznak nevező ü
hanem közvetlenül

Mivel a polgármes
nács magyar parl
amelynek az elmúlt
tam, tanúsíthatom,
határozottan sürget
lyes szektákkal szem
gást, és az e szervez
csökkentését, többe
felvilágosító közpo
nyíltabban lépett fe
tológia ellen, amiko
mokrata Szövetség

Manton László

Lakto-ovo-vegetáriánus étrend

„Őzikék" az Őzike utcában

alapítvány naponta gyümölccsel, zöldséggel, salátával, mézzel, mogyoróval, mandulával és sültkrumplival egészíti ki étrendjüket. Emellett az óvoda vezetése nagy gondot fordít az étrend összeállítására. Arra, hogy a fehérje, a szénhidrát, a vitamin, az ásványi anyagok aránya megfelelő legyen.

– Megváltoztattuk a hagyományos óvodai étrendet – mondja Szemán Erika. – A mostanit lakto-ovo-vegetáriánusnak nevezzük, amely több csirkét, halat, pulykát, valamint reggeli és ebéd előtt sok gyümölcsöt, zöldséget tartalmaz. Az óvoda időnként kérdőívet ad át a szülőknek, amelyen kikérik véleményüket és várják javaslataikat. Az almaszüretre, a kirándulásokra történő utazásokat is az alapítvány biztosítja. A napi torna mellett a két-háromhetes úszótanfolyam biztosítja a gyermekek egészséges fejlődését.

A Szabó Joe intenzív úszóiskolába, amely szeptemberben indult, mindennap 25–30 gyermek jár. Május végén pedig kéthetes szinttartó tanfolyamokkal zárul az úszóiskola. Télen a szomszédos, közeli lejtőkön naponta ugyancsak 25–30 gyermek – szakképzett edzők irányításával – intenzív síoktatásban vesz részt. A nevelőtestület kiemelt figyelmet fordít a szülőkkel való kapcsolatára. Szeptemberben évnyitó kerti partira kerül sor, a műsort a Kolompos együttes adja. Az óvónők reformételeket szolgálnak fel, hogy ezeket a szülők megismerjék és otthon is elkészíthessék. A szülők az adventi koszorúk készítésében, a díszítésben úgynevezett munkadélutánokon segítenek. Karácsonykor a gyermekek a sütemények együtt készítik el szüleikkel. Együtt töltik a farsangot és az óvodások az anyák napján műsorral köszöntik édesanyjukat. Az apák napját is megtartják. Ez inkább sportesemény: játékos, vidám sportvetélkedő. Kedves színfolt a „fordított nap". Ekkor a gyermekek bemutatják az óvodát, kedvelt csoportszobájukat, és játékaikról, napirendjükről mesélnek szüleiknek.

Az Őzike óvoda az elmúlt évben gyermekágyak beszerzésére pályázott az önkormányzatnál, akkor 440 ezer forintot, míg 2001-ben újabb pályázatukra 400 ezer forintot kapott. Ezek az új ágyak a gyermekek gerincéhez jobban igazodnak, s biztosítják a nyugodt alvást. A pályázatokon nyert összeg két csoport ágyainak cseréjét tette lehetővé, amelyet tovább folytatnak.

– Ha a gyermekek mosolyogva jönnek ide, és így is mennek haza, nekünk óvónőknek az a legfontosabb! – mondta végül Szemán Erika óvodavezető. Kedvesen mosolyogva.

Széplaki Kálmán

Hertelendy utca

utcára. Ezzel kezdődik a nap. S azzal
on ott áll-e még autóm, ahol tegnap
yugtalanul keresse a tekintetem. Miu-
Ugocsa és a Hertelendy utca találko-
látványában. Ugyan sokakkal együtt
endőbe menő parkolóhelyek miatt, de
ttem ezt a megváltoztatott utcatorko-
ajdnem mindenki megtalálta a maga
, pedig csak bokrokkal beültetett nét-
tot és jelleget adó terület, ami rendet
.
akiknek sokszor a pártján állok, hi-
atározó szereplője volt Kócos, felejt-
y milyen hamar rendet tanultak a ku-
nyék megváltoztatja az emberek vi-
a terület átalakítása, reménykedtem,
5. sz. ház előtti kapubejáróhoz vezegraffitikat. Sajnos, ottmaradtak. Mi-
a feladata? Nem tudom. Kár. *Szúrja*

sa. A jó gazda sok mindenre ügyel.
ivalóim után – tétovázom.

égig az Ugocsa utcán, vagy az Alkoegállóhoz igyekezzem? A kézenfekvő
s buszra – eszembe se jut, hiszen az
dugók miatt inkább a kisebbik rosszat

tek, de írhatom azt is: szeretve utálok.
?
lat ember és utca között? Igen, elindotás utcáig. Elhatározom, hogy ha ma
nos és a 139-es autóbusz, éppen az orm erre jövök.
em. Majdnem mindig hiába. A remény
or meghallom a 61-es zúgását. Na, ezt
Márvány utcai megállóba a szerelvény.
is, ha eljutok az Alkotás utca sarkáig,
nem érő áradata. S döbbenten látom,
elé az iskola előtti megállóba a 139-es
z orrom előtt megy el.
nű?
devút? Ez csak a véletlen műve lenne?
az elhatározás: nem jövök erre, kitagaes utcát, rengeteg autójával, törtető gyanem az udvariasság –, beállva két kocsi
nennek mellettem szó nélkül, és el nem
az idősekben sem lehet bízni. Már ők is
idő töprengésre, hiszen most egy gyelik. Udvariasan újra félreállok. Rám se
ntést vártam. Elmaradt, mint előbb a kö-
udvariaskodom ebben az udvariasságot

ok közelednek. Elismerően vesznek tulanul viharzanak el mellettem. Ezt már

skor is…
ijtam mulatnak? Vagy azon, hogy még
nyok!
és újra. Minek udvariaskodom?
7. július 6-án ezt írta volt Epilógusában:
oztam s bevert sárral: / Nem pöröltem –

zárok, az udvariasság pedig divatjamúlt.

Hiszen a rohanás, a mindent legázoló törtetés egyáltalán nem kedvez mások megbecsülésének. Vad világban élünk. Rohannak velem szemközt is, de most azért is erős leszek. Hátha félreállnak előttem? Ó, milyen naiv lélek vagyok. Máris a falhoz préselnek, hogy megtanulhatom: mégis jobb, ha én engedek!

Ugyanis valakinek félre kell állni ebben a szűk utcában. Hogy elkerüljem a folytonos kitérést, lemegyek az úttestre. Tétovázó, parkolóhelyet kereső autósok araszolgatnak – elsősorban az OTP közelében –, bizony, itt mindig nagy a zsúfoltság.

Télen szívesen figyelmeztetném az OTP-vel szemközti oldalon parkoló autókat, hogy el innen, még véletlenül se álljanak ide, mert úgy járnak, mint én, amikor a tetőről lezúduló hó összetörte kocsim motorházát.

De most még csak éppen múlóban a nyár.

Szeretek *a Budai sétákban* emberekről írni.

Olyanokról, akikhez személyes közöm volt, vagy van. Ritkán az élőkről, sokszor a holtakról. Mivel a Hertelendy utcában ilyenekre nem találok, akkor legalább hadd meséljem el, ki is volt Hertelendy Miklós, az utca névadója.

Honvédezredes, Pesten született 1813. május 2-án. A Vas megyei Magyargencsen halt meg 1877. december 4-én. Birtokos nemesi családból származott, édesapja császári-királyi ezredes. A bécsújhelyi katonai akadémián végzett. 1831-től *hadfi*, 1846-tól főszázados a 6. huszárezredben. Részt vesz a Jellasics elleni harcokban. Hamarosan őrnagy, alezredes, majd ezredes. Később hadosztály parancsnok Perczel Mór tábornok seregében. 1849 májusában megbízást kap az újonnan alakuló 19. huszárezred szervezésére. A komáromi várban teszi le a fegyvert.

A szabadságharc után visszavonult Vas megyei birtokára.

Fellapozom az 1972-ben megjelent *Klapka katonái* című történelmi regényemet. Ott volt Hertelendy is a fegyverletételnél, amikor Klapka György így búcsúzott katonáitól:

„Bajtársak! Keblem elfogult, mert utoljára szólok hozzátok, kikhez annyi öröm és szenvedés, annyi honfiéren nyert dicsőség, akikhez egy szent kötelesség közös érzete fűzött elválaszthatatlanul. Egy szép, de küzdelmes pályára léptünk nemrég. A legmagasztosabb feláldozásával történt a kitűzött cél felé. Megtettük, mit ember saját erejével tenni képes. Pirulás nélkül állhatunk Isten és a világ színe elé. Ám a sors könyvében másképp volt megírva. És most lelépünk a pályáról, amelyre oly sok reményt hintett a közérzelem, s melyen elvérezhettünk ugyan, de vele a nemzet ügyének többé használni nem fogunk. Lelépünk a térről, mert a haza kívánja, melynek továbbra is szükség leend hű fiaira, lelépünk, mert szent tartozásaink vannak azon haza iránt, amely úgy lehet, fennmaradásunkban leli a jövő minden vigaszát… Meghajoltatok, mert kellett, az események törhetetlen hatalma előtt hajoltatok meg. Ez és a megmentett becsület adhat megnyugvást mindnyájatoknak.

Vegyétek szíves végbúcsúmat.

Isten veletek!"

A komáromi kikötőben a díszeitől megfosztott Klapka hadigőzös horgonyzott. Nevét leszedték róla, a magyar zászlót eltávolították. 1849. október 5-én este hatkor indult a gőzös. Klapka is civilbe öltözötten lépett a hajóra. Az Arany Sas fogadóból egy cigány futva érkezett az induló hajóhoz. Hegedűjét állához kapta, és rázendített a Klapka-indulóra. A parton állók hangosan énekelték.

„Föl, föl vitézek, a csatára! / A szent szabadság oltalmára! / Édes hazánkért hősi vérünk / ontjuk, hullatjuk nagy bátran, míg élünk."

A parton állók sokáig integettek. Még idelátszott a Barátok tornya, a megyeház tömör épülete, a Csillagvár erődje, mindaz, ami Komáromot jelentette. Ekkor a túlsó part zöldjét elfogta az alkony, mert október első hetében már hamar alkonyodott.

Elment a hajó.

S vele a nemzet minden reménysége…

Takács Tibor

Hegyvidék 2001 okt. 17

Egy új kezdeményezés

Kisebbségi nap a kerületben

Idén első alkalommal rendeztek a kerületben nemzetiségi napot az itt élő kisebbségek szeptember 29-én. *Viczián György* főszervező, a Szlovák Kisebbségi Önkormányzat tagja elmondta, hogy más kerületekben hagyománya van ennek a rendezvénynek, így a kisebbségekkel foglalkozó bizottság és annak elnöke, *Strommer József* támogatták a rendezvény ötletét. A kerületi nemzetiségek közül a szlovákok, a szerbek, a görögök, az örmények, a cigányok és a horvátok vettek részt a XII. kerületi Művelődési Központban tartott nemzetiségi napon.

A programot igyekeztek úgy összeállítani a szervezők, hogy a résztvevők megismerhessék egymás kultúráját, hagyományait, művészetét. A Kisebbségi napot *Csipka Rozália, a* Nemzeti Etnikai és Kisebbségi Hivatal elnökhelyettese nyitotta meg. Nemes törekvésnek nevezte a rendezvényt, hiszen minden ilyen jellegű esemény a békés egymás mellett élést szolgálja. Kérdésünkre Csipka Rozália elmondta, hogy azért fontos egy-egy ilyen program, mert ilyenkor alkalom adódik a kisebbségek értékeinek bemutatására, megismerésére, hiszen a kultúra olyan kincs, mely segít megőrizni emberségünket. Budapesten nyilván kisebb számban élnek nemzetiségek, mint bizonyos vidékeken, de fontos hagyományaik őrzése, ápolása. Az elnökhelyettes asszony emlékeztetett rá, hogy nagyon sok függ az iskolától és a családtól, ezek a hagyományápolás színterei. Arra a kérdésre, hogy hogyan tudják támogatni a kisebbségeket és bemutatkozási lehetőségeiket, megtudtuk, hogy a Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány 1990 óta segíti a kisebbségeket pályázatok és ösztöndíjak útján. Viczián György főszervező úgy fogalmazott, hogy a rendezvény a „magunk örömére, a kerület hasznára" jött létre. Célja természetesen egymás kultúrájának, hagyományainak megismerése volt. Jó lenne a többi kisebbséget is bevonni, és támogatókat szerezni, így akár hagyománnyá is válhatna ez az esemény.

A MOM színpadán sorra bemutatkoztak a kisebbségek: láthattuk gyönyörű népviseleteiket, hagyományos táncaikat, hallhattuk népzenéjüket. A fellépők között volt többek közt a horvát zenét játszó Pinka Band zenekar, a Budapesti Tabán Táncegyüttes szerb táncokat mutatott be, a szlovákokat mások mellett a Boleraz citeraegyüttes képviselte, s láthattunk még görög táncot, hallhattunk cigányzenét, majd a kupolateremben *Ábrahám Mariann* zongoraművész játszott az Örmény Kisebbségi Önkormányzat szervezésében. Ugyanitt tekinthették meg az érdeklődők a szerb ikonok kiállítását.

Délután a kisebbségi ízek kóstolója keretében mindenki falatozhatott az elképesztően csípős, ám nagyon finom csabai sültkolbászból, leöblíthette ezt kiskőrösi borral, és sorba állhatott a különleges örmény süteményekért. A hangulatos kerti eszemiszomhoz zenét is szolgáltattak a fellépő zenekarok. Így kellemes majálishangulata kerekedett a rendezvénynek.

Hámory Zsófia

„Csak tiszta forrásból..."

Marton László és a Cantata profana

– Művész úr, Önnek a kerületben több szobra is áll. Farkasréten Fodor József síremléke, itt volt Joliot-Curie portréja, újabb az Apor Vilmos emlékmű és most ez, a Cantata profana. Mennyire érzi magát hegyvidékünk szobrászának?

– Ahogy a feladatokat kapom, mindig örömmel teljesítem bármelyik kerületnek, de az külön öröm, ha egyszerre négy szobrom is egy kerületben van.

– Mennyire elégedett ennek az elhelyezésével?

– Van egy kis kritikám, mert nem ide került volna eredetiben, hanem a Szent György térre. Aztán sok „csűrcsavar" miatt állították fel végül itt.

– Úgy olvastam, Önnek már van egy Cantata profana műalkotása. Ez most ugyanaz, vagy a téma újrafogalmazása?

– Ugyanaz. Kis méretben a Bartók emlékház elé került volna. Pénz hiányában azután vissza kellett hozni, s *Hámori* kultuszminiszter és *Nemeskürty* ezt választották az ország ezeréves emlékére; így állt volna a Szent György téren. De örülök, hogy végül itt állították fel.

FOTÓ: KOVALOVSZKY DÁNIEL

Dr. Mitnyan György polgármester a megnyitón

– Elképzelései szerint ez a nagy magasság is megfelel?

– Ez jó, csak a sok fa zavar. A bronzszobor nem szereti a növényt, a bokrot, a fát. Ez a kritikám, de örülök, hogy egyáltalán áll.

– Ez kútfélének is készült. Miért nem állandóan folyik a víz, miért ez a fotocellás megoldás?

– Talál a spórolás, vagy nem is tudom. De jó a szimbólum, a víz, mert az utolsó versben az van írva, hogy nem isznak pohárból, csak tiszta forrásból. Ez is jelzi ennek az erdélyi balladának a lényegét.

– A szobor áll, már augusztus közepe óta. Miért kellett várni a felavatással másfél hónapot?

– Talán, mert nyáron mindenki a nyaralással van elfoglalva... Húzódott, húzódott, aztán így sikerült, De nem tudom, nem én voltam a dátum kitűzője.

– Örömmel hallom, hogy Joliot-Curie végül majd elhelyezést nyer – mindennek vannak politikai és művészi vetületei is. Nem szerencsés a művészetet kidobni a politika nevében...

– A politikát nem is szabad emlegetni. Nagy tudós volt. Az, hogy párttag volt – hát Istenem! Picassótól kezdve sok mindenkire rá lehet mondani. Párttag volt – ez semmit sem jelent.

– Készül-e még olyan szobra, amely előreláthatólag a XII. kerületet fogja díszíteni?

– Ígéret van – várom. Tavasszal beszéltünk a polgármester úrral, de aztán több szó erről nem esett. Azt hiszem, világháborús téma lenne.

– Jó egészséget, hogy legyen ereje megcsinálni!

–muzsay–

Emléktábla Csemegi Károlynak

FOTÓ: JANZSÓ TAMÁS

Dr. Dávid Ibolya és dr. Mitnyan György leleplezi a táblát

„A független bírói és ügyészi kar éhezik és rongyos cipőben jár." – olvasható a Budai Újság egyik 1900-as évek elején kelt számában. Gondjaik enyhítése érdekében ebben az időben merült fel annak az ötlete, hogy részükre a Kissvábhegy déli lejtőjén úgynevezett családi háztelepet hoznak létre. A tervezést és a kivitelezés vezetését *Árkay Aladár* végezte. 1912 novemberére el is készült a 37, zömében emeletes villa, a 15 lakásból és 3 üzlethelyiségből álló bérház, valamint a vidéki bírák és ügyészek Budapesten tanuló fiainak létrehozott korszerű internátus.

A gyönyörű épületek egy része szerencsére ma is híven tükrözi a korabeli hangulatot. A területen kialakult új utcákat már hajdanán a magyar bírói kar kitűnőségeiről nevezték el. Gondoljunk csak *Karap Ferencre*, *Ráth Györgyre*, *Székács Ferencre*, *Tóth Lőrincre* és *Csemegi Károlyra*. Utóbbi 175 évvel ezelőtt, 1826-ban született. A nevét viselő utca Ráth György utca felőli végén a támfalon szeptember 27-e óta emléktábla is őrzi alakját.

Csemegi Károly büntetőjogász, kúriai bíró és igazságügyi államtitkár volt. 1878-ban ő alkotta meg az első magyar büntetőtörvénykönyvet, a híres Csemegi Kódexet, mely 30 esztendeig volt érvényben. Ebben, ahogy a táblaavató ünnepségen résztvevő *dr. Dávid Ibolya* igazságügy-miniszter hangsúlyozta, számos olyan reformot megfogalmazott, amit manapság az európai jog alapjának tartunk.

Kerületünk polgármestere, *dr. Mitnyan György* elmondta, hogy gyerekkorában a Csemegi utca számára az önfeledt kerékpározás örömét jelentette. Későbbi jogi tanulmányai alatt már többet tanult Csemegi Károly munkásságáról, most pedig azt szeretné, ha az erre járók minél nagyobb része állna meg e nagyszerű honfiú emléktáblája előtt. Dr. Mitnyan György végezetül arra kérte a környék lakóit, hogy e kis mementóra, melyet a régen ellopott zománctábla közelében helyeztek el, minél tovább vigyázzanak. Az avatást jelenlétével megtisztelte többek között *dr. Solt Pál,* a Legfelsőbb Bíróság elnöke, valamint *dr. Györgyi Kálmán* legfőbb ügyész. Meg kell jegyezni, hogy az ünnepséghez méltatlan volt az a környezet, amelyet a szomszédos ház tatarozását végzők az utat beszennyezve maguk után hagytak.

J. T.

Szoborba öntött kantáta

Hét csodafiú-szarvas költözött a Királyhágó térre. Jöttek a Királyhágó mellékéről, vagy a Budakeszi erdőből, Bartók-fordította román kolindából, magyarrá lett dalos balladából, akár nemzettársaink, akik hátukra véve házat, hazát jöttek, s jönnek otthonra lelni valahol... Ahol talán nem üzetnek tovább.

Jöttek és modellül szolgáltak. Riadt szoborrá torlódtak, de még mindig nem tudták, hol lesz megállásuk, mert olyan földre születtek, kerültek, ahol meg kell küzdeni a falat fűért, ahol agancsos tekintetek lesik, mit keresnek itt ezek a jött-ment, új rőtvadak. Tán emberek voltak, de mivé lettek?

Pedig nem jöttek üres kézzel, hoztak ajándékot. Az egymáshoz tartozás melegítő példáját, énekük emlékét, szavuk szótárát. Patájuk nyomán a fakadó forrást, kényszerátváltozásuk fájdalmas haragját. Éles agancsot, de azon misegyertyát.

Mit kérnek cserébe? Talpalatnyi helyet, megnyugvást. Testvér tekintetet, hogy ne emeljenek rájuk kezet, s akkor itt maradnak körünkben.

Isten hozott titeket e tájon, kicsi szarvasok! Hozzátok vissza erdős regéinket, kedves álmainkat erre a vidékre. Valamit abból, amit maholnap betemet az idő.

(M)

ház a Tvoliban: Amerikai Elektra (7). **Budapesti Kamaraszínház Ericsson Stúdió:** Szappanopera (7). **Játékszín:** A Napsugár fiúk (7). **József Attila:** Balfácánt vacsorára! (7). **Karinthy:** Tanár úr, kérem! (7 – évadnyitó ea.). **Katona József:** Talizmán (7). **Kolibri Fészek:** A boldog herceg (fél 11). **Kolibri Pince:** Sátánfajzat! (7). **Komédium, Kávézó-Szalon:** Dunakanyar (7). **Lézerszínház:** Vangelis 3D (fél 8). **Operaház:** Cosí fan tutte (7). **Erkel Színház:** Rómeó és Júlia (7 – Premier II – Gyurkovics-bérl/1. ea.). **Madách:** Ne most, drágám! (7). **Madách Stúdió:** Mario és a varázsló (fél 8). **Merlin:** The 20th Century Girls (7 – The KOSH vj.). **Merlin Kamaraterem:** Szophoklész árnyai (fél 8). **Mikroszkóp:** Mikroszkóp-kabaré tv-felvétel (fél 8). **Millenáris Teátrum:** Klasszikus zenei esték (fél 8). **Fogadó a Millenárishoz:** Dzsesszesték (8). **Magyar Színház:** Carmen (7). **MU:** Évtized (8 – Budapest Táncszínház ea.). **Radnóti:** A kripli (7 – bem. ea.). **R. S. 9. Stúdiószínház:** A Szépkilátás (7). **Stúdió K:** Aranyszögekkel kivert hazugságok (fél 8). **Szkéné:** Kórház Bakony (8). **Thália, Új Stúdió:** L'agle noir (fél 8 – Szilágyi Enikő sanzonestje). **Térszínház:** Antigoné (7). **Új Színház:** Chioggiai csetepaté (7). **Vidám Színpad:** Charley nénje (7). **Vígszínház:** Translations (7 – Ír Nemzeti Színház vj.). **Pesti Színház:** Gyalog galopp (7).

gatta. Legnagyobb sajnálatukra az előzetesen javasolt harminc-harmincöt történelmi személyiségből mindössze tizennégynek az arcképét állíthatták ki a helyszűke miatt.

A képeslapokról, korabeli megbarnult fotókról visszanéző emberekben egyvalami közös: a maguk módján a lehető legtöbbet tették Promontórium, később Budafok felvirágoztatásáért. Az arcképcsarnokot természetesen Savoyai Jenő képmása nyitja, hiszen ő volt az, akinek a település a létét köszönheti. Kastélyt építtetett Promontóriumban 1711 és 1714 között, a köré húzták fel az első sváb telepesek a házaikat, tanyáikat, itt alakult ki a híres Péter-Pál utca, a Templom – később Savoyai – tér. A kastély háromszor égett le a történelem viharaiban, így amikor a Törley-örökösök hozzájutottak, már csak torzó maradt belőle, ezt 1911-ben lebontották. A következő kép Mária Teréziát ábrázolja, az ő nevéhez fűződik a második, egyben legnagyobb, Elő-Ausztriából csak néhány képet válogattak ki az arcképcsarnokból, *Garbóczi László* Podmaniczky-díjas helytörténész segítségével. A régi nagyok között ott található Térey Pál huszár őrnagy, 1848-as szabadságharcos, később országgyűlési képviselő, majd a párizsi világkiállítás magyarországi biztosának arcképe. Családja 1849-ben a szabadságharc sérültjeinek hadikórházává alakította át a házát. Térey sírját minden márciusban megkoszorúzzák a budafoki temetőben. Természetesen nem hiányozhat Záborszky Nándornak, Budafok első polgármesterének képmása sem a gyűjteményből. Garbóczi úr Heller Iván apátplébánost, az iskolaszék elnökét is kiemeli, aki az 1890-es években a magyar nyelvű oktatást és a magyarul szóló szentbeszédet kezdeményezte a sváb betelepülők lakta Budafokon. A gyűjtemény utolsó nagy alakja az idén júliusban elhunyt Esze Jenő honvéd ezredes, a Városi műszaki alakulat volt parancsnoka.

Ty. K.

TŐKEERŐS
VÁLLALKOZÓ PARTNERT
KERES

mobiltelefon és előfizetés forgalmazására az alábbi feltételekkel:

Hely:	**Hűvösvölgyi Bevásárlópark**
Cím:	**Budapest, II. ker., Hűvösvölgyi út 138.**
Üzlethelyiség:	**40 m² alapterület**
Nyitás:	**az üzletközpont nyitási ideje 2002. május 1.**
Jelentkezési határidő:	**2001. október 26.**

www.westel.hu

A pályázatra jelentkezni Pacs Andreánál a 06-1/265-8957-es telefonszámon lehet.

Westel
a Kapcsolat

A Szentendrei Papírgyár törzsvevői tudják, hogy miért választják újra meg újra Szentendrét. Elég egy telefon, fax vagy e-mail a megszokott jó minőségű, kedvező árú irodai papírcsomag megrendeléséhez. Legtöbbször a boríték, levélpapír, fax- és másolópapír mellé háztartási és sok más papírtermék közül is választanak. Egyszerűen, gyorsan, kényelmesen.

SZENTENDREI PAPÍRGYÁR RT.

Válassza Ön is Szentendrét!

Szentendrei Papírgyár Rt. 2000 Szentendre, Dózsa György út 22.
Telefon: (26) 311-004 Fax: (26) 315 688 E-mail: szpaper@szpm.hu

A MASZER® Rt.
Magasépítési Igazgatósága
növekvő feladatainak végrehajtására keres
építész-előkészítőt, termelés-előkészítő főmérnököt, projektvezetőt, építésvezetőt.

Elkötelezett, magas színvonalú munkáért kiemelkedő jövedelmet biztosítunk.

Jelentkezés írásban, a szakmai önéletrajz és a felsőfokú végzettséget tanúsító okiratok másolataival **„Magasépítés"** jeligére:
1097 Budapest, Koppány u. 13–15.

Textilipari cég VI. kerületi lakástextilboltjába 2 főt
méteráru-eladói
gyakorlattal,
alapfokú számítógépes ismerettel felvesz.
Jelentkezés: 340-1903

BARCELONA® BŐRDIVAT LEATHER
októberben minden szombaton
5% kedvezmény
Tisztelt látogatásukat várjuk üzletünkben hétfőtől szombatig 9.30-18.30 óráig.
1065 Bp. Paulay Ede u. 39.

Kiről mintázták?

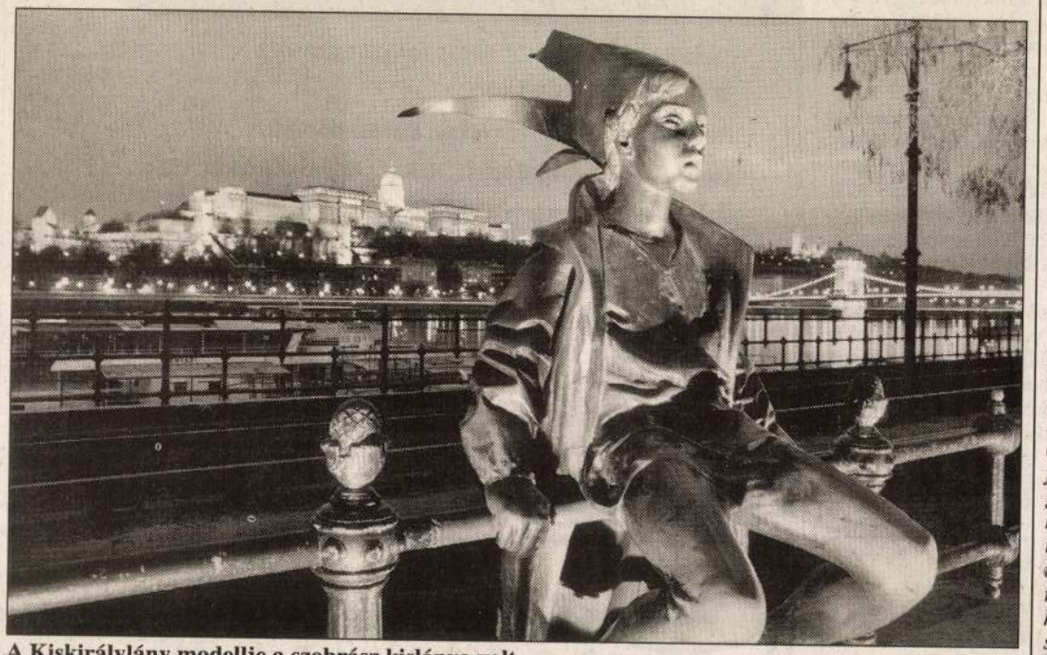

A Kiskirálylány modellje a szobrász kislánya volt

FOTÓ: DOMANICZKY TIVADAR

Kiről mintázták a Petőfi-szobrot? Természetesen Petőfi Sándorról. Kiről az Arany-szobrot? Persze, hogy Aranyról. De kiről az Arany-szobor talapzatán ülő Toldit? Talán Toldi Miklósról? Biztosan nem. Ma már nehéz kideríteni az igazságot. Régi írókat kell olvasni ahhoz, hogy az ember megkapja a választ. Mert ők még tudták. S le is írták, hogy a Toldihoz bizony Pekár Gyula, az atletikus termetű novellista ült modellt.

Nagyon sok ilyen ismeretlen ismerős szobor van még a városban, amelyről különböző beszélgetések közben olykor kiderül, kiről is formázta az alkotó. Mert a beszélgetőpartner véletlenül ismerte a modellt. Vagy épp a szobrász árulja el egy kis faggatás után, hogy honnan vette művének vonásait. Ezekről az ismeretlenekről szeretnék most írni, legalábbis néhányról, akiről magam hallottam.

A Gellért-hegyi Szabadságszobor modellje viszonylag ismertté vált, róla többször is írtak az újságok, Thuránszky Gaál Edit volt a neve. Sőt régi cikkekből az is előbányászható, hogy a szobor tövében állt egykori orosz bronzkatona is élő szovjet századosról mintázódott. Azt viszont már csak baráti közlés alapján tudom, hogy a ma is ott látható „kígyóölő" mellékalak modellje egy pestszentlőrinci leventeoktató volt.

Budapest másik jelképéről, a Duna-parti, korláton ülő Kiskirálylányról is tudható, hogy a szobrász kislánya ihlette. A Móricz Zsigmond körtéri Szent Imre-szobor egyik mellékalakjáról úgy tudják, a közeli mozis kisfiának vonásait őrzi. Az Öntödei Múzeum előtt látható az elpusztult Mechwart-emlékmű egyetlen megmaradt mellékalakja, egy öreg öntőmunkás, aki valódi munkás mása. Nevét a szobor magyarázó felirata árulja el: Pospischil. A Corvin közi Pesti srác-emlékmű is valós személyt ábrázol, a tizenhárom éves Varga Janikát, aki ötvenhat után tizenhárom év börtönbüntetést kapott. S mi jut még eszembe? A Divatcsarnok (a régi-új Párisi Nagyáruház) homlokzatán áll két szoboralak. Ha jól emlékszem, úgy mondta valaki, hogy az Oktogon felőli Goldberger Sámuelt, az áruház-alapítót ábrázolja.

Szívesen mesélnék még, de kifogytam a példákból. Ha tudnak, segítsenek.

Csordás Lajos

LELŐHELY

Púderrazzia az Andrássy úton

Ifjúkoromban, amikor az iskolaköpeny miatt elégedetlenkedtem, anyám azzal csitított, hogy az ő idejében még egyensapka is járt a gimnazistának. Ami különösen azért volt nagy próbatétel, mert a sapkajelvényen az iskola rövidített neve díszelgett, és anyám történetesen a Ságvári Endre Gimnáziumba járt.

Ez az egyensapka egy korábbi korból maradt az ötvenes évek diákjaira. Az 1939-es iskolai rendtartásban még több paragrafust is szenteltek neki, és nemcsak azt határozták meg, hogy „a fiútanulók formaruhája ne legyen a honvédség formaruhájához hasonló" (1931), hanem azt is, hogy „az iskolákban és internátusokban a magyaros formaruhát és diáksapkát fokozatosan kell bevezetni" (1934). Külön szabályt hoztak arra nézvést, hogy „átcsatolt területre a tanulók ne menjenek formasapkában" (1928), majd arra, hogy „a cserkészruha az iskolában szabadon viselhető" (1938).

E szabályok erdejében a leánytanulók küllemére vonatkozó, 1926-ban megfogalmazott vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendelet jelentette az állandóságot: „A leánytanulók szülőit figyelmeztetni kell leányaiknak esetleges kifogás alá eső öltözködésére (térden fölül érő szoknyák, kendőző szerek stb.). A nőtanároknak jó példával kell elöljárni."

Persze a gimnazista leányok nem sokat törődtek ezzel a szigorú szabállyal, tanáraik viszont igyekeztek tűzön-vízen át betartatni. Ezt bizonyítja legalábbis az Újság 1933. április 23-án megjelent cikke: „Nagy púderrazzia volt az állami leánygimnáziumban" – írta a lap. A tudósításból kiderül, hogy az előző nap, szombaton, közvetlenül a déli szünet után, az Andrássy úti leánygimnáziumban az osztályfőnökök átvizsgálták a diákok padjait, mert »gyanú volt arra, hogy az intézet növendékei sok tilos holmit rejtenek maguknál«. A razzia a tanárok szempontjából fényes eredménnyel járt, hiszen sorra kobozták el a divatos filmsztárok fényképeit, púder-dobozokat, rúzs-pálcikákat. Majdnem minden nagyobb lány retiküljében találtak púdert. Ezek bűnjelként többnyire a katedra lezárt fiókjába vándoroltak."

Ha azt gondolják, az Állami Mária Terézia Leánygimnázium (Andrássy út 63–65.) szigorú nevelői ennyivel beérték, nagyon tévednek. Elkobozták a lányoknál talált regényeket is (ezeket később a tanárok elolvasták, és tartalmuk ismeretében döntöttek a szankciókról), a tárcájukból pedig kivették a leveleket, és a férfiak által írottakat azonnal lefoglalták. A legfontosabb döntés azonban a sapkákra vonatkozott. A tanári konferencia leszögezte, hogy „az állami leánygimnázium tanulói kötelesek az úgynevezett svájci sapkát – amelyet most tudvalevően mindenki félrecsapva hord – egyenesen illeszteni a fejükre".

FORRÁS: A PESTI NAPLÓ MELLÉKLETE

Arról sajnos nincsen semmilyen információm, hogy a Mária Terézia növendékei jó útra tértek-, felhagytak-e a rúzs és a púder használatával, és egyenesen csapták-e fejükbe a svájcisapkát. Azt azonban pontosan tudom, hogy a tanári kar erősen le volt maradva. A Pesti Napló családi mellékletének tanúsága szerint 1933 tavaszán már rég nem a sapka, hanem a nadrág izgatta a nők fantáziáját. A női szerzők és az olvasók ebben a kérdésben foglaltak állást pró és kontra, a lap tele volt a nadrágos Marlene Dietrich fotóival, és még a levelezési rovat szerkesztője is így írt a tizenhat éves lánya szokásai miatt felháborodott anyának: „Síelni csak nadrágban szokás és lehet. Más kérdés azonban, hogy való-e, hogy fiatal leány otthon egész nap nadrágban járkáljon, és fiúvendégeit is pizsamában fogadja."

És a púder? És a rúzs? Nos, e tekintetben is elszomorítóan maradinak bizonyultak a Mária Terézia tanárai. Még Imre Sándor egyetemi tanár is sokkal megengedőbb volt náluk, pedig ő az Országos Protestáns Diákszövetség debreceni kongresszusán tartott előadást a kérdésben. Kijelentette: „A piperecikkek mértékkel való használata ellen sem emelhető kifogás, de amikor egy hölgy a villamosban mindenki szemeláttára kendőzi magát, az cseppet sem illendőbb dolog, mintha valaki a vendégei előtt tisztogatná a műfogsorát."

N. Kósa Judit

Mob 2001. okt. 19. 36.

A járda sokaknak kí

Mozgáskorlátozottak esélyei az utcán, a hivatalokban, az életbe

A földalatti Mexikói úti végállomásánál régóta várakozik egy tolókocsis fiatalember. Reménykedve nézi a lejárat szélére szerelt szerkezetet, amivel lejuthatna az állomásra. Valójában arra vár, hogy fölbukkanjon egy másik mozgássérült. Olyan, akinek van kulcsa a lifthez. Egy ilyen kulcs megszerzéséhez külön vizsgát kell tenni. A szabály egyedülálló Európában.

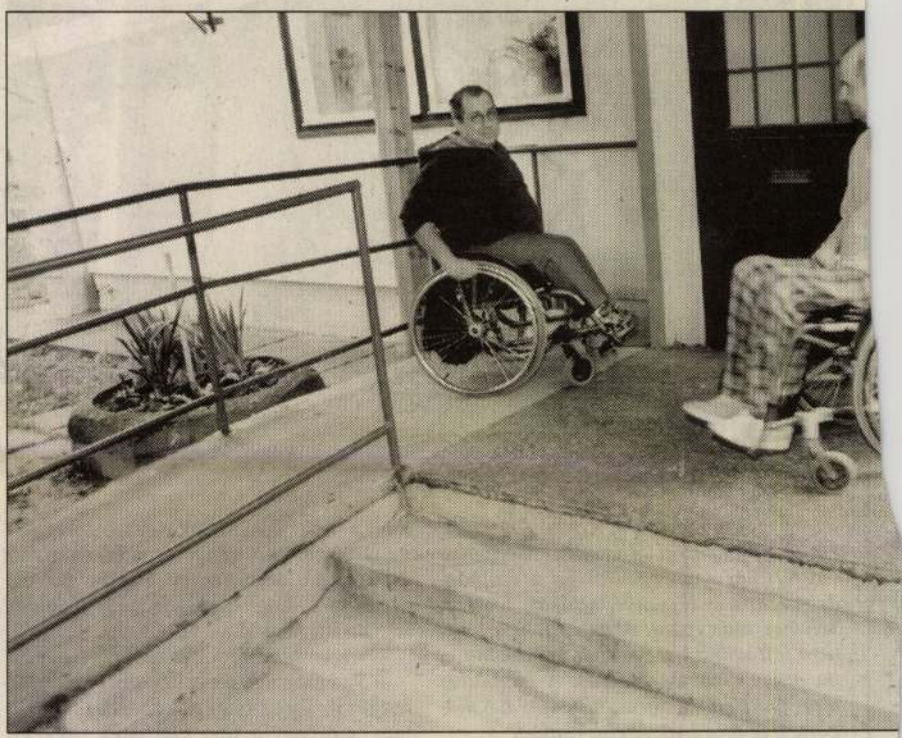

A jó megoldás: lépcső is, rámpa is

– Külön igazolvány és kulcs szükséges az ilyen liftekhez – mondja *Hegedűs Lajos,* a Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége elnöke. – Az érvényes szabvány szerint ugyanis emelőgépnek minősül, amelynek kezelését vizsgához kötik. Máshol, Európa más államaiban nincs ilyen szabály. Külföldi sorstársaink helyzete azonban azért is könnyebb, mert korszerűbb, könnyebben kezelhető liftek segítik őket. Arról meg szinte felesleges beszélnünk, hogy nálunk még mindig gyakran összetörik, megrongálják ezeket a szerkezeteket. A vandalizmus nem ismer szolidaritást. Lényegesen gyengébb az együttérzés az emberekben, mint máshol.

Az elnök úr mindezek ellenére optimista. A különféle egyesületek munkáját összefogó szövetség 178 700 tagot számlál az országban, Budapesten 12 ezret. De ennél lényegesen több ember küszködik valamilyen mozgásszervi megbetegedéssel, örökölt, születéstől viselt problémával. Az országban 450 ezer, a fővárosban 40 ezer lehet az összes mozgáskorlátozott ember.

Valamennyiük érdekeinek védelmére már törvény is született.

– Az életünk nem jó, de mind több a pozitív jel – összegzi az elmúlt évek változásait Hegedűs Lajos. – Ezzel együtt még gyakran érezheti úgy a tolókocsis ember, hogy egy járda is lehet kínai nagy fal.

Budapesten megkezdődött a tömegközlekedés akadálymentesítése. Napjainkban már hatvan, mélypadlós autóbusz jár 18 útvonalon. Az ideális állapot természetesen az lenne, ha valamennyi járaton találnának könnyen megközelíthető, kezelhető járművet.

Ugyancsak jobban figyelnek az új épületek felszerelésére is. A régi hivatalokban még nem, de az új középületekben, bevásárlóközpontokban már gondolnak a mozgáskorlátozottakra. Mindezzel együtt a középületek mindössze nyolc (!) százalékát szerelték föl részükre is használható liftekkel. Példaként emlegetnek egy édesapát, aki többször a hátán cipelte föl a jegyzőhöz a tizenhat éves fiát.

– Szeretnénk elérni, hogy valamennyi közhivatalba, önkormányzatba, bankba, biztosítóhoz, rendőrségre akadály nélkül jussunk be – hangsúlyozza az elnök. – Gyakran meg kell torpannunk a benzinkútnál, de még egyes gyorsétkeztető bejárata előtt is. Az meg egyik legszebb álmunk, hogy például a gyógyszertárak, orvosi rendelők előtt se kelljen segítségre várnunk.

A mindennapok akadályairól mesél *Kálmánné Czum Etelka* is, aki a szövetség központjában gyűjti a sorstársaktól érkező igényeket, javaslatokat.

– Egészséges ember mindössze annyit lát a mi életünkből, hogy kocsival hajtunk a céljaink felé. De nem csupán úti céljaink, hanem életcéljaink is vannak. Gyakran, és még így is nehezen, más ember fizetségéhez mérten kevesebb pénzért jutunk munkához. Korábban főleg a kézművesek, a műszerészek, a varrónők között jutott munka a mozgássérülteknek. Ma mind erősebben terjed a számítógép, ami látszólag nekünk is kedvez, hiszen komoly feladatokat kaphatnánk, miközben nem kellene róni a várost, kínlódni a lépcsőkkel, járdákkal, a közlekedés akadályaival. Nagyon számítottunk arra, hogy az informatikai fejlődés előttünk is jobban megnyitja a munkaerőpiacot. Még ennek sincsenek komolyabb jelei.

Hogy nem csupán az egyes cégek, vállalkozók hozzáállásának változására, hanem a hivatalok szemléletének javulására is várni kell, bizonyítja egy friss kudarc.

XVI. kerület: hitelmentesen?

A XVI. kerületi képviselő-testület hosszas vita után március második felében fogadta el 2001. évi költségvetését. A költségvetés főösszege 6,3 milliárd forint – mondta lapunknak *Asztalos Lajos* alpolgármester. A saját bevételt a tavalyihoz képest tíz százalékkal, ezen belül a helyi adóbevételt 9,2 százalékkal emelték meg. Ezt nem emeléssel, hanem hatékonyabb

szánt összeget is kénytelenek saját forrásból kiegészíteni.

Az eddigi lehetőségekhez képest szokatlanul nagy az útépítésre szánt összeg: a központi és a fővárosi alapból kapott 420 milliót 150 millió forinttal toldják meg. Ebből 15 kilométernyi földút szilárd burkolattal való ellátására telik. A csatornaépítés is

Am

Angyal Gyöngyi megtette, amit egy anya megtehetett. Hazavitte Szigetcsépre a kórházból tíz és fél éves, rákos kisfiát. Hazavitte, hogy otthon haljon meg, ha már úgy kell lennie, apja és anyja mellett, a szomszéd gyerekekkel játszva, nevetve, amíg még lehet.

Tavaly nyáron ajánlották, hogy fektes-

Édes mandulaálmok

Szamos Mátyás kedvence minden, ami tejszínes-krémes

Családi fotó a Böszörményi úti cukrászda előtt FOTÓ: SZABÓ BERNADETT

Az apa nélkül nevelkedő, szegény sorsú szentendrei szerb fiúcska, a kis Szavits Mladen 1935-ben vette a batyuját, és feljött Pestre szerencsét próbálni – szól az igaz mese. Szakács akart lenni, de a nagy hírű cukrász, Auguszt E. József Krisztina körúti üzletébe sikerült felvételt nyernie. Sokat tanult Gerbaud-nál is, túlélni pedig az államosítás után. A rendszerváltozás meghozta a család példátlan üzleti sikerét, majd az állami kitüntetést. Szamos Mátyás megkapta a Magyar Köztársaság Érdemrend Kiskeresztjét a magyar cukrászmesterség legszebb hagyományainak felélesztéséért.

Ó, az a mennyei Bacchus, Kleopátra vagy Júlia! Ahogy szétolvad a szájban, és érezni a cseresznyepálinkás, likőrös, selymes marcipánt! Mindez lehet, hogy nem jött volna létre – mondanánk ma –, ha nincs: Szamos Mátyás. A mandulás marcipáncsodák újraálmodója. És mögötte egy megértő, segítő család.

– Mi köti a XII. kerülethez, azon kívül persze, hogy a család régóta a Széchenyi-hegy festői helyén él?

– Évekig dolgoztam a Dél-budai Vendéglátó Vállalatnál, a volt Auguszt cukrászda államosított üzemében. Innen láttuk el tortával egész Budát. A központ a Böszörményi úton volt, ahol ma családunk saját cukrászdája áll. Hétvégén négy-ötszáz tortarendelés is érkezett, én csináltam a dísztortákat. Mindig az volt a vágyam, hogy egyszer saját üzletem legyen itt, Budán.

– Vágya teljesült. Mit kívánhat még?

– Van még egy tervem, amit szeretnék megérni. Egy olyan cukrászdát kialakítani, amilyen a régi Gerbaud vagy az Auguszt volt – elegáns és gyönyörű: brokátokkal, festményekkel, hatalmas tükrökkel és csillárokkal. És ha lehet, itt a kerületben. De mindenképpen Budán.

– Mi a titka egy finom süteménynek, hisz a recept ugye, nem titkos?

– Dehogy! Az alapanyag minősége a titok. A receptet mindenki tudja, de a legtöbb cukrásznak nincs szíve a legfinomabb anyagokat használni. Például a holland kakaó helyett a belga csokoládét. Vagy vanilin helyett igazi vaníliarudakat főzni a krémbe. Igaz, jóval drágább, de enélkül nincs az az íz, az a minőség...

(„Az EU-csatlakozással ez lesz a családi vállalkozás talpon maradásának egyetlen záloga is – fűzi hozzá mindehhez a mester lánya, segítője, *Kelényi Gabriella* –, a minőség. A multik átveszik a piacon a tartós desszertek tömegtermelését. Mi csak az igényes, kézi munkával készült süteményekkel, pralinékkal vehetjük fel velük a versenyt.")

– És vajon melyik finomság lehet egy mestercukrász kedvence?

– Első helyen talán a franciakrémes. Aztán a dobostorta, az oroszkrémtorta, és minden, ami tejszínes-krémes...

E. N.

A szarvasfiúk vándorlása

Bizony már balladát lehetne írni Marton László Cantata profana című szobrának millenniumi vándorlásáról.

Maga a szobor is balladából merítkezett, a kilenc fiú szarvassá változásának történetéből, mely Bartók által lett zenévé. A szobor első változata tíz évvel ezelőtt készült el, s egy ideig a Bartók-emlékház kertjében állt. Majd jött a millennium, s a valóban szép, a magyarság őshagyományait egyszerű eleganciával összefoglaló kompozíció helyét kijelölték a budavári Szent György téren.

Ám a terv némileg módosult. Kiderült, hogy mégsem az ország politikai középpontjává váló téren volnának jók a szarvasfiúk, hanem kissé lejjebb, a Gellért téren. Kétségtelen, ott is jól mutattak volna. Csak hát éppen útjában álltak a tervezett metróépítésnek.

A művész pedig többre tartotta a munkáját, mintsem hogy az valahol a tér eldugott sarkában álljon. Végül jelentkezett a szoborért a XII. kerület, hogy a felújítandó Királyhágó tér koronájává tegye. Úgy tűnik, itt ér véget a szarvasfiúk szobrának modern balladája. Szép helye kerül végül. Nem lesz oly messze a természettől, s tiszta forrást jelképező csobogóiból a víz is látványosan ereszkedhet alá a gyönyörűen átrendezett tér közepén végighúzódó kőmederben. Az ötvenmillió forintos szobor avatása szeptember végén várható.

Cs. L.

A szarvasfiúk vándorlása

Bizony már balladát lehetne írni Marton László Cantata profana című szobrának millenniumi vándorlásáról.

Maga a szobor is balladából merítkezett, a kilenc fiú szarvassá változásának történetéből, mely Bartók által lett zenévé. A szobor első változata tíz évvel ezelőtt készült el, s egy ideig a Bartók-emlékház kertjében állt. Majd jött a millennium, s a valóban szép, a magyarság őshagyományait egyszerű eleganciával összefoglaló kompozíció helyét kijelölték a budavári Szent György téren.

Ám a terv némileg módosult. Kiderült, hogy mégsem az ország politikai középpontjává váló téren volnának jók a szarvasfiúk, hanem kissé lejjebb, a Gellért téren. Kétségtelen, ott is jól mutattak volna. Csak hát éppen útjában álltak a tervezett metróépítésnek.

A művész pedig többre tartotta a munkáját, mintsem hogy az valahol a tér eldugott sarkában álljon. Végül jelentkezett a szoborért a XII. kerület, hogy a felújítandó Királyhágó tér koronájává tegye. Úgy tűnik, itt ér véget a szarvasfiúk szobrának modern balladája. Szép helye kerül végül. Nem lesz oly messze a természettől, s tiszta forrást jelképező csobogóiból a víz is látványosan ereszkedhet alá a gyönyörűen átrendezett tér közepén végighúzódó kőmederben. Az ötvenmillió forintos szobor avatása szeptember végén várható.

Cs. L.

MARTON LÁSZLÓ NÉPSZABADSÁG 2001.04.18.

– Az életünk nem jó, de mind több a pozitív jel – összegzi az elmúlt évek változásait Hegedűs Lajos. – Ezzel együtt még gyakran érezheti úgy a tolókocsis ember, hogy egy járda is lehet kínai nagy fal.

Budapesten megkezdődött a tömegközlekedés akadálymentesítése. Napjainkban már hatvan, mélypadlós autóbusz jár 18 útvonalon. Az ideális állapot természetesen az lenne, ha valamennyi járaton találnának könnyen megközelíthető, kezelhető járművet.

Ugyancsak jobban figyelnek az új épü-

– Szeretnénk elérni, hogy valamennyi közhivatalba, önkormányzatba, bankba, biztosítóhoz, rendőrségre akadály nélkül jussunk be – hangsúlyozza az elnök. – Gyakran meg kell torpannunk a benzinkútnál, de még egyes gyorsétkeztető bejárata előtt is. Az meg egyik legszebb álmunk, hogy például a gyógyszertárak, orvosi rendelők előtt se kelljen segítségre várnunk.

A mindennapok akadályairól mesél *Kálmánné Czum Etelka* is, aki a szövetség központjában gyűjti a sorstársaktól érkező igényeket, javaslatokat.

rülteknek. Ma mind erősebben terjed a számítógép, ami látszólag nekünk is kedvez, hiszen komoly feladatokat kaphatnánk, miközben nem kellene róni a várost, kínlódni a lépcsőkkel, járdákkal, a közlekedés akadályaival. Nagyon számítottunk arra, hogy az informatikai fejlődés előttünk is jobban megnyitja a munkaerőpiacot. Még ennek sincsenek komolyabb jelei.

Hogy nem csupán az egyes cégek, vállalkozók hozzáállásának változására, hanem a hivatalok szemléletének javulására is várni kell, bizonyítja egy friss kudarc.

XVI. kerület: hitelmentesen?

A XVI. kerületi képviselő-testület hosszas vita után március második felében fogadta el 2001. évi költségvetését. A költségvetés főösszege 6,3 milliárd forint – mondta lapunknak *Asztalos Lajos* alpolgármester. A saját bevételt a tavalyihoz képest tíz százalékkal, ezen belül a helyi adóbevételt 9,2 százalékkal emelték meg. Ezt nem emeléssel, hanem hatékonyabb adóbeszedéssel akarják

szánt összeget is kénytelenek saját forrásból kiegészíteni.

Az eddigi lehetőségekhez képest szokatlanul nagy az útépítésre szánt összeg: a központi és a fővárosi alapból kapott 420 milliót 150 millió forinttal toldják meg. Ebből 15 kilométernyi földút szilárd burkolattal való ellátására telik. A csatornaépítés is folytatódik, 442 millió

An

Angyal Gyöngyi megtette, amit egy anya megtehetett. Hazavitte Szigetcsépre a kórházból tíz és fél éves, rákos kisfiát. Hazavitte, hogy otthon haljon meg, ha már úgy kell lennie, apja és anyja mellett, a szomszéd gyerekekkel játszva, nevetve, amíg még lehet.

Tavaly nyáron ajánlották, hogy fekte-

Kinek a szobra Görgey?

Lapunk legutóbbi számában beszámoltunk az I. kerületben élő és dolgozó sokoldalú művész, Marton László szobrász és festő munkásságáról.

Megemlítettük azt is, hogy szűkebb pátriájában mindössze egy alkotása látható: a Várban áll Görgey lovas szobra, amely 1998-ban készült.

Ugyanennek a lapnak egy másik cikke, amely Görgeyt méltatja, a szobrot ifjú Vastagh György műveként említi.

Ebből amiből annyi igaz, hogy a jelenlegi szobor elődje, amelyet a háború után beolvasztottak, - hiszen akkor nem volt ildomos a tábornokra dicsérőleg emlékezni - valóban Vastagh műve volt.

A jelenlegi szobor azonban Marton László műve. A félreértésért elnézést kérünk a művésztől és az olvasóktól. Bizonyságként pedig álljon itt a kép: a mester munka közben műtermében a készülő szoborral.

M. M.

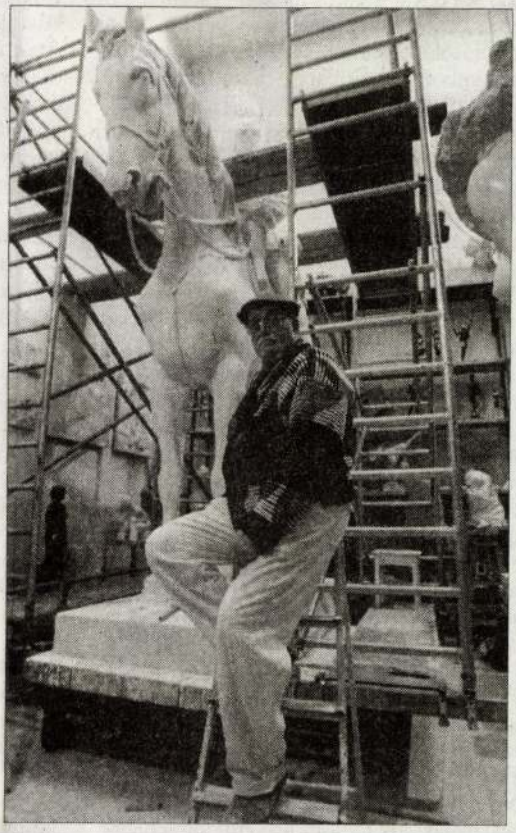

Marton László

Vármegyed VII/1 2002. jan. 18.

rra. Csodával határos módon épségben fennaradt királyi palota egyik nagyméretű, lengyel st ábrázoló körcímre. A XVI. században faratt dombormű a Budapest Történeti Múzeum andó kiállításán látható.

Budapest egyik legszebb műemléke a XIII., izadban épült budavári Nagyboldogasszony, zismertebb nevén Mátyás templom, amely ai alakját a XIX. század végére befejezett újépítéssel nyerte el, Schulek Frigyes tervei apján.

A főbejárattól jobbra nyíló Loretói kápolnán látható az a Madonna-szobor, amelyet a lenda szerint II. Uászló adományozott 1515-n a templomnak. (Az alkotás valójában 1700 rül készült.) A templom északi oldalán találtó a Szent László kápolna főfalát Székely Berlan freskói díszítik az uralkodó életének és halának jeleneteit ábrázolva. A mellékoltáron a őri szent László herma másolata áll. (László ngyel területen született, amikor apja, I. Béla t élt száműzetésben. Az 1192-ben szentté atott lovagkirály édesanyja lengyel királyi aládból származott, és előbb tanult meg lenelül, mint magyarul. A magyarországi lengyek védőszentje.)

A XVII., század második felében Lengyelorág, Ausztria és Velence a pápa védnöksége att létrehozta a Szent Ligát a török elleni hárú céljára. A keresztény seregek élén Sobieski nos lengyel király állt, aki 1683-ban a szövetges hadak főparancsnokaként fölmentette a 1988-ban felavatott bronztábla őrzi a modern kivitelű alkotást két fiatal lengyel művész, Andrzej Sibilski és Marian Banaszewicz készítette. Bár a kétnyelvű emléktábla név szerint nem említi, érdemes feljegyezni, hogy a házban halt hősi halált dr. Jan Kollataj-Srzuednicki orvos vezérőrnagy, a varsói Katonaorvosi Akadémia volt parancsnoka.

Az Országház utca 28. szám alatti műemléképületben 1945 előtt a Belügyminisztérium működött. A ház külső falán két, lengyel vonatkozású emléktábla található.

A bejárattól jobbra, a mártírok nagyméretű fehérmárvány emléktáblája szerint 1945. elején különböző nemzetiségű ellenállók sínylődtek itt a Gestapo fogságában, köztük a kivégzett lengyel Elfrida Bakalas. A kapu másik oldalán a lengyel menekültekért sokat tévő O'sváth László kisebb méretű, ám bronz dombormúvel díszített sötétvörös márványtáblája látható (Fülöp Zoltán alkotása).

A budavári Móra Ferenc utca 1. számú ház falán 2001. október 1-től emléktábla idézi a hazai színpadok nagyasszonya, a lengyel származású Lázár Mária színművész alakját. (Lázár Mária Magyarországon letelepedett édesapja révén született Czartoryski hercegnő volt, színészként édesanyja leánykori nevét használta.)

A kerületben található szobrok és emléktáblák híven tükrözik a két nép évezredes barátságát és egymáshoz szorosan kötődő történelmi múltját.

Prohászka László

ten Armand, Richly Emil, Schéner Mihály, Végvári János – alkotásait megvásárolták.

A múzeum – ahogyan egyre nagyobb területet tudott megszerezni az 1700-as években gyökerező latin iskola épületegyütteséből – mind szívesebben adott otthont kollekcióját adományozta szülővárosának. A július 22-ig megtekinthető tárlatot a művek történetéről legtöbbet tudó nyugalmazott igazgató nyitja meg 17 órakor. Közreműködnek az aszódi Podmaniczky Zeneiskola növendékei.

B. A. G.

Joliot-Curie szobra eltűnt

Ha máshonnan nem is, Örkény halhatatlan egyperceséből bizonyára az egész országban ismerik a Joliot-Curie teret, amely ugyan a rendszerváltás után visszakapta régi nevét, ma megint Királyhágó térnek hívják, de ettől még az ottani Curie-szobor a helyén maradt a visszakeresztelés után is. Egészen addig, amíg bele nem fogtak a tér felújításába. Ekkor a szobrot hivatalosan eltávolította a Budapest Galéria, s a Lajos utcai kiállítóház udvarán állíttatta fel. Az eredeti szándék szerint a mellszobor később visszakerült volna a térre vagy annak környékére.

Csakhogy közben eltűnt. Elemelték. Tél végén valaki vagy valakik egyszerűen elvitték a Lajos utcai, kőfallal kerített udvarról. A Budapest Galéria osztályvezetője, *Szilágyi András* valószínűsíti, hogy darus autóval emelték át a kerítésen a bronzportrét. A tetteseket, mint általában, most sem sikerült elfogni. Viszont megvan szerencsére a gipszminta, így a büszt újraöntethető. Az osztályvezető szerint a főváros vállalta is, hogy fedezi a reprodukció költségeit, így Joliot-Curie végül mégiscsak visszakerülhet: valószínűleg nem eredeti helyére, hanem a Királyhágó tér környékére. A felújított teret ugyanis Marton László Cantata Profana című alkotása fogja uralni, s ez határozza meg az új térkompozíciót is. Az arrébb helyezés miatt azonban aligha lesz művészsértődés, hisz a Curie-szobor alkotója is Marton László.

Cs. L.

MAI DEDIKÁLÁSOK AZ ÜNNEPI KÖNYVHÉTEN

Vörösmarty tér

11.00 Accordia: Sárközi Sándor; Athenaeum-Rózsavölgyi: Janikovszky Éva; Felsőmagyarország: Lami István; Könyvtárellátó: Farkashàzy Tivadar.
12.00 Accordia: Baranyai Éva; Felsőmagyarország: Papp Endre; Széphalom: Szentmártoni János.
13.00 Antológia: Botka János.
14.00 Felsőmagyarország: Bertha Zoltán; Littera Nova: Varga Patrícia Minerva; Püski: Kanyar József; Trikolór: Vass Antal.
15.00 Greger-Delacroix: Sváby András, Szécsi Katalin; Hét Krajcár: Benke László, Siklós László, Varga Domokos; Püski: Udvari Katalin; Santos: Juhász Magda, Radvány Zsuzsa; Széphalom: Bakonyi István; Trikolór: Fekete Gyula.
16.00 Alexandra: Nagy Bandó András; Argumentum-Kortárs: Gyulai Liviusz, Szemadám György; Hét Krajcár: Csontos Gábor, Gergely Mihály, Hendi Péter.
17.00 Püski: Csurka István.

hetett tenni. Már az 1870-es évek eleje óta látszott a Monarchia mindkét felében, hogy ez az elképzelés nem vált be. Sokan nem is jelentkeztek a vizsgára, mások pedig megbuktak, s nem lett belőlük tartalékos tiszt.

Hosszas tanakodás után az 1889-es véderőtörvény tette kötelezővé a tiszti vizsgát minden egyéves önkéntesnek, s kimondta, hogy akik ezen a próbán megbuknak, még egy évig kötelesek szolgálni. A javaslat szűkítette a szolgálat idején folytatható egyetemi tanulmányok lehetőségeit is.

A csaknem három hónapos „hazafias" tüntetéssorozat néha el is vadult. A rendőrség és a rend fenntartására karhatalmi feladatokra kirendelt katonaság sem volt mindig tekintettel arra, hogy nem pusztán „csőcselékkel", hanem sokszor cilinderes urakkal áll szemben.

Ezeknek a tüntetéseknek vált szimbolikus alakjává Takáts Zoltán, aki ekkor már végzett jogász volt, csak doktori szigorlata hiányzott.

A kaposvári születésű, hivatalnoki családból származó, több nyelven be-

Szimbolikus alakká akkor vált, mikor a rendőrség egy reggel bekísérte, és egy napon keresztül kihallgatta. Ekkor született meg a Pesti Hírlap által 1900-ban is idézett abcúgnóta a miniszterelnök, a kultuszminiszter, a honvédelmi miniszter és a fővárosi rendőrség főkapitánya ellen és Takáts mellett.

„Abcúg Tisza, Abcúg Csáky,
Abcúg báró Fejérváry,
Abcúg Török főkapitány,
Éljen doktor Takács Zoltán."

egy sikkasztási ügyben. Ekkor is, később is politikai konstruált pernek nevezte ügyét, ennek ellenére három évet kapott.

Nem sokkal börtönből szabadulása után megkeresték volt börtöntársai, és egy pénzhamisító bandába szervezték be mint „értelmiségit", aki megérti a külföldi gépek használati utasításait nyelvileg és tartalmilag is. Éppen elkezdődött az elkészült bankók forgalmazása, amikor 1900-ban lebuktak, s Takáts újra börtönbe került. Szabadulása utáni interjúiban elismerte, hogy ebben a bűncse-

Dicső mákvirága!
Tüntetők vezére,
Dal is kelt nevére –
No már megint mire vitte
Lelkes ifjú vére?

Újra kormányt dönt-e?
Árulókat irt-e?
Bank-bürokratákat
Sikkasztásra birt-e?
Nem, most hont se ment ő,
Sikkadt pénzt se csen ő;
Most csak hamis bankót gyártott
S lyukban ül újfent ő."

Szabó Dániel

PEST-BUDA APRÓBAN

Nyerhetek 10 000, 20 000 meg 30 000 pengőt

Az újsághirdetésekben – lett légyen a hirdetés valamit kínáló vagy valamit kereső, egész oldalas vagy csupán néhány soros, illusztrált vagy csak a szövegre szorítkozó – mindig benne van a maguk kora, társadalma, szegénysége és gazdagsága, ízlésvilága, talán még a politikája is. Hétfőnként megjelenő sorozatunkban az 1780-ban nyomtatott első magyar nyelvű laptól, a Magyar Hírmondótól a jelen hatalmas lapkínálatáig próbáljuk követni – hacsak szűkszavúan és mintegy madártávlatból is – az írott sajtóbeli hirdetések hazai históriáját.

A láb „használat előtt" és „használat után" típusú rajzaival és a figyelmet éppen nagyon apró betűivel is fölkelteni igyekvő szöveggel kínálta árúját a Magyarország 1933. június 9-i számának hirdetője:

„Balzsamos oxigénes fürdőtől négy nap alatt a lábak visszanyerik szép, egészséges formájukat! Az ízületek fájdalmai, izmok ernyedtsége, zsibbadások megszűnnek! Dagadt bokák, elferdült és kínosan járó lábak teljesen lerontják azt a kedvező véleményt, amelyet egy kedves arc és jó termet gyakorolnak. A férfiak irtóznak a rossz lábaktól, úgy vélik, és joggal, hogy ha egy nő nem törődik lábaival és bokájával, úgy egyéb tekintetben is elhanyagolja magát. Minden nő kivétel nélkül szert tehet szép bokákra és lábakra, és kényelmesen járhat lábainak megfelelő, egy számmal kisebb cipőben is. Elegendő, hogy egy lavór meleg vízben néhány dekagramm Szt. Rókus lábsót feloldjunk, miáltal oxigénnel dúsan telített, tejszínszerű víz keletkezik. Az így elkészített balzsamos lábvízben áztatja lábait vagy 10 percig, mely idő alatt dagadtságok, fájdalmak mintegy varázsütésre elmúlnak. Az oxigénnel telített víz behatol a pórusokba, megpuhítja a bőrkeményedéseket és tyúkszemeket, annyira, hogy azok könnyen, gyökereikkel együtt, kés vagy borotva nélkül eltávolíthatók. A legelhanyagoltabb lábak is tökéletesen rendbe jönnek. Egy kiadós csomag Rókus só már 70 fillérért beszerezhető."

Ugyancsak hosszú – a mondandót azonban párbeszédben megformáló – szöveggel szólt az olvasóhoz A Mai Nap is a Remény nélkül mit ér az élet? című hirdetésben (1938. szeptember 29.):

„Jancsi: Megint lóversenyen voltál? – Péter: Sajnos, igen, és ismét vesztettem 35 pengőt. – Jancsi: Látod, pajtás, én okosabb voltam, vettem 1/4 sorsjegyet, fizettem 5 hónapig havonta 7 pengőt, tehát összesen 35 pengőt, és most nyertem 2000 pengőt. – Péter: Gratulálok... Ez szerencse... Most már nem játszol? – Jancsi: Dehogynem! Remény nélkül mit ér az élet?... Most tovább játszom, hiszen nyerhetek 10 000, 20 000 meg 30 000 pengőt is, nézd meg, itt a hivatalos játéktérv. – Péter: Köszönöm, barátom... igazad van... az osztálysorsjátéknál nagy a lehetőség... én is így próbálok ezentúl szerencsét."

A következő napon – hirdetésekről szólva ez természetes – a fogadásra rábeszélő ajánlat jelent meg

Hirdetésszámba menő hírkép a Pesti Napló képes műmellékletéből (1932. május 22.)

a lap hasábjain. A lóversenyfutamok részletes ismertetése közötti hirdetés így szólt:

„Az I. futam előtt fogadjon vitéz Karay Béla fogadási irodájában, Erzsébet körút 27., telefon: 143-965."

Az apróhirdetés műfaja változatlanul virágzott. A Pesti Hírlap 1932. április 10-én megjelent 32 oldalából – négy szekcióban: pénz-jelzálog, társ, vegyesek, házasság – nem kevesebb mint 10 és fél oldalnyit (!) tett ki az apróhirdetés. A szem- és agykáprázató változatosság elsősorban a Vegyesek fejezetet uralta:

„Szabadalomértékesítés az egész világra, előzetes költség nélkül. Kardos és Klein. Közraktár utca 10. (Válaszbélyeg.) – Idősebb urat vagy hölgyet eltartanék kisebb házért vagy készpénzért. Maratskó, Fővárosi Árvaszék. – Foxit, farkaskutyát, vizslát ajándékba adok állatbarátnak. Czobor utca 78. – Eltűnt adósait díjtalanul felkutatom, kétes követeléseit százalékra behajtom. Ajánlatunk »Talált pénz 921910« jeligére a főkiadóba. – Pemetefű cukorka csak akkor valódi, ha dobozán Réthy név található. – Arckép fénykép után, életnagyságú, tökéletes olajarcképet nagyon olcsón festek. Vidékre is. Cím a főkiadóban. – Örökbe vennénk teljesen árva nőt, ki pár ezer pengőt kölcsön adna üzletünkhöz, jó otthona lesz, jó otthona lesz. »Trafikos 68763« jeligére a főkiadóba. – Ciánozás szerény árban. Ditrichstein. Kertész utca 27." (Ez utóbbiból születhetett meg játékos kedvű irodalmáraink műhelyében a „Shakespeare drámát – Ditrichstein poloskát irt" tréfás hirdetésremeklés vagy inkább: hirdetésparódia.)

Háziasszonyokhoz szólt a Magyarország 1933. június 27-i ajánlata:

„Hogyan főzzünk be gyümölcsöt és főzeléket? A Budapest Székesfőváros Gázművei – a Katolikus Háziasszonyok Országos Szövetségével karöltve – az idénygyümölcsök és főzelékek befőzésére és konzerválására díjtalan gyakorlati bemutatót rendez. Egy-egy előadás keretén belül bemutatásra kerül az egyes idénygyümölcsök és főzelékek télire való eltevésének a legegyszerűbb és leggazdaságosabb eljárása. A gyakorlati bemutatók időpontja: június 27-től minden kedden és pénteken délután 5 órakor a Gázművek VI. kerület, Vilmos császár út 3. szám I. emeleti bemutatótermében. Belépés díjtalan. Minden háziasszonyt szívesen lát a Budapest Székesfőváros Gázművei."

Ugyancsak házi ügyeskedésre ösztönzött a Pesti Hírlap Vasárnapja 1937. február 21-én.

Három kötött holmiban mosolygó hölgy fekete-fehér (pontosabban: barna-fehér) fotója mellett volt olvasható a Nádas kézimunka- és fonalcégnek (IV., Petőfi Sándor utca 11/B) a színeket szövegben ismertető felhívása: „1. számú kép: kötött rövid ujjú pulóver. Világos eperszínű, selyemfényű Boucle-fonalból köthető. Kötéshez szükséges (körülbelül 5 motring) Boucle-fonal, ára 10 pengő. – 2. számú kép: kötött rövid ujjas teniszkabát. Fehér vagy sárga színű Collier divatgyapjú fonalból készíthető. A Collier-fonal helyenként vastag, majd vékony sodrásánál fogva egyszerű sima kötéssel mintává alakul. Szükséges fonalmennyiség (körülbelül 5 motring) ára 12.60 pengő. – 3. számú kép: rövidujjas, gombolt kötött pulóver. Világoszöld színű, sodrott szálú gyöngyzefír gyapjúfonalból köthető. (A modellt sötétebb zöld gombok és bőröv díszíti.) Kötéséhez szükséges (körülbelül 5 motring) gyöngyzefír gyapjúfonal ára 6.25 pengő. Fonalvásárlásnál vagy rendelésnél díjtalan szabásrajz és kötésminta mellékelve."

Ideológiai töltete is volt a Társadalmi Szemle önhirdetésének 1932 májusában:

„Rendezzetek szocialista versenyt! Szerezzetek 1000 új olvasót, és akkor 50 fillér lesz a Társadalmi Szemle egy példánya. – Aki 5 új éves előfizetőt szerez, egy fél évig ingyen kapja a lapot. 10 új évi előfizetés beküldőjének 1 évig ingyen jár a Társadalmi Szemle."

D. Gy.

Gyorsan megjavítható a vastüdő

Múzeumban is keresik a pótlandó alkatrészeket

Kárpáti Györgyöt hatvanéves gép tartja életben

FOTÓK: SZABÓ BARNABÁS

Veszélyben az utolsó vastüdős élete – röppent föl a hír. A Budai Gyermekkórház és Rendelőintézet légzésrehabilitációs osztályán két darab, lassan hatvanesztendős gép segítségével tartják életben Kárpáti Györgyöt. Az egyik berendezésen megsérült a gumitömítés és használhatatlanná vált. A beteg attól tart, hogy bármikor elromolhat a másik gép is. Tegnap egy vállalkozó azt ígérte, hogy egy-két napon belül megjavítja az elaggott berendezést.

Csak a feje látszik ki a henger alakú [illegible] *Kárpáti Györgynek.* Az gyártanak már új berendezéseket. Aggódtam, hogy elromlott a tömítés a tartalék gépen, hiszen bármikor meghibásodhat ez is. Akkor csak a gégemetszés tartana életben.

A folyosón áll az elromlott vastüdő. A fölnyitott felső henger szélén lóg a tömítés. A körbefutó tömítéságy lemeze rozsdás, láthatóan régen kezelték. A palástba épített műanyag ablak elrepedt. Ez sem ma történhetett: A repedésen végigfutó ragasztószalag piszkos, foszladozik.

Egy fiatalember vizsgálja a berendezést. *Szőke Csaba,* a Privát Autómentő Segélyszolgálat embere segíteni érkezett.

– Évekig foglalkoztam ig[illegible]ával. Természetesen találkoz[illegible] számomra, miért vártak eddig. Minden nagyobb kórházban van karbantartó részleg. Ennél lényegesen bonyolultabb berendezéseket, műszereket is megjavítanak. Mesélik, hogy járt már itt több cég, de senki nem segített. Persze, mert ezen nem lehet keresni, ez nem az a bomba üzlet. Egy lakatos barátságból is megcsinálná. Csak egy kis jó szándék kell hozzá.

A segítséggel érkező férfiről megtudom, hogy annak idején édesanyja is megbetegedett gyermekbénulásban. Mindkét lába megbénult, úgy nevelte föl a fiát.

– Sajnos jól ismerem a magyar egészs[illegible]át. Természetesen találkoz[illegible]

CIKKÜNK NYOMÁN

Kéthly Anna utcát kap

Végre jó hír. Mármint azok számára, akiknek jelent valamit Kéthly Anna neve. Feltéve, hogy – a fogyatkozó időseken kívül – egyáltalában tudják, kiről beszélek. Kevés szó esik mostanság erről a gyémánttiszta életű politikus asszonyról. Pedig Kéthlyt aztán igazán a magáénak érezhetné az egész rendszerváltó népesség.

A jó hír az, hogy hamarosan utcatábla őrzi a nevét. Ősztől – amikorra letelik a halálától eltelt 25 éves moratórium, a névadás feltétele – szép új terecske fogja őrizni nevét a Wesselényi és a Klauzál utca kereszteződésénél.

A fiatalabbak kedvéért: Kéthly a két háború közti hazai szociáldemokrácia kiemelkedő személyisége, ellenzéki parlamenti képviselő; azon kevesek egyike, akik a fajvédő törvények ellen szavaztak. Karakán maradt 1945 után is, szembefordult a „munkáspártok egyesítésének" csúfolt bekebelezéssel. Hálából jobboldali szocdemnek bélyegezték és beböröntönözték. Életfogytiglant kapott. Hat évet ült, nemzetközi közbenjárásra szabadult. A forradalom napjaiban hozzáfogott pártja föltámasztásához; államminiszter lett Nagy Imre mellett. A november 4-i szovjet támadás egy külföldi tanácskozáson érte – nem tért haza. Ettől fogva holtáig – 1976-ig – arról szólt az élete, hogy az itthoni elnémítottak helyett beszélt, tárgyalt, írt; életben tartotta a magyarkérdést az ENSZ-ben, a világsajtóban.

Halálát egymondatos, „mínuszos" hírben adta tudtul a magyar sajtó. Tetemét 1990-ben hazahozták, újratemették az ötvenhatosok mellé. Nem a kormány hozatta haza, hanem egy Nagy Ernő nevű öreg szocdem, francia emigráns, a saját pénzén. Az újratemetést a Történelmi Igazságtétel Bizottságnak azok az ötvenhatos alapítói rendezték, akiket azóta kitúrtak a szervezetből.

Utcát elnevezni valakiről ma már nem egyszerű. A fővárosi utcanevek többsége védett. Mi több: azoknak az utcáknak is van már nevük, amelyek még csak rajzasztalon léteznek. Névtelen utcát, teret, sétányt kellett találni, majd megkeresni az érintett kerületek polgármestereit. Ők vagy válaszoltak, vagy nem, vagy úgy kezeltek, mint egy lerázandó kérelmezőt, vagy udvariasan, de semmi jóval nem biztatva válaszoltak.

Azután váratlanul, spontán segítség érkezett. Jelentkezett *Szabó Zoltán,* a VII. kerület polgármestere, és fölajánlotta, hogy a kerületi képviselők elé terjeszti az új terecske névadójául Kéthly Annát. Bizottság, közgyűlés, majd Fővárosi Közgyűlés lépcsőfokain végigballagva végül megszületett a helybenhagyó döntés. Elismerés és főhajtás érte.

Fencsik Flóra

A Mars éjszakája

Távcsöves bemutató a csillagvizsgálóban

A nyári napfordulóhoz és a Mars földközelségéhez kapcsolódva június 22-én, máról szombatra virradó éjszaka rendkívüli távcsöves bemutatót tartanak a Polaris Csillagvizsgálóban. Napnyugtától (20:45) napkeltéig (4:47) várják az érdeklődőket az obszervatóriumban.

A csillagvizsgáló távcsöveivel - derült idő esetén – tanulmányozhatók lesznek a [illegible] kora nyári [illegible]

programot számítógépes bemutató és távcsöves szaktanácsadás színesíti. A Vörös Bolygót szabadtéri vetítéses előadás és multimédia-show keretében mutatják be. Az előadásban szó lesz az egykori feltételezett Mars-csatornákról, a marsbeli élet lehetőségéről, az új kutatási eredményekről. A részvétel ingyenes.

A Polaris Csillagvizsgáló az Óbudai

SZALON

Katt!

FOTÓ: NÁNÁSI PÁL

Ajánló: Gryllus Dorka, színésznő

Nemrég láttam a Rómeó és Júliát az Operában Volf Katival, Seregi László koreográfiájában. Fantasztikus volt. Ajánlom mindenkinek, bár nem tudom, játsszák-e még ebben a szezonban.

A könyvhét valószínűleg legsúlyosabb (kilóra) és talán legdrágább könyve volt a szentendrei Vajda Lajos Stúdió albuma. Nagyon szeretem a munkáikat, többükkel dolgoztam együtt, énekeltem az ef Zámbó Happy Dead Bandban, fe Lugossyval pedig most forgatunk egy filmet, amely ha kész lesz, a Tiszta lap címet kapja.

És ha már film, ajánlok azt is. Csupa magyart. A Feri és az édes életet, valamint az I Love Budapestet, amelyben nagyon tetszettek a fiatalok. Még ugyan nem jött ki a Moszkva tér, de annak is megelőlegezem a bizalmat. Nézzünk magyar filmeket!

Színházi előadások ilyenkor alig vannak, de azért egy jó darabot még láthat a közönség. A Mozgó Ház társulat előadását a Trafóban, a Tűzoltó utca és a Liliom utca sarkán. Szóval ez a társulat, Hudi Laciék csapata adja elő a Don Juant július 14-én, 15-én, 16-án, s aztán viszik Avignonba. Tavaly a Cseresznyéskert alapján készült darabjukat játszották, azzal utaztak ki, és volt szerencsém ott is látni őket. Nem értem, hogy egy ilyen remek társaságnak miért nincs állandó helye Budapesten.

Mit mondjak még végül? Talán a West-end előtti Katt című fotókiállítást. Ezek az

Közelmúltunk Emlék/Műve

Nincs még tizenöt éve, hogy recsegni-ropogni kezdtek a Kádár-rendszer eresztékei, és alig több mint tíz éve, hogy meglepő hirtelenséggel bekövetkezett a rendszerváltozás. Mégis, az ember már most felejt. Olyan dolgokra és ügyekre képes rácsodálkozni tágra nyílt szemmel, amelyek szinte a minap történtek. Csak hát kiszorította őket memóriánkból néhány még olyanabb.

Boros Gézának az Enciklopédia Kiadónál nemrégiben megjelent kötete, az Emlék/Mű viszont nagyon is alkalmas rá, hogy felélessze a kollektív emlékezetet, és segítsen értelmes egésszé rendezni a mindannyiunk által megélt történéseket, az utolsó tizenvalahány év kulturális jelenségeit. Bár a kötetben közölt írások eredetileg hetilapokban és folyóiratokban jelentek meg, így óhatatlanul egy-egy részletre koncentrálnak, a mozaikokból végül összeáll a teljes kép. Kifejlik az alcím által kínált tartalom: „Művészet – köztér – vizualitás a rendszerváltozástól a millenniumig".

Boros Géza művészettörténész az emlékművek históriájának egyik legfelkészültebb kutatója. Ennek megfelelően a kötetben szerepelnek képzőművészeti kritikák, kitüntetett helyszínekre kalauzoló, „érzékeny" (szentimentális) városesszék, a mindennapi környezetet elemző írások. Olvashatunk például az új (most már régi) ötezresről és az új (most már kanonizált) címerről, de Boros Géza igen előzékenyen a botrányos – de éppen ezért gyors feledésre ítélt – Nitsch-ügy dokumentumait is összegyűjtötte nekünk.

A kötet leghangsúlyosabb vonulata mégis az, amely a budapesti városkép átalakulásával, az itteni szobrokkal és emlékművekkel foglalkozik. Dokumentálja és értékeli a minket körülvevő köztéri alkotásokat, és mivel a jelenségek többségét megtörténtük pillanatában, a kortárs rácsodálkozásával írja le, fogódzót kínál az utánunk jövőknek is – hadd tudják ők is, mi mit jelentett nekünk.

Vegyük például Marton László művét, a Kiskirálylányt, amely ma már nemcsak a turisták fényképeinek elmaradhatatlan eleme, hanem Budapest hivatalos jelképe is lesz. Boros 1994-ben leszögezte róla: „hatásában közelebb áll a giccshez, mint a pophoz" – igaz, a látvány szinte már hozzánőtt a fővároshoz. A művész életművének tükrében méltatja ugyanakkor Szervátiusz Tibor Gellért-hegyi Szabó Dezső-emlékművét, míg a Kossuth téri sortűz áldozatainak, illetve 1956 résztvevőinek emlékére emelt alkotásokról (Callmeyer Ferenc, illetve Gömbös László) írva arra a következtetésre jut: lám, a személyes részvétel nem pótolhatja a művészi intenciót.

Ha máshonnan nem, az Emlék/Mű című kötetből sok mindent megtudhat majd az utókor a szobordöntések, -átalakítások és -állítások hazai technikájáról is. Galántai György engedély nélkül felállított Tűzszobrának története, amelyet szinte kommentár nélkül, csak dokumentumokkal tár elénk a szerző, egy bornírt rendszer apró titkaiba enged betekintést. A Gellért-hegyi Szabadság-szobor átalakulása, akárcsak a Szentjóby-féle „beburkolós" projekt méltatása a rendszerváltozás utórezgéseiről fest pontos képet. 1998-ban egy dilemmát járt körül Boros: mi a teendő, ha a meghurcoltak mementója, egy rideg, cellaszerű Attila úti betonépítmény falát valaki színes festékcsíkokkal spayzi tele? De foglalkozott a Lágymányosi híd környékének szobraival, sőt magával a híddal mint politikai viták tárgyiasulásával is; rögzítette a rákosszentmihályi Hét vezér körüli felzúdulást; a tanácsköztársasági emlékmű posztamensének történetét egészen a legközelebbi múltig, a Regnum Marianum-kereszt lefűrészeléséig követte nyomon.

Marton László: Kiskirálylány, Budapest, 1990

Végezetül pedig, ha úgy vesszük, ő maga is emelt egy emlékművet. Virtuális szobrot állított ugyanis Kovács úrnak, a pesti vicctrafikosnak, aki – emlékszik még erre valaki? – 1990-ben emléktáblát helyezett el a bérházon, ahol lakott, és elhatározta azt is, hogy szobrot készíttet önmagának. Az emléktáblát huszonnégy órán belül ellopták, a szobor meg – bár a bronz Kovács Ferenc mellett bárki elüldögélhetett volna a posztamensül szolgáló padon – sosem valósult meg. Az ötletből nem is maradt több, mint ez a néhány oldal Boros Géza könyvében.

N. K. J.

Dés László a fiával játszik

MUNKATÁRSUNKTÓL

A *Gőz László* vezette BMC (Budapest Music Center) a főváros talán legfontosabb kortárs zenei központja. Nemcsak széles körű, interneten is hozzáférhető információs adatbázisa révén, hanem – a Hungaroton mellett – kiadóként szintén sokat tesz a kortárs zeneszerzők műveinek közkinccsé tételéért. De nemcsak a kortárs zene, hanem jó ideje az igényes dzsessz népszerűsítésébe is besz[illegible] – nemcsak információkkal és [illegible] hozza a sors, Bemutatkozó nagylemezük (Tango Passion) a koncert napján jelenik meg.

Az örmény-magyar triót másik különleges hármas követi: *Kaltenecker Zsolt* (zongora) és *Dés András* (ütőhangszerek) egy éve létező duójának műsorát – vendégként – ezúttal a papa, Dés László belépése színesíti. Kaltenecker egyéni ízű szerzeményei, virtuóz és érett zongorajátéka, illetve az ifjabb Dés Magyarországon kevéssé ismert, dzsesszben ritkán használt közel-keleti, indiai és cigány eredetű ütőhangszerei egészen újszerű hangzásvilágot eredményeznek. Az idősebb Dés nagyközönség előtti élő

Tánc a nagykovácsi kőfejtőben

Ezúttal víz nélkül rendezik meg a Cinetripet

Aki kedveli az elektronikus zenét, ma este két programon is részt vehet. Ráadásul az első, műcsarnokbeli Drum'n'jazz Sessions Part II. végeztével átsétálhat a Vajdahunyad várához, a Cinetrip ezúttal „vízmentes" bulijára. Szombaton pedig a nagykovácsi kőfejtőben lesz nagyszabású parti.

Ma este héttől a Műcsarnokban lép fel *Deutsch Gábor*, azaz Anorganik élő zenés produkciójával. Ezután jön *dj Aafro* magyar lemezlovasok, *dj Palotai, Nandee* és *Mango* követik az Anonymus színpadon – *Márkus Berci* csellistával együtt. A nyugalmasabb zenék színpadán – a chill outban – pedig *dj Naga, Gaulaim, Bosi* és *Kaszi* zenéivel ismerkedhetünk. Most is jelen lesz *Bajna Zsóka*, aki jávai udvari táncokat ad elő. A látványhoz a némafilm hőskorában készült különlegességek is hozzájárulnak.

Természetesen szombatra ugyancsak van ajánlatunk: a Three M[illegible]

parkban a világkongresszus azon résztvevőit, akik Csongrád megyére kíváncsiak, szakmai értelemben is. Egy másik csoport ismereteim szerint a Balaton környékére látogat. Szóval, az emlékpark megtekintése után lovasbemutató következik, majd szegedi városnézés.

● ***Az előzetes információk és az itteni „kínálat" alapján hova látogatnak el a külföldi szakemberek Csongrád megyében?***

– A növénytermesztési szakemberek, valamint az állattenyésztők számára szakmai napnak számít majd péntek. Kiszomboron megismerkednek a gabonakutatóval, Makón a hagymatanáccsal, a szentesi Árpád Szövetkezetben megmutatják nekik a hajtatóházakat, és tájékoztatást kapnak a korai zöldségtermesztési rendszerről. Délután 16 órakor a Csongrád-Bokros bortermő vidék következik, 18 órakor pedig a polgármester fogadja a szakembereket.

Fotó: Enyedi Zoltán

● ***Úgy gondolom, hogy állatorvosként ön a másik csoportnál érdekelt.***

– Igen. Az állattenyésztőkből álló delegációt én kalauzolom. A programban szehogy a megyei önkormányzat átérzi a mezőgazdasági ágazat fontosságát is, illetőleg jó értelemben véve menedzseli ezt az ágazatot a saját lehetőségeivel. Konkrétan válaszolva a feltett kérdésre: nagyon bízom abban, hogy a külföldi szakemberek ittléte alapja lehet a későbbi kapcsolatoknak, amiből sokat hasznosíthat a megye mezőgazdasága. A magunk részéről igyekszünk feltárni adottságainkat, megmutatva a szakmai együttműködés távlatait is.

SZ. R.

...etkönyve is van, az a júliust...n elhelyezett pénzét mozgatja és nem ahhoz a részhez nyúl, amire fennmaradt az állami garancia.

● ***Hogyan fest a betételhelyezési kedv?***

– Folyamatosan nő a betétállományunk. Nem látszik megtorpanás az új biztosítási rendszer bevezetése után sem. Egymillió forint ma már nem olyan hatalmas összeg.

● ***Legfeljebb több betétkönyvben fogják ezentúl elhelyezni a nagyobb összegeket.***

– Akinek több milliója van, tudja is, hogyan kell bánni venöke.

● ***Mit tesznek Üllésen?***

– Alapfilozófiánk, hogy egyetlen forint se maradjon garancia nélkül.

● ***Ezt hogyan tudták elérni?***

– Néhány hónapja arra törekszünk, hogy elosszuk a nagyobb betéteket. De igazából nálunk sok kisbetétes van, akiket nem érint a változás. Új rendszert dolgoztunk ki, amelynek az a lényege, hogy a bemutatóra szóló pénzeket is „nevesítjük", s így már ezekre is él a betétbiztosítási garancia.

R. G.

Michelangelo-rajz rekordösszegért

Rekordösszegért, 4,2 millió fontért kelt el egy londoni árverésen Michelangelo egy rajza, amelyet több mint 150 évig nem láthatott a nagyközönség – közölte a Christie's aukciós ház.

„A szent család és a gyermek keresztelő Szent János útban Egyiptomba" című krétarajzot egy ismeretlen magángyűjtő bocsátotta árverésre. A tulajdonos mintegy 3,5 millió font bevételre számított.

Szakértők szerint a kép technikája rendkívül bonyolult. Mint elmondták, Raffaello 1984-ben elárverezett „Férfi arca és keze" című tanulmánya óta ez a műalkotás kelt el a legmagasabb áron.

A szóbanforgó Michelangelo-rajzot utoljára 1836-ban állították ki, majd Dr. George Goldner, a malibui (Kalifornia) Getty Múzeum rajzszakértője vásárolta meg.

Magyar szobrász az angol királyfinál

Marton Lászlót, a gyönyörű köztéri szobrok, köztük a korzói „Kis királylány", a parlament melleti „A Dunánál" (József Attila), a Liszt Ferenc téri Liszt-szobor és a mezőtúri Dózsa-szobor alkotóját Angliában vendégül látta Károly walesi herceg, trónörökös, és elbeszélgettek a londoni köztéri szobrok állapotáról.

A brit trónörökös, aki támogatólag érdeklődik az emberarcú nagyvárosi környezet és építészet problémái iránt, azért hívtá meg a magyar művészt Highgrove-i kastélyába, hogy megismerje Marton Lászlót, kinek műveit eddig csak távolról tisztelte. Szó volt egy angliai magyar szobrászati kiállításról, amelynek védnöke és megnyitója Károly herceg lenne. Másfelől a herceg felkérte Marton Lászlót, hogy bíráló szemmel tekintse meg a trónörökös patronálta építészek kiállítását.

Károly herceg, a „Vállalkozás a közösségben" és más életminőség-javító mozgalmak lelkes támogatója – egyebek közt a londoni Szent Pál székesegyház lélektelen környékének stilusos átalakításáért küzd –, a magyar művészetek iránt is érdeklődik.

Elismerésül Marton László ajándékba adta a trónörökösnek a „Kis királylány" egy kisméretű változatát vörös márvány talapzaton. A trónörökös saját maga festette akvarelljeinek dedikált kötetével viszonozta az ajándékot.

– A herceg nagy szeretettel festő képzett amatőr. Egyetértettünk abban, hogy a művészetben mindent szabad, csak hazudni és unalmasnak lenni nem szabad – mondta a találkozás után az MTI-nek Londonban Marton László.

mind nehezebben tulajdonítok túl nagy / jelentőséget annak, hogy úgy vannak-e / a dolgok, ahogy lenniük kellene." Hasonló zárlat, persze más helyzetben, ez: „Elég, ha megbékélten rámtekintesz. / Ha te is, én beérem ennyivel" *(Veszekedés után)*. Ezek itt retorikailag rendesen megkomponált verszárlatok: meglehetős tudatossággal pusztítják, leépítik a megmaradt szöveget. De például az *El nem küldött levél* vége („Hát ez. Tanulság: nuku. Csak / üdvözlet és kézcsókom") már a még hallható költői hang minőségét is kikezdi. Van ilyenre is példa. A *Sár* nem harag műve, Petri elfogadólag átadja magát a töredékességnek.

V. L. M.: Ezek a sajátosságok mindig is jellemző jegyei voltak Petri György költészetének. Mondhatni, ezekből ismerhettünk rá arra, aki és ami ő. Hogy meglehetősen kevéssé érdekli őt a költészet maga. Hogy elutasítja a reprezentativitást, másképp fogalmazva, a tradicionális, ősét Adyban felismerő szemléletet és magatartást, mert miként ő maga nyilatkozta Domokos Mátyásnak talán 1981-ben: az ismeretlen kelet-európai szemével figyeli a világot, ha úgy tetszik, magánszemélyként, roncsolt emberként, a fragmentális tények embereként. Hogy csak a tapasztalat szólaltatja meg, s megszólalásában is ragaszkodik a magánemberihez, tehát cenzúrázatlanul érdes, köznapi, tehát életrajzi, esetleges, formátlan, pontosabban alig stilizált, retorizált, poetizált, a versek legtöbbször följegyzések, glosszák, egy napló töredékes, összefüggésekre érzéketlen részei, alkalmiak tehát, gyakran befejezés nélkül, igen, mintegy abbahagyva, felfüggesztve az egészet, s igen, az egyes művek önmagukba zárulnak, mert ahogy nyilatkozta, rögtön első könyve, a *Magyarázatok M. számára* után: „A kötet nem műalkotás, csak az egyes versek", és persze transzcendenciának nyoma is alig, de annál több a dekonstrukciónak, a reménytelenségnek, a csömörnek, az önutálatnak. Ami megint csak azt is jelenti, hogy e költészetben régen ott rejtőzik az önfelszámolás lehetősége, s talán kényszere is.

Nem állhatom meg, hogy ennek fejleményeit ne idézzem, a Sár kétségkívül spontánnak tetsző rendjében, hogy a kötetszervező logikából is érzékeltessek valamennyit. *Az vagy nekem:* „Csak téblábolok itten." *Helyett:* Minden gondolat megáll félúton / hőköl vissza, hisz nincsenek hovák". *Grammatica Universalis:* „Az Ige / – alvadásgátló híján – / percek alatt / főnévvé kocsonyásodik. / Minden: / -ás, -és." *Elégia és értekezés:* „Leginkább és *végső*soron / önmagammá csökkennék. / (Magamba csődülök. Összemegyek.)" *Epitáfium:* „Daráljuk, szinte szándék / nélkül a hátralevőt". *Hamvasztás:* „Mindenről valami mocskos jut az eszembe. / A legszebbről, a legmeghittebbről is." *Nem megyünk ötről hatra:* „De milyen élet ez? Mint a próbareggeli." *A delphoi jós hamiscsődöt jelent:* „Hagyjuk. Nem érdekes az egész. / (A részletei sem.) / Amit írtam: / körülírásai a semminek." *Opciók:* „Úgyszólván nincs már semmi." *A lírai én meg amit zárójelbe tett:* „Okafogytáni lét. / Nem vet véget neki / – hisz vége van." Vagyis mintha e logikát követve ki akarná vonni magát a világból. Önmegszüntetés a világ elnémításával. Nagy kérdés, hogyan és miképpen lehet ebből költészet. Mert valamiképp mégis az.

F. GY.: Meg kell hagyni, különös folyamat ez. Hogyan lesz ebből költészet? Mondhatnám a kötetzáró verssel: „Terepem – állagom: sár; esőre várva por." Ez itt ugye, bibliai képzeteket kelt, porból lettünk, satöbbi. Petri igazán nem vádolható a dolgok elkenésével, eufemizmussal. Mégis, a versben ez a „terepem – állagom: sár", egyáltalán, a kötetcím ezek fölött a – nem haraggal, hanem beletörődéssel – undorodó, utálkozó versek fölött úgy hat, mintha egy másik szó helyett állna, mondjuk így, némi eufemizmussal, a „bélsár" helyett. De hát ez önmagában nem költőietlen vagy költői, gondoljunk Baudelaire-re. Petri költészete az erodálódás során jut értékekhez. Mert értékké válik az üldögélés az ágyon *(Fogas kérdés)*, a bíbelődés a számítógéppel *(Opciók)*, a hideg vagy épp behűtetlen sör, a főzés, egy marhapörkölt hozzávalóinak beszerzése *(Kívül, Elégia és értekezés)* vagy hogy mégiscsak tartozik valakihez *(Házasságterápia)*. Értékké válik a hiány, hogy hiányoznak bizonyos mérvadó személyiségek, mint Vas István *(„Eszmék és tánclemezek")*, érdekes módon Nagy László ambivalens alakja is feltűnik *(N. L. emlékére)*. Fölmerül a hiány, és a puszta hiány önmagában értékké válik. Ugyanakkor ez is jelzi, hogy zsugorodó, lepusztuló világ ez. És ez a mélyen, zsigereiben undorodó költészet, különös, de feloldást, megnyugvást talál – ha csak pillanatokra is – az élet apró tényeiben. Van azokban jó is. Elpiszmogni egy darab papíron. Mert már csak ennyi a jó. A szerelmet is hiányában éli meg. Minden egyenetlensége, esetlegessége ellenére e költészet fájdalmasságát az adja, hogy ez a jó, ez az érték csak töredéke, törmeléke valami nagyobbnak, méltóbbnak. Fájdalmas, hogy ha van is, csak úgy adódik. Mintha valami helyett. De arról a valamiről rég nincs szó, azt a költő nem akarja, csak elfogadja. Átengedi magán. Amúgy, ahogy az imént mondtad, kivonja magát a világból. Fokozatosan fölszámolja magát. „Elmúlt az életem. Öreg vagyok? Öreg. / A problémáim? A kíváncsiságom? / Tátong reám egy ásító üreg, / egy szemgödör" – szól ki a *Nem megyünk ötről hatra* című versből. Rengeteg a búcsúvers: jeleket hagy hátra. Ezek a jelek a költő bevallott, nem titkolt felfogása szerint olyanok, amilyenek. A *Kívül* című vers szellemes és nagyívű helyzetkép és számvetés. „Jönnek (nü, mi az hogy jönnek? / előkúsznak a repedésekből, / a tavaszi nagytakarításkor megfordított, / kiprakkerolt matracokból) / a tányérnyalók, a tényárnyalók. A »nem egészen úgy volt«, meg a / »dehogynem, még úgyabban volt« / íródeákjai. Felhallik szobámba / darutollaik szapora percegése" – így kezdődik a vers, utalván talán a néhány éve – a megelőző rendszerben – hangos botrányt kavaró Spiró György-versre („Jönnek..."), a még friss emlékű „Tavaszi nagytakarítás" plakátra; az előbbire a mintegy mellékesen odavetett „nü", az utóbbira a remekül továbbfejlesztett kép („megfordított, kiprakkerolt matrac") felel. Sokatmondó, korjellemző a „darutoll" említése, és van valami petőfis a „Felhallik szobámba" hetykeségében. A következő szakasz „Hát igen" felütése a kötet verseire jellemző kitérést vezeti be. A kitérés továbbra is szellemes, de anyaga megereszkedett az előző sorok feszességéhez képest.

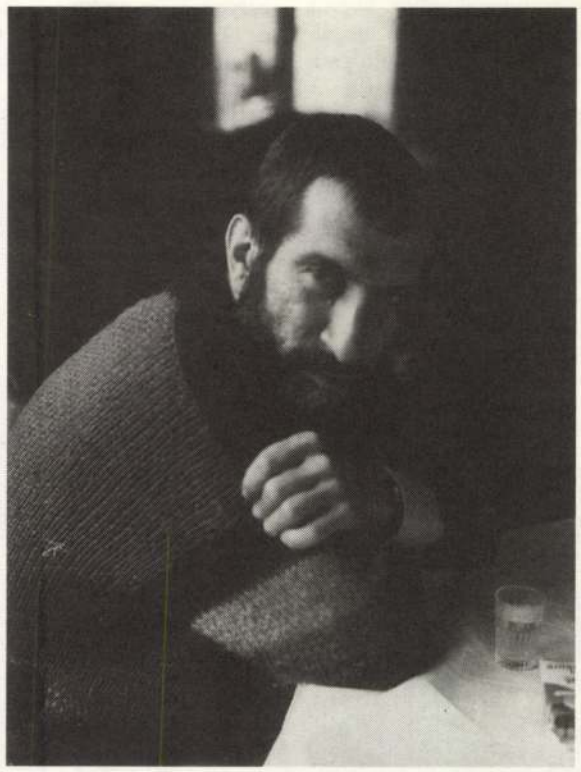

A „tányérnyalók" és „tényárnyalók" bravúrját nem tudja megismételni a „kizárólag nüancaiban élt ez a nemtelenzet: / a szókincs *numerus claususa* / (zárt szám) folytán az előfordulási / gyakoriság volt az egyetlen üzenethordozó". Főleg a „nemtelenzet" marad a színvonal alatt, és természetesen nem azért, amit mond, hanem maga a szövicc nem elég jó. A kitérés a vers harmadik szakaszában visszatérésnek álcázza magát („Visszatérve..."), és a számvetés azzal, hogy sem az előző politikai rendszernek, sem ennek nem lett „pitvaronca", önportrévá mélyül, végső számvetéssé. Előbb: „Három napot tölt egy négyszemélyes / vacsora kiötlésével"), majd: „Igazatok van. De ez egy *megteremtett KÍVÜL.* / *Csendet* kellett teremtenem. Némi nyugalmat, / meleget, még mielőtt testem kihűl. / És ezt *magyarázatként* mondom, / semmiképp sem mentségemül. / Arra nem szorulok. / Egészen máshol szorul a hurok." A vers vége visszaemelkedik a kezdet megformáltságának magaslatára, de ami közben van, azt mindenképp esésnek érzem. Amint érdekes a címadó *Sár* is, ennek első két kvartettje a nagy költészet hangját üti meg. Nem idézem, csak az első versszakot: „Mindig és minden valami helyett volt. / Sohasem fogom tudni, mi helyett. / Nem evilág, nem pokol, nem a mennybolt, / nem erkölcs, csak szeszély; nem elv – csak ötletek." Aztán a szextettet Petri, különösképp a végén, elhülyéskedi, főleg ezzel az „et cetera, und so weiter, i tak daljse, and so on"-nal, ilyesmiből a vers utolsó félsora, az „Ad libitum" épp elég lett volna. De hogy maga a versszöveg legyen „tetszés szerint", számomra kétséges elv. Még akkor is, ha a közönség – én is – olykor kedvét leli az efféle tetszőlegességben. Persze jól hülyéskedi el, és a végére itt is talál valami igazán erőset. És ez bizonyos formák meglétére, kikerülhetetlenségére utal. Ő tudja, ezeket miért és miért így rontja el. Persze, és ez ennek a költészetnek egyik hatásos eszköze, nehéz ilyen tárgyilagos, hűvösen értékelő szavakat mondani róla, hiszen éppen a lepusztulás fogalmazódik meg, ölt alakot. Milyen más alakot ölthetne? Hogyan lehet ezt a lelki élveboncolást esztétikai eszközökkel megközelíteni? Hogyan lehet esztétikailag megítélni, ha valaki élve boncolja, pusztítja, leépíti önmagát, és közben versben számot ad az önpusztítás, élveboncolás folyamatáról? Ezt a kérdést minden hasonló karakterű költészet, Petőfié, Adyé, József Attiláé, Radnótié fölveti.

V. L. M.: Igazad van, s ennek ellenére, vagy mindezzel együtt mégis oda jutottam, amikor a könyvet letettem, hogy a Sár minősége ugyan mögötte marad a válogatott és új verseket közreadó *Valahol megvan (1989)*, sőt, mögötte a *Valami ismeretlen (1990)* című kötetnek is, mégse tolható csak úgy félre. Valami hat, s nem is akárhogyan. A korlátot, gátlást nem ismerő szellem? Az engesztelhetetlen erkölcs? A makacs következetesség? Tehát a tisztánlátás és az ítélőerő volna ez? Az erőfeszítés a romlásban, hogy „(Nem akarok jobbnak látszani, / mint amilyen vagyok. / De rosszabbnak sem. / Igyekszem pontos lenni...)" *(Göröngy)* A dokumentativitás? Hogy tudniillik a töredékes szövegek mögül közvetlenül a nyers, kiábrándító és megrendítő tények ütnek meg bennünket? Lehetséges. De a kötetnek mégiscsak az az igazi dilemmája, hogy mi marad a teljes körű lebontás, a csődök módszeres, már-már irgalmatlanul odaadó végigélése után. Költészetként. Amely Petri György kárhozattörténetét elmondja, s beszél a csöndről, amibe az eddig *valóban* bejárt út majd megváltás nélkül belevész. Erdőben a vadnyom.

Lugosi Lugo László/4x5 felvétele

ÚJABB PESTI SZOBROK

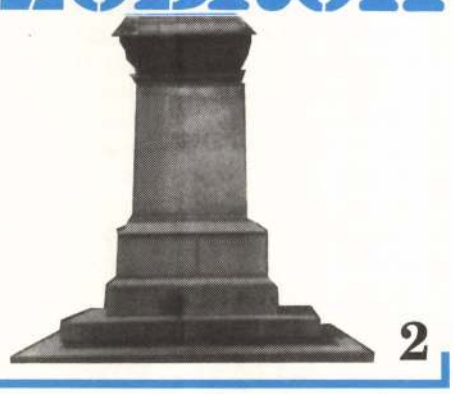

2

A kilencvenes évek budapesti köztéri szobrait bemutató sorozatunk második útja a Duna-korzóra vezet – a Vigadó téren, a 2-es villamos megállójában, a korzót a villamospályától elválasztó korláton üldögél Marton László 1990-ben felállított szobra, a *Kiskirálylány*. A mű nem teljesen új munka: a Magyar Nemzeti Galéria őriz a művésztől egy azonos című kisplasztikát, a felállított szobor ennek a minimális változtatással felnagyított és a környezetbe adaptált változata.

Marton – Varga Imre mellett – a legtöbbet foglalkoztatott kortárs szobrász Budapesten, s eredményessége országos viszonylatban sem rosszabb – a szülővárosa által kiadott monográfia szerint 1952 és 1992 között pontosan száz köztéri művét állították fel az országban. E díjakkal, kitüntetésekkel, külföldi megrendelésekkel is elismert életmű kritikai megítélése már korántsem ilyen kedvező – paradox módon a kortársi művészettörténetírás Martont leginkább egy kevésbé sikerült, vitatott műve, az Országház mellett 1980-ban felállított József Attila-emlékmű kapcsán „jegyzi". Kovács Péter e munkát annak jellegzetes példájaként említi, hogy a hetvenes évektől mind nagyobb számban születő „életközeli" köztéri szobrokban az eredeti szobrászi szándék hogyan torkollt egyre inkább a közhelyszerűségbe *(A tegnap szobrai,* 1992). Rózsa Gyula a Kritika 1981/7. számában közölt elemzésében a művet „a mindenkori köztéri kompromisszum emlékművének" nevezi, Wehner Tibor pedig a szobor „kisszerű illusztrativitásáról", „ügyetlen köztéri közhelygyűjtemény"-szerűségéről beszél, feltéve a költői kérdést – hogyan kerülhetett mindez Budapest központi terére? *(Köztéri szobraink,* 1986).

A szóban forgó, legalábbis problematikus mű térbeli közelsége nem közömbös az elemzendő szobrunk megítélése szempontjából sem. Nem kell túlságosan tájékozottnak lenni ahhoz, hogy a laikus szemlélő is rájöjjön arra, hogy két megállónyira esetleg ugyanazon szobrász hasonló gondolatkörben fogant művét látta: az egyik a földön, a másik a korláton üldögél, háttal egymásnak és a villamosnak, mely szimbolikusan és valóságosan is összeköti őket. Mindkét alkotás az elhelyezés szokatlanságával és a megformálás realizmusával tűnik fel, az expresszivitást azonban a József Attila-szobor esetében az illusztrációs szándék, a *Kiskirálylány*nál pedig a túlzott dekorativitás nyomja el. Egyfajta „populáris realizmusról", *pop reál*ról van szó – ahogy Hajdú István nevezi találóan 1986-ban a Magyar Nemzetben Budapest új szobrairól írott cikkében –, mely művészeti hozadékában alaposan elkésetten is tökéletesen megfelelt a korszak, a reálszocializmus „emberarcúsítása", otthonosabbá tétele hivatalos programjának. *„Varga és Marton szobrai (...) népszerűségüket – de legalábbis provokativitásukat – bizseregtető mássá*gukkal, *frivol álegyszerűségükkel, attribútumaik trivialitásával érték el. Realizmusuk éppoly megnyerő, mint a Hummel-porcelánoké, csakhogy ezek az alakok sohasem mosolyognak"* – folytatja Hajdú mintegy rámutatva egy derűs Marton-(vagy Varga-) szobor „hiányára", melyre hamarosan a szobrot megrendelő Budapest Galéria is ráérzett.

A korzó korlátján üldögélő mesefigura-szobor hatásában közelebb áll a giccshez, mint a pophoz. Ha itt a pop art-hatásról lenne szó, akkor a figura valóban életszerűen, a mostanihoz képest nekünk háttal, a Várat nézve üldögélne a villamosra várakozók között a megállóban. Igaz, ezzel elveszítené az előnyös nézetét, jelentés nélküli dekorativitását és fotogenitását – bájos zsánerszobrocska helyett, mint problémát felvető *nyitott mű* kezdene el létezni, melyet még fényképezni is csak körülményesen, a sínek felől lehet.

Marton László: Kiskirálylány

Frankl Aljonal 4x5 felvétele

A felállításkor újdonságot legfeljebb az jelenthetett, hogy a tér közepén ekkor még teljes pompájában állt a szovjet hősi emlékmű vörösgránit obeliszkje, mellyel szemben egy koronás gyerekszobrot elhelyezni akár merész ötletnek is számíthatott. (Bizonyára ezért került a mű kissé oldalt, a tér sarkába). Az emlékmű időközbeni lebontásával a téren szobor-űr keletkezett, mely további problémákat vet fel: ha a tér eredeti szobrát, az egykori Hangli-kioszk teraszát díszítő múlt századi kútszobrot, Senyei Károly *Ürgeöntő gyerekeit* helyeznék vissza (melyet egyébként Budapest első köztéri díszítő szobraként tartanak számon, így a visszaállítása történetileg indokolt lenne), akkor a tér könnyen egyfajta „szobrászati Disneyland"-jelleget ölthet.

A szobor értékét némiképp csökkenti, hogy 1990-ben másodpéldányát (eredetijét?) a művész szülővárosában, Tapolcán is felállították. Ez önmagában nem feltétlenül kifogásolható, emlékszobor esetében még úgy-ahogy el is megy (Varga Imre 1970-es Radnótiját például három helyszínen, Salgótarjánban, Mohácson és a jugoszláviai Borban is felállították), díszítőszobor esetében azonban, ahol elvileg nincsenek a művön kívüli indítékok, csak a műben megtestesülő esztétikai szándék, a többszöri felállítás a mű eredetisége rovására megy. Egy olyan frekventált helyszín, mint a világörökség részét képező pesti Duna-korzó, mindenképpen egyedi és eredetileg is ideszánt díszítő szobrot igényelt volna, és akkor még az ilyen esetben elengedhetetlen pályáztatás és versenyhelyzet elmaradásáról nem is beszéltünk.

Apróság, de szóvá tesszük: aránytalanul hangsúlyos a szobor alá elhelyezett kőtábla, mely a mű címét és alkotója nevét hivatott megörökíteni. A cím külön közlését szükségtelennek érezzük, a szignálás pedig a szobortesten is megoldható lett volna.

A köztéri vandalizmus sajnos ezt a szobrot sem kíméli: az érzéketlen közterületi szerv a szobor mellé hirdetőoszlopot, közvetlenül eléje szemeteskosarat telepített, és másfajta erőszaknak is nyoma van – a korona egyik ágát megpróbálta valaki letörni. A mai közállapotokat tekintve tulajdonképpen azon sem lepődnénk meg túlságosan, ha egyik reggelre a szobor eltűnne (már csak a bronz miatt is). Négy ponton kell csak pár centit elfűrészelni.

Pedig igazán kár lenne érte. Hiányozna. El kell ismerni ugyanis, hogy a *Kiskirálylány* a főváros egyik legnépszerűbb szobra. Ritka az olyan pillanat, hogy a turisták éppen ne fényképezkednének előtte, valaki ne simogatná meg a térdét. A korzó Hummel-figurája immáron éppúgy hozzátartozik Budapesthez, mint a Halászbástya panorámája, a csipketerítők és Szász Endre porcelánjai a Váci utcában, vagy egy cigányzenés vacsora a Mátyás Pincében.

BOROS GÉZA

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1981 MÁR 14

MARTON LÁSZLÓ

Koszorú a Balaton festőjének

„Március 15-én zászlók rengetegében nézem az ünneplővonuló tömeget. Valami furcsa érzés fog el ebben a kimagasló ünnepi hangulatban. Ha rágondolok, hogy valamikor én is e napon láttam meg – mint Styx ölén kelt kis cinege – az első napvilágot."

Egry József írta ezeket a sorokat visszaemlékezései első mondataiként. Születése idejére, 1883. március 15-re gondolva.

Szomorú-sanyarú zsellérszülők gyermeke Zalaújlakon. Aztán sok hányattatás után Budapest... És 1948: ő az első Kossuth-díjas festő. Majd a sematizmus éveiben elfeledtetés. De: *1957-ben Derkovits-csal és Csontváryval már ő képviseli a XX. századi magyar piktúrát a brüsszeli világkiállításon.*

Itthon erre az időre – írja *Keresztury Dezső* az Egry-bráviáriumban – „emlékének ápolására ekkor már helyi bizottság alakult főként derék pedagógusokból". Tábla került előbb a badacsonyi – ma Egry sétány 12., akkor Badacsony 66. – lakóházára, majd a felső házra is, ahol korábban lakott. Művészete lassan szinte mindenkit meghódított. A helyi – badacsonyi, révfülöpi kiállítások nyomán Tihanyban, Keszthelyen, majd Budapesten országos kiállítást rendeztek. 1962-től *Borsos Miklós* által készített bazaltsíremlék őrzi álmát a badacsonytomaji temetőben. Művészete nagyságát ma már a legrangosabb kiadványok sora hirdeti.

1973-ban a badacsonyi műteremvilláját emlékmúzeummá alakították. A Hazafias Népfront bábáskodása mellett működött Egry József Emlékbizottság ekkor alakult az Egry József-emlékmúzeum Baráti Körévé, amely ma, szombaton tartja elnökségi ülését a néhai Neptun Szálló, ma SZOT-üdülő dísztermében. Az ülést követően a baráti kör tagjai megkoszorúzzák a badacsonyi kikötő előtt felállított Marton László benső szimbolikával megalkotott életnagyságú Egry József-bronzszobrát.

Az Egry Józsefet ábrázoló badacsonyi szobor (Marton László alkotása).

Gömöry Albert:

ZIPPZA

Okos ember viszonylag rövid gondolkodás után készségesen belátja, hogy agyának befogadóképessége véges; korunkban már régen leáldozott az egyetemes szellemek, a polihisztorok napja; menthetetlenül a specializálódás felé haladunk: a világon fölhalmozott hihetetlen mennyiségű ismeretanyagnak csupán egy morzsányi részét, szerény töredékét tudhatjuk magunkénak.

Bevallom: mindabból, amit az alma materban áldozatkész munkával igyekeztek a fejembe tölteni, úgyszólván alig maradt meg valami, s lovagiasan elismerem, hogy ez nem a felkészült és lelkes pedagógusgárda számlájára írandó; szinte mosolyra késztető tudatlanságom eredetét önnön megátalkodottságomban kell keresni. Képtelen vagyok például fölfogni a Heisenberg féle bizonytalansági reláció lényegét, sejtelmem sincs róla, mi a differenciál- és integrálszámítás, mire való a Mendelejev-féle periódusos rendszer, nem tudom mi a gyökvonás; tisztelettel bámulok egy logarlécre, de legfeljebb vonalzónak tudnám használni.

Mégsem vagyok elkeseredve. Vigasztalom magam azzal, a gondolattal, hogy valami azért mégiscsak rámragadt; mondjuk, ha olvasok, át tudom érezni egy verssor kivételes szépségét, egy jelző semmi más szóval nem helyettesíthető pontosságát, egy nyelvi szerkezet logikáját, egy mondat áttetsző, finom, de mégis mély iróniáját...

Ennyit juttatott nekem a sors; beérem vele, irodalmárgőg és pökhendiség nélkül, viszonylag megbékélten, hiszen változtatni úgysem tudok rajta.

A konszenzus híve vagyok tehát: éljünk békében egymás mellett, mi, az élet humán- és reálszakosai, mint egykoron a jeles gimnáziumban, ahol létem és működésem a tanári kar egyik felének számára a pedagógia csődje, a másik csoport szemében pedig önigazolásra is alkalmas eredmény volt.

Bele is tudnék törődni ebbe a helyzetbe, ha nem birizgálna, mint valami gonosz kis manó, egy gondolat, ami megkérdőjelezi ezt a szép fejtegetést, miszerint: ti ott, mi itt; mi tudjuk a négy alapműveletet, ti tudtok írni és olvasni, ez a világ rendje; van valami halvány sejtelmünk egymás világáról, s ez éppen elég a békés egymás mellett éléshez...

Ez a gondolat pedig a következő: én még annál is korlátoltabb vagyok, mint ahogy az előbbiekből kiderül; tudniillik képtelen vagyok fölfogni valamit, ami szavahihető emberek állítása szerint még az egykarú emelő működési elvénél is egyszerűbb.

Ez a valami a huszadik század találmánya; tanulatlan koponyámban időnként olyan gondolatok kavarognak, hogy jelentőségében legfeljebb az einsteini relativitáselmélethez, vagy a Bohr-féle atommodellhez fogható; s ez nem más, mint a zippzár (vagy a legújabb ortográfia szerint: cipzár).

E zseniális szerkezet működési mechanizmusát már évtizedek óta szeretném megérteni, de nem megy. Elmagyaráztattam már magamnak többek között a műszaki tudományok jeles kandidátusával, gimnazista lányommal, és még sok mindenki mással; de minden remény nélkül, mert az eredmény csak az volt, hogy ők megdöbbentek, amiért nem értem, én meg megdöbbentem, hogy ők értik.

Valami azért felderengett: az egyik oldalon kis mélyedések, a másikon sok-sok kiálló kis bigyó, olyan félgömb alakú izék; ezeket egy csinos kis kocsi, vagy mi az ördög, egymásba préseli: így zár. Ezt fejcsóválva hitetlenkedéssel tudomásul vettem, de ezzel vége is volt. Megmaradt a kérdés: hogyan nyílik ki?

S ezt már senki sem tudta elmagyarázni. (A hiba persze ismét bennem keresendő.)

Be kellett látnom: a zippzár misztériumába sohasem fogok belelátni, akárcsak – mondjuk – a maghasadásába, mégis sokkal gyakrabban gondolok rá, mint az utóbbira.

S nemcsak azért, mert humá-

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

MAGYAR IFJÚSÁG

M

1981 SEP 11

MARTON LÁSZLÓ

/1021

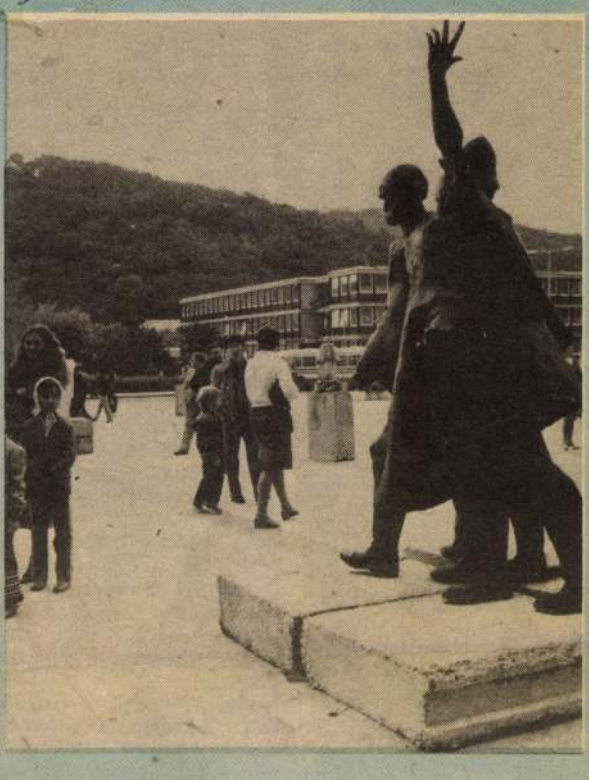

Szabadtéri szoborkiállítás

Salgótarján főtere ismét szabadtéri szoborkiállításnak ad otthont, immár tizenegyedik alkalommal. Az igényesen megszerkesztett, összeállított tárlat —, amely felrúg minden hagyományos keretet — lehetőséget nyújt arra, hogy a város lakói munka előtt és után, hét végi sétaként, önálló programként külön-külön is ismeretséget kössenek a szobrokkal. S közben meg is simogathatják a műveket, Radó Károly vonzó Csillagnézőjét, ifjú Blaskó János markáns Petőfijét, Gyurcsek Ferenc betonplasztikáinak legjavát. Bobály Attila, Szatmári Béla, ifj. Szabó István, Marton László, Marosits István, Pándi Kiss János, Szlávics László, Varga Imre, Hadik Magda szobrai — azon túl, hogy benépesítik a megyei művelődési központ előtti Tanácsköztársaság teret — arra vállalkoznak, hogy informáljanak napjaink köztéri szobrászatáról. Azokról a közösségi és egyéni életérzésekről, amik áthatják a művészek alkotó szándékát. A tárlaton bemutatják azokat a műveket is, amelyeket a közeljövőben állítanak fel az ország különböző településein. A képünkön látható Felszabadulási emlékmű — Marton László alkotása — Ruzsa község főterére kerül a kiállítás bezárása után. **(M)**

A hírek mögött

Mottó: Hogy mik vannak, és hogy kell vigyázni!

A legutóbbi napokban több szempontból is a pénz került az érdeklődés középpontjába. Momentán nem a burgonya árának csökkentésére gondolok, bár az sem éppen mellékes. A pénz igazából augusztus utolsó szombatján kezdett foglalkoztatni, amikor is a rádióból megtudtam, hogy előző éjjel százasokat és ötszázasokat lebegtetett a szél az M7-es autópályánál. Miután gyakran járok ezen a vonalon, bosszankodtam is: pont most nem vetett arra a sors, hogy részesüljek az égi áldásból. Még ugyanaznap a Déli krónikában aztán meghallottam, hogy egy tisztes családfő jelentkezett: kétezer forintnál alig valamivel több fizetését hagyta el a környéken, s csak egy ötszázast tudott elcsípni a szélben. Ekkor már legyintettem, hiszen csak ennyiért a benzint is kár lett volna pazarolni és különben is: nem az ég adta a bankókat, nem vehetem el. Azért maradt bennem némi nyugtalanság, amelynek okát a következő hétfőn fejtettem meg. Kiderült ugyanis, hogy a helyszínen több mint 11 ezer forintot szedtek össze, már rendőrök jelenlétében, s ki tudja, mennyit hordtak még szanaszét a szeszélyes fuvallatok.

Most már csak egy megoldatlan kérdés maradt: a sovány fizetés hogyan fialt meg ilyen rövid idő alatt? Igaz, a mondás szerint pénz pénzt szül, no de ennyire gyorsan!? Bár ki tudja: lehet hogy ezen a vidéken van valami a *levegőben!* A módszer kipróbálását mindenesetre nem javaslom. Vagy ha mégis, értesítsenek időben, hogy a kísérletnél jelen lehessek.

*

Pénzbe kerül az az új szolgáltatás is, amelyet úgy hívnak: Balaton körüli különvonat. Az ember reggel nyolckor felül Siófokon erre a vonatra és este hétkor megint leszállhat ugyanott. Aki most megkérdezi, miért kell ezért tizenegy órát zötyögni, annak elárulom, hogy közben északról, délről, keletről és nyugatról is láthatja a Balaton vizét. A hír szerint közben lesz másfél órája, hogy megnézze Keszthelyt, fürödjön Hévízen, sőt a kedvéért Badacsonyban is megállnak. Aggályaim a következők: vonataink közismerten sokat késnek. Mi van, ha ez a menetrendbe be nem iktatott járat, mindenütt el kell hogy engedje a késésben levő szerelvényeket? Mi lesz, ha valahol lekésem az indulást? Megvárhatom a következő havi kiránduló különvonatot? Vagy hazamegyek hajóval Siófokra, délután kipihenem magam, és este frissen fogadhatom a Balaton körüli portyáról megtérő zarándokokat? Bár ezt megtehetem anélkül is, hogy befizetnék a Siotour tor-túrájára.

—rege—

Séta József Attila Duna-parti szobra körül

Marton László szobrász kísérlete

Az Országház déli szárnyánál, a Kossuth tér, a Kereskedelmi Kamara szép, új épülete, a Duna-parti házsor és a Duna majdnem háromszöget alkotó együttese által határolt tér legcsendesebb pontjában állították fel a költő emlékművét.

A rakparti lépcsősort egy szinttel fentebb az alkotó megismételte, s ezzel nyilván a költő mindannyiunk által

jól ismert és mélységeiben átérzett versét idézi fel tudatosan, még az ülő figura gesztusaival is. (A Dunánál)

A Kossuth tér felől közeledve a délutáni víztükörtől szinte megkétszerezett, vízpárától remegő ellenfényben a figura ülő tömbje válik ki sötét-bronzosan.

A szobor mozdulata és a tér léptéke élő ember képzetét kelti. Valóban, a szobrász törekedhetett a megjelenítés valóságszerűségére (a felületek hellyel-közzel a mintázott tárgyak anyagszerűségét közelítik; drapéria, cipő, kalap, stb.). A szobrot körülölelő part és a hozzávezető út a nézőt végül szembeállítja a költő bronzalakjával.

Ül a lépcsőn, mint a bármikori vizet tűnődően néző nagyvárosi fáradt ember, kabátját könnyedén a lépcsőfokra vetette, a híreket áraszító lapot ölbeejtve karjait csüggedten ejti térdére és nagy karimájú kalapját tartja.

A költőről alkotott általános képet igen megközelíti a szobrász alkotta figura.

Amikor a néző szembekerül a szobor-alakkal, mély, sötét, szuggesztív tekintete megfogja, és tartósan kényszerül az áthatő tekintettel tartani a kapcsolatot. Farkasszemet kell nézni.

A jól ismert József Attila-portrék sokaságából a szobrász igyekezett egy állandó, igaz arcot alkotni.

A mélytüzű, erős tekintetet a szemgolyó pozitív formája helyett a szemgödör hangsúlyozásával érte el meglepő erős hatással. Sajnos az arc többi alkotó eleme nem egyenrangú művészi megfogalmazású a szempárral.

Ezért a szobor feje a figura többi hangsúlyos pontjától is elszakad.

Ahogyan a cipőfűző eloldva a valóságosnál valóbbnak tetszik, a kalap jelzi az akkori divatot, a figura mozdulata is követeli a megmintázás ilyen módjának következetességét.

A néző tekintetét vezető szobrászi gondolatot az arc volt hivatva beteljesíteni, ezért tökéletesebb portrészerűséget kellett volna a művésznek eszközeivel megvalósítania. A szobrász kísérlete a költő megélt világának és gondolatainak megjelenítésére majdnem műalkotást eredményezett.

Hogy a város lakói azért szeretik e „póztalan" emlékművet, azt a kalap mellé, a kézbe dugott virágszálak jelzik.

Péczeli Margit
grafikus

ez vezetők, emberek szubjektív gyengéin, hibáin, és menynyiben objektív körülményeken?

Az MKP újjászervezésekor (tehát 1944—45-ben) kikből, milyen „forrásokból" tevődött össze a párt vezetése, és ez az új vezetés mennyire volt egységes? Végül is hatalmas kvalitású nevek fémjelzik ekkor a közös elképzeléseiben semmiféle lényeges eltérés nem volt.

(„Indokoltnak látom ... megjegyezni: hazatértünkkel Magyarországon még rólunk a „moszkvaiak" elnevezést kizárólag földrajzi elnevezésnek tekintették ... A „moszkvaiak" kifejezés azután vált elítélő jellegűvé, hogy hazahoztuk és meghonosítottuk a Lenin halála után bekövetkezett sztálini torzulásokat." — Vas Zoltán)

tekelésekkel,
kor ellentéte
dezni.

Ami 1945-
liktust jelent
háttérbe szo
nek az embe
a Horthy-id
kapcsolatban
tal, gyakran
mert ismerték
őket. Nem tudh
ról az eszmei f
a pártban végb
továbbra is az é
a felszabadulás
megvalósítják
tatúrát. Az átál
nem egyszerű
Tanácsköztársasá
lunk", hanem egy új úton indulunk el, mindez számukra nem volt könnyű, és sokan

egy széles bázisú és hatékony népfront volt. Ennek megfelelően nálunk is voltak előkészületek a Független-

KÖZGAZDASZ
1981 OKT. 7
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-148, 340-726

Az MKKE KISZ-bizottságának munkastílusa, munkamódszere

A KISZ-bizottság két küldöttértekezlet között az egyetemi KISZ legfőbb irányító szerve, alapvető feladata a küldöttértekezleteken elfogadott irányvonal és határozatok következetes végrehajtása. Egyúttal irányítja és ellenőrzi az egyetemi KISZ-szerveket és -szervezeteket, dönt a KISZ munkáját érintő minden alapvető kérdésben, képviseli az egyetemi hallgatókat a párt-, állami és társadalmi szervek előtt, valamint a nemzetközi kapcsolatokban.

A KISZ-bizottság feladata, hogy fontos egyetemi szintű ifjúsági kérdésekben javaslatokat tegyen, és intézkedéseket kezdeményezzen az állami és társadalmi szervek felé.

A KISZ-bizottság döntéseit kollektíven hozza, azok előkészítésében, meghozatalában és végrehajtásában érvényesítse a kollektív és egyéni felelősség összhangját. A számonkérési mechanizmus is ennek megfelelő legyen.

A KISZ-bizottság munkáját feladatterv alapján végezze, amely a küldöttértekezleti határozatok végrehajtásának fő kérdéseit, feladatait és a szükséges döntések meghozatalának ütemezését tartalmazza. Ezeket a féléves ülésterv-ekben kell pontosítani, amelyeket tehát fél évre előre kell kiadni és közölni.

A KISZ-bizottság rendszeresen visszatérő feladata legyen az egyetemi (és esetenként felsőbb) párt vezető szerveinek üléseiről, a jelentősebb hivatalos megbeszélésekről, időszerű ifjúságpolitikai kérdésekről szóló tájékoztatások megtárgyalása.

A KISZ-bizottság döntéseit ülésein, egyszerű szótöbbséggel hozza. A bizottság tagjai számára biztosítani kell a döntéshez szükséges információkat. Törekedni kell arra, hogy az előterjesztések alternatív javaslatokat is tartalmazzanak, amennyiben lehetséges. Kívánatos az írásos anyagokat széles körben véleményeztetni, értelemszerűen szelektálva.

A KISZ-bizottság szükség szerint, de legalább kéthetenként tart ülést. Ezeken tagjain kívül tanácskozási joggal részt vesznek az állandó meghívottak (jelenleg: az MSZMP egyetemi bizottsága vb ifjúsági felelőse, a IX. kerületi KISZ, a budapesti KISZ képviselője, az I. évfolyam felelőse, illetve titkára, továbbá a Közgazdász munkatársa.) A bizottság üléseire rendszeresen hívja meg a témában szakértő hallgatókat.

A KISZ-bizottság munkájáról rendszeresen tájékoztassa az egyetemi sajtón keresztül a KISZ-tagságot és a közvéleményt. A tájékoztató tartalmazza a döntéseket, az azt megelőző vita pontos tartalmát nevekkel együtt, a szavazás eredményét számszerűen. Továbbra is ki kell jelölni a KISZ-bizottságból az állandó felelőst, aki ezeket a feladatokat végrehajtja.

A KISZ-bizottság olyan munkastílust alakítson ki, amely lehetővé teszi, hogy munkája során a KISZ-tagság, KISZ-szervek véleményére és javaslataira meszszemenően támaszkodhasson, és amely ösztönzi a KISZ-szervek és -szervezetek öntevékenységét és kezdeményezőkészségét.

A KISZ-bizottság tagjai rendszeresen vegyenek részt a munkabizottságok munkájában.

Biztosítani kell a bizottsági tagok bevonását az előterjesztések előkészítésébe.

A KISZ-bizottság mellett egy-egy munkaterület szakszerűbb és eredményesebb irányítása, a munka hatékonyabb ellátása érdekében munkabizottságok dolgoznak. Egyes konkrét feladatok elvégzésére, vagy tanácsadói, véleményezői, döntéselőkészítői feladatkörrel szintén létrehozhatóak és létrehozandóak munkabizottságok.

Az egyetemen létező KISZ-szerveket, -szervezeteket, -fórumokat, amelyek lehetővé teszik, hogy a döntések a megfelelő helyen szülessenek, a KISZ-bizottság ezért érdemben is tartalmi munkát végezhessen, továbbra is működtetni kell, és megadni nekik azokat a jogköröket és működési kereteket, amelyek révén azok is érdemi, tartalmi munkát végezhetnek.

A KISZ-bizottság a küldöttértekezletnek ad számot tevékenységéről.

Budapest, 1981. szeptember 24.
KISZ-bizottság

TELEVÍZIÓ

Hegyi Barbara (Tv 1, 20.25)

TV 1

5.40 Gazdatévé 6.00–9.00 Nap-kelte 9.00 Tízórai 9.10 Skippy kalandjai 9.35 Tízórai – Benne: 9.50 Játék 10.00 Sólyomszem. Kultúrszelet 10.40 Játék 10.50 Hírek, információk, meteorológia 11.05 Marienhof 12.00 Déli harangszó. Hírek 12.05 Üzlet délidőben 12.25 Welcome to Hungary 12.55 Telepakk 15.00 Hírek 15.10 Segítség! 15.2016.00 Szünidőre – Benne: 15.20 Pow Wow 15.25 Formatervezett élővilág 16.00 Hírek 16.05 Azok a csodálatos állatok 16.30 Vera és Babs 17.00–17.30 Kapcsolj be! Vitéz László vándorútján 17.30 Mesterségem címere 17.55 Beszámoló a magyar reformátusok III. világtalálkozójáról 18.15 Üzlet 18.30 Brooklyn-híd 18.55 Gyereksarok – Benne: Tudod-e? Dorotka 19.20 Játék határok nélkül '96 19.30 Híradó 20.01 Telesport 20.15 MC – Magyarok Cselekedetei 20.25 Kisváros 21.05 A tökéletes tanú, am. film 22.45 Felkínálom 23.35 Teledzsesszpódium 0.10 Híradó 3. 0.20 BBC-híradó

TV 2

16.05 Mezőhéki fáklyaláng 17.00 Családorvos 17.30 TOP–40 18.00–19.00 A körzeti stúdiók műsora – Benne: 18.00 Körzeti híradók 18.15 Körzeti magazinok 19.05 MacGyver 19.55 Nekem ne lenne hazám? 20.10 Körző 21.00 Híradó 21.10 Környezetünk hírei 21.45 Múzsa 22.00 Objektív 22.30 Reflex 22.35 Lapzárta 22.40 Aline, kanad.-belga film 0.05 MC – Magyarok Cselekedetei

DUNA TV

8.00–12.00 Képes krónika 12.00 Déli harangszó. Lapozó 12.20 Régiók 13.00 Esti kérdés 13.15 Tájak, fortélyok, asszonyok 13.35 Kettesben, magy. film 14.45 Egyszerű emberek 15.45 Búcsú a szászoktól 16.15 Európai művészeti iskola 17.05 Lóra fel! 17.25 mese: Csodakörhinta; Bob és Bobek 18.00 Híradó 18.15 Lángoló mezők, ausztr. filmsor. 20.05 Váltó 20.45 Esti kérdés 21.00 Híradó 21.20 Sportpercek 21.30 Színházi élet 22.00 Úrvacsora, svéd film 23.20 Vers. Hírújság

MULTICHOICE

8.00 Naptár, dráma 9.30 A nagy szlemm II., akcióvígjáték 11.00 Mario és a varázsló, dráma 13.00 Botcsinálta feleség, dráma 14.30 Harc a dicsőségért 2., western 16.15 Füstbement remények, dráma 17.45 Visszapillantó 18.15 Magához tért, thriller 20.00 Vétkes mazsolák, vígjáték 21.30 Omen 4.: Az ébredés, horror 23.10 Vészjelzés, horror

NAP TV

Nap-nyugta: 17.02 Budapest Today – angol nyelvű hírmagazin 17.15 Hogy volt... Olimpiai visszatekintő 18.45 Magánúton – privatizációs sorozat 19.00 Hírek 19.15 Ezt mondja meg!
Nap-kelte: Napvilág – Fiatal munkanélküliek támogatásáról – Jelcin beiktatása, vendégünk: Kun Miklós történész – Működőképessége határán a rendőrség? – Aczél Endre szokásos külpolitikai jegyzete – Földes György az MSZP készülő politikai cselekvési tervéről – Női magazin

SZÍV TV

0.00, 4.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30 Szív Tv képes magazin 0.30, 10.00, 12.00, 13.00, 19.30, 23.30 Kereskedelmi show 9.00 Príma torna hölgyeknek 10.00 Egészségmagazin – aktuális 12.30 Family Album 15.00 Kockáztató 16.30 Koncert: Kelly Family 17.00 Torna 17.30 Kojak 18.30 Pufók kalandjai 19.00 Hétpróbás 20.00 Amatőr természetbúvár 20.30 Mozdulj! 21.00 Törvényszegő rendőrök 23.00 Zsaruszív

A 3

Kb. 1.35 Music Box 6.00–9.00 „Vekker" 9.00 Music Box 12.00 A3 négy keréken 12.30 Rocktükör 13.00 Sex-pír 13.30 Pokoli paradicsom 14.00 Parti sétány Ausztria 14.30 Játszd újra... 15.00 A hölgy egy kissé bogaras, magy. filmvígj. 16.30 Music Box Top–10 17.00 Nap Tv 19.30 Parti sétány Ausztrália 20.00 Szépség és a szörnyeteg 21.00 Benny Hill 21.30 Pokoli paradicsom 22.00 Elmeállapot, am. horrorfilm 23.30 Ooh La La 24.00 A 3. vonal

TV 3

16.15 Palánta 16.45 Life 101 18.30 Havi fix 18.50 Tányéron a világ, am. filmsor. 19.20 A Tekeregér család világ körüli tekergései 19.50 Mr. Rozsda 20.25 Negyedóra gazdaság 20.45 Háromszög – híradó 21.00 Meghívó a halálba, am. film 22.45 Aviator 23.20 Negyedóra

BUDAPEST TV

19.00 Műsorismertetés 19.02 Tippelje meg! Telefonos játék. Jelentkezni lehet 0–24 óráig a 06-90-300-400-as telefon üzenetrögzítőjén 19.30 Vendégek a kábeltelevíziók; válogatás a fővárosi kábeltelevíziók programjaiból – 19.30 Szivárvány, sztármagazin, a Tv 20 műsora – 20.00 ZTV-kaleidoszkóp 23.00 Műsorzárás

HBO

16.30 Taz-mánia 17.00 Alf 17.30 Csak semmi érzelem, am, vígj. 19.00 Falcon Crest 19.50 Sztracsatella 21.30 Halálos barátság, am. lélektani krimi 23.10 Nemesis, am. sci-fi 0.45 Playboy

VOX

7.25 Jó idők, rossz idők 8.00 Földre szállt angyal 9.00 Starsky és Hutch 10.00 Matt Houston 11.00 Egy Colt minden esetre 12.00 A négyöklű trió 13.00 Matt Houston 14.00 Jó idők, rossz idők 15.00 Földre szállt angyal 16.00 Starsky és Hutch 17.00 Egy Colt minden esetre 18.15 Egzakt – Riportmagazin 18.45 A világ nemzeti parkjai 19.15 A négyöklű trió 20.15 Családi összejövetel 22.00 Spiegel tv-extra 22.35 A Die Zeit tv-magazinja 23.05 Igazi szerelem (volt) 0.10 Kiez – Egy selyemfiú tündöklése és bukása 2.05 A zsaruk vasárnapja

EUROSPORT

8.30 IAAF 8. Nemzetközi Premit Torna 10.00 Triatlon-Eb 11.00 Motorsportmagazin 12.30 Eurofun sportmagazin 13.00 Forma–1 GP-magazin 13.30 Motorkerékpáros GP-magazin 14.00 Olimpiai játékok 16.00 Offroad magazin 17.00 Trial Masters 18.00 Kamionverseny 19.00 Tenisz – ATP-torna 23.00 Kamionverseny 24.00 Vitorlázók magazinja 1.00 Forma–1 GP-magazin 1.30 Műsorzárás

RÁDIÓ

Balogh Erika (Petőfi, 21.03)

KOSSUTH

4.30 Reggeli krónika 8.10 Műsorszemle 8.25 Mindennapi tudomány 8.35 Paragrafus 8.45 Gyorsfénykép a kultúráról 9.00 Hírek. Időjárás 9.05 Napközben 11.00 Hírek. Időjárás 11.05 Az Úr igéje 11.35 Sinistra körzet 12.00 Déli krónika 12.30 Ki nyer ma? 12.40 Törvénykönyv 12.50 Külpolitikai figyelő 13.00 Hírek. Időjárás 13.05 Vendég a háznál 13.20 Halmos László egyházi kórusműveiből 13.30 Tanúim lesztek! 14.00 Hírek. Időjárás 14.05 Klasszikusok mindenkinek 14.35 Irodalmi figyelő 15.00 Hírek. Időjárás 15.05 Beszéljük meg! 15.55 Cégér (x) 16.00 Délutáni krónika 16.10 Mindennapi gazdaság 16.20 Hasznos tudnivalók 16.25 Muzsikáló nagyvilág 17.00 Hírek. Időjárás. Útközben 17.05 „Magyarországról jövök..." 18.00 Esti krónika 18.30 Ráadás 19.00 Hírek. Időjárás 19.05 Sportvilág 19.25 Műsorismertetés 19.30 Jó éjszakát, gyerekek! 19.40 Erdélyi íróportrék 20.00 Hírek. Időjárás 20.05 Hagyományápolók 20.30 Határok nélkül 21.00 Hírek. Időjárás 21.05 A Crowded House együttes felvételeiből 21.25 Kossuth-klub 22.00 Késő esti krónika 22.30 Törvénykönyv, Paragrafus 23.00 Hírek. Időjárás. Kenó 23.05 Hallgassuk együtt! 24.00 Hírek. Időjárás 0.10 Himnusz

PETŐFI

4.30 Hírek. Időjárás 4.33 Hajnali dallamok 6.00 Hírek. Időjárás 6.03 Reggeli csúcs 7.45 Sportreggel 8.00 Petőfi délelőtt 12.00 Muzeális nótafelvételeinkből 13.00 Hírek. Időjárás 13.03 Manapság... 18.08 Állomáskereső 13.15 Egy arc 13.45 Időjárás- és vízállásjelentés – Kettőtől ötig 14.00 Rádiókabaré 17.00 Hírek. Időjárás 17.03 Petőfi délután 18.54 Gordiusz plusz 19.00 Hírek. Időjárás 19.03 Kölyökóra 20.00 Sport 21.00 Hírek. Időjárás 21.03 A Magyar Rádió Karinthy Színpada 22.00 Körös-körül zene 22.20 Dzsesszlista 23.00 Hírek. Időjárás 23.03 Sprothíradó 23.10 Korzó – Éjszaka

BARTÓK

11.12 Klasszikus kamarazene 12.00 Hírek. Időjárás 12.05 Hangverseny délidőben 13.29 VII. Miskolci Kamarakórus Fesztivál, 1996. 14.00 Hírek. Időjárás 14.05 A vezérbika emlékiratai 14.57 Rienzi 16.00 Hírek. Időjárás 16.05 Zenekari muzsika 17.45 18.00 Hírek. Időjárás 18.05 Rádiós estek Óbudán – Falvay Attila hegedül, Vukán György zongorázik19.20 Dvorák: Karnevál – nyitány 19.30 Delibes: Lakmé 22.10 Hírek. Időjárás 22.15 Napjaink zenéje – hangverseny koreai zeneszerzők műveiből 23.30 Párbeszéd – arról, hogy van-e út az Édenkert felé 24.00 Hírek. Időjárás. Szózat

RÁDIÓ BRIDGE

8.00–8.15 Central Europe Today – angol nyelvű hírek 9.00–10.00 Forintos percek (gazdasági magazin) 10.07–10.50 Jogi-jógi – szakértő: dr. Dávid Gyula 10.50, 14.45 és 18.45 Apró. Az Expressz és a Rádió Bridge közös hirdetési műsora 20.00–21.00 Rock on the Radio... kívánságműsor Dittmann Andrással 22.00–24.00 Halló, újra itt vagyok! Szilágyi János műsora

MEGHALLGATJUK ÖNT, HALLGASSON MEG MINKET!

A Szocio Műhely műsorában ma, a Petőfi rádióban

PETŐFI-DÉLUTÁN 17 ÓRA 03 PERC ÉS 18 ÓRA 54 PERC KÖZÖTT

A fővárosban 1930-ban épült a villamos vezetékek nagy része. Az elavult áramszolgáltatásról és a díjfizetők érdekeiről esik szó a műsor első részében – Bébitestőrség. Gyermekek részére őrző-védő kft. alakult – Otthonmentő akció néven egyetemisták és főiskolások megvásárolhatják saját albérletüket. – A műsor készítői, Királyhegyi Zsuzsa és Szilágyi Árpád várják a hallgatók véleményét, kérdéseit, észrevételeit a Szocio Műhely éjjelnappal hívható üzenetrögzítőjén: 138-7973. Elektronikus levél is küldhető.

Bárdos Lajos-emlékmű Balatonmáriafürdőn

A tíz éve elhunyt Bárdos Lajos Kossuth-díjas zeneszerzőnek, a magyar kórusmozgalom meghatározó személyiségének – aki 64 nyáron át volt üdülőtulajdonos Balatonmáriafürdőn – emlékművet állít a település.

A fertőrákosi mészkőből készült emlékmű bronz dombormű-vét Marton László Munkácsy-díjas szobrászművész készítette. Avatóbeszédet Lukin László, a Bárdos Lajos Társaság főtitkára mond. Közreműködik és hangversenyt ad: a Bárdos Lajos Énekegyesület vegyes kórusa, Nagymegyer (Szlovákia), a balatonfenyvesi női kar és a balatonkeresztúri Bárdos Lajos női kar.

Az emlékműavatás időpontja: augusztus 19., hétfő, 18 óra, helye: Balatonmáriafürdő, Rákóczi utca 62., a római katolikus kápolna kertje.

SZÍNHÁZ

Tchibo Színház: New York, New York (este 9) – ***Vidám Színpad:*** Hajnalban, délben, este (7) – ***Budai Parkszínpad:*** Pa Dö Dő-koncert (8, esőnap: 11-én) – ***Hilton Szálló dominikánus udvar:*** A Budapesti fúvósegyüttes koncertje (fél 9, esőnap: 11-én)

– **A Zászlómúzeum** (Budapest, VIII., Szigony u. 39.) várja a látogatókat állandó kiállítására: A világ zászlói, címerei, jelképei (Balogh-gyűjtemény). Nyitva: kedd, szerda, csütörtök 12–17 óráig, vasárnap 11–17 óráig.

Bőrfestmények és olimpiai karikák

Az alkotóhármas új értékei

(Munkatársunktól)

Alkotótársak és barátok. Amint *Hernádi* Gyula és *Jancsó* Miklós neve együtt látható világhírű filmek főcímén, ugyanígy a legtöbbször együtt jelennek meg művészeti eseményeken is. Így történt ez *Csuta* György, *Várkonyi* János festőművész és *Zajácz* Tamás bőrműves iparművész kiállításának megnyitóján a százéves Nemzeti Szállodában.

Ők hárman, hasonlóan Hernádihoz és Jancsóhoz, közösen alkotnak. Mindezt szemléltetően és kézzel tapinthatóan érzékeltették műveik, a bőrre festett képek sorozata. Izgalmas felületet választottak. A bőr alapformáját, színét, gyűrődését, természetességét és kiszámíthatatlanságát tehetségesen illesztik össze a téma kiválasztásával. A Csuta–Várkonyi–Zajácz alkotóhármas ezzel egy középkori művészeti gyakorlatot varázsolt újjá. Kiállításukon tehát összeölelkezik a letűnt századok festészeti technikája és a közeledő kétezres esztendők igényessége.

Jancsó Miklós megnyitójában is a művészet időtlenségéről beszélt és arról, hogy új értéket hoz létre a Csuta–Várkonyi–Zajácz alkotóhármas. Hernádi Gyula, aki szerencsésen, fokozatosan felépült a sajnálatos balesete után, csatlakozva világhírű barátjához, ugyancsak hangsúlyozta a művészi alkotások létrejöttének fontosságát minden korban.

Az olimpiai hangulat légköre is szétáradt a Nemzeti Szállodában, ahol *Kormány* Balázs igazgató bekonferálta egy olyan női ruha modelljének a bemutatását, amely változtatja színét, mintázatát. A modellen előbb a piros-fehér-zöld nemzeti színek, majd az olimpiai öt karikát jelképező sárga, a fekete, a zöld, a piros és a kék volt látható.

Phare

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

A **Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztérium Phare Irodája** A Phare Program keretében a **HU9407-03-04 sz. Talajvízszint-észlelô Hálózat Korszerüsítése** c. projekt részére felhívást tesz közzé az alábbi berendezések és felszerelések szállítására 3 csoportban

1.Csop.	- hordozható fúróberendezés	1 db
	- hordozható búvárszivattyú	1 db
2.Csop.	- hordozható vízminõségmérõ berendezés	1 db
	- hordozható víz-analizáló berendezés	1 db
3.Csop.	- hordozható lap-top PC	1 db
	- telített zónában alkalmazható mintavevõ felszerelés	1 db
	- telítetlen zónában alkalmazható mintavevõ felszerelés	1db

A pályázatok átvehetôk (ingyenesen) **Dr.Kóti László** fôosztályvezetônél a KHVM Phare Irodán, H-1077 Budapest, Dob u. 75/81, 436 szoba.

A pályázat beadási határideje **1996 szeptember 16, hétfô 14:00 óra** Dr.Kóti László fôosztályvezetônél a KHVM Phare Irodán, H-1077 Budapest, Dob u. 75/81, 436 szoba.

A nyilvános pályázatnyitás **1996 szeptember 19-én csütörtökön 10:00 órakor** a KHVM épületében, H-1077 Budapest, Dob u. 75/81

CALL FOR TENDER

The **Phare Office** of the Ministry of Transport, Communications and Water Management of Republic of Hungary invites to tender for the provision of instruments for the Project **HU9407-03-04 Modernisation of Ground-Water Monitoring System** in three lots

Lot 1	- Portable drilling equipment	1 pc
	- Portable submersible pump	1 pc
Lot 2	- Portable Water quality measuring system	1 pc
	- Portable Water analysis system	1 pc
Lot 3	- Portable lap-top PC	1 pc
	- Sampling device for saturated zone	1 set
	- Sampling device for unsaturated zone	1 set

Tender Document may be obtained (free of cost) from: **Dr.László Kóti** Programme Authorising Officer, Phare Office, Ministry of Transport , Communications and Water Management, H-1077 Budapest, Dob u. 75/81, Room No. 436.

Tender shall be submitted at latest **Monday the 16th September 1996 at 14:00 hrs** (fourteen o'clock) local time for the Attention of **Dr.László Kóti** Programme Authorising Officer, Phare Office, Ministry of Transport , Communications and Water Management, H-1077 Budapest, Dob u. 75/81, Room No. 436.

Tenders will be opened in public session on **Thursday the 19th September 1996 at 10:00 hours** (ten o'clock) local time at the Ministry of Transport , Communications and Water Management, H-1077 Budapest, Dob u. 75/81.

Tájékoztatás/Info. by: Mr.Huba **Nemeshanyi** +36 1 461 3452 / dr.György **Kerekes** +36 1 461 3408

Fotóművészeti pályázati eredmények

Megújul a fotográfusok háza

Magyar táncosok – ahogyan Munkácsi Márton megörökítette őket

„Ha nem így történik a támogatás visszavonása, a Nemzeti Kulturális Alap törvényének módosítása után gyakorlatilag kevés történt a kultúra támogatása érdekében" – írja *Bácskai* Vera, *Gyimesi* László, *Harsányi* László, *Jókai* Anna, *Kovács* Péter, *Novák* Ferenc, *Petrovics* Emil, *Pintye* Ferenc, *Schrammel* Imre, *Szabó* István és *Török* András, a *Nemzeti Kulturális Alap* főbizottságának tagjai a pénzügyminiszternek küldött levelében. A kurátorok az ellen tiltakoznak, ahogy a *Pénzügyminisztérium* az államháztartás reformjának részeként az alap költségvetési támogatását csökkenteni kívánja. A minisztérium – a Nemzeti Kulturális Alapnak járulékot fizetők körének bővítésére hivatkozva – 1997-től csökkenteni, majd megszüntetni szándékozik a költségvetési támogatást. Mindez akkor lenne rendjén – hangsúlyozzák a levél fogalmazói –, ha a kulturális járulékból származó többletbevétel meghaladná az elvonás mértékét. Azt azonban az államigazgatás egyetlen szervezete sem tudta megmondani, hogy a járulékalap-bővítés milyen összegű bevételnövekedést eredményez. Ezért a kulturális alap vezetői arra kérik *Medgyessy* Péter pénzügyminisztert, hogy még egyszer fontolja meg a kultúra támogatására szánt költségvetési források csökkentésének mértékét.

A *Mai Manó Műteremházban* szerdán délelőtt megrendezett sajtótájékoztatón a Nemzeti Kulturális Alap fotóművészeti kollégiumának elnöke, *Pilaszanovich* Irén az általuk kiírt pályázatok eredményeiről számolt be. A kilencfős kollégium tavaly húszmillió forintot osztott szét ötvenkét nyertes pályázat között. Idén már ötvenegymillió elosztásáról gondoskodtak. Az egyéni pályázatokon túl jutott pénz fotóalbumok megjelentetésének, csoportos és egyéni kiállítások megvalósításának, művésztelepek, alkotói műhelyek szakmai programjainak támogatására, munkaösztöndíjak és a kortárs fotókultúra feldolgozásának finanszírozására. Az 1996/97. évi André *Kertész* párizsi fotóművészeti alkotói ösztöndíjat *Barta Zsolt* Péter fiatal fotóművész nyerte el.

Kincses Károly, a kollégium tagja, a budapesti Nagymező utcai Mai Manó Műteremház igazgatója elmondotta, hogy lassan megvalósulhat a magyar fotósok régi álma: a múlt század végén Mai Manó fotográfus által épített műteremház újabb két szintjét vehetik birtokukba a fényképészet mai művelői. A harmincas évekig fényképműhelyként működő épületből augusztus végén az autóklub helyiségeit vásárolja meg a Mai Manó Alapítvány. Az épület teljes megszerzését nehezíti, hogy tulajdonjogilag a VI. kerületi, illetve a fővárosi önkormányzaté a Nagymező utca 20. szám alatti épület. A műteremház felújítására az ezredfordulóig mintegy félmilliárd forintra lenne szükség. Az alapítvány vezetői szeptember közepén Fotográfusok a Mai Manó házért címmel árverést szerveznek. *„Nem valószínű, hogy a rekonstrukció összege összegyűlik az árverésen, de mégis fontosnak tartjuk, hogy a mai magyar fényképészek egy-egy tárggyal hozzájáruljanak a műteremház felújításához"* – hangsúlyozta Kincses Károly.

Az alapítvány tájékoztatóján bemutatták a Kincses Károly által szerkesztett *Munkácsi* című fényképalbumot, amely *Munkácsi* Márton munkásságát foglalja össze.

(rosdy)

Budapesten rendezik meg a közép-európai televíziós fesztivált

Szeptember 22. és 26. között Budapesten, a *Stefánia-palotában* rendezik meg a rendszerváltozás óta immár hagyományosnak tekinthető közép-európai kezdeményezés televíziós fesztivált. A fesztivál a közép-európai kezdeményezés országainak hivatalos kulturális eseménye, ezért tehát a közép-európai kezdeményezés tagországainak a nemzeti televíziótársaságai számára nyitott. Korábban, két alkalommal Keszthely adott otthont a régió nemzeti televíziósainak a fesztivál idejére, a harmadik közép-európai televíziós fesztivál színhelye a magyar főváros lesz. A résztvevő televíziós társaságok négy kategóriában (tévéjáték, kulturális dokumentumfilm, szórakoztató műsor, kísérleti produkció) egy-egy műsorral versenyezhetnek. A beküldött műveket előválogató bizottság döntése alapján sorolják a versenybe. A versenyműveket *nemzetközi zsűri* bírálja el, a zsűri tagjai *nem* a közép-európai kezdeményezés tagországainak képviselői. A zsűri egy *nagydíjat* és egy *fesztiváldíjat* ítél oda minden kategóriában. A nagydíj: *Péter* Vladimir kisplasztikája, valamint kétezer USA-dollár. A fesztiváldíjat a zsűri valamilyen különleges művészi teljesítményért ítéli oda. (A fesztiváldíj ezerdolláros pénzjutalommal és kitüntető oklevéllel jár.)

A *Magyar Televíziónak* mint a fesztivál rendezőjének, jogában áll a díjnyertes műveket egy esztendőn belül jogdíjmentesen sugározni. Az MTV a fesztivál ideje alatt a térség televíziós szakértői és médiavezetői számára *A közép-európai térség identitásproblémái a televíziós fikció műfajában* címmel szakmai-elméleti műhelymunkára nyújt lehetőséget.

(I. g.)

Város Tér Kép – hatodszor

Az ország legnagyobb szabadtéri mozija

A művészfilmeket forgalmazó és mozikat üzemeltető *Budapest Film Rt.* hatodik alkalommal szervezi meg a *Város Tér Kép* elnevezésű rendezvényorozatot. Augusztus 10-én és 11-én a budapesti Vörösmarty tér átalakul az ország legnagyobb mozijává, ahol esténként filmvetítés és koncert szórakoztatja a közönséget. Mint azt *Prukner* Pál, a Budapest Film munkatársa kérdésünkre elmondta, a kétmillió forintba kerülő rendezvényt a fővárosi közgyűlés kulturális bizottsága és a *Nemzeti Kulturális Alap* film- és videó szakkollégiuma mellett szponzorok támogatják. Szombaton a *Berki* Tamással és *Török* Ádámmal kiegészült *Besenyő Blues Band* koncertje után, este fél nyolckor *Iványi* Marcell Arany Pálma-díjas *Szél* című rövidfilmjét és Emir *Kusturica*, Cannes-ban szintén díjazott *Underground* című művét mutatják be. Vasárnap este, a nyolc órakor kezdődő *Pa-dö-dő-koncert* után a magyar animáció előtt tisztelegnek a szervezők: a harmincas évektől napjainkig igyekeznek bemutatni a magyar rajzfilm útját. *Macskássy* Gyula művei, a *Gusztáv-filmek* és a *Rófusz* Ferenc rendezte, *Oscar-díjas A légy* mellett soron kívül bemutatják *Jankovics* Marcell most készülő *Tragédia-feldolgozásának* Falanszter jelenetét. Prukner Pál hozzátette: a bemutatott filmek kivétel nélkül sokszor díjazott, fesztiválnyertes alkotások, de ebben az összeállításban először kerülnek a nagyközönség elé.

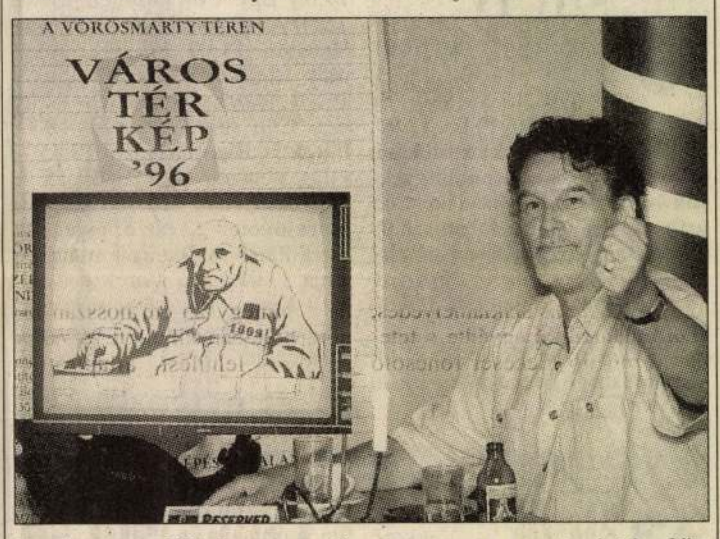

Vasárnap a Vörösmarty téren a magyar animáció előtt tisztelegnek, bemutatják többek között Jankovics Marcell (képünkön) most készülő munkáját is

(a. b.)

Naponta más vidék

A Kárpát-medencei napok rendezvényei

A *Régiók találkozása* című, a határon túli magyarok részvételével szervezett második kulturális seregszemlét Budapesten rendezik meg augusztus 16. és 20. között. A *Magyar Kultúra Alapítvány* és a *Magyarok Világszövetsége* közös rendezvényének programjáról tartottak tájékoztatót szerdán délelőtt az MKA budavári székházában.

Koncz Gábor, az alapítvány igazgatója elmondta, a seregszemle célja a magyar–magyar párbeszéd erősítése. Az alapítvány önfenntartó gazdálkodó testület, a határon túli magyarság találkozóira, egyes sajtóorgánumainak a támogatására, épületük fenn- és karbantartására maguk teremtik elő a pénzt.

A *Kárpát-medencei napokat* a Magyarok Világszövetségének székházában rendezik. Naponta különböző régiók mutatkoznak be, augusztus 20-án pedig közös gálaesttel fejeződik be a találkozó, amelyre négyszázötven-ötszáz határon túli vendéget várnak. Az első napon nyílnak meg a fotó-, helytörténeti és népművészeti kiállítások a Semmelweis utcában. Az irodalmi kávéház identitás klubjában könyv- és filmbemutatók mellett a határon túli magyar sajtó és könyvkiadás helyzetéről, a megmaradás esélyeiről, az irodalom és az író szerepéről lesz szó. Augusztus 17-én Felvidék és Kárpátalja, 18-án Muravidék és Szlavónia, 19-én Erdély és a Vajdaság, az utolsó napon pedig Magyarország lesz a házigazda.

A tájékoztatón a különböző régiók képviselői számoltak be arról, milyen programokkal érkeznek a kulturális seregszemlére. *Csörgits* József, a *Horvátországi Magyarok Szövetségének* képviselője szerénynek nevezte bemutatkozásukat, mivel mai helyzetüket meghatározzák az elmúlt évek eseményei. Kiállítási anyagot Harasztiból hoztak, s az irodalmi kávéházban többek között bemutatják *Sikoly* című, háborús versekből összeállított antológiájukat. *Göncz* László a Muravidék képviseletében méltatta azt a gondolatot, hogy a legkisebb régió is meghívást kapott a találkozóra. Ők a hetési népviseletet, néptáncukat, népzenéjüket hozzák a bamutatkozáshoz. *Laskay* Sándor, az *Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület* vezetője inkább a bőség zavaráról panaszkodott. Nehéz volt kiválasztaniuk, hogy a gazdag és színes erdélyi tájegységek közül melyiket hozzák most. Végül Kalotaszeg bemutatása mellett határoztak. *Mézes* Rudolf, a Csemadok munkatársa elmondta, a Felvidék, a történelmi magyarság északi széle, kilenc település több mint tíz együttesével képviselteti magát. A találkozóra érkeznek politikusok, közéleti személyiségek is a felvidéki magyarság tagjai közül.

Szöllőssy Vágó László beszámolt arról, hogy a Vajdaságból táncosok, énekesek, vers- és prózamondók, képzőművészek érkeznek Budapestre. A délutáni kerekasztal-beszélgetés fő témájaként az egyház és a nemzettudat megtartó erejéről, szerepéről kívánnak eszmét cserélni. Végezetül *Vári Fábián* László a kárpátaljai magyarság képveseletében elmondta: elsősorban népköltészetüket, s ma már alig fellelhető népviseletüket hozzák el a találkozóra. Elmondta, most már tudják, nem csak a vereckei emlékművet nem tudják megépíteni, de betiltották azt az ökumenikus istentiszteletet is, amelyet a honfoglalás tiszteletére kívántak megtartani. A hatóságok közölték a szervezőkkel, minden odavezető utat lezárnak.

(h. k.)

Elkészült Koltay Gábor filmje

Befejeződött a *Honfoglalás* című játékfilm forgatása. Az utómunkálatokat augusztusban és szeptemberben végzik. A mozibemutató a tervek szerint december elején egyidejűleg lesz Budapesten és Rómában. A stáb két hónapon keresztül készítette a felvételeket az ország különböző pontjain. Az Árpád vezér szerepét alakító világhírű olasz színész, Franco *Nero* öt hétig forgatott Magyarországon.

A HÉT FILMJE

A szikla

A TÖRTÉNET KEZDETE abba a nem is oly régmúltba nyúlik vissza, amikor még a művelt Nyugaton is lábbal tiporták a demokráciát és az emberi jogokat. Ez pedig – könnyű kitalálni – a Hoover-korszak volt, az FBI rettegett főnöke regnálásának időszaka. Aki – többek között – arra vetemedett, hogy Hollywoodon is számon kérje a szovjet rendszer iránt tanúsított rokonszenvet. Az álomgyár pedig nem felejt. Olyan negatív képet alakított ki erről a nagy formátumú személyiségről, hogy elég a nevét kiejteni a filmben, és máris tudjuk, a gonosz továbbra is munkál világunkban.

Francis Xavier Hummel (Ed *Harris*) tábornok, a vietnami háború amerikai veteránja úgy gondolja, hogy a kormányzat nem tesz eleget annak az elemi kötelességének, hogy kárpótolja a nyílt és titkos háborúkban elesett katonák hozzátartozóit, nem ápolja a hősök emlékét. Beadványai süket fülekre találnak. Végső elkeseredésében kirabol egy fegyverraktárt, megkaparintja a legmodernebb vegyi rakétákat, megszállja kommandósaival az Alcatraz börtönt. A már műemlékké nyilvánított híres-hírhedt fegyház látogatóit túszul ejti, és azzal fenyegeti a kormányzatot, hogy – ha nem teljesítik követeléseit – kilövi a rakétákat San Francisco városára. Vajon ki tudja megállítani az egyszerre őrült és egyszerre becsületes tábornokot? Senki más, mint a modern Monte Christo, John Patrick Mason.

A SEAN CONNERY által alakított egykori brit titkos ügynököt harminc évvel ezelőtt – Hoover utasítására – tárgyalás nélkül – az Alcatrazba zárták. Olyan titok birtokába jutott ugyanis, mely alapjaiban rengette volna meg a Fehér Házat. És ő volt az egyetlen, akinek sikerült megszöknie a világ legjobban őrzött, legbiztonságosabb börtönéből. Ő tehát azt is tudja, hogyan lehet visszajutni a titkos alagutakon keresztül a terroristák által megszállt fegyházba. Rehabilitálása fejében vállalja, hogy ártalmatlanná teszi Hummel tábornokot és csapatát. Csatlakozik hozzá a FBI vegyi szakértője, a frissiben *Oscar-díjat* nyert Nicolas *Cage*. Az *egy profi és egy amatőr* felállás meghozza gyümölcsét, San Francisco megmenekül, sőt, arra is fény derül, miért ült évtizedeken át magánzárkában John Patrick Mason.

AZ AKCIÓFILM műfajában szinte reménytelen vállalkozás eredetit kitalálni. Nem is vethetjük a rendező, Michael *Bay* szemére, hogy A szikla legjobb jeleneteit *Spielberg Indiana Jones-trilógiájából* másolta, hiszen szemérmetlenség helyett akár posztmodern gesztusról is beszélhetnénk. De azt már sokadszor felhánytorgathatjuk, hogy egyetlen ötlet nem képes kétórányi időt kitölteni. Az alkotók beleszerettek az Alcatrazba. De mivel a legendás börtönt időközben műemlékké nyilvánították, robbantgatni, lövöldözni az eredeti helyszínen nem lehetett. Ezért egy nehezen érthető dramaturgiai csavarral a történet nagy részét kivitték San Francisco utcáira. Logikátlan, de látványos autósüldözést látunk a híres-neves emelkedőkön. S ha már a fegyház nem repülhetett a levegőbe, megteszi azt a város másik turisztikai látványossága, az egykocsis villamos. Ha eltekintünk attól, hogy a cselekmény szempontjából nem oszt, nem szoroz a dekoratív látvány, még meg is dicsérhetjük John *Schwartzman* operatőrt.

Szabolcs Imre

NAPLÓ

KODÁLY ZOLTÁN Háry János című daljátékát mutatta be szerdán este a Gyulai Várszínház. Az előadást Novák Ferenc Kossuth-díjas koreográfus rendezte, Háryként Bubik Istvánt láthatta a közönség, a további főbb szerepekben pedig Rémi Tünde, Balogh Márton, Bitskey Tibor, Moldován Stefánia és Gantner István lépett színre. A díszletet Székely László, a jelmezeket pedig Imrik Zsuzsa tervezte.

JÓTÉKONYSÁGI HANGVERSENYT tartanak ma Budapesten a Hadtörténeti Múzeumban. A koncert bevételével A huszárság története című festmény restaurálásának befejezését támogatják. Az érdeklődők Tálas Ernő, a Stockholmi Királyi Opera tenorénekesének tolmácsolásában Bartók- és Kodály-műveket, valamint svéd, illetőleg olasz kompozíciókat hallhatnak. Zongorán közreműködik Legány Dénes.

DESPERADO-LATIN FESZTIVÁLT rendez Budapesten a Vörösmarty téren az InterCom, a Juventus Rádió és a Sony Music augusztus 9-én délután öt és este tíz óra között. A műsorban dél-amerikai és mexikói együttesek lépnek fel, a Latin Combo, a Caribeat Latin Show Band, a programot latin ritmusú táncbemutatók gazdagítják.

BORSOS MIKLÓS szobrászművész Győrött látható életmű-válogatása a város tulajdonába kerül, így végrendelkezett az alkotó özvegye, a Borsos-életmű jelenlegi tulajdonosa. Az állandó kiállítás anyaga – amely a Káptalandomb kiemelkedő turisztikai látványossága – jelenleg letétként szerepel Győrött, a szobrok, kisplasztikák, grafikák sorsa a végrendelet nyilvánosságra kerüléséig függőben volt.

A KAZAH KULTÚRA NAPJÁT rendezik meg augusztus 16-án Karcagon az V. nagykunsági kulturális napok rendezvényének nyitányaként. A szervezők szeretnék minél részletesebben bemutatni a Közép-Ázsiában élő nép történelmét, művészetét és mindennapi életét. Előadások hangzanak el Közép-Ázsia geopolitikai és geokulturális rendszereiről, valamint a kazah irodalomról.

KIADÁSRA VÁR a Békéscsabán élő Banner Zoltán Erdélyi magyar művészet című trilógiájának a harmadik része, melynek a tervezett címe Ez is élet volt, s amely az e századi erdélyi művészek memoárjaiból ad válogatást. Budapesten e napokban jelent meg az Erdélyi magyar művészettörténeti hármaskönyv második része.

AZ AMERIKAI FILMAKADÉMIA 70 országnak küldte szét a felhívást, hogy nevezzék idei legjobb filmjüket a Legjobb külföldi film Oscar-díjáért folyó versenybe. A nevezési lapokat november 1-jéig kell visszaküldeni az amerikai filmakadémiára. Az a – nem angol nyelven, hanem a gyártó ország nyelvén beszélő – külföldi film nevezhető ebbe a versenybe, amelynek kereskedelmi vetítése 1995. november 1. és 1996. október 31. között lezajlik a nevezést kiállító országban.

2-án, este 7 órakor Eberhard Becker (Németország) ad hangversenyt. Műsoron: Bach, Böhm, Buxtehude, Franck, Liszt, Martin művek szerepelnek.

A domonkos templomban (Bp. XIV., Thököly út 56.) szeptember 1-én, az esti szentmise után kb. 7 órától orgonás áhítatot tartanak. Műsoron: Charpentier: Te Deum, Bruhns: e-moll preludium és fúga, Vivaldi-Bach: d-moll concerto, Liszt: E-dúr legenda, Ave Maria és Vierne: Carillon de Westminster. Orgonál: Petrován Mária orgonaművész.

A balassagyarmati Főplébániatemplomban szeptember 1-én de. 11 órakor Gregorián mise. Esterházy: Veni o Sancte Spiritus, Pikéthy: Jöjj Szentlélek Úristen.

junktus. Minden program önálló egység. Egy alkalomra is be lehet kapcsolódni. **November 18—21.:** Életünk útja és ami utána következik... (Nyugdíjasok lelkigyakorlata) Vezeti: P. Horváth Kálmán SJ és a SJC testvérek. A márciusi sikeres program megismétlése új jelentkezőknek. Jelentkezés a tahi címen. **22—24-ig:** Házashétvége. (Szervezi a Házas Hétvége Mozgalom). **29— dec. 1-ig:** Bibliodráma—Mély kútba tekinték, (hogy megpillanthassam az elő vizek Forrását) címmel. Vezeti: Eisenbarth Krisztina főiskolai adjunktus. **December 2—10. reggelig.:** szentignáci lelkigyakorlat **szerzetesnők** számára. Vezeti: P. Alois Berger és Irene Luster Haggenay nővér. **Október 28-tól november 5-ig,** valamint **december 11-től 22-ig** szabad a ház. Csoportok jelentkezését várjuk saját programmal vagy általunk biztosított programmal.

6 órakor lesz, majd szentségimádás és éjszakai virrasztás. Vasárnap reggel 6 órakor, 8 órakor szentmise. Az ünnepi püspöki szentmise, amit Keszthelyi Ferenc megyéspüspök úr tart délelőtt 10 órakor kezdődik. A körmenet az elmúlt évhez hasonlóan negyed 10-kor indul a székesegyháztól. Kérjük, hogy az érkező zarándokok ott gyülekezzenek. Nagy örömmel látunk népviseletes híveket, otthonról hozott szobrokkal, zászlókkal. Azok a csoportok, akik előzetesen bejelentik érkezésüket, egyházközségük nevével ellátott táblát kapnak, és azzal vonulnak a kegytemplomhoz. A buszoknak és az autóknak fenntartott helyet biztosítunk a ferencesek temploma előtti téren, a Székesegyház körül és a Hétkápolna, stadion felőli területén. Szeretettel hívjuk az atyákat, és a híveket, hogy együtt imádkozzunk, és a Magyarok Nagyasszonyának további segítsé-

gasztalása; **15-én:** Fájdalmas Anya búcsú, **22-én:** Erdők Királynője nagybúcsú (a kápolna felszentelésének ünnepe); **24-én:** Fogolykiváltó Boldogasszony. Búcsúnapokon déli 12 órakor kezdődnek a szentmisék.

HALÁLOZÁS

Sója Miklós, volt hodászi görög katolikus esperes életének 85., áldozópapságának 60. évében, augusztus 19-én elhunyt. Beszentelése augusztus 28-án, du. 2 órakor a nyíregyházi görög katolikus püspöki templomban, sírbahelyezése augusztus 30-án, du. 2 órakor az újpesti Megyeri úti temetőben lesz. **A gyászoló család.**

Molnár István püspöki tanácsos, ny. plébános 79. születésnapja előtti napon, pappá szentelésének 54. évében elhunyt. Végakarata szerint a székesfehérvári

Postacím: Budapest, Pf. 111. 1364
Telefon:
szerkesztőségi ügyek, előfizetés, terjesztés: 117-3661
fax: 117-3471
Egyéb kiadóhivatali ügyek: 117-3933
Csekkszámla:
OTP VII. 11707024—20168207. sz.
Templomi árusítás és előfizetés az Új Ember Kiadóhivatal útján
Előfizetési díjak negyedévre 375 forint, fél évre 750 forint, egész évre 1500 forint.
Terjeszti a Magyar Posta Rt., HÍRKER Rt., NH Rt. és alternatív terjesztők
ISSN 0133—1205

SZOLGÁLTATÁS

ELSŐ MAGYAR TORONYÓRAGYÁR, 8000 Székesfehérvár, Lőcsei u. 6. Tel./fax.: (22) 302-677. Rádióvezérésű, toronyórák, elektronikus harangozógépek, harangpótlás, templomfütés, harangjátékok, lengőszerkezet javítás.

TORONYÓRÁK korszerűen, világszínvonalon, rádióvezérléssel. Kapcsolóórák, harangozógépek. TOREL Toronyóraipari BT. Cí.: KOVÁCS Jenő 8000 Székesfehérvár, Kossuth u. 6. Műhely: Fiskális u. 85.

QUASI-MODO svájci energiatakarékos fóliapadfütés, toronyóra felújítás, harangvillamosítás, villámhárító, villanyszerelés. ÁCS Emő 250-3433, 1037 Bp. Jablonka lejtő 21.

OLTÁROK, szobrok restaurálását, aranyozását vállalom. Tel.: Lengyel Ottó (35) 311-067.

ALAPÍTVA 50 éve! TIHANYI László szűcsmester. Szőrmebundák, Kucsmák, Gallérok 1053 Bp. Kossuth L. u. 1. (az udvarban) Nyitva: 10—18-ig, szombaton 10—13-ig, tel.: 117-9794.

TEMPLOMTORNYOK, tetők javítását, festését, villámvédelmét rövid határidőre, garanciával vállalom. OROSZ János Nyíregyháza, Népkert út 1. Tel.: (42) 314-939.

MŰEMLÉKEK szakszerű restaurálása. Oltárok, szobrok, falképek, festmények restaurálását vállalják okleveles művész-restaurátorok. Bleicher András 1112 Bp. Csárda u. 7. Tel.: 310-2406, 06-(20) 413-239.

FAKIVÁGÁST, gallyazást, fasebészeti munkákat vállalunk. TARPATAKI BT. tel.: 114-6069.

VESZÉLYES fák kivágása, fiatalítása, koronaalakítás, elektromos gallyazás az ország egész területén, közületeknek is, referenciával. Tel.: 258-2573 MOLNÁR.

VILLANYSZERELÉS, riasztórendszer létesítés. Paládi 06 (20) 414-912.

KANDALLÓK, kerámia égető-kemencék gyártását, javítását vállalom. Tel.: 160-4144.

PARKETTÁZÁST, csiszolást, lakkozást, PVC-szőnyegragasztást garanciával, azonnalra is vállalok. Tel.: 149-0822.

SZOBAFESTŐ kisiparos festést, mázolást, tapétázást, bútormozgatással és fóliatakarással, takarítást is vállal rövid határidőre, szolid áron, megbízható, jó minőségben. Tel.: 113-4378.

ÉPÍTKEZÉSNÉL felújításnál a minőség és a költségek felügyeletét bízza tapasztalt, megbízható, műszaki ellenőrökre. Tel.: 319-0410, 306-4282.

RÉGISÉG

KATA Antikvitás üzletünkben vásárolunk bútort, hangszert, festményt, órákat, Bösendorfer zongorát, dísztárgyakat, játékot, hagyatékot. Vidékre is megyünk, azonnal, készpénzzel fizetünk. Tel.: 217-4368.

ADÁS-VÉTEL

REÁLIS áron készpénzért veszek antik bútort, festményt, dísztárgyakat, ezüstöt, órát, képeslapot, játékot, szőnyeget, hagyatékot, régiséget. Bp. VII., Wesselényi u. 34. Tel.: 141-0444, 10—17-ig.

TIZENEGYÉVES a SÓS Antikvárium. Készpénzért vásárolunk könyveket, könyvtárat, térképet, metszetet, levelezőlapot, papi, mérnöki, orvosi, ügyvédi hagyatékot. Nagyobb könyvtár esetén szállításról gondoskodunk, vidéken is. 1056 Bp. Váci u. 73. Tel.: 137-6228.

FESTMÉNYEK vétele-eladása készpénzért. VÁROSMAJOR Galéria: 212-3156.

ANTIKVÁRIUMUNK régi és új könyveket, könyvtárakat, rézkarcokat, régi képes-levelezőlapokat vásárol. Ifj. Nagy László tel.: 214-7015, 06 (30) 508-324.

40—50 éves iskolapadokat vásárolnék magas áron 269-4060 vagy 287-2159 este 20 óra után.

FIATAL házasok vagyunk, kisbabával, még egyetemre járunk. Mosógépet, fagyasztószekrényt, porszívót keresünk olcsón. Tel.: 393-0279 este.

ÖTOKTÁVOS, 2 sípsoros, fúvó-légrendszerű harmónium, jó állapotban eladó. Érdeklődni Tóth Tamás 8991 Böde, Béla út 9. (Zala megye) Tel.: (92) 370-293.

5 OKTÁVOS, Yamaha PSR 37-es szintetizátor, 80 hangszer, 5 orgona hangszín kifogástalan állapotban eladó. Erősítőhöz is csatlakoztatható, fejhallgató kimenet. Tel.: (37) 340-598.

HÍVŐ gyűjtő vásárolna antik ülőbútort és keleti szőnyeget, vidékről is. Tel.: (25) 312-729.

KORREKT felvásároló, már húszéves szakmai gyakorlattal, magas áron készpénz fizetéssel vásárol: antik ezüst tárgyakat (tálakat, cukordobozokat, páros gyertyatartókat, stb.), ezüst- vagy csontnyelű sétapálcákat, régi játékokat, porcelán fejű babákat, régi mackókat és Märklin vasutakat. Cím: 1085 Bp. József krt. 69. Régiségüzlet, tel.: 134-4552, nyitva tartás: h—p 10—17-ig.

ÚRI házból örökölt antik, múlt századi, faragott étkezőgarnitúra, tálaló, ágy, karszékek, festmények eladók. Kereskedők ne hívjanak. Tel.: (26) 361-661.

KÖZDOK KFT. Misztótfalusi Könyvesboltja vásárol a határon túli magyarsággal (főleg Erdéllyel) foglalkozó könyveket, folyóiratokat, térképet, 1945. előtti képeslapokat, metszeteket, népművészeti tárgyakat. Cím: 1074 Bp. Hársfa u. 51. Tel.: 322-7697.

SZÉP Barlangi Ásványokat, illetve gyűjteményt is készpénzért vásárolnék kizárólag saját gyűjteményem gyarapítására. Tel.: 114-2543 illetve 06 (30) 520-931. Levélcím: Ravasz Mihály földrajz-tanár, 1461 Bp. Pf. 180.

1085 Budapest, József krt. 69. szám alatti régiségüzlet készpénzért vásárol kastély berendezési tárgyakat, tabernákulumot, hajlított vagy egyenes vonalú intarziás komódot, vitrint, írószekrényt, szalon garnitúrát és más bútorokat, festményeket, csillárokat, fa- és bronzszobrokat, álló, fali, vagy asztali órákat, régi stopperos, ütős, holdjáratú, kar- és zsebórákat, nagyméretű tükröket. Hummel-figurákat, porcelán, vitrin- és dísztárgyakat, euzil Zsolnay vázákat, figurákat, szines, vastag emlék-üvegpoharakat és más régiségeket. Tel.: nappal 134-4552, 18 órától 227-2620.

OLCSÓN ELADÓ: lépegető molnárkocsi, székek, fodrász burák, fotelek, Salgópolcok, YAMAHA rádió és lemezjátszó, magnósrádiók egy és két kazettás, koncertek videón. Tel.: 215-2980

PIANÍNÓT, zongorát vásárolnék javításra szorulót is, készpénzért. Ajánlatokat az egész ország területéről várok. Tel.: 302-5144 Budapest.

OKTATÁS

KÜLFÖLDI, sokéves gyakorlattal francia, angol, németórák, tel.: 134-3037.

ÁLTALÁNOS iskolások korrepetálását és felzárkóztatását vállalja nyugdíjas pedagógus. Érdeklődés esti órákban, tel.: 131-6289.

ÁLTALÁNOS iskolát kezdő kisfiam mellé otthonomba tanító, türelmes pedagógust keresek, délutáni elfoglaltsággal. Tel.: 287-2105.

FRANCIA nyelvet beszédcentrikus módszerrel tanít gimnáziumi tanár. Tel.: 165-1071.

ÉNEKTANÍTÁSBAN nagy gyakorlattal rendelkező, egyházi zenében járatos operaénekes hangképzést vállal. Tel.: 156-7832.

ANGOL, NÉMET oktatást, fordítást vállal nyugdíjas tanámó. Tel.: 200-7098

ÁLLÁS

CISZTERCI REND székesfehérvári József Attila Gimnáziuma német-történelem vagy német bármely szakos tanári állást hirdet, 1996. szeptember 1-től. Bérezés a közalkalmazotti tábla szerint. Érdeklődni lehet: 8000 Székesfehérvár, Jókai u. 20. Tel.: (22) 311-160.

KERTÉSZETI egyetemistával, átalánydíjas megállapodást kötnék házi kertem gondozására. „Hortenzia 901".

SZERPAP-diákonus egyházközségi munkát keres, minden megoldás érdekel. Főpásztori ajánlással. Tel.: 342-2528.

EGYEDÜLÁLLÓ, erős, egészséges, rk. nyugdíjas nő takarítási munkát vállal ősztől, fizetés nélkül, bármely egyházi intézménynél, bentlakással, kis külön szobáért és ellátásért. Heti 2 nap szabadnappal, a piros betűs ünnepekkel és évi 1 hónap szabadsággal. „Az Úr szolgálatában 845".

ÓVÓNŐ gyermekfelügyeletet vállal. Tel.: 221-6998.

CSECSEMŐ- és Gyermekgondozónő gyermekgondozást, felügyeletet vállal vagy idős házaspár háztartásában besegítene. Érdeklődni hétköznap 216-3449.

KAFFKA MARGIT Gimnázium konyhalányt keres. Várja hívását Bamula Zsuzsa a 166-5072

GONDOZÁS

50 éves, vallásos ápolónő eltartási, életjáradéki szerződést kötne idős hölggyel. „Korrekt 802".

ARANYKERESZT Ápoló Kórház vállalja idősek bentlakásos ápolását. Tel.: 270-0999, 140-9109.

RÉV Idősek Otthonában, Agárd, Töpart u. 13. nyitás előtt még egy örökölhető lakrész leköthető. Tel.: 06 (60) 320-394, 326-7860.

SZENT BORBÁLA Idősek Otthona emeltszintű ellátással, Budapest közelében gondozást biztosít. Azonnali beköltözési lehetőség! Cím: 2524 Nagysáp, Granárium, tel.: 06 (60) 460-687.

ÉJSZAKÁS ÁPOLÓNŐT keresünk látássérült gyermekek mellé. Érdeklődni (72) 310-199-es telefonon lehet.

86 ÉVES leinformálható férfi ellátására keresünk bennlakó gondozónőt. Önálló, bútorozott szobát, teljes ellátást biztosítunk. További részleteket személyesen tisztázunk. Érdeklődés telefonon este 19 órától 217-2750.

LAKÁS

KATOLIKUS egyetemista leány részére egyetemhez közel szoba kiadó. Tel.: (72) 321-949.

EGYETEMISTÁNAK Gellért-hegynél diákszoba kiadó. Tel.: 185-6532.

DIÁK(OK)NAK szoba kiadó, összkomforttal, egynek 20 ezer, kettőnek 30 ezer forint/hó. Pajzs András 1092 Bp. Efkel u. 6. III. 7. Tel.: 215-1031.

RÓMA központjában, magyar családnál turistáknak egész évben szoba kiadó. Tel.: 156-3322.

ASZÓDON kertes családi ház eladó. Tel.: (29) 320-033.

LAKÁS kiadó diákoknak a Ferenc körúti metrónál. Tel.: 405-4632.

ELADÓ kétszintes családi ház, Pest közelében, iparárammal, cirkófűtéssel, 800 nöl telekkel. Érdeklődni: Baksa, Gödöllő, Isaszegi u. 92.

KÉTSZOBÁS, összkomfortos, telefonos, magas földszinti, frissen felújított, 49 nm-es, plusz erkélyes lakás, budapesti zöldövezetben eladó. Tel.: 228-3266.

SZOBA Budapest, XXII. kerületben szolid áron kiadó, egyházi egyetemen vagy középiskolában tanuló diáklány részére. Szülők hívását várom a 228-3266 telefonon.

KÉT egyetemista fiú garzont vagy különbejáratú albérleti szobát keres azonnal, tel.: 111-2934.

EGYETEMISTA fiú részére különbejáratú albérleti szoba kiadó. Tel.: 114-5225.

KÖZÉPKORÚ, leinformálható ápolónő eltartási szerződést kötne. „Minden megoldás érdekel 900".

SOLYMÁRON, szép környezetben kétszintes, összközműves, családi ház 340 nöl telken, 15,8 millió forintért eladó. Tel.: (26) 361-661.

BELVÁROSI, első emeleti, 90 nm-es, gázfűtéses, régi polgári öröklakás eladó. Tel.: 137-4508.

BP. IX., Páva utcában 44 nm-es, napos, telefonos, komfortos öröklakás kiadó. Érdeklődni a 200-5036 telefonszámon lehet.

SOLYMÁRI Nyugdíjas Otthonunkba még szabad lakrészek leköthetők, részletes információ hétfőn és szerdán 9—12-ig 326-7348 telefonon.

HOSSZÚ távra lakás kiadó, telefonnal az Orvostudományi Egyetemnél. Tel.: 116-9800.

KÜLÖNBEJÁRATÚ szobát fürdőszobakonyha használattal adunk szolid, vallásos nőnek vagy házaspárnak, csak rezsiért. Plébánosi ajánlást kérünk. Tel.: 113-0740 este.

VÁROSLIGETHEZ, metróhoz közeli, csendes, földszinti, praktikus kialakítású, egyszobás, komfortos öröklakásomat nagyobbra cserélném. Minden megoldás érdekel. Tel.: 203-5929 egyedülálló, idős személy költöztetésben segítenénk!

KÜLÖNBEJÁRATÚ szoba, fürdőszobakonyha használattal mérsékelt áron kiadó két főiskolásnak vagy leinformálható dolgozó nőnek, esetleg házaspárnak. Tel.: 203-5929.

GYÖNGYÖSÖN, magánház, 2 szoba, iparárammal és műhellyel eladó vagy pesti lakásra cserélem. „Minden megoldás érdekel 903".

KÉT egyetemista lány részére albérlet kiadó az egyetemekhez közel. Tel.: 133-7828.

OLCSÓN eladó 800 ezer forintért, Ludovikánál, utcai bejárat lehetőséggel, telefonos, gázfűtésű, 82 nm, három helyiség, mellékhelyiség bérleti joga. Tel.: 215-9192, 8—13-ig.

EGYETEMISTÁKNAK különbejáratú szoba kiadó. Bp. VII., Klauzál tér 10. II. 28. Tel.: 121-6753, 8 órától 15 óráig a jelentkezés is.

KÜLÖNBEJÁRATÚ kis szobába diák ágybérlőt fogadok. „Káros szenvedélyektől mentes 905".

KIS különbejáratú, bútorozott szoba diáknak kiadó Budán, jó közlekedéssel. „Megbízható 905."

HÁZASSÁG

KIFINOMULT, választékos, magas, jókiállású, fiatalos, 50-es, vidéki orvos szerény anyagiakkal keresi bárhol élő, egyedülálló, karcsú, nőies, mutatós, iskolázott házastársát. Telefont, fotót remélek. „Csodavárás".

59 éves, optimista család centrikus, vidám asszony keresi melegszívű, hozzálálló, kizárólag nemdohányzó párját. Szeretet adni-kapni volna jó. „Várjatok még őszirózsák 861". .

SZERETETTEL várunk színvonalas programokra, ha független, társra vágyó, főleg budapesti és környéki keresztény értelmiségi hölgy vagy férfi vagy. Jelentkezés: Gyöngyház Klub Bp. IX., Ráday u. 50. utca felől, hétfő, szerda 16—20 óra között. Tel.: 218-6030.

EGYEDÜL MARADT, művelt, magas, 60-as úr bemutatkozását várja - német nyelvterületről is- rendezett életvitellel és körülményekkel, gondozódó, gyakorlatias, csinos, értelmiségi, nyugdíjas nő 56/172-es paraméterekkel. „Szeretetteljes 858".

EGYÉB

KERESEM Sárai Ilonát, aki Vekerlén, a Szigetvári közben lakott. „Dobó Katica 902".

KERESZTÉNY Értelmiségiek Társasága egyedülálló értelmiségi nők és férfiak jelentkezését várja alakuló TÁRSASÁGI Klubjába tartalmas programok szervezésével. Jelentkezés minden hétfőn 18-20 óráig. Cím: KET Iroda 1052 Bp. Semmelweis u. 1—3. III. em.

KÁRPÓTLÁSI jegyet vennék, solymári vagy csobánkai állandó lakostól, magas áron. Tel.: este vagy reggel 168-6702.

LEVELEZŐ partnert keres Erdélyből egyedülálló 58/165 barna hölgy. „Háromszék 904".

GOMBOS MIKLÓS
harangöntő mester
harangöntés, lengő-, állványszerkezet és villamosítás.
2162 ÓRBOTTYÁN
Rákóczi u. 121. Pf. 10.
Tel./fax: (27) 360-170
Rádió telefon: 06 (30) 489-575

id. GOMBOS LAJOS
ARANYKOSZORÚS
HARANGÖNTŐ MESTER
2162 Őrbottyán Rákóczi út 119. Pf. 3.
Tel./fax: (27) 360-175
Budapesti iroda:
1135 Bp. Jász u. 60/B. Tel: 06 (20) 332-522

az egykori templom messze került a jelenlegi központtól. De Isten üzen. Üzen, hogy itt szeretne lakni veletek, mellettetek. Lakótársatok lesz ezentúl, s megosztja lakhelyét munkahelyetek, az életetek terével.

— Minden embernek szívébe van zárva a szépség és a jóság iránti érzék, s az igazi műalkotások ennek a minden emberben benne rejlő érzéknek a maradandó megnyilvánulásai — mondta a kiállítás megnyitásakor Keszthelyi Ferenc püspök. — Ugyanakkor e mellett a művészeti alkotások túlnyomó része — így az ezen a tárlaton láthatók is — Istentől származnak és Istenre irányítják szemlélőjük figyelmét.

A tárlat anyaga — néhány régebbi kivételtől eltekintve — túlnyomórészt a barokk kor és az azt követő évszázadoknak a hagyatéka, s elsősorban értékes festményekből, illetve a katolikus szentmise liturgiájából sokak számára ismert tárgyakból (régi kelyhekből, füstölőkből, szentségtartókból, miseruhákból) tevődik össze. S amint azt *Pálos Frigyes* hatvani prépost, a kiállítás fő szervezője és egyben a

Váci Székesegyházi Kincstár és Egyházmegyei Gyűjtemény igazgatója elmondta, a távolabbi jövőben — újabb műkincsekkel kiegészítve — állandó kiállítási anyaggá válik majd.

(A kiállítás, melynek megnyitóján közreműködött a váci székesegyház kamrakórusa is, október 31-ig tart nyitva és hétfő kivételével minden nap várja az érdeklődőket.)

Ribáry Zoltán

Bárdos Lajosra emlékeztek

Tíz éve hunyt el Bárdos Lajos Kossuth-díjas zeneszerzőnk, zenetudósunk. Hatvannégy esztendőn keresztül Balatonmáriafürdőn töltötte a nyarakat családjával, s lelt ott felüdülést, kikapcsolódást.

Balatonmáriafürdő most ünnepli alapításának századik évfordulóját, s eme ünnepléshez kapcsolódva avatták fel augusztus 19-én a településen található kápolna kertben Marton László Munkácsy-díjas szobrászművész Bárdos Lajosról készült mészkőből és bronzból készült emlékszobrát. Lukin László, a Bárdos Lajos Társaság főtitkára mondta az avatóbeszédet.

b.l.

Fotóalbum a bencésekről

A Mikes Kiadó bazilitákról és pálosokról szóló könyveiről már írtunk. A kiadó munkatársai ezzel a sorozattal a Kárpát-medence szerzetesrendjeit szeretnék bemutatni. Most, az ezeréves Pannonhalma tiszteletére, valamint a pápa-látogatására újabb könyvvel lepik meg a szép könyv barátait, a szerzetesrendek iránt érdeklődő olvasókat. A bencéseket bemutató könyv 120 színes fotóval, Török József professzor tanulmányával és Várszegi Asztrik pannonhalmi főapát előszavával már kapható. Segítségével a többi közt Lébénytől Deákin át eljuthatunk Boldvára, Somogyvárra, Bozókra és természetesen Tihanyba, Pannonhalmára, és Bakonybélbe. Ismereteinket, s szép iránti fogékonyságunkat növelhetjük a könyvet lapozgatva.

l.b.

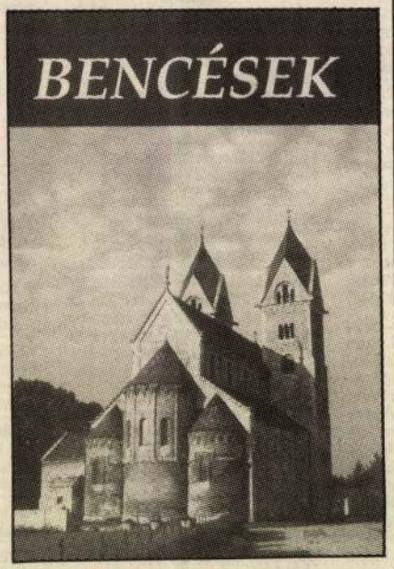

a Kaffkán

Visszakapta egykori intézetét — a Villányi úti Kaffka Margit Gimnáziumot — az Isteni Megváltóról Nevezett Nővérek Kongregációja. Az ünnepélyes aktusra augusztus 23-án került sor. A főváros XI. kerületi önkormányzata és a rend által aláírt közoktatási megállapodás alapján az ismét egyházi kezelésben lévő iskolát tíz esztendőn át a világi intézményekkel azonos támogatás illeti meg.

Ma már talán érdektelen, de azért említést érdemel, az épület az elmúlt évtizedekben is „papíron" az egyház tulajdonában volt, csak jogait nem gyakorolhatta. Igaz 1992 óta a rend már osztályokat indíthatott a Kaffka Margit önkormányzati iskolában is. Most, hogy ismét a nővérek tulajdonába került az iskola, vállalták, hogy a már meglévő 11 egyházi osztály mellett továbbviszik a 15 önkormányzati osztályt is. A közel 900 fiatalt oktató iskolába azonban jövőre már csak egyházi felvételi lesz, melynél a legfőbb szempont továbbra is a tanulmányi eredmény marad. Az iskolában tanító pedagógusok továbbra is itt dolgozhatnak. A mostani változások után a 60 tanárból csak 5 távozott el, ők is megfelelő végkielégítést kapva az önkormányzattól. Az iskola igazgatója a másfél éve kinevezett Sümeg László marad, aki az ünnepélyes átadás után elmondta, vitáktól nem fél, hiszen mindenki a saját meggyőződésnek megfelelő hitoktatáson vehet részt továbbra is.

Az egyház részéről Grábner Emília a rend magyarországi általános főnöknője írta alá a megállapodást, s elmondta, a mostani oktatásban egyelőre öt nővér vesz majd részt, s természetesen törekszenek az oktatói utánpótlást folyamatosan biztosítani.

b.l.

ÁLLANDÓ ÉRTÉKEK

A POSTÁN

Erdélyi leltár

A romániai magyarság lexikona

Majd hatezer szócikk olvasható abban a lexikonban, amely *Romániai magyar ki kicsoda 1997* címmel jelent meg a *Romániai Magyar Demokratikus Szövetség* és a nagyváradi *Scripta Kiadó* gondozásában. A kiadványt, amely februártól már nálunk is kapható, csütörtökön mutatta be Budapesten, a *Kossuth Klubban Törzsök* Erika, a *Határon Túli Magyarok Hivatalának* elnökhelyettese, *Markó* Béla, az RMDSZ elnöke, *Takács* Csaba, a szervezet ügyvezető elnöke. A kötetből már kiolvashatók a novemberi választások utáni változások is.

A Scripta Kiadó igazgató-főszerkesztője, *Stanik* István arról beszélt, hogy mindazoknak igyekeztek helyet biztosítani a ki kicsodában, akik közösségi szerepet vállalnak az erdélyi magyarság életében. Az 5981 szócikknyi lista nem teljes, ezért is szükséges, hogy a lexikon legalább négyévenként megjelenhessen. *Horváth* Andor szerkesztő szerint a kiadványból kiolvashatók azok a változások, amelyeken az elmúlt évtizedekben az erdélyi magyarság keresztülment. A kötet végén található mutatókból érzékelhető az a fogyatkozás, amelyet a harmincöt és ötven közötti generációk szenvedtek el a kivándorlások miatt. *Adonyi Nagy* Mária, a lexikon főszerkesztője szerint a kötet fogyatékosságaira mentségül szolgál, hogy mindössze hat hónap alatt készült el. A Scripta Kiadó mintegy harmincötezer adatlapot juttatott el az egyházak, az irodalom- és nyelvtudomány, a képzőművészet és műkritika, a könyvkiadás, a közművelődés, az oktatás, a politika, a sajtó, a sport, az irodalom, a színház, a tudomány, a gazdasági élet és a zene területén tevékenykedő személyeknek. A lexikont készítői a tájékozódás és kapcsolatteremtés kézikönyvének is szánták. Ezért a függelékben megtalálható a romániai magyar intézmények, alapítványok és egyesületek jegyzéke. A *Romániai magyar ki kicsoda* tízezer példányban jelent meg, ebből ötezer már előjegyzésben elfogyott. Magyarországra ötezer példány érkezik, kétezret a könyvtárak és közintézmények kapnak, a nagyközönség pedig a *Líra és Lant* boltjaiban vásárolhatja meg a várhatóan 4300 forintos kiadványt.

(h. k.)

Bábilóni Biblia

Teremtéstörténet a Budapest Bábszínházban

Az iskolai tananyag ugyan sokféle ismeretet szeretne adni a diákoknak, e sokból azonban a végére igen kevés marad. S ha már lassan tudomásul kell vennünk, hogy a mai gyermekek nem olvasnak – elcsábítja őket e foglalatosságtól a számítógép és a video –, ideje megtalálni azokat a vonzó módszereket, amelyek révén az ifjak fejébe bizonyos tudás mégiscsak bejuttatható. E ravasz ismeretterjesztésnek egyik eszköze lehet a gyermekeknek szóló színház, amelynek ma már nem csupán az a feladata, hogy a műfait kábbb követendő példa, miként lehet leleménnyel, tehetséggel okos, hasznos és színvonalas produkciót létrehozni.

A *Bábiloni Biblia* ősbemutató, amely arra vállalkozott, hogy hat–tíz éves gyermekeknek elmeséli a teremtés és a bűnbeesés történetét.

Jankovics Marcell és az általa vezetett színészcsapat élvezetes, hasznos, látványos és szellemes előadást hozott létre, amelynek humora nemcsak a felnőttekre, hanem a gyerekekre is kacsint, s amely épp e kedves, frivol hang-

Apor Vilmos szobra Budán

Harmincegy pályázat érkezett

Az *Apor Vilmos Emlékbizottság* és a budapesti XII. Kerület Önkormányzata nyilvános pályázatot írt ki 1996-ban Apor Vilmos vértanú püspök emlékét megörökítő köztéri szobor tervezésére. A pályázati felhívásra beérkezett harmincegy tervet ma délután három órakor mutatják be a *MOM Művelődési Házban*. A zsűri tagja volt *Csikai* Márta és *Szöllőssy* Enikő szobrászművész, *Udvardy* Nagy István polgármester, *Wildner* Gábor alpolgármester, *Káldi* Gyuláné főépítész, *Brückner* Ákos Előd, az Apor Vilmos Emlékbizottság elnöke, *Györgydeák* Márton, a felsőkrisztinavárosi egyházközség plébánosa és *Szilágyi* András, a *Budapest Galéria* munkatársa. A bírálómunka első fordulója után *Lantos* Györgyi, *Péter* Ágnes, *Törley* Mária, *Máté* István, *Szilágyi* Mihály és *Marton* László munkája közül került ki a győztes. A bírálóbizottság nevében *Zsigmond* Attila, a Budapest Galéria igazgatója hirdeti ki a győztes pályázatot benyújtó szoborterv alkotójának nevét.

A XII. kerület Apor Vilmos terén felállítandó szoborra az önkormányzat *hárommillió forintot* áldoz, ezt egészíti ki az Apor Vilmos Emlékbizottság által szervezett országos gyűjtés és a katolikus egyház támogatása. *Káldi* Gyuláné, a kerület főépítésze a *Magyar Nemzet* érdeklődésére elmondta, hogy a XII. kerület szegény köztéri alkotásokban, ezért is karolták fel a szoborállítási kezdeményezést. A II. világháború végén a híveit élete feláldozásával védelmező győri püspök bronzszobrának megvalósítását a főpap boldoggá avatási eljárásának előrehaladása is indokolja. *„Szeptember végén lehet, hogy a boldoggá avatott Apor Vilmos szobrát állíthatjuk fel a püspökről elnevezett téren, a főváros tulajdonában lévő zöld területen"* – reméli a kerület főépítésze.

(r. t.)

Apor Vilmos szobrát a XII. kerületben a róla elnevezett téren állítják fel

Vajda József felvétele

Február 7-én kezdődik a 28. magyar filmszemle

NAPLÓ

KALOTA ISTVÁN és Ágoston Roland Gaál József című kiállítása ma délután fél hatkor nyílik meg a Fórum Galériában (Budapest III., Bokor u. 6.).

AZ ÍROTT SAJTÓ ÉS AZ ERKÖLCS címmel Pécsett a ciszterci-ta szerzetesek gimnáziumának díszteremében ma délután ötkor a keresztény értelmiségiek fórumán Lőcsei Gabriella tart vitaindító előadást.

A MESTERVERETEK Szabó Géza műhelyéből – a Szegedi Éremverde című kiállítás ma délután háromkor nyílik meg a Néprajzi Múzeumban.

A MAGYAR KULTÚRA NAPJA alkalmából ünnepi megemlékezésre várják az érdeklődőket január 19-én délelőtt fél tizenkettőkor a szatmárcsekei református templomban. A megjelenteket Taxner-Tóth Ernő köszönti, beszédet mond Kányádi Sándor. A műsort Kölcsey Ferenc sírjánál koszorúzás zárja.

A HAMBURG MELLETTI REINBEKBEN Rolf Hochhuth Sommer 14 (14 nyara) című történelmi drámájának bemutatóját tartózkodóan fogadta a közönség. A drámát Manfred Greve rendezte.

AMATŐR VERSMONDÓK jelentkezését várják a József Attila országos vers-, énekelt vers- és prózamondó versenyre, melyet harmadszor is meghirdetett a tatabányai Közművelődés Háza. Az április 3-án kezdődő döntőt ezúttal is válogatók előzik meg. A 14 évesnél idősebb indulóknak hat verssel, prózával vagy megzenésített verssel lehet nevezniük. Három mű szerzője József Attila, kettő pedig ma élő író, költő alkotása legyen, egy mű szabadon választható. A versenyre a környező országok magyarlakta területeiről is hívnak résztvevőket. A továbbjutók nevezéseit március 1-jéig kell elküldeni a Közművelődés Háza címére: 2800 Tatabánya, Szent Borbála tér 1.

AZ ALKOTÓK és a megrendelőbemutató televíziók, valamint a film-

Marton László szobrok
Uj Ember

1997. február 2.

Apor Vilmos szobrot kap Budán

Több mint egy esztendeje írta ki az Apor Vilmos Alapítvány és a XII. kerületi Önkormányzat Apor Vilmos alakjának megörökítésére a szoborpályázatot. A művet a kerületben az Apor Vilmosról elnevezett téren állítják föl 1997. szeptemberében. A több mint harminc pályamű közül a zsűri — mint január 17-én bejelentették — Marton László szobrászművész munkájának megvalósítása mellett döntött.

Az ország számos pontján találkozhatunk Marton László alkotásaival, amelyek az anyaggal való rendkívüli bánásmódról, légies realizmusról tanúskodnak. A művészt műtermében kérdeztem nyertes munkájáról:

— A szobrász nem szívesen beszél alkotásairól, mert a műnek kell beszélnie az alkotó helyett: fontos dolgokról, egyértelműen és közérthetően. Apor Vilmos alakjának megmintázásakor az üldözöttek mellett egész életében következetesen kiálló főpap életáldozata vezetett. A szobor főalakjának mozdulata lendületes, olyan gesztusokkal, amelyekkel a támadókat megállásra kényszeríti: eddig, és ne tovább! S mivel a támadókat nem látjuk, a mozdulat ezáltal általánosabb jelentéstartalmat is nyer. A főpap alakja mögött két rejtőzködő, takaróba burkolódzó, arc nélküli figurát ábrázoltam, s az alakok együttese a maga drámaiságában jeleníti meg az Apor püspök mártírhalála előtti pillanatot, áldozatvállalásának lényegét. Az Apor Vilmos téren a környezet nagyobb méretű szobrot igényelne, ám anyagi okok miatt meg kellett elégednem a két méter húsz centiméter magasságú alakkal. Ez a méret életnagyságú hatást kölcsönöz. A mű megvalósítására sajnos, most is kevés idő jut. Május végére kell elkészülnöm az alkotással, ezt követi a bronzba öntés, a tér rendezése, az építészeti előkészítés. A tervek szerint szeptemberben avatják föl a szobrot, nem sokkal a püspök boldoggáavatását megelőzően.

e.i.

Fotó: Cser

Fény a sötétb

A karácsonyi ünnepkör „utórezgéseként" jelenik meg Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepe a liturgiában, akkora erővel, hogy — mivel ez évben február 2-a vasárnapra esik — még a vasárnapot is kiszorítja. Az az esemény, amelyre ma emlékezik az egyház, még a születés utáni időszak rendes elintézendői közé tartozott a zsidók életében: az újszülöttet felvinni Jeruzsálembe, s bemutatni a templomban, felajánlva őt az Úrnak, Izrael Istenének.

A két szövetség határmezsgyéjén

Jézus Krisztusban páratlan újdonság lép be a világba: emberré lett az Istenfia. A Szentlélek megvilágosító kegyelme kellett ahhoz, hogy a kereszten kivégzett Jézus feltámasztásából a tanítványok felismerjék: aki köztük járt és tanított az Isten Országáról, az egyetlen lényeget alkot az Atyaistennel, maga is Isten. Isten Országa az ő személyében van jelen. Benne végérvényesen szövetséget köt Isten az emberrel, s ezt meg nem ingathatja többé az ember hűtlensége, hiszen Jézus Krisztus vérében pecsételődik meg. Jézus az, aki az emberiség oldaláról garantálja a szövetség megtartását.

Jézus azonban nem minden előzmény nélkül, nem teljesen váratlanul lép be a világba. Az új szövetséget megelőzte egy másik, amelyet Mózessel kötött Jahve. Isten megnyilatkozása Krisztusban azt a kinyilatkoztatást folytatta, amelyet Jahve az Ószövetségben adott az atyáknak és a prófétáknak. A szeretetparancsot Jézus az ószövetségi törvény összefoglalásaként és beteljesítőjeként terjeszti elő.

A választott népnek az Ószövetségben évszázadokon át szerzett istentapasztalata készítette elő a Messiás eljövetelét.

Amikor Jézust bemutatják a templomban, két prófétai látnok fogadja, s ismeri fel benne a világ Megváltóját. A jelenetben összetalálkozik egymással az Ó- és az Újszövetség, a Messiást váró vágy és a Messiás eljövetelének öröme.

Isten, hogy egészen a miénk lehessen. Olcsó viszonzása volna hatalmas, mindent felülmúló szeretetének az, ha néhány röpke imával, hajbókoló szertartással próbálnánk „letudni" a köszönetünket. A szeretet nem éri el célját, ha nem talál viszonzásra. Isten feltétel nélkül szeret bennünket. De kegyelme csak akkor kel életre bennünk, ha bennünk is felgyullad a szeretet iránta és az emberek iránt.

Hozzánk hasonló

Az egyház hittel vallja, hogy Jézus Krisztus „valóságos Isten és valóságos ember egy személyben". A gyakorlat mégis azt mutatja, hogy annyira eltölt bennünket a csodálat az Istenfia iránt, hogy nem vesszük elég komolyan Jézus emberségét. Pedig az egyház története bizonyítja, hogy az egyház nemcsak azokat a tévtanokat ítélte el, amelyek kétségbe vonták Jézus istensé-

Marton László írása

A magyar kultúra napjára

Kölcsey a parlamentben

Igaz, akkoriban *diétának* mondták a magyar országgyűlést, s nem képviselők, hanem *követek* ültek a padsorokban – Pozsonyban s nem Pest-Budán. Rég volt.

1832. december 11-én érkezett *Kölcsey* Ferenc, Szatmár megye követe a pozsonyi diétára, s szobájában (*„egy puszta ágy, egy fenyőasztal s két szalmaszék"!*), amikor *Országgyűlési naplóját* írni kezdte, nem sejti, hogy tíz éve – 1823. január 22-én – született verse, a *Himnusz* nemsokára a magyarok nemzeti imádsága lesz, s a nap, amikor költeményét írta – majd másfél évszázad múltán –, *a magyar kultúra napja*.

Rettegve és örvendezve érkezett Pozsonyba. Szorongott, mert tudta: kátyúban az ország szekere, s kiragadni a sárba süppedtségből hazánkat önmagában kevés a jó szándék és tenniakarás. *„Kezdeni akarás nem kezdés"* – írja. Mert körülötte mindenki akar *„kezdeni"*, mindenki akar cselekedni, minden tárgyaljanak. *„Árvízként szaporodtak a beszédek"* – foglalja össze tömören Kölcsey Ferenc a diétán történteket.

Mindenki úgy érzi: az ő szavai, az ő javaslata, az ő módosító indítványa menti meg a sok sebből vérző, feltámadásra váró hazát. És beszélnek, és beszélnek, és beszélnek... s tapodtat sem mozdulnak a dolgok, hisz – sóhajt föl 1833. január 12-én Kölcsey – itt: *„nem az a kérdés – mit tegyünk?, hanem az: mi tárgyban akarjunk valamit tenni?"*

Játszom a gondolattal: nagyon idegessé tette a követ urakat Kölcsey Ferenc örökös akadékoskodása? Mintha ez a derék szatmári követ nem lenne tisztában azzal, hogy az ország

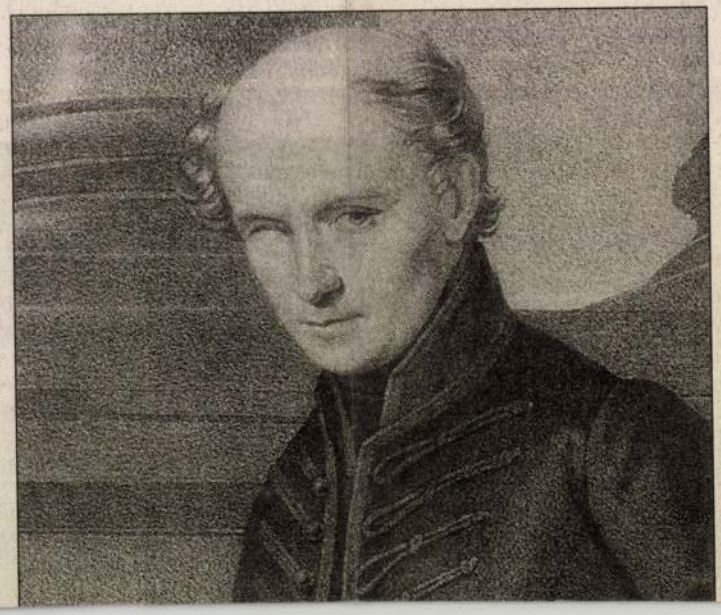

És beszélnek, és beszélnek, és beszélnek...

„A mi célunk nem a volt, hogy valami pontban összejöjjünk; hanem az, hogy sorban mindnyájan expectoráljuk, vagy magyarosan, kimellyesszük magunkat."

Szerencse, hogy nem olvasták Kölcsey goromba véleményét a követ urak. Pedig milyen találó, milyen pontos szó: *kimellyesszük magunkat*. Sok magyar politikus arcképét lehetne ezzel a szóval bekeretezni!

Mondják, Kölcsey Ferenc reformkori magyar költő és író gondolatai ma is időszerűek. Mondják, bárhol kinyitjuk az Országgyűlési naplót (amely – talán nem véletlenül – Kölcsey életében nem jelent meg, és

akart lenni, mint hozzánk és szavához". *Átült* – mondanánk ma. Igaz, Siskovics eddig úgy látta, most meg így látja, de az embernek megváltozhat a véleménye. S ha valaki követ akar lenni és követ akar maradni, akkor fontos, hogy figyeljen, és változzon, ahogy változnak az idők.

Kölcsey Ferencet Szatmár megye ellenzéki követutasítással küldte Pozsonyba, de – változnak az idők, változnak a politikai lehetőségek – a megyében a hangadó urak időközben úgy döntöttek, mégiscsak jobb lenne a másik oldalra állni, és utasították Kölcseyt, képviselje a megye új álláspontját – s hagyjon fel elvei hangoztatásával. Okos politikus ilyenkor kicsit ingadozik, gondolkozik, mérlegel, aztán „megérti" az új helyzetet, „rádöbben", hogy azoknak van igazuk, akikkel eddig vitatkozott, nyergel, fordul – és marad követ, és marad politikus... és továbbra is részt vehet a haza megmentésében és fölvirágoztatásában.

NAPLÓ

FERENCSIK JÁNOS karmester születésének kilencvenedik évfordulóján, ma a kétszeres Kossuth-díjas művész Farkasréti temetőben lévő sírjánál koszorúzási ünnepséget tartanak. A Budapesti Filharmóniai Társaság, a Magyar Állami Operaház, valamint zenekarának képviselői tizenegy órakor róják le tiszteletüket a művész emléke előtt.

APOR VILMOS vértanú püspök szobrát, amelyet a róla elnevezett téren, a XII. kerületben állítanak majd fel, Marton László szobrászművész készítheti el – hirdették ki pénteken az Apor Vilmos Emlékbizottság és a XII. Kerületi Önkormányzat által kiírt pályázat eredményét az önkormányzat művelődési házában. A nyertes terv három alakot ábrázol, központi figurája a püspök, aki halála előtt másik két társát védelmezi. Az Apor Vilmos Alapítvány jótékonysági bált rendez szombaton a Gellért Szállóban, a bevételt a szobor elkészítésére fordítják.

Realista jellemkomédia

Az eltört korsó a Katona József Színházban

Egy Svájcban látott németalföldi rézkarc ihlette *Az eltört korsó* című vígjátékot, mint szerzője, *Kleist* maga mondja el a darabja kéziratához fűzött előszóban. A weimari *Wieland*, a svájci *Zschokke* és az ide-oda hányódó Kleist 1801–02 telén költői versenyt rendeztek a rézkarc témájára. A metszet a későbbi vígjáték főbb szereplőit ábrázolta a cselekmény központi helyzetében, bírói székében az ítélkező bírót, előtte egy idős asszonyt, aki vádlóan tartja kezében eltört korsóját, egy megszeppent parasztfiút, akit láthatólag a korsó eltörésével vádolnak, és egy fiatal leányt, akit bizonyára tanúként hallgatnak ki. A költői versenyt Kleist nyerte meg, de nem sokra ment vele. Életében sem ezzel a darabjával, sem a későbbi többivel nem aratott sikert.

Zsámbéki Gábor rendező és *Szakács* Györgyi jelmeztervező fontosnak tartotta azt is, hogy tél van a darabban. Eszerint is öltöztették fel a szereplőiket.

Tandori Dezső újabb fordítása viszont egyértelműen a realistalélektani megközelítésnek és a fanyar komikumnak kedvez.

rá magát a bűnügyi feszültségre, amely talán sosem működött igazán Kleist darabjában: arra tudniillik, hogy eleinte a néző sem tudja, ki törte el a korsót és módszert, csak a megfélemlítést, a zsarolást. Amikor megérkezik a törvényszéki tanácsos (*Máté* Gábor), azt hiszi a bíró, hogy a szokásos ásatag fogásokkal, etetéssel-itatással majd most is boldogul. Képtelen felfogni, hogy ezentúl rafináltabb módon kell a hatalmat gyakorolni. Haumann gesztusai komikusan túloznak és poentíroznak, mégis hitelesek, jellemzőek, hatásosak, mert egy pontosan végiggondolt és megformált egységes figuráról adnak felnagyított és ezért különösen jól látható képet. Ez a realista jellemkomédia lényege.

Méltó partnere Máté Gábor. Sima modorával, fölényes mosolyával, leereszkedő jóindulatával ő az, aki az igazságtevő pózában lebuktatja és leváltja

Marton László

Millennium

KÉT FŐANGYAL MEG EGY MŰVÉSZ
2. OLDAL
INSULA LUTHERANA
3. OLDAL

Magyar remény húsvétunk ünnepén

■ SEREGÉLY ISTVÁN EGRI ÉRSEK

Húsvét van. A keresztények legnagyobb ünnepe. Legnagyobb ünnep, mert az élet közelgő teljességét hirdeti meg a világban. Tudjuk, hogy Jézus Krisztus üres sírja, húsvéti életének evangéliuma kitörölhetetlen része lett minden ember örökkévalóságra rendelt történetének. Része lett a mi ezeréves keresztény történelmünknek is.

Az első krisztusi húsvét óta az evangélium olyan jó hír, amely immár nem a sikeres emberi erőfeszítésnek ígéri az élet teljességét, hanem a megfeszített Názáreti Jézus által megszerzett és kimeríthetetlen irgalom elfogadásához köti az érdemes életet, amely végül is elveszíthetetlen győzelmet terem.

Senki sem vonja kétségbe, hogy csak a jól betöltött emberi hivatás építi a haladó világot. Csak a legjobban elvégzett emberi munka és az érdemesen hordozott küzdelemkereszt szolgálja az emberhez egyre méltóbb életet. Ismerve az ember természetét is, ez a szolgálat mindig közösségi feladat volt és marad. Az ilyen küzdő közösséget pedig csak a szívesen fogadva született, önzetlen feltételek között felnőtt, élethivatását hitelesen betöltő emberek képesek létrehozni és hatékonnyá tenni. Ebben a meggyőződésben élve Jézus Krisztus népe sehol, tehát Magyarországon sem vár csodát. Mestere nyomán nem szolgáltatni akarja magát, hanem testvérei szolgálatára fordítja biztosan lejáró földi életét.

Jubileumot ünneplő hazánknak húsvét fényében meg kell látni, hogy a mindnyájunk által óhajtott szerencsésebb jövő, fennmaradás és boldogulás a népek nagy családjában nem mástól – önmagunktól függ. Ha készek vagyunk a Teremtő szándékait, az emberi sors feladatait, amit mindenki boldogulására állított a Gondviselés, kötelességnek tekinteni, biztosak lehetünk benne, senki nem söpör ki minket a világból. A többi népnek sincs más esélye. Mindez derűlátásra adna okot, ha nem látnánk a világ sok baját és emberi bukását. Az ideális húsvéti fény ellenére isszuk az önzés keserű levét, fogyasztjuk a gyűlölet gyümölcseit, nem tagadhatók le az isten- és embertelenség művei. Mindegyikünkben jelen van és mindegyikünk közös fájdalmaként jelentkezik. Senki nem tudja meg nem történtté tenni az elkövetett aljasságokat, bűnöket, gonoszságokat, sem a magunkét, sem a másét. Perceink visszahozhatatlanul elmúlnak és beszámíttatnak.

Második európai évezrede megteremtésében reménykedő népünk sem felejtheti el mindazt, amit Isten rendjében önmaga, szomszédai és az emberi nagy család ellen vétett. Amit mások elkövettek, azt mi is tettük. Ez még akkor is igaz, ha meg tudjuk magunknak magyarázni.

Megbukott volna régen a keresztény, ha Isten földi népe azzal próbálkozna, hogy meghamisítsa esendő múltját. Ezért, aki fogyatékosságai ellenére mégis érdemesen akar élni, Jézus Krisztushoz nemcsak mint eszményhez, de mint Megváltóhoz is igazodnia kell. Isten ugyanis Fia által a Megváltás titkában megajándékozott minket a mindent helyrehozó újrakezdés lehetőségével. A Megváltás e műve által minden esendő ember és nép, 99 ártatlannál értékesebbé teheti magát, és magasabb rendű, új létre méltóvá az életét. Így Jézus Krisztus húsvéti feltámadása – melynek jelére, az üres sírra a jubileumi év során a Jeruzsálembe látogatók, élükön Péter utódával, óhatatlanul ráirányítják mindenki figyelmét –, le nem rontva a küzdelmes élet kötelességét, az elesettségből mindig felkeltő evangéliumot, az esendő ember baján segítő jó hírt képviseli. Isten ugyanis Jézus Krisztusban vállalva emberi sorsunkat fogantatásától a haláláig tanúsítja, hogy érdemes embernek lenni a földön. Egyben üzeni, hogy Jézus Krisztus, aki isteni mivoltában engedelmes lévén a kereszthalálig, megszerezte minden volt és lehetséges emberi engedetlenségünk kiigazításának kútforrását. Aki merít belőle, még ha csak az élet utolsó percében is teszi, el nem veszíti életét. Így a húsvét ünnepe, mely Krisztus halált legyőző, új életének születésnapja, nem más, mint a mindenki számára küzdő és újrakezdő érdemes élet üdvösséget érlelő állomása. Hogy erre mi, megújulásra vágyó magyarok számíthassunk, hogy ebből nehéz napokban erőt és reményt merítsünk helytálló emberségünkhöz, az új magyar évezredhez, éljünk e húsvét evangéliumából. Soha el ne veszítsük életkedvünket, mely sorsunk derült és borult napjain egyaránt megkívánja munkánkat és kereszthordozásunkat, mint Jézus Krisztustól is várta. Ugyanakkor bukásban, kudarcban mindenkor éljünk az állandó megújulás Krisztusban felkínált, lelki feltámadás ajándékával, a mindent helyrehozó megtörtszívűség emberi kötelességével. Ne halogassunk! Ne felejtsük el, hogy hatmilliárd emberből sokaknak nem lesz még egy húsvétja.

Kár kitalálni eddig még minden időben kudarcra ítélt más megoldást Isten egyetlen és a javunkat mindennél jobban óhajtó, Krisztus meghirdette világrendjénél az emberi boldogulás számára. Igaz, hogy ez a világ még nincsen kész. Ki tudja, hány évezred során épül fel teljessége. Egyéni életünket azonban, húsvéti hitünkre alapozva ma kell a jövőnk szolgálatába állítani.

Mi, magyarok, ezeréves keresztény államiságunk évszázadai során eredményesen szolgáltuk ezt a minden ember, minden nép és az egész világ javát szolgáló keresztény hivatást. Szolgáltuk keresztény hitünk megtartásával, Európát is építő szellemi és fizikai fáradozásunkkal. Szolgáltuk krisztusi lelkülettel viselt keresztjeinkkel, bűnbánatunkkal. A millenniumi húsvét ünnepén halljuk meg a jeruzsálemi üres sírból küldött üzenetet, és maradjunk meg Krisztus népének közösségében. Így bízhatunk benne, hogy az ünnepi misék és istentiszteletek után énekelt nemzeti himnuszunk imája meghallgatásra talál. Isten áldd meg a magyart, jó kedvvel, bőséggel! – itt a földön, amely a mi hazánk, a nagyvilágban és a minden emberfiának rendelt, közeledő örökkévalóságban.

Istentől megáldott, derűlátó és az élet szolgálatára készséges húsvéti megújulást kívánok, mint egy, az emberek, a keresztények, a magyarok közül való szolga, minden kedves olvasónak.

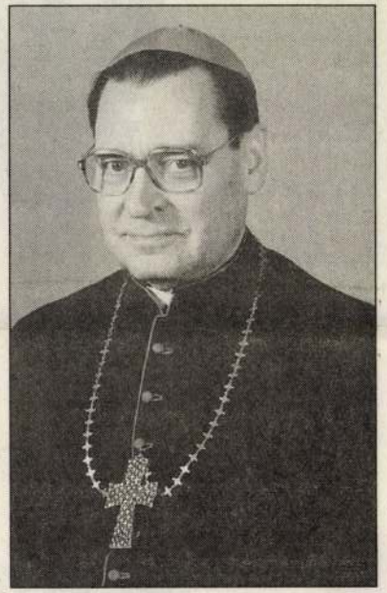

MTI-FOTÓ

A város maga kezd hozzá a romok megmentéséhez

A szent és a profán

Marton László munkái Pápától Tokióig

A Cantata Profana nem találja a helyét

Királyok, hercegek, hajléktalanok, lázadók és szentek, Marton László szobrászművész alkotásai hirdetik Japánban, Tokió legnagyobb művészeti centrumában a magyar millenniumot. A japán kormány meghívására állít ki a művész a messzi szigetországban, köztéri szobrait, például a Duna partján üldögélő Kiskirálylányt fotók szemléltetik, a Magyarok Nagyasszonya, Szent István király, Dózsa György, Kodály Zoltán, József Attila meg a millenniumi szoborállítási tervekbe fölvett, csak éppen a helyét nem lelő Cantata Profana bronzba öntve, kőbe vésve, kisplasztika-változatban vagy eredeti nagyságában utazik Japánba.

A 43 plasztikus műalkotás mellé húsz akvarell is kerül, kevesen tudják – noha a múlt év végén megjelent Marton László-életműalbum gazdag válogatást adott közre vízfestményeiből is –, hogy Marton Lászlónak a piktúrája is nemzetközi elismerést érdemel, nem csak a szobrászművészete.

A Magyar Millenniumi Kormánybiztos Hivatalának fölkérésére készítette el Cantata Profana című munkáját, amelyhez a Szarvassá változott fiúk balladájának kilencedik szakasza adta a témát. Az öt méter magas oszlopra föl is vésik majd e sorokat: „Volt egy öreg apó / Volt néki, volt néki / Kilenc szép szál fia. / Nem nevelte őket / Semmi mesterségre, / Csak erdőket járni, / Csak vadat vadászni. / És addig-addig / Vadászgattak, addig: / Szarvassá változtak / Ott a nagy erdőben." A szabadság gondolatát jeleníti meg e kompozíciójával – mondja Marton László – úgy, ahogyan az őstermészetben megnyilvánul. Az oszlopon a kilenc szarvasalak (mindegyik más-más „egyéniség", az egyik szomorú, a másik vidám, a harmadik mélázó…) akár a fatörzsből a lomb, úgy ágazik szét, terebélyesedik fakoronává. Az eredeti elképzelés szerint Budán, a Szent György téren állt volna a Cantata Profana, aztán „leköltöztették" a Gellért térre, a szovjet obeliszk helyére.

Végleges helye ma sincs, a művész műtermében fél esztendeje döntnökökre vár a mű, amely a keresztény magyar államiság ezredik születésnapján közérthetően és megindítóan érzékelteti azt a szemléletet, amelyet a „kassai polgár", Márai Sándor így fogalmazott jelmondattá: „Mindig Nyugatra menj. És ne feledd soha, hogy Keletről jöttél."

Helye is, avatási időpontja is van Marton László másik millenniumi munkájának:

Szent István lovas szobra gazdára vár

Marton László, a kortalan klasszikus művész

május 4-én leplezik le Pápán a 275 évvel ezelőtt e napon született, európai látókörű, nagyvonalú és bőkezű főpap és földesúr, gróf Esterházy Károly szobrát. A 2,4 méter magas bronzalak azt a cselekvő hitet kívánja kifejezni, amely Esterházy Károlynak a sajátja volt. Az ő irányítására indult európai fejlődésnek az a település, amelyet soha annyi természeti csapás és szerencsétlenség nem ért (évenkénti tűzvész, szárazság, árvíz, sáskajárás, pestis), mint amikor „jó gazdája", az egri püspök, Esterházy Károly munkához látott, várossá rendezve a falusias helységet, kórházat, templomot építtetve, ipart telepítve, majorságokat létesítve, hogy megélhetést biztosítson a lakosságnak. Szobra az általa emelt pápai öregtemplom előtt áll majd, a bazalt talapzat a vidék jellegzetes kőzetéből épül.

A Magyarok Nagyasszonya Japánba utazott

A szent életű pap egyik kezében a Bibliát tartja, másikban a feszületet, így emlékeztet majd minden arra járót, hogy semmiféle hitnek nincsen se súlya, se jelentősége, ha nem az Isten teremtette világért munkálkodik. Az emberi közösségekért legelébb.

A fővárosi rendőrség évek óta először, 1999-ben minden számláját időben kifizette, azaz adósság nélkül kezdte meg az új esztendőt.

Ami a pénzügyeket illeti, 2000-ben is szigorú gazdálkodásra kényszerül a BRFK. Ezért – jelentette ki a főkapitány – az összes korábban elrendelt vényben marad. A parancsnokoknak takarékoskodniuk kell a túlórákkal, a benzinnel és minden mással. Ugyanakkor a BRFK továbbra is jelentős létszámhiánnyal küzd. Négyszáz hivatásos rendőrt és száz közalkalmazottat, köztisztviselőt tudna azonnal foglalkoztatni a testület, ha lennének jelentgezte: minden gyanús esetet kivizsgálnak, s a szabályszegőkkel szemben határozottan fellépnek. Indokolt esetekben az ügyet átadják a rendvédelmi szervek védelmi szolgálatának, illetve feljelentést tesznek az ügyészségi nyomozóhivatalnál.

Fekete Gy. Attila

ép agyát a rosszul
ek. Amikor a posta
ı vette csőrébe Ma-
ı a levelek millióit,
kár rosszul címezni
Az irányítószám
hat, és azt az összes
ljára utolsónak, a
csík mellé, vagy a
ll írni. Akkor a ma-
lág postái közül az
végeztek – jelesre
irányítószámból és
Ma? Hol van már a
zevissza címeznek,
zik az alapvető sza-
rmákat. Mára tehát
k a postai tabellán,

hát a sárga épület-
s gép is lassan el-
után kellene nézni,
, hogy Japán lesz a
jabban sok európai
onló vagy még kor-
inákat. Ilyen levél-
ott túl a Baross té-
ilet barokk boltívű
tt. A talányos levél-
agyar Posta változ-
e, neki is érdeke,
gép vagy a jövőbe-
ies erejével dolgoz-
t azon törik a fejü-
'ehetne megtanítani
t a pontos levélcím-
'nék „beíratni" az
n írástudó polgárát
y iskolába, hogy ta-
yen, gyorsan, pos-
nítás" hamarosan

Békés Attila

ŰSOR

adok (7). Élelem bére
nk vagy nyelünk... (fél 8).
et (7). **Operaház:** Peter
Színház: Ványa bácsi (7).
(fél 9). **Thália Színház Új**
zínház: A szégyentelenek
n jó lenne nem ütni vissza
ndennek (7). **Vígszínház:**
.). **Pesti Színház:** A tavasz

ÉMÁSZ Rt.

Tisztelt Fogyasztónk!

A 71/1999. (XII.20.) GM rendelet 1. számú melléklete alapján 2000. január 1-jétől új villamosenergia-ár lépett hatályba.
Az „A" díjszabásnál (lakossági általános) minden napszaki mérés esetén 19,80 Ft/kWh-t, a különmért mérésnél, „B" díjszabásnál (lakossági vezérelt) 9,20 Ft/kWh-t kell fizetni.
A fenti árak a 12 % áfát nem tartalmazzák.

A fordulónapot – 2000. január 31. – megelőző és az azt követő fogyasztást az Ön egyetértésével szeretnénk meghatározni.

1. **Az Ön fogyasztását – ha másképpen nem rendelkezik – a jogszabálynak megfelelően, időarányosan osztjuk meg.**
2. **Ha az árváltozás miatt valós mérőálláson alapuló elszámolást szeretne, akkor az alábbi lehetőségeket tudjuk felajánlani:**
   a) telefonon diktálhatja be a mérőállást a
   06-80-201-047
   06-80-200-762
   06-80-200-763-as ingyenesen hívható zöld számon,
   vagy a területileg illetékes kirendeltség telefonszámán,
   b) írásban is közölhet mérőállást a január 31-ei állapotnak megfelelően az alábbi melléklet felhasználásával. A kitöltött űrlapot 2000. február 14-ig postai úton juttathatja el az ÉMÁSZ Rt. címére (3525 Miskolc, Dózsa György u. 13.) vagy leadhatja bármelyik ügyfélszolgálatunknál.

A fogyasztási helye szerinti szervezeti egységünk címét a számla bal alsó sarkában találja meg. Kérjük, hogy a fogyasztási hely azonosítóját (fogyasztói számát) ne felejtse el feltüntetni.

ÉMÁSZ Rt.
az Ön áramszolgáltatója

Fogyasztó neve: _____

Fogyasztási hely címe: _____

Fogyasztói szám: ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐

Gyári szám	Mérőállás	Gyári szám	Mérőállás

Leolvasás dátuma: _____ év _____ hó ____ nap

Kijelentem, hogy a fenti adatok a valóságnak megfelelnek:

_____
Aláírás

Kelt: _____, 2000. _____

Egy szobrász festményei

Furcsa album jelent meg *Marton Lászlóról,* az ismert szobrászról, akinek csak Budapesten több mint harminc alkotása található köztereken. Legismertebb a Liszt Ferenc téri Liszt-szobor, a Parlament melletti József Attila-szobor és a város egyik jelképévé vált Kiskirálylány a Duna-korzón. Most akvarellképeit és rajzait adta ki kötetben. Útinapló, sőt élet(úti)napló lehet talán ez a könyv: távoli vidékeken, Kubában, Amerikában, mediterrán partokon (na jó, Dublinban is) készült gyors akvarellek – főleg a tenger igézetében, mondanám: képeslap vagy fénykép helyett –, s köztük a szülőföld, a Balaton-felvidék ecsettel rögzített látványai, valamint aktok tollal, filccel: virágzó, érett és hervadó nők.

Napló ez a könyv azért is, mert szerepelnek benne olyan fényképdokumentumok, amelyek az alkotás egy-egy pillanatát rögzítik (például a művész az állvány tetején a budavári Görgey lovas szobor mintázása közben), valamint olyan nagy találkozások fényképei (pl. *Károly* herceggel – aki vásárolt Martontól –, vagy *Takamado* japán herceggel), amelyek csupán a művész státusát jelzik. Más talán kihagyta volna ezeket, s szikáran a művészi teljesítményre szorítkozott volna. Marton László nem akarta, hogy elfelejtődjenek.

Bár a forgácsok kerültek előtérbe, végül mégsem maradhattak ki a szobrok, az életmű csúcsteljesítményei. Az utolsó lapokon, katalógusszerűen, fekete-fehér képeken megjelennek azok is, lássuk legalább, hogy mihez képest kell megítélnünk, nézegetnünk a könnyű kezű festményeket.

Cs. L.

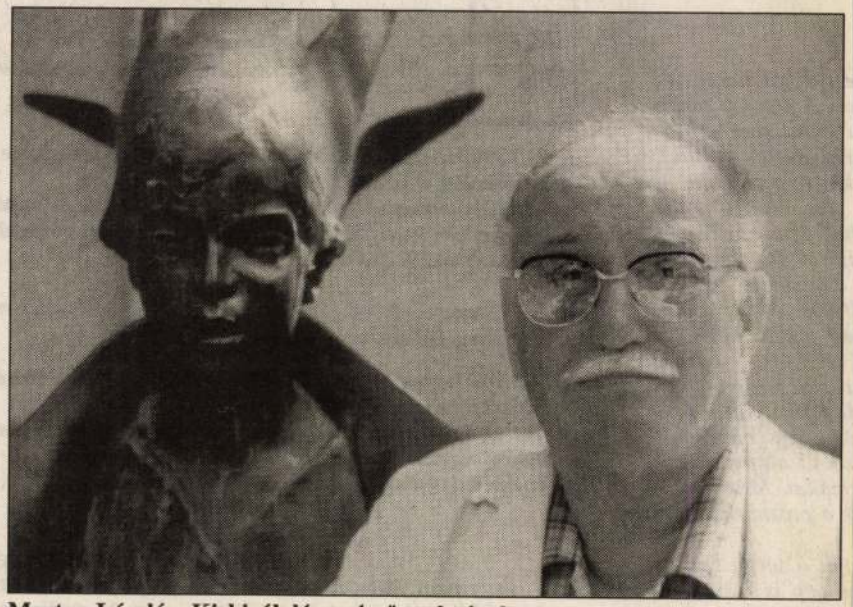

Marton László a Kiskirálylány című szobrával

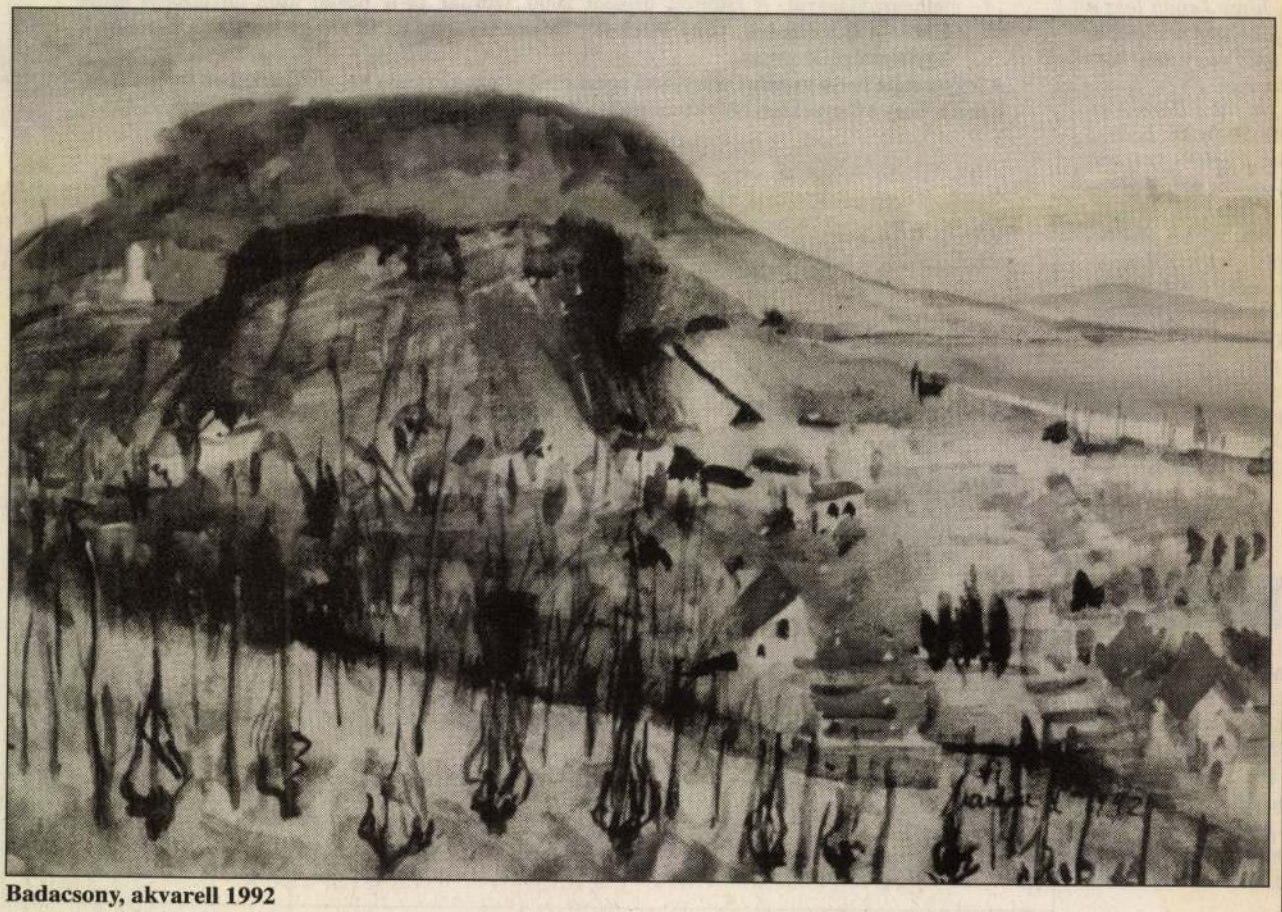

Badacsony, akvarell 1992

Fotóművészeti pályázati eredmények

Megújul a fotográfusok háza

Magyar táncosok – ahogyan Munkácsi Márton megörökítette őket

„Ha nem így történik a támogatás visszavonása, a Nemzeti Kulturális Alap törvényének módosítása után gyakorlatilag kevés történt a kultúra támogatása érdekében" – írja *Bácskai* Vera, *Gyimesi* László, *Harsányi* László, *Jókai* Anna, *Kovács* Péter, *Novák* Ferenc, *Petrovics* Emil, *Pintye* Ferenc, *Schrammel* Imre, *Szabó* István és *Török* András, a *Nemzeti Kulturális Alap* főbizottságának tagjai a pénzügyminiszternek küldött levelében. A kurátorok az ellen tiltakoznak, ahogy a *Pénzügyminisztérium* az államháztartás reformjának részeként az alap költségvetési támogatását csökkenteni kívánja. A minisztérium – a Nemzeti Kulturális Alapnak járulékot fizetők körének bővítésére hivatkozva – 1997-től csökkenteni, majd megszüntetni szándékozik a költségvetési támogatást. Mindez akkor lenne rendjén – hangsúlyozzák a levél fogalmazói –, ha a kulturális járulékból származó többletbevétel meghaladná az elvonás mértékét. Azt azonban az államigazgatás egyetlen szervezete sem tudta megmondani, hogy a járulékalap-bővítés milyen összegű bevételnövekedést eredményez. Ezért a kulturális alap vezetői arra kérik *Medgyessy* Péter pénzügyminisztert, hogy még egyszer fontolja meg a kultúra támogatására szánt költségvetési források csökkentésének mértékét.

A *Mai Manó Műteremházban* szerdán délelőtt megrendezett sajtótájékoztatón a Nemzeti Kulturális Alap fotóművészeti kollégiumának elnöke, *Pilaszanovich* Irén az általuk kiírt pályázatok eredményeiről számolt be. A kilencfős kollégium tavaly húszmillió forintot osztott szét ötvenkét nyertes pályázat között. Idén már ötvenegymillió elosztásáról gondoskodtak. Az egyéni pályázatokon túl jutott pénz fotóalbumok megjelentetésének, csoportos és egyéni kiállítások megvalósításának, művésztelepek, alkotói műhelyek szakmai programjainak támogatására, munkaösztöndíjak és a kortárs fotókultúra feldolgozásának finanszírozására. Az 1996/97. évi André *Kertész* párizsi fotóművészeti alkotói ösztöndíjat *Barta Zsolt* Péter fiatal fotóművész nyerte el.

Kincses Károly, a kollégium tagja, a budapesti Nagymező utcai Mai Manó Műteremház igazgatója elmondotta, hogy lassan megvalósulhat a magyar fotósok régi álma: a múlt század végén Mai Manó fotográfus által épített műteremház újabb két szintjét vehetik birtokukba a fényképészet mai művelői. A harmincas évekig fényképműhelyként működő épületből augusztus végén az autóklub helyiségeit vásárolja meg a Mai Manó Alapítvány. Az épület teljes megszerzését nehezíti, hogy tulajdonjogilag a VI. kerületi, illetve a fővárosi önkormányzaté a Nagymező utca 20. szám alatti épület. A műteremház felújítására az ezredfordulóig mintegy félmilliárd forintra lenne szükség. Az alapítvány vezetői szeptember közepén Fotográfusok a Mai Manó házért címmel árverést szerveznek. *„Nem valószínű, hogy a rekonstrukció összege összegyűlik az árverésen, de mégis fontosnak tartjuk, hogy a mai magyar fényképészek egy-egy tárggyal hozzájáruljanak a műteremház felújításához"* – hangsúlyozta Kincses Károly.

Az alapítvány tájékoztatóján bemutatták a Kincses Károly által szerkesztett *Munkácsi* című fényképalbumot, amely *Munkácsi* Márton munkásságát foglalja össze.

(rosdy)

Budapesten rendezik meg a közép-európai televíziós fesztivált

Szeptember 22. és 26. között Budapesten, a *Stefánia-palotában* rendezik meg a rendszerváltozás óta immár hagyományosnak tekinthető közép-európai kezdeményezés televíziós fesztivált. A fesztivál a közép-európai kezdeményezés országainak hivatalos kulturális eseménye, ezért tehát a közép-európai kezdeményezés tagországainak a nemzeti televíziótársaságai számára nyitott. Korábban, két alkalommal Keszthely adott otthont a régió nemzeti televíziósainak a fesztivál idejére, a harmadik közép-európai televíziós fesztivál színhelye a magyar főváros lesz. A résztvevő televíziós társaságok négy kategóriában (tévéjáték, kulturális dokumentumfilm, szórakoztató műsor, kísérleti produkció) egy-egy műsorral versenyezhetnek. A beküldött műveket előválogató bizottság döntése alapján sorolják a versenybe. A versenyműveket *nemzetközi zsűri* bírálja el, a zsűri tagjai *nem* a közép-európai kezdeményezés tagországainak képviselői. A zsűri egy *nagydíjat* és egy *fesztiváldíjat* ítél oda minden kategóriában. A nagydíj: *Péter* Vladimir kisplasztikája, valamint kétezer USA-dollár. A fesztiváldíjat a zsűri valamilyen különleges művészi teljesítményért ítéli oda. (A fesztiváldíj ezerdolláros pénzjutalommal és kitüntető oklevéllel jár.)

A *Magyar Televíziónak* mint a fesztivál rendezőjének, jogában áll a díjnyertes műveket egy esztendőn belül jogdíjmentesen sugározni. Az MTV a fesztivál ideje alatt a térség televíziós szakértői és médiavezetői számára *A közép-európai térség identitásproblémái a televíziós fikció műfajában* címmel szakmai-elméleti műhelymunkára nyújt lehetőséget.

(l. g.)

Város Tér Kép – hatodszor

Az ország legnagyobb szabadtéri mozija

A művészfilmeket forgalmazó és mozikat üzemeltető *Budapest Film Rt.* hatodik alkalommal szervezi meg a *Város Tér Kép* elnevezésű rendezvényorozatot. Augusztus 10-én és 11-én a budapesti Vörösmarty tér átalakul az ország legnagyobb mozijává, ahol esténként filmvetítés és koncert szórakoztatja a közönséget. Mint azt *Prukner* Pál, a Budapest Film munkatársa kérdésünkre elmondta, a kétmillió forintba kerülő rendezvényt a fővá-

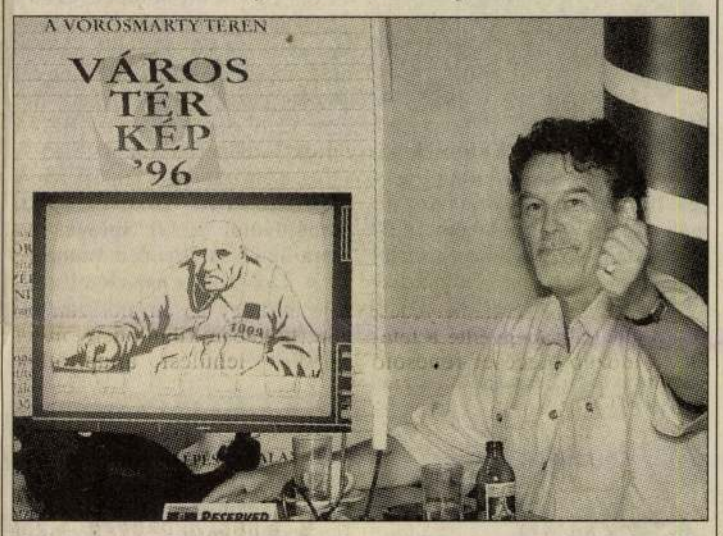

Vasárnap a Vörösmarty téren a magyar animáció előtt tisztelegnek, bemutatják többek között Jankovics Marcell (képünkön) most készülő munkáját is

rosi közgyűlés kulturális bizottsága és a *Nemzeti Kulturális Alap* film- és videó szakkollégiuma mellett szponzorok támogatják. Szombaton a *Berki* Tamással és *Török* Ádámmal kiegészült *Besenyő Blues Band* koncertje után, este fél nyolckor *Iványi* Marcell Arany Pálma-díjas *Szél* című rövidfilmjét és Emir *Kusturica*, Cannes-ban szintén díjazott *Underground* című művét mutatják be. Vasárnap este, a nyolc órakor kezdődő *Pa-dö-dő-koncert* után a magyar animáció előtt tisztelegnek a szervezők: a harmincas évektől napjainkig igyekeznek bemutatni a magyar rajzfilm útját. *Macskássy* Gyula művei, a *Gusztáv-filmek* és a *Rófusz* Ferenc rendezte, *Oscar-díjas A légy* mellett soron kívül bemutatják *Jankovics* Marcell most készülő *Tragédia-feldolgozásának* Falanszter jelenetét. Prukner Pál hozzátette: a bemutatott filmek kivétel nélkül sokszor díjazott, fesztiválnyertes alkotások, de ebben az összeállításban először kerülnek a nagyközönség elé.

(a. b.)

Naponta más vidék

A Kárpát-medencei napok rendezvényei

A *Régiók találkozása* című, a határon túli magyarok részvételével szervezett második kulturális seregszemlét Budapesten rendezik meg augusztus 16. és 20. között. A *Magyar Kultúra Alapítvány* és a *Magyarok Világszövetsége* közös rendezvényének programjáról tartottak tájékoztatót szerdán délelőtt az MKA budavári székházában.

Koncz Gábor, az alapítvány igazgatója elmondta, a seregszemle célja a magyar–magyar párbeszéd erősítése. Az alapítvány önfenntartó gazdálkodó testület, a határon túli magyarság találkozóira, egyes sajtóorgánumainak a támogatására, épületük fenn- és karbantartására maguk teremtik elő a pénzt.

A *Kárpát-medencei napokat* a Magyarok Világszövetségének székházában rendezik. Naponta különböző régiók mutatkoznak be, augusztus 20-án pedig közös gálaesttel fejeződik be a találkozó, amelyre négyszázötven-ötszáz határon túli vendéget várnak. Az első napon nyílnak meg a fotó-, helytörténeti és népművészeti kiállítások a Semmelweis utcában. Az irodalmi kávéház identitás klubjában könyv- és filmbemutatók mellett a határon túli magyar sajtó és könyvkiadás helyzetéről, a megmaradás esélyeiről, az irodalom és az író szerepéről lesz szó. Augusztus 17-én Felvidék és Kárpátalja, 18-án Muravidék és Szlavónia, 19-én Erdély és a Vajdaság, az utolsó napon pedig Magyarország lesz a házigazda.

A tájékoztatón a különböző régiók képviselői számoltak be arról, milyen programokkal érkeznek a kulturális seregszemlére. *Csörgits* József, a *Horvátországi Magyarok Szövetségének* képviselője szerénynek nevezte bemutatkozásukat, mivel mai helyzetüket meghatározzák az elmúlt évek eseményei. Kiállítási anyagot Harasztiból hoztak, s az irodalmi kávéházban többek között bemutatják *Sikoly* című, háborús versekből összeállított antológiájukat. *Göncz* László a Muravidék képviseletében méltatta azt a gondolatot, hogy a legkisebb régió is meghívást kapott a találkozóra. Ők a hetési népviseletet, néptáncukat, népzenéjüket hozzák a bamutatkozáshoz. *Laskay* Sándor, az *Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület* vezetője inkább a bőség zavaráról panaszkodott. Nehéz volt kiválasztaniuk, hogy a gazdag és színes erdélyi tájegységek közül melyiket hozzák most. Végül Kalotaszeg bemutatása mellett határoztak. *Mézes* Rudolf, a Csemadok munkatársa elmondta, a Felvidék, a történelmi magyarság északi széle, kilenc település több mint tíz együttesével képviselteti magát. A találkozóra érkeznek politikusok, közéleti személyiségek is a felvidéki magyarság tagjai közül.

Szöllőssy Vágó László beszámolt arról, hogy a Vajdaságból táncosok, énekesek, vers- és prózamondók, képzőművészek érkeznek Budapestre. A délutáni kerekasztal-beszélgetés fő témájaként az egyház és a nemzettudat megtartó erejéről, szerepéről kívánnak eszmét cserélni. Végezetül *Vári Fábián* László a kárpátaljai magyarság képviseletében elmondta: elsősorban népköltészetüket, s ma már alig fellelhető népviseletüket hozzák el a találkozóra. Elmondta, most már tudják, nem csak a vereckei emlékművet nem tudják megépíteni, de betiltották azt az ökumenikus istentiszteletet is, amelyet a honfoglalás tiszteletére kívántak megtartani. A hatóságok közölték a szervezőkkel, minden odavezető utat lezárnak.

(h. k.)

Elkészült Koltay Gábor filmje

Befejeződött a *Honfoglalás* című játékfilm forgatása. Az utómunkálatokat augusztusban és szeptemberben végzik. A mozibemutató a tervek szerint december elején egyidejűleg lesz Budapesten és Rómában. A stáb két hónapon keresztül készítette a felvételeket az ország különböző pontjain. Az Árpád vezér szerepét alakító világhírű olasz színész, Franco *Nero* öt hétig forgatott Magyarországon.

A HÉT FILMJE

A szikla

A TÖRTÉNET KEZDETE abba a nem is oly régmúltba nyúlik vissza, amikor még a művelt Nyugaton is lábbal tiporták a demokráciát és az emberi jogokat. Ez pedig – könnyű kitalálni – a Hoover-korszak volt, az FBI rettegett főnöke regnálásának időszaka. Aki – többek között – arra vetemedett, hogy Hollywoodon is számon kérje a szovjet rendszer iránt tanúsított rokonszenvet. Az álomgyár pedig nem felejt. Olyan negatív képet alakított ki erről a nagy formátumú személyiségről, hogy elég a nevét kiejteni a filmben, és máris tudjuk, a gonosz továbbra is munkál világunkban.

Francis Xavier Hummel (Ed *Harris*) tábornok, a vietnami háború amerikai veteránja úgy gondolja, hogy a kormányzat nem tesz eleget annak az elemi kötelességének, hogy kárpótolja a nyílt és titkos háborúkban elesett katonák hozzátartozóit, nem ápolja a hősök emlékét. Beadványai süket fülekre találnak. Végső elkeseredésében kirabol egy fegyverraktárt, megkaparintja a legmodernebb vegyi rakétákat, megszállja kommandósaival az Alcatraz börtönt. A már műemlékké nyilvánított híres-hírhedt fegyház látogatóit túszul ejti, és azzal fenyegeti a kormányzatot, hogy – ha nem teljesítik követeléseit – kilövi a rakétákat San Francisco városára. Vajon ki tudja megállítani az egyszerre őrült és egyszerre becsületes tábornokot? Senki más, mint a modern Monte Christo, John Patrick Mason.

A SEAN CONNERY által alakított egykori brit titkos ügynököt harminc évvel ezelőtt – Hoover utasítására – tárgyalás nélkül – az Alcatrazba zárták. Olyan titok birtokába jutott ugyanis, mely alapjaiban rengette volna meg a Fehér Házat. És ő volt az egyetlen, akinek sikerült megszöknie a világ legjobban őrzött, legbiztonságosabb börtönéből. Ő tehát azt is tudja, hogyan lehet visszajutni a titkos alagutakon keresztül a terroristák által megszállt fegyházba. Rehabilitálása fejében vállalja, hogy ártalmatlanná teszi Hummel tábornokot és csapatát. Csatlakozik hozzá a FBI vegyi szakértője, a frissiben *Oscar-díjat* nyert Nicolas *Cage*. Az *egy profi és egy amatőr* felállás meghozza gyümölcsét, San Francisco megmenekül, sőt, arra is fény derül, miért ült évtizedeken át magánzárkában John Patrick Masón.

AZ AKCIÓFILM műfajában szinte reménytelen vállalkozás eredetit kitalálni. Nem is vethetjük a rendező, Michael *Bay* szemére, hogy A szikla legjobb jeleneteit *Spielberg Indiana Jones-trilógiájából* másolta, hiszen szemérmetlenség helyett akár posztmodern gesztusról is beszélhetnénk. De azt már sokadszor felhánytorgathatjuk, hogy egyetlen ötlet nem képes kétórányi időt kitölteni. Az alkotók beleszerettek az Alcatrazba. De mivel a legendás börtönt időközben műemlékké nyilvánították, robbantgatni, lövöldözni az eredeti helyszínen nem lehetett. Ezért egy nehezen érthető dramaturgiai csavarral a történet nagy részét kivitték San Francisco utcáira. Logikátlan, de látványos autósüldözést látunk a híres-neves emelkedőkön. S ha már a fegyház nem repülhetett a levegőbe, megteszi azt a város másik turisztikai látványossága, az egykocsis villamos. Ha eltekintünk attól, hogy a cselekmény szempontjából nem oszt, nem szoroz a dekoratív látvány, még meg is dicsérhetjük John *Schwartzman* operatőrt.

Szabolcs Imre

NAPLÓ

KODÁLY ZOLTÁN Háry János című daljátékát mutatta be szerdán este a Gyulai Várszínház. Az előadást Novák Ferenc Kossuth-díjas koreográfus rendezte, Háryként Bubik Istvánt láthatta a közönség, a további főbb szerepekben pedig Rémi Tünde, Balogh Márton, Bitskey Tibor, Moldován Stefánia és Gantner István lépett színre. A díszletet Székely László, a jelmezeket pedig Imrik Zsuzsa tervezte.

JÓTÉKONYSÁGI HANGVERSENYT tartanak ma Budapesten a Hadtörténeti Múzeumban. A koncert bevételével A huszárság története című festmény restaurálásának befejezését támogatják. Az érdeklődők Tálas Ernő, a Stockholmi Királyi Opera tenorénekesének tolmácsolásában Bartók- és Kodály-műveket, valamint svéd, illetőleg olasz kompozíciókat hallhatnak. Zongorán közreműködik Legány Dénes.

DESPERADO-LATIN FESZTIVÁLT rendez Budapesten a Vörösmarty téren az InterCom, a Juventus Rádió és a Sony Music augusztus 9-én délután öt és este tíz óra között. A műsorban dél-amerikai és mexikói együttesek lépnek fel, a Latin Combo, a Caribeat Latin Show Band, a programot latin ritmusú táncbemutatók gazdagítják.

BORSOS MIKLÓS szobrászművész Győrött látható életmű-válogatása a város tulajdonába kerül, így végrendelkezett az alkotó özvegye, a Borsos-életmű jelenlegi tulajdonosa. Az állandó kiállítás anyaga – amely a Káptalandomb kiemelkedő turisztikai látványossága – jelenleg letétként szerepel Győrött, a szobrok, kisplasztikák, grafikák sorsa a végrendelet nyilvánosságra kerüléséig függőben volt.

A KAZAH KULTÚRA NAPJÁT rendezik meg augusztus 16-án Karcagon az V. nagykunsági kulturális napok rendezvényének nyitányaként. A szervezők szeretnék minél részletesebben bemutatni a Közép-Ázsiában élő nép történelmét, művészetét és mindennapi életét. Előadások hangzanak el Közép-Ázsia geopolitikai és geokulturális rendszereiről, valamint a kazah irodalomról.

KIADÁSRA VÁR a Békéscsabán élő Banner Zoltán Erdélyi magyar művészet című trilógiájának a harmadik része, melynek a tervezett címe Ez is élet volt, s amely az e századi erdélyi művészek memoárjaiból ad válogatást. Budapesten e napokban jelent meg az Erdélyi magyar művészettörténeti hármaskönyv második része.

AZ AMERIKAI FILMAKADÉMIA 70 országnak küldte szét a felhívást, hogy nevezzék idei legjobb filmjüket a Legjobb külföldi film Oscar-díjáért folyó versenybe. A nevezési lapokat november 1-jéig kell visszaküldeni az amerikai filmakadémiára. Az a – nem angol nyelven, hanem a gyártó ország nyelvén beszélő – külföldi film nevezhető ebbe a versenybe, amelynek kereskedelmi vetítése 1995. november 1. és 1996. október 31. között lezajlik a nevezést kiállító országban.

TELEVÍZIÓ

Hegyi Barbara (Tv 1, 20.25)

TV 1

5.40 Gazdatévé 6.00–9.00 Nap-kelte 9.00 Tízórai 9.10 Skippy kalandjai 9.35 Tízórai – Benne: 9.50 Játék 10.00 Sólyomszem. Kultúrszelet 10.40 Játék 10.50 Hírek, információk, meteorológia 11.05 Marienhof 12.00 Déli harangszó. Hírek 12.05 Üzlet délidőben 12.25 Welcome to Hungary 12.55 Telepakk 15.00 Hírek 15.10 Segítség! 15.2016.00 Szünidőre – Benne: 15.20 Pow Wow 15.25 Formatervezett élővilág 16.00 Hírek 16.05 Azok a csodálatos állatok 16.30 Vera és Babs 17.00–17.30 Kapcsolj be! Vitéz László vándorútján 17.30 Mesterségem címere 17.55 Beszámoló a magyar reformátusok III. világtalálkozójáról 18.15 Üzlet 18.30 Brooklyn-híd 18.55 Gyereksarok – Benne: Tudod-e? Dorotka 19.20 Játék határok nélkül '96 19.30 Híradó 20.01 Telesport 20.15 MC – Magyarok Cselekedetei 20.25 Kisváros 21.05 A tökéletes tanú, am. film 22.45 Felkínálom 23.35 Teledzsesszpódium 0.10 Híradó 3. 0.20 BBC-híradó

TV 2

16.05 Mezőhéki fáklyaláng 17.00 Családorvos 17.30 TOP–40 18.00–19.00 A körzeti stúdiók műsora – Benne: 18.00 Körzeti híradók 18.15 Körzeti magazinok 19.05 MacGyver 19.55 Nekem ne lenne hazám? 20.10 Körző 21.00 Híradó 21.10 Környezetünk hírei 21.45 Múzsa 22.00 Objektív 22.30 Reflex 22.35 Lapzárta 22.40 Aline, kanad.-belga film 0.05 MC – Magyarok Cselekedetei

DUNA TV

8.00–12.00 Képes krónika 12.00 Déli harangszó. Lapozó 12.20 Régiók 13.00 Esti kérdés 13.15 Tájak, fortélyok, asszonyok 13.35 Kettesben, magy. film 14.45 Egyszerű emberek 15.45 Búcsú a szászoktól 16.15 Európai művészeti iskola 17.05 Lóra fel! 17.25 mese: Csodakörhinta; Bob és Bobek 18.00 Híradó 18.15 Lángoló mezők, ausztr. filmsor. 20.05 Váltó 20.45 Esti kérdés 21.00 Híradó 21.20 Sportpercek 21.30 Színházi élet 22.00 Úrvacsora, svéd film 23.20 Vers. Hírújság

MULTICHOICE

8.00 Naptár, dráma 9.30 A nagy szlemm II., akcióvígjáték 11.00 Mario és a varázsló, dráma 13.00 Botcsinálta feleség, dráma 14.30 Harc a dicsőségért 2., western 16.15 Füstbement remények, dráma 17.45 Visszapillantó 18.15 Magához tért, thriller 20.00 Vétkes mazsolák, vígjáték 21.30 Omen 4.: Az ébredés, horror 23.10 Vészjelzés, horror

NAP TV

Nap-nyugta: 17.02 Budapest Today – angol nyelvű hírmagazin 17.15 Hogy volt... Olimpiai visszatekintő 18.45 Magánúton – privatizációs sorozat 19.00 Hírek 19.15 Ezt mondja meg!
Nap-kelte: Napvilág – Fiatal munkanélküliek támogatásáról – Jelcin beiktatása, vendégünk: Kun Miklós történész – Működőképessége határán a rendőrség? – Aczél Endre szokásos külpolitikai jegyzete – Földes György az MSZP készülő politikai cselekvési tervéről – Női magazin

SZÍV TV

0.00, 4.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30 Szív Tv képes magazin 0.30, 10.00, 12.00, 13.00, 19.30, 23.30 Kereskedelmi show 9.00 Príma torna hölgyeknek 10.00 Egészségmagazin – aktuális 12.30 Family Album 15.00 Kockáztató 16.30 Koncert: Kelly Family 17.00 Torna 17.30 Kojak 18.30 Pufók kalandjai 19.00 Hétpróbás 20.00 Amatőr természetbúvár 20.30 Mozdulj! 21.00 Törvényszegő rendőrök 23.00 Zsaruszív

A 3

Kb. 1.35 Music Box 6.00–9.00 „Vekker" 9.00 Music Box 12.00 A3 négy keréken 12.30 Rocktükör 13.00 Sex-pír 13.30 Pokoli paradicsom 14.00 Parti sétány Ausztria 14.30 Játszd újra... 15.00 A hölgy egy kissé bogaras, magy. filmvígj. 16.30 Music Box Top–10 17.00 Nap Tv 19.30 Parti sétány Ausztrália 20.00 Szépség és a szörnyeteg 21.00 Benny Hill 21.30 Pokoli paradicsom 22.00 Elmeállapot, am. horrorfilm 23.30 Ooh La La 24.00 A 3. vonal

TV 3

16.15 Palánta 16.45 Life 101 18.30 Havi fix 18.50 Tányéron a világ, am. filmsor. 19.20 A Tekeregér család világ körüli tekergései 19.50 Mr. Rozsda 20.25 Negyedóra gazdaság 20.45 Háromszög – híradó 21.00 Meghívó a halálba, am. film 22.45 Aviator 23.20 Negyedóra

BUDAPEST TV

19.00 Műsorismertetés 19.02 Tippelje meg! Telefonos játék. Jelentkezni lehet 0–24 óráig a 06-90-300-400-as telefon üzenetrögzítőjén 19.30 Vendégek a kábeltelevíziók; válogatás a fővárosi kábeltelevíziók programjaiból – 19.30 Szivárvány, sztármagazin, a Tv 20 műsora – 20.00 ZTV-kaleidoszkóp 23.00 Műsorzárás

HBO

16.30 Taz-mánia 17.00 Alf 17.30 Csak semmi érzelem, am, vígj. 19.00 Falcon Crest 19.50 Sztracsatella 21.30 Halálos barátság, am. lélektani krimi 23.10 Nemesis, am. sci-fi 0.45 Playboy

VOX

7.25 Jó idők, rossz idők 8.00 Földre szállt angyal 9.00 Starsky és Hutch 10.00 Matt Houston 11.00 Egy Colt minden esetre 12.00 A négyöklű trió 13.00 Matt Houston 14.00 Jó idők, rossz idők 15.00 Földre szállt angyal 16.00 Starsky és Hutch 17.00 Egy Colt minden esetre 18.15 Egzakt – Riportmagazin 18.45 A világ nemzeti parkjai 19.15 A négyöklű trió 20.15 Családi összejövetel 22.00 Spiegel tv-extra 22.35 A Die Zeit tv-magazinja 23.05 Igazi szerelem (volt) 0.10 Kiez – Egy selyemfiú tündöklése és bukása 2.05 A zsaruk vasárnapja

EUROSPORT

8.30 IAAF 8. Nemzetközi Premit Torna 10.00 Triatlon-Eb 11.00 Motorsportmagazin 12.30 Eurofun sportmagazin 13.00 Forma–1 GP-magazin 13.30 Motorkerékpáros GP-magazin 14.00 Olimpiai játékok 16.00 Offroad magazin 17.00 Trial Masters 18.00 Kamionverseny 19.00 Tenisz – ATP-torna 23.00 Kamionverseny 24.00 Vitorlázók magazinja 1.00 Forma–1 GP-magazin 1.30 Műsorzárás

RÁDIÓ

Balogh Erika (Petőfi, 21.03)

KOSSUTH

4.30 Reggeli krónika 8.10 Műsorszemle 8.25 Mindennapi tudomány 8.35 Paragrafus 8.45 Gyorsfénykép a kultúráról 9.00 Hírek. Időjárás 9.05 Napközben 11.00 Hírek. Időjárás 11.05 Az Úr igéje 11.35 Sinistra körzet 12.00 Déli krónika 12.30 Ki nyer ma? 12.40 Törvénykönyv 12.50 Külpolitikai figyelő 13.00 Hírek. Időjárás 13.05 Vendég a háznál 13.20 Halmos László egyházi kórusműveiből 13.30 Tanúim lesztek! 14.00 Hírek. Időjárás 14.05 Klasszikusok mindenkinek 14.35 Irodalmi figyelő 15.00 Hírek. Időjárás 15.05 Beszéljük meg! 15.55 Cégér (x) 16.00 Délutáni krónika 16.10 Mindennapi gazdaság 16.20 Hasznos tudnivalók 16.25 Muzsikáló nagyvilág 17.00 Hírek. Időjárás. Útközben 17.05 „Magyarországról jövök..." 18.00 Esti krónika 18.30 Ráadás 19.00 Hírek. Időjárás 19.05 Sportvilág 19.25 Műsorismertetés 19.30 Jó éjszakát, gyerekek! 19.40 Erdélyi íróportrék 20.00 Hírek. Időjárás 20.05 Hagyományápolók 20.30 Határok nélkül 21.00 Hírek. Időjárás 21.05 A Crowded House együttes felvételeiből 21.25 Kossuth-klub 22.00 Késő esti krónika 22.30 Törvénykönyv, Paragrafus 23.00 Hírek. Időjárás. Kenó 23.05 Hallgassuk együtt! 24.00 Hírek. Időjárás 0.10 Himnusz

PETŐFI

4.30 Hírek. Időjárás 4.33 Hajnali dallamok 6.00 Hírek. Időjárás 6.03 Reggeli csúcs 7.45 Sportreggel 8.00 Petőfi délelőtt 12.00 Muzeális nótafelvételeinkből 13.00 Hírek. Időjárás 13.03 Manapság... 18.08 Állomáskereső 13.15 Egy arc 13.45 Időjárás- és vízállásjelentés – Kettőtől ötig 14.00 Rádiókabaré 17.00 Hírek. Időjárás 17.03 Petőfi délután 18.54 Gordiusz plusz 19.00 Hírek. Időjárás 19.03 Kölyökóra 20.00 Sport 21.00 Hírek. Időjárás 21.03 A Magyar Rádió Karinthy Színpada 22.00 Körös-körül zene 22.20 Dzsesszlista 23.00 Hírek. Időjárás 23.03 Sprothíradó 23.10 Korzó – Éjszaka

BARTÓK

11.12 Klasszikus kamarazene 12.00 Hírek. Időjárás 12.05 Hangverseny délidőben 13.29 VII. Miskolci Kamarakórus Fesztivál, 1996. 14.00 Hírek. Időjárás 14.05 A vezérbika emlékiratai 14.57 Rienzi 16.00 Hírek. Időjárás 16.05 Zenekari muzsika 17.45 18.00 Hírek. Időjárás 18.05 Rádiós estek Óbudán – Falvay Attila hegedül, Vukán György zongorázik19.20 Dvorák: Karnevál – nyitány 19.30 Delibes: Lakmé 22.10 Hírek. Időjárás 22.15 Napjaink zenéje – hangverseny koreai zeneszerzők műveiből 23.30 Párbeszéd – arról, hogy van-e út az Édenkert felé 24.00 Hírek. Időjárás. Szózat

RÁDIÓ BRIDGE

8.00–8.15 Central Europe Today – angol nyelvű hírek 9.00–10.00 Forintos percek (gazdasági magazin) 10.07–10.50 Jogi-jógi – szakértő: dr. Dávid Gyula 10.50, 14.45 és 18.45 Apró. Az Expressz és a Rádió Bridge közös hirdetési műsora 20.00–21.00 Rock on the Radio... kívánságműsor Dittmann Andrással 22.00–24.00 Halló, újra itt vagyok! Szilágyi János műsora

MEGHALLGATJUK ÖNT, HALLGASSON MEG MINKET!

A Szocio Műhely műsorában ma, a Petőfi rádióban

PETŐFI-DÉLUTÁN 17 ÓRA 03 PERC ÉS 18 ÓRA 54 PERC KÖZÖTT

A fővárosban 1930-ban épült a villamos vezetékek nagy része. Az elavult áramszolgáltatásról és a díjfizetők érdekeiről esik szó a műsor első részében – Bébitestőrség. Gyermekek részére őrző-védő kft. alakult – Otthonmentő akció néven egyetemisták és főiskolások megvásárolhatják saját albérletüket. – A műsor készítői, Királyhegyi Zsuzsa és Szilágyi Árpád várják a hallgatók véleményét, kérdéseit, észrevételeit a Szocio Műhely éjjelnappal hívható üzenetrögzítőjén: 138-7973. Elektronikus levél is küldhető.

Bárdos Lajos-emlékmű Balatonmáriafürdőn

A tíz éve elhunyt Bárdos Lajos Kossuth-díjas zeneszerzőnek, a magyar kórusmozgalom meghatározó személyiségének – aki 64 nyáron át volt üdülőtulajdonos Balatonmáriafürdőn – emlékművet állít a település.

A fertőrákosi mészkőből készült emlékmű bronz domborművét Marton László Munkácsy-díjas szobrászművész készítette. Avatóbeszédet Lukin László, a Bárdos Lajos Társaság főtitkára mond. Közreműködik és hangversenyt ad: a Bárdos Lajos Énekegyesület vegyes kórusa, Nagymegyer (Szlovákia), a balatonfenyvesi női kar és a balatonkeresztúri Bárdos Lajos női kar.

Az emlékműavatás időpontja: augusztus 19., hétfő, 18 óra, helye: Balatonmáriafürdő, Rákóczi utca 62., a római katolikus kápolna kertje.

SZÍNHÁZ

Tchibo Színház: New York, New York (este 9) – ***Vidám Színpad:*** Hajnalban, délben, este (7) – ***Budai Parkszínpad:*** Pa Dö Dő-koncert (8, esőnap: 11-én) – ***Hilton Szálló dominikánus udvar:*** A Budapesti fúvósegyüttes koncertje (fél 9, esőnap: 11-én)

– **A Zászlómúzeum** (Budapest, VIII., Szigony u. 39.) várja a látogatókat állandó kiállítására: A világ zászlói, címerei, jelképei (Balogh-gyűjtemény). Nyitva: kedd, szerda, csütörtök 12–17 óráig, vasárnap 11–17 óráig.

Bőrfestmények és olimpiai karikák

Az alkotóhármas új értékei

(Munkatársunktól)

Alkotótársak és barátok. Amint *Hernádi* Gyula és *Jancsó* Miklós neve együtt látható világhírű filmek főcímén, ugyanígy a legtöbbször együtt jelennek meg művészeti eseményeken is. Így történt ez *Csuta* György, *Várkonyi* János festőművész és *Zajácz* Tamás bőrműves iparművész kiállításának megnyitóján a százéves Nemzeti Szállodában.

Ők hárman, hasonlóan Hernádihoz és Jancsóhoz, közösen alkotnak. Mindezt szemléltetően és kézzel tapinthatóan érzékeltették műveik, a bőrre festett képek sorozata. Izgalmas felületet választottak. A bőr alapformáját, színét, gyűrődését, természetességét és kiszámíthatatlanságát tehetségesen illesztik össze a téma kiválasztásával. A Csuta–Várkonyi–Zajácz alkotóhármas ezzel egy középkori művészeti gyakorlatot varázsolt újjá. Kiállításukon tehát összeölelkezik a letűnt századok festészeti technikája és a közeledő kétezres esztendők igényessége.

Jancsó Miklós megnyitójában is a művészet időtlenségéről beszélt és arról, hogy új értéket hoz létre a Csuta–Várkonyi–Zajácz alkotóhármas. Hernádi Gyula, aki szerencsésen, fokozatosan felépült a sajnálatos balesete után, csatlakozva világhírű barátjához, ugyancsak hangsúlyozta a művészi alkotások létrejöttének fontosságát minden korban.

Az olimpiai hangulat légköre is szétáradt a Nemzeti Szállodában, ahol *Kormány* Balázs igazgató bekonferálta egy olyan női ruha modelljének a bemutatását, amely változtatja színét, mintázatát. A modellen előbb a piros-fehér-zöld nemzeti színek, majd az olimpiai öt karikát jelképező sárga, a fekete, a zöld, a piros és a kék volt látható.

Phare

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

A **Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztérium Phare Irodája** A Phare Program keretében a **HU9407-03-04 sz. Talajvízszint-észlelô Hálózat Korszerüsítése** c. projekt részére felhívást tesz közzé az alábbi berendezések és felszerelések szállítására 3 csoportban

1.Csop.	- hordozható fúróberendezés	1 db
	- hordozható búvárszivattyú	1 db
2.Csop.	- hordozható vízminőségmérő berendezés	1 db
	- hordozható víz-analizáló berendezés	1 db
3.Csop.	- hordozható lap-top PC	1 db
	- telített zónában alkalmazható mintavevõ felszerelés	1 db
	- telítetlen zónában alkalmazható mintavevõ felszerelés	1db

A pályázatok átvehetôk (ingyenesen) **Dr.Kóti László** fôosztályvezetônél a KHVM Phare Irodán, H-1077 Budapest, Dob u. 75/81, 436 szoba.

A pályázat beadási határideje **1996 szeptember 16, hétfô 14:00 óra** Dr.Kóti László fôosztályvezetônél a KHVM Phare Irodán, H-1077 Budapest, Dob u. 75/81, 436 szoba.

A nyilvános pályázatnyitás **1996 szeptember 19-én csütörtökön 10:00 órakor** a KHVM épületében, H-1077 Budapest, Dob u. 75/81

CALL FOR TENDER

The **Phare Office** of the Ministry of Transport, Communications and Water Management of Republic of Hungary invites to tender for the provision of instruments for the Project **HU9407-03-04 Modernisation of Ground-Water Monitoring System** in three lots

Lot 1	- Portable drilling equipment	1 pc
	- Portable submersible pump	1 pc
Lot 2	- Portable Water quality measuring system	1 pc
	- Portable Water analysis system	1 pc
Lot 3	- Portable lap-top PC	1 pc
	- Sampling device for saturated zone	1 set
	- Sampling device for unsaturated zone	1 set

Tender Document may be obtained (free of cost) from: **Dr.László Kóti** Programme Authorising Officer, Phare Office, Ministry of Transport , Communications and Water Management, H-1077 Budapest, Dob u. 75/81, Room No. 436.

Tender shall be submitted at latest **Monday the 16th September 1996 at 14:00 hrs** (fourteen o'clock) local time for the Attention of **Dr.László Kóti** Programme Authorising Officer, Phare Office, Ministry of Transport , Communications and Water Management, H-1077 Budapest, Dob u. 75/81, Room No. 436.

Tenders will be opened in public session on **Thursday the 19th September 1996 at 10:00 hours** (ten o'clock) local time at the Ministry of Transport , Communications and Water Management, H-1077 Budapest, Dob u. 75/81.

Tájékoztatás/Info. by: Mr.Huba **Nemeshanyi** +36 1 461 3452 / dr.György **Kerekes** +36 1 461 3408

Harcok a tűzszüneti megállapodás ellenére

Az orosz csapatok Groznij ostromára készülnek

(Folytatás az 1. oldalról)

Pulikovszkij tábornok minden tiltakozás ellenére megerősítette kedden este, hogy a szövetségi csapatok *minden rendelkezésükre álló erőt és eszközt bevetnek* a készülő offenzívában, ám addig is biztosítják a lakosság távozását. Megfigyelők rámutatnak, a lakosság evakuálására vonatkozó parancsot néhány órával azután adták ki, hogy *Jelcin* elnök a csecsen offenzíva kezdete előtti grozniji állapot helyreállítását követelte megbízottjától, Alekszandr *Lebegytől*. A tábornok által vezetett Nemzetbiztonsági Tanács közleménye ezzel kapcsolatban megjegyzi, hogy ez ma lényegében nagyszabású harci cselekményeket jelent további tartalékok bevonásával, a légierő és a tüzérség bevetésével, és természetszerűleg további súlyos veszteségekkel kell számolni. Lebegy nyilatkozatában továbbra is a válság békés megoldása mellett állt ki.

Pulikovszkij – akinek helyét szabadságát befejezve ismét átveszi Vjacseszlav *Tyihomirov* tábornok – ultimátuma ellen mind Groznijban, mind Moszkvában sokan tiltakoznak. A szeparatisták katonai vezetője, Aszlan *Maszhadov* szerint Lebegynek meg kell akadályoznia, hogy az orosz erőszakot alkalmazzanak Groznij visszafoglalásakor, s latba kell vetnie minden befolyását a kilátásba helyezett őrültség megakadályozása érdekében. Szerinte a groznijiak nyugodtan reagáltak az ultimátumra, a *Reuter* jelentése ellenben arról számol be, hogy a békés polgárok ezrei menekülnek a fővárosból, amelyet már lőnek is az orosz egységek. Tiltakozott az ultimátum ellen az oroszbarát csecsenföldi elnök, Doku *Zavgajev* is, mondván, hogy a tábornok követelése irreális és teljesíthetetlen. A főváros 300 ezres lakosságát két nap alatt nem lehet evakuálni. Szergej *Kovaljov* az ismert emberi jogi aktivista az *Interfaxnak* nyilatkozva kijelentette, hogy a kiéleződött válság Jelcin azonnali közbelépését kívánja. Pulikovszkij szavait kommentálva a jogvédő hangsúlyozta, hogy a partizánháborút csak a felperzselt föld taktikájával lehet megnyerni. Nyílt levélben fordult kedden Jelcinhez Pulikovszkij leváltását követelve az Oroszország Demokratikus Választás nevű párt is. Emlékeztettek arra, hogy Jelcin öt évvel ezelőtt éppen a Szovjetunió megőrzésének erőszakos módszerei ellen szállt síkra.

A tűzszünettel kapcsolatban egyébként nem csak a harctéri jelentések ellentmondásosak. Az orosz haderő és a csecsen vezetés képviselői ugyanis nem jutottak megállapodásra annak technikai részleteit illetően sem. A szeparatisták szerint elsősorban azért, mert az oroszok az utolsó pillanatban úgy döntöttek: ragaszkodnak ahhoz, hogy a mintegy három és fél ezer csecsen harcos kivonuljon Groznijból.

Eközben látszólag elsimult a Lebegy és *Kulikov* belügyminiszter közötti feszültség is. Jelcin elnök a különleges jogkörökkel felruházott tábornok követelésére sem fogadta el minisztere lemondását, s a tábornok is visszakozott. Vasárnap ugyanakkor Lebegyet a moszkvai és nazranyi békemegállapodással összhangban egy időben a grozniji rend helyreállításával, a harci cselekmények leállításával és a béketárgyalások felújításával bízta meg. Felszólította a tábornokot, hogy nevezze meg az elmúlt hetek eseményeiért felelős vezető személyeket is. A válság rendezésének tervét Lebegynek legkésőbb augusztus 26-ig az államfő elé kell terjesztenie.

Eközben cáfolják Moszkvában a *Time* magazinban megjelent hírt, amely szerint Jelcinen Svájcban hamarosan szívműtétet hajtanak végre. Az elnök szóvivője közölte, hogy Jelcin jelenleg szakorvosi vizsgálatokon esik át hamarosan kezdődő szabadsága előtt. Az amerikai újság szerint azonban orvosai azt mérlegelik, hogy úgynevezett bypass műtétet kell végrehajtani rajta, azaz a koszorúerek kóros részét vagy részeit elkerülő új érdarabot vagy darabokat kell beültetni szervezetébe, illetve össze kell kötni ereit. A *Bild* magazin ugyanakkor már azt tette közzé néhány napja, hogy Jelcinen valószínűleg szívátültetést hajtottak végre a krími klinikán. E hírekkel kapcsolatosan a Kreml a korábbi beismerések ellenére tagadta az esetleges szívműtét szükségességét.

A Magyarok Világszövetsége elfogadhatatlannak tartja a tervezetet

Horn az alapszerződés aláírása mellett

(Folytatás az 1. oldalról)

A Romániai Magyar Demokrata Szövetség operatív tanácsa Marosvásárhelyen elfogadott állásfoglalásában azt hangsúlyozta, hogy a román–magyar szerződéstervezet számos vonatkozásban *nem elégíti ki* a romániai magyarság jogos igényeit. A szövetség legfőbb vezetőit tömörítő testület leszögezte: az RMDSZ véleménye szerint a szakértői tárgyalásokon egyeztetett szöveg több olyan *pozitív kitételt* tartalmaz, amelyek megfelelő alkalmazás esetén előrelépést jelenthetnek a kisebbségi kérdés megoldásában, ugyanakkor a tervezet számos vonatkozásban nem elégíti ki a romániai magyarság igényeit. Az állásfoglalás üdvözölte az 1201-es Európa-tanácsi ajánlás belefoglalását a tervezetbe, mert ez a dokumentum *megfelelő elvi kereteket* kínál az RMDSZ által igényelt megoldások megvalósításához, beleértve a különböző autonómiaformákat is. Az RMDSZ nem kívánja az általa kért területi autonómiát etnikai alapokra helyezni, tehát az erre való pontosítással is egyetért. Ugyanakkor egyértelműen *szűkítő jellegűnek tartja* a kollektív jogok körének kiiktatását az 1201-es ajánlásból, és ismételten kinyilvánítja, hogy a kollektív jogok számos formája elengedhetetlen a romániai magyarság helyzetének rendezéséhez. Az RMDSZ úgy vélekedett, hogy *nem eléggé egyértelműek* az alapszerződés végrehajtásával kapcsolatos garanciák sem. Mindebből kiindulva felkérte a román és a magyar kormányt, hogy a jelzett problémák megoldása céljából a következő időszakban *újítsák fel* az RMDSZ-szel való konzultációkat. Ezen túlmenően az RMDSZ és a Szlovákiai Magyar Koalíció *együttesen javasolta*, hogy a Romániával kötendő alapszerződés ügyében ismét „magyar–magyar" csúcstalálkozót hívjanak össze.

Elfogadhatatlannak nevezte az alapszerződést a Magyarok Világszövetsége. Az *MTI-hez* eljuttatott állásfoglalásában a szövetség úgy vélekedett, hogy a tervezett dokumentum a romániai magyarságnak *semmilyen garanciát* nem ad arra, hogy az ott élő magyarok és magyar közösségek visszakapják elkobzott vagyonukat, iskoláikat, levéltáraikat, erdőiket, földjeiket, legelőiket, műkincseiket és műemlékeiket. A dokumentum *elfogadhatatlannak ítélte* az olyan alapszerződést, amely nem biztosítja, hogy a romániai magyar nemzeti közösségek kollektív jogait *törvény szavatolja*, illetve, hogy az őket hátrányosan érintő törvényeket rövid időn belül felülvizsgálják. A Magyarok Világszövetsége hangsúlyozta: a kormány azzal, hogy nyíltan vagy burkoltan eláll a politikai, területi, kulturális autonómiák támogatásától, *eltávolodik korábbi ígéreteitől* és csorbítja a határon túli magyarság nemzeti érdekeit. A szövetség arra kérte a magyar kormányt, vizsgálja felül álláspontját, és csak olyan alapszerződést kössön, amelynek végrehajtását nemzetközi garanciák biztosítják és amely maradéktalanul megfelel Magyarország és a magyar nemzet érdekeinek.

Rendkívül élesen bírálta az alapszerződés tervezetét *Duray* Miklós, a Szlovákiai Együttélés Politikai Mozgalom elnöke. Duray szerint az a tény, hogy a tárgyaló felek *értelmezik* az Európa Tanács 1201-es ajánlását, önmagában azt jelenti, hogy szembefordulnak az ET parlamenti közgyűlésével, hiszen ilyen jellegű értelmezés eddig a tanácson belül még nem született. Az a lábjegyzet, amely az etnikai alapú autonómiát, illetve a kollektív jogokat *együttesen elutasítja*, gyakorlatilag azt jelenti, hogy *mindenfajta autonómiatörekvést* elutasítanak. Ezzel a lépésével a magyar kormány szembefordult azzal a kötelezettségvállalásával, amelyet a közelmúltban tartott magyar–magyar csúcstalálkozón aláírt – hangoztatta Duray Miklós.

Kovács László külügyminiszter az Együttélés elnökének nyilatkozatára reagálva mindenekelőtt arra mutatott rá: Duray állításával ellentétben a magyar–román alapszerződés szövegében szereplő lábjegyzet *nem utasítja el* a kollektív jogokat és az etnikai alapú területi autonómiát, hanem csupán azt a tényt állapítja meg, hogy ezek a fogalmak az Európa Tanács 1201-es ajánlásában nem szerepelnek. Az ajánlás és maga az alapszerződés ugyanakkor tartalmazza, hogy a nemzeti kisebbségekhez tartozó jogaikat egyénileg és csoportjuk más tagjaival gyakorolhatják, ami *tartalmilag megfelel* a kollektív jogoknak. Ami az autonómia kérdését illeti: a lábjegyzet nem érinti az Európa Tanács 1201-es ajánlásának utalását az autonóm szervezetek létrehozásának lehetőségére, szó sincs tehát úgymond mindenféle autonómiatörekvés elutasításáról – hangsúlyozta az *MTI*-nek nyilatkozva a külügyminiszter.

Bukaresti tudósítónk szerint Romániában Gheorghe *Funar* a román–magyar megegyezés *legnagyobb ellenzője*, aki azt hangoztatja, hogy a román–magyar alapszerződés jelenlegi szövege gyakorlatilag Erdély Romániáról való leválasztását irányozza elő, mégpedig a beemelt 1201-es ajánlással. Közben a román külügyminisztérium *egyfajta felvilágosító akcióba* kezdett, minden csatornán keresztül magyarázva, hogy Bukarest *egy centiméternyit sem* hátrált, az 1201-estől nincs mit tartani, abból csak két kitétel volt vitás, de lábjegyzetben azt is *egyértelműsítették*. A román tárgyaló fél, Marcel *Dinu* külügyi államtitkár televíziós nyilatkozatában hangsúlyozta, hogy az alapszerződés gyors aláírása román részről *nemzeti érdek*, hiszen decemberben dől el minden, ami az európai integrációval kapcsolatos.

Mind a román kormánypárt, mind a legnagyobb ellenzéki párt egyetért abban, hogy *nem szabad elszalasztani* a magyaroktól amerikai nyomásra kicsikart kompromisszum véglegesítését. Funar akadékoskodása ugyanakkor aggasztja a román hatalmat, akárcsak a román ellenzék egy részének állásfoglalása, amely szerint jó lenne az aláírással megvárni a választásokat.

Cseh atomtörvény

Alkalmazkodik a NATO-hoz?

A cseh kormány újra át kívánja tekinteni az atomtörvénytervezetet és még a parlamenti tárgyalása előtt úgy akarja megváltoztatni azt, hogy az óhajtott NATO-csatlakozást követően cseh területen is lehessen állomásoztatni a szövetség atomfegyvereit. Ezt az *MTI* jelentése szerint Miroslav *Tvrzik* cseh ipari- és kereskedelmi miniszterhelyettes erősítette meg, akinek minisztériuma a törvényjavaslat kidolgozásáért felelős.

Magyar ünnepi fogadás Pozsonyban

A nemzetiek bírálják Kovácot a részvétel miatt

POZSONY – A Magyarország pozsonyi nagykövetsége által szervezett fogadáson, amelyet a magyar állami ünnep és a millecentenárium alkalmából tartottak, a szlovák kormány és a külügyminisztérium képviselői nem vettek részt, ellenben Michal *Kovác* köztársasági elnök felesége társaságában tiszteletét tette a megemlékezésen. A kormánykoalíciós Szlovák Nemzeti Párt ezután hétfőn *nyilatkozatban ítélte el* a köztársasági elnököt azért, hogy *„részt vett az ázsiai hordák"* térségünkbe történő betörésének megünneplésén, amivel a *„köztársasági elnök áldását adta a vérengzésre, a szlovákok elődeinek legyilkolására, a keresztény szentélyek gyújtogatására"*, ami a magyarok Európába érkezését követte. A Szlovák Nemzeti Párt Elnöksége úgy véli, Michal Kovác ezzel a cselekedetével *megsértette a szlovák nemzetet*, amelynek „a vándorló ősmagyar törzsek betörése a Kárpát-medencébe csak szenvedést és gyászt hozott". Mindezért a Szlovák Nemzeti Párt „provokációnak" minősítette azt is, hogy a magyar nagykövetség Szlovákia fővárosában is megemlékezett a millecentenáriumról.

(n. s.)

A boszniai szerbek tiltakoznak és fenyegetődznek

Az IFOR folytatja a fegyverek megsemmisítését

ÚJVIDÉK – A boszniai szerb hadsereg dühös tiltakozása, a fenyegetések ellenére az IFOR folytatja az úgynevezett Vulkán hadműveletet, azaz a Han Pijesak-i támaszpont közelében, *a margetici fegyverraktárban felhalmozott* aknák, rakéták, lőszerek és lövedékek megsemmisítését. A szerb vezérkar előbb visszafogott, de fenyegetést sugalmazó hangon tiltakozott, majd azt a kifogást találta, hogy az akcióval a nemzetközi erők *megfertőzik az ivóvizet*. Max *Mariner* NATO-szóvivő szerint ez utóbbi kifogást az IFOR méltányolja: az egyik helyszínen abbahagyják a robbantásokat, amíg a szakemberek kivizsgálják azok esetleges ökológiai következményeit, a másik helyen azonban tovább robbantanak. Az egyik szemtanú, a kanadai Jean *Morissette* százados, aki néhány kilométerről szemlélte a robbanásokat, azt állította, hogy a detonáció nyomán megremegett a föld és 300 méterre emelkedett a füst- és porfelhő. Az 500 tonnányi hadianyagot az IFOR hat nap alatt szándékozik megsemmisíteni, eddig csak 24 tonnát ártalmatlanítottak. Ezzel kapcsolatban a boszniai szerbek egyik tisztségviselője azt nyilatkozta a belgrádi Nasa Borhának, hogy ez az akció is a palei vezetőség, elsősorban a háborús bűnökkel vádolt Radovan *Karadzsics* és Ratko *Mladics* ellen irányul. A névtelenségbe burkolózó tisztviselő szerint a szerb népet *senki sem akarja megtámadni*, a vezetők azonban potenciális célpontok, a palei kormányban úgy vélik, hogy a margetici fegyverek megsemmisítése épp ezt a célt szolgálja. Miután legyengítettek bennünket, szorul a hurok Karadzsics és Mladics körül is, állítja a Nasa Borba forrása.

A szeptember 14-re kiírt választásokat midenáron meg kell tartani, hangoztatja Robert *Frowick*, az EBESZ boszniai nagykövete, aki a spliti Slobodna Dalmacija napilapnak adott nyilatkozatában azt állítja, a szavazást már csak egy esetleges *újabb háború* lenne képes elodázni. Értékelése szerint a választások előtti állapot nem éppen ideális, sőt az eredmények sem lesznek teljesen demokratikusak, emlékezzünk azonban, milyen volt a helyzet a háború alatt. Frowick szerint a küszöbön álló választások *a történelem legbonyolultabbak választásai* lesznek. Ezt megelőzően az amerikai diplomata komolyan figyelmeztette a helyi hatóságokat a szabálytalanságok következményeire, kijelentve, hogy a nemzetközi közösség fenntartja magának a jogot, hogy csalások esetén *megsemmisítse* a szavazás eredményeit.

Dolgavégezetlenül tért vissza hétfőn este Zágrábba az a horvát küldöttség, amely Horvátország és Jugoszlávia kapcsolatainak rendezéséről szóló megállapodás vitás megfogalmazásainak letisztázása végett érkezett Belgrádba. A két elnök, Franjo *Tudjman* és Szlobodan *Milosevics* athéni találkozóján született elvi megállapodás szerint a kölcsönös elismerésről szóló okmányt augusztus 23-án kellene aláírni, azonban a dokumentum szövege még vitás. Ivan *Simonovic* horvát külügyminiszter-helyettes a Milan *Milutinoviccsal* folytatott tárgyalásait építő jellegűnek nevezte, kijelentette azonban, Zágráb nem ragaszkodik hozzá, hogy a diplomáciai kapcsolatok felvételéről szóló okmányt augusztus 23-án feltétlenül aláírják. Horvátország számára az aláírás dátumánál fontosabb az, hogy *jó megállapodás* szülessen – mondta elutazóban Simonovic.

Gyarmati József

A Sun értesülése II. Erzsébet reformjairól

Átalakul az angol monarchia

Londonból jelenti az *MTI:* A *Sun* brit lap hétfői jelentése szerint *II. Erzsébet* királynő az angol monarchia átfogó reformjára vonatkozó javaslatot tett, amelynek értelmében a királyi család mindenekelőtt lemondana az adófizetők pénzéből származó juttatásokról és támogatásokról.

A Sun szerint a királyi család „titkos bizottságának" tagjai megszavazták, hogy lemondanak arról az évi 8,7 millió fontról, amelyet a költségvetés folyósított számukra a hatalmas királyi ingatlanok fenntartására. A királynő indítványozza a királyi család áramvonalasítását is, oly módon, hogy az a jövőben csak az uralkodót, hitvesét és gyermekeiket foglalja magában, írta a brit lap, hozzátéve, hogy a változtatások többségéhez a parlament jóváhagyására lesz szükség.

Az újság szerint a királyi családban megszüntetnék a római katolikusokkal való házasodás három évszázados tilalmát, az örökösödés szabályait pedig úgy alakítanák át, hogy a legidősebb gyermek – legyen az fiú vagy lány – egyformám trónra kerülhessen.

Jelenleg nő csak akkor lehet trónörökös, ha nincsenek fiú testvérei – teszi hozzá a *Reuter* hírügynökség.

„A királynő úgy gondolja, hogy a monarchia azért maradhatott fenn, mert elfogadta az évek során bekövetkezett változásokat" – idézi a hír kapcsán a Sun a kormány egyik tisztségviselőjét.

Ítélet a Whitewater-ügyben

Az egyesült államokbeli Little Rock egyik bírósága hétfőn a Whitewater ügyben bűnösnek találta, s négyévi felfüggesztett szabadságvesztésre ítélte Jim Guy *Tuckert*, aki Bill *Clinton* után került Arkansas állam kormányzói székébe, jelentette az *MTI*. Az ügyész tízévi börtönbüntetés kiszabását kérte Tuckerre – akit ingatlanmanipulációval és szövetségi hitelekkel elkövetett csalással vádoltak –, de a bíró, orvosi ajánlásra enyhítette a súlyosan májbeteg, 53 éves Tucker büntetését. Hírügynökségek rámutatnak, hogy a Whitewater ügy, amelyben Bill Clinton és felesége ellen is vizsgálat folyt, negatívan befolyásolhatja az elnök újraválasztási kampányát.

KÜLFÖLD

JOHN DEUTCH, az amerikai Központi Hírszerző Hivatal (CIA) igazgatója kedden cáfolta azokat a sajtójelentéseket, amelyek szerint távozni készül tisztségéből, mert nem találja a helyét. A The Washington Post szerkesztőségi oldalán közzétett levelében az igazgató leszögezte, hogy nem áll szándékában lemondani, ellenkezőleg: folytatni kívánja a hivatal élén kezdett átszervezési és korszerűsítési programját.

KORZIKAI SZÉLSŐSÉGESEK merényletet kíséreltek meg keddre virradó éjszaka egy volt francia miniszter háza ellen: kétszázgrammos robbanótöltetet helyeztek el a férfi, José Rossi korzikai rezidenciája előtt. A pokolgépet sikerült időben hatástalanítani; a gyanús csomagot valaki felfedezte, s – név nélkül – telefonon tájékoztatta a rendőrséget. Keddre virradóra egy másik merényletet is történt a Franciaországhoz tartozó szigeten: Sartene városában pokolgép robbant a helyi államigazgatási szerv, az alprefektúra előtt.

A NAPOKBAN LETARTÓZTATOTT Fernando Alonso és Andoni Murga, a baszk nacionalista napilap, az Egin újságírói, a csendőrségnek tett vallomásukban beismerték, hogy tagjai az ETA szeparatista terrorszervezetnek, és merényletet követtek el egy textilgyár ellen Salvatierrában – jelentette az El Mundo keddi száma.

A TAJVANI TELEVÍZIÓ jelentése szerint Lien Csan alelnök, aki az ország miniszterelnöke is egyben, egyesült államokbeli útja befejeztével rövid kitérőt tett Bécsben, majd állítólag az ukrán fővárosban. Az alelnök titkos útjáról több tajvani lap is hasonló találgatásokat közölt, egyikük Magyarországot is megemlítette a titokban felkeresett országok sorában.

A NÉMET HATÓSÁGOK letartóztattak két német üzletembert a Líbiával szembeni nemzetközi fegyverszállítási tilalom megsértésének gyanújával. A jelenleg vizsgálati fogságban lévő üzletemberek vegyi fegyver előállításához szükséges, csúcstechnológiát képviselő berendezéseket juttattak el Líbiába, állította vasárnap a Südwestfunk televízió.

HÍREK

A DOHÁNY UTCAI ZSINAGÓGA renoválás utáni újraavatásán izraeli részről Jichak Samír volt miniszterelnök vesz részt, s az ünnepségen tolmácsolja majd Benjamin Netanjahu izraeli kormányfő személyes üzenetét is – mondta el Jeruzsálemben az MTI tudósítójának Zoltai Gusztáv, a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének igazgatója, a Zsidó Világkongresszus európai végrehajtó bizottságának tagja.

AZ ORSZÁGOS RÁDIÓ- ÉS TELEVÍZIÓTESTÜLET ezen a héten szavaz a végleges általános pályázati feltételekről, majd ezt követően kidolgozza az egyedi műsorszolgáltatókra vonatkozó pályázati felhívását. Ezen pályázatok a Tv 2-re, a Tv 3-ra és a két rádiós csatornára már konkrétan is vonatkoznak.

GÖNCZ ÁRPÁD köztársasági elnök és Horn Gyula miniszterelnök 50. születésnapja alkalmából táviratban köszöntötte William Jefferson Clintont, az Egyesült Államok elnökét.

A KÖZTÁRSASÁGI ELNÖK baráti találkozón fogadta Jurij Szpiridonovot vasárnap a Parlamentben. A Komi Köztársaság elnöke a finnugor népek II. világtalálkozójának résztvevőjeként tartózkodik Budapesten.

A NATUREXPO '96 nemzetközi környezet- és természetvédelmi kiállítást és vásárt, valamint a szórakoztató Naturfiestát már az első napokban több mint hatvanezer látogató kereste fel. A kiállítás szeptember 8-án zárja kapuit.

A SZLOVÁKIAI MAGYAR REFORMÁTUSOK vasárnap a múlt heti 3. világtalálkozójuk utórendezvényeként Komáromban találkoztak – jelentette a pozsonyi rádió magyar adása. A találkozót a Magyar Reformátusok Világszövetségének nevében Büttösi János püspök üdvözölte.

A HAJDÚDOROGI GÖRÖG KATOLIKUS székesegyházban vasárnap este megkezdődött a magyar nyelvű görög katolikus egyházközségek világtalálkozója.

TÁVOZOTT POSZTJÁRÓL Antall István, a Magyarok Világszövetsége Világlap című lapjának megbízott felelős szerkesztője, mert maga is érezte Csoóri Sándornak, az MVSZ elnökének a lappal kapcsolatos elégedetlenségét.

NEMZETKÖZI VERSENYEK lebonyolítására is alkalmas 20x40 méteres küzdőterű tornatermet avattak vasárnap Barcson a Dráva Völgye Középiskolában. A tornacsarnok másfél év alatt készült el, és 62 millió forintba került. Az ünnepségen részt vett Horn Gyula miniszterelnök is.

ÚJRAINDULT a hegyközi kisvasút szombaton a Zempléni-hegység szívéből, Pálházáról az ország egyik legszebb erdei útvonalán, a korábban már megszüntetett, felszedett nyomvonal helyén, 1100 méter hosszúságú új pályán. A négy nyitott és három zárt kocsit vontató dízelmozdony április 15-től október 15-ig szállítja a turistákat.

Suchman eddig az egyetlen jelölt Dunai posztjára

Horn számít az SZDSZ ellenvetésére

(Folytatás az 1. oldalról)

A Szabad Demokraták Szövetsége egyelőre nem kíván reagálni Horn Gyula miniszterelnök bejelentésére, miszerint az ipari tárca élére Suchman Tamás a legesélyesebb – mondta *Schindler* Endre, az SZDSZ sajtófőnöke az *MTI* kérdésére. Hozzátette: az állásfoglalást meg kell előznie egy SZDSZ-testületi ülésnek, amit minden bizonnyal az ünnepek után tartanak meg.

*

Mivel az ipari tárca a koalíciós megállapodás alapján a szocialista párté, ezért az SZDSZ-nek nem sok kifogása lehet az új miniszter személyét illetően – nyilatkozta a *Magyar Nemzetnek Katona* Béla az MSZP alelnöke. Katona Béla kifejtette: a magyar politikai berendezkedésből adódóan a kormányfőnek *joga van eldönteni,* hogy kivel dolgozik együtt a kormányban. Amennyiben Horn komoly jelöltnek tartja *Suchman* Tamást, akkor nagy az esélye annak, hogy ő vezeti majd az ipari tárcát. Kérdésünkre – hogy a szocialisták elnöksége tárgyal-e az új miniszter jelöléséről – a politikus elmondta: az MSZP vezetése nem konzultál e kérdésről, mivel nem kollektív döntésre van szükség. Katona Béla személyes véleményeként hangoztatta: Suchman Tamás nagyon sok feladatra alkalmas, és azt majd a kormányfő eldönti, hogy bizalmat ad-e a jelenlegi privatizációs miniszternek.

A kormányfő személye a meghatározó a kabinet politikájában, a miniszterek másodlagosak, ezért indokolatlan a hisztéria a kormány tagjainak alkalmankénti cseréje miatt – jelentette ki *Gál* Zoltán, az Országgyűlés elnöke a fővárosi MSZP Margitszigeten tartott tegnapi fórumán. A házelnök kérdésekre válaszolva kifejtette, *Dunai* Imre ipari miniszter távozása mögött az húzódik, hogy a folyamatok beérésére váró politika helyett ma *kezdeményező* politikára van szükség. Az alkotmányozás kapcsán Gál Zoltán elmondta, csak *kompromisszummal* lehet több párt által támogatott alaptörvényt alkotni. A házelnök szerint a Romániával megkötendő alapszerződésnek fejlesztenie kell a két ország közötti viszonyt, miközben a határon túli magyarság helyzetén is javítani kell. Ezért rossz úton járnak, akik hisztériakeltéssel megpróbálják ellehetetleníteni a megállapodás megkötését – véli a politikus.

Ajkay Zoltán, a fővárosi közgyűlés MSZP-frakciójának vezetője – a rendezvény délelőtti fórumán – kifejtette: Budapesten a kórházi ágyszámcsökkentés miatt a lakosságnak nincs miért aggódnia, mivel az intézkedések hatása *ellensúlyozható.* Azonban az egészségügyben dolgozóknak már *jogos az aggodalmuk,* hiszen az ötezerötszáz fővárosi kórházi ágy megszűnése érdekeket sért.

(moldoványi)

Kártérítési perek a hadsereg ellen?

Obsit a katonaorvosoknak

(Folytatás az 1. oldalról)

Az érintettek szerint a szolgálati törvény sérti azt a jogukat, hogy legalább egy évvel nyugdíjba menetelük előtt közöljék annak időpontját. Mivel erre csak hat hét maradt, várhatóan csoportosan fordulnak kártérítési igényükkel bírósághoz – nyilatkozta lapunknak dr. *Sal* István, a Magyar Orvosi Kamara XIII. kerületi elnöke.

A kormány várhatóan csütörtöki ülésén tárgyal a szolgálati törvényről, mert az érintett tárcák *eltérően* értelmezik a jogszabályt. Bár a katonaorvosok ígéretet kaptak arra, hogy *beosztásuk megőrzésével* közalkalmazottként továbbra is foglalkoztatják őket, attól tartanak, hogy ez az állapot csak addig marad fenn, amíg a helyükre kiírandó pályázatokat elbírálják. 1991 óta törvény rendelkezik arról, hogy 55 évesen nyugállományba vonulhatnak a katonaorvosok, ám eddig kérésükre szolgálati idejüket – miniszteri paranccsal – 60 éves korukig meghosszabbították. *Ilyen eset még ebben az évben is előfordult.* Az orvosi kamara véleménye szerint *nehezen elképzelhető, hogy a hadsereg egészségügyi intézményeinek vezetői nyugállományú közalkalmazottak legyenek.* A törvény véleményük szerint *ellentétes az alkotmánnyal is,* mert a katonaorvosok hátrányos megkülönböztetést szenvednek a polgári egészségügyi dolgozókkal szemben. A Magyar Orvosi Kamara elnöke ezért levélben kérte a honvédelmi minisztert, vonja vissza az intézkedést, hiszen a törvényhozói szándék visszájára fordult: a kedvezménynek szánt 55 éves nyugdíjkorhatárból *kötelező érvényű szankció lett.*

(élő)

Nagy Imre-szobrot avattak

Nagy Imre születésének centenáriuma alkalmából és hévízi tartózkodásának 50. évfordulóján avatták fel vasárnap a zalai üdülővárosban a mártírhalált halt miniszterelnök mellszobrát, Marton László Munkácsy-díjas kiváló és érdemes művész alkotását. A harmadik magyarországi Nagy Imre-szobor leleplezésénél jelen volt a miniszterelnök lánya, Nagy Erzsébet és Szekeres Imre, az MSZP frakcióvezetője. A miniszterelnök történelmi érdemeit Kopácsi Sándor nyugalmazott altábornagy, az Országos Polgárőrszövetség elnöke méltatta, aki maga is a Nagy Imre-per vádlottja volt. Mint elmondta: a szocialista blokkban egyedülálló volt az enyhülési folyamat, amelyet Nagy Imre elindított. Önként vállalt vértanúsága nélkül 1956 csak sikertelen lázadási kísérlet lett volna

MTI-fotó – Penovác Károly

Közeli döntés a KBI vezetőjéről

„Tudomásom szerint egy-két napon belül dönt a belügyminiszter, hogy kit nevez ki a Központi Bűnüldözési Igazgatóság élére" – mondta lapunknak *Berta* Attila dandártábornok, a három jelölt egyike. Két hónapja keresték meg, elvállalná-e a vezetői posztot, s igent mondott. Berta Attila szerint a tervezett létszám, a fizetések azt mutatják, érdemi munkát tudnak majd végezni a KBI nyomozói. Arra a kérdésre, hogy a kormány akadályozhatja-e egy-két kényesebb, párt „holdudvarát" érintő ügyben a szervezet működését, határozott nemmel válaszolt.

(huber)

Járatok Korfura és Bécsbe

Korszerűsítik a debreceni repülőteret

Debrecen légterét egykoron a szovjet hadsereg vadászrepülői uralták. A reptér, ahonnan felszálltak, április elsejétől a *Szer-Bon Rt.* üzemeltetésében működik, s a tervek szerint elkezdték a kereskedelmi reptérré alakításhoz szükséges beruházásokat. Az irányítótornyot korszerű műszerekkel szerelték fel, s a Matáv segítségével lehetővé válik az adatok számítógépes rögzítése.

A múlt héten befejezték a kifutópályák felújítását. Az rt. *szeptember végére ígéri a repülőtér újrakerítését s a biztonsági rendszer kiépítését.* A felújításra szoruló utasváró épületében kap majd helyet a vám- és határőrség, a rendőrség és a személyzet. Az üzemeltetők garantálják a légi mentők működését.

A Malév-járatok – kísérleti jelleggel – hamarosan *Korfura* szállítják az első debreceni és a környékbeli utasokat. S ha a tárgyalások eredményesek lesznek, akkor tavasztól az osztrák *Reinthalflug* légitársaság Debrecen és Bécs között *hetente kétszer* indít járatot.

(tarczy)

A kamara szerint hibáztak a törvényhozók

A leépítés rontja az ellátást

(Munkatársunktól)

A Magyar Orvosi Kamara közleményben tiltakozik a parlament által elfogadott, az egészségügyi ellátás kötelezettségéről és a területi finanszírozási normatívákról szóló törvény miatt, mert szerintük az semmiféle megtakarítással nem jár, viszont olyan betegek halálát okozhatja, akiket meg lehetne menteni.

„A Magyar Orvosi Kamara – mint az orvosi hivatás, egyúttal a magyar lakosság egésze egészségügyi érdekeinek szakmai képviselője – sajnálattal állapítja meg, hogy az Országgyűlés az erőteljes szakmai tiltakozások ellenére a nevezett törvény elfogadásával hibázott" – olvasható a közleményben. „A kamara ezúton hívja fel az ország lakosságának figyelmét arra: senki ne higgye, hogy az ágyleépítésekkel jobb lesz az egészségügyi ellátás. Ellenkezőleg: *rosszabb lesz.*

A struktúraátalakítás egyébként helyes célkitűzését alapvetően *helytelen* ideológiára építették fel: az érvényes finanszírozási rendszer nem az ágyszámra, hanem a teljesítményre épül. Senki nem mérte fel a lakosság egészségügyi ellátás iránti valós igényét. Az ágyszámfelesleget célzottan kimutató matematikai képlet a statisztikai módszerek megcsúfolása. Ha van felesleges ágyszám, akkor annak leépítését meg kell előzze a szociális infrastruktúra tényleges kiépítése. Ennek hiányában olyan betegek halhatnak meg az ágyszámcsökkentés következtében, akiknek halála elkerülhető lett volna. A felelősséget ezért a törvényalkotóknak kell viselniük.

Az életbe lépő törvény szakmai szempontból *indokolhatatlan.* Gazdasági előnyöket, megtakarítást nem jelent, sőt többletkiadásokat igényel. Ezek alapján alkotmányossági kételyek merülnek fel: semmilyen tanulmány nem ismert, amely érdemi költségmegtakarítást igazolhatna, a törvény végrehajtása értelmezhetetlen a szakma által kidolgozott megfelelő irányelvek nélkül. A népjóléti tárca által a közeljövőben életbe léptetni kívánt szakmai minimum-feltételrendszer erre alkalmatlan. Nem ad elegendő felkészülési időt az átalakításra, így előrevetíti a kaotikus állapotok kialakulásának lehetőségét; szétveri az oktatás rendszerét, ezáltal a szakmai színvonal jövőbeni romlását okozva és személyi jogokat sértve csökkenti a lakosság életbenmaradási esélyét; *az orvosokat orvosi esküjük megszegésére kényszeríti.*

A Magyar Orvosi Kamara a fentiek tudatában elhatárolódik a törvény szellemiségétől. Az egészségügyi struktúra átalakítására a törvényben biztosított véleményezési jogon túl önálló indítványt kíván beterjeszteni" – fejeződik be a közlemény.

Magyar gyógyítók világtalálkozója

Válságos egészségi állapotok

Vasárnap elutaztak Kaposvárról azok a hazai és külhoni gyógyítók, akik háromnapos tanácskozásukon alapos látleletet kaptak a magyar egészségügy helyzetéről. *István* Lajos professzor, a Hematológiai, Transzfuziológiai és Immunológiai Kollégium elnöke lapunknak elmondta: a hazai gyógyítók büszkék lehetnek arra, hogy bár technikai felszereltség tekintetében a nyugaton élők kedvezőbb körülmények között dolgoznak, a genetika vagy a genetikai epidemiológia terén a magyar orvosoktól is van mit tanulniuk a külföldieknek. A világtalálkozó orvosai drámai hangú felhívásban kérik a világ magyar orvosait, hogy *fogjanak össze a kárpát-medencei magyarság egészségi állapota romlásának megállításáért, a nemzetfogyás megakadályozásáért, továbbá a szív- és érrendszeri, daganatos, és szenvedélybetegségek gyakoriságának visszaszorításáért.* A felhívás cselekvési program elkészítésére kéri az MTA-t és – ideológiai hovatartozástól függetlenül – a mindenkori politikai hatalmat.

(g. j. a.)

Válságban van a kereszténység?

Eltérő válaszok az erdélyi gyülekezet kerekasztalánál

A kereszténység és a ma emberének válságai címmel rendezett kétnapos programot az erdélyi gyülekezet Budapesten, a Reménység szigetén. A III. magyar református-világtalálkozó keretében létrejött rendezvény vasárnapi nyitónapján politikusok, közéleti személyiségek tartottak kerekasztal-beszélgetést.

Szent-Iványi István, a Külügyminisztérium politikai államtitkára kijelentette: nem pusztán a kereszténység, hanem összességében a nyugati civilizáció válságáról kell beszélnünk. Ennek jele, hogy nemcsak régiónkban, hanem a fejlett országokban is megrendült a bizalom a politikai intézményrendszer iránt.

Orbán Viktor, a Fidesz – Magyar Polgári Párt elnöke hangsúlyozta: álláspontja szerint azért nincs párbeszéd a mai Magyarországon, mert a kormánykoalícióhoz és az ellenzékhez tartozók között az alapértékekben nincs közös nevező. A jelenlegi hatalom ugyanis azt hirdeti, hogy a politizálás a napi ügyek kezelését jelenti, az ellenzék viszont történelmi távlatokban gondolkodik. A fórumon *Tőkés* László Király-hágó melléki református püspök kifejtette: Erdélyben éveken keresztül az egyetlen fennmaradt ellenzéki ideológia az egyházé volt, ami lehetetlenné tette, hogy – Magyarországgal ellentétben – megkérdőjeleződjön a hagyományos keresztény értékrend. *Pusztai* Erzsébet, a Magyar Demokrata Néppárt parlamenti frakciójának helyettes vezetője szerint az elmúlt évtizedekben gyökeredző válság leginkább eltorzított fogalmainkban mutatkozik meg. A tanácskozáson részt vett *Herczegh* Géza, a nemzetközi jog professzora, a hágai Nemzetközi Bíróság magyar tagja is, aki úgy vélekedett: a XX. század a nagy tévedések és a nagy csalódások kora, amelynek történelmi zűrzavarát egyedül a keresztény értékrendnek sikerült túlélnie.

Horn Gyula fogadta az exelnököt

Göncz Árpád kitüntette Cartert

„Az Egyesült Államok nemes gesztusa, hogy a hidegháborús esztendők után visszaadta hazánknak a szent koronát, alapjaiban változtatta meg Magyarország és az USA kapcsolatait, és egy mélyreható változást előidéző folyamatot indított meg" – mondta *Göncz* Árpád azon az ünnepségen, amelyen a Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztje a csillaggal kitüntetést adományozta Jimmy *Carter*nek – tájékoztatta az *MTI*-t *Faragó* András, a Köztársasági Elnöki Hivatal elnöki szóvivője.

Magyarország és a magyar kormány eltökélt szándéka a szomszédos országokkal, népekkel megindult megbékélési folyamat véghezvitele. Szerintünk a megbékélés az együttműködés egyetlen útja – mondta *Horn* Gyula a hazánkban tartózkodó Jimmy Carter volt amerikai elnöknek, aki hétfőn udvariassági látogatást tett a kormányfőnél. A magyar miniszterelnök arra kérte vendégét, hogy ezt az üzenetét tolmácsolja Clinton amerikai elnöknek, az amerikai közvéleménynek.

Demszky Gábor főpolgármester szombaton hivatalában fogadta Jimmy Cartert. A megbeszélésen részt vett Donald *Blinken* amerikai nagykövet is.

A kiállítás szponzorai:

Budapest Hilton

Első Magyar–Angol Bróker Rt.

Édász Győr

Kabai Cukorgyár Rt.

Masped

Protomix Kft.

Schwender Ervin & Endrész István

Solar Kft.

TM Janeda

Marton Galéria

látogatása előzetes telefonbejelentkezéssel

Cím: 1016 Budapest, Tigris u. 55. Tel./fax: 1750-985

VESZPRÉMI NYOMDA RT.

MARTON László

A Marton Művészeti Alapítvány
tisztelettel meghívja

Marton László

szobrászművész

háromszoros Munkácsy-díjas, érdemes, kiváló művész
70. születésnapja alkalmából rendezett,
fogadással egybekötött kiállításának megnyitására,
1995. november 4-én 16.00 órakor
a Budapest Hilton Dominikánus Kerengőjébe.
A kiállítást megnyitja:
dr. Nemeskürty István író, egyetemi tanár.

A kiállítás megtekinthető: 1995. november 4-től 16-ig.

A Kőrösi Csoma Sándor
Általános Iskola Tantestülete
tisztelettel meghívja Önt,
kedves családját, és barátait

Márton László Attila

aquarellkiállítására,

1999. október 15-én, péntek 18
órára.

A kiállítást megnyitja:

Jakab Csaba
építész
belsőépítész
bútortervező

Közreműködik
az iskola énekkara
Csörsz Sándorné vezetésével.

A kiállítás megtekinthető
1999. október 29-ig,
munkanapokon 8-18 óráig.

ISKOLAGALÉRIA
2120 Dunakeszi, Garas u. 26.

MLA
1999

Marton László - szobrász

Elfutottak az ellopott szoborral a tolvajok

Egyszer megrongálták, a napokban pedig másodszor is ellopták Veszprémben a Kossuth utcai evangélikus templom előtt felállított *Nagy bánat* című szobrot, *Marton László* szobrászművész munkáját.

A carrarai márványból készült, 1977-ben felavatott alkotás egyszer már szerencsésen megkerült, most pedig csak néhány méterre jutottak vele a tolvajok. A fiatalokból álló csoportot a Nyugalom Kft. járőrei zavarták meg, amikor terhükkel a templomhoz vezető lépcsőn igyekeztek felfelé. Felmérve a helyzetet, gyorsan lerakták a szobrot és elfutottak.

A fájdalmat kifejező, kuporgó férfialak rögzítésének megerősítésén már dolgoznak, de mivel hamarosan úgyis téli burkolatba „öltöztetnék", elképzelhető, hogy csak tavasszal helyezik vissza talapzatára. Addig legalább biztonságban tudhatják a veszprémiek.

Fotó: Oszkó

Új Napló 1995. nov. 4. (Combat)

A taliándörögdi általános iskola 3. osztályos tanulóinak tegnap átadtuk azt az 50 ezer forintos betétkönyvet, amelyet a Napló legutóbbi játékán nyertek. A nyereményt *Pogány Zoltántól*, a Duna Rumpold Kft. megbízottjától a harmadikosok osztályfőnöke, *Szalainé Török Ildikó* vette át.

Amint erre olvasóink bizonyára emlékeznek, a Napló szerkesztősége a Duna Rumpold Kft.-vel indított az elmúlt hetekben egy kivágós játékot az újságban. Ötven darab Duna Rumpold játékszelvényt kellett beküldeni ahhoz, hogy valaki

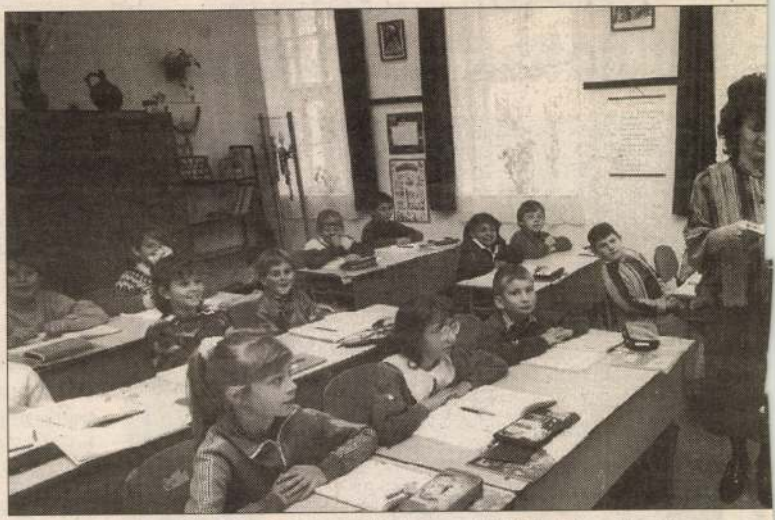

A nyereményt Szalainé Török Ildikó osztályfőnök vette át

COLOMBUS

COLOMBUS KFT.

nagykereskedés és raktáráruház

Balatonalmádi, Rákóczi u. 37. (a Fórum mellett)

Hatalmas választék, rendkívül kedvező árak!

HETI A

Női-férfi dzsekik

Importkosztümök

Blúzok még mindig olc

MARTON László szobrai

Hévíz 1997/2

NÉMETH ISTVÁN PÉTER

Hévízi Himfy-monológ

Marton László szobra előtt

elfogynak arcaim
s feslik fakult kendőjük rojtja már
lábamnál mindenik dalom is
rab paradicsommadár

elfogynak arcaim
tán tócsák tükörén igen
marad a gyermeké no lám
vizipók fut át az egyiken

elfogynak arcaim
mint megannyi báli maszk
hiába födtek annyiszor mosoly
mögötti mélabút fölnőtt dühöt grimaszt

elfogynak arcaim
utóbbin még fájva fáj
csurom pipacsra táguló
sebek felől a szemhatár

elfogynak arcaim
egy könyvben lánglapozta oldalak
hogyan foghatnának
le láthatatlan ujjakat

elfogynak arcaim
teátrista-hazug volt szinte
valamennyi meg utolsó
gipszöntvény-őszinte

elfogynak arcaim el és
jő szüretidő még múzsáim hogy illőn
ötletekben únt oeuvre-öm *heverész*
Himfy-strófákkal kattogjon
akkor mindahány könnyező prés

Berzsenyi-könnycsepp

Úgy simítottam valahány leánynak
a haján, mint vissz // afelé kalászon
gyermekujj... Még nem hiszem azt, ahogy már
csordul a vérem.

Balatonboglár, 1996. május

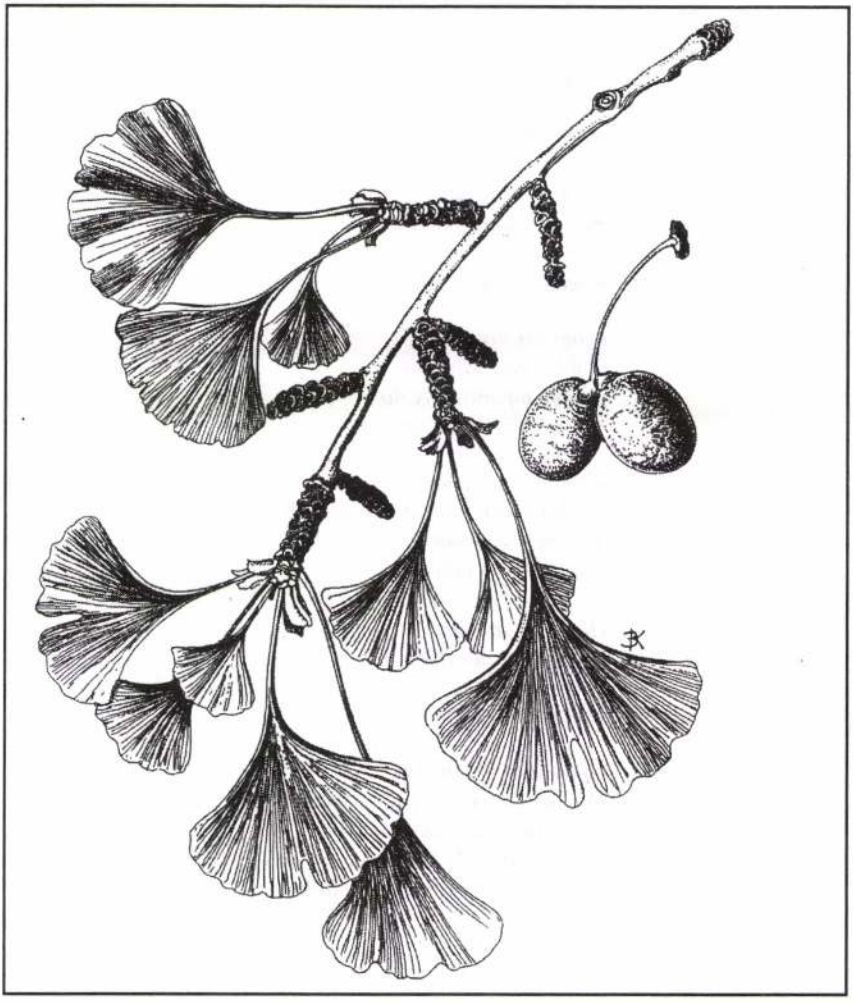

Páfrányfenyő (Ginkgo biloba L.) - BÍRÓ Krisztina rajza

MARTON Lanko

A Munkapárt nem ellenzi palesztin állam létrehozását

Peresz Arafatot dicséri

HÍRÖSSZEFOGLALÓ

„Ideológiailag ez a döntés talán a legfontosabb változtatás ebben a században a palesztinok részéről" – e szavakkal kommentálta Simon *Peresz* a Palesztin Nemzeti Tanács döntését, amellyel hatályon kívül helyezte a palesztin nemzeti charta Izrael megsemmisítésére felszólító kitételeit. Az izraeli kormányfő külön kiemelte Jasszer *Arafatnak*, a PFSZ vezetőjének szerepét e lépés megtételében. A miniszterelnököt idéző *AFP* egyben emlékeztet: Peresznek igen fontos volt, hogy a palesztin chartát még a május 29-re tervezett izraeli választások előtt módosítsák. Így ugyanis elháríthatja ellenfelei vádjait, amelyek szerint lepaktált volna a „terroristákkal". Az izraeli Munkapárt választási programját elfogadva úgy döntött, *többé nem ellenzi palesztin állam létrehozását*. Arafat rögvest üdvözölte a határozatot, mint mondta, ez az első válasz a másik fél (Izrael) részéről a nemzeti tanács szerdai határozatára, a Munkapárt ezzel igen nagy mértékben elősegíti a végleges békeszerződésről májusban kezdődő tárgyalásokat.

A PFSZ vezetője szerint döntés *a palesztin demokrácia sikere*, mivel azt a küldöttek hozták meg, s „nem ő maga". A palesztin vezető egyben reményét fejezte ki, hogy miután ő betartotta ígéretét, ugyanezt teszi majd Jeruzsálem is. Az izraeli vezetők ugyanis a chartamódosítást szabták meg a hebroni kivonulás feltételeként.

Ugyanakkor a Hamasz. *bűnnek* nevezte Arafat tettét, amellyel szerintük az izraeli kormány alárendeltjévé tette a PFSZ-t. Mint arról az *MTI* beszámolt, a szervezet szóvivője hangsúlyozta: *a módosítás nem jelenti a cionizmus elleni harc beszüntetését*, sőt szerinte a döntés nyomán újabb arab csoportok csatlakoznak majd e küzdelemhez.

Warren Christopher csütörtökön újabb kísérleteket tett az izraeli hadsereg és a Hezbollah közötti tűzszünet létrehozására. Reggel Peresz izraeli külügyminiszterrel tárgyalt, később pedig Damaszkuszban folytatott megbeszéléseket Asszad szíriai elnökkel. Szóvivője azonban áttörésről nem tudott beszámolni. Peresz egyébként úgy vélte, „távolról sem lefutott úgy még a tűzszünet az izraeliek és a Hezbollah között". Egyben jelezte: szeretné, ha a hét végi washingtoni útja előtt létrejönne a megállapodás. Csütörtökön Damaszkuszba utazott és Christopherrel tárgyalt Hariri libanoni kormányfő is, aki előzőleg Bejrútban Velajati iráni külügyminiszterrel tárgyalt. Közben nem csitulnak a harcok sem, a Hezbollah csütörtökön katyusáival lőtte az észak-galileai területeket, az izraeli légierő pedig Tirusz kikötőváros közelében támadta a gerillák állásait.

Ne féljenek megszólalni a szabadságért

Harmincöt szlovákiai civil szervezet felhívása

POZSONY – Harmincöt civil társadalmi szervezet hozta létre azt az „akciós bizottságot a szabadság megőrzéséért", amely csütörtökön délután tartotta Pozsonyban első nagygyűlését, „Ne féljenek megszólalni a szabadság megőrzése érdekében" jelszóval. A felhívásra *néhány ezer* ember reagált, akik félig töltötték csak meg Pozsony főterét, amelyen 1989-ben is gyülekeztek az emberek a bársonyos forradalom idején.

A rendezvény szónokai arra figyelmeztettek, hogy a harmadik *Meciar*-kabinet sorozatosan fogadtat el olyan törvényeket, amelyek *korlátozzák* az emberi szabadságjogokat, a szólásszabadságot, a gyülekezési jogot és egyéb politikai polgári jogokat, s ennek legkirívóbb példája a szlovák–magyar alapszerződés miatt elfogadott *büntető törvénykönyv* módosítása volt, amely gyakorlatilag olyan köztársaságvédelmi törvényt takar, amelyhez hasonló csak a legdurvább kommunista elnyomás idején az ötvenes években volt érvényben. A szónokok a kormányt azzal vádolták, hogy már most a polgárok ellen használja fel a titkosrendőrséget, s az „állami terrorizmus" legdurvább megnyilvánulásának minősítették a szlovák köztársasági elnök fiának elrablását és külföldre csempészését. A szónokok bátor polgári magatartásra, a nemzetek és nemzeti kisebbségek, valamint a vallási felekezetek összefogására szólítottak fel, hogy közös erőfeszítéssel küzdjenek a szlovák kormány totalitarista politikája ellen.

(neszméri)

Ismét semmibe vették a biztonsági előírásokat

Radioaktív szennyezés a csernobili évfordulón

(Folytatás az 1. oldalról)

Az eset nyomán a *Greenpeace* szóvivője, Antony *Froggatt* a *Reuternak* úgy fogalmazott, az erőmű alkalmazottainak viselkedése klasszikus példája *„a biztonsági kultúra hiányának"*. Véleménye szerint nem elég az erőművet 2000-ben bezárni – mint azt Leonyid *Kucsma* ukrán államfő legutóbb a moszkvai nukleáris csúcson is megígérte –, *azonnal le kell állítani*. Az incidens egyébként alighanem megadta az alaphangját a csernobili katasztrófa tizedik évfordulós megemlékezéseinek.

*

A kijevi Csernobil[illegible] BM Duna-palotában. A tárlatot csütörtökön *Kuncze* Gábor belügyminiszter és Dmitro Ivanovics *Tkacs*, Ukrajna magyarországi nagykövete nyitotta meg. A helyszínen készült felvételek és dokumentumok mutatják be a természetben és az emberi településeken okozott károkat, a mentésben részt vevő áldozatokat, Pripjaty város tragédiáját. Mindez azonban csak részben érzékelteti a baleset szörnyű következményeit, amelyet – miként a tárlat címe is mondja – az évszázad tragédiájaként tartanak nyilván a túlélők.

A megnyitó után magyar és ukrán szakértők részvételével be[illegible]

KÜLFÖLD

AZ OECD-TAGSÁGOT a magyar gazdaságpolitika eredményei visszaigazolásának minősítette Ikeda Jukihiko japán külügyminiszter, aki fogadta a Tokióban tartózkodó Somogyi Ferenc külügyi államtitkárt. Mint az MTI tudósítójának elmondta, Japán a közeljövőben, néhány hónapon belül kibővíti Magyarország exportlehetőségeit. A japán külügyminisztériumban megerősítették a készséget a két ország boszniai újjáépítésben való együttműködésére.

A KAPCSOLATFELVÉTEL jegyében első alkalommal tárgyalt a Vatikánban Markó Béla, az RMDSZ elnöke. Az erdélyi magyar politikusnak arra is lehetősége nyílt, hogy személyesen megköszönje II. János Pál pápának azt a figyelmet, amelyet a katolikus egyházfő a nemzeti kisebbségek sorsának szentel – jelentette az MTI.

Jogszabálysértő nemzetbiztonsági eljárás 797 személynél

Utólag értesítik az ellenőrzötteket

(Folytatás az 1. oldalról)

Az 1990 óta végzett nemzetbiztonsági ellenőrzésekkel kapcsolatban folytatott vizsgálatot összegző ajánlás rámutat: a jövőbeli ellenőrzések tekintetében a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló törvény már részletesen rendelkezik. A polgári nemzetbiztonsági szolgálatokat felügyelő miniszter tájékoztatása szerint 1990. május 1. és 1995. március 31. között 797 *személy esetében végeztek úgynevezett biztonsági ellenőrzést – többnyire szóban –, rendszerint anélkül, hogy erről az érintetteket tájékoztatták volna.* Jelentős számban ellenőriztek olyanokat is – vállalkozókat, újságírókat, politikusokat –, akik nem töltöttek be bizalmas munkakört. Elfogadhatatlan az is – véli a biztos –, hogy az ellenőrzéseket a közhatalmi szférán túlra is kiterjesztették.

Az *MTI-hez* csütörtökön eljuttatott közlemény szerint a tárca nélküli miniszter válaszában egyetértett az ajánlásban foglaltakkal, s a biztos azon véleményével is, amely szerint az ellenőrzés alá vont személyeket utólag értesíteni kell a megfigyelés tényéről. A miniszter, korábbi álláspontjával ellentétben, nem tartja indokoltnak az általa közölt információk *államtitokká* minősítését sem. Ugyanakkor úgy vélte: az adatvédelmi biztos csak akkor jogosult a nyilvánosságot tájékoztatni a vizsgálat megállapításairól, ha a jogellenes adatkezelést az adatkezelő nem szünteti meg, ő viszont az ajánlásban foglaltakat végrehajtja. Majtényi László szerint azonban kötelessége a közvélemény tájékoztatása, és csak segíti e kényes ügy megnyugtató lezárását.

Az adatvédelmi biztos és a polgári nemzetbiztonsági szolgálatokat felügyelő miniszter közös közleménye egyenes folytatása Majtényi László minapi parlamenti beszámolójában érintett titokvédelmi vitának. A feltárt jogsértések titkosításának utólagos feloldását csak üdvözölni lehet. Az eset azonban az alkotmányos jogok törékenységére is rávilágít. Épp ezért a történtek után csak a tények teljes körű feltárása s a személyes felelősség körültekintő tisztázása töltheti ki azt az űrt, ami a jogbiztonságban keletkezett. Ezt nem helyettesíthet az utólagos mea culpa. Miként joghézagot sem pótolhat a parlamenti menetrend szerint soron következő, jól koreografált napirend előtti vita.

(b. l.)

Marton László készíti

Nagy Imre-szobor Hévízen is

Lapunk értesülése szerint a közelgő *Nagy* Imre-centenárium Hévíz polgármesterét is arra ösztönözte, hogy a városban maradandó emléket állítsanak a mártírsorsú miniszterelnöknek, s az önkormányzat egyhangú döntése értelmében *utcát is elnevezzenek* róla. Kérdésünkre *Vértes* Árpád polgármester megerősítette a hírt, s elmondta, hogy a belvárosban, a sétálóutca torkolatában felállítandó *mellszobor* avatására – az elhúzódó munkálatok miatt – nem a május elejére tervezett időpontban, hanem *augusztus 20-án*, a nemzeti ünnep s a millecentenáriumi emléknap alkalmából kerül majd sor. A település elöljárója közölte lapunkkal: a szoborra és a környezet kialakítására mintegy másfél millió forintot áldoz a város.

Nagy Imre arcmásának megformálására a 70 esztendős *Marton* László szobrászművészt kérték fel, akinek eddig is szoros kötődése volt a Balaton-közeli településhez, s mint a polgármestertől megtudtuk, egy *Kodály*-szobrot is Hévíznek ajándékozott a minap, az ottani Kodály utca leendő díszéül. Marton László – akinek tavalyi angliai önálló kiállítását Károly herceg nyitotta meg – budai műtermében már elkészült a tervezett szobor gipszmintája, s azt – a mester invitálásának eleget téve – Nagy Imre leánya, *Nagy* Erzsébet is megtekintette az elmúlt héten.

Vértes András szerint, bár nem tud róla, hogy Nagy Imre életében különösebb szerepet játszott volna Hévíz városa, de a lakosság s a képviselő-testület is úgy tekint történelmi alakjára, mint a XX. századi magyar história egyik legjelentősebb politikusára, akinek neve az '50-es

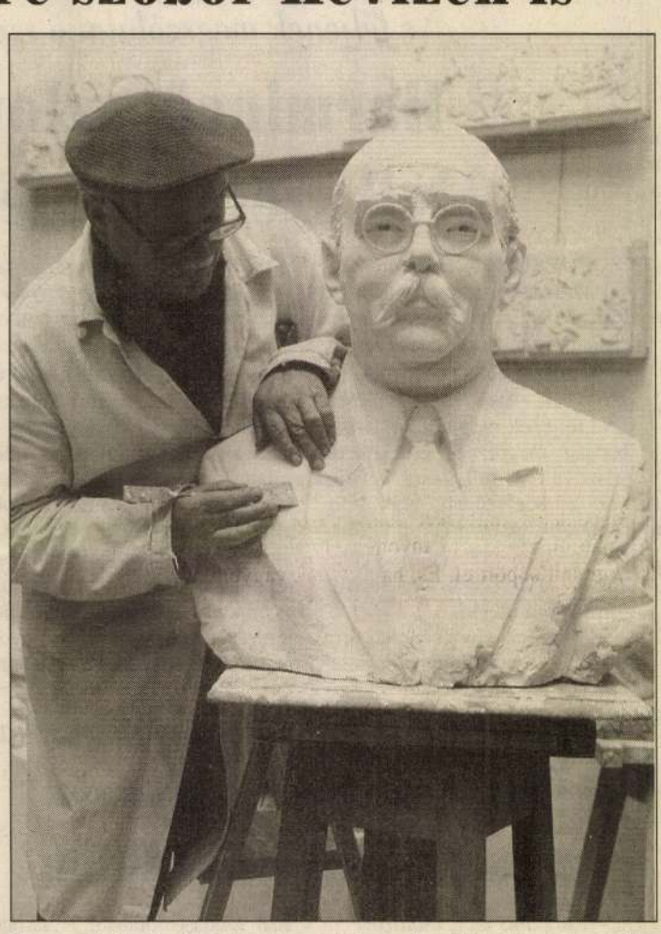

Marton Lászlónak több mint százharminc köztéri szobra található az ország különböző városaiban, legújabb alkotásán az öntés előtti utolsó munkálatokat végzi

Vajda József felvétele

években nemcsak a reformok bevezetésével fűződött egybe, hanem tagadhatatlanul az '56-os forradalom vezéralakjává is vált, s aki bírái előtt is mindhalálig következetesen kitartott elvei s a szabadságküzdelem eszméi mellett.

Mint már megírtuk: a Nagy Imre-szoborkuratórium által kiírt pályázatot *Varga* Tamás nyerte meg, s az ő alkotását a 100. születésnapon, június 6-án *Göncz* Árpád köztársasági elnök avatja fel a Parlament tőszomszédságában, a Vértanúk terén. Emellett a szülőváros, Kaposvár is előteremtette végre egy méltó Nagy Imre-szobor költségeire a szükséges fedezetet, amelyet szintén az évfordulós megemlékezések jegyében lepleznek le ősszel.

(k. b.)

nem a jó és rossz között akart választani, hanem visszakövetelte magának a pol-

visszautasítása, a halál vállalása olyan igazságot hirdet,

sánál '56-tól kell indulnunk. '56 Magyarországa – a jövő évezred polgári demokráciája lesz.

redforduló Magyarországának megfelelő társadalmi problémákra.

MEGHÍVÓ

1997. november 14-én 14.30 órára az Apor Vilmos Emlékbizottság emlékülésére
a Szent Imre Gimnázium dísztermébe
Bp. XI. ker. Villányi út 27. sz.

Program:
Brückner Ákos Előd üdvözli a megjelenteket.
Megnyitót mond: *Glatz Ferenc*
Gál Ferenc: A vértanúságról.
Schweitzer József: A helytálló szeretet.
Mánya Tibor: A gyulai plébános.
Hollai Ferenc: Apor Vilmos és a munkásság.
Párdányi Miklós: A kereszténységszociális eszmeiség Apor Vilmos tevékenységében.
Hölvényi György: Apor Vilmos üzenete.
Záró szó: *Brückner Ákos Előd*

Az Apor Vilmos Emlékbizottság, a Budapest Főváros XII. kerületi Önkormányzat Képviselő-testülete tisztelettel meghívja
egyházi és magyar vonatkozásban is nagy jelentőségű ünnepségsorozatára
1997. november 15-én 10.30 órára a Budapest XII. kerület Apor Vilmos téren felállított
boldogemlékű Apor Vilmos vértanú püspök szobrának
avató ünnepségére
Szavalat: *Lukács Margit*
Kossuth-, Jászai-díjas, Kiváló és Érdemes művész, a Nemzeti Színház örökös tagja
Emlékbeszédet mond és a szobrot megáldja: *Paskai László* bíboros, prímás Esztergom-budapesti Főegyházmegye érseke,

Budapest Főváros XII. kerületi Önkormányzat Képviselő-testülete nevében
Udvardy-Nagy István
polgármester

Közreműködik:
a Felső Krisztinavárosi Plébánia Kórusa
Kórusvezető: *Tőkés Mária*
A szobor *Marton László*
háromszoros Munkácsy-díjas Érdemes és Kiváló Művész Pro Art kitüntetett alkotása

Tájékoztatásul:
1997. november 16-án 18 órakor ünnepi szentmise
a budapesti Szent István Bazilikában,
Apor Vilmos vértanú boldoggá avatása tiszteletére rendezett kiállítás tekinthető meg
1997. november 17-től – 30-ig
a
Budapest XII. kerületi Művelődési Ház Kupolatermében (Bp. XII., Csörsz u. 18.)
A kiállítás tartalmazza
a Győri Egyházmegye Apor Vilmos kiállításának darabjait,
valamint
a Székesfehérvári Egyházmegye tulajdonában lévő, *Polgár Mariann* grafikus műveiből összeállított „Apor Vilmos és kora" c., valamint a „Magyar Főpapi címerek" c. heraldikai gyűjtemény részét.
A gyűjtemények anyagát *Pápai Lajos* győri megyéspüspök, *Takács J. Nándor* OCD székesfehérvári megyéspüspök bocsátotta rendelkezésünkre, melyért ezúton is köszönetet mondunk!

Apor püspök példája

„Apor Vilmos püspök példája ékesen beszél minden magyar emberhez!" – mondotta a győri székesegyházban 1996. szeptember 7-én II. János Pál pápa a vértanú püspök sírja mellett. Kiemelte, hogy a Jó Pásztor példájának nyomában mintegy fél évszázaddal ezelőtt a rábízottak védelmében adta életét a főpap. A híveiért, hazájáért életét felajánló püspökre mutatva a Szentatya bátorítólag mondta: „Ragyogó példaképeitek vannak, rájuk tekintsetek, amikor felhők tornyosulnak". Dr. Ternyák Csaba püspök, mint Apor Vilmos boldoggáavatási ügyének volt posztulátora, figyelmeztet minket: „Hívő emberként az ő példájából megtanulhatjuk, érdemes úgy élni, hogy nem riadunk vissza az áldozatoktól, érdemes kiállni az erényes élet védelmében. Tehát nem Apor püspöknek, hanem nekünk van szükségünk arra, hogy őt a magyar boldogok és szentek között tisztelhessük." Valóban! Ezért vedd és olvasd e könyvet, elmélkedj róla és mondd tovább! Próbálj hozzá hasonlóan élni és ragadd magaddal a többieket is! Nem vagy ebben egyedül."

(Brückner Ákos Előd O. Cist. ajánlása Hölvényi György Apor Vilmosról szóló könyvéhez.)

gógusok szakképzésére kapott, valamint a gyermeknevelési támogatás), pénzmaradványok átvezetése stb. Mindezek eredményeként az eredeti 4.851.769.000 Ft-os főösszeg 5.015.212.000 Ft-ra módosult.

5 A Belső Ellenőrzési Csoport 1997. I. félévi munkájáról szóló beszámolót tárgyalta meg és fogadta el a testület. A revizori vizsgálat „átfogó felügyeleti jellegű költségvetési ellenőrzés" keretében vizsgálta a Városmajori Gimnáziumot, valamint a Kiss János Általános és Középiskolát. Míg az előzőnél gyakorlatilag mindent rendben talált a vizsgálat, az utóbbinál komoly hi-

-ott a testület, hogy a gyermekfogorvosi praxisok számát a jelenlegi háromról négy főre emeli. A meglévő két fogászati szék technikai lehetőséget ad a négy orvos foglalkoztatására, ezen felül az Egészségügyi és Szociális Bizottság számításai is indokolják az ellátás javítását: mintegy 6000 lehetséges kis páciens él a kerületben. A gyermekfogorvosi álláshely pályázat útján kerül betöltésre.

9 Jelentős vitát váltott ki a következő előterjesztés, mely kerületi közhasznú foglalkoztató intézmény, Szociális Szolgáltató létrehozására tett javaslatot. Az előterjesztők nem titkolták, hogy a szom-

nélküli, egyhangú döntés született.

13 A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara együttműködési megállapodást kezdeményezett a XII. kerülettel a vállalkozások működési feltételeinek javítása, illetve az új vállalkozások alapításának elősegítése érdekében. Annak ellenére, hogy Budapest huszonhárom kerületéből tizenhét kerület már megkötötte ugyanezt a megállapodást (mint elhangzott egy hozzászólás során), a megállapodás szövegtervezetét illetően nem volt teljes az egyetértés. Az egyes tételei esetleg sérthetik az SZMSZ-t, ezért a polgármester levette a témát a napirendről, hogy

-én a reklám-, tájékoztató és cégtáblák városképi szempontból történő rendezésére egyeztető megbeszélés folyt. – Tárgyalás történt a német iskola fejlesztésével és bővítésével kapcsolatban, itt még nincs egyetértés az építtető és az Önkormányzat között. A következő testületi ülés várhatóan október 30-án lesz.

Interpelláció ezúttal nem érkezett. A korábbi interpellációkra adott válaszokat egy kivétellel elfogadták a képviselők. Néhány hozzászólás és kérdés után, valamivel 22 óra előtt ért véget a testület ülése.

jj-

Önkormányzati kezdeményezés az elszegényedés ellen

Egyes rétegek lassú lecsúszása és az elszegényedés gazdagnak nevezett kerületünkben is érzékelhető. A folyamatot számos tényező hozta létre, így a megállítása is komplex intézkedéseket követel. Az Egészségügyi és Szociális Bizottság képviselője civil szervezetek képviselőivel beszélgetett a témáról. Az eszmecserére meghívást kapott és jelen volt *Nyitrai Imre*, a Népjóléti Iroda vezetője is.

Külső segítség szükséges

Németh Mária képviselő asszony üdvözölte a megjelenteket, majd röviden ismertette az összejövetel célját. Elmondta, hogy a civil szervezetek szerepe rendkívül fontos a szegénység megállításában, a külső segítség nélkülözhetetlen. Ezért kérte a probléma iránt érzékenységet mutató csoportok támogatását. Ezután a jelenlévők kérdőíveket kaptak, később pedig párszavas bemutatkozásukra is sor került. Megtudtuk, hogy a Természetvédők például kirándulásokat szerveznek. A Széchenyi Regionális Egyesület ünnepségeket szervez, míg a POFOSZ az időseket fogja össze. Utóbbinak az Avar utca 17-ben klubja is működik. A Peter Cerny alapítvány a koraszülöttek neveléséhez nyújt speciális segítséget. Bázisuk a Budai Honvéd kórházban található. A CET alapítvány képviselője hangsúlyozta: „Fel kell térképezni, hány féle rászorultság létezik a kerületben." A Máltai Szeretetszolgálatnak be sem kellett mutatkoznia. Mindenki tisztában van vele, hogy már régóta eredményesen dolgoznak az országban és nagyon jó a kapcsolatuk a lakossággal. Ismét Németh Mária vette át a szót. Felhívta a figyelmet az együttgondolkodás fontosságára, és említést tett a helyiségekről is. – Egy már van, ahol a rászorultaknak szánt ruhát, cipőt és más egyebet lehet majd tárolni. Ez azonban hamar megtelik, ezért újabbak után kell nézni – mondotta. Később kitért az összejövetelek megrendezésére. – Tervbe vettük például a közbiztonsággal és a droggal foglalkozó beszélgetések megszervezését. Jó lenne, ha minél többen eljönnének rá, hiszen a kapcsolattartásnak igen nagy a jelentősége. Egyébként szakembereket is hívunk, akik szívesen vállalják a részvételt.

Állandó kontroll mellett

Ezt követően Nyitrai Imre reagált az elhangzottakra. Megjegyezte, hogy égetően szükség van a „civilek" aktív közreműködésére. – Természetesen a megbízhatóság és az állandó kontroll lehetősége döntő szempont – mondotta többek között. – Tárgyalások már folynak a máltaiakkal érdekegyeztetésnél tartunk. Szeretném kiemelni, hogy szociális kerekasztal is működik a kerületben. Aki csatlakozni kíván, minden további nélkül megteheti. A következő ülésre november 19-én, 14 órakor kerül sor a Jagelló út 24. szám alatt. Ami pedig a többi javaslatot illeti: a közhasznú foglalkoztatás megszervezésére intézményt kívánunk létrehozni. (Az erről szóló előterjesztést a testület azóta el is fogadta. A szerk.)

Ezután *Tolmár Klára*, a Svábhegy Alapítvány képviselője mondta el gondolatait. Mindenekelőtt rámutatott arra, hogy a lecsúszott családok közül sokan elutasítják a segítséget, inkább nyomorognak. Éppen emiatt a kapcsolatokat oldottabbá kell tenni. – A közvetlen környezetemről is szólnék. Nálunk a Svábhegyen nincs olcsó bolt, sokkal drágább az élet, mint másutt. A nagyfokú elöregedéssel szintén számolni kell. Mindezek ellenére nem támogatnak minket.

– Nyugodtan kijelenthetem, lesz a kerületnek szociális boltja, és a segítség se marad el – válaszolta Nyitrai Imre. Végül a képviselő asszony megköszönte a részvételt, majd leszögezte: szívből örül annak, hogy a rászorultak ügye továbbra is középpontban áll.

S. M.

jegyző

Címlista a XII. kerület szavazóhelyiségeiről

(1997. szeptember 29.)

Sorszám	Szavazókör helye	Szavazó kör
1.	Alkotás u. 45. Ált. Isk. *a korábbi Alkotás u. 53. Általános Iskola helyett*	36, 39
2.	Apor Vilmos tér 11. Hegyvidék Bevásárlóközpont *Bürök u. 34. Építő és Fenntartó Kft. helyett*	47
3.	Beethoven u. 3. Általános és Középiskola *Kiss János altbgy. 40. Budapesti Tanítóképző Főiskola helyett*	32, 38
4.	Böszörményi út 34/a Gyermek Könyvtár	18
5.	Csaba u. 16. Ált. Isk.	2, 3, 4, 5
6.	Csörsz u. 18. Műv. Ház	41, 42
7.	Diana u. 4. Ált. Isk.	11, 54, 56, 57
8.	Diana u. 35–37. Ált. Isk.	16, 23
9.	Farkasvölgyi út 12. Rendőrtiszti Főiskola	52
10.	Hollós út 5. Jókai Klub Kistanácsterem	55
11.	Istenhegyi út 32. Osztrák–Magyar Európaiskola *Zalatnai u. 2. ÁÉG Hungária Kft. helyett*	13, 17
12.	Királyhágó tér 4. Gyermekfogászat *Kékgolyó u. 19. Közép-Buda Ingatlankezelő Kft. helyett*	10
13.	Kiss János altbgy. u. 15. Táncsics Mihály Gimnázium	20, 21, 37
14.	Kiss János altbgy. u. 31. Ált. Isk.	33, 34, 35
15.	Kútvölgyi út 16. Növérszállás	60, 61, 62
16.	Laura u. 23. Ifjúsági Tábor	53
17.	Lejtő út 41. Óvoda	40, 43, 44
18.	Mátonhegyi út 34. Ált. Isk.	22, 24, 45, 46, 48
19.	Németvölgyi út 46. Ált. Isk.	26, 28, 29, 30, 31
20.	Orbánhegyi út 3/a. Óvoda	19
21.	Orbánhegyi út 7. Ált. Isk.	15, 27
22.	Orbánhegyi út 37. Osztrák–Magyar Óvoda	25
23.	Pethényi köz 1. János Kórház Tüdőgondozó	12
24.	Rácz Aladár u. 5. Szakorvosi Rendelő	49, 50, 51
25.	Ráth György u. 7–9. Onkológiai Intézet	9
26.	Szarvas Gábor út 8. Gondozási Központ	65
27.	Városmajor u. 59/a Ált. Isk.	1, 6, 7
29.	Virányos út 48. Ált. Isk.	63, 64
30.	Zugligeti út 11. Iparművészeti Főiskola	66, 67
31.	Zugligeti út 113. Általános Iskola	58, 59

topMobil travel

KARÁCSONYI HANGULATBAN!
ADVENT BÉCSBEN Időpont: 1997. december 6., 13. Részvételi díj: 2.400,- Ft/fő
GRAZ Időpont: 1997. december 12/14. (3 nap/2 éj) Utazás autóbusszal, 4 csillagos szállodai elhelyezés, büfé reggeli, vacsora, városnézés
Részvételi díj: 26.300,- Ft/fő – biztosítással

1074 Budapest, Hársfa u. 2.
Tel./fax:
351-7200, 342-3982

Marton László - szobrász
Veszprémi napló

1995. november 4., SZOMBAT

Marton László kiállítása a Budapest Hiltonban

Marton László 70. születésnapja alkalmából ma nyílik kiállítás a Budapest Hilton Szálloda dominikánus kerengőjében.

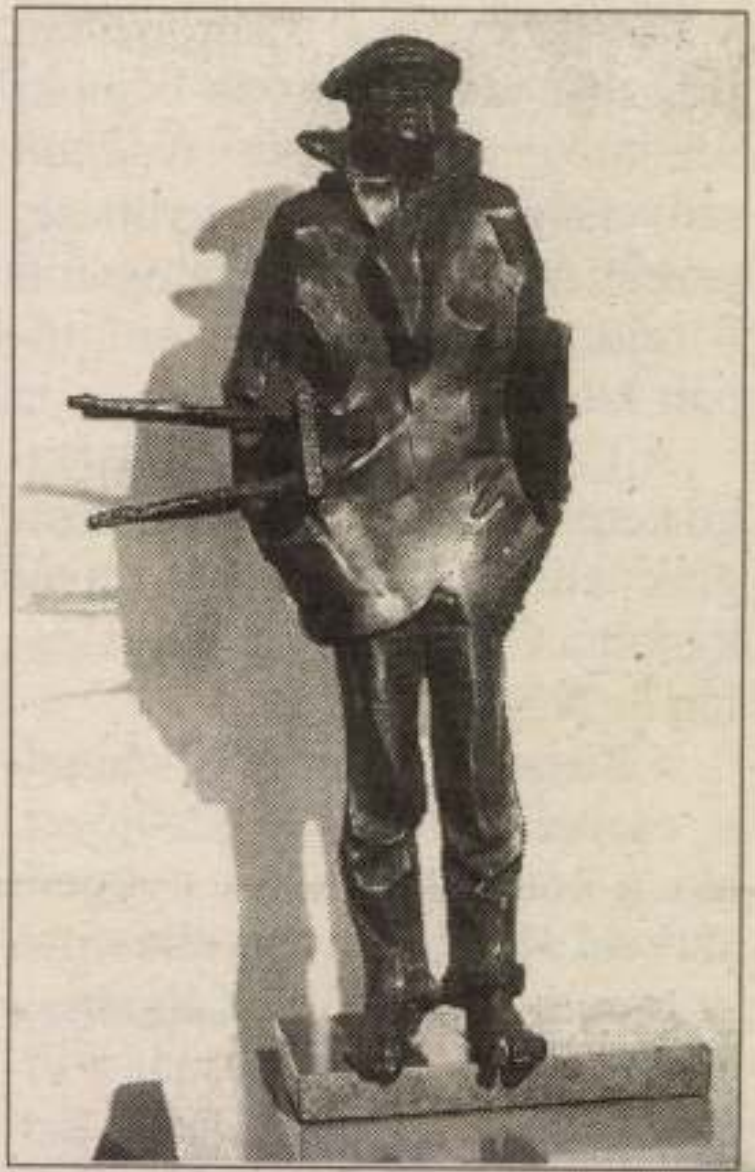

A Tapolcán született, háromszoros Munkácsy-díjas, érdemes és kiváló művésznek a közelmúltban Veszprémben a Mestermű Galériában nyílt kisméretű szobraiból, plasztikáiból tárlata.

A fővárosi kiállítást *Nemeskürty István* író, egyetemi tanár nyitja meg. Képünkön (Oszkó Zsuzsa felvétele) Egry című szobra, amely köztéren a badacsonyi mólónál található.

Mészöly válogatott kerete

Két csepeli újonc készül az izlandiak ellen

Jövő szombaton Budapesten a Vasas Fáy utcai stadionjában játssza le utolsó Európa-bajnoki selejtezőjét *Mészöly Kálmán* szövetségi kapitány együttese, ezzel a magyar futballválogatott befejezi kvalifikációs erőpróbáit Izland ellenében.

A kapitány pénteken húsztagú keretet tett közzé a „jégországiak" elleni 90 percre. Meghívót kapott a Csepelből Zombori Zalán és Nagy Tamás is.

– Beszéltem Varga Istvánnal, a csepeliek vezető edzőjével, aki a két fiatalembert nyugodt szívvel ajánlotta a figyelmembe – mondta Mészöly Kálmán. – Az Eb-útnak vége, és már a világbajnoki selejtezőkre kell [illegible] Ezért határoztam hogy az utolsó három tétmérkőzésen kikapott a magyar válogatott a szombati riválistól? Van, lenne okunk a revánsra.

Mészöly hétfőn 10.30 órára az MLSZ-be várja 20 jelöltjét. Aznap este lesz a Ferencváros–BVSC NB I-es találkozó. A kapitány e két klub válogatottjelöltjeit kéri: a mérkőzés után tartsanak egyenesen az Olimpia Szállóba; ott lesz a magyar válogatott „főhadiszállása".

A terv szerint szerdán a Vasas fiataljai ellen játszik edzőmérkőzést a Mészöly-keret. Érdekesség: a szakvezető egyetlen külföldön játszó légiót sem hívott meg a „húszak" közé.

A névsor. Kapusok: Hajdú (FTC), Brockhauser (Kispest),

Hegyvidék

A XII. KERÜLETI POLGÁROK LAPJA

MEGJELENIK KÉTHETENTE XXVII. ÉVFOLYAM 23. SZÁM 1997. DECEMBER 3.

Paskai László bíboros prímás megáldja Apor Vilmos szobrát

Felavatták Apor Vilmos szobrát

November 15-én többszáz főnyi, lelkes és megilletődött közönség jelenlétében került sor az egy héttel korábban boldoggá szentelt Apor Vilmos bronzszobrának felavatására. A Himnusz közös eléneklése után *Lukács Margit* Kossuth-díjas színművésznő, a Nemzeti Színház örökös tagja mondta el *Mécs László* „A vértanú püspök" című versét. A nagyerejű szavalat után kerületünk polgármestere felkérte *Paskai László* bíboros prímást ünnepi beszéde elmondására és a szobor megáldására. A köztéri emlékmű jelentőségét, az erkölcsi példázat szimbólumát kiemelő érseki szavakat követően a Felső-Krisztinavárosi Templom kórusa által előadott Bach-korál hangjai töltötték be az Apor Vilmos teret. Ezek után a XII. kerületi Önkormányzat képviselő-testületének nevében *dr. Udvardy-Nagy István* polgármester méltatta az ünnepi alkalom jelentőségét. Elismerését és köszönetét fejezte ki a szobor létrejöttéért évek óta munkálkodó Apor Vilmos Emlékbizottságnak, valamint az életnagyságú szoborkompozíció alkotójának, *Marton László* szobrászművésznek. Az ünnepség befejezéseként a kórus és a megjelentek közös éneklésében hangzott el a „Boldogasszony anyánk".

Az ünnepség résztvevői

A köztéri szoboravatás után a kerületi Művelődési Központban megnyitották az Apor Vilmos boldoggá avatásának tiszteletére rendezett kiállítást. A zeneiskola fuvola kvintettjének kedves muzsikája és a polgármesteri köszöntő után *Brückner Ákos Előd* atya, a budapesti emlékbizottság társelnöke egyszerű, meleg szavakkal fejezte ki örömét a szép ünnepségsorozat létrejöttéért. A közönség ezután feszült figyelemmel és meghatottsággal hallgatta *Takács Nándor* székesfehérvári megyéspüspököt, a ma aktív püspökök közül az egyetlent, aki személyesen szolgált a vértanú püspök mellett. Takács Nándor elmondta, hogy kispapként felejthetetlen hatást gyakorolt rá Apor Vilmos egyénisége. Tanúja és csodálója volt helytállásának, az üldözöttek és az egész győri lakosság iránti feleősségérzetének. A székesfehérvári megyéspüspök megrendülten elevenítette fel Apor Vilmos mártírhalálának körülményeit: az 1945 húsvéti küzdelmet életért, azután a tragikus utat, amikor a már halott főpapot karmelita társaival – légós hordágyon, romokon bukdácsolva – vitte első, ideiglenes nyughelyére. Apor Vilmos püspöki jelmondatát idézve Takács Nándor így fejezte be megemlékezését: „Boldog Vilmos püspök úr! Köszönjük életedet. Adj erőt mindannyiunknak, hogy a gyenge megerősödjék, a durva pedig megszelídüljön."

A győri egyházmegye és *Pápai Lajos* megyéspüspök jóvoltából a tárlaton láthatók Apor Vilmos személyes tárgyai, vértanúságának ereklyéi. A székesfehérvári egyházmegye igazi különlegességet bocsátott a kiállítás rendelkezésére: a „Magyar főpapi címerek" heraldikai gyűjteményének legérdekesebb részét. A mélyreható kutatómunkát és a címerek rekonstrukcióját *Polgár Mariann* grafikusművész végezte el. A közel 300 főpapi címer egyháztörténeti kuriózum, egyben képet ad az elmúlt korok egyházi vezetőinek hazafias hitvallásáról. A megnyitó résztvevőit a Magyar Posta bélyegüzletága is megörvendeztette: ajándékként megkapták a boldoggá avatásra készített alkalmi levelezőlapot, amelyen a római Szent Péter bazilika és a XII. kerületi bronzszobor képe szerepel. A nagy eseményre és a hegyvidéki ünnepségsorozatra méltóan emlékeztető levelezőlap kapható a postahivatalokban.

Hámory Gabriella

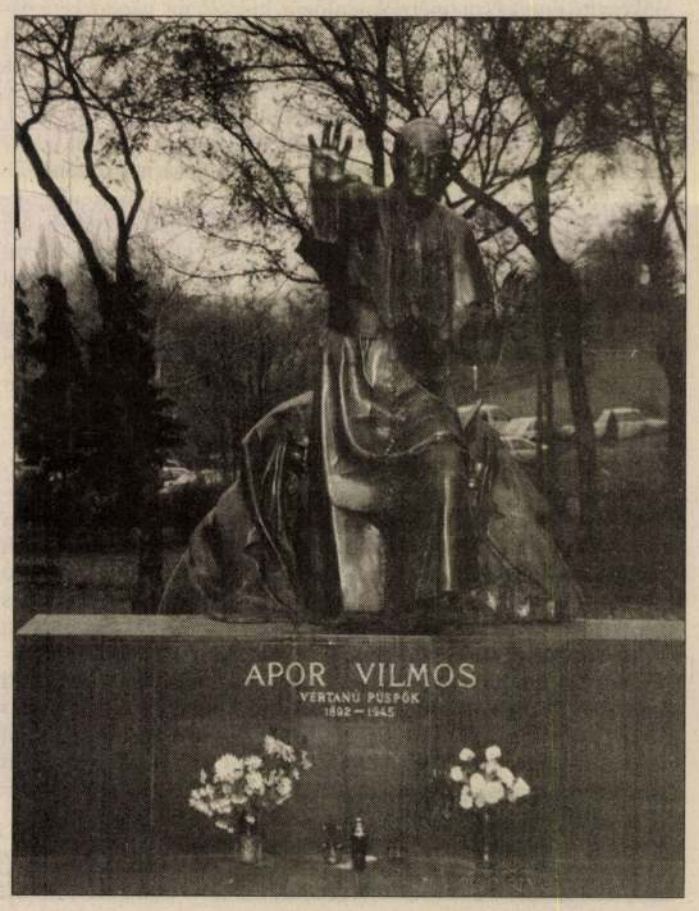

Önkormányzati testületi ülés
1997. november 20.

A kilenc tervezett téma közül három kérdésben nem született érdemi döntés, és az ülés sem volt mentes a személyeskedésektől, heves vitáktól. Ennyiben összegezhető előzetesen a képviselő-testület 59. ülése. A zárt ülésről *dr. Patyi András* jegyző tájékoztatta lapunkat.

Az ülés 17 óra 20 perckor, 23 képviselő jelenlétében kezdődött.

1 Az elmúlt alkalommal nem választotta meg a testület a bírósági népi ülnököket, mivel akkor még nem volt kellő számú jelentkező. Időközben beérkeztek a jelentkezések: 22 fő jelentkezett a 10 ülnöki helyre. A jegyző és munkatársai javaslatot készítettek, hogy kiknek a megválasztását ajánlják. Elsősorban a jelentkezők életkora szerint szelektáltak. Hosszú vita kerekedett ebből, többen kifogásolták a kiválasztási szempontot, érveltek vagy az idősek, vagy a fiatalabbak mellett, bár az is többször elhangzott, hogy a jelentkezők személye nem ismert előttük. A több, mint egy órás vitát követő szavazáskor a javaslat nem kapta meg a szükséges minősített többséget.

2 Ugyancsak nem született eredmény a kerületi sportintézmény, a Szabadidősport Központ vezetőjének megbízása tárgyában. Az előminősítést végző bizottság végül egy fő jelentkezését terjesztette a képviselők elé. Ezt többen sérelmezték, mondván: nincs választási lehetőségük. Jóllehet, szinte valamennyi felszólaló méltatta a pályázó érdemeit és alkalmasnak találta a feladatra, a szavazás eredménye (12 igen, 11 tartózkodás) nem volt elégséges a kinevezéshez.

3 Zárt ülésen két szociális kérdésben (ápolási díj és közgyógyellátási kérelem) beérkezett fellebbezést tárgyalt a testület. Mindkét esetben az eredeti elutasító döntés mellett foglalt állást.

4 Újabb kárpótlási jegy-csomag értékesítéséről született döntés: a lakás-értékesítésekből származó 2 millió Ft névértékű értékpapírt ELMŰ részvények vásárlására kell fordítani.

5 Ezután a nyílt formában folytatódott a munka, az építményadóról szóló rendelet módosításával. A vitát követően a testület úgy döntött, hogy 50%-os adókedvezményben részesül a jövőben a mozgáskorlátozottak (vagy az őket szállító családtagjaik) szállítására szolgáló gépkocsi tárolásához használt garázs. Ennek ellentételezéseként csökken a kedvezményre jogosító garázsméret, azaz a két átlagos gépkocsi tárolására szolgáló 30 m^2-es méret fölötti nagyságú tároló már nem részesíthető adókedvezményben.

6 Szünet után a kerület közoktatási koncepciójának rövid vitája, majd elfogadása következett. A többszáz oldalas, szakmai és politikai fórumokat megjárt előterjesztésből kiemelésre méltó, hogy biztonságot ad és kiszámítható rendszert fogalmaz meg a kerület oktatási, nevelési intézményei számára. Az anyag igazodik a most időszerű pedagógiai, oktatási programok készítéséhez, ahhoz segítséget, iránymutatást nyújt. Nem utolsó sorban illeszkedik, segítséget ad a Nemzeti Alaptanterv (NAT) bevezetéséhez is. A közoktatási koncepció elemeivel a jövőben sokszor találkozunk majd újságunk hasábjain is.

7 Az önkormányzat jelképeiről (zászló, címer, stb.) szóló rendelet nem került elfogadásra, a vitát követően a téma további tárgyalását elnapolták a képviselők. Itt is csak egy változat került a testület elé (ami ismét kritika tárgyát képezte), bár volt olyan hozzászólás, hogy jól előkészítetten egy változat is elfogadható. Ráadásul olyan – zömében heraldikai tárgyú – kérdések merültek fel, melyek a helyszínen nem voltak megválaszolhatók, mivel a címer, zászló idős korú tervezője nem tudta kivárni a téma kései tárgyalását.

8 Egyhangú döntéssel támogatta a testület, hogy pályázzuk meg a „Könyvtárpártoló Önkormányzat – 1977" címet, mely pénztámogatás elnyerésére ad esélyt.

9 Döntés született, hogy a kerületi Polgári Védelmi Parancsnokság egy személygépkocsit vásárolhasson. A polgári védelem parancsnokának saját munkáján felül a kerület Védelmi Bizottságában is jelentős feladata van: mintegy 80 intézmény rendszeres ellenőrzését végzi, így szükséges, hogy állandóan a rendelkezésére álljon egy jármű.

10 Az 1997. évi közmeghallgatások december 9-én a Kiss János Iskolában, valamint 16-án a Jókai Klubban kerülnek megrendezésre, az eddig bevált gyakorlat szerint a kerület alsó és felső régiója számára. Mindkét alkalommal írásos tájékoztató kerül kiosztásra a helyszínen megjelentek részére, továbbá mód lesz az előzetes írásos kérdésfeltevésre is. (Mindkét közmeghallgatásról *közlünk tudósítást*. A Szerk.)

11 A polgármesteri beszámoló keretében a következőkről szólt *Dr. Udvardy-Nagy István* polgármester. A népszavazáson a kerületből a szavazásra jogosultak 68,4%-a vett részt (az országos 49,2%-kal szemben) és a szavazók 85,3%-kal igennel voksolt. A vakok gyermekotthonának igazgatójával megbeszélést folytatott. Beiktatásra került a Böszörményi úti Református Egyházközség új lelkésze, *Szabó István*. A kerület legidősebb polgárát a 102 éves *Tóth Sándort* köszöntötte születésnapján. Részt vett a Virányosi Általános Iskola Japánban járt tanulóinak élménybeszámolóján. Új lelkésze van a Tartsay V. utcai evangélikus közösségnek *Bácskai Károly* személyében.

Budapest Főváros XII. kerületi Önkormányzat 17/1997. (XII. 3.) rendelete

az építményadóról szóló 23/1996. (XII. 4.) Budapest Főváros XII. kerületi Önkormányzat rendeletének módosításáról

Lev
a Közgy

A cím ezúttal nem pontosan fedi a tartalmat. Egyrészt a levél első része nem a Közgyűlésből, hanem csak a Közgyűlésről íródott. *Az október 30-i ülésen* nem vettem részt. Így természetesen a gyűlés lefolyásáról, az ott elhangzottakról nem tudósíthatok. Az édekesebb témákból:

A Közgyűlés Díszpolgári Címet adományozott Albert Pfleger ny. tanárnak, Hegedűs Géza írónak, Tolnay Klári színművésznek. *Pro Urbe Budapest Díjat adományozott* a Katona József Színház társulatának, Komoróczy Géza tanszékvezető egyetemi tanárnak, Seregi Lászlónak, a Magyar Állami Operaház koreográfusának, Szakály Ferenc történésznek, dr. Vasarits Dezsőnek, a Fővárosi Gázművek Rt. elnök-vezérigazgatójának, Vörös Ferencnek, a Fővárosi Csatornázási Művek Rt. vezérigazgatójának.

Áttekintette a Közgyűlés a 4. sz. tervezett metróvonal előkészítésének állását. Megállapítható, hogy bár a beruházást végző DBR Metro Kft. augusztusban létrejött és bizonyos előkészítő munkákra (mérnökgeológia, hidrológia, geodézia) a pályázatok meghirdetése megtörtént, az előkészítési folyamat az eredetileg tervezetthez képest lemaradásban van. Ennek oka bizonyos személyi döntések meghozatalának elhúzódása, de főleg az, hogy a kormányzati pénzügyi hozzájárulás kérdésében „az elvi, szakértői szintű egyetértést a legutóbbi időkig nem sikerült konkrét, együttműködést megalapozó megállapodássá átalakítani."

Véleményezte a Közgyűlés a fogyasztóvédelemről szóló törvényjavaslatot. Határozott a Közgyűlés arról is, hogy az 1998. évi állami címzett és céltámogatási pályázatokra a következő témákat nyújtja be: Szent Imre kórház „A" épület rekonstrukciója, Szent János kórház traumatológiai és orthopédiai osztályok rekonstrukciója, Bajcsy-Zsilinszky kórház diagnosztikai és műtőpavilon építése, Vámosmikolai Idősek Otthona férőhely fejlesztés, Fővárosi Operettszínház rekonstrukciója, Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár rekonstrukciója, Fazekas Mihály Fővárosi Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium rekonstrukciója.

A november 13-ra összehívott rendkívüli Közgyűlésen a napirenden szereplő és a napilapokban „fővárosi korrupciós botrány"-ként emlegetett ügy előzménye röviden összefoglalva annyi, hogy a főjegyző a közelmúltban leváltotta és alacsonyabb beosztásba helyezte a Főpolgármesteri Hivatal egyik vezető tisztségviselőjét, mire ő sértettségében bejelentést tett korrupciós ügyekről, amelyekről tudomása volt. A bejelentés nyomán a főjegyző értesítette az ügyészséget, amely vizsgálatot kezdeményezett. Ennek hírére a FIDESZ fővárosi frakciója 14 ellenzéki képviselő támogató aláírásával (az aláírók közt mind a 4 ellenzéki párt képviselői megtalálhatók) rendkívüli Közgyűlés összehívását kezdeményezte. Soha még annyi újságíró és tv tudósító nem gyűlt össze közgyűlésre, mint erre, é
szültség.

Az ülést a főpolgármester
bevezetőben megütött hangnem
Ugyanis, miközben meghirdette a
te, hogy korábban igen sok képvi
zásokat, ugyanakkor élesen támad
ügyből politikai tőkét akar kovács
re, hogy hevesen ellenezte közgy
Előadta 6 pontos javaslatát, ar
szerzésekkel foglalkozó főrevi

Ezután *Tiba Zsolt* főjegyző
mertette az ügy előzményeit
a korrupciós ügyben szóba
Uzsoki és a Nyírő Gyula
folyamatok és problémák

Dr. Bócz Endre fővárosi
az ülésen) elmondta, hogy
dokumentumok, valamint
házkutatás és tanúvallom
hogy a Közbeszerzési Ügy
anyagi juttatásokat fogad
ügy még nyomozati szak
rendszerezik a dokument

Többórás éles vita köv
Közgyűlés előtt 6 írásba
Demszky főpolgármester
ad hoc vizsgálóbizottság
líciós és ellenzéki képvis
felállítását javasolta oly n
tása és a pénzügyi ellenő
ság hatáskörébe tartozzon
kell állítani az önálló ellen
tot kell elrendelni a nag
egyfelől ellenőrzési bizott
Ügyosztály teljes átalakí

topMobil travel

KARÁCS
Advent Bécsben Időpont: 1997. december 6., 13. Részvételi díj:
(5 nap) Utazás autóbusszal, szállodai elhelyezés félpanzióval R
december 5., 12. (3 nap) Utazás autóbusszal,

Népszabadság MARTON László

A mártír püspök bronzalakja

Apor Vilmos szobrát holnap avatják fel a róla elnevezett téren

A mű és alkotója BÁNHALMI JÁNOS FELVÉTELE

A XII. kerületben hosszú évek óta ápolják Apor Vilmos emlékét: már 1991-ben teret neveztek el róla. Az önkormányzat és több társadalmi szervezet régi vágya teljesül, amikor holnap felavatják a boldogok közé emelt püspök szobrát. Az alkotóval, Marton László szobrászművésszel beszélgettünk az új köztéri emlékműről.

– Az önkormányzat és a Budapest Galéria 1995-től több pályázatot írt ki az emlékmű elkészítésére, magam a harmadik fordulóban vettem részt. Az elgondolásom az volt, hogy a főpapot abban a pillanatban ábrázoljam, amikor felemelt kézzel próbál megálljt parancsolni a mögéje búvó védenceire támadóknak. Tervem elnyerte a bírálóbizottság tetszését, és januárban megkaptam a megbízást. Tudatában voltam a rövid határidőnek és a szűkös anyagiaknak, rögtön nekiláttam a nagy munkának – mondja *Marton László*.

– Rekordgyorsasággal készítette el a monumentális kompozíciót, alig néhány hónapja volt rá. Korábban is foglalkozott talán Apor Vilmos alakjának megmintázásával?

– Nem, de a nagyszerű téma és a feladat magával ragadott. Voltak ismereteim a püspök mártíriumáról, s igyekeztem minél többet megtudni életéről, emberi tulajdonságairól. Tanulmányoztam olyan történeti munkákat is, amelyekben még Apour-nemzetségként említik a sok humánus tettről nevezetes ősi famíliát. Apor Vilmos egész pályájának dokumentumait megismerve kialakult bennem a főpap belső és külső képe.

– Minden visszaemlékező megemlíti, hogy daliás alakja volt. Herczeg Ferenc, a személyes jóbarát írta róla: „Igen imponáló külsejű, megnyerő modorú és ragyogóan eszes férfi volt. Magamban szédületes nagy emelkedést jósoltam neki, szinte már láttam rajta az egyházi bíbort..."

– Valóban, minden fényképén látszik ez. Ahogyan hallottam, roppant egyszerű életet élt, és papi pályája kezdetétől különös gondot fordított a szegények istápolására, a mai kifejezéssel: a hátrányos helyzetűek védelmére. Az emlékműben mindezt megpróbáltam érzékeltetni és ezt a gerinces kiállást megörökíteni.

– A kompozícióban a püspök arcán nincsen félelem, alakja és mozdulata nem patetikus, inkább bizakodó. Ilyen lehetett a tragikus pillanatban?

– Azt hiszem, igen. Püspöki jelmondata volt: „A kereszt erősíti a szelídet és szelídíti az erőset." Apor Vilmos a végzetes lövések eldördülése előtti pillanatokban harag és félelem nélkül áll ki a lépcsőre, bízva felemelt keze visszatartó erejében. A mellé-mögé bújó két nőalak lepelbe burkolózva egymást is takarja. Az egyik fiatalabb, a másik, az idősebb az anyát is szimbolizálja. Így alakítottam ki a gúlaszerűen előre dőlő, háromszöget formázó együttest. Szándékom szerint a ruhák gyűrődéséből, hullámzásából is megérezhető az esemény feszessége, a helyzet drámaiság. A mozgalmas ábrázolással azt szerettem volna elérni, hogy a nézők körüljárják az emlékművet. A két méter harmincas magasság és a vörös gránit talapzat talán kifejezi ezt az elgondolásomat.

– Az Apor Vilmos tér talán legkellemesebb részét választották ki a szobor számára. Csak az a csúnya diszkóépítmény ne lenne ott...

– Egyáltalán nem vagyok a fiatalok vidám szórakozása ellen, de az az épület valóban ormótlan. A kerület mindent megtett az emlékmű környezetének méltó kialakítására, szépen parkosítottak, a világítás is megfelelő. Remélhetőleg a tér egésze nyugalmasabb hely lesz egyszer. Bízom abban, hogy a diszkóban, a taxi- és a buszvégállomáson megfordulók is megnézik, esetleg meg is kedvelik a szobrot. Ez a köztérre alkotó szobrász örök reménye.

Hámory Gabriella

Kamaszoknak segít a Vaskor

A színház a nevelés eszköze is lehet

Gátlásoldó improvizációk GÁRDI BALÁZS FELVÉTELE

A lakótelep egyik pincéjében összeverődik egy baráti társaság. Szerelmek, barátságok alakulnak ki. Néha persze összevesznek egymással. Élnek. Összetartoznak. Ebből a valóságból ellesett helyzetből indul ki a Káva Kulturális Műhely Eszterlánc című játéka, amely az általános iskolák 7–8. osztályosainak készült, és a kábítószerezésről, az egymás iránti felelősségről szól. Kegyetlen hely ez a világ. Sehol sem tévednek annyit, mint itt – idézi a másik, a Kalevala alapján készült, Vaskor című játék, amely a bizalom és bizalmatlanság témáját dolgozza fel a 8–9. osztályosok számára.

A Káva Kulturális Műhelynek két fő tevékenységi formája van – mondja a műhely vezetője, *Takács Gábor*. Az alternatív színházi csoport felnőtteknek készít színházi előadásokat, a Fővárosi Színházi Nevelési Csoport pedig komplex foglalkozásokat tart iskolásoknak, korosztályuk egy-egy jellegzetes életkori problémáját feldolgozva. A háromórás foglalkozás színházi előadással kezdődik, amely felvet valamilyen erkölcsi vagy társadalmi, érzelmi problémát. A színészek bevonják a gyerekeket a játékba, belépethetnek egy-egy szerepkörbe, alakíthatják a történetet. Az Eszterlánc például a fiatalok kábítószerezésével kapcsolatos kérdéseket veti fel, azt vizsgálja, hogyan éli meg a baráti kör, az összetartozó csoport az egyén drámáját. A színház „csak" eszköz, nem színészpalántákat nevelnek, hanem hozzásegítik a fiatalokat a megoldás lehetőségének felismeréséhez.

A Vaskor című program a kamaszok jellegzetes gátlásaival, a világgal való szembenállásukkal foglalkozik. A kiindulópont lehet drámai bevezető, improvizációs játék. Ha a csoporttal állandó kapcsolat alakul ki, feldolgozhatják a közösség saját belső gondját is.

A módszer Angliából ered, Magyarországon először öt évvel ezelőtt Gödöllőn, a Kerekasztal Színházi Nevelési Központban alkalmazták. A fővárosi csoport idén alakult. Működésükhöz egyelőre a legalapvetőbb feltételek is hiányoznak: nincs állandó épületük, irodájuk, a változó helyszínek eléréséhez nincs gépkocsijuk, kevés a technikai berendezésük. Érdeklődőben viszont nincs hiány. A XVI. kerületi önkormányzat például minden iskolájának rendelt egy-egy foglalkozást. A Marczibányi téri Művelődési Központba 15-20 iskola küldi el diákjait. Tucatnyi józsefvárosi iskolával dolgoztak már.

A foglalkozásvezetők tapasztalata szerint nagy a különbség a budai, a józsefvárosi, a szentmihályi gyerekek fogékonysága, műveltsége, aktivitása között. Az elit iskolák tanulói tartózkodóbbak, nehezebben kapcsolódnak a játékba. Mások talán nehezebben fejezik ki magukat, viszont nyíltabbak, őszintébbek, több bennük az egymás iránti szolidaritás.

Cs. K. É.

BBANÓ
MÁBAN
CINQUECENTO
UNO • PUNTO • BRAVO
BRAVA • MAREA

Kedvezményes könyvvásár

Rezső = a dicsőséges. *Rezső nevünk eredetmagyarázatánál a Rudolf névre kell utalnunk, ugyanis nálunk a Rezsőt a nyelvújítás hozta be a Rudolf helyett. A Rudolfnak az ógermán Hruodolf, Hrodwulf voltak az ősi formái, melyekben a „hrod, hruod" jelentése: „dicsőséges", a második részében pedig a mai német nyelv „Wolf": „farkas" szava rejtőzik, így jelentése „dicsőséges farkas" lenne. A német Erdmann névkutató viszont „hírnevet kedvelő" jelentésűnek véli. A naptáron kívül ma még Csenger, Éneás, Engelbert, Florentin, Lázár, Rados, Radován, Radvány, Raul, Rolf és Rudolf tartja a névnapját.*

130 éve ezen a napon született Varsóban Marie Curie-Sklodowska fizikus, kémikus, az egyetlen nő, aki kétszer kapta meg a Nobel-díjat (1903, 1911). A Párizsban tanuló diáklányt professzora, Pierre Curie elvette feleségül, nemcsak hitvese, hanem kiváló munkatársa is lett. Előbb

Megtalálták a magyar hegymászó holttestét

Gyalogmenetben mennek érte a tátrai hegyi mentők

A Tátrai Hegyi Mentőszolgálat (THS) emberei szerdán mentőkutya segítségével megtalálták *dr. Farkas Zsolt Gyula* 28 éves magyar hegymászó holttestét, aki október 24-én zuhant le a Markazit-torony jeges sziklacsúcs faláról. Három fiatal társát már másnap, sértetlenül találták meg a keresésükre indult hegyi mentők.

Az MTI pozsonyi tudósítóját erről *Jozef Korsala*, a Tátrai Hegyi Mentőszolgálat vezetője szerdán este tájékoztatta. Elmondta: a fiatal magyar szemészorvos holtteste a feltételezett helyen, vastag hóréteg alatt feküdt. A mentőkutya 2200 méter magasságban bukkant rá a magyar hegymászó holttestére. Jozef Korsala szerint a 28 éves fiatalember körülbelül 250-300 méternyit zuhant. A testén látható zúzódások azt jelzik, hogy a halál azonnal, talán már a zuhanás közben beállt. A hegyi mentők a holttestet a 2200 méteres magasságban védettebb helyre helyezték.

A mentőszolgálat vezetője az MTI-nek elmondta: szerdán késő délután – mivel telefonon nem érte utol – tefefaxon értesítette az áldozat szüleit. Farkas Zsolt Gyula édesapjával Jozef Korsala a tragédia óta többször beszélt, s ígéretet tett rá, hogy minden érdemi fejleményről értesíti.

Tegnap reggel 16 tagú mentőosztag indul ismét a helyszínre, hogy lehozza a holttestet. A mentőszolgálat az időjárási viszonyok miatt nem tartotta lehetségesnek, hogy a helyszínt helikopterrel közelítsék meg.

A Magas-Tátra az idén már 14 áldozatot követelt. Közülük hárman magyar állampolgárok voltak.

Halálra marták a kutyák

Belehalt sérüléseibe az a 65 éves lábodi asszony, akit a szomszédból a kerítésen átugrott két kaukázusi juhászkutya megtámadott. A tragikus baleset kedden este fél tíz körül történt a Somogy megyei településen.

A rendőrségtől kapott tájékoztatás szerint az idős asszony a kórházba szállítás közben halt bele a harapások okozta sérülésekbe. A halál közvetlen oka kivérzéses sokk volt.

A kutyákat – egy kant és egy szukát – fedeztetés céljából vitték gazdáik a sértett szomszédjában lévő ház udvarába, az egyik kutyatulajdonos édesanyjához. Éjszakára kerítéssel körülvett területre zárták az állatokat, s ott felügyelet nélkül hagyták őket. A kutyaugatásra és a segélykiáltásokra az egyik szomszéd figyelt fel, de ő csak kerülővel juthatott el a szerencsétlenség színhelyére. Azonnal értesítette a mentőket, de már nem tudtak segíteni az áldozaton.

A Somogy Megyei Rendőr-főkapitányság gondatlanságból elkövetett emberölés vétségének alapos gyanúja miatt ismeretlen tettes ellen indított eljárást az ügyben.

Fontos iratokat vittek el

A Magyarok Házánál

Drogbűnjel

A rendőrség Sopronban őrizetbe vett két Zala megyei és hét soproni fiatalembert kábítószerrel való visszaélés büntettének alapos gyanúja miatt. Jelzés alapján a rendőrség igazoltatni akarta, a férfi azonban futásnak eredt. A menekülés közben eldobott zacskóban a rendőrök 50 dekagramm fehér amfetamin-port találtak. Miután elfogták, a fiatalember a rendőröknek elmondta, hogy Zala megyei társa a megadott soproni magánlakásban tartózkodik. A lakás felkeresésekor a rendőrség további hét soproni fiatalra bukkant, valamennyien 18 és 22 év közöttiek. A házkutatás során még további 10 deka kábítószer került elő. A zalaiak valószínűsíthetően vásárlási szándékkal érkeztek Sopronba. A drogos társaság ügyében tart a nyomozás.

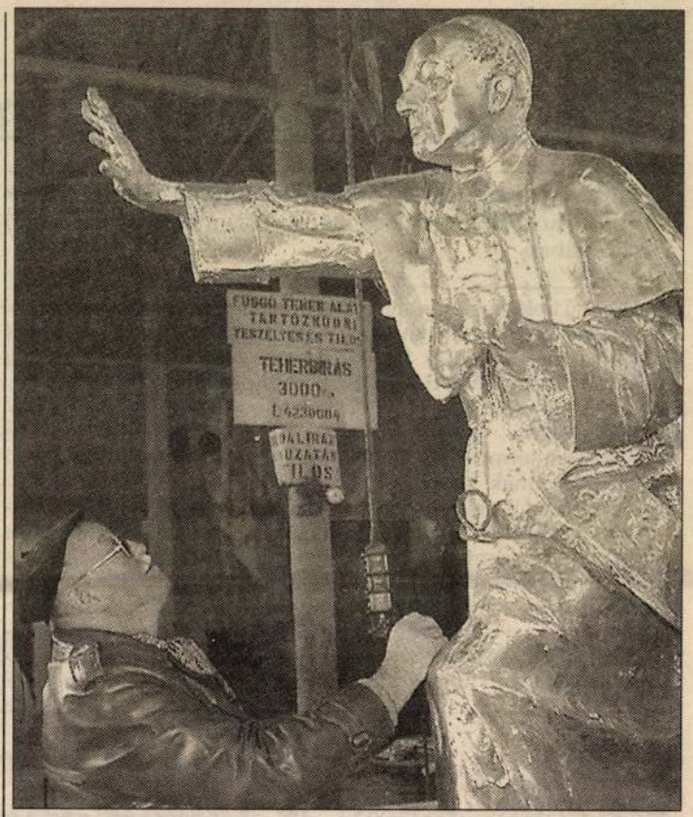

FOTÓ:MTI

Apor Vilmos püspökről készített egészalakos szobrot Marton László szobrászművész. A szobrot abból az alkalomból állítják fel a XII. kerületi Apor Vilmos téren, hogy a pápa november 9-én boldoggá avatja a vértanú püspököt

Két súlyos sérült

Balesetsorozat az M1-esen

Tarlóégetéssel járó nagy füst miatt balesetsorozat következett be tegnap a reggeli órákban az M1-es autópálya Bábolna és Gönyü közötti szakaszán. Hat személy- és két teherautó, továbbá két autóbusz ütközött össze a rossz látási viszonyok miatt. A karamboloknak 10 sérültje van, s közülük kettőnek az állapota súlyos. A rendőrség a forgalmat a Győrtől Budapestre vezető oldalon elterelte a 100-as útra, Budapestről Győr felé csak a külső sávban lehetett haladni. A tűzoltóság hét kocsival érkezett a tűz eloltására, ám munkájukat az erős szél megnehezítette.

A Jupiter egyik holdját szürke hamu borítja

Vulkánkitörés az űrben

Hatalmas vulkánkitörés volt a közelmúltban a Jupiter egyik holdján – közölték szerdán amerikai űrkutatók a kaliforniai Pasadenában.

Az Io nevű holdon 120 kilométeres magasságba lövellt lávát és vulkáni hamut az egyik tűzhányó. Az amerikai Galileo űrszonda, amely két éve kering a Jupiter és holdjai körül, észlelte ezt a nagyszabású természeti jelenséget, illetve annak következményét a bolygó felszínén.

Az eset rekonstruálhatóan ez év áprilisa és szeptembere között történt, feltehetőleg júniusban – közölték a Jet Propulsion Laboratory magán-kutatóintézetben, amely szerződéses viszonyban áll az amerikai űrkutatási hivatallal, a NASA-val. (Ebben a pasadenai tudományos centrumban tervezték meg a Pathfinder űrjármű és a Sojourner Mars-elemző szonda misszióját a vörös bolygón, és onnan is irányították a nagy horderejű űrkutatási manővert.)

A kitörés körülbelül 400 kilométeres sugarú körben terítette be vulkáni hamuval a Jupiter-hold felszínét. A Galileo felvételein sötétszürke körként mutatkozik a kihűlt lávával és hamuval elborított terület. Szürke színe külön érdekesség a tudósok számára – írta a Reuter egy amerikai tudósra hivatkozva –, mert az eddigi kitörések nyomán fehér, sárga vagy vörös foltok képződtek az Io felszínén a különféle dús kénvegyületek jeleképpen. Ez a szürke réteg viszont más ásványi összetételről árulkodik, és azt sugallja a szakembereknek, hogy a mostani kitörés helye jóval gazdagabb szilikátokban, mint az eddigieké.

A kitörés térségében számos tűzhányó van az Io felszínén. Ez a körzet a Pillan Patera nevet viseli. (Dél-amerikai népi hagyomány szerint ez a mennydörgés, a tűz és a vulkánok istenének neve.) Az Io átmérője hozzávetőleg 3600 kilométer, valamivel több a Föld átmérőjének harmadánál.

Pokolgép egy bécsi étteremben

Egy bécsi olasz vendéglőben, a Ring egyik végén található Uránia-ház közelében, a Duna-csatorna mellett szerda délután ismeretlen vendég robbanószerkezetet helyezett el, amelyet a tűzszerészeknek sikerült hatástalanítania.

Az étterem tulajdonosának ötlött a szemébe délután 5 óra körül az asztal alatt a gyanús csomagot, kivitte az utcára, majd értesítette a rendőrséget. A tűzszerészek megállapították, hogy a csomagban valóban pokolgép van. Azt még egyelőre nem sikerült megállapítani, hogy a pokolgép működőképes volt-e, s egyelőre nem lehet tudni, hogy ki, milyen céllal helyezte el a bécsi étteremben.

Szolovjov és Vinogradov újabb űrsétája

A Miren minden rendben

A Kvant modulon új napelemsort állított fel tegnap hajnali űrsétája során a Mir két orosz űrhajósa, *Anatolij Szolovjov* parancsnok és *Pavel Vinogradov* fedélzeti mérnök. A tartalék napelem azonban – amelyet még a hétfői, határás külső munkálatok során vittek ki az űrbázisról – nem nyílt ki teljesen. A földi irányítóközpont megpróbálkozott azzal is, hogy összecsukta, majd ismét kitárta a napelemsort, de a szerkezet megint elakadt valamiért: nem nyílt ki a sor kilencedik és tizedik eleme. A két orosz űrhajós ekkor maga látott neki a makrancos napelemsornak, s közös erővel sikerült teljesen kitárniuk.

A tegnapi űrséta közép-európai idő szerint 5 óra 40 perckor kezdődött, s 12 óra 10 perckor ért véget. Ez volt a 11. űrséta a Mir fedélzetén, s a 11. a Szolovjov által végzett űrséták közül.

A három nappal ezelőtti űrséta során is voltak kisebb bajok; akkor Szolovjov űrruhájának hírközlési egysége nem továbbította a szkafander adatait a Mirre. Ezt a hibát sikerült kiküszöbölni az új űrsétára. Hétfőn azonban rosszul záródott be a Kvant–2 modul zsilipjének külső ajtaja, s ezért a belső zsiliprendszert alkalmazták az űrhajósok. Most Szolovjov és Vinogradov alaposan megvizsgálta a zárófedelet, s három milliméteres lerakodást fedezett fel a záródásnál és a zsilip külső részén. A fehéres, korrózió- vagy inkább szószerű foltok okára egyelőre nem találtak magyarázatot a szakemberek, akik az alumíniumrész oxidációjára gyanakodnak.

Mozgott a föld Athénban. Földlökések sorozata rázta meg szerdán Athént és környékét, a görögországi földmozgások második napján. Áldozatokról és jelentős anyagi károkról nem érkezett jelentés. Az AP tudósítója nem tudta megszólaltatni a görög illetékeseket a földrengés erősségével kapcsolatban, de a legerősebb földlökés hevesebbnak tűnt a kedden észlelt enyhe földmozgásnál, amely 4,3 erősségű volt. Az első szerdai földlökést követően négy kisebb rengést lehetett érezni Athén belvárosában és a fővárost környező térségben...

...és Olaszországban. A Mercalli skála szerinti 5 fok erősségű földrengés volt tegnap hajnalban Róma közvetlen közelében. Előzőleg, szerda késő este, már egy kisebb, a Mercalli skála szerinti 3-4 fok erősségű földmozgást mértek a műszerek, és érezték az olasz főváros lakosai. Az első jelentések szerint a rengések személyi sérüléseket, anyagi kárt nem okoztak, a riadalom azonban annál nagyobb volt. Az emberek félelme érthető; szeptember eleje óta Rómától alig 150 kilométerre északkeletre folyamatosan mozog a föld Umbria és Marche tartományokban. A természeti katasztrófa hatalmas pusztítást okozott. A tegnap hajnali, a Richter-skála szerinti 3,7 fok erősségű földrengés epicentruma az olasz főváros északkeleti határán található Monti Tiburtini hegyes övezetében, Tivoli mellett volt. A szakemberek korábban azt állították, hogy ismereteik alapján Rómában nem várhatók erős földrengések.

Kilenc ember vesztette életét szerdán felhőszakadások nyomán Portugália déli vidékein – jelentette tegnap az AFP a portugál Országos Polgárvédelmi Szolgálatra hivatkozva. Egy gyermek eltűnt, öt személy megsérült. Legkeményebben Alentejo és Algarve tartományokat sújtotta a természeti csapás. A hírügynökség jelentése nem tér ki rá, mi volt a halálesetek közvetlen oka.

Nagyszabású razziasorozatot hajtott végre az orosz rendőrség az elmúlt egy hétben, s sikerült is letartóztatni hatezer körözött személyt. Az október 30-a óta folyó akciókban összesen 320 ezer rendőr vett részt, s az orosz hatóságokat a Független Államok Közösségének többi tagországa is segítette. Az orosz belügyminiszter egyébként éppen szerdán hozta nyilvánosságra, hogy az idei év első kilenc hónapjában az időarányos tavalyihoz képest 9,1 százalékkal csökkent a bűncselekmények száma. Kulikov azonban elismerte, hogy a helyzet még így is „nagyon feszült".

Rekorder tehén. Egyetlen nap alatt 111,2 liter tejet adott egy dél-afrikai tehén, és ezzel új világrekordot állított fel. A születési dátuma alapján (1994. május) 9405-ként nyilvántartott tehén ezzel háttérbe szorította az eddigi rekordot tartó ugyancsak dél-afrikai társát, amely 109,3 literes teljesítményével állt az élen. A dpa jelentése szerint a több mint 111 literes rekord fejési mennyiséget a dél-afrikai Stellenboschban működő Állattenyésztés-javítási Intézet is megerősítette. Közönséges tehenek általában nem adnak több tejet napi 40 liternél. A rekordokat rögzítő Guinness-könyv mindeddig nem tartott nyilván fejési csúcseredményeket.

Özvegyek és árvák támogatója

Legalizált prostitúció

KOROLOVSZKI ANDRÁS RAJZA

Nyolc feleségével és 25 gyermekével saját elmondása szerint boldog és nyugodt életet él az a 38 éves iráni férfiú, aki eddig 12 ízben kötött házasságot, de négy feleségétől már elvált, rossz természetük miatt.

Az Iran News című lap jelentése szerint *Mohammad Reza Bikdel* ruhanemű-nagykereskedő Irán keleti részén, egy faluban él nagy családjával, tízszobás házban.

Az iszlám törvények szerint egy férfiúnak egyszerre négy felesége lehet, de a síitáknál a férfiak örömszerzés céljából még további hölgyeket is feleségül vehetnek. A szokásjog szerint az ideiglenes vagy tartós házasságról szóló szerződések két ember megállapodása révén jönnek létre, s ezeket nem kell sehol bejegyeztetni. A szokást annak bírálói a prostitúció legalizálásának tekintik.

Bikdel első alkalommal akkor nősült meg, amikor 15 éves volt. A lapnak azonban elmondta, hogy nem csupán örömszerzés

FELAVATTÁK APOR VILMOS SZOBRÁT

Az Apor Vilmos Emlékbizottság ünnepi ülése

A szobor felavatása

Paskai László bíboros prímás beszéde

Tisztelt Polgármester Úr! Hölgyeim és Uraim!

Egy héttel ezelőtt igen sok magyar Rómára figyelt. Idehaza a televízió közvetítésén keresztül követték azt a római misét, amelynek keretében a pápa Apor Vilmos vértanú győri püspököt az Egyház boldogai közé iktatta. Személyes jelenléttel pedig hatezer magyar zarándok kapcsolódott a pápai misébe, akiknek az ajkáról elhangzó pápai és magyar himnusz éneke betöltötte az egész hatalmas Szent Péter teret. Ezen a misén magyarul szólt a pápa a szentbeszédben, az Úrangyala elimádkozása előtt és másnap a kihallgatáson.

Boldog Apor Vilmos egyik legtömörebb jellemzését a Szentatyától így hallottuk: „A «szegények plébánosa» volt ő, e szolgálatát folytatta püspöksége alatt, a második világháború sötét évei folyamán is, mint a szükséget szenvedők bőkezű jótevője, és az üldözöttek védelmezője. Nem félt felemelni hangját, hogy az evangéliumi elvek nevében megbélyegezze mindazt az igazságtalanságot és erőszaktételt, amelyet a kisebbségek ellen, különösen pedig a zsidó közösségek ellen követtek el." – A boldoggá avatás jelentőségéről ezt mondta: „Vilmos püspök hősies tanúságtétele becsületére válik a magyar nemzet nemes történelmének, s a mai naptól fogva az egész Egyház csodálattal tekint fel rá."

Egy hét elteltével itt Budapesten emlékezünk rá. A róla elnevezett téren összejöttünk az őt ábrázoló szobor avatására. Dicséretes és tiszteletreméltó buzgóság vezette az emlékbizottságot, az önkormányzatot, hogy köztéri szobor felállításával állítson emléket a fővárosban annak a vértanúnak, aki – mint hallottuk a pápától – „becsületére válik a magyar nemzet nemes történelmének". Ezért a gesztusért köszönet illeti mindazokat, akik a szobor felállításáért fáradoztak, akik ezt anyagilag támogatták, és köszönettel tartozunk a szobrot alkotó művésznek.

A köztéri szobornak a mondanivalója a közélethez szól. A szemlélőben önkéntelenül is előjön a kérdés, hogy ki volt az, akit ábrázol, és mi az üzenete? Akit ez a szobor ábrázol, egyházi személy, püspök volt, de ugyanakkor a közéletet is teljes odaadással szolgálta.

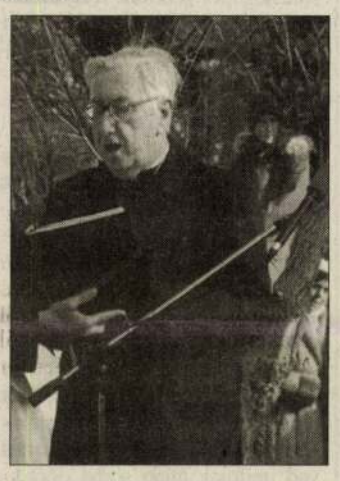

A sokféle üzenetből egyet emelek ki. A közélet formálásához szükséges emberi magatartásokról, célkitűzésekről, az igazságosságról, a szolidaritásról, a rászorulók segítéséről, a hátrányos helyzetűek felemeléséről, a közösség önzetlen szolgálatáról nagyon sok szép és érvényes elmélettel rendelkezünk. Mindezek a szép elvek a gyakorlatban mégis oly nehezen és ritkán érvényesülnek. Teljesedésüket megakadályozza az egyéni természet gyengesége, a közösség szuggesztív ereje, az emberi természetből valami megfoghatatlan módon előtörő rosszra hajló adottság. Bármennyire optimista módon is szeretünk szólni a közélet munkálásáról, mégis ezekkel a kísértésekkel a mindennapi életben oly kevesen szállnak szembe: a kísértések hatására elgyengül az ellenálló készség, elárulják az eszményeket. Nem az eszményekben, az elgondolásokban van a hiány, hanem abban az erkölcsi tartásban, amelynek messze kellene űzni a közéletet veszélyeztető rosszrahajló természetet és a másoktól jövő kísértéseket.

A mai napon ezt az üzenetet kapcsolom Boldog Apor Vilmost ábrázoló szoborhoz. «Megállj»-t parancsol az emberi méltóságot támadó erőnek, és szemléletes formában felszólít a közéletet veszélyeztető ösztönök, kísértések leküzdésére. Védő kéztartásával erkölcsi magatartást szemléltet: a kísértések leküzdésével kitartás az eszmény, az erkölcsi érték mellett minden áldozatnak, ha kell, még az életáldozatnak a vállalásával is.

Boldog Apor Vilmosnak a köztéri szobra tanítson közéletünk erkölcsi tisztaságának az áldozatos munkálására és megőrzésére.

Dr. Udvardy-Nagy István polgármester beszéde

Tisztelt Eminenciás Úr! Hölgyeim és Uraim!

Apor Vilmos püspök boldoggá avatása az egyház nagy ünnepe mellett egyúttal hazánknak is nagy ünnepévé vált.

Erdélyből származott és ősi nemzetség fiához méltó hősi halált halt.

Magyarország történelme számos szentet adott a világnak, elsősorban a korábbi századokban. Rendkívüli jelentőségű, hogy a gyökeresen megváltozott szemléletű modern időkben újra magasba emelkedik egy magyar vértanú alakja.

Hosszú évtizedeken keresztül nem lehetett megemlékezni Apor Vilmosról nyíltan még egyházi körökben sem, így még nagyobb jelentőségűnek tartjuk, hogy ilyen széles körű ünnepség-sorozatban pótolhatjuk ezt a közös emlékezést.

Apor Vilmossal együtt gondoljunk azon hazánk-fiaira is, akik az adott időszakban, talán névtelenül, mások védelmében, vagy meggyőződésük, hitük vállalása miatt hősként haltak meg. Apor Vilmos püspökre emlékezve a hősi helytállás minden megnyilatkozására tisztelettel emlékezünk.

Amikor a szobor felállítására a XII. kerület Képviselő-testülete döntést hozott, még a boldoggáavatás időpontja teljesen ismeretlen volt. A sors ajándéka ez az egybeesés, hogy most avathatjuk fel az elkészült szobrot, amikor a római ünnepség élményeinek a hatása alatt állunk és amikor hazánk jelentős része megértve és átérezve az ügy jelentőségét az eseménysorozatnak tevőleges résztvevője lett.

A szobor mai avatása azt is hirdeti, hogy a világ kereszténysége előtt nemzetünk ismét elismerést kapott.

A Pápa, a boldoggá avatásról nekünk azt üzente:

„Az új boldog példája legyen mindnyájatok közös kincsévé. A keresztény hit értékeivel, mindenkor a nemes nemzetek igazi erkölcsi, polgári haladását szolgálja."

A szobor ezeket a gondolatokat fejezi ki. Vele a jelennek és a jövőnek is szeretnénk példaképet és üzenetet adni.

Apor Vilmos meggyőződése volt, hogy a barna fasizmus és a vörös diktatúra megnyilvánulásaival és cselekedeteivel szemben fel kell emelnie szavát, vállalnia kell az igazságtalansággal és erőszakkal szembeni fellépést.

Szobra felállításával neki, de az általa képviselt eszméknek is maradandó megbecsülést állítunk. Számunkra ez a szobor egyben megtestesítője az Apor Vilmos által képviselt eszmék értékeinek, melyek a felelősségvállalás, a tisztesség védelme, a meggyőződés és a hit feltétlen megőrzése. Előtte ezen értékek előtt is tisztelgünk!

Újra vissza kell nyernünk a nehéz évtizedek és évek után nemzeti önbecsülésünket, összetartó erőnket Apor Vilmostól most kapott lelki élmények talaján.

Meg kell szabadulnunk azoktól a félelmektől, melyek nagyon sokakban még élnek. Éreznünk kell közösen, hogy végtelenül sok jóérzésű, egymásért tenni képes ember él ebben a hazában. Az emlékünnepség sorozatot az ökomenia teljességében szerveztük, ennek a gondolatiságát is át kívánjuk adni.

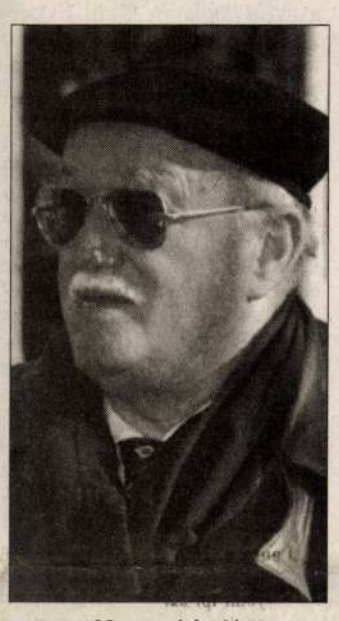

Marton László szobrászművész

Bízunk abban, hogy egy maradandó szobor azt ígéri nekünk, hogy ezeket a gondolatokat, meggyőződéseket képes lesz átvenni a felnövekvő ifjúság, mert lesznek családok, papok, nevelők, akik ezt továbbítani tudják és akarják.

Végezetül szeretnénk megköszönni mindazoknak a segítségét, akik részt vettek a szobor létrehozásában, azonosulva annak a jelentőségével, és köszönettel tartozunk a szobor alkotójának, Marton Lászlónak, hogy ilyen teljességel tudta formába önteni közös mondanivalónkat.

Meggyőződésem, hogy a szobor nemcsak a kerületnek, hanem a fővárosnak, sőt az országnak becsült emlékműve lesz.

Boldog Apor Vilmos halála előtti szavai ezek voltak:

„Felajánlom szenvedéseimet az egész magyar hazáért és az egész világért. Szent István könyörögj szegény magyarokért"

Könyörögjünk töretlen hittel, énekeljük el közösen Boldogasszony anyánk egyházi éneket.

Apor Vilmos relikviái

A kiállítás megnyitása

Ünnepi mise a Szent István bazilikában

Boldoggá avatási zarándoklat Rómába

A zarándokutak avatott írodája a Makrovilág, most is élményekben gazdag zarándoklatot bonyolított le sok száz utasának egész Magyarország területéről. Itt is, ott is feltűntek a zarándoklatot vezető püspök atyák, valamint a csoportokkal utazó lelki vezető papok.

Világító fáklyát adott a magyarság a világegyháznak. *Apor Vilmos* példája az, hogy életét áldozta hitéért. Vértanúságával maga a halál, az áldozatvállalás mértéke elegendő boldoggá avatásához. Kortárs, modern szent, aki bizonyságot adott, hogy ebben a vészterhes évszázadban is lehet krisztusi módon élni.

Több mint fél évszázad után – Margit 1943-ban történt szentté avatása óta, személyében először – avattak boldoggá magyar egyházi személyiséget.

Az eredeti tervek szerint a Szent Péter bazilikában tartották volna a szertartást. Az előzetes jelentések szerint látni lehetett, hogy a téren megrendezett szentmise alkalmasabb a zarándokok fogadására. A pápai misén 20 ezren vettek részt.

Apor Vilmossal (1892-1945) együtt avatta boldoggá a szentatya *Giovanni Battista Scalabrini* (1839-1905) olasz, piacenzai püspököt, a szegények istápolóját, aki 36 évesen már püspök volt. Az általa alapított rendet róla nevezték el scalabriánusnak. A harmadik *Maria Vicenta de Santa Dorotea Chávez Orozco* (1867-1949) kedvesnővér, mexikói apácát, aki életét a szegények megsegítésére és a betegek gondozására szentelte, és 1905-ben apácarendet alapított a Szentháromság és a szegények szolgálólányai néven. A szerzetesrendet 30 éven át vezette.

A boldoggá avatási pápai szentmise ünnepi szertartásán – államfők, jeles állami és egyházi méltóságok jelenlétében – *Pápai Lajos*, a győri egyházmegye püspöke latin nyelven kérte a pápát a boldoggá avatás kinyilvánításához. Majd a magyar, a mexikói és az olasz püspök nemzeti nyelvén ismertette a boldoggá avatandók életrajzát. A szentatya imádságos formulával tett eleget a kérésnek. Ezt követően a Szent Péter bazilika homlokzatáról leengedték a boldoggá fogadottak 4 és fél méter magas vászonra festett, színes portréját. Őszentsége magyar nyelvű beszédében Apor Vilmost a szegények plébánosának nevezte, aki a világháború sötét éveiben a szükséges, szenvedők jótevője, az üldözöttek – köztük a zsidók – védelmezője volt, fellépett az erőszak és a kisebbségek elleni igazságtalanságokkal szemben. Apor Vilmos becsületére válik a magyar nemzet történelmének.

A szentmisén a fölajánlás keretében adták át a 3 posztuláció ajándékát: magyar részről egy erre az alkalomra készült arany kelyhet ajánlottak. Ezt követően mutatták be a relikviákat, köztük Apor Vilmos egyik vérrel átitatott ruhadarabját. A szentatyánál 13 magyar áldozhatott, köztük az Apor család tagjai.

Az avatás utáni napon, hétfőn déli 12 órakor külön audiencia volt a zarándokok részére a VI. Pál pápáról elnevezett hatalmas, szép fogadóteremben.

II. János Pál hófehér reverendában, nehéz járással, tapsviharos fogadtatással érkezett. Lobogtak a nemzeti színű, Apor Vilmos-képes zászlócskák. Őszentsége a kihallgatáson először Apor püspökről emlékezett meg. Akárcsak a boldoggá avatáson, most is magyarul szólt. A magyar egyház nevében *Seregély István* egri érsek, a magyar püspöki kar elnöke latin nyelven mondott köszönetet a pápának, hogy Apor Vilmost a boldogok közé emelte. Ez az esemény reményt ad a harmadik évezred küszöbén a hitélet megújulására. A teremben újabb és újabb szép magyar Mária-énekeket és a Himnusz dallamait énekelte szívvel-lélekkel a sok ezernyi magyar zarándok.

A nagyszabású, közös Hálaadó szentmisét minden magyar zarándok részére *Paskai László* bíboros 16, a világ minden tájáról érkezett püspök társával és kb. száz miséző magyar pap közreműködésével, hétfőn 15.30-kor S. Paolo fuori le Mura, a falakon kívüli Szent Pál székesegyházban mutatta be. Több ezren szentáldozásban részesülhettek itt, ahol még *Nagy Constantinus* császár építette az első ókeresztény bazilikát *Pál apostol* sírja fölé. Az öthajós mai bazilika oszloprendje lenyűgöző, a falakon körbefutó mozaikfrízen a pápák idealizált képmása látható *Szent Pétertől* II. János Pálig. A római viszonylatban is kiemelkedő szépségű kolostorudvar megtekintésével köszöntek el a magyarok az emelkedett ünnepségtől.

Domonkos János

Hegyvidéki szomszédaink

Rezsnák Miklós

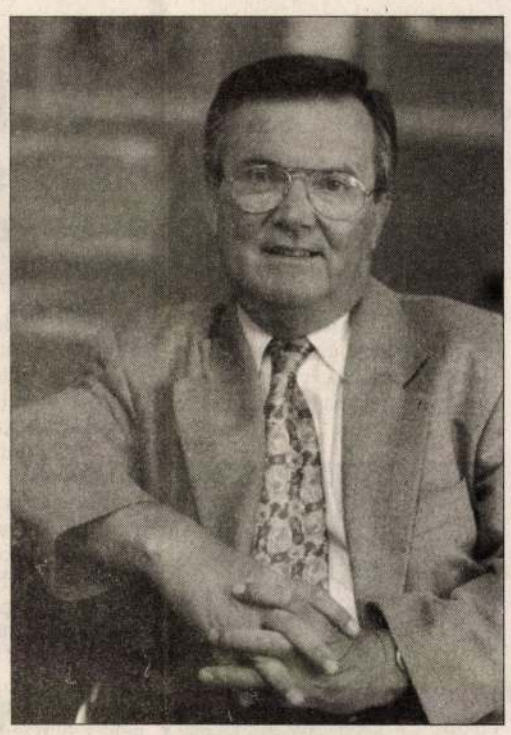

„A boldogság nem más, mint a boldogság keresése" – tartja a mondás. Van, aki egész életében egy helyen, egy tevékenységgel keresi a maga boldogságát, és van, aki szerteszét aprózva, magát megsokszorozva, mindig új feladatoknak nekivágva kutatja a kék madarat. Azt hiszem az is alkat dolga: ki érzi úgy, hogy meg is találta, mert az legalább boldognak tudja magát. Rezsnák Miklós boldog ember, és mint minden élet, az övé is érdeklődésre tarthat számot.

– Szombathelyi születésű vagyok, de életemnek meghatározó részét alkotják a soproni évek. Egyrészt itt voltam diák, másrészt itt találkoztam igazán a zenével és a természettel. Tanultam zongorázni, verseket mondtam és kórusokban énekeltem. Az iskolai énekkar mellett a soproni Pedagógus Kórusban eltöltött idő nagyon jó iskola volt a későbbiekhez, mikor már egyedül álltam ki emberek elé. Irodalmi és zeneszeretetem ekkor alapozódott meg, és bár nótaénekesként ismernek, ma is sokszor és szívesen mondok verset, akár a fellépéseimet is színesítve ezekkel.

A másik, amit ifjúi éveimnek köszönhetek, az az aktivitásom kibontakozása. Népművelő hajlamomat főiskolai szakon is mélyítgettem, aztán a katonaságnál, majd a Szombathelyi Ifjúsági Ház igazgatójaként én indíthattam útjára a Savaria táncversenyeket, csinálhattam kulturális napokat, szervezhettem klubokat. Akkor még nagy tömegek mozdultak meg ezekre és jó volt csinálni.

Előadóművészi tevékenységem is ekkor indult. A kórusmuzsika mellett mint minden fiatalt, engem is vonzottak a táncdalok. Akkoriban *Vámosi János, Putnoki Gábor, Hollós Ilona, Záray Márta, Németh Lehel* voltak a sztárok, az ő dalaikkal kezdtem én is. Sokan közülük megengedték, hogy a vidéki fellépéseik műsorában mi is részt vehessünk, helyi, kezdő előadók. Így indult.

Nótás lélekkel

– Aztán mégis a magyar nóta lett a szívügyed. Miért éppen ez a műfaj?

– Nézd! Számomra a magyar nóta a magyar kultúrának lélekből fakadó, értékes színfoltja. Persze van benne sziruposság, giccs, de melyik műfajban ne volnának gyengébb darabok? Nagyon sok az érték is, és nekünk ezeket kell felmutatni. A magyar nóta természetes érzéseket közvetít: szerelmet, szülői szeretetet, gyászt, a természet szépségét, jókedvet. Nagy költőink, mint *Petőfi, Arany* és nagy zenészek sem vetették meg a műfajt. Én pl. szinte minden műsoromban énekelek Petőfi dalokat: *Befordultam a konyhába, A virágnak megtiltani nem lehet, Fa leszek, ha fának vagy virága* stb. Az emberek pedig sokszor együtt dúdolják, fújják ezeket, mert szeretik.

Aztán mást is énekelünk. Cigánydalt nem, mert az nem nekem való, a magyar népdal pedig nem illik abba a közegbe, amelyikben a fellépések történnek, ám a népszerű operett és eszázadi városi dalok, amiket *Zerkovitz, Seres, Kálmán* és mások írtak, bőven beleférnek a repertoárba. Hívő ember vagyok, ilyenkor, Karácsony táján a népszerű karácsonyi dalok sem hiányoznak a műsorból. Kár, hogy ennek az ünnepnek a szeretet-érzelmi lényege helyett egyre inkább az ajándékozási verseny lép előtérbe sokaknál.

A nótaénekléshez elsősorban szív és lélek kell. Ismerek kollégát, akinek a hangi adottságai kevesek, mégis óriás sikereket arat, ahogy elmondja a nótát. Nem baj ha jó a torok, de a lényeg az, amit akár a saját személyes élményeimbe ágyazottan is, de pluszként tudok átadni a hallgatóságnak. Ha abbahagyja a pörköltevést, ha arra gondol, amire én éneklés közben, vagy ha maga is dalra fakad, akkor van értelme ennek. A hallgató, az andalgó és a csárdás itt arra való, hogy az emberek érzelmeit felkeltve megszabadítsuk egy kicsit a napi gondoktól és segítsünk nekik.

A repertoárban persze sokszáz dal van, mégis van néhány, ami az ember szívéhez és persze a nevéhez jobban kötődik a többinél. Nálam ilyenek az *„Édes, kedves, tekintetes asszony"*, a *„Kár valakit visszahívni hazug szóval"*, a *„Hogyha ír majd édesanyám"*, a *„Nem jön levél..."* stb. És persze a már említett irodalmi értékűek is. A vers a magánéletemben is az életem része.

Hegyvidéki lélekkel

– Harminc éve élek a Sashegyen. Sopron után különösen kedves nekem a hegyvidéki táj. Csak az fáj, mikor látom, sokan mennyire nem vigyáznak az értékeire; építkezésektől a szemétig sok az ide nem való. Azt hiszem sokkal aktívabb lakossági összefogásra volna szükség és nem csak városvezetési szinten. Nekem szívügyem a turisztika, az idegenforgalom. Mennyivel többet lehetne megmutatni az értékeinkből, ha jobban odafigyelnénk erre! Az FM Üdülőháztól szállodákig, panziókig van itt hely és nem élünk vele eléggé. Pusztul a Jánoshegyi kilátó, az Úttörővasút, az erdei tornapályák, pedig országos szinten felhívva rájuk a figyelmet talán több látogatót fogadhatnánk, több értékünket mutathatnánk meg.

– Említetted a turisztikát. Úgy tudom az újságíráshoz is ez vitt közel.

– Igen. Tizenhat évig dolgoztam az Express sajtópropaganda vonalán, majd az Ibusznál és az OTP Pentatoursnál is. A feleségemet is ezek révén ismertem meg. Munkatársa voltam a Turizmus c. lapnak, ma már csak külsősként írok bele.

❑

Ahogy én Rezsnák Miklóst ismerem, a nyugdíjban is aktív lesz. Most a sajtóreferensi és újságírói munka mellett is rengeteget énekel, járja az országot. Leginkább *Havasy Viktor, Szentendrei Klára, Talabér Erzsébet, Hollay Bertalan* társaságában ad műsort. Néha még a kerületbe is eljut: régebben a Jókai Klubban, a MOM Kultúrházban, mostanság a Virányosi Művelődési Házban lehet őt hallani. No és persze a rádióban, televízióban, ahol rendszeresen énekel, meg a Márványmenyasszony folklórműsorában. Ha van egy kis szabadideje, Dunabogdányban a hétvégi telken szeretett virágai között tevékenykedik. Hát lehet mindezt abbahagyni egy puszta nyugdíjaztatással?

Muzsay András

KARÁCSONYVÁRÓ

„Karácsonyváró" hagyományőrző napra vár minden érdeklődőt a Mackós óvoda, a „Jövőnk Alapjaiért" Alapítvány, a Fondóka Alapítvány és a Magiszter folyóirat. A rendezvényt a Művelődési Központban (XII., Csörsz u. 18.) tartják 1997. december 12-én, pénteken 15–18 óráig. A programban kézműves műhelyek bemutatása, vetítés, táncház és a kerületi óvodások részére meghirdetett rajzverseny eredményhirdetése szerepel.

A mai advent

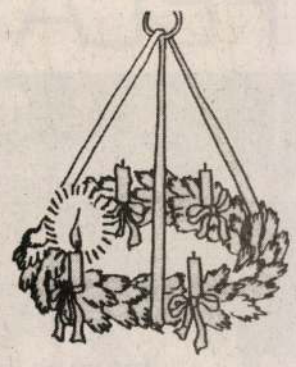

A karácsonyra készülés szép szokása az adventi koszorú: fenyőágakból készül, lila szalaggal fonják át és fokozatosan minden vasárnap meggyújtják rajta a négy gyertyát.

Ősi szokás, szép jelkép. De a mai kor embere kevésbé érti a jelkép mély értelmét.

Lila szalag

A lila szín a sötétség, szomorúság, bánat színe. *P. Claudel,* a híres francia író ezt jól értette: erre a jelképre építette fel *Jeanne d'Arc* drámáját. A szerző a második világháború feletti fájdalmát a sötétség jelképével fejezte ki. A német megszállás, pusztítás nyomán visszaemlékezik a Jeanne d'Arc idején az angolok által letiport gyászba, sötétségbe döntött francia földre.

Amikor lotharingiai lány önfelajánlásul gyertyát tett falusi templomuk oltárára: az ő élete legyen világító fény a sötétségben. A francia nép legjobb fiai melléálltak és felszabadították hazájukat. – Ezután az aljasság műveként mások máglyán elégetik. De a Claudel-i gondolat szerint e hőslelkű leány mint égő gyertya elég: bevilágítja az egész országot mint győzelmi fény. Franciaország védőszentje lett mind a mai napig. – Így kelt fel a Nap a második világháborúban letaposott, meggyalázott francia föld felett is.

Mi közel négy héten át – e példa nyomán érthetőbb talán – a bűn rabszolgaságából pusztító sötétségéből lelkünk felszabadítására készülünk. Ez a lila szín jelképi értelme advent idején. Javulni, nemesedni akarunk.

Gyertyafény

Nem mesterséges, hanem a gyertyaláng igazi fénye. Ami Claudelnél is szerepelt: ősi keresztény jelkép. Gyertyát gyújtunk a templomaink oltárán: Isten jelenlétét jelenti számunkra. A sötétséget elűző világosság örök emberi jelkép.

Mi is visszagondolunk arra a sötét korszakra, amikor Jézus megjelent a történelem színpadán. Akkor az egyiptomi és más vad uralmak állati sorba döntötték a rabszolgák tömegeit, a római korrupt gazdaság dőzsölt és kegyetlenkedett, a görögök a nem kívánt magzatokat levetették Taigetos hegyéről, Indiában lánygyermekeket áldoztak bálványaik előtt, Dél-Amerikában emberek koponyájából hegyeket építettek. Ebben a sötét világban Jézus megjelenése, vagyis a szeretet, a jóság, egymás megbecsülése olyan volt, mint a hajnal fénye.

Erre emlékezünk, amikor advent vasárnapjain egyre több gyertyát gyújtunk a koszorún. Egyre több fény: a karácsony pedig már olyan mint az éjszakát előző felkelő nap.

Nem csoda, hogy a keresztények a római napkultusz ünnepnapjára, december 25.-ére helyezték a karácsony ünnepét. Jézus élete és forradalmi szeretetprogramja megteremtette Európa kultúrvilágát és ma ennek vívmányait veszi át a színes népek társadalma. Egy új világ jelent meg az emberiség történelmében és új világosság az emberek lelkében.

Zöld fenyőágak

A fenyő télen is zöld marad. A zöld pedig a remény színe: a tél fagyott, holt világában a tavaszt, vagyis az áhított szebb élet várakozását, reményét lopja szívünkbe. Az advent szó eljövetelt, várakozást jelent. – Ha egy kedves személy jön hozzánk messze földről, mily boldog várakozás és készülődés tölt el bennünket! Jön, valami varázslatos új dolgot hoz életünkbe...

Advent karácsonyra való várakozás: az Úr eljövetele. Ez a pontos értelme az advent szónak. Izgatott készülődés: az Úr Jézus születése, érkezése jön és mi valami újat, boldogítót remélünk. Ezt jelenti, ha komolyan gondolunk rá. Nemcsak otthonainkat, hanem szívünket is tisztítjuk, alakítjuk, szebbé tesszük.

Szép kínai mondás: „Ha nem tudsz egy várost felépíteni, akkor építsd fel a szívedet."

Hadd szabadjon egy kicsit komolytalan lenni egy helyzetképpel: Együtt imádkozza a zsolozsmát négy szerzetes. Hirtelen elalszik a villany. Az egyik, aki bencés szerzetes volt, folytatta az imát, mert kívülről tudta. A filozófus domonkos elmélkedni kezdett a fény és a sötétség problémájáról. A ferences felsóhajtott a biblia szavával: „Legyen világosság!" – mire felgyulladt a fény. A jezsuita ugyanis időközben kicserélte a biztosítékot.

A mi adventünk:

A mi adventünk jelképe is most a sötétség. Mindenki látja, szidja egyre elkeseredettebben a szegénység fölött hivalkodó gazdagságot. Szemérmetlen korrupció, erkölcsi züllés, emberi élet semmibe vevő gengszter-világ: sötét világ vesz körül bennünket. Adventi fény kell. De ki hoz fényt?! Valami csodaszemélyt várunk? És közben nem teszünk semmit?! Ha ez így folytatódik, teljes káosz szakad ránk! Legyen elég!

Társadalmi összefogás kell: újrakezdés forradalma kell! A szeretet forradalma, amely képes egy új világot teremteni. A forradalmat nem egy személy ébreszti, hanem egy meglévő össznépi közhangulat.

Ne értsük félre: nem politikai forradalomra van szükség. Hanem panaszkodás helyett mindenki a maga környezetében valósítsa meg a szeretet forradalmát. Elsősorban a családban, a szomszédságban, a munkahelyen. Mindenki végezze becsületesen a munkáját. Amije van, ne adja becstelenül magas áron. Ne csak a maga hasznát nézze, hanem a másét is. Segítse a szegényebbeket. Akkor majd társadalmi szintre emelkedik a jóság és megszégyenül a harácsoló társadalmi réteg, elveszti uralmát, mely kifosztáson, aljasságon alapult. Ez az új közvélemény elsöpri a korrupciót.

A történelemben már többször uralomra került az újrakezdő jóság és egyetértés. Nem utópia ez! De nincs más út: a rosszat jóval kell legyőzni. És egy új világ épül fel, egyre több fény gyullad. Ez az igazi advent, utána jön csak a karácsony!

Zoltán atya

Kiabálás, nevetés és macskanyávogás

Kereken száz esztendővel ezelőtt, 1897-ben egy novella jelent meg a Century Magazine című amerikai irodalmi folyóirat hasábjain. Szerzője egy hobbyból írogató philadelphiai ügyvéd, bizonyos *John Luther Long* volt. Az elbeszélés főhőse egy japán gésa, aki élő és érző emberke volt a múlt század végén, Omara-Nagasakiban. Szomorú históriáját a fiskális úr a saját nővérétől hallotta, aki egy Nagasakiban tevékenykedő misszionárius felesége volt.

David Belascóra, az akkor már igen sikeres amerikai drámaíróra nagy hatást gyakorolhatott a történet, mert rövid idő alatt darabot írt belőle, Madame Butterfly, azaz Pillangókisasszony címmel. *Giacomo Puccini*, a szintúgy igen sikeres olasz zeneszerző Londonban, Tosca című operájának ottani bemutatója idején látta Belasco darabját. Tetszett neki, gratulált hozzá, és elkérte a művet. A Pillangókisasszony librettistái aztán *Giacosa* és *Illica* lettek.

Az 1904-es milánói bemutatón *Rosina Storchio* énekelte Butterfly szerepét. Az akkor huszonnyolc éves, kitűnő lírai szopránénekesnőt nem csupán gyönyörű hanggal, de bájos megjelenéssel is megajándékozta a természet. Nem tudni, melyik hatott jobban a produkció karmesterére, a fiatal *Toscaninire*, a hang, vagy a báj, de egy bizonyos: fülig szerelmes volt Rosina Storchióba. Puccini is lelkesedett a művésznőért, 1904. február 17-én, a bemutató napján például ezt táviratozta neki:

„Kedves Pillangókisasszony, a színpadon kénytelenek vagyunk Önt elküldeni az élők sorából, de Ön mély és finom művészetével életet szerez operánknak."

Vetélytársa azért a zeneszerző sem akart lenni Toscanininek, hiszen nagyon tisztelte a fiatal dirigenst, és különben is szerelmes volt Ohyama asszonyba, az olaszországi japán követ feleségébe. A „szent cél" érdekében kezdett udvarolni az asszonynak, hogy nála, az ő sejtelmes dalait hallgatva ismerje meg témájának „zenei környezetét".

Ennyi szerelem ellenére, az opera a bemutatón csúfosan megbukott. *William Ashbrook* a következőképpen írja le a premiert, az eredeti Sharpless, *Giuseppe da Luca* visszaemlékezése alapján:

„A Scala zsúfolásig tömve volt. Mikor az első felvonás után legördült a függöny, gyenge taps következett. Az énekeseket kétszer szólították ki Puccinival együtt, aki még mindig nádpálcával járt lábsérülései miatt. Gúnyosan kitörő nevetés fogadta őket. Bár a második felvonás után megtapsolták némileg Butterfly és Sharpless kettősét, valamint a cseresznyevirág-kettőst, minden egyéb elveszett a kiabálás, nevetés és macskanyávogás egymást követő hullámaiban. Az énekesek a színpadon sokszor a zenekart sem hallották a zűrzavar miatt. A tüntetés szadista volta egy ponton lepleződött le a legkegyetlenebbül, amikor egy, a színpad hátsó részéből érkező légvonat kissé fellebbentette elől Storchio kimonóját. Azonnal kiáltozások hangzottak: Pillangó terhes! Ó, a kis Toscanini..."

A remekműveket azonban nem lehet elgáncsolni. A közönség hamarosan – a bresciai-i bemutatón – korrigálta tévedését. A címszerepet ott a lengyel származású *Salomea Kruszelnicka* énekelte. Sikere leírhatatlan volt. Azóta a Pillangókisasszony egyik legkedveltebb darabja a világ operaházainak.

Az Erkel Színház is műsorán tartja a darabot. Ebben az évadban december 11-én és 19-én, valamint február 14-én, március 6-án és 7-én lesz látható.

Baranyi Ferenc

Jótékonysági estet és ezzel egybekötött fogadást tartanak a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat javára a Vígszínházban 1997. december 11-én 19 órakor. A színház társulata A. R. Gourney: Sylvia című darabját mutatja be. Jegyek a gyermekmentő szolgálat irodájában igényelhetők (Bp. Teréz krt. 24. Tel.: 331-0908).

Jótékonysági kiállítás és vásár

December 3-án a XII. kerületi Művelődési Központban (Csörsz u. 18.) képzőművészeti kiállítás nyílik, mely december végéig látható. A kiállított művek megvásárolhatók. Az eladásból befolyó összeget az alkotók felajánlották a Házat-Hazát Alapítványnak, hogy az befejezhesse az állami támogatás megvonása és az amerikai anyaszervezettől való különválás miatt félbemaradt építkezéseit. Az adományozók között hegyvidékiek is szerepelnek: Ezüst György, Fábián Gyöngyvér, Csoóri Sándor (utóbbi egy verseskötetének kéziratát ajánlotta fel), olyan művészek nevével is találkozhatunk, akik vendégként nemrég állítottak ki kerületünkben: Kádár János Miklós, Kopek Rita, Csikszentmihályi Róbert, Pintér István Pál.

Lőrincz Kálmán, az alapítvány ügyvezető igazgatója és dr. Máté Gizella, az alapítvány kuratóriumának egyik tagja, egyebek között, elmondta, hogy szívesen fogadnának további adományokat, akár olyan formában is, hogy az alkotásért befolyó összeg bizonyos hányadát az alkotó művésznek fizetik ki. Felmerült az a lehetőség is, hogy a jövőben vásár helyett árverést rendeznek, hogy az alapítványnak adományozott műalkotások jobb áron keljenek el.

„Visszaemlékezéseim"

Vladár Gábornak (1881– 1972), századunk jeles jogászának, az egykori Lakatos kormány (1944) igazságügyminiszterének *„Visszaemlékezéseim"* című írása halála 25. évfordulóján a Püski Kiadónál megjelent.

Megemlítendő, hogy Vladár Gábor az 1912. évtől az 1951. évben bekövetkezett kitelepítéséig, valamint az ezt követő egy évtizedet meghaladó kényszertávollétéig, családjával a XII. kerületben, a Kissvábhegyen, a Bírói és Ügyészi telepen élt az 1972. évben bekövetkezett haláláig.

A „Visszaemlékezéseim" című könyv (448 old. 780 Ft) a Püski Kiadónál kapható: 1013 Budapest, Krisztina körút 26.

„Fölajánlom szenvedéseimet édes magyar hazánkért"

A szertartás menete

A pápa és kísérete a szabadtéri oltárhoz vonul. A bevezető könyörgés után következik a boldoggá avatás szertartása. *Pápai Lajos* győri megyéspüspök kéri a pápától a három személy boldoggá nyilvánítását. (A vatikáni eljárási szokás szerint az olasz rendalapító, illetve a mexikói nővér esetében is a sorban elsőként említett Apor Vilmost előterjesztő püspöknek kell kérnie a boldoggá avatást.)

Portréja a Szent Péter-bazilika homlokzatán

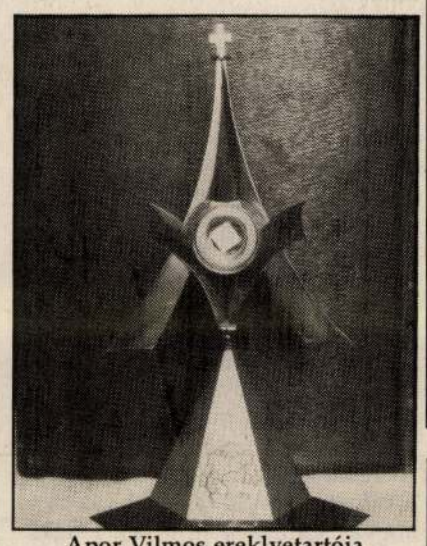

Apor Vilmos ereklyetartója az oltáron

A pápa ezután hivatalosan kinyilvánítja, hogy a felsoroltakat az egyház ezentúl a boldogok között tiszteli. A szentmise a továbbiakban a szokásos módon folytatódik. A felajánlási körmenetben a magyarok egy kelyhet adnak ajándékba a pápának. Délben a Szentatya a szobája ablakából mondja az Úrangyalát a Szent Péter téren lévőkkel együtt.

Boldoggá avatásra várnak

A Győri Egyházmegye piros miseruhát ajándékoz a Szentatyának, ezzel is emlékezve és emlékeztetve a vártanúságot szenvedett Apor Vilmos püspökre. A boldoggá avatáshoz a vértanúk esetében nem szükséges az utólagos csodák bekövetkezte. A csodák az életszentséget teljesítik ki, ezek dokumentálása azonban sokszor nehézkes és hosszú időt vesz igénybe. *Batthyány-Strattmann László*, a szegények orvosa esetében, akinek boldoggá avatásához a dokumentumokat már benyújtották a Szentszék szentté avatási kongregációjához, az utólagos csodák hitelt érdemlő igazolása még várat magára. További kilenc magyar személy boldoggá avatása van folyamatban: közülük *Bogdánffy Szilárd* nagyváradi és *Scheffler János* szatmári püspök román kommunista börtönökben pusztult el, *Romzsa Teodor* görög katolikus püspök a KGB áldozata lett. *Salkaházi Sára* nővér és Bathyány-Strattman László orvos mellett jelölt *Mindszenty József* egykori esztergomi érsek, bíboros, *Kaszap István* jezsuita novícius, *Marton Marcell* karmelita és *Márton Áron* gyulafehérvári püspök is.

Három boldog

Apor Vilmos püspökkel egyidejűleg boldoggá avatja a Szentatya *Giovanni Battista Scalabrini* (1839—1905) olasz lelkipásztort, aki a múlt század végén az Amerikába kivándorolt olaszok lelki gondozására férfi és női szerzeteskongregációt alapított. Rajta kívül *Vicentia Chávez Orozco* (1867—1949) mexikói szerzetesnővért, aki a szegények és betegek ápolásának szentelte életét, s szolgálatában hősiesen kitartott a mexikói keresztényüldözés idején is a század első évtizedeiben.

A vértanú tisztelete

A boldoggá avatási szertartás keretében Pápai Lajos győri püspök Apor Vilmos életútját ismertetve a háborús időszakra vonatkozóan ezeket mondja: „Apor Vilmos minden üldözött ember jogaiért kiállt. Amikor Győrben felállították a gettót, *Jaross Andor* belügyminisztertnek határozott hangú tiltakozó levelet írt. *Serédi Jusztinián* hercegprímást is sürgette egy püspökkari tiltakozó levél kiadására. *Pétery József* váci püspöknek pedig ezt írta: 'Ezt az antiszemitizmust nem lehet helyeselni. A pápától le az utolsó püspöki karig el kell ítélnie ezt minden papnak.' Tehát nemcsak sajnálni kell az üldözötteket és válogatott kegyetlenséggel sújtottakat, hanem hangot kell adni ennek az elvi álláspontnak, hogy csak vére miatt nem büntethetünk senkit."

Apor Vilmos neve a Raoul Wallenberg-emlékkertben elhelyezett emléktáblán

Apor Vilmos neve a Szent Péter-bazilika homlokzatán

Apor Vilmos ereklyetartója az oltáron

Apor Vilmos püspökkel egyidejűleg boldoggá avatja a Szentatya *Giovanni Battista Scalabrini* (1839—1905) olasz lelkipásztort, aki a múlt század végén az Amerikába kivándorolt olaszok lelki gondozására férfi és női szerzeteskongregációt alapított. Rajta kívül *Vicentia Chávez Orozco* (1867—1949) mexikói szerzetesnővért, aki a szegények és betegek ápolásának szentelte életét, s szolgálatában hősiesen kitartott a mexikói keresztényüldözés idején is a század első évtizedeiben.

A boldoggá avatási szertartás keretében Pápai Lajos győri püspök Apor Vilmos életútját ismertetve a háborús időszakra vonatkozóan ezeket mondja: „Apor Vilmos minden üldözött ember jogaiért kiállt. Amikor Győrben felállították a gettót, *Jaross Andor* belügyminisztertnek határozott hangú tiltakozó levelet írt. *Serédi Jusztinián* hercegprímást is sürgette egy püspökkari tiltakozó levél kiadására. *Pétery József* váci püspöknek pedig ezt írta: 'Ezt az antiszemitizmust nem lehet helyeselni. A pápától le az utolsó püspöki karig el kell ítélnie ezt minden papnak.' Tehát nemcsak sajnálni kell az üldözötteket és válogatott kegyetlenséggel sújtottakat, hanem hangot kell adni ennek az elvi álláspontnak, hogy csak vére miatt nem büntethetünk senkit."

Apor Vilmos nevét olvashatjuk a budapesti Dohány utcai zsinagóga melletti emlékparkban, *Angelo Rotta* pápai nuncius és idősebb *Antall József* neve között. A márványtáblára a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége azok nevét véste föl, akik kiemelkedően sokat tettek a második világháború során a zsidó származású üldözöttek megsegítéséért.

A katolikus egyház — jelesül Apor püspök is — óriási erőfeszítésekkel mentette az üldözötteket, köztük számos zsidó származásút, nem riadva vissza — mint *Salkaházi Sára* sem — a sorsukban való közösségvállalás során az életáldozattól. Ezért különösen elszomorító, hogy a hőslelkű nővér Duna-parti emléktábláját ismeretlenek korábban megrongálták. A *Slachta Margit* vezette Szociális Testvérek Társaságához tartozó apáca boldoggá avatási eljárása tavaly kezdődött meg. Az ifjabb nemzedékek kellő tájékozottságának elősegítésére szükséges volna a katolikus egyház második világháborús zsidómentő tevékenységének összegező bemutatására.

Apor-szobrok fölajánlása

R. Törley Mária szobrászművész a vértanú püspök alakját több változatban is megmintázta. A boldoggá avatás alkalmából két alkotásának művészi honoráriumáról lemondva, fölajánlja azokat az érdeklődő plébániáknak. A kompozíciók

szilikátbronzból öntve 150—200 ezer forintba kerülnek, s belső térben, mellékoltáron elhelyezve teljes művészi élményt nyújtanak.

A szobrok november 8—22 között megtekinthetők R. Törley Mária Gödöllőn, a Grassalkovich kastélyban nyíló kiállításán. A művészi alkotások iránt érdeklődők forduljanak az Új Ember szerkesztőségéhez.

Marton László szobrászművész alkotásán az utolsó simításokat végzik a bronzöntő műhelyben. Az egészalakos kompozíciót Budapesten, az Apor Vilmos nevét viselő téren avatják föl november 15-én. Ez lesz a szent életű püspök első köztéri szobra.

Szent vagy boldog?

Szentté, illetve boldoggá olyan személyeket emel az egyház, akik vértanúságukkal, illetve életszentségükkel kiérdemelték az egyház különleges tiszteletét. A boldogok tisztelete általában egy-egy országban, illetve területen elterjedt, a szenteket megilleti a világegyház egyetemes tisztelete. A boldoggá avatott személyeket újabb eljárás keretében terjesztik elő szentté avatásra, amelyről a Szentszék — kellő mérlegelés után — csodák bizonyítása után dönt.

Ebben a században három magyar, illetve magyar származású személyt avatott szentté a pápa. 1995-ben a kassai vértanúk között *Kőrösi Márk* esztergomi kanonokot és *Pongrácz István* jezsuita szerzetest, 1943-ban Árpád-házi Szent Margitot.

Az avatáshoz kapcsolódó események

Rómában, a Pápai Magyar Intézetben november 9-én, délután hat órakor a vatikáni nagykövetség ad fogadást. Másnap, hétfőn délben a Szentatya külön fogadja a magyar zarándokokat a VI. Pál pápáról elnevezett kihallgatási csarnokban, köztük azt a huszonöt személyt, akik Apor püspökhöz közel álltak. Ugyanezen a napon, délután fél négykor a falakon kívüli Szent Pál-bazilikában *Paskai László* bíboros, esztergomi érsek vezetésével mutatnak be Apor Vilmos emlékére koncelebrált szentmisét. A szentbeszédet *Pápai Lajos* győri megyéspüspök mondja.

Az említett főpásztorok részvételével Budapesten, a Szent István-bazilikában november 16-án, vasárnap délután hat órakor mutatnak be szentmisét. November 15-én Gyulán emlékeznek Apor Vilmosra. Délelőtt tíz órakor *Gyulay Endre* szeged-csanádi, *Bosák Nándor* debrecen-nyíregyházi és *Tempfli József* nagyváradi püspök mutat be szentmisét a koncelebráló papsággal együtt. November 23-án, vasárnap délelőtt tíz órakor a győri székesegyházban mond ünnepi misét Pápai Lajos püspök.

A boldoggá avatási ünnepséget az *MTV 1* egyenes adásban közvetíti Rómából, november 9-én délelőtt 9.30-tól 12.30-ig. Az *MTV 2* 13 órától félórás dokumentumfilmet sugároz Boldog Apor Vilmos címmel.

Jegyzetek a liturgiáról

A vesperás

A II. vatikáni zsinat liturgikus konstitúciója azt kívánja, hogy a zsolozsmát, de legalábbis a vesperás (vecsernye) imaórát a plébániatemplomokban rendszeresen, de legalább vasárnaponként a hívekkel együtt tartsák meg.

A zsinatnak ezt az akaratát sem Magyarországon, sem Európa más egyházaiban nem hajtották végre! Nem csak azon plébániák száma elenyésző, ahol rendszeresen vesperást imádkoznak, de még székesegyházaink között is fehér holló, ahol a templomajtón kifüggesztett istentiszteleti rendben megtalálnánk a zsolozsmaórát.

A zsinat itt egy sok évszázadon át igazolt lelkipásztori gyakorlatot óhajtott helyreállítani. Az ókeresztény korra vonatkozó legrégibb dokumentumok is (így például *Egeria* jeruzsálemi zarándoknő útinaplója) beszámolnak arról, hogy a hívek oly nagy tömegben vesznek részt a zsolozsmán, hogy a nagy bazilikák be sem tudják fogadni őket. A magyar középkorban a diákok naponta részt vettek a szentmisén kívül a vesperáson is. Amikor *Zápolya* a mohácsi vész után Budára bevonult, az elmenekült udvari papság helyett maga énekelte el az urakkal együtt az aznapra rendelt vesperást. Az ország sok falvában még a közelmúltban is szokás volt az „öregvecsernye", a népvesperás, noha a papság már jó évszázada elhanyagolta vagy litániákkal szorította ki a népliturgia értékes elemét. A keleti egyház azonban e tekintetben is hűségesebb a nyugatinál a liturgikus kötelességekhez és örökséghez: a templomi istentiszteleti rendnek a misével egyenrangú eleme a vesperás, esetleg az utrenye (a reggeli laudes) is.

Vajon tényleg olyan nehéz volna megvalósítani?

A legfontosabb lenne: elkezdeni. Akármilyen csekély részvétellel, akár csak a pap és a kántor meg a sekrestyés, de elkezdi! Egyébként a pap kötelessége nemcsak szolgálni a híveket, de értük imádkozni is, s ennek legszebb megnyilatkozása, ha a templomban zsolozsmázik (akár még magában is). De lennének hamar, akiket társaivá fogadhat: ministránsok, rózsafüzér csoportok, vallásos hívek, azután ifjúsági csoportok, akár heti vagy napi váltásban.

Persze nem a Liturgia Horarum végzésére gondolok. A hívek legtöbb helyen (főképpen falvakban) aligha tudnának egy naponta változó zsolozsmázásban részt venni. A „népvecsernyét" azonban a liturgikus hagyomány is, a liturgikus jog is igazolja, s ha a pap részt vesz benne, számára is „érvényes". Végszükségben lehet prózában mondani (vagy recto tono recitálni) is. De az Éneklő Egyházban (vagy könnyebben kezelhető formában: a Népzsolozsma könyvben) közölt egyszerű énekes forma is hamar betanítható, vagy inkább: az életben begyakorolható. Azután: nehezebb körülmények között eltekinthetünk attól, hogy a vesperás „változatos" legyen. (Egyébként az ókeresztény adatok szerint a plébániai zsolozsma napról napra lényegében azonos volt.) Egy ideig mondhatunk akár *egyetlen*egy vesperás-formulát, legfeljebb a szentírási szakasz, a himnusz és a könyörgés követné a liturgikus időszakokat.

És még egy fontos dolog: a vesperás az egyház teljes értékű liturgiája akkor is, ha nem pap vezeti. A plébánia hitbuzgalmi csoportjai, kórusa, kisközösségei is felvállalhatnák, hogy akár pap nélkül is, rendszeresen végzik: az egész plébániáért, papjaikért és híveikért. Ahol pedig nincs pap, a diakónus vagy a licenciátus vezetésével (ismeri még valaki ezt a szót?) napról napra „hivatalos" istentiszteletté válhat a vesperás, akár kissé bővebb szentírási részszel, olvasott homíliával, utána pedig áldoztatással. A keleti egyházban efféle liturgia ma is gyakorlatban van, előreszenteltek liturgiája a neve. Jobb forma, mint az Ige-istentisztelet.

Dobszay László

Vanyó László: Az ókeresztény művészet szimbólumai

Közel egy évtizede jelent meg első kiadásban a Pázmány Péter Katolikus Egyetem professzorának a címben említett könyve és csakhamar elfogyott. Az új kiadást, amely a JEL Kiadó gondozásában látott napvilágot, nemcsak a mű sikere indokolta. Az ókeresztény művészet és régészet kutatásának rohamos fejlődése ugyanis szükségessé tette, hogy a szerző az új ismeretek alapján kibővítse azt.

A mű (amely 288 szövegoldalt és 136 fekete-fehér képet tartalmaz) öt részre tagolódik. A bevezető után Vanyó László bemutatja azt a Római Birodalom kontinenseket átfogó keretében kialakult, művészi kultúrát, amelynek ismerete nélkülözhetetlen a keresztény művészet és jelképrendszer világának megismeréséhez és megértéséhez. Majd bevezeti az olvasót a keresztény archeológia tudományának problematikájába, rövid tájékoztatást nyújtva az ókeresztény régészet részterületeiről, kiemelvén a sajátos „műrégészeti" kérdéseket, vagyis a különféle művészeti ágakkal foglalkozó tudományterületeket.

A könyv legterjedelmesebb fejezeteinek egyike a „művészettörténeti fejlődés szakaszai és témái" címet viseli. A szerző általános képet nyújt a katakombákról. A különféle hamis romantikájú feltevésekkel szemben határozottan leszögezi: „nem helytálló az a nézet, mely szerint az egyházi élet színtere az első századokban a katakombákban volt. Ezek csak a vértanúk kultuszának kialakulása után váltak alkalmi kultuszhelyekké..." Csak a IV. század második felében, az üldözések megszűnte után lettek a vértanúk sírjai fölé épült bazilikák a mártírok tiszteletének zarándokhelyeivé. E kultusz egyik előmozdítója az a Damasus pápa volt, aki ékesszóló epigrammákban dicsőítette a vértanúk drága emlékét.

Az említett fejezet rövid, de lényegbevágó összefoglalást ad az ó-, illetve újszövetségi témák ábrázolásairól a katakombák falain. Már ezekben a részekben, különösképpen az újszövetségi témákról szóló alfejezetben foglalkozik a szerző egyes fontos jelképekkel. A jelképekhez fűződő ókeresztény szövegek közt a legmegkapóbb *Aurelius Ambrosius Prudentius* költeménye, melyben a Megváltó azon szavait, hogy „a Jó Pásztor életét adja juhaiért" (Jn 10,11) a Természetből vett gyönyörű képekkel magyarázza. A katakombafestészet tárgyalása után a későbbi korok keresztény művészetének legfőbb jellemzőit vázolja *Justinianus* (527—565) korával bezáróan. Mindeme eszme- és művészettörténeti fejtegetéseket követi a könyv főrésze: az egyes szimbólumok jelentésének magyarázata a templomtól egészen a bárányig (24 jelkép kapcsán). Ez a felépítés mélyen biblikus, hiszen a legtökéletesebb templomba, a mennyei Jeruzsálembe, az Írás szerint csak azok mehetnek be, akik „be vannak írva az élet könyvébe, amely a Bárányé" (Jel 21,27).

A zárógondolatok közül ki kell emelnünk a szerző ama megállapítását, hogy az alapvető szimbólumok „nemcsak az ókeresztény művészet jobb megértését segítik elő, de az egyház mai liturgiáját is, igényét a művészettel szemben". Az említettek, továbbá a Krisztust szolgáló legkorábbi művészi szemléletről szóló szakirodalom legújabb eredményeinek hasznosítása teszi fontossá e mű új megjelentetését. A sötét idők elmúltával, az újra felvirágzó magyar templomépítészetben, az *Ecclesia* belsejének szépítésén fáradozók — papok, képző- és iparművészek, főként pedig építészek —, egymás véleményét kölcsönösen tiszteletben tartó, együttes tervezésen alapuló munkáját nagyban megkönnyítheti ez a könyv, hathatós segítséget nyújtva az ősi keresztény jelképek megismertetésével: tanúsítva, hogy „az igazi *ecclesia* győzhetetlen" (Pázmány Péter).

Kádár Zoltán

Baán Tibor

Etűd

magamban elborongva
emlékszem fűzkoromra.
a csöndes, lágy esőkben
elnyújtózó mezőkre.
emlékszem pásztorsípra,
hogy sírt a pici hangja —
ami nem fért szavakba
azt fújta a gyerek —
fújta csak, egyre fújta
megvert lelkét a dalba —
itt bolyong még a hangja.
emlékszem fűzkoromra

Mögött

A fák mögött szinte vértben
az óváros napsütésben
Fölragyog aztán semmivé lesz
a feledékeny sötétségben

Suszterfánk

Gyermekkorom máig élő emléke maradt a házbéli cipészműhely bőrillatú, szurokszagú levegője, melyet a munkája fölé görnyedő mesteren kívül sokszor én is segítettem rontani.

Mint gyerek, nagy szemeket meresztve csodáltam az alacsony suszterasztal festői zsúfoltságát, a régi szardíniásdobozokban lévő faszögeket, a hajlott ívű suszterkést, a különféle sarok- és spiccvasakat. Szerettem nézni a mestert, amikor dolgozott. Ahogyan a lábszíj segítségével leszorítja a cipőt, szájába veszi a szögeket és felveri a talpat, melynek kemény bőrét előzőleg az asztal alatt lévő vizestepsiben puhította meg. Szerettem nézni, mint sodorja boszorkányos ügyességgel a szurkos fonalat, mint használja varráshoz a görbe tűt, a hegyes árt. Üvegdarabbal hogyan hántolja az új talpat a beütött faszegek fölött, és hogyan gyújtja meg a kék lánggal égő spirituszt, hogy viaszt vasaljon a talpszélekre.

Gimnazista koromban egyfelé laktam az osztályfőnökömmel. Nemegyszer megtörtént, hogy az óra elején így szólt hozzám Béla bácsi: „Szaladj haza, Jancsi, nézd meg: megjött-e a tüzelőnk?!" Vagy: „Eredj, fiam, a mesterhez, tán elkészült a cipőjavítással." Öreg tanárom ugyanis abban a házban lakott, melynek a földszintjén egy foltozó suszter dolgozott. A mestert jól ismertem, mert mi is hozzá vittük akkoriban a beteg lábbeliket... Szürke arcú, szomorú szemű, beteges ember volt a cipész, amióta csak ismertem, mindig halkan és sokat köhögött. Egyedül dolgozott az utca szintje alá búvó műhelyében, hová lépcsőkön kellett lemenni. Gyerekei ott játszadoztak a poros kaptafák és a javításra váró cipők között.

Ismeretségünk olyan tartósnak bizonyult, hogy felnőttként is vele dolgoztattam. A mester időközben megözvegyült, a gyerekei felnőttek, csak az apraja maradt a műhelyben, s akárcsak én, ő sem gazdagodott meg az évek során.

Egy téli napon történt, amikor a fagyott havat kásás latyakká olvasztotta a verőfényes déli enyhület, hogy nem tudtam a szobámból kimozdulni, mert egyetlen téli cipőmet javításba adtam. Lemondtam az ebédről, hisz nyári cipőben csak nem mehetek ki az utcára.

„Ahol nagy a szükség, ott közel a segítség!" — tartja a bölcs mondás, melyet igazolni látszott az ajtómon kopogtató küldönc is. A suszter nagyfiával elküldte megtalpalt cipőimet! Amikor kifizettem a gyereket, nem tudtam: sírjak-e vagy nevessek? Most már elmehettem volna hazulról, de nem maradt annyi pénzem, amiből megebédeljek!

Amikor elmeséltem délután a látogatásomra érkezett barátomnak mindezt, jót nevettünk rajta. „Az alkalomhoz illően, együnk suszterfánkot!" — javasolta, azzal a táskájából krumplit szedett elő, melyet hajában megsütöttünk. Vereshagyma, só, egy darab vaj is került az asztalra, no meg forró tea. Jókedvűen lakmároztunk, miközben arról beszélgettünk, hogy a cipész bizonyára libasültet vacsorál, s ki tudja, tán jobban tettük volna, ha mi is cipésznek állunk?...

S mikor a barátomat elkísértem egy darab úton hazafelé, a cipészműhely mellett mentünk el. Az utcában már sötét volt, de az aprócska helyiség ablakából fény szűrődött ki. Nem tudtuk megállni, hogy be ne lessünk rajta.

A mester és három gyereke az alacsony cipészasztal mellett ültek, és bizony nem libasültet, hanem suszterfánkot ettek!

„Nem érdemes cipésszé lennünk! — jegyezte meg a barátom csalódottan —, ha a mesteruram is csak krumplit vacsorál."

Burger János

Vidor Miklós

Három bagatell

Verőcei este

Mert múlhatatlan minden itt
a hegyek szemközt a folyó a
mélyben
amint hatalmasan kanyarodik
kettőzve a túlsó part fényeit
a tücsökszó mely zeng az
öröklétben
— csak a tücsök meg én nem

Múlt

Ott már örök esők suhognak
csak egy ablakban ég a fény
megfeketült faodvak
őrzik a mélyutat

Árny rajzol arcot az üvegre
Összeáll-e valaha még
a ködöt átütő alak
amint fölér a völgyön át?

Aztán elsötétül az ablak
csak az eső szakad tovább

Álmatlan

Nem hagy nyugton álmatlan
éjjelem
mit nappal írtam
Álmatlanul a sírban
így írom újra majd az életem?

Adventi koszorú pályázat — először

November 14—15—16-án, pénteken, szombaton és vasárnap 10 és 18 óra között ismert virágkötő mesterek és fiatal szakemberek mutatják be az adventi koszorú és a karácsonyi díszek készítését a Magyar Néprajzi Múzeumban. Az aulában felállított színpadon a virágos díszek összeállításának folyamatát láthatják az érdeklődők az elképzeléstől a megvalósulásig — majd meg is vásárolhatják azokat.

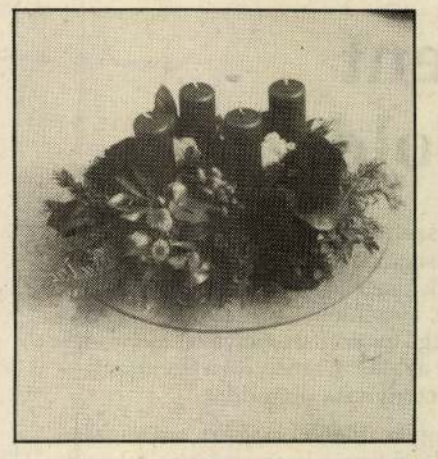

A Magyar Virágkötők, Virágkereskedők Szakmai Egyesülete már évek óta megrendezi a Néprajzi Múzeummal közösen a karácsonyi ünnepeket megelőző Advent-kiállítást, de első alkalommal hirdették meg most a virágkötők részére az *adventi koszorú versenyt*. Igaz, Advent a karácsonyi ünnepeket négy héttel megelőző vasárnap kezdődik, de azért tették a bemutatót és vásárt e korai időpontra, hogy ne az utolsó pillanatban kelljen beszerezni az ünnepi díszeket. A virágkötészet mesterei ma már tudnak olyan ízléses adventi koszorúkat, karácsonyi asztaldíszeket, kompozíciókat csinálni, amelyek az ünnepekig megmaradnak. Ezeket élő és száraz viráganyagból, gyertyákból állítják össze, sok kedves ötlettel fűszerezve.

Mindhárom napon *11, 14 és 16 órakor* lesz a bemutató. A műsort Móri Imre kertészmérnök, virágkötő és az egyesület tagjai vezetik (Néprajzi Múzeum, Budapest, V. Kossuth tér 12).

Sch.

A mártír püspök bronzalakja

Apor Vilmos szobrát holnap avatják fel a róla elnevezett téren

A mű és alkotója BÁNHALMI JÁNOS FELVÉTELE

A XII. kerületben hosszú évek óta ápolják Apor Vilmos emlékét: már 1991-ben teret neveztek el róla. Az önkormányzat és több társadalmi szervezet régi vágya teljesül, amikor holnap felavatják a boldogok közé emelt püspök szobrát. Az alkotóval, Marton László szobrászművésszel beszélgettünk az új köztéri emlékműről.

– Az önkormányzat és a Budapest Galéria 1995-től több pályázatot írt ki az emlékmű elkészítésére, magam a harmadik fordulóban vettem részt. Az elgondolásom az volt, hogy a főpapot abban a pillanatban ábrázoljam, amikor felemelt kézzel próbál megálljt parancsolni a mögéje búvó védenceire támadóknak. Tervem elnyerte a bírálóbizottság tetszését, és januárban megkaptam a megbízást. Tudatában voltam a rövid határidőnek és a szűkös anyagiaknak, rögtön nekiláttam a nagy munkának – mondja *Marton László*.

– Rekordgyorsasággal készítette el a monumentális kompozíciót, alig néhány hónapja volt rá. Korábban is foglalkozott talán Apor Vilmos alakjának megmintázásával?

– Nem, de a nagyszerű téma és a feladat magával ragadott. Voltak ismereteim a püspök mártíriumáról, s igyekeztem minél többet megtudni életéről, emberi tulajdonságairól. Tanulmányoztam olyan történeti munkákat is, amelyekben még Apour-nemzetségként említik a sok humánus tettről nevezetes ősi famíliát. Apor Vilmos egész pályájának dokumentumait megismerve kialakult bennem a főpap belső és külső képe.

– Minden visszaemlékező megemlíti, hogy daliás alakja volt. Herczeg Ferenc, a személyes jóbarát írta róla: „Igen imponáló külsejű, megnyerő modorú és ragyogóan eszes férfi volt. Magamban szédületes nagy emelkedést jósoltam neki, szinte már láttam rajta az egyházi bíbort...”

– Valóban, minden fényképén látszik ez. Ahogyan hallottam, roppant egyszerű életet élt, és papi pályája kezdetétől különös gondot fordított a szegények istápolására, a mai kifejezéssel: a hátrányos helyzetűek védelmére. Az emlékműben mindezt megpróbáltam érzékeltetni és ezt a gerinces kiállást megörökíteni.

– A kompozícióban a püspök arcán nincsen félelem, alakja és mozdulata nem patetikus, inkább bizakodó. Ilyen lehetett a tragikus pillanatban?

– Azt hiszem, igen. Püspöki jelmondata volt: „A kereszt erősíti a szelídet és szelídíti az erőset.” Apor Vilmos a végzetes lövések eldördülése előtti pillanatokban harag és félelem nélkül áll ki a lépcsőre, bízva felemelt keze visszatartó erejében. A mellé-mögé bújó két nőalak lepelbe burkolózva egymást is takarja. Az egyik fiatalabb, a másik, az idősebb az anyát is szimbolizálja. Így alakítottam ki a gúlaszerűen előre dőlő, háromszöget formázó együttest. Szándékom szerint a ruhák gyűrődéséből, hullámzásából is megérezhető az esemény feszessége, a helyzet drámaiság. A mozgalmas ábrázolással azt szerettem volna elérni, hogy a nézők körüljárják az emlékművet. A két méter harmincas magasság és a vörös gránit talapzat talán kifejezi ezt az elgondolásomat.

– Az Apor Vilmos tér talán legkellemesebb részét választották ki a szobor számára. Csak az a csúnya diszkóépítmény ne lenne ott...

– Egyáltalán nem vagyok a fiatalok vidám szórakozása ellen, de az az épület valóban ormótlan. A kerület mindent megtett az emlékmű környezetének méltó kialakítására, szépen parkosítottak, a világítás is megfelelő. Remélhetőleg a tér egésze nyugalmasabb hely lesz egyszer. Bízom abban, hogy a diszkóban, a taxi- és a buszvégállomáson megfordulók is megnézik, esetleg meg is kedvelik a szobrot. Ez a köztérre alkotó szobrász örök reménye.

Hámory Gabriella

Tizenkét nemzetiség él Budapesten

A fővárosban élő – összesen 162 ezer lélekszámú – tizenkét nemzetiség közül a románok, a szlovének és az ukránok-ruszinok nem alakítottak önkormányzatot, a bolgárok és a szerbek pedig csak fővárosi szinten hoztak létre önkormányzatot.

A 80–100 ezresre becsült roma kisebbség az I., a II., és a XII. kerület kivételével

KISEBBSÉGI ÖNKORMÁNYZATOK BUDAPESTEN

Nemzetiség	Kerületi	Fővárosi
Bolgár	–	1
Görög	1	1
Horvát	10	1
Lengyel	3	1
Német	19	1
Örmény	9	1
Roma	20	1

KISEBBSÉGI ÖNKORMÁNYZATOK A KERÜLETEKBEN

Görög:	IX. ker.
Szlovák:	XII., XVII. ker.
Lengyel:	IV., XI., XIV. ker.
Örmény:	II., III., V., VI., XI., XII., XIII., XIV., XXI. ker.
Horvát:	II., IV., VII., X., XII., XIV., XV., XVI., XVIII., XXXII. ker.
Német:	

Morton Fáklo

Kamaszoknak segít a Vaskor

A színház a nevelés eszköze is lehet

Gátlásoldó improvizációk GÁRDI BALÁZS FELVÉTELE

A lakótelep egyik pincéjében összeverődik egy baráti társaság. Szerelmek, barátságok alakulnak ki. Néha persze összevesznek egymással. Élnek. Összetartoznak. Ebből a valóságból ellesett helyzetből indul ki a Káva Kulturális Műhely Eszterlánc című játéka, amely az általános iskolák 7–8. osztályosainak készült, és a kábítószerezésről, az egymás iránti felelősségről szól. Kegyetlen hely ez a világ. Sehol sem tévednek annyit, mint itt – idézi a másik, a Kalevala alapján készült, Vaskor című játék, amely a bizalom és bizalmatlanság témáját dolgozza fel a 8–9. osztályosok számára.

A Káva Kulturális Műhelynek két fő tevékenységi formája van – mondja a műhely vezetője, *Takács Gábor*. Az alternatív színházi csoport felnőtteknek készít színházi előadásokat, a Fővárosi Színházi Nevelési Csoport pedig komplex foglalkozásokat tart iskolásoknak, korosztályuk egy-egy jellegzetes életkori problémáját feldolgozva. A háromórás foglalkozás színházi előadással kezdődik, amely felvet valamilyen erkölcsi vagy társadalmi, érzelmi problémát. A színészek bevonják a gyerekeket a játékba, belépheti egy-egy szerepkörbe, alakíthatják a történetet. Az Eszterlánc például a fiatalok kábítószerezésével kapcsolatos kérdéseket veti fel, azt vizsgálja, hogyan éli meg a baráti kör, az összetartozó csoport az egyén drámáját. A színház „csak" eszköz, nem színészpalántákat nevelnek, hanem hozzásegítik a fiatalokat a megoldás lehetőségének felismeréséhez.

A Vaskor című program a kamaszok jellegzetes gátlásaival, a világgal való szembenállásukkal foglalkozik. A kiindulópont lehet drámai bevezető, improvizációs játék. Ha a csoporttal állandó kapcsolat alakul ki, feldolgozhatják a közösség saját belső gondját is.

A módszer Angliából ered, Magyarországon először öt évvel ezelőtt Gödöllőn, a Kerekasztal Színházi Nevelési Központban alkalmazták. A fővárosi csoport idén alakult. Működésükhöz egyelőre a legalapvetőbb feltételek is hiányoznak: nincs állandó épületük, irodájuk, a változó helyszínek eléréséhez nincs gépkocsijuk, kevés a technikai berendezésük. Érdeklődőben viszont nincs hiány. A XVI. kerületi önkormányzat például minden iskolájának rendelt egy-egy foglalkozást. A Marczibányi téri Művelődési Központba 15-20 iskola küldi el diákjait. Tucatnyi józsefvárosi iskolával dolgoztak már.

A foglalkozásvezetők tapasztalata szerint nagy a különbség a budai, a józsefvárosi, a szentmihályi gyerekek fogékonysága, műveltsége, aktivitása között. Az elit iskolák tanulói tartózkodóbbak, nehezebben kapcsolódnak a játékba. Mások talán nehezebben fejezik ki magukat, viszont nyíltabbak, őszintébbek, több bennük az egymás iránti szolidaritás.

Cs. K. É.

BBANÓ
ÁBAN
CINQUECENTO
UNO • PUNTO • BRAVO
BRAVA • MAREA
FIGYELEM!
FORTISSIMO!
KOKÓ is ringbe száll.
A FORTISSIMO idején

Kedvezményes könyvvásár

Pedagógusoknak és diákoknak tartanak könyvvásárt november tizennyolcadikától huszadikáig a Fáklya Klubban (VI., Csengery utca 68.). A börzét szervező Okker Oktatási, Kiadói és Kereskedelmi Kft. körülbelül huszonhat kiállítót hívott meg a vásárra.

Az idén második alkalommal sorra kerülő vásáron a nyelvkönyvek, szótárak, ismeretterjesztő és ifjúsági irodalmi, valamint művészeti kiadványokon kívül pedagógiai szakmai könyvek, CD-k és új oktató játékok kaphatók. A szervezők a tava Nemzeti Tankönyvkiadó és a Corvina Kiadó. A vásár ideje alatt a Taninfo Szolgáltató, Kiadói és Oktatássegítő Bt. ingyenes pálya- és képzésválasztási tanácsadást tart.

Számtalan újdonság is bemutatkozik a vásáron: a napokban jelent meg a gyermekvédelmi törvényt tartalmazó kiadvány és egy iskolapedagógiai kötet, valamint az Oktatási rendszerek című könyv. Az Okker standján a teljes NAT-TAN sorozat és a továbbtanulásban segítő könyv- ámolhatók. Az ál-

MARTON László

Görgey lenini alapra kerül

Ismét felállítják a rehabilitált honvédtábornok szobrát

Árulónak nevezték, majd testét huszonhárom egyforma darabra szabdalták, végül beépítették. Mégpedig nem is akárhová: a Sztálin-szobor hatalmas lábbelijébe. Úgy tűnt, a szabadságharc egyik legvitatottabb alakjának végképp befellegzett. Ám az új kor új szellemisége – immár tudományos alapon – rehabilitálta a tíz csatában győzedelmeskedett katonát. Görgey Artúrnak tehát nincs oka panaszra. Sőt – hála a lelkes polgármesternek – a tábornok elindulhat végre a hőn áhított lenini úton. Aki azt hiszi, hogy mindez csupán egy Oscarra esélyes forgatókönyvíró képzeletének szüleménye, téved. A történet nagyon is valódi. Napjainkban játszódik, Budapest első kerületében.

Március idusán Katona Tamás budavári polgármester örömteli bejelentéssel toldotta meg Görgeyről szóló előadássorozatát. A nagyérdemű lelkesen üdvözölte a hírt: a tábornok szobra ismét teljes fényében fog pompázni a budai Várban. A szabadságharc 150. évfordulójánál keresve sem lehetett volna jobb alkalmat találni az árulónak kikiáltott, majd bátor katonává magasztalt tábornok emlékének „újjáélesztéséhez". A Budavári Önkormányzat képviselő-testülete – élén a '48-as forradalom és szabadságharc egyik legavatottabb ismerőjével – a tettek mezejére lépett. Áttekintették a kerület büdzséjét, és elégedetten konstatálták, hogy elegendő pénz áll rendelkezésre Görgey hamvaiból való feltámasztásához. A kerület vezetőinek döntése mellé több civil szervezet és magánszemély is felsorakozott. Az össznépi gyűjtés igazolta a szakemberek feltevéseit. Világosi fegyverletétel ide, Kossuth lemondatása oda, Görgey Artúr tetteinek dicsősége tovább él az emberek emlékezetében. Ez idáig több mint ötvenmillió forint gyűlt össze a szent cél érdekében.

Eredetileg az Esztergomi-rondellán, a Hadtörténeti Múzeum előtt állt a szobor, amelyet 1945-ben egy légnyomás – szó szerint – alapjaiban rengetett meg. S bár a nyolcméteres monstrum túlélte a háborút, soha nem került vissza a helyére: anyaga Sztálin bronzmásának nyersanyagává vált. Ám a bátor honvédő ott sem nyugodhatott sokáig békében. 1956. október 23-án ledöntötték a szobrot. Egyedül a csizmája maradt a helyén...

Már-már úgy tűnt, a magyar történelem egyik legnagyobb hadvezérének emléke végképp elvész az idő homályában, amikor jött a történész-polgármester, aki a rehabilitált tábornokot „lenini alapokra" óhajtotta helyezni. Az újjáépülő Görgey-szobor alapja ugyanis az egykori Lenin-szobor hátteréül szolgáló rózsaszín gránitoszlop anyagából készül majd. Ráadásul Marton László szobrászművész alkotását (aki az eredeti, a Vastag György által tervezett minták alapján készítí művét) május 21-én, a magyar honvédelem napján avatják fel. Íme a boldog végkifejlet: a tábornok ott fog állni, ahol százhetvenkilenc esztendővel ezelőtt a magyar honvédek bejutottak a Várba. Még néhány nap, és Görgey Artúr vigyázó szemeit a budai polgárokra veti.

Szigeti Ildikó

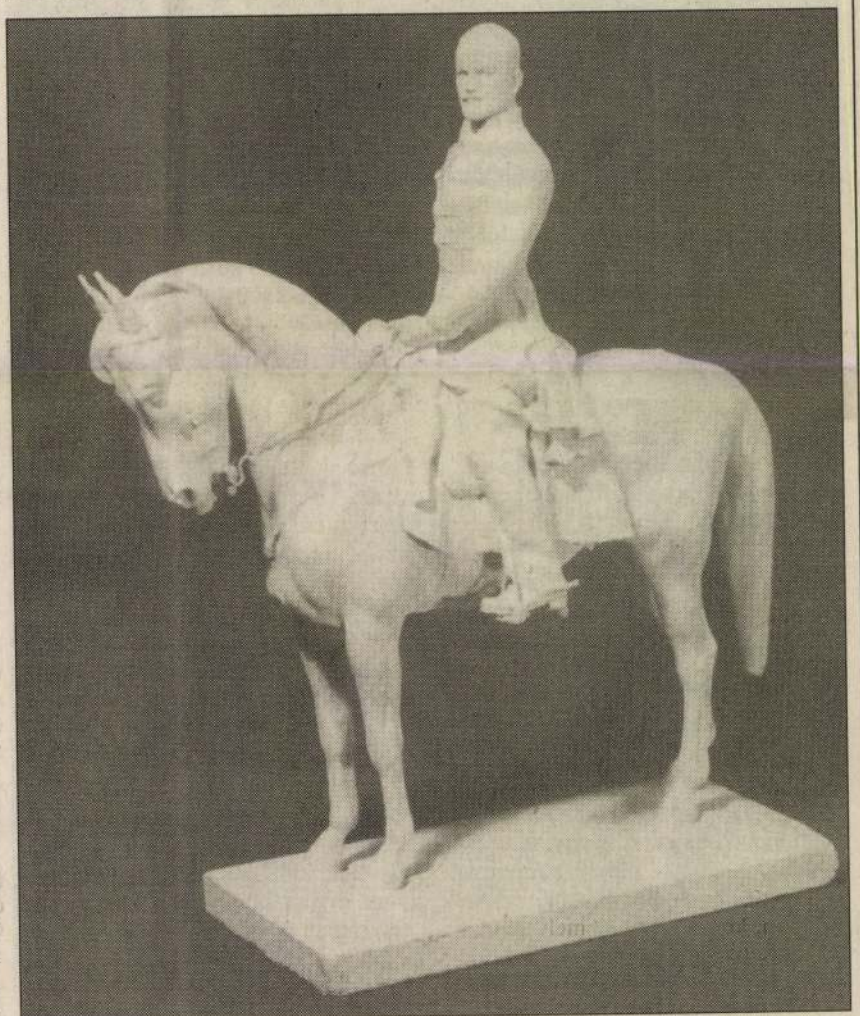

A Görgey-szobor gipszmintája

tervek ellen gyűjtenek sokat Észak-Budán

Az M0-ás autópálya nyomvonala

CZAGÁNY BALÁZS FELVÉTELE

civil szervezetet, ha a polgárok érdeke ezt megkívánja.

települések kategorikusan elzárkóztak attól, hogy területükön helyet adjanak az

MARGÓ

Használtruha-akció

A Mozgássérültek Dél-pesti Egyesülete holnaptól vasárnapig olcsó, használt ruhákból vásárt rendez tagsága és a XX. kerület lakossága számára. Az akció naponta reggel nyolc órakor kezdődik a XX., Koppány utca 2.–Mártírok útja sarkán – adta hírül legfrissebb számában a *Pesterzsébet* című, az önkormányzat által kiadott lap.

Mozogjunk az Orczy-kertben

Hetente kétszer, kedd és csütörtök délután negyed öttől ingyenes szabadtéri tornán vehetnek részt a mozgás szerelmesei a VIII. kerületi Orczy-kertben. Az ingyenes kondicionáló tornát a Magyar Egészségvédők Sportegyesülete szervezi, az eseményre korhatár nélkül mindenkit várnak a helyszínen. *(Munkatársunktól)*

Bécsiek vizitje a kamaránál

Budapestre látogat ma a bécsi kamara kereskedelmi osztályának küldöttsége. Az osztrák vendégek kétnapos vizitjének célja, hogy megismerjék a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara kereskedelmi osztályának tevékenységét, ezzel is tovább erősítendő a két szervezet közti, és immár hagyományosan kiváló kapcsolatokat. *(B. T.)*

Kiállítás a gázműveknél

A Fővárosi Gázművek Rt. Művelődési Központjának (III., Sujtás u. 3.) emeleti klubjában május 6. és május 31. között tekinthető meg Orsovai Valéria és Sranz Lajos festőművészek közös kiállítása. A tárlat a közönség számára munkaidőben látogatható. A kiállított képek meg is vásárolhatók. *(K. A. I.)*

Innofórum '98

A feltalálók, a kutatók, az innovatív vállalkozások, a kutatóhelyek, az egyetemek, a főiskolák számára biztosít lehetőséget három napon keresztül a Magyar Innovációs Szövetség, hogy hasznosítható szellemi termékeiket bemutassák és értékesítsék. A szervező várja azoknak az intézményeknek, vállalkozásoknak és magánszemélyeknek

A Magyar Nemzet galériája

Ma avatják fel Apor Vilmos emlékművét, Marton László szobrászművész alkotását a róla már korábban elnevezett budai téren, a XII. kerületben. Az ősi erdélyi arisztokrata család sarja, ki múlt vasárnap óta a boldogok seregének tagja, megvalósította az írás szavait: mint jó pásztor adta életét juhaiért. Visszatekintve, egyszerű megállapítani, hogy vértanúsága előre jelezte azokat a megpróbáltatásokat, amelyeket rövidesen egyháza, és annak vezetői magukra venni kényszerültek. Rövid élete és működése olyan egyházfői erényekről tanúskodnak, amelyek önmagukban is feltétlen tiszteletet érdemelnek. Minden embertelenség, elnyomás és megkülönböztetés ellen felemelte szavát, bevetette tekintélyét, még feletteseivel szemben is. Főúri származása a felelősség keményebb vállalására, a közösség hathatósabb szolgálatára kötelezte. Nem tartalmatlan szólam volt nála a szociális érzékenység, hanem a keresztény világnézet alapköve, a felebarát fogalmának komolyan vétele. Vajon van-e ma fogadókészség társadalmunkban ezeknek az erényeknek megértésére, elsajátítására? Hiszen társadalmunk szinte annyira veszett, mint akkor volt, amikor Apor Vilmos tevékenykedett. Szemünk láttára következett be újra, hogy „nem adna jogot a parasztnak, ki rág a paraszt kenyerén" (József Attila: Hazám, 1937.)

Színes lufik

Közgazdász körökben az az (szinte) általános nézet, hogy a magyar gazdaság az idén már felfelé lépeget a lejtőn. A miniszterelnök és munkatársai – a kormányhoz közel álló gazdaságkutatók helyzetértékelései és prognózisai által is támogatva – nap nap után teszik közzé *győzelmi jelentéseiket* a gazdasági fronton indított hadjárat állásáról. A sikerekről beszámoló „hadijelentések" csupán azt felejtik el közölni a „hátország" rengeteg áldozatot hozó lakosaival, hogy az idei előnyomulással csak az *előző két évben elvesztett pozíciókat sikerül nagyjából visszaszerezni:* a GDP növekedése 1994-ben három százalék körüli volt, s a '95–96-os stagnálás után az idén sikerül ezt ismét elérni; a három évvel ezelőtti 18 százalékos inflációt a '95-ös felpörgetés után az idén sikerül visszaszorítani 18 százalékra. Ugyanakkor a reálkeresetek '95–96-os majdnem húszszázalékos zuhanását az idei, mintegy ötszázalékos átlagos emelkedés csak kis részben pótolja, s a nyugdíjaknál még rosszabb a helyzet. Az emberi erőforrásba történő beruházások (egészségügy, oktatás, társadalmi szolgáltatások stb.) elmaradásának értéke pedig az utóbbi években százmilliárd forintos nagyságrendben emelkedett.

A hét legfontosabb gazdasági hírei: a parlament elfogadta a jövő évi adótörvényeket; a 18 százalék alá csökkent infláció hatására a pénzügyminiszter mérsékelni akarja a forint csúszó leértékelésének ütemét; a Budapesti Értéktőzsde néhány nap alatt eddigi legnagyobb esését szenvedte el.

Hogy *nincs lényeges változás a jövő évi adótörvényekben,* azt a kormánykoalíció eredménynek, az adórendszer stabilizálásának, kiszámíthatóbbá tételének bizonyítékaként állítja be. „Csak" azt felejti el hozzátenni, hogy Magyarország a világ egyik legtúladóztatottabb országa, ezért az adózást (közteherviselést) kikerülő árnyékgazdaság aránya sokkal nagyobb, mint a fejlett piacgazdaságokban. Pedig az adóteher jellegzetesen olyan gazdasági tényező, amelyből *kevesebb több bevételt hoz* az államkincstárnak, mint azt a társasági adókulcs két évvel ezelőtti jelentős leszállítása után tapasztalhattuk. A személyi jövedelemadó-tábla változatlansága viszont azt jelenti, hogy az inflációt (a költségvetés helyett) az adózó polgár fizeti meg, ráadásul a családos aktív keresők kénytelenek egy az egyben megfizetni a gyermeknevelés növekvő költségeit, mert a családi típusú adóztatásról az MSZP– SZDSZ kormány hallani sem akar.

Ugyancsak saját sikereként állítja be az infláció „lassú, de biztos" mérséklődését a kormány, pedig az októberi 17,7 százalékos fogyasztói áremelkedés szintje még mindig magasabb, mint amekkora 1994 tavaszán volt. Mivel a forint csúszó leértékelésével és a reálgazdasági profitszintet (egyúttal az Európai Unióban általános kamatszintet) messze meghaladó irányadó kamatláb makacs fenntartásával *az állam* – a kormány és a jegybank – *az infláció fő előidézője és gerjesztője,* ezért is érdekes, hogy a héten *Medgyessy* Péter pénzügyminiszter „tárgyalást kezdeményezett" *Surányi* György MNB-elnöknek a leértékelési ütem és az irányadó kamat mérséklése érdekében. Bár a miniszter csupán kismértékű korrekciót lát indokoltnak, a jegybank elnöke máris úgy reagált, hogy sem a kamat-, sem az árfolyampolitikát nem szabad alárendelni „rövid távú érdekeknek".

Ami a budapesti tőzsdét illeti: a jó másfél évi „szárnyalást" az egyedül helyes gazdaságpolitika egyik fő jelzőjeként s bizonyítékaként magasztaló sikerpropagandának e héten befellegzett. Az augusztus 11-i „fekete hétfőt", majd az október 28-i „fekete keddet" ezúttal egy *„fekete hét"* követte, ami véget vetett a világ egyik leggyorsabban fejlődő tőzsdéje nimbuszának, s mostanra a tőzsdeindex (BUX) visszaesett az év eleji szintre. Ezzel egyúttal szertefoszlott a magyar kisbefektetők azon illúziója is, hogy a tőzsdei meggazdagodást nekik találták ki a globális pénzhatalom urai.

Választási év közeledvén egyre több rózsaszín (szekfűpiros) léggömb feleresztésére számíthatunk, mindenféle vonzó feliratokkal és ígéretekkel. De – Róbert Gidával szólva – megkérdezhetjük a színes lufikkal fölfelé szálló gazdasági-politikai elittől és a belé kapaszkodó nagyszámú klientúrától: *„nem gondoljátok, hogy észrevesznek a léggömb alatt"?* Mármint a mézüket, kasukat vigyázó-védő méhek, akiknél minden hadicsel ellenére *„soha nem lehessen tudni"*, mit csinálnak, mert nagyon ravaszak és gyanakvóak ám. A jövő májusi választásoktól változást, *bal*sors után *jobb* jövőt remélők számára ez mindenesetre biztató lehet.

Faggyas Sándor

Hatás nélküli gyorsjelentések

A drasztikus tőzsdei áresés hetében szinte észrevétlenül jelentek meg a különböző jegyzett A kategóriás társaságok gyorsjelentései, amelyek a harmadik negyedév gazdálkodásáról tudósították a befektetőket. Szakértők és elemzők régi kedvenc szófordulata, hogy a gyorsjelentések adhatnak újabb lökést az árfolyamoknak: ezzel szemben a mindent elsöprő eladási hullám napjaiban úgy tűnt, senki sem a cégek eredménye alapján hozza meg befektetési döntését.

Az e hét kedden megjelent *Richter-* és *Graboplast-jelentésre* adott piaci válasz több volt, mint vészjósló. A kőbányai gyógyszergyár ugyanis arról tájékoztatta befektetőit, hogy tovább tart a társaság eredményességének növekedése. A harmadik negyedév adatai szerint a társaság eredménye forintban 55, dollárban számolva 24 százalékkal haladja meg a tavalyi év hasonló időszakában regisztrált értéket. Mind egyértelműbb ugyanakkor a Richter FÁK-orientáltsága, az exportbevétel majdnem fele a hajdani szovjet tagállamokban realizálódik. Az elemzők várakozásainál némileg jobb jelentés megjelenését 300 forintos csökkenéssel „honorálta" a piac.

A Graboplast lényegében a várakozásoknak megfelelő számokat hozta, az idén agresszíven terjeszkedő győri társaságot a piaci átlagnál magasabb P/E-vel (aktuális árfolyam, és az egy részvényre jutó nyereség hányadosa) elismerő befektetőkre azonban semmiféle hatást nem gyakoroltak a számok. A 62 százalékkal emelkedő üzemi eredményt lehet a várakozásoknak megfelelőnek minősíteni, gyengének azonban aligha.

A *Human Rt.* jelentésére ellenben valószínűleg akkor is eséssel reagált volna a részvény piaca, ha egyébként a tőzsdei klíma pozitív lett volna. A társaság eredményességére hosszabb távon is negatívan hathat, hogy belföldön a fő vásárlói a nehéz anyagi helyzetben levő kórházak, a nagyságrendileg jóval kisebb exportértékesítés pedig nem nőtt a terveknek megfelelő mértékben. A költségek nagyarányú emelkedése miatt a Human konszolidált adózott eredménye alig több, mint 10 százalékkal nőtt a bázishoz képest, amely várakozásokon aluli.

Még inkább kiábrándította a piaci szereplőket a *Prímagáz Rt.* gyorsjelentése, mely nominálisan is csökkenő eredményről számolt be. Az elmúlt negyedévben ugyanis szinte minden tényező a társaság ellen dolgozott. A dollár éppen szeptemberig tartó kitartó erősödése folytán jelentősen nőttek a Prímagáz gázbeszerzéssel kapcsolatos költségei, miközben eladási árain nem emelt. A tartósan meleg időjárás hatására nem sikerült a tervezett árbevételt sem elérni, ami eleve lehetetlenné tette a tavalyi üzemi eredmény elérését. A piacot lesújtották a számok: a már régóta kis forgalom mellett gyengélkedő papír 25 százalékot esett csütörtökön.

A *Danubius Rt.* konszolidált eredménykimutatása, amely a HungarHotels (HH) eredményét is tartalmazza, meglepően jó számokat mutatott. A gyege márka miatt (ebben realizálódik a Danubius árbevételének döntő többsége) nem túl optimista várakozásokkal szemben örömmel olvashattuk, hogy a szobakihasználtság a tavalyi bázishoz viszonyítva kismértékben tovább javult. Mindezek ellenére csak a kiugró pénzügyi eredménynek köszönhető az adó előtti nyereség közel 14 százalékos növekedése. A piac reakcióját nem tudhatjuk, mert egy optimista vásárló úgy felhajtotta az árat, hogy a papír kereskedését egész napra fel kellett függeszteni. Azt csak gyaníthatjuk, hogy ha tovább köthetők üzletek a Danubius-részvényekre, az általános trendnek megfelelően napközben valamelyest csökkent volna az árfolyama.

(á. g.)

NYÍLT VÉGŰ ALAPOK NETTÓ ESZKÖZÉRTÉKE

Alap	Letétkezelő	Dátum	Nettó eszközérték	Befektetési jegyre vetítve
ABN AMRO Aranykosár Befekt. Al.	MHB	1997.11.17	1 088 638 429	1,213000
Alpok Nyílt Végű Bef. Alap	MHB	1997.11.17	1 707 097 586	1,160800
Alpok Nyílt Végű Bef. Alap	MHB	1997.11.14	1 741 555 849	1,180100
Aranyhal Befektetési Alap	MHB	1997.11.17	2 856 243 629	1,688000
Aranytallér Nyílt Végű Bef. Alap	MHB	1997.11.14	710 464 129	1,465700
Bonus II. Nyílt Végű Bef. Alap	MKB	1997.11.14	1 289 578 504	1,070368
Bonus II. Nyílt Végű Bef. Alap	MKB	1997.11.17	1 291 010 372	1,071971
Bankár I. Nyílt Végű Értékpap.	CIB Hungaria	1997.11.14	417 962 965	1 467,000000
Borostyán Nyílt Végű Bef. Alap	Konzumbank	1997.11.14	178 668 989	1 306,400000
Budapest Bonitas Bef. Alap	MKB	1997.11.17	1 217 955 904	1,109146
Budapest I. Bef. Alap A	MKB	1997.11.17	31 193 944 591	20 169,000000
Budapest I. Bef. Alap AA	MKB	1997.11.17		29 977,000000
Budapest I. Bef. Alap C	MKB	1997.11.17		2,016900
Budapest II. Bef. Alap A	Polgári Bank	1997.11.17	2 768 775 694	15 569,000000
Budapest II. Bef. Alap AA	Polgári Bank	1997.11.17		25 862,000000
Budapest II.Befektetési Alap C	MKB	1997.11.17		1,556900
Budapest Növekedési Alap	MKB	1997.11.13	17 109 773 437	1,485707
Budapest Számlafedezeti B. Al.	Westdeutsche	1997.11.17	24 820 392 153	1,006006
CA Devizakötvény Alap	Creditanstalt	1997.11.14	6 453 537 284	1,206571
CA Kötvényalap	Creditanstalt	1997.11.14	5 590 685 836	1,165854
CA Részvényalap	Creditanstalt	1997.11.14	4 405 124 916	1,143640
CIB-Kincsem Nyílt Végű Bef. Alap	Unicbank	1997.11.14	2 818 495 495	1,087300
Cívis '95 Befektetési Alap	Polgári Bank	1997.11.17	3 061 395 661	1 247,000000
Concorde 2000 Befekt. Alap	Credit Lyonnais	1997.11.14	215 883 424	99 165,560000
Daewoo Garancia Bef. Alap	Daewoo	1997.11.17	483 295 032	1,436458
Gyémánt Befektetési Alap	K & H	1997.11.14	100 018 195	1 000,182000
Holding Nyílt Végű Bef. Alap	Konzumbank	1997.11.17	204 457 086	1,147551
Hunnia III. Befektetési Alap	MHB	1997.11.17	7 465 764 972	1,639000
Hunnia IV. Deviza Nyílt Végű B.	Inter-Európa	1997.11.14	946 304 516	1,149000
Hunnia IV. Deviza Nyílt Végű B.	Inter-Európa	1997.11.14	946 304 516	1,149000
Hunnia Részvény Nyílt Végű B. A.	Inter-Európa	1997.11.14	1 281 956 587	1,002000
Hunnia Részvény Nyílt Végű B. A.	Inter-Európa	1997.11.14	1 281 956 587	
Imperial Befektetési Alap	K & H	1997.11.14	414 821 847	1,161300
Imperial R Befektetési Alap	K & H	1997.11.13	142 004 566	,881700
Korinthos Nyílt Végű Bef. Alap	Credit Lyonnais	1997.11.17	369 191 165	,962400
Kurázsi Értékpapír Bef. Alap	Konzumbank	1997.11.14	23 308 191	67 345,000000
MKB Állampapír Bef. Alap	MKB	1997.11.14	2 066 549 363	168,820000
MKB Állampapír Bef. Alap	MKB	1997.11.17	2 215 343 833	169,080000
Magyar Külker. Bank Rt. II.	MKB	1997.11.14	1 256 801 642	1,116222
Magyar Külker. Bank Rt. II.	MKB	1997.11.17	1 247 026 658	1,114752
Profit Befektetési Alap	Kvantum Bank	1997.11.17	895 416 942	11 620,000000
Profit Príma Befektetési Alap	Kvantum Bank	1997.11.17	3 237 225 872	8 965,000000
Prémium Befektetési Alap	MKB	1997.11.14	1 631 646 622	1,006290
Prémium Befektetési Alap	MKB	1997.11.17	1 636 258 875	1,007747
Reálszisztéma Befektetési Alap	Credit Lyonnais	1997.11.17	350 091 777	1,134325

(Forrás: Fornax Monitor)

(Tőzsdetáblánk tájékoztató jellegű)

BUX-index (záró):
6007,5 pont (+446,00)

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE (NOVEMBER 14.)

	Nyitó ár	Átlag-ár	Záró ár	Darab-szám	Forgalom	Az elmúlt 52 hét min.	max.
Agrimpex Rt. N						15 250	25 500
Aranypók Rt.						4 450	
Balaton Fűszért Rt.	4 000	4 000	4 000	33			
Bonbon Hemingway Rt.							
Borsodchem Rt.							

A hazai jeg

A Wall Str

(Folytatás az 1. oldalról)

Csiha Judit miniszter asszon a részvényértékesítés legnagyob eredményének azt tartotta, hogy tőkepiacokat uraló globális bess ellenére az ajánlatok alapjá hárommilliárd dollárnyi igényt regisztráltak, és végül a felajánlot csomagot háromszorosan jegyezték túl a nemzetközi és hazai befektetési alapok (több mint 21 millió darab Matáv-részvényt kaptak, 204 milliárd forint össznévérték, 1,04 millió dollár).

Szabó Pál, az ÁPV Rt. vezérigazgatója úgy vélte, hogy a többszörös túljegyzés rendkívül értékes szám, ugyanis a forgalmazóknak a három héten át tartó nemzetközi road-show alatt azzal kellett szembesülniük, hogy főként az amerikai befektetők a nemzetközi tőzsdei bessz hatására nem tartották kedvezőnek az időpontot a részvényvásárlásra, sőt régiónk iránt sem érdeklődtek. Ezzel magyarázható az is, hogy a kezdeti érdeklődés 6-7-szeres túljegyzést prognosztizált, amelyből végül valós vásárlás „csak" a fele maradt. Szabó Pál számára a hazai intézményiek viszonylag csekély érdeklődése okozott csalódást, ugyanis számukra lehetőség lett volna a felajánlott részvénymennyiség 10–20 százalékát megvásárolni, de csak 7–8 százalékára érkezett igény.

Egyébként az intézményi befektetők már pénteken megtudták, hogy mekkora részvénypakk jutott nekik, így ők már Budapesten tegnap kereskedhettek a papírral. Ezzel is magyarázható, hogy a Matáv első tőzsdei napján több nagyobb tételű kötés is volt, például 200 ezer darab is elkelt. Egyébként a részvény nyitó ára 729 forint volt, a napi csúcsára pedig 755, de jellemzően 730-740 forint közötti kötésárak jelentek meg a monitorokon. Információnk szerint New Yorkban a letéti igazolások forgalma a kibocsátási á

Marton László

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

1980 11

TÁRSADALMI SZEMLE

102/

Marton László

Marton László: Emlékmű-terv

TÁRSADALMI SZEMLE

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
ELMÉLETI ÉS POLITIKAI FOLYÓIRATA

11

XXXV. ÉVFOLYAM, 1980. NOVEMBER

Marton László

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

szobrászművész

IDEGENFORGALOM

1980 9

1021

A Tihanyi Múzeumban október 15-ig tekinthető meg Marton László Munkácsy-díjas szobrászművész kiállítása. Az 1948—78 között készült művek átfogó képet adnak munkásságáról. Már fiatalon nagyszabású feladatokkal bízták meg. Emlékműveket, köztéri szobrokat alkotott. Az ország különböző városaiban 67 szobrát állították fel. A kiállításon portrék, kisplasztikák, emlékművek egyaránt megtalálhatók.
Képünkön: Penelope, rakacai márványból készült, 1968-ban

nforgalmi Hivatal

ég folyik, de úgy
lakulása jobb mint
szen térségünkhöz
ros idegenforgalmi
ek 90 százaléka az
megérkezett.

megye

száma 81,7 száza-
85 százaléka a ta-
Ennek ellenére 31
vételünk, ami egy-
álybasorolásával, a
n az áremelkedés
z tevékenységéből
ázalékkal haladják
kép, hiszen nagy-
tése csak a máso-
y amíg a saját fé-
lom — elsősorban
kent, addig valuta-
elsősorban az egy-
yarázható. Szállás-
ben a kempingek-
száma a tavalyi-
tavalyinak 83 szá-
dőjárás nagy mér-

úgy érzi, hogy d
csinálni? Nem t
vendéggel foglalk
idegenforgalom e
lanatnyi hasznot
szeretne valamit
érzi magát, továb
sorban továbbadj
mások élményét,
lene, hogy legyen
visszajönni. Ez
gyon keveset leh
szert persze ki le
ha mindenki meg
az azonnali megg
vonalas, konszoli
stabil vendégkör,

Ugyancsak nem
megjegyzéseinket
mert a piros szós
látóiparra jellem
növeljük és nem
illetve országos s
egy másik célunk
genforgalmában
ugyancsak nem
járásbeli viszonta
szolgáltatásokat
ni engednek. Szá
legyen is szó. És

Parlamenti menetrend

Távhűtő távfűtő

Távfűtésből távhűtés? — olvashatjuk a jövő hétre benyújtott interpellációk címjegyzékében Szalay Gábor szabaddemokrata országgyűlési képviselő neve mellett. — Egyre többen nem fizetnek a távfűtésért; ez derült ki a szolgáltatók és az önkormányzatok nemrégi találkozóján — mondotta érdeklődésünkre a Komárom-Esztergom megyei képviselő.

Akadnak renitenskedők, akik *megérdemelnék, hogy a lakásukat kikapcsolják a rendszerből* (de a mintegy hatszázezernyi távfűtött otthonnak több mint a fele úgynevezett egycsöves rendszerű, ahol erre nincs mód). A zöm azonban egyszerűen *képtelen a megemelt összegű díjak kifizetésére.* Idén még kiszorítottak a költségvetésből 700 milliót az önkormányzatoknak a leginkább bajban lévő családok megsegítésére, a fűtési rendszerek korszerűsítésére, ám *lehűtötte a kedélyeket,* hogy jövőre ilyen célra már egy fillért se számoltak. — Nem szabadna ilyen hirtelen „kivonulni" erről a területről — sommázta a képviselő.

Kéményekről, gázkészülékekről, valamint Szent Flóriánról — íme egy másik cím, történetesen ismét *Szalay Gábor* a kezdeményező, képviselő társával *dr. Szigethy Istvánnal* együtt.

— Súlyos balesetek jelzik a veszélyt, hogy a fa- és széntüzeléshez rendelt öreg kémények gyakorta nem felelnek meg a gázzal való fűtés kívánalmainak — fejti meg a rejtvényt Szalay Gábor. — Adódhatnak ugyanis olyan időjárási körülmények, amikor ha nem kifogástalan a kémény, a színtelen, szagtalan, vagyis észrevehetetlen szén-monoxid visszaáramolhat a lakásba.

— Jó lenne, ha nem pusztán Szent Flóriánban bízhatnánk, aki a kéményseprőknek is a védőszentje — fűzte még hozzá. — Ha nem lenne sok a gazda. S ha egységes, magas szintű jogszabály rögzítené a tüzelőrendszerek működésének követelményeit, s egyebek között előírná a kémények és a gázkészülékek együttes, rendszeres vizsgálatát.

P. S.

Hétfőn és kedden várhatóan a következő törvényjavaslatokat vitatja meg a T. Ház:

- **Az 1996. évben megrendezendő világkiállításról;**
- **A fogyasztási adóról és a fogyasztói árkiegészítésről;**
- **A szakszervezeti vagyon védelméről és a munkavállalók szervezkedési esélyegyenlőségéről szóló ez évi XXVIII. törvény módosításáról;**
- **A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról intézkedő idei IV. törvény módosításáról;**
- **A Munka Törvénykönyvéről;**
- **A Belügyminisztérium egykori III/III-as csoportfőnöksége hivatásos, valamint „szigorúan titkos" állományú tisztjeinek és hálózati személyeinek adatait tartalmazó, tavaly február 14-én lezárt nyilvántartása dolgában;**
- **A köztisztviselők jogállásáról;**
- **Az Európa Tanáccsal kapcsolatos nemzetközi szerződések megerősítéséről.**

A fegyverkereskedelmi törvény létrehozásáról országgyűlési határozati javaslatot tárgyalnak meg.

Állásfoglalást is megvitatnak az országgyűlési képviselők jogállásáról szóló tavalyi LV. törvény második paragrafusának értelmezéséről.

Interpellációk és kérdések is szerepelnek a programban.

Mérce a miniszteri fizetés

Felsőfokú alku

Öt éve már, hogy oktatásfejlesztés helyett csupán fűtésre, világításra futja az egyetemek, főiskolák kasszájából. Akad olyan intézmény, amely 1991-ben utolsó mentőövként a tárcáktól kért támogatást. Hírlik: a költségvetésből jövőre összesen öt százalékot kívánnak a felsőoktatásnak adni, de mert ezt az idei juttatás 90 százalékához toldanák, forintban is kevesebbet ígérnek az eddiginél. Hogy mekkora lesz a végösszeg, még senki sem tudja, az intézmények vezetői azonban diákjaik érdekében protestálnak.

Maradékelv — halljuk minduntalan, amikor kultúráról, közoktatásról beszélnek. Ez azt jelenti, hogy ami a költségvetésből megmarad, azt osztják szét e területek között. Aztán *boldoguljanak, ahogy tudnak.*

A költségvetés irányelvei ellen kétségbeesetten tiltakozik az érdekképviselet. Az Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülés azért aggódik, hogy *a működőképességhez szükséges pénzt sem kapja meg ezután a felsőoktatás.* Kevés a juttatás, csekély a béremelés. Pedig két éve aláírták azt a minisztertanácsi rendeletet, amely az egyetemeken, főiskolákon szolgálatot teljesítők fizetésrendezését szabályozza. Tavaly valóra vált az álom, *az idén az infláció elvitte a többletet.* 1992-re tízszázaléknyi fejlesztést ígérnek nekik és mellé azt, hogy ha eredményes első félévet zár az ország, még jut öt százalék.

Az ÉSZT, mint azt *dr. Kis Papp László* alelnök a Vasárnapi Híreknek elmondta, közös kollektív keretszerződést kötött a Tudományos Dolgozók Demokratikus Szövetségével. Azt kívánják elérni, hogy *a tanárok bérét a mindenkori miniszteri fizetésekhez igazítsák.* A professzorok például ennek nyolcvan százalékát kapják meg. Tudják, egyetlen lépésben lehetetlen kívánságukat teljesíteni. De mondják: a kormánynak és az intézményeknek egyezkedniük kell. Béralku megkötésére kérik a pénzügyminisztert. A szakszervezetek cserébe azt ígérik, el tudják érni, hogy az oktatók a jelenlegi létszám mellett a jövőben több hallgatót képezzenek. **Fazekas Ágnes**

Klapka-homály

1848-as hős, emigráns összeesküvő, nemzetközi kalandor, dúsgazdag üzletember, ingyenkonyha-tulajdonos, számítógépcsempész. Az elmúlt másfél évszázadban ezek a fogalmak társultak a Klapka névhez. Mostanság azonban csak a legutóbbiról hallhattunk.

Nagy dérrel-dúrral beharangozott rendőri akció, nyilatkozatok sorozata mindkét oldalról, aztán néma csend. Márpedig a közvélemény érdeklődéssel várta, mi lesz a sorsa annak az embernek, a ma is élő Klapka Györgynek, akiről annyi mindent hallott.

Amikor a közelmúlt eseményei már majdnem a feledés homályába vesztek, akkor elsőként Klapka György törte meg a csendet egy sajtótájékoztatón. Ártatlanságának hangsúlyozásával tiltakozott az ellene folyó eljárás ellen. Így hát ezúttal sem lettünk okosabbak.

A homályt csak tetézte a nyomozást irányító rendőrtiszt másnap reggeli rádiónyilatkozata. Az Országos Rendőrfőkapitányság vizsgálati főosztályvezetője szájából ugyanis meglepő dolgokról szerezhettünk tudomást. Az első mondatában kijelentette, hogy Klapka beismerte bűnösségét, majd szinte egy szuszra közölte, hogy egyébként mindent tagad, így kiviláglik, hogy a gyanúsított csúsztat. Ezután sietve hozzátette, szó sincs arról, hogy ők felsőbb politikai nyomásnak engedelmeskednek. Ez ugye érthető.

Néhány perccel később előkerült az ominózus düsseldorfi cégalapító okirat, amelyből az sugalltatott, hogy Klapka úr két gyermekének kívánta átjátszani a cégét.

A dátumot, 1991. augusztus 28-át, már a riporter mondta. Valószínűleg megmutatta neki az ezredes úr. Ez abból is kitűnt, hogy gyorsan megerősítette a hallottakat, hiszen a nyomozást ez év márciusában kezdték.

Az utóbbiakkal kapcsolatban egy a bökkenő. Az okirat bejegyzésének valóságos dátuma 1990. január 24. Ez látható a lap alján.

Várható tehát, hogy a hatóság, vagy Klapka György ismét előrukkol valami meglepetéssel?

— g —

Közigazgatási szakemberekkel

Debütáló akadémia

Hírül adtuk már: alapítvány született a magyarországi önkormányzatokért. Ezen a héten a kuratórium megtartotta alakuló ülését, ahol bejelentették, hogy önkormányzati akadémiát indítanak a képviselők, a polgármesterek képzésére.

Az akadémia céljáról, az oktatás rendszeréről *dr. Gáspár Mátyás* igazgató tájékoztatta a Vasárnapi Híreket.

— Közigazgatás-fejlesztési szakembereket nyertünk meg a magunk számára. Az érdeklődőknek kétféle kurzust szervezünk. Az egyik néhány napos, a később induló pedig 400 órás lesz. December első napjaiban Nyíregyházán debütál az akadémia, ahol elsősorban konfliktuskezelést, illetve a szervezet kialakításához elengedhetetlen ismereteket oktatunk. Az elkövetkező év során kialakítjuk a hosszabb és diplomát is adó tanfolyam tematikáját. A már említetteken túl a stratégiai szervezést, valamint gazdálkodással kapcsolatos tudnivalókat sajátíthatják el ezen a résztvevők. Aki a távoktatásba bekapcsolódik, az a közigazgatásból kikerülve menedzserként ugyancsak helytállhat az élet más területén.

(f. á.)

Felderítők

(MTI-fotó: H. Szabó Sándor felvétele)

A szolnoki Bercsényi László felderítő zászlóalj idén bevonult sorállománya az éves kiképzési tervnek megfelelően szállítóhelikopterrel deszantműveletet hajtott végre a Mátraalján. Mucsi János őrnagy és Illés Zoltán főhadnagy a rádiónál

Fegyverstoppot

Vissza kell szorítani az erőszak minden fajtáját; ne legyen általános hadkötelezettség; meg kell akadályozni a legálisan és illegálisan tartott fegyverek terjedését — állapították meg a nyáron alakult *Erőszakmentes Fórum* szombati tanácskozásán. A szervezet feladatának tekinti felhívni a figyelmet a világ konfliktusaira, s az erőszak kultuszának veszélyére.

Szoborvízió

Szülővárosában ledöntötték az egyetlen szerb irodalmi Nobel-díjas, *Ivo Andric* szobrát. A tetteseket — nyilván — nacionalista indulatok vezérelték.

Szülővárosomban, Budapesten eltávolították a Nobel-díjas *Joliot-Curie szobrát.* Mint kiderült, csak javították, bár jó néhányan helyeseltek, hisz a fizikus a nemzetközi békemozgalom egyik irányítója és a Szovjetunió híve volt.

Nehezen érthető dolgok ezek. Az indulatokat könnyű felderíteni, kérdéses azonban, hogy egy demokrácia felé törekvő társadalomban, ilyen tettek nyomán, miként képzelhető el a szellemi értékek védelme. Márpedig aligha kell különösebben indokolni, hogy a kultúra és a demokrácia egymástól elválaszthatatlan fogalmak.

Mert mindezek után — sajnos — el tudom képzelni, hogy akad majd olyan buzgó szabadsághős, aki úgy véli, hogy *H. G. Wells* műveit nem szabadna a magyar közönség elé bocsátani, hiszen az angol író annak idején még Leninnel is társalgott. Vitájuk tanulságos volt, Wells korántsem volt hajlandó arra, hogy — minden kétsége dacára — egyértelműen a bolsevik forradalom ellenségévé legyen.

Nehezebb a helyzet *G. B. Shaw*-val, aki nem is Lenin mellett tett határozott rokonszenv-nyilatkozatokat, hanem Sztálin személyiségét értékelte nagyra. A híres kétkedőt megtévesztették. Nyilatkozatai alapján azonban el tudom képzelni, hogy a szobordöntögetők — színműveit átkozzák ki.

Még ennél is bonyolultabb a szituáció *Lion Feuchtwanger* körül, aki minden kétséget kizáróan nemcsak éles elméjű ember volt, hanem következetes antifasiszta és — egyáltalán nem mellékesen — a XX. századi történelmi regényírás egyik utolérhetetlen mestere. Ő nemcsak Sztálint minősítette kiemelkedő egyéniségként, hanem — ügyes manipulációk, aljas eszközök hatására — még a harmincas évek hírhedt koncepciós pereit is igazolta egy könyvében. Tehát regényeinek magyar, netán kelet-európai megjelentetése ezután kárhozatosnak minősítettnék?

Csodálatos költő volt a cseh *Jaroslav Seifert,* Nobel-díjjal is kitüntették, akkor már, a nyolcvanas években valóban ellenzéki volt. Ám fiatal korában nem csupán lelkes kommunista párttag, hanem a Rudé Právo egyik vezető munkatársaként is szolgált. Mi legyen tehát Seifert életművével?

Nem folytatom a bőségesen idézhető példatárat. Sztálin, egyebek között, betiltatta *Hemingway* regényét, az *Akiért a harang szól*-t, mert — állítólag — a trockisták és az anarchisták érdekeit szolgálta volna. Husák betiltatta *Václav Havel* színműveit, mert a bürokratikus totaliarizmus eszméjét támadta. Lengyelországban jó ideig az elátkozott szerzők közé tartozott — mondjuk — *Jerzy Andzejewski.* Ezek a kirekesztés klasszikus példái közé tartoznak. De ezekre most másirányú kirekesztésekkel kellene válaszolni?

Valamikor a hatvanas években valamilyen államközi tárgyaláson szóvá tették az akkor magukat illetékesnek hitt cseh delegátusok, hogy azért mégiscsak kellene valamit csinálni a Toldival. A magyar tárgyalófél nem értette a kérdést. Kiderült, hogy valaki pihent agyú éberkedő Toldi és a cseh vitéz párviadalát úgy értelmezte, mintha az a cseh nép elleni érzelmek felkorbácsolására lenne alkalmas. Az úgy hamar lekerült a napirendről, nem túlságosan nagy dicsőségére azoknak, akik tárgyalások napirendjére felvették.

Tényleg ilyen irányba kellene haladnunk a XX. század végén?

E. Fehér Pál

Politikai kulisszatitkok

Időt is lopnak

Magyarországon is megjelenőben van a fejlettebb nyugati országokban óriási méreteket öltő számítógépes bűnözés — állapítja meg a kialakult helyzetet összefoglalva *Schukkert András* rendőrségi szakértő. A specialista vizsgálódásainak eredménye: meglepően kendőzetlen megnyilvánulása a szoftverek — a számítógép munkáját szervező gépi nyelvű programok — eltulajdonításának, hogy a hazai szaklapok apróhirdetései között tucatjával találni nyilvánvalóan illegálisan másolt és pénzért kínált szoftvereket, főként játékprogramokat. Egyes vállalatoknál naponta használnak szerzőjogilag tisztázatlan szoftvereket. A rendőrségi szakember szerint köteteket tölthetnének meg azok az esetleírások, amelyek gépidőlopásokról szólnak, arról, amikor a munkahely számítógépével — és sokszor a programjával — maszek munkát végeznek. Schukkert részletesen foglalkozik a hazánkban is terjedő, szakmai körökben rablómásolásnak nevezett manipulációval, amikor a főként játék- és egyéb személyi számítógépes szoftvereket *„feketén" átmásolják* lágylemezre vagy mágnesszalagra.

HM a viharban

A vezető tisztségviselők tanácsadói viszonylag ritkán nyilatkoznak — és olyankor érthető figyelem kíséri mondandójukat, mivel az betekintést enged az események hátterében meghúzódó helyzetértékelésbe is. Joggal tarthat ilyen alapon is számot az érdeklődésre *Tolnay Lászlónak,* a honvédelmi miniszter tanácsadó testülete elnökének a térségünkben várható átrendezésre vonatkozó interjúja egy katonai kiadványban. Eszerint: önrendelkezési törekvéseknek nem lehet tartósan határt szabni. Ezt a *Baltikum* példája is megmutatta. Elképzelhető, hogy Ukrajnában is bekövetkezik valamilyen fordulat, vagy *Moldáviában* leszünk tanúi hasonló folyamatoknak. Nem beszélve a *Balkánról,* amely jelentős mértékben feldarabolódhat.

Tolnay, aki elismert katonai szakember, ellentmondásosnak találja a törvényhozás egy részének magatartását a honvédség fejlesztésével kapcsolatban: azt mondják, hogy az ország határainak a védelme a honvédség kötelessége. Abban a pillanatban azonban, amikor szóba kerül ennek anyagi-technikai vetülete, jelentős mértékben csökken az eltökéltség az alapok megteremtésére. „Értem a problémát, de nem látom a megoldást."

Mi sem, sőt úgy látjuk, hogy az úgynevezett Annus-jelentés körüli hét végi viharok az Országgyűlés honvédelmi bizottságában, csupán nagyobb viharnak az előjátékát jelentik. A hadsereg anyagi helyzete bizonyos területeken, például a légtér védelmében, csaknem kétségbeejtő: pedig Barcs figyelmeztet, és *Barcstól Paks sincs nagyon messze.* Tolnay diplomatikusan jelzi, hogy a Nyugat nem vállalja magára a fegyveres erők átfegyverzésének pénzügyi terheit: „A feltevések ellenére a potenciális szállítók magatartása közelről sem egyértelmű, sőt kifejezetten tartózkodó."

Markáns profilok

Több, *Torgyán Józseffel* szembenálló politikus úgynevezett pszichológiai portrét kívánt rendelni a pártvezérről. A pszichológiai portrékat a *Central Intelligence Agency* amerikai kémszervezet alkalmazza széles körben kutató-előrejelző munkájában. Az ilyen tanulmány elkészítésekor felhasználják a beszédeket, írásokat, videofelvételeket stb. A politikusokat azonban figyelmeztették, hogy *ha a publikált tanulmány az érintettre nézve hátrányos,* akkor — tekintet nélkül arra, hogy a tanulmány szakmailag mennyire korrekt — súlyos jogkövetkezményekkel is számolni kell. Kisgazdaarcéleknél maradva: úgy hallottuk, keményen megrótta *Kávássy* kisgazdaképviselő azt az újságírót, aki megírta róla: tartalékos századosi rendfokozatot kért *Für* minisztertől, hivatkozva társadalmi állására. A honatya állítólag közölte a vétkesnek vélt hírlapíróval az ország házának folyosóján, hogy őt (a képviselőt) nem lehet eltaposni, mert mögötte tömegek állnak. A képviselő — mint hallottuk — nem akarja elhinni az igazat: nem mások, saját párttársai értesítették a sajtót katonai ambícióiról.

Csak beszélgetett a pillangóval

A napisajtó is hírt adott arról a londoni főbíróról, aki lemondott, mivel autójával a brit főváros egyik legrosszabb hírű negyedénél érték tetten alku közben egy prostituálttal. Karrierje kettétörött. A budapesti *Rákóczi tér* környékén is látni véltek a rendőrök egy fotogén és a tv-ből is jól ismert honatyát a minap, amint kitett egy hölgyet elegáns, új kocsijából. Mivel a kocsi szabályosan közlekedett, a rendőrök csupán az illető lánykával, aki régi ismerősük volt, folytattak beszélgetést. Az éjszaka ifjú pillangójának elmondása szerint „nem volt semmi a kocsiban, csak beszélgettünk. Érdeklődött a szociális helyzetem iránt." Érdeklődni semmiképp sem bűn, a mentelmi bizottság munkája ezért nem fog szaporodni.

Ki szereti az alkotmánybírát?

Nem teljesen harmonikus a kapcsolat a Legfelsőbb Bíróság és az Alkotmánybíróság között azt követően, hogy az Alkotmánybíróság november 8-án a családjogi törvény egyes rendelkezéseinek felülvizsgálatakor, a vizsgált rendelkezés alkotmányellenességének megállapítása mellett *bírósági ítéletet is megsemmisített.* Úgy tudni, hogy a Legfelsőbb Bíróságon határozott állásfoglalást mérlegelnek, amely szuverenitásukra helyezné a hangsúlyt, vitatván az Alkotmánybíróság illetékességét az adott kérdésben.

V.

Foghíjak

Laci bácsi házát lebontották. Ez számomra a legszomorúbb fejlemény, mely az erdőszéli utcában történt.

Néhány hónappal ezelőtt e hasábokon megírtam: a nyugdíjas mérnököt legőszintébben a környékbeli háziasszonyok siratták el. Éveken át ugyanis szolgálatukba állította a veteményeskertjét. Virágot és paradicsomot adott el nekik, almát és ribizlit, körtét és kelkáposztát — kedvezményes áron. Ő is jól járt, hiszen a felesége halála után elfoglalta magát a kertészkedéssel, ráadásul a piacra sem kellett kijárnia. Meg a vékonypénzű háziasszonyok is, akik olcsón jutottak hozzá a befőzni- és eltennivalóhoz.

Laci bácsi szépen gondozott telke egyik foghíj volt az utcabeli kettő közül. Nem csoda, ha *pénzzel bélelt táskájú ingatlanügynökök* igyekeztek megszerezni. Az öregnek már tizenkétmilliót is ajánlottak, ő azonban nem állt kötélnek. Többre tartotta a háziasszonyok *köszönőmjét*. Vajon az utódai ellenállnak-e a kísértésnek?

Két lehetőség rajzolódott ki. Az elsőt harminc körüli fiatalember testesítette meg. Távoli rokon, székelyföldi faluból menekült, otthonosan mozgott a termőre fordult gyümölcsösben. Kapált és egyelt, aztán eltűnt. Megérkezett a közelebbi rokon. Szintén harminc körüli, de városi fiatalember, taxis. Keze alatt tönkrement a kert. A feslő rózsabimbók megszenesedtek, a dália hűdötten lógott a szárán, az avar ott éktelenkedett a bokor alján, a tavaszi ásás elmaradt, a fáskamrát nem töltötte fel senki. Most újra itt a tél, *fűteni kéne*, de nincs mivel. És nincs is mit, néhány napja ugyanis lebontották a tetőt. A ház váza komoran meredezik, emlékeztet arra, hogy itt valamikor — nem is olyan régen — *élet* volt. Apróhirdetésben olvastam, hogy a telekre jelentkezni lehet, hamarosan *társasházat* húznak fel rajta. S mert a környéken a jobb lakások négyzetmétere *százezer (!)* forint körül van, az ingatlanügynökök négy-ötszáz százalékos haszonra számíthatnak.

Az egyik foghíj tehát beépül, nem örülnek neki a háziasszonyok. Ha kinéznek az ablakon, a másik foghíjra vetül a tekintet. A fák-bokrok gondozottak, a termés leszedve, az avar elégetve. Pedig a kertész a világváros másik végén lakik, hajnalonta egy órát zötykölődik, hogy megművelje a bérleményt. És szurkol azért, hogy *dolgozhasson*. Az ingatlanügynökök ugyanis *kerülgetik* az utolsó foghíj tulajdonosát.

Zöldi László

(Gerse László rajza)

— Igen, nem, igen, nem, igen, nem ...

Miben higgyünk?

Valljuk be: aki nem adózási szakember, annak egyszerűen lehetetlen volt figyelemmel kísérnie az utóbbi félévben a különböző adózási elgondolásokat. Szigorítás, enyhítés, ilyenolyan változtatás négyszer, ötször követte egymást. Hosszadalmas lenne mindezt sorra venni és találgatni, hogy a kormány melyik változatot, miért nem fogadta el? Más is a szándékunk.

Augusztus vége még nincs messze. Sokan emlékszünk rá; Kupa Mihály pénzügyminiszter Borsodban akkor folytatta képviselői korteshadjáratát, ugyanakkor kiszivárgott az épp elkészült egyik adózási előterjesztésből, hogy megszűnik a mezőgazdasági kistermelők 500 ezer forintos árbevétel alatti adómentessége. Nem is késett a pénzügyminiszter nyilvános, egyértelmű cáfolata: nem szűnik meg ez az adókedvezmény.

Most azután nem hiszek a szememnek, kételkedek a fülemben, hiszen minden napilapban, hetilapban azt olvashatom, a rádióban azt hallhatom, hogy a kormány döntése szerint mégis hozzányúlnak az 500 ezer forintos kedvezményhez, és csak legfeljebb 150 ezer forint lesz az összjövedelemből levonható kedvezmény.

Ez esetben sem akarom érinteni, mérlegelni a részleteket, az érveket, ellenérveket. Csupán a kistermelőkre, a közvéleményre és önmagamra gondolok, s úgy hiszem jogos a kívánság megtudni: mi a véleménye most erről a pénzügyminiszternek? Amit a nyár végén mondott, elhittük. Most miben higgyünk?

T. B.

Eltanácsolják a csodavárókat

Megpályázott szépség

Tükröm, tükröm mondd meg nékem ... Az a tükör pedig a legtöbb esetben nem hazudik. Nem kicsinyíti le a cyranói orrot, és nem nagyítja fel a természetadta apró kebleket. Egyetlen esély a természet bőkezűségének, vagy éppen szűkmarkúságának korrigálására, keresni kell egy jó plasztikai sebészt.

Kispest kertvárosában az első magánkézben lévő plasztikai sebészeti klinika forgalma bizonyítja, hogy nagyon sokan elégedetlenek a külsejükkel. A nyár óta — egyetlen orvossal — működő MEDICINART Klinika több szempontból is egyedülálló az országban. Egy helyen kap ugyanis teljes körű szolgáltatást a végső elkeseredésében ideforduló.

Amint azt *Sikos Géza* doktor elmondta, a hagyományos, esztétikai jellegű plasztikai sebészeti műtétek mellett vállalnak még *kézsebészeti* műtéteket, vagy baleseti *sérülések utáni hegek eltüntetését* is. A hagyományos módszereken kívül azonban már a legújabbakat is alkalmazzák, mint például *a szilikonos ráncfeltöltést*, amely tőlünk nyugatra is még új eljárásnak számít.

A pácienseket a legnagyobb gonddal válogatják ki. Aki ugyanis eleve csodát vár a plasztikai beavatkozástól, azt kénytelenek eltanácsolni. Így például a manapság oly divatos *zsírleszívásra* jelentkező túlsúlyos pácienst sem tudják megszabadítani fölösleges kilóitól. Ez az egyébként egyszerűnek tűnő eljárás ugyanis *nem helyettesítheti a fogyókúrát* — mondja a szakorvos. Éppen ezért az első vizsgálat és a tanácsadás is ingyenes. Sőt, hogy a kliens biztosan tudjon dönteni, akarja-e a műtétet vagy sem, az előző esetekről készített fotókról mutatják meg, mi várható a beavatkozástól. Itt tehát nem az dönt egy operációról vagy kezelésről, hogy bőviben van-e valaki a pénznek. És hogy az ellenkezője se forduljon elő — nevezetesen az, hogy egy súlyos beteget ne tudjanak megoperálni, mert annak nincs pénze — Sikos doktor társával, *Kanalas Jánossal* úgy döntött, hogy alapítványt hoznak létre. Az alapítvány kuratóriuma a benyújtott pályázatok alapján — szakmai és szociális indokok figyelembevételével — lesz majd hivatott dönteni arról, kit támogasson. Ezenkívül a klinika a rászorulók közül havonta további egy beteg ingyenes operációját vállalja.

P. T. Cs.

Száz év cirkusz

Megannyi csodás titok, erőfitogtatás, az idomítás csodái — ez a cirkusz! Ámuló gyerekszemek, elismerő felnőtt pillantások — ez is a cirkusz. A paraván mögött emberfeletti erőfeszítés, a művészek örök félelme, végül a produkció, ki tudja már mióta ejti rabul a közönséget. Budapesten most századik születésnapját üli a Fővárosi Nagycirkusz. November 22-én tartják a jubileumi premiert, s hogy méltó legyen a megemlékezés, a világ minden tájáról ötvenegy művész — köztük tizennyolc magyar — sereglik hozzánk. Fellép négy elefánt, tíz tigris, hat ménló, egy póni és hat csimpánz.

Micsoda történelem! *Wulf Endre* német artista nyitotta meg 1891-ben a székesfőváros első effajta színházát. Akkor elmaradt a kasszasiker, s az Állatkert madarak számára bérelte ki a helyet. Később *Beketov Mátyás*, az orosz artista kezdett újra a publikum kegyéért harcolni. Világégések jöttek, de a szórakoztatás művészei túlélték a háborúkat. A mai épület 1971 óta áll, azóta ez a magyar artisták nemzeti színháza.

Ünnepel a cirkusz, centenáriumi gálára készül, amely az Ezt látni kell! címet kapta. Január 5-éig szünet nélkül vonulnak fel a bohócok, az artisták, az állatok, és most először itthon is bemutatkozik *Pakucza József*, a magyar Herkules. Az ő testén estéről estére egy Cadillac hajt majd át, világszámának eddig az amerikai kontinensen tapsoltak. Impandert hajlít, amelynek — mint elmondta — körülbelül 220 kiló a húzóereje.

Kristóf István, a Fővárosi Nagycirkusz igazgatója úgy tervezi, hogy márciusban rövid szünet után újra megnyit a színház. Ehhez azonban *állami támogatás kellene*. Hogy megkapják vagy sem, nem tudni még. Pedig szerte a világon ez idő tájt szerződtetik a fellépőket. A napokban megtartott sajtótájékoztatón az igazgató arról beszélt, hogy reméli, a művelődési tárca nem kezeli mostoha gyerekként az intézményt. Hozzájárulnak az előadások költségeihez, illetve ahhoz, hogy a sajnos megromlott tetőszerkezetet végre felújíthassák.

(—kas)

NEKÜNK 100 CLIO PANNONIÁNK VAN.
ÖNNEK 30 NAPJA.

Az 1991-es Magyarországi Autószalon alkalmából a RENAULT egy speciális Clio modellt bocsát ki, a Renault Clio Pannoniát. Ez az öt ajtós sorozat már Magyarországon van; különböző színekben és felszereltséggel azonnal megrendelhető a Renault kereskedőktől az egész országban. A Clio Pannonia csak 1991 novemberében vásárolható, amíg a készlet el nem fogy, érdemes tehát minél előbb betérni a legközelebbi Renault kereskedőhöz. 889.000,— Ft-tól

RENAULT

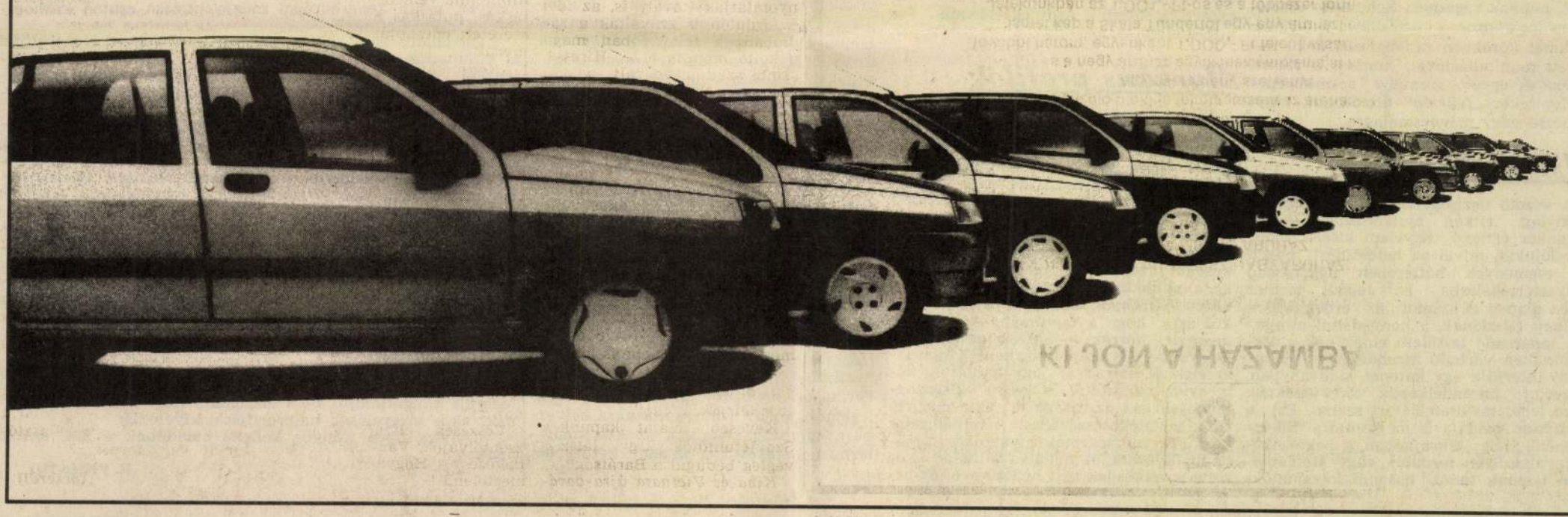

Az EK elítélte a jugoszláv tűzszünet megsértőit

(Folytatás az 1. oldalról)

sincs szó tényleges ellentétekről.

Magyarország *saját biztonságának* érdekében arra törekszik, hogy valamennyi szomszédos országgal *kétoldalú megállapodást* kössön a katonai együttműködésről. Eddig egyedül Jugoszláviával nem sikerült ilyen megállapodást még előkészíteni sem — tájékoztatta szombaton *Keleti György* ezredes, a Honvédelmi Minisztérium szóvivője az *MTI*-t.

Keleti György azért tartotta szükségesnek, hogy mindezeket kifejtse, mert ugyancsak szombaton a *Tanjug* jugoszláv hírügynökség kommentárt jelentetett meg, amelyben elsősorban *Ausztriát* vádolja azzal, hogy be kíván avatkozni a jugoszláviai helyzetbe, s a most kötött katonai megállapodás révén Magyarországot is belekeveri.

Keleti György hangsúlyozta, hogy a magyar—osztrák megállapodás alapvetően a két ország kölcsönös biztonságát szolgálja, s nem Jugoszlávia ellen irányul.

Senkinek sem válik hasznára a szerb—magyar kapcsolatok romlása — hangsúlyozta Vladislav Jovanovic budapesti látogatásával kapcsolatban az újvidéki *Magyar Szó*. A lap vezércikkében *Csorba Zoltán* kiemeli: ez a legkevésbé sem előnyös a *vajdasági magyarok* számára, akik rémülten látják, hogy a fejük felett nyilakat lövöldöznek egyszer Belgrádból, egyszer Budapestről.

A kapcsolatok javításában mindkét félnek érdekeltnek kellene lennie. *Belgrádból a legrövidebb, s talán egyetlen út Európa felé Budapesten keresztül vezet, míg Magyarországnak, amely nyíltan Szlovénia és Horvátország mellé állt, számításba kellene vennie azt is, hogy egy ilyen politika milyen következményekkel jár a vajdasági magyarokra nézve.* Budapestnek ezen túl — így a vezércikk — *világosan* le kellene szögeznie, hogy *nincsenek területi igényei* szomszédaival szemben.

Rendkívül hevesen támadta a Magyar Szó szerkesztéspolitikáját Radoman Bozovic vajdasági miniszterelnök. A tartományi tájékoztatási segédtitkár, *Vlaovic József* által készített jelentésre támaszkodva Bozovic főként azt kifogásolta, hogy a lap „dezinformációkat közöl a horvátországi harcokról".

Az *Európai Közösség Bizottsága* közleményben *ítélte el a jugoszláv szövetségi hadsereget a fegyverszüneti egyezmény semmibevételéért és folyamatos horvátországi hadműveleteiért.*

A szövetségi haderők vezetői ugyanakkor *más véleményen* vannak: *Jugoszlávia agressziónak minősít és a védelmi képességeinek teljes bevetésével válaszol bármiféle külföldi katonai intervencióra* — nyilatkozta a belgrádi tévének *Marko Negovanovic* tábornok, védelmi miniszter-helyettes. A tábornok szerint a külföldi beavatkozást azok szorgalmazzák, akik katonai úton akarják feldarabolni Jugoszláviát.

A központi hadsereg vasárnap — a nehéztüzérség és a nehézgéppuskás egységek bevetésével — *újabb támadást indított* Dubrovnik és környéke ellen. A zágrábi rádió egyre erőszakosabbnak minősíti a *Vukovárt* ért támadásokat is, s ugyancsak súlyos harcok dúltak vasárnap Vinkovci, Duga Resa, Károlyváros (Karlovac) és Djakovo környékén is.

Eddig *mintegy ötezren vesztették életüket* Horvátországban a köztársaság függetlenségének deklarálása óta — közölte *Zvonimir Separovic* horvát külügyminiszter az Európai Közösség hétfői találkozójukra készülő külügyminisztereinek írt levelében. A szövetségi hadsereg és Horvátország háborúja nyomán eddig 350 ezer ember kényszerült otthona elhagyására, és mintegy 150 ezren élnek a szövetségi erők blokádjától körülzártan az ország különböző, harcok sújtotta pontjain. A horvát diplomácia vezetője *sürgős gazdasági és humanitárius segélyt kért* Zágráb számára a Közös Piactól, hangsúlyozva, hogy immár a túlélés kérdésével kell megküzdeni Horvátországban.

Követendő példa?

Az emberek torkig vannak a belpolitikával, unják a végeláthatatlan parlamenti csatározásokat, elegük van a semmire sem vezető kormányzati félmegoldásokból, és egyáltalán nem kívánnak minderről az újságban olvasni — jelentette ki egy dán napilap szerkesztője. Nyilatkozata magyarázatul szolgál az Extrabladet igencsak szokatlan lépésére: a lapnál száznapos belpolitikai moratóriumot vezettek be. Az újság munkatársai a következő száz napban nem jelennek meg semmilyen belpolitikai eseményen, és nem tudósítanak politikusok beszédeiről, nyilatkozatairól. Így járnak olvasóik kedvében, és mint remélik, egyúttal jól szolgálják az Extrabladet példányszámának emelkedését is. Vajon akad-e a nemzetközi sajtó világában még egy újság, amely esetleg követné a dán példát?

kj.

ENTZ-INTERJÚ

Két évvel a kelet-európai politikai fordulat után Magyarországnak nincs oka arra, hogy kedvezőbben ítélje meg a szomszédos országokban élő 3,5 millió magyar helyzetét. Így sűrítette össze az APA osztrák távirati iroda annak a terjedelmes interjúnak a lényegét, amelyet vasárnap közölt Entz Gézával, a Miniszterelnöki Hivatal államtitkárával. Entz főként Romániának vetette a szemére, hogy a „nyílt idegengyűlölet politikájával" odázza el sürgős kérdések megoldását, de a magyar politikus úgy látja, hogy a Szlovákiában és a Vajdaságban élő magyarok számára sincs ok a derűlátásra.

NÉMETORSZÁG A KISEBBSÉGEKÉRT

Németország szeretné, ha kidolgoznák a kisebbségi és népcsoporti jogok átfogó európai chartáját. E chartának lehetővé kellene tennie az európai kisebbségek számára azonosságtudatuk megőrzését és erősítését. Csak a megbékélés és a tolerancia képes legyűrni az európai határokat — közölte Horst Waffenschmidt, a német belügyminisztérium parlamenti államtitkára „Az erdélyi szászok 850 éve" elnevezésű emlékünnepségen.

GORBACSOV MEGÍRTA

Londonban már meg is jelent, New Yorkban még csak a bizalmas példányhoz fért hozzá a sajtó Mihail Gorbacsov könyvének, amelyet a szovjet elnök az augusztusi puccs napjairól írt. Ebben elismeri: csaknem végzetes hibákat követett el a peresztrojkában és puha volt a KGB-vel szemben. Arra is figyelmeztet, hogy országa borotvaélen táncol az antikommunista vallásháborúk és új államcsíny kockázata között.

TÜRKMÉN DÖNTÉS

A türkmén parlament a szombati népszavazás nyomán vasárnap kimondta a sivatagi köztársaság függetlenségét, és egyben nemzeti ünneppé nyilvánította október 27-ét.

TÜNTETÉS BAKUBAN

Mintegy 100 ezres tömeg tüntetett szombaton Azerbajdzsán fővárosában, Bakuban. A megmozdulás résztvevői Ajaz Mutalibovtól, a köztársaság elnökétől Azerbajdzsán függetlenségi politikájának folytatását követelték.

Választási meglepetés Lengyelországban

(Folytatás az 1. oldalról)

kezdetét jelenti ez a szavazás — mondotta Gdanskban újságíróknak *Lech Walesa* lengyel köztársasági elnök, miután miséről jövet családjával leadta voksát. Hangsúlyozta, hogy igazán e választásoktól kezdődhet a III. Lengyel Köztársaság története.

Jan Krzysztof Bielecki miniszterelnök, a Liberális Demokrata Kongresszus Párt vezetője *„a demokrácia ünnepének"* nevezte a tegnapi napot. Mint mondotta, ezúttal szabadon dönthetett a lengyel társadalom arról, milyen Lengyelországot, milyen tempójú és irányú átalakulást akar.

Tadeusz Mazowiecki volt miniszterelnök, a Demokratikus Unió vezetője, *széles körű koalíció* létrehozását sürgette.

A Nyugatot aggasztja a szovjet atomütőerő bizonytalan sorsa

Mester Nándor, az MTI tudósítója jelenti:

Németország, akárcsak a többi vezető nyugati állam, *joggal követeli, hogy a szétesett Szovjetunióban levő atomütőerő egységes, központi irányítás alatt maradjon.* Ezt adta világosan a szovjet vezetés tudtára *Hans-Dietrich Genscher.* A német külügyminiszter szombaton *Borisz Pankin* külügyminiszterrel, este pedig *Mihail Gorbacsov* szövetségi elnökkel tárgyalt. Az ezt követő sajtóértekezletén azt is közölte: *újabb humanitárius segélyt* indítanak a napokban, és erre ösztönzik a többi államot is.

Genscher szerint a szovjet elnök *ígéretet tett*, hogy az új összetételű Legfelsőbb Tanács a közeljövőben nekilát az európai hagyományos haderőkről és fegyverzetekről, illetve a stratégiai támadó fegyverzetek csökkentéséről kötött egyezmények ratifikálásához.

Berlinguert a KGB meg akarta ölni?

Közel húsz évvel ezelőtt Bulgáriában merényletet kíséreltek meg *Enrico Berlinguer*, az Olasz Kommunista Párt akkori főtitkára ellen. Ezt állítja *Eemanuele Macaluso* szenátor, aki az olasz kommunista vezető egyik közeli munkatársa volt.

Macaluso szerint — aki a *Panorama* című hetilapnak nyilatkozott — *1973-ban* a bulgáriai látogatáson tartózkodó Berlinguer kocsijába *Szófiában* belehajtott egy teherautó. — Ez nem egy egyszerű baleset volt: Berlinguer kocsija kísérettel haladt, s jelentős biztonsági erők vigyáztak rá — mondta.

Macaluso szenátor elmondta azt is, hogy a Berlinguer elleni merénylet mögött minden jel szerint a *KGB moszkvai központja* állt. Emlékeztetett a hatvanas években végbement eseményekre, többek között arra, hogy *akkoriban kezdett megromlani a viszony az OKP és az SZKP között.* Enrique Berlinguert, aki 1969-ben az OKP főtitkárhelyettese, 1972-ben pedig a párt főtitkára lett, Moszkva megbízhatatlannak tartotta, mivel az amerikaiakkal való közeledés útjára vitte pártját.

Az olasz szenátor ugyanakkor *nevetségesnek és képtelennek* nevezte azokat az állításokat, melyek szerint az OKP 1977 után is pénzt kapott Moszkvától. *Tonino Tato*, aki egykor Berlinguer titkára volt, szintén kijelentette: egyetlenegy lírát vagy rubelt sem látott Moszkvából érkezni.

A szenátor úgy hiszi, van oka feltételezni, hogy *a KGB pénzelhette a Vörös Brigádok* elnevezésű olasz terrorszervezetet, azzal a céllal, hogy kárt okozzon az olasz reformkommunistáknak, és hogy megakadályozza összefogásukat a kereszténydemokraták balszárnyával.

Fidel Castro pesszimista

Fidel Castro kevés esélyt lát arra, hogy a közeli jövőben *javuljanak* a kubai—amerikai kapcsolatok. A kubai párt- és állami vezetőt a *Granmában*, a Kubai Kommunista Párt lapjában megjelent interjúja alapján idézte szombaton a *Reuter*.

Fidel Castro múlt heti mexikói tartózkodása idején újságíróknak nyilatkozva arról beszélt, hogy az amerikai *jó szándék* egyértelmű jelének tekintené az immár 30 éve tartó amerikai gazdasági embargó feloldását. A kapcsolatok javulására azonban jelenleg nagyon kevés az esély, mert — megfogalmazása szerint — az amerikai kormány az immár *egypólusú világ urának* tekinti magát.

Mijazava lesz az új japán kormányfő

Marton János, az MTI tudósítója jelenti:

Mijazava Kiicsi nyerte vasárnap a Japán Liberális Demokrata Párt elnöki tisztéért kiírt választásokat, és így ő veszi át ezen a héten *Kaifu Tosiki* miniszterelnöktől a kormányfői posztot is.

Biztos többséget szerzett a 72 éves politikus. A volt pénzügyminiszter 285 voksot gyűjtött össze a lehetséges 492 szavazatból. Mijazava Kiicsi saját frakciójának támogatói mellett támaszkodhatott a legnagyobb frakció, a *Takesita Noboru* vezette tömörülés képviselőire, és a legkisebb frakció, a Komoto szavazataira is. Ennek a széles körű támogatásnak ellenére Mijazava győzelmének mérete elmaradt a várakozásoktól. Feltűnően jól szerepelt ugyanis a *második helyezett Vatanabe Micsio* — 120 szavazatot szerzett —, ami a kormány- és párttisztségek frakciók közötti elosztása szempontjából jelentős. A harmadik jelöltnek, *Micuzuki Hirosinak* 87 szavazattal kellett beérnie.

Mijazava, az LDP második legnagyobb frakciójának vezetője, *széles körű nemzetközi tapasztalatokkal* rendelkező politikus, akinek alapos ismeretei vannak *Közép-Európáról és Magyarországról is*, ahol küldöttség élén járt a múlt évben. Közel negyvenéves politikusi pályafutása során fontos minisztériumok, a külügy-, a tervezési-, a nemzetközi kereskedelmi és ipari minisztérium, valamint a pénzügyminisztérium élén állt. Ez utóbbi beosztásából 1988-ban a *Recruit* megvesztegetési botrány idején kényszerült távozni.

Amerikai elnökválasztási harc

Máris elkezdődött?

Úgy tűnik, a demokraták lázasan melegítenek, s már vagy fél tucatnyian a rajtvonalhoz is állnának, de a nagy ellenfél, a legjobb pályáról startoló republikánus *George Bush*, a washingtoni Fehér Ház jelenlegi lakója még nem mondott igent. Még nem erősítette meg hivatalosan, hogy indul az 1992-es választási versenyben. Igaz, nem mondott nemet sem, ami sokak feltételezése szerint felér egy nyilvánvaló igennel. S különben is, *Bush elnököt nem sürgeti semmi*, hiszen egyértelműen *ő a favoritja* a küszöbönálló elnökválasztási küzdelemnek.

Más összefüggésben azonban vannak olyan jelek, amelyek szerint ez *a harc*, ha nem is nyílt választási mezben, mégis *elkezdődött*. Ezt sugallják a *Clarence Thomas* főbírói kinevezése körüli ádáz politikai csatározások, amelyektől az elmúlt időszakban hangos volt egész Amerika, s amelyekből végül is *a republikánusok, és személy szerint az elnök került ki győztesen.* A fekete, konzervatív beállítottságú, 43 éves Thomas, annak ellenére, hogy egykori munkatársa, *Anita Hill* szexuális zaklatással vádolta meg a szenátusi vizsgálat keretében, 58:48 arányú jóváhagyással bekerült a kilencfős amerikai főbíróságra. Bár a súlyos, morális feddhetetlenségét megkérdőjelező vádakat nem sikerült egyértelműen lemosni róla, s Anita Hillről sem tudták bebizonyítani, hogy ez a (szintén fekete, és szintén konzervatív nézeteket valló) nő hazudik, a demokrata többségű szenátus szentesítette Bush elnök főbírói jelölését, jóváhagyta Thomas *életfogytiglanra* szóló kinevezését.

Lehetséges volna az, hogy *a demokraták*, miközben választási előkészületeket *imitálnak*, maguk is *lefutottnak* tekintik az Egyesült Államokban jövőre esedékes nagy politikai vetélkedést? Beletörődtek volna abba, hogy Bush marad a Fehér Ház lakója? Ha nem így lenne, a maguk javára is kiaknázhatták volna a Thomas—Hill üggyel kialakult közvéleményt, sarokba szoríthatták volna a republikánusokat.

Ehhez azonban egy *egységes* Demokrata Pártra lett volna szükség. Thomas szenátusi megmérettetése viszont éppen a republikánusok erejét, egységét és elszántságát bizonyította. A demokratákról újból kiderült, hogy megosztottak, azt sem tudják, mit akarnak, nem képesek reális alternatívát felmutatni a Bush-csapat politikájával szemben. *„Kezdem azt hinni, hogy egy olyan lovas kocsin vagyunk, amely elé még nem találtunk lovakat"* — mondja a demokraták egyik választási szakértője.

Sok megfigyelő szerint ez már akkor kiderült, amikor a nyár végén *John D. Rockefeller* szenátor bejelentette: nem száll be az elnökségért folyó versenybe. Hasonló magatartást tanúsítanak más tekintélyes demokrata politikusok is. Azok pedig, akik mégis felsorakoztak a rajtvonalnál, általános megítélés szerint *még csikók*, aligha lehetnek komoly vetélytársai Bush elnöknek.

Anita Hill. Nagy kérdés, kire szavaznak majd a nők

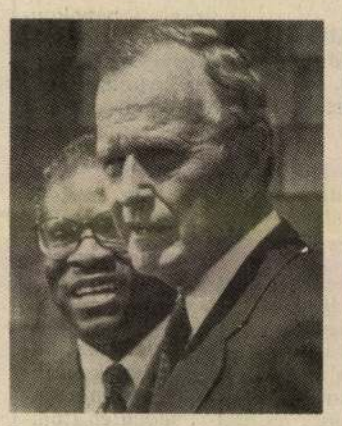

Bush védencével, Thomas bíróval

Hacsak... *Hacsak maga az elnök nem követ el valamilyen komoly hibát*, nem keveredik valamilyen kétes politikai botrányba, vagy továbbra sem lép azokon a területeken, ahol a választók konkrét cselekvést várnak tőle. Erre Bush eddigi *óvatos, körültekintő* politizálását ismerve alig van esély, még ha nehézségek sorával kell is megbirkóznia a jövő őszi választási döntőig.

Szinte amióta elnökként beköltözött a Fehér Házba, *szemére vetik, hogy nem törődik eléggé az amerikaiak az Egyesült Államok jövőjével.* A választók már saját bőrükön érzik a gazdasági recesszió következményeit. Növekszik a munkanélküliség, nehezebb lett a megélhetés. Az oktatásra, egészségügyi ellátásra nem jut annyi pénz, amennyi kellene. Terjed a bűnözés, a kábítószer-fogyasztás. Ráadásul külföldről — elsősorban Japán és az Európai Közösségek részéről — is növekvő kihívással kell szembesülnie az Egyesült Államoknak. *Ha Bush* e téren *nem áll elő kezdeményezésekkel* — vélekedik a Heritage Alapítvány egyik szakértője —, *akkor mégis a demokraták kapnak alapvető lehetőséget 1992-ben.*

Így a jövő évi választási erőpróba kezdetére az a *sajátos helyzet* alakult ki, hogy a jelenlegi elnöknek felrótt mulasztások az ellenfeleket erősíthetik, míg azok gyengeségei a Fehér Ház mai lakójának pozícióját szilárdíthatják tovább. A Thomas-ügy *figyelmeztető jelzés* volt mindkét fél számára. A *Time* magazin és a *CNN* televízió közös közvélemény-kutatása arról tanúskodik, hogy *Bush szavazóinak 16 százalékát veszítheti el ilyen esetek hatására.*

Így a republikánusok öröme nem lehet felhőtlen a szenátusi győzelem felett, bár a Thomas-üggyel sikerült egy csatasorba állítaniok a konzervatívokat és még inkább védekezőállásokba szorítaniok a demokratákat. A demokrata többségű *szenátus* sem lehet elégedett, hiszen a megkérdezettek *38 százaléka nyilvánított negatív véleményt* a Thomas-ügyben végzett munkájukról. A felmérés tanulsága szerint a *választók már felébredtek és keményen ítélkeznek*, legyen szó akár a kedvencükről, Bushról, akár a demokratákról.

Kocsi Margit

Még mindig nem tudni, mi történt a 47-es villamoson, hogyan halt meg a rendőr főtörzsőrmester?

(4. oldal)

Az egri klubban az álláskeresők megtanulnak telefonálni, önéletrajzot írni: eladni önmagukat

(5. oldal)

Azt szeretnék, ha tárgyilagosabb kép alakulna ki Közép-Európában a tajvani kis tigrisről

(7. oldal)

HÉTFŐ, 1991. OKTÓBER 28. ■ 119. ÉVFOLYAM, 252. SZÁM

ÁRA 9,60 FORINT

NÉPSZAVA

A MAGYAR SZAKSZERVEZETEK LAPJA

ALAPÍTVA 1873-BAN

Ma: szerb–magyar vizsga

A jugoszláviai tűzszünet megsértőit elítélte az EK

Ma Budapesten tárgyal a szerb külügyminiszter. Vladislav Jovanovic előzetesen azt nyilatkozta, hogy látogatásának a célja a Szerbia és Magyarország közötti jobb együttműködés előmozdítása. Időközben Jugoszláviában továbbra is feszült a helyzet, tegnap is több helyen súlyos harcok dúltak.

Vladislav Jovanovic szerb külügyminiszter látogatása céljáról az *MTI-nek* adott nyilatkozatában elmondta: azzal a világos szándékkal látogat Budapestre, hogy *hozzájáruljon a kapcsolatok javításához*, s ezzel az európai stabilitás és együttműködés javításához is. A szerb külügyminiszter azt állította, hogy nincs még egy olyan ország, ahol a *magyar kisebbséggel* olyan önzetlenül bánnának, mint ahogy az Szerbiában történik, a Magyarországgal szomszédos országokban élő nemzetiségek közül a jugoszláviaiak helyzete a legjobb.

Jeszenszky Géza külügyminiszter a magyar—szerb kapcsolatokról nyilatkozva leszögezte: *Magyarország a jugoszláv válság békés megoldásáért száll sikra.* Megállapította, hogy a belgrádi sajtó egy része sok olyat állít, ami ellentétes a két nép évszázados történelmi jó viszonyával, valamint azt is, hogy a magyar hozzáállást a jövőben is a jószomszédi, baráti viszonyra való törekvés fogja jellemezni. Jeszenszky Géza kijelentette: meggyőződése szerint *a magyar—szerb viszony jó lesz*, hiszen ma

(Folytatás a 2. oldalon.)

Antall József Brüsszelben

Vasárnap délután Brüsszelbe érkezett *Antall József* miniszterelnök és kísérete. Este a kormányfő részt vett és beszédet mondott a *belgiumi magyarok október 23-i ünnepségén.*

Ma Antall József a *NATO központjában* szólal fel, az Észak-atlanti Tanács ülésén. Antall Józsefnek ez a *második* látogatása a NATO székhelyén. Tavaly júliusban, elsőként Kelet-Európa új demokráciáinak vezetői közül *Manfred Wörner* NATO-főtitkárral tárgyalt. Először találkozik viszont a szövetség legfelső irányító szervével, a tagállamok nagyköveti rangú állandó képviselőiből álló tanáccsal, közvetlenül azelőtt, hogy a NATO *római csúcsértekezletének egyik fő témája a kelet-közép-európai országokkal és a szovjet térséggel való új kapcsolat lesz.*

Jacques Delors-ral, az Európai Közösség bizottságának elnökével kedden tárgyal. E találkozó jelentőségét jelzi, hogy Brüsszelben *záró szakaszukba léptek* a közösség és Magyarország között tavaly decemberben kezdett *társulási tárgyalások.*

TÜNTETÉSEK

Tel-Avivban 30 ezren tüntettek azért, hogy végre tartós békét érjenek el a közel-keleti tárgyalásokon. Bakuban 100 ezren követelték új hadsereg felállítását, s a függetlenségi nyilatkozat közlését a sajtóban. Tüntetés és tüntetés között óriási a különbség, hiszen szót lehet emelni a béke, de a háború mellett is. És lehet úgy is tüntetni, hogy az ember távolmaradásával tüntet.

A hétvégén Magyarország legfeljebb így „tüntetett". Kudarcba fulladt például azoknak a taxisoknak az akciója, akik (újabb benzináremelések előszeleként) az egy évvel ezelőtti blokádra kívántak emlékezni. Az '56-os események megemlékezésein is sajnos inkább a közöny és nem a tömeg volt az úr. A Mosonmagyaróváron gyertyát gyújtók talán már nem is emlékeztek a szerdán a rádió előtt kommunistázó néhány száz tüntetőre.

S akik a hétvégén megalakították a Közakarat Egyesületet, a kis számú érdeklődő és a mai sajtó nagy része ellen öklöt rázók láttán elgondolkodhattak, hogy az igazi olvasók inkább azzal szavaznak, hogy a jót megveszik, a roszszért viszont nem adnak ki egyetlen fillért sem. Aki az alakuló ülésre nem ment el, az nem a köz, hanem legfeljebb egyes csoportok akaratával nem értett egyet — hangoskodó demonstrációktól függetlenül.

Havas választási meglepetés Lengyelországban

Megleptéssel zárultak a vasárnapi *első szabad lengyel parlamenti választások. Mazowieczki volt miniszterelnök pártja végzett az első helyen*, de csak a szavazatok 14,5 százalékával. Így mindenképpen legalább ötpárti koalíciót kell létrehozni Lengyelországban.

Lengyelország átalakulása *legfontosabb szakaszának*

(Folytatás a 2. oldalon.)

Pénzmustra Moszkvában

A szovjetunióbeli *pénzügyi összeomlás megakadályozásának és a külföldi hitelek visszafizetése garantálásának lehetőségéről* kezdtek tanácskozást vasárnap Moszkvában a *szovjet köztársaságok és a hét vezető ipari ország képviselői*, miközben mind a két tábort lényeges nézetkülönbségek osztják meg.

A *TASZSZ* szerint a tanácskozáson olyan ötletek is szóba kerülhetnek, mint az *adósságfizetés késleltetése*, vagy a szovjet *aranyvagyon letétbe helyezése az adósságok zálogaként.*

A nyugati hitelezők aggódnak, hogy a Szovjetunió vagyonának a köztársaságok közötti szétosztása pénztelen, a 68 milliárd dolláros adósság *törlesztésére képtelen központi államhatalmat* hagy hátra.

Az Egyesült Államok *adósságtörlesztési moratóriumot* javasolt a Szovjetunió számára, de ezt a *nyugat-európai országok elutasítják*, mert hátrányos lenne számukra. Németország például — amelyre a szovjet tartozások fele jut — 900 millió dollárnyi veszteséget szenvedne el emiatt az év végéig, míg az Egyesült Államok csak 120 milliónyit.

Hatpárti homály

Csapody: Lesz folytatás!
Kövér: Túlhaladt rajta az idő

Hivatalosan még senki nem mondta ki, hogy vége a hatpárti tárgyalásoknak, de a legutolsó, június 15-i megbeszélés óta sejthető, hogy nem lesz folytatás. Akkor a pártvezetők úgy álltak fel az asztaltól, hogy a részeredményeket meg kell vitatniuk saját párttestületeikkel.

Július közepén aztán az MDF nyilatkozatot tett közzé, mely szerint *nem kívánnak tárgyalni* olyan kérdésekről, melyek a parlament, illetve a kormány hatáskörébe tartoznak, de más ügyekben, például a környezetvédelemben elképzelhető a hatpárti egyeztetés. Mint ismeretes, az ellenzék mindenképp szerette volna, hogy gazdasági témakörök is szerepeljenek a hatpárti tárgyalásokon.

Munkatársaink most a három ellenzéki párt és az MDF álláspontjáról érdeklődtek.

Magyar Bálint (SZDSZ): Egyszerűen elaludt a hatpárti tárgyalás, mivel a kormánypártiak *a legminimálisabb szándékot sem* mutatták a megegyezés irányába, megállapodni ugyanis csak olyan féllel lehet, aki a születendő egyezségért *felelősséget* vállal. A tárgyalás a tartalmi kérdések megvitatásához ennek híján el sem jutott. A dolog körülbelül úgy fest, mintha bemennék egy boltba, kijelenteném, hogy hajlandó vagyok vásárolni, ám fizetni *nem* fogok érte. Ezután már fölösleges a vásárlásról beszélni ...

Csintalan Sándor (MSZP): A Fidesz eldurrantotta a hatpárti tárgyalások patronját,

(Folytatás a 3. oldalon)

KI DÖNT?

Ledöntötték Budapesten Joliot-Curie szobrát. Az alábbiakban minden kommentár nélkül közöljük az 1962-es kiadású Új Magyar Lexikon rá vonatkozó szószedetének legfontosabb mondatait: „Joliot-Curie (zsoljo küri), Fréderic (1900—58): francia atomfizikus; a tudományos élet kimagasló személyisége, számos tudományos társaság és akadémia (így az MTA tiszteletbeli) tagja, a nemzetközi békemozgalom egyik szervezője és vezetője volt (1950-től haláláig a Béke Világtanács elnöke). 1920-ban házasságra lépett Irene Curie-vel (1897—1956), Pierre Curie és Maria Curie (Sklodowska) egyik leányával (ezen az alapon vette fel a Joliot név mellé a Curie nevet) ... A neutronsugárzások okozta magkémiai reakciók tanulmányozása során felfedezték a mesterséges radioaktivitást. Ezért 1935-

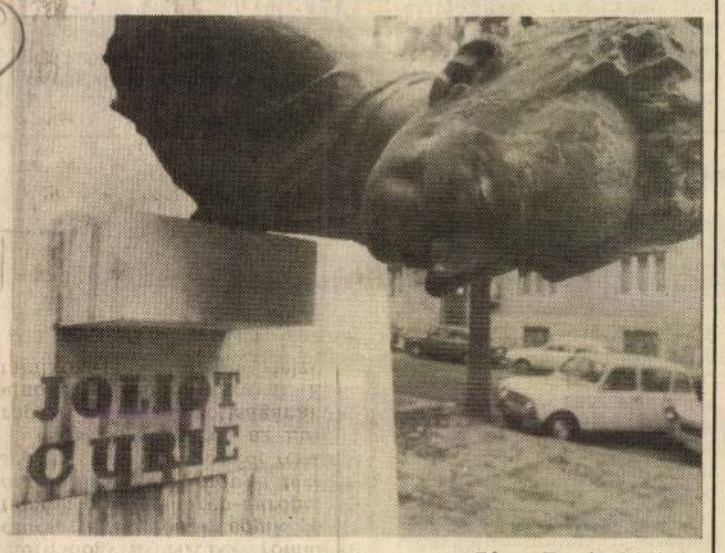

Féner Tamás felvétele

ben Nobel-díjat kaptak... Kommunista meggyőződése miatt hazájában számos mellőzés érte, így a nemzetközi atomenergia-bizottságban betöltött állásától (1945—50) is felmentették. 1950-ben nemzetközi Sztálin-békedíjjal tüntették ki. Miután 1959-ben a szovjet bolygóközi állomás lefényképezte a Hold addig ismeretlen oldalát, annak egy kráterét róla nevezték el. Bp.-en szobrát a nevét viselő téren helyezték el (1959).

POLGÁRJOG A BIZTONSÁGRA!

ÁB ÁLLAMI BIZTOSÍTÓ RT.

TÉVÉPROGRAMOK

MŰHOLD

FILM

8.35 ST1 Szomszédok
9.05 ST1 Közkórház
9.15 RTL Holmes és Yoyo
10.30 OR1 Mamma mia – Csak semmi pánik!
11.30 RTL A vadrózsa
12.10 RTL Ön következik, Al Mundy!
13.10 OR1 Frankie és Johnny
13.10 RTL A kalapács
13.35 RTL A kaliforniai klán
14.25 RTL A springfieldiek története
14.25 ST1 Közkórház
14.35 OR1 Batman
15.10 RTL A szív szava
15.10 ST1 Szomszédok
15.50 ST1 High Chaparral

Fotó: AKPA

15.55 RTL CHiPs
16.10 OR1 Murphy papa
16.45 ST1 Cannon
17.50 ST1 Három lány és három fiú
18.30 OR1 Szerelemhajó
19.45 RTL A szörnyű Hulk a bíróság előtt
20.00 ST1 Francia kártyák
20.15 OR1 Két férfi, egy eset
21.15 RTL Gyilkosság Afrikában
21.35 OR1 2084
22.00 ST1 A Las Vegas-i gyilkos
23.00 RTL Gyerünk fel!
23.30 OR1 Nehéz a betörők dolga... Húsz év múltán
23.30 ST1 A spessarti kastély
0.30 RTL A második tavasz
1.55 RTL Whiskey és az aranyásók
5.30 RTL Erő kapitány

SPORT

20.00 OR1 Sporthírek
22.10 SUP Sporthírek
22.20 SUP Autó- és motorsportmagazin
23.10 OR1 Esti sport
3.30 RTL Forma–1

ZENE

7.00 MTV Clipvekker
7.10 SUP Egyveleg
10.00 MTV A nagy kép
10.00 SUP Egyveleg
10.30 MTV Paul King clipműsora
13.30 SUP Egyveleg
15.00 MTV Délutáni egyveleg
17.00 SUP Hullámhosszon
17.30 MTV Nagy slágerek
18.30 MTV A legfontosabb clipek
19.00 SUP Egyveleg-különkiadás
19.30 MTV Hívja az MTV-t!
20.00 MTV Ray Cokes clipműsora
21.30 MTV Yo!
22.30 MTV A nagy kép
23.00 MTV Ray Cokes clipműsora
23.15 TV5 Zenei portré
23.20 SUP Egyveleg-különkiadás
0.00 MTV Nagy slágerek
0.30 SUP Vissza a 80-as évekbe!
1.00 MTV Kristiane Backer clipműsora
1.30 SUP Egyveleg-különkiadás
2.30 SUP Egyveleg
3.00 MTV Videósok éjszakája

GYEREK

9.00 SUP Kölyökóra
10.05 RTL Jancsi és Juliska
15.00 OR1 Fraggles
15.25 OR1 Pinocchio
16.00 OR1 A varázskert
16.00 SUP Kölyökóra

VEGYES

6.00 RTL Az RTL reggeli magazinja
6.00 ST1 Jó reggelt a SAT 1-gyel!
6.30 SUP Győzelem Morris Cerullóval
7.00 SUP Napkezdet
8.30 ST1 Hírek, időjárás
8.35 RTL Vásárlók magazinja
9.00 OR1 Tv-híradó
9.00 RTL Hírek
9.00 ST1 Hírek, időjárás
9.00 TV5 Hírek
9.05 OR1 Jog a szerelemhez
9.05 TV5 Francia nyelvlecke
9.30 OR1 Jour fixe
9.30 TV5 Riportok aktuális kérdésekről
9.50 ST1 Tévébolt
10.05 ST1 Hírek, időjárás
10.10 ST1 Hazárd megye lordjai
10.30 TV5 Strip tease
11.00 RTL A vásárlók magazinja
11.30 TV5 Hírek
11.35 TV5 Szójáték
12.05 OR1 Videoképeslap
12.05 ST1 Szerencsekerék
12.15 OR1 Teleszkóp
12.30 SUP Helló Ausztria, helló Bécs!
12.45 ST1 Tévétőzsde
13.00 OR1 Tv-híradó
13.00 RTL Hírek
13.00 SUP Japán gazdasági hírek
13.35 ST1 Bingo
14.00 ST1 Kandi kamera
15.35 ST1 Tévébolt
15.50 OR1 Emberek, álmok, nagy tettek
15.52 RTL Hírek
16.05 TV5 Hírek
16.20 TV5 40 °C árnyékban
16.45 RTL Kockázatos!
17.00 MTV Coca-Cola-híradó
17.00 OR1 Mini tv-híradó
17.10 OR1 Wurlitzer
17.10 RTL Játékshow
17.15 MTV MTV-hírcsokor
17.40 ST1 Hírek, időjárás
17.45 RTL Csillagtallér
17.45 ST1 Műsorelőzetes
17.55 RTL Hírek
18.00 OR1 Tv-híradó
18.00 RTL Ön következik, Al Mundy!
18.05 OR1 Mi – aktívak
18.15 ST1 Bingo
18.30 TV5 Francia nyelvlecke
18.45 RTL Híradó
18.45 ST1 Jó estét, Németország!
18.45 TV5 Szójáték
19.00 TV5 Hírek
19.10 RTL Lottósorsolás
19.15 RTL Benny Hill-show
19.15 ST1 Szerencsekerék
19.20 TV5 Pillantás
19.21 OR1 Tudományos hírek
19.30 OR1 Tv-híradó
19.30 TV5 Francia tv-híradó élőben
19.53 OR1 Időjárás-jelentés
20.00 SUP Martha Ivers furcsa szerelmei
20.00 TV5 A jivaro indiánok
21.00 MTV Divattempó
21.00 TV5 Francia tv-híradó és időjárás
21.15 OR1 Híresség ek főzőcskéznek
21.25 OR1 Oldalpillantások
21.35 TV5 Bolondos este
21.40 ST1 Hírek, sport, időjárás
22.00 SUP Hírek
23.00 TV5 Hírek
23.25 ST1 Sport, időjárás
23.30 MTV Coca-Cola-híradó
23.45 MTV MTV-hírcsokor
0.20 SUP Hírek
1.00 ST1 Műsorelőzetes
1.05 OR1 Tv-híradó
1.10 ST1 Műsorkezdésig SAT 1 Képújság

TV 1

5.45 Jó reggelt, Magyarország!
5.50 Falutévé
6.00 A Reggel
8.30 Sorstársak
8.45 Fűben-fában
9.00 Dallas
9.50 Lottósorsolás
9.55 W. A. Mozart: C-moll mise (K. 427.)
10.55 II. János Pál pápa érkezése Magyarországra
11.45 Képújság
13.34 Napi műsorajánlat
13.35 Walt Disney bemutatja
15.20 Képújság
15.25 II. János Pál pápa szentmiséje papokkal, szerzetesekkel és szerzetesnőkkel
17.55 Közlemények, előzetesek
18.00 Ablak
19.00 „Maradjatok meg szeretetemben...”
19.05 Esti mese. Metróegerek
19.15 II. János Pál pápa Magyarországon
19.30 Híradó
20.00 Telesport
20.05 Közlemények
20.15 Dallas

21.10 Panoráma
22.15 Virrasztás
22.40 Tíz után...
23.05 A Jeff Healey Band
23.45 Késő esti híradó
23.50 Antenne 2-híradó

TV 2

6.00–9.00 Napkelte

Műsorvezető: Mohai Gábor

16.20 Hírek – Műsorelőzetes – Időjárás
16.30 Délutáni filmajánlat. Két idős hölgy a gázra lép. Tom, Dick és Harriet

17.30 Torpedó
17.45 Gyerekeknek. Hupikék törpikék
18.15 Telesport

Műsorvezető: Mohai Gábor

18.35 Műsorelőzetes
18.40 Esti egyenleg
19.00 Szupercsoport. A kém
19.55 Verdi-est
21.20 II. János Pál pápa Magyarországon
22.00 Híradó
22.35 Belső tartozás

a reggel

Holnap reggel a Tv 1-en ismét jelentkezik A **Reggel** hírekkel, időjárás-jelentéssel, közlekedési információkkal és sok zenével.

A tervezett tartalomból:
Pápalátogatással kapcsolatos közérdekű tudnivalók 6.15 és 7 óra 45 perckor.
– Reggeli híradó 6 óra 30 és 7 óra 30 perckor.
– Zybulskitól Schwarzeneggerig
– Amatőrfilm-pályázat
– „Ezüst pillantás”
– Szokatlan úszóedzés
– A „Felejthetetlen” 60-as évek, vendégünk: Farkasházy Tivadar
– Start kulturális ajánlat
– Reggeli plusz: mese 8 óra 5 perctől.
Felelős szerkesztő: Sárközy Erika.
Műsorvezető: Albert Györgyi és Torda Júlia.
Telefonszámunk: 112-9415.

SIÓ TV

18.00 Magyar és német nyelvű hírek
18.12 Gyermekfilm: Asterix és Cleopátra
18.37 Műsorelőzetes
18.50 Humor-összeállítás
19.10 Reklám
19.13 Sió-Top
19.40 Helybéliek fóruma
19.50 B. Tóth-műsor
20.50 Aktuális riportok
21.00 Reklám
21.05 Clip
21.10 Mit főzzünk?
21.15 Divat mindenkinek
21.50 A nap vendége
22.00 Clip-klub
22.27 Reklám
22.30 Film: Alfrédó, Alfrédó
24.00 Hírek, időjárás
24.10 Játék + sztárvendég
0.58 Elköszön + műsorismertetés

NAPKELTE

Holnap 6.00–9.00 között ismét **Napkelte** a Tv 2 csatornáján hírekkel, vallási rovattal, kulturális magazinnal, sporttal és külföldi jelentésekkel.
Tervezett témák:
– Edisontól a DAT-ig
– Térzene Bolíviából
– Nem szállít a MÁV?
– Mennyire veszélyesek a technikai sportok?
– Karinthy Márton az „igazságos” elosztásról
– Riporter kerestetik! Második bemutatkozás
– Pénzért bármit?
– Chrudinák Alajos a tűszügy fordulatairól
– A Kinn. padon Medgyaszay László, az MDF új sajtófőnöke foglal helyet.
A Nap Tv Kft. műsora. Producer: Gyárfás Tamás, műsorvezető: Vitray Tamás, felelős szerkesztő: Székely Ferenc.
A műsor hívható: a 114-3873-as és a 251-0490-es telefonszámokon.

MAI MOZIMŰSOROK

ALKOTÁS
Pretty Woman – Micsoda nő!* (mb.sz.am.) 10
New Jack City** (am.) 12, 2
Magas barna férfi, felemás cipőben (mb.am.) 4, 6, 8
Tortúra* (mb.am.) este 10
ALKOTMÁNY
Darkman** (am.) 4, 6, 8
APOLLÓ
Darkman** (am.) 10, 12, 2, 4, 6, 8
ATRIUM
Terminator II. – Az ítélet napja** (mb.am.) 9, f12, 2, f5, 7, f10
Pénztárnyitás reggel 8-kor. Egybetes elővételt biztosítunk.
BARTÓK
Magas barna férfi, felemás cipőben (mb.am.) 10, 12, 2
Fogd a nőt és fuss!** (am.) 4, 6, 8
BÁSTYA
Terminator II. – Az ítélet napja** (mb.am.) 10, f1
Ragadozó Los Angelesben (Predator II.)*** (am.) 4, 6, 8, 10
BEM
Brémai muzsikusok (mb.sp.rajzf.) 10
Reszkessetek, betörők! (mb.am.) 12
Robin Hood (mb.am.) 2
Boszorkányok (mb.am.) 4
Táncőrület* (am.) 6
Zöld kártya (mb.am.) 8
BROADWAY
Magas barna férfi, felemás cipőben (mb.am.) 4
Egy ágyban az ellenséggel** (mb.am.) f6, 8
Cyrano de Bergerac (mb.fr.) 8
BUDAFOK
A halálosztó*** (am.) f4
Terminator II. – Az ítélet napja** (mb.am.) f6, 8
Játékterem, presszó du. 2-től este 9-ig!
CORVIN
Terminator II. – Az ítélet napja** (mb.am.) f4, 6, f9
CSILLAG
Ne folytassa, felség! (mb.am.) 4, 6, 8
CSOKONAI
A halálosztó*** (am.) f3, f5
Eszelős szivatás* (am.) f7, f9
DUNA
Fogd a nőt és fuss!** (am.) 4, 6, 8
Tigristánc* (am.) (Premier előtt!) este 10
EVA
Robin Hood (mb.am.) 4
Intruderek támadása* (am.) 6
Egy ágyban az ellenséggel** (mb.am.) 8
FLÓRIÁN
Oscar (mb.am.) f11, 1
Darkman** (am.) 4, 6, 8
FÓRUM
Belevaló papa-pótló (mb.am.) 4, 6, 8
Video: **Rémálom az Elm utcában IV.***** (am.) 5, f8
GORKIJ
Szüni-dö-dő:
Tini nindzsateknőcök (mb.am.) 2
A Szüni-dö-dő programjaira egységesen 20 Ft-os belépőjegyek válthatók!
Dirty Dancing* (sz.am.) 4
Jobb ma egy zsaru, mint holnap kettő* (mb.am.) 6, 8
HORIZONT
Magas barna férfi, felemás cipőben (mb.am.) 10, 12, 2
Apócák a pácban (mb.ang.) 4, 6, 8
Fogd a nőt és fuss!** (am.) este 10
HUNYADI
Darkman** (am.) 4, 6, 8
KOSSUTH
Terminator II. – Az ítélet napja** (mb.am.) 3, f6, 8
Kamaraterem:
Terminator II. – Az ítélet napja** (mb.am.) f4, 6
Pretty Woman – Micsoda nő!* (mb.sz.am.) f9
KŐBÁNYA
Terminator II. – Az ítélet napja** (mb.am.) f2, 4, f7, 9
Játékterem du. 2-től este 10-ig!
L'AMOUR
Perverz álmok*** (fr.szexf.) Előadások folyamatosan reggel 9-től éjjel 11-ig!
LUX
Reszkessetek, betörők! (mb.am.) 10
A halálosztó*** (am.) 12, 2
Oscar (mb.am.) 4, 6, 8
METRO
Belevaló papa-pótló (mb.am.) 10, 12, 2, 4, 6, 8
Darkman** (am.) este 10
Kamaraterem:
Ne folytassa, felség! (mb.am.) 11, f2
Sztálin menyasszonya (m.) f4
Melodráma (m.) f6
Szürkület (ff.m.) f8
Ghost* (mb.sz.am.) este f10
OLIMPIA
Terminator II. – Az ítélet napja** (mb.am.) f2, 4, f7, 9
PUSKIN
Oscar (mb.am.) 10, 12, 2, 4, 6
Egy ágyban az ellenséggel** (mb.am.) 8
Video: **Gyalog-galopp** (ang.) f3, f5, f7
SPORT
Terminator II. – Az ítélet napja** (mb.am.) f2, 4, f7, 9
TÁNCSICS
Belevaló papa-pótló (mb.am.) 5, 7
TÁTRA
Apócák a pácban (mb.ang.) 6, 8
TISZA
Eszelős szivatás* (am.) f3, f5, f7
Bízzál bennem (Nadine)* (am.) f9
UGOCSA
Fogd a nőt és fuss!** (am.) 4, 6, 8
URÁNIA
Fogd a nőt és fuss!** (am.) 10, 12, 2, 4, 6, 8
VILÁG
Rendőrakadémia VI. – Az ostromlott város (am.) 5
L. A. story – Az őrült város (mb.am.) 7
ZUGLÓI
New Jack City** (am.) f6, f8

KERTMOZIK

VÁROSMAJORI SATURNUS KERTMOZI
Rövidzárlat II. (mb.sz.am.) 9
(Napközben a jegyek az Alkotás moziban válthatók!)
VÖRÖSMARTY KERTMOZI
Terminator II. – Az ítélet napja** (mb.am.) este 9

ART MOZIHÁLÓZAT

BLUE BOX MOZIKLUB
Liliomfi (m.) 4
Megáll az idő (m.) 6
BBS anvantgárd sorozat:
Másik oldal. In flagranti (r.: Szabó I.) 8
EURÓPA
Ébredések (Awakenings) (am.) f4
Holt Költők Társasága* (mb.sz.am.) f6
Havana* (am.) 8
Kamaraterem:
Eszkimó asszony fázik** (sz.m.) n4
Nagymenők*** (sz.ang.) n6
Betty Blue*** (sz.fr.) 8
HUNNIA
Legényanya (m.) 4
Hannah és nővérei* (mb.sz.am.) 6
Ébredések (Awakenings)* (mb.am.) 8
Taxisofőr* (am.) este 10
Hunnia-video:
Régi nyár (Honthy Hanna, Simor Erzsi) f4
Nyugaton a helyzet változatlan (E. M. Remarque regényéből) f6
MŰVÉSZ
Chaplin terem:
Farkasokkal táncoló I-II.* (mb.am.) 6
Varázsfuvola (svéd r.: I. Bergman) (Premier előtt!) 9
Huszárik terem:
MÁS KÉP:
Amadeus I–II.* (mb.sz.am.) 6
A szakács, a tolvaj, a feleség és a szeretője** (mb.sz.ang.–fr.) 9
Bódy terem:
MÁS KÉP:
A csapda (m.) 7
Az éjszakai portás*** (fr.) 9
SZINDBÁD
Latinovits terem:
Népszerű irodalmi művek filmen:
A Gyurkovics fiúk (m.) 4
A Mississippi szirénje (fr.) 6
1/2 álom (m.) 8
Dajka terem:
Édes élet I-II. (ol.) f4
Dali (pl.–sp.) f7, f9
TABÁN
Utazás a koponyám körül (m.) 6
A zsarnok szíve** (m.–ol.) 8
TIVOLI
Örökzöld vígjátékok:
Krokodil Dundee II. (mb.am.) 4
A pápa tiszteletére:
Jézus Krisztus szupersztár (am.) 6
Nyomozás Krisztus holtteste után (ol.) 8
TOLDI
Valahol Európában (m.) (angol felirattal) 4
Az éjszakáim szebbek, mint a nappalaitok*** (mb.fr.) 6, 8
Leningrád Cowboys menni Amerika (finn) este 10
VÖRÖSMARTY
Brian de Palma filmjei:
Aki legyőzte Al Caponét** (mb.sz.am.) f5
A háború áldozatai** (sz.am.) 7
Hiúságok máglyája* (am.) Premier előtt!) este f10

AUTÓS KERTMOZIK

Az előadások este 9-kor kezdődnek!
DABAS
Madonnával az ágyban (am.)
HUNGARORING
Magas barna férfi, felemás cipőben (mb.am.)
PANORÁMA AUTÓS KERTMOZI
Még drágább az életed** (mb.sz.am.) 9
PILISSZENTIVÁN, BLERO
Ragadozó Los Angelesben (Predator II.)*** (am.)
SZENTENDRE
Apócák a pácban (mb.ang.)
SZTRÁDA AUTÓS KERTMOZI
Fogd a nőt és fuss!** (am.) f9, f11
NAGYTARCSA
Oscar (mb.am.)
MONOR–VOLÁN-TELEP
Terminator II. – Az ítélet napja** (am.)
RÁCKEVE, TO-KERT
Fogd a nőt és fuss! (am.)

A **BUDAPEST FILM** Információs Szolgálata a METRO moziban (VI., Teréz krt. 62.) naponta reggel 10-től este 8-ig. Telefon: 131-7302.

ALKOTÁS XII., Alkotás u. 11. T.: 155-5819 • **ALKOTMÁNY** IV., Árpád út 57–59. T.: 169-3000 • **APOLLÓ** VII., Erzsébet krt. 45. T.: 122-2656 • **ÁLTALÁNOS MŰVELŐDÉSI KÖZPONT** XXI., Simon Bolivár sétány 4–6. • **ÁTRIUM** I. II., Mártírok útja 55. T.: 135-4955 • **AQUINCUM** III., Sujtás u. 3. • **BARTÓK** XI., Bartók B. út 64. T.: 166-4022 • **BÁSTYA** VII., Erzsébet krt. 8. T.: 122-2426 • **BEM** II., Mártírok útja 5/b. T.: 115-8708 • **BLUE BOX Moziklub** IX., Kinizsi u. 28. T.: 118-0983 • **BROADWAY** VIII., Tanács krt. 3. T.: 122-0230 • **BUDAFOK** XXII., Rózsa R. u. 5–7. T.: 226-0175 • **CORVIN** VIII., Kisfaludi köz T.: 113-9897 • **CSILLAG** III., Mályás király u. 42. T.: 188-8749 • **CSOKONAI** VIII., Népszínház u. 13. T.: 114-2275 • **DUNA** XIII., Fürst Sándor u. 7. T.: 112-7446 • **EURÓPA** VII., Rákóczi út 82. T.: 122-5419 • **ÉVA** XIV., Erzsébet kir.né útja 36/b. T.: 252-4772 • **FLÓRIÁN** III., Flórián tér 3. T.: 168-9250 • **FÓRUM** XVIII., Margó Tivadar u. 1. T.:127-6430 • **GORKIJ** VII., Akácfa u. 4. T.: 142-0712 • **GRAFITTI** VIII., József krt. 63. T.: 133-9173 • **GUTENBERG** VIII., Kölcsey u. 2. T.: 134-2160 • **HORIZONT** VII., Erzsébet krt. 13. T.: 122-2499 • **HUNNIA** VII., Erzsébet krt. 26. T.: 122-3471 • **HUNYADI** XIX., Üllői út 149. T.: 147-2744 • **JÓZSEF ATTILA MŰVELŐDÉSI KÖZPONT** XIII., József Attila tér 4. T.:120-3843 • **KOSSUTH** XIII., Váci út 14. T.: 131-8771 • **KŐBÁNYA** X., Pataky István tér 15. T.: 157-4992 • **LUX** IV., Árpád út 7. T.:166-6691• **MAROS** XVII., IX. utca 1-3. T.: 158-6800 • **MÁTRA** VII., Erzsébet krt. 39. T.: 142-2167 • **METRO** VII., Teréz krt. 120. T.: 153-4266 • **MOM** XII., Csörsz u. 18. T.: 156-6649 • **MONTEVIDEO** XI., Fehérvári út 47. T.: 181-1360 • **MŰCSARNOK** Hősök tere T.: 122-9425 • **MŰVÉSZ** VI., Teréz krt. 88. T.: 132-6726 • **OLIMPIA** XI., Szakasits Árpád út 55. T.: 186-9971 • **ÓBUDA** III., Selmeczi u. 14-16. T.: 188-6538 • **PUSKIN** V., Kossuth L. u. 18. T.: 118-6464 • **RIDEG SÁNDOR MŰVELŐDÉSI HÁZ** XXI., Kalamár J. u. 220. T.:158-9472• **SPORT** XIV., Thököly út 56. T.: 242-2994 • **STEFÁNIA** XIV., Népstadion út 34. T.: 222-2436 • **TABÁN** I., Krisztina krt. 87–89. T.: 156-8162 • **SZINDBÁD** XIII., Szent István krt. 16. T.: 131-8573 • **TÁNCSICS** XXI., Táncsics M. u. 102. T.: 127-8062 • **TÁTRA** XX., Török Flóris u. 70. T.: 147-8576 • **TIVOLI** VI., Nagymező u. 8. T.: 142-0549 • **TISZA** VII., Rákóczi út 68. T.: 142-1399 • **TOLDI STÚDIÓ MOZI** V., Bajcsy-Zs. út 36-38. T.: 131-8129 • **UGOCSA** XII., Ugocsa u. 10. T.: 155-4973 • **URÁNIA** VIII., Rákóczi út 21. T.: 118-8955 • **VILÁG** XVI., Ságvári u. 3. T.: 163-8480 • **VÖRÖSMARTY** VIII., Üllői út 4. T.: 133-8125 • **ZUGLÓI** XIV., Angol utca 26. T.: 183-0340

A KURÍR AJÁNLJA

SZÍNHÁZAK:
Madách Színház (tel.: 122-2015): Mária evangéliuma. Este 8-kor.
Óbudai Társaskör: A legyező. Este 7-kor.
Lézerszínház a Planetáriumban (tel.: 134-1161): Dire Straits. Este 1/2 10-kor. Jean-Michel Jarre. Este 8-kor.
Esztergomi Várszínház: Jézus Krisztus szupersztár. Este 1/2 9-kor.
Pécs, Pius-templom: Mária-siralom. Este 1/2 8-kor.
Szeged, Dóm tér: Macskák. Este 1/2 9-kor.
Vidám Színpad a Hild Udvarban (tel.: 131-5769): Minden kegy elkelt? Este 8-kor.
Fővárosi Nagycirkusz (tel.: 142-8300): Cirkuszparádé. Du. 3-kor és este 7-kor.

HANGVERSENYEK:
Mátyás-templom: Kovács Endre orgonaestje. Este 8-kor.
Pesti Vármegyeháza díszudvara: Nyár esti szerenád. Este 8-kor.
Felsőörs, római katolikus műemlék templom: Zádori Mária, Virágh László, Szabó István, Andrejszky Judit hangversenye.
Kőröshegy, római katolikus műemlék templom: Ella István orgonaestje. Este 8-kor.

KONCERTEK:
Agárdi Popstrand: Tele-jazz pódium.
Balatonlelle Sz.: Hobo Blues Band. Este 1/2 9-kor.
Budai Parkszínpad: R-Go koncert. Este 1/2 9-kor.
Kamaraerdei Ifjúsági Park: Holiday party. Este 8-tól.
Rock Café: Takáts Tamás Dirty Blues Band. Este 1/2 10-kor és 1/2 12-kor.
Vörösmarty MH – „Black Hole”: The Rotz (svájci).

KIRAKODÓVÁSÁR:
Pécsi szabadtéri színpad: „Estvéli forgatag” a Káptalan utcában. Kézműves-kirakodóvásár.

KIÁLLÍTÁSOK:
BM Kiállítóterem: Agapé – képzőművészeti kiállítás.
Dorottya utcai kiállítóterem: Gazdáné Olasz Ella iparművész kiállítása.
Józsefvárosi Galéria: Kelényi Béla képzőművész kiállítása.
Óbudai Pincegaléria: Kis Endre festményei.
Petőfi Irodalmi Múzeum: Kondor Béla kiállítása.
„T-ART” Műterem Galéria: Lengyel Károly festőművész kiállítása.
Vármegye Galéria: Szalay Lajos grafikusművész kiállítása.
Vigadó-galéria: Kortárs művészek egyházművészeti kiállítása.

Madách Színház:

Mária evangéliuma

SZOBORDÖNTÉS BADACSONYBAN?

Végh-Alpár Sándor

Felszisszentem, mint aki szögbe lépett. Lehetséges volna? A szelíd költő, Takáts Gyula felhergelte a nemes szándékú egyesületet barátja, Egry József szobra ellen? Manapság minden megtörténhet. A megyei lap cikke, amely tudósít az Egry József Emlékmúzeum Baráti Körének idei közgyűléséről, címében egész odáig megy, hogy: „A szobrot el kell távolítani…"

Egry József szobra a badacsonyi móló tövében áll. Marton László alkotása, s a fő vád ellene, hogy „szocreál". Takáts Gyula megfogalmazása szerint: „Ez nem szobrász-, hanem fodrászmunka." Megint más úgy vélte: sose ismerte Egryt, aki így ábrázolta. A festő nem járt mezítláb, sőt fölöttébb kényes volt lábbelijére. „Adjanak a szerencsétlen szoborra legalább egy zoknit" – rikkantott közbe valaki, mert szellemeskedő nélkül mit ér egy közgyűlés?

Mindehhez csak annyit: az első Kossuth-díjas festőt épp negyven éve temették. Kicsit hangosra sikerült a badacsonytomaji jubileum. Pedig koszorúzással és imával kezdődött…

*

A gyorsvonaton alig lézengünk néhányan. Drága a jegy, s még ennél is drágább a Balaton. Ha kinézek az ablakon, a strandok csaknem üresek. Szeptember végén voltak ennyien – máskor. Rég volt… Egy barátom családostul Görögországba ment inkább. „Felébe kerül, mint ha kiveszek Fonyódon vagy Zamárdiban egy szobát" – mondta indulás előtt.

Felhúzom az ablakot, visszazökkenek a könyvbe. Bernáth Aurél visszaemlékezését olvasom a temetésről. Kilencen álltak a koporsó mellett. Hárman a minisztérium kocsijával jöttek Pestről, ketten hozzátartozók – saját elhatározásából mindössze négy ember tisztelgett 1951-ben a század legnagyobb magyar festőjének búcsúztatásán. Később a temető melletti bokrok közül óvatosan előlépett a költő: Szabó Lőrinc, s a füredi művészbarát: Lipták Gábor. Senki több.

Bernáth…

Eltűnődöm a furcsa összefüggéseken. A háború előtt évtizedes barátság volt köztük. Aztán jött a fordulat. Milyen szalonképes kifejezés, összemérve azzal, amit takar. Bernáth „igazodott". A szemlesütve fogalmazó Művészeti Lexikonban ez egyetlen mondatba belefért. Így hangzik: „Újabban több freskót festett…"

Nem tudom, Egry mit szól, ha látja ezeknek egyikét-másikát. Láthatta volna őket, ha vonatra ül, s feljön Pestre. Mondjuk az épülő metróhoz. Ott dolgozott Bernáth, hűvös, kalkuláló tekintettel méregetve a friss vakolatot, a szovjet fazonú architektúrát: az épülő szocializmus bámulásra szánt jelképét. Ugyanez a szem, ez a távolságtartó s távolságot követelő hideg szemüvegtekintet korrigált a főiskolán vagy mondott verdiktet olyan festők ügyében, mint Csontváry. „Soha szánalmasabb favágást" – írta róla tanulmányában, melynek címe: Az elmebetegek festészete.

Hogy, hogy nem, az ötvennyolcas brüsszeli világkiállításon mégis ez az „elmebeteg" képviselte Magyarország festészetét. Hozzá Egry és Derkovits. Két másik kitaszított.

Jó volna tudni, miféle grimaszt vágott e döntéshez Bernáth?

S főleg jó volna tudni, hogy ez a művész, aki tán mindent tudott, amit a festészetről tudni lehet, s írónak is legalább oly kvalitású volt, vajon miért lett puha, képlékeny s alkalmazkodó?

Félt, hogy mellőzik talán? Révainak, a kultúrfelelősnek ilyesmi eszébe se jutott. Respektálta Bernáthot. Úgy kapta meg a Munkácsy- és a Kossuth-díjat, mint természetes járandóságot.

Pedig akkor minden természetellenes volt. Zilált. Kusza. Kibogozhatatlan csomókkal teli.

Vajon miféle képletek szerint találhat valaki megoldásra ennyi idő után?

*

A képletben szereplő tényezők: EGRY JÓZSEF, a létező legszegényebb zsellércsalád sarja, semmiből lett egyedülálló festője századunknak. Az első Kossuth-díjasok egyike, akit utána „ejtenek". Egykori háza Badacsonyban ma emlékmúzeum. A múzeum baráti körének idei közgyűlésén a szobrát ért leglényegesebb kifogás, hogy „központi keretből finanszírozták". Magyarul szólva: a Veszprém megyei MSZMP adott rá megrendelést.

BERNÁTH AURÉL, egy jómódú vidéki család fia, Egry barátjának tarthatta magát. A negyven év előtti temetésre a minisztérium kocsiján, hivatalos emberként érkezett. A gyászbeszédet, nehogy baj legyen belőle, még útközben felolvassa Redő Ferencnek, a minisztérium képzőművészeti komisszárjának. Mitől félt? Diadalmas, csupa derű freskókat fest az idő tájt pártmegrendelésre. Munkásai, parasztjai feszülnek a tettrekészségtől… Utolsó nagy munkája a pártközpontba készül – húsz évvel a Révai-féle hőskor után. Megbízója ezúttal Aczél György, akit gyorsan rá is fest a Jászai Mari téri seccóra, akárcsak Kádár Jánost.

ACZÉL GYÖRGY kedvenc festőjének, Bernáthnak intézményesülése idején börtönben ült. Vajon milyen szemmel nézte kiszabadulásakor a napsugaras freskókat s azok alkotóját? Hogyan melegedtek össze? A korszakos festőt, a mestert tisztelte benne? Aligha, hiszen Kondor Bélában nem tisztelte ugyanezt. Különös összefüggés: Bernáth azok között volt a főiskolán, akik a tehetséges festőnövendéket el akarták távolítani. Kondort végül Koffán Károly mentette meg, akit '56 után rúgtak farba.

TAKÁTS GYULA költő, tanár, a kaposvári Rippl-Rónai-múzeum igazgatója 1949-től 1971-ig. Bernáthot, aki fiatalemberként bejáratos volt Rippl-Rónaiékhoz, a költő jól ismerte. Somogyiak mindketten. Vajon mit gondolt róla Takáts Gyula, amikor Bernáth beállt a sorba? Azért fontos a kérdés, mert Egryvel, akit Kossuth-díja után végérvényesen mellőztek, mindvégig barátságot tartott. Ennek eredménye a gyönyörű verseskötet, a „Víztükör", melyet a festővel közösen csinált.

S most lássuk a megoldást…

Ha Takáts Gyula sarat dobott érdekel annyira, mint az, hogy ő vezette a sokat emlegetett kört kezdetektől egészen tavalyig – tizenhét éven át.

– Nyolcvanéves vagyok. Elég volt. Csinálja most már más… Ülj le oda és kérdezz. Valami oka csak van, hogy Pestről idáig vonatoztál.

– *Egyetlen ok: Egry. Most volt halálának negyvenedik éve, de se egy kiállítás, se valami komolyabb megemlékezés.*

– A negyven nem olyan szám, aminek nagy kalappal köszönnek. Biztosan ezért.

– *A baráti kör idei közgyűlése viszont elég viharosra sikerült.*

– Nyilván a szoborügyre gondolsz… Nézd, a szobor nekem se tetszik. S még Borsos Miklóst is megsértette. Abban az időben egy plakettet szerettünk volna tőle. Ránk förmedt: „Van képetek rendelni, amikor felállítottátok azt a hétméteres betörőt a mólón?" Egry nagyon jó barátja volt, mégse vállalt a baráti kör számára többé semmit.

– *Nem értem az indulatot. A baráti kör tagjaiét… Miért most? A szobor évek óta ott áll.*

– Amíg nem került a talapzatra Egry József neve, márpedig sokáig nem volt rajta, senki nem törődött ezzel. Azzal se, hogy szocreál vagy sem. Furcsa dolog… Amikor megjelent a gyönyörű Egry-breviárium, az örökösök be akarták perelni Keresztúry Dezsőt, aki a bevezetőt írta. Valótlanságokkal vádolták.

– *Életében, ha jól tudom, mindvégig lenézték, „részeges piktornak" tartották. A temetésére is csupán a tényleg italos Vízkeletynek az özvegye ment el, ő se jószántából. A faluban sem szerették. Miért?*

– Nem volt miért szeretni. A művész magának való. Ő meg duplán az volt. Tőlük a negyedik házban laktak Vajdáék, egy ügyvéd, borszőlőgazda, aki Dachauból került haza. Azokkal barátkozott egyedül.

– *Igaz, hogy nyomorogtak feleségével?*

– Igaz. Több oka volt. Badacsony elzártsága az egyik. Se üzlet, semmi. Naplójában is írja, hogy bement Tapolcára, nem kapott zsírt, de kapott tizenöt deka vajat. Nagy siker: tizenöt deka vaj… Horgászott, haluk volt. Fájuk viszont nem. Amikor végre kaptak egy kocsira valót, olyan nyers volt, hogy nem égett.

– *Ön hogyan került kapcsolatba Egryékkel?*

– Tanulmányi felügyelő voltam akkor, s nemcsak iskolákat meg nevelőket látogattam, hanem néhány jellegzetes figurájú tanulót is. Így kerültem el Vízkeletyékhez. Vízkelety István Egry feleségének első házasságából származó fia volt. Lump, könnyelmű ember, akit hamar sírba vitt az ital. Öt gyermeke volt, együtt laktak Egryékkel. Innen az ismeretség.

– *Ha jól tudom, Nenne, Egry felesége, önt hívta a festő halála után a hagyaték felértékelésére. Mit talált a leltározás során?*

– Inkább azt mondanám, ami nem lesz meg már soha. Még a háborúban elpusztult harminc nagyobb képe, vagy félszáz kisebb pasztell, akvarell, rajzok. Pesti lakása bombatalálatot kapott, bennégett minden… Saját bevallása szerint ezek voltak legjobb munkái. Nenne, a felesége naplót vezetett, a család elégette. Egyetlen darabját sikerült megmentenem: a szemétből… Vízkeletyék nem örültek a naplóknak, bizonyos részek nem vetettek rájuk jó fényt. A megtalált naplónak is hiányzik a középső tíz oldala. Eltűnt a Kossuth-díj aranykoszorúja, eltűntek a személyes tárgyak… A megyét is érte némi kár, de hát Veszprém bolond volt, mert kiadta a hagyaték egy részét helyhiány miatt Keszthelynek. Keszthely akkor még ide tartozott. Azóta visszacsatolták Zalához. Minden a raktárba került, s jó, ha tízévente látni belőle valamit.

– *Önnek oroszlánrésze volt a baráti kör s a múzeum létrehozásában. Úgy tudom, az utóbbi évekig húzódott, mert az örökösök nem egyeztek bele, hogy a házban múzeum legyen.*

– Így volt. Az egyik rokon, aki Ausztriában él, megmakacsolta magát. Végül kaptak Vízkeletyék egy másik házat, s attól fogva nem szólhattak bele.

Dr. Csala Bálintnénak, a baráti kör titkárának Badacsonyban szintén szóba hozom a máig tartó indulatokat Egry körül. Ő se mond mást.

– Rokonai lenézték a festőt. Hiába mosakodtak utána, hiába fenyegetőztek, úgy igaz minden, ahogy Keresztúry írja.

A múzeum bejáratánál beszélgetünk.

Nyaraló iskolások érkeznek valahonnan az Alföldről. Tanáruk láthatóan részeg. Lezökken egy székre s megkérdi: „Nincs lift vagy bármi, ami felvinne?" Legfeljebb húsz lépcsőfok az út a festő gyönyörű képéig. Nem vállalja. Kiszédeleg a kertbe – bizonnyal hányni.

*

Jó tizenöt éve egy jugoszláviai lapban azt írta egy szerb nevű szerző a Vajdaságról szólva, hogy az ott élők egy igazi kultúrnépből, a magyarságból valók.

Azóta arrafelé lőnek.

S itt?

Könyvesboltokból butik lett. Tárlatlátogatásból hányás. Pannon költőből szoborlökdöső.

A kultúra elleni dzsungelháborúhoz nem kell se kés, se puska. Ennyi is elég. Főleg akkor, ha nincs ki szóljon: önmagadra emelsz kezet!

Én szóltam…

*

Eddig a közírás. Innen a szerző magánjellegű kiegészítése következik.

Elmondom, hogy ottlétemkor magam is beléptem az Egry József Emlékmúzeum Baráti Körének tagjai közé. Legfőbb oka ennek a festő iránti mélységes tiszteletem. A másik, hogy tán segíteni tudom ennek a tiszta szándékú csapatnak a munkáját. A harmadik, hogy megakadályozzam a badacsonyi szobor elmozdítását.

Magam elé képzelem azt a jugoszláv lapot, amelynek kulturális oldalán jókora címbetűkkel ez áll: „Ledöntötték egy festő szobrát a Balatonnál!" Még álomnak is rossz…

Nem rokonom, nem ismerősöm, fogalmam sincs, miféle ember a szobrász: Marton László. De vád alá fogni azért, mert Egry-szobrához a kommunista párt adta a pénzt: szánnivaló indok. Én bizony boldogan járnék Krúdy emlékmúzeumába, akár Gömbös, akár Rákosi adta hozzá a pénzt. Sajnos, egyik se adott, nincs is Krúdy-múzeum…

Egry-szobor viszont van!

Itt és most közlöm mindenkivel, akit illet: ha ledől vagy elkerül onnan, beadom a kivándorlási kérelmet. Az ugyanis olyan vereség, mint volt Rákóczié, amikor ledöntötték várainkat – az idegenek.

Egry József fontos várunk. Ha elesik, írni kezdi leveleit egy más nevű Mikes Kelemen.

MARTON László szobra

A város ezzel régi adósságát rótta le nemcsak a megalapítónak, hanem az évtizedeken át kissé elefelejtett Eitner-család emlékének, és utódainak is.

Az őszutó e jeles délutánján sokan jöttek el az OTP vezetőjének hívására, a város polgárai, a család, hozzátartozói, ismerősei, régi barátai közül, ezzel is kifejezve együttgondolkodásukat azokkal, akik szorgalmazzák városunk *emberi* értékeinek megőrzését is.

Az ünnepség Petőfi e szép gondolataival indult:

„Mert ahol enyhe bölcsőm lágy ölén
Az anyatejnek mézét ízlelém:
Vidám napod mosolyg ismét reám,
Hű gyermekedre, édes szép hazám."

Majd Beethoven IX. szimfóniájából az Örömóda akkordjait vitte a hűvösebb napokat jelző őszi szél, s dacolva ezzel, mégis melegség áradt a jelenlévőkben e dallamokra — „Lángolj fel a lelkünkben szép égi szikra, szent öröm". Messzebbre vitte tán az ünneplők során, s tanulságosabb és maradandó érzéseket hagyott a lelkekben.

Tóth Tamás, a város polgármestere méltatta ünnepi megemlékezésében az Eitner-család érdemeit és szerepét városunk gazdasági és politikai életében és fejlődésében. Meleg szavakkal köszönte meg unokáinak kitartását, mellyel nagyapjuk emlékét megőrizték, ápolták, és megértésüket a család igaztalan mellőzéséért, „talán csak, hogy hatványozottabban értékelhessük érdemeiket napjainkban".

Az ünneplő közönség tudatában bizonyára nemcsak ez egy-két órára forrt össze a takarékosság, a szorgalom, a kitartás, és nem utolsó sorban a hazaszeretet gondolata az Eitner-család nevével, amelyekről szavalat- és énekszámok hangzottak el az Ady Endre Általános Iskola tanulóitól.

Váci Mihály verssorai a Szabadság tégy gazdaggá minket című verséből mindenkiben felébresztették a sorok aktualitásának gondolatát:

„Lassan széled a vert történelem
Segítségedért hangosan kiált — szabadság!
tégy gazdaggá minket"

meghatottan hallgatták az ünneplők.

A Szózat elhangzása után Fülöp Józsefné az OTP vezetője és a megyei OTP Igazgatóság képviselője leplezték és megkoszorúzták Eitner Sándor emléktábláját.

Az ünnepséget követő baráti beszélgetés láthatóan feloldott minden esetlegesen meglévő feszültséget az Eitner-család és a város vezetői, polgárai között. Sok szép terv, javaslat hangzott el a város fejlődéséről, az új OTP székházról, amely majd impozáns, városba illő küllemével megfelelően hirdeti tovább az elődök munkásságát és érdemeit is.

S nekünk szolgáljon örök emlékeztetőül e nap, s figyelmeztessen arra, hogy kötelességeink vannak a múlt megőrzésében, s abban, hogy

„E veszélybe jutó Mindenség,
E felbomló s szétboncolt Világ
egyetlen értelmét, amit még érdemes
megőrizni s éltetni tovább".

Tanai Károlyné

6. EMLÉKMŰ A II. VILÁGHÁBORÚ ÁLDOZATAINAK

Már a tavasz folyamán megalakult a kuratórium, amelynek feladata volt a rég óhajtott emlékmű kivitelezésének gondozása. Marton László kétszeres Munkácsy-díjas szobrászművész kapta a megbízást az emlékmű megtervezésére és elkészítésére. Elgondolásából két változat került közszemlére, közülük a Gyászoló anya gyermekével nyerte meg a szervezők és a közönség tetszését.

Az emlékmű felavatására december 2-án került sor, amelyet a Sümeg és Vidéke 7. száma így örökített meg:

„Egy régi csángó mondás szerint a frissen hullott hó a Jóisten könnye. Szép ez a gondolat, és mintha ma, 1990. december 2-án, itt Sümegen igaz is lenne. A II.

világháború áldozataira emlékezünk; értük mutatta be szentmiséjét a katolikus plébános; rájuk emlékezett a református és evangélikus istentisztelet; és örök mementóként tiszteletükre avattuk fel az emlékművet, Marton László Munkácsy-díjas szobrászművész alkotását. És közben csodálatos szépen hull a hó, és mintha egy fekete múltat temetne a csillogóan tiszta fehérség...

Dr. Mészáros István kórházigazgató főorvos ünnepi beszéde alatt felszakadnak a sebek a szívekben; visszafojtott könnyet ejt a fél évszázados özvegy; és valami szent fogadalom születik a csecsemőként árván maradt vagy apját sohasem látott derékhad lelkében ezen a megható ünnepségen.

Aztán következik az ünnepi műsor, amely a meghívó szerint szokványosnak tűnhet — ma mégis súlya van itt minden elhangzott szónak. Átéltebb a könyörgés: „Isten, áldd meg a magyart!" Kesergőbb a fohász a Magyarok Nagyasszonyához: „Ne feledkezzél meg szegény magyarokról!" És főleg a borzalmak átélőinek szívébe markol a Gyóni-vers refrénje: „Csak egy éjszakára küldjétek el őket!" A fájdalmas áhitatban újra belénk mar az értelmetlen halál fojtogató emléke, s vigaszt csupán az emlékművet megáldó plébános próbál csepegtetni a szívekbe.

„Jel akar lenni ez az emlékmű — hangzanak Vasáros József főesperes szavai —, hogy a szolgáló és önfeláldozó szeretet képes biztosítani az életet. Az emlékező szeretet állíttatta ezt az emlékművet, amely tisztelettel gondol elhunyt hozzátartozóira, bárhol is nyugodjanak. Valahányszor rátekintünk, jusson eszünkbe, hogy szolgáló szeretetünkkel jel lehetünk, tiltakozás a háború, az önzés, a gyűlölet ellen."

Mély tartalmú és sok érzelmet is kifejez a József Attila verséből vett idézet a szobor talapzatán, amely utalásával mintegy 400 áldozatra, köztük közel 100 sümegi elesett katonára gondol.

„A harcot, melyet őseink vívtak,
békévé oldja az emlékezés."

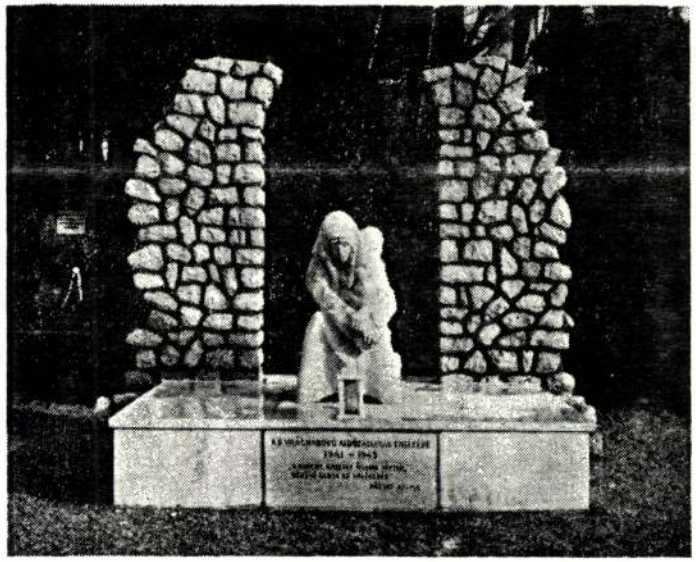

A II. világháborús emlékmű.

Napjaink egyre sürgetőbb óhaja, milliók vágya, hogy ez a harc, az ő harcuk végre hozza el a hőn áhított békét. Segítsen ehhez bennünket a mai emlékezés is! A költő a jó tanácsot is megadja ehhez, amikor versében a fenti idézetet így folytatja:

„Rendezni végre közös dolgainkat,
ez a mi munkánk, és nem is kevés."

— i — c"

A II. világháború áldozatainak névsorát a kötet végén közöljük.

7. ÚJ TORNATEREM AZ ADY ISKOLÁNAK

Közel 10 millió forint költséggel épült impozáns kivitelű tornatermet vehettek birtokukba karácsonyi ajánd-

saját csikaján nemcsak bájosan mutatott, de kitűnően is lovagolt.

A három fős lovascsoport ügyességi bemutatója: szalmabábu szétvágása, virágkoszorú kardélre tűzése a nézőközönség izgalmától kísérve minden nekirugaszkodáskor sikerült. Valósághű ágyúdörgés kíséretével lovascsapatában jeleskedtek CZAPÁRI RÓBERT és SÁRKÖZI ZSOLT sümegi vállalkozók lovasai. Szólnom kell az ajkai színjátszókról, a budapesti kaszkadőrökről, akik nem csupán a sokezres nézők szórakoztatására, de önmaguknak is önfeledten játszottak.

6. BÍRÓ MÁRTON SZOBRÁNAK ÁTADÁSA

Az ünnep másnapja, augusztus 20-a a plébániatemplomban celebrált ünnepi szentmisével kezdődött. A zsúfolásig megtelt templomban a sümegi lakosok mellett jelen voltak aichtal-i vendégeink is, élükön *Manfred Stierle* főpolgármester úrral. *Szőllősi Mihály* apátkanonok, a város egyházi vendége szentbeszédében is a történelmi múltra emlékezett, méltatva első királyunk államalapító érdemeit. A szentmise után került sor a templom bejárata előtt *Marton László* kétszeres Munkácsy-díjas szobrászművész alkotásának, Padányi Bíró Márton mellszobrának a megszentelésére és átadására. Az egyházi szertartást itt is *Szőllősi* apátkanonok úr végezte, majd *dr. Zöldy Pál* főorvos a Városvédő és -szépítő Egyesület nevében az alábbi szavakkal adta át a városnak:

„Tisztelettel köszöntöm Sümeg város polgárait és kedves vendégeinket. A mai napon jubileumot ünneplünk és emlékezünk. Padányi Bíró Márton naggyá tette Sümeget. Itt építette meg székhelyét, pompás barokk rezidenciáját, plébániatemplomunkat, amely európai értéket hordoz. Mindezt neki köszönhetjük. Bárcsak a kultúrához, amit a nagy püspök megalapozott, újra felnőne városunk! Hogy szellemi hagyatékára odafigyeljünk, ez a

MARTON László

Szenegál írásai 1. (1991)

Marton László

Somogyi Néplap
1974. aug. 14.

Ruhát mosó nő: Marton László szobrát Kecskeméť vásárolta meg.

(MTI-fotó — Soós Lajos felv. — KS)

LYOS.

TELEVÍZIÓ

Jugoszláv tv

17.40: Magyar nyelvű tv-napló. 18.15: Hüvelyk Matyi kalandjai. Bábjáték. 18.30: Mondd meg nekem, mondd! — adás gyermekeknek. 18.45: Szervusztok, fiatalok. 20.00: Tv-dráma. 21.00: Kiválasztott pillanat. 21.50: Dokumentumfilm.

Osztrák tv

16.30: A piros luftballon. Film. 17.00: Samantha. Játékfilm gyermekeknek. 17.35: Jó éjszakát, gyerekek! 18.00: Egy hely az állatoknak. 18.45: Riportfilm. 19.30: Tv-híradó, kultúra. 19.45: Sportműsor. 20.15: Hotel Plaza. Filmkomédia. 22.40: Hírek, sporthírek.

KOSSUTH RÁDIÓ

4.25—7.59: Jó reggelt! 8.00: Hírek. Időjárás. 8.05: Műsorismertetés. 8.25: Mit üzen a Rádió? 9.00: Gondolatok a létezésről. 9.10: Liszt: Amit a hegyen hallani. 9.40: Móri óvodások énekelnek. 10.00: Hírek. Időjárás. 10.05: Gyermekeknek. 10.35: Massenet és Rimszkij-Korszakov operáiból. 11.20: Bioritmus. Életmód, egészség, körMagyar Rádió szol[illegible] hete. 21.20: Az Állami Népi Együttes felvételeiből. 22.00: Gyöngy Pál operett- és filmzenéiből. 22.30: Hírek. 22.33: Derűre is derű. Pénelopé férje. 23.00: Egy óra dzsessz. 24.00: Hírek. Időjárás. 0.10: Idegen nyelvű vízjelzőszolgálat.

3. MŰSOR

14.00: Hírek. 14.03: Műsorismertetés. 14.05: Magyar zeneszerzők. Tardos Béla: Hegedűverseny. 14.38: Schumann: A-dúr vonósnégyes. 15.15: Operaegyüttesek. 16.00: Hírek. 16.03: A Magyar Rádió és Televízió énekkara énekel. 16.34: Láttuk, hallottuk. 16.49: A Magyar Állami Hangversenyzenekar hangversenye. 18.00: A világgazdaság hírei. 18.05: Zsebrádiószínház. Fiatal lány, napernyővel. 18.18: Huszonöt perc beat. 18.43: Csehszlovák szerzők operáiból. 19.27: Hírek. 19.30: A Bécsi Filharmonikus Zenekar és a Bécsi Opera énekkarának hangversenye. 22.00: A hét zeneműve. Lisz: Amit a hegyen hallani. 22.30: Tatai dixielandnapok. 23.00: Hírek. Időjárás.

A kislakások bútora

Marton László

Belkis Magyar Népszava, 1947. nov. 6

A gyulai szobrot Marton László alkotta

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 340-748, 340-726

1977 JUL 4

ESTI HÍRLAP

Marton László

1021

Több új szobrot öntenek bronzba a Képzőművészeti Kivitelező Vállalat Barabás utcai szoboröntödéjében. Az új szobrokat még az idén felállítják az ország több városában. A képünkön látható alkotás — Marton László Ruhát mosó nő című műve — Kecskemétet díszíti majd.

(MTI Fotó. Soós felv.)

Berecz
ügyi o
je fog
Szikra
damas
és Sad
cia bu
te.

TÖRÖ

ÚJRA KORMÁNYZATI VÁLSÁG

Miután a török képviselőház 229:217 arányban *leszavazta Ecevit* kisebbségi kormányát, *a miniszterelnök benyújtotta lemondását*, bár az új kormány megalakulásáig ügyvezetői minőségben hivatalában marad.

Korotürk köztársasági elnök feltehetően még ma kormányalakítási megbí-

Mindkét esetben *a megoldás kulcsa Erbakan Nemzeti Jólét Pártja*, amely a június 5-i választásokat megelőző kormányban Demirel, 1974-ben pedig Ecevit partnere volt. Erbakan sietett kijelenteni, hogy *a koalíció évei következnek ismét, ehhez Törökországnak hozzá kell szoknia.*

Ha Demirel feltámasztja a hármas jobboldali koalíciót, ismét *állandó kormányzati válsággal küszködő kabinet áll Törökország élére.* Ez a kilátás egyaránt aggasztja az ifjúságot, az értelmiséget, a technokratákat, és egyes jelentések szerint az eseményeket *a háttérből csendben figyelő hadsereget.*

Egy Ecevit—Erbakan

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977 JÚN 26

Marton László Munkácsy-díjas érdemes művész

TÜKÖR
Budapest

1021

KISFALUDY SÁNDOR EMLÉKÉRE

A veszprémi Bakony múzeumban kiállítás nyílt Marton László Munkácsy-díjas érdemes művész alkotásaiból. Képünkön a művész Kisfaludy Sándor emlékére című szobra a kiállító múzeum előtt.

—3. **nap:** üdülés a Naposp
fakultatív programok. **4—5.**
tazás autóbusszal Isztam
Ebéd Tárnovóban. Városnéze
ambulban (Aja Szofia, Kék M
Top Kapi, Hippodrom, Bazár)
ad program. **6. nap:** reggeli
tazás Bulgáriába a Napospar
ap: üdülés a Napos parton. **8.**
azautazás repülővel Burgasz

NAGY TÖRÖK KÖRÚT

dőpont: szeptember 24—október 5. **Részvételi díj:** 9180 Ft. **Költőpénz:** 171 Ft. Útvonal: **Budapest — Isztambul — Ankara — Kappadokia — Konya — Pamukkale — Denizli — Izmir — Efeszosz — Milétosz — Pergamon — Troja — Canakkale — Rodostó — Isztambul — Budapest.** Közlekedési eszközök: Budapest—Isztambul—Budapest útvonalon repülőgép. Törökország területén török busz. A programból: **1. nap:** indulás Ferihegyről 13.05 órakor a MALÉV menetrend szerinti 202-es járatával Isztambulba. Érkezés helyi idő szerint 17.20 órakor. **2. nap:** délelőtt városnézés, **„Bizánci túra"** (Aja Szófia, Hippodrom, Obeliszkek, Föld alatti ciszterna stb.) megtekintése. Délután a városné- [illegible] Vacsora és szállás Denizliben. **8. nap:** utazás Izmirbe. Délután városnézés. (Nagy Sándor-korbeli vár és vízvezeték, az Agóra és a Bazilika romjainak megtekintése.) **9. nap:** egésznapos kirándulás Efeszoszban és Milétoszban. Az antik romvárosok megtekintése. **10. nap:** utazás Canakkaléba. Útközben megállás Pergamonban. Látogatás az ókor egyik legrégibb, leghíresebb államának, a pergamoni királyságnak egykori fővárosába. Továbbutazás Trójába, az antik város ásatásainak megtekintése. **11. nap:** átkelés komphajóval a Dardanellákon. Utazás Rodostóba. Rákóczi házának megtekintése. Továbbutazás Isztambulba. **12. nap:** egész napos szabad program Isztambulban. Hazautazás repülővel 18.25 órakor. Érkezés Budapestre 20.55-kor.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1977 JUL 30

ESTI HÍRLAP

Marton László

1021

Szobrok születnek

A Képzőművészeti Kivitelező Vállalat kőbányai szoboröntödéjében az utolsó simításokat végzik azokon a munkákon, amelyek hamarosan Budapest és a vidéki nagyvárosok utcáit, tereit díszítik majd.

ELSŐ KÉP:
Újjászületnek a Millenniumi Emlékmű gigantikus méretű lovai. A tervek szerint decemberben már eredeti helyükön láthatók

MÁSODIK KÉP:
Marton László Mosó nő című kültfiguráját Kecskeméten állítják majd fel

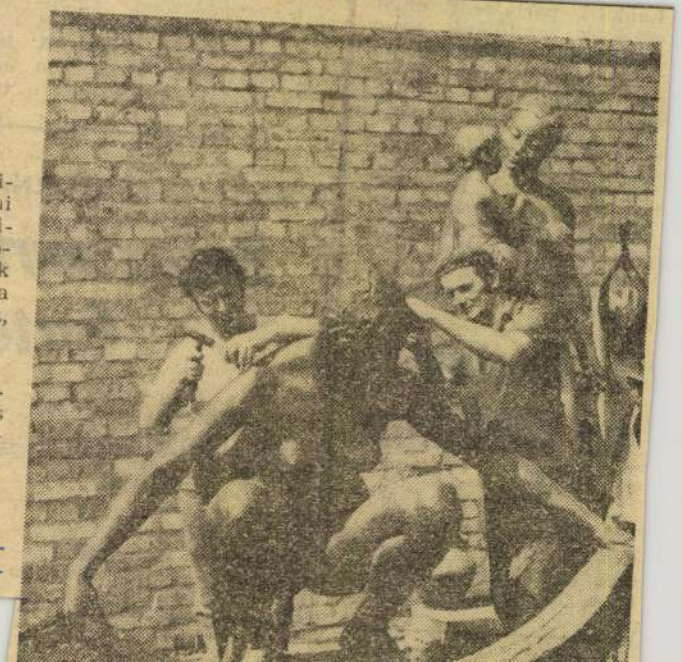

A HÉT VÉ

Száraz, napos idő

Ma délután: 30 fok

Európa fölött a *lelassult és leszálló légmozgások* határozzák meg az időjárást. Emiatt a kontinens időjárása az elmúlt napokban *alig változott*. Nyugat-Európa nagy részét hatalmas felhőtakaró borítja.

A napsütés minimálisra csökkent, napjában többször is esik az eső.

Ennek következtében a hőmérséklet is mindössze 16—20 C-fok között van.

A Szovjetunió európai területe fölött helyezkedik el az a csapadékzóna, amely hazánk területén okozott *országos esőt és lehűlést*. A Földközi-tenger térségében levő ciklon következtében *nagy mennyiségű meleg áramlik* a Kárpát-medence felé. Ezért hazánk területén ismét *szép, nyárias az idő*. A mediterrán eredetű levegő hatására, ma több helyen *30 fok fölé* emelkedhet a hőmérséklet.

Budapesten ma estig túlnyomóan száraz, napos idő várható. Délután 30, a késő esti órákban 22 fokos lesz a levegő hőmérséklete.

Holnap is *sok napsütésre*, száraz melegre számíthatunk.

A Balaton térségében is hasonló lesz a hétvége időjárása. A tó vizének hőmérséklete 24 fok.

A PANAMA-CSATORNA JÖVŐJÉRŐL

Betancourt tárgyalt Carterral

Panama, július 30.

A *Panama-csatornáról* kötendő új szerződés lejárta után az *Egyesült Államoknak* semmi joga nem lesz arra, hogy beavatkozzon Panama belügyeibe — hangsúlyozta *dr. Romulo Escobar Betancourt*, az új szerződésről tárgyaló panamai küldöttség vezetője tegnap este, *Panama* városban tartott sajtóértekezletén.

Nyilatkozatából kitűnik, hogy az amerikai—panamai tárgyalásokon egyre jobban

---

Lanka-i parlament ellenzékének vezetőjévé. Amirthalingam pártja, a Tamil Felszabadítási Front, a legnagyobb ellenzéki pártként került ki a legutóbbi parlamenti választásokból. A 17 parlamenti mandátummal rendelkező front többek között autonómiát követel a tamil nemzeti kisebbség számára.

Aratás az NDK-ban

Berlin, július 30.

A Német Demokratikus Köztársaságban eddig 398 ezer hektárról takarították be a gabonát.

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977 JUL 10

TÜKÖR

Budapest

Marton László, szobrász

1021

RUHÁT MOSÓ NŐ

Marton László új alkotását, a Ruhát mosó nő című szobrot Kecskeméten állítják majd fel. Az új műalkotás most készül a budapesti Barabás utcai szoboröntödében.

A „hős kat

Pompeibe. Az ásatások megtekintése helyi vezetővel. Délután visszautazás Nápolyba, majd szabad program. **10. nap:** egész napos kirándulás Capri szigetére. **11. nap:** elutazás Riminibe. Érkezés a híres Adria-parti üdülőbe, majd szabad program, fürdés. **12. nap:** továbbutazás San Marinóba. Ismerkedés a mini köztársasággal, majd továbbutazás Ravennába. Délután városnézés a mozaikokról híres városkában. **13. nap:** utazás Triesztbe. Délután rövid körséta a városban. **14. nap:** reggeli

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1977 JUL 17
NÓGRÁD
Marton László,
1021 Budakeszi

Ruhát mosó nő: Marton László alkotását Kecskemét vásárolta meg.

A hatékonyság útjai (6

Furcsa szám

A negyedik ötéves terv időszakában a termelés 37 százalékos gyarapodását az iparban a létszámnak mindössze egyszázalékos bővülése kísérte. A népgazdaság ötödik ötéves tervéről elfogadott törvény pedig egyenesen kimondja, „a termelés növekedésével azonos ütemben fokozódjon a munka termelékenysége, így az ipari termelés bővítését teljes egészében a munka termelékenységének növelésével kell elérni". A törvény elfogadásakor, 1975. decemberében a szocialista ipar foglalkoztatottjainak átlagos létszáma 1 703 000 főt tett ki, idén áprilisban 1 683 000-ren dolgoztak az iparban. A mínusz: húszezer ember. A plusz: 1976-ban az ipari termelés 4,1 százalékkal emelkedett, idén január és április között, a tavalyi hasonló időszakhoz viszonyítva 5,2 százalékkal. Népgazdasági méretekben ismét bebizonyosodott, a termelésbővítésnek nem elengedhetetlen feltétele a létszámnövekedés.

Kimondják a kontrát

Kimondják tehát a kontrát a foglalkoztatottak ágazati megoszlására, s ezzel azt is akadályozzák, hogy az egészséges létszámátcsoportosítás mielőbb végbemenjen. A népgazdaság, s az ipar különböző részterületein ugyanis valóban hiányoznak emberek, s a jogos, társadalmilag indokolt munkaerő-szükségletet csak a már dolgozók „újraelosztásával" lehet kielégíteni.

Örvendetesnek tarthatjuk, a legutóbbi időkben néhány nagy termelővállalat — főként a nehézipari tárca területén — felülvizsgálta létszámfejlesztési terveit, s úgy döntött, bővítés nélkül oldja meg az árukibocsátás — nagy tempójú! — növelését. Hasonlatunknál maradva, most a rekontra hangzott el, bizonyságául annak, vannak tartalékok a foglalkoztatottságban is, s nem okvetlen a több ember kínálja a megoldást.

Inkább három gyenge?

Furcsa számtani metódust követ némelyik termelőhelv. Úgy ad össze, von ki, oszt és szoroz, hogy többje van, s

köze, hiszen ott sem sokk különb a helyzet, ahol a bé tömeg adja a mozgási keret Nem különb, mert valahogy félsz ködébe süllyed az átl gosnál jobb munka átlagosn nagyobb megbecsülése.

Előbbi eszmefuttatásu konkrét igazolását könnyé meglelhetjük két, kiterjedt k rű vizsgálatban, amelyet Nehézipari, illetve a Könny ipari Minisztérium folytato A nehézipari tárca vállalata nál végrehajtott összehasonl tó elemzés azt mutatta, ké szer, háromszor akkora lé számmal állítanak elő ugya annyi terméket, mint a fejle országok hasonló műsza színvonalú üzemeiben! Ez legutóbbi esztendőkben átad termelőegységek többségén is így van, de: nem a közve len termelők létszáma túlzo hanem a kisegítő, kiszolga feladatokat ellátóké.

A Könnyűipari Miniszté um tapasztalataiból ugya csak ezzel megegyező köve keztetések vonhatók le, azz a figyelemre méltó kiegészíté sel, hogy a gyors techni változással nem tartott lép a foglalkoztatottak

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1977 NOV 7

László Márton

1021

László Marton (geb. 1925), kraftvolle, dynamische Denkmäler: Siegreicher Rotarmist
Aus der Jubiläumsausstellung der Kunsthalle

zu sein.

Die Wirtschaftspolitik der RGW-Länder strebte in der ersten Hälfte der 70er Jahre bewußt eine intensive Investitionspolitik, die Beschleunigung der technischen Entwicklungsvorhaben an. Dies war für die Rohstoffgewinnung und die Verarbeitungsindustrie, in gewissen Ländern auch für die Landwirtschaft und den Tertiärsektor gleichermaßen bezeichnend. Infolgedessen stiegen die Maschinen- und Ausrüstungseinfuhren der RGW-Länder 1969—1973 im Jahresschnitt um 13,5%, 1974 um 16,9% und 1975 gar um 30,6% an, wodurch die Wachstumsrate der Wirtschaft wesentlich übertroffen wurde. Im Jahre 1976 hat sich zwar diese Importausweitung — größtenteils vorübergehend — wesentlich verlangsamt, ist aber noch immer höher als zu Beginn der 70er Jahre. Ein Teil dieses Investimports realisierte sich im gegenseitigen Umsatz zwischen den

1021

1978. junius 2. Kossuth 21,34 Áné

Láttuk, hallottuk

- Java részt szobrok, de akvarellek illetve rajzok is láthatók Marton László kiállitásán a Nemzeti Galéria Mühely sorozatában, amelyet Székely András látott.
Hadd idézzek a kiállitás katalógusából: Marton László a felszabadulás után végezte a főiskolát, a fényes szellők dallama kisérte indulását, merész vállalkozások, bámulatos teljesitmények jelezték müvészetének kibontakozását. Fiatalon mindjárt nagyszabásu érdekes megbizásokat kapott, monumentumokat, kertszobrokat, portrékat készitett, a felmerült közületi igényeknek megfelelően. Az idő tájt gyors egymásutánban három Munkácsy-dijjal tüntették ki, majd a Magyar Népköztársaság Érdemes Müvésze lett.

- Biztos furcsán fog hangzani, de nekem az az érzésem, hogy ennek a kulturpolitikának Marton László egy kicsit áldozata is.

- Hogy érti ezt?

- Ezt ugy értem, hogy nagyon sok emlékmüvet készitett, amiket igazán legjobb tudása szerint csinál, és bizonyára a megrendelők is a legjobb szándékkal fordulnak éppen hozzá.

- Akkor miért baj ez?

- Ez valahogy azért baj, persze ezt nehéz tudományosan kimutatni, mert Marton alapvetően lirai egyéniség. És ezzel a lirai egyéniséggel rendkivül expresszív, mártir témáju emlékmüveket kószit, amihez valamiképpen kénytelen ugy látszik más gondolkodásmódu szobrász kollégáinak a stilusát, sőt gyakorlatilag egyes megoldásait igénybe venni, vagy kölcsön venni. Nem azt akarom mondani, hogy konkrétan utánozza kollégáit, de a Dózsa emlékmüve esetében, Somogyi Dózsája jut az ember eszébe, a Kölcsey-emlékmü esetében Viltnek egy Madách szobra jut az ember eszébe, és ugyanakkor ezek a részletek nem emlékeztetnek Martonnak a nem emlékmü jellegü szobraira. Tehát ebből vonom le azt a talán nagyon szubjektiv következtetést, hogy a müvész igazi egyénisége valahol azokban a portrékban, zsáner jellegü szobrokban és akvarellekben, rajzokban kereshetők, amik más felfogásuak. Derüsek, vidámak, nagyon szép kislány portrékat láttunk tőle. Van egy kis királylány cimü szobra, amely legszebb, legderüsebb ujabb kori magyar szobraink közé tartozik.
Rám nagyon nagy hatással volt az, hogy egy egészen kitünő Kállai Gyula szobrot készitett, élő politikusról ilyen jó, erőteljes, müvészi értékü szobrot én Magyarországon még nem láttam, sőt azt hiszem, hogy a világon ritkán készül valóban maradandó értékü szobor élő magas rangu személyiségről. Ez sajnos igy van.
A közületi megbizások sajnos olyan jellegüek, hogy nagyon ritkán tesznek lehetővé olyan jellegü alkotást, aminek nincsen valamilyen vagy egészen konkrét vagy áttételesen felhasználható politikai, társadalmi mondanivalója, akkor is, ha ennek nincs meg feltétlenül igazi indokoltsága.

Arra gondolok, hogy a közterületeken több teret kéne adni azoknak a müveknek, amelyek oldottabbak, derüsebbek, nemcsak az élet tragódiáit, hanem az élet derüit is idézik.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Társadalmi Szemle

1978. JUN

Marton László
szobrász
1021

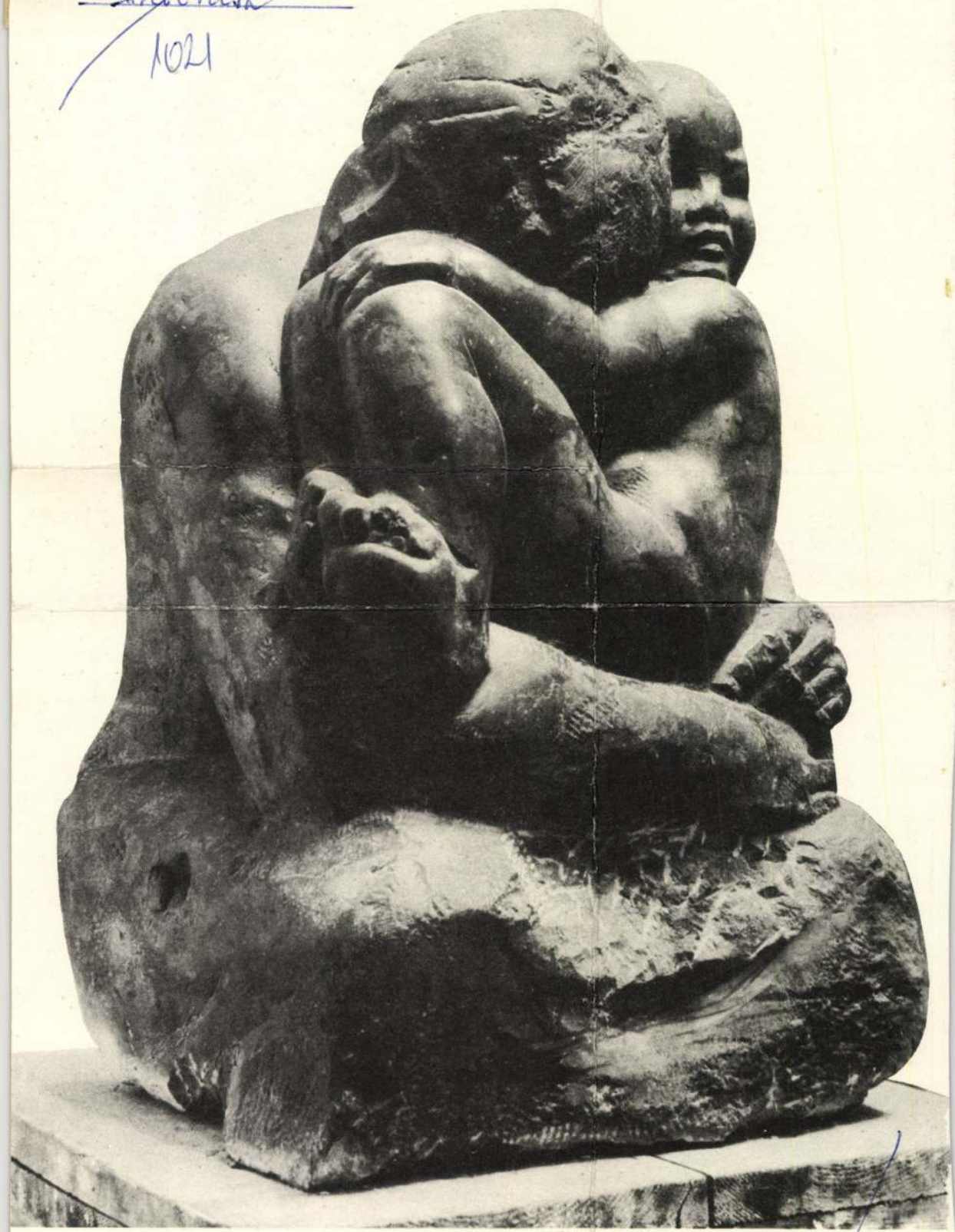

Marton László: Anya gyermekkel (részlet)

TÁRSADALMI SZEMLE

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
ELMÉLETI ÉS POLITIKAI FOLYÓIRATA

6

XXXIII. ÉVFOLYAM, 1978. JÚNIUS

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

DAILY NEWS

László Marton

1978 MÁJ 21

Ausstellungen:

Museum der Bildenden Künste: Grafiken von Goya.

Kunsthalle: Gemälde von Ervin Tamás.

Nationalgalerie: Skulpturen von László Marton. Zu dem reichen Lebenswerk des hervorragenden zeitgenössischen ungarischen Bildhauers, der seit drei Jahrzehnten künstlerisch tätig ist, gehören Kompositionen der Kleinplastik, Skulpturen für öffentliche Plätze und eine ganze Reihe von Denkmälern. Er absolvierte die Budapester Hochschule für Bildende Kunst nach 1945 und erhielt schon als junger Künstler große Aufträge. Für seine Vielseitigkeit ist kennzeichnend, daß er nicht nur als Bildhauer arbeitet, sondern auch zeichnet und Aquarelle malt. Die jetzige Ausstellung in der Serie „Werkstatt" der Nationalgalerie gibt auch einen Einblick in die Geheimnisse der Werkstattarbeit des Künstlers, da mehrere seiner Skizzen und Studien ebenfalls ausgestellt sind.

1021

Ethnographisches Museum: Ungarische Hirtenkunst.

Studio-Galerie: Grafiken von Imre Bukta.

Konzerte in der Provinz (am Montag):

Eger, Dom: Orgelkonzert mit József Kárpáti (20.00).

Győr, Prunksaal im Rathaus: Klavierabend mit Dezső Ránki (19.30).

Kecskemét, Kulturzentrum: Konzert des Kammerorchesters „Ferenc Liszt" (19.00).

Moro
ider

Rom, 19. Mai (AFP) — Die
mische Polizei soll den Mörder
s CD-Parteivorsitzenden Aldo
oro identifiziert und die IBM-
hreibmaschine gefunden ha-
n, mit der Angehörige der
oten Brigaden" während der
efangenschaft Moros ihre
ommuniqués" schrieben. Dies
eldete am Freitag der staatli-
e italienische Rundfunk.

Dieser bedeutende Fortschritt
Zuge der Aufklärung des Ent-
hrungsfalles Moro gelang in
r Nacht auf Freitag nach der

selte Sätze eingefügt. [illegible]
die Zeitung von „einem hohen
Beamten des Geheimdienstes" er-
fahren haben. Das Blatt macht
keine näheren Angaben über die-
sen Beamten, kennt jedoch seinen
Namen. Der Geheimdienstbeamte
erklärte wörtlich: „Wir sind bei
der Entschlüsselung der Bot-
schaften Aldo Moros weit voran-
gekommen und konnten auf die
Mitarbeit von Geheimdienststel-
len anderer Länder der Atlanti-
schen Allianz zählen ... Wir ha-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
TÜKÖR
Budapest
Marton László
1977 OKT 1, 6
szobrászművész
1021

A vajai várkastély, épült a XVI—XVIII. században

Vaja, a Rákóczi- és kuruc emlékművek faluja

1976-ban, II. Rákóczi Ferenc születésének 300. évében, a Vay Ádám Múzeum összegyűjtötte a hazánkban lelhető Rákóczi- és kuruc szobrok, emléktáblák adatait és a rájuk vonatkozó dokumentumokat. Az ország több településén két-három vagy ennél több mű is emlékeztet a kuruc korra, de egyetlen faluban sem állítottak annyi emléket, mint községünkben. Három szobor, három emléktábla és egy síremlék figyelmeztet Vaján a Rákóczi-szabadságharcra.

Az első emléktáblát 1896-ban, a millennium évében leplezték le. A várkastély falába helyezett emléktábla azt hirdeti, hogy a fejedelem itt tanácskozott a császár megbízottjával a békekötés lehetőségeiről 1711-ben.

1906-ban hazahozták Rákóczi hamvaival együtt Vay Ádáméit is, a fejedelem udvari marsalljáéit. Vay 1711-ben követte Rákóczit Lengyelországba, s itt is halt meg 1719-ben. Danzigban a Szent Erzsébet templomban temették el, és sírtáblát emeltek a sírja fölé. A táblát 1906-ban a vajai református templomban helyezték el, Vay Ádám hamvainak végleges nyugvóhelyéül pedig a templomkertet választották. A sírbolt fölé obeliszket készített *Holló Barnabás*, haraszti kőből. Egyik oldalán Vay Ádám bronz mellképe látható, a másik oldalán a Vay család nemesi címerét vésték be, a tetején pedig egy bronz turulmadár tárja szét szárnyát.

1961-ben a restaurált várkastély falában helyezték el azt az emléktáblát, amely felidézi, hogy II. Rákóczi Ferenc, a magyar szabadságharc vezérlő fejedelme 1703. július 19-én és 1711. január 31-én ebben az épületben fontos tanácskozást folytatott a haza sorsáról.

1969-ben emlékeztünk meg Vaján Vay Ádám halálának 250. évfordulójáról. Ekkor állítottunk fel egy Rákóczi és egy Vay Ádám mellszobrot a kastély parkjában. Mindkettő egyszerű kőportré. A *Kovács Ferenc* szobrászművész készítette Rákóczi-szobor egy hársfa alól tekint a bejárat felé: itt köszönthette egykor a várkastély ura a megbeszélésre érkező fejedelmet és vele Pálffyt, a császári tábornokot. Vay Ádám fejét *Marton László* szobrászművész mintázta meg, ez a portré a várkastély előtt az épülettel szemben áll.

Vay Ádám szobra, Marton László alkotása (ELEK EMIL felvétele)

1975-ben a Thököly-emlékünnepség idején a községi művelődési ház kertjében lepleztük le *Martsa István Kuruc talpasok* című kétfigurás bronz szobrát. Méltó helyre került, minthogy méltón is fejezik ki a Rákóczi-hagyomány igazi tartalmát szobrán a kiegyenesített kaszával harcba induló talpasok.

Molnár Mátyás
Vaja, Vay Ádám Múzeum

PHILOKTÉT
MAGÁNYOSS

Még meg sem jelenik Cserhalmi György a színpadon, máris megszegi az antik drámák előadásának bevett szabályait. Szophoklész *Philoktétészét* játssza a Királypincében — az agg mesternek ezt a késői remekét, amelyet színházidegen ítészek aggályosan lesajnálnak drámatörténészek kézikönyvekben lefektetett közmegegyezése alapján, miközben nem veszik észre, hogy minden szavával, minden mondatával eleven igazságokat címez korunknak. A színpadokról száműzött drámát játssza, s benne a száműzött hőst, a címszereplőt, aki majd egy évtizede tengődik kígyó marta sebével börtönszigeti magányában.

S a hős, mielőtt megjelenne a színpadon, artikulátlan hangon üvölt fájdalmában. Aztán hasmánt csúszva, fölbukkan a feje egy szikla (földhányás? bokor?) mögött. Átveti magát. Kezében hatalmas íj, akadályozva a mozgásban. Beteg lábát maga után húzza, a másikkal löki a testét előre. Guggol, védekezésre készen. Így, guggolásból ismét átveti magát az akadályon, féllábbal elrugaszkodva, hátrafelé. Később újra előjön. Íját mankónak használja, rátámaszkodik, föláll. Szökellő ugrásokkal halad, hátát nekiveti a kőfalnak, lecsúszik, ül, féllábbal föltornázza testét, ugyanúgy, ahogy leült — megint áll. Vonásait eltorzítja a fájdalom, földre veti magát, eldől, mint egy zsák, viaskodva felül, kinyújtott, sajgó lábát kezében tartja, miközben az iszonyú fájdalomtól egész teste remeg, arcára kiüt a verejték. És üvölt... Üvölt a testi kíntól, üvölt a tehetetlenségtől, üvölt a kiszolgáltatottságtól, üvölt, mert csellel, erőszakkal, jószándékkal kifosztják abból is, amije még van, üvölt, mert tönkretették a testét, és most ugyanazok a lelkét követelik, az odaadását egy ügyért, amiben nem hisz, és amit megvet. Leütik, hálót vetnek rá, azután a szabadsággal kecsegtetik, és megint csak rászedik. Hogyne üvöltene, mi mást tehet? Hallgatni, méltósággal viselni sorsát ott volt kilenc akkor is: hol vannak mes hagyományai, ame méletben lehetett hozz gal rekonstruálni, köve (mert ebben az esetbe átrumokban, koturnusb csérrel és nappal kelle nevükben kérik számon a nemes dikciót? Hol játékában? Nincs sehol mai konfliktust a dikci lene hordoznia. Cserha van „naturalista" fizika szél szépen, nem mozo akrobatikusan), nincs b Állj, szabálytalan, kizár kiáltani.

De nem tudjuk. A teh minden szabályt. Ha k nok helyett az *eleven* gyelni, akkor lenyűgö lunk egy ember szenv antik hős, hanem a ko velünk is megtörténhe Ez a színház. Cserhal teljes emberi tragédiát sadalmi drámát játszil kek hálójába került P ságát.

Philoktétész magányos magányossága is. És gány.

Cserhalmi kilóg a sor testet-lelket fölszabadí gazdag színészetet ké felvevőpiaca és alacso lábú színészet" bankár a petyhüdt izmot és az elemi erőnél, amíg színpadi szépségideál igazság fölött, amíg n nész, hogy tehetség és teljesítmény és gond

Az ügynök halálában Latinovits Zoltánnal

MAGYAR HIRLAP

fotó: Hartyányi Norbert

A szobrász

ÉPPEN, MOST

Művészek. Fúrnak, faragnak, festenek, kötnek, gyúrnak, írnak, előadnak, filmeznek. Alkotnak. Most épp Marton László.

Az In vino veritas című szobrán dolgozik a Kossuth-díjas Marton László. A művész ma is aktív, ha van egy gondolata, szoborban rögzíti. Elkészíti nagyban, kicsiben, nála élnek, pihennek, amíg elhelyezik őket valahol. „Remélem, jobban megtalálják méltó helyeiket, mint a Liszt-szobrom, bokrok közt eldugva." Pedig szép helyen állnak szobrai Budapesten és külföldön. „Angliában Károly herceg nyitotta meg kiállításomat, szereti munkáimat. Japánban, a magyar millennium tiszteletére Takamado herceg nyitotta meg a tárlatomat." Tokióba a Duna-korzón lévő Kiskirálylány szobor másodpéldánya került. „Gyerekkoromban csodagyerekként emlegettek az újságok. Ferenczy Béni és Fülöp Elemér felfedezései után tizennégy évesen felvettek az Iparművészeti Főiskolára." Állandó kiállítása van Budapesten, szülővárosában, Tapolcán és Szigligeten. „Kiállításnak csak akkor van értelme, ha anyagi vagy erkölcsi sikere van. A kultúrára kevesebb pénz jut, hiányzik az igény, az akarás, talán ezért nincs annyi köztéri szobor Magyarországon. Kopjafákkal vagy bizonyos jelekkel helyettesítik a szobrászatot, álmagyarázatokkal."

Szász Eszter

ÖTSZÁZ KILOMÉTER

Ki tudja, hány város, hány történet, hány sors fér bele egy ötszáz kilométer sugarú körbe? Rajzoltunk egyet. Középpontja Budapest. A cél, hogy utazzunk, megérkezzünk; hogy kedvet kapjunk eltölteni valahol pár napot, hetet, hónapot. **F. Tóth Benedek** ezúttal Szanticskára visz bennünket, ahol egyszer csak véget ér az út.

Eltévedek, akárhányszor arra járok. Az addig rendben volna, hogy Miskolc után Szikszó felé visz a 3-as, s hogy onnan Homrogd irányába a 2622-es, mégis, Gagyvendégi felé járva (2621-es) elvesztem a tér- és időérzékemet. Talán a Cserehát falvainak házfalaiból szűrődő magány teszi, talán a kapu előtt, a lócán ülők kézmozdulata, de megeshet, a teremtő tréfálkozik velem, mert nem görbül a tér arrafelé se jobban, csupán kusza dombok között fut az út. Mégis dél lesz északból, a keletből meg nyugat, s mindig úgy alakul, hogy sötétben érek oda, és egy faluval túlhajtok Szanticskán a rohanásban. Persze, térképet is vihetnék magammal.

Merthogy Szanticskát csakis Szanticska előtt egyetlen fordulóval jelzi tábla, akkor is Abaújlak előnévvel. Harminc éve még egy csonka századra való ember élt az egyesek szerint Szent Istvánról elnevezett faluban – igaz, én a ketteseknek hiszek, akik azt mondják, hogy a szentecske szóból ered, bár egyesek azt mondják, az is Szent Istvánt jelent

a szomszédos helyiségből kitörő szenvedés eltorzult hangjait. Egy-egy kihallgatás 1—2 órát is eltartott — válogatott módszerekkel —, az áldozat kimerültségéig. Minden mozzanatára pontosan emlékszem, de a gyomrom kavarog, nem tudok írni róla. Így ment egy-két napig, megszakításokkal.

Harmadnap délután jegyzőkönyvfelvételre, illetve -aláírásra hívtak. A kínzóeszközök helyett írógépek kattogtak, s közben megjelent egy szőke, elegáns, kék öltönyű férfi; vaskos iratköteggel kezében. Ahogy mellém állt, lopva elolvastam, hogy rólam szól az írás a hóna alatt. Még egy mondatot is kivehettem a szövegből: „már fiatal korában írni kezdett"... Ekkor megszólalt a szőke férfi: „A doktor úr nem ismer engem?" Tagadó válaszomra megjegyezte, hogy ekkor és ekkor, itt és itt járt Moszkvában, pontosan akkor, mikor én. Adatai kétségtelenül meggyőzőek voltak. Kém volt; ott is kémkedett, rám és nyilván nemcsak rám. Majd udvariasan megjegyezte, hogy rendszeresen olvasta a Magyar Napba írott cikkeimet; „okos" embernek tart, a jövőben legyek vigyázatosabb. A jegyzőkönyvet aláíratták velem s közölték, hogy elhagyhatom az épületet. Az „intézmény" orvosa (ilyen is volt) kikísért és sajnálkozását fejezte ki a történtekért... (Hitelesen tudom, hogy nem egy fogoly kínzásában ő is cselekvően részt vett.)

Elindultam, de az épület kapujában megálltam. Munkácson voltam. Képtelen voltam járni. Lábaim, kezeim szörnyen megdagadtak, égtek, sajogtak. A kapuban vesztegeltem. Egy idő múlva egy fiatalembert pillantottam meg, ő valamikor Szőlősön lakott. Üdvözöltük egymást, ő nem szólt egy szót sem, mindent tudott. Arra kértem, küldjön egy fiákert értem. Egy orvosnő lakására mentem, ahol már számos munkácsi értelmiségi volt együtt. Velük töltöttem az estét. Másnap reggel autóbusszal hazamentem. Szüleim már ott álltak a kiskapuban, néma megindultsággal öleltek át. Látták kezeimet, de egy szót sem szóltak. Megfürödtem és lepihentem. Ebédnél jó étvággyal ettem s már fogadtam is otthonomban (vasárnap délután volt) egy régi cukorbetegemet, akinek vizeletacetonja nyugtalanított. Másnap, hétfőn, a rendelőmbe mentem. Vizsgáltam a betegeket és elbeszélgettem velük: mindenki néma tisztelettel hallgatott. Látták kezeimet s ez elég volt. Hétfőn éjjel saját kiáltásomra ébredtem. Anyám berohant hozzám. „Mit álmodtál?", és gyöngéden simogatta homlokom. Elmondtam álmomat. Azt álmodtam, hogy újból lefogtak a pribékek, de én diadalmasan ujjongtam, „nincs többé Achilles-sarkam, egész testem védőkenőccsel van bevonva, s nem érzek többé testi szenvedést". Anyám mondta is, hogy kiáltásom nem volt szorongó, riadt, hanem triumfáló. A homlokom sem volt verejtékes, ahogy erről iziben meggyőződött. Így végzett egy álomkép a valósággal, így vetette ki a lélek magából a rávert gyalázatot. Üdén és bátran ébredtem, mintha az egész ocsmányságot elmosta volna a lélek tisztító harmata. Míg mások, szegény, szerencsétlen társaim, akárhányan, elnyúló neurotikus reakciókat mutattak, képzelődtek, riadkoztak; én megtámadhatatlan voltam: Achillesnél is különb, hiszen nem volt Achilles-sarkam!

Másnap ismét sajátos álmom volt. Azt álmodtam, hogy a rádióban felzendül a Himnusz dallama és forró könnyeket hullattam álmomban hallatán. Különös a lélek játéka! Előbb felvértezett Achilles-álommal, aztán a meggyaláztatás ellenére megszólaltatta bennem a haza, a föld könnyes szeretetét, melyet sem zsidótörvény, sem kínzás nem vehetett el tőlem...

Lassanként lelohadtak a kezek és a lábak és a többi megkínzott testrészek... Minden ment tovább; a praxis, a boldog-magányos kirándulások, a beszélgetések az Asszonnyal, a sokrétű, elágazó szellemi tevékenység — egyszerre orvostudomány, szociológia, lélektan, filozófia stb. Mintha mi sem változott volna. Pedig nagyot változott a világ; a mi szűkebb kis világunk, Kárpátalja is. Az emberek, még a „jó" magyarok is sűrűn emlegették a cseheket. A Horthy-fasizmus nyers és nyegle módszerei visszatetszően hatottak a liberálisabb cseh világban eltöltött 20 év után. Én belül egy percig sem adtam meg magam. Kifelé tartózkodó voltam, nem beszéltem, tollamat is letettem, de a lélek ereje nem hanyatlott!

A Duna-parti József Attila-szobor

A program már 1947-ben egyértelmű volt. és figyelmeztetett a tévutakra is: „Hogyan lehet ezt a sokrészű életművet, József Attila élt és írt életét egyetlen formába összefoglalni: ez volt a legnehezebb kérdés. Harcos szocialista, hazájáért aggódó magyar, dunavölgyi és európai patrióta, kirúgott egyetemista, hitetlenül is hivő, Pőcze Borcsa fia, Flóra rabja, megkínzott beteg... hogy lesz mindebből *egy* szobor? Túl könnyű megoldás volna egyik verssorát kiírni és ahhoz mintázni az alakot." — Váteszi szavak a hajdani *Szabad Művészetből*, harminchárom év múlva látszólag ez történt: József Attilát a rakodópart alsó kövére ültették, nyilván, hogy nézze, hogy úszik el a dinnyehéj. De nem láthatja. Nem láthat dinnyehéjon kívül zavaros, bölcs és nagy Dunát, mozdulást, nevetgélő habokat sem, mert köztük van a park, a parlamenti könyvtárhoz vezető járda és a felső rakpart vasrácsa, továbbá az alsó rakodópart autóforgalma, védő korlátja és igazi alsó kövei.

A bronz József Attila-figurát ugyanis a rakodópart alsó kövére ültette *Marton László* szobrász és *Vadász György* építész — csak éppen az alsó köveket hozták fel — darabonként — a felső rakpartra, annak is egy mesterséges dombjára, ahová betonkockákon lehet enyhén felkaptatni. A partra-vetett-halszituáció tehát még csak nem is az egyik verssors kőbe-bronzba való kiírása — ha következetesen az volna, az emlékmű még megrendítően drámai is lehetne. Képzeljünk el egy esendően erős bronzfigurát — nem mi kezdtünk játszani a gondolattal — az igazi rakodópart igazi alsó kövén, háttal az Országháznak, szemközt a büdös vízzel. Legalábbis döbbenetes, avatott szobrász keze nyomán pedig megrendítő volna. Akkor persze számolni kellene az áradással, az áradás sodorta hordalékkal, de — távolabb nem menve példáért — a velencei partizán-mártírok emlékműve is éppen azért utánozhatatlanul ünnepélyes, mert minden nagyobb hajó után beborítja a tengervíz, a víz a plasztikai egység része, noha ez a víz a Canale di San Marcóban sem kristályosabb, mint a Duna Budapestnél.

De lehetett volna jó szárazföldi szobrot, parlament melletti ünnepélyes emlékművet is elgondolni talapzattal vagy talapzat nélkül. Ez lehetett volna a hagyományosabb megoldás. Ami helyette lett, ami elkészült, az elsősorban a mindenkori magyar köztéri kompromisszum emlékműve. Amely nem vállalja már a becsületesen megcsinált egyetemes konvenciót, de ahhoz sem eléggé bátor vagy talentumos még, hogy tudjon eredetit fogalmazni, s döbbeneteset felállítani. Ehelyett földkupacot tesz a rakpart alá, rámpát vezet a megírt, az egy ország idézte alsó kőhöz, így remélvén ravaszul a kiemelkedést és személyes közvetlenséget egyszerre megoldani.

A felemás koncepciót azért érdemes végiggondolni, mert segít a felemás bronzplasztika, a hatásokat jámborul kioltó főfigura megértésében. Marton László József Attilája a műkritika szakmai-történeti mércéjével mérve példásan lényegtelen, indifferens képmás, a szinte tökéletes közhely-lét ritka inkarnációja. Írni erről nem népszerű, s meglehet, hiú mód fölösleges dolog, mert védi máris a közhelyek kegyelme: nem irrítál senkit. Hét esztendeje módunk volt rá, hogy fényképben s írásban végigtekintsünk harminc év József Attila-plasztikáját itt a *Kritikában*, s néhány, nagyon kevés portrét-büsztöt nem tekintve, csupa félmegoldáson tekinthettünk végig. Negyvenhét óta, az első József Attila-szoborpályázat óta született itt munkás-sematikus poéta, proletárba kevert Batu-kán-képmás, elgeometrizált hős és egyszerűen csak bronzba öntött zsenge, noha összesen sem készült túl sok — elegendő — plasztikai kísérlet. A Marton László figurájára ezek a kifogások nem illenek. Még a mesterségbeliek sem, mert néhány gikszert leszámítva megbízható, mint egy királyalak a millenniumi emlékműről.

Ez a titka: a jellegtelen alakba ki-ki azt lát bele, amit akar. A költő rokonságot, az olvasó életművet, a politikus harcot és a kiábránduló kiábrándultságot. A szobor egyik értelmezés ellen sem tiltakozik. Nincs a tiltakozáshoz karaktere. Egy közismert József Attila-fényképet bronzba öntöttek, kőre raktak, s a bronzfigura ül a közhelyek áradatában. Kényelmesen, most már népszerűen is. 1981 tavaszán friss virágokat raktak látnivalóan nem protokolláris kezek a szerencsétlenül megmintázott ingmélyedésébe, magam hallottam értő irodalmárt összeveszni szobrászati szakemberrel, aki bírálta, de nem hallottam, nem olvastam olyan tiltakozást egyet sem, amely egyébként új szobrainkat törvényszerűen megcélozza.

Az volna a szakmabeliek fanyalgásának oka tehát, hogy ez az emlékmű nem lett szoborbotrány, hogy láthatóan senki nem ütközik bele? Fogalmazhatunk így is. De pontosabb, ha azt írom: a szakmai elégedetlenség indoka a jelentéktelenség. Amely nagyméretű köztéri szoborhoz általában sem illik, de József Attila-emlékműben majdhogynem blaszfémia. József Attilát lehet félreértelmezni, lehet meghamisítani, lehet megtagadni, lehet sematizálni; József Attilával bizonyosan ezt az

KRITIKA
1981/7

egyet nem szabad csinálni: karakter nélkülivé bagatellizálni.

A szakmai elégedetlenségnek természetesen szakmai érvei és műtörténeti magyarázatai is vannak a negatív véleményéhez. A plasztikai semmitmondás okát ránézésre könnyű megállapítani: az ok két szobrászi felfogás látszatházassága. A figura ugyanis „közvetlenségével", „emberközelségével" kíván hatni, amint ez a naturálishoz közelítő mintázásból, a korántsem hősies pózból, a kifűzött cipőből és félredobott kabátból látnivaló. Csakhogy: malomkeréknyi puhakalap, reklám-kirakatokból ismert óriáscipő, s proporciójában parlamentnyi méretű bronzfigura túl sok az emberi közvetlenség, még inkább a meghökkentő természetesség illúziójához. Ha a valóságos testek *bronzzá* fogalmazása a valóságos méretek *felnagyításával* tetéződik, a natúra-költészetnek még a reménye is elvész. Igaz, a „valósághű" méreteket megtartó „természetes" szobor önmagában köztéren, nyílt égbolt alatt elvész, eljelentéktelenedik, tömege kevés az emlékmű-plasztikához. Nem véletlen, hogy Melocco Miklós vagy Varga Imre meghökkentően közvetlen szobrai a szabadban mindig maguk köré vontak némi építészeti környezetet, architektonikus eszközt, tárgyat, ami egyszerre őrzi művük köztéri monumentalitását és mondandójuk intimitását.

Marton László ehelyett megpróbálta a lehetetlent, és az valóban lehetetlennek bizonyult: a közvetlen, intim formákat fokozta architektonikussá és túldimenzionálttá. Ez a másik felfogás, az előbbinek ellentmondó, az azt kioltó. Mert a sziklányi hátak, a dübörgő inghajlatok, a túl közelről nézhető óriáskezek akkor is elrebbentenék a meghittséget, ha a mintázófa megteremtette volna. A nagy bronztömbök és a bronztömbök közötti mély negatív terek túldübörgik a közvetlenséget, ezt a jó építkező plasztika tudja, s le is mond a zavaró részletekről. A Marton figurája egyik hatásról sem akart lemondani, ezért vesztette el mind a kettőt. Lehet, hogy a figura messziről — mondjuk a Duna közepéről — emberien közvetlenül hatna. Csakhogy ehhez az óriásszoborhoz oda lehet, mi több, az építészeti-parképítési koncepció miatt oda kell menni, közvetlen kontaktusba, emberközelbe, elfogódottság nélkül. De ki érzi magát meghitten egy bronzóriás tövében, kinek van kedve egy elérhető gólem-kézzel parolázni? A dombtetőre telepített alsó rakpart „ravaszsága" ez is, most már a plasztikai régiókban.

Genezisében nézve pedig a meg nem emésztett harmadlagosság csapdája, ha a magyar szobrászatot ismerjük. A pop-art jó húsz éve, a fogyasztói társadalmak csömörében újra a kiállítások közönségének orra alá dörgölte a banális, a triviális valóságot és valóság-töredéket Amerikában és Nyugat-Európában. Nyomában az újításra nyitott hazai művészet is megpróbálta ugyanezt idehaza, s ha az újításokon kívül a hazai valóság szellemi-anyagi realitásaira is nyitott volt, hamarosan továbblépett a csak brutális gesztustól. Ekkor, úgy tíz esztendeje született meg az a meghökkentő magyar művészet, amely az egyetemes pop art gesztusain felszabadulva nagyon is tapintatlan közvetlenséggel tett le tragikus és kellemetlen tényeket a kiállítótermekbe, majd a közterekre. Először a kiállítótermekbe, füttykoncert és lelkendezés közepette, majd a kezdeti ellenállást leküzdve, viszonylag hamar a közterekre is. Erről az újnaturalista brutalitásról ugyanis az első dermedt pillanatok elmúltával kiderült, hogy kiválóan alkalmas vizuális információk könnyű vagy könnyűnek ígérkező megemésztésére, s így ha nem is örömünnepléssel, nem is beavatkozás nélkül, de lassan befogadta a konzervatívabb ízlés és az azt szolgáló zsüri-rendszer. Melocco Ady-ciklusa, Varga Radnótija minden arculcsapó igazsága ellenére köztérre került, ha nem a megfogalmazás pillanatában is, ha első próbálkozásra nem sérületlenül is. Mindenesetre előbb-utóbb sikerük lett, népszerűvé váltak, miközben igazak maradtak.

Annyira népszerűvé, hogy nagyon hamar érdemesnek látszott utánozni ezt a szobrászatot. Akkor is, ha az utánzónak (aki lehetett a hajdani úttörő maga is) később már nem volt kellő művészi érzékenysége, pokolraszálló igazmondás-kényszere, esetleg szakmai-mesterségbeli kifinomultsága vagy türelme sem ehhez a plasztikához. Sőt akkor volt már érdemes igazán járni ezt az utat, amikor kitaposottá lágyult, amikor már csak a tetszetős rutin és az álintellektualizmus betonlapokkal kirakott látszat-emelkedői felé vezetett. Akkor ejtette bámulatba igazán a vizuális közhelyekre nem gyanakvó, felületeken könnyen megragadó, elsősorban irodalmon nevelkedett „elitközönséget" is, és a hagyományos figurativitáshoz tartalomtól függetlenül ragaszkodó „a közönséget" is. Egyszerre.

Ez a tendencia engedte a parlament mellé óvatlanul és jóhiszeműen a semmit nem mondó, de így semmi ellen nem is tiltakozó József Attila-szobrot. Amelynek a felületességét már akkor pontosan le lehet mérni, ha az érdeklődő átsétál az épület északi szárnyához, a *Károlyi-emlékmű*höz; Varga *Radnóti*jáig, Mohácsig vagy Salgótarjánig el sem kell menni. (Melocco József Attila porttréiig, ezekig a vérzően intellektuális, kongeniális plasztikáig meg el sem lehet jutni: 1972-ben voltak láthatók egy Dorottya utcai kiállításon, gipszben.) S mivel mind a felemás megoldás, mind az önállótlanság óhatatlanul hibákat hagy maga után, elég csak a szobrot magát körüljárni, még összehasonlítani sem kell. A figura mellkasán, a vélhető ing mögött az az öklömnyi űr (amelybe a jobb objektivációt érdemlő kegyelet virágcsokrot illeszt), maga a plasztikai komikum, az ügyetlen kezű szobrászi nevetségesség. A kifűzött cipő pedig, s benne az élettelen bronzláb közönséges. Annak a költőnek a szobrában, aki a világ legsalakosabb dolgait úgy tudta versbe foglalni, hogy egyszerre maradtak felrázóan salakosak, s röppentek a legtündéribb költészet magasába.

De hagyjuk a részlet-megoldatlanságokat, nem sok van belőlük, a szoborral egészében van baj. Az a baj, hogy ha a néző nem a maga József Attila-élményét vetíti belé, ha nem a benne élő képre, hanem magára a plasztikára figyel, ez az emlékmű monumentálisan néma és süket marad. Annyi egyéni vonás, annyi költőiség nem került belé, amennyi az *A Dunánál* című vers egyetlen sorában van.

Nem új dolog ez, nem is felháborító tulajdonképpen: ízlés és technikai tisztesség ellen a munka nem vét, az emlékművek köré gyűlő közkegyeletet nem zavarja. Azaz, átlag magyar emlékmű, körülbelül olyan, mint negyven lépésre tőle Pásztor János neobarokk Rákóczija, amelytől már a legmohóbb műbarátnak sincsen kedve különösebb plasztikai eredetiséget számon kérni.

Csak kár a lehetőségért, és a hőskorban, harmincházom éve egészen másként szólt a program. „József Attila fölállítandó emlékművének új stílust kell hoznia, igazi emberi nagyságot és komoly szobrászi munkát. Olyan emlékművet szeretnénk, amelyből idővel műemlék lesz." *(Szabad Művészet, 1947 október, 180. oldal.)*

RÓZSA GYULA

A mi „Marx téri hídunk"

I.

Az Irodalom II. című gimnáziumi tankönyv megjelenése nyomán újra felpezsdült a vita az új tankönyvek, illetve tantervek körül. A *Népszabadság*, a *Társadalmi Szemle*, a *Kritika*, a *Pedagógiai Szemle* hasábjain megjelent írások bőséges problémaválasztékot tárnak az érdeklődők elé, s elképzelhető és remélhető, hogy az irodalmi szaklapok helyet biztosítanak a további alapos elemzéseknek, a megjelent — igen nehézkes nyelvezetű — tankönyveket bíráló, illetve a bírálatokat bíráló nézeteknek. Jó, ha valóságos szellemi viták alakulnak ki a sajtóban és egyéb fórumokon, azt azonban nem hallgathatom el, hogy a magam véleménye szerint *iskolai tankönyvek* esetében jobb, hasznosabb, ha ezek a viták a leglényegesebb kérdésekről *megelőzik* a tankönyvek megjelenését, s így a végleges szöveg már a vita tapasztalatait is érvényesítheti. Nem mellőzhető szempont az sem, hogy a tankönyv megjelenése utáni sajtóviták zavart *is* okozhatnak az oktatásban, hiszen mind az igényes pedagógusok, mind az igényes diákok tudomást szereznek a különböző álláspontokról, s az oktatáson belül mindez nemcsak szellemi pezsgést, hanem zavart is okozhat, dezorientálhat. *A tankönyv természetesen nem szentírás, nem is törvényerejű dokumentum, ám a hivatalosság bélyegét viselő, az oktatásban kötelező szöveg, amely „Készült az oktatási miniszter rendeletére".* „A gimnáziumi nevelés és oktatás terve" című anyagot pedig, amely szintén az oktatási miniszter rendeletére készült, „Jóváhagyta és bevezetését elrendelte az Oktatási Miniszter 124/1978. (M. K. 14) OM számú utasításával." Nem közöljük itt — hely hiányában — az *utasítás* teljes szövegét: az bizony világosan fogalmazott, kötelező erejű állami rendelkezés.

A még csak kialakulóban levő szocialista demokratizmus erejét dicséri, hogy lehetséges a vita a miniszteriális jóváhagyással forgalomba, azaz oktatásba került tankönyvekről is. Kulturális politikánk lén egéhez tartozik, legalább két évtizede, hogy a tudományt érintő, illetve oktatási-szakmai tartalmi kérdésekről hozott — a gyakorlat által megkövetelt — határozatok, döntések érvényesek ugyan a visszavonásig, de nem vitathatatlanok. Minden autentikus szakembernek joga és kötelessége, hogy a jobbítás érdekében — esetleg már próba ismeretében — szót kérjen, szót emeljen. Ilyen megnyilatkozásnak, a szakmai minőségigény és az oktatási tapasztalat együttes állásfoglalásának tekintem a tudós-tanár *Orosz László* cikkét. Az is kétségtelen, hogy az Orosszal vitázó *Szegedy-Maszák Mihály* írása is számos fontos, a konstruktív kibontakozás szempontjából figyelmet érdemlő észrevételt tartalmaz, kiváltképp a középiskolai tankönyvkiadás állapotáról...

Szűkebb és szélesebb szakmai nyilvánosság előtt korábban is hangot adtam kritikai észrevételeimnek az Irodalom I. és Irodalom II.-vel kapcsolatban. Azt is jeleztem ugyanakkor, hogy *a szerzők munkájában értékelem a poétikai igényességet, világirodalmi horizontjuk tágasságát, azt a szakmai ambíciójukat, amellyel az elemzés általuk helyeselt módszerébe, többnyire egységesen érvényesített — de nem vitathatatlan — terminológiával*, a pedagógusokat és diákokat bevezetni, beavatni kívánják. A szerzők elismerésre méltó szellemi igénnyel, intellektuális célkitűzéssel végezték munkájukat. Ezt akkor is hangsúlyozni kell, ha *az erények, a túlhajtott vagy netán következetlenül érvényesített erények olykor a hibák, torzulások forrásai is.* Továbbá: aki vagy akik markáns koncepciót rajzolnak a közvélemény elé, fel kell készüljenek arra, hogy a *láthatóvá tett* koncepció ellenvéleményeket ébreszt, s ez a tény nem a szerzők színvonaligényének a kritikája, hanem — esetleg — *koncepciójuk* bírálata.

A közös ügy, a magyar közoktatás, a hazai irodalomoktatás érdeke, hogy kikapcsoljunk ebből a vitából minden olyan komolytalan elemet, amely méltatlan az ügyhöz. Csakis posványba vezetheti ezt a polémiát az az ol-

MARTON LÁSZLÓ

Népszava

1980. december 23.

Felavatták József Attila szobrát az Országháznál

A József Attila-év befejező eseményeként hétfőn az Országház déli kapuja előtti parkban felavatták a költő új szobrát, Marton László Munkácsy-díjas, kiváló művész alkotását. Az avató ünnepségen a Himnusz hangjait követően Hegedűs D. Géza, a Vígszínház művésze elszavalta József Attila: A Dunánál című költeményét, majd Szépvölgyi Zoltán, a Fővárosi Tanács elnöke mondott ünnepi beszédet. A szobor talapzatára a József Attila-emlékbizottság nevében állami, társadalmi és kuturális életünk jeles képviselői helyezték el az emlékezés virágait.

(T. Balogh László felvétele)

Az Országos Közművelődési Tanács és az Állami Ifjúsági Bizottság együttes ülése

Az Országos Közművelődési Tanács és az Állami Ifjúsági Bizottság *Aczél György* miniszterelnök-helyettes elnökletével hétfőn az Országházban együttes ülést tartott. Megvitatták, hogyan hajtották végre a közművelődési törvényt az ifjúság körében.

A Művelődési Minisztérium jelentésében megállapította, hogy a törvény életbe lépése óta *kedvezően változott a szemlélet*, erősödött a fiatalok művelődését ösztönző társadalmi légkör.

Hazaérkezett a magyar pártküldöttség Havannából

Hétfőn *Havannából* hazaérkezett az MSZMP küldöttsége, amely *Korom Mihálynak*, a Politikai Bizottság tagjának, a Központi Bizottság titkárának vezetésével részt vett a Kubai Kommunista Párt II. kongresszusán. A küldöttség tagja volt *Grósz Károly*, a Központi Bizottság tagja, a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei pártbizottság első titkára és *Jakus Jenő*, hazánk havannai nagykövete.

Rényi Péter köszöntése

Rényi Pétert, az MSZMP Központi Bizottságának tagját, a Népszabadság főszerkesztő-helyettesét *Óvári Miklós*, a Politikai Bizottság tagja, a Központi Bizottság titkára köszöntötte. Jelen volt *Győri Imre*, a Köz-

KITÜNTETÉSEK

Az Elnöki Tanács kiemelkedő gazdasági és társadalmi tevékenységük elismeréséül, nyugdíjba vonulásuk alkalmából a *Munka Érdemrend* arany fokozata kitüntetésben részesítette *Kilián Jánost*, a Belkereskedelmi Minisztérium főosztályvezetőjét és *dr. Berecz Dénest*, a Belkereskedelmi Minisztérium főosztályvezető-helyettesét.

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa *dr. Káspár Gyula* hadbíró ezredest több évtizedes munkásmozgalmi tevékenysége, valamint eredményes munkássága elismeréseként, nyugállományba vonulása alkalmából, a *Szocialista Magyarországért Érdemrend* kitüntetésben részesítette.

Az Elnöki Tanács a *Munka Érdemrend* arany fokozata kitüntetésben részesítette nyugállományba vonulásuk alkalmából, eredményes munkásságuk elismeréséül *Varjas Bélát*, az MTA In-

Marton László

A Képzőművészeti Kivitelező Vállalat a felállítandó szobrok, emlékművek mellett ebben az évben már eddig is számos nagy jelentőségű alkotást öntött anyagba és állított fel. A munkák között találjuk *Marton László* József Attila-szobrát A Dunánál címmel az Országház közelében,

Magyar Hirlap 1981/7/22

Marton László, szobrai

Marton László szobrai

A szikár, mezítlábas férfialak egyik hóna alá hosszú, vékonylábú kis padot szorít, másik karjával festőmappát tart. Messziséget kutató tekintete, arcának darabos, zárkózott vonásai, ruházatának expresszív megformáltsága különös embert sejtetnek. Egy József, a festő, munkába indul... S e mozdulata magában hordozza egész gyötrelmes sorsát, életútját.

A kompozíció alkotója *Marton László* szobrászművész, a Tihanyi Múzeumban sorakoztatja fel munkáit. A tárlat határozottan felrajzolja a néző előtt, mit tud, egyáltalán mire képes ez az ismert, több évtizedes munkássága alatt igencsak sok köztéri szobrot alkotó művész.

Az idei nyár nemigen kedvez a fürdésnek, sokkal inkább a kirándulásnak, múzeumlátogatásnak. A Tihanyi Múzeumot különösen sokan keresik meg, hiszen hangulatos udvara, ódon lépcsősora, kiállítások rendezésére nem túl alkalmas, mégis atmoszférával bíró termei mindenképpen élményt kínálnak a látogatónak. Itt *nyáron bemutatkozni rang*, különleges lehetőség.

Vajon Marton László munkáit megtekintve milyen kép alakul ki a szemlélőben a most ötvenöt esztendős, három Munkácsy-díjjal és Érdemes, valamint Kiváló Művész címmel jutalmazott művészről. Munkáinak egy része a modern plasztikából merít, a kompozíció a tömeg hatására épül. Alkotásainak másik vonulata, kiváltképp portréi külsődleges, úgynevezett „realista munkáknak" tűnnek. Kétségtelen, Marton akármihez nyúl, technikailag jól felkészülten, mondhatni, tanulékonyan oldja meg feladatát. Szobrai a sokfelé figyelésből táplálkoznak és talán ez is az oka, hogy ritkábban hagyatkozik saját kompozíciót elképzelő, kihordó és megvalósító tehetségére. Igaz, még így is, néha egészen kitűnő munkát is teremt. Elég, ha a már említett Egry-szobor mellé a Szatmárcsekén felállított Kölcsey-kompozíciót említjük példának. A fekvő, és középtájon eltörött álló oszlop kitűnő teret nyújt a magányosan üldögélő-töprengő, gondolataiba mélyedt Kölcseynek. A romantikus oszlopok előtt erőteljes hatást vált ki a költő szépen formált arca, palástjának lágy, nagyvonalúan mintázott redőzete. Ez a szobor mindenképpen arról tanúskodik, hogy Marton, *ha elmélyül munkájában*, eredetit képes alkotni.

Sajnos — s ezt a kiállított munkák mellett a köztéri plasztikák fényképei is bizonyítják —, túl sok megbízatást vállal, s ezeket nem annyira a belső szándéktól vezéreltetve, mint inkább bizonyos divatnak, a rekvizitumoknak vagy más művészek hatásának engedve készíti el. Bizonyára ennek tulajdonítható, hogy születnek meg olyan plasztikái, amelyek sokat szeretnének sejtetni, de keveset váltanak be (Mártíremlékmű, 1917, Történelmi allegória, Felszabadulási emlékmű, Tanácsköztársasági emlékmű, Jobbágyfelszabadulás). Az említett szobrok legnagyobb hibája, hogy a művész nem a tartalom felől közelít a kompozícióhoz, hanem ettől függetlenül hoz létre valamiféle plasztikai jelenséget. A Békét például felemelt karú, kezéből galambokat röppentő férfialak fejezi ki, a Jobbágyfelszabadulást *ugyanez* a felemelt karú, más mozdulatú férfialak próbálja magáról elhitetni, csak ennek keze körül nem galambok röpdösnek, hanem valami ismeretlen rendeltetésű szövetdarab, ami természetesen egyedül képtelen e nehézkes férfialakot a jobbágyság terhei alól megszabadult ember jelévé tenni. Egyébként is közismert, hogy a magyar jobbágyfelszabadítás olyan összetett és valóságos voltában nehezen követhető folyamat volt, hogy egy ilyen diadalittasnak látszó figura *képtelen ezt helyesen* érzékeltetni. Ezek a szokvány elemekből összerakott kompozíciók a nézőt megpróbálják rászoktatni arra, hogy a nagy történelmi helyzeteket közhelyszerűen, a valóságos folyamatoktól, történésektől *elszakítottan* képzelje el.

Lírai fogantatású munkáiban gyakran ismerhetjük fel mesterének, *Pátzay Pálnak* a hatását. Ironikus, groteszk szándékú műveinek kompozíciója gyakorta nem eléggé átgondolt; plasztikai megformálásuk közhelyszerű (Utcasarki lány, Vastag Margot).

Marton László szorgalmas művész, szereti és felhasználja a legkülönbözőbb anyagokat. Kár, hogy a nagy lendületben több munkát hoz létre, mint amennyit *átlényegülten* lenne képes alkotni.

Harangozó Márta

ben tervezett összeesküvésben való részvétel miatt ítéltek halálra. A vasárnap főbe lőtt öt tiszttel együtt így 25-re emelkedett az államellenes szervezkedés vádjával kivégzettek száma. Több mint háromszáz embert tartóztattak le eddig a hadsereg magas rangú vezetői által szőtt összeesküvés felfedése után.

Kivégeztek ma egy „szélsőjobboldali politikust" is, akit az iszlám bíróság „politikai gyilkosság" miatt sújtott halálbüntetéssel.

A FOLYÓKON

Megindult az apadás

A rendkívüli júliusi időjárás, az esőzések a folyókon árhullámokat indítottak el. A Duna szigetközi szakaszán

az érkező hullám ma délben meghaladja majd a másodfokot,

ami itt figyelőszolgálatot jelent. Az árhullámnak komoly utánpótlása nincs.

A Bodrog és a Felső-Tisza vízgyűjtő területére újabb nagyobb mennyiségű csapadék hullott. A Bodrogon még nincs készültség, de a csehszlovák szakaszon

áradnak a mellékfolyók, ezért magas árhullámra számítunk, a vízügyi szervek felkészültek a fogadására.

A Túr tegnap este 22 órakor tetőzött, több mint másfél méterrel az eddig észlelt maximum alatt.

Az elmúlt három napban a Fekete-Körös kapta a legtöbb csapadékot; az országhatártól 80 kilométerre levő romániai Belényesen az árhullám meghaladta az eddigi maximumot, ezért fogadására felkészültek.

BÉKÉS ÚTON

Tudósítás az

Párizs, július 24.

Barabás Miklós, az MTI kiküldött tudósítója jelenti:

Párizsban a tengerentúli megyék és területek államtitkára ma hajnalban bejelentette, hogy *az éjszaka egy 200 főnyi közös francia—angol alakulat, Vidal ezredesnek, a francia tengerészgyalogság 8. ejtőernyősezrede parancsnokának vezetésével, az Új-Hebridáktól nemrégen elszakadt*

Espiritu Santo szigetére érkezett és békés úton helyreállította az Új-Hebridák fölött a közös

vietn
űrpá

Moszkva, július 24.

Szászi Júlia, az MTI tudósítója jelenti:

A szocialista országok tudósítói a Moszkva-közeli földi irányítási központban tegnap este hatodszor tudósíthattak nemzetközi személyzetet szállító Szojuz űrhajó rajtjáról. A mostani űrpárossal 96-ra emelkedett a kozmoszban járt űrhajósok száma. Pham Tuan személyében a nyolcadik nemzet

Marton László szobrai

Akik az első napokban áthaladtak a felújított Petőfi-hídon, már láthatták azt a két új szobrot, amelyet a terület végleges rendezése után, a híd megnyitásával egyidőben állítottak fel. Jobbra, az Egri József utca torkolatában áll Marton László szobrászművész alkotása, a festőt ábrázoló emlékszobor. Budára átérve, a Műszaki Egyetem kollégiumával szemben, az út bal oldalát szegélyező parkban, a fák, bokrok közötti tisztáson helyezték el Kerényi Jenő Anya című szobrát.

(Bozsán felv.)

amelynek már szinte állandó jelzőjévé vált a „patinás". S nem véletlenül. Hiszen a gyár történetét olvasva az egyes évszámok mindig a fejlődés újabb és újabb stációit jelzik.

„Arányosan fogyni"

Az 1872-ben alapított távirdaszerelő-műhely a századvégre „kinövi magát". 1901-ben már megépült Újpesten a modern, új gyártelep. 1906-ban az Izzó megveszi a *wolframszálas izzólámpa szabadalmát*, és megkezdi a gyártást. Az első világháború végén már nagy konszern. Ezután kezdik az *elektroncsövek* gyártását. A részvénytársaság ekkor már tagja a nemzetközi izzólámpakartellnek. Kutatóintézetében kikísérletezik a kriptonégőt. A felszabadulás után több kisebb üzem mellett a Konverta Egyenirányítógyár és a Magyar Adócsőgyár is beolvad az Izzóba. S új telepei épülnek Gyöngyösön, Vácott, Nagykanizsán. Piaca a „fél világ" — közöttük a legfejlettebb tőkés országok is.

Képes-e ma az Izzó arra, hogy magához vonzza a szakembereket? Vagy legalább a meglévőket megtartsa?

Nyerges János, a vállalat munkaügyi főosztályvezető-helyettese a következőképpen látja a helyzetet:

„arányosan fogyni" ... gett — július 31-ig — három ütemben felmérjük, illetve már felmértük, milyen funkciókat látnak el az alkalmazottak és az improduktív fizikai munkát végzők, *megvizsgáltuk, szükség van-e rájuk ott, ahol jelenleg dolgoznak.*

— Mindez természetesen szervezeti változásokkal is együttjár... Ez a munka eddig azt eredményezte, hogy már az első ütemben 250-nel csökkent nem fizikai állományunk létszáma. Aminek viszont egyáltalán nem örülünk: *a felmérésnek már a hírére is kiléptek olyan szakemberek, akiket nagyon nehezen tud nélkülözni a vállalat.*

— *Nem tudták visszatartani őket?*

— Sajnos nem. De ez szinte törvényszerű. Tapasztalataink szerint minden átszervezés legalább 50 százalékos munkaerőcsökkenéssel jár együtt. Tavaly például, amikor a spirálgyártást vidékre telepítettük, a budapesti gyár dolgozóinak fele kilépett. Gyakorlatilag tehát már nem volt kit átszervezni...

Felmondott tizenöt

— *Ezek szerint a fizikai dolgozók átcsoportosítását nemigen lehet tervezni?*

— Szinte egyáltalán nem. Mind nagyobb nálunk a

MAGYARORSZÁG–SZINGAPÚR

Közös vállalat

Évente 100 ezer tonna pvc-port, 20 ezer tonna polipropilént exportál a világ különböző országaiba a *Chemolimpex*. 1978 óta

szerint — öt évig adómentességet élvez.

Termékeiket nemcsak Szingapúrban, hanem *a környező országokban is* értékesí-

Marton László, szobrán

Ligeti szobrok

Tárlat a szoborparkban. A Képzőművészeti Kivitelező Vállalat városligeti műtermei mellett, a szoborparkban hétfőn — szeptember 18-án — új kiállítás nyílik. A szép környezetben azokat a műveket láthatjuk, amelyek hamarosan a városok tereit, parkjait, utcáit díszítik. A szobrok között van Medgyessy Ferenc, Rátonyi József, Marton László és Grantner Jenő alkotása

– Ligeti szobr

Esti H

12

16

Műszaki egyetemista matematika, fizika korrepetálást vállal. 311—91, 7-től 15 óráig, Tatán János.

3 éves puli-foxi keverék kankutyát elajándékoznék jó gazdának. T.: 31—596, 17 után.

Egy fiatal angora-, erzsa vagy sziámi macskát vennék. Háromharminc-négy-hatnegyvenötös számon fél öt után.

Mesekönyveket vennék. Címük „Doktor bácsi meséi" ill. „Kököjsi és lobojsza". „Emlék 19 813" jelgére a Felszabadulás téri hirdetőbe.

12 négyzetméteres helyiség családi házban rendes munkára kiadó (játékkészítés). Zugló, 41—743.

Asztalosműhely faipari épekkel kiadó vagy a képek, asztalosszerszámok és gyalupad eladók. „Perem EH 35 116" jelgére a kiadóba.

Korrepetálást vállalok. Egyetemista EH 35 263" jelgére a kiadóba.

Telefonügyeletet egész napra vállalok. Tel.: 650—089.

Pest környéki lakás,

büntetlen

katonai szolgálat letöltése,

általános végzettség

MUNKALEHETŐSÉGE

Budapest IX. Máriássy és XIII. ker. Jász u. 1 szám alatt forgalmi telepeinkr

JELENTKEZÉ HELYEI:

Budapest IX. Máriássy személyzet osztály, naponta 8-tól 16

Két kisgy keresek gond zős megegyez részletes aj „Sürgős EH igére a kiad

Kereskedelmi Szakmunkásképző Iskolában

DIVATIRÁNYZAT AZ ŐSZI—TÉLI SZEZONRA

Elemi bölcsesség: az em csak a mára gondoljo nem a holnapra is. Ez vattal kapcsolatban is séggel érvényes. Még e múlt a nyár, a nőket é

MARTON LÁSZLÓ
Magyar Hírlap

fotó: Hartyányi Norbert

A szobrász

ÉPPEN, MOST

Művészek. Fúrnak, faragnak, festenek, kötnek, gyúrnak, írnak, előadnak, filmeznek. Alkotnak. Most épp Marton László.

Az In vino veritas című szobrán dolgozik a Kossuth-díjas Marton László. A művész ma is aktív, ha van egy gondolata, szoborban rögzíti. Elkészíti nagyban, kicsiben, nála élnek, pihennek, amíg elhelyezik őket valahol. „Remélem, jobban megtalálják méltó helyeiket, mint a Liszt-szobrom, bokrok közt eldugva." Pedig szép helyen állnak szobrai Budapesten és külföldön. „Angliában Károly herceg nyitotta meg kiállításomat, szereti munkáimat. Japánban, a magyar millennium tiszteletére Takamado herceg nyitotta meg a tárlatomat." Tokióba a Duna-korzón lévő Kiskirálylány szobor másodpéldánya került. „Gyerekkoromban csodagyerekként emlegettek az újságok. Ferenczy Béni és Fülöp Elemér felfedezései után tizennégy évesen felvettek az Iparművészeti Főiskolára." Állandó kiállítása van Budapesten, szülővárosában, Tapolcán és Szigligeten. „Kiállításnak csak akkor van értelme, ha anyagi vagy erkölcsi sikere van. A kultúrára kevesebb pénz jut, hiányzik az igény, az akarás, talán ezért nincs annyi köztéri szobor Magyarországon. Kopjafákkal vagy bizonyos jelekkel helyettesítik a szobrászatot, álmagyarázatokkal."

időérzékemet. Talán a Cserhát falvainak házfalaiból szűrődő magány teszi, talán a kapu előtt, a lócán ülők kézmozdulata, de megeshet, a teremtő tréfálkozik velem, mert nem görbül a tér arrafelé se jobban, csupán kusza dombok között fut az út. Mégis dél lesz északból, a keletből meg nyugat, s mindig úgy alakul, hogy sötétben érek oda, és egy faluval túlhajtok Szanticskán a rohanásban. Persze, térképet is vihetnék magammal.

Merthogy Szanticskát csakis Szanticska előtt egyetlen fordulóval jelzi tábla, akkor is Abaújlak előnévvel. Harminc éve még egy csonka századra való ember élt az egyesek szerint Szent István-

A székesfehérvári Egyházmegyei Múzeum
tisztelettel meghívja Önt és családját

LILIOM ÉS RÓZSA

SZENT IMRE ÉS SZENT ERZSÉBET TISZTELETÉNEK EMLÉKEI A SZÉKESFEHÉRVÁRI EGYHÁZMEGYÉBEN

című vándorkiállításának
székesfehérvári megnyitójára
2007. február 10-én, 10 órakor
a Szent István Művelődési Ház
Szent Korona Galériájába
(Székesfehérvár, Liszt Ferenc u. 1.).

A kiállítást megnyitja:
Spányi Antal
székesfehérvári megyéspüspök

Közreműködik:
Farkas Zsuzsanna
zeneakadémiai hallgató.

A kiállításon látható fényképek
Czimbal Gyula fotográfus munkái.

A kiállítás megtekinthető 2007. március 31-ig.

A meghívón Márton Lajos képzőművész 1930-ban készített emlékplakettje látható, melyet Shvoy Lajos székesfehérvári megyéspüspök 1931-ben Szent Imre és Szent Erzsébet halálának jubileumára adott ki.

MÁRTON Lajos

LILIOM ÉS RÓZSA

Marton László

Magyar Hirlap 19

Felavatták József Attila szobrát

Hétfőn felavatták József Attila szobrát — *Marton László* Munkácsy-díjas, kiváló művész alkotását — az Országház déli kapuja előtti parkban. Az ünnepségen — a Himnusz hangjait követően — *Hegedüs D. Géza*, a Vígszínház Jászai Mari-díjas színművésze, elszavalta a Dunánál című költeményt, majd *Szépvölgyi Zoltán*, a Fővárosi Tanács elnöke mondott ünnepi beszédet.

Marton László, szobrok

Nem indul a révhajó

**„Zúg immár B ceas a Kemenes fölött
Zordon fergetegek rejtik el a napot..."**

Az irodalomrajongó kolléga stílszerűen hívja fel figyelmünket a Balaton-felvidéki hegyek felől sietve érkező fellegekre. Szedelődzködünk. — *Hiába* — mondogatjuk az üdülő strandján, egymást vigasztalva —, *szeptember van. Utószezon...*

KÉT KIÁLLÍTÁS

Mit lehet Tihanyban csinálni rossz időben? Például *múzeumba* menni. Kis csapatunk fölkaptat hát a dombra, az apátság épületéhez, ahol két kiállítás is várja ezidén a látogatót: *Marton László* szobrai és *Korniss Péter* fotói. A Templom téren kisiskolások csoportja dongja körül Marton gyönyörű bronz Merengőjét, amelyet hivogatóul állítottak ide, a templomkapuval szemközt. S valóban, aki csupán céltalan sétán találkozik vele, kedvet kap, hogy megnézze, miféle más szépségeket kínál a szobrász — *odabent.*

De mielőtt belépnénk, meg kell állapítanunk: a turistaostrom, amelyet egész nyáron kénytelen eltűrni Tihany dombja, nemcsak hasznára, *kárára is van.* Keresem a jelzőt, amely érzékeltethetné a látványt. Mi tagadás, az apátság épülete is, de különösen környezete — „lehervadt". *Por, megkopott vakolat.* A tóra néző sétány mellvédje alatt szemét, szemét... Az utazó óhatatlanul ezt veszi észre legelőször. A keleti oldalon, az *Amerigo Tot* szobra mögötti tér *kopár, elhanyagolt.* Pedig mi mindenre lehetne használni e tágas teret! Piheneőparknak, szabadtéri kiállításra.

A múzeum idei két kiállítása — *élmény!* Kár, hogy mindkettő *csak magyar* feliratozást kapott, s az idegenek töprenghetnek az egykori kolostorudvar sarkában álldogáló, megrendítő szépségű Egry-szobor előtt: ugyan *kit* ábrázolhat? Korniss fotóinál azon tanakodik egy francia csoport, vajon a *mai* magyar valóságot tükrözi-é a mély sárban iskolába botorkáló gyerekek képe, vagy egy régi, *már letűnt világét?*

Fotók, szobrok magyarul

«««

Kórus két helyszínen

«««

Utószezon Tihanyban

révhajó 4

v. 1980. szept. 23.

kérdéseket [illegible]
változó gazdasági és társadalmi helyzethez alkalmazkodó, azt segíteni kívánó *politikai munkával*, a napi feladatok során adódó lehetőségek felhasználásával lehet és kell megoldani.

Nyárádi Éva

san egymillió forint... tékű gépek hány évig és milyen hatékonysággal dolgoznak. Ezért a Magyar Gyapjúfonó és Szövőgyárban oktatási centrumot létesítettek.

(MTI Fotó)

BÉKÉSBEN

...nok — még a tél el

...” az adminisz

lehet építkezni. Ez helyes, jó határozat. Ezért kellenek a telkek, a házhelyek. A kisajátítás. Mert tudja, van ahol állami tartaléktelek van, ez a szerencsésebb

Marton László

FELSZABADULÁSI EMLÉKMŰVET avattak szerdán a Szabolcs-Szatmár megyei Tyukod községben. A település egyik központi helyén, az Ady Endre téren felállított kétalakos dombormű Marton László Kossuth-díjas szobrászművész alkotása.

Magyar Hírlap, 1985. VI. 6

Marton László

Marton László szobrászművész kiállítása október 21-én nyílik meg a Budapest Galériában.

Magyar Nemzet 1986. X. 18.

Marton László

A Cziffra-alapítványt elnyert művészek mutatkoznak be pénteken a Sopron Tavaszi Napok keretében. A Liszt Ferenc Művelődési Központban nyílt meg Gil Bruvel és Ian Hor francia festőművészek, valamint Marton László szobrász és Pajor Ildikó festőművész közös tárlata. Ugyanitt léptek pódiumra az alapítványt elnyert fiatal zeneművészek: Jean Ferrandis fuvola-, Benoit Wery hárfa-, Iván Ildikó ének- és Szecsődi Ferenc hegedűművész. Műsorukban klasszikus és modern szerzők műveit szólaltatták meg.

Magyar Nemzet. 1986. III. 15.

Marton László

Wépszava
1985. IX. 24.

Eltérő utak

Pályakép két szobrászról

Újabb kötetekkel gyarapodott a *Képzőművészeti Kiadó* Mai Magyar Művészet sorozata. A véletlen úgy hozta, hogy a középgeneráció két ismert szobrásza került az olvasók horizontján egymás közelébe. Származásuk, sorsuk, néhány évnyi különbségű indulásuk sok hasonlóságot mutat. Műveik ismeretében, az írásokból kirajzolódó pályakép alapján mégis megkockáztathatjuk: egy világ választja el a különben is eltérő utak nyomvonalán haladó művészetüket — egymástól.

A korhoz, hagyományokhoz, a valóságábrázolás eszméjéhez igazodás különbözősége a bemutatást vállaló szerzők tanulmányaiban is kifejezésre jut. *Heitler László* szinte csak a saját tapasztalataira, ítélőképességére támaszkodik *Marton László* szobrászatáról szólván. Mondanivalója tárgyszerű, az egyéni értelmezés tanulságait rétegeli egymásra. Tartózkodik a metszőbb igazságok kimondásától. A *Cs. Kovács László*-életművet boncoló *Tasnádi Attila* hasonlóan nagy tárgyismeretre alapozva közelíti a vizsgálandó anyagot. Mindent igyekszik fókuszba gyűjteni: az esztétikai kategóriák, társadalmi viszonyok mélyebb összefüggéseire figyelve tárja fel a szobrok, érmek rejtettebb értelmét. Látókörét szélesebb ívben vonja meg, bátran alkalmazza az analógiákat, számba veszi a kortársi kritika megállapításait.

A két szobrász közül Marton László a korosabb — 1925-ben született egy falusi kovács fiaként Tapolcán. Ígéretes időben — 1946-ban — került a főiskolára. A szobrászatot Pátzay Páltól tanulta, de mesterei között tartja számon Bernáth Aurélt és Szőnyi Istvánt is. A pálya íve ettől kezdve talán túlzottan is akadálytalanul lendült előre. A megbízhatóság, alkalmazkodóképesség a nyilvánvaló tehetséggel párosulva, szinte törvényszerűen avatta a köztéri szobrászat megbecsült képviselőjévé. A művek gyarapodó fürtje látványos fordulatok nélkül, szabályos életmenetben érlelődött. Megbízások, szobrok, díjak követték egymást. A megközelítéshez mindezek viszonylag kevés iránypontot kínálnak. Heitler ezért a feldolgozásnak más, a korábbiaktól eltérő formáját választotta. *Ezúttal kifejezetten a művek, kevésbé a körülmények kerültek vizsgálódásának középpontjába.*

Az életmű gerincét alkotó szobrok kiemelkedő darabjait szolíd szigorúsággal, példamutató szakismerettel tárgyalja a szerző. Jelentőségével arányban foglalkozik — a környezettel összefüggésben — a siklósi *Jobbágy felszabadulással*, az eszmeiségtől áthatott *Hírnökkel*. A ló és lovas ábrázolásának kínjait a *Bocskai-szobor* kapcsán élhette át a művész. A továbbiakban *Egry* badacsonyi, *Kölcsey* szatmárcsekei szobrát elemzi, a *Dózsa-szobor* kapcsán pedig a köztéri művek sorsáról ejt elgondolgoztató szavakat. Bizonyos mértékig elkülöníti e körtől Marton portréművészetét. A természeti formák — ezektől soha nem szakad el, tagadásukra pillanatig sem gondol! — és a lélek mélységeinek a szerencsés ötvözeteit joggal ítéli „a nemesebb termést hozó" ágnak.

A kötöttség súlyától alig szabaduló, jó mesterséggel alkotott szobrok mellett üdítően őszintébbnek hatnak — s *korszerűbbek!* — kisebb faragott, mintázott remeklései. Nem tagadjuk, amazokat a történelmi szükségszerűség segítette a világra, a szobrászat magaslatai közelébe Martont mégis kis márványainak ereje, szépsége, tisztasága emeli.

Cs. Kovács László indulása nem ennyire felhőtlen, makacs hűsége ellenére később sem igen húzódhatott a dicsfény ernyőjének oltalmába. Tanulmányozva Tasnádi Attila mélységeket forgató sorait, minduntalan egy szó — *küzdelem!* — tolakszik a felszínre. Már első kitörési kísérletét az élet nyers tenyere dönti halomba. Inas- és munkásévek, katonaság — bizony nem szokványos út a művészet felé. 1953-ban aztán elhárulnak az akadályok, nyitva a kapu. Öt év múlva kell rájönnie, hogy — diplomával a kezében — kezdődik csak az igazi küzdelem a kifejezésért, az önálló plasztikai nyelvért, az anyaggal, a szaporodó hatásokkal, szakmai irigységgel, a mindig ugrásra kész középszerűséggel. Cs. Kovácsban azonban erő feszül, akarat űzi folytonosan fölfelé. Alkatából ered folytonos változásigénye, amely egyre magasabb szint felé hajítja pályáját.

Munkásságában így mélyrehatóbb szerep jut életrajza fordulópontjainak. Váltásai, utazásai, találkozásai, felfedezései időnként érzékenyen befolyásolják, módosítják művészetét. *Tasnádi e metsződésekre építi tanulmányát.*

Marton László: Végváriak

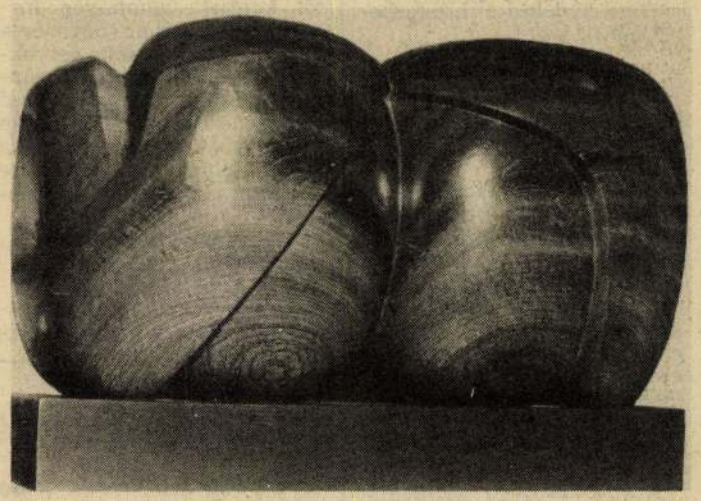

Cs. Kovács László: Fiatalok

Részletesen foglalkozik a szobrász gyermekkorával, családi körülményeivel, tanulmányaival. A felszabadulást követő évek lendülete az ő életének is irányt szabott. A főiskolán Kisfaludi Stróbl a mestere, de Pátzaynak is jutott szerep: az ő tanácsára váltott át a szobrászatra. Bevégezvén tanulmányait, kisebb bronzszobrokkal próbálkozik, de hamar felismeri: a sorbaállás megbízásokat hozhat, de a kor valami mást kíván!

E ponttól — 1963! — nemcsak a szobrász munkái öltenek merőben más anyagban alakot, hanem a szerző is minőséget vált. A pályát gondosan szakaszolja, stációnak egy-egy kiállítást tűz ki. A határok közé illeszkedő művek közül a *típusokat* emeli ki s járja körül nagy felkészültséggel. Vizsgálódásai sokirányúak. Történeti, filozófiai számvetést végez, tematikai, ikonográfiai, művészettörténeti összehasonlítások után az anyag — leggyakrabban a fa — formát meghatározó szerepét mérlegeli.

Az első vátlozást a népművészet nyomdokain haladva, a fa felfedezése jelentette. Viszonylag gyorsan birtokon belül jutott. Technika, kifejezés, formarend, stilizálás dolgában nagyot lépett. Az amerikai út ősi források — indián-, néger-, polinézplasztika —, s a modern mesterek, Moore, Brancusi szellemi hagyatékával ajándékozta meg. Később eljutott az absztrakció partjaira, de a természet ösztönző szerepéről, a realizmus, a közlés igényéről nem mondott le. Érték bírálatok, tett kisebb kitérőket, de ha közölt munkáit magunk elé „terítjük", egyértelműen kirajzolódik életművének belső logikája, korszerűsége.

A színvonalasan megírt tanulmány *gondolkodtatva* hozza közelbe Cs. Kovács László művészetét. Érveivel, következtetéseivel nem nehéz azonosulni, a szobrász helye — s ennek szaporodó jelei vannak! — „jelenlegi szobrászatunk első vonalában" van.

Salamon Nándor

Közélet

Györke József, az MSZMP KB külügyi osztályának helyettes vezetője szeptember 20—23. között látogatást tett az Iraki Köztársaságban. Fogadta Naim Haddad, az Arab Újjászületés Szocialista Pártja nemzeti és országos vezetőségének tagja és megbeszélést folytatott Szaad Kaszim Hammudival, a Nemzeti Vezetőség külügyi osztályának vezetőjével.

Tiranában aláírták az 1986. évi magyar—albán árucsereforgalmi és fizetési jegyzőkönyvet. A két ország jövő évi kereskedelmi forgalmában a hagyományos termékek mellett bővülő választékra nyílik lehetőség. A jegyzőkönyvet Ambrus János és albán partnere, Pajtim Ajazi külkereskedelmi miniszterhelyettes írta alá.

Kitüntetés

Kaszab Zoltán akadémikusnak, a Természettudományi Múzeum Állami-díjas főigazgatójának több évtizedes, kimagasló munkássága elismeréseként, 70. születésnapja alkalmából, az Elnöki Tanács, *a Magyar Népköztársaság aranykoszorúval díszített Csillagrendje* kitüntetést adományozta. A kitüntetést *Köpeczi Béla* művelődésügyi miniszter hétfőn adta át.

Kovács György akadémikusnak, a Vízgazdálkodási Tudományos Kutató Központ kutató professzorának eredményes munkásságáért, 60. születésnapja alkalmából a *Szocialista Magyarországért Érdemrendet* adományozta. A kitüntetést hétfőn *Kovács Antal* államtitkár, az Országos Vízügyi Hivatal elnöke adta át. Jelen volt *Ballai László*, az MSZMP KB gazdaságpolitikai osztályának vezetője és *Láng István*, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára is.

Hermann Lajosnak, a SZOT Ságvári Endre Nyomda nyugalmazott igazgatójának, a Budapesti Pártbizottság társadalmi munkatársának kommunista életútja elismeréseként, 70. születésnapja alkalmából a Népköztársaság Elnöki Tanácsa a *Szocialista Magyarországért Érdemrendet* adományozta. A kitüntetést *Grósz Károly*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Budapesti Pártbizottság első titkára hétfőn adta át.

Új követelmények a készítéséhez

A VII. ötéves vállalati tervekhez kapcsolódó szociális tervek kidolgozásához irányelveket adott ki a Pénzügyminisztérium a Szakszervezetek Országos Tanácsával közösen. A szociális tervek új elemeiről, a legfontosabb tennivalókról — amelyekre az irányelvekben is felhívják a vállalatok figyelmét — a SZOT-ban tájékoztatták az MTI munkatársát.

Elmondták: az új középtávú szociális tervek elsősorban abban különböznek majd az eddigiektől, hogy a jövőben csak azokat a szociális juttatásokat tartalmazzák, amelyeket *a dolgozók a vállalattól kapnak* valamilyen formában. Korábban ugyanis a vállalatok a szociális tervekben vették számba a munkavégzés biztonságát fokozó intézkedéseket is, de miután a munkavédelem irányítása állami feladat lett, tervezése is elvált a szociális feladatoktól.

Az irányelvek felhívják a vállalatokat: anyagi lehetőségeik jobb kihasználása érdekében a vállalatok keressék az együttműködés lehe-

tőségeit
kel, főkér
lalatokka
kal. A SZ
záfűzték:
túrházai
használat
számos o
adhatnán
nemcsak
környékb
sen ellát
lalati spo
nyithatná
dők előtt. A fenntartási költségeket csökkentené továbbá, ha a vállalati üdülőket — amelyek általában csak július—augusztus hónapokban foglaltak — a nyári főszezonon kívül is igénybe lehetne venni pihenésre, továbbképzésre például az IBUSZ vagy más utazási irodák közvetítésével. A közös üzemeltetési formák bevezetésével azok a vállalatok is többet tudnának nyújtani dolgozóiknak, amelyeknek anyagi lehetőségei nem tesznek lehetővé új szociális beruházásokat, vagy egy-egy létesítmény fenntartása meghaladja erőiket. A meglévő vállalati gyermekintézmények jobb

tőség, mert a szállók általában csak harmadrészt lakottak.

A dolgozók széles rétegét, mintegy 40—42 százalékát érinti *az üzemi étkeztetés.* A napi egyszeri meleg étel biztosítása a nagyobb vállalatoknál, intézményeknél meg van oldva, de a kisebb üzemekben, szövetkezetekben, vagy a kihelyezett munkán dolgozók többsége ma még nem jut ehhez a szolgáltatáshoz. Számukra is kellene valamiféle megoldást találni, akár az ebéd kihordásával a központi konyháról, akár azzal, hogy valamelyik közeli étterem, vendéglő szolgáltatásait vehessék igénybe.

Messze hangzó ének

„Amíg egy nép énekel, addig messzire hallatszik, hogy létezik." Ez a *Sütő András*-idézet díszítette a Gorkij Művelődési Ház színpadát szombaton este, amikor a Hazafias Népfront XIV. kerületi bizottsága népművészeti baráti körének rendezésében először mutatkoztak be Magyarországon *felvidéki népdalénekesek és táncegyüttesek.*

Hogy milyen nagy volt erre az igény, az bizonyítja: a nézők egy része az előcsarnokban, az ülések melletti állóhelyekre szorult. Mint a műsor vezetője, *Ág Tibor* dunaszerdahelyi népművelő elmondta, a népdalgyűjtés már régen megkezdődött a Csallóköz és Mátyusföld községeiben. Az összegyűjtött dalok publikálása azonban szerény értékű, s ami *évtizedekig nagyobb baj volt: a nép elfelejtette saját dalait, s ünnepeikkor elsősorban cigányzenére táncolt, énekelt.* Nehezen ment a mai példának megfelelő művészi csoportok kialakítása, de — *elsősorban a CSEMADOK közreműködésének, kitartó szervezőmunkájának köszönhetően* — mára már *kétszáz* ilyen csoport működik a több mint félmilliós magyar etnikum területén.

Az alsószeli együttes

A szerző felvétele

Most az alsószeli, diószegi, jókai, királyrévi, kossuthi, peredi, nádszegi, negyedi, vízkeleti és zsigárdi együttesek mutatták be műsorukat. Szinte minden számot dübörgő taps követett, az egész estet pedig *spontán létrejött találkozó* — előadók és nézők között. Utóbbiak kinyilvánították véleményüket: *e találkozásokból egyre többre lenne szükség.*

V. S.

1981 nyarának politikai eseményei.

Az elnök jól tudta, hogy a fundamentalistáknak milyen nagy a táboruk az országban — *a szélsőséges iszlám szervezetek tagjainak számát pár*

remtett az országban. Nem fordult meg a fejében, hogy a fundamentalisták néhány csoportja számára ez volt az utolsó csepp a pohárban. Isztambuli főhadnagy egy hatnyolc fős csoporttal elkezdte

A Propagandista 1985/6-os száma

A külföldön és a külföldre dolgozó propagandisták részvételével került sor tanácskozásra az MSZMP KB agi-

szerkezet és helyi társadalom, *Schmidt Péter* Társközség és községi elöljáróság címmel adja közre ezzel kap-

Marton László

Szobrok a Budapest Galériában

Művészeti életünk egyik legismertebb alkotójának, *Marton Lászlónak* a nevéhez fűződik — egyebek között — a Parlament szomszédságában elhelyezett József Attila-szobor, amely A Dunánál címet viseli. A költő versét idézvén, a Boráros tér budai oldalánál pedig a festő Egry Józsefről készített egész alakos bronzfigurája. Vidéki városaink közül is sok helyen állnak szobrai, s határainkon túl is szép alkotások fűződnek nevéhez.

A Budapest Galéria kiállítótermében most megnyílt kiállításán újabb alkotásaival ismerkedhetünk meg.

Marton László: Pletyka.

Népszabadság, 1986. X. 31

Marton László

Felújították a fővárosi Liszt Ferenc teret

Átadás ma — Új szobrot állítottak a névadónak

Marton László Liszt Ferencet ábrázoló szobra.

A járókelők már birtokba vették a teret. ERDEI KATALIN FELVÉTELEI

(Munkatársunktól.)

Ma délben Budapesten ünnepélyes szoboravató keretében átadják a nagyközönségnek a felújított Liszt Ferenc teret, amelynek rekonstrukcióját a zeneköltő születésének 175. és halálának 100. évfordulója alkalmából határozta el a VI. Kerületi Tanács.

A közúti forgalom elől elzárt tér színeiben, formavilágában század eleji, szecessziós hangulatot áraszt. Az [illegible] és erre járók pihenését hat[illegible] illő pad szolgálja. Este formatervezett lámpák világítanak. A teret, hasonlóan a Vörösmarty térihez, andezitből és bazaltból készült kőburkolattal látták el, s jelentős zöldterületet alakítottak ki. Az ágyásokat árnyéktűrő cserjékkel, örökzöldekkel ültették be. A tér közepén állították fel a névadó zeneköltő új szobrát, amely *Marton László* kiváló művész alkotása. A szobor architektúráját *Finta József* állami díjas építész tervei alapján készítették el, a díszítés *ifjú Szlávits László* iparművész munkája.

irányait [illegible]
gazdaság fő ágazatait — [illegible]
zőgazdaságot, az építési tevékenységet, a
közlekedést, valamint a gazdaság más
infrastrukturális szektorát — arányosan,
összehangoltan kell fejleszteni."

Azt, hogy gazdaságunk — ha a kívánatosnál lassabban is, de — valóban ebben az irányban fejlődött, igazolják a statisztika adatai is:

Így mindenekelőtt az, hogy az ipar aránya a nemzeti jövedelem termeléséből 1960. évi 36 százalékról 1985-ben 46,4 százalékra nőtt, a mezőgazdaságé pedig ugyanakkor 48 százalékról 19 százalékra csökkent. Az iparon belül jelentős szerkezeti változások következtek be. A feldolgozó ágazatok súlya növekedett, míg a bányászaté, az anyagtermelő gazatoké csökkent. Az iparban foglalkoztatottak körében a gépipar aránya az 1950. évi 29 százalékról 1985-e 32 százalékra, a vegyiparé csak-

nem eg[illegible] [illegible]
vetkezeti — tulajdonban [illegible]
is, a termelőegységek is ötéves terv szerint dolgoznak, tehát szocialista tervgazdálkodás folyik, a közvetett irányítás eszközeivel és a piaci törvények figyelembevételével. Ez gazdálkodásunk fő jellemzője. Úgy tűnik, ez a helyes út, és ezen kell a jövőben járnunk.

A mi irányítási rendszerünk, amely 16 éve eredményesen működik, egyike a szocialista országokban kidolgozott és életbe léptetett irányítási rendszereknek. Számunkra ez szocialista terveink valóra váltásának egyik eszköze. Az üzemek, a vállalatok önállóságának növelésével rugalmasabbá kívánjuk tenni a tervgazdálkodást, érvényesíteni a kollektív és az egyéni érdekeltséget, ösztönözni a jobb munkát. Mert tapasztalataink azt mutatják, hogy — eszméink, elveink szem előtt tartása mellett — szükség van a dolgozók érdekeltségére is a szocialista társadalom lendületes építésében."

Ismételten nekünk [illegible]

MARTON LÁSZLÓ

Marton László szobrászművész kiállítását a Tihanyi Múzeumban június 20-án 12 órakor nyitja meg Pap János, az MSZMP Veszprém megyei bizottságának első titkára.

Magyar Nemzet 1980. VI. 15.

Marton László, szobrász

MARTON LÁSZLÓ

Munkácsy Mihály-díjas szobrászművésznek, a Magyar Népköztársaság Érdemes Művészének,

– A Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze

Esti Hírlap, Bp. 1980 ápr. 2.

3.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

HÉTFŐI HÍREK

1979 MÁR 5

Marton László, szobrászművész

1021

● *MARTON LÁSZLÓ szobrászművész Kempelen Farkast ábrázoló alkotását most faragták kőbe a Képzőművészeti Kivitelező Vállalatnál. Elkészülte után a Várszínház előcsarnokában állítják fel.*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Márton László, munkácsy díjas szobrászművész

SZOLNOK MEGYEI HÍRLAP
1978 NOV 5

1021

Szoborpark a Városligetben

A „Kürtös nő" Szolnokra kerül

Tizenöt, nemes anyagból készült köztéri szobor várja az érdeklődőket a főváros egyik legkedveltebb pihenőparkjában, a Városligetben. A környezet természeti szépségéhez jól illő bronz-, acél- és kőszobrokat a budapesti bemutatás után az ország több városában, községében állítják majd fel. Évente háromszor cserélődik a szoborpark anyaga, így a Városligetet gyakrabban felkeresők egy-egy esztendőben csaknem félszáz alkotással ismerkedhetnek meg. A kiállított szobrok talapzatán az alkotóművészek neve és az alkotás címe mellett feltüntették a helységek nevét is, ahová a művek készültek. Képeink a Városliget új látványosságát, a Képzőművészeti Világhét alkalmából megnyitott szoborpark néhány részletét mutatják be. (Temesközy Ferenc).

IEGYEI NÉPLAP

A Nagy Okt...
és a magyar progresszió

A magyar haladó közvélemény figyelmét már a februári forradalom az oroszországi változások felé fordította. Volt, aki mint Varga Jenő, már tíz nappal a februári forradalom győzelme után a forradalmi folyamat elmélyülésével számolt, s úgy vélekedett, hogy az orosz eseményekből esetleg „tiszta proletárforradalom fog kibontakozni". Varga nem véletlenül vált a nemzetközi kommunista mozgalom kiemelkedő személyiségévé a későbbiekben: most is világosan látta a jövő fejlődését.

1917. november 9-én a Népszava már így értékelte a szocialista forradalom győnini út helyességét. Programunk most már az orosz példa minden fenntartás nélkül követése lett. Világossá vált számunkra az is, hogy ezzel a programmal elkerülhetetlenül szembehelyezkedünk a szociáldemokrata pártvezetéssel".

Az orosz példa „minden fenntartás nélkül követése" valóban ellentétes volt a szociáldemokrata pártvezetőség álláspontjával. A szociáldemokrata vezetők közül Kunfi Zsigmond volt az, aki kezdettől jelentőségéhez méltóan nyilatkozott a Nagy Októberről, s a későbbiekben is lehetséges példaként beszélt a győztes proletárforradalomról. Két nappal a forradalom győzelme után a Népszava szerkesztőségi cikkében Kunfi leszögezte: „...ami most Oroszországban történik, nem más, mint gigászi arányokra nagyítva az 1871-iki párizsi kommün". Egy másik cikkében Októbert a nagy francia forradalommal hasonlította össze: „A konvent, a jakobinusok, Robespierre — a szovjet, a bolsevikiek, Lenin". Az 1918. februári pártkongresszuson pedig így vélekedett: „Mi a bolsevikizmust is a szocializmus elvi megvalósulásámukra. Móra, Kosztolányi, Juhász Gyula egyöntetűen ezt a vonását tartották a legfontosabbnak. „...Az első szó, ami idehallik a munkások és katonák forradalmából, már új hang, friss reményeket keltő és bátor reményeket ébresztő. Ez a hang már nem tesz különbséget a hadban állók nemzetisége között, csak az az ellenség, aki háborúra uszít akár angol gyáros, akár német junker, s mindenki barát, aki összefog a békéért". Kosztolányi Dezső az orosz parasztot a béke bábájaként üdvözölte szép soraival: „... keletről hófehér kócsagok, álombeli madarak szállnak, nagyhajú, csizmás orosz parasztok, mint a bibliai „háromkirályok" indulnak el zarándokútjukra a béke bölcsőjéhez". Juhász Gyula szavaiból sem a káosztól való félelem, hanem annak igenlése csendül ki: „Az a hatalmas, és ígéretes káosz, amely ma Pétervártól Vlagyivosztokig alakul, reméljük egy porából és véréből megéledt Európa új erőit fogja békére és munkára hajtani". S hogy ezek a remények mily erősek voltak, kitűnik Pásztor Árpád szavaiból, aki ellen — Leninről írt verséért — 1919-ben, az

Marton László Munkácsy-díjas szobrászművész kürtöt tartó nőalakja süttői mészkőből készült, Szolnokon, a megyei Rendőr-főkapitányság új épülete előtt talál majd végleges helyet

nak ... elvi megnyilatkozása nak látjuk. Amiket a bolse viki kormány és a bolsevik forradalom megvalósított mindazok a szocialista mozgalom igazi erkölcsi létjogosultságát, világnézeti nagyságát állapítják meg. Igenis új társadalmat akarunk azokkal az eszmékkel és módszerekkel — ha szükséges —, mint a bolsevikiek".

...oldal véleménye

...zerére, Jászi Oszkárra a Nagy Október ugyancsak jelentős hatást gyakorolt. Ő is a francia forradalom méltó utódaként jellemezte Októbert, ugyanakkor anarchiát, zűrzavart is társított hozzá. „Jött az orosz forradalom — írta — és végső logikai konzekvenciáig vitte a népek leszerelésének és önrendelkezési jogának gondolatát, azzal a gyönyörű, vakmerő racionalizmussal, mint amelylyel egykor a francia forradalom az emberi jogokat proklamálta... az egész világ megremegett az orosz forradalom eszméinek hatása alatt". Ám ezzel egyidőben kételyeinek is hangot adott: „Az orosz forradalom mai formájában éppoly kevéssé tarthatja fenn magát, mint az orosz társadalomból kivált államok mai rendszere..." A nemzeti kérdéssel kapcsolatban, 1918-ban Jászi újra visszatért az Októberi Forradalomhoz: „...miként a múltban a nyugati nemzeti államok példája hevítette és élesztette a kialakulóban lévő nemzetek egységtörekvéseit, azonképpen a jövőben Oroszország vagy legalábbis az orosz forradalom által felállított nemzetiségi ideál lesz az eszményi modell az összes elnyomott nemzetiségek és a mesterségesen részekre tagolt nemzetek számára". 1919-ben a magyarországi szocialista forradalom küszöbén Jászit újra foglalkoztatja a Nagy Október. „...naivitás azt hinni, hogy a világátalakulásnak az a hatalmas áramlata, amely Oroszországból indult ki és most végighömpölyög Közép-Európában, meg fog állni a szerb, román és cseh határok előtt". (Találó Garami megállapítása, hogy Jásziban két lélek lakozott. Az egyik, amely felismeri a szocialista forradalom jelentőségét és ezt el is fogadja, a másik, amely idegenkedik a forradalomtól, hiszen az „nem kevésbé borzalmas, nem kisebb értéket romboló, és hatásaiban éppoly kiszámíthatatlan, mint a háború".)

Amíg Jászi Oszkár e kétlelkűség dilemmái között vergődött, addig Károlyi Mihály — bár lapja, a „Magyarország" lelkesen ünnepelte a szocialista forradalom győzelmét — kerülte mindenfajta állásfoglalást. Abban feltétlenül rokon volt Jászival, hogy idegenkedett a forradalomtól, ám

Marton László, nalzán

Szoboravatás

Ma délelőtt a Kossuth téren a József Attila Emlékbizottság és a Fővárosi Tanács nevében *Szépvölgyi Zoltán*, a Fővárosi Tanács elnöke felavatta *József Attila* szobrát. A szobor az Országház déli kapuja előtt áll, s *Marton László* Kossuth-díjas szobrászművész készítette, a Duna-parton ülő költőt ábrázolja a meditáció, az elmélyülés pillanatában.

– : Szoboravatás

1.

Esti Hírlap, 1980. dec. 22

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1979 AUG 22

ESTI HÍRLAP
Márton László
szobrászművész

1021

MÁRTÍREMLÉKMŰ, TÉRPLASZTIKÁK

ÚJ SZOBROK A FŐVÁROSNAK

MŰVÉSZSÉTÁNY A VÁROSLIGETBEN

Márton László Gondolkodó nő című alkotása a városligeti szoborparkban.

(Wormser felvétele)

Újabb szobrokkal, plasztikákkal gyarapodnak a főváros közterei. Közülük az egyik legjelentősebb alkotás *Budapest új mártíremlékműve*, amely a Mártírok útján állt és lebontott egykori fegyház helyére kerül. *Kis-Nagy András* szobrászművész és *Tóth Ferenc* építész tervei alapján készül.

A Városligetben a közeli napokban állítják fel *Gádor István* csaknem embernagyságú porcelánplasztikáját és *Kovács Ferenc* süttői fehér mészkőből faragott, nagyméretű térplasztikai kompozícióját. Az előbbi a ligeti botanikus kertet díszíti majd, az utóbbi pedig a napozókert mellett, a Körszínház előtti parkrészen kap helyet. Szeptemberben helyükre kerülnek a leendő városligeti *művészsétány* első szobrai is: *Borsos Miklós* Benedek Eleket ábrázoló bronz és *Papakrisztosz Andreasz* Füst Milánról készített mészkő mellszobra. A liget Ajtósi Dürer sor felőli oldalán kialakításra váró *szoborsétány* a már „megtelt" margitszigeti szoborparkhoz hasonlít majd, s az évek során — egy-egy évforduló alkalmával — irodalmi és művészeti életünk kiemelkedő egyéniségeinek képmásait helyezik el.

Az év hátralevő részében felállítandó szobrok, plasztikák többsége a tervek szerint *újjáépült* városrészek, *új lakótelepek* parkjait, illetve *gyermekintézmények* kertjeit díszíti majd. *Percz János* szobrászművész „Madár" című stilizált vonalú bronzfigurája az újpesti lakótelepre kerül, s kijelölték *Fekete Tamás* „Toboz" című, vázszerű térplasztikájának helyét is: a XXII. kerületi kongresszusi óvoda előkertjében áll majd. A „Bábjátékos" című tömbszerű figurális mészkőszobor — *Nagy Sándor* alkotása — a III. kerületi Kunigunda utcai lakótelepen kap helyet. *Kiss István* háromfigurás, a bors ökröcskéket ábrázoló bájos „Népmese" című alkotása Kőbányán az Újhegyi úti lakótelep óvodájának kertjét díszíti majd.

Egy *díszkút részeként*, ugyancsak gyermekkörnyezetben — a városmajori szabadtéri színpad mögötti részen, a játszótér mellett — állítják fel *Telcs Ede* óriáscsizmás bronzfiguráját, a Hüvelyk Matyit. *Pátzay Pál* „Auróra" című bronzszobrával a Szabadság fürdő parkjában találkozunk. A XVI. kerületi Margit és Gizella utcák torkolatában kerül végleges helyre *Samu Géza* nagyméretű fa térplasztikája.

Az év végéig még *Somogyi József* „Hárfás lány" című alkotása és *Csikszentmihályi Róbert* fekvő dámszarvast ábrázoló mészkőszobra kerül végleges helyére. A „Hárfás lány"-t Budán, a Zichy kastély melletti főtéren, a szarvast pedig a pesterzsébeti városközpontban állítják fel. (MTI)

20—25 százalékos energiamegtakarítás, kazánvédelem, kényelmes használat. Fűtésszabályozásra most vásároljon programozható vezérlőegységet!

OVÁLKEREKES ÁTFOLYÁSMÉRŐ SZÁMLÁLÓSZERKEZET SEGÍTSÉGÉVEL

ellenőrizhetjük a napi olajfogyasztást, az olajégők napi fogyasztását és szállításánál az átfolyás mérését. Pontos használatával jelentős energiamegtakarítás érhető el.

MUAR

3. SZ. OSZTÁLY
Budapest
XIV., Tatai út 7.
Telefon: 497—129.

Villanybojler-felszerelés, javítás felszerelés bojlerrel együtt is. Csonka 463—276.

Általános villanyszerelés, háztartási gépek javítása. 200—851, 18—20 óráig.

Mindenfajta építőanyag, padlóburkoló mettlachi, kerámia, csempe, **színes fürdőszobafelszerelések** és különböző nyílászáró szerkezetek nagy választékban. Rákoscsaba, Pécelt út 75.

Szobafestést, mázolást, tapétázást takarítással, bútormozgatással, garanciával vállal kisiparos. Parkettacsiszolást megoldom. Közületnek is. 630—755.

Építtetők, figyelem! Hívják egész évben a 330—095 sz. telefonszámot. Előjegyzés sorrendben. Az alábbi építési munkálatokat vállalom: családi ház, társasház (ügyaraló, tetőtér beépítés, belső leválasztás), burkolómunkálatokat kulcsátadással, valamint tervezési, engedélyezési eljárásokkal együtt. „Építőmester 165 028" jeligére a Felszabadulás téri hirdetőbe.

Asztalossegédet felvesznek. Dara asztalosmester, VIII., Szigetvári u. 24/C.

Parkettásmunkát, csiszolást, magasfényű lakkozást garanciával vállalok. 123—446.

Televízióját lakásán javítja Dósa szerviz. 474—105.

Belső átalakítási, felújítási munkát közülettől is vállalok. Vass István kőm.-mester. 1144 Bp. XIV., Ond vezér park 4. IX. em. 233.

Társasházak, családi házak, nyílászárólnak beállítását, lambériafelszerelést vállalok, vidéken is. Girut József, Bp. 1204. Vécsey u. 46.

Szárított kisipari parkettа szabványméretben és minőségben kapható a késátőnél: Sebők István, asztalosmester, 2330. Dunaharaszti, Arany János u. 24/A. Telefon: 101.

Ablaktisztítást, takarítást, festés után is vállalok. 673—905, 8—16-ig.

Telefonügyeletet, kisiparosnak bedolgozást vállalok. 490—550.

Építészmérnök házaspár korszerű családi házak, nyaralók tervezését, engedélyeztetését vállalja. Telefon: 857—587.

Bedolgozást vállalok bármilyen makramémunkára szövetkezetitől, háziipartól, kisiparostól. „Pontos 164 127" jeligére a Felszabadulás téri hirdetőbe.

Parkettafektetést, csiszolást, lakkozást vállalok. Telefon: 641—436.

Akvárium felszereléssel eladó. Érdeklődni: Oláh László, XV., Frankovics M. u. 49. IV. em. 16.

Agyolltisztítás Újpesten, Nádor u. 33/A. Érte megyek. 169—005, üzenhet órától.

Tapétázást, festést, mázolást, műanyag festést, parkettacsiszolást, lakkozást bútormozgatással, takarítással közületnek is, garanciával vállalok. 495—485.

Pvc-padló, szőnyegpadló ragasztása garanciával. Tóth Kálmán, 642—510.

Tv-antenna-szerelés, garanciával. Horváth László. T.: 646—627.

A BELVÁRO

NÉPSZER

VÁRJUK

ALFÖLDI VENDÉGLŐ

V., Kecskeméti u. 4.

Bableves füstölt csülökkel	17,80
Bugaci pásztortarhonya	18,60
Zöldborsófőzelék bélszínrolóval	17,30
Vese-velő tojással	21,—
Napi menü	26,20

CARMEN FRISSENSÜLTEK

VI., Bajcsy-Zsilinszky út 15.

Kelvirág rántva, rizzsel	16,70
Sertésláb rántva, sültburgonyával	20,50
Negyed grillcsirke zöldségkörettel	22,50
Gombapaprikás galuskával	23,10

VÍG MATRÓZ ÉTTEREM

XIII., Szt. István krt. 16.

Lencsefőzelék főtt tojással	19,90
Jókai bableves	21,90
Tojáspörkölt galuskával	22,—
Napi menü	27,30

HÚSZÉVES BISZTRÓ

V., Múzeum krt. 39.

Vadas marhasült zsemlegombóccal
Alföldi rizses hús
Parajfőzelék rántott sz
Gombás makaróni

FŐZELI

OPERA

VI., Népk

Zöldbabfő
Bolognai
Főtt marh
paradics
Vesepörkö

KAKAS

XIII., Rei

Nyári lecs
Angyalföl
Karalábéf
Napi men

NIMRÓD

V., Münni

Zöldbabfő
Töltött pa
Borzas toj
Marhapör

KŐMŰV

VI., Lenin

Marton László szobrán

8

A Dunánál.

A rakodópart kövén magányosan töprengő költő szobrát alkotta meg Marton László. Azt a pillanatot tette láthatóvá, amelyet valószínűleg mindenki magában őriz, amióta először olvasta A Dunánál című verset. A szobor elkészülte, felállítása a folyóparton, az Országház mellett méltó befejező mozzanata lesz a József Attila-évnek (Wormser felv.)

ton (tavalyi eredménye alapján ugyanis kiemelték), a középdöntőben három csoport van, amelyből az első helyezettek jutnak a négy közé. A Vasas Izzó a Minor Pernikkel (a Bp. Spartacust verte ki) és a Szpartak Moszkvával került egy csoportba. Ha nem ismernénk a Szpartak kiváló eredményeit, világ- és

világhírességekből tehát nincs hiány!

Ítéletek kará
Rossiék

1021

1980. VI. 20. 19.30 Televizió
TV-híradó

– Tizenhat éves volt, úgy mondják csodagyerek féle, amikor a Ba-
polcai kovácsmester fia igy formálta meg társai egyikét, a Lobo-
gó gatyás pásztorfiút. Az ösztön lendületétől igy indult el Mar-
ton László szobrászmüvész pályája, amelynek egyik fontos és egy-
ben legújabb állomása az a kiállitás, amelyet ma délben nyitott
meg a Tihanyi Múzeumban Papp János, a Veszprém megyei Párt-

zottság első titkára. A mai középnemzedék egyik legtehetségesebb szobrásza Maron László. Pályája fényes szellők hangjaival indult, útravalóul Pátzay Pál bölcsességét, szobrászi tisztességét kapta. Hatvanhét, közétren vagy középületben elhelyezett szobra vagy dombormüve jelzi munkásságának másik felét. Ezt őrzi ugyanis az alkotó fontosabb megnyilatkozási lehetőségeinek, hogy a budapesti Körönd Szondyjától, a kinhallálal megégő mezőtúri Dózsáig, a siklósi jobbágyfelszabadulási emlékmütől, a Veszprém főterére készülő monumentális történelmi allegóriáig, vagy a Balaton vidék hires festőjének, Egry Józsefnek badacsonyi szobráig, e nagyméretü munkáibanx is megfogalmazza a szobrász prófétaságát. Magáról pedig azt, hogy minden modorosságtól távol megmarad realistának. Marton László kiállitása. október 15.-ig látható a Tihanyi Múzeumban.

Marton L. szobrászat

MAGYAR HIRDETŐ
Sajtófigyelő
NÉPSZAVA

1980 ÁPR 6

Marton László
Szobrászművész

1021

1980. április 6.

Marton László: Tolsztoj

Kamera az üzemben

Ötezer családi há

Senki sem veszi jó né-
en, ha munka közben
tt állnak a háta mögött
, azt figyelik, ledolgoz-
a-e munkaidejének min-
en percét. Még kevésbé,
a filmfelvevővel ezt *meg*
örökítik. Nos, az utóbb-
it tették a Beton- és
asbetonipari Művek al-
ózsolcai gyárának „C"-
zemében. Hogyan véle-
ednek erről most már
múlt időben a munkások
s a vezetők?

A „C"-üzemben födém-
gerendát gyártanak. A
villanymozdony épp be-
tolat a csillesorért. Veze-
tőjétől kérdezem, filmez-
ték-e őt is annak idején?

— Igen. Akkor azt hit-
tem, arra megy a játék,
hogy ránk bizonyítsák:
lógunk, hogy aztán meg-
szoríthassanak bennünket.

— Ez történt?

— *Az ellenkezője*. Fe-
leslegesen idegeskedtünk.

Veszteségidők

Kecskés Andor akkori-
an kiszerelőként dolgo-
ott. Az érlelőkemencéből
emelt sablonok oldalait
szegette vésővel, kala-
ácccsal, hogy kihámozza
előle a betongerendákat.
kik az erről készült fil-
et értékelték, láthatták,
ilyen megerőltető mun-
a ez. Valaki azután —
ogy ki, azt Kecskés An-
or nem tudja — kita-
lt egy pofonegyszerű
egoldást. A sablonok-

sel fogadták. Úgy vélték,
csakis azért teszik, hogy
utána több gerendát csi-
náljanak ugyanazért a
keresetért.

Két napig filmezték
őket. Majd rövidesen kö-
zölték velük: a feltárt
veszteségidő 70 százaléka
tőlük független okok kö-
vetkezménye. A 30 száza-
léka pedig abból adódik,
hogy *nem mindenki hajt*
egyformán és egyes mun-
kahelyeken a szükséges-

szüksége
val gyár
Ezután
gépészm
igazgató
elmondo
dolgozók
ménye,
időt elő
feltárni.
— Uto
okoskod
az igazg
ban a
nem ké
nünket.
Gond
bi éve

— Eb
tudtuk
kolci N
ki Egye
tanszéke
használ
idő-felt
mondja
lényege
val bet
percenk
vételt k

Marton László szobra

Budapesten felavatták József Attila szobrát

(Friedmann Endre felvétele — MTI Fotó.)

4.

dec. 23.

Hétfőn felavatták *József Attila* szobrát — *Marton László* Munkácsy-díjas, kiváló művész alkotását — az Országház déli kapuja előtti parkban. Az ünnepségen, a Himnusz hangjai után *Hegedűs D. Géza*, a Vígszínház Jászai Mari-díjas színművésze elszavalta A Dunánál című költeményt, majd *Szépvölgyi Zoltán*, a fővárosi tanács elnöke mondott ünnepi beszédet.

A beszéd után a szobornál a József Attila-emlékbizottság nevében koszorút helyezett el *Aczél György*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnökhelyettese, Szépvölgyi Zoltán, *Tóth Dezső* művelődési miniszterhelyettes és *Dobozy Imre*, a Magyar Írók Szövetségének elnöke.

Az ünnepség az Internacionálé hangjaival ért véget.

Kádár János elvtárs a minisztérium vezetőivel.

(Bánhalmi János felvétele.)

Kádár János, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára hétfőn a *Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztériumba* látogatott. Kíséretében volt *Havasi Ferenc*, az MSZMP Politikai Bizott-

feladatok és feltételek összhangjának folyamatos biztosítására helyezik a hangsúlyt.

Ezután Héger József a minisztérium kommunistáinak munkájáról, a mozgalmi élet néhány kér-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Márton László,
szobrászművész

SOMOGYI NÉPLAP
1980 JUL 7

1021

Marton László kiállítása Tihanyban

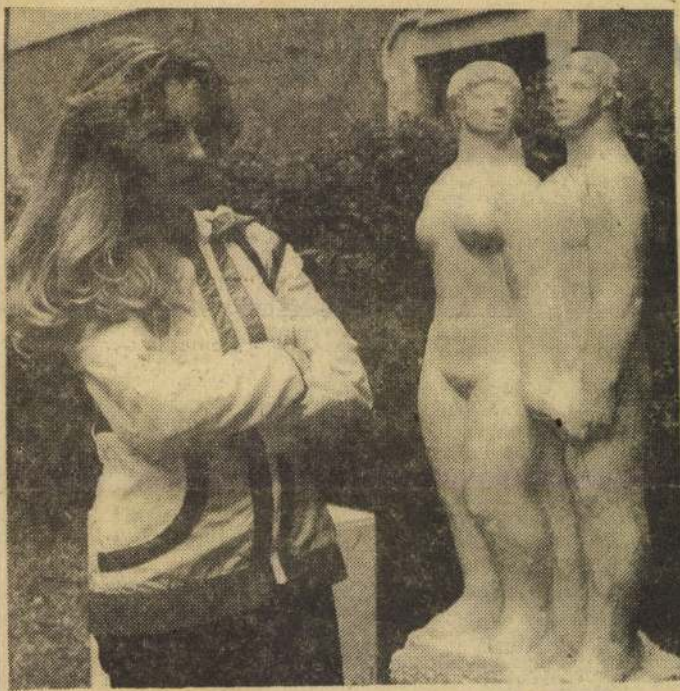

A tihanyi múzeumban a nyár végéig látható Marton László tapolcai születésű szobrászművész munkásságát bemutató reprezentatív szoborkiállítás.

...zembe. Elle...
...közésen vesz...

Nyugdíjbó...

A kö...

A lovakat ...
...eherautó, s ...
...limpiai csapat egy részét is ...lbúcsúztatták már az isme...ősök, barátok Ferihegyen. ...z olimpiai delegáció nagy ...észe azonban ma utazik az ...limpia színhelyére. A részt...evők közt, sajnos, még át...ételesen is alig találni so...nogyit.

Monspart Gábor, az olim...piai militari lovascsapat ed...zője elkerülte már a hetedik ...kszet is, amikor ez év feb...ruárjában a vezető edzői ...iszt ellátására felkérték. A ...ovassport nagy szerelmese ...csillogó szemekkel a múltról ...beszél.

— A katonaságnál ismer...kedtem meg a lovaglással, s ...szereztem képesítést, mint ...ovas edző. 22 éves korom...ban öttusázóként olimpiai ...kerettag voltam, de mint ...aszót sem hagyhattak figyel...nen kívül az akkori szak...emberek. Így kötődöm én a ...

...ember, Somogysárd. Rádi...háza, s itt a Balaton, az idegenforgalom — ami az anyagi alapot biztosította. A baj csak az volt, hogy az iskola vezetői úgy gondolták, hogy egy év alatt lovasedzőt lehet képezni a fiatalokból. Nyugdíjba kerültem. Bújtam a külföldi szakfolyóiratokat. Néha tanfolyamot tartani, máskor versenyt szervezni vagy bírónak hívtak. Utaztam Debrecenbe, Keszthelyre, s eljutottam nyugatra is. Közel jártam már a hetvenhez, amikor még tovább szélesítettem elméleti ismereteimet.

A múlt télen az OTSH-ban a militari csapat élére edzőt kerestek. Nem vállalta ez sem, nem vállalta az sem. A sorban az utolsó voltam. Elvállaltam, de azt mondtam: csodát ne várjanak. Ez egy rendkívül bonyolult, összetett sportág. Egyesíti magában a díjlo...

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
László Márton
DAILY NEWS
1980 JUL 10

1021

László Márton's sculptures on show at Tihany Museum

Sculptures in bronze, marble and stone, with themes that range from everyday life to public and political topics: all of them are the works of art of the noted Hungarian sculptor László Márton whose comprehensive exhibition is now on display at the Tihany museum.

The items represent a telling confession of an over-three-decade-long artistic career, a very rich and multifold one and at the same time a career which is far from being completed. On the contrary: the very latest exhibits suggest that lots of novel ideas, subjects and even styles are likely to come out of Márton's studio.

Born in 1925, in Tapolca, western Hungary, not far from Lake Balaton, that picturesque countryside provided—among other things—a sence of harmony to him. Márton's father was a blacksmith—he carved his father's figure from marble 20 years ago—and already as a child he learnt much of the skill. After completing his studies at the secondary school of Sümeg, he was given a scholarship by Zala County to start his studies at the Budapest College of Applied Arts. From there he moved over to the College for Fine Arts where he became a student of the grand old man of 20th-century Hungarian sculpture, Pál Pátzay, and those years (1949-1951) were formative and had a lasting effect in his later career as well.

Still as a student, he gained international acknowledgement by winning first prize with a sculpture at the 1949 World Youth Festival in Budapest. He is a fairly prolific artist. His works of art are not only gallery pieces—several of them adorn a number of public buildings and public squares all over Hungary. People strolling along the Kodály Körönd in Budapest's 6th district must have seen his bronze "Szondi", or his Joliot-Curie portait—also in bronze—on Buda's square of the same name. His Lenin bronze sculpture decorates the main square of Zalaegerszeg and his "Nike" sculpture of limestone stands at the Journalists' Union holiday resort at Balatonszéplak, on the southern shore of the "Hungarian Seaside". One could mention dozens of others all over the country, and go on recalling some of the Márton sculptures that are displayed in the Budapest National Gallery.

Bust of Leo Tolstoy

Márton responded to the challenges of Hungarian and international history. Many of Hungary's great historical, literary figures have come into life through his portraits. One may think of his Kölcsey, Dózsa, Damjanich and Attila József sculptures. His Tolstoy, in marble, is also on display at the Tihany exhibition, along with items that pay tribute to Hungarian martyrs in World War II. Having been a regular contributor to Hungarian exhibitions (since 1952) and to a number of foreign ones, including the 1958 Brussels World Fair, Márton does not neglect "lighter" themes either,—those that abound in humour, or grotesque, to which he adjusts his basically realist style.

Pál Herskovits

SPORTS

DRAW FOR THE CUPS

SOCCER: Zurich/Switzerland – Draws for the first round of the three main European club soccer competitions for 1980-81 were made here Wednesday. Hungarian participants and their 1st-round opponents:

UEFA Cup: The first leg in the draw by UEFA in Zurich will be played next September 17 and the return leg on October 1.

Real San Sebastian (Spain) vs Újpesti Dózsa (Hungary). Vasas SC (Hungary) vs Boavista Porto (Portugal).

European Cupwinners' Cup: Preliminary match: Celtic FC (Scotland) vs Diósgyőr VTK (Hungary).

European Cup: Preliminary match: Honvéd Budapest (Hungary) vs Valletta FC (Malta).

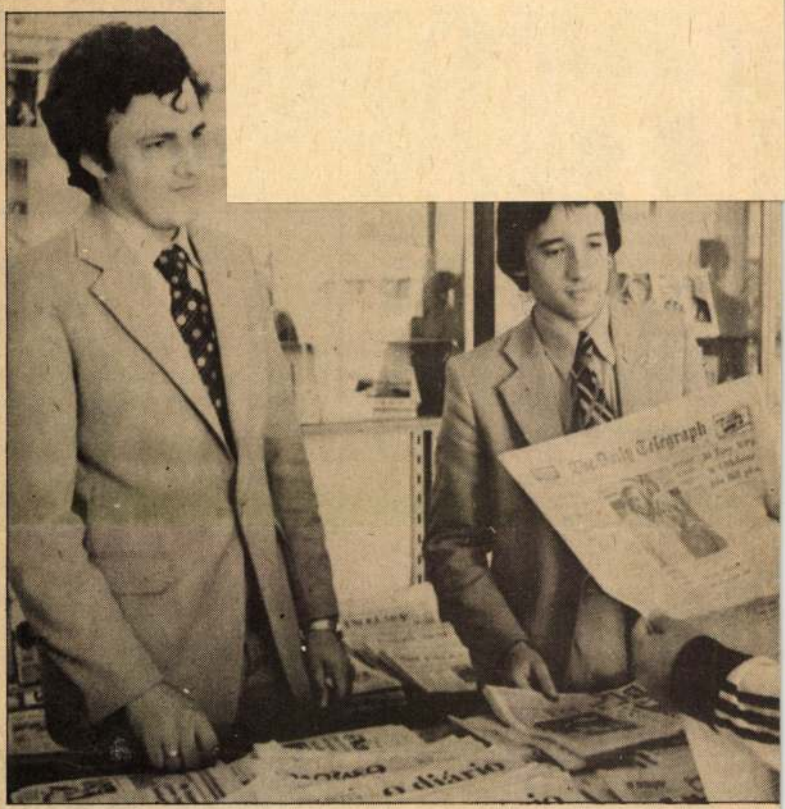

WESSINGHAGE FALLS SHORT OF RONO'S 5,000 m RECORD

AHTLETICS: Stockholm – Thomas Wessinghage zipped ahead with a tremendous kick at the top of the stretch and won what fell short of a world record attempt in the 5,000 meters here Tuesday night.

Wessinghage, clocked in the world's third fastest time of the year in 13 minutes and 19,76 seconds but more than 11 seconds off Henry Rono's world record, was one of three West German winners during the final day of the 28-nation track-and-field meet.

American athletes also won three events Tuesday for a two-day total of six. James Butler, winner of the US Olympic trials, won the 200 meters in 20.88, Carl Lewis had a 8.01 meters effort in the broad jump and Dean Hogan captured the 400 meters in 45.67.

Other winners from West Germany included javelin thrower Klaus Tafelmeier and high jumper Dietmar Mogenburg.

Tafelmeier threw 88.34 meters to finish ahead of Americans Rod Ewaliko, Bruce Kennedy and Duncan Atwood. Mogenburg cleared 2.30 meters in the high

Tanzanian Suleiman Nyambui did the hard work in the 5,000 meter race. The intermediate times were faster than Rono had until the halfway mark, when the pace slowed down a bit. Nyambui led going into the last turn, but Briton Brendan Foster soon overtook him only to lose the lead when Wessinghage, running third with 100 left, staged one of his great finishing kicks.

Foster, one of the strong British runners to compete in the Moscow Olympics starting later this month, finished second in 13:20.47. Nyambui, who has the second fastest time ever at 13:12.29 recorded here last year, was third in 13:21.21.

Filbert Bayi, Tanzania's former 1,500 meter record holder, will try for Olympic glory in the 3,000 steeplechase and warmed up with an impressive 8:17.98 for the third fastest time of the year in this gruelling event.

But the 27-year-old Tanzanian was lucky to win this one. He was trailing Bronislov Malinowski by ten meters when the tall Pole suddenly fell after tripping on the last hurdle.

in a rain-hit international athletic meeting here Tuesday.

Nigerian Peter Okodogbe won the men's 100 metres in 10:54 and his compatriots Obuzoeme

Marton László munkáry díjas szobrászművésszel

Érak-Magyarország, 1980. aug. 8.

Egri József szobra, Marton László alkotása a nagy festőről elnevezett utca és az Irinyi János tér sarkán áll.

áztartásban használnak rendszeresen palackos gázt, s ezt az
A képen a budaörsi palackozóüzem látható.

P féléves mérlege

A belső gazdálkodás hiányosságai és a külső okok következtében a vállalati készleteket nem sikerült a tervnek megfelelően az 1979. évi szinten tartani. Lépéseket tettek a kedvezőbb vállalati létszámarányok kialakítása, az élőmunka hatékonyságának növelése érdekében, de még nem tudták kellően érvényesíteni azt a döntést, amely a vezetői munkahelyek állományára is vonatkozik. Ennek következtében az egy vezetőre jutó beosztottak aránya továbbra sem megfelelő. Több teljesítménybéres dolgozóra és segédmunkásra lenne szükségük, ez utóbbiak hiánya már akadályt is okozott a termelésben. Az I. féléves bérfelhasználásuk a tervezettnek megfelelően alakult, viszont a tervezettnél

karítást értek el. Javult az NC- és a nagy teljesítményű gépek kihasználása: az 1979. évi 1,7 műszakról az év első felében 1,83-ra nőtt a műszakszám. Gyártmányfejlesztési tervüket a piaci igényeknek megfelelően változtatták, beruházásaikat a tervnek megfelelően befejezték, jelentős mennyiségű normaórát és pótidőt takarítottak meg, a tervezettnél kevesebb energiát használtak fel, s kevesebb volt a selejt is.

Az I. fél év tapasztalatait értékelve a vállalat pártbizottsága megállapította, hogy az eredmények elérése csak a vállalat dolgozóinak, szocialista brigádjainak támogatásával volt lehetséges, a kommunisták, a társadalmi szervek eredményesen segítették a feladatok végrehaj-

Marton László, szobrász

Kitüntetések a Városházán

Kedden a Városházán *Kelemen Lajos*, a fővárosi tanács elnökhelyettese a főváros társadalmi életében szerzett kimagasló szakmai és hivatásbeli érdemek elismeréséül — a felszabadulás évfordulója alkalmából — kitüntetéseket adott át.

Madzsar József-díjban részesült: *Zsigmond Kálmánné*, az István Kórház ápolónője, *Greguss Istvánné* gyógyszertárvezető, *dr. Dénes János*, az István Kórház osztályvezető főorvosa, *Garamvölgyi Dezsőné*, a XIX. kerületi szakorvosi rendelőintézet intézetvezető főnővér-helyettese, *dr. Árky Nándor*, az Országos Testnevelési és Sportegészségügyi Intézet főigazgató főorvosa és *dr. Betkó János*, a János Kórház-Rendelőintézet osztályvezető főorvosa.

Reitter Ferenc-díjat kapott *Perényi Imre*, a Budapesti Műszaki Egyetem egyetemi tanára, *Dalmy Tibor*, a Fővárosi Mélyépítési Tervező Vállalat igazgatóhelyettese, *Fáskerti Sándor*, a Budapesti Közlekedési Vállalat vezérigazgató-helyettese és *Kangyal Miklós*, a Budapesti Városépítési Tervező Vállalat építészmérnöke.

Művészeti díjban részesült: *Till Ottó*, a III. kerületi állami zeneiskola igazgatója, *Bánki Zsuzsa*, a Vígszínház színművésze, *Marton László* szobrászművész és *Bertha Bulcsu* író.

A *Munka Érdemrend arany fokozatát* öten, *ezüst* fokozatát tizennégyen, *bronz* fokozatát tizenöten vették át. *A főváros kiváló szolgálatáért* kitüntetést hatan kapták meg. Hosszú időn át végzett kiemelkedő munkáért ketten fővárosi tanácsosi címet kaptak, kerületi főtanácsosi címet egy, kerületi tanácsosi címet pedig kilenc személy vehetett át.

Marton László szobrai

Új köztéri szobrok 2.

A költő a Duna rakparti lépcsőjén ül, a gondosan maga alá helyezett aktatáskáján. Fején kalap, nyakkendője szorosra kötött, fehér inge villog. Kezében könyv, tekintete messzire kalandozik a folyón. Egész külső megjelenése fegyelmezettségről, szinte pedantériáról tanúskodik.

A *József Attiláról* 1936-ban készült fénykép, akárcsak a korábbiak, a költőt rendezettnek mutatják. Kortársai szerint József Attila még élete legnyomorúságosabb időszakában is ügyelt a ruházatára, s miként fegyelmezett szerkezetű, a gondolatokat csodálatos pontossággal kifejező versei, akképpen megjelenése is pedáns volt. Irodalomtörténeti tény, hogy igyekezett arcáról, külsejéről tudatosan „megszerkesztett" képet hagyni az utókorra.

Mindez pedig *Marton László* nemrégiben a Parlament déli szárnya mellett elhelyezett József Attila szobráról jut eszembe. A stilizált rakparton ülő figura megalkotásakor a szobrászt minden bizonnyal az említett fénykép inspirálta. Ostobaság egy szobron számon kérni valamilyen fényképet, hiszen a plasztika nem egyetlen pillanatot rögzítő fénykép naturális másolására törekszik, hanem az ábrázolandó személyiség lényegének felmutatására.

Marton szobra, bár alaposan eltér a képtől, inkább csak külsődleges plasztikai ábrázolat, semmint a költő emberi-művészi arculatának megragadása. A szobor-József Attila zakóját összegyűrve ledobta a lépcsőre. Köldökig kigombolt ingét kiráncigálta a nadrágból. Mindkét cipőjének fűzője meg van oldva. Logikátlan módon: kalapját nem dobta a zakójára, hanem féltve a kezében őrzi. A szobor-József Attila maga elé, a betonkockákra mered. Láthatóan nem azért van a Dunaparton — miként A Dunánál című verséből tudjuk —, hogy fölmérje maga és nemzete múltját, hanem a nagy melegben egyszerűen levegőzik egyet. Ugyanakkor hanyag-lezser külseje és „Nagyon fáj"-mogorvasága között ellentét van. Az ülő figura feje egyértelműen József Attilát ábrázolja, a kompozíció egésze viszont *szemben áll a költő személyiségével és művészete lényegével.*

Nemrégiben állították fel Marton László *Egry Józsefet* ábrázoló szobrát is, a festő nevét viselő XI. kerületi utca térré szélesedő torkolatában. Bár a plasztika környezete nem éppen ideális a mögötte levő szokványos bérházakkal, maga a szobor és a kompozíció közvetlen tere Marton László talán legjobb munkája.

A mesterségesen emelt kicsiny domb oldalából fémcsövekből épített stég nyúlik a „víztükör", a fehér kövekből kirakott, a rezgő víz köreit stilizáló tér fölé. A stég elején álló, egyik hóna alá hosszú lábú horgászszéket, a másik alá festőkészletet szorító, mezítlábas Egry nem a fodrozódó vizet, hanem az eleven széltől pásztázott tájat, a tér, a lét szerkezetét figyeli, összehúzott szemmel. Egry barázdált, kemény arca, csontos testére, lábaszárára széltől ráfeszülő ruhája, nyugtalan, szépen megmunkált felületet ad a szobornak. A kompozíció egésze egyszerű, ötletes, stilizált tömörségével asszociációkat ébresztő. Egry magányosságát, konokságát, festészetének lényegre szorítkozó egyediségét egyaránt kifejezi.

Marton szakmailag igen felkészült szobrász. Azok közé tartozik, akik mindig igyekeznek az ábrázolt figurát teremtett térbe, a szobor határát kitágító kompozícióba helyezni. Az Egry köré vont ötletes, *a festő személyiségét és művészetét egyaránt idéző* kompozícióépítmény jól ellensúlyozza a szobrot kivetni akaró háttér szokványosságát.

Marton László két új köztéri szobra tanulságos következtetésekkel járhat. József Attilát nem a versei és sorsa egészén át ábrázolja, Beéri egy szakmailag tisztességesen megoldott, belső logika nélküli kompozícióval. Egryt pontosan értette, s az már nem volt gond számára, hogy jó irányba mozduló képzeletét a keze pontosan kövesse.

Harangozó Márta

ztások

milyen sorszám alatt vették fel őket.

Közölték a szavazóhelyiség pontos címét is. A szavazás vasárnap reggel *hat órakor* kezdődik, és *18 órakor* fejeződik be. Kérik a választókat: éljenek állampolgári jogukkal, és szavazzanak a Hazafias Népfront jelöltjeire. (MTI)

Tanácselnöki értekezletet tartottak ma délelőtt a Parlamentben. *Dr. Prieszol Olga*, a Közalkalmazottak Szakszervezetének főtitkára és *Juhász Ottó*, a Helyiipari és Városgazdálkodási Dolgozók Szakszervezete főtitkára tartott vitaindító előadást a szakszervezetek és a tanácsok együttműködéséről. A résztvevőket *Barabás János*, az Állami Ifjúsági Bizottság titkára időszerű ifjúságpolitikai feladatokról tájékoztatta.

TYIHONOV BÉCSI TÁRGYALÁSAI

roulessel *befejezte* ötnapos munkáját a CSKP XVI. kongresszusa.

A csehszlovák kommunisták tanácskozásán a párt és a társadalom ötéves tevékenységéről számot adó, továbbá a következő időszak tennivalóit körvonalazó vitában összesen 43 felszólalás hangzott el.

A kongresszus sajtószóvivője, *Zdenek Horeni* a tegnap délutáni összegező sajtóértekezleten hangoztatta, hogy

a felszólalások igen építő- és alkotószelleműek voltak,

a konkrétség, a nyíltság, a bíráló- és javaslattevő kedv volt rájuk jellemző. A küldöttek egyetértésüket fejezték ki a Központi Bizottságnak a legutóbbi kongresszus óta végzett tevékenységével és a kongresszus elé terjesztett referátumaival.

„NEMCSAK KATONAI

Dá
és a neuti

Marton László

A városligeti műtermekben az utolsó simításokat végzik Marton László nagyméretű bronz szoborkompozícióján, amelyet Ruzsa községben állítanak fel

Magyar Hirlap 1980/1/11/9

Marton László

Az Egri József utcában állítják fel *Marton László* Munkácsy-díjas alkotó Egri József festőművészről készült egész alakos portrészobrát.

Magyar Hir

Marton László

Felavatták Fodor József síremlékét

Hétfőn, a Farkasréti temetőben felavatták *Fodor József* Kossuth-díjas költő síremlékét, *Marton László* Munkácsy-díjas szobrászművész alkotását. A síremléknél *Szentmihályi Szabó Péter* mondott avatóbeszédet.

Az 1973-ban elhunyt költő síremlékén a Művelődési Minisztérium, a Magyar Írók Szövetsége, az írók pártszervezete, a Magyar Irodalomtörténeti Társaság és a Petőfi Irodalmi Múzeum képviselői helyezték el a megemlékezés koszorúit.

Magy /9

Marton László, 1906-ban

● MEGHOSSZABBÍTVA. Marton László szobrászművész kiállítását a nagy érdeklődésre való tekintettel a Fővárosi Szabadtéri Galériában (Budapest VIII., Vas u. 15.) szeptember 1-ig meghosszabbítják.

-: O Meghosszabbítva

12.

Esti Hirlap, Bp. 1979 aug. 4.

Marton László, szobrász

● MARTON LÁSZLÓ szobrászművész, Munkácsy- és VIT-díjas érdemes művész kiállítása 1979. június 4-én 16 órakor nyílik a fővárosi szabadtéri galériában. A kiállítás június 4-től augusztus 10-ig, naponta 10—18 óráig tekinthető meg a VIII., Vas u. 15/a-b. számú ház kertjében.

O Marton László

12

Esti Hirlap, Bp. 1979 jún. 2

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-726

IDEGENFORGALOM 1981 31

Marton László,
Munkácsy-díjas szobrászművész

József Attila születésének 75. évfordulóján az Országház déli kapuja előtti parkban felavatták Marton László Munkácsy-díjas kiváló művész alkotását. A szobor a költő „A Dunánál" című versének első sorait idézi. MTI Fotó

1021

hogy az évszázados pi
ágait helyreállítják, és a
összekötik. Így az érdekl
re a középkor újabb érde
emlékei válhatnának láth

I. cs.

TÁNCSZÍNHÁZ BUDÁN

Január közepe óta „Táncfórum a budai Vigadóban" elnevezéssel új bemutatkozási lehetőséget kaptak a hazai balett- és folklóregyüttesek, az Állami Népi Együttes Corvin téri székházában, ahol hétfő esténként rendszeresen várják a táncművészet iránt érdeklődőket.

A Művelődési Minisztérium támogatásával és a Táncművészek Szövetségének szakmai felügyeletével létrejött vállalkozás első ízben nyújt otthont a táncművészetnek a fővárosban. Az előadásokkal képet kívánnak adni a közönségnek a művészeti ág különböző műfajainak fejlődéséről, jelenlegi irányzatairól, s a legkiválóbb hazai együttesek munkájáról, mivel időről időre a vidéki tár-

Marton László, Munkácsy-díjas szobrászművész

Egész évben emlékeztünk József Attilára. Az Emlékév rásként néhány napja avatták fel a költő nagyon szép szobrát, Marton László alkotását, a Duna-parton. Idén a magyar művelődéstörténet másik géniuszára, a száz éve született Bartókra emlékezünk. De ez már az uj év krónikája lesz!

TV-Híradó

1981. jan. 10. Televízió 19,30 /V Gné/.

SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Márton Lajos
szobrászművész

HÉTFŐI HÍREK

1984 AUG 27

1021

Nemcsak irodalomkedvelő országjárók keresik fel hétvégeken Szatmárcsekét, Kölcsey Ferenc faluját. Itt született a Himnusz, a nagy költő itt töltötte utolsó éveit. A művelődési ház előtt áll szobra, Márton Lajos alkotása

(Fotó: Kőszeghy György)

g 4 tájáról

**-i Viktória királynő kórházban
k fagyasztott embrióbébije. A
t Brooks természetes szüléssel
nos kisfiút, Johnt. Az első ilyen
v tavaszán született**

◆ *Háromszázhetven használt személyszállító vagont kínál eladásra a japán államvasút, hogy ilyen módon is csökkentse deficitjét. A vagonok — így a hirdetés —*

◆ Évenként mintegy 5000 teherautót lopnak el Olaszországban. A tolvajok többnyire csak a szállítmányra — elsősorban külföldi cigaretta, szeszes ital, drágább ruhanemű, szőrmék, képmagnó, számítógép — pályáznak, de sokszor a kamiont is nyomtalanul eltüntetik. A nápolyi camorrával és a szicíliai maffiával kapcsolatban álló bandák kedvenc működési területe Róma, Nápoly, Kalábria és Szicília.

◆ *Huszonnyolc évig vezetett autót, 400 ezer kilométert tett meg balesetmentesen egy 45 éves férfi az NSZK-beli Rietbergből, de — soha nem vizsgázott, nem volt jogosítványa. Nemrég egy közúti ellenőrzésnél lebukott. A gütersloh-i esküdtbíróság 9 hónapi elzárásra ítélte és kimondta azt is, hogy őt évig nem jelentkezhet gépkocsivezetői vizsgára.*

◆ Harminchat tagú expedíciót indított útnak a nepáli rendőrség a Mount Everestre, hogy megtisztítsák „az Istenek Hegyét" azoktól a hulladékoktól, amit a Himalája megmászói hagytak ma-

Marton László szobrán

MARTON LÁSZLÓ KIÁLLÍTÁSA

A Munkácsy-díjas szobrászművész alkotásai a Budapest Kiállítóteremben tekinthetők meg.

– Harai T

Új Tüb

43

XXIII/44

Marton László elsősorban remekül jellemzett arcmásszobraiból és kisplasztikáiból válogatta élményt keltő keszthelyi együttesét. Munkásságának ezeket a bensőséges hatású ágait jól egészítik ki az emlékműtervek és a hozzájuk csatlakozó fényképek, melyek a megvalósult nagy műveket mutatják.

A portrék közül kiválik a Lev Tolsztojt ábrázoló vörösmárvány mellszobor, túlnőve alkotója életművének keretein: a nagy orosz realista íróhoz méltó alkotás. A nagyvonalú formálás és szenvedély harmonikus ötvöződése a Bőség című márványszobor. A bensőségesség, a finom lélektani jellemzés pedig a Zsuzsanna című carrarai márvány szoborban testesül meg. Hosszan sorolhatnám még azokat a kiállított szobrokat, melyek alkotójuk legjava terméséhez tartoznak és melyek a számukra nem minden teremben kedvező világítás és környezet ellenére magukra vonják és fogva tartják a szobrászi szépségre érzékeny látogatók figyelmét.

Bényi László és Marton László keszthelyi kiállítása az idei balatoni nyár kiemelkedő művészeti eseménye. Augusztus végéig látható. **Heitler László**

Marton László, Munkácsy-díjas szobrászművész 1.) Folytatás

Marton László: „Bőség" c. szobra (repr.)
„Érike 14 éves" (repr.)

Heitler László: Bényi László és Marton László kiállításáról,
Naplo (Veszprém), 1984. júl. 18.

1021

A református templom

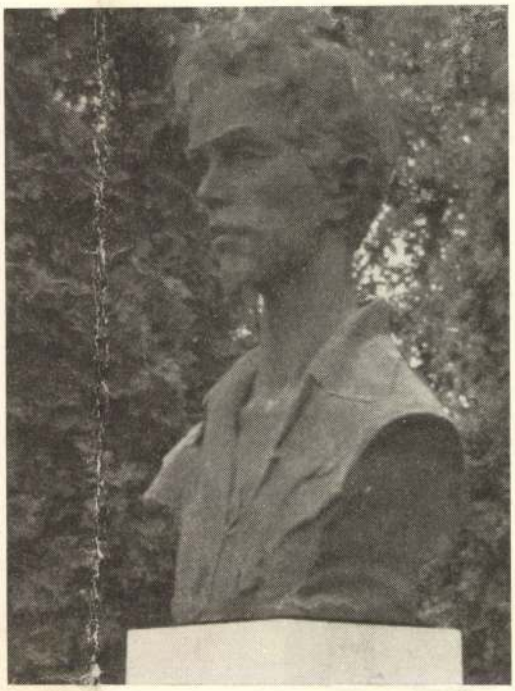

Marton László Petőfi-mellszobra

A szülők lakása; lent: Petőfi és Pálffy közös szállása Dömsödön

Képek a Tájak—emlékek—könyvtárak című sorozatunk legújabb cikkéhez (289. old.)

A dömsödi Duna-part

Könyvtáros

'84|5

K

Petőfi-járás: Dömsöd

Az ókorban gyakran emlegették: Egyiptom a Nílus ajándéka. Ne vegye az olvasó hivalkodó párhuzamnak, ha most azt mondjuk: Dömsöd meg a Kis-Duna ajándéka! De ne sértődjenek meg a dömsödiek sem, mert a csepeli Duna-ág rájuk jutó természeti szépségeinek emlegetésével nem óhajtjuk csupán *adottsággá* minősíteni, ami *erény:* szorgalmukat, hozzáértésüket, szőlészeti buzgalmukat. Egy azonban bizonyos: az autós turista, aki a falun — ha ugyan illik rá a szaporodó emeletes házakvillák láttán ez az elnevezés — átgurul, tulajdonképpen keveset sejt abból, hogy miféle paradicsomkert mellett hajt el. Magam is sokáig voltam így. Mígnem egyszer a következő történt. Ismerőseink-barátaink a dömsödi Dunán nyaraltak, s meghívtak bennünket: látogassuk meg őket. Elmentünk tehát Szalkszentmártonból egy vasárnap arra a füves telekre, amit táborhelyként megjelöltek — ha emlékezetem nem csal: Dobák bácsi volt a tulajdonosa —, s letáboroztunk. Vendéglátóink, akik engem mindig P70-es kocsijukkal fuvaroztak, hirtelen ráébredtek, hogy a látogatás kierőszakolásával olyasmit kértek tőlünk, aminek a teljesítése szinte lehetetlen. Megkérdezték hát, hogy mivel jöttünk Szalkszentmártonból. Utalva az akkoriban már ismert francia kocsimárkára, jeleztem, hogy *Deux chevaux*-val, azaz egy kétlóerős járművel. Hol áll? — kérdezték. Ott ni! — mondtam én, s rámutattam Dobák bácsi kertjének sarkában Rigóra és Csillagra, két felejthetetlen „zabmotorunkra", akik — nem volnék képes most az állatoknak kijáró „amelyek" szót használni, noha virsli lett szegényekből azóta — vidáman és gondtalanul ropogtatták az öreg szekerünk derekába vetett szénát.

Így történt, de az eset egy időre kiesett emlékezetemből. Mint a magyar honpolgárok sokasága, igyekeztem felszippantani a világ hosszú évekig elzárt szépségeit: előbb a Balatont, majd az Adriát, azután — tovább bátorodva — Jaltát, Szocsit, a görög partokat, Krétát, a Mediterráneumot, végül az Atlanti-óceánt — San Sebastiant és Gibraltárt — is.

A dömsödi Duna-part mégis megmaradt emlékezetemben. S éppen azáltal, amit a divatos fürdőhelyektől nem kaptam meg: a nádiveréb füttyét, a hazai hangok-benyomások sokaságát, amelyeket csak akkor tanul meg az ember megbecsülni, ha messzire ment, s ha honvágya támad. Íme, ez az én személyes benyomásom Dömsödről, amely lehet, hogy szubjektív, de amely mégis velem él és hal. Ám mégsem lehetett puszta érzéki csalódás, ha figyelembe vesszük, hogy manapság Pest felől közelítve víkendházak sokasága fogad már a falu előtti vízmosások partjainál is. Más is felfedezte Dömsödöt — mondom magamban megelégedve, de csöppet sem megnyugodva: mert vajon jó-e Dömsödnek, hogy „ennyire" fölfedezték? Nem okoz-e zavarokat az ellátásban? Nem bolygatják-e meg felelőtlen turisták a természet megszokott rendjét? Jó-e az, hogy ilyen közel van mindez a fővároshoz, melynek lakói nem mindig a kíméletükről ismeretesek?

Az országútról — ezúttal is az 51-es műútról van szó — mindenesetre nem kellemetlen látvány. Mint környékbelinek azonban szívesebb-kedvesebb perspektívát nyújt, amit Dömsödből kifelé-lefelé haladva az ellenkező oldal kínál: a végtelen szőlőültetvények, a termelőszövetkezet elegáns irodaépülete, még inkább pedig a hipermodern gazdasági épületek látványát. Földhözragadt látásmód ez, tudom. De vajon nem ezek tartották-e meg az országot — s tartják a jövőben is — az újgazdagok hivalkodó nyaralóival szemben?

Nos, beszéljünk másról, mielőtt messzebb vinnék az embert a gondolatai! Arról például, hogy miképpen alakult a község múltja. Alakult — mondom —, mert a múltunkat biztonságosabban alakíthatjuk, mint a jövőnket. *Ge-*

rencsér József „kecskeméti közs. tanító" ugyanis 1939-ben írt egy pályamunkát *Dömsöd község állapotrajza* címen, amely a „Pestvármegyei Általános Tanítóegyesület 1937. évi nemzettanulmányozási pályázatán második díjat nyert". Sokféle vitánk lehet ezzel a dolgozattal, de régi dolgokra vonatkozó adatait el kell fogadnunk, s helytörténeti buzgalmát, ügyszeretetét méltányolnunk kell. Tőle tudjuk, hogy Dömsöd már a bronzkor második időszakában, körülbelül 3500 esztendővel ezelőtt is lakott hely volt, a tatárjárás idején pedig már egyenesen sűrűn benépesült vidék. De igen érdekes az is, amit a község mai nevének eredetéről mond el számunkra, mert arra utal, hogy a mai termelési kultúra igen figyelemre érdemes régi hagyományokra tekinthet vissza. Egy 1291-ből származó írásos dokumentum szerint ugyanis a falu nevét „*Gomchud,* azaz *Gyömsöd*nek írták, ami valószínű, hogy a *Gyümülcsöd*ből keletkezett, mert itt ősidők óta sok gyümölcsöt termesztettek".

A történelemről itt is sok mindent elmondhatnánk, mert épp olyan zivataros volt, mint az egész környéké. De miért ismételjük meg, hogy végigszántott a környéken a tatárjárás — egyes eldugott hegyvidéki fészkeket kivéve mindenkit érintett —, vagy hogy — természetesen — a török sem kerülte ki: a hódoltság idején a budai szpáhik hűbérbirtoka lett, s nem kapott „beszélő köntöst", mint Kecskemét, így az zsarolhatta-sarcolhatta, aki éppen hozzáfért. S egykori jobbágyközségről szólva végigsorolhatnánk a török után következő földesurak népes lajstromát is, jelezve, ki mindenki részesült az istenáldotta, gazdag föld népe mezei szorgalmának gyümölcseiből. Hogy mégsem tesszük, ezzel nem a múltat akarjuk lebecsülni — ellenkezőleg, csodálatunkat kell kifejeznünk a megmaradás puszta ténye felett! —, hanem azért nem, mert helyettünk mások már elvégezték ezt a munkát. Újat tehát nem mondhatnánk. Arról azonban mégis meg kell emlékeznünk, hogy a mai Dömsöd tulajdonképpen két falu egybeolvadásából nőtt ekkorává. A másik, az egykori Dömsödtől délre fekvő s vele összenőtt falut *Dab*nak hívták. Ennek a szónak nem ismerem az etimológiáját. Lehet, hogy ugyanaz rejtezik benne tő-változatban, ami a Kunszentmiklós egyik határrészét jelző *Dabas* szóban, amelynek jelentését ugyancsak nem tudom megmagyarázni. Egy bizonyos, az egyesülés folyamata már szinte szemünk előtt játszódott le, hiszen 93 esztendőt megért, tassi születésű dédnagyanyám drasztikus hangütésű versecskéjében még külön emlegette őket:

Szalkszentmárton, nömös Tass,
Szajha Dömsöd, kurva Dab.

Már elnézést a helybeliektől, hogy ezt a szókimondó kis rigmust is szerepeltetem. Okát nem is tudom a benne megfogalmazódott neheztelésnek, csak azt, hogy az ilyesfajta kölcsönös — részben játékos, részben komoly — becsmérlések valamikor napirenden voltak. S hogy — kiegyenlítésül — Tass is megkapja a magáét, hadd mondjam el: amikor például tassi jelzésű kocsitáblával — mert az egykori parasztszekereken kötelező volt a nevet és a lakcímet közölni — Szalkszentmártonban megláttunk egy tassi embert, mi gyerekek kórusban kiabáltuk utána:

Tassi tüdő-tagadó,
„szemmártonyi" csavargó!

Mert a tassiakat „tüdők"-nek hívták, a szalkszentmártoniakat „csancsók"-nak (isten tudja megint csak, hogy mit jelent), a korábbi cikkemben említett kunszentmiklósiakat pedig — akik harangjuk szavának mély, „gyócs ing, gyócs gatya" értelmezésű jelentésére olyan büszkék voltak, „kutyúsoknak" (ez utóbbi a „kutyú"-nak nevezett kákafeléséget jelentette, mely régebbi, még vizes határukban bőven tenyészett a szittyósokban). Végül is mindenki eltűrte ezt a fura kötözködést: virtus, valamiféle rivalizálás rejtezett benne. S eredetét végső soron alighanem az magyarázza, hogy ezek a — ma néhány perces autóúttal megtehető — távolságok akkor igen jelentősnek számítottak. Nevelőapám édesanyja, például, úgy élt meg Kunszentmiklóson 67 esztendőt, hogy sohasem járt az onnan 9 kilométerre levő Tass községben. Restelljük megint csak földhözragadtságunkat? Szó sincs róla. Egyrészt azért nem, mert keserves adottság volt; másrészt azért sem, mert ilyesmivel a kultúra magas szintjén is találkozhatunk. Gondoljunk csak Immanuel Kantra, aki úgy élte le életét és úgy írta meg *A tiszta ész kritikáját,* hogy — noha az egykori Königsbergben mindössze 30 kilométerre lakott tőle — sohasem látta a tengert! Vagy ama görög filozófusra, aki a legenda szerint kiszúrta saját szemeit, hogy „a világ látása ne zavarja gondolatait". Itt, persze, nem erről volt szó, hanem kényszer-körülményekről, amelyek egyfelől zárt egységgé forrasztottak egy-egy szűkebb közösséget, másfelől azonban elidegenítették a tágabb környezet ismeretétől.

Mindez kitérő ugyan, mégis úgy gondolom, a hely szellemének felidézéséhez hozzátartozik, s talán induló néprajzkutatóinknak is ötle-

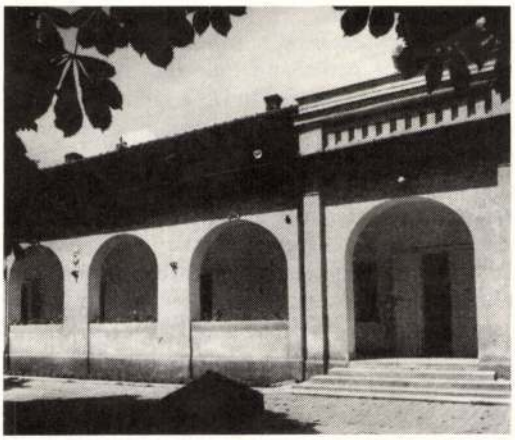

A dömsödi tanácsház

tet ad a folklór olyan területeinek feltárására, amelyekre — ha nem tévedek — idáig keveset gondoltak a szakemberek. Térjünk hát vissza szorosabban vett témánkhoz, Dömsöd történetéhez, azaz — még egy pillanatra — a Dab községgel való egyesüléshez. Itt most megint — s ezúttal hosszabban, mert írása nemcsak a becsületes pedagógusmentalitás, hanem a korszellem „tündéri képe" is — Gerencsér József községi tanító írását idézzük: „Dömsöd a tőle délre eső ősi Dab községgel teljesen összeépült. Még kutatásom előtt a közigazgatási hatóságok felszólították a két község elöljáróságát az egyesülés lehetőségének kidolgozására. Ez a helyzet a dömsödiek pótadóját emelte, a dabiakét pedig nagymértékben csökkentette, az utóbbiak mégis ragaszkodtak az évezredes helyzethez. Az egyesülést mindkét község életlehetőségei kívánták és ez 1938-ban meg is történt... E helyen csak röviden írom le Dab községet, melyet a Bpest—bajai műút Dömsöddel összeköt... Dab is ősi település. Legelső írásos bizonyítéka az 1085-ös királyi oklevél, mely már mint községet említi Dabot. Érdekes a község címere: Arany kör, az alsó részén zöld halom, melyből közepén egy szál aranysárga búzakalász, tőle jobbra ekevas, balra pedig csoroszlya indul ki az ág felé emelkedve, mint a szorgalmas és kitartó munka jelképei, melyen az isten áldása van. A község hullámzó történetéből olvassuk, hogy szorgalmas népe a tatár, török dúlás idején és a kuruclabanc világban is mennyit szenvedett. A világháborúnak 28 hősi halottal adózott Dab község. Lakosságát komoly veszteségek érték az 1919-es oláh megszállás idején... A község területe 1982 kat. hold. 1930-ban 992 lélek lakta. Színmagyarok, 80%-ban reformátusok. A község elöljáróinak nemes példája és küzdelme, különösen az utóbbi évtizedben, eredményeiben gazdag volt. Amíg hazafias, egyházi, kulturális tevékenységéről sok értéket tud felmutatni Dab község, ugyanakkor elszomorító a tüdővész pusztításának semmit sem hanyatló eredménye. ...Egyesülésben rejlik az erő! Bizonyos, hogy a kezdeti ellentétek elsimítása után ezt mindkét község polgárai megtapasztalják és belőle mindnyájuk javát fogják kitermelni" — fejezi be eszmefuttatását Gerencsér József, s ezzel az idézettel nemcsak az ő emléke előtt tisztelegtünk, hanem legalább egy törpepiramist szerettünk volna állítani az egykori Dab község lakóinak is.

Dömsöd és Dab mindenesetre nemcsak túlélte az egyesülést, hanem napjainkra hatalmas, virágzó közösség lett, amely továbbra is elsősorban a hagyományos növénykultúrákról — boráról, gyümölcséről, gabonájáról nevezetes. S még valamiről, amiről már bevezetőben szóltam: Duna-partjáról. Ma — ha erről beszélünk — elsősorban megkapó szépsége jut eszünkbe, de valamikor volt más szerepe is: a községet le-lerohanó ellenség elől a falu népe a Kis-Duna nehezebben megközelíthető szigetein keresett menedéket. Talán ez a földrajzi adottság volt fennmaradásának biztosítéka is. Különösen ha figyelembe vesszük, hogy a gazdag vidék „felprédálását" nemcsak az ellenség űzte. Adatok vannak arra is, hogy egy alkalommal végvári vitézeivel „Balassi Bálint báró" is rajtaütött a dömsödi piacon — ha nem kaptak zsoldot, onnan szereztek, ahol éppen volt —, s dús zsákmánnyal megrakodva távozott.

De ami a Kis-Dunát illeti, arra még külön vissza kell térnünk. Annak érzékeltetésére tudniillik, hogy mai — turisztikai nevezetességszámba menő állapota — egyáltalán nem természetes századunkban, hanem megint csak hosszú munka eredménye. A magyar ipar csepeli bázisának kiépülésével ugyanis elkezdett ömleni belé a szennyvíz, s egy idő után már a biológiai elhalás veszélye fenyegette. Súlyosbította a gondokat a meder eltömődése, elsekélyesedése is. Volt tehát már olyan időszak — nem is olyan régen —, amikor a Kis-Duna szomszédsága inkább kellemetlen volt, mint kellemes. Amikor a falu melletti víz kezdett bűzhödt mocsárhoz hasonlítani. A tarthatatlan állapot felszámolásához előbb-utóbb intézmé-

nyes társadalmi összefogásra lett szükség. Ennek az igénynek a jegyében jött létre a „Ráckevei (soroksári) Duna Intéző Bizottság", amely — munkájából talán tanulhatna valamit a Balatoni Intéző Bizottság is — egy-két évtized alatt példás eredményeket ért el: elérte, hogy az ipari szennyvíz többé ne a veszélyeztetett horgász-paradicsomba ömöljék; kotorni kezdték a medret, hogy helyreálljon a víz egészséges cirkulálásához szükséges mélység, s napjainkra sikerült a vízminőség romlását nemcsak megállítani, hanem némi javulást, újratisztulást is elérni.

S most tessék igazán figyelni! Mert a természet ugyan hatalmas és kiszámíthatatlan, de engedékeny. Mindez nem mondható el a kicsinyes emberi önzésről, amely viszont kérlelhetetlen és kegyetlen. Arról beszélek ugyanis, hogy nemcsak a biológiai egyensúlyt kellett helyreállítani, hanem az önkényes kisajátítás csáp-mozdulatait is vissza kellett fogni. De kezdjük talán megint messzebbről, a könnyebben érthetőség kedvéért. Ezúttal nem magam éltem át, egy barátom mesélte, hogy görögországi útjuk során fürödni támadt kedvük. Megálltak apró kocsijukkal egy helyen, ahol azonban tábla jelezte, hogy „Magánterület". Éppen tanakodni kezdtek, hogy mit tegyenek, amikor odalépett a környező földterület tulajdonosa, s közölte velük, hogy a föld ugyan az övé, de „a tenger — *thalassza,* mondta ugyanúgy, mint még homéroszi időkben élt ősei — mindenkié!" Hát ez nálunk nem így van. Amint a Balaton-parton is alig létezik már olyan hely, ahol a nem-birtoktulajdonos megmerítkezhet a habokban, ugyanez volt a soroksári Duna-ágban is: kerítések vonultak le a vízig, sőt a vízbe, hogy halandó e magánterületekre ne igen tehesse a lábát. Egyszer velünk is megesett: egy faluval fentebb barátaink meghívtak bennünket vasárnapra. Igen ám, de bent volt a bungalójuk a Kiskunlacháza és Ráckeve közötti szigeten. A távolság kiáltásnyi volt, s ezért abban maradtunk, hogy átkiabálunk — Mária! Mihály! — az értünk küldendő-hozandó csónakért. Kiálltunk egy stégre, s kiáltottunk. Előrontott a tulajdonos, s közölte, hogy ez magánterület, s leszünk szívesek a kétszáz méterre odébb lévő tanácsi stégről kiabálni. Ő elküldött, én is elküldtem valahová, miután a diplomácia finomabb nyelvén nem sikerült megállapodnunk. Félreértés ne essék, nem irigység mondatja velem e szavakat! Három faluval lentebb egy idő óta én is egy horgásztanya boldog birtokosa vagyok, s magam sem szeretném, ha egy társaság kéretlenül odatelepedne a stégemre, bömböltetné naphosszat a táskarádiót, ordítozna, belecsinálna a csatorna tiszta vizébe, ott mosná ki a szennyes fehérneműjét, de sohasem jutna eszembe megtiltani, hogy átkiáltson a másik partra vagy hogy megfürödjék a vízben, amely — remélem — nálunk is mindenkié. Nos, a legnagyobb eredmények között tartom számon ezért, amit az Intéző Bizottság e mocskos kistulajdonosi ösztönök eluralkodása ellenében elért. De idézzük mindezt az Intéző Bizottság 1980. évben kiadott tájékoztatójából: „Kiemelt feladatnak tekintettük a Duna-partot lezáró kerítések elbontását, a Duna-parti sétányok felszabadítását, kiépítését, hogy minél többen kereshessék fel a szabaddá tett Duna-parti sétányainkat. Az elmúlt tíz év alatt 2712 darab, Dunára merőleges, vagy azzal párhuzamos kerítést bontattunk el és helyeztettünk át. Volt olyan intézmény, amelynél ezt csak 9 év után sikerült elérni. Ma a Duna-parti sétányok, szabad parti sávok 85 százalékban felszabadultak, és az üdülni vágyó dolgozók, horgászok, vízitúrázók rendelkezésére állnak." Gratulálok ehhez az eredményhez, s javaslom, hogy meg ne álljanak egészen a 100 százalékig!

S most térjünk át más témára! Cikkünk címében Dömsödöt is az ún. „Petőfi-járás"-hoz soroltuk. Kissé azonban ezúttal is úgy vagyunk, mint Kunszentmiklós esetében, ahol mindössze három verset keltezett a költő. Itt négyet: *Piroslik már a fákon a levél, Száműztem magamat..., Salgó, Levél Várady Antalhoz.* A Petőfi-életműben kevéssé tájékozott olvasó megint azt hiheti, hogy — talán a helybeliek kedvességének köszönhetően — utólag akarom feltupírozni a Petőfi-emlékeket. Kétségtelen, persze, hogy a helybeliek példás emlékőrző gesztusai is emeltek valamit az események jelentőségén, mégis — magukat a valóságos tényeket véve csupán figyelembe — Dömsöd életrajzi és költői szempontból egyaránt kiemelkedő szerepet kapott Petőfi pályarajzában. Az országos és a megyei sajtóban legalább tucatnyi publikáció őrzi a község és a költő kapcsolatának nyomát, taglalja-elemzi jelentőségét.

Nos, nézzük meg közelebbről a kérdést! Petőfi először 1841. április elején, szüleihez, Dunavecsére utaztában járt először a helységben, majd akkor, amikor — immár Szalkszentmárton felé, mert ott laktak az öreg Petrovicsék — Dunaharasztin és Taksonyon át tartott haza. Ez 1845. július 15—16-án történt. 1845

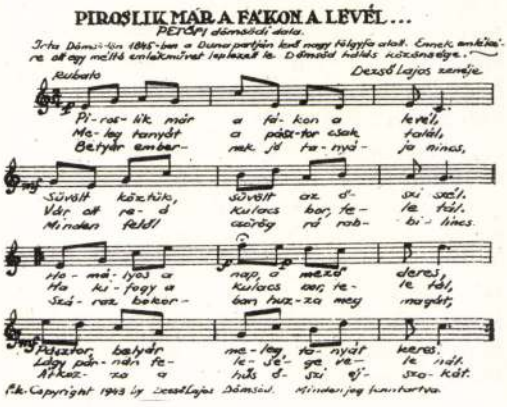

Petőfi dömsödi dala

szeptemberében megint átutazott Dömsödön a nyughatatlan vándor. Nyilvánvaló, hogy ezeknek az alkalmi és kikerülhetetlen találkozásoknak nem lehet túlzott szerepet tulajdonítanunk. A jelentős találkozás ezután következik csak. Akkor, amikor a költő szülei kénytelenek felmondani a szalkszentmártoni kocsmaés mészárszékbérletet (közben a kunszentmiklósit is, mert „István öcsém" Várpalotára szegődik székálló legénynek), s jelentkeznek a dömsödi mészárszék árverésén. Itt kezdetben némi vita támad, hiszen Petrovics a nem túl sok sikerrel kecsegtető bérletért mindössze évi 400 pengőforintot hajlandó megajánlani. A „Betsületes Tanáts" ekkor arra gondol, hogy talán új árverést hirdet, végül azonban maga is belátja, hogy a mészárszék üzemeltetésének egy időre szóló felfüggesztése csak csökkentené annak „betsét", azért így dönt: „A 288-ik szám következésibe ma kelletvén a mészárszéknek árvereltetni, arra csak Petrovics István jelentette magát egyedül, s kijelentette, hogy ő 400 forintnál többet nem ád. Ezen ígérete után több ízbe megpróbáltatván Petrovics István, hogy ha többet adna, de hasztalan, első ígéretéhez szorosan ragaszkodva, utoljára elment,— melyet látván az egybegyült Tanáts és Választottság — miután úgy vélekedett, hogy egy újabb határidő kitűzése a húsmérési jog betsét megrontaná, elhatározta, hogy a mészárszéket Petrovics Istvánnak 400 forintokba átadja; minélfogva vele a szerződés meg is köttetett..."

Petőfi szülei végül is 1846. április 23—24-e körül költöznek át Szalkszentmártonból Dömsödre. Utolsó vállalkozásuk ez a teljes anyagi csőd előtt, s nem is sokáig tartják magukat: a bérletet már 1846 nyarán, jóval az első esztendő letelte előtt feladják. Az öreg Petrovicsot régebbi tartozások is nyomják, amelyek most újabbakkal tetéződnek. 1846. május 11-én köt például egy megállapodást Csillag Gábor kecskeméti kereskedővel arról, hogy hétszázhuszonöt váltóforint ellenében ötvenegy darab tehén- és ökörbőrt szállít le. A szerződés szövege így hangzik:

„Alul irott el esmérem, hogy mai alul irot napon eladtam Ketskeméti kereskedő Csillag Gábor urnak 51 Ötven egy darab vágot tehén és ökör bőröket öszvesen 725 hét száz huszon öt váltó forintokért oly formán, hogy a bőrök mai naptul a mint az általam Dömsödön haszonbérben bíró mészárszékben fognak vágódni folytonosan még az eladott 51 darab le fog telleni belőlük, senki másnak 100 frt vinculom [azaz: kötbér] mellett csak egyet is el adni nem lészek harmadfü vagy párban az járandó 725 pfkt. hiány nélkül jelenleg fel vettem, mely kötelezésemet erősitem kezem alá irásával. Költ Ketskemét május 11-kén 846.

Dömsö Szek ha szonbellő

Petrovits I stvany MK"

Petrovics István ezt a kötelezettségét sem tudja már teljesiteni: összesen nyolc ökörbőrt képes leszállitani. 1846 augusztusában tehát árverésre kerül sor. Az öregek utolsó motyóikat is kénytelenek az adósságok törlesztése fejében elkótyavetyélni, s Petőfi — aki István öccse helyett a család gondozását időközben a saját kezébe vette — szüleit cinkotai rokonoknál helyezi el. Érdekességként említjük meg még dr. Mezősi Károly *Petőfi és családja Dömsödön* című múzeumi vezetője (Pest Megyei Múzeumi Füzetek I. 1964.) alapján, hogy a kiskőrösi Petőfi Múzeumban található relikviák egy része — az ágy, amelyben a legenda szerint Petőfi született, valamint egy sublót és Petrovics István húsvágó bárdja — ebből a dömsödi árverésből maradt fenn különböző háztartásokban, amelyektől azután a századforduló idején Kéry Gyula, a Petőfi-ház és Múzeum akkori titkára vásárolta meg.

Azt talán most már értjük, hogy mit jelentett Dömsöd Petőfi szüleinek életútján: a megkapaszkodás utolsó, hamvába holt lehetőségét. De mit jelentett magának Petőfinek? Az első, Dömsödön született versének *(Piroslik már a fákon a levél...)* nem kell nagyobb jelentőséget tulajdonítanunk, legfeljebb megemlíteni a filológiai kutatások csaknem egy századon át burjánzó, egymást meghazudtoló adatait, hogy

végül megnyugtatóan tisztázottnak tekinthessük: valószínűleg Szalkszentmártonból Pestre visszatérve, 1845. július vége felé írhatta a költő. Annál jelentősebbek a többi versek. Mindenekelőtt a *Száműztem magamat...* című, 1846 májusában kelt vers, amelyet az ugyancsak Szalkszentmártonból való átköltöztetést követően írt Petőfi. Legfontosabb strófája ugyanis így hangzik:

Megengesztelt szivem egy zöld olajfa-ág... / Minden tőled kapott sebem felejtve van; / Megbékülő jobbom fogadd el, oh világ, / Nem volnál rossz, ha nem volnál boldogtalan. / Boldogtalan vagy s én sajnállak tégedet, / S akit sajnálunk, azt gyűlölnünk nem lehet.

Vagyis a *Felhők*-ciklus nagyszabású érzelmi-gondolati lezárásáról van itt szó, az egyetemes világfájdalom világmegváltó akarattá való átalakulásának, a prófétai szerep első megfogalmazásának kísérletéről. Ki tudja, mely falué a dicsőség ezért az új hangért. A szalkszentmártoniak állítják, hogy — miután a traumákat náluk írta ki magából a költő — a vers eszmei fogantatása is oda kötődik. De a megírás dátuma mellett kétségtelenül Dömsöd szerepel. Kérdés, távolabbi perspektívából nézve, van-e értelme ilyen homéroszi vitának? Különben is, a költő még korántsem ért végére a „válság"-nak, hiszen a Szalkszentmártonban megírt Felhők-ciklust eredeti szándéka szerint valami hasonló követné, amint az elképzelt cím is utalni enged rá: *Csillagtalan éjek*. Ennek egyik mesteri darabja lett volna a Dömsödön írt *Salgó*, felvidéki utazásának ez a szép, bizonyára az ottani néphagyományokból táplálkozó líraielbeszélő darabja. Ennek az újabb kötetnek az el- és előkészítésére utazik le a költő barátjával, Pálffy Alberttel, a Tízek Társaságának másik tagjával Dömsödre 1846 májusában, hogy szinte az egész hónapot ott töltse. Az akkor itt töltött periódus Dömsöd egyik legszebb, legbüszkébb, legtöbbet emlegetett emléke. A századfordulón még tanúk sokasága vonul fel, hogy elmondja, hol, mikor, mit csinált a költő, hogyan viselkedett, milyen volt lakása, magatartása, öltözete.

Javaslom azonban, hogy megintcsak ne bonyolódjunk részletekbe, hiszen ezeket a sokunk által tisztelt és szeretett barátunk, s régen elhunyt jeles Petőfi-kutató, Mezősi Károly már pontosan rögzítette *Közelebb Petőfihez* című könyvében (Szépirodalmi Könyvkiadó, 1972) a költő dömsödi tartózkodását illetően. Inkább arról beszéljünk még, hogy mekkora a jelentősége a negyedik itt írott versnek, a *Levél Várady Antalhoz* címűnek, amelyet e nevezetes hónap vége felé, május 22-éről keltezett. Az átlagolvasó számára sem ismeretlen talán, hogy Petőfi ebben a versében villantja fel először a jövendő forradalmi látomását:

...hinni kezdem, hogy dicső napoknak / Érjük maholnap fényes hajnalát, / Midőn a népek mind fölemelik / A föld porába gázolt fejöket, / S végigmennydörgik a föld kerekén: / „Legyünk rabokból ismét emberek!" / Ez nagyszerű, de véres kor leszen, / És úgy is illik, hogy véres legyen!... / Már vízözön volt, most egy vérözön kell, / Hogy megtisztuljon a világ a szennytől, / Amely fölötte meggyülekezék...

Azt azonban talán már kevesebben tudják, hogy ez a vers nem jelenhetett meg Petőfi életében (majd Jókai közli először *A Hon* című lapjában 1870-ben, a kiegyezés után), s hogy alighanem ez a vers volt az akadálya a cenzúra előtt a fentebb jelzett új kötet megjelenésének, s hogy ugyane verstől számítható a költő rendszeres rendőrségi megfigyeltetése. Mert aláírása dátumától számítva már hat nap múlva, *Buda, 1846. május 28-i keltezéssel* kémjelentés ment róla Bécsbe, s e jelentés egészen a birodalmi államtanácsig, a kamarilláig eljutott:

„A költői művek ugyan rendszerint kevésbé veszélyesek; de ha a szerző jellemére és a hozzá hasonló gondolkodás módjára politikai tekintetben a legragyogóbb fényt vetik: mindenesetre figyelmet érdemelnek. *Peregriny cenzor*, szavahihető autoritás cenzúraügyekben, épp most beszélte el a következőket: Petőfi Sándor, egy körülbelül 23 éves fiatalember... egyik ba-

Dömsöd környékén tartják a kiskunsági pásztor- és lovasnapokat

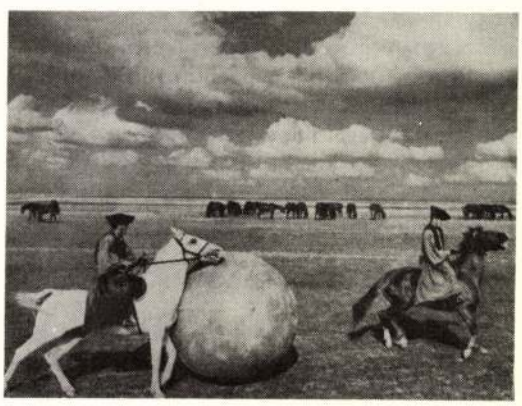

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Márton László, Munkácsy-díjas szobrászművésze
KÖNYVTÁROS
1984 MÁJ 1.

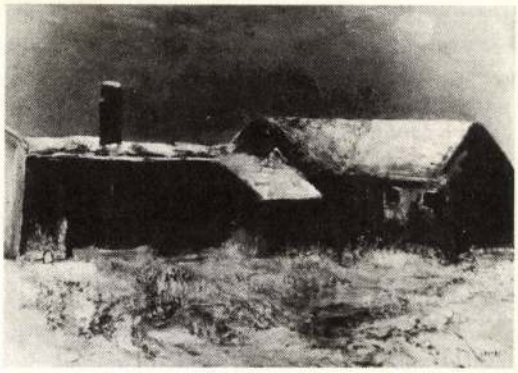

Tanya. Vecsési Sándor festménye

rátnak a másikhoz intézett levelében a következő részlet foglaltatik: ...légy meggyőződve, hogy amint egy özönvíz vala, úgy lészen csata, melynek véráradata nem lesz kisebb a vízözönnél... Mindenesetre bátorkodik a legalázatosabb referens arra figyelmeztetni, mily nagy mértékben szükségesnek véli, hogy a *nagyon egzaltált* Petőfi, aki rendszerint Pesten tartózkodik, a legéberebb szemmel figyeltessék."

Összefoglalva: Dömsöd valóban sok szempontból kulminációs pont a költő élettörténetében: a szülők végleges anyagi bukása s a róluk való gondoskodásban a prímszerep átvétele öccsétől itt történik meg. Költészetében pedig: a történelmi sorsszerep vállalásának első dokumentuma, amely a bécsi rendőrség figyelmét is ráirányítja, itt születik.

S most — ahogy a Petőfi-járás egyéb községeinél is tettük — megintcsak fordítsuk meg a kérdést: mit tett Dömsöd a költő emlékének ápolásáért? Nos, úgy hisszük, nem kell ezúttal sem szégyenkezni a község nevében. Az eredeti mészárszéket ugyan elbontották, hiszen az egykori piactéren (a református templom előtt) díszpark létesült. E térség közepén áll egyébként Petőfi mellszobra, amely az egyik legérdekesebb a környéken felállítottak közül. *Marton László* ezúttal olyan Petőfit formált, akinek szinte még kamaszarca van, s aki ábrándos tekintettel néz az eljövendőkbe. Csaknem meglepő rajta a kis kecskeszakáll, mert lágy vonásait tekintve inkább az jut eszünkbe róla, hogy „még legénytoll sem pelyhedzik állán". A szakáll és a csaknem gyermeki szépség között a vonásaira írt akarat teremt harmóniát.

Emléktábla díszíti azonban a szülők egykori szerény lakhelyét is, ezzel a szöveggel: „E házban laktak Petőfi Sándor szülei s testvére: István, s ez volt a költő rövid ideig tartó otthona az 1845—46-ik évben". Részben Petőfi-, részben tájmúzeum lett az a ház, amelyben Petőfi és barátja, Pálffy Albert dolgozott: élethűen igyekeztek a két szerzőtárs szobáit visszaállítani akkori állapotukba, egy szobát pedig a korabeli használati tárgyak bemutatásának szenteltek. De megvan a pince is a maga eredeti valóságában és használati eszközeivel, a ház előtt pedig szinte egy kis külön kiállítás létesült régi temetői fejfák felvonultatásával. De van — akárcsak Dunavecsének valamikor — „Petőfi-fája" is. Egy hatalmas, máig jó erőben levő tölgyfa ez a Kis-Duna partján. A helyi legenda és az irodalomtörténet szerint e fa alatt írta *Piroslik már a fákon a levél* című versét a költő. A hajóállomás közelében levő fa tövében 1936. október 18-án a Petőfi Társaság közreműködésével emlékművet állítottak, amelynek középpontjában *Lux Ede* szobrászművész Petőfit ábrázoló domborműve áll. S most újabb fejlemény a Petőfi-fa történetében, amely azt bizonyítja, hogy a szükségből is erényt lehet „faragni". A *faragni* ezúttal szó szerint értelmezendő, mert ahogy *Takó Miklós* nyugalmazott dömsödi tanár — kedves barátom és nélkülözhetetlen vezetőm-összekötőm e beszámoló elkészítéséhez, s talán nem mellesleg a helyi művelődési bizottság elnöke is — egy megemlékezésében írja: 1978. július 3-án óriási vihar vonult át a község felett, s letörött a Petőfi-fa egyik nagy ága. A hír kezdetben — érthetően — fájdalmat okozott a dömsödieknek, azonban a község tanácselnökének, Ambruska Péternek kitűnő ötlete támadt: felkereste *Polyák Ferenc*et, a Kecskemét közelében, Matkó pusztán élő népi fafaragóművészt, hogy a nevezetes fa letört ágából formálja meg a költő és szülei szoborportréját. A munka — amint a művész emlékezéséből értesülünk — a következőképpen folyt le: „Először Petőfi édesanyja arcképét faragtam meg az édesanyának kijáró tisztelettel. Majd a jó öreg kocsmárosét, utoljára pedig Petőfi Sándorét. Izzadtam, fájt a tenyerem, de én ütöttem az évszázados tölgyet a baltámmal, hogy rászaggassam a formát, az arcot. Sok ember nézte vajúdásomat... Féltem is a faragástól, nem bíztam magamban, úgy éreztem, nagy fába vágtam a fejszémet. De a kitartás meghozta a gyümölcsét, elkészült a hármas családi portré Petőfiékről..." Említsük még meg, hogy a *Piroslik már a fákon a levél...* című Petőfi-versre ugyancsak dömsödi szerző, *Dezső Lajos* 1943-ban dallamot is írt, s a neve-

zetes fa alatt az évente rendezett Petőfi-emlékünnepségen a megzenésített Petőfi-dalt a helyi általános iskola kórusa elénekli.

Sok minden egyéb is van, persze, a községben, amiről szívesen és hosszabban szólnánk, ha cikkünk keretébe beférne, de így sem hagyhatjuk említés nélkül, hogy a Duna-part szépsége korunkban kitűnő képzőművészeket is odacsalogatott, a táj szerelmeseivé tett. Gondolunk itt a *Bazsonyi Arany* és *Vecsési Sándor* festőházaspárra, nekik — számos külföldi tárlat után — Dömsödön is önálló kiállításuk volt 1977 szeptemberében. Vagy szólhatnánk egy másfajta helyi nevezetességről, a Dömsöd-Apajpusztán, a Kiskunsági Nemzeti Park területén rendezett nemzetközi lovasversenyekről, pontosabban a „Kiskunsági pásztor- és lovasnapokról" is, amelyek gyönyörű múltbeli hagyományokat elevenítenek fel — a jövő érdekében, a felnövekvő új nemzedék okulására.

S ha már a jövőről beszélünk, említést kell tennünk ennek egyik fontos letéteményeséről, a nagyközség könyvtáráról is. Takó Miklós tanár úr piciny, de nagy hozzáértéssel gondozott kertjére tekintve, a verandán beszélgetünk *Botyánszky Mihályné*val, a könyvtár vezetőjével, *Szabó Béla*val, a művelődési ház igazgatójával és — természetesen — a házigazdával. A tőlük nyert kép egyszerre nagyon szép és nagyon riasztó. Kezdjük hát a dolog szebbik oldalával, amelybe néhány összehasonlítást is becsempészünk. Nos, a könyvtár állománya 22 424 kötetes, amely szám impozáns, ha összevetjük a minap megvizsgált egykori járási központ, Dunavecse körülbelül azonos állományával (*Könyvtáros*, 1984/4. sz.). Hízelgően szépek az olvasói adatok is. Először nézzük csak mennyiségileg! A falu 13—14 százaléka aktív, beiratkozott olvasó, számuk évente 1100—1200-ra emelkedik az év eleji 800-ról. Foglalkozás szerint nézve is egészségesek az arányok: 41 százalékuk gyermek, 36 százalékuk helybeli munkás és paraszt, 23 százalékuk értelmiségi. Egy lakosra évente körülbelül 3 kikölcsönzött kötetet számíthatunk — a csecsszopókat és az aggastyánokat is beleértve (az olvasótábornak különben mintegy 20 százaléka a nyugdíjas). Számomra egyébként ezeknél a statisztikai adatoknál is biztatóbb volt, amit az olvasói érdeklődés irányáról sikerült begyűjtenem. Természetesnek tartottam, persze, hogy a legnépszerűbb a lakosság munkáját segítő szakirodalom. De — úgy tetszik — a környék átlagánál színvonalasabb a szépirodalmi tájékozódás is. Mert itt sem tagadták, hogy

Ma már — sajnos — ez sem mindennapos jelenség. Jelezték, hogy a világirodalom iránti érdeklődés szerényebb a hazainál, de itt is „jó" neveket emlegettek: *Aragon*t, *Tolsztoj*t, *Dosztojevszkij*t(!). Ez hát a valóság szebbik arca, amelyről előbb akartunk szólni. S melyik a csúnyábbik, de éppen ezért nem takargatni, hanem feltárni való? Kezdjük azzal, hogy a könyvtár beszerzési kerete évi 50 ezer forint. Ebből azonban csak 30-at vesznek igénybe. Miért? Azért, mert a könyvtárnak eddig sem volt önálló, a fejlesztést lehetővé tevő épülete, s most még kevésbé van. Idáig ugyanis a művelődési házban kapott két helyiséget, 84 négyzetméter terjedelemben (gondoljuk el, hogy a hasonló állományú dunavecsei könyvtár 177 négyzetméterét is keveselltük a vállalt célokhoz és a könyvek nagy számához képest előző cikkünkben!). Ha tehát csupán ezt az állapotot vennénk is alapul a helyzetjelentésnél, már *tragikus*nak nevezhetnénk, hiszen még az utóbbi években érkezett s annyira keresett szakmai irodalom jelentős része is kicsomagolatlanul várja az eljövendő feltámadást! De még ez sem minden! 1981 októberében ugyanis a kultúrház épülete életveszélyessé vált, s le kellett bontani. A könyvtárról olyan tervek hangzottak el, hogy majd új helyiségekbe költöztetik, de nem volt hová. Maradt tehát a lebontott épület megmaradt részében, de — egyelőre — nem a feltámadást várja, hanem hogy mikor omlik rá a tető. Megoldás? Több is kínálkozna — elvileg. Vagy az új művelődési házban kaphatna helyet, vagy — s talán ez lenne a szerencsésebb — egy önálló, hozzá méltó épületben. Ám a két feladat egyidejű megoldása meghaladja még ennek a jómódú községnek az anyagi erejét is. Akármilyen szűkre nyitható napjainkban a bugyelláris, ezúttal — öt községet megvizsgálva először írom le — valamiféle központi segítségre volna szükség. Deus ex machinára vagy „mennyből az angyal"-ra? Mindegy, hogyan nevezzük, maradjunk hát Montecuccoli híres meghatározásánál: *pénz, pénz, pénz!* Mert a szerencsés kezdetek folytatásának a kultúrában ugyancsak megvannak a maguk elodázhatatlan igényei.

Szappanos Balázs

1021

Nézzük meg együtt!

Marton László ruzsai felszabadulási emlékműve

ALIGHA LEHET elképzelni méltóbban dekorált felszabadulási ünnepséget, mint az április 4-i ruzsait. A derűs-borongós tavaszi napon több száz helybeli gyűlt össze a község szépen formálódó főterén, hogy a megemlékezés tanúja legyen Marton László Munkácsy-díjas, érdemes művész alkotása felavatásának.

Az emlékmű most már a halványuló emlékezetnél maradandóbban fogja őrizni, tanúsítani sok más mellett azt a tényt, hogy az alig két-három évtizede önállósult község életképes, egyre gyarapodó, szépülő település. Ahol az emlékműállítás puszta tényében is érezni az ott lakók önbecsülését, kollektív tudatának imponáló megnyilvánulását. A környező településekhez hasonlóan „gazdag" község „ad" magára, tiszteletreméltó következetességgel építgeti a maroknyi tanyaközpontból kinőtt település központját.

A szoboregyüttes felavatásával talán a községet is nagykorúsították. Itt gondolnak eldologiasodó világunkban arra is, hogy egy homoki községben nemcsak utakra, vízvezetékre, iskolára, szórakozást, kényelmet nyújtó és szükségleteket szolgáló közintézményekre van szükség, hanem az emberek tudatára, lelkivilágára ható szép, emberi környezetre is, köztük szobrokra, emlékművekre.

AZ EMLÉKMŰ szó hallatán monumentális kőépítmények, robusztus bronzalakok, hősi pózba merevedett figurák jelennek meg képzeletünkben. A háborús emlékművek esetében többnyire idealizált alakokra gondolunk, haldokló, vagy elesett katonákra, őket segítő géniuszokra, szuronyukat előreszegezve végső rohamra induló hősökre, hősjelöltekre.

Marton László felszabadulási emlékművén nyomát sem találjuk ezeknek a beidegződéseknek, előképeknek. De más hasonló tárgyú közteri alkotásokon se, mivel ezek egészen más korban, más társadalmi, politikai és főként megváltozott ízlésű környezetben születtek. A mindenki által ismert Gellérthegyi Emlékmű volt a kezdet. Azóta sok-sok felszabadulási emlékmű készült. A szobrászok, építészek megfogalmazták bronzba öntve, kőbe vésve a szabadulás élményét, a régi rendet elsöprő új erő győzelmét.

A hazai felszabadulási emlékművek szimbolikája szerencsére jócskán különbözik az előző korokban megszokottaktól, sőt a kifejezésmódokban meglehetős változatosság tanúi is lehetünk. Példaként hivatkozhatunk a már említett mű mellett a pécsi, szombathelyi emlékművekre is.

Marton László azon művészek közé tartozik, akiknek munkássága által karakteres vonás rajzolódott közteri szobrászatunk képzeletbeli arcmására. A volt Pátzay-növendék neve főként közteri alkotásai révén lett ismert. Erőteljes, dinamikus mintázású emlékművei a monumentalitás iránti érzékről tanúskodnak, szimbólumteremtő készségről. Munkásságának főbb állomásait jelzi a szombathelyi Savaria emlékmű, a gyulai Lenin-szobor a siklósi Jobbágy emlékmű, a mezőtúri Dózsa-szobor és a tavaly felavatott Duna-parti József Attila-emlékmű. Ezt a sorozatot zárja legfrissebb alkotása, a ruzsai felszabadulási emlékmű.

Marton mester kézjegyei azonnal felismerhetők az új alkotás megformálásán is. Az emlékmű horizontálisan elnyújtott talapzatán már messziről is jól érvényesül a romok közül előbújó alakok és a szeszélyesen egymásra rakott kőtömbök felkiáltójelként ható tömege. A tekintélyesen megnövelt talapzat építménye a még kiépítetlen térség tágas dimenzióiban elhelyezett viszonylag kis tömegű szoborkompozíció megjelenését hivatott kihangsúlyozni. Szerencsésen, hiszen az emlékmű máris térszervező erővel bír.

Közelebb lépve hamar kikerül figyelmünkből a romokat idéző, eléggé esetlenül egymásra rakott, kissé bizarr látványt nyújtó faragott-repesztett kőtömbök halmaza. A három bronzfigura tömegéből először a kezek vonják magukra figyelmünket. Szinte egyszerre észleljük az elől tétován mozduló figura beszédes kézmozdulatát és a háttérben álló, magasra tartott kezek jelzését, békés szándékot közlő gesztusát. Csak ezután vesszük észre a tőlük jobbra álló férfi elszántságtól, bosszúvágytól indulatosan ökölbeszorított kezét.

TEKINTETÜNK a kezek ívén az arcokra terelődik, ahol mintegy megerősítést nyerünk a szabadulásuk döbbenetéből ocsúdó emberek különböző lelkiállapotának jellemzésében. A művész a romok közül előmerészkedő három figura tartásában a felszabadulás történelmivé minősült pillanatát merevítette ki s tette időállóvá alkotásában. A háború borzalmaiból, a szenvedések infernójából szabadulók az országvesztő múlt és az ismeretlen jövő határmezsgyéjén vannak. Ebben az állapotukban a szabadulás tényére különbözőképpen reagálnak.

Marton László emlékművében — úgy vélem — ez a gondolat testet ölt. A mű megformálásában nem alkalmaz szokatlan megoldásokat a művész. A nyitott szívvel és értelemmel közeledők jó néhány részletszépségben is gyönyörködhetnek az emlékmű közeli megszemlélése során. Az alacsony talapzat szinte emberközelbe helyezi az eseményt. Ám a figurák részletezésektől mentes megformálása a néző tudatában a konkrét értelmezés helyett a jelképi tartalmakat erősíti meg. Marton alkotása ettől a pátosztól, ünnepélyességtől mentes távolságtartástól nyeri el emlékmű létét.

A TÉRRE ÜLTETETT facsemeték lassan-lassan megnőnek, és észrevétlenül benépesítik majd az emlékmű ma még ezek nélkül befejezetlennek ható környezetét.

TÓTH ATTILA

Előre az 1982. évi népgazdasági terv sike

(AZ MSZMP KÖ

Kanizsai műszaki nap Szegeden

Budapest, Győr, Kecskemét és Miskolc után tegnap, kedden, Szegeden mutatkozott be a Dunántúli Kőolajipari Gépgyár. A Technika Házában megrendezett előadássorozat és kiállítás szervezője a Gépipari Tudományos Egyesület szegedi és nagykanizsai szervezete, valamint a Dunántúli Kőolajipari Gépgyár volt.

S hogy miért van különös jelentősége annak, ha egy vállalat tablókon és előadások keretében számol be tevékenységéről, a fejlődés fontosabb állomásairól, mutatja be legújabb termékeit? A Dunántúli Kőolajipari Gépgyár esetében például azért, mert nevével ellentétben nemcsak a kőolajipar számára gyárt gépeket, berendezéseket, alkatrészeket. Termékeit hasznosítja valamennyi hazai gáz- és vízmű, valamint beépíthetők a szerelvények a távhőszolgáltatás vezetékeibe. Azok a szakemberek, akik hivatalból kapcsolatban állnak a DKG-vel, nyilván minden fontos információ birtokában vannak. Akik viszont csak ezek után kívánnak partnerek lenni, azoknak fontos lehet egy effajta tájékoztató.

A tegnapi egynapos kanizsai műszaki nap tehát helybe hozta a szegedieknek az információkat. Az érdeklődők megtudhatták, hogy a fúrási szerszámok, berendezések, vasszerkezetek, vegyipari készülékek gyártása mellett az olajipari berendezések javítását is a DKG végzi, kapacitásának egynegyedét fordítva erre a tevékenységre. Az utóbbi néhány évben a vállalat megújította termékeit, külföldi licenceket honosított meg, valamint jelentős exporttevékenységbe kezdett. A vásárlók között ott találjuk a szocialista és a tőkés országokat éppúgy, mint a fejlődő Indiát, az olajnagyhatalomnak számító Szaúd-Arábiát.

A kiállítás egy részlete. (Fotó: Pintér József)

A kanizsai műszaki napot tegnap délután Szegeden, a Technika Házában *dr. Juratovics Aladár*, a Nagyalföldi Kőolajtermelő és Feldolgozó Vállalat igazgatója nyitotta meg, majd általános tájékoztató hangzott el a Dunántúli Kőolajipari Gépgyárról. A vállalatot az igazgató, *Tornyos Ferenc* mutatta be. Ezután előadások következtek az olaj- és gázipari, a távfűtő- és vízművek elzárószerelvényeiről, a korszerű hegesztéstechnikai és varratvizsgálatokról.

Az előadásokkal egy időben kiállítás nyílt a DKG termékeiről, amely április 23-ig tekinthető meg a szegedi Technika Házának előcsarnokában.

F. K.

Napirenden:

A környezetvédelem

Az *Országos Környezet- és Természetvédelmi Tanács Straub F. Brunó* akadémikus elnökletével kedden ülést tartott. Mint, a többi között elmondták, a Minisztertanács vonatkozó határozata értelmében olyan egységes, valamennyi környezetvédelmi tevékenységet felölelő, korszerű mérő-, statisztikai és információs rendszert szándékoznak kialakítani, amely lehetővé teszi a környezet- és természetvédelmi tevékenység egységes irányításának megalapozását, s azt, hogy a környezetvédelem valóban mindenre kiterjedő legyen. *A környezet elemeiben bekövetkező változások, illetve ártalmak hatásainak rendszeres figyelemmel kísérése ugyanis csak ilyen információs rendszer kialakításával lehetséges.*

A továbbiakban *a tanács Nógrád megye környezetvédelmi helyzetével foglalkozott.* A tanács megjelölte a legfontosabb helyi feladatokat. Elsőrendű cél a felszín alatti vízkészletek védelme, a közegészségügyileg veszélyeztetett települések közműves vízellátása. Ugyancsak kiemelt feladat a levegő tisztaságának védelme. Célszerűnek ítélte a tanács, hogy a hulladékkezelés átfogó rendszerének kialakítására a megyei tanács készíttessen intézkedési tervet.

A testület a *váci talaj- és vízszennyezés* okaival és általánosítható tapasztalataival is foglalkozott, s tudomásul vette a Chinoin váci telepén tárolt hulladékok megsemmisítésére hozott intézkedések végrehajtását.

Munkaerő-gazdálkodás a textiliparban

Kettős feladatot kell meg-

Nagyüzem a kukoricaföldeken

Országszerte megkezdődött a nagyüzem a kukoricaföldeken: legfontosabb takarmánynövényünk magjának földbetevésén dolgoznak a

nére nagy lendülettel kezdődött meg a munka a hét elején. Most már minden nap számít. A törekvés az, hogy optimális időben, azaz ápri-

Marton László, Munkácsy-díjas szobrászművész. 2) Folytatás:

Bényi László festő- és Marton László szobrászművész tárlata megnyílt a keszthelyi Balatoni Múzeumban.

Kiskirálylány

Magyar Hajnalka: Halkszavú festmények, mézfényű szobrok.

Zalai Hírlap, 1984. júl. 11. 5.-old.

Marton László, Munkácsy-díjas szobrászoművész

Bényi László festő- és Marton László szobrászművészek tárlata megnyílt a keszthelyi Balatoni Múzeumban.

1.) Folytatás

Marton László, Munkácsy-díjas Kiváló Művész neve *ismerősen cseng Zalában.* Nemcsak azért, mert — tapolcai révén 1940-ben még Zala vármegye ösztöndíjával került a budapesti Iparművészeti Főiskolára, hanem azért is, mert több zalai kiállítása mellett köztéri munkáiról is ismerhetjük művészetét. Zalaegerszegen áll *Lenin* és *Ho Si Minh-emlékműve,* Hévízen pedig a gyógyfürdő parkjában leltek otthonra a *Kisfaludy Sándor emlékének szentelt finom, bájos nőalakjai.* Ez utóbbinak kicsinyített mását, az előbbinek pedig nagyméretű fotóját láthatjuk a tárlaton.

A több mint félszáz alkotás egy erőteljes szobrászegyéniség portréját vázolja elénk. Nemcsak a társadalmi méretű indulatok, érzelmek megragadásához, s szobrászi kifejezéséhez van tehetsége, hanem az egyes ember, az egyéniség, a karakter ábrázolásához is különös érzékkel nyúl. Nyers indulattal, vad elszántsággal telített *Dózsája,* a láthatatlan zongorán szilaj lendülettel, alkotói hévvel röppenő kezű *Lisztje,* vagy hunyorító, a napsütötte tájat szemlélő *Egryje* meggyőz bennünket erről.

Ismeri az anyagot. A márványból puha fényeket, bársonyos, lágy női testeket csal elő. A bronz hol mézfényű csillogással puhul fel líraibb témáin, hol a fém élességével gyűrődik, csikorog drámai kompozíción. Az előbbire a *Kiskirálylány* kedves figuráját, az utóbbira a *Küzdelem* (Ady emlékére) című kompozíció nyers vadságát említhetnénk példaként.

A két alkotó munkáival augusztus végéig ismerkedhetünk meg Keszthelyen.

Magyar Hajnalka

Magyar Hajnalka: Halkmavú festmények, mézfényű szobrok,

Zalai Hírlap, 1984. júl. 11. 5. old.

Marton László, Munkácsy-díjas szobrászművész

1981.IX.4.Televizió 2.Müsor 20.50
TV Hiradó 2

1021

- Veszprém belvárosában a Münich Ferenc téren szoboravató ünnepséget tartottak. A Történelmi Allegoria cimü kompozició Marton László háromszoros Munkácsy-dijas szobrászmüvész alkotása. Az impozáns, több mint 7 méter hosszu és 3 méter magas, körbejárható müvet Marton László a város felkérésére készitette. A süttői kemény mészkőből faragott robosztus alakok a mult emlékeit felidéző tárgyak, Veszprém és környéke történelmi korait örökitik meg a honfoglalástól napjainkig. Az ünnepségen Papp János a Veszprém megyei Pártbizottság első titkára köszöntötte az alkotót. Örömmel üdvözölte a hatalmas szoborcsoport elkészültét, hiszen a történelmi müemlékekben gazdag megyeszékhelyen oly kevés a jelentős köztéri alkotás. Igy nemcsak a város lakóinak, hanem az ide látogató turistáknak is figyelmébe ajánlotta, mint Veszprém uj látványosságát.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Marton László, Munkácsy-díjas szobrászművész

NÉPSZAVA

1981 SEP 12

1021

Marton László Munkácsy-díjas érdemes művész Történelmi allegória című kompozícióját a veszprémi Münnich téren állították fel

MTI Fotó – Vida András felvétele

teljesítménnyel járultak hozzá második „otthonukhoz".

A VOLÁN 1. SZ. VÁLLALATNÁL is tartottak a fuvarpiac lanyhulásától. Öröm tehát a számukra, hogy — ma nem is érték el a tavalyi hasonló időszak eredményeit — *az idei időarányos tervei-*

gyorsítják
Igyekeznek *u*
rált magatartá
tani a hagyom
delőket — enn
számú kísérőle
új fuvaroztató
nek.

A vállalat be

rekek túlélték a traumát és *felnőttek*. Két évtized telt el közben, s többször annyi még hátravan.

Lehet min gondolkodni.

Már csak azért is, mert a kampány nem honi találmány — legfeljebb olykor sajátságosan értelmezzük. Idén a *mozgássérültek nemzetközi évének* vagyunk tanúi és részesei. A mozgássérültek évét *éljük*, ámbár mindössze néhány hónap van belőle már vissza csak. A kérdés — és nem szónoki! — pedig az: utána hová térünk mi is *vissza*? Vagy: bármi is következik utána és helyette, *mi* lesz vele — velük — jövőre, s még azután?

A „vidám házban", ahogyan László Anna nevezi könyvében — aligha saját találmányából, de a morális lényegre tapintva, s emlékeztetve az olvasót —, bizonyára profitáltak a nemzeti és nemzetközi felbuzdulásból néhány új gépet, műszert, talán nélkülözött kényelmi berendezéseket is — nem tudom. Adj' isten, hogy

meghaladta a nyolcezer forintot; nem merem, nem is tudom kiszámítani, mennyi lehet ma. Persze, három tucat ember el- és fenntartása nem végzetes teher még egy olyan szegény ország számára sem, mint a miénk. De nem adományokra és jótékonykodásra hárított teher, hanem a *társadalom, az állam által önként vállalt közös teher;* amelyhez hozzátehetőek a szociális otthonok, s más, hasonló intézmények sora. Nehezen érthető a sor vége, noha a teherbírás maga, véges.

Tiszteletreméltó, és hasznos szándék, amely egy *egész évet* szán a mozgássérültekre, de értelmezésében ajánlatos disztingválni. Aligha az az elsőrendű célja a nemzetközi mozgalomnak, hogy a *törődésre* szánja ezt az évet, mivel annak *holtig tartónak* kell lennie. Sokkal inkább az a célja, hogy *a figyelmet keltse fel* a gond

zánkban távolról sem lettek a társadalmi tudat és gyakorlat olyan szerves, beépült részeivé, mint lettek — társadalmi berendezkedéstől függetlenül —, nemcsak nálunk fejlettebb, de azonos fejlettségű számos más országban is!

Számtalan szembeszökő jele van ennek. Csak néhány példa. Függetlenül attól, hogy kinek a mulasztása, tervezőé-e, vagy megrendelőé, *szégyene* városainknak, hogy az aluljárókból *rendre* kihagyják a rámpát, amelyen a tolókocsi — s nem mellékesen a gyermekkocsi is! — elmehet; áruházakban elvétve megépítik, de nagy forgalmú középületeinkből szinte mindenütt hiányzik. Kelettől nyugatig hirdeti az *ismert* ábra a rokkantak telefonfülkéjét, nyilvános vécéjét, felvonóját és így tovább. Az állam tiszteletreméltó erőfeszítéssel szerzi be a Hycomat autókat ,olcsó benzint is ad hozzá, de a tömeges szolgálatú, s praktikus kézi, vagy mo-

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Marton László,
1980 SEP 27
NAPLÓ (VESZPRÉM)
Munkácsy-díjas szobrászművész
1021

Szoboravató

Az Egry-szobor

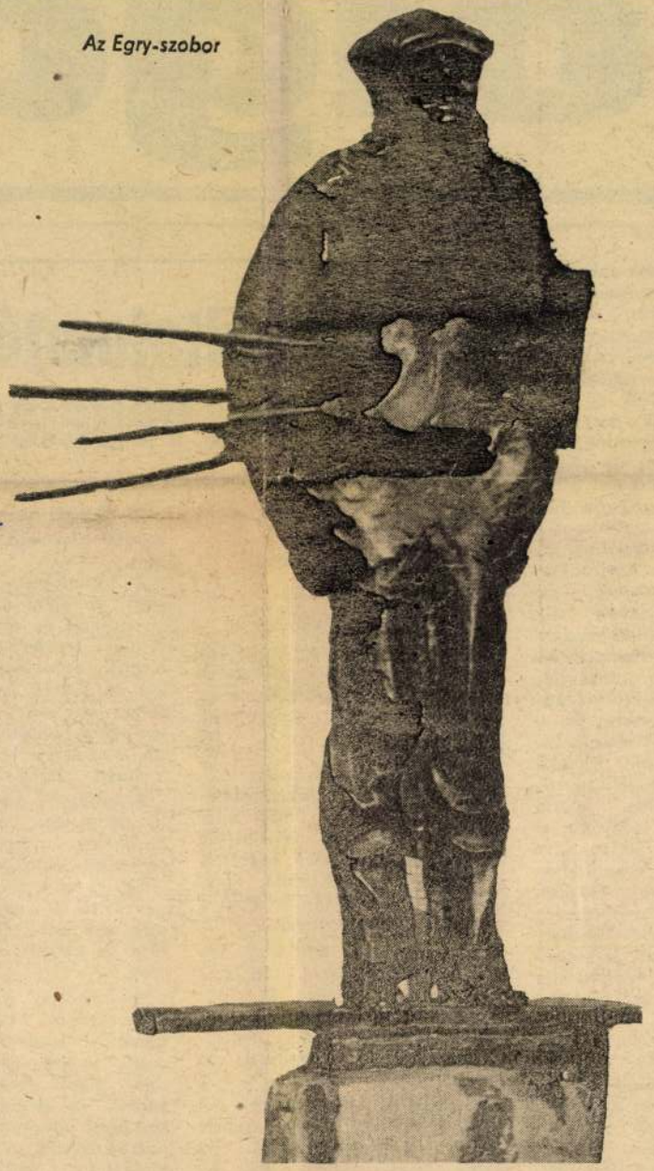

Marton László
szobrászművész

Vasárnap délelőtt Egry József visszajött a Balaton-partra,
szoboralakja ott áll
a badacsonyi hajóállomás gyepén, merően kémleli a víz életét,
hóna alá szorítva a festőszéket és a festőtáblát.
Kemény, szigorú az arc, éles a tekintet,
a művész a tó minden titkát akarja látni.
A szoboralakba sűrített pillanat az alkotás belső izzását sejteti.
S ebben az ünnepélyes csendben
szólt a kórusének a vasárnapi (szeptember 21-i) szoboravatón:
„Zengjen új dal . . ." Zengjen – a tó fölött,
a festő vásznán, minden szépségről, amit ez a táj hordoz.
A szobrászművész, aki Egry alakját ily élőn visszahozta a partra,
a belső öröm szerénységével fogadja az ünneplést,
mely ugyan a Balaton festőjének szól, de egy kicsit
a szobrászra is átsugárzik.
A közönség a szobor leleplezésén részt vevők
hosszan nézik az Egry-alakot, mintha várnák azt a mozdulatot,
amikor földre teszi székét és kézbe veszi ecsetjét . . .

Balogh Ödön sorai
Borbás János felvételei

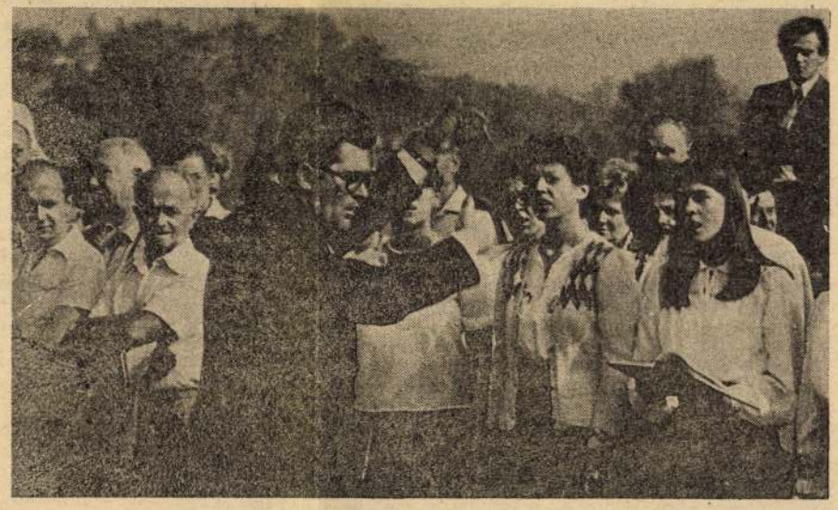

Zámbó István
a kamarakórust vezényli

1950 Polgá...

Áldozatos, hasznos emberbaráti munka

A három évtized, amely a polgári védelem szervezete mögött áll, igen eredményes, tennivalókban, áldozatvállalásban hasznos időszak volt. Közöttünk élnek, tevékenykednek azok a parancsnokok és polgári védelmi beosztottak, akik annak idején a légoltalmi szolgálatban kezdték, majd a 60-as években folytatták az egyre gyorsabb ütemben korszerűsödő, fejlődő polgári védelemben. Visszaemlékezéseik, amelyek ilyenkor – jubileum alkalmával – már hagyományosak, jól tükrözik a megtett utat, a változásokat, a szervezet felépítésében, tevékenységében, hadrafoghatóságában elért eredményeket.

Ki ne emlékezne a légoltalom karszalagos, rohamsisakos, gázálarcos katonájára, akinek egy gondja volt csupán, hogy a riadógyakorlat alkalmával óvóhelyre terelje a családokat. Ez a korszak, amely csaknem egy évtizedig tartott a szervezet életében, még magán viselte a második világháború minden gondját, nehézségét és áldozatát is.

Szükség volt erre az időszakra, hogy megerősödjön bennünk a tudat: egyre jobban kiteljesedő szocialista társadalmunkat, áldozatos munkával felépített gyárainkat, termelőszövetkezeteinket, intézményeinket megvédjük. Képesek legyünk minden katasztrófát vagy éppen külső támadást elhárítani, a következményeket, a károkat csökkenteni, a helyreállítást gyors ütemben megvalósítani.

És ez volt az az időszak, amikor felrémlett előttünk az atombomba veszélye. A hidegháborús időszakban egyébről sem hallottunk, [illegible]iről. Elterjedt és

A történelem sok-sok háborút tart nyilván, de megállapítható, hogy ezek több kárt okoztak az emberiségnek, mind emberi életben, mind pedig anyagiakban, mint az árvizek, tüzek és más természeti csapások összesen. A hagyományos támadóeszközök – tökéletesedése és tömeges bevetése lehetővé tette, hogy a pusztító eszközök hatását kiterjesszék az ellenséges államok hátországának lakosságára, az ipari körzetekre, a vasúti csomópontokra, az energetikai központokra stb. Ezek a körülmények szükségessé tették olyan szervezetek kialakítását és olyan intézkedések meghozatalát a hátországban, amelyek a lakosság és a gazdaság védelmét voltak hivatottak megvalósítani. Mivel e szervezet elsősorban a légi támadóeszközök hatása elleni oltalmat, védelmet szolgálta, a „légoltalom" nevet kapta.

Magyarország légoltalmának megszervezésére 1939-ben a „győri program" meghirdetése után került sor. A légoltalom egyrészt katonai jelleggel a Honvédelmi Minisztérium irányításával, másrészt az Országos Légoltalmi Liga közreműködésével társadalmi alapokon tevékenykedett.

Magyarország légoltalma a II. világháborúban az országot ért súlyos csapások nyomán szétesett, felszerelése elpusztult, 1945 után az újjáépítés, a hatalomért folyó harc időszakában nem volt lehetőség

A légoltalomtól a polgári védelemig

– hatósági (államigazgatási) és
– önvédelmi, ezen belül
– üzemi és
– lakóházi

szervezeteket alakítottak ki.

A hatósági és az üzemi önvédelmi légoltalmi szervezetek élén törzsek, irányításuk alatt pedig különböző szolgálatok működtek.

A lakóházi önvédelmi csoportokat lakótömbönként, több utca által határolt területen alakították ki. Az így létrehozott légoltalmi szervezeteknek kellett biztosítani – saját területükön – a mentés végrehajtását.

A hátország rendkívüli veszélyeztetettsége a korszerű háborúban életre hívta az államok életműködése szempontjából alapvetően fontos hadászati biztosítás új fajtáját, a polgári védelmet.

A polgári védelem az a rendszer, amely a lakosságnak és a népgazdaságnak az atom-, vegyi-, biológiai-, és egyéb fegyverfajták elleni védelem céljából már békében

A polgári védelem előtt az alábbi alapvető feladatok állnak:

A radiológiai, biológiai és a vegyi védelem megszervezése a társadalmi és a gazdasági élet termelő tevékenységével összefüggő legfontosabb területeken. A vezető szervek működéséhez szükséges műszaki és technikai feltételek létrehozása, a vezetési tevékenység biztosítása háborúban.

A lakosság egyéni és kollektív védelmére vonatkozó rendszabályok és intézkedések megtervezése, és végrehajtása.

Ezt a célt szolgálja mindenekelőtt az ország lakosságának erkölcsi-politikai felkészítése és polgári védelmi kiképzése.

A lakosság polgári védelmi kiképzésének célja, hogy valamennyi állampolgár megismerje a tömegpusztító fegyverek elleni védekezés lehetőségeit, a védőeszközök hatásosságát eredményesen tudjon közreműködni a háborús termeléssel, a közlekedéssel és szolgáltatással összefüggő feladatok ellátásában.

egyedül óvóhelyek kialakít[illegible]val lenne képes megoldan

Ezért a legtöbb országb[illegible] így hazánkban is – a távo[illegible] védelem, a ki- és széttele[illegible] került előtérbe, azaz a l[illegible]ságnak a várható csap[illegible] közvetlen hatásterületérő[illegible]ténő kivonása és a más[illegible]gos hatások elleni véd[illegible] biztosítása a befogadó h[illegible]ken.

Az atom biológiai, és c[illegible]gyi fegyverek várható hat[illegible] védelem széles körű meg[illegible]vezésével, megelőző int[illegible]dések foganatosításával [illegible]kenthető. A megelőző int[illegible]dések keretében, a folyan[illegible] termelés fenntartása ér[illegible]ben biztosítani kell az [illegible] épületek, vízművek, rak[illegible] stb. védelmét a radioaktív [illegible]gok hatása ellen.

Meg kell oldani az [illegible] alapvető élelmezési[illegible]kek mint a kenyér, tej, a zöldség stb. védőcs[illegible]golását, szennyezettségéne[illegible]lenőrzését.

A hátországot ért csapá[illegible] vetkezményének felszám[illegible] rendkívüli feladatot jelen[illegible]pen ezért csak az összes [illegible]mi és társadalmi szervezet[illegible]lamint az egész lakosság[illegible] mélyes részvételével va[illegible]ható meg.

E feladat magában fo[illegible] a politikai és az államig[illegible]tási tagozódásnak megf[illegible]en a vezetés megtervezé[illegible] megvalósítását, a vezeté[illegible]

Marton László
Munkácsy-díjas festőművész

1981. VI. 10. 10.45 Petőfi

Láttuk, hallottuk...

- Közel a Parlamenthez, a pesti Dunaparton avatták fel nemrégiben Marton László József Attila szobrát. Hogyan fogadták az emberek ezt az új köztéri szobrot. Erről hozott hirt a Láttuk, hallottuk hallgatói számára Simon Miklós.

- Jó napot kivánok! Ne haragudjon, hogy megszólitom. Látom, hogy a kicsit fényképezte az uj dunaparti József Attila szobornál. Megkérdezhetem hogyan tetszik önnek a szobor?

- Minden esetre nagyon tetszik. A feleségem, aki a bölcsész karon végzett, egyik nagy kedvence volt neki a költő és szeretnék egy meglepetést szerezni neki az al, hogy a fiamat lefényképezem mellette. És, hogy miért tetszik? Az tényleg nehéz igy hirtelen. Minden esetre az arca ragadott meg elsősorban. És az a komor tekintet, ahogy ül.

- Mit gondol ahhoz, hogy ezt a szobrot valaki megszeresse, ahhoz, hogy valaki azt mondhassa,hogy szép ez a szobor és tetszik neki okvetlenül ismernie József Attilát, magát a költőt, magát az életét vagy a szobor igy önmagában is elmon d valamit arról az emberről, akit úgy hivnak, hogy József Attila.

- Feltétlenül kell ismerni a verseit szerintem. Bár, hogyha valaki nem ismerné, akkor is tetszhet neki a szobor, mert az arcára nézve a kornak a kilátástalanságát látom rajta.

- Először járnak itt?

- Most a szobornál először vagyunk, de ki szoktunk járni mindig, mert a bölcsődéből hoztam a gyereket, és régóta készültem rá, hogy egy jobb időben lefényképezem.

- Akkor ez lesz most a meglepetés az anyukának,hogy kap egy fotót, amin a kisfia és József Attila szobor együtt láthatók.

- Igen.

- A többi köztéri szobrot mennyire ismeri, mennyire szereti? Egyáltalán tudna nekem mondani Budapesten öt olyan köztéri szonrot, aMIt különösen szeret, megszokott állni előtte?

- Hát én érdeklődöm a képzőművészetek iránt és meg szoktam nézni a szobrokat. Hát a kedvenceimet, hogy...?

- Igen.

- Azt hiszem, hogy most már ezt is közéjük sorolom. És akkor nézzük csak. Egy-két jelenet, ilyen szoborcsoport van, ami különösen tetszik. Fönn a Várban Mátyás király vadászatról, már csak azért is, mert engem is a vadászat érdekel.

- Mit vár ezeketől a köztéri szobroktól egyláltalán?

- Hát, hogy emléket idézzenek. Is az emberek elgondolkozzanak, hogy ki is volt az illető.

/Zene/

Marton László szobrai

A közelmúltban megnyitott *Szabadtéri Galéria* legújabb kiállítójaként Marton László, Munkácsy-díjas, érdemes művészünk mutatja be tizenhárom régi és új alkotását a Vas utcában. A szobrok mind tematikájukat, mind megoldásukat tekintve igen változatosak: találunk köztük politikai emlékműtervet *(Hírnök, Vörösör)*, történelmi portrét *(Kempelen Farkas, Kelemen László)*, az ember érzelmi rezdüléseit, magatartásformáit tükröző, intim hangulatú kompozíciót *(Merengő, Nagy bánat, Szerelmespár)*.

Marton szobrászi koncepciója a klasszikus eszmények *korszerű értelmezésén* alapszik: alakjai, portréi a tömbös formát tisztelve, egyszerű, nyugodt körvonalakkal, a részletek belső mozgalmasságát is feltárva kelnek életre. Az ábrázolás naturalisztikus buktatóit találékony motivációs készséggel, érzelmeinek bátor megvallásával kerüli el — közösségi szándékait éppen ez a *személyesség* teszi érzékletessé. Fantáziadús realizmusa az emberi összetartozás és az asszonyi test megformálásában lírai, a politikai és történelmi témákban drámai színezettel érvényesül; mindkét hangnemben a kifejezés széles skáláját, érzékeny változatait munkálta ki. Műveinek tartalmi hitelét a megformálás anyagi és technikai fogásaival is igazolni igyekszik, e tekintetben szinte *érzéki erővel* hatnak parasztmadonnái, melyekben az asszonytest formadúsulásait, egészséges erotikáját ritka tehetséggel tudja a felületek érzékeny megmunkálása, illetve a kő színének és alakjának találó megválasztása révén a kemény márványon keresztül is megéreztetni *(Torzó, Vastag Margot, Aphrodite)*.

Arcmásai a szobrászi és az emberi mondanivaló szerencsés ötvözetei: a személyiség tipikus jegyeit többnyire leegyszerűsítő, egyéni sajátosságait tagoltabb formaadással tolmácsolja *(Női portré)*. Kedélyvilágából — mint ezt *Pletyka* című kettős figurája bizonyítja — nem hiányzik a humor és a groteszk iránti vonzalom sem, sőt olykor — tanulság rá a *Hírnök emlékköve* — kimerészkedik az elvont jelszobrászat vizeire is. Kis bemutatója jó képet ad mai szobrászatunk egyik jellemző vonulatáról, a hagyományok továbbépítését vállaló újklasszicista iskoláról.

Tasnádi Attila

A magyar filmek népszerűsítéséért

A magyar filmek népszerűsítését, a film és a közönség kapcsolatának erősítését szolgálja az az együttműködési szerződés, amit csütörtökön írtak alá a MAFILM Budapest Stúdiójának és a Komárom megyei Moziüzemi Vállalatnak a vezetői. A szerződés alapján a korábbinál közvetlenebb kapcsolatot alakít ki a filmgyártó és a forgalmazó vállalat.

Egyik-másik új film vidéki ősbemutatóját Tatabányán és más Komárom megyei város filmszínházában rendezik meg, s ezekre meghívják a film alkotóit, szereplőit. A dramaturgia munkatársai előadásokat tartanak a Komárom megyei középiskolai filmklubokban és lehetővé teszik, hogy évente 2—3 iskolai filmklub tagsága meglátogassa a filmstúdiót. Lehetőséget nyújt a budapesti stúdió arra is, hogy a komárom megyeiek az új filmeket már a stúdióvetítéseken megtekinthessék.

SZÍNHÁZI MŰSOROK

Nemzeti Színház: Emlékest Móricz Zsigmond születésének 100. évfordulója alkalmából (8). **Operettszínház:** Orfeusz az alvilágban (E. Latabár Kálmán b. 4. ea., 7). **Fővárosi Nagycirkusz:** Moszkvai Cirkusz Revü (fél 4 és fél 8). **Budai Ifjúsági Park:** „Panoráma" Pénteki bérlet tanulóknak (5). **Zenélő Udvar:** Schiff András zongoraestje (Nyári zongoraestek 1. és Bécsi zongoramuzsika 1., 8). **Mátyás-templom:** Lehotka Gábor orgonaestje (8).

Népszava 1979. június 29.

gazdaságok 30 millió dollár értékű vágónyulat szállítottak 1978-ban. Az önellátáson kívül a felvásárolt vágómarha 23, a tej 28, a méz 98 százaléka a kis gazdaságoktól származott a múlt évben.

A kormány sokoldalú intézkedései hatására javult a háztáji és a kis gazdaságok tenyészanyag- és vetőmagellátása. Az őszibarack, a meggy és a szőlő kivételével az alapnyújtanak megfelelő és elegendő szolgáltatást, nincs megfelelő kisgépkölcsönző-hálózat. A termelőszövetkezetek gépei pedig nagyok ezekhez a kis egységekhez, így aztán *sok a balesetveszélyes, maguk barkácsolta, vagy kontárral készíttetett gép, eszköz a háztájiakban.*

Mivel a termelőszövetkezetek egyre inkább *szerves ágazatként kezel*— a hazai ellátásban és a példákból láthatóan — az exportban is szerepet játszik. A folyamatos korszerűsítés, a termelési biztonság szilárdítása, a kis gazdaságok támogatása az ország érdeke. Indokolt a kis gazdaságok továbbfejlesztése során az integráció bővítése, természetesen *a nagyüzemi termelés fejlesztésének elsőbbséget biztosítva.*

L. V.

Csepelen, a Tanácsház tér, a Táncsics Mihály utca, a Széchenyi István út és a II. Rákóczi Ferenc út által határolt területen — több ütemben — csaknem négyezer lakásos lakótelep épül. Az építési terület egyik részén még bontják a régi házakat, másutt pedig már befejezéséhez közeledik a lakótelep első sávházának szerelése

(MTI Fotó — Fehér József felvétele)

gazdaságok 30 millió dollár értékű vágónyulat szállítottak 1978-ban. Az önellátáson kívül a felvásárolt vágómarha 23, a tej 28, a méz 98 százaléka a kis gazdaságoktól származott a múlt évben.

A kormány sokoldalú intézkedései hatására javult a háztáji és a kis gazdaságok tenyészanyag- és vetőmagellátása. Az őszibarack, a meggy és a szőlő kivételével az alap-

[illegible] nyújtanak megfelelő és elegendő szolgáltatást, nincs megfelelő kisgépkölcsönző-hálózat. A termelőszövetkezetek gépei pedig nagyok ezekhez a kis egységekhez, így aztán *sok a balesetveszélyes, maguk barkácsolta, vagy kontárral készíttetett gép, eszköz a háztájiakban.*

Mivel a termelőszövetkezetek egyre inkább *szerves ágazatként kezegazdaságokból érkező áru* — a hazai ellátásban és a példákból láthatóan — az exportban is szerepet játszik. A folyamatos korszerűsítés, a termelési biztonság szilárdítása, a kis gazdaságok támogatása az ország érdeke. Indokolt a kis gazdaságok továbbfejlesztése során az integráció bővítése, természetesen *a nagyüzemi termelés fejlesztésének elsőbbséget biztosítva.*

L. V.

Marton László szobrai

A közelmúltban megnyitott *Szabadtéri Galéria* legújabb kiállítójaként Marton László, Munkácsy-díjas, érdemes művészünk mutatja be tizenhárom régi és új alkotását a Vas utcában. A szobrok mind tematikájukat, mind megoldásukat tekintve igen változatosak: találunk köztük politikai emlékműtervet *(Hirnök, Vörösör)*, történelmi portrét *(Kempelen Farkas, Kelemen László)*, az ember érzelmi rezdüléseit, magatartásformáit tükröző, intim hangulatú kompozíciót *(Merengő, Nagy bánat, Szerelmespár)*.

Marton szobrászi koncepciója a klasszikus eszmények *korszerű értelmezésén* alapszik: alakjai, portréi a tömbös formát tisztelve, egyszerű, nyugodt körvonalakkal, a részletek belső mozgalmasságát is feltárva kelnek életre. Az ábrázolás naturalisztikus buktatóit találékony motivációs készséggel, érzelmeinek bátor megvallásával kerüli el — közösségi szándékait éppen ez a *személyesség* teszi érzékletessé. Fantáziadús realizmusa az emberi összetartozás és az asszonyi test megformálásában lírai, a politikai és történelmi témákban drámai színezettel érvényesül; mindkét hangnemben a kifejezés széles skáláját, érzékeny változatait munkálta ki. Műveinek tartalmi hitelét a megformálás anyagi és technikai fogásaival is igazolni igyekszik, e tekintetben szinte *érzéki erővel* hatnak parasztmadonnái, melyekben az asszonytest formadúsulásait, egészséges erotikáját ritka tehetséggel tudja a felületek érzékeny megmunkálása, illetve a kő színének és alakjának találó megválasztása révén a kemény márványon keresztül is megéreztetni *(Torzó, Vastag Margot, Aphrodite)*.

Arcmásai a szobrászi és az emberi mondanivaló szerencsés ötvözetei: a személyiség tipikus jegyeit többnyire leegyszerűsítő, egyéni sajátosságait tagoltabb formaadással tolmácsolja *(Női portré)*. Kedélyvilágából — mint ezt *Pletyka* című kettős figurája bizonyítja — nem hiányzik a humor és a groteszk iránti vonzalom sem, sőt olykor — tanulság rá a *Hirnök emlékköve* — kimerészkedik az elvont jelszobrászat vizeire is. Kis bemutatója jó képet ad mai szobrászatunk egyik jellemző vonulatáról, a hagyományok továbbépítését vállaló újklasszicista iskoláról.

Tasnádi Attila

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Marton László
szobrászművész
NAPLÓ (VESZPRÉM)
1980 JUN 29.

1021

Tapolcáról indult

Marton László szobrai Tihanyban

Három évtizedes alkotómunkásságának, töretlen akaratának, művészi kiteljesedésének eredménye a tihanyi gyűjteményes kiállítás. *Marton László* szobrászművész tárlata sok szakembert, turistát, képzőművészet iránt érdeklődőt vonz a tihanyi múzeumba. A múzeum udvarán a lombok alatt álló, vagy a folyosók boltívei alól kiemelkedő szobrok nem mindennapi élményt nyújtanak a látogatóknak. Ezen a tárlaton minden jelen van. A dinamikus, markáns szoborkompozícióktól, az emlékmű-szobrászaton keresztül a klasszikus formákat adó márványszobrokig minden, amit csak egy nagyon tevékeny szobrász adhat örök emlékül.

Aphrodite

Ezekkel a szoborba formált emberekkel, érzésekkel mintha már találkoztunk volna. Tőlünk nem függetlenek, arcuk, mozgásuk ismert. Merengtünk mi is így a folyóparton a víz tiszta tükrében nézve a napkorongot, fájdalomtól mi is görnyedtünk és eldugtuk torz arcunkat, kiáltottunk erdei tisztáson, szánk elé emelve tenyerünket, emeltük már kezünket az ég felé, örömtől kinyílt szájjal. — Igen, mindez megtörtént, létező dolog, és most viszontláthatjuk magunkat, érzéseinket a szobrokban.

A Dunánál című szobor előtt állok, hogy József Attiláé-e ez a lépcsőn ülő fiatal arc és test, ernyedt kezében kalappal? Vagy a szobrászé, vagy tán az enyém? Nem tudom. Mindnyájunk fiatal teste és arca fáradtan, de új és új gondolatokkal telítve. Ki ne ült volna a Duna-part lépcsőin, ki ne szőtt volna újabb és újabb terveket. Van-e alkotó ember, akinek egyszer-egyszer ne kellett volna a csend, hogy mindenkitől távolinak érezhesse magát. Hogy önmagával legyen. Ez az, amit Marton érez; azt a pillanatot ragadja ki mindennapjainkból, formázza, faragja, amikor a feszültség vagy a magány, az öröm vagy a bánat, a fájdalom vagy a dinamikus lét feszít, vagy rombol bennünket. Az élet mindennapjaiból meríti témáit, s ezt érzi igaznak.

Realista művész? Nem, ő sokkal többet ad. A formák elnagyolásával, a felület rusztikus kiképzésével, a drapériák különös funkciójával, az arcok és kezek nem mindennapos kifejező erejével.

A szakmát igazán megtanulta *Pátzay Pál* mesterétől. A kitartó kemény munkát volt kitől örökölnie — tűnődöm, amíg édesapja szikár, dacos, márványból készült portréját nézem. Hogy közel áll hozzá a munkás, a csendes, konok, nyers, de alkotó erő... ez érthető. Szobrainak nagy többségénél megjeleníti és emléket állít sorstársainak.

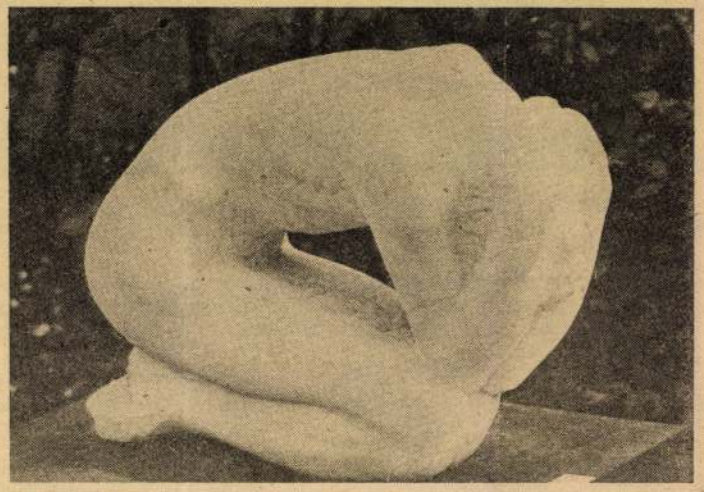

Nagy bánat

A tihanyi kiállításon a megyéből származó művész eddigi munkásságának legkiemelkedőbb alkotásai láthatók. Méltó helyen, értően és érzéssel megrendezett formában olyan kiállításnak lehetünk nézői, amelyet nemcsak az országban, de határainkon túl is emlegetni fognak. Az, hogy Marton László még mit tartogat a későbbiekben számunkra, rejtély. Ha a tihanyi tárlatot megtekintjük, érezzük, hogy lesz még új Marton művészetében, amit üdvözölhetünk.

Egry

Veszeli Lajos

Fotó: Borbás János

Kombinát

A nyugatnémet HOECHST cég licence alapján gyártott

Nutrafosz takarmánykiegészítők

1,5 kg-os, 3 kg-os és 25 kg-os csomagolásban május 1-től valamennyi szövetkezeti áruházban és boltban megrendelhetők, illetve megvásárolhatók.

A NUTRAFOSZ készítmények tartalmazzák mindazokat az ásványi anyagokat, nyomelemeket és vitaminokat – abban az összetételben és mennyiségben –, amelyekre az állatoknak naponta szükségük van.

NUTRAFOSZ–1 – a szarvasmarhák takarmányozásához
NUTRAFOSZ–2 – a sertések takarmányozásához
NUTRAFOSZ–3 – a baromfik takarmányozásához

A NUTRAFOSZ készítmények alkalmazása rendkívül egyszerű. Közvetlenül bekeverhetők a megdarált gazdasági takarmányba, ezáltal teljes értékű tápot állíthatunk elő.

Gyártja és csomagolja: A

MEZŐGAZDASÁGI KOMBINÁT TETRA BÁBOLNA

Levélcím: Mezőgazdasági Kombinát, Bábolna 2943.
NUTRAFOSZ-üzem, Telefon: Bábolna 1/298
Telex: 27-211, 226-555

Forgalmazza: A

SKÁLA-COOP

Levélcím: **SKÁLA-COOP,** Élelmiszer-Háztartási Főosztály
Budapest, Soroksári út 16. 1095.
Telefon: 142-404, Telex: 22-5989

Homokbödöge, Rákóczi út 2.

hoz. Veszprém. Szabad tér 15.

A MÁV

Szombathelyi Igazgatóság értesíti az utazóközönséget, hogy 1980. VII. 2., 3., 4-én és VIII. 15-én 7.30–17.00 óra közötti időszakban Egyed–Rábacsanak–Csorna állomások között közlekedő személyszállító vonatok utasait – hídépítési munkák miatt – vonatpótló autóbuszokkal fogja szállítani. A vonatokra megváltott jegyek az autóbuszokra érvényesek.

FIGYELEM!

Az Állami Ifjúsági Cirkusz

1980. július 2-án tartja bemutató

díszelőadását

Balatonfüreden, a sportpályán
Az előadás este 19.30-kor kezdődik
Telefon: 40-582
Viszontlátásra előadásainkon!

ÚJ SZOL

Eredeti s

a „Bakony" Szövetkezet

Rövid határidő
SZÍNES MŰTE
ÉS ESKÜVŐI
GYERMEKSOR
SZÍNES AMAT
KIDOLGOZÁSA
HELYSZÍNI RI
ÉS LAKÁSFOT
ÉS REKLÁMFE
személyesen, vc
alapján.
Műtermeink:
VESZPRÉM, ke
(emelet) Kossu
VESZPRÉM, Ho
VÁRPALOTA, S
Tel.: 50-360
ZIRC, Rákóczi
BALATONFÜRE
Tel.: 40-494
A KIFOGÁSTAL
A VESZPRÉMI
SZÍNESLABORU
BIZTOSÍTJA

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KÉPES ÚJSÁG
Budapest

Marton László
1973 MÁR 24

1021

MARTON LÁSZLÓ: TANÁCSKÖZTÁRSASÁGI EMLÉKMŰ *(Szentes, 1969; bronz)*

GERENC

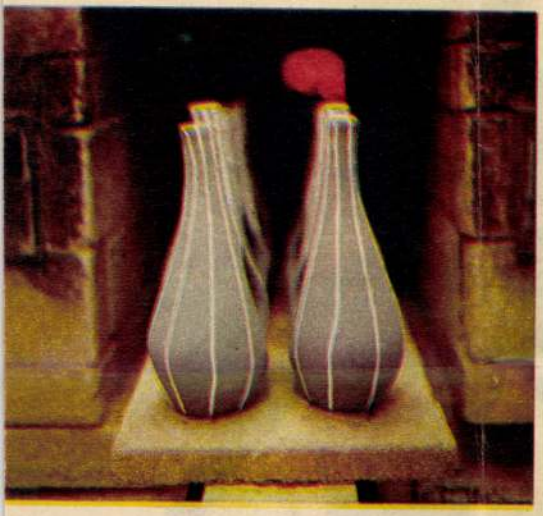

Két modern váza a tüzeskemence előtt
Ifj. Soproni Béla felv.

Apa és fia

Disztárgyak, népi cserépfigurák

Tófejen, a zalai dombvidék egyik csöppnyi falujában tíz esztendővel ezelőtt bezárt a Téglagyár, néhány tucatnyi munkása — a berendezést a rozsdánál

nemcsak az ő rangjukat emelte, hanem a szombatfai kerámiagyárét is. Nevük összeforrott a gyár nevével, a Czughokat a fél

termeléséről beszélge
romszáznál több te
új csempeüzemről,
gyártásról, ami egész

Marton László, szobrász

KOSSA ISTVÁN, a párt és a munkásmozgalom régi harcosa, volt miniszter bronzból öntött mellszobrát, Marton László szobrászművész alkotását, tegnap avatták fel Tapolcán.

–: Hír

9.

Népszabadság Bp. 1982 jan. 24.

Marton László szobrai

BÁNYÁSZSZOBROT avattak szerdán Ajkán. Marton László Munkácsy-díjas kiváló, érdemes művész alkotása az ajkai szénbányászatnak állít emléket.

Népszabadság, 1985. VIII. 29.

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Marton László, Munkácsy-díjas szobrászművész

NÉPSZAVA
1981 SEP 23

1021

A badacsonyi mólón állították fel Egry József festőművész szobrát, Marton László Munkácsy-díjas szobrászművész alkotását

(MTI Fotó — Rózsás Sándor felvétele)

hogy való rüln kéts miv móc ni kar úgy vol

AMIKOR jutunk erre a következtetésre, akkor ezt nem azért írjuk le huszadik (századik?) alkalommal, mert a tömegsport ügye nálunk társadalompolitikai kérdés (az is!), hanem éppen tapasztalataink alapján zsörtölődünk: a vasárnapihoz hasonló sportnapok tucatjai bizonyították már a lehető legkézenfekvőbben azt az igényt, amelyet végre sikerült a tömegekben felkelteni a testmozgás iránt.

De — akár tetszik, akár nem — ezt az igényt ki is kell elégíteni!

Serényi Péter

ciedad) — [illegible] Sociedad), *Migueli* (Barcelona), *Alesanco* (Barcelona), *Gordillo* (Betis) — *Joaquin* (Gijon), *Alonso* (Real Sociedad), *Zamora* (Real Sociedad) — *Moran* (Betis), *Satrustegui* (Real Sociedad), *Juanito* (Real Madrid).

Tartalékok: *Urruti* (Espanol), *Tendillo* (Valencia), *Sanchez* (Barcelona), *Dani* (Atletico Bilbao).

Az összeállításból tehát kitűnik, hogy a spanyol szövetségi kapitány a hazai bajnokságban és az UEFA Kupában eddig is nagyszerűen helyt állt *Real Sociedadra* építi csapatát.

Az előzetes megállapo-

Márton László, szobrász

JÁSZKUNSÁG

Irodalmi, társadalmi, művészeti és kritikai folyóirat

3-4

XXIV. évfolyam
Összevont szám
1978. november

A vén [illegible]
hat század titkos sóhaja.

Agg csipke Róza alszik itt
— és hiába vár valakit.

Az utca nyúlt álom szalag
és minden ablak hallgatag.

Vén kopufákban rág a szú
hurcák hajósa: vig fiú

El ne kiáltsad itt magad:
— mert összedőlnek a falak!

Mezőtúr 1521
Budapest 1578

Tamkó Sirató Károly

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1978 ÁPR 15

Marton László

1021

Marton László: Egry

csuklott, a pokolból hallatszott, de a mennyországból is, belülről és kívülről, mindenesetre felülről. Megmostam az arcomat hideg vízben, átmentem a közös konyhán, bekopogtam a lakótársamhoz, a barátomhoz.

— Ébredj, Nirmal — mondtam neki. — Ne haragudj, hogy felébresztelek, de te vagy a Keresztapa, fel kell kelned.

Az indiai lakótársam és barátom rögtön felült, meztelenül szokott aludni, szemérmesen összefogta magán a takaróul használt ágylepedőt.

— Valami baj van, Mihali? — kérdezte előzékenyen. — Segíthetek neked valamiben?

— Valaki sír és kiabál a fejünk felett — mondtam. — Először azt hittem, hogy elaludtam és magyarul álmodom az írógépem mellett, de most már azt gondolom, Henrik van bajban.

— Felmegyünk és körülnézünk — mondta Nirmal. — Arra kérlek, fordítanál egy percre hátat nekem.

Hátat fordítottam, a szégyenlős indiai író felhúzta a nadrágját és trikóját. Az ötödik emeleten laktunk, együtt indultunk a hetedik emeletre.

Henrik a nyitott ablakban ült. Letépte a szúnyoghálót, szétfeszítette az ablakkeretet, az ablakrésbe préselte vaskos testét. Cipőtlen, harisnyás lábával lefelé harangozott, hét emelet magasságból.

— Ne csináld ezt, Henrik — kérte gyengéden Nirmal. — Gyere vissza a szobádba, feküdj be az ágyadba.

De Henrik akkor már nagyon messze volt tőle, tőlem, mindenkitől, igen messze lehetett Amerikától. Torokhangon énekelt és valami rímes mondókát ismételt egyre, nem angolul fejezte ki magát, szavát se fogtam fel, mégis értettem, visszatérhetett, vissza kellett térnie Afrikába, a gyermekkorába, még nincs Uganda, még nincs elnök és *Hóhér* egy személyben, Henrik afrikai anyjának anyanyelvéhez menekült vissza, leginkább ezen az anyanyelven szenvedett, angolul csak regényt írt. Ott ült a feltépett ablakban, a szúnyogháló roncsait markolva, a lábát hét emelet mélységben lógázva és az anyanyelvén panaszkodott.

— Tegyük ágyba — javasolta Nirmal. — Azt hiszem, az lenne a legjobb, ha most sikerülne óvatosan ágyba fektetnünk.

Henrik nem ellenkezett. Én fogtam a hónaljánál, Nirmal a térdhajlatánál, ágyba fektettük, levettük a sötét szemüvegét, a zöld gerillasapkáját. Henrik már nem volt magánál, átkarolta a nyakamat, anyanyelvén a fülembe dörmögött, igen fontosat és kedveset mondhatott, mert előbb könnyezni kezdett, aztán sírva fakadt. Addig sírt, amíg el nem aludt.

Három napig nem láttam, a szobájában tartózkodott, a tartalék élelmiszerét fogyasztotta. A harmadik este a játékteremben fedeztem fel, egyedül biliárdozott, a lökéseket gyakorolta.

— Az előbb megkérdeztem egy lányt, nem játszana-e velem — mondta Henrik. — Egy ilyen ugráló csöcsű, hosszú szőke hajú amerikai diáklányt. De csak rámnézett, a szájába kapta a kezét és vihogott. Te játszanál velem, Mihali?

Mondtam, hogy szívesen játszanék, de soha életemben nem biliárdoztam.

— Ilyenek vagytok ti mind — Henrik legyintett, visszaballagott a biliárdasztalhoz. — A ti világotokban a fekete embernek semmi esélye sincs. A száműzött feketének még annál is kevesebb az esélye.

★

Nem tudtam, hogy akkor látom utoljára. Ha tudom, meghívom a szobámba, sörrel kínálom és a készülő regé-

László Marton

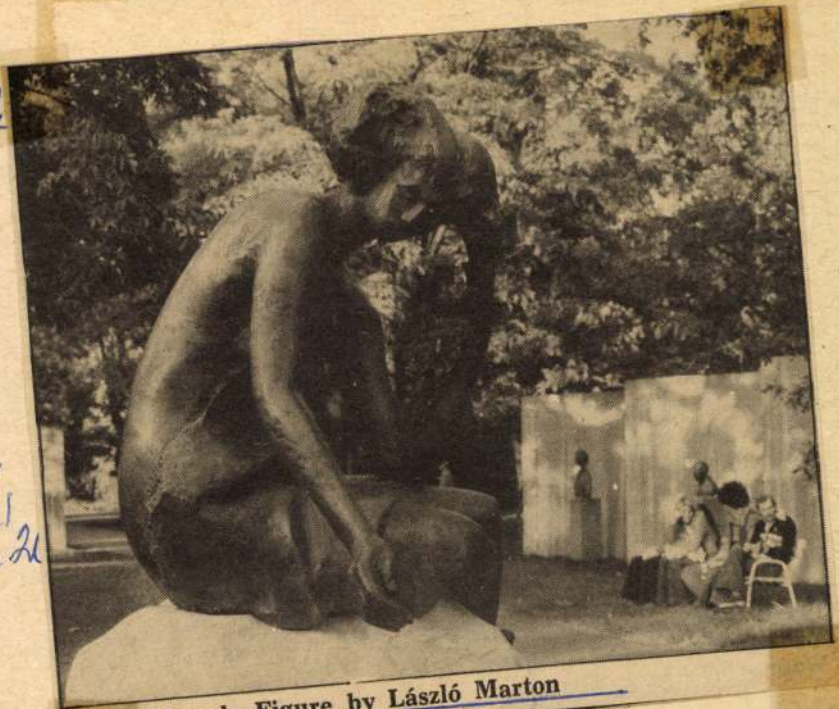

Seated Female Figure by László Marton

Daily News, 1970. szept. 21

Marton László, szobrán 1

Dózsa alakja és szelleme

— Nézd már meg apus, mit formáz ez a szobor!
— Mar-ton Lász-ló, Dó-zsa 1473—1973.
— Ahá, Dózsa György, a szegények királya.
— Nem találtam volna ki, de most, hogy olvasom... — jó, nagyon jó, na!

Néhányszáz méterrel arrébb vásározók és mutatványosok állítják bódéikat, rendezgetik portékájukat — holnap lesz a híres-neves túri vásár.

* * *

Az 1973-as Dózsa-évforduló országos képzőművészeti kiállításán látták meg a mezőtúriak Marton László szobrának kisplasztikai változatát. A mű kis méretben is monumentalitást sugallt, mondanivalójában és kivitelezésében eredeti megoldást reprezentált — a mezőtúriak megrendelték, s ma az alföldi város nagyszerű mementója és kortárs művészetünk egyik jelentős köztéri szobra.

* * *

A magyar nép „zivataros" századaiban egymást követték a kiváló személyiségek, nagy egyéniségek, óriási tragédiák, fokozhatatlan szenvedések, példátlan hősiességek. A hosszú sorból is kitűnik Dózsa György alakja, történelemmel hitelesített személyisége, életének és halálának jelképi erejű története. Egy ilyen sors, egy ilyen históriai esemény termékenyítője a következő századok művészeteinek is. Dózsa legendáját-példáját, kaszás parasztseregének történelmi küldetését, a fölszikrázó győzelmek hitét, a szinte fokozhatatlan szenvedéseket és halálukat jónéhányan megírták, ábrázolták. Eötvös József Magyarország 1514-ben című történelmi látomásában dolgozta föl az egykori eseményeket; Petőfit váteszi sorok írására késztette Dózsa megégethetetlen szelleme; Ady nemcsak sorsközösséget és rokonságot vállalt Dózsával és parasztjaival, de szimbólumokká tömörítette a Dózsa-hagyományt; Szabó Pál A nagy temető című regényében a demokratikus átalakulást követelő haladó erők lencséjén keresztül festette meg historikus tablóját; Juhász Ferenc pedig hatalmas eposzban, A tékozló országban teljesítette ki Dózsa és a nép, küldetés és történelem, magyarság és emberiség összefonódó eszményeit.

Dózsáról nem maradt fenn hiteles portré. A korabeli ábrázolások és tudósítások csak sejtetni engedik, de nem határozhatják meg egyértelműen a későbbi Dózsa-képet. Ez is rányomja bélyegét Dózsa alakjának képzőművészeti megjelenítésére azon túl, hogy az egymást váltó korok és társadalmak, ideológiák és politikai harcok mit igyekeztek látni, felhasználni, s mit elleplezni a nagy parasztvezér sokrétű legendájából. Ezért lehetett Dózsa György a múlt század harmadik negyedében elegáns nemes, a szabadságmozgalmak élére álló reformkori főúr Madarász Viktor ideál-portréján; ezért lehet rendíthetetlen, „büdös paraszt" parázs-tetoválással mellén is méltóságteljes és öntudatos forradalmárvezér Derkovics Gyula expresszív-agitatív, tettekre sarkalló, képzőművészeti nyelven fogalmazott politikai röpiratán; ezért lehet az új, születő szocialista rend pátoszával megformált hős Kiss István szobor-emlékművén a budai vár tövében; ezért lehet történelmi személyiség és nép kapcsolatának modell-figu-

hasznosak az évfordulók zsibongó izgalmai, a pályázatok, kiállítások, emlékezések sokaságából mindig kiemelkedik egy-két valóban jelentős, eredeti művészi izgalmakkal sokakat lázbahozó, a művész pályáját is meghatározó, előrelépést jelentő alkotás.

Dózsa ötszáz éves születési évfordulója körüli mozgások nem voltak előzmény nélküliek. Utaltunk már több irodalmi, képzőművészeti megfogalmazásra, s ezt kiteljesíthetjük Vilt Tibor tömbszerű, tömören fogalmazott, egyszerűségében, puritánságában is fenyegető parasztvezérével, Szervátiusz Jenő, az erdélyi rengeteg egy fájának gyökeréből égetett, vaskorona kalodájába szorított Dózsa-fejével, fiának, Tibornak vaspálcikákból hegesztett, csonkaságában is félelmetes csontváz-Dózsájával. Az 1973-as Dózsa-ábrázolások között sok volt a sematikus, közhelyszerű, olcsó, vagy enerváltan illusztratív megszólalás, de születtek olyan kiemelkedő alkotások is, mint éppen Marton László szobra.

* * *

A Dózsa-téma sokaságával kínálja a jelképek, értelmezések, üzenethordozó attributok sokaságát. A kaszás parasztsereg élén álló kisnemes hősi alakja eleve történelmi jelkép; az sziszifuszi küldemük, eleve bukásra ítélt, mégis földrésznyi területen példát mutató harcuk; szimbólum Dózsa mezítelenre csupasztott, megbélyegzett, társai harapásától sebes férfiteste; jelkép az izzó trón és a tüzes korona és jelképpé nőttek a történelem fénytöréseiben máglyájának lángnyelvei és láncai. Ezek a jelképek önmagukban — összetartó, eredeti művészi gondolat és frappánsan megválasztott kivitelezés híján — a legszürkébb közhelyek, lerágott csontok maradnak.

Marton László műve arra példa, hogyan teremthet új, korszerű művészi szintézist napjaink alkotója a fél évezredes történelmi lecke, a hagyományos jelképek és a mai mondanivaló összeszikráztatott egységéből. Marton szobra valójában pontosan megszerkesztett és megformált plasztikai együttes — centrumában a

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

1973 AUG 28

Tolna m. Népújság

Marton László szobrászművész

Kölcsey-szobrot avattak Szatmárcsekén

1021

150 esztendeje annak, hogy szatmárcsekei birtokán Kölcsey Ferenc 1823. január 22-én megírta a Himnuszt, és 135 évvel ezelőtt, 1838. augusztus 24-én meghalt. A község, a járás és a megye rendezvénysorozattal emlékezett az évfordulókról. Ez év januárjában Szatmárcsekén ünnepi tanácsülésen méltatták a kettős évforduló jelentőségét, májusban Fehérgyarmaton Kölcsey tudományos emlékülést tartottak, augusztus 26-án, vasárnap pedig a volt Kölcsey-ház udvarán, a költő nevét viselő művelődési otthon parkjában felavatták Kölcsey Ferenc életnagyságú bronzszobrát, Marton László szobrászművész alkotását.

Dolgozókat

16 évet betölt
szövőtanulónak fe
Angyalföldi Szövő
tanulási idő 8, ill. 12 hét, ezen idő alatt a havi fizetés kb. 1200,— Ft és napi 1,— Ft-ért biztosítunk ebédet. Később folyamán jó kereseti lehetőség a teljesítéstől függően 2500,— Ft-tól. Lakást minimális térítés mellett adunk. Jelentkezés írásban a gyár munkaerőgazdálkodásán 1138 Bp. Szekszárdi u. 19—25. (188)

ENGEDMÉNNYEL AZ ALÁ

SÁRLÁSI AJÁNLATOT:

DT—54 tolólap
DT—157 tolólap T—100-hoz

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Marton László szobrász művész

Vas Népe

1973 AUG 28.

— Kölcsey szobrot avattak Szatmárcsekén vasárnap, a költő nevét viselő művelődési otthon parkjában. Az életnagyságú bronzszobrot Marton László alkotta. 150 esztendeje annak, hogy szatmárcsekei birtokán Kölcsey Ferenc 1823. január 22-én megírta a Himnuszt és 135 évvel ezelőtt, 1838. augusztus 24-én meghalt. Az évfordulókról rendezvénysorozattal emlékeztek meg, ennek része volt a vasárnapi szoboravató.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Zalai Hírlap

1973 AUG 28

Márton László
szobrászművész

ZALAI HÍRLAP

NAPRÓL napra NAPRÓL

1021

Kölcsey-szobrot avattak Szatmárcsekén

150 esztendeje annak, hogy szatmárcsekei birtokán Kölcsey Ferenc 1823. január 22-én megírta a Himnuszt és 135 évvel ezelőtt, 1838. augusztus 24-én meghalt. A község, a járás és a megye rendezvénysorozattal emlékezett meg az évfordulókról. Ez év januárjában Szatmárcsekén ünnepi tanácsülésen méltatták a kettős évforduló jelentőségét, májusban Fehérgyarmaton Kölcsey tudományos emlékülést tartottak, augusztus 26-án, vasárnap pedig a volt Kölcsey-ház udvarán, a költő nevét viselő művelődési otthon parkjában felavatták Kölcsey Ferenc életnagyságú bronzszobrát. Marton László szobrászművész alkotását.

A Himnusz elhangzása után Darvas József, a Magyar Írók Országos Szövetségének elnöke mondott beszédet.

A szobor leleplezése után a résztvevők, valamint dr. Miskolczy Józsefné, Kölcsey kései leszármazottja helyezték el a megemlékezés virágait a szobor talapzatára. (MTI)

Az ABC-áruházak munkaszervezési tapasztalatcseréje

A Belkereskedelmi Minisztérium hétfőn ABC áruházi munkaszervezési tapasztalatcserét rendezett. A szakmai bemutatóval egybekötött tanácskozáson az ország legnagyobb élelmiszerüzleteit fenntartó vállalatok vezetői, szakemberei megvitatták a tíz éve működő üzlettípus tapasztalatait, problémáit, s megbeszélték a lakosság jobb ellátásának lehetőségeit, teendőit.

Jelenleg az Országban több mint 400 ABC áruház évi 7 milliárd forintos forgalmat bonyolít le: az élelmiszerforgalom 20 százaléka ezekben az üzletekben realizálódik.

A tanácskozáson az eddigi tapasztalatok alapján meghatározták, hogy a kisebb településeken 300—600 négyzetméteres, a nagyobb helységekben, a városokban 600—900 négyzetméteres ABC áruház létesítése a legcélszerűbb, a leggazdaságosabb. Az ABC áruházak az élelmiszerszakmában közismert 3200 úgynevezett napi cikkből 1500-at, 2000-et tudnak tartani és bemutatni. Hiba, hogy sok helyen oda nem illő termékekkel, például mosógéppel, olajkályhával, ruhaneművel stb. veszik el a helyet az áruházak értékesítési körébe tartozó cikkek elől. Fontos követelményként szabták meg az áruházak áruutánpótlási rendszerének jobb megszervezését és a nagy üzletek alapterületének jobb kihasználását. Szakmai vizsgálatok szerint jelenleg az ABC áruházak alapterületének még a fele sem eladótér, holott az üzlet 60—75 százalékát kellene a vevők rendelkezésére bocsátani. (MTI)

T—5-ös Pannónia üzemképes, olcsó áron eladó, Zalaegerszeg, Botfy u. 11. szám.
268

I C-s Skoda, S 100-as garázsban tartott eladó. Zalaegerszeg, Pétőfi 16. Érdeklődni: köznapon délelőtt.
213 401

Ingatlan

Eladnám vagy elcserélném kétszobás társas lakásomat kertes családi házra. „Ráfizetés jeligére". Cím a kiadóban.
246

Eladó Hévízen, Zrínyi utcában 100 négyszögöl telek építési engedéllyel. Telefon: Zalaegerszeg, 12-441 vagy Völgyi Kálmán Zalaegerszeg, Arany János u. 15.
213 418

Zalaegerszegi kétszobás szövetkezeti lakás költözés miatt áron alul eladó. „Sürgős" 213 415 jeligére, Zalaegerszeg,

Sezlonok, ágybetétek 900,— Ft-tól. Előszobafalak. Mintát küldök, szállítás díjtalan. Gellér (Heimlich) kárpitos, Pápa.
31 402

20 darab 3 méter hosszú berekfa, szalufa eladó. Érdeklődni: Lickóvadamos, Simon fafűrészelőnél.
213 412

Albérletet keresek elsős középiskolás fiam részére Zalaegerszegen. „Gázos előnyben" Gáspár József Pécs, Felsővámház u. 42.
213 420

Pianinót bérbe vennék. Zalaegerszeg, Olajmunkás u. 50.
213 421

Sötétkék mély gyermekkocsi eladó. Botfa, Béke u. 13. Iskola.
213 422

Két diáklány részére gázos bútorozott szoba kiadó. Érdeklődni: Hírlapbolt, Nagykanizsa.
276

Két köbméter épületfa eladó. Megtekintő: szombat, ap Koczor Zalaegerszeg, János u. 18.
283

ektelen értelnek szoba zobával kiZalaegerszeg, lányi u. 35.
285

kétszemélyes ié fotelokkal Zalaegerszeg, S. u. 13. IV.
213 437

mek-rakamié

Alig használt „Bizánc" garnitúra, tvszekrény, szőnyeg eladó. Megtekinthető: egész nap. Zalaegerszeg, Kosztolányi u. 9/b. Első emelet.
213 414

Három fiú részére albérleti szoba kiadó. Zalaegerszeg, Toldi u. 17. Horváthék.
213 433

Eladó egy körforgós Minerva nagy varrógépfej. Kovács Kálmán szabó, Zalaegerszeg, Vizslapark 1.
213 430

Borostyán íróasztalt vennék. „Jó állapotban" 213 429 jeligére, Zalaegerszeg, Magyar Hirdetőbe.
213 429

Nagy fikusz és filodendron eladó. Zalaegerszeg, Landorhegyi u. 24 a. III. 10.
213 428

„Rába" heverő és üveges könyvszekrény kifogástalan állapotban eladó. Érdeklődni: Pusztai Zalaegerszeg, Gasparich 17. B. Telefon: 11-531. Érdeklődni: hétköznap, 17 óra után.
213 426

Két diáklány részére szoba kiadó. Nagykanizsa, Muskátli u. 12. Ugyanitt Simson Schwalbe motorkerékpár eladó.
288

Garázs kiadó, Nagykanizsán. Cím a nagykanizsai hírlapboltban.
286

A nagykanizsai Ingatlankezelő és Közvetítő Vállalat

értesíti

az érdeklődőket, hogy az elbontásra kijelölt

épületek árverezését

a helyszínen az alábbi időpontban tartja:

1973. augusztus 29-én 09 órakor Zrínyi Miklós u. 2.

1973. augusztus 29-én 11 órakor Rózsa F. u. 2.

225 376

A KPM Közúti Ig ÉRTESÍTI A GÉPJ hogy 1973. szeptem

a műszaki vizsgáztat

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Népszabadság

Marton László
szobrászművész.

1021

1973. augusztus 28., kedd

Felavatták Szatmárcsekén Kölcsey szobrát

Százötven esztendeje annak, hogy szatmárcsekei birtokán Kölcsey Ferenc 1823. január 22-én megírta a Himnuszt. Százharmincöt évvel ezelőtt, 1838. augusztus 24-én meghalt. A község, a járás és a megye rendezvénysorozattal emlékezett meg az évfordulókról. Ez év januárjában Szatmárcsekén ünnepi tanácsülésen méltatták a kettős évforduló jelentőségét, májusban Fehérgyarmaton tudományos Kölcsey-emlékülést tartottak, augusztus 26-án, vasárnap pedig a volt Kölcsey-ház udvarán, a költő nevét viselő művelődési otthon parkjában felavatták Kölcsey Ferenc életnagyságú bronzszobrát, Marton László szobrászművész alkotását.

Az ünnepségen *Lakatos József*, a Kölcsey-emlékbizottság elnöke köszöntötte az egybegyűlteket, majd *Darvas József*, a Magyar Írók Szövetségének elnöke mondott beszédet.

Súlyos vasúti szerencsétlenség Lengyelországban

A Kielce közelében levő *Radkowica állomásnál* hétfőre virradóra vasúti szerencsétlenség történt, amelyről a következő *hivatalos jelentést* adták ki:

A Zakopanéből Varsóba haladó személyvonat augusztus 26-ról 27-re virradó éjszaka összeütközött egy tehervonattal; *a szerencsétlenségnek 14 halálos és 29 sebesült áldozata van.* A katasztrófa okainak kivizsgálására *Olszewski* miniszterelnök-helyettes vezetésével *bizottságot* létesítettek.

Az áldozatok valamennyien lengyel állampolgárok. A *szerencsétlenség* nem menetrendszerű, hanem *kisegítő vonattal történt.*

Gyorsan fejlődik a büki fürdő

Háromszázezernél több vendég — Üdülőszanatóriumot épít a SZOT — Gyógyszállót is terveznek

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

LUDOVÉ NOVINY

1973 JUL 26

1021
László Marton

Socha Dózsu

Sochár László Marton pripravuje monumentálnu sochu veľkého sedliackeho vodcu Juraja Dózsu. Socha bude postavená v dolnozemskom meste Mezőtúr. — Umelec pri práci

Foto: MTI — G. Szebellédy

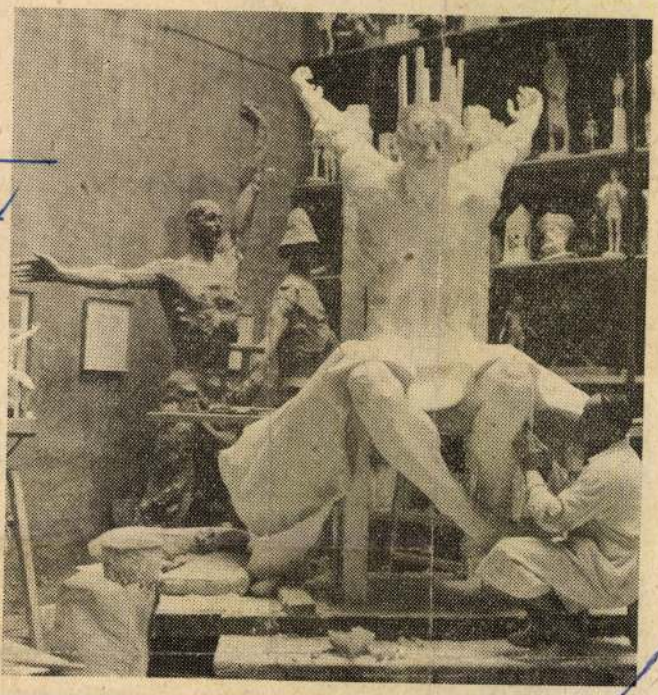

Najstaršia pamiatka szarvasského kovopriemyslu: pečiatka cechu kováčov z r. 1818

...a iných spoločenských vrstiev. Július Benka odvolávajúc sa na „národohospodárske záujmy" nabáda Szarvasanov, aby podporovali domáce priemyselné výrobky.

Tieto hnutia, okrem hospodárskych, mali aj politické ciele. V Jednote Tulipán objavíme vlastne svojráznu počiatočnu formu združovania sa szarvasských priemyselných pracujúcich a sedliakov.

V politickom organizovaní sa szarvasských priemyselných robotníkov k najvýznamnejším a najúspešnejším zastávkam patrí marec a apríl v r. 1919, v čase Republiky rád.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 JUN 30

Szolnok Megyei Néplap

Márton László
szobrászművész

ÚJ OTTHONBAN AZ ORSZÁG EGYETLEN SZOBORÖNTŐDÉJE

1021

Kőbánya, Barabás utca 25. A modern építmény merészen ível a környező kertvárosi házacskák fölé. A tágas, zárt udvar a mesék időtlen világát őrzi. Közben mozdulatlanságba merevedett bronzfigurák. Az ország egyetlen szoboröntődéje nemrég költözött be új otthonába, ahol a szakemberek tágas üzem csarnokban és műhelyekben hatalmas kemencék mellett végzik érdekes munkájukat. Előző, angyalföldi otthonukat még azok az olasz szakemberek alapították, akik a millenneumi emlékmű kivitelezésére érkeztek hazánkba. Az ódon épületet, a különleges mesterség első fellegvárát az itteni műszaki próbák után küldik végleg nyugdíjba.

Az öntödei szakmunkások, a hagyományos formázási és cizellálási módon készítik el a művészek gipszben megformált figuráit. A homokba süllyesztett, illetve homokkal körülrakott tömör alakzatok darabformáinak segítségével készítik el a figura tökéletes mását. A másolatot arányosan kisebbre faragják, majd kezdődhet a szoboröntés. A homokminta és a kicsinyített szobor közti hézagba folyékony bronz kerül. Így készülnek a tömörnél lényegesen könnyebb üreges szobrok. Végül, hosszadalmas tisztogatási és cizellálási folyamat eredményeként a szobor a kívánt színárnyalatban és fényességben tündököl.

— Milyen megrendeléseket kap az öntöde?

— Évente 20—25 tonna bronzot használnak fel a szoboröntők — tájékoztat Vincze Tibor üzemvezető. Esztendőnként mintegy 1500 bronzéremre és plakettre kapunk megrendelést. A kiállításra készülő művészek 20 dekás kisplasztikáitól 12 tonszobrokat. Most is több „súlyosabb" vállalkozáson dolgozunk. Többek között Márton László szoborkompozícióján, Kölcsey Ferenc ülőszobrán. A formázóban, a Pátzay Pál tervezte „Kenyérszelő" szobor szép női figuráját „másolják". A közelmúltban négy — más-más művész tervezte — Petőfi mellszobrot postáltak vidéki megrendelőknek.

rosok legjobbja
ezer és 1600 forir
érhetnek el, az e
ban dolgozók le
versenydíja 2000
kezdődik.

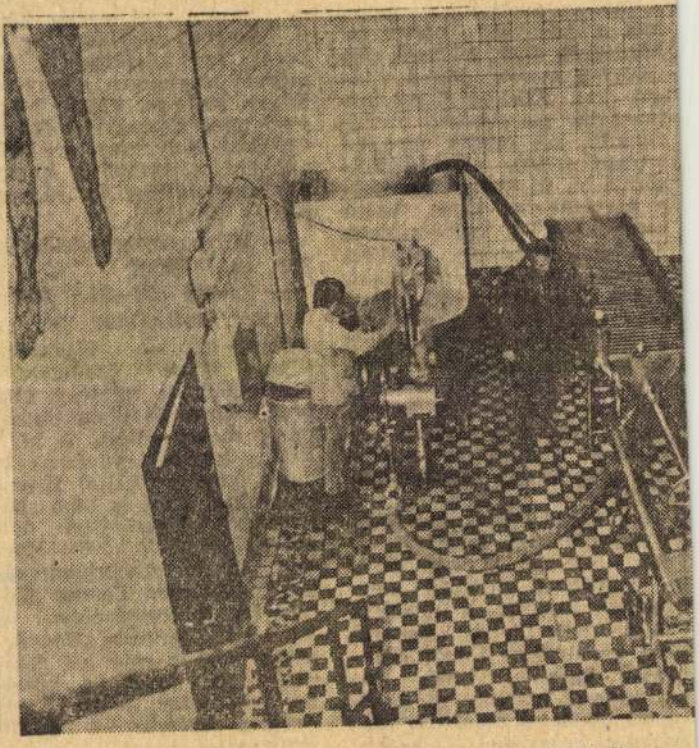

A tokaji borok minőségének fokozása érdekében a
korszerű tároló érlelő-üzemet építettek. Ide kerül végső ke
palackozzák

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 JUL 3

Csongrád m. Hírlap

Marton László

Szoboröntöde

Budapest-Kőbánya, Barabás utca 25. Az ország egyetlen szoboröntödéje nemrég költözött be új otthonába, ahol a szakemberek tágas üzemcsarnokban és műhelyekben hatalmas kemencék mellett végzik érdekes munkájukat.

Az öntödei szakmunkások, a hagyományos formázási és cizellálási módon készítik el a művészek gipszben megformált figuráit. A homokba süllyesztett, illetve homokkal körülrakott tömör alakzatok darabformáinak segítségével készítik el a figura tökéletes mását. A másolatot arányosan kisebbre faragják, majd megkezdődhet a szoboröntés. A homokminta és a kicsinyített szobor közti hézagba folyékony bronz kerül. Így készülnek a tömörnél lényegesen könnyebb, üreges szobrok. Végül, hosszadalmas tisztogatási és cizellálási folyamat eredményeként a szobor a kívánt színárnyalatban és fényességben tündököl.

— Milyen megrendeléseket kap az öntöde?

— Évente 20—25 tonna bronzot használnak fel a szoboröntők — tájékoztat Vincze Tibor üzemvezető. Esztendőnként mintegy 1500 bronzéremre és -plakettre kapunk megrendelést. A kiállításra készülő művészek 20 dekás kisplasztikáitól 12 tonnás emlékművekig öntünk itt szobrokat. Most is több „súlyosabb" vállalkozáson dolgozunk. Többek között Marton László szoborkompozícióján, Kölcsey Ferenc ülőszobrán. A formázóban, a Pátzay Pál tervezete „Kenyérszelő" szobor szép női figuráját „másolják". A közelmúltban négy — más-más művész tervezte — Petőfi-mellszobrot postáztak vidéki megrendelőknek.

(—)

...az Országos Vízügyi Hivatal az ATIVIZIG, a Tiszamenti Regionális Vízmű és Vízgazdálkodási Vállalat szakembereiből álló szemle bizottság, amely kétnapos ellenőrzésen járt a fő vízkiviteli műveknél, a szivattyútelepeknél, állásoknál.

Hiányos érdeklődés

Június végén rendezték meg a szemleutat, amikor már jócskán beleért a mezőgazdaság az öntözési főidénybe. Így aztán csak a tények megállapítására szorítkozhattak az öntözési helyzet befolyásolása helyett. Ha történetesen április elején mérik fel a vízgazdálkodás várható kilátásait, akkor még jut idő a tevőleges beavatkozásra, az üzemi intézkedések szorgalmazására. De most, Péter-Pál idején már az aratással vannak elfoglalva a gazdaságok, amit szemléletesen bizonyított maga a szemleút is. Sem az állami gazdaságok, sem a tsz-ek képviselőit nem üdvözölhették a résztvevők között, de hiányzott a megyei öntözési operatív bizottság képviselője is. Lényegében egy szűkebb vízügyi, műszaki körút lett az öntözési szemléből.

Az is hamar kiderült a rendezvényen, hogy a termelő üzemek nemcsak a szemlén való részvételtől, hanem az öntöző kapacitásuk kihasználásától is — ha szabad így mondani — tartózkodtak. A megyében ugyanis 38 ezer hektár

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Márton László

Magyar Hírlap

1973 SEP 12

Szobor Szatmárcsekén

Súlyos szobor — de nem anyaga miatt. Nem burkol, nem véd a bronzköpeny; inkább összeprésel embernyi keserűséget: a kor és a kortársak hibáit, bűneit számon tartó tehetetlenségét; megkopott akarásokat és magányt. Pár napja — *mikor felavatták Szatmárcsekén Márton László Kölcsey-szobrát* — sokan megsüvegelték. Csak a friss öntvény fényét furcsállják a falubeilek — az idősebbek nemigen láttak még bronzszobrot.

Apró növésű, tízévesforma fiúgyerek, kék kantával:

— Itt írta a Himnuszt... Meg itt is halt meg...

Még az évszámot is tudja. Hogy versét kérdem, a „Csolnakon"-t szavalja, szép szatmári nyelven. Nem az iskolában tanították rá.

— A nagyapámtól tudom... Ő még látta is Kölcsey Ferencet!

De ez már nem lehet igaz. 1838-ban — halálának esztendejében — még az ükapa is csak karon ülő gyerek lehetett. Másban igaz ez a mondat: abban, hogy ennyire tartják Csekén az egyföldűséget a költővel.

Lakatos József tanár:

— De sokat harcoltunk ezért a szoborért! Mondták: minek az ide, ebbe a határszéli kis községbe — úgyse látja senki... Igaz. Csak mi úgy gondoljuk és arról győzködtük az ellenzőit, hogy nem a falué ez a szobor. *Az egész ország tartozik vele* az önbecsülésének.

Lakatos József szombathelyi születésű. Édesapja hozta magával messzi Szatmárba; Kölcsey Ferenc emléke tartotta itt. Negyven esztendeje gyűjtögeti a kallódó emlékeket, kutatja a „szatmári remete" — hiszen megilleti őt is ez a titulus — csekei életét, halálát.

Hajlok arra, hogy elfogadjam igazságként. A református templom matrikulumában *„forró láz"*-ként szereplő betegség tüneteiről halálának egyetlen tanúja, sógornője, olyasféléket jegyzett fel, amiket mérgezési tünetnek vélhetünk.

Tény az is, hogy a hűtlenségi perben megvádolt *Wesselényi Miklós* védelmét készítette elő halála előtt. Nemkülönben, hogy kevéssel a temetése után osztrák tisztek érkeztek a faluba, felnyitották a sírboltot, politikai iratokat kerestek és találtak. A „vasas németeknek" egy *Kende* nevű család adott szállást. A Kendéket *kiközösítette* a falu.

Az 1860-as években ismét feldúlták a sírt. Ezúttal a Miskolci család kereste benne a költő végrendeletét. Vagyona tekintélyes részét *Szuhányi Jozefinre*, sógornőjére hagyta — vele is temették el. Halotti vánkosa alól szerezték elő a pergamentet. Száz esztendő múlva találta meg *Molnár József* nyugalmazott iskolai szakfelügyelő, Kölcsey-kutató. Anyaga s a hozzákapcsolódó tanulmány most került a debreceni nyomdába.

Kölcsey halálának századik évfordulóján, 1938-ban újra felbontották sírját. Exhumálták, emlékoszlop alá temették — olyan díszmagyaros, urambátyám-parádéval, amilyentől egész életében irtózott. Olyannal, amelyiknek tárgyiasult szelleméről ezt írta: *„És ez a honi régiség! Parányi fészkek a sziklabércen, apró harcok a sík mezőn, változékony apák, emléktelen kor, szalmafedelű városok..."*

A síremlékre gyűjtést kezdett a falu. Báró Kende — az „áruló Kendék" leszármazottja — leintette az akciót: „Ha valakinek joga van erre, hát először nekem van!" Ötven pengőt adott. Nem egészen egy üsző árát. A Kölcsey-koporsóba pedig új pergamentet helyeztek, üvegtokban. Az exhumálás dátumán túl hosszú névlista áll, rajta kegyelmes, nagyságos „vitézek" neveiből, akik közreműködésüket és önmagukat ilyen jó ízléssel örökítették meg az utókornak.

Az, hogy Szatmárcseke ma sem nyugodott meg Kölcsey halálában, a síremlék-magyarázatokból is kihallható:

— Azért csonka az az oszlop, mert elemésztette magát...

Azért, mert orvul tették el...

Azért, mert megbomlott fejjel pusztult el...

Merthogy az 1938-ban állított klasszicista obeliszkről hiányzik a díszes oszlopfő. Fekete, rozsdás lánc, nagyra nőtt fűvek veszik körül. Meg távolabb a híres szatmári hajósfejfák. Póri fejfák, egyetlen fatörzsből faragták őket hirtelen csúcsosodó hasábbá. Egyik szomszéd a másiknak, az előtte elmenőknek — ez itt a szokás. Valóban csónakformájúak. A temető szelíd csendjében a pillanat érzése dönti csak el, égre hányódó vagy földbe süllyedő „csolnakokat" lássunk-e bennük.

Vincze Péter

táborához csatlakoztak".

Tizenkét francia baloldali párt, közöttük a kommunista és a szocialista párt *szolidaritási felvonulást* hirdetett Párizsban szerdára, tiltakozásul a chilei katonai puccs miatt. A Francia Kommunista Párt nyilatkozatban ítélte el kedden a chilei reakciós államcsínyt és hangsúlyozta, hogy az FKP *teljes támogatásáról* biztosítja a chilei népet a demokratikus vívmányok megőrzéséért vívott harcában.

A legnagyobb *perui szakszervezeti szövetség*, a CGTP valamennyi tagját felszólította, hogy juttassa kifejezésre szolidaritását a chilei Népi Egység kormányával. Az Allende elleni puccs *Peru ellen is irányul* — hangsúlyozta a CGTP felhívása —, mivel az imperializmus Peruban is megpróbálja megtenni azt, amit *ma Chilében, tegnap pedig Bolíviában* követett el.

hármas csúcsértekezlet

A mini csúcstalálkozóval egy időben kezdte meg munkáját az *Arab Liga* külügyminisztereinek konferenciája is az egyiptomi fővárosban.

A Palesztinai Felszabadítási Szervezet hivatalos hetilapja legújabb számában *szembeszállt* azzal a gondolattal, hogy Jordániát ismét bevonják az izraeli agresszorok elleni küzdelembe. A szerkesztőségi cikkben a hetilap azt írja, hogy az arab népnek el kell gondolkodnia, vajon *érdemes-e ismét megnyitni* a keleti frontot, „hiszen annak legfontosabb pillére egy olyan hadsereg lenne, amelynek tevékenysége sokkal inkább irányul Irak, Szíria és a palesztinai forradalom, mint a cionista ellenség ellen".

zött, amikor néhány ismeretlen szerzetes, vagy egy Marco Polo élethossziglan útjait két víkend között bonyolítják kereskedők, sportolók, színészek — és a vándorcirkuszok többé nem az eldugott településeket, hanem a kontinenseket járják. Ugyanakkor az emberiség jogosan feltételezheti, hogy ezek a viszonyok egy sor más tényező miatt végül is mégsem a vibriónak kedveznek majd, hanem éppen

FODOR GÁBOR

Délkelet-Ázsia után Afrika

Kissinger beszámolt külpolitikai terveiről

(Reuter, UPI) Kedden befejeződött *Henry Kissinger* kijelölt külügyminiszter háromnapos meghallgatása a szenátus külügyi bizottságában. Kissinger keddi nyilatkozatának fő témája *a nukleáris fegyverkezés* volt. A Szovjetunió és az Egyesült Államok közötti stratégiai fegyverkorlátozási tárgyalások (SALT) ez évben megkezdődő új fordulójáról szólva rámutatott: „Ha nem állítjuk le a fegyverkezési versenyt, a fegyverek teljesen új fajtái kerülnek birtokukba, ami nagyon megnehezíti majd, hogy a szellemet visszakényszerítsük a palackba." Hozzáfűzte, hogy ha a SALT-tárgyalások új fordulóján nem sikerül megállapodásra jutni, a fegyverkezési verseny elkerülhetetlenül fokozódik. Ígéretet tett arra, hogy az Egyesült Államok minden lehetőt megtesz a megállapodás megkötése érdekében.

Kissinger figyelmeztette a szenátus külügyi bizottságát arra, hogy a Nyugat-Európában állomásozó amerikai haderők egyoldalú kivonása *„katasztrofális" hatással* lehet a NATO-n belüli kapcsolatokra. Azzal a sajtójelentéssel kapcsolatban, hogy a NATO nyugat-európai tagjai közös választ kívánnak adni az „új atlanti chartára" vonatkozó javaslatra, Kissinger azt hangoztatta, hogy „az amerikai kivonulás kikényszerítésének nagyon súlyos következményei lehetnek".

Külpolitikai kérdésekről szólva kijelentette: az Egyesült Államok figyelme a jövőben Délkelet-Ázsia helyett *Afrika felé* fordul. Mint mondotta, a közelmúltban utasította a nemzetbiztonsági tanácsot, hogy tanulmányokat folytasson különböző afrikai országokban. A már elkészült tanulmányt hivatalba lépése után fogja jóváhagyni.

Európáról szólva Kissinger hangsúlyozta a változó stratégiai helyzet jelentőségét, *a Szovjetunióval való kapcsolatok fejlődését*, a nyugat-európai egységtörekvések, továbbá a Nyugat-Európa és az Egyesült Államok közötti megváltozott gazdasági kapcsolatok fontosságát. Katonai kérdésekre áttérve megismételte korábbi álláspontját, amely szerint *ellenzi* az Európában állomásozó amerikai csapatok létszámának „egyoldalú csökkentését".

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Márton László szobrász-művész

Keletmagyarország

1973 AUG 28

Kölcsey-emlékünnepség Szatmárcsekén

1021

Darvas József mondott beszédet

Darvas József ünnepi beszédét mondja. (Elek Emil felvétele)

Szatmárcsekén augusztus 26-án Kölcsey Ferenc emlékére ünnepséget rendeztek a költő halálának 135., illetve a Himnusz születésének 150. évfordulója alkalmából, amelyen leleplezték *Marton László* szobrászművész életnagyságú Kölcsey-szobrát. Az ünnepségen megjelent és az elnökségben foglalt helyet *dr. Tar Imre*, a megyei pártbizottság első titkára, *Darvas József* író, a Magyar Írók Országos Szövetsége elnöke, *Gulyás Emilné dr.*, a Hazafias Népfront megyei titkára, *Gyuró Imre*, a megyei tanács elnökhelyettese, *Mezei János*, a járási pártbizottság titkára, *Széles Lajos* országgyűlési képviselő, a járási hivatal elnöke. Ott voltak a község lakosai, valamint a szomszéd községekből, és a — Szatmárcsekén jelentős társadalmi munkát végzett — Kisterenyéből érkezett vendégek is.

A Himnusz hangjaival kezdődött ünnepségen *Lakatos József*, a Kölcsey-emlékbizottság elnöke üdvözölte a megjelenteket, majd Darvas József mondott ünnepi beszédet. Beszédének bevezető részében azokat a korokat idézte, amelyekben már készült síremlék a költő tiszteletére: az 1856-ban felállított első sírkő, majd az 1938-ban, a költő halálának 100. évfordulóján emelt temetői síremlék történelmi körülményeiről szólt, majd így folytatta:

„Igazi emléket csak most állítunk neki, mert a szocializmus lett Kölcsey eszméinek igazi megvalósítója." A továbbiakban a Himnusz sorait elemezte. Kitért Kölcsey és Kazinczy nyelvújító törekvéseire, arra a szándékra, hogy magyar nyelvet akartak adni a magyar népnek, majd ezeket mondotta: „Ha csak költő lett volna, talán több vers marad meg. Kölcsey azonban közéleti pályára lépett, s így beszélt már első alkalommal a hitbizományi nagybirtokok ellen. Kölcsey nem volt forradalmár abban az értelemben, ahogyan Petőfi, vagy Táncsics, sőt oda sem ért el, ahová később, 1848-ban Kossuth eljutott, de nagy volt haladó reformkori törekvéseiben." A kor történelmi hátterének elemzésével utalt Kölcsey költészetének komorságára. „Valóban komor ez a költészet, azonban nem a lemondás kétségbeesése, inkább a haragé, a lázadó indulaté, mely mindig előre hajt." Darvas József beszéde befejező részében Szatmárcseke régi és mai életét, körülményeit hasonlította össze, szólva a község utóbbi időkben tapasztalható fejlődéséről.

Ezután került sor az új Kölcsey-szobor leleplezésére és átadására, amelyet a község lakosai nevében *Komár Lajos*, a tanács elnöke vett át. Az átadást koszorúzás követte. A Himnusz alkotója előtti tisztelet jeléül koszorút helyeztek el az új szobor talapzatánál a megyei és járási pártbizottság, a megyei és községi tanács, a Hazafias Népfront megyei, járási és községi bizottsága, valamint a Kölcsey-emlékbizottság, a megyei könyvtár, a debreceni járási hivatal, a Nyíregyházi Kölcsey Gimnázium, a vajai múzeum baráti köre, a nyírteleki Kölcsey-brigád és a község lakossága nevében. Koszorút helyezett el a szobornál *dr. Miskolci Józsefné*, aki a családi levéltárban talált végrendelettel, levelekkel a közelmúltban gazdagította a Kölcsey-dokumentumokat.

Az ünnepségen *Rácz László*, a Hazafias Népfront községi bizottságának elnöke mondott záróbeszédet, majd a Szózat hangjaival befejeződött a Kölcsey tiszteletére rendezett idei rendezvények sorozata. A résztvevők ezután közösen látogatták meg a szatmárcsekei temetőben Kölcsey síremlékét.

...szervezete-..., 18-an pedig egyes országokat képviselnek.

A sajtóértekezleten Romesh Chandra, a moszkvai kongresszust előkészítő nemzetközi bizottság elnöke, a Béke-világtanács főtitkára bejelentette, hogy a világ 115 országában folyik az októberi világkongresszus tevékeny és széles körű előkészítése. Negyvenkét országban nemzeti előkészítő bizottságot is alakítottak a nagyszabású békefórum elősegítésére.

Romesh Chandra hangsúlyozta, hogy az utóbbi időszak kedvező nemzetközi fejleményei lehetővé és szükségessé teszik a moszkvai béke-világkongresszus megtartását. Bejelentette, hogy befejezte tanácskozását a békefórumot előkészítő 13 munkacsoport többsége is.

...ion pénzalap... A világ min... kező adomán... külkereskede... számlájára le...

Romesh Ch... tét fejezte ... szovjet szerv... támogatásért, ... moszkvai békekongresszus összehívására nyújtanak és elismeréssel szólt a nagyszabású tanácskozás gyakorlati előkészítésében kifejtett eredményes tevékenységükről.

A nemzetközi előkészítő végrehajtó bizottság október elején ismét összeül Moszkvában, ezt követően pedig operatív csoport irányítja majd a békekongresszus előkészítésének utolsó szakaszát. Mint ismeretes, a béke-világkongresszus október 25 és 31 között lesz a szovjet fővárosban.

Chile:

További tárgyalások a magánfuvarozókkal

A chilei bűnügyi rendőrség — mint már közöltük — vasárnap Santiagóban bejelentette, hogy letartóztatták Roberto Thiemet, a Haza és Szabadság nevű szélsőjobboldali szervezet egyik fővezérét. Daniel Vergara belügyminiszter-helyettes közölte: a fővárosban szervezett pénteki rendzavarások 133 fasiszta résztvevőjét tartóztatták le. A fasiszta rohamosztagosok gépkocsik és autóbuszok felgyújtása, valamint emberéletek veszélyeztetése miatt kerülnek bíróság elé.

Dr. Salvador Allende köztársasági elnök újabb levelet intézett a napokban nyugállományba vonult Carlos Prats tábornokhoz, a volt hadügyminiszterhez, a fegyveres erők egykori főparancsnokához. Allende levele hangsúlyozza: a Prats tábornok ellen tényked... erőket ugyanazok a kezek irányították, amelyek Arturo Araya kapitány életét kioltották. Az elnök ismételten köszönetét nyilvánította volt miniszterének a népi egység kormányában és a fegyveres erők élén tanúsított magatartásáért.

Humberto Magliochetti chilei közmunka- és szállításügyi miniszter, valamint Juan Jara, a magánfuvarozók szövetségének elnöke a hét végén folytatta tárgyalásait és a DPA hírügynökség értesülése szerint az utolsó simításokat végezték a kötendő megállapodáson, amely feltehetően véget vet majd a magánfuvarozók sztrájkjának. A DPA és az UPI hétfő esti jelentése szerint a megállapodás még nem született meg.

Választási „komédia" Saigonban

Nguyen Van Thieu saigoni elnök a vasárnap rendezett részleges szenátusi „választás" segítségével biztosította magának az ellenőrzést a felsőházban — tűnik ki a nem hivatalos végeredményből. Thieu pártja a 60 tagú szenátusban 31 mandátumot mondhat magáénak, s a bábrezsim elnöke további 10 szenátor tá... akarta a teljes ellenőrzést a szenátus felett, hogy elfogadtathassa az alkotmánymódosítást, amelynek értelmében harmadszor is megválasztanák elnöknek négyévi időtartamra.

A dél-vietnami hazafias erők törvénytelennek minősítették a választást, mert ellentmond a Vietnamról szóló párizsi ...

...nak, nincs olyan érzésem, hogy ezek a csúcsszintű tárgyalások epizodikus jellegűek.

A miniszterelnök megállapította: mindkét fél közös kívánsága, hogy megteremt-

Megemlé... a szlovák nem... 29. évfor...

Jozef Lenár...

Csehszlovákia népei és nemzetiségei testvéri összefogásának, valamint a szocialista internacionalizmusnak a jegyében Szlovákiaszerte megemlékeztek a szlovák nemzeti felkelés 29. évfordulójáról. Szombaton és vasárnap ünnepségeket tartottak Léván, Pozsonyban, Galántán, Tőketerebesen, Zólyomban és Besztercebányán. A lévai nagygyűlésen részt vett és beszédet mondott Jozef Lenárt, a CSKP KB elnökségének tagja, Szlovákia Kommunista Pártja Központi Bizottságának első titkára. Kijelentette:

— Az egész szlovák nemzeti felkelés folyamán és itt, Dél-Szlovákiában, ahol évszázadok óta egymás mellett élnek szlovákok és magyarok, a gyakorlatban valósult meg a munkások, parasztok és értelmiségiek antifasiszta egységfrontja. A határ mindkét oldalán élő szlovákok és magyarok számára ez az egységfront közös alapot teremtett a fasizmus, a hitleristák, Attiso- és a Horthy-rendszer ellen indított küzdelemhez, amelynek vezetői a kommunisták voltak. A szlovák és magyar fasiszta szervek terrorja ellenére szoros kapcsolat épült ki a szlovák és magyar kommunisták között, s például éppen itt Léván a kommunisták rendszeresen tájékoztatták a Sitno nevű partizán-

V. Jegorov dokument

A szálak S...

26.

— Csak nem?! Racsik, de megnőttél — és Peszcov átkarolva volt főnökének unokaöccsét, beinvitálta az irodába.

— Ülj le, mesélj, hogy él a bácsikád?

— Kért, hogy adjam át az üdvözletét, Nyil Tyimofejevics.

— Ennyi év után is hálával gondolok rá, Racsik. Soha nem felejtem el, milyen jó volt hozzám. S veled mi van? Befejezted a tanulmányaidat külföldön?

— Igen. Nyil Tyimofejevics ... hazudta a Montasev-cse... ete és belemerült a párizsi ... klub —

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 SEP 7

NEUE ZEITUNG

László Márton

Kölcsey-Statue eingeweiht

IN SZATMÁRCSEKE wurde unlängst die vom Bildhauer László Marton verfertigte Statue Ferenc Kölcseys, der vor 150 Jahren die ungarische Nationalhymne gedichtet hat, in memoriam seines 150. Todestages feierlich enthüllt. Die Bronzestatue wurde im Park des ehemaligen Kölcsey-Hauses, heute Ferenc-Kölcsey-Kulturhaus, aufgestellt.

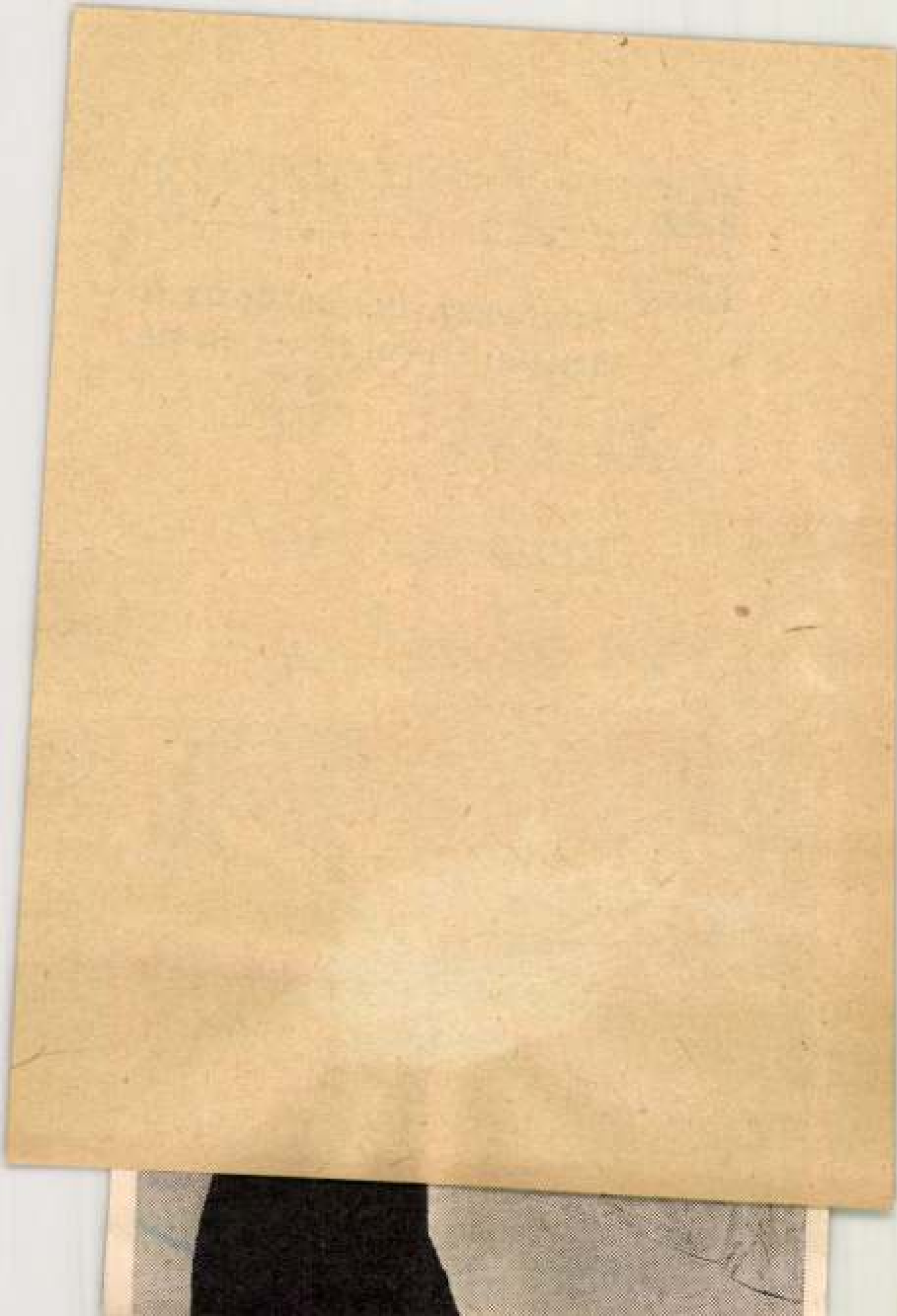

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
DAILY NEWS
1973 JUL 24
László Marton

1021

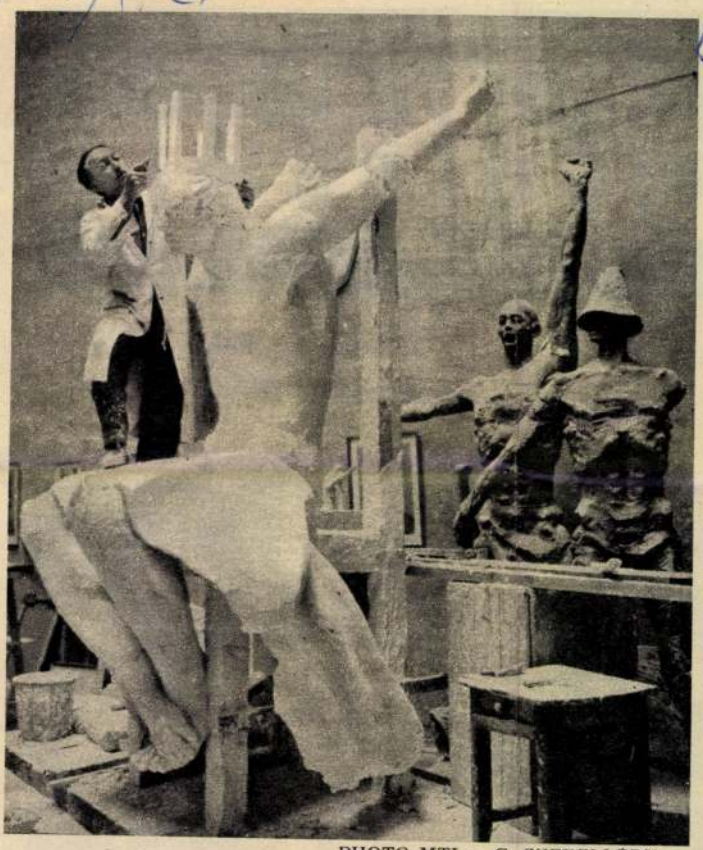

PHOTO MTI — G. SZEBELLEDY

An einem Dózsa-Standbild arbeitet zur Zeit der Munkácsy-Preisträger und Verdiente Bildhauer László Marton (u. B.) in seinem Atelier. Mit dem Kunstwerk will die ostungarische Stadt Mezőtúr dem Führer des ungarischen Bauernkrieges 1514, György Dózsa, ein Denkmal setzen.

Dienstag, 24. 7. 1973
7. Jahrgang, Nr. 171 2 Ft

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KÉPES ÚJSÁG

Marton László szobrászművész

1972 MÁJ 27

1021

PETŐFI-SZOBOR

Kiállításon mutatják be Marton László Munkácsy-díjas szobrászművész alkotásait a nyári hónapokban. A képen: a művész Petőfi Sándor portrészobrát mintázza. A bronzba öntött szobrot a költő születésének 150. évfordulójára emlékezve állítják fel, Dömsödön.

(MTI Fotó, Szebellédy Géza felvétele)

állítani,
ongrád-
gy van-e
sorsúak
ndővel a

N

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1972 JÚN 19

HÉTFŐI HÍREK

Budapest

Márton László szobrászművész

MÁRTON LÁSZLÓ szobrászművész gyűjteményes kiállítása a héten nyílt a Műcsarnokban. A Munkácsy-díjas művész 84 szobra szerepel a tárlaton.

1972

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRKÉTŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

HÉTFŐI HÍREK

Budapest

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR IFJÚSÁG

1972 JUL 7

Marton László szobrászművész

MARTON

1921

Rendkívül érdekes szoborkompozíciót láttunk Marton László szobrászművész Műcsarnokban rendezett kiállításán. A művész alkotó erejének bizonyítéka, hogy 1962 óta immár negyedszer lépett a nyilvánosság elé (egyszer külföldön). A mostani kiállításnak is sikere volt. Az említett szoborkompozíció sorsa felől érdeklődtünk Marton Lászlótól.

– Ezt a kompozíciót a Bakonyi Bauxit irodaház elé terveztem, s a feladatot meghatározta, hogy „L" alaprajzú térrel kellett számolni. Kézenfekvő volt, hogy a téma csak bányász lehet, de az is világos, hogy egyetlen figura ide nem alkalmas. Nyolcalakos szoborkompozíciót terveztem tehát, az alakok egyenként különféle bányásztevékenységet testesítenek meg. Ugyanakkor a kétoldalú, áttört rácskompozíció lehetőséget ad arra is, hogy a bányászmunka végeredménye – jelen esetben az alumínium –, szimbólumokban helyet kapjon. Jelenleg is ezen dolgozom.

(Tapolcán)

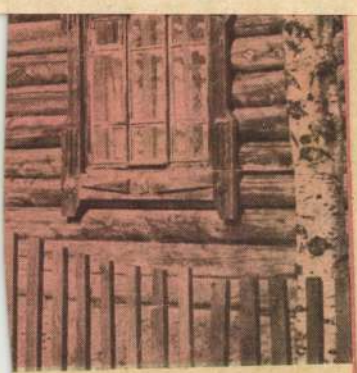

zijszkban – az osztják épitö-
sónakok a ház előtt várják a

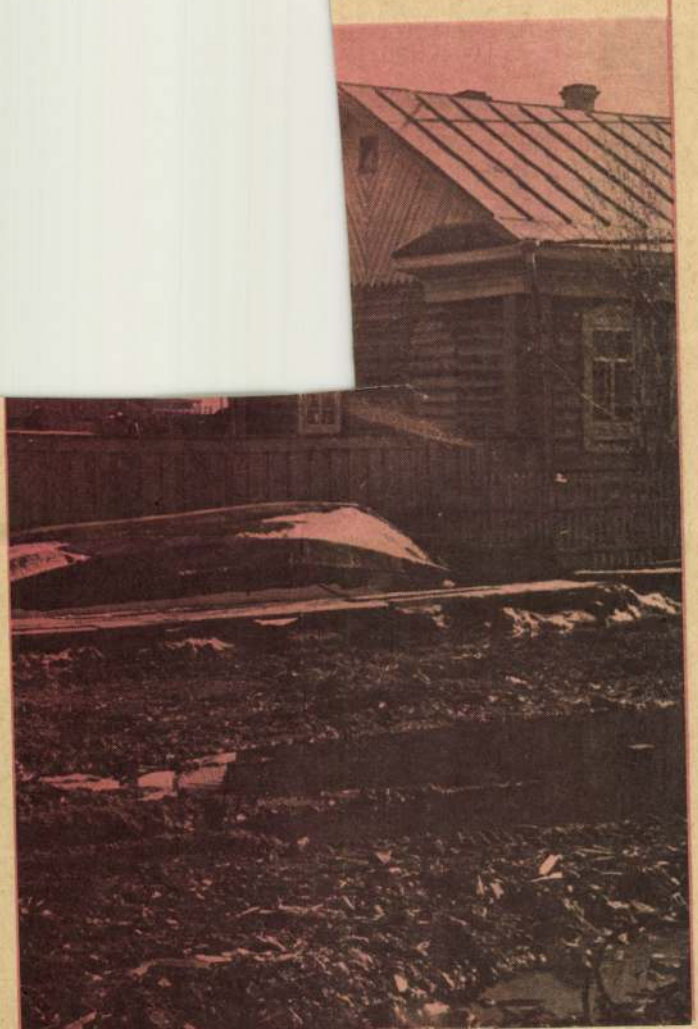

ult fejlődés

az, ami különösen
és türelmetlenné
A szovjethatalom
ta Szibériában fel-
a fejlődés: *ötven*
él évezredet tettek
rosodik a vidék,
dik, kulturálódik
s ez jó. De ezzel
szerűleg kihalnak
okások, amelyekre
a nagyon öregek
ek, népdalok, ru-
zítések változnak.
l megfogni a szá-
lőt, talán tíz év
ár késő lesz.

gyetlen és leghőbb
jra oda látogatni.
arátai, s várja őt a
unka, a nép kin-

Gutai Katalin

Új Magyarország

s ma

ENSZ-zászlót tűztek ki a budai
91 őszén a Vérmezőn?
lottunk a Hősök terén Nagy Im-
kor: *„A szovjet csapatok azonnal*
gyarországot!" De emlékük marad-
egykori szónokok s pártaktivistáik
dik Osztapenkó kapitány szobrát,
szívükhöz nőtt, oly kedves emlék,
éve, amikor még nem voltak fiatal
csak fiatalok, mennyit stoppoltak
szobor tövében. Szív megszakad,
...

ezetünk tiszta! Zajlott a vita az
atok hatásköri törvényéről, mi-
egy kerületi önkormányzat, s
árosi testület. S ekkor egy
rosvédő/szoborvédő képviselő
parlament úgy határozott –
sak rugalmas a kormánykoalí-
űvészeti alkotás elhelyezéséről,
a fővárosi önkormányzat közgyű-
onatya így indokolta javasla-
furcsa lenne, ha két kerületet
it egyik oldalán az egyik ön-
Nagy Imre szobrot állíttatna
másik oldalán vele szemben
os szobor kerülne elhelyezés-
lehet a kerületi önkormányza-
a kérdést, – így a szoborzsűri
ra aspiráló város-, honatya. Ez
képviselő olvasta (Dokument
ri kánikulában költői kérdé-
i: Budapesten csak egy MDF
nányzat van, a többi SZDSZ-
oborvédő szerint egy szem
vezetés állíthatna Kádár Já-
gy két szomszédos SZDSZ-es
viccelné meg a főváros lakó-
it!

tunk-e ezek után *Pongrátz*
nber 1-jén lejáró ultimátu-
rt szeptember messze van.
gyarok Világszövetsége au-
zvényének nyitónapjára ki-
dapestet, hadd lássák a 15
ág képviselői, hogy a fővá-
mbere" vezeti két éve, aki
apot 1990 őszén.

Horváth Béla
országgyűlési képviselő

A XXII. kerületi szoborparkba kerülő, bontásra váró szobrok jegyzéke

I. kerület:
1. Vérmező, Varga Imre: Kun Béla-emlékmű
2. Dísz tér, Felszabadulási emlékkő

II. kerület:
1. Budakeszi út 5., Baksa Soós Gy.: Ságvári E.-mellszobor
2. Pasaréti út 195. Tanácsköztársasági emlékmű
3. Hűvösvölgyi út–Tárogató utca, Mészáros Mihály: A budai önkéntes ezred emlékműve
4. Hűvösvölgy, Kiss István. Munkásmozgalmi emlékmű

IV. kerület:
1. Rezi Károly sétány, Farkas Aladár: Rezi Károly-emlékmű

V. kerület:
1. Fővám tér, Valentin Sztarcsev: Dimitrov (Szófia város ajándéka)
2. Néphadsereg tér, Makrisz Agamemnon: A spanyol polgárháborúban részt vett nemzetközi brigádok emlékműve
3. Jászai Mari tér, Segesdi Gy.: Marx–Engels

VI. kerület:
1. Eötvös utca 3., Gyurcsek F.: A magyar kommunista ifjúsági mozgalom ötven éve

VIII. kerület:
1. Köztársaság tér, Kalló Viktor: Mártíremlékmű
2. Köztársaság tér, Kalló Viktor: A néphatalom hőseinek emlékhelye
3. Nagyvárad tér, Nagy I. J.: Asztalos János-domborm. et.

IX. kerület:
Hámán Kató, Kreuz Róbert, Turner Kálmán, KMP-nyomda, KMP ferencvárosi szervezet (szöveges emléktáblák)

X. kerület:
1. Kőbánya-Óhegy, Konyorcsik J.: Malinovszkij marsall
2. Kőbánya-Óhegy, Búza Barna: Szovjet–magyar barátság emlékműve

XI. kerület:
1. Budaörsi út, Kerényi Jenő: Osztapenkó kapitány
2. Etele, volt Szakasits Á. út, Marton L.: Szakasits-szobor

XII. kerület:
1. Széchenyi-hegy, Rege park, László P.: Felszabadulási emlékmű

XIII. kerület:
1. Béke tér, Kalló Viktor: Felszabadulási emlékmű

XIV. kerület:
1. Dózsa György út, Kiss István: Tanácsköztársasági emlékmű
2. Thököly út 141., Kiss István. Felszabadulási emlékmű

XVII. kerület:
1. Rákosliget, Kasztel András utca, Megyeri Barna: Felszabadulási emlékmű

XVIII. kerület
1. Vöröshadsereg útja, Mikus S.: Steinmetz kapitány

MARTON László

Marton László

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

Szeged

□ **VASÁRNAP** délelőtt Szalkszentmártonban, „a jó öreg kocsmáros" egykori háza mellett felavatták Petőfi Sándor két és fél méter magas bronzszobrát, Marton László Munkácsy-díjas szobrászművész alkotását. Az avatáson a falu és a járás vezetőivel együtt — mint fővédnök — részt vett Nyers Rezső, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára.

Marton László

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

BÉKÉS MEGYEI NEPÚJSÁG
Békéscsaba

1991

— KÉT ÉS FÉL MÉTER MAGAS PETŐFI-SZOBOR. Szalkaszentmárton községben a költő halálának évfordulóján avatják fel Marton László szobrászművész alkotását.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 AUG 5 -

PESTMEGYEI HÍRLAP
Budapest

6 1021

Marton László

lap

A költő halálára emlékezett az ország

Petőfi Sándor halálának 120. évfordulója alkalmából — a költőre emlékezett szülőhelye, Kiskőrös. Megnyitották a „Petőfi életútja" című állandó emlékkiállítást, amelynek gondolata a község újratelepülésének 250. évfordulójára való készülődés során fogant meg. A kiállítás *a szülőház mellett kialakított múzeumi épület* három helyiségében kapott méltó helyet.

A fővárosi *Petőfi Irodalmi Múzeum* adta az anyag nagyobb részét. Több mint 80 eredeti *Petőfi-dokumentummal* gazdagodott a szülőfalu. Ide került át a költő szülőházában őrzött irodalmi hagyaték is.

Szalkszentmártonban „a jó öreg kocsmáros" egykori háza mellett felavatták Petőfi Sándor két és fél méter magas bronzszobrát. *Marton László* Munkácsy-díjas szobrászművész alkotását. Az avatáson a falu és a járás vezetőivel együtt — mint fővédnök — részt vett *Nyers Rezső*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára.

Nyári műsor a Fáklyában

hozzátette: a Deim Páloknak köszönhetjük, hogy a művészet rohamosan technizálódó korunkban sem válik az emberi tudat által meghaladott képződménnyé. A legnagyobb tetszést egyértelműen a „Feljegyzések egy kolostorban" című sorozat váltotta ki, a művész tavaly nyári, egy jugoszláviai kolostorban szerzett élményeinek visszatükrözése. A megnyitóra eljött: *dr Csicsay Iván*, a Pest megyei Tanács vb-elnökhelyettese, *dr. Ikvai Nándor*, a Pest megyei Múzeumok Igazgatóságának vezetője is.

Nagymaroson, a művelődési házban *dr. Fehér Zsuzsa* művészettörténész a helyi művésztelep alkotóinak tárlatát

háromnapos látogatását

Befejezte háromnapos baranyai látogatását Tímár Mátyás, a Minisztertanács elnökhelyettese, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, aki az első baranyai ipari vásár megnyitására érkezett a megyébe. Tímár Mátyás megtekintette az uránvárost, az Orvostudományi Egyetem új 400 ágyas klinikáját, a restaurált székesegyházat és a Zsolnai Múzeumot.

VÁLSÁGBAN AZ OPERA?

A zenei hetek alkalmával a modern zene egy-egy érdekes

Express hirdetések

Ebbe a rovatba délelőtt 9 óráig fogadunk el hirdetést.
A legkisebb hirdetés ára 4 pengő. — Állást keresők és oktatók részére 2 pengő.

Perzsa és más keleti szőnyeget veszek legmagasabb áron. Telefon: 423—707.

Lávarclámpa kölcsönzés UNIFON, Károly király-út 5. T. 227-954

Használt ruhákért csodálatos árakat fizet Fischbein, Dob-utca 25. Tel. 423-582

Házhoz küldi könyveit négynyelvű kölcsönkönyvtár Telefon: 117—863.

Használt férfi és női ruhákért, EGYENRUHÁKÉRT, cipőkért legtöbbet fizetek. Freund, Dohozi-utca 27. Telefon: 142-673. Hívásra jövök. Szövetcsere.

Ragyogófényű, valódi, prima **perzsabunda** luxuskivitelű, majdnem új eladó. Megtekinthető 3—6-ig, Vörösmarty-utca 61. II. 1. Kereskedő.

Használt férfi, női ruhákért egyenruhákért szenzációs árat fizetek Cserti, István-út 28. Telefon 426-647

Előkelő ódesiparl vállalat keres minden információt kibíró fiatal, őskeresztény **utazót**

Ajánlatok: »Utazó 5118« jeligére Blockner J. hirdetőirodájába, IV. Ker., Városház-utca 10. sz.

MAGAS ÁRAT fizet használt férfi, női ruhákért, cserenemüért: Koós, Nagyatád Szabó-utca 21. Tel.: 220-614.

Örökgarázs Budaörsi-út 24. alatt 2 darab, egyenként 2 autóra, 17.000 pengőért eladó. Bővebbet 188—269.

Féléves, podigrés **hím tacskót** veszek. Telefon: 120-167.

Gyorsjáratú **revolverpadok** raktárról kaphatók. Strommayer Sándor és Társa, Podmaniczky-utca 18. sz. T: 113-925, 113-374.

Egyszobás, összkomfortos **családiház** gyümölcsössel eladó. Kelenvölgy, Eötvös-utca 7. szám.

Raktárhelyiséget keresünk 300—500 m² rakterülettel, Ferdinánd-híd, Nyugati-pu. közelében. Száraz szuterén is tekintetbe jöhet. »Udvari rakodóterülettel előnyben« jeligére Tenzer hirdetőbe, IV., Szervita-tér 8. sz.

Angol, német tanítás, társalgás, fordítás, levelezés. Vilmos császár-út 76, II. 3

50 óra alatt megtanulhat **latinul, németül vagy franciául** Új rendszer, kiváló eredmény. Érdeklődni lehet: hétfőn és szerdán 3—½4-ig, szombaton 1-től ½2-ig. Telefon. 423-118.

Államilag keretl oklevelez **zongoratanárnő** vállalja kezdőknek és haladóknak zongora tanítását elsőrangú módszerrel és felvételi vizsgákra való előkészítését. T.: 122-088.

Csak Halász kabátot, ruhát Magas nívó! viseltünk! Olcsó szabott árak! **HALÁSZ DEZSŐ** női divathára, VII. Rákóczi-út 54

Használt férfiruhákért egyenruhákért óriási árat fizetek. Spiegel, Teréz-krt 2. I. 9. T 224-842

VENDÉGLŐI BERENDEZÉSEK székek, asztalok minden mennyiségben **Rosenfeld,** Népszínház-u. 31

VISELT RUHÁIT és egyenruháit legmagasabb áron megveszem **Wertheimer** Teréz-körút 29 T 426-727

FIGYELEM! Használt **ruhákért, egyenruhákért** legmagasabb árat fizet **Schulcz,** Népszínház-utca 21. Telefon: 142-367.

VESZEK elefántcsontfaragást elefántbiliárdgolyót, elefántminiatűrt NOVÁGH műesztergályos utóda, Egyetem-utca **3.**

Használt **Contax III-at** csak a legutolsó típust, megvételre keresek jó áron. Rodossy. Telefon: 386—141 (12—2-ig).

Perzsaszőnyeget megbízásból **veszek** magas áron ALY ABBAS Váci-utca 44. Telefon: 380-241.

Fodrásznőt jómegjelenésűt, perfekt vas- és vizondulálót felvesz: Parisette hölgyfodrász, Parisi-utca 9. sz.

Veszek használt és sérült **autókat** gumi nélkül. **Tordai Autótelep, Csanády-utca 5/b. Tel.: 291-140.**

IRATTÁSKA hétfőn, október 6-án a nagyvásártelepen **elveszett.** A benne lévő iratok átadása ellenében 20 pengőt fizetek. Béres Margit, IX., Gát-u. 5. I. em 14.

Belterületen keresek azonnalra vagy novemberre **kettőszoba, hallos vagy háromszobás lakást.** Költözködési költséget viselek, közvetítőt díjazok. Telefon: 123—678.

Ügyfelem megvenni óhajtja **Csipkés Adrien,** Andrássy-út 28. szám alatti **Music espressóját.** Felkérem a hitelezőket, hogy követeléseiket nálam 3 nap alatt jelentsék be.

Dr. Faragó János József ügyvéd, Andrássy-út 24.

Vadonat új **biedermeier ebédlő** Ia. munka eladó. Megtekinthető 9—1-ig, 3—6-ig: V., Gyöngyházutca 12 földszint 2. ajtó.

Angol nyelvtanítást vállal kezdőktől legmagasabb fokig Columbia University (New-York) volt előadója, okl. mérnök. Nyomdakész **fordítások** bármely tárgykörből Referenciák Üllői út 80. I. em. 5. Tel.: 134-907.

I. ker., Óbegy, X. ker., Maglódi-út és Sibrik Miklós-úton fekvő **újonnan parcellázandó telkek** melyek Márkus Sándorné szül. Haasz Erzsébet tulajdonát képezik, **e hó 8-án d. u. 3 órakor** Markó-utca 25. földszint 39. alatt **önkéntes árverés** alá kerülnek.

SRAMLI és remek hangulat 10—3-ig a **GRINZING** teremben! **Hargita** Nagymező-u. 29. Radius-palota. Kitűnő konyha, csapolt sör!

Briliánst aranyat, ezüstöt a legmagasabb árban veszek. Schwarcz Dániel ékszerész, Károly-körút 16

Rádiója rossz vagy sereg, **megjavítja** gyorsan *herczegh* Főüzlet: Andrássy-út 14. Tel.: 113-710. Fiók: Corvin-áruházban.

Perzsaszőnyeget veszek igen magas áron Saglam Ismet Gr. Zichy J.-utca 10. T. 114-390

OROSZ ***fűzőszalón*** *Tökéletes fűzők, haskötők, melltartók.* VII., Erzsébet-körút 18, udvarban jobbra. Telefon: 422—777.

MACSKABUNDA szép, olcsón: Szemere szőrcsénél, Erzsébet-körút 26. MÁSODIK EMELETEN

Felhívás! Átvenni szándékozunk a Schmolka Hentesárugyár kft. VII., Rákóczi-út 10., VII., Erzsébet-krt 27. és IV., Kecskeméti-u. 19. szám alatti fióküzleteit. Felhívom az esetleges hitelezőket, hogy netáni igényeiket mellőzés terhe alatt nálam legkésőbben 1941. évi október hó 9-ig bezárólag jelentsék be. Budapest, 1941 október 1. Hársi Kálmán, Budapest, IX., Közraktár-u. 30., I. 10.

3 szoba, hallos, főbérleti **villalakás elegánsan berendezve** nagy terrasz, központifűtés, Buda legszebb helyén azonnalra vagy november 1-re **bérbeadó.** I., Lovas-út 6/a. Megtekinthető 9—6-ig.

Fehér, gondozott **pincsi-kutyát találtam!** Tulajdonosa átveheti: Baross-u. 4. III. em., Horváthnál. 10119

Elveszett okiratáskát a családi okiratokkal, melyek másnak értéktelenek, a megtaláló, kérem adja le jutalom ellenében **Blockner hirdetőjében,** Városház-utca 10. sz. Dr. Seidl.

5+1 lámpás Standard super **rádió olcsón eladó.** Csalogány-u. 5. félem. 2. Reggel 8—10-ig, délután 2—4-ig.

Andrássy-út és Hősök-tere sarkán a báró Born-palota helyén öröklakásos társasvilla épül **3 drb 3 szoba-hallos** összkomfortos, luxuskivitelű **öröklakás eladó** Érdeklődni: Andrássy-út 132. sz. építési irodában, naponta délután 5—5-ig.

Bútorüzlethez **pénzes társat keres** T.: 157—421. Mindennap 6 óráig

Taxigépírás másolás fordítás, fotokopia azonnal pontosan készül SZILÁGYI, Ráday-utca 31. sz.

Házfelügyelői állást vállalna fiatal házaspár jó referenciával vagy esetleg óvadékkal. Szíves értesítést »Bádogos és szerelő« jeligére a kiadóhivatalba kérek.

Elindult két kórházhajó Angliából a súlyosan sebesült német hadifoglyokkal

Bern, október 7. A német és angol kormány között létrejött megegyezés alapján ma reggel 5 óra 30 perckor a newhaveni kikötőt elhagyta két brit kórházhajó. Ezek a hajók súlyosan sebesült német hadifoglyokat vittek magukkal. A hajók 10 óra 30 perckor érkeznek Dieppe francia kikötőbe.

A súlyosan sebesült foglyok kieserélését hétfőn érdekes rádióüzenetváltás előzte meg, amely a berlini és londoni rádióállomások között folyt le. Kedden a délutáni órákban az 514.6 hullámhosszon hívójelet adtak le Londonnak angol nyelven. Ezután a következő felhívás hangzott el: a német kormány a brit kormányhoz. A felhívást követően elhangzott a hivatalos közlés, amelyet azonnal továbbítottak a brit külügyminisztériumnak. Röviddel később a brit rádió német nyelven megadta a választ. *(Bud. Tud.)*

Kharkov pályaudvara romokban

Berlin, október 7. A német közvélemény nagy érdeklődéssel figyeli a keleti fronton megindult újabb nagyarányú hadműveleteket. A sajtó nagy figyelmet szentel a légierők összpontosított támadásainak. Ezeknek egyik eredménye Kharkov pályaudvarának teljes szétrombolása. A »Völkischer Beobachter« a kharkovi pályaudvar tönkretételének eredményét abban látja, hogy Kharkov vasúti csomópont, ahol nyolc igen nagy jelentőségű vasútvonal keresztezi egymást. Ama három vasútvonal közül, amelyek Moszkvát a Szovjetunió déli részével kötik össze, az egyik Kharkovon halad keresztül. Mind hadászati, mind hadigazdálkodási szempontból súlyos csapást jelent a bolsevistákra ennek a pályaudvarnak a szétrombolása. *(Bud. Tud.)*

Három amerikai bombázó érkezett Hongkongba

Zürich, október 7. Hongkongi jelentés szerint oda három amerikai nehézbombázó érkezett. Ezek a repülőgépek hozták magukkal az első amerikai katonai küldöttséget, amely Csangkaisekk kormányának székhelyére, Csungkingba megy. *(Bud. Tud.)*

Elsüllyesztettek az Égei-tengeren egy francia személyszállító gőzöst

Vichy, október 7. *(A Pest kül. tud.)* A **francia tengerészeti minisztérium közli, hogy az Égei-tengeren ismeretlen nemzetiségű tengeralattjáró elsüllyesztette a Théophile Gautier 8000 tonnás francia utasszállító gőzöst. Az utasokat és a személyzetet megmentették, de ketten meghaltak és tizennyolc sebesült is van.**

Vichy, október 7. *(NST)* A francia tengernagyi hivatal megerősíti azt a hírt, hogy október 4-én az Égei-tengeren megtorpedózták és elsüllyesztették a *Théophile Gautier* nevű francia gőzöst. A hajó Szalonikiből indult útnak és vissza akart térni Franciaországba. A tengernagyi hivatal közleménye szerint a Théophile Gautier-t minden bizonnyal *angol búvárhajó süllyesztette el.* A gőzös résztvett Szíria védelmében. Az angol támadás megkezdésekor Beirutban horgonyzott, majd áttörte a brit zárlatot és Szalonikiba ment, hogy segítséget hozzon Szíriába. Később arra utasították a kapitányát, hogy Szalonikiban vegyen fel görög dohányt és térjen vissza hazájába. Hazatértében topedózták meg.

A közlemény megjegyzi még, hogy az utóbbi időben egész sor francia hajót pusztítottak el az angolok, így többek között a Capitain Balianit, az Alberte-et, a Monselet-t és az Oued Yquem-et. Az utóbbi gőzöst a napokban süllyesztették el a Tirréni-tengeren. Ez a hajó is dohányt szállított és Marseillebe tartott.

Az élesztő a fogak legnagyobb ellensége

Berlin, október 7. A kultúrállamokban a leggyakoribb népbetegségek közé tartozik a rák, reuma és a tűdővész mellett a caries, a fogszuvasodás. Berlinben ennek a veszedelmes fogbetegségnek leküzdésére *külön kutatótársaság alakult* kiváló szakorvosokból.

A kutatók mindenekelőtt azt a kérdést akarták tisztázni, *mi okozza ezt a fogbetegséget. Eddig általában a cukrot tartották a fogak legnagyobb ellenségének* és azt hitték, hogy a sok cukorfogyasztás idézi elő a fogak odvasodását. A berlini kutatók most megdönthetetlen kísérleti tapasztalattal állapították meg *ennek a felfogásnak a téves voltát.* Kihuzott emberi fogakat különféle oldatokban tartottak és megállapították, hogy a cukor *egyáltalán nem támadja meg a fogzománcot.* Ellenben *annál veszedelmesebbnek mutatkozott az élesztő.*

Közismert tény volt eddig is, hogy *a fogodvasodás a pékeknél valósággal a foglalkozással járó betegség.* Ennek magyarázata a legújabb kutatások szerint az, hogy a pékek gyakran kóstolják meg a nyers tésztát, hogy annak minőségéről meggyőződjenek. *A sült tészta viszont már nem árt a fogaknak.* A fogorvosok tehát a kísérletek alapján azt ajánlják, hogy *a fehér kenyeret pirítsák meg és este lefekvés előtt egyenek gyümölcsöt vagy paradicsomot, akik fogaik épségét meg akarják őrizni.*

A pénzügyi egyensúly helyreállítása a főváros új költségvetésében

A főváros pénzügyi bizottsága szerdán délben megkezdi a jövőévi költségvetés tárgyalását. A költségvetést sorozatos üléseken 9.-én, 10.-én, 14., 15., 16. és 17.-én tárgyalják. Az első ülésen *Szendy* Károly polgármester mond expozét, azután az általános, majd a részletes vitára kerül sor, végül pedig az intézmények, üzemek és részvénytársaságok költségvetését tárgyalják le. A polgármester expozéjában megjelöli azokat a módokat, amelyekkel a községi háztartás pénzügyi egyensúlya helyreállítható.

PEST
POLITIKAI NAPILAP
Megjelenik minden hétköznap délben
Felelős szerkesztő:
BAKOS ÁKOS
Felelős kiadó:
VITÉZ HORVÁTH JÁNOS
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 54
TELEFON: 222-330, 222-220, 222-688, 222-696
Előfizetési ár 1 hóra 3.— P, 3 hóra 7.30 pengő
Kéziratot nem őrzünk meg és nem adunk vissza

Az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársulat nyomása. Felelős: Kárpáti Antal igazgató.

SPORT

Tóth István megbízott futballkapitány összeállította a Bécs ellen készülő válogatott keretet

Válogatott futballcsapatunk október 26-án játssza első őszi válogatott mérkőzését *Bécs válogatottjai ellen Bécsben.* Erre a mérkőzésre *Tóth* István megbízott futballkapitány hétfőn este vitéz *Ginzery* Dénessel, a volt futballkapitánnyal és az MLSz társelnökével, a bécsi utazás vezetőjével történt megbeszélés után a következő keretet állította össze:

Kapusok: Csikós (Ferencváros), Vécsei (Kispest), Vilhányi (MÁVAG), Szabó (Lampart), Boldizsár (Elektromosok).

Hátvédek: Pákozdi (Elektromosok), Biró (Ujpest), Tátrai (Ferencváros), Polgár (Ferencváros), Tóth (Gamma).

Fedezetek: Király (Gamma), Pázmándi (Elektromosok), Sárosi III. (Ferencváros), Lázár (Ferencváros), Kiss (Ferencváros), Balogh I. (Ujpest), Dudás (WMFC).

Csatárok: Kincses (Gamma), Ádám (Ujpest), dr. Sárosi (Ferencváros), Tóth II. (Gamma), Zsengellér (Ujpest), Finta (Ferencváros), Kiszely (Ferencváros), Szusza (Ujpest), Gyetvai (Ferencváros), dr. Kalocsai (Ujpest), Pintér (WMFC).

A futballkapitány egyben közölte, hogy *ezen a héten nem tart tréninget* a válogatott kerettel, csak *a jövő hét szerdáján.* Jövő hét *csütörtökén a Bécs B. csapata ellen* játszó válogatott keret fog tréninget tartani.

A Ferencváros—WMFC és Szeged—Újpest mérkőzések következnek az NB-ben

A futballbajnokság IX. fordulója talán a legfontosabb lesz az eddigiek között, mert *összehozza egymás elleni mérkőzésre a bajnokság jelenlegi I. és II., valamint III. és IV. helyezettjét.* De fontos mérkőzések lesznek *a kiesési zónában* is.

Az új derby-mérkőzések közül a *WMFC—Ferencváros* mérkőzésének színhelye a csepeli WMTK pálya lesz. A mérkőzés vezetésére az MLSz bíróküldője *Antait* jelölte ki. Az utána következő III. és IV. helyezettek mérkőzésének, a *Szeged—Ujpest* mérkőzésnek *Szeged* lesz a színhelye, *Vass* Antal a bírója. A *Gamma* a *Szolnoki MÁV*-ot fogadja a *Lágymányoson Nagy* vezetésével. A *Nagyvárad* a *Szegedi Vasutasokat*, az *Ujvidék* pedig az *Elektromosokat* fogadja, előbbinek *Boros*, utóbbinak *Návai* a bírója.

A *kiesési zóna* mérkőzései közül a *DiMAVAG—SBTC* mérkőzést Diósgyörött dr. *Thomas*, a *Kolozsvár—Kisnest* mérkőzést Kolozsvárott *Kiss* M. Ernő, a *MAVAG—Lampart* mérkőzést pedig a Bihari-utcában *Ujvári* vezeti.

A szabadstílusú és görög-római birkózóbajnokságok közös rendezésben

Az MBSz *vasárnap* kezdi meg *idei birkózó bajnokságainak* lebonyolítását. A Birkózó Szövetség ezúttal *érdekes újítást* próbál ki. Nem rendezi meg külön a szabadstílusú (kecseszkecsken) és külön a klaszszikus, görög-római birkózó bajnokságokat. *Most vasárnapon is, jövő vasárnapon is a műsor fele szabadstílusú, a másik fele görög-római bajnoki számokból fog állni.* Így a közönség mindkét bajnoki napon mind a két stílust látni fogja.

A BBTE atletikai versenye és a magyar-német kézilabda mérkőzés

A BBTE szombaton és vasárnap rendezi az egyesületi atlétikai bajnokság utolsó fordulóját. Eredetileg mind a két napon a BBTE pasaréti úti pályáján került volna sorra a verseny. Most azonban a budaiak megállapodtak a Kézilabda Szövetséggel, hogy versenyük második napját együtt rendezik a vasárnap sorra kerülő magyar-német kézilabdamérkőzéssel a Beszkár sportutcai pályáján. A 10×400 m-es stafétá a magyar—német mérkőzés félidejében, a többi szám pedig a két kézilabdamérkőzés között kerül sorra.

A HORTHY MIKLÓS PLE CÉLLÖVŐ VERSENYÉNEK győztesei: Balogh (Műegyetem), Szarka (BETE), Tóth (Postás), Badinszky (Balassagyarmat), Németh Józsefné (HMPLE) és az Elektromosok, BETE, Gázművek, Budai HOTIS és a BPLE csapatai.

A tizenötéves tapolcai szobrászművész „műtermében"

Alacsony, bolthajtásos, kormos, füstös falak háttereznek a homálynak *Marton* Károly tapolcai kovácsmester kicsiny műhelyében. A fal mellett fontoskodó kovácstűz kéknyelvű lángjai sziszegve viaskodnak a sötéttel és tehetetlenségük fölötti síró haragjukban árnyékokkal futtatják meg a nehéz kalapácsot hullajtó verejtékes kezet.

A tömegesen felcsapó, szertepattanó szikráktól csillagot szórhat a belépő szeme.

— Adj' Isten! — mondom el talán háromszor is, amíg e parazsas viadal csattogó mestere végre reámtekint.

— Jó napot! — méricskél korom-

MARTON LACI GYERMEKSZOBRÁSZ műve a lovat szőrén megülő gyermekről

karikásos porcellán-szemekkel, átteszi másik kezébe a fogót és tovább veri a vasat... Izzásig hevített, kiformásodó patkó, mint a sárkány torka bukkan fel pillanatra a tűzből, kortyint egyet a levegőn, majd újból elmerül.

Darabig nézem a munkát. Ősi szertartása a kovácsmesterségnek ez a zengés-zúgás, halálharang az anyagnak, hozsannázza az erőt. Mint a purgátóriumban tisztuló lélek, merül fel egyre fehérebben a patkó, csavarlyukakat marnak a testébe, végül vízbe dobják. Sisteregve merevül végleges formájába.

Marton Károly megtörli homlokát, megtörli két kezét és az ajtónak kerül. Amint meghallja, hogy a fiát tudakolom, felderül az arca.

— Hogyne kérem, itthon van. Hátul a lakásban vagy... a műtermében — teszi hozzá kedves, rátarti mosollyal.

Kis, gipszfoltos helyiség az említett »műterem«. Előterében alacsony állványon egy készülő szobor. *Marton Laci, Tapolca nagy reményeire jogosító ifjú nevezetessége* zavartan meghajol, szerényen félreáll, hogy láthassam a művét. Lovat szőrén megülő, feszülő izmú fiú szépségeskedik felém, anatómiai arányaira, arcának életteljességére, az egész kompozíción elömlő csodálatos összhangra, szinte kevésnek bizonyul a tökéletes jelző. *Ritkán láttam még szobrot, amely ennyire érzékeltette volna az emberi indulatot.* Az emberi és állati szembehelyezkedő akarat egész nagyszerű megütközése, diadalmaskodása, másrészről pedig meghunyászkodása él az alakok részleteiben és teljes elismerést érdemel *egy tizenötéves fiútól.*

A fiút most kezdik felfedezni. *Dr. Brand alispán vette pártfogásába, az ő tanácsára ment tavaly a budapesti szobrászati középiskolába.* Hogy tanulmányait elvégezhesse, a vármegyei *Központi Szövetkezettől* 500 pengős tanulmányi kölcsönt kapott. Ez a kölcsön idén már 700 pengőre emelkedett. Látszik, hogy a legelső év eredményei szépen igazolták jóakaróinak várakozásait.

Érdekes, hogy ez a fiú nemcsak vésőt forgat, de ügyesen rajzol és festeget. Rajzaiban is legmegkapóbb a plaszticitás, szinte reliefszerűen hozza ki alakjait a sima papírból. Rajzolásnál pedig ez nagyon nagy dolog!

Körülnézek a kicsiny helyiségben és menten elönt a szívmeleg: *Kormányzó Urunk impozáns mellszobra tekint jóságosan felém, de olyan igazán élően, hogy sokáig nem birom levenni róla a szemem...* Ez nem amolyan stilizált-gyengített, lágyságba szétfolyó ábrázolás, mint amilyen sok akad a *Horthy*-szobrok között, ez inkább az egyéniséget kutatja és érzékelteti erőteljesen egy kiforrott karakter minden férfias kiválóságait.

Nem tudom, volt-e valaha is alkalma *Marton* Lacinak személyesen láthatni illusztris modelljét, tény, hogy úgy sikerült kiviteleznie a szobrát, hogy azon nemcsak az egyén anatómiai jellegzetessége, de egész elhatározott lelke is sugárzik.

— Hálából csinálom az alispán úrnak! — lelkendezik a zseniális gyerek. — Kicsit igazítok még rajta, hogy minél jobb legyen.

A szobor átadása a napokban megtörtént. Dr. *Zsidó* Sándor országgyűlési képviselő asszisztált a kedves jelenethez. Az alispán nagy teszéssel fogadta a gyermeki szív hálájának eme tanujelét és *a Kormányzót ábrázoló szobrot ideiglenesen hivatali helyiségébe tétette.*

Marton Laci, amint azt édesanyja meséli, *kétéves korától faragcsál, gyurogat.* Akkoriban persze, csak egészen primitív eszközökkel, egyszerű formákat. Agyagos sárból formált répát, kalarábét, miegymást, amit éppen a ház körül láthatott, később már állatokat, évek mulvával embert.

Megmutatják egy ilyen vörös agyagból gyúrt, feles nagyságban kivitelezett régebbi kompozicióját. — minden dícséret kevés rá, olyan érdekes. Hogy honnan veszi ez a zsengécske művész ezeket a meglátásait!... Két rongyos, földön ülő srác között gerezdre megkezdett dinnye, a hiányzó gerezdből az egyik csipeget. Kaján és gőgösködő az arca, a másiké pedig, ki pénzt kínál feléje, alázatosan esdő. Szinte kihallom gondolatát a vagyonos dinnyésznek: »Hogyisne, annyiért!?...

Egyéb munkáiról már csak fényképek dicsekednek és vetítik előre ígéretét egy rendkívüli tehetséggel megáldott emberpalánta minden bizonnyal sikeres fejlődésének.

Edvardi Raácz Emmy

Nagymennyiségű élelmiszer érkezett a vásártelepre

A környékbeli gazdák és kertészek ma *10—15 mázsás fuvarokkal szállították a karfiolt, mosott vegyes zöldséget, a főzőtököt, a fejes- és a kelkáposztát.* A sütőtök ára 16 pengőig olcsóbbodott mázsatételekben. A gyümölcspiacon a szőlőt, az almát és az őszibarackot keresték. *A diófelhozatal emelkedett.* Baromfiban újból kínálat volt, a másodrendű hízott lúd 280—300 fillérig olcsóbbodott súlyra.

A konyhakerti termékek piacán az árak nagyban így alakultak: vöröshagyma 25—44, fokhagyma 57—74, fejeskáposzta 1°—16, kelkáposzta 19—29, vöröskáposzta 16—30, kalarábé db 4—10, karfiol levélzettel mérve 18—28, hegyespaprika 28—48, tölteni való 35—80, húsos fehér és zöld 60—90, paradicsom 12—28, tisztított paraj 40—60, sóska 28—55, főzőtök 20—30, sütőtök 16—20, uborka 35—65, saláta 4—12, zöldborsó 38—80, vajbab és zöldbab 45—70, sárgarépa 20—28, petrezselyem 24—36 kevert zöldség 25—72, zeller 20—70, csiperkegomba 280—380 fillér.

A gyümölcspiacon a nemes alma 120—240, közönséges 60—100, nemes körte 120—250, közönséges 70—150, szőlő 68—150, őszibarack 85—220, szilva 100—150, héjas dió 180—300, birsalma 70—130 fillér.

A baromfipiacon az árak nagyban így alakultak: *Élőpiac:* tyúk 260—290, csirke rántani- és sütnivaló 280—340, hizott ruca 290—340, hizott lúd 280—340, pulyka 225—250 fillér. *Vágottpiac:* tyúk 290—330, csirke 360—400, hizott ruca 285—360, hizott lúd 280—360 fillér kg-ként.

A tojáspiac árszintje nem változott.

Elloptak a gépszíjat, megállt a malom

Beregszász, október 7. *(A Pest tud.)* Nem mindennapi ok miatt kényszerült leállítani üzemét a beregmegyei *Rosva* községben a *Mucsi*-malom. A napokban betörők jártak a malomban és miután sem a gépeket, sem a köveket el nem vihették, *leszerelték a most meglehetős értéket képviselő gépszíjat, úgyhogy a malom nem tud őrölni.* Miután pedig a gépszíjat nem lehet szabadon vásárolni, hanem előbb igényelni kell és a kiutalás is időt vesz igénybe, *a malom a legnagyobb őrlési szezónban kénytelen volt a munkát beszüntetni.*

MIT FŐZZEK?

Szerdán

Ebéd: *Tejfeles zöldbableves, húsgombóc, kelkáposztafőzelék.*

Vacsora: *Kávé, kukoricakuglóf.*

Tanács: A zöldbableves tejfel helyett aludttejet vagy yoghurtot is használhatunk.

Ha kevés tejet kapunk, készíthetjük a kávét tejporral is. 1 liter tejet úgy kapunk, hogy 10 dg tejport 2 dl vízben elkeverünk úgy, hogy ne legyen csomós. 8 dg vizet utánaöntünk és felforraljuk. A tejport friss tejből készítik úgy, hogy a vizet elvonják belőle. Ha a vizet újra hozzákeverjük, tökéletesen friss tejet nyerünk.

Recept: *Húsgombóc.* Burgonyatésztát készítünk, mint a szilvásgombóchoz. Főtt, darált húst sóval, borssal, reszelt hagymával, áztatott zsemlyével vagy morzsával összekeverünk. Ha van, kis apróra vágott párolt gombát vagy füstöltszalonnát is tehetünk bele. A vágotthússal töltött gombócot sósvízben kifőzzük és morzsában megforgatjuk.

Kukoricakuglóf. 10 dg lisztet 2 tojás sárgájával, 10 dg porcukorral, egy fél citrom levével és reszelt héjával elkeverünk. Egy óra hosszat kikeverjük, majd 3 dg mazsolát és a 2 tojás kemény habját hozzákeverjük. Nem túlforró sütőben sütjük.

LÓSPORT

Patkó Bandi ujból 2000 méteren fut

A következő lovaregyleti nap főszámában, a *Földmüvelésügyi Minisztérium* díjában érdekes és izgalmas küzdelemre van kilátás. Különös vonzóerőt ad a futamnak *Patkó Bandi* részvétele. Dr. *Balogh* Kálmán négyévese az év elején aránylag gyengén futott, őszre azonban formába lendült, amit legutóbbi könnyű győzelme bizonyít. Ezt a formáját azonban 1600 m-en érte el, ezért kíváncsian várjuk, vajjon a holnapi 2000 m-es távon is helyt fog-e állni olyan jó ellenfelekkel szemben, mint *Blue Boy* és *Csongor*, — annál is inkább, mert ezek mindketten azon telivérek közé tartoznak, amelyeknek a sebesiramú verseny elemük.

Rekordmezőny a Totalisateur handikapban és a Budapesti-díjban

Az őszi galoppidény két hamarosan sorra kerülő kedvelt előrefogadásos versenyében, a szombati Totalisateur-handicapban és a vasárnapi Budapesti-díjban ez idén valóságos rekordmezőny várható a starthoz. A Totalisateur-handicap előzetes starter-listája 28, a Budapesti-díjé pedig 14 indulót tüntet fel.

Az egykori derbynyerő Tempó az árverési kalapács alatt

Pénteken délután félhárom órakor a lovaregyleti versenypálya első helyén levő jártató mellett *nagyszabású telivérárverés* lesz, amelyen éves csikók, idősebb lovak és anyakancák kerülnek kalapács alá, számszerint 77-en. Ahogy nézzük a katalógust, egy-két határozottan érdekes lónevet találunk rajta. A ma szereplő versenylovak közül árverés alá kerül többek között *Lajos*, a *Szent István-díj* egykori favoritja, a rövid távokon mostanában első klasszisúvá fejlődött *Évike*, a vasárnap szerencsétlen körülmények között diszkvalifikált *Sóhaj* stb. stb. A csikók közül a kisbéri állami ménes egy *Duce-Record Flight* nevű sárga kancát bocsát árverésre, az aukció legérdekesebb »számának« azonban az egyetlen fedezőmén igérkezik, amely a dióspusztai ménesből jön le Budapestre új gazdát keresni. Nem kisebb nagyságról van ugyanis szó, mint *Tempóról*, amely egykor *Hajdu* Dezső tulajdonában a *Derby*től és *Milleniumi-díjtól* kezdve jóformán valamennyi klasszikus versenyt megnyerte.

— Az Eskü-út 5. sz. alatti villamos konyhában rendszeresített, nagy érdeklődésnek örvendő főzőbemutatókon a legidőszerűbb ételek készítését mutatják be. Előadások csütörtökön és pénteken d. e. 10 órakor, szerdán pedig d. u. 5 órakor kezdődnek. Belépés, ruhatár díjtalan.

Marton László

szobrász

koll. kiáll. 1952

dec. a Fenyes Á-

dolf-szeremben.

Tőleg portré szo-

brok köztük Vigh

Tamás (portréja)

(márvány)

Szabad Művészet

1953. 36. l.

A cikknek címe

nincs.

Marton László

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPLÓ (Veszprém)
1962 JUL 29

1021

Tapolca Szabadság szobrát tapolcai születésű művész készíti el

Marton László tapolcai születésű szobrászművészt bízta meg a Művelődésügyi Minisztérium a Szabadság szobor, illetve emlékmű elkészítésével. Az emlékművet a Szabadság téren állítják fel.

Tapolca egyéb esztétikai értékekkel is gyarapszik. Az új — leányiskola — udvarán szökőkutat állítanak fel, amelyet szintén szoborművel díszítenek.

nya amolyan kis kényes, önál
rült: igenis életrevaló, fegye
megyei középiskolások közül
jobb kollektíva, „jó termelő
helyt álltak, de a többi város

A SÁROSDI TÁBOR be
lány nemcsak lebarnulva, m
len élményekkel is.

Gratulálunk, lányok. Ki

Turai Lajos

Márton Lajos gróf.

Az „igen-igen" és a „nem-nem" félreérthetetlensége ... Itt az ideje, hogy felébredjünk és ráébredjünk erőnkre... Váljunk örvendező magyarokká, boldog keresztényekké ... Az éj nem annyira sötét, hogy ne tudnánk tájékozódni...

Elpusztíthatatlanok vagyunk

Részletek Czirják Árpád érseki helynök csíksomlyói pünkösdi szentbeszédéből

A csíksomlyói búcsún a Napba öltözött asszony nemcsak jelkép, hanem valóság. Pünkösd szombatján a múltban feltűnt és ma is feltűnik a nagy jel Csíksomlyó egén. Mi, Erdélyország, Magyarország, Felvidék, Kárpátalja, Vajdaság, Csángóvidék és a nagyvilág magyarjai felfigyeltünk a nagy jelre és ide zarándokoltunk a Kárpát-medence legnagyobb búcsújára.

Két héttel ezelőtt a román egyház ünnepelt. Most rajtunk a sor, az erdélyi katolikus magyar egyház ünnepel. A csíksomlyói búcsú soha nem okoz csalódást. A Szentlélek nem a politikai szelek járásához igazodik. A Szentlélek kegyelmi látogatása soha nem marad el. Ha kitárulkozunk előtte, mindig betölti lelkünket. A csíksomlyói búcsún nem részmagyarnak, hanem összmagyarnak érezzük magunkat. Képzeletünkben eltűnnek a Szent István-i birodalmat szétdaraboló demarkációs vonalak. A ősi nagy hazát, Szent István birodalmát látjuk magunk előtt, azt a földet, amelyet eleink ezer éven át védtek, amelyért életüket áldozták.

A pünkösdi búcsút az összetartozás élménye teszi felejthetetlenné. Minduntalan azt halljuk, hogy kis ország, kis nemzet vagyunk. Csíksomlyó ennek cáfolata. Nagyok vagyunk. Éppen olyan nagyok, mint a franciák Lourdes-

Kísérteties a sötétség nemcsak kint, hanem Mária lelkében is. Képzeljük magunkat Mária helyébe a betlehemi gyermekgyilkosság idején. Minket is megkísért a gondolat: Isten azért túlságosan messzire ment, amikor megengedte, hogy egy eszelős király féltékenysége vérfürdőt okozzon a kisdedek és ártatlanok között. És mindez Jézus miatt történt.

A természet rendje szerint a gyermek temeti el édesanyját. Összehasonlíthatatlanul fájdalmasabb, ha a természet rendje felborul és az édesanya éli meg gyermeke halálát. Vajon mit élhetett át a Szűzanya, amikor a kereszten haldokló fia megüvegesedett szemmel rátekintett és elhaló hangon ezt suttogta: „Asszony, íme, a te fiad!" Íme, akit Mária világra szült, akit rajongásig szeretett, akit szeme fényeként féltett, nincs többé! Amint a Boldogságos Szűz szenvedő asszony volt, úgy a Szent István által a Boldogságos Szűznek felajánlott nemzet is szenvedő nemzet. Mária nemzetének, Mária gyermekeinek is vállalniuk kellett a csapásokat. A régmúltról nem is beszélve, csak századunkban hány magyar édesanya élte át a kereszt alatti jelenetet a két világháború poklában, a Don-kanyar gyászában, 1956 vértengerében, a diktatúra kegyetlenségében. De nemcsak az édesanyáknak, hanem a haza minden

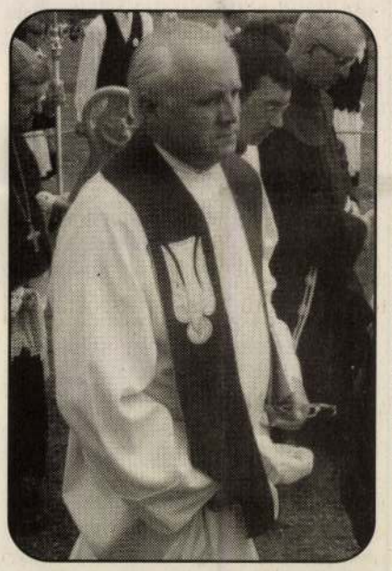

Czirják Árpád kolozsvári plébános úton a szószék felé
(Fotó: Cser István)

Édesanyák, nézzetek körül a Kárpát-medencében, az egykori nagy magyar hazában, vegyétek észre az elcsatolt területek halódását, halljátok meg lelkipásztoraitok jajkiáltását: kétszer, háromszor többet temetnek, mint keresztelnek. Az ősi táj nem változik, de a táj lakói szemlátomást kicserélődnek. Édesanyák, senki más, csak ti tudjátok ezt az elidegenedő földet újból szülőföldünkké varázsolni.

lesz részed. Kilenc év után nem történt csoda, a csodát nekünk kell művelnünk: rákényszeríteni a politikusokat, hogy a demagóg szólamok helyett végre a közjó előmozdításán fáradozzanak. Nekünk kell a politikusok fülébe kiáltanunk, hogy ebben az egykor gazdag országban maholnap elviselhetetlen az élet. Ez már nem szegénység, hanem tömegnyomor. Európában a harmadik világ szintjére süllyedtünk. A politikusok hiába kozmetizálnak, védik az ország imázsát, ha a polgárok helyzete alulmúlhatatlan. Hívhatnak ide bárkit vakulj világ jeligére, ha nem találnak kiutat.

A boldogságos Szűz örvendező asszony. A Szűzanya lelkületét Pál apostol a korinthusi egyházhoz írt szavai fejezik ki találóan: *„Vigasztalás tölt el és minden bajom közt is túlárad bennem az öröm"*. A túláradó örömöt fejezi ki a Magnificat is: *„Magasztalja lelkem az Urat és ujjongjon szívem üdvözítő Istenemben"*. Mária Jézus első tanítványaként megértette, hogy a jelen élet szenvedései nem mérhetők a jövendő dicsőséghez.

Fellini Nyolc és fél című filmjének egyik jelenetében egy lelki válságban lévő, élettől menekülő filmrendezőt látunk, aki odadobja magát a szent életű remete lábához és felkiált: Atyám, nincs értelme életemnek, boldogtalan vagyok. Az aggastyán felnéz a Bibli-

Nekünk, magyaroknak különösképpen vigyáznunk kell, mert a sok tragédia miatt búra hajló nemzet vagyunk, pedig van okunk az örvendezésre: átvészeltük a történelem viharait, kibírtuk hazánk feldarabolásának traumáját. Elpusztíthatatlanok vagyunk! Az egyháznak szenteket adtunk, a harctereknek hősöket, a tudománynak Nobel-díjas tudósokat. Más nemzet ujjongana ilyen sikerek láttán. Csíksomlyón fohászkodjunk az örvendező Szűzhöz, hogy töltse meg szívünket az ég derűjével. Amint a kenyér és bor Krisztus testévé és vérévé változik, úgy mi, búsmagyarok váljunk örvendező magyarokká, boldog keresztényekké.

A Boldogságos Szűz megdicsőült asszony. Szenvedés és öröm — földi életünk tartozéka, de a megdicsőülés a hit ajándéka. Az ige fényében a Boldogságos Szűz, a szenvedő asszony, az örvendező asszony és a megdicsőült asszony áll. A felvázolt sok gondolatnak egyetlen célja, hogy a hallgatóság lelkében megszülessék az egyetlen gondolat: a búcsús jófeltétel. Odahaza csalódást okoz, ha búcsúfia nélkül állítunk be. Ugyanilyen könnyelműség Csíksomlyóról búcsús jó elhatározás nélkül távozni. A költő így fogalmaz: Egy gondolat bánt engemet. Az igehirdető éppen fordítva: egy gondolat boldogít téged, búcsús keresztény, egy új elhatározás állít rá téged az

Gyurkovics Tibor:

Mensáros

Mensáros azon kevés ember közé tartozott, akiről biztosan tudtam, hogy hiszi Istent.

Kedves volt. Lénye belsejéből. Nem vitatkoztunk Isten lényegéről semmikor. Még akkor sem, midőn az „Isten nem szerencsejátékos" című darabom főszerepét, a paptanárt játszotta. Igen közel kerültünk a témához, a vallás valódi rugóiról is szólt talán a színmű vagy inkább dráma, mégse „filozofálgattunk", elmélkedtünk Istenről — se ő, se én nem próbáltuk napi pénzre váltani az istenhit nagy összegét. Persze, hol voltam (s vagyok) én Mensáros föltekintő hitétől!

Kedves volt. Szeme mély barnasága, oldott-szép mosolya tele-tele volt valahogy Istennel. Közel volt hozzá. Belékerült az Isten, mint egy ajándék — az igazi hívők ajándéka. Bármilyen mély kacskaringók kerítették el Isten útját, bármennyire el és elvesztette magamagát — mintha Isten külön, a neki rendelt zsinóron tartotta volna kezében a sorsát.

Kedves volt. Ahogy huncutul mesélte, gyakran jár Pannonhalmára régi bencés papjaihoz vigasztalódni, töltekezni, nyugodni, de a túl imádságos légkörtől úgy menekszik, kiül az ablakba, lássák lehajtott fejét amint olvas, de egy ponyvaregényen élvenckedik, ami a Bibliára van helyezve. Szép fejét az udvarról isteni szövegek tanulmányozásába merülve hitték.

Kedves volt. Persze, ezzel együtt végigjárta a teológia iskoláját, mert komolyan vette az Istent és önmagát. Amikor a darabban odaérkeztek a próbán: „... (hogy három diák benn hal a barlangban, amit a pap vezetett) ... azért a megtett út szépsége az ő számára nem veszett el. Bármilyen szomorú és balvégzetű volt is a dolog kimenetele." Időt kért. Elsírta magát, le kellett állni a próbával.

Kedves volt. Férfi-szépsége megrendítő, fölemelő, ahogy térdére tett kézzel mondta a darab utolsó Oremus-át — az egész színház megtelt isteni jelenléttel, lélegzetelállító csönd lebegett a nyomozókkal zsúfolt teremben ("midnen rendben van eddig, főhadnagy elvtárs") s ő esendőben és kedvesen mondta:

"...áraszd fölénk irgalmadat, és bocsásd meg, ami miatt lelkiismeretünk fél, s add meg hozzá, amiért könyörögni sem merünk..."

Ó, barátaim.

Prohászka-emlékeim

(2. rész)

Meglehetősen ismeretlen, de időszerűbb mint valaha az a vezércikk, melyet a Magyar Iparművészet 1911 újévi számában közölt s ugyanezt az Egyházi Műipar szaklap is átvette január 30-án, Több művészet a templomokba címmel: „A kultúrának egyik igénye a szépség; együtt járnak mint a lényeg és a forma, mint a fény és a színek, mint az erő és az öröm. Ahol élet fejlik ki gazdagabb kultúrában, ott föllép a szépség kultusza is a művészet fejlődésében s a művészet népszerűsítésében. Így történt ez a vallási kultúrában is s mindenekelőtt a kereszténységben... A szépség ellen nem küzd senki s már azért is szépségbe kell öltöztetni az igazságot; az is pajzs, de milyen! A zsoltár a végtelen világokon uralkodó Istenről is azt mondja, hogy szépségbe öltözködött. A Madonna sixtina ellen senkinek sem lesz kifogása, de lesz a mariazelli ellen; az szép, ez csúnya s én sajnálom, hogy csúnya, mert megütközöm rajta... Kell, hogy az ember a templomokban benyomásokat vegyen, melyek a művészet, a szépség, a forma révén hatottak rá, hogy így is neveljék s emeljék... Lásson a nép szép képeket és szobrokat, szép oltárokat és keresztutakat; szóljon lelkéhez a templom stílusa; kiáltson fala s boltíve; vegye észre a padon, a szószéken, hogy itt minden darab fába, kőbe szent eszme van vésve... Ezt mind könnyebben megtanulja ott, hol a szépség, az előkelőség hat lelkére s ez a tisztelet s fegyelem már annak a tiszteletnek az előszava és lehelete, amely tisztelet Isten felé vezet... Ez úton a művészet a vallásosságnak fejlesztője lesz, s előmozdítja majd lapos és eszményszegény társadalmunkban az ideális irányzatokat." Ide tartozik az a rövid kis mondat, amit 1915 február 1-jén jegyzett naplójába: „Az én képem a Fra Filippo Lippi Madonnája."

Prohászka külsején, különösen arcán, kifejezésén és tekintetén átsütött az isteni kegyelem esztétikuma s ő lenyűgöző jelenség volt azokban a most nyolcvan év előtti tragikus napokban is, amikor az volt a tendencia, hogy az ezeréves Magyarországban mindent ki kell pusztítani, ami nemzeti és keresztény. Közéleti szerepléseiben éppúgy erkölcsi tekintélyt sugárzott, mint az oltár előtt, vagy a szószéken. Egy ilyen alkalomból rajzolta le a kitűnő grafikusművész Márton Lajos. Az eddig ismeretlen képet Kürthy doktorék pasaréti otthona őrizte meg.

Szilárdfy Zoltán

Bertha Bulcsu emlékkönyv

Már csak emlékezünk rá. A könyv borítóján alkonyi vörös szenvedélyben bólogató nádszálak. A Balaton és a kesudió. Két fogalom, amellyel Bertha Bulcsu élete, hivatás-szenvedélye kijelölhető a tájhűség és a tisztesség. A Magyar Írók Egyesülete idén jelentette meg a – fájdalom – már két esztendeje halott íróra emlékező könyvet. Azon az esztergomi estén, amelyet az egyik szerző, Tóth Sándor megidéz, magam is ott lehettem. Bulcsu két bottal, nehezen járt, közben szomorú-mérgesen morgolódott. Gondoltuk, találgattuk: a roszszul sikerült szívműtétek hiszékenységtől, ne olvadjon el az első nyájas szóra, bizalmát ne fecsérelje úton-útfélen, legyen gyanakvó, mérlegelő, alapos. Sok ostobaságtól menekedhet meg így az életben is, az irodalomban is." Pécstől Budapestig és a Balatonig rajzolódik ki egy ember portréja. Tüskés Tibor

Bárány Tamás:

Csokor a fejfa tövében

Furcsák az emberek, szívem. Tudod, ugye, hogyan éltünk mi Károlyommal: maga volt a felhőtlen boldogság. Negyven évet éltünk le együtt — te, de csakugyan úgy, mint egy test és egy lélek! Ta-

Harminckét név került fel a listámra; harminckét férfi és asszony neve, akiknek bármelyikéről könnyen hihettem, hogy ő a csokor küldője. Meg kell köszönnöm néki, bármelyikük volt is!

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor-u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Marton László
MAGYAR IFJÚSÁG
145, DEC = 7.

610

A miskolci tárlaton

Az Avas tövében áll a miskolci Herman Ottó Múzeum sokszázados épülete, amely otthont adott **a III. miskolci országos kiállításnak.**

Hogyan állják meg helyüket a fiatalok, a már életművel gazdag mesterek s a következő nemzedékek részben még alakuló arcot mutató művészei mellett és mögött? Hogyan sáfárkodnak a mesterektől kapott útravalóval, az álmunk nyújtotta segítséggel? Mivel igérik gazdagítani sokszínű művészetünket?

Somogyi Árpád szobrászművész már ismert szép portréi és **Marton László** erőteljes, márványba faragott, édesapjáról készült arcmása kiemelkednek a fiatal szobrászok számban és minőségben egyébként közepes terméséből. Festőink közül **Hock Ferenc** komor tónusú tájaival és munkaképeivel („Kőbányában") keltett feltűnést. **Csernó Judit** erőteljes ecsetvonásokkal épített modern hangvételű, a teret hangsúlyozó ábrázolásait. **Szurcsik János** és **Patay László,** a miskolci tárlaton kevésbé jól szerepelnek — nagyobb igényű művekhez szoktattak bennünket. **Gacs Gábor** két grafikája a művész két korszakának jellemző alkotása: paraszt-tanulmánya a Barcsay Jenő ihletésére kialakult részletező, realista kifejezésmód kitűnő példája, míg falu-képe komor tónusával a művész újabb törekvéseiről ad számot. Az említett fiatalok legnagyobb része sűrűn jár művésztelepre — többségük Vásárhelyre — s azt hiszem, ezt a tényezőt mint egyik legfontosabbat kell kiemelnünk munkásságuk, fejlődésük értékelésénél.

S mit csinálnak a miskolciak? **Feledi Gyula, Vati József, Tóth Imre** és **Lukovszky László,** akik évekig főként grafikákkal szerepeltek — most festenek. **Feledi** egy szépen komponált, kékes tónusban tartott gyermekes anyát és Cézanne tanulmányozására való erőteljes csendéletet. **Vati József** érzelmi telítettségű kompozíciója, a „Melegedők" mellett, egy szép anyaképet állított ki. **Tóth Imre** friss ecsetvonásokkal örökítette meg az üzemből hazafelé tartó munkások csoportját. (**Lukovszky László** munkái között legszebb a néphez beszélő Kossuthot ábrázoló grafikai.) Még korai véleményt mondani a miskolciak festészetéről — bátor kezdeményezésüknek ezek az első közszemlére tett példányai. Érettségben, felfogásban más-más mindegyik.

Munkájukat nagyban segíti a műpártoló város és megye, amelynek üzemei és intézményei nemcsak az évi kiállításokon díjazzák a szereplők legjobbjait — városuk művészeit elsősorban —, hanem év közben is segítik bátorítják munkájukat megbízatásokkal. (A fiatal miskolciak műtermében most is készül több bányász-témájú nagy pannó.) Olyannyira, hogy az itteni művészéletnek mintegy táji sajátossága a kiterjedt műpártolás — amiben nem egy vidéki városunknak követendő példát mutat Miskolc.

ARTNER TIVADAR

országban körülbelül 200 ezer építőmunkás van. Ha ezek mindegyike naponta megtakarítana legalább egy téglát, az 200 ezer tégla, ami elegendő tíz lakás felépítéséhez. Csupán ebből a szerény takarékosságból, évente 3600 lakást építhetnénk.

Építők nélkül nincs lakás

— Elvtárs! — szólított meg az egyik építkezésen egy fiatalasszony. — Segítsen nekem — mondta. — Már két év óta itt dolgozom a férjemmel együtt és nincs lakásunk.

Megérdeklődtem, mennyi lakást kapnak az építők abból, amit építenek. Azt mondták: 5 százalékát. De mint kiderült, ezzel az 5 százalékkal nem az építkezést

sem vonzana
ba az em
mondhatnán
dolgoztok a
tok egy lak
csodálkozna
kérdezik: mi
be éppen a
egyszerű. É
kás!

Ha fel ak
káshiányt,
tenni az építkezést, mindenekelőtt
az építőkkel kell törődnünk sokkal jobban, mint eddig. Kedvet, lelkesedést kell öntenünk ezekbe az emberekbe, el kell oszlatnunk mindennapos gondjaikat, jogos panaszaikat. S ehhez nemcsak pénz kell, hanem gondos, lelkiismeretes vállalatvezetés. Megfelelő munkaviszonyok, jó munkásszállás, tisztálkodási, szórakozási lehetőség.

Nem ártana, ha a párt, a KISZ néhány önként jelentkező pártmunkást küldene az építkezésekre dolgozni. Olyan elvtársakat, akik a falatrakó kőművesek szívébe építenének erős, megdönthetetlen várakat, öntudatot, hitet és akaratot.

újtási
apjú-
avon-
szeget
ejéhez
egyült
köl-

csönt adnak. Vegyük a tagok adott alkalmakkor (esküvő, születési ünnepség, bútor, vagy motorvásárlásra) egyösszegben visszakapják a hónapokig, vagy évekig összegyűjtött pénzüket.

★

KÜLÖNÖS VENDÉG látogatta meg pénteken a Goldberger-gyári KISZ-tagokat. A Télapó ballagott végig a műhelyeken, s a rossz munkásokat virgáccsal, a jókat szaloncukorral jutalmazta.

★

A párttól kapott zászló alatt tett fogadalmat kilencvennégy kiszista vasárnap délelőtt a Kender-Juta gyárban, hogy Kommunista Ifjúsági Szövetség tagjaihoz méltóan élnek és dolgoznak.

★

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1969 AUG 4

HÉTFŐI HÍREK

Budapest

Marton László

/1021

EXPRESS

★ **Nyers Rezső,** az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára vasárnap Szalkszentmártonban leleplezte Petőfi Sándor két és fél méter magas bronzszobrát, Marton László Munkácsy-díjas szobrászművész alkotását.

holdkutatásra

A *pasadenai kutató laboratórium* tudósai vasárnap meglepetéssel tapasztalták, hogy a Marshoz közeledő *Mariner—7 sebessége valamennyit csökkent.* A Mars-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 JAN 25

NÉPSZAVA
Budapest

1021

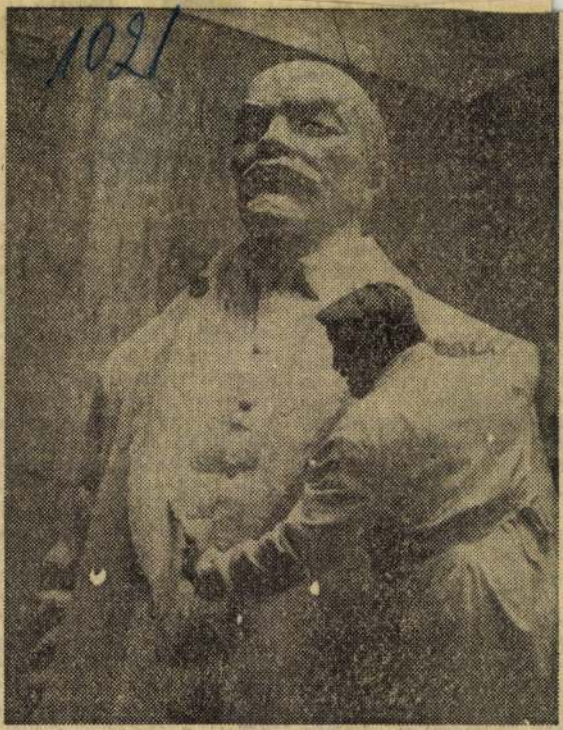

Marton László szobrászművész Lenin-szobrot mintáz a Tigris utcai műtermében. A négyméteres bronzszobrot Zalaegerszegen állítják majd fel
(MTI Fotó — Szebellédy Géza felvétele)

Marton
Kálmán

a többiek. A télikert oldalán, a szakadékban, holttesteket találtak az exhumálók. A' törvényszéki orvosi vizsgálat során felismerték a fiatal Rónait, akiről életben maradt rabtársai azt vallották: úgy megverték, hogy az állkapcsa is eltört — a törvényszéki orvosok valóban megállapították a szörnyű verések nyomait.

A Nemzeti Számonkérő Szék — ugyanaz a terrorszervezet, amely hóhérkézre juttatta Bajcsy-Zsilinszky Endrét, Kiss János altábornagyot, Tarcsay Vilmost és bajtársait, most fiatal, lelkes, okszor a konspirációs szabályokat is áthágó mó-

teljes felszabadulása előtt.

Ez már a pusztulásba rohanó, a szakadékba tartó fasiszta harci szekér tizenkettedik órája volt — a szó szoros értelmében a szakadék szélén, ahova előbb még belelökték azokat, akik felemelték szavukat és tettek is a gyilkos tömegőrület ellen. A tanú — különben maga is vádlott — Baki, nagyon reálisan vallott „Akkorra nekik már nem szabad életben lenniük." A gyilkos vágya, hogy minél kevesebb tanúja legyen tetteinek, örök tényező a bűnügyekben.

Ezt a bűnügyet úgy hívták: Magyarország tönkretétele.

B. F.

Marton László

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 FEB 22
SOMOGYI NÉPLAP
Kaposvár

Lenin-szobor — Zalaegerszegnek

1021

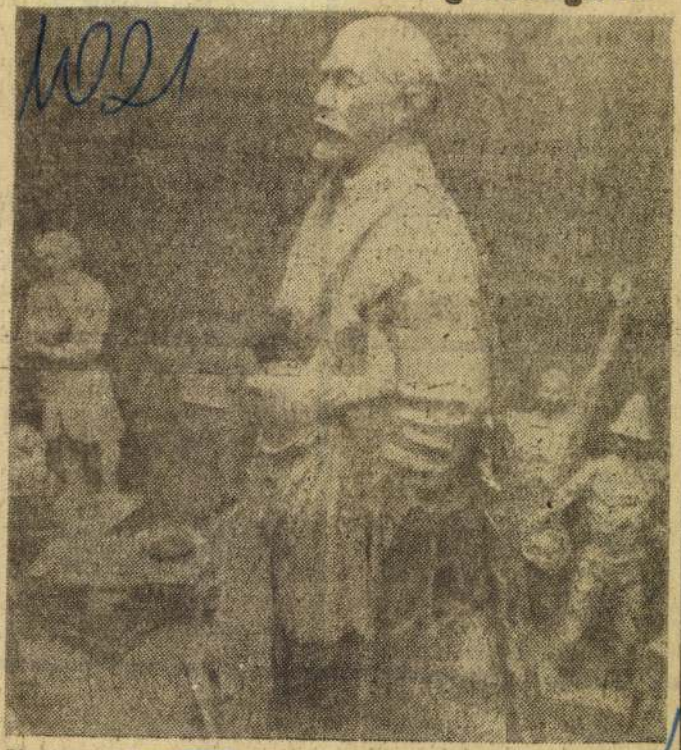

Marton László budapesti szobraszművész Lenin-szobrot mintáz a műtermében. A négyméteres bronz szobrot Zalaegerszegen állítják majd fel. *(Szebellicy Géza felv.)*

padokon, a
va... A
a sötétbe
csap egy
— Hol
Dorottya
— Itt v
sercen, a
a sötétből
a kezét..
van? — n
nyörögve.
tól kísérv
Anya k
ban, s rögtön ki is alszik.
— Itt vagyok — mondja, s mintha a fénnyel együtt a hangja is ellobbanna.
Gyuri Kislujzi mellé tapogatózik.
— Tegnap érkeztél... és azóta? Azóta hol voltál?
— Hol lettem volna? Odahaza. Mi van itt? Ki ez a gyerek? — kérdi suttogva. — Ti bújtatjátok? Vagy...

Az esteblámpa hunyorgó fénye a nyakára siklik, borostyánláncára. — Vagy nemcsak bújtatjátok? — Szájába veszi a duzzadt borostyánszemeket.

*Részlet az író regényéből.

a régivel; a gyönyörű, a
a sebesült szigettel, a béke
És a testek, mint megtörete
és mint kiszaggatott gyöker

lovatlan márvány őrszem
a Nap sötétlő kapujában
nem tud mit kérdezni, őrköd
idegenbeszakadtként itt kör
Nagy Sándor sírja közelébe

* A Nobel-díjas görög költő h
letett, Szmirnában.) Az évfordu
ziumot akartak rendezni Athén
rátai, hányatott egyéni sorsában
gyökerező, sötét tónusú, de em
ről, mely a modern európai l
szimpóziumot azonban — talá
egy interjúban a tábornokok el
nem engedélyezték. Köszöntjük
előbb az emberhez egyedül mé
úiból — a szabadságban.

k — állati furcsaságok

... később a szegény disznót zs
gerelni kezdték, s neki

Marton László

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 21
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 FEB - 6
DÉLI HÍRLAP

1021

* A művész gipszbe alkotott szobrát „teszik át" kőbe, márványba a Képzőművészeti Kivitelező és Iparvállalat kőszobrász üzemében. A vállalat gondozza, javítja a műemlékeket és emlékműveket, a budapesti és vidéki közterekben, parkokban álló szobrokat is. Az ország nagyvárosaiban új felszabadulási emlékművek kerülnek a terekre, parkokba, s a felszabadulás 25. évfordulójára valamennyi felszabadulási emlékművet megtisztítják és felújítják. Tavaly 130 szobrot készítettek kőből, bronzból, szobraik megtalálhatók külföldön is. Tizenhat éve áll fenn a vállalat; azóta több, mint kétezer kő- és bronzszobrot készítettek a tehetséges kőszobrászok. Képünkön: faragják Marton László jászberényi felszabadulási emlékművének főalakját.

18-225

Baltát vágtak a térdébe
Német szakemberek Miskolcon
Készülődés a horgászbálra

Tegnap este a girincsi gyógypedagógiai intézetben B. L. 14 éves tanulónak játék közben baltát vágtak a térdébe társai. Súlyos térdsérüléssel szállították a miskolci gyermekkórházba.

*

A miskolci Nevelők Házában rendezett pályaválasztási kiállítást eddig több ezren keresték fel. A nagy érdeklődésre való tekintettel délelőtt 9 órától este 5 óráig várják a látogatókat.

*

Tegnap, háromnapos tanácskozásra, Miskolcra érkeztek a drezdai áramszolgáltató vállalat szakemberei. Az ÉMÁSZ vezetői és vendégeik megbeszélést folytattak az 1970. évi tervprogram összeegyeztetéséről. A két vállalat között fennálló régi barátság alapján nyári csereüdültetéseket is terveznek.

*

Már készülődnek a holnap esti horgászbálra a Hámor étteremben. A szombaton este 7 órakor kezdődő bálon fellép a Miskolci Nemzeti Színház több művésze is: Fekete Alajos, Hajer József, Juhász Tibor, Imre Gabriella és Pásztor Mária.

Munkaértekezlet

Ma délután tartja az elmúlt évi munkát értékelő tanácskozását a Társadalombiztosítási Igazgatóság.

Tavaly 10 ezer nyugdíjkérelem érkezett az alközponthoz és 2 milliárd forintos forgalmat bonyolítottak le. Ebbe beleszámít a gyógyszertérítés, a járulékok és a nyugdíjak kifizetése is. Miskolcon a segélyezési szakbizottság munkája alapján 600 ezer forintot fizettek ki a rászorulóknak.

Nem csökkent az üzemi balesetek száma a korábbi évekhez képest. Azokban az esetekben, amelyeknél a vállalatot vagy magánszemélyt lehetett felelőssé tenni a balesetekért, az SZTK számlájára fizették be a kártérítési

Marton László új műve

1021

Műtermi felvétel az új portréról

A budai műteremben, ahol *Marton László* háromszoros Munkácsy-díjas szobrászművésszel beszélgetek, óriásként magasodik fölénk legfrissebb alkotása: Lenin négy méter magas gipsz szobra.

A nemrég használt véső nyomán a gipsz hópora szállong körülöttünk. Mintha régen megkezdett belső monológot folytatna, széles gesztusokkal kísért mondatokban vall művéről az alkotó:

— A nagy ember végtelen egyszerűségét akartam megörökíteni a szoborban. Lenin alakjában mindig a közvetlensége volt számomra a legvonzóbb tulajdonság. A mi mesterségünknek is megvannak a sajátos eszközei ahhoz, hogy akár a monumentalitást, akár a közvetlenséget, akár mind a kettőt együtt is ábrázolni tudjuk. Az alak nagyságát és egyszerűségét a köpeny redőinek tömbszerű, szinte síkokra oszló formáival fejeztem ki.

— Az arc kifejezésénél ugyancsak a valóság hű, de nem naturális részletezésére törekedtem. Igyekeztem megszabadulni a képzőművészek fantáziájában kialakult Lenin-ábrázolástól, amely az idők folyamán egyre inkább elvesztette természetes és emberi vonásait. Az igazi portréhoz a moszkvai kiküldetés is hozzásegített. A Mauzóleumban fekvő férfi arca egyszerű és finommetszésű.

A szobor — végső alakjában bronzból — Zalaegerszeg megrendelésére készül, felavatása november 7-én lesz. Egy szobor méreteit elsősorban a tér határozza meg, ahol állni fog. A három és fél méter magas talapzatot süttői márványból faragják ki és lépcsők vezetnek hozzá.

A műtermi beszélgetés közben gyorsan múlik az idő. Úgy érzem, a kelleténél máris kissé hosszabra nyúlt a látogatás. Azzal a jó érzéssel távozom, hogy városaink köztereein egygyel több lesz az emberi nagyságot és humánumot hirdető emlékművek száma.

Gyuris

sikere azon múlott, mit tudunk az asztalra tenni.

Hozzáfűzni ehhez már nem sokat lehet. Megmutatkozott az összefogás eredménye a műszakiak éppúgy serénykedtek, mint a fizikaiak. Kiemelkedő esemény nem volt és éppen ez jelzi a jó munkát, hogy ment minden a maga útján és az a bizonyos kerék egyáltalán nem döccent.

Zárszóként még egy adat, a kommunista vasárnapon a 2-es gyáregységben 280-an dolgoztak, felerészben KISZ-tagok.

V. R.

a jó szervezés öregek" érdeme

hétköznapi munkánkat folytattuk. Nekem ez különösen jól jött — mondja Pákai Ildikó, mert mostanában egyedül vagyok és nagyon összejöttek a munkáim.

— Bálint József, a telep agit. prop. titkára többször is végig járta a műhelyeket. Tőle tudjuk, hogy a munka a hétköznapinál nagyobb lendülettel folyt. A nem hivatalos számítás szerint a 320 jelentkező helyett 330-an jöttek be dolgozni.

Bende Júlia többször is hangsúlyozza, hogy a kitűnő szervezés, csak kis részben a KISZ-fiatalok, nagyobb mértékben a telep gazdasági vezetőinek érdeme. —is—

csak fiatalok

a műszaki feltételeket a legjobban lehetett biztosítani. Néhányan a foretikában is dolgoztak.

A kommunista műszakon 57-en vettek részt s köztük csak néhány „harmincas". a KISZ-es korból éppen hogy kiörgedett volt.

A lelkes munkát és a jó előkészítést mutatja, hogy az

SA ANGYALF...

Néhány hete, hogy a XIII. kerületi József Attila Kultúrotthonban Nemes József szobrászművész kiállítását megnyitották. Művei sokáig foglalkoztattak. A tárlatot többször is megnéztem.

A személyes ismeretség természetesen még jobban hozzásegített szobrai megértéséhez. Nem hivatásos művész. A Szellőző Műveknél mint fémnyomó munkás dolgozik. Művészi munkára estéit, szabadnapjait, vagyis pihenőidejét áldozza fel.

Művei belső világunk hangulatait tükrözik: az élet szomorú és derűs pillanatait, örömeit, bánatait. A fotoriporter biztonságával ragadja meg a legkifejezőbb mozdulatokat, például a *Vízbe lépő leányka* alakját. *Holdra nézők* című munkája nagyon finoman azt

Vízbe lépő leányka

Marton László

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1979 MAR 17

SOMOGYI NÉPLAP
Kaposvár

1021

Kétezer szobor — bronzból, kőből

Michelangelo azt mondta, a szobor benne van a kőben, csak a fölösleget kell eltávolítani róla. A Képzőművészeti Kivitelező és Iparvállalat kőszobrász üzemében pontosan ezt teszik. A művész gipszbe alkotott szobrát »teszik át« kőbe, márványba. Az itt dolgozók amolyan interpretálók, akik a szobrász utasítása, korrekciója szerint megvalósítják a művészi elképzelést. Hasonlóan, a végső megvalósítás a feladata a bronz szoboröntödének — új öntödéjüket nemrég vették birtokukba. A díszítő szobrászat épületdíszítő szobrokat készít, most éppen a Pénzügyminisztérium épületén dolgoznak és a Földművelésügyi Minisztérium belső díszítő szobrászmunkáját készítik. A faszobrász részleg nemrég fejezte be a sárospataki templom műemlék oltárának restaurálását. Dolgoznak a sátoraljaújhelyi templom oltárán és a fertődi kastélyban. A vállalat gondozza, javítja a fővárosi műemlékeket és emlékműveket, a budapesti és vidéki köztereken, parkokban álló szobrokat. Most sok a dolguk — az évfordulóra minden felszabadulási emlékművet megtisztítanak, felújítanak.

A modellező üzem az ipari és külkereskedelmi vállalatok részére épület-, gép-, gépsor modelleket készít. Külföldi vagy hazai kiállításon súlyos, nehezen szállítható termékeik helyett így annak pontos, működő kicsinyített másával szerepelhetnek a kiállításon. Alig 50 kiló a súlya az öttonnás ívkemence modelljének, kis ládába belefér a 17 tonnás úszódaru, vagy a széles lábú daru. Itt láttam Budapest belvárosának makettjét. Fából, cserélhető részekkel. Ezt a makettet a Duna Intercontinental szállóban áprilisban kiállítják, s ahogy a rendezési tervnek megfelelően például a kettes villamos az Irányi utcától a Lánchídig alagútba kerül vagy felépül a Duna-parti szállodasor — cserélik a maketten is az épületeket, városrészeket.

A felszabadulás jubileumának jegyében folyik a munka a kőszobrász üzemben. Itt faragják a debreceni páncélos csata emlékére a Pátzay Pál Kossuth-díjas kiváló művész alkotta emlékművet, harasztmészkőből.

A kőszobrászok vésője nyomán formálódik a páncélos kereke, oldala. Azt mondják, Pátzay plasztikusan egyértelműen mintáz. Őt könnyű követni. Gyakran itt van a műhelyben, irányít, korrigál.

Az emlékművet Debrecenben állítják fel. A monumentális alkotás tégla formájú lesz — két oldalát 24—24 négyzetméteren díszíti a páncélos reliefszerűen, 3 méter magasan, 8 méter hosszúságban. A két oldalára most vésik a feliratot.

— Mennyit dolgoznak ezen az emlékművön a kőszobrászok?

— Úgy ötezer órát!

A másik teremben Búza Barna felszabadulási emlékműve készül Baktalórándházára. Szabó Iván ülő, teljes alakú Lenin-szobrát Hódmezővásárhelyen állítják fel. Marton László háromalakos kompozíciója Jászberénybe kerül.

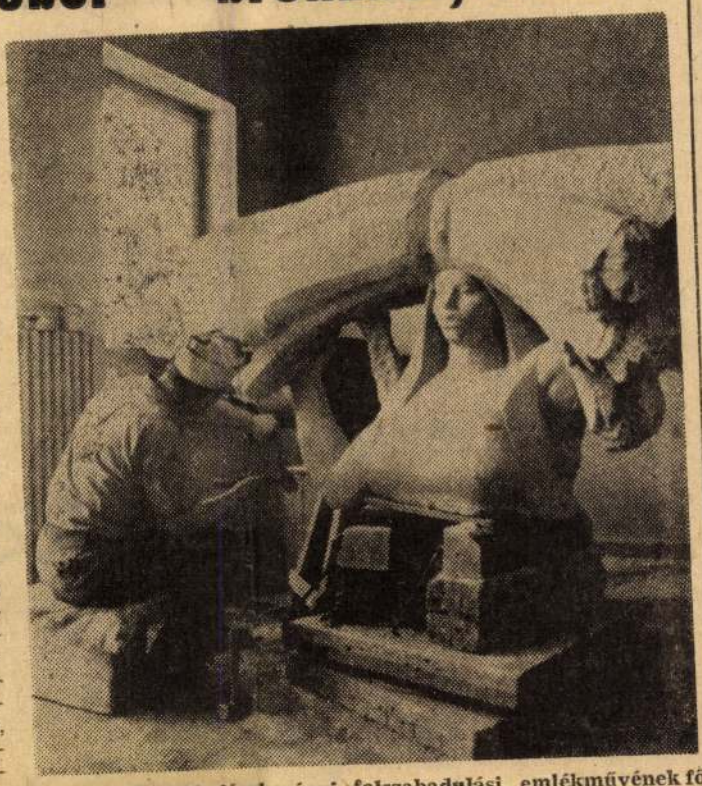

Marton László jászberényi felszabadulási emlékművének fő alakját faragják.

A kőszobrászok nagy gyakorlatú szakemberei az egyedi szoboralkotások nemes anyagba való kivitelezésének. Nehéz fizikai munkájukat a szoborfaragás szépsége ellensúlyozza.

— Hogy lesz valakiből kőszobrász?

— Érettségizett kőfaragó szakmunkásokból. Háromévi kőszobrász üzemi gyakorlat után tehetnek vizsgát.

A vállalatnál az utóbbi évek legnagyobb munkáiról érdeklődöm.

— Nehéz lesz felsorolni! Csak tavaly 130 szobrot készítettünk. A Dózsa György téri tanácsköztársasági emlékművel és a Lenin-szoborral kezdhetnénk. A miskolci, a szentesi tanácsköztársasági emlékművek — amelyek bronzból készültek. A kőbe faragott művek közül az Operaház és a Nemzeti Galéria homlokzatának szobrai is említésre méltók. A budavári palota belső udvarának 12 allegórikus kőszobra nemrég került a helyére. Most készül a 4 méteres Marx—Engels emlékmű, mauthauseni szürke gránitból. Augusztusban avatták Tiszadobon Vásárhelyi Pálnak, a Tisza első szabályozójának magas domborművét.

— Sok kultúrház, üdülő kertjébe került szobor. Szalkszentmártonban, a Petőfi-emlékházhoz Marton László készített szobrot a költőről. Az utóbbi években került a közönség elé egy sor portré — Radnóti, Madách, Táncsics, Szamuely, Derkovits, Kodály, Katona, Mednyánszky, Münnich, Mező Imre, Kun Béla szobra. Szentesen és Kiskőrösön Lenin szobrokat állítottak fel.

S megtalálhatók a vállalat szobrai külföldön is. Beszterecebányára tavaly készítették el a szlovák nemzeti felkelés emlékművét, szlovák művész munkája alapján. Dolgoznak francia, kanadai és belga megrendelőknek. Kastélyok restaurálása, építészeti modellek készítése iránt Angliából, Svájcból és Nyugat-Németországból érdeklődnek.

A vállalat fennállása óta, 1954-től több mint 2000 kő- és bronzszobrot készített, sok reliefet, emlékművet, kisplasztikát. Évente 20 tonna bronzot és alumíniumot, és 200 köbméter (600 tonna) követ használnak fel.

K. M.

Mintegy szelíd tiltakozás, jobb lesz mellőzni a csevegést

Barbarossától Margitig

Barbarossa és Margit. Több mint négy esztendő van a két név között. A Barbarossa a második világháború egyik »csodálatos haditervé«-nek, a Blitzkrieg (villámháború) taktikára épülő támadássorozatnak, a Szovjetunió elleni haditervnek a fedőneve.

A Margit már csak egy arcvonalat jelent. És kétségbeesett erőfeszítést takar. Negyvenöt tavaszát, Somogyban...

A Vízvárról Nagybajomon és a Balaton déli partján át kiépített erődvonal nem tudta megállítani az előretörő szovjet és bolgár csapatokat, csak egy ideig megakasztotta a támadás lendületét.

Körülbelül ennyi az, amit a történelem szükszavúan följegyzett. De a történelem dolga ez.

Az átélőké, a kortársaké pedig az, hogy néha emlékezzenek arra is, ahová a történelem külön nem tett nagy felkiáltójeleket...

Végigjártam az egykori Margit vonalat.

Kevés az, amit az újságíró följegyezhet. Negyedszázad alatt fakultak az emlékek, egy-egy epizód viszont mindenkiben él.

És mindegyiket azoknak jegyeztem fel, akik nem voltak átélői az eseményeknek. Kis tanulságul a nagy felkiáltójelek helyett...

SOMOGYIAK EMLÉKEZNEK

Ágyúk Csökölyben

Patak János, Csököly.

Nem vittek el katonának a szemem miatt. Itthon maradtam a faluban, csak tudja, az ember nem nagyon értette, hogy mi történik vele. Láttunk csapatokat vonulni, hallottunk lövéseket. Hogy kik támadnak és kik védekeznek, azt úgy megbújva nem is lehetett tudni.

Csak akkor lett világos minden, amikor befejeződött és felszabadult Csököly.

Most itt dolgozom a tanácson, hivatalsegéd vagyok.

Ahogy így visszaemlékszem, negyvennégy decemberének első vagy novemberének utolsó napjai lehettek. Gyorsan elszállásolták magukat a németek, a falusiakkal nem nagyon érintkeztek. Vagy inkább nemigen törődtek velük. Végigzúgtak a motorok az utcákon, és mintha mi nem is léteztünk volna. Éjszakánként láttunk felröppeni rakétákat, hallottunk távoli ágyúzást — ez volt minden.

Aztán megjelentek az ágyúk Csökölyben is. Több löveget állítottak fel a németek. Mi figyeltük őket, de nem törődtek vele. Nem is voltak sokan, csak azok, akik a lövegek kezeléséhez kellettek.

Percre pontosan, szabályosan csináltak mindent.

Aztán katonákat hajtottak a falun át. Azért mondom, hogy hajtottak, mert látszott, hogy egyik sem önszántából ment. Nem szóltak egy szót sem, csak lógó orral mentek végig az úton. Később megtudtam, hogy olaszok voltak. És valahonnan Jugoszlávia felől hozták őket. Nem nagyon lelkesedhettek már a háborúért.

Aztán azt is hallottuk, hogy a szabásiakat munkára kötelezték a németek. Lövészárkot kellett ásni. Csak azt nem értettem, hogy miért a mi falunk mögött! Akkor még nem tudtam, hogy a védvonalat ott építik ki Szabás, Kisbajom és Nagybajom környékén.

És egyik reggel megkezdődött az ágyúzás. Kiálltam az ajtóba, onnan néztem az egyik löveget. A templom előtt állt. Vissza nem lőtt senki, csak a németek tüzeltek. Egyszer Nagybajom irányába, egyszer Kadarkút felé. Mindig az országútra. Mindent pontosan, szabályosan. Ezt sem tudtam, hogy miért így történik, csak később hallottam, hogy feltartották a támadókat, amíg hátul a védvonal épül.

És egy reggel abbamaradt minden.

Csend volt a faluban. Hogy hányadika? Arra nem is emlékszem már. De jól bent jártunk decemberben.

Ma bejönnek az oroszok — gondoltam —, mert ezek elpucoltak. Fogalmam sem volt róla, hogy meddig, azt hittem, nagyon messzire. Pedig nem, csak a szabási lövészárkokba. Ezt is később tudtam meg. És még aznap felszabadították Csökölyt, de nem az oroszok, hanem a bolgárok.

Mi azt hittük decemberben, hogy vége a háborúnak. Hányan hitték ezt Somogyban! De megállt a front, egészen márciusig...

Nagyon nehezen tavaszodott ki akkor, de nem a természetben, hanem mifelettünk. És március közepe lehetett, amikor újra támadtak a németek. A szovjet csapatokat visszaszorították, és a falu megint frontterület lett. De akkorra minket is kitelepítettek innen. Igaz, nem sokáig, mert másodszor is megállt a front, és az oroszok megint előretörtek.

Nem tudnám összeszámolni, hány halottat láttam ez alatt az idő alatt. Meg arra sem szívesen gondol már az ember, milyen volt a falu romokban. Mikor visszatértem, már béke volt.

Troszt Tibor

Országjáró útra indul a „Lenin" páncélautó

A CSEPEL AUTÓGYÁR és a Budapesti Járműszövetkezet fiataljai felszabadulásunk 25. évfordulójának tiszteletére ség március 21-én Csepelen, a Tanácsház téren ünnepélyesen átadja a páncélautót, amely innen indul országjáró körútra

tot a Szovjetunió és Magyarország között ekkor küldte Kun Béla az üzenetét Leninnek, hogy győzött a proletárhazánkban. Ez a

1021

WYCINKI PRASOWE GLOB RSW „PRASA"

BIURO WYCINKÓW PRASOWYCH

Warszawa
Pl. Starynkiewicza 7
Tel. 28-59-59

TRYBUNA OPOLSKA
A
OPOLE, UL. POWSTAŃCÓW ŚLASKICH 9

wydanie .....

83 25 03. 1969

Rzeźbiarz węgierski, Laszlo Marton, przygotowuje obecnie kilka prac, z których dwie związane są z z obchodami 50-lecia proklamowania Węgierskiej Republiki Rad.

Na zdjęciu: artysta przy rzeźbie, przedstawiającej wielkiego poetę Sandora Petoefi.

CAF — MTI

godz. 8. Zastrzega się prawo d
nia od ofert bez podania przyc

DYREKCJA ZASADNICZ
PRACUJĄCYCH PRZY P
RAWA

ogłasza wpisy do klasy I
na rok szkolny 1969/70
w specjalności mechanik-kierowca

Nauka w szkole trwa 3 lata. Szkoła internatu nie prowadzi Wynagrodzenie miesięczne w I roku nauki wynosi 150 zł, w II roku nauki 320 zł, w III roku nauki około 500 zł.

DO PODANIA NALEŻY DOŁĄCZYĆ:

życiorys, zaświadczenie lekarskie o przydatności do zawodu, wykaz ocen z półrocza w klasie VIII, wyciąg z dowodu osobistego lub skrócony odpis aktu urodzenia, 3 fotografie.

PODANIA WRAZ Z ZAŁĄCZNIKAMI SKŁADAĆ NALEŻY DO DNIA 31 MAJA BR. W SEKRETARIACIE SZKOŁY.

443-k

Marton László
1970 ÁPR 6
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP KFT
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP
Szolnok

Egésznapos ünnepségsorozat Kunszentmártonban — Emlékkiállítás — A hálasta éta fogadása — Szoboravatás a Lenin centenáriumon

Már tegnap reggel ünnepi díszbe öltözött parkok és épületek, készülődő, lelkes hangulat fogadta a Kunszentmártonba érkezőket. A főtéri hangszórók egész nap pattogó ritmusú indulókat, jólismert mozgalmi dalokat árasztottak. A Lenin centenáriumi gazdag eseménysorozat délután 3 órakor kezdődött a helybeli múzeum Lenin emlékkiállításának megnyitásával, amelyen részt vett a megyei tanács végrehajtó bizottságának elnöke, Fodor Mihály is.

Négy órakor riadózó rendőrautó jelezte, hogy Hódmezővásárhely felől Kunszentmártonba érkezett a „Győzelem zászlaja alatt" nemzetközi ifjúsági motoros hálastafétа. A menetet, amely a község főterén álló szovjet hősi emlékművet koszorúzta meg, Pugner Pál, a KISZ járási bizottságának titkára köszöntötte. A kunszentmártoni járás kiszistái pedig minden delegációt az emlékmű makettjével, s a kísérőket vörös szekfűvel ajándékozták meg. Külön köszöntötték a hálastaféta parancsnokát, A. I. Rogyimcevet, a Szovjetunió kétszeres hősét, a 13. gárdahadosztály parancsnokát, aki csapatai élén mindvégig részt vett Magyarország felszabadítási harcaiban.

A rövid ünnepség után a motoros menet tovább indult Szolnok felé. Öt órakor pedig a magyar és a szovjet himnusz hangjaival megkezdődött a Köztársaság téren az ünnepi nagygyűlés. A bevezető kultúrműsor után Kardos György, az MSZMP községi bizottságának titkára üdvözölte a megjelenteket, Fodor Mihályt, a megyei tanács vb-elnökét, Szűcs Jánost, a kunszentmártoni járási pártbizottság első titkárát, Bródszky Árpádot, a járási tanács vb-elnökét, a hazánkban ideiglenesen állomásozó szovjet csapatok, valamint a megye társadalmi és tömegszervezeteinek képviselőit.

Ünnepi beszédet Fodor Mihály tartott, aki bevezetőjében április 22-én, mint az egész haladó emberiség számára történelmi jelentőségű napot méltatta. Majd így folytatta: — Nekünk magyaroknak Leninhez fűződő kapcsolataink akkor kezdődtek, amikor a szovjetek országában százezer magyar internacionalista vett részt a fiatal szovjet hatalom védelméért folytatott harcban, s itthon a munkásság forradalmi erői követve orosz testvéreik példáját, kibontották a forradalom zászlaját. A lenini eszméktől lelkesítve teremtette meg munkásosztályunk a Magyar Tanácsköztársaságot, amelynek helyzetét, fejlődését Lenin mindvégig nagy figyelemmel kísérte. Elválaszthatatlan kapcsolat van a leninizmus és Magyarország felszabadítása, valamint az elmúlt negyedszázad fejlődésének minden jelentős eseménye között is, hiszen eredményeinket csak a lenini elmélet, politika és gyakorlati módszerek alkalmazásával érhetjük el. Ez a szobor is legyen jelképe annak, hogy pártunk, a Magyar Szocialista Munkáspárt a lenini politika útján jár és harca összefonódik a világ proletariátusának és dolgozóinak forradalmi harcával.

Lenin bronz mellszobrának leleplezése alkalmával tisztelettel és elismeréssel szólt Márton László szobrászművészről, az alkotóról, akit megihletett Lenin szellemének ereje és akinek keze nyomán lényegretörően fogalmazódott meg Lenin egyénisége. Szavait e gondolattal fejezte be: „Emlékeztessen mindig valamennyiünket e bronzportré a proletár forradalom halhatatlan alakjára és adjon új meg új erőt Lenin győzelmes útjának követésére."

Az emlékmű leleplezése után a község párt-, társadalmi és tömegszervezeteinek képviselői helyezték el koszorújukat a szobor talapzatán.

Megemlékezés Mezőtúron

Tegnap ünnepi megemlékezést tartottak Mezőtúron a városi tanács nagytermében. A megnyitót Kóczián Mátyás a városi pártbizottság titkára tartotta, majd Zagyi János, a megyei pártbizottság titkára méltatta Lenin életútját, munkásságát, az évforduló jelentőségét. Az ünnepi beszéd után a Szigligeti Színház művészei, valamint a városi művelődési központ irodalmi színpadának tagjai mutatták be Leninről szóló összeállításukat.

a prágai metro mérnökgeológiai előkészítésének irányítója tájékoztatta szakembereinket.

Délután az ankét résztvevői számára a földalatti Moszkva téri építkezésének megtekintését iktatták műsorba.

Bélyegsarok

Expo 70

A Magyar Posta április 30-án két értékből álló légiposta sort ad ki az első Ázsiában rendezett világkiállítás, az EXPO 70 alkalmából. A sorozat 2 forintos értéke a rendező ország szent hegyét, a Fudzsijama-t ábrázolja. Előtérben műanyagból készített csarnok látható a nézők szállítására szolgáló mozgójárdákkal. A 3 forintos bélyegen a kiállítás egyik jelképe, a Naptorony áll földgömb előtt. A rajzot virágzó ágak övezik, jobb oldalát a Béke harang díszíti, amelyet a japán nép az Egyesült Nemzetek Szervezetének ajándékozott. Most az Újvilágból Osakába szállították, hogy a kiállítás látogatói gyönyörködhessenek a művészi díszítésű haranglábban.

A nagyszerű kiállítás és a keleti művészet gazdagsága világszerte megihlette a bélyegtervezőket. Csehszlovákia öt bélyeget szentel az EXPO-nak, a befejező értékben Kacubika Hokusai tájképében gyönyörködhetünk. A Szovjetunió háromértékű bélyegéről megismerhetjük grandiozus kiállítási csarnokát. A blokk Lenin arcképével utal arra a fejlődésre, amely lehetővé tette, hogy a szovjet nép ilyen kiállítással léphet a világ színe elé. Ausztrália bélyegén japán szöveg kíséretében a Dél-keresztje csillagképpel találkozunk. Új-Zéland különleges alakú kiállítási épületét és a gejzír éttermet mutatja be. Monaco a japán művészetből meríti témáját. Mongólia a mesék pavilonját mutatja be bélyegén, amelyhez húsz különböző szelvény csatlakozik népszerű meséket életre keltve. Távolkeleti történeteken kívül az Európában annyira kedvelt Hófehérke, Jancsi és Juliska Csizmás kandúr, Piroska és farkas mese jeleneteivel találkozunk. A Jemeni Arab Köztársaság a japán színház különleges álarcainak bélyegre vitelével tiszteleg a kiállítás előtt.

[illegible] európai kiskereskedelmi
nek és szupermarketekn
el, elsősorban a Szövet
Köztársaságban és Fran
országba.

A belga baromfitenyé
nem fogadták túlságos
sedéssel az EASTWOOI
veit, ennek ellenére a
hatóságok jelentős m
ben segítik az angolok
Pénzügyi támogatást b
tottak részükre 47 acre
terület megvásárlására,
kedvezményben részesí
őket, úgy hogy az új tojás-
gyár nyereségét rövid úton
utalhatják majd át Angliába.
Bár eddig még nem született
végleges döntés, könnyen le-
hetséges, hogy az EAST-
WOOD további üzemegysége-
ket létesít a kontinensen.

Kertészet a Holdon?

A Hold ma már gondolkodásunk és cselekedeteink reális hatósugarába került, amióta az amerikai űrrepülők a Hold-repülést szerencsésen véghezvitték és lábuk nyomát otthagyták a holdporban. Ezek a vállalkozó szellemű emberek nem a saját vagy nemzetük kalandvágya miatt vállalták ezt a veszélyes, messzi utat, hanem azért, hogy széleskörű tudományos programot valósítsanak meg. Ehhez tartozott elsősorban a Hold-kőzetek gyűjtése, amelyeket azután itt a földön a geolgóusok alaposan elemeztek. A szakértők a Hold-kőzetekről megállapították, hogy azok összetétele nem olyan meglepő, mint ahogyan várták, bár bizonyos kristályos formákat találtak, amelyek eddig ismeretlenek voltak.

A holdkőzetek összetételének ismeretében most már feleletet adhatunk arra a fontos kérdésre, vajon lehetséges-e növényi élet a Holdon? A Hold-kőzet táptalajul szolgálhat-e olyan növényeknek, amelyek a hosszabb ideig a Holdon tartózkodó asztronauták számára élelmet jelentenek? Ez lényeges kérdés, és ebben a kertészek szorosan együttműködnek az űrkutatókkal. Eddigi tudomásunk szerint növényi élet a Holdon a szabadban nem lehetséges, csak védett körülmények között. A kérdés tehát az, hogyan lehet a Holdon olyan növényházakat, vagy tenyészkamrákat létesíteni, amelyekben a növényi élet lehetséges. Milyen összetételűnek kell a levegőnek lennie ahhoz, hogy az asszimiláció megindúljon? Mivel kell a talajt trágyázni, hogy a növények fejlődjenek? — Ezek a kérdések megoldhatók, a legnagyobb nehézséget a holdbeli növény-növekedés esetén a vízhiány okozza. Le-

[illegible] hiányzó anyagokat — nitro-
gén, szén és foszfor — hozzá-
adunk, akkor a jövendő hold-
állomások üvegtetői alatt, a
tudósok véleménye szerint,
ugyanazokat a növényeket le-
het megtermelni, mint a föl-
dön.

Aszimmetrikus talajlazító

Grúz szakemberek nemrégiben új, aszimmetrikus gyümölcskerti talajlazító gépet konstruáltak. A technikai újdonság, amelynek kísérletei már befejeződtek, csaknem felére csökkenti a kézi erő felhasználást a kerti talajmunkáknál.

Az új gép termelékenysége kétszer magasabb, mint a használatban levő kultivátoroké; óránként másfél hektárnyi földterületet lazít fel.

Vízibombával az erdőtüzek ellen

Egy kanadai, montreali gyár különleges repülőgépet szerkesztett erdőtüzek megfékezésére. Az új gépet „Amphibien"-nek nevezték el és vízibombákat dob a lángban álló erdőségekre. A bombák talajközelben kezdenek működni és egyenként 5500 liter vizet zúdítanak a lángokra. A tartályok kiürülése után a gép leszáll a legközelebbi tóra és annak vizéből tölti fel tartályait.

A dél-amerikai szarvasmarha-állomány

A latin-amerikai marhahústermelés eléri az évi 5,5 millió tonnát, ami a világ összes termelésének 20 százaléka. A latin-amerikai országokban ma egy lakosra átlagosan egy szarvasmarha jut: a 11 legnagyobb szarvasmarha-tenyésztő államban a szarvasmarha-állományt 200 millióra becsülik. Becslő számítások szerint a szarvasmarha-állomány a jövőben évi 3 százalékkal, a hústermelés pedig évi 3,6 százalékkal fog növekedni. Ez az állandó növekedés oda vezethet, hogy 1985-re Dél-Amerika összesen 2,58 millió tonna marhahúst tud majd exportálni.

Marton László

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-796

KELETMAGYARORSZÁG
Nyíregyháza

1970 FEB 26

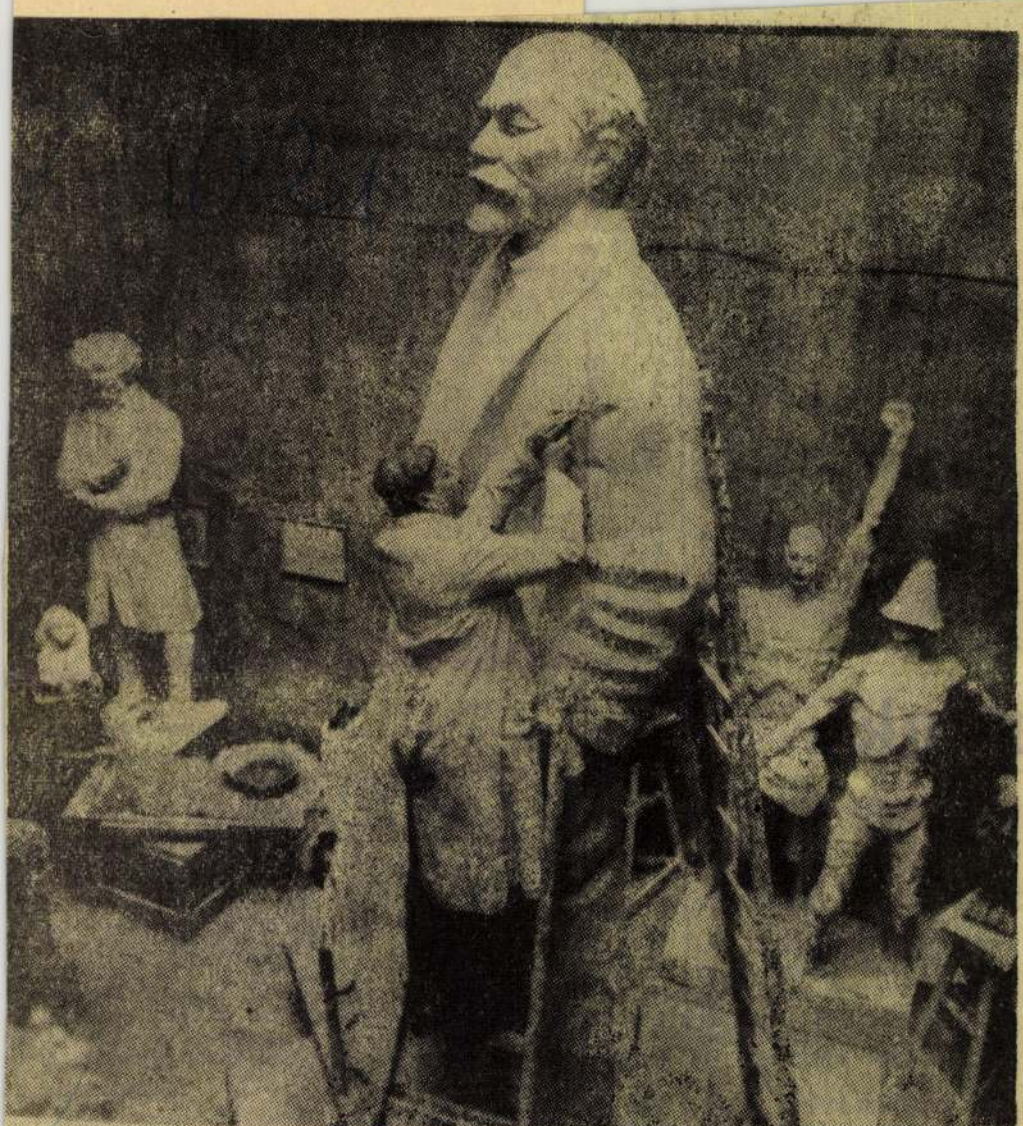

LENIN SZOBOR KÉSZÜL ZALAEGERSZEGNEK Marton László budapesti szobrászművész Lenin-szobrot mintáz a műtermében. A négy méteres bronzszobrot Zalaegerszegen állítják majd fel.
(MTI foto — Szebellédy Géza felv.)

és Mulhouse-ben

A-CSOPORT: Szovjetunió—NDK (St. Nazarie), Svédország—Norvégia (Quimper).

B-CSOPORT: Csehszlovákia—Japán (Bayonne), Jugoszlávia—Egyesült Államok (Angouleme).

C-CSOPORT: Románia—Franciaország (Párizs), NSZK—Svájc (Rouen). — A magyar Keszthelyi az egyik játékvezető.

D-CSOPORT: Dánia—Lengyelország (Longwy), Magyarország—Izland (Mulhouse). — Játékvezető: Bouligaud és Lopez (mindkettő francia).

A csapatok már a VB színhelyén tartózkodnak.

lottuk

Spartacus együttesei mindenkor, minden tornán ott voltak és lejátszották találkozóikat.

A legutóbbi elmaradásnak — mint megtudtuk — egészen prózai okai voltak. Az influenza szólt közbe. Mind a lány, mind a fiúcsapat tagjai megbetegedtek — s játék helyett kénytelenek voltak az ágyat nyomni!

Nem veszélyes, de mégis

Több labdarúgó-szurkoló hallgatta hitetlenkedve Nyíregyházán, hogy a Spartacus

LIM

Peru
ja 5:3
Bulgári
egy alk
zott, ekk
3:0-ra. Az első félidő 18. percében Dermendzsev góljával a bolgár csapat szerezte meg a vezetést. A perui csapat csak a második félidőben tudott egyenlíteni, az 56. percben Sotil volt eredményes. A 63. percben Challe góljával átvette a vezetést a dél-amerikai csapat, de nemsokára Aszparuhov egyenlített, sőt a 70. percben újabb gólt is lőtt. A bolgárok ekkor tehát 3:2-re vezettek. Az utolsó 10 perc hozta meg a peruiak győzelmét. A 82. percben Cubillas góljával kiegyenlítettek, majd a 84. és 88. percben Challe révén újabb gólokat lőttek. A mérkőzés rendkívül gyors iramú és kemény volt.

A perui labdarúgó-válogatott április 8 és 30 között nagyszabású európai vendégszereplésen vesz részt. A dél-amerikaiak hat mérkőzést játszanak az öreg kontinensen. Április 8-án Spanyolországban mutatkoznak be a Sevilla ellen, április 16-án az AC Milan ellen szerepelnek. Ennek a találkozónak a visszavágója 22-én lesz, 26-án Barcelonában lépnek pályára, 30-án pedig hivatalos válogatott mérkőzést vívnak Párizsban, Franciaország ellen. Szeretnének még egy mérkőzést Belgiumban játszani, s ha ez nem jön létre, ismét visszatérnek Spanyolországba egy játékra.

nének sokat e jó légkör kia
kítására, hiszen ha betartan
a szabályokat, akkor nem k
vetkeznének be olyan jeler
tek, amelyek unos-untalan i
gerlik a lelátók nézőit. Tarth
tatlannak tartják az olyan á
lapotot, mint amilyen a m
héten is megtörtént, hogy
rendőrségnek a pályára ber
hanó nézők közül huszonhat
kellett letartóztatniuk, míg
lelátókról 16 izgága szurkol
kellett elvinniük. A Skót Lat
darúgó Szövetség vezetői ha
hatós intézkedéseket igérte
meg a városatyáknak.

VARSÓ

Hathetes latin-amerikai tú
rájáról visszaérkezett Varsób
a Gornik Zabrze labdarúgó
csapata. Az együttes ecuado
ri, perui és chilei élcsapatok
kal, összesen kilenc mérkőzé
játszott és a múlt évihez ha
sonló, kitűnő eredmények
ért el. Öt találkozót megnyer
háromszor döntetlenül játszo
és csak egyszer szenvedett ve
reséget. Legértékesebb siker
a Peru válogatottja elleni 2:
es döntetlen és a Colo-Col
elleni 4:1-es győzelem. A ma

LAPZÁRTAKOR ÉR

Angol győzel

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR IFJUSÁG

Marton László

1970 ÁPR. 29

MÁJUSOK

1024

A földkerekség minden részén tíz- és százmilliók köszöntik a munka és a béke ünnepét, május elsejét. A hagyományos ünnepen — amely hozzá tartozik ebben az esztendőben felszabadulásunk 25. évfordulójához, a Lenin centenáriumhoz — a magyar fiatalok is hitet tesznek a szocializmus, a béke, a proletár internacionalizmus mellett.
(Ünnepi összeállítás az 5. oldalon)

Marton László Munkácsy-díjas szobrászművész Lány galambbal című alkotása

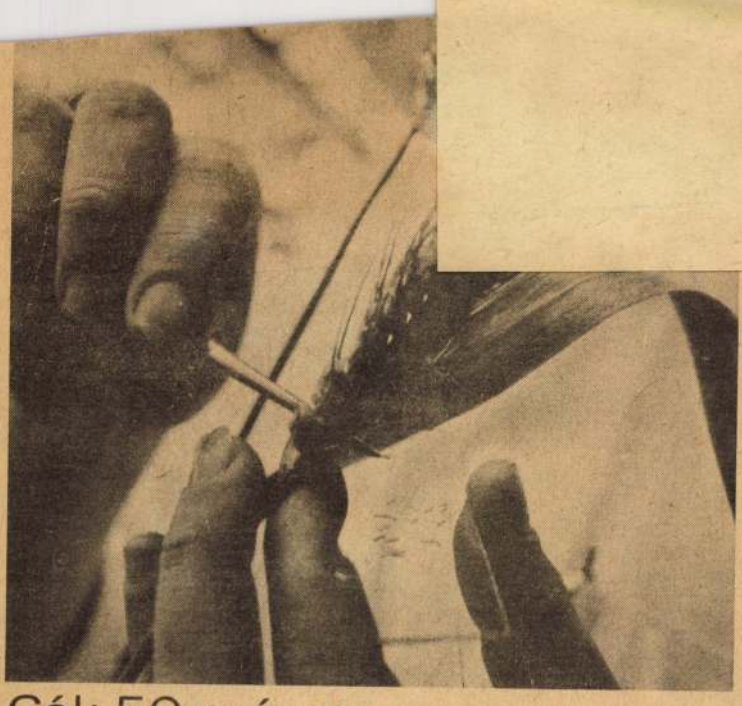

Cél: 50 mázsa...

A fertődi növénynemesítők olyan intenzív búzafajták előállításán dolgoznak, amelyek 45—50 mázsa termést adnak holdanként, öntözéses viszonyok között pedig 60—70 mázsás holdankénti termésátlaggal kecsegtetnek!

DIN

A DIN a Dunaújvárosi Ifjúsági Napok rövidítése. Az eseménysorozatot az idén hatodszor rendezte meg a KISZ városi bizottsága. A programban szerepel ifjúsági nagygyűlés, a KISZ Érdeméremmel kitüntetett bizottságok, alapszervezetek küldötteinek tanácskozása, az ifjúsági klubvezetők találkozója, honvédelmi nap, majális, kulturális és sportverseny. A DIN május 9-én zárul.

Kiárusítás

A Metro—Goldwyn—Mayer finoman fogalmazva csökkenti készleteit. Hogy mi minden kerül ilyenkor piacra? Íme némi ízelítő: ötezer bútor, 250 gépkocsi és egyéb jármű, 900 fegyver, és potom 350 ezer kosztüm.

Zenei hónap Tolnában

A Beethoven- és Bartók-évforduló jegyében május 17-ig tartó zenei hónapot rendeznek Tolna megyében. Zenekari és kórustalálkozókra, jubileumi hangversenyekre kerül sor a program keretében Szekszárdon.

A gazdit várják...

a legújabb csávázó gépek az AGROKER telepén. Traktorokból és más mezőgazdasági gépekből naponta több száz vásárló találja meg a kedvére valót.

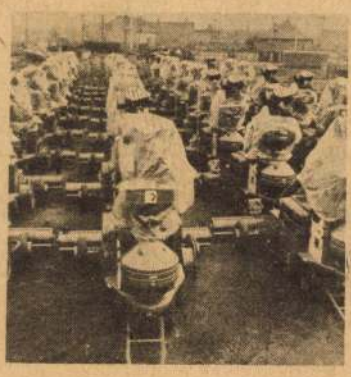

Magnós tanácskozás

Tanácskozásra adott okot a beat-zene és a magnózás népszerűsége. A Fővárosi Művelődési Házban a minap ültek össze a magnósklubok vezetői, és megtárgyalták a magnós hobby jelenét és jövőjét. A házigazda magnósklub illusztrált is; bemutatta „Bíbor Köd" című műsorát.

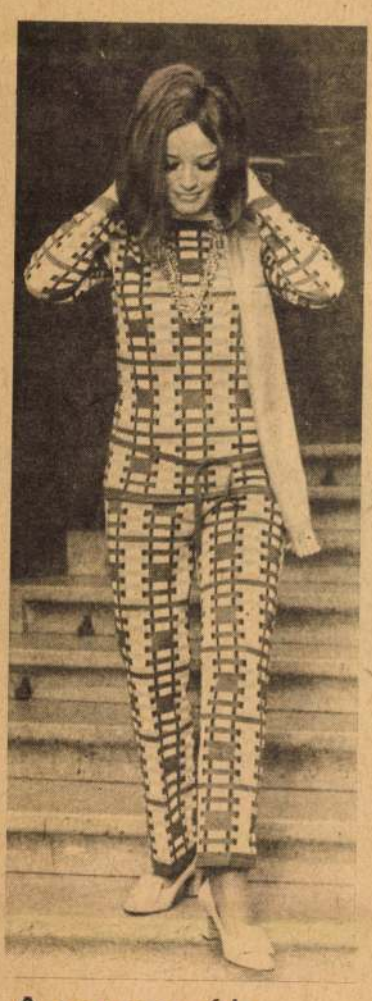

Aranypók

a márkája az itt bemutatott szintetikus kötött nadrágos együttesnek és a bőrrel kombinált kosztümnek. Az anyag könnyű, kellemes, de a jelképes pók helyett szorgos leány- és asszonykezek készítik. Legalábbis erről tájékoztattak a Fővárosi Divatáru Kiskereskedelmi Vállalat bemutatóján. Úgy hírlik, hogy csaknem 145 millió forint értékű női és férfi divatcikkről gondoskodtak ez évre!

(Foto: Csuzi Zsuzsa)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Marton László

Elvett lyság

1021

Munkácsy-díjas

A múlt heti számunkban fényképen megjelent és eddig ismeretlen Lenin-szobor felől többen is érdeklődtek olvasóink közül. Válaszul a következő interjút közöljük:

A budai műteremben, ahol Marton László, háromszoros Munkácsy-díjas szobrászművésszel beszélgetek, óriásként magasodik fölénk legfrissebb alkotása: Lenin négy méter magas gipsz szobra.

A nemrég használt véső nyomán a gipsz hópora szállong körülöttünk. Mintha régen megkezdett belső monológot folytatna, széles gesztusokkal kísért mondatokban vall művéről az alkotó.

— A nagy ember végtelen egyszerűségét akartam megörökíteni. Lenin alakjában mindig a közvetlenség volt számomra a legvonzóbb tulajdonság. A mi mesterségünknek is megvannak a sajátos eszközei ahhoz, hogy akár a monumentalitást, akár az egyszerűséget, akár mindkettőt is ábrázolni tudjuk.

— Az arckifejezésnél a valóság leghívebb ábrázolására törekedtem. Igyekeztem megszabadulni a képzőművészek fantáziájában kialakult Lenintől, amely az idők folyamán egyre inkább elvesztette természetes és emberi vonásait. Az igazi portréhoz, hozzásegített a moszkvai kiküldetés. A mauzóleumban fekvő férfiarc végtelenül egyszerű és finom metszésű.

— A szobor — végső alakjában bronzból — Zalaegerszeg megrendelésére készül. Felavatása november 7-én lesz. Egy szobor méreteit leginkább a tér határozza meg, ahol állni fog. A három és fél méter magas talapzat süttői márványból készül és lépcsők vezetnek hozzá.

— Úgy érzem a kelleténél kicsit hosszabbra nyúlt a látogatás. Azzal a jó érzéssel távozom, hogy városaink közterein eggyel több lesz az emberi nagyságot és humánumot hirdető emlékművek száma.

Gyuris

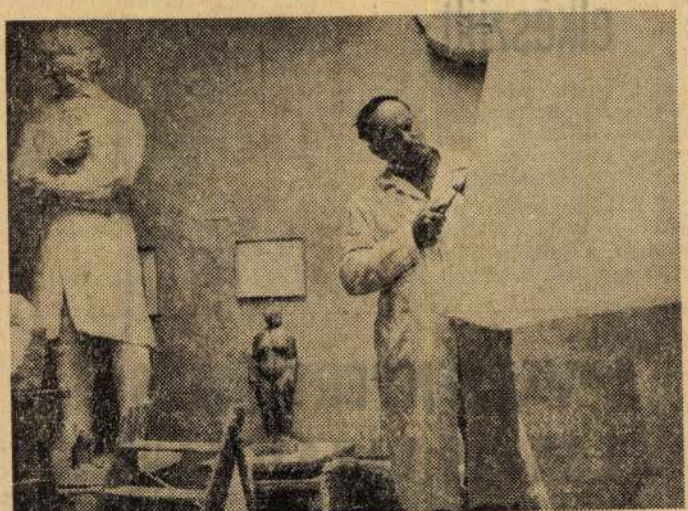

A Munkácsy-díjas művész alkotás közben a négyméteres Lenin szoborral.

Május 1-re elkészült

szünk, egyik brigádtársunk, Tóbiás Nándor az idén érettségizik. Akiknek nem volt meg a nyolc általános iskolájuk, mind elvégezték.

A Rákóczi brigád a jó kollektív szellem kialakítása érlekében a magánéletben is egíti egymást. Évekkel ezelőtt Kocsis Jánost előntötte a víz. A brigád segített re hozni a lakását. Friss N a régi kerítését cserélte brigád segítségével. Ugyanígy segítettek a brigád többi tagjainak is, amikor a lakásukat átalakították, vagy egyéb vonatkozásban szorultak támogatásra.

A brigád azonkívül, hogy a munka ünnepére teljesítette vállalását, a hagyományoknak megfelelően május elsejét együtt ünnepelték meg, és együtt vonultak fel.

D. E.

VERSENYÉRTÉKELÉS A ZÁR- ÉS LAKATGYÁRBAN

A Zár- és Lakatgyárban érékelték a munkaverseny első egyedévi eredményeit, és angsorolták az üzemeket és rigádokat a márciusi „ünnepi műszak" munkája nyomán.

Az első negyedéves versenyen első a cilindergyártó zemegység lett 24,5 ponttal, a ásodik helyet az Épületzárasalás üzemegysége szerezte eg 23,5 ponttal. A dolgozók zámát is figyelembe véve az lső helyezett üzemegység fiikai dolgozói 15 000 forint, műszakiai 1800 forint jutalom-

sodik a Dózsa György brigád (biztonsági lakat üzemegység).

Az ünnepi műszakban a legjobb eredményt az egyesült lakat üzemegység érte el (összesen 6700 forint jutalom), utána a biztonsági lakat (3900 forint) és a cilindergyártó üzemegység (5900 forint) következik. Az első helyezett üzemegység azzal került az élre, hogy a gyártáskihelyezések végrehajtása mellett a gyár I. negyedéves termelési értékének mintegy 40 százalékát adta. Az egység dolgozói a teljes

Május első virágait nektek visszük anyák, kik a világ legszebb titkát az életet adtátok nekünk; köszöntünk.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1978 JUN - 5

BUDAPESTER RUNDSCHAU

László Márton

1021

László Márton: Der Maler József Egry
Ungarische Gegenwartsplastik

dem Bus
fahren, de
ihren Au
beitsplatz
Gartenart
rische Bet
neschlach
sche Sehe

Wir sit
dritt in
der alten
elektrisch
geben
Rauchgeruch des einst offe-
nen Kamins, nahe des ge-
heizten Ofens, auf dem in al-
ten Töpfen Essen gekocht
wird. Hier hat ein Innenar-
chitekt den Beweis erbracht,
daß es lohnenswert ist, in
einem mit hohen ästheti-
schen Ansprüchen eingerich-
teten „Landschaftshaus" zu
leben.

Als ich herkam, bewegten
mich widersprüchliche Ge-
fühle (da ich die künstlich
erhaltene dörfliche Lebens-
weise nicht mochte), und
jetzt bemerke ich erstaunt,
daß ich mich recht wohl
fühle. Wie gemütlich wirken
doch die abgestoßene Wasch-
schüssel, der Korbstuhl, das
Tischtusch aus Leinen, die
Kaminecke — es ist wie zu
Großmutters Zeiten.

Woran liegt es wohl, daß
wir Städter so beharrlich be-
malte Teller über unseren
Gasherden aufhängen, auf
den Bücherregalen die grün-
glänzenden Krüge aufbe-
wahren? Warum sehnt sich
unser Auge nach dem An-
blick der Bauernhäuser mit
ihren Verandagängen, unse-
re Lunge nach der frischen

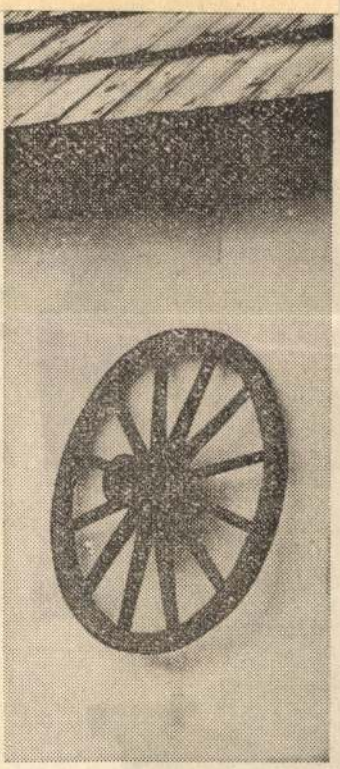

Wagenrad als Wandschmuck

Márton László

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ZALAI HÍRLAP
Zalaegerszeg

1970 APR 22

104

HÍRLAP

Szimbólum és portré

Látogatás a zalaegerszegi Lenin emlékmű alkotójánál

Marton László Lenin szobra. Ez év november 7-én avatják fel Zalaegerszegen.

A SZOBOR elkészült. A művész Tigris utcai műtermében áll, s az öntőkre vár.

— *Alig várom, hogy bronzban lássam* — mondja Marton László Munkácsy-díjas, az alkotó. A szobor lábaitól áll fel, ahol a mű mintegy féltméteres bronzfiguráját cizellálja. — *Szerettem volna eljuttatni a zalaegerszegi kiállításra, de az öntőde elkésett vele. Most igyekeznem kell, hogy a Nemzeti Múzeumban rendezett, Lenin élete kiállításra előkészítsem.*

Hallgatom a művészt, aki megejtő kedvességgel fogadja meglepetésszerű látogatásomat, de egyelőre minden figyelmem a szoboré. Megvallom, nagy várakozás volt bennem, amióta tudom, hogy Zalaegerszeg Lenin emlékmű felállítására készül. Elvégre a megye *első köztéri Lenin ábrázolása* lesz ez a mű, — *az országban is kevés van még* —, *s amellett az első valóban monumentális emlékmű*, amelyet a megyeszékhelyen felállítanak. Nemcsak a mának, hanem a ködbe rejtezett messzi jövőnek készül, utódainknak sok-sok emberöltőre. *Vajon milyen lesz?*

A szűk műteremben, ahol nincs távlat, rátekintési lehetőség, elsősorban *méreteivel lep meg.* A négyméteres, hatalmas alak mellett eltörpülnek a művész egyéb, ugyancsak közterekre készült szobrai. Némi fantáziával hozzá kell képzelni leendő környezetét: az Ifjúsági Park tágas zöldjét, amelyet három oldalról lakóházak vesznek körül — jobboldalt a még csak tervekben létező toronyházak, — aztán a két méter magas, lépcsőkkel díszített dombot, rajta a félméter vastag, széles márványlapot, azon kicsit asszimetrikusan a szobor talpa alatt álló három méter magas posztamenst, hogy megszabaduljak a pillanatnyi hatástól, és közelebb tudjak kerülni magához a szoborhoz, részleteihez, lelkéhez, mondanivalójához.

NAGYON SOK Lenin ábrázolást ismerünk, s ez *igen természetes.* A művész fantáziája szabadon szárnyalhat, hogy melyik Lenint ábrázolja. Az embert? Az államférfit? A szovjet állam megalapítóját? A nemzetközi forradalmárt? Az eszme hordozóját? Marton László — úgy tűnik — *ez utóbbi Lenint* alkotta meg. Egy nyugodt, szilárdan megvetett két lábon álló mozdulatlan, tömegszerű Lenint formázott. Az alak köpenye zsebébe süllyesztett kézzel, gesztusok nélkül áll. Fejtartása egyenes, határozott. Szeme fürkésző, összehúzott, előretekintő, „homloka ráncában az emberiség"...

— *Meggyőződésem, hogy az ember, Lenin, szimbólum, s ábrázolásában a szimbólum mind erőteljesebb kifejezést kap. Egyelőre portré igényel, de lehet, hogy később ez az igény elveszik* — mondja a művész. — *A hegy vagy a piramis attól nagy, hogy tömör, egységes tömeg, mozdulatlan. Amikor a legegyszerűbb gesztust is kiiktattam és úgy fogalmaztam meg Lenint, hogy ne mozogjon, tudtam, hogy attól lesz szilárd, egy. Ha alakjában szilárd rendezetlen tömeget ábrázolok, kifejeztem Lenin nagyságát, eszméinek nagyságát.*

Portrékról, emlékezésekről ismert, s aki látta Leningrádban, a Szmolnij előtt álló szobrot, amelyet az egyik legjobbnak, vagy legalább is legélethűbbnek tartanak, az tudja, hogy Lenin *alacsonytermetű ember* volt. Marton szobrának arányai, hosszú köpenye azonban egy magastermetű embert sejtetnek. Ennyiben tehát a szobor hűtlen a valósághoz.

— *Semmit sem csinálok öncélúan, a tartalom és a forma egységére törekszem munkámban. De a formát, ha szükségét érzem, alárendelem a tartalomnak. Ezesetben egyrészt a szobor mérete, másrészt a benne megfogalmazódó mondanivaló indított arra, hogy eltérjek Lenin testi valójától. A szobor nem a materiális valóságot, hanem a lényeget emeli ki. Amellett a látvány, a benyomás sem hagyható el. Azt akartam, hogy szobrom — s ez egy közteri szobor követelménye szerintem — minden oldalról körbenézhető legyen, minden oldalról látványt nyújtson. Amikor az alakot megnyújtottam, a köpenyét elöl a köpeny szárnyának bővítésével lezártam, mindkét kezét azonos mozdulatban formáztam meg, arra törekedtem, hogy minden oldalról zárt, szimpatikus ábrázolást adjon.*

MARTON László köztéri szobrász. Büszkén vallja magát annak és nem zavarja az a sznob hangsúlyú megítélés, ahogy ma egyesek a köztéri, vagy méginkább a politikai szobrászatot emlegetik. Eddigi életművét, amelynek kitűnő alkotásai az ország számos helyén megtalálhatók, *a politikai mondanivaló vállalása és kimondása jellemzi.* A szalkszentmártoni Petőfi szobor, a szentesi, siklósi forradalmi emlékművek, a Bőség hőgyészi szobra, stb. és a Gyulán felállított Lenin szobor jelzi, hogy Marton tudatos és elkötelezett szobrász, magas művészi színvonalon, amit a többi között három Munkácsy-díja bizonyít.

— *Különös örömmel számomra, hogy ezzel a Lenin szoborral, amelyet még a budapesti Lenin szoborpályázatra készítettem és harmadik díjat nyertem vele — egyébként eddigi legjobb Lenin ábrázolásomnak tartom — most Zalaegerszegen, Zalában jelentkezhetem. Hiszen magam is zalai volnék, legalább is történelmi zalai, mert Tapolcán születtem. Ott volt kovács az apám. Magam is kitanultam ezt a szakmát, s amint látja, jó hasznát is veszem* — mosolyog. A kisméretű bronzszobor cizellálására céloz és látszik, alig várja, hogy folytathassa ezt a kemény fizikai igénybevétellel igénylő munkát. A nagy szobor május végén kerül öntődébe és a tervek szerint októberben szállítják Zalaegerszegre, ahol november 7-én avatják fel.

BUCSUZOK a művésztől. Még egy pillantás a zalaegerszegi Lenin gipszmására. Mérlegelni már nem riasztanak. Értem és szeretem is a szobrot. Bizonyára így lesz vele a város és a megye lakossága is.

Hári Sándor

A leendő zalaegerszegi Lenin emlékmű makettje.

Felrázt ... világ

Török Károly:

Lenin a proletár internacionalizmusról

MARX ÉS ENGELS a Kommunista Párt Kiáltványában új forradalmi jelszót hirdet, a proletariátus számára: *„Világ proletárjai egyesüljetek!"* Elméletük egyik vezérfonala lett ez a gondolat, amely azóta mélyen behatolt a nemzetközi proletariátus eszmei és érzésvilágába. *„A proletároknak... minden országban egy és ugyanaz az érdekük, egy és ugyanaz az ellenségük, és egy és ugyanazon harc vár rájuk; a proletároknak zömükben már természettől fogva nincsenek nemzetközi előítéletük, egészképzettségük és mozgalmuk lényegében humanitárius, antinacionalista".*

Korunk helyzetéből adódóan azonban Marx és Engels részleteiben nem dolgozhatták ki a proletár internacionalizmus elméletét. Ez időben még nem bontakozott ki a gyarmati népek nemzeti küzdelme, a munkásmozgalom lényegében a Nyugat-Európára jellemzetek különösebb nemzeti ellentmondások, s a közép- és kelet-európai viszonyokat sem jellemezte az a feszültség, mint ami később, a XX. század első évtizedeiben bekövetkezett.

A proletár internacionalizmusnak Lenin által tovább fejlesztett elmélete fontos része a marxizmus-leninizmusnak. Lenin ebben a kérdésben sem úgy tekintette Marx és Engels tanítását, mint kész, befejezett elméletet. Volt bátorsága és képessége felismerni, és kimondani, hogy Marx és Engels csak az alapköveket rögzítették, elméletüket részletesebben ki kell munkálni, tovább kell fejleszteni.

A NEMZETI KÉRDÉSSEL foglalkozó munkáiban Lenin arra tanított, hogy az elvi álláspont kimunkálása érdekében objektív tudományos kutatást kell végeznünk a marxizmus szellemében, figyelembevéve a meghatározott történelmi helyzetet, kiindulva a munkásosztálynak, a forradalmi mozgalom fejlődésének és a szocialista forradalom győzelmének érdekeiből.

Erről a kérdésről így ír Lenin: *„A kommunista pártnak,... a nemzeti kérdésben sem elvont és formális elvekből kell kiindulni, hanem először a konkrét történelmi helyzet, mégpedig elsősorban a gazdasági helyzet fontos figyelembevételéből; másodszor abból, hogy az elnyomott osztályok, a dolgozók, a kizsákmányoltak érdekeit pontosan különválasztja az általában vett népérdek általános fogalmától, amely csak az uralkodó osztály érdekeit jelenti; harmadszor az elnyomott, függő, nem egyenjogú nemzeteknek az elnyomó, kizsákmányoló teljes jogú nemzetektől való éppoly világos megkülönböztetéséből..."*

Tényként állapította meg Lenin: az imperializmus lényege nyilvánul meg abban, hogy a nemzetek elnyomó és elnyomott nemzetekre oszlanak. Rámutatott arra, hogy a nemzeti kérdés minden mozzanatának megítélésénél a proletariátus osztályérdekeiből kell kiindulni. Alapelvét így fogalmazta meg: *„A burzsoázia mindig a maga nemzeti követeléseit helyezi előtérbe, mégpedig feltétel nélkül. A proletariátus szempontjából ezek a követelések az osztályharc érdekeinek vannak alárendelve."*

Lenin szerint a *„burzsoá nacionalizmus és proletár internacionalizmus — ez két kibékíthetetlenül ellenséges jelszó, amelyek megfelelnek az egész tőkésvilág két nagy osztály-táborának és két politikát (sőt: két világszemléletet) fejeznek ki a nemzeti kérdésben".*

Ebből adódóan *„A marxizmus — írja Lenin — nem fér össze a nacionalizmussal még a legigazságosabb", „legtisztább" legkifinomultabb és legcivilizáltabb nacionalizmussal sem".* A nacionalizmusnak semmilyen körülmény között sem lehet elvi engedményt tenni még az elnyomott nemzet esetében sem.

De Lenin arra is figyelmeztet, hogy az internacionalizmus nem egyértelmű az antinacionalizmussal; az internacionalizmus pozitív programot jelent a nemzeti kérdésben a munkásosztály számára.

Lenin világosan felismerte azt is, hogy az imperializmus fölötti végső győzelme csakis a nemzetközi proletariátus és a elnyomott népek közös harcának gyümölcse lehet. *„...a világ-forradalom eljövendő döntő ütközeteiben a földkerekség népessége többségének eredetileg a nemzeti felszabadulás jegyében folyó mozgalma a kapitalizmus és az imperializmus ellen fog fordulni és talán nagyobb forradalmi szerepet fog játszani, mint hinnénk"* — mondotta. Ezért tartotta szükségesnek, hogy a „Világ proletárjai egyesüljetek!" jelszó mellé vegyék fel a gyarmatok és függő országok népeihez intézett felhívást: *„Világ proletárjai és elnyomott népei egyesüljetek!"*

A SZOCIALISTA világrendszer létrejöttével újabb aspektusból világítja meg az internacionalizmus szükségességét. Ez a szocialista világrendszerhez tartozó pártok és államok közötti kapcsolatokkal függ össze. Annak következtében, hogy a dolgozó tömegek támogatásával a proletariátus kezébe vette az államhatalmat és uralkodó osztállyá vált, az internacionalista kapcsolatok kiterjedtek a szocialista országok népeinek egymáshoz való viszonyára, tartalmuk gazdagodott a szocialista országok állami, gazdasági és katonai kapcsolataival. Igen sok, korábban ismeretlen probléma támadt, s új elméleti és gyakorlati megoldások váltak szükségessé. Napjainkban megkülönböztetett figyelmet kell fordítani a szocialista országok egységének erősítésére. *A szocialista országok ereje és egysége alapvető fontosságú tényező, ez a magva és fő támasza a világméretű internacionalista kapcsolatoknak, ez a záloga a forradalmi munkás- és antiimperialista mozgalom további győzelmeinek.*

Lenin óva intette az egyes országok munkásmozgalmát a részletek mechanikus másolatának hibájától. Lehetségesnek, sőt elkerülhetetlennek tartotta, hogy a különböző országokban az alapvető társadalmi folyamatokon túl, *„a mozgalom nem azokon az utakon fog haladni, amelyeken nálunk halad."*

Lenin internacionalista módon foglalt állást a *nemzeti érdekkel* kapcsolatban is. Egyrészt figyelmeztette a kommunistákat arra, hogy tanulmányozni és egyeztetni kell a nemzeti érdekeket, mert csak így lehet elkerülni a nemzeti konfliktusokat.

A nemzeti és nemzetközi érdekeket azért sem szabad szembeállítani egymással, mert a szocializmus nemzetközi, egyetemes érdekeiben az egyes szocialista országok nemzeti érdekei is benne foglaltatnak. Ha ellentmondások keletkeznek — s ilyen természetszerűleg van — akkor maximálisan törekedni kell ezek feloldására. Szükség esetén azonban a szűkebb, a partikuláris érdekeket alá kell rendelni a szocializmus egyetemes érdekeinek. Éppen ez az a választó vonal, ahol az igazi hazafiság elkülönül a szűklátókörű nacionalizmustól, amikor képesek vagyunk a nemzeti érdeket beilleszteni az általános érdekbe, vagy szükség esetén alárendelni ennek.

HA A NACIONALIZMUS valamely szocialista országban, utat tálál magának az állami és pártvezetéshez, ez nem egyszerűen csak belpolitikai kérdést és problémát képez. Torzulásokat okoz az adott egész nemzetközi kapcsolatainak rendszerében, s ezen belül a többi szocialista országhoz való viszonyában is. Közismert, hogy a nacionalizmus osztályalapját a szocializmus építésével a szocialista világrendszer országaiban felszámolták. A szocializmusban nincsenek olyan objektív érdekei szülnék a nacionalizmust. De mint ahogyan a társadalmi tudat általános fejlődése lemarad a társadalmi lét fejlődése mögött, úgy a nemzeti tudat fejlődése is lemarad a nemzeti lét fejlődése mögött. Ma is érződik még, hogy a kapitalizmus eltorzította a dolgozó emberek nemzeti tudatát.

Bizonyos értelemben kedvező feltételeket teremt a nacionalizmus fennmaradásához az is, hogy ezideig a szocialista forradalom többnyire olyan országokban győzött, amelyek viszonylag fejletlen termelőerőkkel, gazdasággal rendelkeztek. Ezt a tendenciát már Lenin felismerte és érdemes megállapításán ma is elgondolkozni: *„...minél elmaradottabb valamely ország, annál erősebb benne a kisüzemi mezőgazdasági termelés, a patriarchalizmus és a provincializmus, amelyek elkerülhetetlenül arra vezetnek, hogy a legmélyebben beidegződött kispolgári előítéletek, nevezetesen: a nemzeti önzésből és a nemzeti korlátoltságból fakadó előítéletek különösen erőseknek és szívósaknak bizonyulnak".*

A szocializmus útjára tért országok nemcsak a fejlett tőkés országokhoz mérten elmaradt gazdaságot örököltek a kapitalizmustól, hanem egymáshoz viszonyítva is különböző színvonalú termelési bázist. Ez egyes konkrét kérdésekben a szocialista országok közötti időleges és részleges ellentmondások lehető-

Dr. Kőmíves Miklós:

Lenin tanítása a mez... szocialista fejlődésén...

AZ EMBERISÉG — mondotta több írásában Lenin — nem mehet előre, ha nem a szocializmus felé halad. A szocializmus, a társadalmi fejlődés objektív szükségleteinek megvalósulása, a széles néptömegek érdekeinek kifejezője. Csak a társadalom szocialista szervezete képes a gazdaság, a tudomány és a kultúra fejlődését a nép javá-

A nagyüzem szövetkezeti formája azért a fő útja a szétaprózott parasztgazdaságok szocialista átszervezésének, mert a proletárdiktatúra idején a legjobban és a magángazdasághoz ragaszkodó dolgozó parasztok számára is elfogadhatóan ... *egyezteti össze a parasztság egyéni érdekeket a társadalmi összérdekkel. A szétaprózott üzemek*

1021 Marton László

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

MAGYAR IFJÚSÁG

24 OLDAL

XIII. ÉVF. 45. SZÁM 1969. XI. 7.

A MAGYAR KOMMUNISTA IFJÚSÁGI SZÖVETSÉG KÖZPONTI LAPJA ● ÁRA: 2.– Ft

Marton László, Munkácsy-díjas szobrászművész legújabb alkotása Leninnek állít emléket.

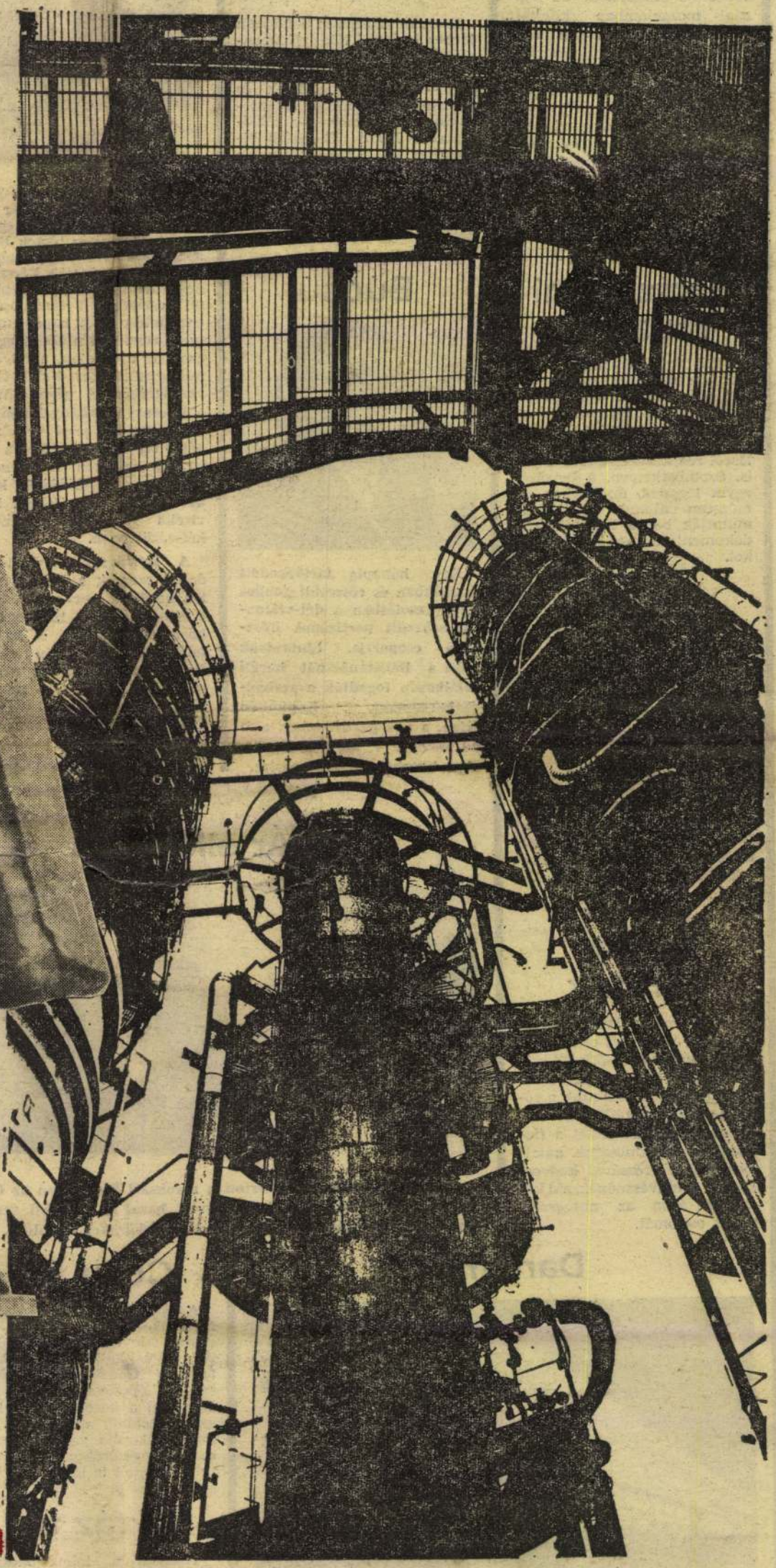

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom évfordulóját ünnepeljük, s vele Leninre, a forradalom vezérére emlékezünk. Az 52 esztendeje győztes forradalom Lenin eszméjét vallotta magáénak. A ma jelképe Százhalombatta – szovjet szakemberek dolgoznak itt magyar mérnökökkel, munkásokkal, a hazai olajfeldolgozó ipar centrumába szovjet földről érkezik az olaj.

PÉCS, JÓKAI UTCA (15. oldal)

HŰVÖS AZ IDŐ (16-17. oldal)

A ZÖLD SÁRKÁNY HADMŰVELET

Jövő héten indul új képregényünk: a saigoni partizánok harcáról

MAGYAR IFJÚSÁG

panoráma

KITÜNTETÉSEK

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa, a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 52. évfordulója alkalmából az ifjúsági mozgalomban kifejtett eredményes munkássága elismeréséül a Munka Érdemrend arany fokozatával tüntette ki Novák Györgyöt a KISZ KB szervezési osztályának vezetőjét. A Munka Érdemrend ezüst fokozatát 6, bronz fokozatát pedig 7 ifjúsági vezető kapta meg. Az Elnöki Tanács — ugyancsak az évforduló alkalmából — a Munka Érdemrend ezüst fokozatát adományozta Sebes Tibornak, a Magyar Ifjúság külpolitikai rovatvezetőjének.

★

Szerdán az Ifjúság Szállóban Méhes Lajos, a KISZ Központi Bizottságának első titkára — a titkárság tagjainak jelenlétében — ifjúsági vezetőknek és aktivistáknak adott át kitüntetéseket. November 7-e alkalmából a KISZ KB intéző bizottsága 100 KISZ Érdemérmet, 227 aranykoszorús KISZ-jelvényt és 2087 dicsérő oklevelet adományozott az ifjúsági mozgalom kiváló munkásainak.

Forradalmi múzeum

Több mint húszezer dokumentum és tárgyi emlék került elő eddig a Vas megyei szegényparaszt és munkásmozgalomról. Gazdag a Tanácsköztársaságról és felszabadulásról rendelkezésre álló anyag is. Szombathelyen, a belváros egyik legszebb épületében, a múzeum állandó kiállításán mutatják be a legértékesebb dokumentumokat és emlékeket.

Olaj

A Nagyalföldi Kutató és Feltáró üzem területén — a hódmezővásárhelyi 1-es számú ponton — befejezték a Romániából vásárolt, mintegy 45 millió forint értékű nagy mélységű fúróberendezés szerelését. Az új olajkutató berendezés a jövő hét elején megkezdi a munkát: a tervek szerint hatezer méterre hatol majd a föld gyomrába. A nagy mélységben rejlő olaj- és földgázkincs feltárását megelőző kutatófúrások költségei elérik a 100 millió forintot.

Balett-barátok

A Budapesti Balettbarátok Klubjába látogatott el Lakatos Gabriella, Kossuth-díjas, kiváló művész. A nagy számú érdeklődő előtt levetítették a róla készített portréfilmet, majd hosszasan elbeszélgetett a fiatalokkal. A klubtagok hatalmas csokor rózsával kedveskedtek a művésznőnek, aki keményen állta az autogramkérők ostromát.

Búcsú

Egy hónapig tartózkodott hazánkban és részesült gondos gyógykezelésben a dél-vietnami sebesült partizánok hússztagú csoportja. Elutazásuk előtt a Béketanácsnál baráti találkozón fogadták a szabadságharcosokat. Képünkön Kien, a hős partizánlány, akit az MSZMP V. kerületi Bizottsága hívott meg Budapestre.

Emléktúrák

A hazánk felszabadításában részt vett szovjet, bolgár és jugoszláv csapatok első egységei novemberben léptek Baranya földjére, s még e hónapban felszabadították Pécset. A negyedszázad előtti történelmi esemény évfordulójának tiszteletére egész napos emléktúrát rendezett a KISZ ugyanazon az útvonalon, amelyen a felszabadítók haladtak 1944 novemberében. A gépkocsitúrán a Mecseki Szénbányák ifjú dolgozói mellett részt vettek a pécsi fegyveres testületek és a hazánk területén ideiglenesen állomásozó egyik szovjet katonai alakulat fiataljainak képviselői is, összesen mintegy kétszázötvenen.

A Komárom megyei társadalmi szervek a budapestiekkel karöltve szerveztek túrát a Pilisnyeregben levő szovjet hősi emlékműhöz. A hazánk felszabadítása során elesett fiatal szovjet katonák emlékműve előtt csaknem tízezren rótták le kegyeletüket. Képünkön a koszorúzási ünnepség egyik mozzanata.

Foto: Székely

Ár ellen

Árvédelmi bemutatót tartott a soroksári Duna-ágon az Országos Vízügyi Hivatal. A meghívott hazai és külföldi szakemberek a legújabb gépesített védelmi eszközöket láthatták.

Különvonatok

Háromszáz személyes különvonat érkezett a Szovjetunióból a Nagy Októberi Szocialista Forradalom évfordulójára az Express Ifjúsági és Diák Utazási Iroda szervezésében. A különvonat utasai mezőgazdaságban dolgozó fiatalok. Magyarországi tartózkodásuk alatt ellátogatnak Debrecenbe, ahol megkoszorúzzák a szovjet hősi emlékművet. Baráti találkozásokra kaptak meghívásokat állami gazdaságoktól és termelőszövetkezetektől. Megismerkednek a fővárossal is, ahol szintén gazdag program várja őket. A Moszkva—Leningrád útvonalon ugyancsak ezekben a napokban utazott a Szovjetunióba az Expresszel hatszáz magyar fiatal, a november 7-i évfordulóra.

MI–68

Az Őszi szivárvány című almanach sikere után újabb kiadványt állított össze az „MI 68", a fiatal írók és költők pécsi csoportja, amely a KISZ védnökségével működik. Az irodalmi antológia kéziratai már a nyomdában vannak. Az antológia szerzői: Arató Károly, Békés Sándor. Bertók László, Bebesi Károly, Bükkösdi László, Galambosi László, Havas Gábor, Kampis Péter, Kimpf László. Kincses Ernő, Keresztes Ildikó, Lombosi Jenő, Makay Ida, Marafkó László, Pál Rita, Szabó Tünde és Varga László.

Elsőként

Ünnepélyesen adták át a IX. kerületi József Attila Úttörőháznak a KISZ KB vörös selyem zászlaját. Az 1963-ban megnyílt úttörőház a fővárosban elsőnek kapta meg a magas kitüntetést.

Versenyben

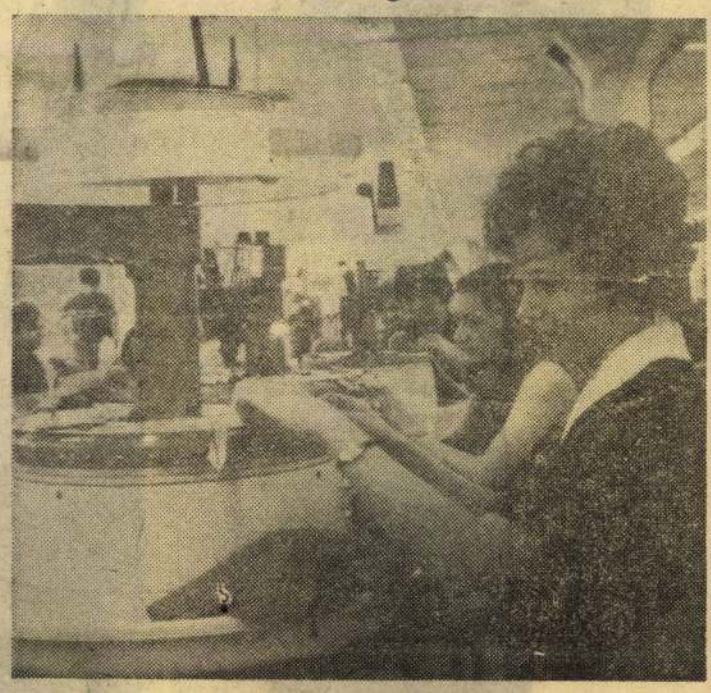

Tizennégy szocialista, és huszonöt szocialista címért versenyző brigád dolgozik a Budapesti Finomkötöttárú Gyár zuglói gyáregységében. A KISZ felhívására eddig a szabászat, a kötöde, az orsózó és a varroda szocialista brigádjai tettek felajánlásokat hazánk felszabadulásának 25. évfordulója tiszteletére. A Petőfi szocialista brigád tagjai vállalták, hogy 105-ről 110 százalékra emelik átlagteljesítményüket.

Díszben

Piros díszt öltöttek a falvak Szeged környékén a fűszerpaprika hazájában. A becslések szerint körülbelül 400 ezer paprikakoszorú került fel a házak homlokzatára, a tornácokra, és az udvarokon felállított ágasokra. Festői kép.

Tanító tárlat

Szovjet taneszközökből nyílt kiállítás Budapesten a Bajza utca 42-ben. A kiállításon 160 különféle szemléltetőeszköz látható. Illusztrációk a matematikához, a fizikához, a vegytanhoz, a biológiához és a csillagászathoz — de megtalálhatók közöttük a Moszkvics-motor műanyagból készült miniatűr alkatrészei is.

Károkatonák

Eltávoztak a károkatonák a Kis-Balatonról. A falánk halászmadarakból az idén is mintegy ötszáz töltött néhány hónapot a Kis-Balatonon. A halászmadarak nagy vámot szedtek a tó egyébként is szegényes halállományából. A madársereg napi betevő falatját körülbelül ezer kiló halra becsülik.

Rózsavásár

Az utóbbi évek legnagyobb rózsavására kezdődött a Kertészeti Kutató Intézetben. Háromezer fajta közül válogatták ki a virágokat. Az idén összesen 80 ezer tövet adnak el, közöttük külföldi újdonságokat is: a cseresznyepiros caravelle-t, a Maria Callas-t és az égőpiros franciát.

Stb...

Vidéki látogatásra készülődött egy dél-amerikai államférfi. A titkára az alábbi táviratot adta fel a kiszemelt városka polgármesterének: „Gondoskodjanak őexcellenciája számára szállásról, minden kényelemmel stb., stb., stb." Az államférfi megérkezésekor minden a legnagyobb rendben volt. Nagyon meglepődött azonban, amikor a polgármesterrel együtt az egyik szobába benyitva három csinos lányt talált ott.

— Kik ezek az ifjú hölgyek? — kérdezte az államférfi.

— Hát nem emlékszik, excellenciás uram? A három stb. a távirat végén!

Danamid

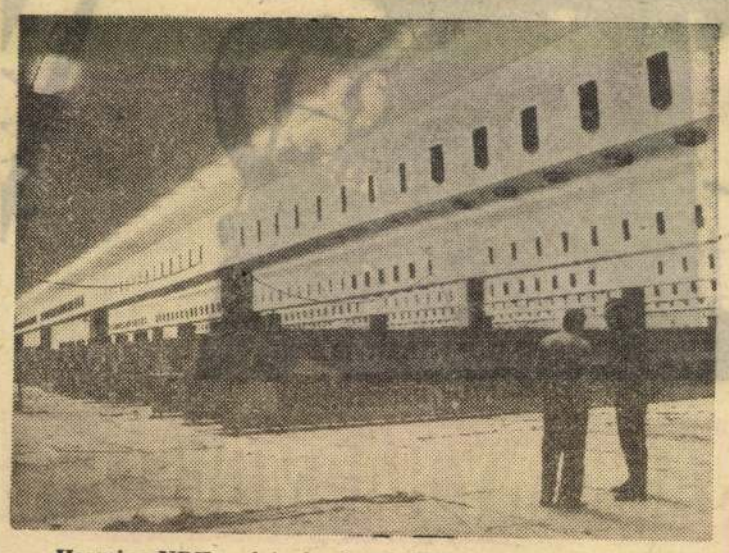

Harminc NDK-gyártmányú sodrógépet szereltek fel a Nyergesújfalui Viscosa bővítése során a danamid textilüzemben. Az új üzem háromezer tonna sodrott danamidselymet készít majd évente.

Color 20

A stassfurti televíziógyár fiataljai készítik az NDK első szines televízióját. A „Color 20" nevű készüléket, amely teljesen tranzisztoros, szines szovjet képcsővel szerelték fel. Egyszerű a kezelése, és teljesen automata a színkeverője. Pótcsatlakozója van egy második hangszóróhoz, és magnetofonfelvételt is lehet róla készíteni.

Száz tv

Tizenhárom televíziókészüléket vásároltak a Pest megyei iskoláknak az 1-es számú Autóközlekedési Vállalat dolgozói. A vállalat ajándékát Budapesten, a Pénzjegynyomda művelődési termében adták át a megye vezetőinek. A mozgalom kezdete óta Pest megye száz készüléket kapott a különböző vállalatoktól. Ma már minden iskolának van televíziója.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

VAS NÉPE
Szombathely

1970 APR 19

Marton László

104

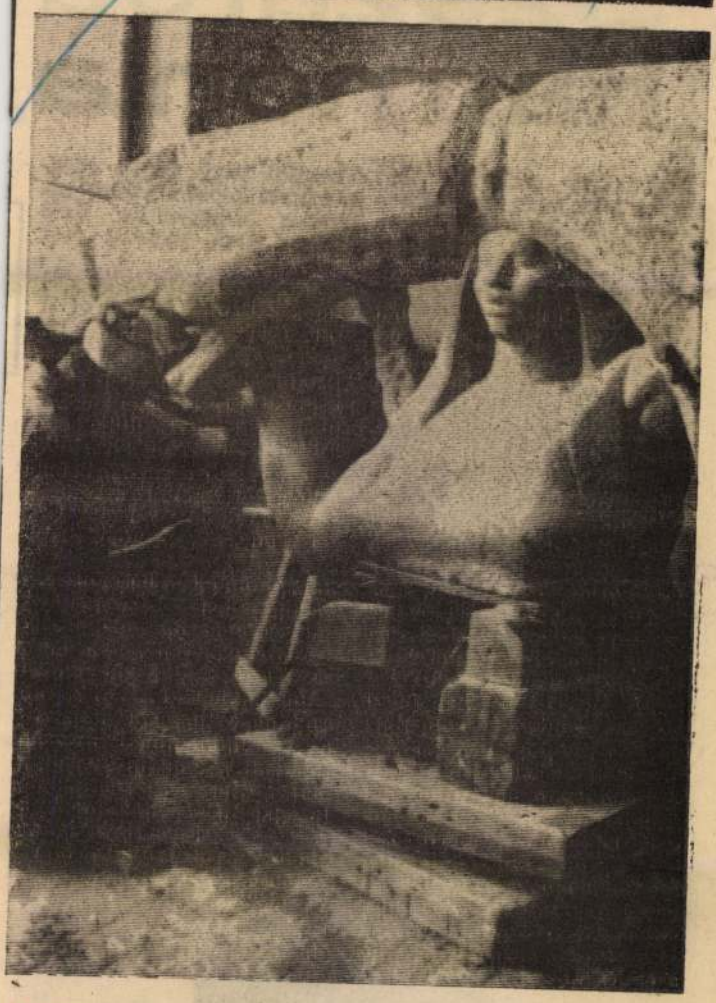

Michelangelo azt mondta, a szobor benne van a kőben, csak a felesleget kell eltávolítani róla. A Képzőművészeti Kivitelező és Iparvállalat kőszobrász-üzemében pontosan ezt teszik. A művész gipszbe alkotott szobrát „teszik át" kőbe, márványba. Az itt dolgozók amolyan interpretálók, akik a szobrász utasítása, korrekciója szerint megvalósítják a művészi elképzelést. Képünk Marton László jászberényi felszabadulási emlékműve fő alakjának faragásáról készült.

Százarcú harmónia

Hagyomány születik. A szombathelyi Derkovits iskola, mely önként vállalt, nemes feladatának tekinti, elbeszélő vagy éppen oktató célzatú képzőművészeti alkotások illeszkednek bele jobban; nem tudtunk még

Csikai Márta: Fiú portré (terrakotta)

hogy ápolja, ébrentartsa nagy névadójának kultuszát, az idén elsőízben rendezte meg kiállítótermében a Der-

véglegesen leszokni arról, hogy a piktúrát az irodalom eszközeivel közelítsük meg. Ez természetesen nem a képzőművészet hibája, és ennek

Marton László

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 JAN 31
NÓGRÁD
Salgótarján

1021

Marton László budapesti szobrászművész Lenin-szobrot mintáz a műtermében. A négyméteres bronzszobrot Zalaegerszegen állítják majd fel.

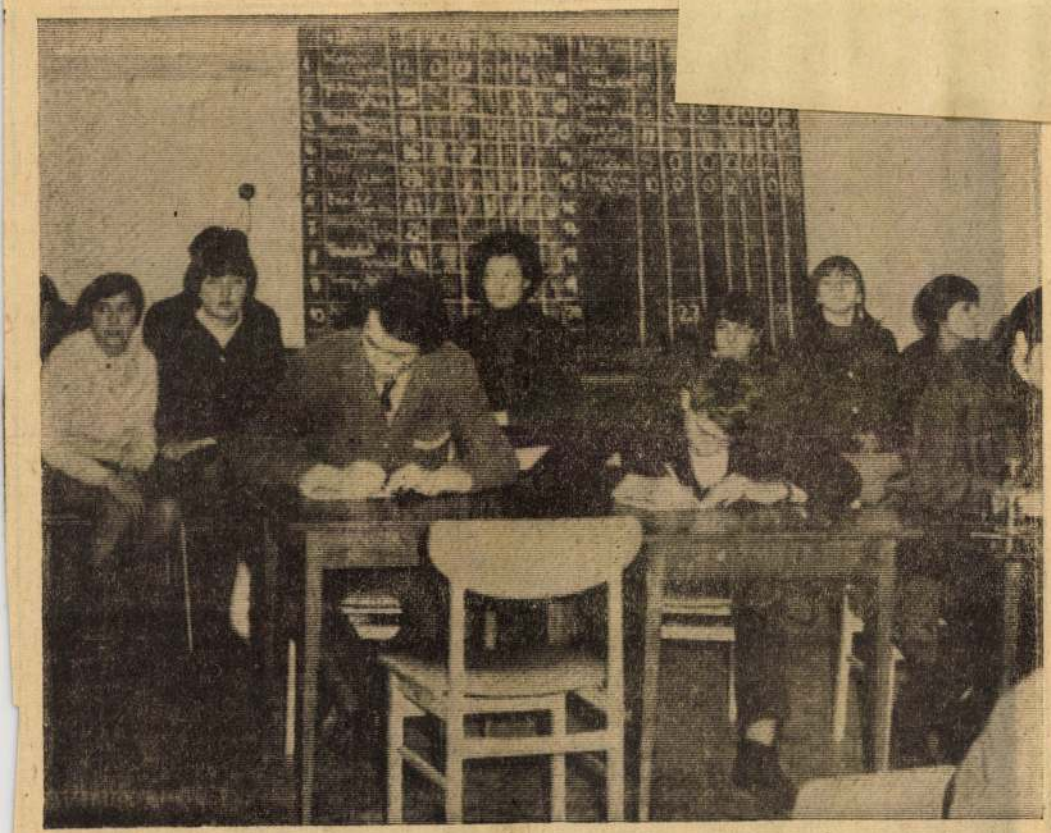

A balassagyarmati Szántó Kovács János Gimnázium és Szakközépiskolában rendezték meg a fiatal újságolvasók vetélkedőjének területi döntőjét. A magas színvonalra való tekintettel a zsűri hat versenyzőt javasolt a februári döntőbe. Képünkön: „munkában" a versenyzők (Buday Katalin felvétele)

Postásgondok Gyarmaton

Balassagyarmaton immár napi beszédtéma lett a posta. Közelebbről a kézbesítés. El-

velet, vagy pénzt tudnak feladni. A KISZ-lakótelepeiekinek mintegy három kilomé-

Zenetanárok dicsérete

Nógrádi zeneiskolások mis-
kolci sikere címmel január

Marton László

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP
Szolnok
1970 FEB 3

1021

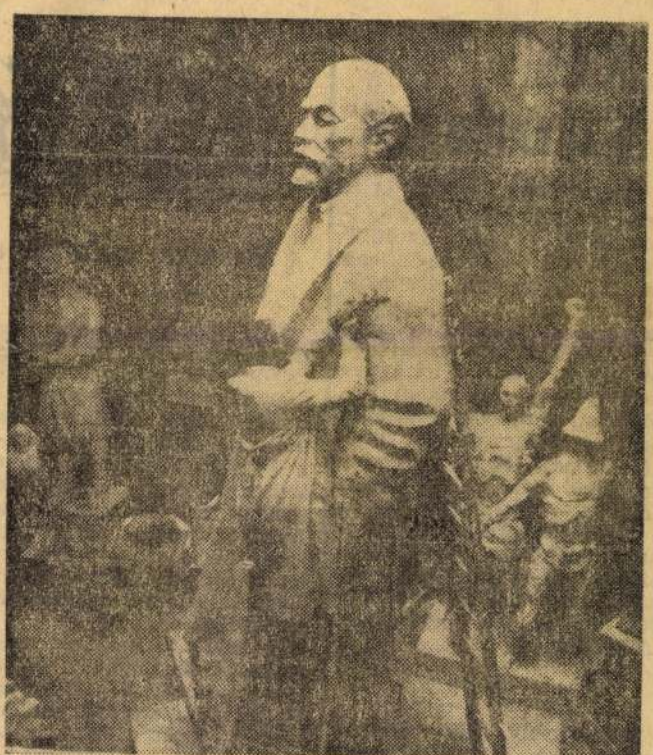

Marton László budapesti szobrászművész Lenin szobrot mintáz a műtermében. A négy méteres bronz-szobrot Zalaegerszegen állítják majd fel. (MTI foto — Szebellicy Géza felv.)

KIS ÉRDEKES

INFLUENZA. A köztudatban az influenza garázdálkodásának története az 1918-as spanyol, — de legfeljebb az 1887-es oroszná thá ig nyúlik vissza. A valóságban azonban ez a nyavalya már legalább 1387 óta gyötri az emberiséget. Ennek az évnek rendkívül kemény telén Európában, s nyilván hazánkban is, tömeges és erős meghűlés lépett fel. A nagy hidegekhez nem szokott olasz orvosok — Pasteurről és az ő baktériumairól mit sem tudva még — a járványt a hideg befolyásának tulajdonították. A befolyás pedig az ő nyelvükön INFLUENZA.

☆

SZÍNES TV. Új fogalom vonult be KERAVILL-ékhoz, amely a színes adások vételéhez szükséges antennát jelöli. A „színes televíziót" két szóba kell írni; de ha ehhez kötjelet hozzá teszszük az antenna szót, akkor az derül ki értelméből, hogy

A tudom VILÁGÁ

Radarral kutatják a viszonyait

Még 1966-ban történt, hogy C. Sagan és J. B. Pollack csillagászok annak a véleményüknek adtak kifejezést, — amely szerint a Mars felszínén látható sötét területek — a korábbi felfogással ellentétben — nem mélyedések, hanem fennsíkok, míg a világosabb részek jóval alacsonyabb szintben fekvő medenceterületek. Sagan és Pollack véleménye radarmegfigyeléseken alapult.

A legújabb mérések, amelyeket 1969. május 7. és július 15. között végeztek egy 63 méter átmérőjű rádióteleszkóp segítségével, a problémát új megvilágításba helyezték. A méréseket dr. Richard Goldstein, a kaliforniai technológiai intézet kutatója vezette. Körülbelül 400 marsbéli pont viszonylagos magasságát állapították meg, főként az egyenlítő ±10 fok

Marton László

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

TÜKÖR
Budapest

1976 FEB 10

NÉGYMÉTERES BRONZSZOBROT készit Vladimir Iljics Leninről Marton László szobrászmüvész. Müvét Zalaegerszegen állitják fel. /Fotó: Szebellédy/

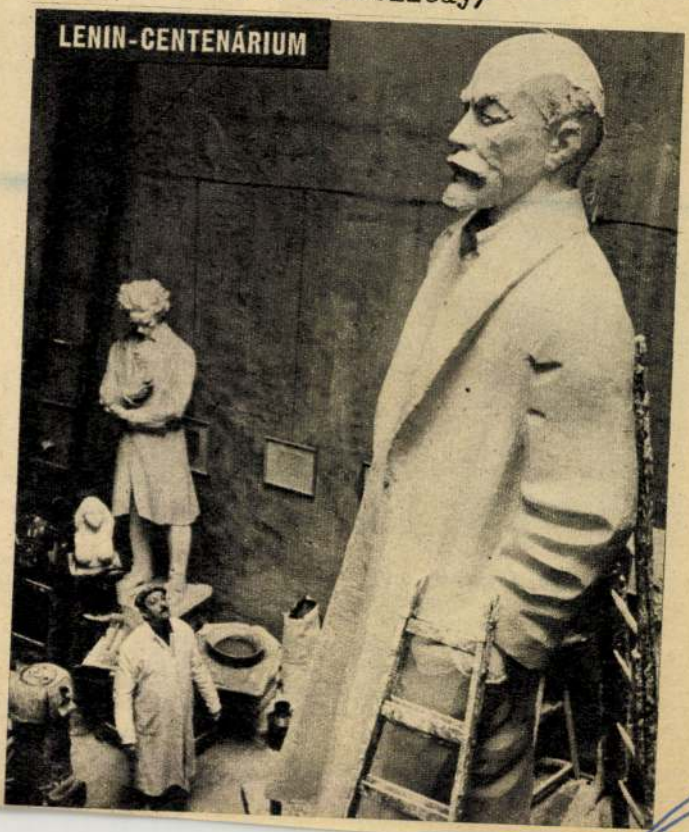

— s vannak olyanok, amelyek látszatra a szürkeségbe, unalomba merülnek... persze, csak ha az ember nem néz a mélyre, ha nem veszi észre a tettben a célt, a következetességet, a messzire számított eredményességet. A szerkesztőség pályázatokat indított, egyiket a másik után, érdekes, fontos kérdésekben (csak egyet

mozók azon az éjjelen, amikor a lakásáról elvitték, keresés nélkül, egyenest a szekrény tetejére, éppen oda, ahol a „bibliát", A leninizmus kérdéseit tartotta? Szomorú tanulság: úgy látszik, számolni kell a mozgalom mindenkori hordalékával, a besúgókkal, a provokátorokkal, az árulókkal. Ettől nem

Marton László

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 136-068, 337-748, 340-776

1971 FEB 15

PETŐFI NÉPE

Kecskemét

LENIN-SZOBOR KÉSZÜL ZALAEGERSZEGNEK

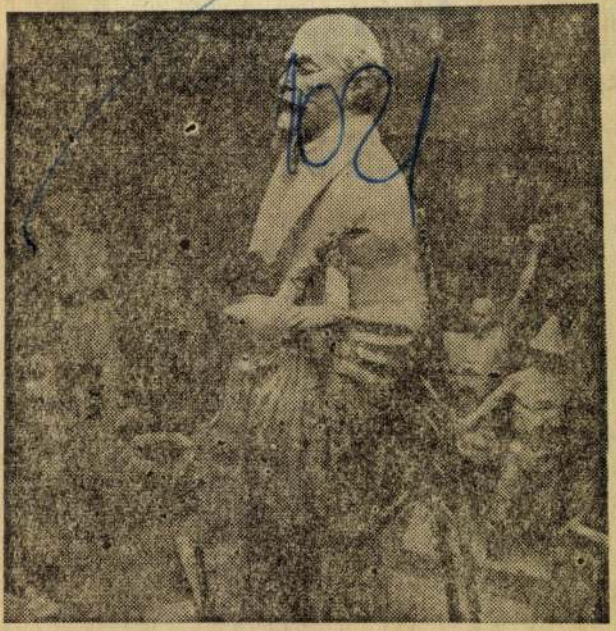

Marton László budapesti szobrászművész Lenin-szobrot mintáz a műtermében. A négyméteres bronzszobrot Zalaegerszegen állítják majd fel.

A [illegible]
diákotthoni elhelyezést, napi négyszeri étkezést, munkaruhát, tanszer ellátást, tanulmányi eredményeiktől függően és azon felül még további 250,— Ft havonkénti ösztöndíjat biztosítunk.

Jelentkezni lehet a vállalat járási székhelyein levő körzeti üzemeinél, malomüzemeinél, takarmánykeverő üzemeinél, továbbá a vállalat központjában, Kecskemét, Villám István u. 12., ahol a szerződtetéssel kapcsolatosan részletes felvilágosítást biztosítunk.

911

Marton László

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 JAN 28

KISALFÖLD
Győr

1021

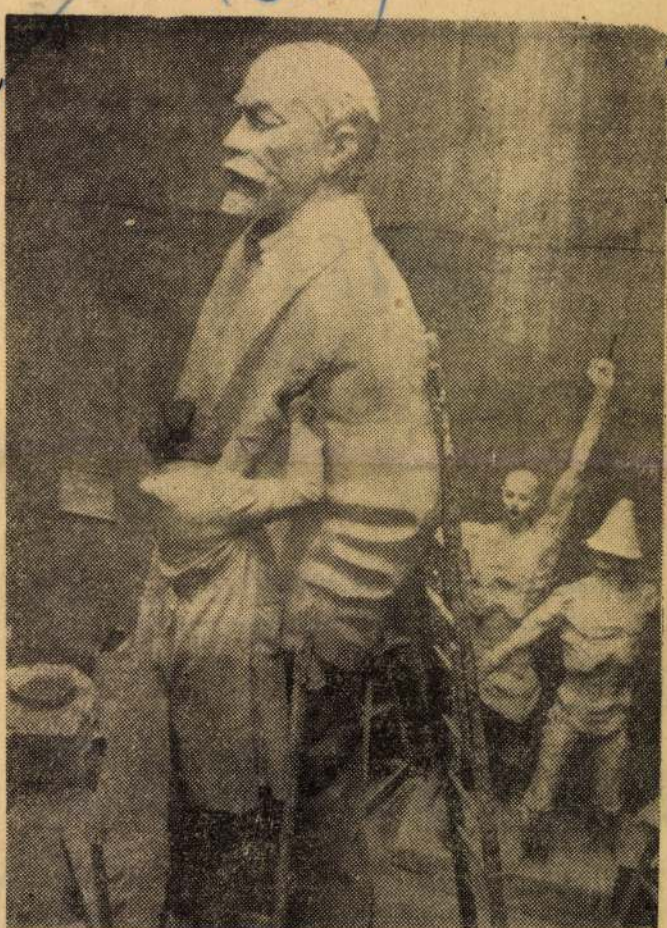

LENIN-SZOBOR KÉSZÜL ZALAEGERSZEGNEK. — Marton László budapesti szobrászművész Lenin-szobrot mintáz a műtermében. A négyméteres bronzszobrot Zalaegerszegen állítják majd fel. (MTI foto — Szebellédy Géza felv. — KS)

... Szőrmentében mindnyájan érintették ...
(Ferenczi József, Sarród)

igásról

an tovább?

és jómagam, vidékiek voltunk. Legjobb tudásunkkal, igyekezetünkkel a vidéki sportot képviseltük az MLSZ-ben.

Helyes lenne, ha most, az újjáválasztott Magyar Labdarúgó Szövetség elnökségébe vidéki sportembereket is meghívnának.

Szerintem itt van a hiba, a legnagyobb hiba az egész magyar labdarúgásban; pedig az ifjúság nevelése, sportkultúrájának fejlesztése az egyetlen kivezető út.

Nézzék el nekem, hogy megint a múltat emlegetem! 1948—49-ben a meg romokban heverő ország szegény

Marton László

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DOLGOZÓK LAPJA
Tatabánya

1970 JAN 2 8

1021

LENIN-SZOBOR KÉSZÜL ZALAEGERSZEGNEK

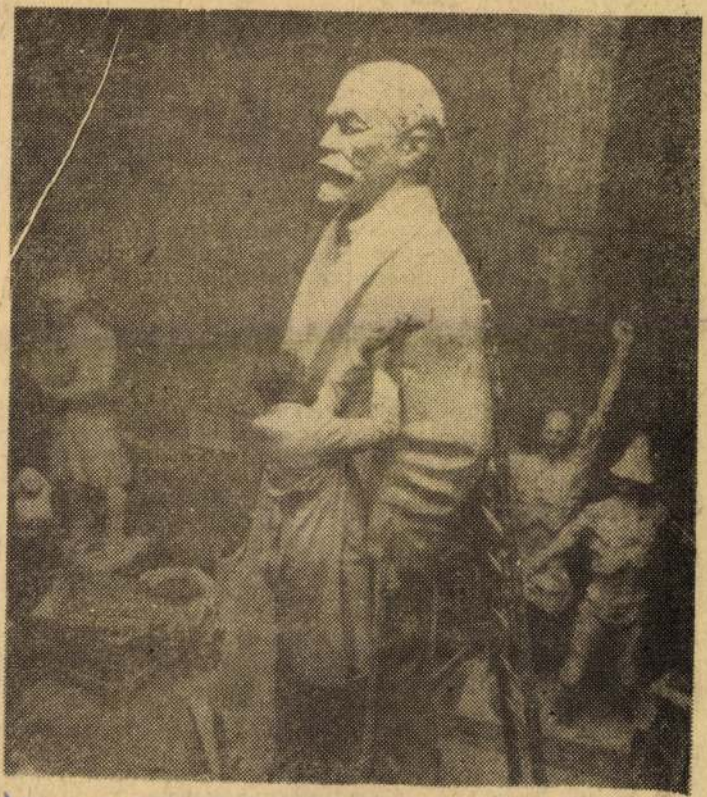

Marton László budapesti szobrászművész Lenin-szobrot mintáz a műtermében. A négyméteres bronzszobrot Zalaegerszegen állítják majd fel.

a külpolitikában

A moszkvai Pravda provokatív akciónak minősíti a bonni Bundestag, a nyugatnémet parlament frakcióinak nyugat-berlini üléseit. Bonni berkekben aligha okozhatott meglepetést a legtekintélyesebb szovjet lap szóhasználata. Nyugat-Berlin helyzetét a nyugatnémet hatóságok több mint két évtizeden át afféle időzített bombának használták fel, amelyet — amikor úgy látták jónak — egy-egy provokatív cselekménnyel fel is robbantottak.

Hidegháborús gyakorlat

A jelenlegit megelőző valamennyi bonni kabinet politikájának alapja volt az NDK-val kapcsolatos feszültség fenntartása. Adenauer, Erhard, Kiesinger, a CDU eddigi kancellárjai nem is tagadták, hogy nem akarnak semmiféle közeledést a másik német állam felé. Willy Brandt viszont közismerten más platformmal állt választói elé és lett a Német Szövetségi Köztársaság kancellárja. Az ő ígéretei nyomán

Nem egy kommentátor már korábban megállapította, hogy ha Bonn valóban változást akar, nemcsak szavakkal, hanem tettekkel is bizonyítania kell. A legújabb nyugat-berlini fejlemények csak megerősítik ennek a megállapításnak a jogosságát.

Nixon vétója

Világszerte nagy figyelmet keltett Richard Nixon elnöknek az a döntése, hogy megvétózza a kongresszus egyik elfogadott döntését. Az elnök több szempontból is meglehetősen nagy kockázatot vállalt ezzel a lépésével. Először is propaganda-kockázatot, mind hazai, mind nemzetközi viszonylatban.

Annak az országnak az elnöke, amely esztendők óta hazai és külföldi bírálatok kereszttüzében áll a vietnami agresszió miatt, nehezen engedheti meg magának azt a fényűzést, hogy ilyen látványosan visszautasítsa az oktatási, népjóléti és egészségügyi költségvetést — „takarékossági okokra" hivatkozva.

A megfigyelők emlékeztetnek arra, hogy a kong-

Marton László

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-796

ZALAI HÍRLAP
Zalaegerszeg
1970 JAN 28

1021

Készül a zalaegerszegi Lenin szobor

Mint ismeretes, november 7-én avatják fel a zalaegerszegi Ifjúsági Parkban Lenin négyméteres bronzszobrát. Képünkön: Marton László budapesti szobrászművész műtermében a szobor mintázása közben.

(MTI foto — Szebellédy Géza felvétele)

Személyi változások a cs
párt- és kormányveze

Megkezdődött a CSKP KB p

Prága (MTI): A prágai vár spanyol-termében szerdán megkezdődött a Csehszlovák Kommunista Párt Központi Bizottságának plénuma.

A plénum napirendje: egyes személyi intézkedések megvitatása, a párt gazdasági politikájának fő kérdései, beszámoló a Központi Bizottság elnökségének tevékenységéről az előző plénum óta eltelt időszakban, a párt cselekvőképessége fokozásának kérdései a párttagsági tagkönyvek kicserélésvel kapcsolatban, a határozati javaslatok megvitatása és elfogadása.

A plénum első napján *Vasil Bilak* elnökölt. Az első napirendi pontról *Gustáv Husák*, a Központi Bizottság első titkára, a második napirendről pedig *Vaclav Hula* miniszterelnök-helyettes, tervezésügyi miniszter mondott beszámolót.

A második napirendi pontként *Vaclav Hula* miniszterelnök-helyettes, tervezésügyi miniszter terjesztette elő jelentését.

Megállapította, hogy a csehszlovák népgazdaság helyzete súlyos, de nem kritikus. 1968-ig a háború előtti színvonalhoz képest a nemzeti jövedelem három és félszeresére növekedett, ami lehetővé tette, hogy a lakosság személyi fogyasztása 1948 és 1968 között

alapján, vita után, a plénum tudomásul vette a pártelnökség jelentését a Központi Bizottság 1969. szeptember 26-i ülésének felhatalmazása alapján végrehajtott káderváltozásokról és ezeket jóváhagyta.

A Központi Bizottság jóváhagyott a kerületi pártbizottságok ajánlására történt több lemondást a CSKP KB tagságról. Jóváhagyta *Alexander Dubceknak* a Központi Bizottság elnöksége javaslatára benyújtott lemondását a CSKP KB tagságáról.

A plénum elfogadta *Oldrich Cernik, Karel Polacek* és *Stefan Sadovsky lemondását* a CSKP KB elnökségi tagságáról. *Cernik egyidejűleg lemondott miniszterelnöki tisztségé-*

Marton László

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 JAN 29
NÉPÚJSÁG
Szekszárd

Lenin-szobor készül Zalaegerszegnek

1021

Marton László budapesti szobrászművész Lenin-szobrot mintáz a műtermében. A négyméteres bronzszobrot Zalaegerszegen állítják majd fel.

(MTI foto — Szebellédy Géza felvétele)

CSILLAPÍTHATATLA
ÉHSÉG

A villamosenergia-ip
csillapíthatatlan éhségkér
lölik a fogyasztási ig
gyors emelkedését. Az ip
mezőgazdaság korszerűs
a háztartások modernizál
közutak megvilágításának
vítése: több és több ene
követel. S bár igaz, hogy míg
a századfordulón egy kW
áram termeléséhez még tízezer
kalória fűtőanyag kellett, ma
pedig a nemzetközi szintet a
2500 kalória jelenti — hazánk-
ban 1968-ban 3277 kalória volt
ez a szám —, az éhség csil-

wattos áramtermelő blokk lét-
rehozásával. A százhalombat-
tai óriás ezzel 1975 végére 1500
megawattos kapacitással Eu-
rópa legnagyobb szénhidrogén-
tüzelésű erőművei között fog-
lal helyet.

Mészáros Ottó

szaltó diplomával

elsősorban a fizika törvényein
alapszik. Az ügyességi attrakciók
„titkos szerszáma", mindennapi
eszköze a mozgási középponthoz
húzó centripetális és az attól tá-
volító centrifugális erő. Csak pon-
tos elméleti ismeretek birtokában
tudja kiszámítani például a lég-
tornász, az erőművész, a zsonglőr,
az egyensúlyozó, a ló hátán dupla-
szaltózó artista a mutatványnál
közrejátszó nehézségi erőt, tehe-
tetlenségi és forgatónyomatékot
stb. A műsorkeret — összekötő-
szöveg, zene —, felépítéséhez is-
merni kell a közönség belső vi-
lágát, vérmérsékletét, az adott or-
szág kultúráját, az ottani embe-
reknek a látvány, a humor iránti
fogékonyságát. Ha ezt figyelmen
kívül hagyjuk — nincs siker, a
publikum nem élvezi a cirkuszt,
a művésznek nem „jön be" a taps.

Tíz évvel ezelőtt vezettük be a
középiskolai képzést a cirkuszi
utánpótlás nevelésében. A pályára
az általános iskolából IV., V., VI.
osztályos korukban jönnek a gye-
rekek. Délelőtt van a gyakorlati
képzés (amikor még friss, rugal-
mas a test), a tanulás délután.
A gyakorlati tantárgyak között
talajakrobatika, szertorna, balett,
karaktertánc, pantomim szerepel.
Mindenki tanul zenét. A közép-
iskolás évek után még egyéves
művészképző stúdium következik
a mozgásművészeti tudás tökéle-
tesítésére, a „profilírozott" egyéni
számok csiszolására. A széles ská-
lájú elméleti felkészültség dra-
maturgiai, esztétikai, cirkusztörté-
neti, világirodalmi ismeretekkel
teljesedik ki, s mindenki számára
kötelező az orosz és egy választott
idegen nyelv (francia vagy angol)
tanulása. A művészképző után,
19—20 éves korban diplomát kap-
nak a fiatalok a cirkuszi műkö-
déshez. A katonai szolgálat alól
felmentik a diplomás artistákat.

Marton László

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPÚJSÁG
Eger

1970 JAN 28
1021

Történelmi évfordulóra készülnek

A Képzőművészeti Kivitelező és Iparvállalat kőszobrász műtermében emlékművek készülnek Lenin születésének 100. és hazánk felszabadulásának 25. évfordulójára. Képünkön: Marton László szobrászművész Jászberénybe készülő felszabadulási emlékművének főalakját Kele Emánuel kőszobrász faragja kőbe.

(MTI foto — Szebelédy Géza felvétele)

amelyeiknek gőzük sem volt az egész trükkről. És mégis, mi benyomásokat, amelyek kellemes közéretet váltottak

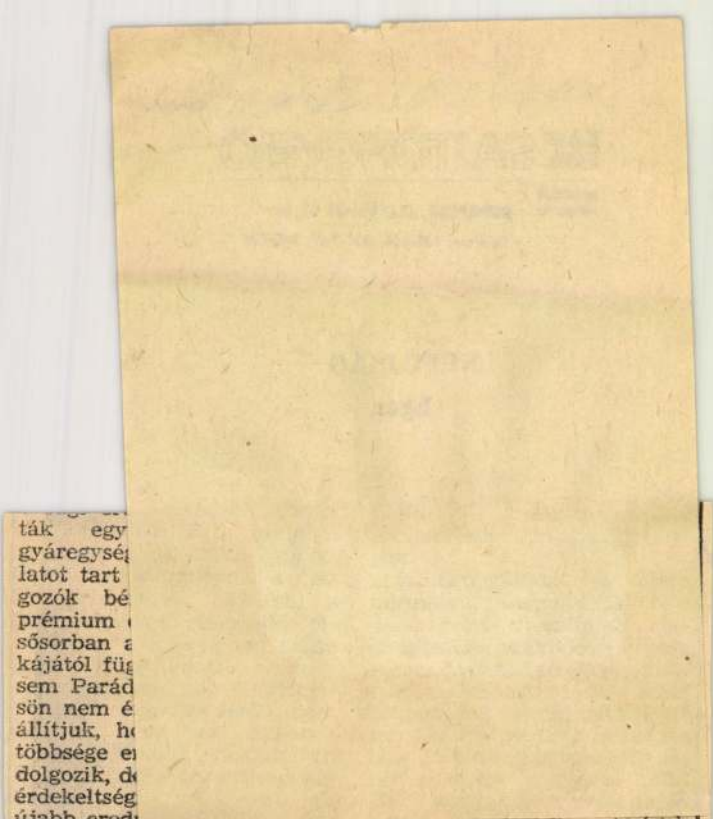

ták egy
gyáregysé
latot tart
gozók bé
prémium
sősorban a
kájától füg
sem Parád
sön nem é
állítjuk, h
többsége e
dolgozik, d
érdekeltség
újabb eredi
tétlenül összefüggést látunk.

Min alapszik a gazdaságirányítási reform? A népgazdaság tervezésére és a piac szerves egységére építették, éppen ezért az új mechanizmus a nyereséget tette a vállalati gazdálkodás közvetlen céljává és az eredmény legfőbb mércéjévé. Hogyan jellemezhetnénk a mai helyzetet? Új mechanizmus a népgazdaság irányításában, de ó-mechanizmus, merev, tervutasításos vezetés az üzemekben.

Természetes, hogy a gazdasági reform első szakaszában inkább a vállalatok és az állam kapcsolatában történt változás, de a vállalati belső mechanizmus a szükségesnél és a lehetségesnél is lassabban bontakozik ki. Pedig a vállalati mechanizmustól belül gazdasági egységek önállóságát és elszámolási rendszerét. Szükséges, hogy a termelési költségek alakulását elemezzék, a termelő egységek eredményét a valósággnak megfelelően állapítsák meg, a gyáregységek nyereségrészesedésének nagyobb hányada függjön a saját eredménytől, az eddiginél nagyobb gondot kell fordítani a gyáregységek érdekeltségi rendszerének fejlesztésére. Tudjuk, hogy ez országos probléma, de megoldani csak közös erővel lehet. A gazdálkodó egységek keressék a megfelelő módszereket, de a nagyvállalati központok is adjanak az eddiginél több segítséget ahhoz, hogy a gyáregységek mindinkább közgazdasági módszerekkel gazdálkodjanak.

Dr. Fazekas László

Szocialista brigádok vetélkedője

Marton László
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Pécs

1021

1970. február 11. Dunántú

Kétezer szobor — bronzból, kőből

MICHELANGELO AZT MONDTA, a szobor benne van a kőben, csak a felesleget kell eltávolítani róla. A Képzőművészeti Kivitelező és Iparvállalat kőszobrászüzemében pontosan ezt teszik. A művész gipszbe alkotott szobrát „teszik át" kőbe, márványba. Az itt dolgozók amolyan interpretálók, akik a szobrász utasítása, korrekciója szerint megvalósítják a művészi elképzelést. Hasonlóan, a végső megvalósítás a feladata a bronz szoboröntödének — új öntödéjüket nemrég vették birtokukba. — A díszítő szobrászat épületdíszítő szobrokat készít, most éppen a Pénzügyminisztérium épületén dolgoznak és a Földművelésügyi Minisztérium belső díszítő szobrász munkáját készítik. A faszobrász-részleg nemrég fejezte be a sárospataki templom műemlék-oltárának restaurálását. Dolgoznak a sátoraljaújhelyi templom oltárán és a fertődi kastélyban. A vállalat gondozza, javítja a fővárosi műemlékeket és emlékműveket, a budapesti és vidéki közterekben, parkokban álló szobrokat. Most sok a dolguk — az évfordulóra valamennyi felszabadulási emlékművet megtisztítják, felújítják.

A MODELLEZŐ ÜZEM az ipari és külkereskedelmi vállalatok részére épület-, gép-, gépsormodelleket készít. Külföldi vagy hazai kiállításon súlyos, nehezen szállítható termékeik helyett így annak pontos, működő kicsinyített másával szerepelhetnek a kiállításon. Alig 50 kiló a súlya az öttonnás ívkemence modelljének, kis ládába belefér a 17 tonnás úszódaru, vagy a széles lábú daru. Itt láttam Budapest-belváros makettjét. Fából, cserélhető részekkel. — Ezt a makettet a Duna Intercontinentál Szállóban áprilisban kiállítják —, s ahogy a rendezési tervnek megfelelően például a kettes villamos az Irányi utcától, a Lánchídig alagútba kerül, vagy felépül a Duna-parti szállodasor — cserélik a maketten is az épületeket, városrészeket.

A felszabadulás jubileumának jegyében folyik a munka a kőszobrász üzemben. Itt faragják a debreceni Páncélos csata emlékére a Pátzay Pál Kossuth-díjas kiváló művész alkotta emlékművet, haraszti mészkőből.

A KŐSZOBRÁSZOK vésője nyomán formálódik a páncélos kereke, oldala. — Azt mondják Pátzay plasztikusan egyértelműen mintáz. Ót könnyű követni. Gyakran itt van a műhelyben, irányít, korrigál.

Marton László jászberényi felszabadulási emlékművének fő alakját faragják

Az emlékművet Debrecenben állítják fel. A monumentális alkotás téglaformájú lesz — két oldalát 24—24 négyzetméteren díszíti a páncélos relief-szerűen, 3 méter magasan, 8 méter hosszúságban.

— Mennyit dolgoznak ezen az emlékművön a kőszobrászok?

— Úgy ötezer órát!

Másik teremben Buza Barna felszabadulási emlékműve készül Baktalórándházára. Szabó Iván ülő, teljes alakú Lenin-szobrát Hódmezővásárhelyen állítják fel. Marton László háromalakos kompozíciója Jászberénybe kerül.

A kőszobrászok nagy gyakorlatú szakemberei az egyedi szoboralkotások nemes anyagba való kivitelezésének. Nehéz fizikai munkájukat a szoborfaragás szépsége ellensúlyozza.

— Hogy lesz valakiből kőszobrász?

— Érettségizett kőfaragó szakmunkások. Három évi kőszobrász üzemi gyakorlat után tehetnek vizsgát.

A vállalatnál az utóbbi évek legnagyobb munkáiról érdeklődöm.

— Nehéz lesz felsorolni! Csak tavaly 130 szobrot készítettünk. A Dózsa György téri Tanácsköztársasági emlékművet, és a Lenin-szoborral kezdhetnénk. A miskolci, a szentesi Tanácsköztársasági emlékművek — amelyek bronzból készültek. A kőbe faragott művek közül az Operaház és a Nemzeti Galéria homlokzatának szobrai is emlékezetes munkák. A Budavári Palota belső udvarának 12 allegorikus kőszobra nemrég került a helyére.

Most készül a négyméteres Marx—Engels emlékmű, mauthauseni szürke gránitból. Augusztusban avatták Tiszadobon, Vásárhelyi Pálnak, a Tisza első szabályozójának magas domborművét.

— Sok kultúrház, üdülő kertjébe került szobor. Szolkszentmártonba, a Petőfi Emlékházhoz Marton László készített szobrot a költőről. Az utóbbi években került a közönség elé egy sor portré — Radnóti, Madách, Táncsics, Szamuely, Derkovits, Kodály, Katona, Mednyánszky, Münnich, Mező Imre, Kun Béla-szobor. Szentesen és Kiskőrösön Lenin-szobrokat állítottak fel.

KÜLFÖLDÖN IS MEGTALÁLHATÓK a vállalat szobrai. Besztercebányára tavaly készítették el a szlovák nemzeti felkelés emlékművét, szlovák művész munkája alapján. Dolgoznak francia, kanadai és belga megrendelőknek. Kastélyok restaurálása, építészeti modellek készítése iránt Angliából, Svájcból és Nyugat-Németországból érdeklődnek.

A vállalat fennállása óta, 1954-től több mint 2000 kő- és bronzszobrot készített, sok reliefet, emlékművet, kisplasztikát. Évente 20 tonna bronzot és alumíniumot, és 200 köbméter (600 tonna) követ használnak fel.

Kádár Márta

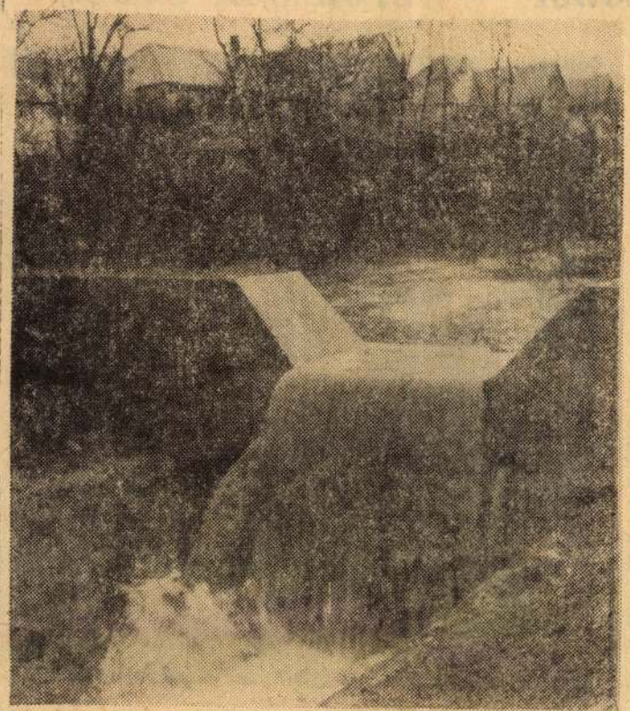

A tegnapi kiadós eső alatt valóságos folyóvá duzzadt a patacsi patak

★

HELYREIGAZÍTÁS

Tegnapi számunk 3. oldalán Módosításra várnak a kollektív szerződések című írásunkban a 2. hasában a Szocialista brigádok jutalmazása c. közcím alatt a brigádok 1970. évi tervezett évközi jutalmazása helyesen:

— bronzkoszorús jelvénnyel rendelkező brigádtagonként 200 forint;

— ezüstkoszorús jelvénnyel rendelkező brigádtagonként 400 forint;

— ARANYKOSZORÚS JELVÉNNYEL RENDELKEZŐ BRIGÁDTAGONKÉNT 600 FORINT.

●

— Vinca minor Mohácson. Az idei évtől már gyógynövény termesztéssel is foglalkoznak a mohácsi Új Barázda Termelőszövetkezetben. 28 kh. területen termelnek Vinca minor gyógynövényt.

— A KECSKEMÉTI ÁLLAMI GAZDASÁG Rózsi nevű törzskönyvezett tehene hármas ikerborjút ellett. Az egészséges ikrek fejlődését vitamin- és hormon tartalmú tápszerrel segítik.

— Cigánybál. A hagyományos Cigánybált ebben az évben február 12-én, csütörtökön este 7 órai kezdettel rendezik meg Pécsett az Olimpia étterem összes helyiségében.

— Potom pénzért vásárolhat szintetikus ruha- és kabátszöveteket

— Ma délután 3 órakor nyit az a kiállítás, amelyet a komlói 501-es Ipari Szakmunkásképző Intézet rendez a „Május 1." Művelődési Házban. Az iskola 1100 tanulója 38 szakmában mutatja be felkészültségét. Ügyességükről, a kiállításon, számot adnak a Mecseki Szénbányák, a Carbon, a Május 1. Ruhagyár, a Mélyfúró Vállalat, az AKÖV és Elektroakusztikai szövetkezet ipari tanulói is. A kiállítás közvetett célja, hogy tanácsot adjon az általános iskola VII.—VIII. osztályos tanulói számára a szakmaválasztást illetően.

— Terliszter mintabolt — Jókai tér 2. — A Centrum Áruház kezelésében. (x)

— Beomlott a pince. Vókány községben a Kossuth Lajos utca 41. számú ház alatt lévő pince beomlott és a lakóház erősen megrongálódott — jelentős anyagi kár keletkezett. A pince létezéséről a ház lakói nem tudtak.

— A Magyar Autóklub [illegible] sangi bálja február 21-én a Nádor étteremben. Gazdag műsor, kitűnő ételek. Asztalfoglalás a klubirodában (Pécs, Teréz u. 15.). Telefon: 50-30. (x)

◆

A MÉK árai

A szerdai piacon megjelenik az idei első primőr paraj, kilónként 15 forintos áron. Bőséges a fehérhozatal almából. A fehér alma ára: 2 forintra mérséklődött. A piros almáé változatlanul 3,2[illegible]

Lady Carneval

Hétfőn este a húsz- és harmincéveseket (túlsúlyban nőkkel) zsúfolásig megtelt szálloda-teremben az utóbbi évek egyik legnagyobb sikerű könnyűzenei estjének lehettünk tanúi. A kétrészes műsorban — külön irányzatot képviselve — két olyan önálló programot (Show-ot) mutatott be a Bergendi-együttes, majd Korda György, amely hangulati felépítésben — a jó műsorszerkesztés eredményeként (Bricht a János munkája) — végül is szerves egésszé ötvöződött.

Bergendi István kissé esetlen kedvesen szellemes bemutatkozó konferansza után az együttes non-stop műsorát hallhattuk. A pécsi közönség a múlt évi „Minifesztivál '69" műsorban már meggyőződött az együttes zenei igényességéről, így az önálló program iránt észrevehetően és érthetően nagy érdeklődés mutatkozott. A várakozás helyénvalónak bizonyult! A soul music magyar hírnökei számaikkal hamar tűzbe hozták a közönséget. A kitűnően hangszerelt jól beállított számok közül a Hair musical két dala (Aquarius; Let the Sunshine) emelhető ki különösképpen. A tisztán énekelt vocal szólamok színes harmóniái, a dinamikai kontrasztok hatásos alkalmazása szinte elbűvölte a közönséget. Renée Gubelmann, az együttes svájci dobosának szólója hozta az első igazi vastapsot. Nagy sikert aratott Hajdu Sándor Randevú lesz délután és Rögös út című száma, valamint Bergendi Péter (nőimitátor) Tiny Tim dala és két divatos világsláger az In the Jear 2525 és a Sugar, sugar bemutatása.

Érdekes színfolt volt az együttes programjában a „Show" női tánckar szereplése, bár az egyhangú koreográfia miatt igazi hangulatot teremteni csak a második részben tudott. Annál nagyobb meglepetés volt Stefán Ildikó pécsi bemutatkozása. A csillogó arany-fémszálas nadrágkosztümben megjelenő 18 éves csinos kislány ha hangban még nem is, előadásmódban, pajkos magabiztosságban több „befutott" énekesünkkel felvehetné a versenyt. Négy száma közül a Tomorro aratta a legnagyobb sikert.

Fellépése előtt a szünetben öltözőjében kerestem fel Korda Györgyöt, aki a következőket mondotta: „Pécsre az igényes közönség tudatában mindig kis drukkal jövök, ugyanakkor nagy örömmel is, mert az országban eddig talán itt kaptam a legtöbb és legnagyobb elismerést. Hogy ma mi lesz, azt még nem tudhatom!" — Pár perc múlva megtudta! Ahogy színpadra lépett, hogy első számait a Love me tonight-ot és a Bocsánat, hogyha kérdem-et elénekelje — halk női sikolyok és virágcsokrok röpködése kíséretében — kitört a vastaps. Korda kellemes, tisztán csengő tenorja betöltötte a termet, a közönség pedig a számok közt — mintegy bűvöletéből felocsúdva vastapssal jutalmazta kedvenc dalnokát. És jöttek sorra a számok — Aki mellette él... Tűzpiros virág... — a karnevál hangulat színes kavalkádjában, s jött a vastaps is minden szám után. A tánckar is egyre nagyobb szerephez jutott. Láthatóan nagy kedvvel táncolták körül Kordát, aki fáradhatatlanul énekelt non-stop. Emlékezni rád... Visszatérek én... Aztán rövid időre a Bergendi együttes vette át a „szót" a Beatles együttes Bungalow Bill játékos, hangulatos előadásával. És ide kívánkozik még egy dicséret, a Korda számok stílusos, magabiztos, mindvégig alkalmazkodó kíséretéért. A hangulati [illegible]

Marton László

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NAPLÓ
Veszprém

1970 JAN 29

2021

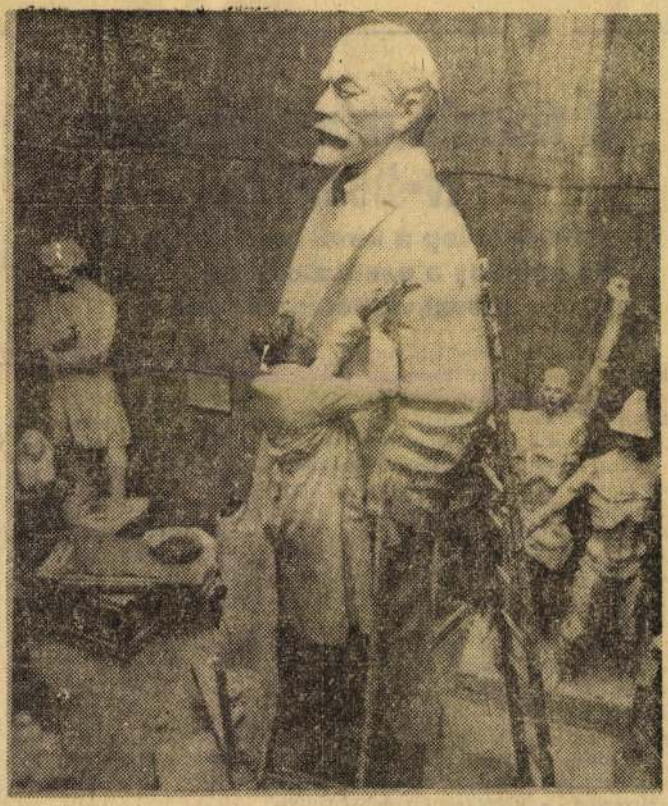

Marton László a tapolcai születésű szobrászművész Lenin szobrot mintáz budapesti műtermében. A négy méteres bronz-szobrot Zalaegerszegen állítják majd fel.

(MTI foto — Szebellicy Géza felv.)

A francia miniszterelnök tv-beszéde

Szovjet lap a kínai magatartásról
Közlemény a csehszlovák küldöttség moszkvai látogatásáról

Egyedül a jobboldali Aurore minősíti „ragyogónak" Chaban-Delmas francia miniszterelnök televíziós beszédét, amelyben Párizs közelkeleti politikáját körvonalazta, különös tekintettel a világszerte sokat emlegetett líbiai fegyverszállításokra. A kormányfő emlékeztetett a megállapodásnak arra a részére, hogy a Mirage repülőgépeket nem szabad felhasználni Izrael ellen, amelynek létét és szuverenitását egyébként francia részről maradéktalanul elismerik. Különben is — tette hozzá Chaban-Delmas — a Líbiának leszállítandó Mirage-ok gyártását még el sem kezdték, így még a szállítmány első tétele is csak 15—16 hónap múlva juthat el a megrendelőhöz. A kontingens nagyobb része még ennél is később, 1973-ban kerül Líbiába és „addigra a háború remélhetőleg be is fejeződik."

Nem véletlen, hogy a miniszterelnök beszédét baloldali körökben bizonyos ellenérzéssel fogadták. Azzal ugyanis, hogy Chaban-Delmas egyáltalán szükségesnek tartott egy ilyen „bizonyítvány-magyarázatot", kétségtelenül legalább bizonyos mértékig engedett az atlanti, mindenek előtt amerikai—angol nyomásnak. Londonban és Washingtonban az elmúlt napokban sűrűn vádolták azzal Párizst, hogy a Líbiának juttatott korszerű fegyverekkel veszélyezteti „a közelkeleti erőegyensúlyt."

A francia fővárosban alighanem sokan gondolnak ezekben az órákban arra, hogy De Gaulle tábornok idején aligha került volna sor egy ilyen magyarázkodásra. Valószínűleg nem véletlen a miniszterelnöki nyilatkozat időzítése sem. Amikor elhangzott, Nixon elnök és Wilson brit miniszterelnök éppen tárgyalóasztalnál ült a Fehér Ház tanácstermében ...

A jövőben valószínűleg sokasodnak a jelei annak, hogy hosszú fagy után felenged[illegible]

Marton László

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PESTMEGYEI HÍRLAP
Budapest

1021

1970. JANUÁR 29., CSÜTÖRTÖK

A történelmi évfordulókra

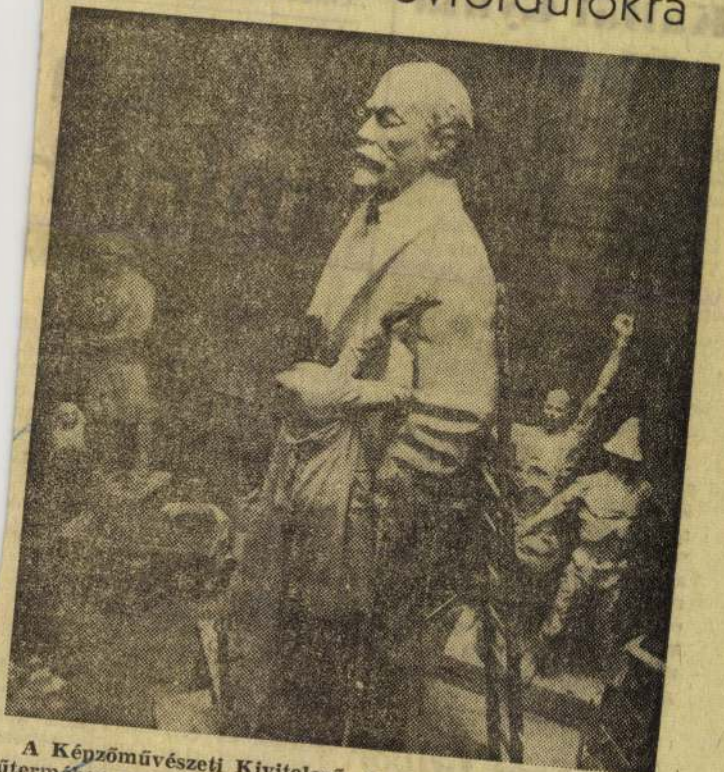

A Képzőművészeti Kivitelező- és Iparvállalat kőszobrász műtermében emlékművek készülnek Lenin születésének 100. és hazánk felszabadulásának 25. évfordulójára. Marton László Lenin emlékművét Zalaegerszegen állítják majd fel.

Kállai Gyula Újpesten

Kállai Gyula, a Magyar Szocialista Munkáspárt Politikai Bizottságának tagja, az országgyűlés elnöke szerdán egésznapos látogatást tett *Újpesten*. A vendégeket a IV. kerületi Pártbizottság székházában a helyi vezetők tájékoztatták *Újpest* fejlődéséről, gondjairól, a kerület jövőjéről, egyben ismertették a párt, a társadalmi és tömegszervezetek tevékenységét.

Ezután az országgyűlés elnöke a *Chinoin Gyógyszer- és Vegyészeti Termékeket Gyártó Vállalatot* kereste fel. A vállalat vezetői beszámoltak a gyár termelési eredményeiről, ismertették a dolgozók élet- és munkakörülményeit, majd baráti eszmecserére került sor, amelyen az üzem aktivistái is részt vettek.

Dr. Soós Gábor Délegyházán

Tegnap délután dr. Soós Gábor mezőgazdasági és élelme-

La
mini h

EGYM

Mint keddi lapunkban jelentettük, a Hazafias Népfront megyei elnökségi ülésén dr. Mondok Pál, a megyei tanács vb-elnöke adott tájékoztatást a harmadik ötéves tervidőszak eredményeiről és az 1971-ben kezdődő negyedik ötéves terv célkitűzéseiről.

Bevezetőjében dr. Mondok Pál a megye sajátos helyzetét hangsúlyozta.

A főváros vonzásának hatására a lakosság évente mintegy tízezerrel gyarapodik.

Ezek számára egyre fokozódó ütemben lakásról, szolgáltatásról és élelemről kell gondoskodni, s ez tovább nehezíti az ország legnépesebb megyéjének lakáshelyzetét, kommunális-kulturális és egészségügyi ellátását. A jelenlegi 870 ezres lélekszám a számítá-

Marton László

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 JAN 27

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

1021

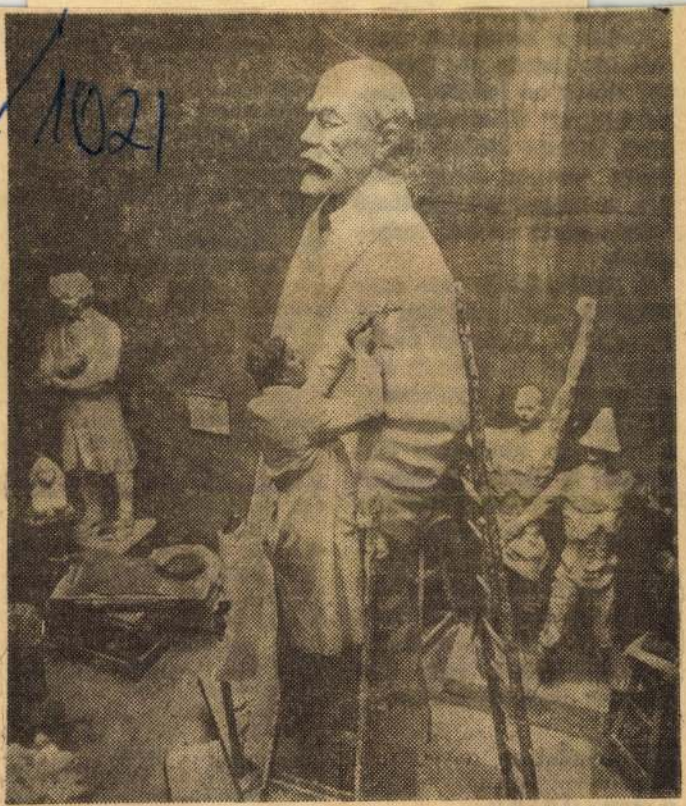

Marton László szobrászművész Lenin-szobrot mintáz a Tigris utcai műtermében. A négyméteres bronzszobrot Zalaegerszegen állítják fel. Képünkön: Marton László szobrászművész Lenin szobrát mintázza.

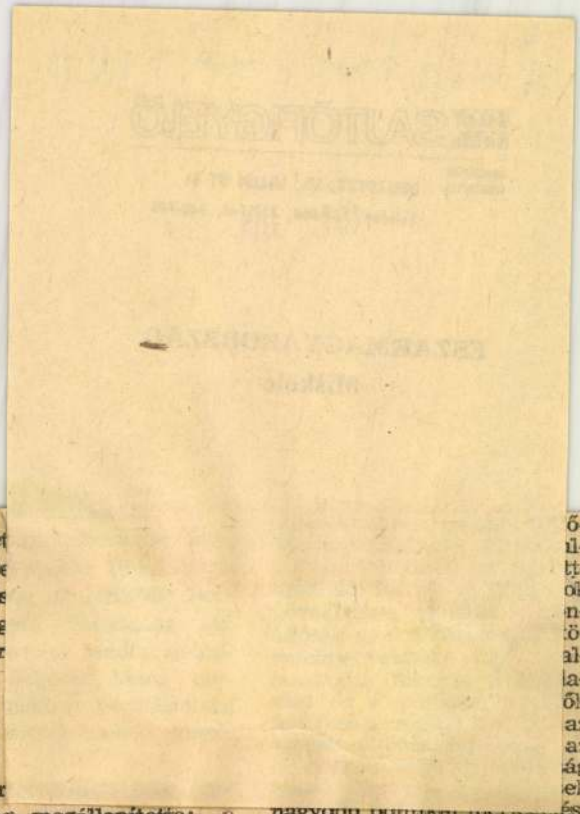

előnyei

Ezeket

mérlegre

tett ülés

sod meg

előre, ír

téshez

társ, a

titkára

szítést.

A pár

hangúlag megállapította: a társadalmi, gazdasági életre megyénkben is jelentős hatást gyakorolt a gazdálkodás új rendjére való áttérés. Ez a hatás a társadalmi élet minden területén számottevő. A mechanizmus reformja még nem tekinthető teljesnek, de a kibontakozásának második évében szerzett tapasztalataink alapján módunk van újabb következtetések levonására, főbb feladataink meghatározására.

Előtérben a gazdaságpolitikai munka

A pártbizottsági ülés megállapította, hogy a pártszervek gazdaságpolitikai irányi-

ő-
ült-
ök
n-
ö-
al-
la-
ők
az
az
ág
ek

nagyobb politikai tevékenységet kívánnak, így a gazdasági vezetők zöme jobban igényli a pártszervek tanácsát és segítségét. A pártszervek pedig növekvő hozzáértéssel, a pártmunka sajátos eszközeivel eredményesen segítik a vállalatok előtt álló feladatok megoldását.

A tömegek és a párt kapcsolatát továbbra is a bizalom jellemzi, szögezték le a pártbizottság előtt szereplő írásos jelentés készítői. A párt gazdaságpolitikáját a dolgozók többsége helyesli. Ugyanakkor élénk a kritikai légkör, bírálják a fogyatékosságokat, mint például a részesedési rendszert, az áruellátást, az áremelkedést, a munkafegyelmet stb. Azonban sok a felületes bírálat, a vádaskodás és a demagógia. Ezek a jelenségek a pártszervezetek politikai felvilágosító munkájának nehézségeit, de hiányosságait is jelzik.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

CSONGRÁDMEGYEI HIRLAP
1965 JAN 24.

Öt új szobor Vásárhelyen

Három még az idén végleges helyére kerül

A vásárhelyi stadion lelátójának tetején egyszercsak egy bronzszobrot találtak a sportlétesítmény munkásai. Mit kezdjenek vele? Hiszen két embernek megmozdítani is éppen elég lenne? Otthagyták. Különben is — gondolták — biztosan van oka annak, hogy valaki odavitette a szobrot.

Így történt, hogy Marton László

„Atlétája"

körülbelül egy éven keresztül nézte fekvő helyzetből a stadion rendezvényeit, s közben legfeljebb csak a mérkőzéseket unó gyerekek játszottak vele.

Most, a havazások beköszöntése előtt végre bevontatták a bronzszobrot tető alá a stadion munkásai — mégis ne feküdjön féloldalán egész télen. A tető alá helyezésnél az is szerepet játszhatott, hogy megtudták: Marton László szobrát ott állítják fel, a stadion bejáratánál.

A jó idő beköszöntésével meg is kezdik a szükséges munkálatokat. Tehát szobrot kap a stadion, illetve a Tanácsköztársaság tér, s vele a város.

De még

két új szobor

felállítására kerül sor Vásárhelyen ebben az évben.

Somogyi József alkotását, Szántó Kovács János emlékművét április 22-én avatják fel, a földmunkásmozgalom évfordulójának napján a Kossuth téren, egy kétnapos ünnepség főeseményeként. A meglehetősen alacsony talapzatra kerülő szobor az új nyolcvanlakásos bérház előtt fog állni a parkban, s térhatás tekintetében a legszerencsésebb helyre kerül.

Kisfaludi Stróbl Zsigmond szobrát, a „Libás lány"-t is még ebben az évben szeretnék felállítani a Népkertben. Itt a műszaki munka nehézségei okozhatnak időben eltolódást, ugyanis a szobor egy sziklatalapzatra kerül, s a sziklákról víz folyik majd alá egy gyűjtőmedencébe. Ehhez pedig egy meglehetősen hosszú vízvezeték lefektetése az alapfeltétel. A városi tanács vb művelődésügyi osztálya azonban bízik abban, hogy 1965-ben végre kijelölt helyére kerül a Libás lány is a Népkert lombos fái közt.

Az új szobrok sora azonban nem fejeződik be ennyivel. Konyorcsik János alkotását a gépjavító vállalat irodaépülete előtt állítják fel, s egy újabb Szabó Iván szobor is a városba kerül. A művész ugyanis a közelmúltban ajándékozta a Bethlen Gábor Gimnáziumnak a

„Gerelyvető lány"

címet viselő alkotását, amelyet az iskola udvarán helyeznek el.

Tehát öt új szobrot kap a város, s ezek közül legalább három még az idén végleges helyére kerül. De szó van a hatodikról is. Pásztor János özvegye felajánlotta megvételre a neves művész „Anya gyermekével" című szobrát. A művészetpártoló városban ez lenne a hatodik Pásztor-szobor.

Ha eddig a szobrok városának nevezték Vásárhelyt, akkor ezután még inkább megérdemli ezt az elnevezést. Mégpedig azért, mert az új alkotásokkal együtt 1965-ben eléri a

harmincat

a szobrok, mellszobrok és domborművek száma a városban, s akotói között a XX. század legnevesebb magyar szobrászművészei — Kallós Ede, Pásztor János, Rubleczki Géza, Kisfaludi Stróbl Zsigmond, Medgyessi Ferenc, Ferenczi Béni — mellett ott találjuk mai képzőművészetünk legjobb alkotói kis csoportjának — Szabó Iván, Kucs Béla, Somogyi József, Samu Katalin — alkotásait is.

ZRÍNYI PÉTER

Az I
nyek mel
a tenniva
tosítani.
désében
feladatok.

A né
százalékos
lagnál na
termelést.
új beruház
konstrukciója stb.)

1

A termelés mennyiségi növekedésének üteme viszonylag mérséklődik. Ez természetesen nem jelenti, hogy könnyebbek lesznek tennivalóink, mert **a terv a mennyiségi feladatok teljesítése mellett különös gondot fordít a minőségi és gazdaságossági mutatók teljesítésére.** Az előírások a minőségi mutatók tekintetében feszítettek.

Megyénk iparának megvannak a lehetőségei a sokrétű tennivalók megoldására. Az országnak csak a tervben előírt és szerződésekkel lekötött árukra van szüksége, ezt viszont az előírt határidőkben kell adni. Meg kell akadályozni a mennyiségi szemlélet egyoldalú érvényesítését a végrehajtás során.

2

Megyénk könnyűipara az országos 3,4 százalékkal szemben gyorsabban fejlődik. A kapacitások leterhelése miatt, a tervek teljesítése érdekében a *szövődékben a munkaidő maximális kihasználására van szükség.* Gyorsabban emelkedik megyénkben az élelmiszeripar termelése is, mint az országos előirányzat. Ennek érdekében fokozni kell az ipari, mezőgazdasági eredetű nyersanyagellátást és teljesíteni kell a kiemelt élelmiszeripari beruházásokat. A gépipar termelésének emelkedése a népgazdasági szükségleteknek megfelelően differenciált. A szükségletek maradéktalan kielégítése érdekében *intézkedéseket kell tenni az ütemes termelés megvalósítására,* a rohammunkák felszámolására és a túlórák csökkentésére.

3

Hazánk gazdasági életében a földrajzi adottságokból, a nyersanyagellátásból kifolyólag nagy szerepe van a külkereskedelemnek. A nemzetközi munkamegosztásból adódó előnyök is arra ösztönöznek bennünket, hogy fokozzuk külkereskedelmi áruforgalmunkat. Az 1965. évi népgazdasági terv a kivitel 11 százalékos emelését irányozza elő. Megyénk iparának megvannak a lehetőségei, adottságai az exporttermelésnek az eddiginél nagyobb mértékű növelésére. Különösen nagy feladatok hárulnak a könnyűiparra és élelmiszeriparra. *Az év közben feltárható tartalékokat és teljesítéseket elsősorban az export növelésére kell fordítani.*

A tervet a lehetőségekhez mérten túl kell teljesíteni a keresett cikkekből, mint például zsineg, kötöttáru, szőrme, női cipő, ponyva stb. Fokozott *figyelmet kell fordítani a gazdaságosságra, a korszerűségre, a minőségre, a felvevő piac igényére és az import felhasználásának ésszerű csökkentésére.* Az export termelő vállalatok maguk is nagyobb mértékben foglalkozzanak export-gazdasági számításokkal. Jobban ismerjék meg a külföld igényeit.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Marton László

LOBOGÓ

1965 NOV 17

1021

ÚJ LENIN-SZOBOR Gyulán. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 48. évfordulóján leplezték le a város főterén Marton László szobrászművész alkotását: Lenin 3,5 méter magas, bronzba öntött alakját. Az ünnepség alkalmával a gyulai munkásőrszázad Kun Béla nevét vette fel. A képen: a munkásőrszázad az új zászlóval tiszteleg a Lenin-szobor előtt

Márton László

román

Szabad Művészet

1950. 10. 375. 1

10314/1932. szám.

III.

A Müemlékek Országos Bizottságának,

Budapest.

Tudomás végett elszámolás kö
lezettsége mellett másolatban kiad
Budapest, 1932. évi szeptember hó 3

A miniszter rendeletéből:

Dr. Rónay Zoltán s.k.

miniszteri tanácsos.

A kiadvány hiteléül:

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

KISALFÖLD

Marton László

1962 DEC 13.

1021

Kisplasztikák: a lakás díszei

Ságodi Pál, a Képzőművészeti Alap kiküldöttje a győri üzemeket, gyárakat járja ezekben a napokban neves szobrászművészek kisplasztikai alkotásaival. Legutóbb 1960-ban juttatta el megyénkbe hasonló módon a Képzőművészeti Alap híres szobrászok alkotásait. Sok értékes művészi alkotást küldtek most is Győrbe. Közöttük találjuk Kerényi Jenő, Mikus Sándor, Antal Károly, Marton László, Szabó Iván, Rácz Béla és még számos szobrász művét. Képünk Marton László Akt című kisplasztikáját ábrázolja.

beszólt.

Salgótarján ellen ugyancs
védekező taktikát alkalmazott

PRONI MO

köztársasági Kupa dön'ői során a Testnevelési Főiskola legyőzésével. A postásoknál **Weiszné Szabó Margit** nyújtotta a legjobb teljesítményt, sokat mozgott, és időnként dobott kosárra. **Bakk** jól kezdett, később azonban néhányszor „kihagyott". Megmutatta a mérkőzés, hogy hol kell még javítani az S. Postásnak: — elsősorban a gyorsaság, a gyors adogatás terén, de a taktikai készségen is van fejleszteni való.

Az időjárás hidegre fordulásával igyekeznek lépést tartani a soproni jégmesterek és szombaton megkezdték az Ifjúság téri pálya felöntését. A jégkorong-pálya palánkjait már kihelyezték és a világító berendezéseket is korszerűsítették. Ha az időjárás továbbra is kedvez — és tartós lesz a fagy, akkor a hét végén már megnyithatja kapuit az Ifjúság téri jégpálya.

Ideje lenne nálunk is!... — mondogatták a soproniak, amikor híre járt, hogy a Veszprémi Vegyipari Egyetemen most avatták fel egy 29 x 15 méteres tornatermet, melyhez egy 16 x 5,60-as vívóterem, négy szertár, három öltöző fürdőkkel, továbbá másik öt szertár, külön ruhatár, tanácskozóterem és orvosi szoba kapcsolódik. A veszprémi NB II-es újonc kosárlabdázók mérkőzéseit 100 ülő és 150 álló néző tekintheti még. És Sopronban? A város NB I-es és négy NB II-es kosárlabdacsapatának „otthona", a Berzsenyi Gimnázium tornaterme (nézőtérrel együtt) 25 x 13 méteres. Az Erdészeti Egyetem „tornaterme" 20 x 10 méteres. Az ország legősibb felsőoktatási intézménye, az Erdészeti és Faipari Egyetem — és az erdész hallgatók fejlődő sportélete nem kevésbé érdemes volt korszerű tornateremre, — mint a fennállásának úz esztendős jubileumát ünneplő Veszprémi Vegyipari Egyetem ...

Jól működik a sportiskola Sopronban. Az új oktatási intézményt az idén hívták életre, és már az első oktatási évben száz tanulót foglalkoztat. Tornász-, kézilabda- és atlétikai szakosztályok fejtenek ki tényleges tevékenységet a soproni sportiskolában, és a jövő esztendőben újabb két szakosztály alakítását tervezik.

F.

SZOMBAT

KOSSUTH RÁDIÓ:

8.10: Reggeli hangverseny.

VASÁRNAP

KOSSUTH RÁDIÓ:

8.10: A kis kéményseprő.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1971 MÁR 20

A MAGYAR hírek képes hiradója

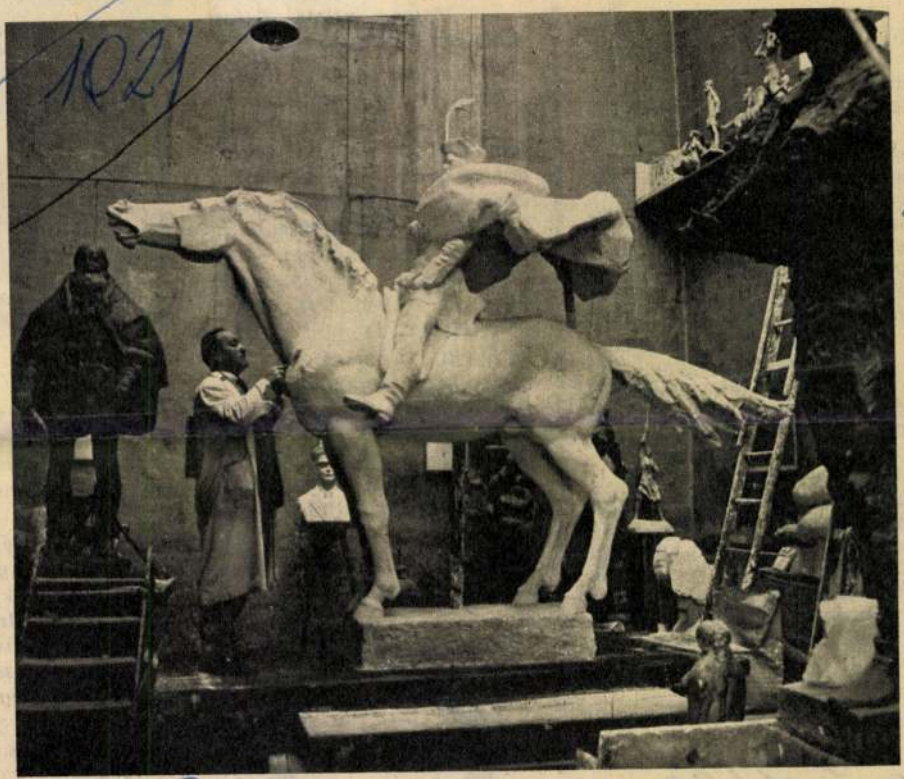

Marton László Munkácsy-díjas szobrászművész készíti Bocskay István életnagyságú lovasszobrát, amelyet Hajdúszoboszlón állítanak majd fel

legutóbbi világválogatott erőssége
akk-világranglista harmadik helye-

bb ausztrál sakkozó is játszot

zurkolói?
esen, mint a világ bármelyil
is nagyon sokan kerestek fe
segítségemre lenni. Ennél lé
ban, hogy az ausztrál sakkéle
gyon komoly szerep jutott ne
nak. Steiner Lajos, a harmin
legjobb magyar játékosa pél
éppen születésem évében járt
liában és később ott is telepe
gyancsak ott élő Pikler Róbert
is nagyon sokat tett az auszt
lítéséért. Kiváló, magyar szár
zőkkel, a sakk lelkes barátai
találkozhat az ember. S mond
ndig lelkesítő, erőt adó találá
ra a messzi idegenben ...
kapcsolatos élményeiről mond
em győzött eleget tenni a sok
edves emlékei fűzik Galló Gé
kozáshoz. Sydneyben például
ülésre invitálták. Végül csak
ett a dologból. Itthon azután
, ha tudta volna, hogy vendég
vezeti saját sportgépét, mint
ik, beült volna abba a kis ma-

ségtábla

éven át eazoskodtam. Később, a jelenleg tízéves Judy lányom megszületése után elszakadtam az uszodától. Most az ő kedvéért tértem újra vissza, de már csak kísérőként. Háziasszony vagyok, két lányomat nevelem, és néha, gépészmérnöki irodát vezető férjem prospektusaiba készítem el a fotókat, hiszen itthon az úszás mellett ezt a szakmát sajátítottam el.

— A gyerekek a mama példáját követik?

Az olimpiai bajnokn
akiknek a budai vár

— Erre nem t
rozott választ a
den szülőnek te
óriási örömet jel
reke a nyomd
Earcelonában,
bajnokságon rég
mel, versenyz
Székely Évával e
tam a kis Andre
S szívből kíván
nak, bár teljesü
nyerje meg
Münchenben a
bajnokságot is.
sikerekhez azo
nagyobb szorgal
kus kitartás kell
hogy vajon az é

MAGYAR OLIMPIAI BIZOTTSÁG · SPORTÉRT-OLIMPIÁÉRT · SÉGE

1968 NOV 5

Marton László

1021

1968. november 5, kedd

Méltó helyre került a könyvtár

Évek óta tartó huzavona után megvalósul végre a terv: a szalkszentmártoni „Jó öreg kocsmáros" házában kap otthont a községi könyvtár.

A terem, amelyet eddig az iskola használt politechnikai foglalkozásra, már átalakítva, kifestve, vadonatúj polcok benne és korszerű világítás, szemet gyönyörködtető bútorok. November 7-én már ott sorakozik a polcokon az ötezer kötet. Ekkor lesz a megnyitó is.

Örül az ember, ha ilyet hall. Szalkszentmárton ugyanis nem nagyon dicsekedhet kulturális létesítménnyel. Művelődési otthona nincs, illetve az a helyiség, amit annak neveznek, egyáltalán nem felel meg céljának. A könyvtár is egy szűk helyiségben szorong.

Egy túlbuzgó, de szűklátókörű szemlélet éveken keresztül meggátolta, hogy a községi könyvtárat a Petőfi-házban helyezzék el. Hol lenne méltóbb, ha nem a Petőfi édesapjának házában, ahol 112 verset írt a költő? Az ellenvetés — akkor és még sokáig — úgy szólt: a ház az úttörőmozgalomé. A háznak 13 helyisége van, amelyek közül egyet átadni — egyáltalán nem megoldhatatlan. A vita azonban tovább tartott, a könyvtár maradt a penészes, piszkos kis helyiségben, míg végre...

— Igen, — mondja Hodik Ferenc vb-titkár — 20 ezer forintos költséggel rendbehozattuk a termet. A könyvtár ügye tehát a józan ész szabályai szerint nyugvópontra kerül.

— *És mi lesz a Petőfi-ház sorsa?*

— Nemrégiben véglegesen műemlékké nyilvánították és elkészült a felújítási terv is, amelyet 1970-re hajtanak végre. Csak egy számot annak igazolására, milyen érdeklődés nyilvánul meg a szalkszentmártoni Petőfi-ház iránt: tavaly hatezer vendég kereste fel és a látogatók jelentős része külföldi volt.

Elmondotta a vb-titkár: szobrot is kap a költő, Marton László szobrászművész már mintázza az emlékművet, amelyet a Petőfi-ház előtt állítanak fel.

— *És a művelődési otthon ügye?*

— Terv egyelőre. Pedig nagyon kell. Sajnos, a lakosság — és főként a fiatalság — művelődéséről, szórakozásáról egyelőre alig tudunk gondoskodni.

A terv azonban — mármint a művelődési otthoné komolyan foglalkoztatja a községi tanácsot. Arra gondolnak, hogy az orgoványi művelődési ház tervét alkalmazzák majd a község sajátos viszonyaira. És mivel pénz dolgában eléggé szűken állnak, olyan forrásokról gondoskodnak, amelyek anyagi bevételt jelentenek a községnek. Ilyen — például — a sóderbánya, amelyet nemrégiben nyitottak. Egy azonban biztos: a művelődési otthon építéséről semmiképpen sem mondanak le, úgy vannak vele: ha az ember nagyon akar valamit, az előbb-utóbb mégis csak sikerül.

A kulturális élet fellendülésének több jele is észrevehető már a községben. Mint említettük, a jelentékeny idegenforgalomra serkentő Petőfi-kultusz és a Petőfi-ház rendbehozatala, továbbá az új könyvtár. Most folyik az iskola teljes felújítása félmillió forintos költséggel. És ezek után jön majd a többi is.

Balogh József

KÖZLEMÉNYEK

Köszönetnyilvánítás

Köszönetet mondunk mindazon rokonoknak, ismerősöknek, jó barátoknak, akik szeretett édesapánk

id. Kuti István

temetésén megjelentek, sírjára koszorút, virágot helyeztek és mélységes fájdalmunkat ezúton is enyhíteni igyekeztek.

Gyászoló család.

9098

Fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férj, édesapa, nagyapa,

Szabó János

ny. kádár f. hó 2-án elhunyt, temetése november 6-án fél 12-kor lesz a kecskeméti köztemető halottasházától. Minden külön értesítés helyett.

Gyászoló család.

16 870

---

8 szerszámhelyes Skoda Dob-revolver esztergapad, pneumatikus befogófejjel eladó.

Bács-Kiskun megyei Finommechanikai Vállalat, Kecskemét, Matkói út 2.

9076

FIGYELEM!

1 db

WARSZAWA

A Kecskeméti Fém- és Vasipari Ktsz

férfi segédmunkásokat vesz fel

azonnali belépéssel.

Jelentkezés: a szövetkezet műszaki osztályán, Kecskemét, Szt. István város 17., reggel 6 órától 14 óráig.

8619

Műszaki munkakörben dolgozó házaspár kb. 6 hónapi időtartamra

ALBÉRLETI SZOBÁT KERES

Kecskemét városában, esetleg Kecskemét környékén. Ajánlatokat Kiss Árpád nevére a Habselyem Kötöttárugyár 3. sz. Gyá-

---

A 9. sz. Autóközlekedési Vállalat gyakorlattal rendelkező

gépkocsivezetőket, autószerelőket, rakodókat, MÁVAUT-jegykezelőket

felvesz

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PETŐFI NÉPE

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ZALAI HÍRLAP
Zalaegerszeg

1970 NOV 4-

Marton László

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom évfordulóján

1021

Lenin-szobor avatás Zalaegerszegen
Ünnepi nagygyűlés Nagykanizsán

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 53. évfordulója alkalmából, november 6-án délután 15 órakor avatják fel Zalaegerszegen, az Ifjúsági Parkban Marton László szobrászművész alkotását, a monumentális Lenin-szobrot. A műsoros avató-ünnepségen Tóth Lajos, a megyei pártbizottság titkára mond beszédet.

Délután 5 órakor a Megyei Művelődési Központban kiállítás nyílik Marton László alkotásaiból. Az ünnepi eseménysorozat következő aktusára egy órával később ugyanitt kerül sor: a KISZ-szervezetek művészeti csoportjai adnak ünnepi műsort.

November 7-én délelőtt 9 órakor a szovjet hősök temetőjében koszorúzási ünnepséget tartanak. Tíz órakor a Tejipari Vállalatnál Lenin a bélyegen címmel kiállítás nyílik.

A nagykanizsai ünnepi rendezvények sora november 6-án délután 5 órakor kezdődik. A Fabik Károly úttörőházban ünnepi nagygyűlést tartanak, amelyen Gál Róbert a városi pártbizottság első titkára mond ünnepi beszédet. Az ünnepi gyűlést követően a Landler gimnázium irodalmi színpada és a városi szimfonikus zenekar ad műsort.

November 7-én reggel fél 9-kor a város fiataljai virágot helyeznek el a szovjet hősök sírján. Délelőtt 10 órakor a Szabadság téri emlékműnél rendeznek koszorúzási ünnepséget.

Mindkét városunkba szovjet vendégeket is várnak az ünnepségekre.

Az évfordulóról megemlékeznek a megye üzemeiben, vállalatainál, oktatási intézményeinél. Több helyütt ezt az alkalmat használják fel az élenjáró dolgozók jutalmazására, kitüntetésére.

...ndott igere
...inősítette a
...sok harmadik
— mint mond
sít arra a rer
új évtized a
zede lesz.

2

Az SZMBT küldöttsége Budapesten

Kedden V. M. Sztriganovnak, az OSZSZSZK művelődésügyi minisztere első helyettesének, az SZMBT első elnökhelyettesének vezetésével Budapestre érkezett a Szovjet—Magyar Baráti Társaság három tagú küldöttsége, hogy sainak és James Cross angol diplomata elrablóinak nyomára veeztik.

Összetűzések Belfastban

Belfast (MTI): Kedden délután újabb összetűzésekre került sor a belfasti rendőrség és körülbelül 50 katolikus fiatal között. Három tüntetőt letartóztattak.

Schröder látogatása Győrben

Dr. Gerhard Schröder, a Német Szövetségi Köztársaság szövetségi gyűlése külügyi bizottságának elnöke és dr. Hermann Jung, a szövetségi gyűlés titkára kedden Győrbe látogatott és megtekintette a Győri Vagon- és Gépgyárat.

Vádemelés Viaux ellen

Santiago (MTI): Roberto Viaux nyugalmazott tábornok ellen hivatalosan vádat emeltek azon a címen, hogy bűnrészes René Schneider tábornoknak, a chilei hadsereg főparancsnokának meggyilkolá-

Gyors ütem a bolgár

Szófia. (MTI). A vegyipar azok közé az iparágak közé tartozik Bulgáriában, amelyek huszonhat évvel ezelőtt még nem is léteztek. Ma viszont évi termelésének értéke másfél milliárd levát tesz ki, s termékei a világnak több mint 70 országába jutnak el. A már csaknem teljes kapacitással dolgozó burgaszi olajfinomító 6,5 millió tonna nyersolajat dolgoz fel évente

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR
HIRLAP
1970 NOV 7.

Ünnepségek az egész országban

A Lenin-centenáriumra *szobrot emeltek Lenin emlékére Zalaegerszegen.* A 4 méter magas bronzszobrot, Marton László Munkácsy-díjas szobrászművész alkotását, az új és a régi városrészt összekötő ifjúsági parkban állították fel. A Lenin-szobrot pénteken, a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 53. évfordulója tiszteletére rendezett ünnepség keretében leplezték le.

November 7. tiszteletére hat hónappal a kitűzött határidő előtt elkészült és pénteken felavatták *Szolnok új közúti felüljáróját.*

A Hajdú-Bihar megyei Állami Építőipari Vállalat dolgozói a pártkongresszusra vállalták, hogy az eredeti határidő előtt több mint fél évvel befejezik a debreceni házgyárral kapcsolatos munkálatokat és *november 7-re meginditják a próbaüzemelést.* A vállalást teljesitették.

Szeged új lakónegyedében, Tarján-telepen pénteken délelőtt új oktatási intézményt avattak. A 16 tantermes általános iskola építése csaknem 17 millió forintba került.

A Szovjet—Magyar Baráti Társaság hazánkban tartózkodó delegációja *Egerbe* látogatott és részt vett a Gárdonyi Géza Színházban rendezett díszünnepségen. *Dr. Tamás* Lászlónak, a Heves megyei pártbizottság titkárának beszéde után felszólalt a szovjet delegáció vezetője, V. M. *Sztriganov*, az SZMBT első elnökhelyettese, az OSZSZSZK kulturális miniszterének első helyettese. Ezt követően *Nagy* Mária, a Magyar—Szovjet Baráti Társaság főtitkára és *Karpáti* Sándor, a KISZ központi bizottságának titkára kiosztotta az orosz-szovjet vers és próza „Auróra 70" elnevezésű országos fesztiváljának díjait.

— Azt kérdezi tőlem ez a sofő miért nem tanulok. Mondom nek az anyám csak egy osztályt tanul tizenhat gyereket nevelt fel. Tud ga, hogy mennyi az a tizenhat Engem is már 14 éves koromban majd ha bolond lettem volna, ami tam életemben, az nekem elég vo

— Nem tudom, errefelé mily többi asszonyok, de mifelénk fert A kocsmából is azért jöttem el, n ott egy legénykocsmáros, amiatt tépték egymást állandóan az asszonyok. Ott a kocsmában tépték egymást, mire vége volt, ne higgye, hogy eggyen is volt ruha. Nesze, azt mondja az egyik, ezt a Lajosért kapod. Jól van, azt mondja a másik, ez is meg volt. Megérte, ha tudni akarod. Aztán megint neki egymásnak...

— Én már akkor feltettem magamban, hogy senki férfival le nem ereszkedek, csak aki az uram lesz, meg is verhet, ha akar, de oka nem lesz rá. Gyerek meg nem kell, isten őrizzen, ha hármat mondok, már sokat mondtam.

— Ha az ember mindig más keze-lába, sose jut egyről-kettőre. Ezért nem szeretem ezt a mostani állapotot se, mondtam

ez
em
gy
a a
an
ní-
mi
ajd

is
er-

te el otthonról a mostohaapánk, aztán a nővéremet. Az is Pesten van, vagyis Gödöllőn, fodrász. Gondoltam én, hogy mindjárt hozzájuk megyek, ha feljövök Pestre, de nem tudtam, hogy hol keressem őket. A sofőr tegnap adott egy cédulát, hogy hol találhatom a bátyámat, itt van a zsebembe...

Így beszélt a leány.

AZTÁN LESZÁLLT A VASKORLÁTRÓL és útra készülődött. A közelben felsivított egy hajóduda, mire odakapta a fejét.

— Hajó — mondtam. — Egy bolgár hajó.

— Hová megy?

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 136-068, 337-748, 340-726

HAJDU-BIHARI NAPLÓ
Debrecen

1971 JAN 13

Marton László

DEBRECENI SZOBROK ÉS EMLÉKTÁBLÁK

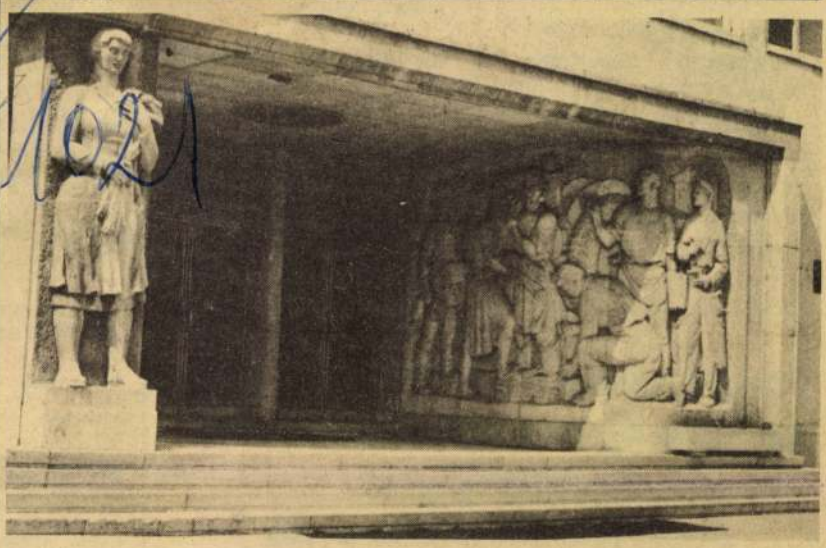

Marton László—Bíró Iván:

Modern mezőgazdaság

Dombormű az Agrártudományi Egyetem régi épületének bal oldali bejáratánál

Az 1941-ben épült középfokú gazdasági tanintézet 1945-től 50-ig mezőgazdasági középiskola, 1950-től 53-ig technikum volt, 1953-tól mezőgazdasági akadémia lett. 1954—55-ben a régi iskolát megtoldották egypár tanteremmel, s hozzá bal oldalra ugyanolyan egyemeletes szárnyat építettek, mint a jobb oldali régi kollégium. A szimmetriát azzal kívánták hangsúlyozni, fokozni, hogy a régi épület jobb oldali bejáratához hasonlót bal oldalon is kiképeztek, és domborművel díszítettek. A régi épület bejáratánál így jobbról Liszkai Kováts Zoltán, balról Marton László—Bíró Iván dombormüve látható.

A különálló oszlopon levő agronómuslány dombormű az azóta külföldre távozott Bíró Iván alkotása, a negyedköríves kompozíció Marton László „Modern (vagy Nagyüzemi) mezőgazdaság" című dombormüve.

Marton László 1954-ben mintázta a hat alakos kompozíciót, 1955-ben került a mű rendeltetési helyére. Ellentétben Liszkai Kovátscsal, Marton magas domborművet készített. Alkalmazkodnia kellett egyrészt a már ott levő régi dombormühöz (a kerekített, negyedköríves formához), másrészt a megrendelő, a Debreceni Mezőgazdasági Akadémia tematikus igényeihez. Marton Lászlót zavarta a többféle követelmény, legfőképpen a lekerekített forma, amit nem tartott szerencsésnek a tematikus dombormünél.

A „Modern mezőgazdaság" vagy „Betakarítás" című dombormű témája — hasonlóan a Liszkai Kovátséhoz — szintén a mezőgazdaság, de új, nagyüzemi formában, ahogy ezt az akadémia vezetői akkor kérték. A mű eszmeiségében a falu és város közeledése, ipar és mezőgazdaság kapcsolata, a munkás-paraszt szövetség dicsérete jelentkezik. Az épület jellegéhez alkalmazkodó monumentális alkotás a kor nagy célkitűzéseinek, eszméinek közérthető kifejezése. Tagadhatatlan szocialista realista tendenciája: pártosság, közérthetőség, dolgozó emberek tipizálása, a közös munka dicsérete, a szocialista alkotás pátoszának kifejezése. A műértéke a feltétlen őszinte hang, az igazi, belülről jövő monumentalitás, ami nélkül nem is készülhetne épületdíszítő alkotás.

Sz. Kürti Katalin

Felveszünk

gyors- és gépírót, számlaellenőrt, képesített könyvelőt.

Fizetés megegyezés szerint. Ajánlatokat: „Vasipari szövetkezet" jeligére a Magyar Hirdetőbe.

felvesz az AFIT XI

tójavító Vállalat De

badság útja 27.

Ingyenes művezetői tanfolyamot tartunk építőipari szakmunkások részére

(kőműves, ács-állványozó, épületasztalos, hő- és hangszigetelő)

Jelentkezés: Budapest XI., Dombóvári út 19.

43. SZ. ÁÉV SZAKOKTATÁSI CSOPORT

A tanfolyam 1971. február 15-én indul.

Jelentkezhetnek az általános iskola 8. osztályát elvégzett és 5 éves szakmunkás-bizonyítvánnyal rendelkezők, 45 éves korig.

HÁZ

Kis családi ház hetően eladó. Kö muel u. 20. É Gombánál, bejár utca felől.

LAKÁS

Kétszoba-össz tos öröklakás egy zelében, a Tanác ság útján azonn tözéssel eladó. É Nyár u. 3., III.

Centrumban k szobás, távfűtéses kélyes, szövetkeze cserélek egy más hasonlóra + 1 sürgősen. Jászai II. em. 3. du. 18

Elcserélem Csa levő szoba-konyh lakásomat hasonl leket „Belvárosi igére a kiadóba

ALBÉRL

Bútorozott szob mélynek kiadó. út 31.

Dolgozókat alkalmaznak

Festő szakmunkást, valamint férfi segédmunkást felvesz az Alföldi Nyomda. Böszörményi út 6.

Februárban nyíló ultramodern leányotthonunkba előjegyzéseket felveszünk. Jelentkezhetnek 16 évet betöltött, munkakönyvvel rendelkező lányok. A vállalatnál levő kedvezményekről és a leányotthonban levő elhelyezésről, levélben a jelentkezők részére tájékoztatást adunk. Levélcím: Kőbányai Textilművek, munkaerő-gazdálkodás, Bp. X., Gyömrői u. 90.

15. életévet betöltött nődolgozókat pamutfonodába átképzősnek vagy betanított munkára felveszünk 15—16 éves korig egy- és kétműszakos munkarend. Betanulási idő egy hónap. Megfelelő szakmai gyakorlat és szaktanfolyam elvégzése után szakmunkásvizsgát lehet tenni. Bővebb felvilágosítást levélben is adunk. Pamuttextilművek Fonógyára. Budapest XI., Bocskai u. 90., munkaügyi

Férfi segédmunkást felvételre keres a Debreceni Ruhagyár.

Fűtőt 1900—2000 forint fizetéssel felvesz a Megyei Kórház. Jelentkezés: Bem tér 19., a műszaknál.

Takarítókat felvesz a Kossuth Egyetem Kollégiuma. Jelentkezés a kollégium gondnokánál. Egyetem tér 1.

A Debreceni Orvostudományi Egyetem rektori hivatala gyorsgépírónőt alkalmaz. Jelentkezés a rektori hivatalban.

Hajdú—Szabolcs megyei MÉH Vállalat püspökladányi telepére raktári dolgozókat alkalmaz.

Női munkaerőt jó kereseti lehetőséggel export alma válogatására felvesz a Debreceni Állami Gazdaság Hűtőháza. A Konzervgyárral szemben. Jelentkezés 8—14 óra között Dávid Dénesnél.

Gyakorlott mezőgazdasági gépszerelőt és esztergályost felveszünk. Béke MTsz Hajdúhadház.

MHSZ

ABC-k Ruyte megny Bő ár Vásár

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 136-068, 337-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG
Budapest

1021 Marton László

1970. november 7, szombat

November 7-i megemlékezések

Díszünnepségek — Emlékműveket, üzemeket, intézményeket avattak fel — Új Lenin-szobor Zalaegerszegen

November 7. előestéjén vidéken is megkezdődtek a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 53. évfordulója tiszteletére rendezett ünnepségek.

Kaposvárott a pártszervek, a tanács és a tömegszervezetek, az intézmények, a vállalatok és az üzemek képviselői megkoszorúzták a Szabadság parki hősi emlékművet. Este a Latinca Sándor megyei művelődési központban díszünnepséget tartottak.

A Szovjet—Magyar Baráti Társaság hazánkban tartózkodó delegációja *Egerben* részt vett a Gárdonyi Géza Színházban rendezett díszünnepségen, ahol felszólalt *V. M. Sztriganov*, a szovjet delegáció vezetője, az SZMBT első elnökhelyettese, az OSZSZSZK művelődésügyi miniszterének első helyettese. Ezt követően *Nagy Mária*, az MSZBT főtitkára és *Kárpáti Sándor*, a KISZ központi bizottságának titkára kiosztotta az orosz-szovjet vers és próza *Auróra 70* elnevezésű országos fesztiváljának díjait.

Több ünnepi eseményre került sor *Veszprém* megyében is. A Bakony Művekben munkásgyűlést, a Lenin-szobornál koszorúzási ünnepséget tartottak. A Bakony Múzeumban megnyitották a XII. őszi tárlatot. Veszprém megye képzőművészeinek hagyományos kiállítását. *Baranya* megyében Pécsett, a Petőfi filmszínházban rendezték meg a jubileumi ünnepséget. *Csongrád* megyében a központi ünnepség a szegedi József Attila Tudományegyetem Dugonits téri épületében zajlott le. *Borsod* megyében több helyen voltak ünnepi gyűlések. *Szabolcs-Szatmárban* pénteken 60 szabolcsi kisipari szövetkezeti munkás — zömmel az árvíz sújtotta területek újjáépítésében kitűnt személy — kapta meg a jubileumi ünnepségen a *kiválódolgozó-jelvényt* és *oklevelet*.

Az országban sok helyütt *új üzemek, intézmények avatásával* köszöntötték az ünnepet. Hat hónappal a kitűzött határidő előtt készült el Szolnok új közúti felüljárója, amelyet pénteken adtak át és *November 7. felüljárónak* neveztek el.

A *Vas* megyei Őrszentpéteren a Szombathelyi Cipőgyár új cipőfelsőrész-készítő üzemét adták át tegnap.

Szeged új lakónegyedében, a Tarján-telepen egy 16 tantermes általános iskolát avattak fel. *Szombathelyen* a mezőgazdasági, gépészeti és élelmiszeripari szakközépiskola új tanműhelyét adták át.

Dorogon pénteken *új egészségügyi központot adtak át*. A korszerű létesítményt a dorogi járási tanács, a dorogi szénbányák és a Komárom megyei Gyógyszertári Vállalat közösen építette. Az újszerű kooperáció eredményeként a szokásosnál lényegesen rövidebb idő alatt készült el.

Zalaegerszegen pénteken felavatták az új és a régi városrészt összekötő ifjúsági parkban *Lenin* 4 méter magas bronzszobrát. *Marton László* Munkácsy-díjas szobrászművész alkotását. *Salgótarjánban*, a Lenin téren, ugyancsak tegnap *új szovjet hősi emlékművet, Csaba László* építőművész alkotását leplezték le. Az ünnepségen Nógrád megye és a város párt-, állami és társadalmi vezetői társaságában jelen volt *V. K. Gvozd* altábornagy, a Szovjetunió budapesti nagykövetségének katonai és légügyi attaséja, *A. F. Poszpnyikov*, az SZMBT belorusz tagozatának elnökhelyettese, a minszki autógyár igazgatója, és *Ján Kasza*, a besztercebányai városi nemzeti bizottság elnöke. *Tatabánya-Ujváros* főterén és *Szigetváron* felszabadulási emlékművet avattak.

Korszerű, *új üzletsort* nyitottak pénteken *Tatabánya-újváros* főterén, a kialakulóban levő városközpontban. A korszerű centrum építését 1966-ban kezdték el. Elsőnek az állami áruházat építették fel, majd a párt, az állami szervek és a pénzintézetek székházait adták át.

Dunaújvárosban ünnepélyesen megnyitották tegnap az eddigi pártház épületéből kialakított városi könyvtárat és múzeumot. A 40 ezer kötetes, szabad polcos könyvtárnak külön gyermekrészlege van, mesesarokkal. A múzeumban első alkalommal a székesfehérvári Csók István Képtár XX. századi képzőművészeti anyagából rendeztek kiállítást.

1970. nove

M

üdvözlő távirata a Szovjet[illegible]ez

Kádár János, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának első titkára, *Losonczi Pál*, a Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke, *Fock Jenő*, a forradalmi munkás-paraszt kormány elnöke a következő táviratot küldte *L. I. Brezsnyevnek*, a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottsága főtitkárának, *N. V. Podgornijnak*, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa Elnöksége elnökének; *A. N. Koszigginnak*, a Szovjetunió Minisztertanácsa elnökének:

Kedves Elvtársak!

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 53. évfordulója alkalmából a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága, a Népköztársaság Elnöki Tanácsa, a forradalmi munkás-paraszt kormány és egész népünk nevében szívből jövő üdvözletünket és őszinte jókívánságainkat küldjük Önöknek és a testvéri szovjet népnek.

A nagy Lenin útját követő kommunista párt vezetésével a szovjet nép történelmi jelentőségű eredményeket ért el a szocialista társadalom megszilárdításában, a kommunista építőmunkában. A Szovjetunió Kommunista Pártja XXIV. kongresszusára készülve, a szovjet dolgozók további kiemelkedő sikereket érnek el a népgazdaság, a kultúra és a tudomány területén. Ezek a nagyszerű győzelmek egyaránt szolgálják mind a Szovjetunió felvirágoztatása, mind pedig a szocializmus, az emberi haladás és a béke egyetemes ügyét.

A magyar kommunisták, dolgozó népünk magasra értékelik és tevékenyen támogatják a Szovjetunió példamutató törekvéseit, melyek a szocialista országok egységének további erősítését, a népek antiimperialista harcának hatékonyságát, a nemzetközi béke és biztonság megszilárdítását, a népek közötti barátság fejlesztését, a nemzetközi együttműködés kiszélesítését szolgálják. Az európai országok létérdekeinek megfelelően közös ügyünknek tekintjük, hogy előmozdítsuk kontinensünk biztonságának megszilárdítását. Pártunk eltökélt szándéka, hogy a továbbiakban is aktívan hozzájárul azokhoz az erőfeszítésekhez, amelyeket a szovjet testvérpárt és a többi kommunista és munkáspárt tesz a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom egységének megszilárdításáért, az imperialistaellenes akcióegység kiszélesítéséért.

A szocializmus teljes felépítésén munkálkodó magyar nép pártunk irányvonalát töretlenül megvalósítva készül a Magyar Szocialista Munkáspárt X. kongresszusára, amely kijelöli majd szocialista építőmunkánk soron következő feladatait. Szocialista fejlődésünknek a továbbiakban is záloga lesz testvéri barátságunk és sokoldalú együttműködésünk a Szovjetunióval; ezért minden erőnkkel e barátság és együttműködés elmélyítésére törekszünk.

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 53. évfordulóján — közös, nagy ünnepünkön — szívből kívánunk újabb sikereket a testvéri szovjet népnek a kommunista társadalom építésének nagy munkájában.

* * *

Péter János külügyminiszter az évforduló alkalmából *Andrej Gromiko* szovjet külügyminiszterhez intézett üdvözlő táviratot.

A Szakszervezetek Országos Tanácsa a Szovjet Szakszervezetek Központi Tanácsát, a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség központi bizottsága pedig a Lenini Komszomol központi bizottságát üdvözölte táviratban. (MTI)

Fogadás a szovjet nagykövetségen

F. J. Tyitov, a Szovjetunió budapesti nagykövete a Nagy Ok-

Dezső, Nyers Rezső, az MSZMP Politikai Bizottságának tagjai, *dr.*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SOMOGY MEGYEI NÉPLAP

Marton László

1963 MÁJ 10

1021

ÚJ SZOBOR A KAPOSVÁRI SZÍNHÁZ PARKBAN

(Marton László budapesti szobrászművész alkotása.)

Otthonunk

védőoltások

A másfél éves kor a legrégibb — a fekete himlő elleni védőoltás — időszaka. Ez a betegség gyakorlatilag már nincs, de csak azért, mert rendszeresen oltunk ellene. Bezzeg volna, ha nem oltanánk! A himlő elleni újraoltástól egyelőre elekintenek, talán majd 12 éves korban . . .?!

Tizenkét-tizenhárom éves korban még egy oltást kap fecskendővel a gyermek, ez a hastífusz-tetanusz elleni védőoltás, s a Di-Per-Te-oltások során nyert tetanusz elleni védettséget erősíti, és új védettséget nyújt a bélfertőzés útján terjedő hastífusz ellen.

Közben kapja szájon át a legújabban bevezetett nagy hatású védő oltóanyagot — készakarva nevezem oltóanyagnak, mert hiszen az előbbi elképzelés szerint, ha szájon át kapja, mágia oltás — a Sabin-csepp előzetes ragtapaszvizsgálat vagy bőrinjekció (ez már injekció és nem oltás!) dönti el. Ha kell, 3 éves korban, az általános iskola V. és VIII., a közép- és szakiskolák III. évfolyamában, az ipari tanulók I. évfolyamában adják.

A védőoltás akkor jó, ha a szervezet »emlékszik rá«, ha a termelődött védőanyagok meg is maradnak a szervezetben. A mai kor embere mégsem elégszik meg azzal, hogy csak a természet emlékezzék, milyen oltást is kapott a gyermeke, és azonkívül csak a »fene tudja«. Már csak azért sem, mert a megkapott oltásokat a beoltott gyermek oltási lapjába be kell vezetni. A gondos szülőnek pedig kedves kötelessége, hogy ezt az oltási lapot gondosan megőrizze, mert éppen olyan fontos okmány, mint az ember bármilyen más igazolványa.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR IFJÚSÁG

Mártha László

1964 JAN 25

1021

MŰTEREMBEN

A héten meglátogattuk *Marton László* szobrászművészt. Mostanában elkészült és most készülő alkotásai felől kérdeztük.

Ezt válaszolta: — *Már régebben elkészítettem és most faragják kőbe azt a heverő figurát, amely Vácra kerül, a hajókikötő sétányára. Most fejeztem be egy másik szobrot, az ülő női alakot, amelyet a Hőgyészi Állami Gazdaság irodaháza előtt helyeznek majd el. Sugyancsak most fejeztem be a Kossuth-portrét is, amelyet a debreceni tanácsház dísztermében állítanak fel. Különösen sok örömöm telt a váci szobor megmintázásában, mert a megbízás úgyszólván semmi megkötöttséget nem tartalmazott, sem a forma, sem pedig a téma tekintetében. Rám bíztak mindent, s én igyekeztem jól megfelelni ennek a merész és gyümölcsöző bizalomnak. Ugyanilyen örömmel és izgalommal készülődöm arra a kísérleti pályázatra is, ami ugyancsak minden megkötöttség nélkül, teljesen a szobrász fantáziájára és erejére bízza az esztergomi szerszámgépgyár előtt felállítandó szobor megalkotását. Ez a nagyszerű lehetőség tölti ki most minden gondolatomat és minden időmet.*

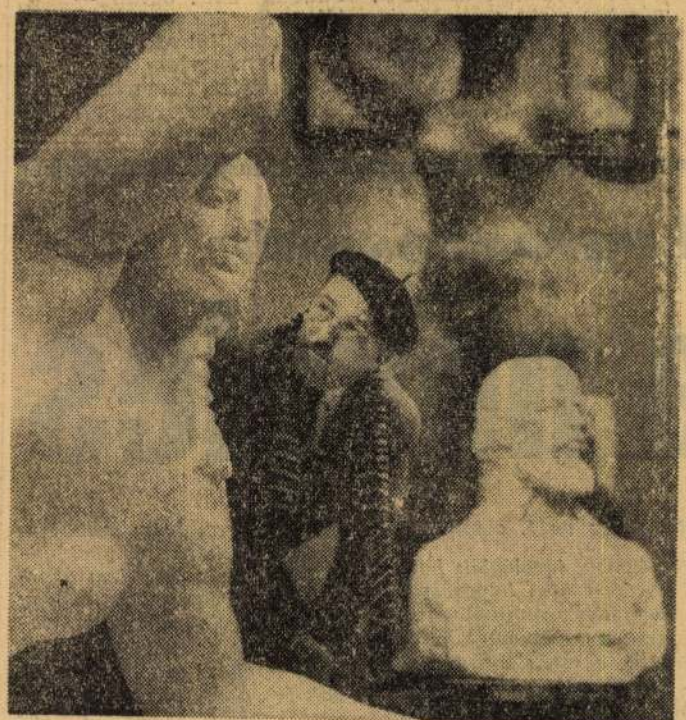

(Foto: Kotroczó István)

Nem érte meg a felszabadulást

Ötven esztendeje született Kulich Gyula

Utoljára gyűrött kiskabátban, ormótlan facipőben látták a dachaui láger fagyott udvarán. Ezerkilencszáznegyvennégy végén. Elvitték valahová SS rabtartói, és onnan sohasem tért vissza.

Szegény békéscsabai szabómester fia volt Kulich Gyula. Vasszorgalommal tanulta át gyermekéveit, keresetért küszködött özvegyen maradt anyjának, és munkalehetőségért, tudásért érkezett Pestre tizennyolc éves korában. A józsefvárosi albérletből vezet az útja a Magdolna utcai vasasszékházba, és akkor már tudja, a kisemmizett proletárokért akar élni, dolgozni. Esze, tudása és közvetlensége emeli a nyolcadik kerületi ifik élére, az illegális kommunista párt befolyása alatt működő Országos Ifjúsági Bizottság vezetőségébe, majd a titkári tisztre. És akkor már a fasizmus a célpont, ellene mozgósítja az ifjúmunkásokat, és a viharsarki szegényparaszt fiatalokat. „Szélesíteni a mozgalmat" — sürgeti a haladó erők összefogását és néhány nap múlva kirobban a második világháború.

Azután, 1940 április 9-én, hiába várják a vasasszékházba. Munkáslány menyasszonya hozza a hírt: „Gyulát délelőtt elfogták!"

A nyomozók kínozzák, vallatják; amit bevall — másokat ment vele. Megjáratják vele Magyarország majdnem valamennyi fogházát, nem árul el senkit.

A magyar kommunista ifjúsági mozgalom egyik vezető harcosát Dachauban látták utoljára, nem sokkal azelőtt, hogy a tábort felszabadították a szovjet katonák...

A

Három évvel ezelőtt az Építő
székházában, Budapest egyik le
szebb előadótermében tartotta el
kongresszusát a Magyar Kommu
nista Ifjúsági Szövetség. A soro
ban — ott az őszülő halánté
volt a ritkaság — senkinek se
tűnt fel egy húsz év körül
szőke fiatalember, a Béké
csabai Téglagyár küldötte. Otth
nos nyugodtsággal ült sötétkék r
hájában a filmesek pásztázó lámp
alatt, a többiekhez hasonló figyeler
mel hallgatta ő is az előadók
Nyílt arca hűséges tükörképe v
minden felszólalásnak.

Podmaniczki Pálnak minden
volt, amit itt hallott. Alig egy h
napja telepedett át szüleivel Ozdr
a vasipar fellegvárából Békéscsab
ra, s máris itt egy ilyen esemé
Még nem szokta meg a vidéket,
végtelenbe nyúló mezőségeket, an
lyeket csak nagy ritkán tarkítar
a büszke gyárkémények felkiáltó
lei, s most meg a főváros hívta
vendégül. Két hete választot
KISZ-titkárnak Békéscsabán, mo
ván, hogy új ember a gyárban, s
seprű, jól seper".

— Menj el fiam a kongresszu
hallasz ott egyet s mást. Hazajö
neked talán sikerül a téglagyári
júsági szervezetbe életet vinni
mondták neki a nem éppen biz
útravalót. Ahogy ült a fényesre
világított teremben, mindezt vé
gondolta. Töprengései közben sú
elidőzött a kongresszus sima, f
betűkből kiszedett jelszavá
„Munkával, tanulással a szoci
musért". A hétköznapok tenniv
ra nézve nem sok jót olvasott
ebből a szűkszavú mondatból.
Pali — mormolta magában —,

Legfontosabb:

a nevelés

(Folytatás az 1. oldalról.)

gári nézetek, ideológiák hatása. Itt szeretném hangsúlyozni, hogy azok munkálkodnak jól, akik a szélesebb körű ismertetés, a viták során a saját maguknak megfelelő kérdéseket tárgyalják. Nyilvánvaló, hogy másképp jelentkeznek, mondjuk, a modernség problémái üzemben, falun, vagy egyetemeken. De ezen túl: az ifjúsági vezető más kérdésekkel találkozik, ha a szakszervezetet kéri segítségül ség van arra, hogy ezek terjedjenek; filmek, könyvek, kiés beutazások stb. Nem újkeletű az a tapasztalat, hogy bizonyos életkorban az ember csak a csillogást látja, hogy mindent szépnek és jónak lát, akár ha csak egy-két film erejéig „ismeri" azt az országot. A KISZ-nek újra és újra feladata, hogy tárgyilagos képet adjon, magyarázzon. Lehetőség erre bőven van, hogy csak egyet említsek: a nyugatról ide jövő fiatalok véleményét meghallgatni és továbbí-

Chatton László
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HÍRLAP
1966 JAN 29.

1021

A REPÜLŐ EMBER

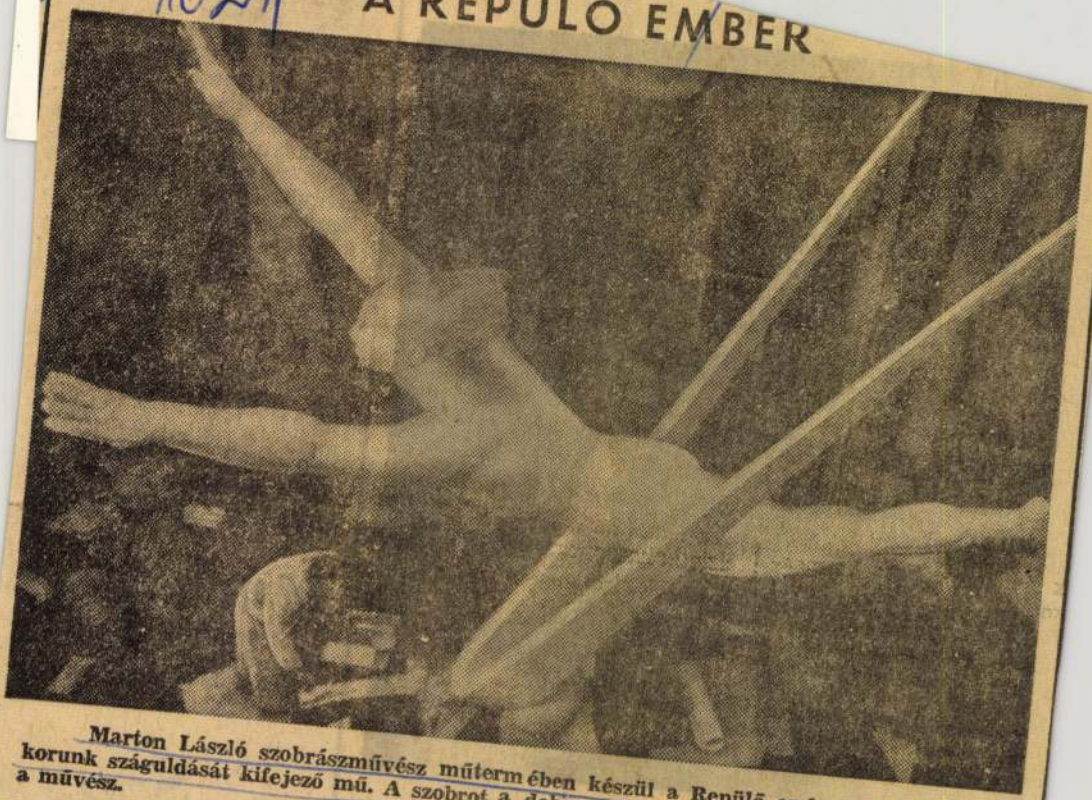

Marton László szobrászművész műtermében készül a Repülő ember — a sebességet, korunk száguldását kifejező mű. A szobrot a debreceni Gördülőcsapágy Művek elé tervezte a művész.
(Kotroczó felv.)

ponyi gróf hívott áperitif

Hamarosan megkezdik a daruhidak és televíziós antennák szélterhelésének mérését. Most ezt kísérletezik a Budapesti Műszaki Egyetem gépészmérnöki karának áramlástani tan-

ségen csak egy fekete pont, a távcsövet a szememhez emelem: egy sas. Mozdulatlan ül a jégen, jég ura: zajlásban sebzett vadkacsára, kivetett halra vár. Néma jégvilág. És ezzel az ötven kilométeres, jégtorlódásos mezővel áll szemben négy kicsi Botond-erős, mokány hajó. Nekiszalad, métert, két métert betör, jég közé szorul, leáll a motor, majd visszaindít. Újból nekiszalad, újból vissza. Tépi, szaggatja a jeget. A mai napon: pontosan két hete.

Felkapta a hajót a jég

Leveszy Ottó, a budai kapitány, két hete búcsúzott a Frankel Leó utcai otthoná-

Száz sz

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u.
Telefon: 188-296, 188-307

KISALFÖLD

1966 ÁPR 14.

Új szobor Mosonmagyaróváron

A mosonmagyaróvári vasútállomás előtti parkban a napokban szobrot helyeztek el, Marton László budapesti szobrászművész alkotását, egy női aktot. A szobor alumíniumötvözetből készült a Képzőművészeti Kivitelezési Vállalatnál. (Tudósítónktól.)

1021

1960 FEB 12
117

„Utcák, terek művészete" – 1959-ben

Ezer meg ezer ember megy el naponta az utcákon és tereken álló szobrok, az épületeket díszítő képek előtt. Úgy hozzátartozik ez már környezetükhöz, mint a a fa, hirdetőoszlop, villamosmegálló. Csak kevesen gondolnak ilyenkor arra, hogy a művészet látogatja meg őket, kérve vagy kéretlenül egy látvánnyal, egy gondolat többé-kevésbé meggyőző kifejezésével, egy kellemeshatású sziluettel, vagy vidám színek örömével ajándékozza meg őket.

A *közösségi művészet* műfajának kimeríthetetlenek a lehetőségei. Emlékművek a múlt eseményeinek felidézésére, a szabadságért vívott harc nagy alakjai, az ellentmondások nélküli társadalmat őszintén tükröző intimebb hatású kompozíciók, szépség, anyaság, szolidaritás és munka közvetlen megszemélyesítése, vagy szimbolikus ábrázolása, a mindennapi életet színes falképben megörökítő alkotások stb. Mindehhez az eddig ismert technikai megoldásokon, művészeti anyagokon kívül újak is csatlakoznak (műmárvány, lemezdomborítás, műanyag, különböző kerámiák, alumínium, stb.).

Az eddigi eredmények változatos képet adnak. Sok érdekes próbálkozást láttunk, de sok vitatható megoldást is. Képzőművészeink mentségére szolgál az a körülmény, hogy a felszabadulás előtt jóformán csak a főiskolák elméleti oktatásában ismerkedtek meg a monumentális művészettel, nem tudták képességeiket megbízásokon kipróbálni. Néhány esztendő óta jelentkezik sürgetően az igény, — hivatalos rendelkezések előnyös feltételeket biztosítanak a közösségi művészet megvalósítására: az állami és városi megrendelések mellett az építészeti költségvetés két ezrelékét. A Képzőművészeti Alap munkaelosztó és bíráló bizottsága végzi a központi irányítást.

Az 1959. esztendőben felállított és megfestett alkotások közül a teljesség igénye nélkül emelek ki néhányat. Ez az év a *Tanácsköztársaság jubileumi esztendeje* volt. Közterületi vonatkozásban elsősorban szobrászainkat foglalkoztatta a 19-es forradalmi események kifejezése. A cél ez esetben is az, hogy ennek a hősi időszaknak nagyszerű szellemiségét, sűrítetten, egyértelműen, majdnem tömondatban, illetve felkiáltómondatszerűen fogalmazza meg a művész. Az elkészült és felállított szobrok legtöbbször főhelyet kaptak. Építészeti együttesekhez annyiban kapcsolódtak csupán, hogy különböző stílusú és tagolású, tömeghatású épületekkel körülzárt téren kellett megállniok helyüket. *Kamotsay István, Kovács Ferenc, Farkas Aladár* és *Tar István* a vöröskatona alakjában igyekezett kifejezni a szabadságért vívott harc nagyszerűségét. *Mikus Sándor* szimbolikus figurát, zászlót tartó, keményen kilépő ifjút mintázott, *Herceg Klára* fegyverrel harcbahívó nőalakot választott. *Makrisz Agamemnon* drapéria előtt örökítette meg a szabadság száguldó géniuszát. *Kucs Béla* két egymással viaskodó ember küzdelmét használta fel a gondolat kifejezésére.

Ahány szobor, annyi felfogás! A maga nemében Mikus és Makrisz alkotása fejezi ki legjobban az eszmei tartalmat, — a különböző formanyelv ellenére is. Az előbbi higgadt, kiegyensúlyozott, magabiztos, vonzó egyszerűségével, az utóbbi szárnyalásával, izgatott felületeivel,, drámai vibrációval hat. E kettő mellé sorakozik Herceg Klára lelkesedéstől feszülő amazonja, aki a proletár-asszony szimbóluma is egyben. Mindhárom emlékműnél vitatható azonban a szoborhoz kapcsolódó architektura. A veszpréminél és a szekszárdinál az alacsony talapzat, a kecskemétinél az utca főtengelyébe helyezett aszimmetrikus posztamens akadályozza a mondanivaló még teljesebb érvényesülését, mozgósító erejét, környezethez kapcsolódását. A tanácsköztársasági témával ma is sokan foglalkoznak, végleges értékelésre a többi emlékmű elkészülése után kerülhet sor.

A szocialista eszmeiséget közvetlenül kifejező plasztikák között 1959-ben *Kiss István* diósgyőri L- és *Segesdy György* Néphatalom c. munkája figyelemreméltó. (Rákospalotai Rendőrség.) A Lenin-emlékmű fontos követelménye, hogy az egyéni karakterjegyeken kívül a munkásmozgalom Leninben megnyilatkozó forradalmi erőit is kifejezésre juttassa. Kiss István a lelkesítő szónokot idézi, Leninje azonban nem közvetíti eléggé a szuggesztivitást, melyet a kiválasztott mozdulat az arányaiban megnövelt kéz- és arckifejezés igényelne. Segesdy archaikus előképek alapján mintázta leveleságat tartó férfi alakját, tömbszerűségében erőt, mozdulatlanságában szilárdságot akart érzékeltetni. E törekvés közben elveszett a humánum, mely a jelképi ábrázolásból sem hiányozhat.

Marton László: Nőalak (Szombathely, Sabaria tér)

Kazincbarcikán *Buzi Barna* Kuruc lovasát állították fel impozáns elhelyezésben. Az ő munkája a lágymányosi lakótelepen két alumínium domborítás is. Ide került még *Borsos Miklós* két dombormüve, közülük az egyik mitológiai témát dolgoz fel. A harmadik munka *Tar István* szép halászfigurája. Míg Borsost Bacchus ihleti, *Huszár Imre* Kazincbarcikán a vadászó Diannának áldoz. E témaválasztásokon is érdemes elgondolkodni! Lírai hangolású mestereink is találhatnak sok szépet, mintázásra érdemeset a ma életében, — nem kell feltétlenül antik eszmékhez folyamodniok. *Marton László* helyesen személyesíti meg az ókori Savariát Szombathelyen, bájos nőalakot ábrázoló díszkútján. Győrött *Kerényi Jenő* dinamikus hatású, hatalmas domborműve került helyére, a pályaudvar teljes művészi kiképzésének elkészülése után komoly méltatást érdemel. A Pasaréti úti Vasas Sportklubban *Szabó Iván* és *Kamocsay* nő-, illetve férfialakja, az Üllői úton *Kis-Kovács Gyula* Anyaság c. szobra vállalkozott egy-egy mozdulat, hangulat, vagy sportélmény közvetítésére.

A tanulság az eddig felsorolt művek alapján is leszűrhető. Az utcák, terek művészete a szocializmust építő országokban sokféle művészi megfogalmazásban jelentkezhet. Egy követelmény azonban alapvető: a közérthetőség. Néhány keserű tapasztalat árán el kellett vetni azt a tévhitet, hogy a modern épület végletekig egyszerűsített, vagy absztrakt formákat igényelne a hozzája kapcsolt képzőművészettől is. Sok építész színesen látná, ha a festő és szobrász mindössze kellemes színfoltokat, az anyag szépségeit előtérbe helyező, dekoratív díszítéseket alkalmazna. Ez a felfogás azonban figyelmen kívül hagyja, hogy a képzőművészeti alkotás önálló tartalmi szándékokkal rendelkezik. Természetesen kifogásolható, ha ez csak szándék marad, s a művész formailag nem tudja következetesen végigvinni elképzelését. De az épületnek funkciót kell betöltenie és ez építészeti stílusproblémáktól független. El kell tehát ismerni a képzőművészeti alkotás feladatát, funkcióját is. Az építész, festő és szobrász dolga, hogy a tervezésnél meglegyen az összhang, a művészi díszítés ne fölöslegesen odabiggyesztett díszítésnek hasson, hanem az épület szerves részévé váljék. Közben saját külön világát és hatóerejét is meg kell őriznie.

Erre az építész—festő együttműködésre alig-alig lehet példát találni az elmúlt esztendő alkotásai között. Ellenpéldákat annál inkább. A közösségi művészet felszabadulás utáni legjobb darabja a sztálinvárosi Vasmű bejáratát díszítő freskó, éppen a legszomorúbb példa, elhelyezési szempontból, hiszen az előtte levő négy hatalmas oszlop miatt összhatásában egyáltalában nem élvezhető.

Gazdagodott művészetünk a *monumentális festészeti eredményekkel* az elmúlt esztendőben is. Az ózdi Gyermekváros, az oroszlányi bányászházak végfalainak kiképzései, az ottani mozi előcsarnokának freskója stb. Szerte az országban iskolák, kórházak, mezőgazdasági épületek, színháztermek és lakóházak dicsekedhetnek változatos technikájú alkotásokkal. A fóti Gyermekvárosban belső terek álltak rendelkezésre (részvevő művészek: *Kovács Margit, Simó József, Csohány Kálmán, Imre István, Rákosi Zoltán, Sey Ferenc, Reich Károly, Würtz Ádám, Sinka Mátyás, Z. Gács György* és *Szurcsik-Király*). Itt is kiderült, hogy technikától függetlenül a legjobb minősítést azok a munkák kapták, melyek téri-hatásokra épültek és első látásra megragadják a szemlélőt. A művészek dolgát nehezítette, hogy viszonylag nagy felületen kellett komponálniok s ezek meglehetősen kicsi szobában kerültek elhelyezésre. Ugyanakkor a témák a gyermekekhez közelállóak, tehát intim hatásúak voltak s közvetve ízlésük csiszolását is kellett, hogy szolgálják. Az már talán a művészek hibája, hogy sokan felaprózták a rendelkezésre álló felületet, színes képekké, frizekké bontották a kompozíciót. Így, sajnos, legtöbben feladták az összefoglaló, hatásosabb nagy formákat, erőteljesebb színeket. Reich és Würtz falképei megőrizték az ábrázolás báját, mégsem váltak kisszerűvé. Feladatát leginkább a Szurcsik—Király-féle műmárvány kép oldotta meg; egységes, nagyvonalú, nemesen dekoratív.

Az oroszlányi bányászházak sgrafittói, — melyet fiatal képzőművészek készítettek — a korábbi sgrafittó problémákat nem oldották meg. Az újpesti László téri házak hasonló technikájú kiképzésénél lett nyilvánvaló ugyanis, hogy ez a művészeti technika nálunk csak most van kialakulóban. A hagyományokra így támaszkodni nem lehet, a művészek a falon próbálják ki erejüket. A többsorosan felhordott vakolatból egyesek rajzzal bontják ki a vonalakat, mások inkább festői hatásokra törekszenek, foltokkal, színes felületekkel dolgoznak. Nézetem szerint mindkét eljárás alkalmas a tartalom megjelenítésére. Eddig azonban az anyag titkainak felfedezése jobban lekötötte a művészek erejét, semhogy munkájuknak az épülethez kapcsolására és a kifejezés fokozására gondot fordíthattak volna. A néző sokszor úgy érzi, hogy a kompozíció véletlenül, esetlegesen került helyére. A hatalmas falfelületeken elvész a festmény, akár frizzel, szétszórt figurákkal, vagy egymással lazán összefüggő képmezőkkel oldotta meg feladatát a művész. Legtöbbször a többi építészeti elemtől távol, esetlenül magára marad az alkotás azt a hiedelmet keltve, mintha a további munkára elfogyott volna a beruházási keret. Tanulság: már a tervezésnél tisztázni kell, mi a szerepe a képzőművészeti alkotásnak az egész esztétikai egységében.

A különféle stílusú falképek illusztrálására példaképpen *Domanovszky Endre* oroszlányi és *Papp Gyula* szentendrei freskóját említem meg. Az előző színes szoknyákban táncoló lányokat mutat be, a virágos mező szépségének emlékét idézve. Alakjai líraiak, formailag igen egyszerűek. A sztálinvárosi freskó heroizmusa helyébe itt bensőségesebb hang lép. Papp Gyula szentendrei freskója természetelvű felfogásban készült, figurái a térbe vannak helyezve, atmoszférikus hatások szövik át az egészet. A kompozícióban a hangulat, a mesélő elem lépett előtérbe, hatása első látásra nem olyan erős, mint a dekoratív törekvésűeké.

Érdemes beszélni még *Kádár György* seregélyesi munkájáról, mely egy harmadik elképzelést valósít meg. Sgrafittója csupa izgalom, világosak és sötétek játéka. Alakjait fametszetszerű élességgel bontja ki s nagy gondot fordít a kompozíciós elemek ritmusára. Az összkép így mozgalmas, de a részletek helyenként hidegek és mesterkéltek. Az erős dekorativitás a gondolatközlést zavarja.

Az elmúlt esztendő újabb nagy feladatok esztendeje volt. A szobrászok és festők egyaránt igyekeztek a mai élet eszmeiségét kifejezni alkotásaikban. A fejlődéssel együtt jár, hogy elsődlegesen a műfaj törvényeivel ismerkedtek inkább és a legkülönbözőbb művészi felfogásokat, formai megoldásokat próbálgatták. A megszületett munkák talán egy szempontból vitathatók: a szocializmus szellemisége, az új társadalom építésének nagyszabású jellege, a kor atmoszférája nem érvényesül eléggé bennük. Ennek oka talán a művészek egyéniségében is kereshető, de azt hiszem, inkább a monumentális műfajokra kötelező formai áttételben van hiba. Ezt a jelzőt sokan még ma is úgy értelmezik, mintha egyszerű felnagyításról lenne szó s az épülethez, környezethez történő szerves illeszkedés nem érzik eléggé törvénynek. Pedig a felvetett gondolatot és eszmét csak így lehet jól érzékeltetni. A bírálónak nehéz dolga van, ha egy év terméséről akar mérleget készíteni. Hiszen közben már sok olyan munka készül, amely az elképzeléseket jobban megvalósítja, különösen intimebb hatású szobrok, kútfigurák, gyermekplasztikák és szimbolikus alkotások területén.

Lendületes fejlődés, nagy lehetőségek, mindenkihez szóló, szépséget kifejező új művészet kibontakozásának egyik izgalmas szakaszában vagyunk. Azért időzünk néha az eredményeinél, azért vetjük fel a problémáit, hogy ezután még szebbet, jobbat, igazabbat adhassunk az embereknek.

D. FEHÉR ZSUZSA

ÉLET ÉS IRODALOM
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor-u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ÚJ ÍZLÉSÉRT

Zene és „közízlés"

MARÓTHY JÁNOS CIKKE

Az „Új ízlésért", az „Élet és Irodalom" most megindult cikksorozata sokat ígért valóban nincs ma a művészeti életben sürgetőbb feladat, mint a *tömegek művészethez való viszonyának* legszélesebbkörű felmérése és ezen az alapon a gyakorlati tennivalók meghatározása.

Az „ízlés" szó azonban félre is vezethet: az igazi művészet sohasem arra való, hogy a nyelvünk hegyén ízlelgessük, hanem arra, hogy egész valónkkal *átéljük*.

A „tömegízlés romlottságát" festő jelzők jólismertek a romantikus antikapitalista vagy arisztokratikus esztéták szótárában is. Következtetésük belőle vagy az, hogy a művészet virágzásának a feltétele a tömegektől való elzárkózás, vagy a legjobb esetben az, hogy a tömegeket

esztétikai neveléssel

kell azoknak a kulturális értékeknek legalább a *tudatos élvezetére* serkenteni, amelyeknek a *spontán alkotására* való készség a kapitalista nagyváros hatása következtében — mint mondják — visszahozhatalanul kiveszett belőlük.

Az ilyen jelszavakban, mint „rossz ízlés helyett jó ízlést", „harcot a zenei ízlésnevelésért" — a pozitívum az, hogy a tömegek kulturális nevelését szorgalmazzák; egyoldalúságuk viszont ott rejlik, hogy gyakran formális esztétizálássá szűkülnek, megkerülvén a kérdés *tartalmi* oldalát. „Jó zenét" adjunk? Igen ám, de mi az a „jó zene"? Amelyik bizonyos szabályok szerint „harmonizálódik"? Ahol a „szonátaformát" precízen építik föl? De hány silány epigon-mű minősülne így jó zenének! Vagy forduljunk a „bevált márkákhoz", a klasszikus nevekhez? A vitát persze ezzel sem zártuk le: egyesek Lisztet, sőt Beethovent fogják „pufogónak, harsánynak", mások pedig, velük szemben, Bachot „spekulatívnak" bélyegezni. De ha el is jutunk ahhoz a nagyszerű eredményhez, hogy mindenki szakértőjévé válik Palestrina motettáinak és Mozart vonósnégyeseinek, vajon *ez önmagában* elégséges-e ahhoz, hogy megteremtsük a *mai zene* virágzásának a tömeg-talaját? Sőt, egyes esetekben nem tapasztaljuk-e még azt is, hogy a klasszikus zene nem híd a mai zenéhez, hanem — a konzervatív hangverseny-közönségnél — kőfal, amely elválaszt tőle? És logikailag nem inkább a *mai* zenének kellene-e hídnak lennie a *mai* ember számára a régi zene világa felé?

Végül pedig a legnehezebb kérdés: egyáltalán mi a „mai" és mi a „konzervatív"? Schönberg-e a XX. század? De hiszen művészetének legfontosabb szálai a polgári kultúra XIX. századi „Götterdämmerung"-jáig: Wagner-ig nyúlnak *vissza*. És Muszorgszkij-e a XIX. század? De hiszen művészetének veleje a XX. század nagy „népi virradatáig": Janáčekig, Bartókig, Davigyenkoig, Prokofjevig mutat *előre*.

Látható: az „ízlés" kérdéseit nem oldhatjuk meg anélkül, hogy szembe ne találnánk magunkat a zenekultúra, a zene és ember viszonya legmélyebb *tartalmi* kérdéseivel.

„Nem szép muzsika kell nekünk, nem csengő szavak, nem véső és paletta, nem! Ördög vigye a sok hazudót és képmutatót! Élő gondolatokat adjatok, élő beszéddel szóljatok az emberekhez . . . ! Tetszetős hangzatokkal még nem értetek el semmit, — nem több az, mint mikor a társasági hölgy cukorkával kínál benneteket."

Újdonságnak hatnak-e ma is Muszorgszkij csaknem egy évszázada leírt szavai? Csak részben. Hiszen az a *kulturális forradalom*, amely nálunk 1949 táján megindult, éppen tartalmi oldaláról fogta meg a zene és tömegek viszonyának a kérdését.

Ismeretes, hogy ez a biztatóan indult folyamat hogyan szűkült össze, torzult és sápadt el 1951 és 53 között. Ismeretes az is, hogy a 53 utáni években —

a hibák hibás

ség (Borgulya, Grabócz, Juhász, Láng, Lendvai, Lóránd, Karai, Szokolai, Vári stb.) keresi a tömegek élményeinek hangját, a megújhódó tömegdal-irodalomtól az egész estét betöltő monumentális formákig?

Ha a „tömegízlés" kérdése mégis újra meg újra fölmerül, az magyarázza, hogy a szektás és revizionista kultúrpolitikai irányzatok harca *hibás ellentétpárok* sorozatát hagyta ránk örökségül. Íme, néhány ilyen ellentétpár sémája:

Szektások	*Revizionisták*
A zene szűken vett agitációs eszköz	A zene elvont esztétikum.
A „modern" zene burzsoá bomlási termék. Vissza a XIX. századhoz!	A XIX. század túlhaladott. Előre a XX. századhoz!
A népzene felhasználása az igazi művészet kritériuma.	A népzene felhasználása az epigonizmus kritériuma.
A közérthetőség a zenét kiemeli a formalizmus válságából.	A közérthetőség a zenét lerántja a kispolgári ízlés válságába.
A jazz az imperialista rothadás szükségszerű terméke.	Jazz a „modern ember" viszonyainak szükségszerű terméke.

Látható, hogy a zenével kapcsolatos szocialista álláspont vulgarizálása, eltorzítása a

másik oldalon a polgári pozíciók röneszánszához vezetett. Még inkább ide vezettek a szektás oldal tartalmatlan, antimarxista, a konkrét elemzést és differenciálást mellőző általánosságai, hiszen ezek voltaképp születésük óta csupán *ellentett előjelű tükörképeit* adták a „modern emberről", „XX. századról", „tömegről" elhangzó *polgári* globalizálásoknak. Így ismét a „modernség" globális elvetése a másik póluson a „modernség" ugyanilyen globális magasztalását váltotta ki (holott „általában vett" modernség ma éppúgy nincs, mint ahogy nem volt például a múlt század 60-as éveiben: aki Brahms szellemében volt modern, annak Wagnerrel kellett szembefordulnia; aki Muszorgszkij szellemében volt modern, annak Brahms és Wagner világából egyaránt ki kellett nőnie; a XX. század ilyen globális elvetése vagy magasztalása közben pedig többek közt éppen a XX. századi *proletár zene* jelentősége sikkadt el). A „pátosz és érzelem" általában vett követelése a másik póluson a pátosz és érzelem általában vett lekicsinyléséhez vezetett (holott a

pátosz és érzelem

a szocialista társadalomban nem általában születik újjá: *másfajta*, mint a „vesztett illúziók" XIX. századi korának romantikus-felfújt pátosza és érzelmessége. hiszen ez utóbbinak éppen a szorosabban vett *realizmus* üzent hadat!).

A népiség leszűkítése a paraszti hagyományra a másik póluson — „a XX. század az atomfizika és űrhajó kora!" — mindenfajta népséggel szembeni ellenkezést váltott ki (holott a városi népnek, a munkáséletnek is megvan — a „kommersz"-zenén túl — a maga pozitív, sokévszázados hagyományra visszatekintő zenei arculata!). A jazzzene globális elvetése a másik póluson legalábbis a jazz-szel szembeni globális passzivitáshoz vezetett (holott jazz sincs „általában": a jazz közvetlen elődje, a „blues-korszak" a fehér — proletariátus igazi népamelynek útvonalát az európai ól kiindulva éppúgy meg lehet nt az afrikai néger munkadalból, a sokféle elem az amerikai kapihúsdarálójában" vált új, egységes a jazz-nek ez a népi alapja alámmersz-zene áradatában, és eren világhírre szert tett népi előszorultak a munkásélet nyomo-

i években több jel mutat arra, gyakorlatunk kezd kiemelkedni usok bűvköréből (erre vall pl. a li proletár hagyomány, proletár vekvő szerepe a hivatásos zenés a zenei tömegmozgalomban). egészséges új elemeknek a kitelégis számos régi lerakódás gátol-

an elméleti kérdések? Igen, azok ultúrát — benne „új ízlést" is — en élet gyakorlati folyamata tud Hiába kritizálom meg a tömegkolgári kultúra iránti vonzódását, tom ki egy új tömegdal sematizúj „dodekafón" zenemű életidehibák" kijavítása csak az élet nozgásának: művész és közönség *ormák közvetítette viszonyának* a et.

zek a szervezeti formák? A hangs a zenei ismeretterjesztés, a zenezenei tömegmozgalom, az egyes jok létrejöttének és terjedésének atornái.

itt a fő probléma: ha a szektás ka idején a sebtiben létrehozott fenyegették elnyeléssel a zenei

élet tradicionális kereteit, az 53 óta bekövetkezett ellenhatás következményeként — egészen máig — a regenerálódott tradicionális formák fenyegetik elnyeléssel a zene születő új hajtásait.

A hangversenylátogató közönségben ismét

a konzervatív réteg

a hangadó. A sznobok szűk táborának természetes ellentét-párja az a rendkívül széles réteg, amely ismét a legsilányabb slágerzene hatása alá került.

Mi hát a feladat? A meglevő keretek lassú javítása?

Ez persze feltétlenül szükséges. De a rossz beidegződések szükségessé teszik, hogy *minőségileg új kereteket* is létrehozzunk. Nem kell-e nap mint nap tapasztalnunk, hogy a hangversenyek régi törzsközönségének konzervatívizmusa ellenáll az új magyar művek bemutatásának? Hogy a „könnyű zene" kialakult (és megcsontosodott gyakorlata, a „könnyű zene" és „tömegzene" közt megvont vaskalapos határvonal nem enged kibontakozni olyan sokatígérő tehetségeket, mint Vári Ferenc, Grabócz Miklós, Dénes Margit?

A kísérletezés fórumaira van szükségünk.

De hiszen a kísérletezés jelszavát a legtöbbször épp azok hangoztatják, akik szemben állnak az — általuk ferdén értelmezett — szocialista realizmussal!

Éppen az a baj, hogy vitáinkban a „kísérletezés" általában absztrakt követelményként merül föl. Hogy „szabadjon" olyan embert festeni, akinek a fejéből nő ki a lába, „szabadjon" olyan drámát bemutatni, amely a színház mennyezetén játszódik, „szabadjon" olyan zenét írni, amely nem zenei hangokból áll. Holott mindezek aránylag könnyű feladatok.

De kísérletezzünk azzal, hogy

a zenekultúrán eddig kívülrekedt tömegnek,

mint zeneszerzők, előadók, ismeretterjesztők, olyan zenét adjunk, és úgy adjuk, hogy élete elválaszthatatlan részévé váljék! Hic Rhodus, hic salta! Itt nem lehet a levegőbe beszélni: a kísérlet sikerét maga az élet kontrollálja.

Nehéz feladat ez? „Leszállást" igényel? Talán kevésbé, mint a konzervatív közönséghez szólni. Az egyszerű ember első, ösztönös kérdése egybeesik a művészet és tudomány legnehezebb, végső kérdésével: „Mi köze mindezeknek a dolgoknak az életh az én életemhez?"

meg a „Borisz Godunov" forradalmi jelenete, a zenében otthonasabbakét pedig (minden erőfeszítésem ellenére) — inkább Lenszkij áriája.

A dolog persze így sem egyszerű. Munkásszállásokon még találkozhatunk öreg kubikosokkal, aki nem tudja, mit jelent a „művészet" szó; de a szeme menten fölcsillan, amikor elmondja, hogy ő néha szokott „hermonikázni", és kiderül, hogy az is művészet. Tehát még itt is van közvetítő láncszem, amely az ismeretterjesztést életközelbe hozhatja.

A legkülönfélébb módszereket kellene itt kipróbálnunk. Olyan ismeretterjesztést, amely nem „barangol a zene birodalmában", de a zene legmélyebb összefüggéseit tárja fel (különösen gyümölcsöző lehetne itt a „komplex ismeretterjesztés", amely *különböző művészeti ágak egyidejű bevonásával* világítja meg az egyes kifejezőeszközök értelmét és pl. egy adott korhoz való viszonyát); olyan népszerű dalszerzést, ahol zeneszerzők és költők mindennapos kapcsolatba lépnek az éneklő tömegekkel stb.

Mindezeknek a megérlelődéséhez azonban szellemi gyűjtő-központok is szükségesek.

A Szovjetunióban az átmeneti korszak idején létrehoztak egy tanulságos intézményt: a „TRAM"-ot (Tyeatr Rabocsej Mologyozsi — Munkás Fiatalság Színháza). Ez a színház gyűjtőhelye volt azoknak a fiatal értelmiségieknek, akik a proletariátus szemszögéből kívántak kísérletezni, és egyben nevelő iskolája

az új munkás-közönségnek is.

Az ilyen fórumok, mint *előfeltételek* nélkül, amelyek szorosan összekovácsolták a művészek és a tömegek egy élenjáró csoportját, nem jöhettek volna létre a 30-as években a szovjet zenei élet egyetemesebb keretei.

Egy vagy több ilyen magyar „TRAM" létrehozása közelhozná egymáshoz a különböző művészeti ágak képviselőit, konkrét gyakorlati cél szolgálatában; tág teret nyitna az új kísérleteknek, ahol *különböző művészeti ágak együttműködése* szükséges: a népszerű dal-műfajoktól a legkülönbözőbb zenés színpadi — és oratoriális formákig; e kísérletek eredménye *munkásközönségen* lenne azonnal mérhető; lehetőség nyílna itt munkáskórusok fellépésére, mai szellemű ismeretterjesztő előadások módszereinek (pl. komplex módszer) kikísérletezésére stb.

Összefoglalásul: bár az utóbbi években fontos lépéseket tettünk a zenében az „új ízlés" felé, zenénk elméletében és gyakorlatában seregestül vannak még megoldatlan, vagy csak félig megoldott kérdések. A megoldást csak az hozhatja meg, ha — a meglevő keretek további gondos építése mellett — *új fórumokat is teremtettünk a bátor kísérleteknek:* nem az elvont „formabontáshoz", százötven belvárosi kultúrsznob unalmának elűzéséhez, hanem *a munkásosztály és a parasztság alapvető, milliós tömegeinek a zenekultúra fő áramába való bekapcsolásához.*

TAMA

A televény fantáziájú, de szenvtelen hangú elbeszélő, *Prosper Mérimée* híres novellájában, a Tamangóban az Esperanza hajó néger rabszolgaszállítmányának végsőkig elszánt zendülését írta meg. A téma több száz oldalas regényre is futotta volna, de Mérimée szinte a vázlatával, a mesteri tömörségű novellával is megelégedett. Noha sejtelme sem volt róla — valósággal filmszüzsének teremtette.

Csakhogy a négy filmíró — köztük a rendező *John Berr* maga is — meglehetős szabadossággal bánt Mérimée anyagával, cselekményköltésük sok alapvető ponton nem egyezik novelláéval és hőseik sem épp pen hűséges rekonstrukciói novella szereplőinek. A változtatások részleteire nem szükséges itt kitérni, azt viszont elismerően kell megállapítani, hogy a forgatókönyv és rendezői megvalósítása előnyére vál Mérimée irodalombeli gondolatának: a filmalkotók jól hallották meg a novella szenvtelenségé és feltört lüktetése mögött a kiáltó szenvedélyt, a írónak az emberi egyenlőség és szabadság védelmében fel emelt szavát. És a tiltakozás a imperialista leigázás és szabadságfosztás ellen napjainkban éppoly helyénvaló és időszerű mint Mérimée korában.

A Tamango nem a belülről átszellemített, hagyományos francia filmstílus jegyeit viseli, inkább az amerikai filmek nagyvonalú kalandossága és hősi indulatossága fűti a francia filmfeldolgozást. Természetes, hogy a filmben érvényesü

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Marton László

BERLINER ZEITUNG

1962 SZFP 12

POLITIK

1021

Laslo Marton: Ernte.
Plastik aus der Ausstellung „Ungarische Kunst", die zur Zeit in Berlin, Unter den Linden, gezeigt wird.

ela demonstrierten Frauen in Caraca:
ißern, mit Verhaftung und Terror.
Foto: Z

g spielt
euer

einigten Staaten von Amerika jet
schwer. Verhandlungen über eine
deutschen Friedensvertrag zu führe
da im November dieses Jahres Wa
len zum amerikanischen Kongre
bevorstehen. Nun, die Sowjetregi
rung ist bereit, auch das zu berück
sichtigen. Aber man darf die Lösun
der Frage eines deutschen Frieden
vertrages doch nicht dauernd m
Wahlen in diesem oder jenem Lan
verknüpfen: Wahlen finden oft bal
hier, bald dort statt, und eine we
tere Verzögerung eines deutsche
Friedensvertrages kann nur neu
Schwierigkeiten und neue Gefahre
hervorrufen. Die Sowjetregierung i
nach wie vor für den schnellsten Ab
schluß eines deutschen Friedensve
trages und für die Regelung der S
tuation in Westberlin auf seine
Grundlage.

Allen Völkern die Hand

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Marton László

11962

NAPLÓ (Veszprém)

1021

— MARTON LÁSZLÓ tapolcai születésű szobrászművészt bízta meg a Művelődésügyi Minisztérium a tapolcai Szabadság szobor elkészítésével. A szobrot a Szabadság téren állítják fel.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1969 AUG 5

NÉPSZABADSÁG
Budapest

Marton László
1021

1969. augusztus 5, kedd

Petőfi-szobor-avatás és emlékkiállítás

Vasárnap délelőtt Szalkszentmártonban, Petőfi apjának hajdani háza mellett fölavatták a költő két és fél méter magas bronzszobrát, *Marton László* Munkácsy-díjas szobrászművész alkotását. Az avatás fővédnökeként megjelent *Nyers Rezső*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára. Részt vett az ünnepségen *Erdősi József*, a Bács-Kiskun megyei pártbizottság első titkára, valamint a Petőfi-emlékhelyek több képviselője. Az avatóbeszédet *Madarász László*, a megyei tanács vb-elnökhelyettese mondotta, majd *Nyers Rezső* leleplezte a költő szobrát.

Kiskőrös is a költőre emlékezett halálának 120. évfordulója alkalmából. Megnyitották a *Petőfi életútja* című emlékkiállítást, amelynek gondolata a község újratelepülésének 250. évfordulójára való készülődés során fogant meg. A kiállítás a költő szülőháza mellett kapott méltó helyet, s anyagának java részét a fővárosi Petőfi Irodalmi Múzeum adta.

Két csehszlovák ... Tatabányán

Az egyik autó elégett — Három sérült

Könnyen végzetessé válható baleset történt *Tatabánya határában*, az M—1-es nemzetközi úton: összeütközött két Csehszlovákiából érkező gépkocsi, és az egyik teljesen elégett.

Mindkét autó utasai Bulgáriába igyekeztek. A Simca gyártmányú kocsi leparkolt az országút szélén; ezt későn vette észre az utána haladó Moszkvics, amely nem tartotta be a követési távolságot és hetven kilométeres sebességgel *két kocsi kigyulladt.* A Moszkvics vezetője és felesége azonnal kiugrott és a náluk levő demizsonnyi vízzel eloltották a lángokat. A Simcában azonban egy öttagú család ült, két kicsiny gyermekkel. Mire vezetője mindannyiukat ki tudta menteni, a kocsi már annyira lángolt, hogy nem tudták megmenteni: a benne levő útiholmijukkal és pénzükkel együtt, teljesen elégett. A balesetnél szerencsére csak hárman szenvedtek könnyű sérülést.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZAVA
Budapest
1969 AUG 5

Petőfi-ünnepség Kiskőrösön és Szalkszentmártonban

Vasárnap délelőtt — Petőfi Sándor halálának 120. évfordulója alkalmából a költőre emlékezett szülőhelye, Kiskörös. Megnyitották a „*Petőfi életútja*" című állandó emlékkiállítást, amelynek gondolata a község újratelepülésének 250. évfordulójára való készülődés során fogant meg. A kiállítás a szülőház mellett kialakított múzeumi épület három helyiségében kapott méltó helyet.

A fővárosi Petőfi Irodalmi Múzeum adta az anyag nagyobb részét. Több mint nyolcvan eredeti Petőfi-dokumentummal gazdagodott a szülőfalu. Ide került át a költő szülőházában őrzött irodalmi hagyaték is. A múzeumavatáson a községi és a járási vezetőkkel együtt részt vettek a Bács-Kiskun megyei párt és tanács vb-képviselői is. Az emlékkiállítást *Váci Mihály* Kossuth-díjas költő nyitotta meg és adta át meleg szavakkal a szülőfalu lakosságának.

Ugyancsak ezen a napon Szalkszentmártonban „A jó öreg kocsmáros" egykori háza mellett felavatták Petőfi Sándor két és fél méter magas bronzszobrát, *Marton László* Munkácsy-díjas szobrászművész alkotását. Az avatáson a falu és a járás vezetőivel együtt — mint fővédnök — részt vett *Nyers Rezső*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára is.

Madarász László, a megyei tanács vb-elnökhelyettese mondott avató beszédet. A beszéd után Nyers Rezső leleplezte a költő bronzszobrát.

mondták, hogy a szakszervezeti világkongresszust megelőzően egyéb fontos, nemzetközi jellegű tanácskozásokra is sor kerül, ugyanis a kongresszus megnyitása előtti napokban *Budapesten* ülésezik majd a Szakszervezeti Világszövetség Főtanácsa, továbbá a Végrehajtó Bizottsága és elnöksége.

(MTI)

---

a:

nek javítása

tett iskolába. Most azon dolgoznak, hogy az alsótagozatosok is jobb, színvonalasabb oktatásban ré-

első
gyűlés
ságána
F. J. T
budape
szovjet
tonfüre
zetessé
megtek
hanyi a
ködtek

páratlan panorámájában, majd rövid hajókirándulást tettek.

A küldöttség az esti órákban visszautazott Budapestre.

Hétfőn az Országház delegációs termében véget értek a magyar országgyűlés és a Szovjetunió Legfelső Tanácsának Budapesten tartózkodó küldöttsége közötti tárgyalások. A magyar or-

Cseterki Lajos, az Elnöki Tanács titkára, *Vass Istvánné*, az országgyűlés alelnöke, *dr. Diményi Imre* mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter, *Vályi Péter* pénzügyminiszter, *Kiss Árpád* miniszter, az országos műszaki fejlesztési bizottság elnöke és *Pap János*, az országgyűlés honvédelmi bizottságának elnöke. Részt vett a fogadáson az országgyűlés több tiszt-

Marton László

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

1964 SZEP 20.

1021

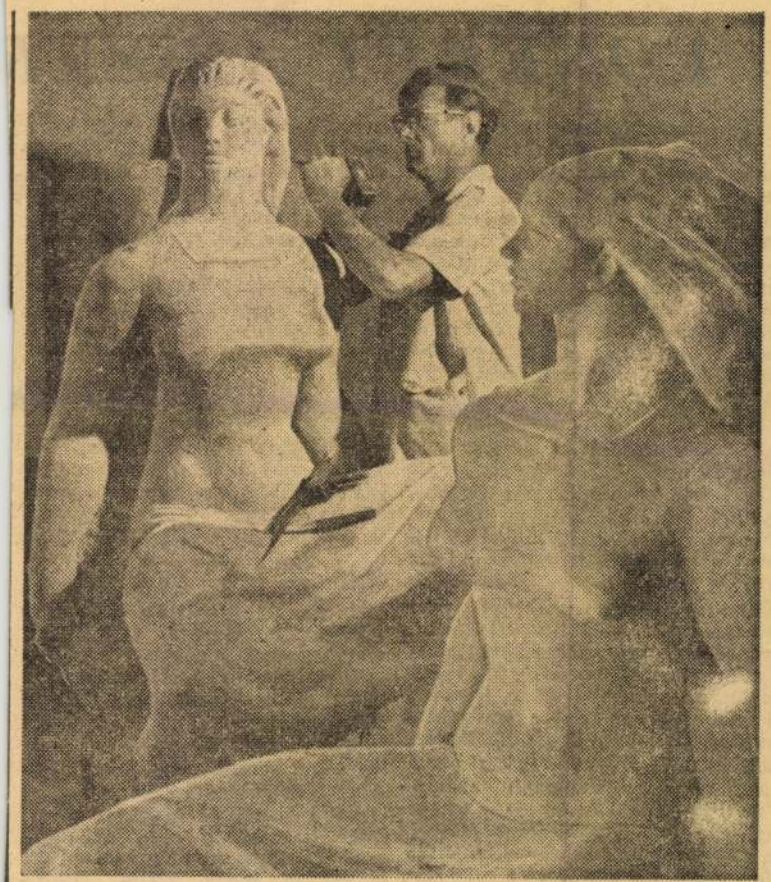

A Képzőművészeti Kivitelező és Ipari Vállalatnál készül Marton László szobrászművész Bőség című szobra a Hőgyészi Állami Gazdaság irodaháza elé.

(Wormser Antal felvétele.)

KONKRÉT ABSZTR

A velencei biennaléról írtam már egy cikket. Érdemes-e még egyet írni? Attól függ... Hogy mit látni ott? Nem. Hanem hogy mit lát benne az ember. Mert ha csak képeket lát, sok-sok képet, jó és rossz képeket, akkor nem érdemes. De ha úgy látja, hogy nemcsak képek lógnak a falakon, hanem jelenségek és tanulságok, amelyek a mi problémáinkhoz is adhatnak némi érvet, akkor a biennale megér még egy cikket.

Itt van például a *művészet szabadságának* a kérdése, amely rendkívüli módon izgatja a művészeket, és érthető, hogy izgatja, hiszen szabadság nélkül a művészet nem fejlődhet. Mit mond erről a biennale? Visszatekintve úgy tűnik, hogy a termek tele vannak a művészet szabadságára vonatkozó elképzelésekkel, amelyek nagyon különbözőek, egy dologban azonban megegyeznek. Éspedig abban, hogy a művészet szabadságán egyfajta *függetlenséget* értenek. Függetlenedést a társadalomtól, a természeti valóságtól, a konkrét látványtól, a tárgytól, a témától, a mondanivalótól, a közlés általánosan felfogható formáitól. Így jön létre a csak színekre, csak vonalakra vagy elvont mozgásra redukált képzőművészet, és az egyéni érthetetlenség a közérthetőség helyett. Ezeket a függetlenségi törekvéseket az jellemzi, hogy látszólag lázadnak ugyan a fennálló helyzet [illegible] beletörődnek a semmiben sem különböznek a mechanikai játékoktól, vagy azoktól a mozgó mütyürkéktől, amelyek téli kirakatokban kocogtatják az üveget. És nem is egy-egy művész készíti ezeket, hanem egy-egy csoport, stúdió, amit magyarul ktsz-nek neveznek.

Vagy egy másik példa: az absztraktok valaha „megszabadították" a művészetet a tárgyiasságtól, vagyis a konkrét tárgyak ábrázolásától, amivel állítólag szélesebb értelmet adtak a műnek, valójában minden jelentésétől „megszabadították", attól is, amit a tárgy konkrétan, meg attól, amit érzelmileg, hangulatilag vagy jelképesen jelentett.

Hol tart ma ez a folyamat? A konkrét tárgyat ma sem ábrázolják, de kiállítják. Tele van a biennale konkrét tárgyakkal, amelyeket az ábrázolásból elvontak, de betettek a vitrinbe. Láthatók cipők, törött tükrök, pecsétnyomók, amelyek cipőt, törött tükröt és pecsétnyomót, művészileg tehát semmit sem jelentenek. Amit a dekadens művészet korábban tárgy nélkül, elvontan ábrázolt — a semmit —, azt ma a konkrét tárgy odahelyezésével éri el. Ha így megy tovább, visszatérnek hamarosan az emberi alakok is a kiállítótermekbe. Nem szobrok vagy festmények, hanem élő modellek ácsorognak majd a falak mellett.

Egyelőre azonban csak a tárgyak özönlöttek be. Többnyire

Márton László
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1964 OKT 6.

ESTI HIRLAP

1021

MŰTEREMBEN

Lány ugrókötéllel. Pillanatkép Marton László háromszoros Munkácsy-díjas szobrászművész műtermében.

(Kotroczó felv.)

Ugandai N
pártdelegáci
lista ország
és munkásp
küldte el k

Az NDK 15. születésnapját tehát megünnepli az egész haladó világ. Ez természetesen fájdalmasan érinti a hidegháború nyugatnémet és nyugat-berlini híveit, hiszen az ő elméletük szerint a Né-

neprontó nevet. Az NDK születésnapja előtt két nappal

Nyugat-Berlinbe érkezett Erhard kancellárral az

(Folytatás az 5. oldalon.)

Különös magánlátogatás

Nosavan tárgyalásai az USA vezető politikusaival

Washington, október 6.

Miután a három laoszi herceg tárgyalásai *Párizsban* eredmény nélkül megszakadtak, *Nosavan* laoszi táb
nok, a jobboldali irányzat közismert vezetője, tegnap Párizsból — *állítása szerint magánlátogatásra — Washingtonba* repült. Különös azonban, hogy nem nagyné-

A mai napon *McNamara* hadügyminiszterhez jelentette be magát, akivel alighanem amerikai katonai segítségről óhajt „magántárgyalásokat" folytatni. Nosavan nem nyilatkozott útjáról az újságíróknak, kísérete azonban kevésbé volt diszkrét, és

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZAVA

1964 OKT 31.

— *NEGY ÚJ SZOBORRAL gazdagodik Vác. A MÁVAUT állomáson felállítják Ohmann Bélának a közlekedést jelképező alkotását, a Rákóczi térre Szőllősi Endre: Fóka, a hajóállomásra Marton László: Fekvő nő, a Dunaparti sétányra pedig Mikus Sándor: Korsós nő című szobra kerül.*

ugyan még csak egy eme-
letén tevékenykedik az

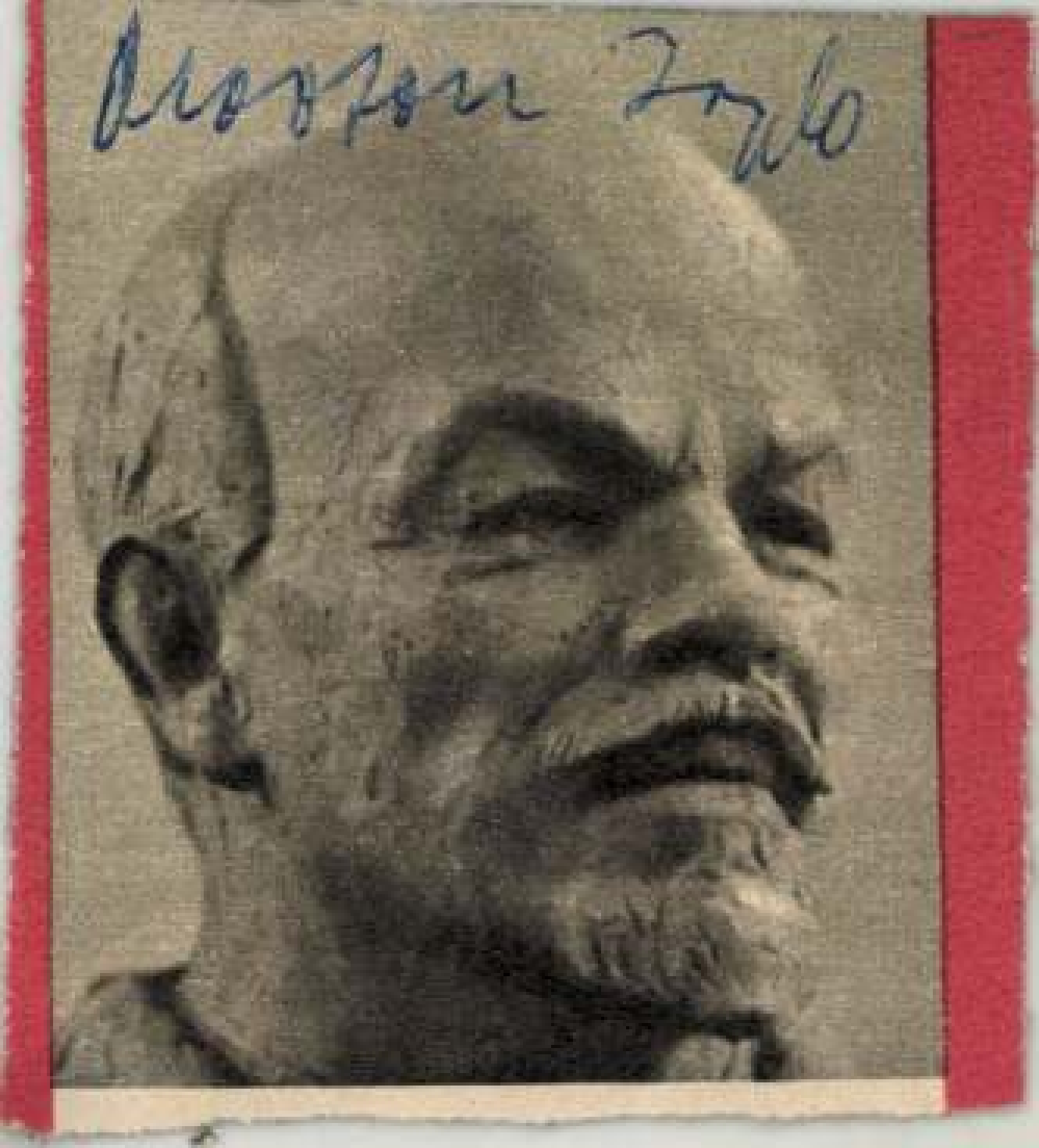

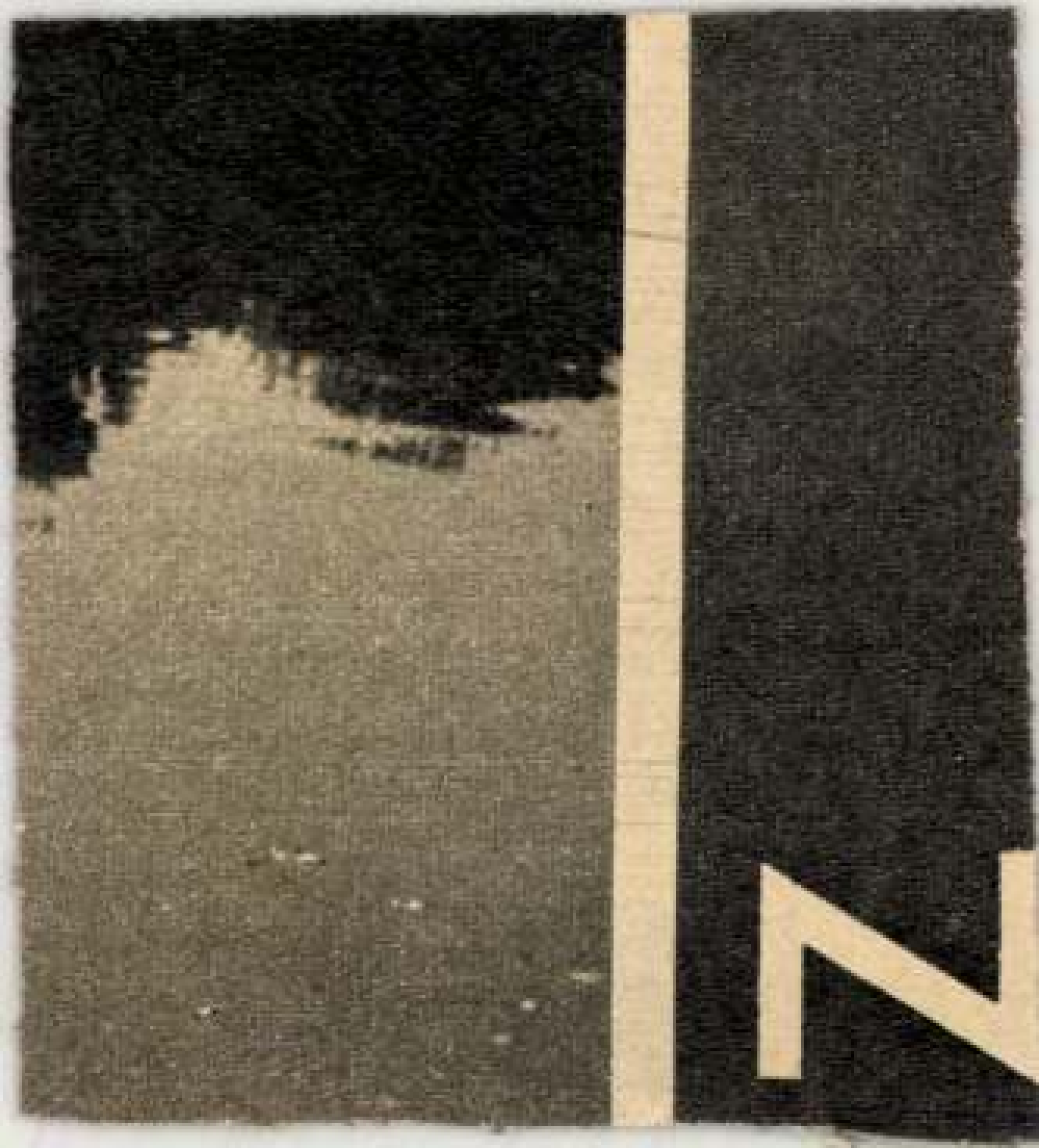

Szobrászművészeink az ev évben meghirdetett Lenin-pályázatra több művet készítettek, melyeknek elbírálása után egy szűkebb körű megbízást írt ki a minisztérium. Az elkészült szobrok közül elsősorban Pátzay Pál szobrát fogadta el a bizottság kivitelezésre. Az ő szobrát állítják majd föl négyméteres magasságban a Dózsa György úton. Ezenkívül Kocsis András és Marton László Lenin-szobra kerül felállításra hazánk két nagyobb városában, míg Kisfaludy Stróbl Zsigmond pályázaton kívüli szobrát Szombathelyen helyezik el.

A négy művészt műtermeikben, munka közben örökítettük meg.

Marton László szobrának gipszmodelljén dolgozik

Ősz Mártélyon

Pihenni tért a csónak

Mártélyon, a hódmezővásárhelyi művésztelepen is beköszöntött az ősz. Elcsendesült, elnéptelenedett a Tisza-part és csak egy-két festőművész keresi fel az őszi hangulatban pompázó üdülőhelyet.

Őszi vizekben

Hattyúk isteni fönsége az őszi vizekben,
Márványsíma álmuk mámora még meg se rebben,
Mint csillámmal szántja lába a halk-ittasoknak
És körül az árba a sárga vén fák zokognak,
S rezzenéstelen nagy csöndje önkívületében
Nyugszik enmélyében s a benne ott fürdő kékben,
Nyár és vihar után, mely felverte dúlt fenékig —
S hallgat mindenre már, mi kínnal úgy gyűrte még, mig
Mi tölti, csak ennen mély világa odabenn: ég
Kékje, hattyúi halk fönség s a végtelenség.

Fodor József

ség nem is kedvel
jeggyel látják el a tá
az már igazán nem
kit, hogy utólag »bek

Útban az őszi halászatra
(Bojár Sándor felvételei)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Marton László

1964 OKT 27.

ESTI HIRLAP

Mart

LENIN-EMLÉKMŰVET állítanak fel Gyulán. Az emlékmű megmintázására Marton László szobrászművész kapott megbízást. A 3,4 méteres bronzszobor Gyula főterére kerül, s előreláthatólag 1965. november 7-én avatják fel.

1021

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

TÜKÖR

1971 ÁPR 27

1021

VÉSŐVEL ÉS KALAPÁCCSAL. A Képzőművészeti Kivitelező Vállalat városligeti kőfaragó műtermében uj szobrok, reliefek készülnek, főképpen a vidéki lakótelepek diszitésére. Kép: Marton László női torzója Balatonszéplakon, R.Kiss Klára diszkutja Veszprémet fogja szépiteni. /Fotó: Fényes/

FILMREGÉNYEK
Csurka István:
HÉT TONNA DOLLÁR

Csurk
novell
ték n
lár"-k
melyé
Ő ma
met
jobb
zaíró
sport
vagy
kolál

NOVELLÁK
Dékány Kálmán:
FÜLFELE AZ ETNÁN

Dékány Kálmán (képünk) igen jó novellista. Különösen kitűnő művelője a tárcanovellának, amihez nemcsak frappáns mondanivaló, de írói szükszavúság is kívántatik. Novelláinak új kötete is tanúskodik erről, s arról is, milyen bensőséges kapcsolat fűzi a valósághoz, a mindennapok emberéhez. Riportkönyve és regényei után ez második novelláskötete. Most már talán a műkritika is felfigyel e szerény és visszahúzódó író rokonszenves egyéniségére.

MONOGRÁFIA
E. Sullerot:
A NŐI MUNKA TÖRTÉNETE ÉS SZOCIOLÓGIÁJA

Ebben a rendkívül érdekes könyvben Evelyne Sullerot történelmi visszatekintést ad a nő szerepéről az ókori és középkori társadalomban, majd részletesen elemzi a női munka helyzetét újabb korunkban, a reneszánsztól napjainkig. Tudományos hitelesség és szociográfikus alaposság jellemzi művét, mely figyelemre méltó kitekintéssel zárul, a női nem várható jövőjére a kétezredik esztendőben.

nált, a klasszik
tartásával, mé
kat.
Az idők folyan
szerzője *Jean*
lett-komponist
ban 1789-ben
a XVIII. száza
negyedében, k
ciaországon ki
rosában. Olya
benne, mint
Tamara Kars
pesinszkaja,
lány" zenéjét
dinand Héro
től, Händeltől

Kun Zsuzs
é

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR IFJÚSÁG

1971 AUG 24

1021

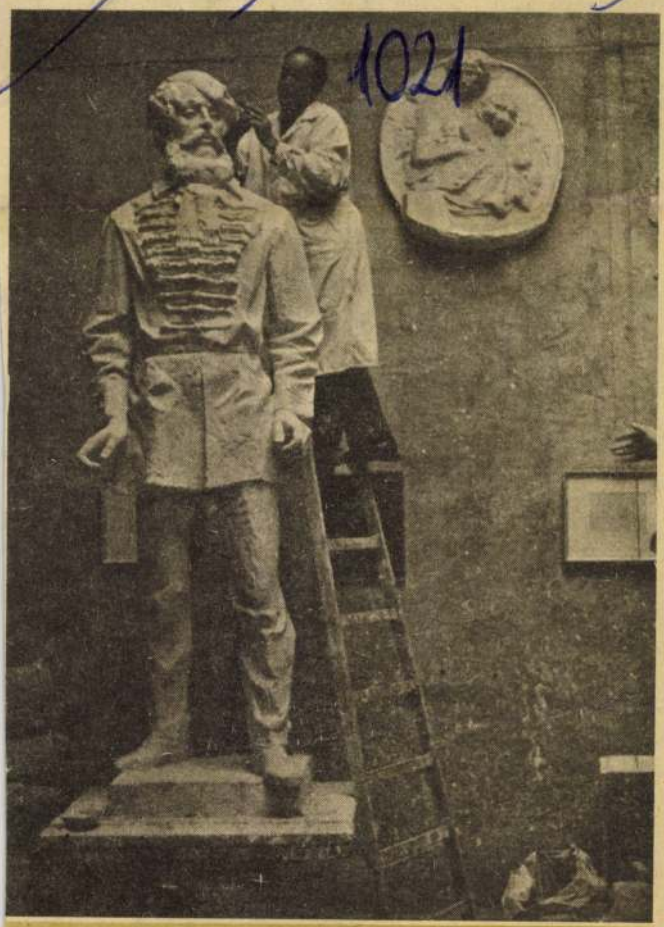

Marton László

Kossuth-frizura

Marton László Munkácsy-díjas szobrászművész Kossuth Lajos alakját mintázza Tigris utcai műtermében. A szobrot Sárospatakon állítják majd fel. Képünk azt a pillanatot ábrázolja, amikor a Kossuth-frizura készül, igaz, nem fésűvel és ollóval, hanem szobrász-szerszámokkal.

CSEPELIEK
A KONGRESSZUSÉ

Hétfő délután, a Csepel Vas- és Fémművekben Kiss László, a KISZ KB tagja, a gyári KISZ-bizottság titkára nyitotta meg az ifjúsági nagyaktivát. Szólt az MSZMP KB ifjúságpolitikai határozata kapcsán valóra váltott intézkedésekről, az ifjúsági szervezet nevelőtevékenységéről. Itt került sor azoknak a felajánlásoknak az ismertetésére, melyeket a csepeli üzemek a KISZ VIII. kongresszusa tiszteletére tettek. Többek között bejelentették, hogy beindítják az „Ifjúság a gyárért, a gyár az ifjúságért!" mozgalmat. A kongresszus tiszteletére újabb kommunista szombatokat szer az ifjúsági brigádok pedi felajánlásokat tettek. A ifjúmunkások bejelentették lakozásukat a KISZ budap zottsága által kezdemé „Hat órát Budapestért!" lomhoz is.

Az ifjúsági aktíváülése vett és felszólalt dr. Horv ván, a KISZ központi bizo nak első titkára, aki egyeb zött kijelentette: a KIS kongresszusa a többet ako gyobb áldozatokat hozó nyesebb törődést elváró tanácskozása lesz.

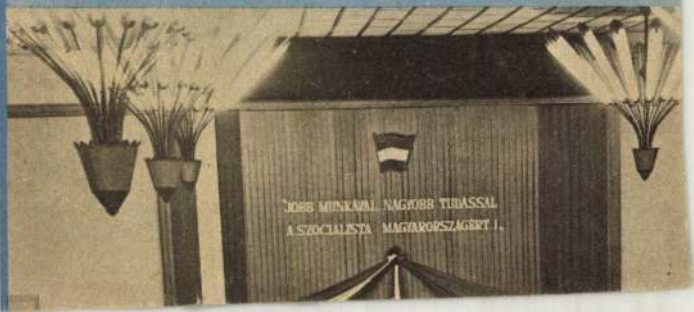

A IX. MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS

FIGYELEMREMÉLTÓ HOZZÁSZÓLÁS A KÉPZŐMŰVÉSZETI VITÁHOZ

Akik folyamatosan figyelik kulturális közéletünket, joggal hihetik, hogy mostanság a képzőművészet felé fordult a betűvető intelligencia érdeklődése. A különböző folyóiratok, hetilapok számról számra közlik valamiféle „képzőművészeti vita" hozzászólásait, újabb és újabb okfejtés olvasható emitt és amott a képek és szobrok korszerűségéről, a modern ízlés feltartóztathatatlan győzelméről, az atomenergiát felszabadító ember vadonatúj formavilágáról. A vitázók legtöbbje progresszív gondolkodásúnak hiszi magát, a maradisággal, a múlt századival szemben napjaink aktuális művészetéért vél hadakozni.

Mind ez ideig eme körmönfont elméletesdi nagyrészt a feltételezések vitája volt. A magyar képzőművészek műveiről — tárgy szerint — vajmi kevés szó esett, a megállapítások többnyire általánosságokban mozogtak. Persze, az efféle hipotetikus teoretizálás azért is jó, mert minden állítását meg lehet cáfolni, a papiros elég türelmes ahhoz, hogy az összefüggéseikből kiragadott idézeteket, az elferdített tényeket, a demagóg módon hangoztatott féligazságokat érveknek lehessen feltüntetni rajta. Játékszabályok nélkül azonban még ultizni se lehet, az intellektuális körmérkőzéshez is szükség van néhány egyértelmű fogalomra, tudományos igazságra. A vita egyik szólamvezetője a realizmust újfent stílusnak, formarendnek értelmezte, visszatérve a XIX. század leszűkített polgári felfogásához. Másutt a modernség helyes felfogása mellett — annak haladó világnézeti tartalmat feltételezve — l'art pour l'art-os példákat idézett, par excellence formai követelményeket sürgetett a szerző. Egy ifjú műtörténész a marxizmus—leninizmus zászlaját lobogtatva a magyar képzőművészet egész jelenlegi produkcióját antidialektikusan középszerűnek bélyegezte — nem tudhatni — milyen más mai eredményekhez viszonyítva. Többen fölényeskedve nyilatkoztak a közérthetőség követelményéről, mintha bizony a követhetetlen sejtelmesség, a titokzatos értelmetlenség belépőjegyet biztosítana a parnasszusra. Az ilyenek II. Gyula pápát és Michelangelót is a marxista esztétika sematizálói közé sorolják.

A sok szöveg után ezúttal a IX. Magyar Képzőművészeti Kiállítás képei és szobrai csatlakoznak az eszmecseréhez. Ez az anyag lehet egyesek szemében kétes értékű, másoknak sikeres, de valójában mégis ez az érdemi hozzászólás a képzőművészeti vitához. Festőink, szobrászaink, grafikusaink megmutatták, hol tartanak a szocialista művészet kibontakozásának útján, mit tettek korunk valóságának visszatükrözésére, miként gondolják új társadalmunk építését műveikkel segíteni? Jelentkezésük a nemzeti tárlaton figyelemre méltó állásfoglalás, olyan érvelés, mely méltányos mérlegelésre, komoly elemzésre számít. Jórészük nagy gondot fordított a felmerülő feladatok megoldására, őszintén igyekezett válaszolni hazánk és népünk jelen problémáira, jámbor szándékkal vette ki részét a korszerű művészet megteremtésének tennivalóiból, a szocialista ember érdekeinek szolgálatából. Bonyolult helyzetben, a fejlődés új szakaszának elején kellett a kiállítóknak alkotásaikat elkészíteniök, meglehetősen zaklatott légkör vette körül készülődésüket, nem utolsósorban éppen a „vita" során itt-ott megjelent agresszív halandzsa zavarta tisztánlátásukat. A tehetséges művészekre is nyomasztóan hat, ha jó szándékú bírálat, konkrét szakmai kifogás helyett egyesek részéről fennhéjázás, lenézés kíséri munkájukat. Helytállásuk már csak azért is elismerésre méltó, mert tücskök és bogarak rajzása idején valósították meg terveiket, fejezték be elkezdett műveiket.

A kilencedik nemzeti kiállítás nyomán a képzőművészeti vita résztvevői most már igazolhatják, dokumentálhatják álláspontjukat, tényszerűen hivatkozhatnak pozitív példákra vagy kifogásolható törekvésekre. A kiállított, s általában a létrejött műalkotások termékenyítő vélemények, érdekes megjegyzések forrásai lehetnek. Végül talán az kerül napirendre, ami ihlető gondunk, lelkesítő kötelességünk: a szocialista realizmus honi felvirágoztatásának, a magyar képzőművészet mind igényesebb, szerteágazóbb művelésének a kérdése.

Néhány olyan értekezést is olvashattunk legutóbb, mely csak átlátszó ürügyként hozakodott elő művészetpolitikai céljainkkal, tulajdonképpen a burzsoá dekadenciának próbált hazánkban szélesebb kaput nyitni. Hiába tűzdeli meg cikkét egyik-másik szerző Marx- és Lenin-idézetekkel, ha elmeműve egészéből a művészet eszmei-forradalmi erejének koncepciója teljesen hiányzik. Vagy esetleg a művészet pártossága is vulgarizmus lenne? Napjaink művelődési viszonyai között hevesen vitatkozni a képzőművészetről elsősorban a szocializmus építésének érdekében érdemes.

Persze, nem árt külországok festészetéről, szobrászatáról, grafikáiról minél többet megbeszélnünk idehaza is; azt mérlegelnünk, hogy világszerte miként áll a haladó szellemű művészet ügye? A magunk dolgait nem választhatjuk el külföldi kollégáink kezdeményezéseitől, rendkívül ösztönzőnek igérkezik a földteke imperialista befolyás alatt élő részének igazi kultúrájával rendszeresen foglalkozni. Kárba veszett fáradság azonban Picassonak a világot össze-vissza barkácsoló szenvedélye, Rouault neofita pietizmusa után sóhajtozni, a nagyhírű modernek munkásságának legbecsesebb vívmányai se szabadítanak meg minket saját alkotói nehézségeinktől. Az új lakótelepek monumentális képzőművészeti kiképzésének, a szocialista szépségideál megformálásának problémáira itthon magunknak kell választ adnunk. A mi művészeink képességeivel, a rendelkezésünkre álló lehetőségekkel tudunk csak számolni, mindenféle gépies átvétel — a mégoly neves nyugatiaktól is — provinciálisabb provincializmus lenne, mint a legjobb nemzeti hagyományaink között megmaradó — bár csak feltételezett, de meg nem engedett — elszigetelődés.

Művészeink legújabb termése, így a IX. Magyar Képzőművészeti Kiállítás anyaga is bíztató, tiszteletre méltó. Aki tudomásul veszi a műtörténeti fejlődés törvényeit, örömét leli a tárlatban, észreveszi a további előrelépés biztosítékait. A bölcselmi zűrzavar élvezői — bezzeg — fintorghatnak az eszmei mondanivaló megjelenítéséért folyó erőfeszítéseket észlelvén, viszont semmiféle előkelősködés, bűvös szavú vajákosság nem vonhatja kétségbe a művésznek azt a jogát, hogy a népért dolgozzék, minél nagyobb közönséget toborozzon műveivel, emberséges magatartása, társadalmi felelősségérzete elhitető megnyilvánulásaival. A finnyás moderneskedők nem képesek megváltoztatni a képzőművészet klasszikus hivatását, megakadályozni a valóságra vonatkozó ismeretek gyarapodását; nem sikerül nekik a szellemi anarchiát élenjáró koráramlatként elfogadtatni. A szocialista művészet erősödése anakronisztikussá teszi a non-figuratív izgágaság minden válfaját. A kulturális közhelyek, az ásatag divatok továbbélését már a kispolgári makacsság se szavatolhatja, ami az édeskés naturalizmus népszerűségére, az absztrakcionizmus iránti félájult rajongásra egyaránt vonatkozik. A giccsnek nincsenek egyoldalú szabadalmai, az ócska holmi között a szeszélyes ákombákomok éppen úgy megtalálhatók, mint a természethű imitációk. Akár felismerhető, akár értelmetlen az ábra, főként a dilettantizmus, a semmitmondás miatt válik vásári dugáruvá. A modernizmus szektásainak nincs sok okuk szörnyűlködni a fogfájós kutya láttán, a pont-pont-vesszőcske előtt kiforduló szemű sznobizmus bizonyhogy műveltséghiányból táplálkozik. A kispolgári kényelmességet nagypolgári lihegés készül felváltani; a kispolgárság és a nagypolgárság között egyre kevesebb az ízléskülönbség, a fedetlen keblű cigánylány összekerült a kozmikus kompozíciókkal, a virágba borult kacsaúsztató a rongyos zsákvásznak képi átlényegülésével.

Tisztulást csupán a szabadságáért küzdő, a felszabadult ember világnézeti biztonsága eredményezhet. A IX. Kiállítás a jövő egészséges képzőművészete felé irányítja a tekintetet. Tanulságait már csak azért is érdemes megvitatni, mert a maradiság és modernség harcában végül a műveké a döntő szó.

Pogány Ö. Gábor

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
MŰVÉSZET
1962 MÁJ.

A IX. KIÁLLÍTÁS ZSÜRIZÉSÉNEK M

A Magyar Képzőművészek Szövetségének több mint hússztagú zsüri bizottsága bírálta el a IX. Magyar Képzőművészeti Kiállításra beküldött, több mint háromezer alkotást, amelyeknek mintegy hatodát fogadta el a tárlatra, a beruházási munkákat dokumentáló anyagon kívül. A zsüri munkája nem volt sem rövid, sem könnyű. Az anyag jelentős részének többszöri megtekintése, kényesebb kérdések hosszas megvitatása során felbukkantak mindazok a problémák, amelyek a közönséget és a művészeket nap-nap után foglalkoztatják. A zsürimunka néhány jellegzetes elvi és gyakorlati mozzanatáról azért tájékoztatjuk az olvasókat, hogy képet adjunk a zsürizés fő vonásairól, nem utolsósorban arról, hogyan viszonylik a kiállított anyag a beküldött művek tömegéhez.

A zsüri tagjai ismerték a kiállítás hosszas, körültekintő előkészületeit, nagyrészük részt is vett ebben a munkában. Tájékozódtak a konzultációk, állami megbízások eredményeiről, s a beküldött anyagon kívül maga a zsüri is bekért alkotásokat — a Szövetség megfelelő szakbizottságainak tanácsa alapján — az eltelt két év folyamán kiállításon szerepelt, vásárolt vagy rendelt művek közül. Az előkészítő szervezés és a zsürizés munkája mindenképpen biztosíthatta, hogy az eltelt időszakban alkotott, figyelemre méltó, s a művész által is nyilvánosságnak szánt mű ne hiányozzék a nemzeti seregszemléről ; a művészek — az erkölcsi és anyagi támogatáson túlmenően — beküldött műveik kiválasztásában is segítséget kaphattak.

A zsürizés menete szerint előbb a 6—8 tagú szakzsürik bírálták el külön-külön a festészeti, grafikai és szobrászati anyagot, illetőleg állították össze a dokumentálandó munkák jegyzékét, majd a már említett nagyszámú összzsüri bírálta el az anyag egészét, ezen belül a szakzsürik javaslatát is. A mintegy tíz napot igénybe vevő zsürizés folyamán következetesen érvényesült néhány gyakorlati szabály. Így a művek alkotóinak nevét csak a szavazást követően ismertették, ha arra valamelyik zsüritag igényt tartott ; bármely zsüritagnak jogában állt bármelyik kizsürizett alkotást újból előterjeszteni elfogadásra, függetlenül attól, milyen szavazatarány alapján született a korábbi döntés stb. Ehhez hasonló, szervezeti jellegű, gyakorlati módszerekkel a zsüri önmaga munkáját is folyamatosan ellenőrizte és elejét vehette annak, hogy egyes zsüritagok esetleges személyi vagy szakmai elfogultsága befolyásolja a bíráló bizottság munkáját.

Lényegesebbek és érdekesebbek azonban a zsürimunka tartalmi vonásai, az egyes törekvésekkel vagy művekkel kapcsolatban kialakult elvi állásfoglalások. A IX. Magyar Képzőművészeti Kiállítás zsürizésének elvi alapjaival már 1961 tavaszától kezdődően sokat foglalkozott a Szövetség, elsősorban a szövetségi pártaktíva és a szakmai bizottságokra támaszkodó titkárság. Hosszas viták után alakult ki az alábbi álláspont, amelyet a zsürizésben részt vevő művészek és művészettörténészek egyhangúan elfogadtak :

A IX. Magyar Képzőművészeti Kiállítás mutassa meg minél szélesebbkörűen mindazokat a törekvéseket, amelyek elősegítik, vagy elősegíthetik művészetünk szocialista fejlődését, és adjon helyet azoknak a hagyományos törekvéseknek is, amelyek ugyan közönyösebbek a művészetünk előtt álló új feladatokkal szemben, de szemléletileg nem ellentétesek a szocialista eszmeiséggel. A zsüribizottság ügyeljen arra, hogy a kiállítás összképében ne sikkadjanak el, hanem domborodjanak ki a képzőművészet szocialista fejlődésének irányába mutató vonások (ez az útmutatás ugyanígy vonatkozott a rendezés munkájára is) és mindenfajta törekvés vagy alkotás elbírálásánál tartsa szem előtt — mind a közönség, mind a művészek érdekében — a szakmai megoldás, mesterségbeli színvonal magas követelményeit. A IX. kiállításnak nem feladata, hogy objektivista módon adjon keresztmetszetet mai képzőművészetünkről, így a zsüri bizottság határolja el magát olyan törekvésektől, amelyek világnézetileg határozottan és nyíltan szemben állnak a szocialista művészettel.

A bírálók természetesen tisztában voltak azzal, hogy az alapelvek leszögezése nem ad „receptet" a zsürizéshez, s az ítéletalkotásnak művenként más-más problémái adódhatnak. Nem egyszer éles viták után dőlt el, hogy valamelyik alkotás bekerülhet-e a kiállításra vagy sem. A viták némelykor egyhangú megegyezésre vezettek, többnyire azonban nem, s a komoly elvi problémákkal nem egyszer személyi jellegű kérdések is keveredtek. Néhány jellegzetes példa fogalmat adhat a kérdések sokféleségéről.

Egyszerűbbek voltak az ún. személyi kérdések. Elsősorban olyan idős művészek beküldött alkotásaival kapcsolatban vetődtek fel, akiknek munkái mesterségbelileg alatta maradtak korábbi műveiknek, de akiknek szereplését a zsüri bizottság többsége ennek ellenére is fontosnak tartotta. Ugyancsak személyi problémaként került szóba néhány olyan, alkotó ereje teljében levő neves művészünk magatartása, akik nem küldtek be semmit a IX. kiállításra, nem mintha nem lennének megfelelő alkotásaik, hanem azért, mert — egyénenként változó okokból — távol kívántak maradni a nagy nemzeti seregszemléről. A zsürinek joggal alakult ki az a véleménye, hogy e néhány ritka esetben a művészé a „hallgatás" felelőssége és nem a szövetségé vagy éppen a zsürié, amely messzemenően megtett mindent az egyes művészek méltó szereplése érdekében. Annál is inkább, mert a zsüritagok javaslata alapján némely művésztől utólag is bekértek munkákat, ha alkotásaik hiányoztak, vagy ha beküldött művei nem érték el a kívánt színvonalat és nem képviselhették megfelelően a művész munkásságát.

Ilyen és ehhez hasonló személyi problémáknál izgalmasabbak voltak az eszmei, elvi jellegű viták, amelyek során a zsürinek végülis állást kellett foglalnia : mit tart a mai képzőművészeti termésből a legjobbnak, a legfontosabbnak művészetünk szocialista fejlődése útján.

Marton László : Tolsztoj — Tolstoï — Толстой

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

LUDOVÉ NOVINY
Budapest

1971 AUG 19

1021

Nová socha Kossutha

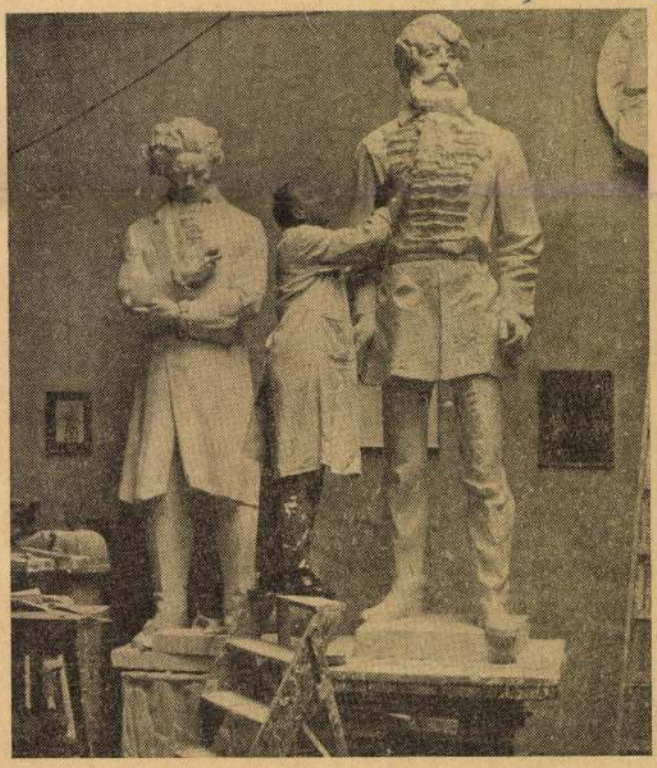

Sochár László Marton teraz pripravuje novú sochu Lajosa Kossutha vo svojom budapeštianskom ateliéri. Socha sa dostane do Sárospataku. — Umelec pri práci

Foto: MTI — Szebellédy

týchto pražralokov sa nach
Austrálii, Sovietskom zväze
ží, na Ukrajine, ba aj v okolí

Prednedávnom objavili v I
zvyšky predpotopného žra
obra, do papule ktorého by s
štyria ľudia. Tento žralok bol dlhý
30 metrov.

NÁJOMNÉ V ZSSR

V ZSSR žijú takmer tri štvrtiny obyvateľov miest a robotníckych sídlisk v štátnych alebo družstevných bytoch. Úžitková plocha dosahuje 11 štvorcových metrov na každého člena rodiny. Náklady na výstavbu obytných domov v meste alebo na dedine sa hradia zo štátneho rozpočtu alebo z podnikových ziskov. Nájomné je najnižšie na svete, tvorí 3—4 percentá zo mzdy.

nepoznáš?

— Koho?

— Aspoň sa netvár tak nechápavo.

— Nemám poňatia, o kom hovoríš.

— Môžem ti teda urobiť malú službu a vykresliť jej portrét: má veľké tmavé oči, dlhé mihalnice. Umelé, samozrejme.

— Neviem, o kom to tu . . .

— Tak aby si vedel, — vytrhla mi noviny z rúk, — volá sa Olina a pracuje v tvojom oddelení . . .

naozaj krá

— Preč
pozorne p
— spýtala

— Chce
ducho . . .
tal som
— Chceli
ducho spý
dnes veče
pošepkala

V ten ve
šiel z prá
neskôr. A
deň som
o dve a
Olina ma
sila, aby

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Marton László

NÉPÚJSÁG
Eger

1971 AUG 12

Új Kossuth-szobor

1021

Marton László, Munkácsy-díjas szobrászművész, Kossuth Lajos alakját mintázza Tigris utcai műtermében. A szobrot Sárospatakon állítják majd fel.

(MTI foto

alkalmaz

a FÜSZÉRT.

Eger, Lenin út 198.

Festő és Kőfaragó K

kőműves sza

férfi segédm

felvesz.

Jelentkezni: Eg
Festő és Kőfara

A 31. sz. Állami Épít

ács és vasbeto

szakmunkásokat bere
változó munkahelyeire
Állami Építőipari Vá
vezetőségén, Berentén
vezetőségen, Jászágón

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

LOBOGÓ
Budapest

1971 MÁJ 26

1021

Marton László

Bocskai és Damjanich

Új művek születnek Marton László Munkácsy-díjas szobrász műtermében. Bocskai Istvánról mintázott életnagyságú lovasszobrát Hajdúszoboszlón állítják majd fel, s újabb alkotása is befejezés előtt áll: Damjanich tábornok legendás alakját mintázta meg, amelyet bronzbaöntés után Nyíregyházán helyeznek el. A képen a nagy zeneszerző, Beethoven alakja látható, mellette a Damjanich-szobor, amelyen az utolsó simításokat végzi a művész.

GYÓG

Oktatási osztály
Budapest IV., Tó
Tel.: 292—900, 5
CHINOIN Nagy
Gyáregység
Személyzeti osztály
Nagytétény

K
o
z
i
t
Jelentkez
Budapest

ORION

RÁDIÓ ÉS VILLAMOSSÁGI VÁLLALAT

FELVESZ

— mechanikai műszerészeket
— esztergályosokat
— marósokat
— szerszámkészítőket
— köszörűsöket
— lemez- és géplakatosokat
— csőszerelőket

C
b
á
a

1021

1971. VI. 15. 19.3o D.

Tv. Hiradó.

- Békéscsabán leleplezték Achim András emléktábláját, a ... Kner nyomda falán. .... ugyanis a haladó paraszt politikus házának helyén épült fel. Az ünnepség folytatásaként a Körös-part szobor-sétányán felavatták Achim András mellszobrát, Martin László müvét. A kegyeletes ünnepségen résztvett Achim An-

///

rás leánya is. Az uj szobrot elsőnek a helyi politikai, és társadalmi szervek képviselői koszorúzták meg.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ESTI HÍRLAP

1971 OKT 5 -

MARTON LÁSZLÓ

1021

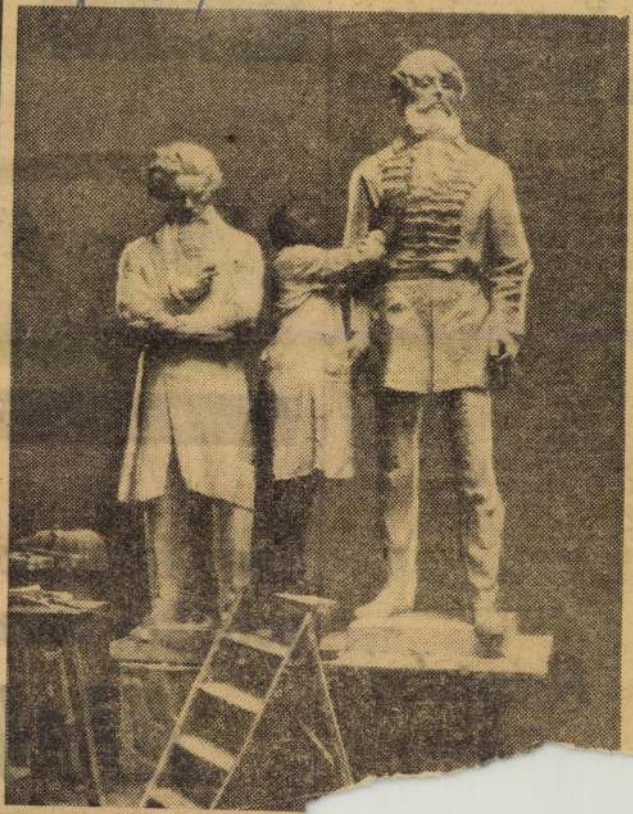

Kos
a Hősök terén

Az iraki katonai küldöttség, amely *Hammad Shehab* vezérezredes, honvédelmi miniszter vezetésével tartózkodik hazánkban ma délelőtt a Hősök terén megkoszorúzta a Magyar hősök emlékművét.

A koszorúzásnál jelen volt *Czinege Lajos*, vezérezredes, honvédelmi miniszter, a tábornoki kar több tagja, továbbá *Madhat Ibrahim Jumma*, az Iraki Köztársaság budapesti nagykövete, valamint *H. I. Al-Sarrag* dandártábornok, katonai és légügyi attasé. (MTI)

Nyugtalan
éjszaka

Esti

POLIT

Nagy fontossá
politikai esem

Alek

1021 Marton László

1970.XI.6./Sné

ESTi krónika.

A zalaegerszegi ünnepségek egyik legjenetősebb eseménye a 4 m magas monumentális bronzból öntött Lenin suobor leleplezése volt.

A város Ifjuségi Parkjában álló szobor Marton László Munkácsi-dijas szobrászmüvész alkotása.

1021

1970.XI.6./Sné

ESti krónika.

Tatabánya Ujvárosban pedig katonai pompával avatták fel Komáron megye székhelyének uj felvonulási diszterét.

És most emelt fészabadulási emlékművet.

Az uj épitészetileg is kiemelkedően szép városközpontban ugyancsak ma korszerü üzletsort adtak át rendeltetésének.

A Tatabányai Népházban ,és ez már kulturális esemény a Komárom megye képzőművésszek alkotásaiból nyilt Kiállitás,

-

Népnabadság, 1988. márc. 9.

Marton László mabadsa

Szeptemberben avatják

Marton László Munkácsy-díjas szobrászművész Kossuth-szobrát a közeljövőben avatják fel Kuba fővárosában, Havannában. A művész műtermében jelenleg Petőfi Sándor szobrán dolgozik, amelyet szeptemberben a veszprémi Petőfi Színház előtt állítanak fel.

A szobor gipszmásolata.

PINTÉR MÁRTA FELVÉTELE — MTI FOTÓ

Visszaküldhető 1988. ápr. 15-i beérkezéssel az alábbi címre, de a közeli határidők miatt inkább telefonon/telexen való jelentkezést kérünk.

MTA Atommagkutató Intézete
Dr. Hunyadi Ilona
4001 Debrecen, Pf. 51.

Telex: 72-210
Telefon: (52)-17 266

Jelentkezési lap

Név:.....

Postacím: .....Telefon:.....

.....Telex:.....

Előadásom címe: .....

.....

MARTON LÁSZLÓ

Rokonunk, Kossuth

Marton László: A Dunánál

Kossuth Lajos nálunk családtag volt. Mikor apám délután elhozott az óvodából és visszament dolgozni az Állami Áruházba, akkor engem, hogy ne kódorogjak a pultok között, mindig Lajos bácsira bízott. Nem tudom, futkosásaim során hányszor kerültem meg a méltósággal álldogáló öreget és hányszor másztam fel rá, de jobban emlékszem az alakjára és arca vonásaira, mint korán elhunyt nagyanyáméra. Ha hazamegyek Nyíregyházára, mindig meglátogatom, már csak tisztességből is, hiszen azokon kívül, akiket ott fogott a föld, egyedül ő maradt otthon a családtagok közül.

Persze hogy a szoborról beszélek. Egy köztéri szoborról, amely a többihez hasonlóan első — és meglehet, egyetlen — „képzőművészeti élmény" volt sokak számára. A minta. Mint az anya vagy apa arca, amelyekhez öntudatlanul is hasonlókat keresünk *kedves arcnak*, ha éppen keresünk.

Gondolom, így tér vissza egy köztéri szobor esztétikuma, amikor berendezünk egy lakást, amikor megveszünk egy dísztárgyat, vagy éppen egy másik szoborról ítélkezünk.

Ezek után már dialektikusnak tűnhet, ha a köztéri szobrok megrendelőinek és készítőinek a felelősségéről beszélek egy dombóvári kiállítás kapcsán, amely az 1981—82-ben Magyarországon felállított művekről kívánt hírt adni. Inkább a kezdeményező Városi Művelődési Központot kell dicsérnem, mert munkatársai nem a szájukat tépték ős szokás szerint egy országos gond miatt, hanem összegyűjtötték és nyilvánosságra hozták a tényeket — a dokumentumokat. Ítéljen a közvélemény. Ha tud.

NÓGRÁDI GÁBOR

elfogyott a [illegible]
Ha még egyszer azt üzeni... akkor majd elmegyünk (talán)".

Nem Koltai Tamással van bajom, hiszen gunyoros hangvétele elárulja, hogy nem ért egyet ezzel a magyarázattal. Hiányolom azonban, hogy nem mondja meg az igazat. A kabarétréfát ezrek látták és látják még, sőt, ha a tévében is bemutatják, százezrek. És százezrekben rögződhet meg a hibás, a hamis kép. Két-három mondattal ezt meg lehetett volna akadályozni.

Én is néplélektani következtetéseket vonok le a dalból, de egészen másokat. Amikor a véres kardot körülhordozták, ez volt az első üzenet, gyors és az egész országra szóló: veszélyben a haza, a szabadság. Erre természetesen nem indult el ki-ki a vakvilágba, hanem felfegyverkezett, feltarisznyázott, csapatokba

Marton László, Munkácsy-díjas szobrászművész szoborörtödé.

Marton László Noszlopi Gáspárról készült szobrát Marcaliban állítják majd fel

A Képzőművészeti Kivitelező Vállal. kőbányai szoborörtödéjében a művészek alkotásait öntik bronzba.

Esti Hírlap, 1984. szept. 15.

Marton László nekrológ

KEVESEBB MINT TAVALY

Köztéri szobrok Budapesten

Az idén az eredetileg tervezettnél lényegesen kevesebb új szobrot és díszítő alkotást állítanak fel Budapesten, mert a Fővárosi Tanács Végrehajtó Bizottsága a köztéri képzőművészeti beruházásokra szánt összeget 33 millió forintról — mintegy harmadával — 22,5 millió forintra csökkentette.

Viszont az év végén avatják fel a kelenföldi városközpontban Szakasits Árpád egész alakos szobrát, születésének 100. évfordulója alkalmából; a szobor *Marton László* alkotása. Még az idén hozzálátnak *Pátzay Pál* Lenin-emlékművének rekonstrukciójához. Gazdagrétet *Kecskeméti Sándor* nemrég felállított Térforma című kompozíciója díszíti; ugyancsak elkészült *Budahelyi Tibor* Zengés című műve, amely Újpalotán látható. Rövidesen a helyére kerül Káposztásmegyeren az Óratorony, *Péter Ágnes* és *Szöllősy Enikő* közös munkája, Gazdagréten pedig *Farkas Ádámnak* a szobra, a Föld ereje.

A közelmúltban hagyta el a műtermet *Makrisz Agamemnon* díszkútja, amely most a VIII. kerületi Kulich Gyula teret ékesíti; a Római úti lakótelep lakói pedig rövidesen *Fekete Tamás* Víziorgona című kompozíciójában gyönyörködhetnek. (MTI)

Népszabadság, 1988. aug. 2.

MARTON LÁSZLÓ

JÓZSEF ATTILA ÚJ SZOBRA

A pesti Duna-parton, az Országház mellett, a Kossuth Lajos térer ünnepélyesen fölavatták József Attila új szobrát. A Dunánál cím kompozíció Marton László szobrászművész és Vadász György épí tész alkotása.

Owing to mechanical deteriorations, the golden surfaces of the a:le seem to be worn. In these places the base fabric carrying h embroidery is to be seen.

The silk threads which were meant to couch the golden thread re broken and torn, as a result the golden threads have become o se.

The long couching thread of decorative stitches sewn directly nto the golden surfaces is torn and only the tiny stitches fixing t have been retained.

The silk threads used for embroidering on the base fabric itself are in a better shape - except for the contours made by stem titches with crimson coloured silk -, but show the signs of fading

The embroidery of the strap is incomplete, brittle, the state f its fibres and metal threads are the same as that of the mantle. n the four sides there are cut edges.

The base fabric of the collar is worn, it has been mended in wo places, the dyestuffs have faded. Under the braiding there is cut edge. The blue silk thread providing contours for the gilded mbroidery has been destroyed almost completely. The bending, too, s incomplete.

MARTON LÁSZLÓ SZOBRAI

A tihanyi múzeumban a nyár végéig látogatható a Marton László tapolcai születésű szobrászművész munkásságát bemutató összefoglaló kiállítás. Képünkön: Egri József festőművész szobra

KVII/ 32. sz. 43. o.

ült egy eltes
sétált a fiú
gva beszólt a
iú szorongott
z ismeretlen
tt és széles

MARTON LÁSZLÓ

Marton László
szobrászművész

lexi
rük
tő,

MARTON LÁSZLÓ

VESZPRÉM ÚJ SZOBRA

Új köztéri szoborral gazdagodott Veszprém. A Münnich téren állították fel a városból elszármazott Marton László Munkácsy-díjas érdemes művész Történelmi allegória című alkotását.

ÚJ TÜKÖR 1981/XVIII§ 38. sz. 43. o.

iz 2. zakona:

Nikolaj je bil več kot 20 let veliki župan zalske županije (1324—42 in 1349—51), dvakrat kraljičin veliki konjar (1334, 1342—43) in dva-

[14] Holub, n. m.
[15] Kovačič, n. m.
[16] Zalamegye története, okmánytár (kratko Zal. o.) II, 279, iz l. 1398.
[17] Rodovno drevo je prirejeno po Karácsonyiju, n. d. II, 116—117 in Wertnerju Moru, A Buzád-Hahót nemzetség. Turul XVI, 1898, 65 s sledečimi bistvenejšimi razlikami in dopolnili: Najmlajša sinova bana Nikolaja, ki se pojavita po ostalih 20 let pozneje, sta se po njunem mnenju rodila iz nekega drugega zakona. Kraljevi privilegij iz 1379 (Drž. arhiv Dl. 6586) sicer imenuje Nikolaja in Ladislava polbrata Štefanovega in Janezovega. Običajni izraz (fratres uterini) bi sicer kazal na izvor od skupne matere, toda ker iz dednostnega reda itd. določno vemo, da so bili sinovi vsi Nikolajevi pravi otroci, moramo prisoditi to rabo navedenega izraza pisarjevi nepazljivosti (prim. Eckhart Ferenc: Magyar alkotmány- és jogtörténet. Budapest 1946, 355, 360). Oba zakona razložita veliko starostno razliko med brati. Docela smo prezrli Nikolaja, ki ga Karácsonyi navaja med Francem in Janezom, ki ga pa Wertner istoveti z dru-

KÁNTOR LAJOS
(KOLOZSVÁR)

Budapest

CSEH GUSZTÁV RÉZKARCA

Állni a Gellérthegyen vagy a Halászbástyán, lenézni a pesti partot uraló Országház kupolájára, ékszertornyaira. Petress Zsuzsával énekelni — mint Gábor Miklós az *Állami áruházban* — a szerelmi kettőst: „Látod a Dunát, rajta a nap sugarát . . .” Ez még az ötvenes évek legelejének filmoperettálma. Felülni a Körúton a hatosra vagy a tizenkettes buszra, sötétedés után, a Margit-híd irányában, s a tekintet horizontálisán befogadni a Lánchíd lámpafüzéreit, a vertikálisán a már ugyancsak fényben ragyogó Várat . . . Hatvanas-hetvenes évek estéinek, éjszakáinak emléke. Feljönni a Blaha Lujza téri aluljáróból, elindulni a tisztává-színessé varázsolt Rákóczi úton, Kossuth Lajos utcán az Erzsébet-híd felé s kiüríteni zsebünket a nagy önkiszolgáló könyvesbolt pénztáránál (vagy már előtt, a Corvinban) . . . A tegnap, a ma valósága.

Budapest, más világvárosokhoz hasonlóan, annyi arcát mutatja, ahányan tükrébe néznek. Az én tükröm a Ménesi út, a 11—13. számú ház. Az utca végén talán van is tükör, hogy az autók könnyebben, biztosabban kihajthassanak a Bartók Béla útra, de nem vállalok felelősséget ezért az információért; az én utam gyalog vezet erre, a Móricz Zsigmond körtér felől, a meredek lépcsőkön. Apai ágon öröklött jogom van e lépcsők koptatására. A tanulás joga, az irodalom szeretetének, a filológia művelésének joga. Fogalmam sem lehetett még, mit jelent e név, amikor az itthoni beszélgetésekben mindegyre előfordult az Eötvös-kollégium. Később, a pályaválasztás után más nevek, személyes emlékek is kapcsolódtak hozzá. A híres tanároké. (Nemrég találtam meg édesapám egy alkalmi önéletrajzát, itt olvasom: „Számomra örökké felejthetetlenek lesznek Gombocz Zoltán, Horváth János, Alexander Bernát órái.” A kollégiumba ellátogató vendégeké, például az Ady Endréé. És a kollegista társaké. A legjobb baráté, a klasszika-filológus Moravcsik Gyuláé, aki évtizedeken át írta leveleit Kolozsvárra, s akinek még elvihettem Madách-könyvemet a Gorkij fasori lakásba. Pár esztendővel korábban itt tanult, az Eötvös-kollégiumban, Kuncz Aladár, valamivel később Jancsó Elemér; emlékszem, milyen megbecsülésel emelte le Jancsó a könyvespolcról azt a dobozt, amelyben a Kurucz-hagyatékot őrizte. A Ménesi út 11—13. így legfeljebb kilométerekben lehet távol az én Mikes Kelemen utcámtól, különösen, ha folytatnám az immár saját emlékekkel. (Itt szerkesztették, az Irodalomtudományi Intézetben, többek közt azt a bizonyos Madách-könyvet is, a Bolyai Tudományegyetemen államvizsga-dolgozatnak készült tanulmányt *Az ember tragédiája* irodalomtörténeti fogadtatásáról.)

Más tükröket is számon tartok, szerényebbeket és szebben csiszoltakat, amelyekbe időről időre belenézek, egy aládúcolt folyosójú, háromemeletes öreg bérházban, a Corvin-nal szemközt, és a Józsefhegyi úton, a Kékgolyó utcában s a Rózsadombon, a Thália szomszédságában és a Füredi úti lakótelepen. Ugyanaz a fiatal arc néz szembe velem? Egyre nehezebb az igen. Az arcok változnak, majd fájdalmasan kihullnak a tárgyi környezetből, a fiak és lányok örökítenek tovább belőlük valamit. S a miénken is megjelennek ezek a hiányok, a tekintet az eltávozottakat kutatja, miközben megpróbálja befogadni az újonnan jötteket. Akár a rokonságban, barátok családjában, akár az irodalomban. És az éveiben gyarapodó, mégis fiatalodni tudó városban.

Ugyanaz az arc?

Például a Kékgolyó utcában. Ahol látszólag alig változott valami. Ugyanazokban a fotelekben ülünk, ugyanazt a családi beszélgetést folytatjuk, amelyet egy, két, három vagy csupán fél éve hagytunk abba, ugyanúgy egy értelmező vessző, s roszszul vágták ketté a mondatot. Az ily módon nyelvtanilag rehabilitált fejtegetés azonban eszmeileg még mindig vitatható. Révai 56 után hevesen ostorozta a párt szektásait, akik a harmincas években üldözték József Attilát, de hallgatott arról, hogy az ötvenes évek elején még ő is megdorgálta „a néptől idegen, dekadens, kétségbeesést tükröző vonásai” miatt. Ez a pártkongresszus fórumáról kiáltatott világgá, amit csak egy elemző önbírálat tehetett volna jóvá, amire viszont sajnos nem került sor, nem is kerülhetett — Révai még 1958-ban, utolsó nagy tanulmányában is „a szabadság igazi rendjének” minősítette az ötvenes évek első felében kialakult rendszert.

De szakadjunk el ezektől az idézetektől, tegyük föl, hogy a legszebb, sőt mottókba illő aranymondások díszlenének a szóban forgó cetlin, akkor is kérdéses, szükség van-e rájuk? Tudom, hogy vannak, akik még ma sem méltányolják költőnk korszakos nagyságát, sőt egyáltalán nem is ismerik. De kétlem, hogy bármily jól válogatott Révai- vagy akár Kosztolányi-citátumoktól véleményük megváltozna. Ahogy egy Petőfi vagy Kosztolányi „összesnek” sincs szüksége ajánlgató könyvjelzőkre, József Attila is fölötte áll annak, hogy a kommendálás ilyen kezdetleges fogásaival népszerűsítsük őt. Itt még mindig valamiféle kultikus, sőt mágikus szemlélet kísért, amely a „nagy tekintélyek” bűvös téziseivel akar hatást elérni.

Végül beszéljünk a takarékosságról. A 116 ezer papírcsíknak ára van, a szedésnek szintúgy, s a cetliket egyesével kell berakni a kötetekbe. Ha már ilyen fölösleges munkákra volt pénz és idő, társadalmilag hasznosabb lett volna ugyanazon idő alatt ugyanazért a bérért a költő verseit olvastatni a cetlizgető dolgozókkal.

FEKETE SÁNDOR

A színésznő virágai

Mint ékszert a foglalat, úgy övezi Széles Anna életét a városok ötszöge.

Nagyváradon született. Diplomáját a Szentgyörgyi István nevét viselő marosvásárhelyi színiiskolán szerezte. Kolozsvárott csillogtatja tehetségének gyöngyszemeit az Állami Magyar Színpad előadásain. Budapesten több film főszereplőjeként állt felvevőgép elé, talán éppen ő törte meg a jeget, mert a romániai magyar művészek közül először Széles Annát szerződtette a MAFILM, szerencsére együtt dolgozhatott Jancsó Miklóssal is. Bukaresthez számtalan filmszerep és a házassága is köti, férje Florin Piersic.

— Divatos házaspár vagyunk — mondta Széles Anna, amikor a kolozsvári magyar társulattal nemrég nálunk vendégszerepelt. — Férjem különösen népszerű, bár engem is rengetegen ismernek, megállítanak az utcán egy fényképért, aláírásért. Huszonöt román filmben játszottam és gyakran tűnök fel a romániai televízió magyar adásában, népdalokat és cigánynótákat adok elő. Sokat járunk vidékre is, fáradhatatlanul haknizunk, amint Pesten mondják.

— Hogyan teltek a magyarországi vendégszereplés napjai?

— Egyetlen szabad percem sem volt, előadások, barátok, ismerősök, elrohant a nyolc nap — folytatja a beszélgetést. — Szeretettel fogadott bennünket a közönség, akárhol játszottunk.

Széles Anna akkora virágcsokrokat kapott, mint a letűnt idők primadonnái. A dicséret és hódolat egyik illatos tárgyi bizonyítékát a művésznő Bessenyei Ferenctől kapta.

Nem titkolja, hogy szívesen filmezne ismét Jancsó Miklóssal és felidézi az Égi bárány forgatásának néhány mozzanatát.

— Hasonló rendezővel még nem találkoztam — véli. — Szuggerálja a színészt.

Jancsó Miklós is elismerően beszél a vonzó külsejű romániai magyar színésznőről.

— Lappang benne valami rejtélyes — mondja. — Úgy gondolom, még nem használtuk ki a tehetségében rejlő valamennyi lehetőséget. Benne van még a nyerő. Hirtelenében nem tudok találóbb kifejezést.

Már csak egy jó forgatókönyv kell, de amint a Jancsó—Hernádi alkotókettőst ismerem, az mindig kerülhet.

MOLNÁR KÁROLY

indultam Cinkotára, ám azóta, hogy az errefelé még az esztétikai tipizálás korában sem tipikus „nagy családokról” elmélkedtem, a HÉV végállomása is kinnebb költözött, a metróvégállomásig, s a pályaudvar környéke nem a csehók részegeitől hangos, hanem az üzleti ügyeikkel elfoglalt idegenektől. (Megnyugtató színfolt a süllyesztett platón a hátizsákoshálózsákos, vonatra váró, Európa legkülönbözőbb nyelveit beszélő rengeteg fiatal.) A Nyugati, legalábbis a körúti fele, utasoktól pillanatnyilag csendesebb. Az 1846-ban erről a helyről indult első szerelvény óta (írják, Kossuth és Széchényi is ott volt) ahányat kiindítottak és fogadtak, ugyancsak eljárt az idő; s ha az üvegcsarnok későbbi is, jócskán rászolgált a felújításra. Nemsokára erre kanyarodik a metró, de addig az erre közlekedőknek meg kell szenvedni. Útépítési akadályok, kitérők miatt felül kell vizsgálni beidegződéseinket, nem lehet most percre érkezni a körúti színházak előadására. Felségemnek öröm, nekem programegyeztetési pluszgond az óvatos időráhagyás. Még így is csak a taxi segít, hogy kezdés előtt a Vígszínháznál legyünk. Mert bármennyit is szidják a pesti színházakat, az újra találkozásról nem szívesen mondunk le. S néha kellemes meglepetések érnek.

KELLEMETLEN OLDALUNK

„. . . Ebben a nyüzsgő, tolongó világban és kiváltképp az irodalmi életben, az ember vessen számot, hogy eléggé szívós-e a harchoz, mielőtt az arénába száll.”
(BYRON)

Mágikus papírpazarlás

Megjelent *József Attila minden verse és műfordítása* — 116 ezer példányban. A kiadónak, a szöveggondozónak, a felelős szerkesztőnek hálásak lehetünk: bár a 600 oldalas könyv nem elég szép, kiváltárához képest (vagy csak még nem szoktuk meg az új könyvárakat?), itt-ott textológiai kételyek is támadhatnak, de az a fő, hogy az évfordulóra a teljes költői mű végre százezres nagyságrendben jelent meg.

A kötetből azonban kihullott egy féloldalnyi cédula is, az utóbbi időben szokásos, „könyvjelzőnek” álcázott négy ajánlással. Kosztolányi megállapítja, hogy József Attila „költő”, ami ma már nem nagy felfedezés, de a kedves poéta akkor mondta ezt, amikor a másutt megtagadott pályatárs még örülhetett az elismerésnek. Halász Gábortól némileg vitatható idézetet kapunk alkatról, elrendeltségről; Lukács elismerő szavai ma már közhelyként csengenek, de szívesen emlékezünk arra, hogy a legtekintélyesebb magyar szocialista teoretikus annak idején bátorította a legnagyobb magyar szocialista költőt.

Problematikusabb a Révaitól kiszedett citátum, amely az „intellektuális magányosságlíra bonyolult, sőt sokszor túl bonyolult lélektani finomságait”, a „már-már beteges keserűség” téziseit emlegeti. Ezek mára végképp elavultak: a józsefi líra maga az áttetsző egyszerűség és egészség némely mai költői produkcióhoz képest. És mit szóljunk a kezdő mondathoz, amelyet nem is lehet érteni („József Attila költői eredetének jellegzetességét a forradalmi polgári lírából és bizonyos fokig az avantgardista kísérletekből való származását szükséges hangsúlyozni . . .”)?

Régóta nem lehet vádolni engem Révai kritikátlan kultuszával, de nem hihettem, hogy ilyen homályos szöveg szaladt volna ki a tolla alól, s igazam lett — az eredetit ellenőrizve megállapíthattam, hogy az idézetből szavak maradtak ki, hiányzik egy értelmező vessző, s roszszul vágták ketté a mondatot. Az ily módon nyelvtanilag rehabilitált fejtegetés azonban eszmeileg még mindig vitatható. Révai 56 után hevesen ostorozta a párt szektásait, akik a harmincas években üldözték József Attilát, de hallgatott arról, hogy az ötvenes évek elején még ő is megdorgálta „a néptől idegen, dekadens, kétségbeesést tükröző vonásai” miatt. Ez a pártkongresszus fórumáról kiáltatott világgá, amit csak egy elemző önbírálat tehetett volna jóvá, amire viszont sajnos nem került sor, nem is kerülhetett — Révai még 1958-ban, utolsó nagy tanulmányában is „a szabadság igazi rendjének” minősítette az ötvenes évek első felében kialakult rendszert.

De szakadjunk el ezektől az idézetektől, tegyük föl, hogy a legszebb, sőt mottókba illő aranymondások díszlenének a szóban forgó cetlin, akkor is kérdéses, szükség van-e rájuk? Tudom, hogy vannak, akik még ma sem méltányolják költőnk korszakos nagyságát, sőt egyáltalán nem is ismerik. De kétlem, hogy bármily jól válogatott Révai- vagy akár Kosztolányi-citátumoktól véleményük megváltozna. Ahogy egy Petőfi vagy Kosztolányi „összesnek” sincs szüksége ajánlgató könyvjelzőkre, József Attila is fölötte áll annak, hogy a kommendálás ilyen kezdetleges fogásaival népszerűsítsük őt. Itt még mindig valamiféle kultikus, sőt mágikus szemlélet kísért, amely a „nagy tekintélyek” bűvös téziseivel akar hatást elérni.

Végül beszéljünk a takarékosságról. A 116 ezer papírcsíknak ára van, a szedésnek szintúgy, s a cetliket egyesével kell berakni a kötetekbe. Ha már ilyen fölösleges munkákra volt pénz és idő, társadalmilag hasznosabb lett volna ugyanazon idő alatt ugyanazért a bérért a költő verseit olvastatni a cetlizgető dolgozókkal.

FEKETE SÁNDOR

Mi a poén a kabaréban?

A kabaré a maga módján sokféle feszültség levezetésére képes. A napközben illedelmesen viselkedő állampolgár este mintegy hivatalos engedéllyel nevethetett az erotikus vagy politikai kétértelműségeken. És ki ne tudná, hogy ez ma is valahogy így van, legfeljebb a polgár nem olyan illedelmes napközben.

A múltkoriban kisebb kabarétörténeti műsor volt a tévében, válogatott odamondásokkal. Szerepelt ebben egy viszonylag friss „klaszszikus kabaréjelenet” az irodalmi műsorral körített vacsoráról, amit gyorsan kell bekapni, még a világosban, és a poén az volt, hogy Kosáryné Réz Lola azonos a limonádéval.

Nos — ez már akkoriban sem volt igazán jó poén. Minden változtatás nélkül felújítani — egyenesen rossz vicc. Most ugyanis legalább öt-hatmillió ember értesülhetett arról, hogy mi a limonádé. Elenyésző töredékük olvashatott valaha Kosáryné Réz Lolát. Én sem. Valószínűleg a szám szerzője sem. Annyit tudok, hogy a két világháború közt a legjobb angolfordítók egyike volt. A *Magyar Irodalmi Lexikon*ban harminc sorral szerepel — tisztes hely, komoly kritikusokkal, köztük Illés Endrével az irodalomjegyzékben. Szóval, aligha ez az igazi limonádé. Azután talán az is számít valamit, hogy helyes-e 87 éves asszonyokkal élcelődni. De ezt nem feszegetném nagyon, mert még a végén azt hiheti valaki: a *tapintatos* kabaré az eszményem. Pedig dehogy. A kabaré igenis legyen pimasz, tapintatlan és kötekedő.

Csak éppen nem a harminc évvel ezelőtti tréfákhoz, hanem a Karinthy-hagyományokhoz méltóan kell megválasztani a célpontot. Karinthy például Pekár Gyulával kötekedett. Pekár Gyula olyan kicsi író volt, hogy ha Karinthy nem említi meg paródiáiban, ma már az irodalomtörténészek sem tudnák a nevét. De akkoriban hatalom volt: elnök, tag, díjak birtokosa. És ráadásul olyan izmos férfi, hogy a közhit szerint Stróbl Alajos róla mintázta Arany János szobrán a Toldi-mellékalakot . . . A jó kabaré így viccel.

SZÉKELY ANDRÁS

Korszerű Közéleti Kisszótár

KIVÁLTANI Valamikor zálogból, fogságból lehetett K., pl.: „Gyermekem! Ne mozdulj Prága városából; Kiveszlek, Kiváltlak A nehéz rabságból.” A mikrofon segítségével most szépen terjed a K. ige új jelentésben, pl.: „Az importfémet hazai műanyaggal kell kiváltani . . .” Az újítás előnye, hogy egyszerűsíti a szókincset, kiiktatva a *pótolni, helyettesíteni* igét, továbbá használata egy bizonyos előkelőséget kölcsönöz az így beszélő gazdasági vezetőnek: egy mondatából látni lehet, hogy nem holmi jöttment tanulatlan ember. (l. még RANGOS.)

NAIV Gyermeteg, könnyen félrevezethető, hiszékeny egyén, aki könnyen esik N.-itásba. Felvilágosult korunkban megmosolyogjuk vagy éppen lenézzük a N. embert, kivéve, ha fesztiválokat, sőt egyáltalán nem is ismerik. De kétlem, hogy bármily jól válogatott Révai- vagy akár Kosztolányi-citátumoktól véleményük megváltozna. Ahogy egy Petőfi vagy Kosztolányi „összesnek” sincs szüksége ajánlgató könyvjelzőkre, József Attila is fölötte áll annak, hogy a kommendálás ilyen kezdetleges fogásaival népszerűsítsük őt. Itt még mindig valamiféle kultikus, sőt mágikus szemlélet kísért, amely a „nagy tekintélyek” bűvös téziseivel akar hatást elérni.

Végül beszéljünk a takarékosságról. A 116 ezer papírcsíknak ára van, a szedésnek szintúgy, s a cetliket egyesével kell berakni a kötetekbe. Ha már ilyen fölösleges munkákra volt pénz és idő, társadalmilag hasznosabb lett volna ugyanazon idő alatt ugyanazért a bérért a költő verseit olvastatni a cetlizgető dolgozókkal.

FEKETE SÁNDOR

Mi a poén a kabaréban?

A kabaré a maga módján sokféle feszültség levezetésére képes. A napközben illedelmesen viselkedő állampolgár este mintegy hivatalos engedéllyel nevethetett az erotikus vagy politikai kétértelműségeken. És ki ne tudná, hogy ez ma is valahogy így van, legfeljebb a polgár nem olyan illedelmes napközben.

A múltkoriban kisebb kabarétörténeti műsor volt a tévében, válogatott odamondásokkal. Szerepelt ebben egy viszonylag friss „klaszszikus kabaréjelenet” az irodalmi műsorral körített vacsoráról, amit gyorsan kell bekapni, még a világosban, és a poén az volt, hogy Kosáryné Réz Lola azonos a limonádéval.

Nos — ez már akkoriban sem volt igazán jó poén. Minden változtatás nélkül felújítani — egyenesen rossz vicc. Most ugyanis legalább öt-hatmillió ember értesülhetett arról, hogy mi a limonádé. Elenyésző töredékük olvashatott valaha Kosáryné Réz Lolát. Én sem. Valószínűleg a szám szerzője sem. Annyit tudok, hogy a két világháború közt a legjobb angolfordítók egyike volt. A *Magyar Irodalmi Lexikon*ban harminc sorral szerepel — tisztes hely, komoly kritikusokkal, köztük Illés Endrével az irodalomjegyzékben. Szóval, aligha ez az igazi limonádé. Azután talán az is számít valamit, hogy helyes-e 87 éves asszonyokkal élcelődni. De ezt nem feszegetném nagyon, mert még a végén azt hiheti valaki: a *tapintatos* kabaré az eszményem. Pedig dehogy. A kabaré igenis legyen pimasz, tapintatlan és kötekedő.

Csak éppen nem a harminc évvel ezelőtti tréfákhoz, hanem a Karinthy-hagyományokhoz méltóan kell megválasztani a célpontot. Karinthy például Pekár Gyulával kötekedett. Pekár Gyula olyan kicsi író volt, hogy ha Karinthy nem

Marton László: „A Dunánál"

Harsai Ilona: „Kései sirató"

Szinte Gábor: „A város peremén"

Kiállítás
a Petőfi Irodalmi Múzeumban

JÓZSEF ATTILA ÉS A KÉPZŐMŰVÉSZET

Kéri László: „Curriculum vitae"

TAHIN GYULA REPRODUKCIÓI

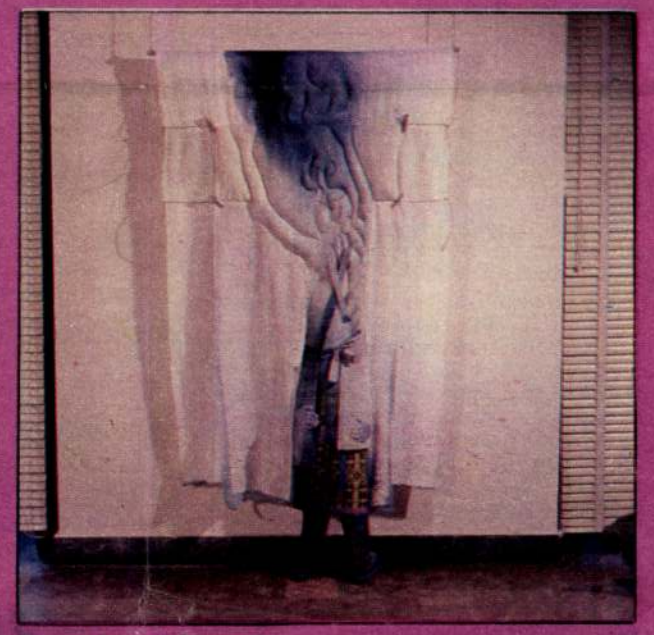

Balázs Irén: „Mama"

El Kasovszkij Jelena: „Napló"

Adyt lehetett nem szeretni – de minden kortársa kénytelen volt tudomást venni róla. A képzőművész is, ezért is maradt fenn Adyról annyi kiváló ábrázolás: Major Henrik rajzai, Czigány Dezső festményei, Székely Aladár fotói. József Attila csak a szárszói öngyilkosság „szenzációja" és a minden olvasót magával ragadó, Bálint György szerkesztette gyűjteményes kötet után lett igazán ismert költő. Arcképei a baráti körében véletlenszerűen felbukkanó művészektől, Grábar Margittól, Gyenes Gittától, Korda Vincétől származnak, és Dési Huber István festett róla egy kettős portrét, Illyés Gyulával. József Attila vonásait azonban főként amatőr fotografiák hagyományozták az utókorra.

Az utókor meghozta a képzőművészek hódolatát József Attila életműve előtt. Nem Beck András kegyeletsértően rossz szobrára gondolok, hanem azokra a művekre, amelyek a versek ihletésére születtek, s amelyek a jelek szerint sokkal mélyebbről jövők, sokkal kevésbé illusztratívak, mint a centenáris Ady-pályázatra beküldött – és inkább a szecesszió divatos újjáélesztését, mint Ady költészetét tükröző – képek és szobrok. József Attila, úgy tűnik, közelebb áll a mai művészek lelki alkatához. Gúnyolódásnak hangzik, pedig nagyon komolyan gondolom: még az sem lehetetlen, hogy olvassák a verseit, és nem csupán akkor, amikor éppen évforduló közeledik...

Sz. A.

Feledi Gyula:
„Egy spanyol földműves sírverse"

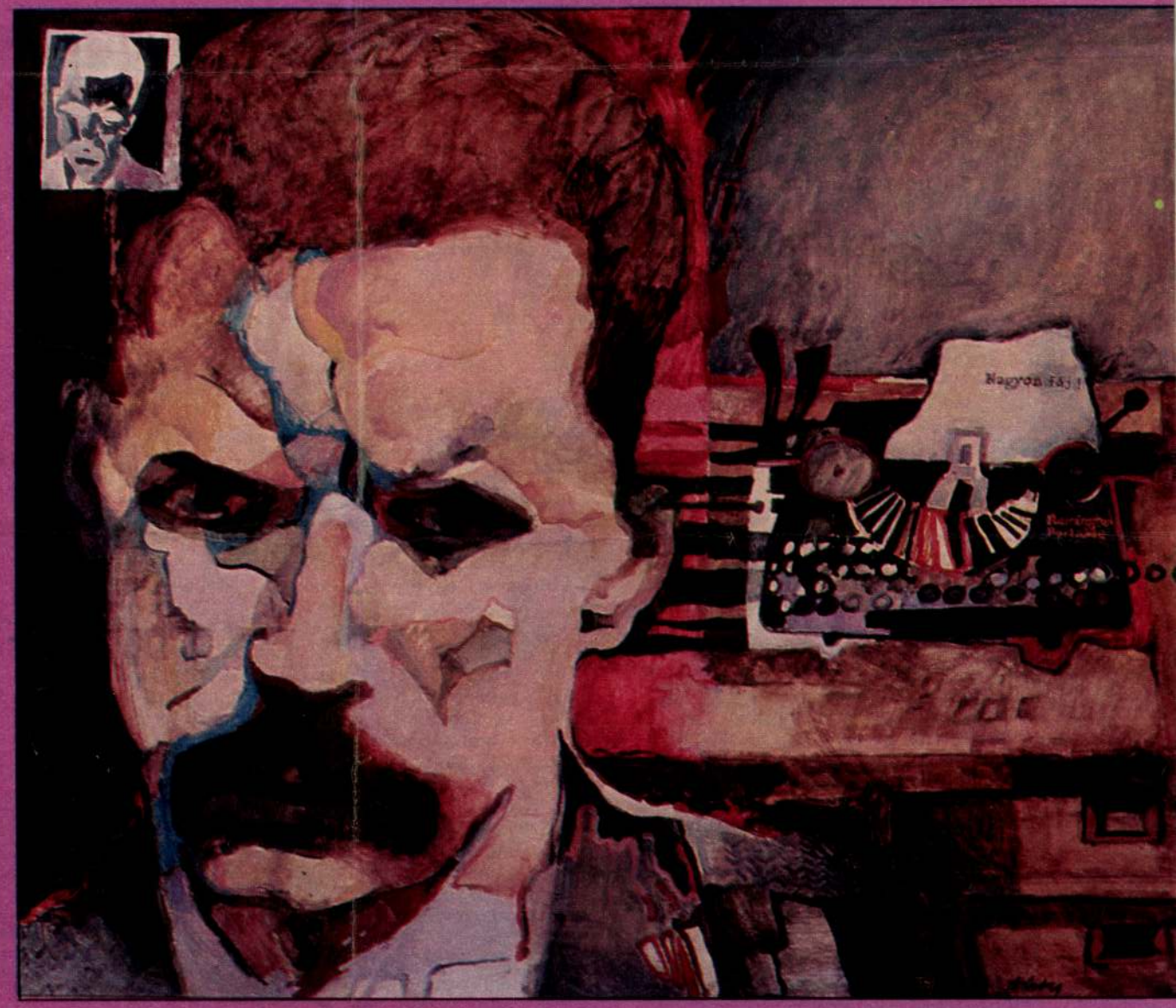

Túri Mária: „Nagyon fáj"

Marton László, Munkácsy-díjas szobrászművész 1.) Folytatás.
Heltai László: Szobrok és gondolatok. Beszélgetés Marton Lászlóval.

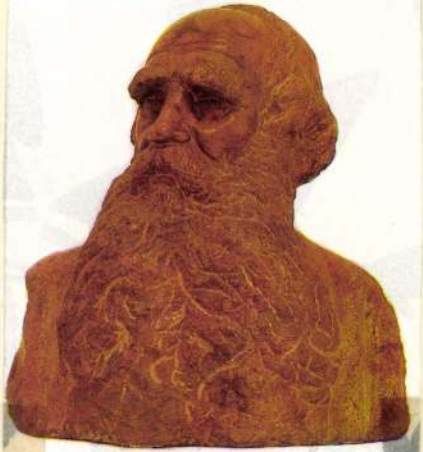

1 Marton László: Tolsztoj, vörösmárvány, 50 cm, 1961

1

Művészet, 1987. nov., dec., 34-old.

Marton László Munkácsy-díjas szobrászművész 2.) Folytatás
Heller László: Szobrok és gondok. Beszélgetés Marton Lászlóval.

2 Marton László: Zsuzsanna, carrarai márvány, 50 cm, 1982

Művészet, 1987. nov., dec., 35-old.

4

az ember az utcából, csak egy csatornán, egy korridoron sétálhat, ha tud. Ki kellett volna nyitni a teret, hogy az egész szobor téralakzata érvényesüljön. Körplasztika a Liszt, lehessen körbejárni. Dinamikája ennek során érvényesülne. A valóságban sem mindig csak szemben látjuk a zonmű csak ritkán akad az antik művek között is, csak a tisztességesség látszik rajtuk. Nem kvalitás a görögség. Modern? – ez sem értékmérő. Korszerű legyen, azaz a saját korát képviselje. Én erre tö-

5

Marton László, Munkácsy-díjas szobrászművész. Folytatás.
Fleitler László: Szobrok és gondok. Beszélgetés Marton Lászlóval.

3 Marton László: Olvasó nő, mészkő, 210 cm, 1968, Szigliget

Művészet, 1987. nov., dec., 35–old.

Marton László, Munkácsy-díjas szobrászművész 5. Folytatás.
Heller László: Szobrok és gondok. Beszélgetés Marton Lászlóval.

6 Marton László: A Dunánál (József Attila), bronz, mészkő, 200 × 450 cm, 1980, Budapest.

Művészet, 1987, nov., dec., 37-old.

ként a szemlét. Ma? Élmény nélküli, hangulattalan és érdektelen a produkció. Van jó mű ma is, de kiemelkedőt nem látok, sok a kontár. A fürdővízzel kiöntöttük a gyereket is... Talán az is oka a hanyatlásnak, hogy minden kóklerságnak van sajtója. A féltehetségek aztán összefognak, a gyengét emelik föl, mert azt ők is követni tudják. Ez a kultúra szürkítése. Nem tudom elfogadni.

Ötvenhat után más csoport lépett színre, de az egyeduralkodás, a diktátorkodás nem változott. Generációváltás történt, kicserélődött a garnitúra, s ez más szemléletet hozott. A nyugati hatások válogatás nélküli átvételével jobbat nem, csak mást csináltak. Az előbbi évtizedekben született jó dolgaikat is sokan szégyenlik, s a lemaradástól rettegve beállnak olyan sorba, amelyik nem az övéké. Más diktál, nem a saját énjük. Így aztán arc nélküli lesz a művészet. Te nem festesz anarchikusat, mert távol áll tőled, higgadt és feszes hatású képekre törekszel. Én is hű szeretnék maradni önmagamhoz. Vállalni

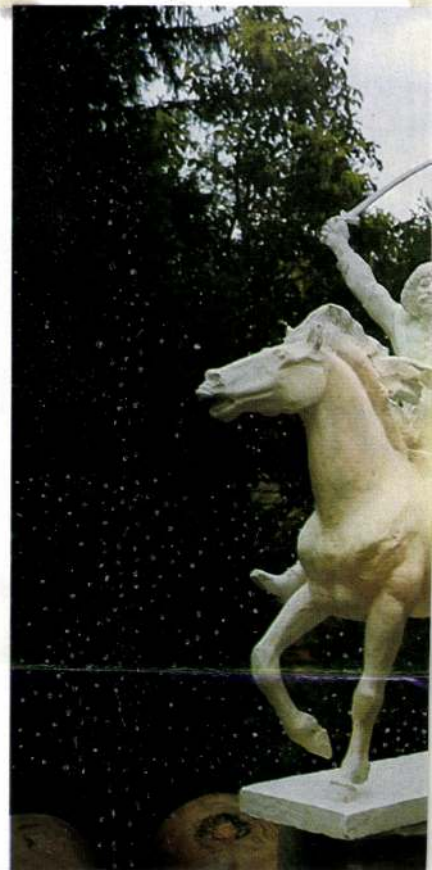

Marton László Munkácsy-díjas szobrászművész 4.) Folytatás

Heitler László: Szóbrok és gondok Beszélgetés Marton Lászlóval.

4. Történelmi allegória (részletek), mészkő, 300 x 700 cm, 1978-79. Veszprém. |repr.|

4 Marton László: Történelmi allegória (részletek), mészkő, 300 × 700 cm, 1978–79, Veszprém

5. Dózsa, bronz, 300 cm, 1973. Mezőtúr. |repr.|

5 Marton László: Dózsa, bronz, 300 cm, 1973, Mezőtúr

7. Zrínyi Miklós, gipsz, 1987. |repr.|

7 Marton László: Zrínyi Miklós, gipsz, 1987

Művészet, 1987. nov., dec., 36-old. + 38-old.

Marton László, Munkácsy-díjas szobrászművész 6.) Fotyta

8 Marton László: Bocskai, bronz, 400 cm, 1969, Hajdúszoboszló (fotók Heitler László)

Heitler László: Szobrok és gondok. Beszélgetés Marton Lászlóval. Művészet, 1984. nov., dec., 39 old.

rek? Amikor más tényleges adat nem áll rendelkezésre, a tudományos gyakorlatban is megengedett, elfogadott, sőt kikerülhetetlen a feltételezés vagy feltételezések felállítása. Egy valóban elfogadható feltevésnek természetesen megvannak a maga követelményei (ilyen például a valószínűség, a hihetőség, az ellentmondásmentesség, a rész és az egész szerves egysége, az adott kor kulturális és kultikus környezetébe való szerves beilleszthetőség stb.).

Sok mindent megírtak a nagyszentmiklósi kinccsel kapcsolatban, de a tárgyak jelentéstartalmára nézve egyetlen egy elfogadható vagy akár gyér hipotézis sem látott még idáig napvilágot.

Köztudott, hogy a tudomány embereinek kezét ezer szállal kötik a „mesterség céhszabályai", amit nem hághatnak át. Egy kívülálló – mivel nem nyűgözik ilyen kötelékek – szabadon kísérletezhet, így többnyire előnyben van a „hivatalosokkal" szemben. Sok példát lehetne felsorolni a tudomány történetéből, ahol fogas kérdéseket, új megoldásokat nem a szűken vett szakmabeliek, hanem elfogulatlan kívülállók, amatőrök, más területen dolgozók oldottak meg.

Az aranylelet kiemelkedően szép és jelentőségteljes darabja a 2. számú korsó. Ennek szimbolikus jelentéstartalmát kíséreljük meg kibontani, a fenti követelményeknek megfelelően, külön hangsúlyozva a részek és az egész ellentmondásmentességét, továbbá a korsó jeleneteinek kapcsolatát a feltételezhető korabeli eszmerendszerhez tartozó asztrológia tételeivel, illetve a korsó egyéb jeleinek és egész szerkezete szimbólumrendszerének beágyazottságát a hagyomány hit- és gondolatvilágába. Amiről tehát itt szó van, az nem régészettudomány, hanem – talán egy kissé szokatlan nézőpontból kiinduló – műtárgyelemzés, nem technikai, szakmai vagy műtörténeti, hanem tartalmi, eszmei összefüggésekre összpontosítva, képzőművészeti és re-

összefüggő történet főbb mozzanatai, így minden egyes motívuma jelentőséggel bír, és szerves összefüggésben kell álljon az egész mondanivalójának lényegével. Régi, kultikus tárgyról lévén szó, a

1

A BUDAPEST GALÉRIA
TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT

MARTON LÁSZLÓ

SZOBRÁSZMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA
1986. OKTÓBER 21-ÉN, KEDDEN 16 ÓRÁRA
A BUDAPEST KIÁLLÍTÓTEREMBE
(V., SZABADSAJTÓ ÚT 5.)

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:
FARKASINSZKY LAJOS,
BUDAPEST FŐVÁROS TANÁCSA
ÁLTALÁNOS ELNÖKHELYETTESE

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ
NOVEMBER 23-IG,
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA
10–18 ÓRÁIG

BUDAPEST GALÉRIA

MAHIR – Zalai Nyomda Zalaegerszeg 86 3578 o

1021

Marton László
nohrán művéi

1980.XII.23.TV. 19.30/KJné/
TV.Hiradó

- A rakodó part alsó kövén ültem.....
Első pillanatban, amikor a müvész megkapja a megbizást hogyan éli meg a mü megszületését ?

- Tulajdonképpen az első két sorába már benn is volt a szobornak a lényege, amit plasztikailag elő lehetett adni. A téma maga inspirált rögtön, szobrot láttam nemcsak egy egyszerüen ülő figurát ábrázoltam, hanem József Attilán keresztül próbáltam ábrázolni ennek a költeménynek a sulyos sorait.
Ezuttal ezt a szomoru költői sorsot szerettem volna ábrázolva, bronzban ujra fogalmazni.

- Tegnap délelőtt a főváros egyik legszebb terén az Országház déli kapujaj előtti parkban a József Attila év utolsó nagy eseményeként felavatták a költő a Dunánál cimü szobrát Marton László Munkácsy dijas kiváló müvész alkotását.
Az eseményen jelen volt Aczél György a Politikai Bizottság tagja miniszterelnök helyettes, valamint állami, társadalmi és müvészeti életünk több neves személyisége.

Ünnepi beszédében Szépvölgyi Zoltán a Fővárosi Tanács elnöke arról szólt, hogy József Attila versei, gondolatai ünismeretünk részei lettek. Eszme világa pedig közgondolkodásunk mértéke.

Márton László

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR SAJTÓIRODA
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Nohrán Mária

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1981 JAN. 5

10 21

Abschlußakt der Feierlichkeiten anläßlich des 75. Geburtstages des großen proletarischen Dichters Attila (1905—1937) war die Enthüllung der Plastik am Parlament in Budapest — ein Werk von László Marton

...e Presseerzeugnisse

...er erhöhten Pa... ...d Druckereiko... ...Ungarn Zeitun... ...dische Presseer... ...1. Januar 1981 ...nitt um 20 Pro... ...Der Preis der ...en erhöht sich ...n 1,20 Forint auf 1,40 Forint... ...tags von 1,00 auf 1,05 Forint. Die Wochenzeitschriften kosten einen Forint, die wissenschaftlichen und Fachblätter durchschnittlich 25 Prozent, die Unterhaltungsmagazine 30 Prozent mehr.

...dapester Rundschau" wird ab 1. Januar ...inzelpreis von 6.— Forint verkauft. Ein In...nement erfolgt auf nachstehender Grund-

— pro Monat	**24,— Ft**
— pro Vierteljahr	**72,— Ft**
— pro Halbjahr	**144,— Ft**
— Jahresabonnement	**288,— Ft**

József

Neue Grenzübergangsstelle

In Kooperation ungarischer und österreichischer Unternehmen liefen kürzlich die Bauarbeiten an der neuen Grenzübergangsstelle für Straßenverkehr bei Hegyeshalom (Westungarn) an. Generalausführer der Großinvestition, deren Kosten sich etwa auf 16 Millionen Dollar belaufen, ist eine österreichische Firma, aber mehrere ungarische Unternehmen beteiligen sich an der Arbeit. Außer dem Zollgebäude ...chs Kilometer

Dezső Korniss: Szentendre (19

Rentenverordnung modifiziert

Arbeitsjahre

Aufgrund eines gemeinsamen Vorschlages des Justizministeriums, des Ministeriums für Arbeitswesen und des Zentralrates der Gewerkschaften modifizierte der Ministerrat bzw. der Präsidialrat die Rentenverordnung. Die neue Regelung sieht die Erhöhung der zur Rentenberechtigung notwendigen Zahl der Arbeitsjahre von 10 auf 20 Jahre vor. Die neue Verordnung ermöglicht übergangsweise, daß all jene, die in den nächsten Jahren das Rentenalter erreichen (nach wie vor 60 Jahre bei Männern, 55 Jahre bei Frau

Ungarischer Camping- und C...

500 000 ausländi...

1980 zählte der Ungarisch... Camping- und Caravanning... Club etwa 10 000 ungarisch... Familien — die Mitglieds... schaft bezieht sich ja auf di...

Marton László

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Nyhrán Mária

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1984 OKT 19

1021

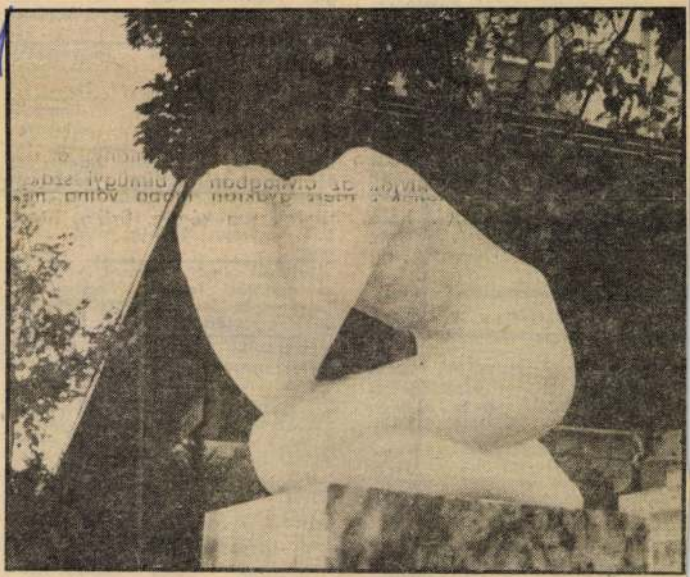

A veszprémi korzón, a Kossuth utcában állitották fel Marton László szobrát, amelyet a városnak ajándékozott.

Eladó U-s rendszámú jó á
an levő Zsiguli. Cím: Bal
ese, József Attila u. 21.

PZ-s Trabant Combi eladó.
eklődni: Balatonfüred, Pet
2/C. Solti.

Mencshelyen komfortos 4
:családi ház nagy zárt udva
ádó. Érdeklődni: Osváth,
ely, Petőfi u. 61.

LY-os Skoda friss műszakiva
is áron eladó. Érdeklődni:
ásárhely, Somlai tér 4.

IR Trabant Combi friss mű
al eladó. Balatonfüred, An
0.

VEGYES

**HÁZASTÁRS, ÉLETTÁRS, SZA-
ADIDŐPARTNER, KÖZVETÍTÉSE
ADATTÁRUNKBÓL:** Kérje díjtalan
ájékoztatónkat, **SZIGNÁL,** 8201
Veszprém, Postafiók 92.

Koszorúk, sírcsokrok élő és művi-
ágok, halottak napjára rendelést
s felveszek. Ajándéktárgyak bő vá-
asztékban kaphatók. Veszprém,
Schönherz Z. u. 21. Virág és Aján-
dékbolt, ABC-vel szemben.

**MENYASSZONYI RUHAKÖLCSÖN-
ZÉS.** Gyönyörű külföldi modellek,
nagy választékban. Szombaton nyit-
va: 13 óráig. Siófok, Mártírok u.
3. Kertmozi mellett. Telefon: 10-037.

Telefon: 11-954. Ugyanitt: nélv babakocsi, sportrésszel eladó.

Építkezők! Forgóoszlopos daru 8 méter magas, 500 kg teherbírású eladó. Érdeklődni: Szőke György, Révfülöp, Káli út 96. 16 óra után.

8 hónapos K 1-es vemhes üsző és 1 db 5 éves magyartarka tehén eladó. Tóth, Mencshely, Petőfi u. 36.

Felhívás! A közterületek tisztán tartása érdekében felkérjük Veszprém város lakosságát, hogy a veszprémi köztemetőkben eltemetett hozzátartozóik sírját, valamint a sírok közvet-

Marton László

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

szobrászművész

NÉPSZABADSÁG

1021

1980. december 23., kedd

Budapesten felavatták József Attila szobrát

(Friedmann Endre felvétele — MTI Fotó.)

Hétfőn felavatták *József Attila* szobrát — *Marton László* Munkácsy-díjas, kiváló művész alkotását — az Országház déli kapuja előtti parkban. Az ünnepségen, a Himnusz hangjai után *Hegedűs D. Géza*, a Vígszínház Jászai Mari-díjas színművésze elszavalta A Dunánál című költeményt, majd *Szépvölgyi Zoltán*, a fővárosi tanács elnöke mondott ünnepi beszédet.

A beszéd után a szobornál József Attila-emlékbizottság nevében koszorút helyezett el *Acs György*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnökhelyettese, Szépvölgyi Zoltán, *Tóth Dezső* művelődési miniszterhelyettes és *Dobozy Imre*, a Magyar Írók Szövetségének elnöke.

Az ünnepség az Internacionálé hangjaival ért véget.

Kádár J i
és Él Minisztériumban

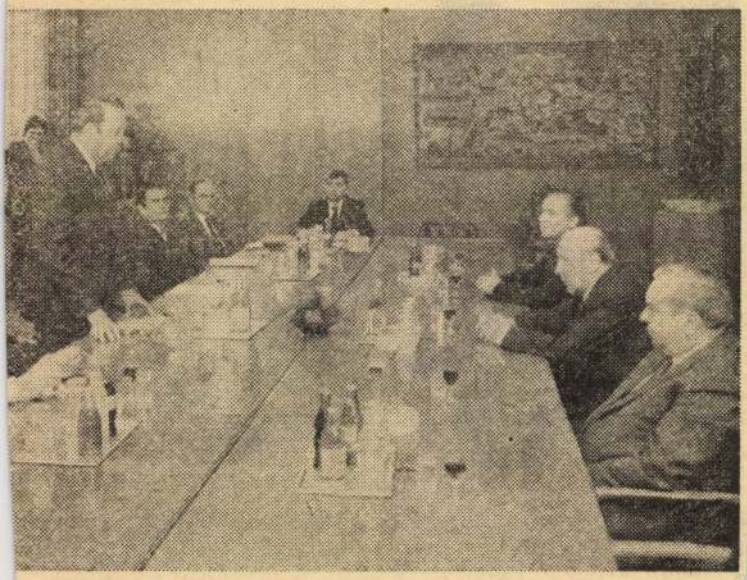

Kádár János elvtárs a minisztérium vezetőivel.

(Bánhalmi János felvétele.)

Kádár János, az MSZMP Közti Bizottságának első titkára főn a *Mezőgazdasági és Élelzésügyi Minisztériumba* látogac. Kíséretében volt *Havasi Fec*, az MSZMP Politikai Bizott-

feladatok és feltételek összhangjának folyamatos biztosítására helyezik a hangsúlyt.

Ezután Héger József a minisztérium kommunistáinak munkájáról, a mozgalmi élet néhány kér-

Marton László

SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

nehránművén

ZALAI HÍRLAP

1980 DEC 23

1021

Hétfőn felavatták József Attila szobrát — Marton László Munkácsy-díjas, Kiváló Művész alkotását — az Országház déli kapuja előtti parkban.

RADIO

Kossuth: 8.00: Hírek. — 8.27: T
domány és gyakorlat. — 8.57: Né
dalok, néptáncok. — 9.43: Am
nyári mesékből kimaradt...
10.00: Hírek. — 10.05: MR 10—
— 10.35: Beszélni nehéz. — 10.
Schubert: C-dúr vonósötös.
11.40: Szép remények. — 12.
Déli krónika. — 12.20: Ki ny
ma? — 12.35: Törvénykönyv.
12.50: Kapcsoljuk a Magyar Ne
zeti Galériát. — 14.00: Nótacsok
— 14.42: Arcképek a bolgár ir
dalomból. — 15.00: Hírek. — 15.1
Németalföldi madrigálok. — 15.28:
Kötődésem a tájhoz. — 16.00: Út-
közben. — 16.05: XIX. századi ka-
maramuzsika. — 17.00: Hírek. —
17.07: Mozgásterek. — 17.32: Kál-
mán Imre: Cigányprímás — ke-
ringő. — 17.45: A Szabó család. —
18.15: Hol volt, hol nem volt. —
18.25: Mai könyvajánlatunk. —
18.30: Esti magazin. — 19.15: Mar-
cella Pobbe és Bruno Prevedi
operaáriákat énekel. — 19.50: Val-
lomások. — 20.35: Népzenekedve-
lőknek. — 21.05: Ifjúsági kulturális
körkép. — 22.00: Hírek. — 22.15:
Sporthírek. — 22.20: Tíz perc kül-
politika. — 22.30: Évszázadok mes-
terművei. — 22.53: Meditáció. —
23.03: Kamaramuzsika. — 24.00:
Hírek. — 0.10: Melódiakoktél.

Petőfi: 8.00: Hírek. — 8.05: Mai
dalok. — 8.20: Tíz perc külpolitika. — 8.30: Hírek. — 8.33: Társalgó. — 10.30: Hírek. — 10.33: Zenedélelőtt. — 12.25: Látószög. — 12.30: Hírek. — 12.33: Melódiakoktél. — 13.30: Régi táncok gyermekeknek. — 14.00: Kettőtől hatig. — 14.30: Hírek. — 14.35: Tánczenei koktél. — 15.20: Könyvről könyvért. — 15.30: Találkozás a stúdió-

— Belpolitikai műsor. — 20.55: Hazatérés — amerikai film. — 22.35: Tv-híradó.

2. műsor: 17.15: Tévéhírek. — 17.30: Kis koncert. — 17.45: Belgrádi krónika. — 18.45: Két év a gyermek életében. — 19.15: Dokumentumfilm. — 19.30: Tv-híradó. — 19.55: Ma este bemutatjuk. — 20.00: Szórakoztató műsor. — 21.00: Huszonnégy óra. — 21.20: A család és a társadalom. — 22.05: Költészet.

★

Az Osztrák TV műsoráról: 9.05: Kicsinyek műsora. — 10.00: Az iskola napjainkban. — 10.30: O Jonathán, oh Jonathán — filmkomédia. — 12.10: Poldark. — 17.00: Gyermekműsor. — 18.00: A császárnő futára. — Egy porosz Bécsben. — 18.30: Mi. — 19.00: Osztrák képek. — 19.30: Tv-híradó. — 20.15: Beszélgetés a színházról. — 21.05: Egy szent este — tévéjáték. — 21.55: Josef Fröhlich 51. Tévéjáték.

Marton László

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

KISALFÖLD

1980 DEC 2 3

1021

Felavatták József Attila szobrát

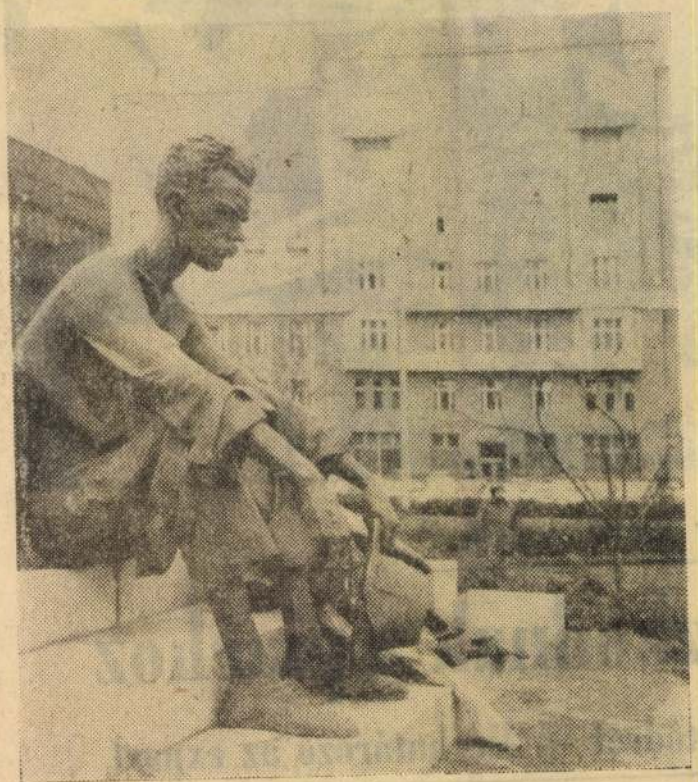

Hétfőn felavatták József Attila szobrát Budapesten — *Marton László* Munkácsy-díjas, kiváló művész alkotását — az Országház déli kapuja előtti parkban. Az ünnepségen — a Himnusz hangjait követően — *Hegedüs D. Géza*, a Vígszínház Jászai Mari-díjas színművésze elszavalta a költő A Dunánál című költeményét, majd *Szépvölgyi Zoltán*, a fővárosi tanács elnöke mondott ünnepi beszédet.

Ezt követően a szobornál — amely A Dunánál című vers első sorait idézi fel: a meditáció, az elmélyülés pillanatában ábrázolja a „rakodópart alsó kövén" ülő József Attilát — a József Attila-emlékbizottság nevében koszorút helyezett el *Aczél György*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnökhelyettese, Szépvölgyi Zoltán, *Tóth Dezső* művelődési miniszterhelyettes, Dobozy Imre, a Magyar Írók Szövetségének elnöke.

Az ünnepség az Internacionálé hangjaival ért véget.

Gyümölcsíz, vagy savanyúság?

Alkalmazkodnak a piachoz

Pudingalma Fertődről — Meghatározó az export

A karácsony előtti napok — Erre a megoldásra azért készült terméket a hazai és a

1980.XII.22. Kossuth 18,3o/ZJ.
ESTI MAGAZIN
==========

1021
Marton László
szobrászművész

- És most egy szobor avatásról. Nem rég olvastam, hogy József Attiláról mindössze 72, jórésze amatőr fotó maradt fenn. Az irás egy idézettel fejeződött be. József Attila tudatosan jelentőséget tulajdonitott külsejének, és mérlegelte az arckifejezést is, amit az utókorra hagy majd. Az utókornak is meg kell hát nézni minden mozzanatot, amit rá jellemzőnek tart. Erre a megmérésre most a Parlament Lánchid felőli oldalán van lehetőség, ahol ma Szépvölgyi Zoltán, a Fővárosi Tanács elnöke felavatta József Attila szobrát. Szatmári Ilona riportja.
- A Parlament épületétől délre, a rakpart fölött, itt a Kossuth-Lajos téren József Attila döbbenetes erejü ülőszobrát látjuk. A szobor alkotója Marton László. Kiváló müvész, Munkácsy-dijas, és hosszan, hosszan nézi József Attila bronz alakját.
- A Rakodópart alsó felén ültem, s néztem, hogy úszik el a dinnyehéj.
- Józef Attilának ez a nagyon nagyon hires verse 1936-ban jelent meg.
- Tulajdonképen az első két sorban már megvan a kompozició, csak szobrász kellett hozzá, azt hiszem, hogy ezt sikeresen megoldottam.
- A József Attila szoboralak ül, és merően nézi a vizet.
- És közben jönnek a gondolatok.
- József Attilán nincsen nyakkendő.
- Sőt, még a cipőfüző is kioldottan, mindez a kis apró forma tálalja a nagy elesettségét,
-- Milyen hosszúak az ujjai
-- Tudva csináltam, lehet, hogy nem ilyen volt a keze, de a kifejezés érdekében az ember transzponál.
-- Kalapja is a kezében van,
- Kalapjai is, de minden forma ezt a félmotivumot koncepciót támasztja alá.

- Hát nagyszerü szobor.
- Igen. Ilyen volt. Ilyen volt. Egy kun tipus volt.
- Szereti József Attila költészetét a szobrászmüvész?
- Igen. Szorongó, tragikus életü ember volt.
- És a század legnagyobb proletár költője. Marton Lászlóval együtt dolgozott Vadász György, Ybl-dijas épitész.
- Mi végigmentünk egy olyan sótasoron,ami tulajdonképpen a budai és a pesti Dunapartnak minden lehetséges pontját földeritette. A szobor ugy érzem,hogy ünnepi helyre került, és tulajdonképpen, amit akartunk, azt talán sikerült megoldani A szemnek a vonala a vizet,és az Ő alakját egyértelmüen összeköti. Van egy láthatatlan vonal,aminek a vonzását azt hiszem mindenki észre fogja venni. Ugyanakkor a Vár, a Mátyástemplom, a budai Dunapartnak a szépségei mind szembe vannak vele, annak az embernek a személyével, aki ezt talán soha sem tudta ugy Istenigazából élvezni.
- Az eredeti koncepciót tavasszal fogjuk tudni kialakitani, az a hullámverés,amit a Duna visszatükröz,az fogja körülvenni majd kis kockakő burkolattal a szobrot. Reméljük,hogy a hatása talán csak fokozódni fog A befejezett mü az még differenciáltabban fogja a szobrász és az épitész gondolatait közölni.
- József Attila Dunánál cimü versét a következő gondolatokkal fejezte be. "En dolgozni akarok.Elegendő harc,hogy a multat be kell vallani. A Dunának, mely múlt,jelen és jövendő,egymást ölelik lágy hullámai. A harcot,amelyet őseink vivtak, békévé oldja az emlékezés. És rendezni végre közös dolgainkat, ez a mi munkánk. És nem is kevés.

1021 Marton László
nobránmúvész

1980.12.22.Kossuth 12.oo/ZJ.
DÉLI KRÓNIKA
==========

- Külföldi hirek.

-Hazánk életéből.

1980.XII.22.Kossuth 12.oo/ZJ.
DÉLI KRÓNIKA
==========

- A Parlament déli kapuja előtti téren felavatták József Attila új szobrát. Hegedüs Péter tudósitása.
- A szobor olyan, és úgy is helyezték el, ahogy a költő megirta.
"A rakodópart alsó kövén ül, és sorsában merülten nézi a fecsegő felszinü Dunát. Cipője kifüzve. Inge szétnyilva, laza redőkben lóg testén. Balkezében széleskarimájú kalapot tart. Tüz, szuggesztivitás, elszántság ül a tekintetén. Az éhező fiatal költőt, a forradalmár agitátort látjuk magunk előtt. Marton László, Kossuth-dijas szobrászmüvész alkotásának avatása igazán méltó befejezése a József Attila emlékévnek. Az ünnepség pontosan 11 órakor a Himnusz hangjaival kezdődött. Utána a cimadó vers, József Attila, A Dunánál c. alkotása hangzott el. Majd Szépvölgyi Zoltán, a Fővárosi Tanács elnöke mondott ünnepi beszédet. Ezt követően Aczél György, a Politikai Bizottság tagja, a József Attila Emlék Bizottság elnöke helyezte el az emlékezés és a tisztelet koszorúját, a Fővárosi Tanács, a Müvelődésügyi Minisztérium, és az Irószövetség képviselőivel együtt. Az avató ünnepség azú Internacionálé hangjaival ért véget.

1021

1980. XII. 20. 12.00 Kossuth

Déli krónika

Marton Lánló

nohránmüvén

- Hétfőn avatják föl József Attila uj budapesti szobrát. Az em - lékmüvet a Kossuth Lajos téren a Parlament déli kapuja előtti parkban helyezték el. Az ünnepélyes avatás hétfőn, délelött 11 órakor4 kezdődik.

Marton László

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

HÉTFŐI HÍREK

1980 DEC 15

1024

Tavasszal avatják

Bartók bronzban

Új szobrok vidéken és Budapesten

József Attila emlékszobra — Marton László „A Dunánál" című alkotása — a Kossuth Lajos térre kerül
(Sugár György felvétele)

Új képzőművészeti alkotásokkal gazdagodnak a jövő esztendőben a budapesti és vidéki közterek, parkok, épületek.

Bartók Béla születésének centenáriuma alkalmából tavasszal avatják fel a XI. kerületi Kosztolányi Dezső téren *a zeneszerző négy méter magas, egész alakos bronzszobrát, Somogyi József* alkotását. Néhány száz méterrel arrébb, a Feneketlen tó Villányi út felé eső oldalán, az MSZMP Budapesti Bizottságának Oktatási Igazgatóságával szemben állítják majd fel *Illés Gyula* kőből készült emlékművét, amely *hat budapesti egyetem antifasiszta diákjainak emlékét idézi.*

Nyáron avatják Battonyán *Buza Barna* „Agrárszocialista Emlékművét", a kecskeméti megyei kórházat díszíti majd *Lesenyei Márta* bronz dombormüve, míg *Kis Nagy András „Virág"* című szoborkompozíciója a miskolci gyermekkórházba kerül. *Marton László* kőből és rácsból készült alkotását a Veszprém megyei pártbizottság épületében állítják fel. *Borsos Miklós* márványplasztikája — amely a győri Rába vendégháza számára készült — szintén a jövő évben kerül a helyére. Debrecenben avatják *Fazekas Mihály* bronz mellszobrát, *Rácz Edit* alkotását, míg a *„Professzorok"* című bronzszobor, amely a debreceni orvostudományi egyetemre kerül *Varga Imre* munkája.

A leninvárosi lakótelepen áll majd *Englert Judit „Táncolók"* című kompozíciója. *Mikus Sándor Április*-mellszobra Visegrádra kerül. *Jókai Mórnak* állít emléket *Trischler Ferenc.* Ez az alkotás Harkányt díszíti majd. *Szabó László „Madár"* című műve Hajdúszoboszlóra, *Varga Miklós „Őzek"* című alkotása Mezőtúrra, míg *Pál Mihály „Pávás lány"-a* Sülysápra kerül. **(s. e.)**

előtt

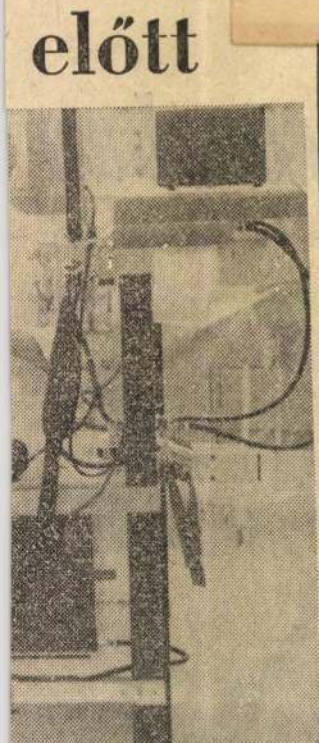

megnyitással valamennyi központi létesítménye munkába lép, s *egyelőre 800 ágyat lát el.* Már folyik az építkezés második lépcsője, *a további 450 ágyas* részleg építése. E munkák befejezése *1983-ra* várható.

Az új kórház a *XVIII.* és a *XX.* kerületieket látja el, de néhány osztálya bekapcsolódik *a főváros ügyeleti rendszerébe is.* A 12 hektárnyi területen fekvő létesítmény épületeinek teljes térfogata 150 ezer légköbméter, *tényleges építési költsége egy milliárd 240 millió forintra rúg.* Legnagyobb osztálya a belgyógyászat 200 ággyal, de gyermekgyógyászata, szülészeti és nőgyógyászati, valamint terhespatológiai osztálya is igen nagy: 120-120 ágyas. Műszerparkja és berendezései

TÉLI ÜLÉSSZAK

A magyar szakszervezetek nagy figyelemmel kísért kongresszusa után, a héten belpolitikai életünk fontos eseménye lesz az *országgyűlés szerdán kezdődő téli ülésszaka.* A kormány javaslatára a T. Haz napirendjén várhatóan a *népgazdaság VI. ötéves tervéről, illetve a jövő évi költségvetésről, valamint a tanácsok 1981—85. évi pénzügyi tervéről szóló törvényjavaslat szerepel.*

★

Az új középtávú terv, amelyet az országgyűlés emel törvényerőre, a magyar népgazdaság 1981—85. évek közötti fejlődését, a legfontosabb célokat, követelményeket és a rendelkezésünkre álló eszközöket határozza majd meg. A *realitásokból* kiindulva, a lehetőségeket és az adottságokat figyelembe véve *rugalmasabb, nyitottabb* terv készítése volt indokolt. Olyan középtávú tervkoncepció kerül az országgyűlés elé, amely konkrét és következetes a gazdaságpolitika legfontosabb követelményei és céljai tekintetében, s egyben lehetőséget ad a *gyors alkalmazkodásra,* az új céloknak megfelelő eszközátcsoportosításra is. Ilyen körülmények között kívánja a terv *két alapvető célunkat,* a külgazdasági egyensúly érdemi javítását, valamint életszínvonalunk megszilárdítását elérni.

A téli ülésszak előtti bizottsági üléseken sokoldalú *őszinte és kritikus vita* folyt a holnap tennivalóiról. E vitákat abban lehetne összegezni: munkánkban *gyorsabban és rugalmasabban kell alkalmazkozni a változó külgazdasági és belső feltételekhez.* Parancsoló szükségszerűség, hogy reális céljaink érdekében a szelektív fejlődés érvényesüljön a gyakorlatban, a hatékony, exportképes termelés dinamikája nőjön, visszaszoruljon a gazdaságtalan tevékenység.

Az új tervidőszakban számunkra a legfontosabb, hogy *megóvjuk* szocialista fejlődésünk alapvető vívmányait: *a létbiztonságot, a teljes foglalkoztatottságot, a reáljövedelmek szintjét, társadalmi juttatási rendszerünk értékes elemeit, az áruellátás kielégítő színvonalát.* Ha körültekintünk a világban, őszintén szólva, ez *nem is kevés.* S egyszersmind alapvető társadalmi érdek, hogy a *munkából származó jövedelmekben* a végzett munka mennyisége és minősége, valamint a teljesítmények különbözősége a mostaninál jobban tükröződjék. Van értelme közös erőfeszítéseinknek, hiszen ennek eredménye, hogy a nemzetközi fizetési mérlegünk az idén a tervezettnél *kedvezőbben* alakult.

★

A fejlett szocialista társadalom építésében a gazdálkodásnak nem könnyű szakasza áll előttünk —, hangsúlyozta a párt első titkára felszólalásában a magyar szakszervezetek kongresszusán. — Feladataink megoldásához *van erőnk és nemzetközi hátterünk, támaszunk.* Politikánk *alapkérdése* a párt és a nép közötti *kölcsönös bizalom.* Ez hatalmas erő, amelyet meg kell őrizni a jövőben is, mert a *nyílt és az őszinte beszéd jó*

Marton László

nohránműrén

1979 jan. 1-től 1980 jún. 30-ig 32 köztéri
nokrot állítottad fel Bp-en.

Petőfi-híd budai hídfőnél
Marton László Munkácsy-díjas
szobrászművész: Egri József

Idegenforgalom
1980 dec. 12.

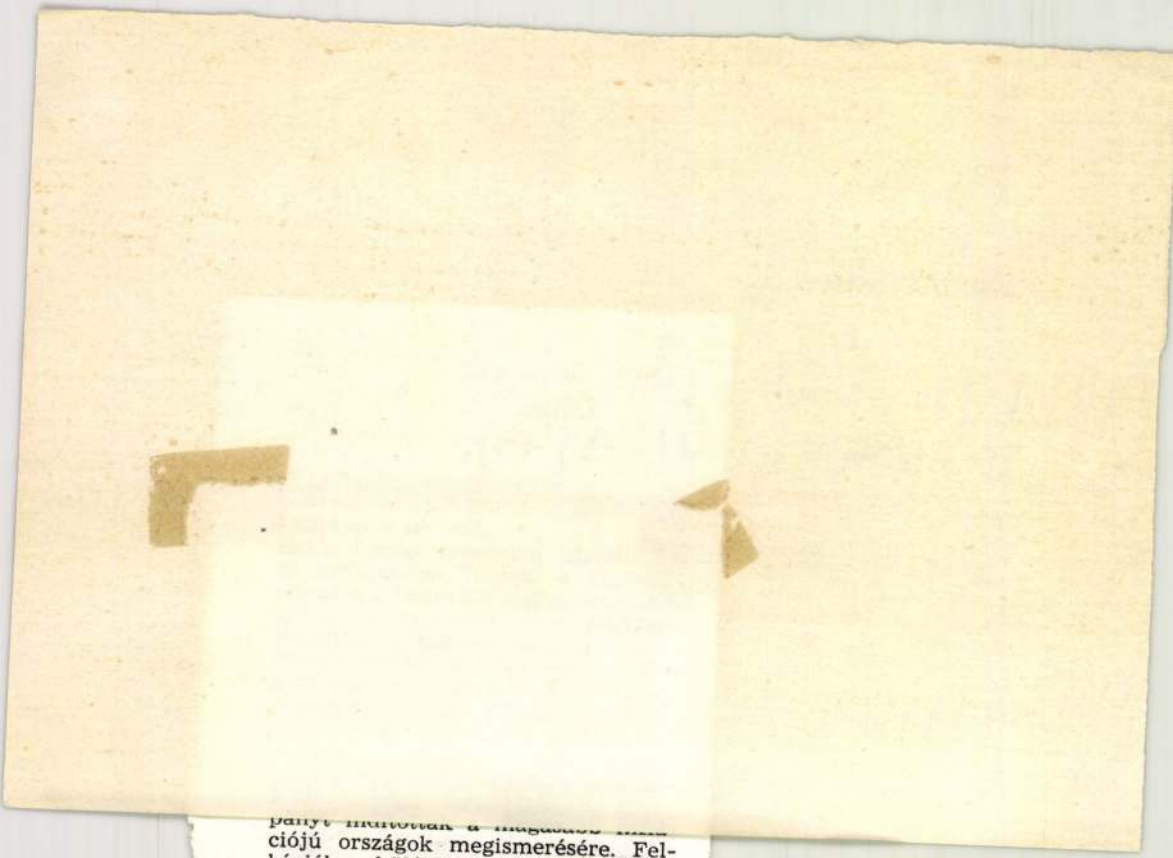

pányt indítottak a magasabb inflációjú országok megismerésére. Felhívják a külföldre utazók figyelmét a költségekre, s jelszavakkal próbálják lebeszélni a hazaiakat az utazásról, a következő érvekkel: „Miért utazna Ön Olaszországba vagy Spanyolországba, amikor ott a galoppozó inflációt nehéz megfizetni, míg Svájc változatlan árakat és stabil árfolyamot kínál." A kampány — úgy tűnik — némi eredménnyel jár, hiszen a svájciak mind többen maradnak otthon, s azzal vigasztalódnak, hogy ha a külföldieknek megfelel és eljönnek hazájukba, nem lehet rossz otthon vakációzni.

Az idegenforgalom célul tűzte ki, hogy legalább a 3 millió vendégéj-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-746, 340-726

1979 MÁJ 25

PEDAGÓGUSOK LAPJA

Marton László

1021

Gyermeknapköszöntő

Marton László rajza

Szakszervezeti

(Folytatás az 1. old...)

...et

a fiatal pedagógusokból álló ifjúsági játékszín. *Sopronban* pedig az óvónők irodalmi színpada.

A pedagógus művelődési házaknak nagy érdeme, hogy helyet adnak a *pedagógus képzőművészeti stúdióknak, és kiállítások szervezésével* támogatják az alkotó művészi munkát. Mindehhez a sokoldalú tevékenységhez azonban hozzá kell fűzni, hogy a művelődési házak *gyakran hiányos tárgyi feltételek közepette* végzik személyiségformáló tevékenységüket, s ez csak növeli érdemüket.

Az elmúlt öt esztendő során *igen sokat fejlődött a klubmozgalom is.* Jelenleg 45 pedagógusklub működik az országban, s mintegy 20 újabb klub szervezése van folyamatban. Ezek többségét a szakszervezeti bizottságok, illetve a művelődési házak tartják fenn, de vannak olyanok is, amelyek az SZMT-nek vagy az állami közművelődési intézményeknek köszönhetik létüket. A korosztályonként, foglalkozási rétegekként szerveződött közösségek — főként a pálya elnőiesedése miatt — igen gyakran teremtenek kapcsolatot más pályán dolgozó értelmiségiek, termelő vállalatok vagy éppen a fegyveres erők klubjaival.

A harmadik fejezet a *kórusmozgalom* és a *képzőművészeti mozgalom* helyzetével zárul, megállapítva, hogy a kórusok és a képzőművészeti alkotóközösségek támogatásán kívül *más művészeti ágakban kevés kezdeményezés* érdemelnek a jövőben ...dó hobbikörök. Mindenekelőtt a megyei szervekre vár az a feladat, hogy ezek munkájához a nélkülözhetetlen feltételeket kialakítsák.

A felsőoktatási intézményekben

Az utolsó, a *negyedik* fejezet a *felsőoktatási intézményekben* dolgozó szakszervezeti szervek kulturális nevelőmunkájáról számol be. A többi között megállapítja, hogy az elmúlt néhány esztendőben e téren is *minőségi változás* következett be. Ez összefügg azzal, hogy a felsőoktatási intézményekben is *megalakultak a közművelődési bizottságok*, a nagyobb, illetve országos hatáskörű intézményekben *függetlenített közművelődési titkár* működik, rendszeressé vált *a közművelődési munka éves tervezése* és *javult az információ* az állami és a társadalmi szervezetek között.

A felsőoktatási intézmények többségében a közművelődési párthatározat végrehajtására *intézkedési tervet* dolgoztak ki, s ennek végrehajtásában a szakszervezeti szervek is *jelentős szerepet* vállalnak. A közművelődésre szánható anyagi eszközök azonban *lényegesen csekélyebbek*, mint amennyivel a vállalatok rendelkeznek. Az emelkedő kulturális költségek miatt főként a pedagógusképző intézményekben küzdenek nagy gonddal. Csak ott jobb a helyzet, ahol szerződéses

Megjelenik a hét minden napján, szombaton és vasárnap 16 oldalon, más napokon 12 oldalon. Kiadja a Lapkiadó Vállalat. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Bpest, VII., Lenin körút 9–11. A szerkesztőség és a kiadóhivatal telefonszámai: 221–285, 221–293, 222–408, 429–350. Terjeszti a Magyar Posta.

MAGYAR HÍRLAP

ÁRA: 80 FILLÉR
Előfizetési díj egy hónapra 25,– forint. Előfizethető a lapkézbesítőknél, bármely postahivatalban és a posta hírlapüzleteiben. Külföldön a Kultúra Könyv és Hírlap Külkereskedelmi Vállalat kirendeltségei és bizományosai terjesztik.

3. ÉVFOLYAM, 112. SZÁM — POLITIKAI NAPILAP — 1970. ÁPRILIS 23, CSÜTÖRTÖK

Falusi gépgondok

Ismét a traktorosoké a szó; azoké, akikről mintha megfeledkeztünk volna az utóbbi években, jóllehet volt egy röpke időszak a magyar mezőgazdaság történetében, midőn tetteiket a martinászok teljesítményei mellett dicsőítették. Nem véletlenül: szél veri, eső áztatja a honi földek újfajta művelőit, akikből tízezreket képeztek ki, mióta szélesebbek a táblák. Most, ha csupán a traktorok számát tekintjük, 70 ezren vannak.

Hogyan lehet, hogy most mégis elégtelennek mondjuk e mezei gárdát? Nos, nem bennük a hiba: fáradtabban szántanak már, elöregedtek modern jószágaik, a gépek. Felemás helyzet tehát a mai! Egyfelől bízvást mondhatunk kedvező adatokat a mezőgazdaságban lezajlott technikai forradalomról, amelynek eredményeként a mezőgazdaság gépesítettsége 40–45 százalékra tehető. Másfelől azonban – éppen elegendő ehhez egy évtized – az anyagi-erkölcsi kopás következményeként a gépállomány tömeges cseréjére van szükség.

De hát vajon nem lehetett volna fokozatos ez a csere? Vajon a szövetkezeti vezetők nem gondoltak a módszeres utánpótlásra? Megannyi kérdés, amelyekre egyetlen mondatban nem adható felelet. Mindenesetre tény, hogy a megújuláshoz évi 7–7,5 ezer traktort kellene – kellett volna! – vásárolniuk a tsz-eknek, s mégis: 1967-ben csak ötezret, 1968-ban pedig még annyit se, egészen pontosan 4670 traktort vettek.

A magyarázatok közé tartozik, hogy a beruházások inkább építkezésekből álltak, s tán az egyik legfontosabb ok: amíg az állam 50 százalékos gépjavítási kedvezményt adott – érdemesebb volt az elavult traktort is megjavíttatni. Hiba, hogy csak most, de januártól megszűnt ez a kedvezmény. Azért hiba e kései intézkedés, mert íme, máris megvan a kedvező eredmény: eredetileg 7, később már 10 ezer traktorra jelentették be igényüket a tsz-ek. Fordult a kocka: míg egy-két esztendeje raktáron álltak, most egyszeriben „hiánycikké" lettek e masinák, s igen gyors külkereskedői beavatkozás kellett ahhoz, hogy sikerüljön még az idén eleget tenni a megnövekedett vásárlási szándéknak.

De hát ez még csupán a jövő – tavasz van, szántani kell! Ráadásul változatlanul szeszélyeskedik az idei tavasz, s hogy tetőződjék a gond: az elmúlt őszről több fölszántatlan föld maradt a mostani hetekre-hónapokra, mint a korábbi esztendőkben. Egymillió 700 ezer holdat kell fölszántani ama 70 ezer, jobbára megrokkant géppel, nyilvánvaló, hogy gazdáik föladata tetemesen megnehezült.

Mit lehet tenni? Igaz, a termelőszövetkezeti vezetők sokkalta leleményesebbek, mintsem tanácsra szorulnának, ám egy-két – igaz, nem egészen új – javaslatot hadd soroljunk ide. Régi jelszó: a kettős műszak. Szükség törvényt bont – e lassan feledésbe merült módszernek okvetlenül tekintélyes a haszna. Persze, gyakorlásához az kell, hogy másutt dolgozó, de gépekhez értő emberek is nyeregbe szálljanak. Aztán: vajon nem kézenfekvő-e, hogy a traktorok dolgában jobban álló gazdaság segítse az elmaradót?! Alkatrésszel is támogathatják egymást a tsz-ek – egyik kulcsa ez annak, hogy sikeredjék a mezőgazdaság tavasza.

Az egész világ ünnepelt a Lenin-centenáriumon

Koszorúzások, szoboravatások, emlékünnepségek — Befejeződött a moszkvai ünnepi ülés

Megszületett a magyar Leninváros

Tegnap az egész világon Leninre emlékezett a haladó emberiség. Nemcsak a Szovjetunióban és a többi szocialista országban számit nagy ünnepnek április 22-e, Lenin 100. születésnapja, hanem a világ csaknem minden országában megemlékeztek róla. Ünnepi gyűléseken, tudományos üléseken, kiállítások megnyitóin, film és színházi előadásokon idézték és méltatták évszázadunk legnagyobb forradalmi gondolkodójának életművét.

Hazánkban is folytatódott a kedden megkezdődött ünnepségsorozat, megszületett a magyar Leninváros és országszerte az emlékezés koszorúival díszítették a Lenin-szobrokat. Üzemeink, vállalataink és gazdaságaink dolgozói mindenütt megünnepelték április 22-ét...

Koszorúzási ünnepség a Lenin-szobornál

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága, a Szakszervezetek Országos Tanácsa, a Magyar—Szovjet Baráti Társaság és a Hazafias Népfront Országos Tanácsa V. I. Lenin születésének 100. évfordulója alkalmából szerdán délelőtt *koszorúzási ünnepséget* rendezett a felvonulási téri Lenin-szobornál.

A magyar, szovjet és vörös zászlókkal övezett téren több ezer fővárosi dolgozó gyűlt össze.

A koszorúzási ünnepségen megjelent *Losonczi Pál*, a Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke, *Apró Antal, Biszku Béla, Gáspár Sándor, Nemes Dezső*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagjai, *Czinege Lajos, Ilku Pál*, a Politikai Bizottság póttagjai, valamint az MSZMP Központi Bizottságának, az Elnöki Tanácsnak és a kormánynak számos tagja, a politikai, a gazdasági és a kulturális élet sok más vezető személyisége. Jelen volt az ünnepségen a budapesti diplomáciai képviseletek több vezetője és tagja is.

A magyar Himnusz elhangzása után a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága nevében *Biszku Béla*, a Központi Bizottság titkára és *Nemes Dezső*, a Politikai Főiskola rektora, az MSZMP Politikai Bizottságának tagjai, a Népköztársaság Elnöki Tanácsa nevében *Losonczi Pál*, az Elnöki Tanács elnöke és *Kisházi Ödön*, az Elnöki Tanács helyettes elnöke, a forradalmi munkás-paraszt kormány nevében *Apró Antal* és *Timár Mátyás*, a kormány elnökhelyettesei helyeztek koszorút az emlékmű talapzatára. A Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetségének budapesti nagykövetsége nevében *Ny. Ny. Szikacsov* követtanácsos, ideiglenes ügyvivő és *J. V. Ponomarjov* nagykövetségi tanácsos koszorúzott. A Bolgár Népköztársaság nagykövetsége nevében *Vaszil Bogdanov* nagykövet és *Nikola Nikolov* nagykövetségi tanácsos, a Csehszlovák Szocialista Köztársaság nagykövetsége nevében *Frantisek Dvorsky* nagykövet és *Michal Sabolcik* tanácsos, a Délvietnami Köztársaság nagykövetsége nevében *Le Huu Van* ideiglenes ügyvivő és *Luu Kiem* kulturális és sajtóattasé, a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság nagykövetsége nevében *Li Dong Szon* nagykövet és *An Min Szu* másodtitkár, a Kubai Köztársaság nagykövetsége nevében *José Teijeiro Lopez* ideiglenes ügyvivő és *Domingo Alonso Nunez* kereskedelmi tanácsos, a Lengyel Népköztársaság nevében *Tadeusz Hanuszek* nagykövet és *Bogumil Dabrowski* első titkár, a Mongol Népköztársaság nagykövetsége nevében *Zsamcin Bolod* nagykövet és *Csimidijn Cerendorzs* kereskedelmi tanácsos, a Német Demokratikus Köztársaság nagykövetsége nevében *dr. Herbert Plaschke* nagykövet és *Erhard Dechnik* első titkár, a Román Szocialista Köztársaság nagykövetsége nevében *Ioan Bochis* nagykövetségi tanácsos és *Jan Leontescu* kereskedelmi tanácsos, a Vietnami Demokratikus Köztársaság nagykövetsége nevében *Hoang-Luong* nagykövet és *Chau Tho Thong* első titkár helyezett el koszorút az emlékmű talapzatára. A Hazafias Népfront Országos Tanácsa nevében *dr. Erdei Ferenc*, az országos tanács főtitkára és *dr. Trautmann Rezső*, a Budapesti Népfrontbizottság elnöke, a Szakszervezetek Országos Tanácsa nevében *Gáspár Sándor* főtitkár és *Somoskői Gábor* titkár, a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség nevében *Kárpáti Sándor*, a KISZ központi bizottság titkára és *Csillik András*, a KISZ budapesti bizottságának első titkára, a Magyar—Szovjet Baráti Társaság nevében *dr. Mihályfi Ernő* elnök és *Nagy Mária* főtitkár, Budapest Főváros Tanácsa nevében *Sarlós István*, a végrehajtó bizottság elnöke és *Kelemen Lajos*, a végrehajtó bizottság elnökhelyettese koszorúzott.

Ezután a fővárosi üzemek, hivatalok, intézmények, kerületek képviselői tették le a hála és a megemlékezés virágait az emlékmű talapzatára. A fővárosi dolgozók hosszú sorokban perceken át vonultak el az emlékmű előtt, tisztelettel s kegyelettel adózva Lenin emlékének.

A koszorúzási ünnepség az Internacionálé hangjaival ért véget.

Kállai Gyula avatta fel a hódmezővásárhelyi Lenin-szobrot

Szerdán a hódmezővásárhelyi tanács épületének dísztermében ünnepségen emlékeztek meg a lenini centenáriumról. Jelen volt *Kállai Gyula*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, az országgyűlés elnöke, *Győri Imre*, az MSZMP Csongrád megyei bizottságának első titkára, *Török László*, a megyei tanács vb-elnöke, *I. I. Bagyul*, a Szovjetunió budapesti nagykövetségének első titkára, továbbá a hazánkban ideiglenesen állomásozó szovjet alakulatok képviselője és több más vezető személyiség. *Török József*, a hódmezővásárhelyi pártbizottság első titkára méltatta az évforduló jelentőségét. Bejelentette, hogy a városi pártbizottság és tanács végrehajtó bizottságainak határozatára Lenin-emlékplakettet alapítottak a centenáriumra. A plakett *Szabó Iván* szobrászművész alkotása. Most, egyszeri alkalommal adják ki azoknak, akik Lenin eszméinek szellemében tevékenykedtek, kitűntek munkájukkal. A plakettet elsőnek Kállai Gyulának, majd több mint száz megyei és városi vezetőnek, munkásmozgalmi veteránnak, szocialista brigádtagnak nyújtották át.

A város vendégei ezután arra a térre vonultak, ahol az új Lenin-szobor avatóünnepségét tartották. A szoboravató ünnepséget *Sajti Imre*, a hódmezővásárhelyi tanács vb-elnöke nyitotta meg, majd Kállai Gyula ünnepi beszédben méltatta Lenin elméleti és gyakorlati munkásságát. Egyebek között hangsúlyozta:

— Ma, születésének századik évfordulóján *világszerte ünneplik* Lenint, mert útmutatásai *igaznak* bizonyultak, mert legfőbb műve, *a szocializmus, korunkban világrendszerré, korunk legdöntőbb, az egész emberiségnek jövőt mutató erejévé vált.*

(Folytatása a 2. oldalon)

A nap híreiből

KOKTÉLPARTI VARSÓBAN

(MTI) *Némety Béla*, hazánk varsói nagykövete szerdán koktélpartit adott a *dr. Rosta Endre*, a Kulturális Kapcsolatok Intézete elnöke vezetésével lengyelországi látogatáson tartózkodó magyar kulturális küldöttség tiszteletére. Dr. Rosta Endre átnyújtotta a Kulturális Kapcsolatok Intézete emlékplakettjeit a magyar kultúra lengyelországi megismertetésében kiemelkedő érdemeket szerzett személyeknek: *Kamilla Mondral* műfordítónak, *dr. Jan Reidhmannak*, a varsói egyetem magyar tanszéke kurátorának, *Tadeusz Pangrat* költőnek és *Teofil Lysieckinek*, a kulturális és művészetügyi minisztérium főosztályvezetőjének.

ÉRTEKEZLET AZ IMPERIALISTA DIVERZIÓRÓL

(MTI) Nemzetközi tudományos értekezlet kezdődött Varsóban a lélektani hadviselés és az imperialista ideológiai diverzió problémáiról, a lengyel kelet—nyugati intézet és a néphadsereg politikai főcsoportfőnöksége szervezésében. A tanácskozáson bolgár, csehszlovák, lengyel, magyar, NDK-beli, román és szovjet küldöttség vesz részt.

SKANDINÁV KÜLÜGYMINISZTERI TALÁLKOZÓ

(Reuter) A finn fővárosban szerdán befejeződött a skandináv országok külügyminisztereinek kétnapos találkozója. A megbeszélések befejeztével *Karjalainen* finn külügyminiszter kijelentette: A találkozó részvevői támogatták azt az elgondolást, hogy Finnország adjon otthont a tervezett európai biztonsági értekezletnek.

ÉHSÉGSZTRÁJK A GÖRÖG BÖRTÖNÖKBEN

(UPI) Athén, Szaloniki börtöneiben és a szigeteken politikai okokból fogva tartott vagy elítélt mintegy 1200 fogoly éhségsztrájkkal fejezte ki tiltakozását kedden, a katonai államcsíny harmadik évfordulóján.

AZ NDK DISZKRIMINÁLÁSA

(ADN) *Tardos József*, a magyar ENSZ-küldöttség ideiglenes ügyvivője nyilatkozott az ADN tudósítójának azzal kapcsolatban, hogy az ENSZ Európai Gazdasági Bizottságának ülésszakán a NATO-országok Bonn sürgetésére megakadályozták az NDK felvételét a bizottságba és ezzel fenntartották az NDK irányában megnyilvánuló diszkriminációs politikát. Tardos József kijelentette, hogy számtalan nyilatkozat hangzik el nyugati országok részéről az NDK és a többi szocialista ország iránti kapcsolatok megjavítására való készségről. Az Európai Gazdasági Bizottságban leadott nyugati szavazatok azonban szöges ellentétben vannak ezekkel a nyilatkozatokkal.

OVANDO NYILATKOZATA

(AFP) *Alfredo Ovando* bolíviai államelnök kedden bejelentette, hogy a kormány felülvizsgálja *Regis Debray* és *Ciro Bustos* ügyét. Debray és Bustos három éve vannak börtönben; azzal vádolták őket, hogy együttműködtek *Che Guevara* partizánjaival. A bolíviai elnök kifejtette, hogy kormánya nem akar politikai foglyokat látni Bolíviában. Hozzáfűzte azonban, hogy ez nem ígéret, hanem „a forradalmi kormány óhajának kinyilvánítása".

TŰZHARC GUATEMALÁBAN

(Reuter) A *Lázadó fegyveres erők* nevű guatemalai földalatti mozgalom aktivistái kedden hirdetőautóval járták végig a guatemalai fővárost és magnetofonon jelentették be szervezetük „visszatérését". (Ez a csoport rabolta el, majd lőtte agyon *Karl von Spreti* nyugatnémet nagykövetet, mert a kormány nem teljesítette feltételeiket.) A rendőrség sortűzzel állította meg az autót, tűzharc bontakozott ki, és ebben három gerilla életét vesztette.

(Folytatás az 1. oldalról)

— Lenin szobrát most olyan városban avatjuk, amelynek hajdan elnyomott tömegei a felszabadulásért, a társadalmi haladásért vívott osztálycsaták hosszú, évszázados történetére tekinthetnek vissza, amelynek lakosságát a szocializmus eszméi régtől fogva lelkesítik. Ezen a vidéken — amelyet nem véletlenül neveztek Viharsaroknak — bontakozott ki *a múlt század végén az agrárszocialista mozgalom*, amelynek egyik központja ez a város, Hódmezővásárhely, és kiemelkedő vezetője *Szántó Kovács János* volt. A munkások, kubikosok, agrárproletárok kemény harcokat vívtak a kegyetlen tőkés-földesúri elnyomás, majd az első világháború értelmetlen szenvedései ellen. Az oroszországi forradalomnak hírei és Lenin eszméi széles körű visszhangra találtak e vidék lakóiban. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom és a polgárháború csataterein küzdő *százezer magyar internacionalista harcos között jelentős számban voltak a viharsarki proletárok*, az itthon maradtak nagy számú serege pedig magyar földön állt a forradalom harcosainak sorába: 1919-ben kikiáltották a Tanácsköztársaságot és megteremtették a szocialista hatalmat hazánkban.

— Vásárhely a szocializmusért folytatott harc fontos bázisa maradt a Horthy-rendszer negyedszázadának sötét éveiben is. Lenin neve és eszméi *nem merültek feledésbe*, hanem a fasizmus és a háború elleni küzdelemre, a nemzeti összefogásra, az új, független, szabad, demokratikus Magyarország megteremtésére lelkesítették a város munkásait, parasztjait, s haladó értelmiségét.

A továbbiakban arról szólt, hogy Lenin eszméinek megvalósulását szabad hazánk negyedszázados fejlődésén mérhetjük le. Elismeréssel szólt Hódmezővásárhelynek az elmúlt 25 év alatt elért nagyarányú gazdasági és kulturális fejlődéséről. Ezután így folytatta:

— Amikor felavatjuk az emberiség nagy tanítójának szobrát, egyben ünnepeljük a népünk szívében örökké élő, megbonthatatlan magyar—szovjet barátságot is! Népeink barátságát, államaink, társadalmi és gazdasági szerveink együttműködését *a jövőben is erősítjük és fejlesztjük, mert ez nemzeti céljainkat és érdekeinket: a béke védelmét, a szocialista Magyarország teljes felépítését szolgálja.*

Befejezésül Lenint méltató szavak kíséretében adta át a műalkotást a város lakóinak, majd a párt-, az állami, a társadalmi szervek, a szovjet nagykövetség, a Lenin nevét viselő vásárhelyi intézmények képviselői koszorút helyeztek el a szobor talapzatán.

Megszületett a magyar Leninváros

A település *tíz évvel ezelőtt* még csak kis falu volt, határában egy évtizede szikes legelők és sovány szántók tengődtek. Most pedig *büszke város.* Tiszaszederkényként anyakönyvezték, 1970. április 22-én délután 3 órától kezdve pedig a neve — *Leninváros.*

A *névadó ünnepségre* a tizenegyezer lakosú város zászlódíszt öltött. Az ünnepségre eljöttek a környező községek termelőszövetkezeteinek küldöttei, a testvérvárosok képviselői. A *Derkovits Gyula* Művelődési Központ színháztermét zsúfolásig megtöltötték az érdeklődők. A Lenin-centenárium alkalmából megtartott ünnepség elnökségében helyet foglalt *Nyers Rezső*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára, *Cseterki Lajos*, az Elnöki Tanács titkára, *dr. Bodnár Ferenc*, a Borsod megyei pártbizottság első titkára, *dr. Szekér Gyula*, a nehézipari miniszter első helyettese, *Méhes Lajos*, a KISZ központi bizottságának első titkára, *dr. Papp Lajos* miniszterhelyettes, a Minisztertanács tanácsszervek osztályának vezetője és *dr. Ladányi József*, a Borsod megyei Tanács V. B. elnöke. Részt vett az ünnepségen *Sz. Sz. Szatucsin*, a budapesti szovjet nagykövetség tanácsosa, valamint a város és a gyárak több vezetője.

Az ünnepséget dr. Bodnár Ferenc, a megyei pártbizottság első titkára nyitotta meg. Ezután került sor Cseterki Lajosnak, az Elnöki Tanács titkárának ünnepi beszédére.

Cseterki Lajos ünnepi beszéde

Cseterki Lajos ünnepi beszédében hangsúlyozta: hazánk felszabadulásának 25. évfordulóján joggal mondhattuk el, hogy a munkáshatalom szüntelen erősítésében, a szocialista társadalom építésében *a Magyar Szocialista Munkáspárt politikáját dolgozó népünk érdekeinek és a nemzetközi proletárszolidaritásnak lenini eszméi vezérelték és vezérlik.*

— A lenini örökség élő voltát hirdeti ez a város is — mondotta —, ahol most a centenáriumi ünnepséget tartjuk. Itt mindent a felszabadult dolgozó nép hozott létre. Ennek a városnak a születése és fejlődése a felszabadulást követő 25 év nagy eredményeivel fonódott össze, első kapavágása és utolsó téglája a szocialista rendszert dicséri.

— Ez a város szocialista hazánk kedves gyermeke azért is — folytatta az ünnepi szónok —, mert *élete a nemzetközi osztálytestvériség talaján fogant*, hű kifejezője a Szovjetunióhoz fűződő örök barátságunknak. A Hőerőmű és a Vegyikombinát tervezése, felépítése, nyersanyagellátása és fejlesztése a szocialista közösség négy tagjának, a Magyar Népköztársaságnak, a Szovjetuniónak, a Csehszlovák Szocialista Köztársaságnak és a Román Szocialista Népköztársaságnak testvéri együttműködését testesíti meg.

— Lenin azt hangoztatta — mondotta a továbbiakban —, hogy a szocializmus egyenlő: szovjethatalom plusz villamosítás. A mindig a jövő útját egyengető lenini szellem ott él, ahol ennek a mai követelményeit felismerik és állhatatosan követik. Lenin szellemében azt mondhatjuk, hogy *a szocializmus teljes felépítése ma: munkáshatalom plusz vegyipar, elektronikus ipar, atomenergia.* Tehát a szocializmus építése semmiképpen sem nélkülözheti azt, ami élenjáró a tudományban, a technikában és a műszaki kultúrában. Ezt a várost azért értékeli nagyra a párt és az állam vezetősége, mert *keresi, szereti és alkalmazza a legkorszerűbbet*, a korszerű technológia birtokában. Amikor a várost Tiszaszederkénynek hívták, már akkor is ilyen volt a Tiszapalkonyai Hőerőmű, a Tiszai Vegyikombinát. Bízunk abban, hogy amikor — a nagyszerű eredmények jutalmaként — az Elnöki Tanács ennek a városnak a Leninváros nevet adta, *Lenin neve még nagyobb sikerekre ösztönöz.*

— Leninváros, *ifjú város.* Hármas értelemben is. Ifjú, mint város, pontosan négy esztendős és húsz napos. Ifjú úgy is, hogy lakosságának átlagéletkora alig haladja felül a KISZ-korhatárt. Végül ifjú város úgy is, hogy szívesen alkalmazza és követi az újat, pártolja a tudományos-műszaki haladást. Erre a következő években is bőven lesz alkalma és lehetősége. Három nagyszabású beruházás várható itt — mondotta Cseterki Lajos —, *a hőerőmű jelentős bővítése, a közeli Barátság II. kőolajvezeték olajszállítmányára települő nagy teljesítményű kőolajfinomító építése, és az úgynevezett olefinprogram végrehajtása.* Ebben a tíz-tizenöt esztendős távlatban már látszik az új Leninváros fejlődése.

A szónok ezután arról beszélt, hogy 1919 májusában az egykori Budapest melletti *Erzsébetfalva* lakossága elhatározta, hogy felveszi a Lenin nevet. Az ellenforradalom megfosztotta őket e névtől, de a nép állama a felszabadulás után történelmi igazságot szolgáltatott, Pesterzsébet a Magyar Népköztársaság fővárosának, Budapestnek része, XX. kerülete lett. A második Leninváros büszke lehet az elsőre.

Cseterki Lajos így fejezte be ünnepi beszédét:

— Most pedig átnyújtom a város lakosságának és vezetőinek a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának határozatát, amelynek értelmében *mától kezdve ennek a városnak Leninváros a neve.* Élve megtisztelő megbízatásommal, engedjék meg, hogy tolmácsoljam a párt Központi Bizottsága, az Elnöki Tanács, a forradalmi munkás-paraszt kormány szívélyes üdvözletét és őszinte jókívánságait. *Fejlődjék és virágozzék új szocialista városunk, Leninváros!*

Cseterki Lajos ezután átadta Leninváros új okmányát *dr. Kovács Albertnak*, a városi tanács vb-elnökének. A díszünnepség további részében a város lakói és az üzemek dolgozói szólaltak fel. *Vincze Bertalan*, a Tiszai Vegyikombinát dolgozója például javasolta, hogy *a város főterén Lenin-emlékművet állítsanak fel.* Az ünnepség színvonalas műsorral zárult.

Hogy milyen Leninváros ezen az ünnepi napon? Ünnepi! Valóban, a város minden egyes polgára, minden lakója — öregek, fiatalok egyaránt — ünnepel. Persze ezt, hogy „öregek", Leninvárosban másként kell érteni, mint általában. Ebben a városban úgyszólván *csak fiatalok*, vagy még fiatalabbak laknak. A lakosság átlagéletkora 26—27 év. S az arány a fiatalok javára tovább is eltolódik: Leninvárosban a *népszaporulat* csaknem kétszerese az országos átlagnak. Tízezer lakosa van az új városnak, nyugdíjas csupán 120. Így aztán nem csoda, ha ennek az ünnepnapnak is alaphangját a fiatalság, s a fiatalosság határozza meg. Erről beszélt az ünnepi szónok is: Cseterki Lajos.

— Én már tulajdonképpen öregnek számítok — mondja *Libál Elemér*, a Tiszai Vegyikombinát egyik vezető tisztviselője —, hiszen tizenkét éve itt élek, őshonosnak számítik. Tudja, amíg élek, nem felejtem el azt a reggelt 1959-ben, amikor először idejöttem, erre a darab sáros földre, ahol most ez a gyár áll.

Lázár Gáspár idős parasztember — őt is megállítottam egy szóra ezen a délelőttön — a gyárra, aztán a városra mutat.

— Hát sosem gondoltam volna, hogy ezek a rossz, hálátlan földek, ez a néhány hold ócska ugar itt valaha ilyen nagy értéket hordoz majd.

Leninvárosban nem kell adatokért, számokért, tervekért hivatalos emberekhez folyamodni; úgy tűnik, a város, s a várossal összeépült gyár dolgaiban itt *mindenki illetékes*, ebben mindenki hivatalos személynek érzi magát.

Leninváros lakói bátran hangoztatják, hogy lesz erejük a következő fél évtizedben egy új *kétezer megawattos erőművet, a Barátság II. szovjet kőolajvezetékre támaszkodó olajfinomító és -feldolgozó kombinátot építeni*, s úgy mellékesen ennek függvényeként — hiszen ezt a népszaporulat aránya is garantálja — városuk négyszeresére növekszik a következő évtizedben.

A posta körül hatalmas nyüzsgés. Most ütik rá a levelezőlapokra az első „*Leninváros*" bélyegzőket. Elment az első levelezőlap az új pecséttel. A névadó díszünnepség részvevői küldték. Címzettjei: *Brezsnyev, Koszigin, Podgornij, a cím Moszkva, Kreml.*

Sz. I.

Fogadás a szovjet nagykövetségen a Lenin-centenárium alkalmából

Lenin születésének 100. évfordulója alkalmából *Ny. Ny. Szikacsov*, a Szovjetunió budapesti nagykövetségének ideiglenes ügyvivője szerdán fogadást adott a nagykövetségen. A szívélyes hangulatú baráti fogadáson megjelent *Losonczi Pál*, az Elnöki Tanács elnöke, *Fock Jenő*, a forradalmi munkás-paraszt kormány elnöke, *Apró Antal*, a Minisztertanács elnökhelyettese, *Biszku Béla*, az MSZMP KB titkára, *Fehér Lajos*, a Minisztertanács elnökhelyettese, *Gáspár Sándor*, a SZOT főtitkára és *Nemes Dezső*, az MSZMP Politikai Főiskolájának rektora, az MSZMP Politikai Bizottságának tagjai, *Czinege Lajos* vezérezredes, honvédelmi miniszter és *Ilku Pál* művelődésügyi miniszter, az MSZMP Politikai Bizottságának póttagjai, *Aczél György*, az MSZMP KB titkára, *Timár Mátyás*, a Minisztertanács elnökhelyettese. Ott volt a fogadáson a Központi Bizottság, a kormány több tagja, a politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális élet számos más ismert személyisége, a magyar és a nemzetközi munkásmozgalom több veteránja. Jelen volt a fogadáson a Budapesten akkreditált diplomáciai képviseletek több vezetője és tagja, valamint a Magyarországon ideiglenesen állomásozó szovjet csapatok parancsnokságának képviselője.

Szoboravatások, emlékünnepségek

Pécsett szerdán a Lenin-centenárium alkalmából a város egyik legszebb részén, a pártszékház előtti téren, *felavatták Lenin bronzba öntött, álló alakú szobrát, Mikus Sándor* Kossuth-díjas szobrászművész alkotását. *Kiskőrösön* szintén szobrot állítottak Leninnek. Az új párt- és tanácsszékház előtti téren elhelyezett emlékművet — *Márton László* alkotását — avatták fel. Az ünnepségen részt vett *J. D. Gricenko*, a Szovjetunió budapesti nagykövetségének első titkára is. A Szolnok megyei *Kunszentmártonban* emlékkiállítást nyitottak, majd a Köztársaság téri parkban leleplezték Lenin mellszobrát. *Szolnokon*, a Tisza-parti Lenin-szobornál a város 1600 KISZ-fiataljának ünnepélyes fogadalomtételére került sor.

Pápán, a város egyik negyedét *Leninlakótelepnek* nevezték el, ahol a szerdai ünnepségen leleplezték a nagy proletárvezér emléktábláját is. A *Pest megyei pártbizottságon* szerdán emlékünnepséget rendeztek. A pártház előcsarnokában leleplezték *Kiss István* szobrászművész *Lenin-portréját.*

„E házban működött az a szikratávíróállomás, amelyen 1919. március 22-én felvették Vlagyimir Iljics Leninnek a Magyar Tanácsköztársasághoz küldött üdvözletét; az állomás segítségével tartott kapcsolatot a két proletárhatalom." — hirdeti az *emléktábla*, amelyet a *csepeli szikratávíró* épületének falán lepleztek le szerdán.

Az Országos Szövetkezeti Tanács Lenin születésének 100. és hazánk felszabadulásának 25. évfordulója alkalmából *nyilatkozatban* foglalta össze a kettős ünnep jelentőségét. A nyilatkozat hangsúlyozza, hogy a felszabadulás új korszakot nyitott a magyar szövetkezeti mozgalom történetében is, és szövetkezeteink fejlődéséhez a lenini tanítások adtak alapvető útmutatást.

Győr-Sopron megye városaiban, üzemeiben mindenütt megemlékeztek a nagy forradalmárról. *Kapuvárott*, a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat ülésén Lenin történelmi szerepéről tartottak előadást és emlékünnepség zajlott le a *soproni Liszt Ferenc Művelődési Központban* is. Megemlékeztek az évfordulóról a *győri* üzemek dolgozói. *Somogyban* több helyen rendeztek emlékünnepséget. *Kaposvárott* az MSZBT megyei elnöksége, a Hazafias Népfront megyei elnöksége és a tanítóképző intézet közös rendezésében emlékeztek Leninre. *Bács-Kiskun megyében, Kecskeméten*, a Lenin nevét viselő új városnegyedben, a Lenin téren rendezték meg a központi ünnepséget. Az *egri Ho Si Minh Tanárképző Főiskolán* szerdán emlékünnepséget rendeztek. A *szombathelyi tanítóképzőben* a hétfőtől csütörtökig tartó intézeti jubileumi napok keretében szerdán Lenin-ünnepséget tartottak. Az *általános* és *középiskolák* többségében szerdán országszerte ünnepélyes külsőségek között emlékeztek meg Lenin születésének 100. évfordulójáról. *Salgótarjánban*, a Táncsics Mihály Közgazdasági Szakközépiskola KISZ-szervezete a centenárium tiszteletére úgy határozott, hogy az iskolát *a béke és barátság iskolájává* nyilvánítja.

Felemelő ünnepségre került sor *Mizserfán*, a művelődési otthonban. Itt *Skoda Ferenc*, a KISZ megyei bizottságának első titkára mondott beszédet, majd a mizserfai bányaüzem fiatalabb és idősebb dolgozói a kommunista szombaton megdolgozott munkabért — százezer forintot — átnyújtották *Nguyen Dinh Cannak*, a Vietnami Demokratikus Köztársaság budapesti nagykövetsége titkárának.

A fővárosi úttörők fáklyás felvonulása

Valamennyi budapesti úttörőcsapat elküldte képviselőit arra a nagyszabású tömegdemonstrációra, amellyel a főváros *vörösnyakkendősei* köszöntötték a Lenin-centenáriumot. Sötétedés után *több ezer* fáklya fénye világította meg a felvonulási teret övező házakat: a Tanácsköztársaság rohamléptű vöröskatona szobrától széles sorokban elindult a fiatalok látványos fáklyás felvonulása. A Lenin-szoborhoz érve a több mint *négyezer* úttörő négyszögbe sorakozott, körülvéve Lenin egykori *páncélautójának* mását, amelyet a csepeliek készítettek el az évforduló tiszteletére. Harsonások díszjele hangzott fel, majd a páncélkocsi rádiósai — *Turjányi József* kocsiparancsnokkal az élen — *kapcsolatot teremtettek* Lenin szülővárosával, Uljanovszkkal.

A budapesti úttörők nevében *Somlyó György*, a VIII. kerületi Ságvári Endre gyakorlóiskola VIII-os tanulója köszöntötte Uljanovszkot, majd a hangszórók közvetítették a térre Lenin hangját, a *Milyen a szovjet állam* című beszédének egy részletét. Ezután Uljanovszk jelentkezett vissza: üdvözölte a budapesti fiatalokat. Közben a Lenin-szobor talapzatán úttörőkórus sorakozott fel, a Lenin-dalt együtt énekelte velük a spontán érdeklődőktől alaposan megszaporodott úttörősereg.

Az ünnepség záróaktusaként a kerületi úttörőcsapatok képviselői virágot helyeztek el a szobornál. A Lenin születésének 100. évfordulóját köszöntő tömegdemonstráció az Internacionálé hangjaival ért véget.

Baráti találkozó Moszkvában

A moszkvai magyar nagykövetségen kedd este baráti találkozót rendeztek a Leninnek szentelt moszkvai nemzetközi könyvkiállításon részt vevő magyar küldöttség tiszteletére.

A kitűnő hangulatú rendezvényen, ahol a szovjet könyvkiadás számos vezető személyisége és műfordítók sokasága jelent meg, *Kornis Pál*, a kiadói főigazgatóság helyettes vezetője ismertette a magyar könyvkiadók eredményes tevékenységét.

Grant Aartiroszján, a szovjet sajtóbizottság elnökhelyettese, a Szovjetunió népeinek nyelvére lefordított magyar szépirodalmi művek növekvő népszerűségéről tájékoztatta a magyar kiadói delegációt.

Furnitures of

Jakab Csaba

A kiállítás megtekinthető **1998. április 2-19.**
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig

visit open from 2 till 19 april 1998,
from Thuesdey to Sunday 10-18 hrs

Márton László Attila

A kiállítást megnyitja
opened by

Ferencz István építész
architect

1998. április 2-án 18 órakor
a Vigadó Galériában

on 2-nd april 1998. 18 hrs in Vigadó Galéria

Tóta József

bútorai

A kiállítás támogatói sponsored by
Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány Foundation of Art and Public Education
Magyar Alkotóművészek Közalapítvány Publicfounds of Hungarian Artists
agyar Alkotóművészek Országos Egyesülete National Association of Hungarian Artists
CÉH Kft. CÉH Plc. Árkossy Bútor Kft. Árkossy Furniture Plc.
Soros Alapítvány Soros Foundation
Design: Szász Regina

Jakab Csaba

építész, belsőépítész, bútortervező
architect, interior and furniture designer

cím
address 1064 Budapest, Vörösmarty utca 57.
telefon phone 3026056

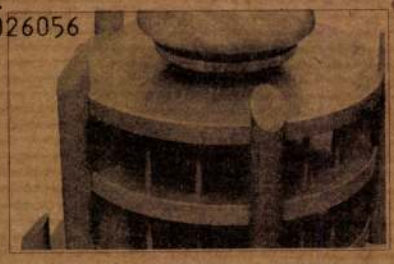

született
born Farkaslaka, Székelyudvarhely
1965. október 24.

tanulmányok
studies 1989-1993 Magyar Iparművészeti Főiskola, belsőépítész és bútortervező diploma
Hungarian Academy of Arts and Crafts • 1993-1995 Magyar Iparművészeti Főiskola, Építész Tanszék, mesterdiploma Master of Arts Degree • 1995-1997 Kós Károly Egyesülés Vándoriskolája Academy of Kós Károly Association

díjak, ösztöndíjak prizes, scholarships 1993 „Avantgarde bútorok 2001" - I. díj „Avantgarde Furniture 2001" - gold medal • 1994 „Formica Corporation" - III. díj „Formica Corporation" - bronze medal
1997 Moholy-Nagy László ösztöndíj Moholy-Nagy László Designer Scholarship

kiállítások exhibitions 1995 Diploma '95, Palazzo Wesselényi Degree '95, Palazzo Wesselényi
Új Bútor, Kordax Galéria New Furniture, Kordax Galéria • 1996 Belsőépítészet, műhelymunka, Vigadó Galéria
Interior design, workshop, Vigadó Galéria

Márton László Attila

belsőépítész, bútortervező
interior and furniture designer

született
born Dunakeszi
1971. május 13.

cím
address 2120 Dunakeszi, Brassói út 5.
telefon
phone 06-27-346053

tanulmányok
studies 1989-1993 Magyar Iparművészeti Főiskola, belsőépítész és bútortervező diploma
Hungarian Academy of Arts and Craft • 1993-1995 Magyar Iparművészeti Főiskola, Építész Tanszék, mesterdiploma Master of Arts Degree 1996 Kós Károly Egyesülés Vándoriskolája Academy of Kós Károly Association

ösztöndíj scholarship 1994-1997 Kozma Lajos ösztöndíj Kozma Lajos Craft Scholarship

munkák works Remetekertváros, óvoda belsőépítészeti tervei (munkatárs: Jakab Csaba)
Remetekertváros, interior designes for kindergarden (collaborator: Jakab Csaba)
Kaposszentbenedek, bencés monostor bútortervei (munkatárs: Jakab Csaba) Kaposszentbenedek, Furniture designes for monastery of Benedictine, Ágfalva, családi ház Ágfalva, family house

Tóta József

bútortervező
Furniture designer

cím
address 1072 Budapest, Nyár utca 18.
telefon
phone 3216104

született
born Salgótarján 1963. március 5.

tanulmányok studies
1992-1997 Magyar Iparművészeti Egyetem, Építész Tanszék építész tervezőművész diploma
Hungarian University of Arts and Crafts, Development of Architecture

kiállítások exhibitions
1996 Tölgyfa Galéria 1997 „Jövő bútorai", Budapesti Vásárközopnt - Nemzetközi Bútor Szakvásár
„Furniture of the Future", International Furniture Trade Fair,
Diploma'97, Degree'97, Magyar Iparművészeti Egyetem Hungarian University of Arts and Crafts
1997 Budapest Kongresszusi Központ Budapest Congress Center

ösztöndíj scholarship 1997 Gróf József Alapítvány ösztöndíja Gróf József Found

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PEDAGÓGUSOK LAPJA

1978 ÁPR 20

Marton László

1021

Marton László: Mese

A tan

IDÉN SZEPTEMBERTŐL új tantervek lépnek életbe iskoláinkban. Az új tantervek hosszú, pezsgő viták után elkészültek, az új tankönyvek pedig fokozatosan „szorítják ki" a régieket a következő években.

De elegendő információt kapnak-e a nevelők az új oktatási dokumentumokról? Kellőképpen felkészíti-e őket a pedagógiai elmélet az új tankönyvek „elfogadására" és eredményes használatára?

A válasz nem lehet sem egyértelmű „igen", sem egyértelmű „nem". A folyóiratokban, újságokban ugyanis valósággal divatos témaként szerepelnek az új dokumentumok és a tananyagkorszerűsítés. Ha azonban tüzetesen elolvassuk, végigtanulmányozzuk az elmúlt néhány évben megjelent írásokat, hiányérzetünk támad: *a cikkek többsége nem nyújt jelentős, új és használható információkat, illetve megreked* lőképpen orientáló írás könnyen összegyűjthető lenne folyóirataink ból, lapjainkból. Egy ilyen jellegű kiadvány azután feltételezhetően gyorsan és érdemben föllendítené a tankönyvelméleti, tankönyvmetodikai kutatást és szakirodalmat. S ezután könnyebben megszületne a régen várt összefoglaló is. Ehhez egyébként segítséget, „mintát" nyújtana néhány korábban megjelent, tankönyvi témájú szakkönyv is, melyet azonban ma már nemigen lehet beszerezni (*Horváth György:* A tananyag és a tankönyv struktúrája; *Tóth Béla:* Szöveg és kép az olvasókönyvekben stb.)

Amíg egy átfogó jellegű, nagyobb könyv megszületik s napvilágot lát a tankönyvekről, addig is számos kisebb írás, cikk segíthetné a pedagógusok és a szülők tájékoztatását, az új tankönyvek bevezetését. Arra kelle-

RÖVIDEN

HORNT JAVASOLJÁK AZ EP-LISTA ÉLÉRE

Horn Gyula volt miniszterelnököt ajánlja az európai parlamenti képviselőjelöltek listavezetőjének az MSZP integrációs tagozata – tudta meg lapunk *Szanyi Tibor* elnöktől. A politikus elmondta: a tagozat az országos választmánynak és a párt elnökségének azt ajánlja, hogy *Kovács László* pártelnök-külügyminiszter, *Baráth Etele*, a Miniszterelnöki Hivatal politikai államtitkára vagy *Fazakas Szabolcs* szocialista képviselő legyen főbiztos. Fazakast javasolják a lista második helyére is. A harmadik helyre *Gurmai Zita* képviselőt ajánlja az integrációs tagozat. *(N. Sz.)*

FELAVATTÁK DONÁTH FERENC MELLSZOBRÁT

Donáth Ferenc mellszobrát – a Kossuth-díjas Marton László alkotását – avatta föl tegnap délelőtt *Göncz Árpád* volt köztársasági elnök a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Kossuth téri épülete előtt. Donáth eredetileg agrárközgazdász volt, az 1945-ös földosztás egyik fő szervezője. – Óriási része volt abban, hogy Nagy Imre miniszterelnök 1956. október 23-a után azzá vált, aki lett, és el merte vállalni a forradalom vezetését – jelentette ki a szoboravatást megelőző rendezvényen Göncz Árpád. Az ötvenes években koholt vádakkal

FOTÓ: MTI – SÁNDOR KATALIN

bebörtönzött Donáth a forradalom után Nagy Imre társa volt a romániai internálásban, majd a miniszterelnök perének másodrendű vádlottjaként 12 évi börtönre ítélték. A hetvenesnyolcvanas években a demokratikus ellenzék egyik központi alakja volt, 1986-ban hunyt el. *(K. K.)*

Osztrák érd

A Fertő körny

Az osztrák állam nagyobb tulajdonhoz szeretne jutni a Győr–Sopron–Ebenfurti Vasút Rt.-ben (GYSEV), az esetleges részvényvásárlásra vagy cserére azonban csak a vagyonértékelés és a különböző tevékenységek szétválasztása után kerülhet sor.

A magyar állam többségi és az osztrák állam, valamint a hamburgi kikötő részvénytársaság kisebbségi tulajdonában van a szocializmus éveiben is vegyesvállalatként működő GYSEV. A hamburgi kikötő a cég részvényeinek 4,1 százalékát birtokolja, ám ezeket nemrég eladásra kínálta. A többi tulajdonos egyelőre nem élt elővásárlási jogával, de nem is mondott le róla: várják, hogy a jelentkezők milyen árat ígérnek a részesedésért. Ennek tudatában hozzák meg döntésüket, tudtuk meg *Szabó Andrástól*, a GYSEV elnökétől.

A tulajdonszerkezet változása kapcsán merült fel: az osztrákok nem zárkóznának el attól, hogy jelentősen megnöveljék részesedésüket a GYSEV-ben. Lapunk értesülései szerint a magyar állam nem gördítene akadályt a tranzakció útjába. Ezt azonban meg kell előznie a most folyó vagyonértékelésnek. Szabó András szerint készülő új stratégiájuk keretében most azt vizsgálják: célszerű volna-e két külön vállalatra – egy vasúti tevékenységet folytatóra és egy vagyonkezelőre – szétválasztani a társaságot. Az osztrákokat kizárólag a vasútfejlesztés érdekelné.

Korábban kisebb vita bontakozott ki arról: az osztrákok vagy a magyarok kezdeményezték-e, hogy szomszédaink nagyobb tulajdont szerezzenek a társaság-

Hódiköt: vé

TUDÓSÍTÓNKTÓL

A hódmezővásárhelyi Hódiköt Rt. dolgozói felmondásukkor beleegyeztek abba, hogy végkielégítésüket a cég részletekben fizesse ki. Csakhogy a jogszabályok szerint annak kézhezvételéig nem regisztráltathatják magukat munkanélküliként, így nem jogosultak munkanélküli-segélyre sem. A javarészt negyvenes-ötvenes éveikben járó asszonyoknak

dósítónknak
tehetetlen
dolgozók é
szerződés j
ható. Segél
ki, a helyi a
dig halaszt
ám az enne
dezte dolg
kötelezetts
a Hódiköt
sa lapunk
zott: a válla
lió forintt
dolgozóin

: ottani székesegyház belső restaurálá-
l a diszes ikonosztáz 2 olajfestésü ké-
restaurálta, a secco és fresco falképek
kozó templomfestővel megállapodott, őt
.szerübb módjára kioktatta.

június 25.-én reggel 7 óra 50 perckor,
23 óra 20 perckor.

oda és vissza 28.10 P.
..... 64.— "
Összesen : 92.10 P. 92.10 P.-

.tja az ottani róm. kath. templom főoltár-

re junius 29.-én reggel 6 óra 55 perckor.
ára és vissza (22 km.) Visszaérkezés Bu-
Visszaérkezés Budapestre éjjel

Marton Lajos és

fia

Pozsony

l.

Pekárdiszitó

21. l

Ajtay *József* (* 1876). Közigazg. bíró és publicista. Foglalkozott a nemzetiségi kérdéssel és a választói jog kérdésével, utóbbi pénzügyi és gazdaságpolitikai kérdésekkel.

Ajtónállás. Vasból v. bronzból készült gyűrű- v. kalapácsalakú ajtónyelv, melyet oly célból erősítenek az ajtószárnyra, hogy azzal zörgetni lehessen.

Aktony (*Odium, Acidum*). Sz. István korában a Maros alsó folyásánál lako nemzetség neve. 1028. lázadást intézett király ellen, mire Csanádot kiűzték ellene. Csanád legyőzte és megölte Ajtonyt. A mai török eredetű, jelentése a. m. arany.

Ajtulás. Hirtelen beálló, gyakran szédülés által megelőzött ostobaságnak, kisebb az attól függő vérszegénység következtében.

Akácia. A pillangósok közé tartozó É.-Amerikából származó *Robinia pseudacacia*, mely nálunk teljesen meghonosodott. Kitűnő

Akadály. Mindaz, ami valamely tárgy mozgását, haladását, működését, fejlődését, célhoz jutását gátolja, megakadályozza, vagy legalább is nehezíti. Az a. lehet természeti, pl. folyó, hegy, tenger, vagy emberi, pl. ellenség, rendőrség, vám, határ, tilalom, törvény, szokás, előítélet, hagyomány, vallás, erkölcs, stb. Az a. lehet anyagi, pl. a fal, a vasút, a vámsorompó, vagy szellemi, pl. a tilalom, a törvény, a szokás, az előítélet, a hagyomány, a vallás, az erkölcs, stb. Az a. lehet állandó, pl. a hegy, a tenger, a vasút, a vámsorompó, a határ, a törvény, a szokás, az előítélet, a hagyomány, a vallás, az erkölcs, stb., vagy ideiglenes, pl. a tilalom, a rendőrség, a vám, a határ, a törvény, a szokás, az előítélet, a hagyomány, a vallás, az erkölcs, stb. Az a. lehet természetes, pl. a hegy, a tenger, a folyó, a vasút, a vámsorompó, a határ, a törvény, a szokás, az előítélet, a hagyomány, a vallás, az erkölcs, stb., vagy mesterséges, pl. a fal, a vasút, a vámsorompó, a határ, a törvény, a szokás, az előítélet, a hagyomány, a vallás, az erkölcs, stb. Az a. lehet természetes, pl. a hegy, a tenger, a folyó, a vasút, a vámsorompó, a határ, a törvény, a szokás, az előítélet, a hagyomány, a vallás, az erkölcs, stb., vagy mesterséges, pl. a fal, a vasút, a vámsorompó, a határ, a törvény, a szokás, az előítélet, a hagyomány, a vallás, az erkölcs, stb.

Akadályverseny. Lóversenyek az a fajtája, melynél a pályán vízvág vagy árkot kell mesterséges v. mesterséges akadályok mellett.

Akadémia (gör.). 1. Államunk egyik (lásd ott); a legmagasabb. — 2. Tudományos egyesület, melynek, pl. Dzsedi-ed... mede, a legalsóbb nagymogul ...

Akcessus (lat.). Ékezet, hang...

Akcidentális (lat.). Lényegtelen, esszenciális, lényeges.

Akiba ben József (József fia ... u. 50?). Híres zsidó tudós, ... jelentékeny része volt a zsidók ... nek, a Talmudnak kiegészítésében.

Akkad. Sumer neven Agade ... babiloniában lakó ősi szakaszok ... amely I. Sarrukéntól (2684 ... első nagyobbszabású mezopo... államalakulat az ú. n. A... birodalom (2684—2488 Kr. ... volt. Mint politikai tényezőt ... helyezkedésében a tőle délre eső ... idők folyamán rárazodott az Ak... vezetőréteget alkotó sémi ... nyelvére. Az »A. nyelv« el... Mezopotámia első sémi hódí... jelenti, szemben a nem sémi ... vel.

Akklamáció, l. *Acclamatio*.

Akklimatizáció. Fokozott mér... növényeknek a mi éghajlatunk... ritkán sikerül. Kivétel szép ... nálunk gróf Ambrózy-Migazzi ... nyas és jeles parkjában örökzö... Az állatok közül kétnyelvű ... A.-ra, mint a madagerinceket; ...

Marton Lajos

vasmüves

ívód

Csáiparm 566. l.

Martonéi tiá

mindlakatosok

Pozsonyban

a bejárát ráesos

vaskapuja

Kaus Lech

Márton Sajós

mülakatos Pozsony

l.

Közlerkiall

180. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

SOUTINE.

46. Álló leány.

UTRILLO.

47. Ucca.

VIVIN.

48. Moulin de la Galette.
49. Ucca.

VLAMINCK.

50. Havas ucca.
51. Tájkép.

MARQUET.

31. Algeri tengeröböl.
32. Port de Bougie.

METZINGER.

33. Fej.
34. Félakt.
35. Akt.
36. Kompozició.

MODIGLIANI.

37. Zborovszki arcképe.

PASCIN.

38. Ülő nő.
39. Rajz.

Márton L.
[csillár-] iparművest

Fővárosi Lapok 1896. okt. 24., 8-old.
(Művészetek. A király művásárlásai.)

Kalmár

Marton Lajos

mulatatos Pozsony

erőd

v

Malkowsky

434. l.

Márton L. és fia

mulatatos Pozsony

l.

Rátki György 1896

410. C.

[illegible]
[illegible] elentar

folyómelbiny 500 m.

[illegible] vonal

[illegible]

[illegible] nd.

[illegible] 10 ember

[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible].

NAPLÓ-SZÁM	A BETEGRE VONATKOZÓ JEGYZETEK
	november 19 csütörtök
	november 20 péntek
	november 21 szombat

INSULIN:

NAPLÓ-SZÁM	A BETEGRE VONATKOZÓ JEGYZETEK
	november 22 vasárnap
	november 23 hétfő
	november 24 kedd

COLUTOM:

Márton Lajós

rozsnyi Kovács

l.

Műveszi Ipar

I. 376, 377,

384. l.

Marton és fia

porsonyi mu laratos

l.

Győr Páris I

81. l.

82. keppel

6

Marton Lajos

képzitette fiával együk a Pozsonyban ta-
lálható rokokó stílusú oblakvédőrácsot.

Sárádi Kálmán: Művészi kovácsolás,
Budapest, 1970. 2391

521.

Morton Lajos

és fia képíteték el Pálffy János gróf bajmóci várának kutrácsát. A rudak 1770 mm. átmérőjű kört zárnak be.

Sárádi Kálmán: Művészi kovácsolás, Budapest, 1970. 239 l

5 l.

Morton Lajos

A csillár fekete alapszínű és aranyozott pegélyekkel készült.

Sebrádi Kálmán: Művészi kovácsolás, Budapest, 1970. 239 l.

51 l.

Marton Lajos

Az apostolok fülkéi a bástyatornyokat jelképezik: a figurális rész öntöttvasból való volt; a várfalakat és bástyákat lemezből hidegen dombovították ki.

Sárádi Kálmán: Művészi kovácsolás, Budapest, 1970. 239 l

51 l.

Morton Lajos

A sárkányfej tartotta hatalmas korona a mennyei Jeruzsálemet ábrázolja. Az alsó abroncs körül futó szalag díszítménye a vár falait jelképezi.

Sárádi Kálmán: Művészi kovácsolás, Budapest, 1970. 239 l

50 l.

Marton Lajos és Fiai

képzitettek kovácsoltvas virágasztalokat. Reprodukció.

Sárádi Kálmán: Művészi kovácsolás.

Budapest, 1970. 239 l

230 l.

Marton Lajos

és fia pozsonyi vasműcsek készítették el az egy méter átmerőjű gázcsillárt, román stílusban. (Királyi várpalota?)

Sárádi Kálmán: Műcsi kovácsolás, Budapest, 1970. 2391

51 l.

Marton Lajos és fia

pozsonyi vasművesnél dolgozott
ínas korában. Fadvessz János.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művé-
szet körül, Budapest, 1970. 3631

2041

Marton Lajos

pozsonyi műlakatos. Szinvonalas, neobarokk stilusu kovácsoltvas remekeket készitett. Műhelyében kezdte pályáját Fadrusz János.

Lyka Károly: Vándorlásaim a müemlékek körül, Budapest, 1970. 363 l.

340 l.

MDK

Márton Lajos és fia , Pozsony
a lakatosmunkák

Bpesti Szt.István-templom. Épitő Ipar, 19o5.
nov.2o. 391-94 l. képek

MDK

Marton Lajos,

Pozsony.

szinvonalas mülakatos munkákkal szerepelt.

Szalay Imre: A müvészi ipar az Országos Tárlaton. Müvészi Ipar.1885/1886 évf. 146.l.

MDK

Marton Lajos
csillár

Edvi Illés Aladár: A vasmüvesség az ezredéves orsz. kiállitáson. MMÉEKözl. 1897. XXXI.köt.IV.füz. 181-191 l. Képek.

MDK

Ybl S: A Ferenc József fogadalmi templom. Magy. Építőmüv. 1931. XXXI.évf. 7-9.sz.

Marton Lajos
lakatos.

M.D.K

A márványlépcső vasvácsa
repro.

Pécsely Piroska: A kisztelyi Festetics kastély és belső berendezése
56 l.

M.D.K

[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]

Marton Lajos
múlakatos

M.D.K.

Az 1883-87 épitkezéseknél kicseréltek az összes kapukat és helyébe Marton barokk stílusu kovácsolt-vas kapukat készit. Ő készitette a pozsonyi székesegyház díszkapuját, szentélyvácsát, az alesuti és ikervári üveg-ház, a királyfai, stomfai kastély, bajmoci vár munkait, valamint a budapesti egyetemi könyvtár szerkemjet.

Péczely Piroska. A keszthelyi Festetics kastély és belső berendezése.

57. l.

Mr. A.

Marton Lajos

mülakatos Pozsony

l.

Ezredévesk idll

VIII b csop. 101. l.

112. l.

[299] JENDRASSIK, id. m. 16—17. l. — KŐSZEGHY, id. m. 19. l.

[300] WIESE a lőcsei krónikának a daróci kolostor 1288. alapítására vonatkozó, késői feljegyzését nem tartja hitelesnek és a falképeket a XIII. század közepére datálja (SCHÜRER—WIESE, id. m. 216. l.). — WAGNER VLADIMÍR viszont 1312 körüli időre helyezi (id. m. III—IV. 19. l.).

[301] MENCL, id. m. 321. l.

[302] SZABÓ FERENC, id. m. 31— l. és a 17/a-b kép.

[303] Képe: Umění na Slovensku. id. m. II. 132. tábla.

[304] *Magyarország vármegyéi és városai.* Szerk.: BOROVSZKY SAMU. Zemplén megye. 94. l. — A pozsonymegyei Dejte (Dehtice) köralakú templomában 1932-ben XII. századi freskót fedeztek fel, ez azonban annyira rongált, hogy tárgyát sem lehet felismerni. MENCL, id. m. 15. l.

[305] PUSKÁS, id. m. 147. l.

[306] V. ö. 88. jegyzet.

[307] V. ö. 265. jegyzet.

[308] K/ RÁCSONYI JÁNOS: Szent István királyi oklevelei. Budapest, 1891. 83. l.

[309] FEJÉR, Cod. Dipl. I. 388. — CZOBOR BÉLA: Egyházi szerelvények Szent István korában. *Századok,* 1901. 1025. l.

[310] WENZEL, id. m. I. 36. — V. ö.: SZENT-

M.D.K.

Márton Lajos
festő

Kékesi Lászlóval és Haranghy
Jenővel több mint 36 templom
belső díszítését végezte.

Galambos Ferenc: Kékesi László bélyegtervei
Művészet, 1969. julius - 35 lap.

Márton Lajos

pozsonyi mulakatos

ród

Kel 1885

III. k. 2. f. 246 l.

Kath. G. szt.Alajos
Prot. Alajos

CSÜTÖRT.

22

Kath. Paulin
Prot. Paulin

PÉNTEK

23

Kath. Jéz. sz. szíve
Prot. Zoltán

Újhold 2 ó. 22 p.

SZOMBAT

24

Kath. K. szt.Ján. sz.
Prot. Iván

Izr. Ros Khodes Szivan 30. n.
Izr. S. Korakh 4. P.

25. hét. 1933 Június hó. 30 nap.

Marton Lajos

Mulakatos Porsony

l.

Közlezrkiáll

1356 l

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 485418

Marton Sajos és fia

mulatatos Pozsony

állami aranyérem

Közlezrkiáll

1230. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Marton Lajos

műlakatos

Pozsony

Fia Marton Vilmos

műlakatos

Lásd

Clementis László:

A fémiparos mesterségek ipartanának alapvonalai. III. füzet. Bp. 1913. 78. l.

IRODALOM

-M. Müvészet, 1933, 26.1.

JEGYZET

Marton Lajos cifia

pozsonyi mutatósok

A cég bő ismeretére.
számos művük felsorolva.
Okv. felhasná-
landó

Ortvay Tivadar dr

Pozsony város utcái
és terei. Pozsony
1905 - 142, 143. l.
144. l. 145. l.

MOB kut. 3165. sz

12
Gyula p.

Görög
Vazul pk.
Izraelita
Passah 2 n.

Csütörtök
13
Nagycsütörtök

Protestáns
Ida
Görög
Márton p.
Izraelita
Nisan 17

Pentek
14
Nagypéntek

Protestáns
Nagypént.
Görög
Nagypént.
Izraelita
Nisan 18

Szombat
15
Nagyszombat

Protestáns
Atala
Görög
Kreszcenc
Izraelita
19 Sabb.

1933 **Április** 30 nap

15-ik hét

Nap kelte 5 óra 24 pk. — Nyugta 18 óra 48 pk.

Márton Lajos

műlakatos, a cég
alapítója
a pozsonyi Szt. András
temetőben van elte-
metve.

Ortvay Tivadar dr:

Pozsony város utcái
és terei. Pozsony 1905
443. l.

1. Maestro di Simone után
Sz. Nápolyban 1300 körül. + ...

1. Martel Károly.

358

Egész alak, balra fordul, ~~[illegible]~~ és térden állva imádkozik. szeme kék, arcza és bajusza leberet ján, mint ~~[illegible]~~ egyházi diszén, fekete ; kerek medaillonokban, liliomok válta csillagok is vannak. Balról, a sötétbar kart imazsámoly tünik szemünkbe. A

Vászon, méretei 77: 51 cm
~~Maestro di Simone után ma~~
~~Eredetije a nápolyi Incor~~
A ~~[illegible]~~ képtárából a
~~A. [illegible] 1. sz. a. vétetett [illegible] vissza.~~
~~[illegible]~~
Kifüggesztésére vonatkoz

1874. április 20-án

— 1894: T. 7.

Tegyet. 1 nápolyi
Solata Hahn Antaltól

904:V.D.

Marton Lajos és fia
műlakatos

A pozsonyi Prisztóry-
palota (Kapuját és lépcső-
házának vasrácsait a
fenti cég készítette.

Ortvay Tivadar dr.
Pozsony város utcái és
terei. Pozsony, 1907.
473. l.

MDK

Marton Lajos vasmüves

ka köpcsényi kastély rácsos kapuja

Egyl illés A: A vasmüvesség a párisi világkiáll
MMÉE Közl. 1900. 19.sz.
464 l.

MÁRTON Lajos festő

1928. Koll. Erath

Sędzi Jusztinián
hg primas
Mikes János gróf
püspök archejei

Zászlónk c. Ifjúsági
lap csakren ünes
illustrációs tőle

Márton Sajos

festő és grafikus

a Cennini Társaság

~~alapító~~ tagja

1920. Koll. kiáll. a Cennini-
ni társ. kiáll. Szeretetben

l.
I. Horthy Miklós
ut 14

Felsőditmar
1929. aug. 24

229

Bléry, Eugène

Malom köhíddal. Rk.

K. 10. —

100 m, 130 sz.

Márton Lajos

Cennini Társaság III. kiáll.
(Nemzeti Szalon 1926. febr.)
Koll. kiáll. Elektr. mics.

373/1934.

A Müemlékek Országá
szentek temploma mellett
nak,nevezett müemlékjelleg
csolatára vonatkozó tervek
f.é.augusztus hó 4-én bete
értő müépitészével megvizs
alapján,mely szerint az ép
jellegü templommal való ka
veztetett meg,s ennélfogva
leg javasoltatott,a Müemlé
tervnek kiviteléhez hozzáj

Budapest,1934.au

Márton Lajos

MAGYAR MUVESZET

1925. 239

1927. 168

etőtörvényszék. Önálló B., azaz ki- büntető ügyek elintézésével foglal- kir. törvényszékünk csupán Bpesten ásutt, a vidéki székhelyeken működő rvényszékek egyaránt foglalkoznak a és büntető ügyekkel. Bpesten azon- g egy másik kir. törvényszék is foglal- bűnügyekkel, t. i. a *pestvidéki* kir. rszék, ennek a hatásköre azonban csak t körüli, a főváros határán kívül eső k, illetőleg járásbíróságok területén ett bűncselekményekre terjed ki.

ett, l. *Bűncselekmény.*

gy. Az állam által büntetés terhe alatt cselekmény, a röviden ú. n. bűncse- y elkövetése az állam különböző aira megfelelő feladatokat ró. B.-ön a hatósági feladatoknak az össze- át értik.

ád, l. *Vád.*

ádi eljárás, l. *Büntető eljárás.*

ádi Perrendtartás 1896 : XXXIII. t.-c., *ető eljárás.*

r, Gottfr. Aug. (1747—94). Német balla- . Leghíresebb a Lenore c. balladája.

, Joost, (1552—1632). Svájci származá- atematikus. l. *Logaritmus*

ráeia. A tulajdonképi hivatását félre- intézkedéseiben a formákhoz a lé- ovására is mereven ragaszkodó, a k önmeghatározó igényeivel és képes- utasa szárazra evezett. B. és utitársai: Noville hadnagy, Bert Acosta és B. Balchen, 40 órát töltöttek a levegőben. Hozzávetőleges számítás szerint 6400 km-t tettek meg összesen. Átlag 3—4000 m magasságban repültek.

Byron (bejrn), *George Gordon, lord* (1788—1824). Angol költő. Régi család sarja, mely viharos multjáról volt nevezetes. Nagybátyja megölte Mr. Chaworth-t, nagyatyja körülhajózta a világot. Atyja eltékozolta felesége vagyonát, azután cserben hagyta őt kis fiával együtt. Byron Harrowban és Cambridgeben nevelkedett. Később féktelen életet élt. Megkérte Mary Chaworth kezét, de a leány kikosarazta atyja gyilkosának fiát. — A költő 1807-ben közzétette költeményeinek első kötetét A tétlenség órái címmel, de Brougham súlyos kritikát írt ellene az Edinburgh Reviewben. Ezt megbosszúlandó írta szatirikus költeményét Englisch Bards and Scotch Reviewers címmel. Azután beutazta Európát és amikor 1812-ben visszatért Angliába, kiadta Childe Harold verses út-

Byron.

spanyol család ivadéka. 1569-ben bíboros pápai legátus kíséretében került. A köv. évben katonának 1571-ben részt vett a dicsőséges ütközetben, hol két sebet is kapott. 1575-ben, hazája felé vitorlázóban, berber kalózok őccsével együtt elfogták s rabszolga gyanánt Algirba hurcolták. A család mindent elkövetett, hogy a váltságdíjat előteremtse, de csak egyiküket tudta összegyűjteni s azzal öccsét váltotta ki. Kétízben próbálta meg a szökést, de mind a kétszer rajtavesztett. Végül a trinitárius barátok váltották ki őtévi rabszolgaság után. Még három hadjáratban vett rés valami csekély jövedelmű adó álláshoz juttatták. Egy rosszakarat csakhamar ebből is kiforgatta, sőt börtönlakóvá is tette. Kiszabadu folytonos nélkülözések közt élt nagyobb nyomorban halt meg. fogalommá lett Don Quijote, te

Cerva

Márton Lajos

festő és graf-

szül. Székely-ud-

varhely 1891

febr 27

Igazmiv utolatom bamb

Az ifjusig specialis

festője i Illustrátor

VASÁRNAP

24

Kath. F. 2. Reminisc.
Prot. F. 2. Mátyás

Izr. 14. Pur. Kat.

HÉTFŐ

25

Kath. Géza
Prot. Géza

Izr. 15. Sus. Pur. Kat.

KEDD

26

Kath. Kor. Margit
Prot. Sándor

SZERDA

27

Kath. B. Báthory L.

Márton Lajós

Jubileumi Márton-
album. 1906-36.
Bpest 1936. 40 tábla,
haránt 8-r.

Márton mintermé II.
Margit könnt 31-33. sz.

Zichy István gróf: Rákóczi emlékkiállítás. Leírás-lajstrom. Magyar Történeti Múzeum. 8-r, 40 l, XI tábla. Budapest 1935.

Márton Lajos

1933

1. **Velősy Elek:** MISKA. **Márton Lajos** rajzaival. A diadalmas cserkészgondolat regénye. Fvk. (Bolti ára 3·80 P.) **Pontértéke: 6.**

V A I
S
KONA
O

ESZTI
JÚ ELEMÉR

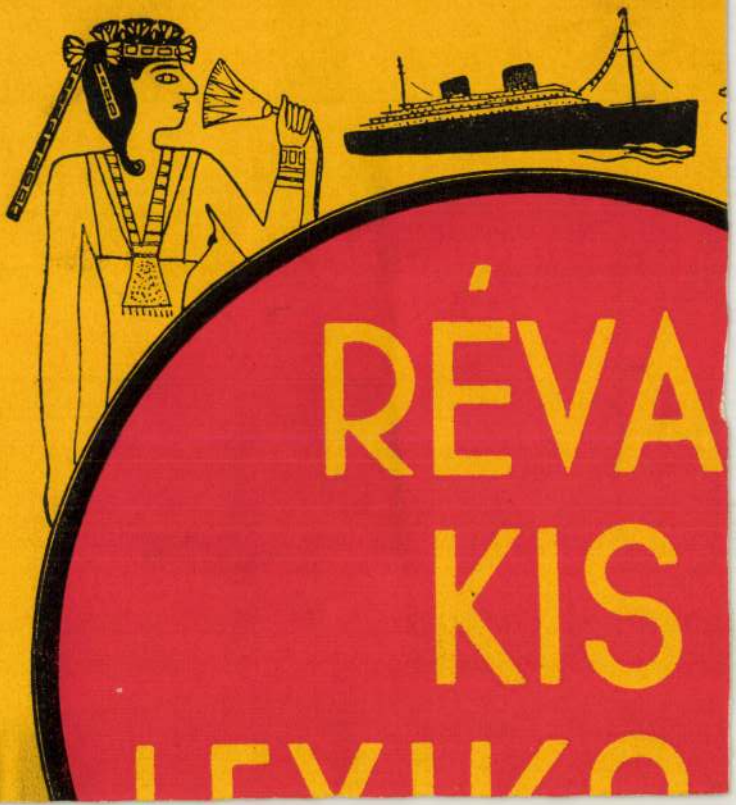

reprezentálta a kiállítás, amelyet dr. Hoffmann Edith rendezett.

A Szent György czéh XXXII-ik aukciója december 17-én folyt le a czéh helyiségében. Mint rendesen, ezuttal is iparművészeti holmik voltak többségben, főleg magyar keramikai tárgyak (habáni, stomfai, bélaházi, tatai, dejki, bakabányai fayence-ok), a képek sorában láttunk egy Lawrence féle női arcképet, Walter Crane vízfestményt stb., s egy pár modern iparművészeti munkával, nagyrészt batikokkal szerepelt az aukción Kántor Kata.

A Könyves Kálmán szalonjában Márton Lajos munkáit láttuk, amelyeknek kiállítása december 22-én nyilt meg. A háromszáz lap túlnyomórészt tollal, ceruzával csinált illusztrativ rajz volt, amelyeknek egyrésze ifjusági könyvekben, folyóiratokban reprodukálódott. Márton Lajos ötletesen, könnyen, szolid tudással rajzol. Az ifjuság körében népszerűségnek örvend s ezt vidám kedélyből fakadó rajzaival ki is érdemli.

A «császári és királyi sajtóhadiszállás» kiállítása február 4-én nyilt meg a Nemzeti Szalon termeiben. A kiállításon a következő magyar

művészek vettek részt: Baranszky László, Basch Andor, Bató József, Csáktornyai Zoltán, Déry Béla, Divéky József, Farkas István, Frank Frigyes, Halász Hradil Elemér, Hermann Lipót, Horvay János, Juszkó Béla, Kandó László, Kálmán Péter, Kemény Kálmán, Kisfaludi Strobl Zsigmond, Kubinyi Sándor, Maróti Géza, Márton Ferenc, báró Mednyánszky László, Márffy Ödön, Muzsinszki Nagy Endre, Pogány Gyula, Sidló Ferenc, Vadász Miklós, Vaszary János, Vidovszky Béla, Zádor István, osztrák részről a következő művészek: Adams John Quincy, Oskar Alxander, Ferdinand Andri, Alfred Basel, Hugo Bouvard, Max Bucherer, Leo Delitz, Jehuda Epstein, Karl Fahringer, Jakob Glasner, M. Glatz, Ferdinand Gold, Victor Hammer, Ludvig Hesshaimer, Josef Heu, Albert Janesch, Vladimir Jarocki, Josef Jost, Julius Alberst Kann, Anton Karlinski, Luigi Kasimir, Hugo Klein, Alois Kolb, Rudolf Konopa, Ferdinand Kruis, Max Kurzveil, Oskar Larsen, Oskar

Márton Lajos

Filléres cserkészkönyvtár. Szerk. *Lévai* Alajos. 2. sz. Bp.: Balla Dezső (XI. Horthy M. út 154.) 1934. 8-r. Megjel. évenk. 4 szám, előf. ára 1·20

2. Mindszenti Szvoboda Béla. Fecskék. Elb. Ill. *Márton* Lajos. 64 l.

BUDAPEST
936 APR 29 24

Márton Lajos

festő

1907 - 1911.

Címmisk 1930. 86. l.

Márton Lajos

életrajza

irod.

Csokonay 112. l.

10136

fordulva, diszben. Jobb kezét ugy
a a kép alatt két sorban:

ien

m.

208-99.
9-1.

Márton Lajos

Csaba Margit. Amit a fiatal asszonynak tudnia kell. *Tóth* Tihamér előszavával. Ill. *Márton* Lajos. Bp.: Szt István-társ. 1935. 144 l. 8-r. 3·40

Képek

icht von der St. Gerardsberger Sernwar-

z. - A. Petrich. 58 x 41 cm. - Főv.Kvt.

zstadt Ofen im 15-ten Jahrhundert un-

aussmann del - J. Alt lithogr. - Schams

21-22. -225 x 126 m/m. - Főv.Muz.Lanfr.

dt Ofen in Ungarn. [redacted] Rauschmann

"Beschreibung...." Pest, 1821.c.mü-

Muz. Ltsz.351. L.Lex. Jacob Alt:1,2,3,4

en im 17-ten Jahrhundert unter den

ng...." Pest, 1821. c.művéből. - Jelz:

rdt sc. - 200 x 132 m/m. - Főv.Muz.Lanfr.

Márton Lajos

Blaskó Mária: Mult-
vári leányok. Fent-
rajzaival. Bpest (1935)
8-r. 108 l. 5 mell.

MÁRTON LAJOS
festőművészt

Budapest
Országúti ferences temp.
TKM 641.

12. old.

MÁRTON LAJOS
festőművt.

Máriabesnyő

Kegytemplom

TKM 94

Márton Lajos

Szepeltlex · 198. l.

Életr.

u. o. 836. l.

behatobban. —

~~Még egy idegen tájfestőről kell itt megemlékezi~~

A túlnyomóan bécsi vándor piktorok mellett, néha távolabb vidékekről ~~is felkeresik~~ való festők is felkeresik Magyarországot. Ki kell emelnünk ezek körül az angol George Edwards Hesinget, aki olaszországi tartózkodása után elkísérte magyarországi és erdélyi útjára John Paget angol írót 1857-ben. Útirajzai két kiadásban is megjelentek. ~~Először mint Paget: Hungary and Transylvania, London~~

Márton Lajos d.

1915/16 II - 1916/17

Ferképzomfoiskèvk

112.1.

Márton Lajos

Ékitmenyes rajzban
II. díj.
Értimisk 1908/9. 19. l.

~~László E. Fülop~~

532. ~~Mányoki Adam után~~

~~Sz. Pesten 1869 junius 1-j~~

Mányoki Adám

532. II. Rákóczi Ferencz.

látható, balra fordul, de

Mellig, szembe néz. ~~Pré~~
szemöldöke és bajusza fekete; szeme
tett piros szalagon az aranygyapjas
aranyhimzésü, jobb vállára vetett p
kirakott.

Vászon, méretei 76: 62 cm
Mányoki A. után László Fü
Átvétetett 1895: VI. 24-é

1735
1676
59

Tebréve a kép hátán
π. Rákóczy F.
MÁNYOKI-tól
Cop. László F. Dresda

ez: π. Rákóczy Ferenc
erdélyi fejedelem
született: 1676-ban
borsi kastélyban (
meghalt: 1735-be
ázsia, április hó 8
stantinapolyban, a
templomban.

904: V. 2.

Márton Lajos

Erod

Ferber Katalin: Egy Katolikus festőművész kiállítása. Korunk

Szava, 1937

máj. 15.

TÉZ LUKÓŸ EMIL
ÉPITŐMESTER
BUDAPEST
II., HADAPRÓD-U. 15/A.
TELEFON: 64–5–45.

Márton Lajos

nakoklevél jó credm.

Kórtímisk

1911/12

26 l.

Csengő bronzból, római VIII. 177.

Márton Lajos

Iskolai falhéptérv

Repr.

Értimisk

1910/11.

Pécsi múzeum III. 238.

Márton Lajos

Hünedei pályázatom II. díj

Értimisk 1911/12

22. l.

Palotás-ház, nagyenyedi

III. 175.

Márton Lajos

diszítő festészetben
I. ~~II~~. díj.

Értimisk 1911/12
23. h

Térkép.

Ausztria és Magyarország.

A városokat és hegységek
MIAE, STIMARCHIAE, POLONIAE és
mutatja. Felirata fölül:

AVSTRIA E VN

és alól jobbra: Apud.....

Szines rm., mér. a vk.

Sz.n. 108-
650-902-1

Marton Lajos, festő

Művészek, tervezők, akik az Orsz.M.Kir.Iparművészeti Iskola beiratkozott növendékei voltak 1896 és 1919 közt
Marton Lajos, festészet, díszitőfestészet szakon
4[illegible].old

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparműv.Iskola /1880-1944/
oktatási rendszere és forrásai 37.old

Műv.Tört.Írt. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

Márton Lajos

Tóth Tihamér Összegyüj-
tött munkái. Bpest 1935.
8. r. 20 kötet
Az 1, 3, 5-ben fenti
rajzai

Márton Lajos

Falfestmény sero,

repr.

Éjmisk 1912/13

Ismeretlen festő.
A XIX. századból.

447. Girk György.

Térdig látható, [illegible] ki
szinü; haja, személdöke és szeme b
laréjának ligulája széles, ~~és kettő~~

Vászon, méretei 24: 18 c
Szalay Imre ajándéka 189

Gyürüs jobbkezét támlás

447

904:V. 2.

Márton Lajos

arck. regr.

Lex Magy Társ

50. tábl.

Neue Folge. I. Band.

Die Stadt Halle und der Saalkreis

bearbeitet von

Gustav Schönermark,
Architekt.

V. Lieferung. Preis 1,50 Mark.

Halle a. d. S.
Verlag von Otto Hendel.
1885.

Márton Lajos

festő

l.

Lex magyar

370. b. l.

Alexander Lange

Jena

Alexander Lange

Jena

Márton Lajos

Művének 1917. 25 l.

Király utca Pécs IX. 85.

Márton Lakos, grafikus

--

Márton Lajos rajzaival jelent meg Szeglédi Sándor könyve:Jézus élete a négy evangelista alapján előadásában címmel 342.old

Szij Rezső: Beliczay Angéla,Örökélet beszéde,c könyvének birálata 342.old

Müv-Tört.Ért. 1974. XIII. 4.sz. Bp.

Márton Lajos

Jászberény számára készít szobrot, a felszabadulás 25. évfordulójára.

Emlérművek a felszabadulás tiszteletére

Magyar Hírlap, 1969. március 14. 4. l.

Márton Lajos

Grafikákkal és friss hatásu vizfestményekkel szerepel a Nemzeti Szalonban rendezett tárlaton, melyet Kun Imre ismertet a Müvészet c. rovatban, "Aquarellfestők és Pasztellfestők Kiállitása" cimmel.

A HÉT, Bp. 1921. ápr. 10.
XXXII. évf. 10. sz. 173-174. lap.

Márton Lajos

illusztrálta Velösy Elek: Miska c.
könyvét (Könyvbarátok Kis Könyvei 1933.

Budapest 1982/11

Márton Lajos

a nagycsécsi templom-
ban lévő Patrona
Hungariae c. oltárkép
1935-ből.

Serlet István emlékére.

III. 234. l.

(1)

Budapest, Váci

259

Márton Sajós

Lintnerné F. Vilma és
Jászayné Holzer Magda:
Magyar fészkek fiókái –
Fenti illusztrációval.
304 oldal

Élet 1934. 48. sz

Blaskó Mária: Édes –
anyám .. Fenti rajzával –

u. o.

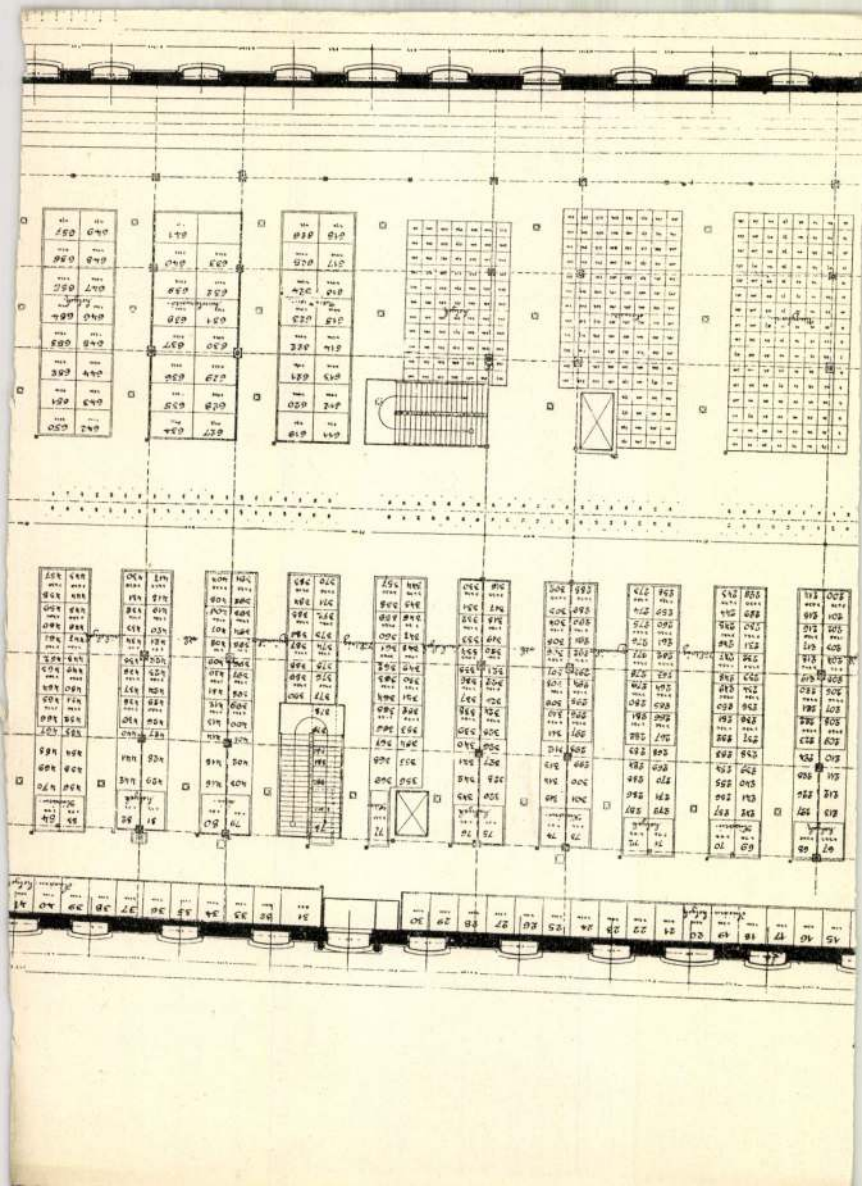

Márton Lajos

1916. Koll. Enáll

Könyves Kálmánál

Siketnémák hevesmegyei áll. s. intézete

VI. 226.

Márton Lajos

festő

Műcs. kiáll, 1940 tól

Pipics 117 l.

62. Meytens Martin (van der-)
Sz. Stockholmban 1695. július 24-é

62. Lotharingiai Ferencz.

Egész alak, jobbra fordult
támasztotta, baljával pedig felékesit
kerek kalapját ékköves boglár és körl
parókája göndör, szeme kék, arcza és
kevégei lelógnak; palástja, kabátja, t
rannyal himezett; piros sarku czipője
lyótol [redacted]szelt hegyes vidék terül el,

565
(TK)

Vászon, méretei 45: 32.5 cr
~~A Nemz. Muz. képtárából.~~
Át. Képt. 105. — A Jankov

Kifüggesztésére vonatkozó a
A Nemzeti Muzeumban. 1868: I
VI. 39. - 1876: VI. 14. - 1878: VI. 9. -

1 Az aranygyapjas rend jelvényét nyakl
A Tört. Képcsarnokban. 188

Márton Lajos

1920. dec.

kiáll. Nemzeti Szalonban

Allegoria, vizf.

arthuszém uzonos Abonyi

Márton Lajosal.

1921. szept. u. o.

Cserkészmunka, pasztell.

Városi hitelesítő jel, pozsonyi ötvös créhé

V. 98, 99, 101

Márton Sajós

Vrád –

Czakó Elemér

Történelem a bélyegeken. Magyar Ipar – Univerzet 1937. 2/8. l.

Márton Lajos

illusztrátor.

Majláth Gusztáv Károly gróf erdélyi püspök védnöksége alatt a Székelyudvarhelyi menekültek javára

Márton Lajos

iparművész munkáiból a Könyves Kálmán szt. szalonjában rendezett kiállítás katalogusa.

(Bpest 1916).

302 műve volt kiállítva

Szépmiv. Múzeum

megvan

Márton Lajos

U. 2028

Gulyás Pál V. 219

Márton Lajos

festő.

1922. jan.

kiáll. Nemzeti Szalonban

Illusztrációk, tusrajzok.

1925. febr. - M. Akv. Pf. Egy

kiáll. Nemzeti Szalonban

Cserkész tábor, pasztell

Claretie, Jules III 10

1904. VII. 15.

538/1904.

Békéscsaba (utiszámla.)

Máthé Lajos

Magyar Művészet
1925. 239

Kelta bronztü VI. 128.

KŐMŰVES IMRE könyvkereskedés, IV. MUZEUM-KÖRUT 13.
Telefon: 187—220 1942 febr.

Márton Lajos

Bába Károly: A magyar vizsla 6 képpel, 103 oldal Elsőrendü szakmunka 2.50

Czeglédi S.: Jézus élete a négy evangelista előadásában. Márton Lajos festőművész eredeti illusztrációival. Lexikon alak. Vászonkötésben. 5.—

Csengery János dr.: Homeros Iliasa Bő szemelvények ben, 192 old. Pécs 1928. 2.—

Cserna Andor: Tolsztoj breviárium. Tolsztoj élete, művei és gondolatai, 429 old. Számozott amatőr példány 3.50
meritett papiron. fűzve
közönséges papiron 1.50

Dekameron. Ady, Faragó, Guthi, Heltai, Szomaházy novellái, 64 old. Ady első kiadás! 1.—

Der Balatonsee. Plattensee und Heilbad Héviz. Mit Karte —.40

Delta almanach. 1940. Ignotus Pál, Tersánszky Jenő, Remenyik Zsigmond, Horváth Béla, József Attila, Fodor József stb. irásai, 111 old fve. —.40

Dekker: Az emberi test csodái. 320 oldal képekkel. Érdekfeszitő módon irott, kitünő munka. 3.—

Farrére Claude: Éjszaka a tengeren. Regény 88 old. Szép nyomtatás —.40

Fuchs, Malvy: A négy Heller lány. Regény. Ford. Szentgyörgyi S. 280 old. A mult évtized legnagyobb sikerü regénye. 1.—

KŐMÜVES IMRE könyvkereskedés és antikvárium

Budapest, IV., Muzeum-körut 13.

Telefon: 187—220. Postatakarékpénztári csekkszámlaszám: 6752.

15. sz. Olcsó áru könyvárjegyzéke, jó könyvekről.

Ady Endre: Uj csapáson. Novellák. Mozgó könyvtár 64 old. Ady első kiadás!	2.—
Andai Ernő: Nyári kaland. Kis regény. 124 old.	—.10
Angyal-Degré-Zehery: Anyagi és alaki büntetőjog. 2 kötet. 1256 és 587 old. Pécs 1927. P 40 — helyett	18.—
Angyal Emil: A gyakorlati gyámügyi eljárás mai érvényében. 107 old. Pécs 1928.	1.—
Alexander B.: Tanulmányok. Művészet. 222 old.	2.—
Alexander B.: Tanulmányok. Filozófia, 238 old. A nagy magyar filozófus utolsó művei közül	2.—
Arcok és harcok Ady körül. Földessy, Riedl, Balázs stb. tanulmányai. Erdélyi kiadás, 136 old.	2.—
Barna János dr.: Kántorné levelei, 18 old.	—.40
Barna János dr.: Fejezetek a makói szinészet multjából	—.40
Barna János dr: Blaha Lujza makói vendégjátékai, 22 o.	—.20
Barna János dr.: Békéssy Gyula. Tanulmány, 16 old	—.20
Barna János dr.: A gyöngyösi szinjátszás kezdete 1801—1839. 47 old.	—.40
Boér Jenő: Az én imádságom. 32 old.	.40

Márton Lajos

rajzos tárgyiassáj

~~[illegible] tól~~

Pipics 46.e

tisztelőit és barátait, az ország építészeit és építőmestereit van szerencsém meghívni.

Budapest, 1931. október hó 7-én.

AZ ALPÁR-SZOBORBIZOTTSÁG
nevében:
ZIEGLER GÉZA
a szoborbizottság elnöke.

AZ ÜNNEPÉLY PROGRAMMJA:

1. Himnusz: Énekli a Fővárosi Iparos Dalárda.
2. Ünnepi beszéd: tartja Ziegler Géza.
3. A szobor átvétele a székesfőváros közönsége részéről.
4. A szobor megkoszorúzása.
5. Szózat: Énekli a Fővárosi Iparos Dalárda.

* Bejárat a Fővárosi Pavillon felől.

SZENT-LÁSZLÓ NYOMDA, BUDAPEST

Márton Lajos

RÓNAY MÁRIA

ORSZÁGJÁRÓ V. b.

HUNGÁRIA·KIADÁS

Az V. b. legjobb tanulói, élénk, okos és jókedvű lányok, tanárnőjük vezetésével bebarangolják a dicső multú Felvidéket és a vadregényes Kárpátalját. Sokat látnak, sokat tapasztalnak és pompásan szórakoznak, mert vídám kalandokban bőven van részük.

Márton Lajos rajzaival.

Ára kötve P 3.50.

Hungária kiadás

1941. karácsony

PAPRIKA JANCSI
MULATSÁGOS KALANDJAI ITTHON ÉS IDEGENBEN

IRTA

ZÁGON ISTVÁN

Ellenállhatatlan humorú, igazi gyermekkönyv, amelyben a gyermekvilág új kedvence meséli el válogatott tréfás csinyjeit és kalandjait. Csupa derű, csupa kacagás!

Sok színes képpel és rajzzal, díszes kiállításban.

Ára kötve P 2.80.

Márton Lajos

HARSÁNYI

Fordító

Hungária Könyvkiadó

A nagy sikert aratott „Ne féltsük Évit" alakjai elevenednek fel ebben a kitűnő és mulatságos, izgalmakkal és igaz emberi érzésekkel teli leányregényben. Évi a „nagy kalandban" szerzett barátai és barátnői mellett továbbra is jóban-rosszban kitart. A barátok körül már zajlik az élet, a nehézségek állandó súlyos kérdések elé állítják a gyerekembereket, akik mindenben maguk mellett érzik Évit s családjának jótevő segítő kezét.

Márton Lajos rajzaival.

Ára P 3.50.

1941 Karácsony

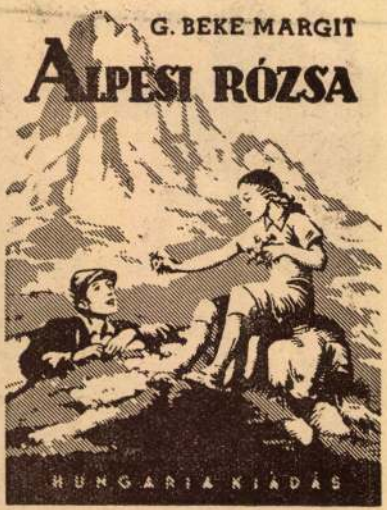

Pesti diákok — s köztük egyetlen kis diáklány — tanáruk vezetésével alpesi kirándulásra indulnak. A soha nem látott hatalmas havasok között telepszenek meg, s egy lavinaomlás nagy izgalmai és veszedelmei között bizonyítják be életrevalóságukat. S a fiúk közül is kimagaslik az egyetlen lány bátorsága, lélekjelenléte. Vidám, izig-vérig diákkönyv, telve szebbnél-szebb leírásokkal.

Márton Lajos rajzaival.

Ára kötve P 3.50.

A cserkészet vidám, bajtársias fegyelme. a jóban-rosszban összetartó, valódi cserkészszellem „jó munkát" végez ebben a derűs könyvben: nem legyőzi, hanem megnyeri önmagának az ellenségét. A rengeteg esemény: cserkészcirkusz a nagytáborban, izgalmas úszóverseny, vihar a Balatonon, életmentés — és a nemes cserkészerények sok-sok megnyilatkozása az olvasó fiúk szívét hamarosan meghódítja. Igazi cserkészregény.

Márton Lajos rajzaival.

Ára kötve P 3.—.

A DZSUNGEL KÖNYVE

IRTA

RUDYARD KIPLING

A remekművek sorában is kimagasló hely illeti Kipling csodálatos szépségű művét. Nem csoda, hogy a művelt világ minden nyelvére lefordították és számtalan kiadásban forog közkézen. Egy angol irodalmi társaság többszázezer könyvolvasót szavaztatott meg, hogy melyik a kedvenc könyve. A szavazók óriási többsége a Dzsungel könyve mellett döntött. Az újabbkori irodalom örökéletű alkotását az egész világ ifjúsága szívébe zárta.

A hatalmas kötet ára rengeteg képpel

P 5.80.

Márton Lajos

Szív és lélek, kaland és izgalom, könny és mosoly: ez a „Gimnazisták" világhírű írójának új könyve. „Csodálatosan szép mű! Ajándékozzuk minden fiúnak, 12 évestől 60 éves korig, még akkor is, ha történetesen nincsen születésnapi alkalom, vagy karácsony" — ezt írja róla a kritika. És joggal, mert a klasszikus ifjúsági irodalom egy új remekművel gazdagodott.

Márton Lajos rajzaival.
Ára kötve P 4.50.

Magyarra fordította.

1941 Karácsony

RÁKÓCZI CSILLAGA

TÖRTÉNELMI ELBESZÉLÉS AZ IFJUSÁG SZÁMÁRA

IRTA

KISS GEREBEN

Történelmi elbeszélés az ifjúság számára.

Az ifjúság örök eszeményképét látja Rákóczi Ferenc fejedelemben, akit ez a pompás regény dicsősége csúcsán mutat meg az ifjúságnak. Bercsényi, Vak Bottyán, Esze Tamás, a hűséges és önfeláldozó hazaszeretet ékes példáira felcsillan minden magyar ifjú szeme. A gyergyói havasoknál vitézül küzdő ifjak diadalmas csatája pedig felejthetetlenül bevésődik az olvasó szívébe.

Haranghy Jenő művészi képeivel.

Ára kötve P 1.20.

MDK

Marton Lajos

Égi ajándék

Árpádházi Szentek Modern Egyházmővészeti Kiállításának Katalogusa. Bpest. 1930. Aug. Nemzeti Szalon.

Mástan Lajos

Szerepel az Americana
betlehemes kiállításán

Nemzeti Ujság 1937 II-9

MDK

Marton Lajos, festőművésztXXXXXXXXXXX

a Központi Sajtóvállalat illusztrátora, müvészi müködésének husz éves évfordulójára tisztelői és barátai megünnepelték.

Marton Lajos festőművész ünneplése.
Nemz.Ujság. 1927.május 1. 11.l.

Márton Lajos

Karácsony, festett toll
Boldog uj évet, " "
Mikulás, " "
Vizicsáta, akv.tinta
Farsang, " "
Harminc fok, festett toll
A kis piktor, akvatinta
A radio, "
A football, "

Magy. Ujságrajzoló művészek Egyesülete I. kiáll.
N.Szal. 1931. dec. 1.

15-16

MDK

Márton Lajos

Tiszti sátor, paszt.

MAPE 13. kiáll. N.Szal. 1927. m áj. 11.1.

MDK

Márton Lajos

Cserkészmunka, paszt.

N.Szal. őszi tárlat, 1921. szept. 13 l.

MDK

Márton Lajos

Harsányi Gréta: Évi mindig segit c. könyve illusztr.

Magyar Kulturszemle, 1938. 5-6.sz.

, /Minnesota/; Középiskola, Litch-
antum /Con./; De Bijenkorf-üzlet-
az utóbbiak 1955-58 között. Köny-
- New York, 1955. - saját müveit mu-
alom: G.C.Argan: Marcel Breuer.

Major Máté

MDK

Márton Lajos

Anka János: Dániel ur c. könyve illusztrá

Magyar Kulturszemle, 1938. 5-6.sz.

éki lakóházak, nyaralók épitésé-
n felgazdagszik egyéb feladatok-
zerét organikusnak nevezi, s va-
ség épitészetének egyik fő jellem-
s egyéni felfogása, és valami ha-
s társul. Jelentős müvei: Coonley-
1908-12; Imperial Hotel, Tokio,
s igazgatási épülete, Racine /Wis-
, Bear-Run /Pennsylvania/, 1936-
le /Arizona/, 1938; Florida Southern
, 1938; Johnson and Son cég kuta-
Racine, /Wisc./, 1947; Jacobs-ház, Middle-

Márton Lajos
festőművész
61 éves
(szívgyengeség)
† 1953. I. 27
Farkasréti temető

Halotti főkönyv
170 folyósz

MDK

Márton Lajos

Arató Béla: Bücsük pasa szelencéje c. könyve illusztr.

Magyar Kulturszemle, 1938. 5-6.sz.

aszimmetrikus alaprajzu vid
vel kezdi, de müve hamarosa
kal is. Ő maga alakitó módsz
lóban a geometrikus szerves
zője, amihez a formálás erő
tározottan érezhető hazai i
ház, Riverside /Illinois/,
1915-22; Johnson and Son cé
consin/, 1936; "Vizesésház"
39; Taliesin West, Scottsda
College, Lakeland /Florida/
tóközpontja, toronyépület,

MDK

Márton Lajos

Rába Leó: Fiuk, miénk a jövő c. könyvének illusztr.

Magyar Kulturszemle, 1938. 5-6.sz.

racionális felfogásának igen
el való érvényesitése. Fontosabb
1925; az első aluminium székek 1933;
ch, 1934 /és A. és E. Roth/;
ıssetts/ 1939 /és Gropius/; lakótelep,
1941 /és Gropius/; Konzolos Ház
47; Kooperativ-ház, Vassar College,
; Kiállitási-ház, Museum of Mo-
észeti Központ, S. Lawrance Colle-
Breuer-ház, New-Canaan,/Con./ 1951;
ville /Canada/ 1954; Unesco-szék-
ervi, és BóZehrfuss/; St.John

MDK

Márton Lajos, festö

Midinette	Pasztell
Indiánok.	Pasztell
A jó cserkész.	Szines rajz.
Szent Imre.	Olajfestm.
Hullámfürdö.	" "

Az Uj Szalon Szent István-i kiállitása. 1934.aug.
Katal.

MDK

Márton Lajos

G.Beke Margit: Alpesi rózsa c. könyvének illusztr.

Magyar Kulturszemle, 1938. 5-6.sz.

Aachen, 1886. márc.27./ német é-
épviselője a modern architekturá-
hatásával indul. Előbb Berlinben
ssauban a Bauhaus vezetője. Ké-
A-ba /Chichago/, ahol az Illinois
pitészeti fakultásának igazgatója
két erős racionalizmus, a modern
s felhasználása a funkciók tisz-
sabb müvei: K. Leibknecht és R.
1926; lakóház Weissenhofsied-
dhat-ház, Brno, 1930; Illinois Insti-
o, 1939-1957; Farnsworth-ház,

MDK

Márton Lajos

Szimon Istvánné: Éviék a Balatonon c. könyvének illusztr.

Magyar Kulturszemle, 1938. 5-6.sz.

Wright.

ház, Phoenix /Ariz./, 1952; Pri-
Oklahoma/, 1955; Guggenheim Mu-
legfontosabb szakirodalmi munká-
F.L.W: The Future of Architec-
om: H.R. Hitchcock: In the natu-
of F.L.W. 1887-1941. New York,
e lebendige Architektur F.L.W.
E. Kaufmann: An American Archi-
5.

Major Máté

Márton Lajos

Savanyu az alma, cer.
Magyar nóta, festett toll
Játszópajtás, " "
Dán cserkészek, sz.cer.

Magy. Ujságrajzoló művészek Egyesülete I. kiáll.
N.Szal. 1931. dec. 15-16 1.

Márton Lajos

Madárdal, festett toll
Cserkészstrand, sz.cer.
Gesztenyés néni, sz,toll
Veszedelemben, " "
Jókedv, " "
A kis suszter, festett toll
Klebelsberg gróf, cer.

Magy. Ujságrajzoló művészek Egyesülete I. kiáll.
N.Szal. 1931. dec. 15-16 l.

MDK

Márton Lajos

Illusztráció, tussr.

" " "

N. Szal. és Bicskei Műv.telep kiáll. N. Szal.

1922. jan. 8 1.

Márton Lajos

festő MDK

A dejtári R.k. templom föoltárképét festette 1943-ban
/Szüz Mária születése -?/

174.o.

Genthon:Nógrád. 1954.

Márton Lajos

festő MDK

A pataki r.k. templom egyik boltozatán:

Szt István felajánlja a koronát Máriának. 1937.

347.o.

Genthon:Nógrád.1954.

MDK

Márton L.

134-138. Akvarellek

Grafikai kiáll. Műterem, 1937. aug. 3 l.

MDK

Márton Lajos

A 7 holló, vf.

Meseszövés, "

Mérföldjáró papucs, vf.

M.Akv. és Paszt.festők Egyes. 8. kiáll. N.Szal.
1921. ápr.
12 l.

MDK

Márton Lajos

Cserkész tábor, paszt.

M. Akv. és Paszt.festők Egyes. 11. kiáll.
N. Szal. 1925. febr. 13 l.

MDK

Márton Lajos

Tündérkirályné, vf.

Illusztrációk, rajz

Illusztráció, rajz

M.Akv. és Paszt.festők Egyes. 8. kiáll. N.Szal.
1921. ápr.
12 l.

MDK

Márton Lajos

könyvillusztrációk Vadnay Dezső könyveihez.

Magyar Kulturszemle, 1943. dec. 15.

Márton Lajos

Hungária könyv-kiadó ifjúsági könyv-jegyzéke 1942-43

Rába Leó

FIÚK, MIENK A JÖVŐ!

A cserkészet vidám, bajtársias fegyelme, a jóban-rosszban öszszetartó, valódi cserkészszellem „jó munkát" végez ebben a derűs könyvben: nem legyőzi, hanem megnyeri önmagának az ellenségét. A rengeteg esemény: cserkészcirkusz a nagytáborban, izgalmas úszóverseny, vihar a Balatonon, életmentés — és a nemes cserkészerények sok-sok megnyilatkozása az olvasó fiúk szívét hamarosan meghódítja. Igazi cserkészregény.

Márton Lajos rajzaival.
Ára kötve P 3.40.

ROBIN HOOD A BUJDOSÓ.

A magyar ifjúság számára átdolgozta Menyhárd Sebestyén. Sebők Imre rajzaival.

A bátor ifjú üldözői elől a sherwoodi erdőbe menekül és ott a bujdosók és üldözöttek vezérükké választják. Biztos íjával, vakmerő csínyjeivel csakhamar a zsarnokok rettegett ellenfele lett. Ez a kötet Robin Hood életének első felével ismerteti meg az olvasót.

Ára kötve P 3.60.

ROBIN HOOD A BUJDOSÓK VEZÉRE.

A magyar ifjúság számára átdolgozta Menyhárd Sebestyén. Sebők Imre rajzaival.

Áll az ádáz harc a Robin Hood vezérlete alatt álló bujdosók és a nottinghami zsarnok városbíró kegyetlen poroszlói között. A rettenthetetlen hős már-már elbukik az egyenlőtlen küzdelemben, azonban eszével és bátorságával végül is ő marad a győztes. A király szeretetébe fogadja és testőrségének kapitányává választja. Ez a kötet Robin Hood életének második felével ismerteti meg az olvasót.

Ára kötve P 3.60.

Pesti diákok — s köztük egyetlen kis diáklány — tanáruk vezetésével alpesi kirándulásra indulnak. A soha nem látott hatalmas havasok között telepszenek meg, s egy lavinaomlás nagy izgalmai és veszedelmei között bizonyítják be életrevalóságukat. S a fiúk közül is kimagaslik az egyetlen lány bátorsága, lélekjelenléte. Vidám, izig-vérig diákkönyv, telve szebbnél-szebb leírásokkal.

Márton Lajos rajzaival.

Ára kötve P 3.50.

A nagy sikert aratott „Ne féltsük Évit" alakjai elevenednek fel ebben a kitűnő és mulatságos, izgalmakkal és igaz emberi érzésekkel teli leányregényben. Évi a „nagy kalandban" szerzett barátai és barátnői mellett továbbra is jóban-rosszban kitart. A barátok körül már zajlik az élet, a nehézségek állandó súlyos kérdések elé állítják a gyerekembereket, akik mindenben maguk mellett érzik Évit s családjának jótevő segítő kezét.

Márton Lajos rajzaival.

Ára P 3.50.

Az V. b. legjobb tanulói, élénk, okos és jókedvű lányok, tanárnőjük vezetésével bebarangolják a dicső multú Felvidéket és a vadregényes Kárpátalját. Sokat látnak, sokat tapasztalnak és pompásan szórakoznak, mert vídám kalandokban bőven van részük.

Márton Lajos rajzaival.

Ára kötve P 3.50.

PAPRIKA JANCSI

MULATSÁGOS KALANDJAI ITTHON ÉS IDEGENBEN

IRTA

ZÁGON ISTVÁN

Ellenállhatatlan humorú, igazi gyermekkönyv, amelyben a gyermekvilág új kedvence meséli el válogatott tréfás csinyjeit és kalandjait. Csupa derű, csupa kacagás!

Sok színes képpel és rajzzal, díszes kiállításban.

Ára kötve P 2.80.

Szív és lélek, kaland és izgalom, könny és mosoly: ez a „Gimnazisták" világhírű írójának új könyve. „Csodálatosan szép mű! Ajándékozzuk minden fiúnak, 12 évestől 60 éves korig, még akkor is, ha történetesen nincsen születésnapi alkalom, vagy karácsony" — ezt írja róla a kritika. És joggal, mert a klasszikus ifjúsági irodalom egy új remekművel gazdagodott.

Márton Lajos rajzaival.

Ára kötve P 4.50.

RÁKÓCZI CSILLAGA

TÖRTÉNELMI ELBESZÉLÉS AZ IFJUSÁG SZÁMÁRA

IRTA

KISS GEREBEN

Történelmi elbeszélés az ifjúság számára.

Az ifjúság örök eszményképét látja Rákóczi Ferenc fejedelemben, akit ez a pompás regény dicsősége csúcsán mutat meg az ifjúságnak. Bercsényi, Vak Bottyán, Esze Tamás, a hűséges és önfeláldozó hazaszeretet ékes példáira felcsillan minden magyar ifjú szeme. A gyergyói havasoknál vitézül küzdő ifjak diadalmas csatája pedig felejthetetlenül bevésődik az olvasó szívébe.

Haranghy Jenő művészi képeivel.

Ára kötve P 1.20.

A cserkészet vidám, bajtársias fegyelme. a jóban-rosszban összetartó, valódi cserkészszellem „jó munkát" végez ebben a derűs könyvben: nem legyőzi, hanem megnyeri önmagának az ellenségét. A rengeteg esemény: cserkészcirkusz a nagytáborban, izgalmas úszóverseny, vihar a Balatonon, életmentés — és a nemes cserkészerények sok-sok megnyilatkozása az olvasó fiúk szívét hamarosan meghódítja. Igazi cserkészregény.

Márton Lajos rajzaival.
Ára kötve P 3.—.

A DZSUNGEL KÖNYVE

IRTA

RUDYARD KIPLING

A remekművek sorában is kimagasló hely illeti Kipling csodálatos szépségű művét. Nem csoda, hogy a művelt világ minden nyelvére lefordították és számtalan kiadásban forog közkézen. Egy angol irodalmi társaság többszázezer könyvolvasót szavaztatott meg, hogy melyik a kedvenc könyve. A szavazók óriási többsége a Dzsungel könyve mellett döntött. Az újabbkori irodalom örökéletű alkotását az egész világ ifjúsága szívébe zárta.

A hatalmas kötet ára rengeteg képpel

P 5.80.

Alig van könyv a világirodalomban, amely olyan maradandóan, örökké megújulva bódította meg az olvasók millióit, mint Emily és Beckie bűbájos, igazi szívbőlfakadó humorral megírt regénye.

Róna Emmi rajzaival.

Ára kötve P 3.50.

A XVI. században a magyar főúri családok leánygyermekei az ország nádorának udvarában, felesége irányítása mellett nevelkednek. Ebben a bűbájos regényben megelevenedik a mult idők minden édes romantikája.

Márton Lajos szép rajzaival.

Ára kötve P 4.50.

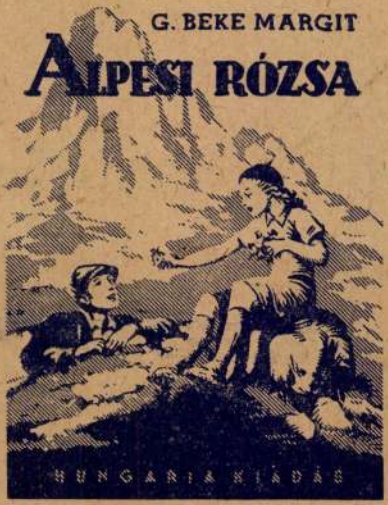

Pesti diákok — s köztük egyetlen kis diáklány — tanáruk vezetésével alpesi kirándulásra indulnak. A soha nem látott hatalmas havasok között telepszenek meg, s egy lavinaomlás nagy izgalmai és veszedelmei között bizonyítják be életrevalóságukat. S a fiúk közül is kimagaslik az egyetlen lány bátorsága, lélekjelenléte. Vidám, ízig-vérig diákkönyv, telve szebbnélszebb leírásokkal.

Márton Lajos rajzaival.

Ára kötve P 3.80.

Márton Lajos

festő

l.

Tanulmányok Bp.

multjából. VII. 37. l.

CHANGEMENT DANS L'ÉTAT DES IMPRIMERIES HONGROISES DE JANVIER A DÉCEMBRE 1915.

(P. 128.)

Explication des signes: * imprimeries non avisées officiellement; ** imprimeries dissoutes.

Márton Lajos

koll. kiáll. Múterem.

cvód

Újság 1937 ápr. 27.

(e.a.: M. L. gyűj-
temenyes kiállítása.)

Márton Lajos

Regény kis magyarom c. Lépe repr.

RátSk. 197. l.

A magyar és külföldi könyvek legnagyobb raktára.

Itt szerezze be könyvszükségletét.

38.793. — Királyi Magyar Egyetemi Nyomda Budapest, Múzeum-krt. 6. (F.: Thiering Richárd.)

(Márton Lajos) Jubileumi Márton-album. 1906–36. Bp. 1936. har. 8-r. 40t.

Márton Lajos
rajzoló

Márton Lajos

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

1937. 227. l.

Magyar szentek sorozata:
Márton Lajos I. díjjal jutalmazott tervei:
László, Margit, Erzsébet, István, Mór és Imre.

Márton Lajos

Márton Lajos festőművész, II. Margit-krt 31/33. 156-602

Bptávb 1940 szept.

Márton Lajos

l.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

1937. 95. l

Molnár Lajos

l.

1937. 95. l.

Márton Lajos

Restaurálta a hatvani és 1942-1943-ban a simontornyai ferences templomot. Az utóbbi helyen az oltárképek restaurálását is vállalta, noha ehhez nem ért, hiszen a szombathelyi székesegyház oltárképeinek restaurálására – provizio kikötése mellett – Nikássy Lajost ajánlotta annak idején.

Nemcsak a falképek restaurálását, hanem

Márton Lajós

festő

szül. 1891

vöd

Kat Lex

III. k. 286. l.

Márton Lajos

illusztrálta az
alábbi könyvet

Lantos-Kiss Antal:

Vezérférfiuság. (Vi-
lági apostolok önne-
velése. Bp. 1940.

Márton Lajos

Thieme Becker
XXIV. 184.l.
(Lyka)

Márton Lajos

festő

II. Márton utca

31/33

MKSz 1947

MISS 1947

Márton Lajos

festő

illusztrációi az

alábbi műben.

Bognár Elek: A

szónoklás és előadás

művészete. Bp. 1940.

Könyvism. Technika

1940. 149. l.

XLVIII, Lépes Lábla

Berlin
Mitscher & Röstell
1872

Márton Lajos

l.

Bán 180, 181. l.

182, 183. l.

Márton Lajos

koll. kiállítás

Múzeum 1942. dec.

Cárd

Könyvtáramban

2	Kaktuszok	tempera és kréta	200.—
3	Halál-lepke	tempera és kréta	140.—
4	Tavasz Budapesten	temp. és kréta	200.—
5	Vérsejtek	tempera és kréta	80.—
6	Csiga	tempera és kréta	80.—
7	Kék és sárga szinek	temp. és kréta	80 —
8	Öregember	pasztell	80.—
9	Virágot tartó nő	olajf.	200.—
10	Koldus	aquarell	160.—
11	Fekvő akt várossal	aquarell	150.—
12	Ülő akt (kékben)	aquarell	60.—
13	Szoborcsendélet	aquarell	100.—
14	Firenzei hid	aquarell	60.—
15	Pontevecchio	aquarell	80.—
16	Assisi temető	szines tus	60.—
17	Firenzei táj	szines tus	70.—

Márton Lajos

festő kollektív kiállítása

Művészet 1943.

11. l. (A Műterem kiállításai.)

Márton Lajos

Roma. Vatikán

Márton Lajos: Pacelli bíboros míséje Budapesten. 1938.
Vászon, olaj.
A minisztereliók ajándéka XII. Pius pápának, a volt Pacelli bíborosnak.

Nemzeti Újság
1939. ápr. 23
képpel.

Márton Lajos

l.

Szépszemvészet

1940-70. l

Márton Lajos
grafikus
I. Kemenes u. 8.
tagja a Magy. Iparm.
Orsz. Egyesületének és
vett első karácsonyi kiállításán
(Nemzeti Szalon) 1931.

Márton Lajos

Illusztrációk

Nemzeti Szalon

1922. jan.

fél. tárl -

123 MARTON LAJOS
Égi ajándék 1500 —

Nemzeti Szalon
Árpádh sz ntok kiáll. 1930 aug

Márton Lajos

Vkminkiáll. 1943

Máriabesnyői freskó-
terv. vízf.
Kapisztrán Szent János,
ceruzarajz
Esernyő alatt, tusfest-
mény.

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében
és
f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"
címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT

NYOMTATVÁNY

Budapest

MEGHÍVÓ

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULATNAK a Műemlékek Országos Bizottsága (IX. ker., Hőgyes Endre-u. 10.) tanácstermében június hó 10-én délután 6 órakor tartandó

RENDES ÉVI KÖZGYŰLÉSÉRE.

TÁRGYSOROZAT:

1. Elnöki megnyitó.
2. Titkári jelentés.
3. Pénztárosi jelentés és a költségvetés előterjesztése.
4. A számvizsgáló-bizottság jelentése.
5. A tisztikar és a választmány megválasztása.
6. Esetleges indítványok.

Budapest, 1937. május hó 26-án.

Gerevich Tibor
elnök

Márton Lajos

festő

— A SZENTESI ÚJ KÁPUCINUS TEMPLOMOT Pétery József váci püspök szentelte fel. A modern stílusú templom 350.000 pengőbe került. 16 méter széles falrafestett oltárképét Márton Lajos festőművész készítette. *(MTI)*

Esti Magyarország

1943. júl. 5.

Címfeliratok·Reprodukciók
Nagyitások·Diapozitivek
Vetitőgép- és filmkölcsönző
Reklám-filmek·(Trick-filmek)
Saját műterem.

ca 7

M. kir. postatakarékpénztári
csekkszámla 35.710

Márton Lajos
festő

l. Szépművészet

1943 34. l.

Meghívó

a SZENT IMRE-VÁROSI KATOLIKUS FÉRFIAK TALÁLKOZÓJÁRA

1943. december 9-én, csütörtökön este 6 órakor a ciszterci gimnázium dísztermében (Szent Imre herceg útja 27).

Dr. báró Brandenstein Béla egyetemi nyilvános rendes tanár az

IDŐSZERŰ KERESZTÉNYSÉGRŐL

tart előadást.

Barátaiddal, ismerőseiddel együtt szeretettel vár a

CISZTERCIEK EGYHÁZKÖZSÉGE.

„ÉLET" IRODALMI ÉS NYOMDA RT., BUDAPEST

KÉSZPÉNZ-ZEL BÉRMENTESÍTVE

NYOMTATVÁNY

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

dr. Szentiványi Gyula *úrnak*

BUDAPEST 1943 DEC 6 D 4 D

Budapest, XI

Lágymányosi u. 16.

Márton Lajos
festő

erőd
z
Művészet
1937. 88. l.
(k. b.: M. L. a
Hüterenben.)

58.

nőé chiton és köpeny. A kézfogás ezeken az ábrázolásokon nem a bucsúnak, hanem a családi összetartozandóságnak, a szeretetnek a jele. A síremlék valószinűen a férfiúé, de lehet egyszersmind a nőé is, aki felesége vagy leánya a férfinak. A föliratból (a női alak fölött) a következő betűk olvashatók: (Π?)ΑΡΟΩΝ. Görög munka a Kr. e. IV. századból.

R. Kekule, Die griechische Skulptur, 188. l.

Paul Arndt: Attische Grablekythos mit Inschrift. IV. Jahrhundert vor Christus.

Márton Lajos

Koll. kiáll. Nemzeti Szalon

erőd

Újság. 1926. jan. 31.

(e. a. A Cennini Tanaság.)

Sorszám	A műtárgy származik ~~[illegible]~~ tartozika				az ul lehetőt		A		
	P.	M.	A.	E.			festve van	mére	
	Képtárból							mag	a
								cmeter	
10	10	10	10	2	10	17	3	2	[illegible]
1	–	–	340	II:28	–		vászon	57.6	4[illegible]
2	–	440	–	–	–		vászon	63	4[illegible]
3	–	–	50	–	–		fára	46.5	5[illegible]
4	–	–	211	–	–		vászon	104	1[illegible]
5	–	–	266	–	–		vászon	81.5	4[illegible]
6	–	–	267	–	–		vászon	81.5	4[illegible]
7	91	–	–	–	–		vászon	63.5	8[illegible]
8	–	428	–	–	–		vászon	47	61[illegible]
9	–	413	–	–	–		rézre	64	37[illegible]
10	–	163	–	–	–		vászon	119	8[illegible]
11	–	162	–	–	–		vászon	119	18[illegible]
12		[illegible]					[illegible]	[illegible]	[illegible]

M.D.K.

Márton Lajos
festő

1943-ban felkérték a mennyezet freskóinak a megfestésére.

Bachó László: A gyöngyösi templomok története. 118 l
Szent Erzsébet templom története.

M.D.K

Márton Lajos
festő

A festő munkájának méltatása, valamint az összes freskók leírása következik.

Bachó László: A gyöngyösi templomok története. 118 l
Szent Erzsébet templom története.

Márton Lajos.

festőművész

N. U. 927 XII 18

Foederatio Emericana

Márton Lajos festőművész, a Sycambria Corp. priorja vasárnap nyitja meg cserkésztárgyu kiállitását a Cserkészházban (V., Hajnal-u. 6.) A Foederatio minden tagjának figyelmébe ajánljuk. A kiállitás nyitva december 30-ig naponta délelőtt 10 órától este 6-ig.

Nemzeti Ujság, 1927. dec. 18.

Mistou Fajer.

[illegible]

[illegible] 1927 [illegible]

Márton Lajos
műlakatos
Pozsony

L.
Művészi Ipar
1885/6: I. 376, 377.

gyzéke –

zére az 1911. évi november hó 21-iki minister ta-

nister által való engedélyezése javaslatba hozatik.

. . . , czím . . . . . , rovat . . . .

3.	4.	5.
alkalmazott ke-	A javaslatba	

Marton Lajos

vasmüves

l.

Fitt György

43 l. 137 l.
138. l.

Folyó évi junius h
cses átiratáira való hivatk
bizottsági tag gyulafehérvá
60 f.-re besztercei utiszám
2 drb. kerczi utiszámláját
fürdöi utiszámláját ~~egyenk~~
telettel visszaküdeni.

Budapest, 1914 ju

Marton Lajos kovácsmüvész M.D.K.

Az 1896. évi ezredéves kiállitáson szerepelt alkotásaival.

Rieber Kálay: kovácsmüvészet Bp. 1963. 161.1.

MBK

Marton Lajos és fia ,pozsonyi vasművesek.

a rácsozatok közül kitünt munkájával.

31. ábra 231.1. Kép.

33.ábra. Ablakvédörács.

Kivi Illés A.: A vasművesség az ezredéves kiállitáson.
MMÉE Közl. 1897. XXXI.kötet.V.füzet. 225-238.1.

M.D.K.

Marton Lajos, lakatos

műve a pozsonyi gardasági kiállítás kis tavának művészi kivitelű vasrácsa. Ugyanezek ő készítette a Fadrusi féle Mária Terézia szobor pompás barokk rácsozatát.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1902. XXIII. évf.

szept. 10 sz, 3. old.

Márton Lajos

íparmüvész

Erst 1928

TV tabla

Márton Lajós

wód

Namreklám

II. 72-l.

BUDAPEST
525 MÁR. 15-2
LFh

Márton Lajós

(nem az ismert festő)

fametszete

Angyali üdvözlet,

repr.

Magyar Grafikai

Kérdések

1946. 148. l.

IRODALOM

JEGYZET

A Nemz.Muz. fotografusa fényképezte az Officina részére.

Fényk. ltsz. B. 307.

Marton Lajós és fia Egy

műlakatos

készítette a pozsonyi virágvölgyi templom vert vas csillárát, mely a mill-kiállításon a királyi várótérem mennyezetén függött.

Alpár Ignác: Az ezvedéves orsz. kiállítás történelmi főcsoportjának épületei. A Magy MEE Közl. 1897. 156, 157. l.

AZ 1897: XXXV. T.-CZ. 5. §-A ÉRTELMÉBEN
A M. KIR. MINISZTERELNÖK
ÁLTAL
AZ ORSZÁGGYÜLÉS ELÉ TERJESZTENDŐ

ÉVI JELENTÉS

SZERKESZTÉSÉRE ALAKITOTT

VEGYES BIZOTTSÁG.

9215/eln. szám.

Méltóságos Br.
ministeri tanácsos úrn
elnö

A m. kir. kormány 1908. é

Marton Lajos

mulakatos

l.

Müvesi Ipar

1888. III. erf.

66, 67 l.

Marton Lajos
pestő

l.
Iparm. isk. évi
1910-11.
26. tábla

Budapest, 1929 augusztus 3.-án

Bizottságának,

B u d a p e s t .

nteni, hogy Bizottságunk megbizá-
. napjain kiszállottam Kisvárdára,
müemlékszerü templomok tar vezett
éljából.-
ülönálló jelentésekben fogom ismer

uti számlámat 187 P.80 fillérről,
nt a szükséges lépéseket megtenni

Marton Lajos és fia, kovacsművészek

A Bazilika főhomlokzatan lévő diszes hatalmas méretü vaskapu Marton Lajos és ~~fai~~ fia munkája. 68.old.

Pereházy Károly: Sárádi Kálman: Művészi kovácsolás c. című könyvének kritikája 66.old

Müv.Tört.Ért. 1976. XXV. 1.sz. Bp

MDK

Márton Lajos

Két négykörös kiállításon vett részt, 1926.

MOB Kvt. 2465.sz.

M.D.K.

Márton Lajos grafikus

Illusztrálta Koszter: Kamaszok c.könyvét.
Repr.

Cikk: Az ifjuság könyvei.

Kalendárium v. árjegyzék 1942.

MDK

Márton Lajos

Az épülő Regnum Marianum templom, repr.

KMT 1928. tav. kiáll. kat.

Márton Lajos, graf. MDK

fametszetek szerepelnek a kiállitáson.

Dr. Molnár Ernő:

Müvészcéh.- Bethlehem kiállitás.
Magyar Iparmúvészet. 1937. 4.sz. 95.l.

Márton László, gyaf.

Fametszetek szerepelnek a kiállításon.

Művészeti Alap. - Petőfi-terem kiállítása.
Magyar Iparművészet. 1937. 4. sz. 95.l.

MDK

Márton Lajos

A képzőművészet 1937-ben. Ujság 1938. jan. 1.

Márton Lajos

festő és grafikus

Nemzeti Szalon

Nemzeti Szalon

Abonyi Márton Lajos.

1920. Aquar.és paszt.festők kiáll.

Csendélet,vizf.

1920. Őszi tárlat.

Koratavasz,vizf.

1920.Téli tárlat.

Allegória,vizf.

1921. Aquar és paszt.festők kiáll.

A hét holló,vizf.
Meseszövés,vizf.
Mérföldjáró papucs,vizf.
Tündérkirályné,vizf.
Illustrátiók,rajz.
Illistrátiók,rajz.

1921. Őszi tárlat.

Cserkészmünka,paszt.

1922. Tavaszi kiáll.

Illustratió,tus.
Illustratió,tus.

1925. Aquar és paszt,festők.kiáll.

Cserkésztábor,paszt.

1926.Cennini társ.kiáll.

51.drb, képpel.

1926.Kecskeméti és Nagykörösi Képzőművészeti kiállitás.

Erdőszéle,paszt.

Pápai Kpzőművészeti kiáll.

Erdőszéle,paszt.

1926.Szombathelyi Kpzm.kiáll.

Erdőszéle,paszt.

1927. Aquar és paszt.festők kiáll

Tisztisátor,paszt.

1930.Egyházművészeti kiáll.

Égi ajándék,

1931. Ujságrajzoló MüvI.kiáll.

20 drb. képpel.

Szőr Abonyi Márton Lajos művei. A többi Márton Lajosé

A * megjelölték Márton Lajos grafikus művei

Márton Lajos festő.

Magyar Nemzet.
1946. XI. 3.; II. inf. 247.
(: Riport. :)

Márton Lajos festő

Magyar Müvészet 1925.239.o.
Jamboree.1924.1o-24.Aug.Kopenhagen.

Márton Lajos grafikus

Pesti Hirlap. 1926. jan. 31. 2

F. I. A Lemmini Pársaság harmadik

kiállítása

Márton Lajos vasműves

(Passony)

Magyar Iparművészet 1900

6. sz. 305-318. o.

Ecsi Illés A.: A vasművesség a párisi kiállításon.

Márton Lajos grafikus

Pesti Hirlap. 1931. dec. 20. 32

K. K. L. a magyar ujságrajzoló
művészek kiállítása

Márton Lajos

MDK

Jamboree, 1933

Műcsarnok 1960. Magyar plakát-történeti kiáll.

Márton Lajos

budapesti festőművész

1943. festette a gyöngyösi Szt. Erzsébet templom falképeit.

Bachó gyöngyösi templ.

1181. π. tábla

ménytár

A mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
Fényrép		

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

Márton Lajos

Jubileumi albuma
1906 — 1936.
(Budapest) 1936. Klösz Gy. és fia.
kvárt 8-r, 20 ntlan lap. Eredeti papírkötés.

Márton Lajos

I. 4. p. h.

1.-

MDK

Marton Lajos, festö

Csorkésztörvények I. Vizf.

Mücs.-OMKT."A gyermek a müvészetben" kiáll.1940.II.-III
Kat. 17.1

Marton Lajos pozsonyi mulakatos

munkái a kovácsoltvas barokk stílusu kapuk. (az 1883-1887 átépítéskor az ötszes kapukat kicserélték)

90. kép

Magyar Műemlékek Keszthely Műemlékei

1962. 113. l

Marton Lajos

Jungfest Gyula kostássa, kovácsművén

Bieber Károly: Kovácsművének. Bss. 1963
161.o.

M.D.K.

Marton Lajos grafikus

Illusztrálta Tóbisch Irén: Három mesekönyvét.
Orbán Dezső: A fehér korall c.művét.

Szent István Társulat karácsonyi könyvjegyzéke
1937.

MDK

Marton Lajos lakatosm.

Gaul K: Butorip. diszitő ip. az ezr.éves o.kiáll.on.
MMÉKözl 1897, 6.füz. 263-276 l.

képek

M.D.K.

Marton Lajos, iparművész

a pozsonyi virágvölgyi templom számára készitett gazdag vertvas csillárját engedte át az Alpár Ignác féle millenniumi Vajdahunyad vára királyszobájának diszitésére

A Magyar Mérnök- és Épitész-Egylet Közlönye, Bp. 1897. 31. hét. 157-158. old. Kép: 181. old.

Marton Lajos és fia

vasművesek (Panony)

Magyar Iparművészet, 1897/98.

I. évf. 3. sz. 138. o. – Különféle.

Márton Lajos

Magyar Karácsonyi-kiállításon a Károlyi palotában rajzaival szerepelt.

M.9 30. XII.7.

Máton Lajos

M.D.K.

Eucharisztikus- feláras- bélyeg terve, 1938.

Irányt ü a bélyegek világában. Bp. 1964. 73. 1

Marton Lajos

grafikus

Magyar Ujságrajzoló Müvészek kiállitása a Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Ifjusági rajzokból nagyobb kollekció

Pesti Hirlap 1931.XII.20.

Márton Lajos

festőművész

Újságrajzolók kiállitása a Nemzeti Szalonban - képével vesz részt Angolosan finom, kedves, a cserkészek életéből vett festett toll és akvatintái. Nem csoda, hogy ez a kitünő müvész az angliai világjamboreen olyan nagy feltünést keltett rajzaival.

Magyarság 1931. XII. 20.

Marton Lajos

festőművész

Ujságrajzoló Művészek Kiállitása a Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Nemzeti Ujság 1931.XII.20.

Máton Lajos

Kiállítása a „Műterem"-ben
került megrendezésre.

Magyar Katonaújság 1942. XII. 12.

Márton Lajos MDK

Cserkésztörvények I.

Műcsarnok 1940 Gyermek a művészetben c.kiáll.

Márton Lajos

Cennini Társaság tagja . Kiállitásaik 1921 és 1926 a Nemzeti Szalonban. A régi mesterek tisztelete jellemezte a csoportot.

Rabinovszky Máriusz: Két korssak határán 1965 Bp. 310.

MDK

Márton Lajos

Jamboree

1885-1960. M. plakáttört. kiáll. Műcs. 1960.

M.D.K.

Márton Lajos

Két rajza Teleki Pál miniszterelnökről cserkészruhában.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1939. május 10-17.
II. évf. 19. sz. 38. lap

1.sz.cédula. M.D.K.

Márton Lajos

Lukács József: "Freskó Festés" cimmel ir a müvészről. Az eucharisztikus kongresszus alkalmával megfestette azt a jelenetet, amikor "a magyar Szent Koronát közszemlére tették ki a királyi vár egyik disztermében" s Pacelli biboros megtekintette. A jelenetet a müvész 7 7oxloo-as méretben festette meg s a képet később átadták XII. Pius pápának.

A beszámoló keretében a lap két festményének repr.-ját mutatja be.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1939. május 17-24. II. évf. 2o. sz. 22-23. lap

2.sz.cédula M.D.K.

Márton Lajos

A müvész megbizást kapott arra, hogy készitsen "...egy hármas, ugynevezett "tryptichon-formátumu" olajfestményt a királyi vár számára. Az egyik rész a Kormányzót ábrázolja, amint Pacellit fogadja. a másik részben "Ima a Koronánál", a harmadikon Pacelli, mint XII. Pius pápa áldást oszt a népre."
A cikk beszél még "a Szent Koronát hordozó" "Aranyvonat"-ról amelyet szintén a müvész festett.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1939. május 17-24. II. évf. 2o. sz. 22-23. lap

3.sz.cédula M.D.K.

Márton Lajos

A művész cserkészrajzaiért signum laudisszal tüntették ki. Ugyancsak ő nyerte meg a "magyar királyi posta eucharisztikus emlékbélyeg-pályázatát, s vallásos és szociális tárgyu ... képeivel igen szép sikerrel szerepelt a Charitas-kiállitáson is."
A templomfestészet terén "...nem száraz falra /alsecco, hanem a nedves vakolatra /al fresco/ festi képeit, miáltal azok ...örökérvényü tartóságot kapnak."

Film Szinház Irodalom, Bp. 1939. május 17-24. II. évf. 2o. sz. 22-23. lap.

Márton Lajos

MEGHÍVÓ

MÁRTON LAJOS

FESTŐMŰVÉSZ

GYŰJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSÁNAK ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA, 1937. ÉVI ÁPRILIS HÓ 25-ÉN DÉLELŐTT 11 ÓRAKOR A „MŰTEREM“ KIÁLLÍTÁSI TERMEIBEN.

TISZTELETTEL

MÁRTON LAJOS
FESTŐMŰVÉSZ

KATÓ KÁLMÁN
A „MŰTEREM“ MŰVÉSZETI VEZETŐJE.

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ ÁPRILIS 25-TŐL MÁJUS 6-IG NAPONTA 9–6-IG, VASÁR- ÉS ÜNNEPNAP 10–2-IG.

EZEN MEGHÍVÓ A KIÁLLÍTÁS TARTAMA ALATT 2 SZEMÉLY RÉSZÉRE BELÉPŐJEGYÜL SZOLGÁL.

BUDAPEST 937 APR 22 14 HL

A RADIÓ TÓ BARÁT

KÉSZPÉN ZFI BÉRMI TESITVE

NYOMTATVÁNY

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Király Kálmán

úrnőnek
úrnak

„MŰTEREM"
KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSOK KFT.
BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS U. 12
FÉLEMELET
TELEFON: 1-895-54

Budapest

ker., Andrássy *út utca tér* 73-75 *sz.*

Küldi:

Marton Lajos és

fia Pozsony

l.

Fittler-Györgyi

A világ ipszerminveszete Párizsban

Bp. 1900. 137. l.

Szőnyi Ottó dr

A köröshegyi középkori templom

Budapest, 1924. Műemlékek Om. Bizottsága

8r, 27 l, képekkel, füzve.

I. 5. p. h.

—.50

Márton Lajos

Szerepel az Uj holon hent István-heti kiállításán.

Kiemelik strandrépét,

N. U. 934. VIII. 15.

Ujság, 934, VIII. 15.

MDK

Márton Lajos

Jambore.1933., 95x63 OSZK

Magyar Plakát-Történeti Kiallitas.1960.
Műcsarnok. Kat. 32.1.

Márton Lajos.

A Könyves Kálmán Szalonban kiállitották müveit 1916-ban.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Márton Lajos „illusztr. MDK

Laczkó Márta: Nádasy Oryika. Regény.
Cimlrepr. 30.l.

Hungaria könyvkiadó. 1941. karácsony.

Márton Lajos.

A Cennini társaság tagja 1921.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Márton Lajos

l

Iparm. iskért

1912–13. 31. tabla

847. FÜLES KOSÁR, keménycserép. Német, XIX. sz. 4.—

848. KORSÓ, fajánsz, ónfedővel. Német, XVIII. század. 12.—

849. TÁLKA, keménycserép, nyomtatott díszítéssel. Angol, 1850 körül. 2.—

850. HENGERES ERNYŐTARTÓ, keménycserép, színes alakokkal. Japán, XIX. század. 12.—

851. BOKÁLY, mázas népies cserép, kék díszítéssel. Erdély, 1867. 5.—

852. NAGY BOROSKANCSÓ, zöld mázas cserép, domború díszítéssel (hasadt, egyik füle hiányzik). „Csinálta Zücs György". Magyar, XVIII. század. 20.—

853. BOKÁLY, mázas népies cserép. Erdély, XIX. század. 5.—

854. BOKÁLY, mázas cserép. Erdély, XIX. század. 6.—

855. KORSÓ, népies fajánsz (kissé csorba). Habán, XVIII. század vége. 8.—

856. TÁNYÉR, népies fajánsz. Magyar, XIX. század. 3.—

857. DÍSZTÁL, majolika, lovas jelenettel (talpa csorba). Pesaro, XIX. század. 20.—

Márton Lajos

1936-ban tervezte a pesti papnövelde kápolnájának 9 üvegablakának kartonjait Tóth Tihamér megbízásából és Moltségén

Kopp 300 papn

14. l. 15. l.

Mindegyik ablak a papi élet egy-egy fontos állomását szemlélteti

Fenti illusztrálta Tóth Tihamér könyvét is.

A mini

mir

A Műemlékek Országos Bizotts

Márton Sajós

U. 3265

Koll. kiáll. Egerben-

iszter ~~53.302/1943.-III/1.szám alatt a~~
zett ~~rendeletének másolata~~.

irod. Zászlónk. 1928.
nov. 15. (Márton mester
Egerben, Prohászka halála
az egyetemi templom szó-
székén c. képének repr.-val)

csekkszámla terhére azonnal utaljon
li és nyugati kapuja, valamint a kórus
a 850 P-t, azaz Nyolcszázötven pengőt
ez, elszámolás kötelezettségével.
Rákóczi Muzeum.

53.302/1943. szám.

III/1.

A Müemlékek Orsz.Bizottsága tek.Elnök
ségének

Budapest.

Folyó évi május hó 18-án 282/194
sz.alatt kelt felterjesztésére tudomá
végett másolatban megküldöm.
Budapest,1943.évi junius hó 21-én.

A miniszter rendeletéből:
dr.vitéz Haász Aladár s.k.
miniszteri osztályfőnök

A kiadvány hiteléül:

Márton Lajos

cvód

Uj Ember

1946. nov. 3.

Márton Lajós: Endre László festették-e va a máriabesnyői templom freskójára?

Tagadja, hogy a nyanni-ba fogott archép Endre László ábrázolja. A vádat a Dolgozók Világlapja. 1946. okt. 18. szám emelte a besnyői barátok ellen.

Fibula, la Tène IX 80.

MDK

Márton Lajos, festőm.

Szt. Imre hg. toll

Mindenszentek, "

Tábortüz, "

A teremtő terve, toll

Cennini Társ. 3. kiáll. N.Szal. 1926. febr.
7. o.

MDK

Márton Lajos, festőm.

Küzdj és bizva bizzál, toll

Az élet küszöbén, toll

A müvelt ifju, toll

Centini Társ. 3. kiáll. N.Sz.al. 1926. febr.
7. o.

MDK

Márton Lajos, festőm.

Válaszuton, toll

Fagyás egy májusi éjszakán, toll

A fertő legmélyén, toll

Harc a hétfejü sárkánnyal, toll

Cennini Társ. 3. kiáll. N.Szal. 1926. febr.
7. o.

MDK

Márton Lajos, festőm.

A bajnok, paszt.

Az Ifjuság temploma, toll

Albin bácsi, cer.

Tábori munka, "

Cennini Társ. 3. kiáll. N.Szal. 1926. febr.
7. o.

NDK

Márton Lajos rajzoló

Illusztráció, festettr.

Farsang, "

Célnál, "

Gemini Társ. 3.kiáll. N.Szal. 1926. febr.

7. 1.

MDK

Képzőműv. Társ. Képzőművészeti Szemle, 1880. 2.évf.
~~16.l.~~

MOK

Márton Lajos rajzoló

Matyó asszonyok, paszt.

Matyó lányok, paszt.

Illusztráció, toll

Cennini Imre. 3.kiáll. Nemzet. 1926. febr.

7. l.

MDK

Márton Lajos rajzoló

Vándor, paszt.

Reggelinél, "

Ezüst fenyő, "

Gemini Term. 3.kiáll. K.Szal. 1926. febr.

7. l.

MDK

Márton Lajos rajzoló

Francia akadémikusok, cer.

A Kormányzó Ur az akadémián, cer.

Cserkésztábor, paszt.

Cennini Társ. 3.kiáll. N.Szal. 1926. febr.

7. 1.

MDK

Márton Lajos rajzoló

Illusztráció, toll

Illusztráció "

Illusztráció, "

Cennini Társ. 3.kiáll. N.Szal. 1926. febr.

7. 1.

MDK

Márton Lajos rajzoló

Pünkösd, toll.

A levél, "

Illusztráció, toll.

Cennini Társ. 3.kiáll. N.Szal. 1926. febr.

7. l.

MDK

Márton Lajos rajzoló

Barnus bácsi, cer.

Karácsonyi ut, festett r.

Lesben, " "

Cennini Társ. 3. kiáll. N.Szal. 1926. febr.

7. l.

MDK

Márton Lajos rajzoló

A kultuszminiszter a MAC vacsorán, cer.

Anna kir.hg.asszony, cerr

Kávéházban, cer.

Cennini Társ. 3. kiáll. N.Szal. 1926. febr.

7. l.

MDK

Márton Lajos rajzoló

Orsegnino nuncius, cer.

Pusztai Sándor operaénekes, cer.

P. Zadravecz püspök, cer.

Cennini Társ. 3. kiáll. N.Szal. 1926. febr.

7. l.

Márton Lajos rajzoló

Credo, toll

Quo Vadis?"

Szt.Péter és az ifju,toll

Muzsa Gyula arck. cer.

Cennini Társ. 3. kiáll. N.Szal. 1926. febr.

7. l.

MDK

Márton Lajos rajzoló

Lóverseny, sz.rajz

József k.hg. a MAC vacsorán, cer.

Karácsonyi ének, toll

Cennini Társ. 3. kiáll. N.Szal. 1926. febr.

7. 1.

MDK

Márton Lajos

E.á: A Cennini Tére. 3. kiáll. M.Szal.ban.
Nemzeti Ujság. 1926. jan. 31.

Márton Lajos

A Gemini Terv. 5. kiáll. 1926. febr. M.Szal.

MDK

Márton Lajos

történelmi kompozíció, repr.

Magyar Iparművészet, 1912. 216, 215. l. képek

Márton Lajos
illusztrátor

50 éves

MDK

Magyar Iparművészet 1942.41-42.o.

1 M. O. K.

MÁRTON Lajos fe tő

Buda, Ferences templom (Mártírok u. 23.) Bari Szt. Miklós-mellékoltár, predella: Judás Tádé apostolt ábrázoló képe (1948.)

Budapest müemlékei II. Bp. 1962. 238. l.

M. D. K.

MÁRTON Lajos festő

A budai ferencesek templomának (Mártírok u. 23.) jelenlegi fő-oltárképe: Szt. István vértanu megkövezése (1946)

Az 1944-ben elpusztult kegykép másolata

Budapest müemlékei II. Bp. 1962. 236. l.

MDK

Márton Lajos, festőm.

Karácsony, festett rajz

Park részlet, paszt.

Cennini Társ. 5. kiáll. N.Szal. 1926. febr.
7. o.

Márton Lajos

lakatos munkák

A szt. István tpl nagyitása. Vállalkozók Közl. 1905. nov. 22. 3-3 l.

Márton Lajos és fia vasmüvesek M,D.K.

Pozsiny

dr Batthyány László gróf köpcsényi kastélyának rácsos kapuja

repr.

Györgyi Kálmán: Az iparmüvészet a párisi kiállitáso
A világ iparmüvészete Párisban. 190c. Szerk. Pittler
Kamill és Györgyi Kálmán
Klyn. Magyar Iparmüvészet 190[illegible]. évi folyamából 137.1

M.D.K.

Márton Lajos

218. Cserkésztörvények I.

"A gyermek a müvészetben" kiállitás tárgymutatója. Bp. 1940. Orsz. M. Képzőmüv. Társulat. 17. l.

MDK

Márton Lajos

"Jamboree" 1933.

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás. Bp. 1960.
32.1.

MDK

Márton Lajos

Allegoria, vf.

N. Szal. Téli Tárl. 1920. dec.
13.1.

MDK

Márton Lajos

könyvillusztráció

Magyar Kulturszemle, 1943. dec. 15.

28. l.

M. D. K.

MÁRTON Lajos festő

Szépvölgyi út 46. Segítő Szűz Mária-kápolna, hajó és szentély festése (1949-51.)

Hajó boltozatán: Szt. István felajánlja a koronát Máriának

az oldalfalakon: Jézus életéből jelenetek

szentély boltozat: szentháromság oldalfalain: Péter és Pál

Budapest müemlékei II. Bp. 1962. 261. l. 262. l.

MDK

Márton Lajos

Kisgrafika, 1942. 1-2. sz. 7.l.

MDK

Márton Lajos

Székely Nándor: Krisztus apródjai c.könyv rajzait,
Blaskó Mária: Pityu c.könyv rajzait és szines cimlapját,
Blaskó Mária: Édesanyám c.könyv rajzait és szines cimlapját,
Blaskó Mária: Királyi sarj c.könyv rajzait, készitette Márton Lajos.

Könyvjegyzék a Szent István-Társulat kiadványairól. 5,6,12.old.

MDK

Márton Lajos

Blaskó Mária: Épitsünk együtt c.könyv rajzait,
Tarnóczy Lajos: Ránk vár az élet c.könyv
szines boritólapját, repr.11.o.
Zaymus Gyula: Ünnepi köntös c.könyv illusztrá
cióit készitette Márton Lajos. Repr.11.o.

Könyvjegyzék a Szent István-Társulat kiad-
ványairól. 5,6,12.old.

Márton Lajos, grafikus MDK

Tábori Pál könyvéhez 20 rajzot készített.

Tábori Pál, Mátyáshegyi Hiász 5

A Könyv, bp. 1937. nov.-dec. III/11-12

Márton Lajos, grafikus MDK

Tábori Pál hálás Márton Lajosnak, „aki 20 remek rajzzal ékesítette Mátyás Legyi Ilián c. legújabb könyvét.

Tábori Pál – Nyilatkozik új ifjúsági regényéről 11

A Könyv, Bp. 1937, nov.-dec.

[III/11-12

MÁRTON LAJOS

Nr.6.

Krétarajz. Férfiarckép. Jelz.: Márton Lajos 1922

53 x 40 cm

Öreglak (Somogy m.), a Jankovich kastély mütárgyai.
Veszélyeztetett Magángyüjtemények Miniszteri Biztossága.
XLV. számu leltár. 1948. (Iparmüvészeti Muzeum, Adattár)

MÁRTON LAJOS

Krétarajz. Férfiarckép. Jelz.: Márton Lajos 1922
53 x 40 cm

Öreglak (Somogy m.), a Jankovich kastély mütárgyai.
Veszélyeztetett Magángyüjtemények Miniszteri Biztossága.
XLV. számu leltár. 1948. (Iparmüvészeti Muzeum, Adattár)

MÁRTON Lajos festő

A Budai ferences templom 1944-ben elpusztult Jótanács Anyja-festményét másolatát készítette.

Farbaky, Művtört. Ért, 1990 177, 188.

ONTERSVELLER (CONTERSCHWELLER, KONTESVELLER) József egri Rác utcai könyvkötő, aki mint → Kontersveller Ferdinánd fia folytatja apja iparát. Az adóösszeírásokban 1795-ben, majd 1800—24-ig találkozunk nevével. 1791-ben panaszt emel a városnál, hogy → Gyalogay Ignác nyomdai faktor (és püspöki könyvkötő) és → Zelenka János polgárjog nélküli kompaktor kiszorítják jogaiból. Ugyanő még 1791-ben Gyalogay és → Kaszner könyvkötőkkel együtt elutasítja Zelenka polgárjog ránti kérelmét. (EÁL. Eger v. tvj.) Kontersveller József 1805-től a Kossuth Lajos u. 17/2. sz. házban hrsz. 475), az ún. „Gólya vendéglő"-ben bérlőként akik.

OPPENSTEINER Mihály egri kőművessegéd. 1752-ben → Szantner András egri kőművesmester legényeként tartják számon.

ORÁTH József egri kőműves. Egerben 1780-ban szerepel az adóösszeírásokban.

ORCHYOLAS (KORCSOLYÁS) Albert egri kőműves 1558 és 59-ben dolgozik az egri várban. (Détshy, Munkások I. 178. old.)

ORÁNYI József (?) egri templomfestő. 1948-ban estaurálta Sajóssy Alajos Deák Ferencet ábrázoló estményét. Ugyanez évben restaurálta Barabás Miklós: Butler János, Keglevich Miklós, Teleky László arcképeit és Kovács Mihály Almásy Pált brázoló portréját, valamint ez évben készült el tetke Gyula: Kossuth Lajos és Körösfői-Kriesch Eger ostroma c. képek restaurálásával. (EÁL etétek 2123/2324.)

RENTS (KORRENTSCH, KORBETSCH) Márk gri harangöntő. A hasznosi templom harangját 862-ben átönti, majd ugyanez idő táján készíti a zarvaskői r. k. templom harangját. (Voit, 1956.) gerszalókon 1867-ben egy 5 mázsás és 38 fontos arangot önt, amely ma is a helyén van (Kandra, s Voit, 1956.), ő készíti a mátraverebély-szentkúti

MARTON Lajos műlakatos

KOPPÁNY Tibor: A Balaton környékének
műemlékei. Bp. OMvH, 1993 170

Hucisvili, Gogi 1804
Hudra Klára 669
Hugo, Victor 1515
Hulyák Anna 225
Hundertwasser, Friedensreich 533, 2270
Hunyady Judit 1921
Husz Mária 2114, 2268, 2523, 2634
Huszár Lajos 149, 427, 694, 1167
Huszár Vilmos 1516

Ibos Éva 2422
Igaz Rita 1533
Ikonnyikov, A. 1711
Ila Bálint 489
Illés Árpád 84, 533
Illés Endre 2051
Illés Ferenc 490, 2271
Illés István 1517
Illés Jenő 2070, 2166, 2619, 2660
Illés József 2711
Illés László 38, 1236 1235, 1254
Ilyés Iván 84
Illyés Gyula 117
Ilon Gábor 395, 419
Ilosvai Varga István 2272
Incze Ferenc 2273
Incze János 2274
Indali György 1805
Indig Ottó 1470
Ingerl, Kurt 2232
Ipó László 2275
Irásné Melis Katalin 794,1012
István Erzsébet 718
István Lajos 409
István László 2276

MASSIMO Milanesi olasz épitész jezsuita

KOVÁCS András: Kolozsvár, A Farkas utcai református templom. Sepsiszentgyörgy, 1993 (Erdélyi müemlékek, 3.) 4.

A Farkas u. klastrom üres épületének helyreállitására készitett terveket (Párizs, Nemzeti Könyvtár) 17.sz. közepe

A Samuhel-evangeliárium kötéstáblája, 1225–1230 körül, aranyozott, domborított és filigrándíszes ezüst, drágakövek, gyöngyök, régebbi zománclemezek

3 ezüst vízöntő edény, 3 elefántcsont ereklyetartó ládika, 5 kristály, 53 aranydoboz. A XIII. század elején már tudatosan — s alighanem helyesen — mint az alapító dinasztia emlékeit őrizték a kincseket. Egy hal alakú fatimida hegyikristály edény foglalatára ekkor került a tartalmát (Szűz Mária haja) és adományozóját (III. Ottó császár) jelző felirat. Más tárgyakat csak a későbbi hagyomány tulajdonított történeti személyiségeknek: talán nem alaptalanul.

Ilyen az I. Ottó császár személyével kapcsolatba hozott ereklyetartó ládika, a Servatius-ereklyetartó is. Igen elegáns, teljes épségben, részben aranyozásának maradványaival együtt megőrzött Karoling-kori elefántcsont

MÁRTON Lajos festő, rest.

1949. Budapestről

Zalai Tan 6 (1996) 224.

h), Albeşti, Weisskirch; Beszterce vm
516

s vm

só vm 193, 524
309

MARTON Lajos

PEREHÁZY Károly: Marton Lajos pozsonyi műlakatos. =
Művészettörténeti Értesítő, XXXVIII.évf. 1/4.sz. 1989
136-141.p. ill. G

Pozsony

natkozólag. Ezek szerint az olasz
1722 március 3.-án született. Korá
és fiatalon lett a filozófia és eg
rendi iskolákban, majd a bolognai
Mária Terézia meghivására Bécsbe a
évtizedig tanitott a domonkosok sz
széken. Feljegyzik róla, hogy előa
voltak, hogy maga az uralkodónő, t
VI.Pius pápa és még más, az akkori
az előadásokat megjelenésével.Husz
gi okokból visszavonul, visszatér
Vicenzába és ott is halt meg 1799 d

A levelek alapján feltehet
barátság szálai füzték a tudós Domo
Leveleikben sok mindenről esik szó,
bizonyára többször is, mint amennyi

MDK

Marton László építész

Építőipar, 21.sz. 1909. máj, 23. 195 l.

HDK

Szentendrei festők Társ. 10 é. jub. kiáll.
N.Szal. 1939. okt. 1.

Marton László

Bényi László

MARTON László

VÉGH-ALPÁR Sándor: Szobordöntés Badacsonyban? =
Kurír,II.évf.224.sz. 1991. aug.16. 7.p.

MARTON László szobrász badacsonyban álló Egry József szobráról

Egry József

MARTON László

NAGY, Heléna: The crying of lot 301.
= New HQ No. 118. Vol. XXXI. 1990
146–149. p.

Ph. Budapest Galéria, 1989

a 301-es parcella napjainkig tervei

MARTON LÁSZLÓ szobrász

KRATOCHWILL Mimi: Marton László szobrászmüvész. =
A Tapolcai Városi Muzeum Közleményei 1 (1989)
Tapolca, 1990 495 - 521.p. ill. G

MARTON László

Gergely Miklós: Marton László.
= művészet és Barátai 1996/2. 12-13. ll

ocskai u. 47-49) **Zagyva Imre** kép és kerámiakiállítása nyílik.
us 26-án 10-12 óráig, május 27-29 és 30-án 14-től 16 óráig.
ca 2-4 szám alatti székházában. **Késői szüret. Tárkányi Imre**

VIII., Hengersor u. 25.) **Tömösváry Aranka** kiállítását Geröly
z érdeklődők.

an (Nagy Lajos király u. 9) **Az akvarell-festészet becsülete.**
pírgyár (Szlovénia) "művész-papír" bemutatója. Házigazda Nőt

an (VII. István u 42) **Kovács T. Géza** kiállítását önvallomással

óteremben (XIX. Templom tér) **Somkutiné Mile-Bocsi Irén**
június 25-ig.
2-4 szám alatti székházában. **Bensőm szorítása. Juhos-Kiss**
al irodalomtörténész
ollégiumban (Magyar u. 2.) 15 órakor a Füles-bagoly májusi
énypályázat nyilvános sorsolása. Vendégünk: Tiszai László
lára.
a 2-4 szám alatti székházában. **A honfoglalás a költészetben.**

án műterem-családi házába (Bp. X. Borsika utca 32.) Vidám,
hséget zsíroskenyér csillapítja, szomjunkat a házigazda italai

iállítóteremben (XIX. Templom tér) **Bujáki József** (Gyömrő)
s 16-ig.
ájában (VII., István u. 42) **Nagy Szilveszter** kiállítását Dobos

MARTON László

Kovács-Sándor Iván: Miértvnincs méltó szobra
Zrinyi Miklósnak Budapesten? = Uj Tükör, XXIV.évf.
39.sz. 1987 14-15.p .ill.

ismerteti a szobortervet

G-POSZTER
(144. sz., 1921. április)

11. ПОХОДИВШИ 2-3 МЕСЯЦА-
ЗПОРУ ПОВЕСИТЬСЯ.

12. ТОМУ И ЗАРАБОТОК ДОЛ-
ЖЕН БЫТЬ УВЕЛИЧЕННЫМ

10. ПО ПОСЛЕДН
ДОЛЖНЫ УЗН

13. ЧТОБ РАБО
ЖЕК МОГЛ

MARTON László

KOVÁCS Péter: Fejezetek a magyar szobrászat közelmultjából. = Életünk, XXVIII. évf. 1990

880

MARTON LÁSZLÓ szobrász

KRATOCHWILL Mimi: Marton László szobrászművész. =
A Tapolcai Városi Muzeum Közleményei 1 (1989)
Tapolca, 1990 495 - 521.p. ill.

Martow László

Vaj Ádám szobra
(repro)

Molnár Mátyás: Vaja, a Rákóczi és kuruc emlékművek.
Új Tükör, 1977. október 16–27 lap.

Marton László

Marton László szerepelt más
moszkvai, párizsi, brüsszeli ki-
állításokon.

—: Harai tükör
Új Tükör, 1974. október 16. 35 lap.

Marton László

A művész Ho-Si-Minh emlékműve, mint az 1976-os év legjobb köztéri alkotása jutalomban részesült.

—: Hírek
Művészet, 1977. december - 48. lap.

Marton László, szobrászművész

a Műcsarnokban rendezték az Októbert köszöntő tárlatot, melyen szerepel a művész alkatása.

Tasnádi Attila: Ünnepi tárlat – tanulságokkal.
Népszava, 1947. nov. 20.

Marton László szobrászművész

a Műcsarnokban rendezett Jubileumi Képzőművészeti Kiállításon szerepel műve: „Auschwitz" c. (említve)

r. i.: Jubileumi tárlat.

Napló (Veszprém), 1945. ápr. 26.

Márton Edvi

Pátzay Pál tanitványa volt
a Főiskolán

Magyar Nemzet 1971 szept.17
5.old.

Marton László

Munkácsy díjas (1952, 1953, 1956). Tapolcán született 1925 november 5-én. Az Iparművészeti Iskola után a Képzőművészeti Főiskolán végzett.

Romváry Ferenc: III. országos kiplasztikai biennálé, Pécs, 1971.

Marton László

Önálló kiállítása volt Budapesten 1952-ben és 1967-ben, valamint Szófiában 1967. Részt vett a II. kisplasztikai biennálén. Több művét a Nemzeti Galéria őrzi.

Domvölgyi Ferenc: III. országos kisplasztikai biennálé, Pécs, 1971.

Marton László

Járt a Szovjetunióban, Franciaországban, Olaszországban, Bulgáriában, Jugoszláviában, Ausztriában és Csehszlovákiában.

Műve: „Vadlesen", 1971, bronz, 69 cm.

Domonkos Ferenc: III. országos kisplasztikai biennálé, Pécs, 1971

Marton László

A valósághoz jobban kötödő, természetelvü szobrászt képviseli legrangosabban.

Seres János: X. Miskolci országos képzőmüvészeti kiállítás

Népmüvelés 1969/2 29 old.

Marton László, szobrász

Sárospatakon állítják majd fel készülő Kossuth-szobrát.

— : (— szöveg — fénykép —) . 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. okt. 5.

Marton Lánló, hobrász

A zalaegerszegi Lenin-szobor alkotója.

–: Kádár János befejezte zalai látogatását

3.

Népszabadság, Bp. 1971. nov. 20.

Marton László, szobrán

a Gyulán felállított Dürer

emlékművet készítette.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1971. jún. 15.

Marton Lánló, szobrász

„torzója .... meghökkenti a gyanútlan látogatókat."

P. Sz. J.: Szobrok és virágok kiállítása a kerténeti Kutató Intézetben 7

Népszabadság, B. ..1971. jún. 8.

MARTON LÁSZLÓ, szobrász

1938.jan.30.-f4br.8.között párizsi magyar művészek kiállitása a Tamás Galériaban.93.kiallitas.-Budapesten.-A katalógusban a kiallitók között Marton László neve is szerepelt. 342.old. 20.jegyz

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/. Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.évkönyve, XIV.-XV.évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

Marton László

"Táncsicsi" c. képe szerepel a III. Magyar Képzőművészeti Kiállitáson, melyről Pogány Ö. Gábor számol be.

Irodalmi Ujság, Bp. 1953. jan. 1.
IV. évf. 1. sz. 6. lap.

Márton László

Salgótarjánban a szabadtéri szoborkiállításon szerepelt.

Magyar Hirlap 1981/8/24/8/

Marton László

Megbízták a művészt, hogy a mező túri Dózsa György Mezőgazdasági Szakközépiskola részére Petőfi élet nagyságú szobrát készítse el.

— : Közleri munkak,
Művészet, 1980. november – 47. lap.

Marton László, szobrán

L. Kallós Ede

– szobrok, emlékművek a fóváros köztereiu 12

Esti Hirlap, Bp. 1980 márc. 18.

Marton László

Megbízást kapott a művész, hogy készítse el a székesfehérvári Megyei Tanács részére Lenin mellszobrát

— : Közéleti munkák 1980-ban.
Művészet, 1981. február — 58. lap.

Marton László

Megbizták a müvészt, hogy a budapesti Várszinház előcsarnoka részére Kempelen Farkas és Kelemen László szobrait készitse el.

-------:Közéri munkák.
MÜVÉSZET,1980.május - 47.lap.

Marton László

A művész, A Dunánál című plasztikája a lépcsőn ülő kiltő portréját törekszik valósághűséggel visszaadni.

Macht Slova: Kortárs képzőművészek József Attiláról...
Művészet, 1980. június – 47. lap.

Marton László, nobrász

L: Kokas T.

Tandi L: Kiállítási jegyzetek 108-112.

Tiszatáj, szeged. 1982. nov. - XXXIV/11.

Martos László

Megbízták a művészt, hogy „Trombitás" című művét a szolnoki Megyei Rendőrkapitányság előtt helyezze el.

— : Köztéri munkák 1980-ban. Művészet, 1981. február — 58. lap.

Márton László, szobrász

l. Varga Imre

– : Magyar kápolna Rómában 2.

Esti Hírlap, Bp. 1980 júl. 25.

Marton Lóczló, szobrán

L. Stróbl Alajos

– Új köztéri szobrok, ... 4.

Nepszabadság, Bp. 1980 júl. 12.

Márton László, szobrán

● MARTON LÁSZLÓ szobrászművész alkotásaiból nyílt kiállítás a tihanyi múzeumban.

– : o Márton László

8.

Esti Hírlap, Bp. 1980 jún. 20

Marton László, orvos

l.: Bors István

—: Új közkórház ... 7.

Népszabadság Bp. 1981 ján. 29.

Marton László, szobrász

L: Buza Barna

-: Új köztéri szobrok :- 9.

Népszabadság Bp. 1981. jan. 7

Marton László, szobrász

MARTON LÁSZLÓ Munkácsy Mihály-díjas szobrászművész, a Magyar Népköztársaság Érdemes művésze;

—: Az 1980. évi Kiváló művének 5.

Népszabadság, Bp. 1980. ápr. 3.

Marton László szobrászművész

Kritikus értékelés!

Bp. József Attila
szobor
1980.

→ Csorba Géza Sm
Művészet 1985/3/5 l.

Marton László

Liszt Ferenc szobra Budapesten

Magyar Nemzet 1986. VIII. 7.

Marton László

Képzőművészet a Felszabadulási
pályázat tükrében

Miskolc 1985 12

Marton László

- Moe megmlítve, 1983. XI. 10. TV Mívadó 2.
|Katonai témájú kiállítás kapcsán|

Marton László

Liszt Ferenc szobra
a VI. kerületben

Magyar Nemzet 1986. VIII. 27.

Marton László sz

Einstein portré

→ Benedek Gyr

MŰVÉSZET 1985/7/6,7

Manton László szm

"József Attila" sorok
Bp. V. Kossuth Lajos tér
~~avatás~~ értékelés

→ Bod Kerényi Jenő szm
Művészet 1985. jún. 17
18.

Martan László

A Képzőművészeti Kiadó
sokrétű terveiből

Nepszava 1985. 1. 21.

Marton László

A Képzőművészeti Kiadó szívétől.

Népszava
1985. I. 21.

Marton Lánló, szobrán

L. Egry József

– : Hír 8

Nép szabadság, Bp. 1980. szept. 23.

Marton László, szobrász

L. Kő Pál

– : Nyolc szobrász művei a római ... 6.

Nep. szabadság, Bp. 1980 júl. 26

Marton László, zobrász

L: Borsos M.

– Mohács előtti gyűjtemény 2.

Esti Hirlap, Bp. 1980 márc. 6

Marton László, szobrász

Az Álmosdon elhelyezett szobor: Repr.

Marton László: Kölcsey Ferenc

Borító 2

Alföld, Debrecen, 1979, jan.

XXX/1.

Marton Lóránd, nobrán

L: Bors Irhán

2

→ Új kozteri nobrok

Esti Hirlap Bp. 1981. jan. 28.

Marton Lóvló, nobrán

L: Kő Pál

— : Felszentelték a római magyar kápolnát 3.

Nepszabadság Bp 1980 okt. 9

Marton László, nobrán

magyarlétre

Kristóf Károly: Honthy Hanna hagyatéka 2.

Esti Hirlap, Bp. 1979. aug. 31.

Marton Lánló, szobrán

L. Gerő Lánló

Harangozó M: Kiállítóterem a napolnában 2

Esti Hírlap, Bp. 1980 okt. 21-

Marton Lánló, nobrán

L.: Rór B

[7. old.

–: Hír

8

Nemzeti adrág Bp. 1980 nov. 4.

Marton László, szobrászművész

a XX. Veszprém megyei Őszi Tárlaton szerepel ~~nek~~ a művész művei, egyetlen figurája Egyt ábrázolja égnek emelt arccal, hóna alatt festőszékkel és egyéb eszközeivel jó plasztikai megoldás. (emlitve).

Oelmacher Anna: a XX. Veszprém megyei Őszi Tárlat, Napló (Veszprém), 1979. dec. 1.

Marton László, szobrászművész

Magyar kápolna is lesz Rómában, a Szent Péter Bazilikában. Ezt jelentette be ma sajtótájékoztatóján az esztergomi érsek. — A Rómába kerülő kemény mészkőből faragott dombormű sort magyar és magyar származású szenteket ábrázol, hat művész alkotta meg, köztük, Marton László, Csíkszentmihályi Róbert szobrászművész is.

Esti Magazin

1980. júl. 25. Kossuth 18.30 (M.)

Marton Lánló, Gobrán

L: Illés Gyula

– Új köztéri szobrok országszerte 7.

Nepszabadság. Bp. 1981. júl. 22.

Marton László

Egry József-portrészobor

/XI.Egry József utca/

------:Köztéri munkák.x
MŰVÉSZET,1981.március - 59.lap.

Martow László

Megbízták Martow Lászlót, hogy a hecskeméti Szecknyi v ázosrészben „Ruhát mosó nő" bronzszobrát állítsa fel.

---------Köztéri munkák.

MŰVÉSZET, 1979. julius - 47. lap.

Marton Lánló, Szobrán

L: Vitt Tibor

Gorna B: Szoborpark a Városligetben 4.

Esti Hírlap, Bp. 1979 jún. 30

Marton László, szobrász

L: Perez János

-: Ly szobrok a fővárosnak 12

Esti Hirlap, Bp. 1979. aug. 22.

Marton László

A Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze
cimet kapta.

MARTON LÁSZLÓ Munkácsy Mihály-díjas szobrászművésznek, a Magyar Népköztársaság Érdemes Művészének,

Magyar Hirlap 1980/4/3/5

Marton László, szobrász

f: Gerendy Antal

Szente E: katmáresche, Kölcsey fokja

8

Népszabadság, Bp. 1980 febr. 3.

Marton László, Munkácsy-díjas szobrászművész

Vasárnap délelőtt Badacsonyban a hajóállomásnál ünnepélyesen felavatták Marton László szobrászművésznek a Balaton festőjéről, Egry Józsefről készített szobrát. Az avatáson részt vett Udvardi Erzsébet festőművész, országgyűlési képviselő, Pozsgay Imre művelődési miniszter mondott szoboravató beszédet.

Ünnepélyes szoboravatás Badacsonyban.

Napló (Veszprém), 1980. szept. 23.

Marton László, Munkácsy-díjas szobrászművész

A rekonstruált Petőfi-híd budai hídfőjén helyezték el Marton László-nak a Balaton zseniális festőjét, Egry József-et ábrázoló alkotását.

(említve).

Zsigmond Attila: Képzőművészet a főváros közterein.

Budapest, 1980. 9. 17. old.

László Marton

Papst Johannes II. weihte ungarische Kapelle.-
Die 14 Meter lange, 4.5 Meter breite, tonnengewöl-
bige Kapelle zieren Schöpfungen von Imre Varga,
Amerigo Tot, András Kiss Nagy, László Marton,
Sándor Kiss, Gyula Kiss Kovács, Robert Csik-
szentmihályi, Pál Kő.

Daily News, 1980, okt. 9.

Bildhauer László Marton

"József Egry dem „Maler des Balaton", Denkmal. /repr./

Daily News, 1980. sept. 24.

Marton László, Munkácsy-díjas szobrászművész

Az ország egyetlen községében sincs annyi kuruc kort idő-
emlékmű, mint Vaján. A kuruc szabadságharcra emlékeztető
műalkotásokat korábban is hegyeztek el a várkastély
környékén. 1969-ben, Vay Ádám halálának 250. évfordulóján
a múzeum parkjában két köpostrét állítottak fel:
Kovács Ferenc szobrászművész „Rákóczi"-szobrát és
Marton László -"- „Vay Ádám" köbe faragott port-
réját.

(említve)

Reszler Gábor: Szoborpark, tájház Vaján.
Kelet-Magyarország, 1980. okt. 19.

Marton László, Munkácsy-díjas szobrászművész

Ma felavatták a Magyar Kápolnát Rómában, a Szent Péter Bazilika altemplomában. – A 11 méter hosszú és 4.5 méter széles szép dongaboltozatú kápolnát Varga Imre, Amerigo Tot, Kiss Nagy András, Marton László, Kiss Sándor, Kiss Korács Gyula, Csikszentmihályi Róbert és Kő Pál alkotásai díszítik.

Esti Magazin

1980. okt. 8. Kossuth 18.30 /VGné/.

Márton László, Munkácsy-díjas szobrászművész

Vác a szép szobrok városa. A Dunaparton áll-
nak Miklós Sándor és Márton László emlék-
művei.

Ismeretlen

Losonci Miklós: a Vácott áthaladó út szoborstafétája.
Pest Megyei Hírlap, 1981. febr. 1.

Marton Lánló, nobrán

fénykép a József Attila nobsról

–: Marton Lánló: József Attila nobra Kimoldal

Új Tübäz, B p. 1986 máj. 4. XX III/13

Marton László, Munkácsy-díjas szobrászművész 2.) Folytatás

Marton László megjenk szülötte, aki – bár budapesti lakós – Szigligeten ma is otthon van. Szobrái pedig ott állnak Veszprémben /„Történelmi allegória"/, Tapolcán „Térrács" és „Kossa István", Badacsonyban „Egry József", Badacsonytomajban „Kodály-emléktábla" és az Ősszel Ajkán kerül fölállításra két új kompozíciója az „üvegfúvok" és a „Bányász" c. /említve/.

Heitler László: Bényi László és Marton László kiállításáról.

Napló /Veszprém/, 1984. júl. 18.

Marton László, Munkácsy-díjas szobrászművész

A tizenegyedik salgótarjáni szabadtéri szoborkiállítás megnyílt. Fontos ez a tárlat, a magyar köztéri szobrászat a kortárs hazai képzőművészet legelkötelezettebb része, ily módon a társadalmi kötelezettségvállalásban példa. Az évek folyamán a köztéri szobrászatban legsikeresebb alkotók közül mutattak be itt: Kiss István, Marton László, Kerényi Jenő, hogy csak néhányukat említsük. — Marton László e kiállításon „Felszabadulási emlékmű" c. alkotása szerepel, melyben realizmusa drámai színezettel, jó tömeghatással érvényesül. (repr.)

Tóth Elemér: A szabadtéri szoborkiállításról.

Nógrád, 1981. aug. 30.

Marton László

Shandy György szobra
a Kisrondán

Magyar Nemzet 1986. XII. 24.

Marton László

— **Újra látogatható** a Budapest Kiállítóterem (V., Szabadsajtó u. 5.) november 26-tól. Marton László szobrászművész tárlata december 31-ig tart nyitva.

Nejman 1986. XI. 25.

Marton László

Budapest új szobrai

Magyar Nemzet 1986. XII. 9.

Marton László

Budapest Galéria 1986

Magyar Nemzet 1986. XII. 29.

Martan László

Bányászok c. szobor avatás

Ajkán

Magyar Nemzet 1985. VIII. 29.

Marton László, Munkácsy-díjas szobrászművész

Szobrot állítottak a „Piktor"-nak, Egry József festőművésznek, Marton László alkotását. Keresztury Dezső adta át az irodalomnak a „Piktor" neret, mert így hívták Badacsonyban a 20-50-es évek között a művészt. — Marton László Egry-szobra horgászszékével ábrázolja az életnagyságú szobor Egryt. /emlitve és repr./

Tamás István: A Piktor szobra.

Népszabadság, 1980. szept. 20.

Marton László, szobrászművész.

A Műcsarnokban látható a „Magyar Szobrászati Kiállítás", melyen szerepel a a művész alkotása: Egry József életnagyságon felüli, egészalakos szobra. (emlitve).

Hétfő László: Mai magyar szobrászat.

Napló (Veszprém), 1978. jún. 10.

Marton Lóránló, nobrán

L. Buza Barna

5.

— Mórtéremlékmű ... —

Népszabadság, Bp. 1979. márc. 15.

Marton László szobrász

Ho Si Minh - szobrot készít
Zalaegerszegen fogják felállítani
az emlékművel együtt

(képes krónika)

Muzeumi Magazin 1976/1

Marton László szobrász

„Kuruc Vay Ádám"

– szobor

Múzeum Magazin 1974/2 20 old

Martow László

Megbízták Martow Lászlót, hogy a hőgyészi Hunyadi János Általános iskola részére „Hunyadi" domborművét készítse el.

—: Köztéri munkák
Művészet, 1978. november – 48. lap

Marton László

Megbízást kapott Marton László, hogy Brezsnyev mellszobrát kiszítse el a Szovjet Tudomány és Kultúra Ibáza részére.

—: Köztéri munkák

Művészet, 1979. március - 47 lap.

Marton László, szobrászművész

a Műcsarnokban rendezték meg a magyar szobrászati kiállítást; a művész Egri József ábrázoló szobra szerepel.
(említve)

Művészeti magazin

1978. VI. 15. Televízió, 21.45 (Gné).

Marton László szobrászművész

a Műcsarnokban rendezik meg a mai magyar szobrászati kiállítást, melyen szerepel a művész, Egry József festőművészről készült egészalakos szobra.
|említve|

Esti Magazin

1978. máj. 5. Kossuth 18.30 |V Gné|

MARTON LÁSZLÓ, éremművész

Hazánkban ma körülbelül ötven művész foglalkozik hivatásszerüen érmek és plakettek készitésével. Marton László is szerepel köztük müveivel. 44.old. 1.jegyz.

SOÓS GYULA: Az utóbbi évtized magyar éremművészete /1945-1955/ 44.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVI-LVII.évf. 1957-1958. Akad.Kiadó, Bpest. 1958

Marton László, Munkácsy-díjas szobrászművész.

a Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze címmel tüntették ki

Magyar Nemzet, 1973. ápr. 3.

Marton László

Az ország egyetlen szoboröntődéjében, Kőbányán, - Barabás u. 25. - jelenleg szoborkompáziciáján, Kölcsey Ferenc ülőszobrán dolgoznak. (emlétve).

Fejérmegyei Hírlap, 1973. júl. 1.

Marton László szobrász

Szatmárcsekén áll Kölcsey Ferenc-ről alkotott szobra. (említe)

Dienes István: A IV. sástói nemzetközi művésztelep krónikája.
Szabolcs-Szatmári Szemle, 1973. nov.

Martan László szobrász,

a Margitszigeti művészsétányon áll műve: Ferenczy Istvánról készített szobra, (repr.)

Ifjúsági Magazin, Budapest, 1974. ápr.

Marton László

Vadlesen, 1970. br. 73 cm, repr.

Vadászati Világkiállítás – Képzőművészeti Kiállítás, Bp. 1977.

MARTON LÁSZLÓ, szobrász

Szombathelyen 1959 májusában állitották fel a főtér folytatásába eső Savaria téren a Savariát kolóniává emelő Claudius császár emlékoszlopát Marton László szobrász művész szobrával és dombormüvével diszitve.- 338.old

HECKENAST JÁNOS: Szombathely város zöldterületei és zöldövezeti terve 321.old

VASI SZEMLE, XXII.évf. 3.szám, 1968. Szombathely

Marton Sándó

budapesti műtermében dolgozik.

Névnélkül: Sculptor in his studio etc. Daily News, Budapest, 1973. április 17.

Morton László

Dózsa György emlékműven dolgozik. A mester Munkácsy díjas és érdemes művész.

Neueste Nachrichten, Budapest, 1973. július 24. Névnélkül.

Marton László

„Szendi György" című szobrát a Kodály köröndön állitották fel.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc

stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973.

1335 l

5711

Martos László

Szendi György szobrának alkotója. (1958)
a szobor a Kodály körönön áll.
(dépt.)

Kaposvár, 1971. jún. 2.

MARTON László szobrai

művei a vatikáni m. kápolnában

Magyar Mária
Toulouse-i Szt. Lajos
Boldog Jolánta
Boldog Szalomon.

Forrás: Vigilia, 1984/2. 104-105.

32. ČEČETKA, J.: Učiteľ ľudu Sa
slovenská 1952. -"Knižnica
33. ČEČETKA, J.: Pedagogika. Li
34. DIANA, Manuel Jouan: Recept
dejstve. Ružomberok, J. Pár
divadlo. Sb.2."
35. Dilong, R.: Honolulu,pieseň
1939. 51s. -Edícia Slovo, sv
36. DOBOS, L.: Hólepedő. Bratis
DOBOŠ, Stepan: Adolf Ivanov
dejateľnosti. Bratislava, S
túry 1956. 165 s.
37. DOBOSSY, László: Cseh-magya
Budapest, ČSAV-Akadémiai Ki
38. Druhá výstava Clubu Grafiko
1968. /Katalóg výstavy/ Ne
39. DÚBRAVSKÝ, F.: Vzácny Ameri
románok. Trnava, E.G. Bežo

Marton László, szobrász

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
BUDAPEST, VII., LENIN-KÖRÚT 9—11
Telefon: 227-651, 221-285

Magyar Nemzet

1956 JUL 13.

Leleplezték a Városligetben Ferenczy István mellszobrát

Ferenczy István szobrászművész halálának századik évfordulója alkalmából csütörtökön délután a városligeti Művészsétányon leleplezték a művész fehérmárvány portréját — Marton László szobrászművész alkotását. Az ünnepségen megjelent a művész családjának több tagja is.

[illegible]-tól 7-ig V. kerület. Váci u. 8. Díszmükészítő kapu alatt.

Bejárónő ajánlkozik heti 1—2 napra. Informálható, gyakorlott. Tel.: 427—681. Reggel 9—3-ig.

Jól főző mindenes, informálható, jó bi-

[illegible]gjavítás, [illegible] alakítás rojtoz[illegible] mosás. Voszge[illegible] csián volt Kecsk[illegible] méti utcai szőny[illegible] javító, most Szar[illegible] u. 7. T.: 186—355

Szőnyegjavítás, szőnyegtisztítás szőnyegrojtozás. Ungár, Akácfa 2[illegible] 427—634.

Marton László, [szobrán] MDK

Foto:

„Szombaton nyílik meg a Nemzeti Szalonban az ifjúsági kiállítás.

Képünk: Marton László „Körtánc" c. szobra.

[illegible] : [illegible] ——

Esti Hírlap, II. évf. 125. n. 1957. máj. 31. pé. 2. oldal

Marton László, [szobrász] MDK

A Köröndre készülő szobrok közül:

Pátzay Pál: ~~Vakottyán~~ Balassi Bálint
Kiss Kovács Gyula : Vak Bottyán
müveinek bronzba-öntése folyamatban van.

Marton László : Szondy-ja is elkészült.

A szobrokat csak jövőre helyezik talapzataikra.

G.J.: Uj szobrokat, emlékműveket, diszkutakat kap Budapest.

Esti Hirlap, II.évf.128.sz. 1957.jun.4.kedd
3.oldal

MDK

Marton László

Bocskai a hajduk segitségével elüzi a császári megszálló seregeket 1604-ben, relief

Németh L: IV. Magy. Képzőm. kiáll. Szabad Nép, 1954. jan. 18.

MDK

Marton László

Épitőmunkások, dombormü, gipsz

Veronika, gipsz

II. Képsőm. Kiáll. 1951. nov. 13 l.

Barton Dbasid

Spitfmunkbok, dombornd, Gipse

Veronika, Gipse

MDK

Marton László, [szobrász]

Körben táncoló gyerekeket ábrázoló kisplasztikájával szerepelt a VI.VIT tiszteletére rendezett kiállitáson a Nemzeti Szalonban.

Artner Tivadar: Az ifjuság kiállitásról.

Esti Hirlap, II.évf. 135.sz. 1957.jun.12.szer.
2.oldal

MDK

Marton László

szobrászmüvész

A most épülő Üllői-uti lakótelep diszitésére sok müvész között ő is kapott megbizást.

Egy diszkutat készit.

MDK Müterem 1958 I. évf. 11. sz. 46.o.

Marton László

M.D.K.

szobrász

Műveinel részt vesz a kiállításon.

Márc 27-en nyílik a Tanácskörtársaság emlékét.
Magyar Nemzet, 1959. márc. 22.

9 l.

Márton László
szobrai

M.D.K.

Szobra a kiállításon van.

Dutka Mária: A VII. Magyar Képzőművészeti Kiállítás szobrairól
Magyar Nemzet, 1959. ápr. 4.

12 l.

M. D. C.

Marton László

szobrász

Szondi György szobra a Köröndön.

124.o.

Székely László /szerk/: Budapesti zsebkalauz.

Bp. 1959.

MDK

Marton László

Dutka M: 4. Magy. Képzőmüv. kiáll. szobrai.

Magy. Nemzet, 1954, jan. 10. 7 l.

nzatos, körablakos homlokzattal. Épi-
us remete.

dái, Kp. 1957, 208 l, 170. rép.

Marton László

Vig Tamás portréja, márvány

Táncsics, gipsz

~~cDante, Leonardo, Bábolnai Kregakác, érmé~~

~~bronz~~

III.M. Képzőművészeti Kiállítás 1952.dec.1953.
március 19 lap

MDK

Marton László

Idős férfi
Horváth Gyuri bácsi

Benczc László A magyar képzőművészet mai eredményei /Gondolatok a VI. Magyar Képzőművészeti Kiállításról/ Csillag, 1956. X. évf. február
360.l.

MDK

Marton László

Fogány G.: A Képzőm. Kiáll. szobrászai. MN. 1956. febr. 23.

M. O. K.

MARTON LÁSZLÓ

Veronika. Bronz. Szigműcészeti húzeum.
Táncos. Gipsz. Szigműcészeti húzeum.

GÁDOR E.-POGÁNY Ö. G.: Magyar szobrászat.
Budapest, 1953. 20. o. 80-81 kép

MDK

Marton László

Balatoni halász

Pogány Ö.G: l. Magy. Képzőmüv. kiáli.
Szabad Nép, 195o. aug. 27. 11 l.

MDK

Márton László, szobrász

Amoszov elotárs Csepelen - Gyjsz dom-
bormű.

„Magy. Szovjet Barátság" - 1952 - Képzőm. kiáll. Kat. 6. l.

MDK

Marton László, kobrák.

„Amoskov elotáro Csepelen" domborműve
értékes munka.
(Reális munkástipusok, az életet élően tükröző kompomálásmód.)

Ernst Anz. – „A M. – Szovj. Barát." – MSzT pályáz. kiáll.
SzN. 1952 III. 28. – Végvári L. – 6. l.

MDK

Marton László, szobrász.

Amoszov a csepeli martinászok között.
relief

Mücs.-Tav. tárl. a Mücs.-ban. Hősök tere.
1952 máj. 10 - jun. 4. Jegyz. 15. l.

Marton László
szobrász

M.D.K.

Méltatás.

Magyar Nemzet, 1959. okt. 18.
Dutka Mária: Egy szobrászpályakezdet margójára. 9l.

Marton László, szobrász D zok

Nemrég azatták fel Joliot-Curie mellszobrát, Marton László alkotását.

–: félszáznál több szobrot, dombor művet helyeznek el az idén Budapesten

Nepszabadság, Bp. 1959. nov. 27. 7.1

Marton László [szobrász]

MDL

Antal Károly - Kiss-Kovács Gyula -
Dózsa-Farkas András - Marton László szobrászok

kaptak meghivást a miskolci gyógyvizintézet főbejárat előtti szoborcsportra kiirt pályázatra.

A : Több kiváló képzőművészeti alkotás ..l..

Esti Hirlap: II.évf. 7o.sz. 1957. márc.24. vas.
2.oldal

M.D.K.

Marton László
szobrász

„Galambos leány" bronzfigurája

Gárdonyi Jenő: Új emlékművek 51.
Magyar Nemzet, 1960 jan. 30

M.P.M.

M.D.K

Marton László
szobrász

Szombathelyen állítottak fel
Savaria szobrát.

D. Fehér Zsuzsa: Utcák – terek művészete, 1969.-ben.
Élet és Irodalom, 1960. febr. 12.

10 l.

MDK

Marton László

Veronika, szob.

Képzőművészetünk 10 éve. Műcs. 1955. Kép.

Marton László
szobrász

M.D.K.

Nőalak
(repro)

D. Fehér Ilmusa: Utcák, terek művészete
Élet és Irodalom, 1960. febr. 5. – 10 lap.

MDK

Marton László szobrász

Épitőmunkások

Vincze G: Fiatal művészek dipl.munkái a Képzőm. Főisk.kiáll. Szabad Nép, 1951, jul.18. 8.l.

MDK

Marton László, IV.éves képz.m.isk.
Szobrász,
"Halász" c. szobra technikailag kifogástalan alkotás,a felszabadult ember örömét és optimizmusát jól érzékelteti.

A kiáll. megrendezésének célja,h. a rejtett tehetség elötörjenek és képzömüvészetünk fejlödését biztositsuk.

Végvári Lajos:Ifjuságí képzö- és ip.müv. kiáll. Nemzeti Szalon. A népmüv. miniszt.által rend. kiáll. Magyar Nemzet. 1950.jun.1o.

dr. D. K.

MARTON László szobrász

Szobra a Csaló utcai iskolában

Magyar Nemzet 1960 (XVI.) 135. sz. 3. l.

(g. i.) Új szobrok Budapesten

Marton László, IV.év.képz.m. főiskola hallgatója.
Szobrász.
"Alkotmány"c. kettös kompoziciója még nem befejezett bár gondolatában találó.
"Nöi fej"-e márványból faragva és üveghuta-reliefje a befejezettség szépségével nyernak meg.

A kiáll. megrendezésének célja,h. a rejtett tehetségek elötörjenek és képzömüvészetünk fejlödését biztositsuk.

Végvári Lajos:Ifjuségi képzö- és ip.müv. kiáll. Nemzeti Szalon. A népmüv. miniszt.által rend. kiáll. Magyar Nemzet. 1950.jun.10.

M. D. K.

MARTON László szobrász

Kevrőműveszetünk a felszabadulás u-
tán c. kiállitásra szerepel (1960)

Magyar Nemzet 1960 (XVI) 81. sz. 11. l.

Dulka Mária: A Magyar Nemzeti
Galéria ünnepi kiállitása

Marton Lánló nolván

M.D.K.

Szondi nolva,
Ferenczy István mellképe

Kampis, hagy. műv. Bp. 1960 550

Marton László
szobrász

M.D.V.

„Szondy"-a

D. Fehér Ilsuzsa: Gondolatok másfél évtized magyar képzőművészetéről
Művészet, 1960. augusztus. – 13 lap.

Marton László
szobrász

M.D.K.

„Galambos leány" c. szobrát az Üllői
úti ujlakotelepen állítják fel. + repro

Feladatok, eredmények – 41 lap
Művészet, 1960. augusztus

Sharton László [szobrász] MDA

művét, ~~Ta~~ Táncsics Mihály élet-
nagyságú bronzszobrát, vasárnap dél-
előtt leplezték le Orosházán.

Táncsics Mihály ...

Rsti Hirlap, II. évf. 211. s. 1957. szept. 10. hedd
2. oldal

MDK

Marton László, IV.é.hallg.

Alkotmány, szob.

Üveghuta, relief

Halász, szob.

Márványfej

Ifjusági Képzőm. és Iparm.kiáll. N.Szal. 1950. jun. 9 l.

Marton hánló, szobrász 77 Dh

Komló főterén Lenin-szobrot állítanak fel. A mű elkészítésével Marton hánló szobrászművészt bízták meg.

—: Röviden 6-l

Népszabadság, bp. 1960. szept. 22

Marton László, szobrász

Joh

A Komló főterén felállítandó Lenin-szoborra kiírt pályázatot Marton László nyerte el.

–: Jelentős képzőművészeti alkotásokkal gazdagodik az ország 9.l

Bp. 1961. febr. 8.

NÉPSZABADSÁG,

Marton László szobrász M.D.K.

a milleneumi emlékre kerülő relief-je említve:

Redő F.: IV. Magyar képzőművészeti kiállítás. Művészet. Ért. 1954 1 sz. 169.

Marton Lánló volrán M.D.K.

portréi emlitve:

Redő F: IV. Magyar képzőmüv. kiállitás
müv. tört. ért. 1954 1 n. 168

Marton László

Népköztársaságunk alkotmánya, szobor

Tamás B: I.Magy.Képzm.kiáll. szobormüvei.
Kis Ujság, 195o. szept. 2. 4 l.

Marton László

MDK

Munkácsy-díj II. fok. 4000 Ft

Táncsics, szobor

Szabad Nép 1953. ápr. 4.

MDK

Marton László

Munkácsy-díj II.fok

Táncsics, szobor

Kiosztották az 1953. irod. és müv. díjakat. Magyar Nemzet 1953. ápr. 4.

M.D.K.

MARTON László szobrai

1952

Művért • Pogány Ö. Gábor: Az Első Magyar Képzőművészeti Kiállitás 125. l.

125.

MARTON László

Fiatal lány (szobor, repr.)

Művelt Nép 1955 11. sz. 52 m. dec. 25, 2. l.

Marton László Szobrász

Szerepel a II. képzőm. kiállitéson

Nonlogi: A II. m. képzőm. kiáll. szobrai

Nepszava 1956 jan 7, 84 évf. 6 n. 6 l.

Márton László
Szondy, bronz
Gyula bácsi, gipsz
Relief terv, gipsz
Fiatal Képzőművészek és Iparművészek kiállitása
Ernst Muzeum, 1955. junius, 27 l.

1. képet 1934-ben, 2.-at 1933-ban restaurálta Nikássy Lajos. A donátoros kép felirata: hoc opus fieri fecit dominus Joannes abas ad sanctum benedictum anno domini 1510. A donátor III. János apát, Mátyás kedvelt embere.
A passiojelenetek Ulrich Pinder Speculum passionis domini nostri Jhesu Christi (Nürnberg 1507) Schäuffelein, Baldung és W. Traut által készített metszetei után. (B. 34.)

Jordánszky Elek: Magyarországban s az ahhoz tartozó részekben lévő boldogságos Szűz Mária kegyelem képeinek rövid leírása. Pozsony, 1836., 27—28. l. (Az első hét kép rézmetszetével.) — Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, VII., 1876., 32. l. — -ó: Az esztergomi hercegprímási képtár. Magyar Korona, III., 1879., 19. szám. — Rényi 18—19. l. — z: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 524. l. — Körösy László: Esztergom. Esztergom 1887., 237. l. — Knauz Nándor: A Garam melletti szentbenedeki apátság. I. kötet. Bpest 1890., 44—45. l. (1. kép, 13. tábla.) — Maszlaghy II., 30., 41., 23., 24., 25., 26. szám. — Tört. Főcsoport 1525—26. szám. (Első kettő.) — Divald Kornél: Csúcsíveskori szárnyasoltáraink Bars és Túrócz vármegyében. A M. Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye XLV., 1911., 539. l. — Divald: Magyarország csúcsíveskori szárnyasoltárai. II. füzet. Bpest 1911., 40. l. — Haiczl Kálmán: A garamszentbenedeki apátság története. Bpest 1913., 20., 23. és 144. l. (Az első kettő képe mellékleten.) — Gerevich: Az Újság,

Marton László

nobrász

„Ferencz István" c. nobrát elhelyezik
a Művésszétányon

NN: Uj nobórral gazdagodik...

Nyíszava 1956 julius 5, 84 évf. 157 n. 41.

Marton László

Szobrász

Munkácsy-díj III. fok.

NN: ünnepélyesen kiontották ...

Népszava 1956. ápr. 4. 84évf. 81 sz. 7 l.

Marton László

MDK

művei szerepelnek
a "Balaton, Bakony a képzőművészetben" cimen
nyilt kiállitáson /Veszprémi Vegyipari Egyetem/.

Müterem 1958 I. évf. 7. sz. 47.o.

Marton László MDK

A miskolci egészségház kertjében felállítják pályadíj nyertes kutfigurájá.

Műterem 1958 I. évi. 1. sz. 44 o.

Marton László

szobrász

és Grantner Jenő készíti az Üllői uti lakótelep egyik diszkutját. .-.

Müterem 1958 Ióévf. 9. sz. 46.o.

MDQ

Martom László szobrászművész

édesapjáról készült, márványból faragott arcmása szerepelt a III. miskolci országos kiállításon.

Artner Tivadar: A miskolci tárlatom.
Magyar Ifjúság, Bp. 1957. 52. sz. [4. l.]

MDK

Marton László

Táncsics

Kovács László: A Harmadik M. Képzm. Kiáll. SzN
1953. jan. 9.

MDK

Marton László

Alkotmány, szobormü

Pogány Ö.G: Az ifjusági képzőmüv. és iparmüv. kiáll. SzN. 1950. jun. 17. 4 l.

MDK

Marton László

Épitő munkások

Abonyi Arany: A M.Képzm.Főisk.hallgatóinak dipl.munkái.
SzM. 1951. 7.sz. 306-307 l.

MDK

Marton László
Munkás-paraszt összefogás, szoborkomp.

Nagy Tibor: Győzött a páros munka a fiatal építészek és képz.művészek kiállításán. KU 1952 ? nov.5. 4 l.

Márton László szobrász
Németh: ~~Kiállítás a Műcsarnokban~~ Lajos: Tavaszi tárlat
Szabad Nép, 1952, május 25. 8. l.

o o relief

8930 szám.

4

A Műemlélek Orsz. Bizottságának, mult hó 8-án 708 sz.a.kelt felterjesztésére, tudomása és további megfelelő eljárás végett kiadom.

Budapest, 1908. február 9.

A miniszter meghagyásából:

K. Lin...

Marton László

Nobrait

1943. ban 18 évés,

Nul. Tapolca (?)

Lásd

Vrzy Elemér

Levente univerzek

84. l. képekkel

Könyvismertetés: Vértesy Sándor: A miskolci ref. főgimnázium könyvtárának raktárkatalogusa. Miskolc, 1914. (Harsányi István) IX. 140–141. — Szendrei János és Szentiványi Emil: Magyar képzőművészek Lexikona. Budapest, 1915. (Mihalik József) IX. 141–142.

MDK.

Marton László

Fővárosi vásárlások a művésztől

Esti Hirlap 1961.I.11.

MDK.

Marton László

Madách szobor pályázatáról

Somogymegyei Néplap 1965.dec.21.

Marton László

Mobrán

Pogány Ö. G.: A

III. M. Képzőművészeti

Kiáll. plasztikai

anyagáról.

Szabad Művészet

1953. 23. l.

Marton László

szobrász

1953-ban Táncsics-szobráért

a Munkácsy-díj II.

fokozatát kapta.

Szabad Művészet

1953.94.l.

Márton László

robrás

A millenniumi emlékműven elhelyezendő Boeskai-robot alá kerülő relief mintázására kapott megbízást.

Szabad Művészet
1953. 143. l. (Megjelenik a millenniumi emlékmű.)

MDK

Marton László

„Építőmunkások" c. műne szerepel a II. Magyar Képzőműnészeti Kiállításon repr.

Horváth Márton: Megjegyzések a képzőműnészeti vitához. Bp. 1952. 32.o

MDK

Marton László, szobrász

Kalló Viktor. Terrakotta.

Brigádvezető. Gipsz.

Műcs.-V.H.Képzm.Kiáll. 1954.dec.-1955.jan. Kat.30.l.

Marton László, szobrász MDk

Szobrot készít az Operaházra.

-:- Az Operaház tizenhat szobra L. l.

ESTI HIRLAP, Bp. 1960. aug. 13.

M.D.K.

Marton László

A Nemzeti Szalonban kiállitást rendeztek a fiatalok képzőművészeti és iparmüvészeti alkotásaiból. Ezek között szerepel az "Alkotmány" elnevezésü szobor is, amelynek reprodukcióját közli a lap a kiállitásra vonatkozó beszámdó mellett.

/sz./: Ifjuságunk és a müvészet.
Szinház és Mozi. Bp. 1950. juni. 25. III. évf. 25. sz. 24-25. l.

Marton László, szobrász MDG

Aluminium szobra az Üllői úti lakótelepre kerül.

— : Harminc új szobor, emlékművek, freskók 2.1

ESTI HIRLAP, bp. 1960. aug. 4.

Marton László
Nolván

M.D.K.

"Tolsztoj" (repro) című művével
szerepel a kiállításon.

Csap Erzsébet: A TIT. kiállítás grafikai anyagáról.
Művészet, 1962. május — 6l.

MD4

Marton László, szobrász

Termés c. szobra nép, jó alakú nőt ábrázol.

Pogány G.: Szobor. A IX. Magyar Képzőművészeti Kiállítás szobrászati anyaga 8. 6

NÉPSZABADSÁG

Bp. 1962. máj. 29.

MDK

Marton László

MN 1956. ápr. 4. Kiosztották az 1956. irod. és müv.dijakat. Munkácsy dij

MDK

Marton László

Üdvözöljük az 1956.é. Munkácsy dijas müvészeket.

Szabad Müvészet, 1956. 5.sz.

Marton Lázló, nobrán

M Dh

Lenin-szobrát Komló főterén

állítják fel.

–: Hír

6. l.

ESTI HIRLAP

Bn. 1961. máj. 18.

Marton László, szobrászm.

Szobrot kapott Drégely vár hös védelmezője a törökök ellen. A körömdön állitották fel, a Bocskay szobor helyére. A B. szobor a Milleniumi emlékmüre került.

Szondy György uj szobra.- Népszava . 1958.VII.19.

Marton László MDK

A Műcsarnokban a VII. magyar képzőművés kiállitás nyilik meg. A Tanácsköztársa évfordulója tiszteletére.
Fenti szobrász is résztvesz.

/női figurák/

Esti Hirlap 75 sz. 1959. márc. 29. 2 ol

MDK

Munkácsy díjat kaptak III.

Marton László

Szabad Nép 1952. ápr. 4.

NDK

Marton Lajos

szobrászművész, dicsérettel kitüntetve.

Kossuth- és Hunyadi-szobor ... pályatervek.
Szabad Nép, 1951. nov. 1. 6 l.

M Dh

Marton László, szobrász

A 3 méter magas mészkőszobrok egyik készítője.

~: Tizenhat új szoborral díszítik az Operaház homlokzatát 6.C

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. márc. 17.

mdk

Marton László szobrász

részt vett az Operaház homlokzatát di-
szítő új szobrok megmintázásában

Mozaik

Népszava, 90. évf. 64. sz. 1962, márc. 17. én

MDK

Marton László, szobrász

Plena/ir. Gipsz.

Bocskai a hajduk segitségével elüzi a császári megszálló seregeket 1604-ben. Gipsz 250 x 115 cm.

Női fej. Márvány.

Lépő akt. Bronz.

Mücs.-IV.M.Képzm.Kiáll. 1954.jan.-febr. Kat.20.l.

MDK

Marton László, szobrász

Illés Gyulához és Somogyi Árpádhoz hasonlóan szobrászreménységeink közé tartozik.

Alkotmány c. szobor.
Balatoni halász. Kitünö tanulmány.
Nöi fej. " "

Végvári Lajos: Első Magyar Képzőművészeti Kiállítás. Szobrászat.- Magy.Nem.1950 szept.10. 7.l.

MDK

Marton László szobrász

Szabad Müvészet 8.sz.401.o.

MDK

Marton László

Joliot Curie szobrát készíti a XII.ker.
Joliot Curie téren állitják fel.

Esti Hirlap 211 sz. 1959. szept. 9. 4 old.

Marton László
szobrász

M.D.K.

Mozart, Beethoven művei az
Operaház homlokzatát díszítik.
Lenin szobra Komlóra került.

N. Pénzes Éva: Marton László
Művészet, 1961. december. – 24 l.

Marton László M.D.K.

szobrán

Veronika "c. műve" Vigh Tamásról készült "portréja, Táncsics Mihály szobra Orosháza, készült „Szondy" szobrát a Körön-dön állitottak fel

Vajna Éva: Marton László

Művészet, 1961. december. – 24 l.

Marton László
szobrász

M.DK

Familiánygyj } reprok
Akt

N. Perizes Éva: Marton László
Művészet, 1961. december – 24 l.

Marton László
szobrán

M.D.K.

„Zsóka" c. szobra, a Szondi fej, édesapja
portréja 1957-ben készült, „Sabária hütja"
„Üllő leány aktja", „Galambos lány" c. szobrai
„A keszthelyi strandon elhelyezett női akt szobra,
1961-ben „Judit" c. szobrával szerepel.

Vajna Éva: Marton László
Művészet, 1961. december – 24 l.

Marton László, szobrász MD4

Kisfilm készült műtermében a
készülő Lenin-szoborról.

— : Szobrok Leninről 2.

ES IR P Dn. 1964. nov. 4.

Márton Károly, szobrász

MDK

Meghívták újabb pályázatra.

— : Pályázat ismétlés a Munkácsi-szoborra 10.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1965. dec. 21.

MDK

Marton László

Akt. márv.

Fiatal lány, br.

Veronika, br.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG
196o. 38 l.

MDK

Marton László

Veronika, repr.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG
1960.

Márton László.

A Tavaszi Találat relief-munkával szerepelt.

Szabad Nép, 1952. május 25.

Marton László

M.D.K.

szobrász

„Bőség"-gével vett részt a tarlaton.

Tabéry Gábor: A X. kiállítás szobrai.
Művészet, 1966. február - 18 lap.

Marton László,

A Magyar-Szovjet Társaság képzőmű-
vészeti Kiállításán Amoszov elvtárs cze-
peli látogatását örökítő dombormű-
vével szerepelt, mely első díjart nyert.
(említve.)

Népszava, 1952, ápr. 11.

MDK

Marton László

Apám portréja, vör.márv.

Furulyázó kislány, fém

VIII. M. Képzőművv. Kiáll. Műcs. 1960. ápr.

Marton László

MDK

Képzőművészetünk a felszabadulás után, NNG 1960. 9. old.

MDK

Marton László

Vigh Tamás, márv.

Szondi, br.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG
1960. 38 l.

Marton László.

szobrász.

„A Magyar-Szovjet Barátság", az MSZT pályázati kiállításon „Amorzov elvtárs Csepelen" c. dombormüve szerepelt. (ecsetre.)

Szabad Nép, 1952. Márc. 28.

MDK

Márton Lajos, szobrász

Zalaegerszegi szobra Lenin alakját mintha lélegzé olaja.

L. A.: Lenin a magyar szobrászatban 7

Népszabadság, Bp. 1970. máj. 21.

Marton László

Említve

K. M. Kétezer szakor – bronzból,
Rőből
Somogyi Néplap, Kaposvár
1970. már. 17.

Marton László

„Lenin" (repr.)

Gyuris: Marton László újmúve
Hajtónű, Jo. 1970. ápr. 21

Marton László

nobrán

Jelenleg Zalaegerszeg Keszére
hészít egy, egész alakos emlék-
művet.

Csap Erzsébet: Készülő Lenin portrék
Művészet, 1970. április – 9 lap.

Marton László
nobrási

1966-ban Gyulán avatták fel
Lenin emlékművét. Az 1967-es
pályázaton Lenin mellszobra a
legtöbb szavazatot kapta.

Csap Erzsébet: Készülő Lenin portrék
Művészet, 1970. április – Slap.

Morton László
szobrász

Több Lenin emlékmű elkészítésével
dicsekedhet. 1961-ben készítette el
a Hősök terére felállított Lenin-ját. A
második pályázat egy pályaműve.

Csap Erzsébet: Készülő Lenin-szobrok
műtermekben, 1970. április – 9 lap.

Marton László

Emlékre

Nők Lapja, Bp. 1970. márc. 21.

Marton Sándó

Leminál Mérnültszabrát felavattál

Szabaravatósok, fáklyás felvonulás
Népszabadság, Bp. 1970. ápr. 23.

Marton Sárló

Emlétre

K.M. Kétezer szabó-bronzbál, köböl
Petőfi Népe, Kecskemét 1970, ápr. 23.

Marton László

Szobra emlitve

Delmacher Anna: Lenin alakja a magyar szobrászatban

Magyar Nemzet, Bp. 1970. máj. 5.

Marton Lénló

Leninről készített szobra aulítva

Bojár Iván: Kiállítás-kiállítás
Magyar Hírlap, Bp. 1970. máj. 6.

Marton Árpád

„Lenin" c. drámáról (újságcikk)

Nők Lapja, Bp. 1970. máj. 21.

Marton László, szobrász

MDK

Lenin-mellszobrát Kunszentmártonban állítottak fel.

—: Szobovaratások, fáklyás felvonulás

3.

Népszabadság, Bp. 1970 ápr. 23.

Marton László

Hallama Erzsébet. A lázadó jobbágy nobra (Siklóson, Marton László alkotása). — Dunántúli Napló 1966. jún. 2.

Az 1966. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-284. 1./ 253. 1.

Marton László

Háromalakos kompozíciót kérnét

Kástor Márta: Kétezer sidor – brauzbál
Zöbrél
Szolnok megyei Néplap, Szolnok 1970, feb. 22

Marton László

Emlitve

Kiosk Márta: Vétezer nalor – brouzliel – zöböl

Tejér Megyei Hirlap, Szekszárd 1970. feb. 15.

Marton László.

szobrász,

A „Magyar-Szovjet Barátság" képzőművészeti kiállításán szerepelt „Amoszov elvtárs Czepelen", c. gipsz-domborműve, mely az MSzT-szobrász pályázatának I. díját kapta.

(eculetve.)

Független Magyarország, 1952, Márc. 24.

Morton László

Új szobor Mozsonmagyaróvárott (Morton László: Női akt.) — Kisalföld, 1966. ápr. 14.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969.3.sz. 243-284. l./ 254. l.

Marton László
szobrász

„Petőfi Sándor" szobra (Szalkaszentmárton)
(repro)

A bosítás
Műveszet, 1969. december.

Marton László:

szobrász

A Magyar-Szovjet Barátság Képzőművészeti Kiállításán szerepelt „Amorzov elvtárs Csepelen" c. domborműve, mely a Magyar-Szovjet Társaság szobor pályázatának I. díját nyerte.

(említve.)

Uj Világ, 1952. Márc. 20.

Márton László.

A Képzőművészeti Főiskola idei tanévzáró kiállításán diploma-munkája „Építőmunkások" c. tablóra szerepelt, melyet a MÉMOSZ-székház elé tervezett. (emlitve.)

Szabad Nép, 1957. Júl. 14.

Aladics László.

Az Ernst-múzeumban, a Magyar Szovjet Barátság - képzőművészeti kiállításán plasztikáival szerepelt.

Kis Újság, 1952. ápr. 6.

Marton László

szobrászművész,

a stalinvárosi egyik iskola bejárata fölé domborművet készít.

Magyar Nemzet, 1951. Nov. 23.

Marton László

Az MSzT képzőművészeti pályázat I. díját kapta „Amoszov elvtárs Csepelen" c. dombornűvéért.

Népszava, 1952. márc. 15.

Marton László

szobrász

M.D.K.

„Bőség" (repro)

Művészet, 1965. december - 35 lap

Marton László

Lenin-szobrát Gyulán állítatták fel.

Népszava 1965. nov. 9.

Marton László

l. Szabad Művészet

1950. 9. sz. 366. l.

ó 10-én délután 3 órakor fognak **a farkasréti** artása szerint beszenteltetni és ugyanazon temető-

rt folyó hó 12-én reggel 8 órakor fog a Szent ak bemutattatni.

drága poraira!

Lakás: I. Vásárhelyi Pál-u. 12.

on: Aut. 60-7-49.

Nyomt. Buschmann F. utódai
IV. ker., Molnár-ucca 57 szám

	Bevétel		Kiadás	
	korona	fill.	korona	fill.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
71 - 1909.
számhoz!

Folyó szám	Kelet hó	Kelet nap	Tárgy
			A kolozsvári Szer[illegible] épület helyreállítás[illegible] segély 4.-ik részlete [illegible] hó 13-án 62902. szá[illegible]
			Elszám[illegible]
1.	VIII.	13.	Kintattatott
2.	VII.	17.	A 187/1908 szám alatt! elszámolás szerint túlkiadás
3.			Kifizettetett 22 db. nyu[illegible]
			Öszre[illegible]
			Öszre[illegible]

Marton László szobrász.

Uj Világ.1952.12.sz.márc.20. 7.l.

Marton László szobrász

Szabad Művészet. 1950 IV. 10. 369-375

Pogány Ö. Gábor: Az I. Magyar Képzőművészeti Riállítás szobrászati anyaga

Marton László szobrász képzömüv. iskola.

Szab.Nép.1950.138.sz.jun.17. 4.l.

Marton László szobrász.

Szab.Nép.1951.166.sz.jul.18. 8.l.

Marton László szobrász.

Munkácsy-díj 1952. III.

Szab. Nép. 1952. 80. sz. ápr. 4. 10. l.

Kirimi

Márton László

Irodalmi Ujság, 1953: jan. 1. 6. old.

Kirimi

Marton László szobrászunk.

Művelt Nép, 1954. febr. 2. 17. old.

Marton László szobrászmüvész

"Népköztársaságunk alkotmánya"

Müvelt Nép, 1951 II.éf.II.sz.13

A Honvédség házában.

Marton László főiskolai szobrásznövendék

Szabad Művészet. 1950 IV. 5-6-7 sz. 211-213

V. L.: Sfjusági képző- és iparművészeti Riallitás

Marton László szóbonász

Szabad Művészet. 1950 IV. 8. 330-335

Németh Lajos: Fiatalok a kiállításon

Kiosimi

Marton László

Irodalmi Ujság, 1953. okt. 9. 8. old.

Kiosimi

Marton László

Trod. Ujsáy, 1952. apr. 10. 8. okt.

Marton László Szobrász nőv.

Szabad Művészet, 1949

III. évf. 9-10 sz. 411-414. o.

Sebestyén György: kiállítási beszámoló.

Magyar Ifjúsági képzőművészeti beszámoló

Plasztika.

" Amoszov elvtárs Csepelen" relief

készitette Marton László.

Uj Világ.1952.12.sz.márc.20. 7.l.

Rózplasztika. „Balatoni halász", Mastor

Szabad Művészet. 1950 IV. 9. 330-335

Németh Lajos: Fiatalok a kiállításon

Kirimi

Tánesics
(Marton László szobra.)

Szod. Ujság, 1953. apr. 9. 8. old.

Kirimi

Tánesics portré.
(Marton László szobor műve)

Irodalmi Ujság. 1953. jan. 1. 6. old.

Kirimi

Nói portré.
(Marton László szobász műve)

Irod. Ujság, 1952. apr. 10. 8. old.

Plasztika

Körplasztika :Marton L."Népköz-
társaságunk alkotmánya"

Müvelt Nép, 1951 II.éf.1.sz. 13

A honvédség házában

Rörplasztika. „Népköztársaságunk alkotmánya", Marton

Szabad Művészet. 1950 IV. 9. 330-335

Németh Lajos: Fiatalok a kiállításon

Márton László szobrász M.D.K.

Fekvő nő c. szobrát Vácott a hajóállomáson állitották fel

Napló

Magyar Nemzet 1964. október 31. 7.l.

Marton László

Részt vesz a moszkvai képző művészeti Biennálén, portréval.

Nagyvilág, 1959. 4. szám. 615. oldal.

MDK

Marton László

Fiatal leány	bronz	50 cm
Szondy I./tanulmány/	"	25 "
Szondy II. "	gipsz	1.40 "

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás.Műcsarnok.
1955.Kat.44.1.

Marton László
szobrász

l

Szabad Művészet

1950. 9. sz. 331. l.
332. l.
334. l.

...ndeshop szamol-

solat hiteléül:

Grabovszky Adolf

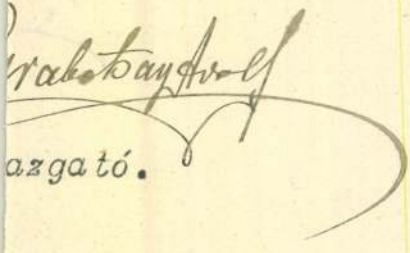

azgató.

Marton László, szobrász MDh

Lantos nőalakot ábrázoló szobra a kaposvári színház elé kerül.

f.f.: Szarvasok, apostolok, muzsikusok 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. febr. 13.

Marton László
szobrász

M.D.K.

Lenin szobra Komlóva
Belváros központi terén
van elhelyezve.

Lehőcz Mária: Komló képzőművészetéről
Művészet, 1963. január – 31 lap

MDK

Marton László

A Körönd re készülő szobrok közül Marton László: Szondy-ja is elkészült. A szobrot csak jövőre helyezik talapzatára.

G.J.: Uj szobrokat, emlékműveket, diszkutakat kap Budapest.

Esti Hirlap, 1957. jun.4. 3.lap

Márton László

Szondy György szobrát 1958-ban állították fel a Köpönyön.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

307 p

Marton László

cmüve szerepel a Nemzeti Galéria

Kiállításán: „Lenin aláírja a magyar szobrászatban"

Magyar Nemzet 1970 május 5

4. old.

Marton László

Résztvesz a Pest - Buda
egyesítésének 100. év fordulójára
kiírt emlékmű pályázaton

Nyszava 1971 II. 13

Marton László

Munkány-déjas szobrászművész

Szalkszentmártonban vasárnap avattál

fel Petőfi bronzszobrát

Magyar Nemzet

1969 augusztus 5.

4. oldal.

Marton László, zeneszerző

– legújabb alkotása Lenin

Magyar Ifjúság, 1969. XI. 7. 1. l.

Marton László, nobrász

Lenin
repr.

Magyar Ifjúság, 1969. XI. 7. 1. l.

Martos László, szobrász

- Munkácsy-díjas. Petőfi bronzszobrát felavatták Szalkszentmártonban.

Petőfi-szobor
Magyar Ifjúság, 1969. VIII. 8. 2. l.

Marton László, nobrász

- Munkácsy-díjas. Legújabb alkotása egy Petőfi-szobor. Szalkszentmártonban állítják fel, a költő halálának 120. évfordulója alkalmából.

Magyar Ifjúság, 1969. III. 14. 1. e.

Martou László, nobrák

Petőfi
repr.

Magyar Ifjúság, 1969. III. 14. 1. l.

Martos László, nolerán

- Munkácsy-díjas, kiállítását a Műcsarnok kamaratermében Pogány Ö. Gábor nyitotta meg.

A hét
Magyar Hírlap, 1967. IV. 22. 2. l.

Marton László, nobrász

XX. század (bronz)

repr.

Magyar Hjúság, 1967. IV. 29.

Marton László, nobrán

- munkácsy-díjas. XX. század c. nobra a debreceni golyóscsapágygyárnak került.

S. Gy. F.: Divatok mögött
Magyar Hjúság, 1967. IV. 29.

Martos László, szobrász

- kiállítása a Művészek Házában. Portrék: Ági, Veronika, Zsóka, Tolsztoj, édesapja. Fő helyen a XX. század c. bronzszobor áll.

S. Gy. F.: Divatok múlnak
Magyar Ifjúság, 1967. IV. 29.

Marton László, nolvász

-munkája a Műcsarnok kiállításából

repr.

Magyar Ifjúság, 1967. IV. ~~X~~ 22. 2. l.

Marton László

Született Tapolcán 1925-ben. Tanulmányai: a bp.-i Képzőművészeti Főiskolán. Tárlatai: Budapest, Sofia. Munkácsy díj: 1951, 1952, 1956.

Sculptura Hungarica a mai magyar szobrászat, Budapest (é. n.)

1181.

Marton László

44) k. „Jobbágyfelkabadulási emlékmű" (bronz, 250 cm) Siklós

45 k.) 45 cm. „Tolstoj" (Vörösmárvány 60 cm) Kpest, M. N. Galéria.

Sculptura Hungarica a mai magyar kobrakat, Budapest 1191. Év és lapszám nélkül.

Marton László szobrász M.D.K.

Szendi- szobor

Ferenczy István mellszobra

Kampis Antal: A képzőművészetek története 768.1

A Kultura Világa Kp. 1963.

MDK

Marton László

Tanulmányfej Szondy szobrához	terrakotta	40 cm
Idős férfi	bronz	26 "

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás.Mücsarnok. 1955.Kat.44.l.

XIII

Barton Isaiah

Tamulmapfej Deandy

onobidos terrakotta 40 cm

Idõe fészk bronz 26 "

V.Magyar Képzőművészeti Főiskola.Műcsarnok.
1955.Kat.44.l.

Marton László, szobrász *1Dk

Bőség c. szobrát a Hőgyészi Állami Gazdaság irodaháza előtt állítják fel.

(— : kép — : szöveg) 9

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. szept. 20.

Maston László

tenin nabor (kapka)

Ormág Világ 1964, 45 n., 17 old

Marton László.

Vácon, a hajóállomáson állítják
fel „Fekvő nő" c. szobrát.

emlitve.

Népszava, 1964 okt. 31. 4. lap

Marton László, szobrász MDK

Szobrok Leninről c. előadásában Marton Lászlóhoz is ellátogat a tv – riportere.

– : Ünnepi megemlékezések a Jövárosban november 7-ről 4.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. nov. 4.

Márton László, szobrász

MDk

Fehér nő c. szobra Vácott a hajóállomásra kerül.

— : Röviden 6.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1964. okt. 31.

Marton László szobrász M.D.K.

" Fekvő nő" a Duna-parti sétányon a hajóállomáson

Négy uj szobrot kapx avatnak egy nap alatt Vácott

Pest megyei Hirlap 1964. október 30. 5.1.

MDK

Marton László

Termés

Pogány Ö.G.: A IX. Magyar Képzőm. Kiáll. szobrászati anyaga. Népszabadság 1962. máj. 29.

Marton László, szobrász

Szabadság emlékművet készített.
Alkotásait Tapolcán állítják fel.

— : Ma hallottuk

2.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. aug. 3.

Fénykép Palla

Képzőművészek Szövetsége

Marton László: Veronika /II. Magy. Kép. Kiáll./

Szobor

Fölö: Petrás I.

Neg. van

Fénykép Palla

Képrőműzések Szövetsége

Marton László: Népkörlássaságunk alkotmánya
/T. Magyar Képz. Kiállítás/

Szobor

Foló: Petrás S.

Neg. van

Fényhép Palla

Képzőművészek Szövetsége

Marton László: Vigh Tamás portréja (III. Magy. Kép. Viáll.)

Szabó

Foló: Petrás J.

Neg. van

Fényhép Palla

Képzőművészek Szövetsége

Marton László: Táncsics / III. Magy. Vép. Kiáll. /

Szobor

Fotó: Pelsás J.

Neg. van

Fénykép

Magyar Foto: Zö 31221/9 Hegedűsné

Marton László: Bocskai a hajduk élén Dombormű

1953. XII. 21.

Neg. van

Fénykép

Magyar Foto: FÁ 21216/7 Hegedűsné

Marton László: Víg Tamás portréja

Márvány.

1952.

Neg. van

Fényképész

Magyar Foto: GK 1029/6

Legedüsné

Marton László: Veronika

Gipsz

1957. X. 29.

Neg. vom

Fénykép

Lesley

Képzőművészeti Főiskola

Marton László: Alkotmány 1951

Fénykép.

Listapé

Fényképek

Képzőművészeti Főiskola: 168 ltsz.

Kantor László: Építőmunkások

Diplomamunka: 1950/51

Szobor.

Negatív nincs.

Fényhép

Béke és Sz. Hegedűsné

Marton László: Bocskai elűzi a császári megszálló seregeket.

Dombormű

1954.

Fényképész

Magyar Foto: Fk 1103/8 Hegedüsné

Marton László: Építőmunkások

Gipsz-dombormű

1951. XI.

Neg. van

Marton László szobrász M.P.

Kislány

Csengeryné Nagy Zsuzsa: A Magyar Nemzeti Galéria az 1960-1961-es évben 159.l.

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei IV. sz.

Márton László szobrász M.D.M.

Az Operaház homlokzatának uj szobra

Napló

Magyar Nemzet 1963. szeptember 11. 4.1.

MARTON LÁSZLÓ

Vigh Tamás portréja. Márvány 5o cm.
Táncsics. Gipsz 19 cm.

III. Magyar Képzőművészeti kiáll. kat. Műcsarnok 1952. dec-
1953. márc.

Marton László

Funkcionálás.

Kisplasztika, reprodukció.

Népművelés, 1964 3. szám, 48. lap.

Marton László, szobrász

A debreceni egyetem előtt felállításra kerülő hat allegórikus bronszobor egyikét készíti.

— : Röviden

6.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. júl. 25.

Márton László szobrász M.D.K.

Pályaműve a portrészerűség kritériumának egyi e vol
amely legjobban megfelelt

/g.j./ Négy szobrász kapott ujabb megbizást a budapesti Lenin-szobor végleges modelljének kidolgozására

Magyar Nemzet 1964. julous 11 . 4. l.

Marton László M.D.K.

/ 1925 /

Tolsztoj, 1961. repr.

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei. V. Bp. 196
108. 1

M.D.K.

Martos László szobrai

Ferenczy István mellszobrát készíti el a városligeti művészsétányra

Gárdonyi Henő: A budapesti szobrokról

Művelt Nép, 1956. jul. 22.

Marton László rovtász

Szövegben említett mű: Bőség – rózsamatrány kompozíció a x. Magyar képzőművészeti kiállításon

1966 feb. Művészet

Marton László

A lázadó jobbágy szobra
(reprodukció).

Dunántúli Napló 1966. jún. 2.

MDK

Marton László szobr.

Joliot-Curie szobra, br. repr.

Népszava, 1959. szept. 10. 2.1. kép

Marton László
szobrán

M.D.K

A keszthelyi szigetsrandon
van női akt szobra

Lajcz Sándor: Uj képzőművészeti alkotások a Balaton körül
Művészet, 1962. szeptember — 22 lap.

MDK

Marton László

Amoszov elvtárs Csepelen. Gipsz dombormű.

"Magyar-Szovjet Barátság" Képzőművészeti kiállítás katalogusa. 1952. 6.l.

MDK

Marton László

Amoszov elvtárs Csepelen című dombormű repr.

"Magyar-Szovjet Barátság" Képzőművészeti kiállitás katalogusa.1952.

MDK

Marton László

Kalló Viktor portréja 1954 terrakotta
Művész tul.-

Képzőművészetünk tiz éve. Műcsarnok.
Kiállitott művek jegyzéke. 5.1.

Marton László

Női fej 1953 márvány Népm.Min.tul.

Képzőművészetünk tiz éve.Műcsarnok.
Kiállított művek jegyzéke. 5.1.

MDK

Marton László

Magánép. eng. Bpesten. Vállalkozók Közl. 1908. szept. 30.

Marton László

Fekvő nő - hajóállomáson 1964. őszén. A zárt formák az egmáshoz simuló tagok és a törékeny kő között szobrászat-technologiai összefüggés van. Körábrázolás, de fő nézete a hajók érkezési irányából.

reprodukálva

Pestmegyei Hírlap 1968. dec. 6. 4. o. „Ráci szobrok"
írta: Stefaits

MDK

Marton László

Veronika 1951 bronz O.Sz.M.tul.

Képzőművészetünk tíz éve. Műcsarnok.
Kiállított művek jegyzéke. 16.1.

MDK

Marton László

Veronika,1951. c.szoborportré repr.

Képzőművészetünk tiz éve.Műcsarnok.Kat.

Márton László, szobrász T/Dk

A bronzszobrok egyiket készítette.

—: Hat új szobrot kapott
Debrecen 9. l.

Bp. 1964. aug. 23.

Marton Lázló, szobrász

M Dk

Aug. 20-án leplezik le művét,
a Lenin-szobrot.

Kép: a szobor gipszmintája.

— : Lenin-szobor Komlón
(Szöveg s' fénykép)

2. l

ESTI HIRLAP, bp. 1961. aug. 19.

MARTON LÁSZLÓ

Szobrász. Szondy Györgyöt ábrázoló szobra a Kodály-Körönd-ön áll.

Kodály-Körönd

ESTI HIRLAP, 1971, márc. 25.

Karton László szobrász

Nyíregyházán most ava-ták fel
Damjanich János szobrát (ennek)

N.N.: A fegyveres erők napjának
fővárosi és vidéki eseményei

Nyírszabadság 1971 IX. 29

Marton László

Lenin szobortervek (Zala megyei)
gipsz 66 cm 1969

Lenin alakja a magyar
szobrászatban

Márton László

Lenin mellszobor 1967
gipsz 60 cm

Lenin alakja a magyar
szobrászatban

Marton László, nobrász

– 4 méteres Lenin-nobrát felállították Zalaegerszegen, az Ifjúsági Parkban.

– : Új nobor
Magyar Ifjúság, 1970. XI. ~~6~~ 13. 2 l.

Martos László, szobrász

– Munkácsy-díjas. Kossuth Lajost mintázza Tiszis utcai műtermében. Sárospatakon állítják fel.

Panoráma
Magyar Ifjúság, 1971. aug. 27. 2. l.

Marton László, Kolozsvár

Kossuth
rep.

Panoráma
Magyar Ifjúság, 1971. aug. 27. 2. l.

Márton László, nokrán

Láng galambbal
repr.

Magyar Ifjúság, 1970. V. 1. 1. l.

Marton László

Torzó ci szobra prepród

a Kertészeti kutató

Intézet budatétényi parkjában

áll

(fj.): Kétféle nézség

Nők Lapja 1971 VII. 10

Marton László

MDK

A Debreceni Városi Tanács megrendelésére készitett három méteres szobrát a Kossuth Lajos Tudományegyetem előtti szökőkutak mellé állitották fel.

--: Hat uj szobrot kap ott Debrecen.
NÉPSZABADSÁG 1964 aug. 23.

MIK

Marton László Márton István

szobrász - építész pár

részt vett a tervpályázaton.

--: 14 szobrász és építész elkészítette
a budapesti Lenin-szobor tervét.

MAGYAR NEMZET 1964. jul.3.

Marton László
nobán

„Ophvodité" (repro)

Losonci Miklós: Képzőművészetünk időszerű kérdései.
Művészet, 1971. julius - 32.oldal

Marton László

Áchim L. András szobrát most leplezték le Békéscsabán
(eml.)

N. N.: Áchim szobor Békéscsabán

Megfront 1971 8 sz.

Marton László

Torró c. művét a Balaton déli partján ábrázják (el prepró)

Szűts István: Szobaszemle a Városligetben

Szocialista művészetést 1971 VIII.

Márton László

„Aphrodité"

(rajz)

Művészet, 1941. júl.

Marton László szobrász

Zalagerszeg számára Lenin szobrat mintáz (+ fényrép)

Alépszava 1970 január 25

hold.

Marton László

Tanácsköztársasági emlékművét

Gyentesen állítottak fel.

Nápszava 1969 március 21

7. old.

Marton László szobrász

Petőfi szobrát

Szalkszentmártonban avatták fel

Alépszava 1969 augusztus 5

2. old

Morton László

készitette az Operaház oromzati szobrai közül /a Dalszinház utca felőli sorrendben számozva/ a következőket:

4. Mozart. 5. Beethoven.

Válasz Bylogh László olvasó levelére. Budapest, 1969. lo.sz. 45. l.

MDK

Marton László
szobrász /szül. Tapolcán/

"A termés"
"Tolsztoj-portré"

Koncz István: Veszprém megyei ismerősök a IX. Magyar Képzőművészeti Kiállításon.

NAPLÓ/Veszprém/ 1962. máj. 19.

MDK

Marton László, szobrász

Apám arcképe.	Bronz
Akt.	"
Ülö lány.	Márvány.

Mücsarnok.-Tavaszi Tárlat.1957. Kat. 18.1.

M.D.K.

Marton László, szobrász

1953-ban rendezte meg első önálló kiállítását. Körismert alkotásai: a Debreceni Agrártudományi Intézet reliefje, a Keleti pályaudvar bálcsó dejének gyerekfigurái. Munkácsy díjas művész. Körölve: a Vácott 1962-ben elhelyezett „Fekvő nő" c. műve.

Monumentális müvészet Pest megyében.
Szerk.: Ladányi István. Bev. Végvári Lajos.

Bp. 1966. 80 l. illusztr. 59-60. old.
+ 38. "

M.D.K.

Marton László, szobrász

„Bősép" felállítási helye:
Hőgyészi Állami Gazdaság

A Szentendrei Parkmuzeumban lévő gipszmásolatok felsorolása közben említik:

Monumentális művészet Pest megyében.
Szerk.: Ladányi István. Bev. Végvári Lajos.

Bp. 1966. 80 l. illusztr.

75. old.

Marton László
szobrai

MDK

„Jobbágy szobra" (terv)

: - Siklósi Várfesztivál 1966.
Napló, 1966. jún. 14. 3. lap

Kastan László szobrán

kiállítása nyílik kőfiában

novemberben

Nagyvaca 1966 nov. 4. 2. old

Marton László

Díjat nyert

Kiállítás Mezőtúron

Szolnok megyei Néplap Szolnok
1970. máj. 15.

Marton Sándó

1, Savoria emlékmű, 1958. br. 30 cm
2, Anya, 1967. vmáv. 50 cm.

Magyar Művészet 1945-1969.
Műcsarnok sept-okt

Marton László

Aphrodite márvány 50 cm

Szegedi magán tárlat

MDK

Marton László, szobrász

Lenin-szobrát nov. 7-én avatják
fel Zalaegerszegen.

— : Marx- Engels-emlékmű 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. szept. 23.

MDK

Marton László, szobrász

Zalaegerseg részére Lenin-
szobrot készít.
Nov. 7-én leplezik le művét.

—:□ Marton László .... 2.

ESTI HIRLAP Bp. 1970. szept. 14.

Marton László

Emlétve

Gyz. Dr. Nemzeti Galéria újdonságai

Szabad Föld, Jg. 1970. nov. 22.

MARTON LÁSZLÓ

repr.Felszabadulási emlékmü
ld.Gyurcsek Ferenc

Szobrok Tarján főterén

UJ TÜKÖR 1981/XVIII/42.sz.24-25.o.

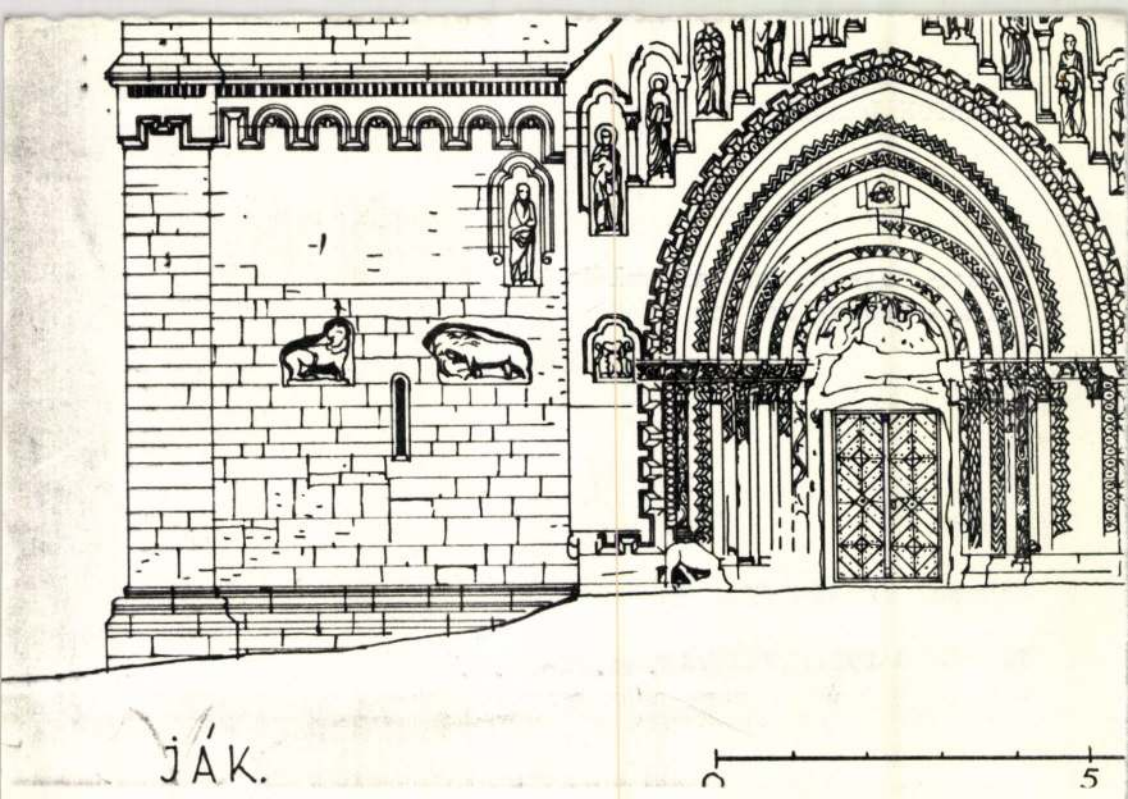

JÁK.

0 5

Márton László

szobrai

Fleitler László: Márton László. Képző-
művészeti Kiadó, 1985.
c. könyvéről ~~készül~~ kritikát
Szíj Béla

Műhely 1987/1. szám p. 76

Ion tánló nabán

Népnaladság, 1988. febr. 19

ÁNLÓ • TÚRÁK

Marton László kiállítása

A művész kortársak derékhadához tartozó Marton László háromszoros Munkácsy-díjas, kiváló művész munkáiból nyílik meg kiállítás 22-én, hétfő este Nagykanizsán, a Hevesi Sándor Művelődési Központban. A március 19-ig nyitva tartó, s a szobrászművész mintegy negyven alkotását, köztük szoborterveit s tíz akvarelljét is bemutató kiállítást Pogány Ö. Gábor művészettörténész nyitja meg. Képünkön a mezőtúri Dózsa-emlékmű makettje.

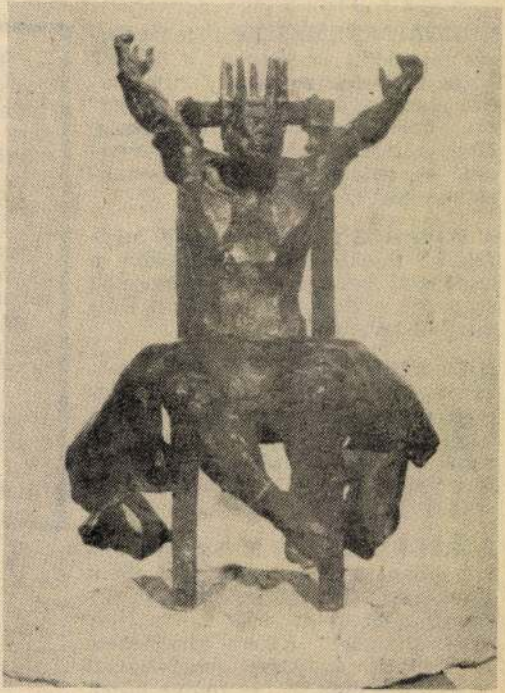

HÍREK

KUKORICANEMESÍTÉSI tanácskozás fejeződött be tegnap a KGST közös kukoricanemesítési kutatásában részt vevő tagországok — Bulgária, Csehszlovákia, Lengyelország, Magyarország, az NDK és a Szovjetunió —, valamint Jugoszlávia szakembereinek részvételével.

A FŐVÁROS ELLÁTÁSÁNAK helyzetéről tájékozódott csütörtökön a budapesti országgyűlési képviselők csoportja a Budapesti Húsipari Vállalatnál tartott ülésén.

IDEI MUNKAPROGRAMJÁT vitatta meg, s fogadta el csütörtöki Pécsett tartott ülésén a Hazafias Népfront Baranya Megyei Bizottsága. A testület tanácskozásán részt vett és felszólalt Pozsgay Imre, a HNF Országos Tanácsának főtitkára is.

BÖRTÖNLÁZADÁS az Egyesült Államokban. A rossz bánásmód elleni tiltakozásul fellázadt csütörtökre virradóan több mint 500 rab a New York állambeli Rikers börtönében. A foglyok ágyaikból barikádokat emeltek és csak öt óra múlva adták meg magukat. A zendülés során

PÖLCZER ALADÁRN
cialista Hazáért Érder
tüntetettje, aki 1914 ó
párt tagja, elhunyt. H
utáni búcsúztatása febr
délután két órakor lesz
keresztúri új közteme
Az MSZMP V. Kerüle
sága; a Nyomda-, a Pa
Sajtó és a Könyvkiad
zóinak Szakszervezete.

KLEIN PÁLNÉ, a
Hazáért Érdemrend k
je, aki 1929 óta volt a
ja, elhunyt. Búcsúztatás
25-én délután három ó
a Rákoskeresztúri új
ben. — *Az MSZMP V*
Bizottsága.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍT
köszönetemet fejezem ki
nak a pártszervezeteknek
tézményi dolgozóknak,
letve akik 75. születésna
mából kollektív vagy
vánságaikkal megtisztelt
Antal, a Magyar Sz

Marton Lánló

nobránmívész

A leltorátus Tüzlemények az 1988-as
Tüzterületi alkotásokról:
Rp XI. Szalasits A. ú:
Szalasits A.-pád – portrészobor
bron –
Művészet 89/6

Marton Lajló

nobránmúvén

A rúzsaiak pénzén lénifette el felnagadulási emlékművét. (Szeged!)

Dél-Magyarország
1983 aug. 6.

Martos Lázló

nohrászművész (Munkácsy díjas)

nohra Ajkán (köztéri)

Magyar Nemzet
1984 11.07

Marton László, Munkácsy-díjas szobrászművész, Közterületi alkotások. Összeállította: Hollósi Éva. 1988. augusztus.

Tapolca, Marton László szülőháza előtti tér: „Pásztorfiú", plasztika, bronz, 150 cm, (említve).

Művészet, 1989., január, 64-old.

Marton Lánló

nobránnyvé.

Vi állítás a Fôvárosi Szabadtéri Galériákban.

Pesti Műsor
1981 máj. 6.

Csm.
cine

Marton László

nohránműrén

Műre a Vemprém megyei pártbizottság épületében.

(s.e.)

Hétfői Mire?
1980 dec. 16,

MARTON LÁSZLÓ

SZP 34.0.

Marton László

Mezőtúron a megyei amatőr képző-ipar és népi díszítőművészeti kiállítá-son faliszőnyeg munkája szerepel.

Sz. J.: Amatőr művészek szeregszemléje.

Szolnok Megyei Néplap, Szolnok, 1971. máj. 6.

Marton László, Munkácsy-díjas szobrászművész

a legfiatalabb, de máris országosan vonzó telep Deb-
recenben, a szakmunkástanulók diákotthonában mű-
ködik. Marton László Szolnok megyei szakfelügyelő,
hozzáértő, gazdag tapasztalatait kamatoztató vezetése-
vel. Munkáját egy-egy jeles szakember is segítette.

(fényi): Művéztelep Debrecenben, Köszegen és Gyulan.
Pedagógusok Lapja, 1983. aug. 25.

Marton László, pedagógus művész.

Az idén a szakosnevelését a közkedvelt Gyula és Kőszeg mellett Esztergomba tervezett művelhelyét az ország minden részéből jelentkező pedagógusoknak. — Kőszegen Barlay László, Esztergomban Marton László tehetséges vezetők irányításával működik a műhely.

Pedagógusok Lapja, Budapest, 1948. aug. 24.

Marton Magda.

A Nemzetközi Gyermekév, valamint a Képzőművészeti Világhét alkalmából gyerekekkel kapcsolatos pályázatot hirdettek meg, melynek címe: Képzőművészet vetített képen. Ez diafilmek rajzolására, alkolására hívta fel a művészek figyelmét. A három díjazott művet és a többiből is kiállítás nyílt jelenleg Kiskunhalason. — Az adásban látható Lendvai Antal, Marton Magda és még másoknak munkái.

Képzőművészek a gyermekekért.

1979. IX. 21. TV. 2. műsor, 20.34 (Gné).